Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

Αθανασ. et Hr. S. Caroli Andr. à Schadt

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΑΠΑΝΤΑ.

LVCIANI SAMOSATENSIS OPERA, QVAE quidem extant, omnia, Græcè & Latinè, in quatuor Tomos diuisa, quorum Elenchos post aliquot Paginas reperies.

VNA CVM

GILBERTI COGNATI NOZERENI, & IOANNIS SAMBVCI Annotationibus utilissimis:

Item;

Rerum ac sententiarum cuiusq; Tomi Indicibus copiosissimis.

Cum Cæsareæ Maiestatis gratia & priuilegio.

BASILEAE, PER HENricum Petri. 1563.

Georgius Wagner. Augustæ 4 Augusti 1587.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

MARCVS HOPPERVS BASILIENSIS Lectori S.

LVCIANVS, pueris & senibus notus, qui etiam granem Criticorum censurã iam aliquoties sustinuit: ui cit, euasit, nostra nihil amplius cõmendatione opus habet. Sed nouæ istius editionis rationẽ quî reddamus, officij fortasse nostri fuerit. Sunt itaq; duo maximè, quę nobis cõmendatã eam reddere debẽt: nẽpe noua hæc Operis totius partitio, & erudita illa quę Dialogis plerisq; primùm nũc accedũt, Commentaria. Partiendo quidẽ illud secuti sumus cõsilium, quum enim talis sit autor Lucianus, qui ob Græcæ dictionis elegantiam, puritatem, proprietatem, facilitatem, obq; rerum, historiarum, exemplorũ καὶ ποικιλῶν μύθων ὕλην illam admirandam proponi in Scholis consueuerit, atq; adeò circumferendus adolescenti-

bus sit: in unum uerò congestus uolumen (præsertim hac forma, quam aior aliqua circunferendis libris apta non est) in magnitudinem non tam deformem, quàm etiã intolerabilem excresceret: placuit in Tomos aliquot iustæ magnitudinis eum diuidere, qui numero quatuor euasere: & sic quidem, ut quantum fieri potuit, singuli Tomi omnis generis Dialogos cõplecterentur, Deorũ uidelicet, Marinorũ, Mortuorum, & aliorũ: ita uerò, ut Primus castiores, Secundus grauiores, reliqui duo impuriores κατὰ νόθους continerent. Quam tamen rationem si nõ ad amussim ubiq; obseruatam deprehenderis, non id absq; consilio factum putabis. At de nouis illis Annotationibus, puta GILBERTI COGNATI, singulis propè Dialogis subnexis, minus multa fortasse mihi dicenda sunt, quòd ipsius autoris ea de re Præfatio hîc sequatur. Verùm quia modestia & uerecundia rem propriam iactare & uerbis adornare uetãt: ne, quod in proverbio

uerbio est, alicui obijciatur, σαυτὸν ἐπαι-
νῶν ὧν οὐ προσυλάμας: ideo candoris mei
& gratitudinis fore duxi, ut de uiri il-
lius, GILBERTI inquam nostri laudi
bus, quas cumulatissimas meretur, ni-
hil dissimulem: unde colligere facile
quilibet poterit, non friuolas, nec leuis
momenti esse posse tanti uiri lucubra-
tiones, qui profectò natus est ad hone
sta literarum studia iuuanda: domi, fo-
ris, & ubiq; hæc cura, hoc studiũ eius
est, ut boni cuiuscunque generis auto-
res delitescentes eruantur, uindicentur,
illustrentur, inq; publicum edantur: id
quod nunc cum Luciano quoque fieri
procurauit. Interea tamen & suas sub-
inde, claustris retectis, in apertum Mu
sas producit: quemadmodũ uidere est
in laudatissimis illis operib. eius, quæ
superiori anno in tres Tomos digesta
prodiere, in quib. penè nullam totius
Encyclopædiæ partem intactam reli-
quit. Quid dicam de eius humanita
te, prudentia, maxima illa rerum expe-
rientia, incomparabili eruditione, & a-

lijs quib. præditus est uirtutibus? Aegris, si opus sit, salutariter consulit: mole causarum oppressos, consilijs suis prudenter iuuat: afflictas conscientias pié consolatur, Scripturæ arcana explicat: ut trium illarum Facultatum, Medicinæ, Iurisprudentiæ, & Sacrosanctæ Theologiæ peritissimum eum dicas: & sic (quæ citra adulationem dixero) omnibus fit omnia: idéq; (quod maximum est) tam humaniter, amanter, & propenso admodum animo facit. Quas sanè dotes, qui in homine non admiretur, ueneretur atque collaudet, quis non dicat inuidia eum torqueri? Hæc ideo etiã refero, candide Lector, ut cuius uiri studio & opera illustratus tibi Lucianus ueniat, intelligas: eius profectò, qui de authoribus, boni an mali sint, iudicare potest: ut eo minus uidelicet legere eum uereare. Vale.

Basileæ, Anno Virginei partus
1563. Calend. Martij.

GILBERTVS COGNATVS NOZERENVS EXIMIO atq; iuris utriusq; prudentissimo uiro, Domino Ioanni de Plana, illustriss. Principis ANNAE à Lothoringia Consiliario, S. P. D.

EN tibi, præstantiss. atque Iuris prudentiss. D. Ioannes de Plana, damus hoc tempore nostras in aliquot Luciani locos Annotationes: quas summo studio ac labore, fide etiã optima, quum hîc mecum esses, adscripsissimus. Eas si in eam partem à nobis prolatas acceperis, in quam accipere æquum est (neq; enim quidquam præter studiosorũ utilitatem hac in re quæsiuimus) breui eadem fide plura etiam daturi sumus. Quòd uerò orationem meam, qua ille à quorundam calumnijs propè ex tempore defensus est,

tam amanter expetis: facis tu quidem rem amori in me tuo, & beneuolentiæ consentaneam. Id tamen hisce diebus non expecta. Nam quum ob temporis angustias ad dicendum processerim, paucitate locorum atq; imaginibus quibusdam contentus, unde typus erat, ac uelut ὕλη, eorum quæ à me erant dicenda, ex signatis quibusdam locis quibus orationis lumina, si qua fortè intercurrerent, astruerentur. Cætera, quæ pauca sanè fuerunt, extemporalitas suppeditauit. Verùm quando ita tibi placere uideo, ut intelligas nihil à me tibi, cui plurimùm debeo, honestè negari posse, nec debere: dabo operam, quantum in me erit, ut quàm primùm fieri poterit, ad te ueniat, ac fortasse pleniore habitu, quàm inter agendum sit uisa. Tempus enim aut studium aliquid ad-

quid adijciet. Tu interim quid de ijs ſentias, indicabis. Quod ut facias, te etiam atq; etiam rogo. Vale: Cognati, tui obſeruandiſſimi, memor. Omnes mei, unà cum Frontino, ſaluere te plurimum iubent, & gaudere. Nozerethi, pridie Cal. Ianuarij, Anno Chriſtiano

M. D. LXIII.

LVCIANI ELOGIVM, PER Gilbertum Cognatum Nozerenum.

LVcianus natus ex Samosata Syriæ ciuitate, non longè ab Euphrate fluuio sita, floruit (uti putant) Traiani Cæsaris fermè temporibus, atq; sub Adriani imperio pleraq; scripsit. In Somnio autem suo generis, educationis, ac studiorum suorum rationes, tum quomodo statuariæ initiatus fuerit, exponit. Adolescens in Gallia (ut ex Hercule coniectur am facere licet) & alijs in locis, Rhetoricam publicè professus est. Iuuenis apud Antiochiam etiam, Syriæ urbem, in foro causas egit: sed cùm ea res illi non admodum feliciter succederet, deserta Rhetorica, et iudiciali foro, animum ad scribendum appulit: Pyrrhonios philosophos imitatus, qui nihil adfirmãt, sed omnia in utranque partem, ambigua in medium relinquunt: id quod indicat eius Epigramma, suis præmissum scriptis. Sed si quisquam fuit unquam qui Horatianũ præceptum impleuerit, miscuerit q; utile dulci, hoc est uoluptatẽ cum utilitate coniunxerit: cunctorum certè calculis, Lucianum hoc in primis præstitisse comprobatur. Priscæ autẽ Comœdiæ dicacitatem, sed citra petulantiam referens, Deum immortalem qua ua fricie, quo lepõre, perstringit omnia, quo naso cuncta suspendit, quàm omnia miro sale perfricat, nihil uel obiter attingens, quod non aliquo feriat scommate: præcipuè Philoso-

Philosophis infestus, atque inter hos Pythagoricis potißimum ac Platonicis, ob præstigias: Stoicis item propter intolerandum supercilium. hos punctim ac cæsim, hos omni telorum genere petit: idq; iure optimo. Quid enim odiosius, quid minus ferendum, quàm improbitas uirtutis professione personata? Hinc illi blasphemi, hoc est maledici uocabulum addidère: sed bi nimirum, quorum ulcera tetigerat. Pari libertate gentilium quoq; deos paßim & ridet & lacerat, unde cognomen inditũ ἀθέου, specioßum profectò, uel hoc nomine, quòd ab impijs ac superstitioßis ei attributũ. Inter Sophistas annumeratur: sed quàm benè, ipßi uiderint. tantum enim in dicendo gratiæ, tantum in inueniendo felicitatis, tantum in iocando leporis, in mordendo aceti. sic titillat allußionibus, sic seria nugis, nugas serijs miscet: sic ridens uera dicit, uera dicendo ridet: sic hominum mores, affectus, studia, quaßi penicillo depingit: neq; legenda, sed planè spectanda oculis exponit, ut nulla Comœdia, nulla Satyra cũ huius Dialogis conferri debeat, seu uoluptatem spectes, seu utilitatem. Eius uerba sunt tersa, & phraßis dilucida. Aßianus est, uerborum apparatu instructus ac tumens: sermonis Latini non imperitus. Quadragenarius philoßophari cœpit. In Macedonia innotescere uolẽs, in conuentu totius Macedoniæ se exhibuit, ac specimen aliquod ßui præbuit. Senior iam, in aulam atq; familiam Cæßaris ßese contulit, & procuratoris

curatoris Principis in Aegypto cõditionem accepit, Timocles aulicus, Celsus & Quintillus, illi amici fuerunt. Libri ab eo Græcè conscripti, sunt plurimi: sed ad nostram ætatem tantum CLXXI. peruenerunt. Luciani porrò nomine Epigrammata triginta duo leguntur, passim in magno Græcorum Epigrammatũ uolumine. Guilhelmus Philander Castilionius, in suo in Vitruuium commentario, Apollonij Tyanei octo libris conscriptam uitam Luciano nostro ascribit. Eius autẽ Dialogus qui inscribitur Cynicus, usq; adeò D. Ioannem Chrysostomum, (acerrimi iudicij uirum, et doctorum fermè omniũ Christianissimum, & Christianorum, ut ego certè puto, doctissimum) delectauit, ut bonam eius partem in Homiliam quandam, quam in Ioannis Euangelium commentatus est, inseruerit. neq; immeritò. Erasmus noster, adamantinum omniũ superstitionum insectatorem eum uocauit. Cæterùm de illius morte nihil certi memoriæ proditum est: nisi quòd podagra consumptus, annos octoginta natus decesserit.

NOSTRVM ELOGIVM, Luciani scriptis probatur.

LVcianus Samosata patriam suam esse, & ab Euphrate fluuio non procul distare, in libro Quomodo scribenda sit historia, dicit. In Piscatore autem, Syriam iuxta Euphratem: & de Syria dea scribens,

ſcribens, ſe eſſe Aſſyrium ait. In his accuſatõ, ſe Syrum rhetorem uocat. In ſomnio ſuo, generis, educationis, ac ſtudiorum ſuorum rationes, tum quomodo ſtatuariæ initiatus fuerit, exponit. In conuentu totius Maccdoniæ ſe exhibuit, ac ſpecimen aliquod ſui præbuit. In Herodoto, ſeu Etio, ex Hercule Gallico, coniecturam facere licet, in Gallia publicè rhetoricam profeſſum fuiſſe. Sub finẽ Apologiæ pro mercede conductis, inter quæſtuoſos rhetores locum ſibi fuiſſe ait. In Piſcatore dicitur rhetor & cauſidicus: ſed cauſas cur agere deſierit, et animum ad ſcribendum appulerit, ibidem docet. Contra eum qui dixerat, Prometheus es in uerbis, dictionem & dicendi genus ſuum indicat. In Hermotimo, non eſt ſermonis Latini imperitus: & quadragenarius philoſophari cœpit. De ſaltatione, diſciplinis liberalibus innutritus dicitur, necnon in Philoſophiæ ſtudijs uerſatus. In Piſcatore, ſe philoſophum profitetur, atq; philoſophiæ floſculis ſua ſcripta illuſtraſſe ait. In Apologia pro ijs qui mercede conducti ſeruiunt, iam ſenior, in aulam atque familiam Cæſaris ſeſe contulit, & conditionem procuratoris Principis in Aegypto accepit. Ibidem, Timocles aulicus illi amicus eſt. In Macrobijs, Quintillus: in Pſeudomante, Celſius.

ERV-

ELOGIA
ERVDITI CVIVSDAM DE Luciani Dialogis censura.

VT de his Luciani Græci scriptoris operibus, quæ nunc sunt in manibus, aliquid dicamus. Est in hoc autore summa linguæ Græcæ proprietas, et Atticismi exquisita obseruatio: uarietas autem tanta, ut nulla ferè res sit, quæ quidem in sermonem incidat, cuius hîc non fiat mentio, uel etiam iusta disputatio. Omnes certè philosophiæ partes hîc summa eloquentia sunt pertractatæ. Atq; ut primùm à primis ordiamur, permulta quæ ad grammaticam litterarum rationem pertinent, hîc reperire poteris, non sine maximo fructu, & sine ulla pietatis iactura. Δίκην φωνήεντων iucunda quædam, non illa quidem arida & ieiuna, dabit præcepta. Deinde in eo libello, qui ὑπὲρ τῆς ἐν τῇ προσαγορεύσει πλάσματος inscribitur, quàm copiosè et grauiter de duobus maximè uerbis χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν disputat? qua disputatione quid est γραμματικώτερον? In Λεξιφάνει diserte obsoleta ab usitatis distinguit, & discernenda proponit, antiquarios non illepidè reprehendens. Ψευδολογίστης uocabulorum proprietatem & translationem non obscurè docet, & multis ueterum testimonijs confirmat. Quid aliud agit in Ψευδοσοφιστῇ, quàm linguam docet Græcorum & Atticorum? Ex quibus omnibus, quàm copiosas de literis & uerbis Græcorum studiosi assumere poßint disputationes, superuacaneum

uacaneum foret longa oratione explicare. Quòd ſi eſt Grammatici hiſtorias enarrare, & ſcribendæ hiſtoriæ leges præſcribere: hæc omnia, ſi requiris, habes in eo libro qui πῶς δεῖ ἱστορίαν γράφειν inſcribitur. Hiſtoricæ ſcriptionis ficta exempla ſumma feſtiuitate deſcripta, duo libri, qui ἀληθῶς ἱστορίας λόγοι inſcribuntur, continent: ut ſi quando ſeueritatem relaxare uoles, nuſquam quod cupis, facilius quàm hìc reperire poßis. Vera autem, minimeq; ficta, in Alexandro inuenire licet. Quid Δημόναικτος βίος, an quicquam non hiſtoria dignum complectitur? μαργίτου multarum ſunt inſtar hiſtoriarum. Peregrini mors non uulgaris, hiſtoriam non uulgarem continet. In Συρίης θεῶ προσκυνήσει non infeliciter. Nam Sympoſium ueram ne an fictam contineat narrationem, nihil certè conſtitui poteſt. Vtcunq; ſe res habet, ita iucundus eſt in narrando, ut in eo omnes narrandi uirtutes ineſſe, intelligi facillimè poßit. Qua in parte quantum inſit utilitatis, paucis uerbis exprimi non poteſt: exijs petere licebit, qui diligenter hiſtoriæ laudes perſecuti ſunt. Illud unum modò dicam, ſic artem ſcribendæ hiſtoriæ hìc tradi, ut uel inuitus aſſentiri & probare quæ docet, uictus ratione, cogaris. Vitioſas ſcriptiones ita emendat euidenter, ut qui ſic ſcripſerint, facillimè ad huius limã ſua ſcripta emendare poßint. Iam uerò ſummum hĩc eſſe diſputatorem, tot Dialogorũ confectio planum facit: cum præſertim Dialogus &

Dialo-

Dialectice ab eodem manent fonte. In Paraſitica quidem ſic definitionem tractat, ut facilè appareat hominem fuiſſe διαλεπτικώτατον. Et Dialecticæ ſparſa ſunt aliquot ἀξιώματα per totũ ſcriptionis corpus, ut inueniendi & iudicandi rationem totam, qui cernunt acutè, hìc expreſſam & explicatam uideri poſſe manifeſtum ſit. Sed quid immoror, cùm ſine Dialectices perfectißima cognitione, dialogos confici nõ poſſe conſtet? Ad Rhetoricen ueniamus, de qua multa dicere intempeſtiuum fuerit, cùm tam multa hic ipſe ſcriptor Rhetorices monimenta uiuentia reliquerit, quæ de ipſius eloquentia teſtari & apertè dicere uidẽtur. Nam ut Dialogorum admirabilem facundiam & feſtiuitatem prætereã, quanta quæſo ſunt eloquentiæ illa præcepta, quæ in ῥητόρων διδασκάλῳ diſertißimè & feſtiuißimè traduntur? Laudationes tã multæ Demoſthenis, domus, balnei, patriæ, muſcæ denique, quam partem eloquentiæ prætermittunt? Quid commemorem uituperationes, quæ ex eadẽ arte proficiſcuntur? quid apologias? quid declamationes, quæ ex ipſis inſcriptionibus indicantur, ut nihil ſit eas nominari neceſſe? Eloquentiæ ſtudioſi hinc præclara habent exempla, quæ ſibi proponere poßint ad imitandum, εἰ καθαρῶς ἑλληνίζειν ſtudere uolent. Quid de Phyſice, quæ indagatrix et uenatrix naturæ eſt, dicã? cuius quàm fuerit hic ſtudioſus, ex eo qui eſt περὶ ὑλικῆς cognoſcere licebit. Dipſadum naturam quis melius

melius describere queat? Quis nostrûm Pellæos dracones nosset, sine huius naturæ uenatoris descriptione? Mirum quàm multas habeat comparationes ex rerum natura petitas. Ἐν τῷ περὶ αἴνης, præclara est de duobus cernendi & audiendi sensibus disputatio, dignaq; quam Physici studiosè legãt. Alcyonis natura quàm admirabilis describitur? Infinita sunt, quæ si diligẽter obserues, te in tota Physices ratione multo instructiorem efficere possint. Tertiam philosophiæ partem, quæ in uitam & mores distributa est, sic persequitur, ut modò fictis, modò ueris narrationibus utens, uarios hominum mores ante oculos ponat: ut qui legunt, ea sub oculos subiecta cernere uideantur: in quibus tempestiuissimè adhibet acerrimas uitiorũ uituperationes, ne quis uitia pro uirtutibus imitetur. Cumq; omnia uitia uehementer sæpe reprehendat & uituperet, auarorum tamẽ miserias et sordes non uno loco, sed semper acerbissima oratione insectatur: & meritò. nam & nostræ literæ disertè dicunt, φιλαργυρίαν παίτων κακῶν ῥίζαν. Deridet spem in rebus manissimis fixam. Et Christiani iustissimè deridẽt, quæ cæteri mortales stultè mirantur: cuius disputationis plenæ sunt Prophetarum & Apostolorum scripturæ. Atenim multa hîc sunt, quæ sine ulla dubitatione impietatem complectuntur. At ex his quoq; boni maximas utilitates capere possunt. Nam uera religione imbuti, si præstabunt constãtiam, nullius argu-

mentis à recto abducentur. Quis hosti aperto fidem habet? Illud libenter ostenderem, hîc multa esse quæ ad sacrarum literarum intelligentiam faciunt: ut de coronis, de athletis, de ignoto deo Atheniensium, quorum omnium hîc reperiũtur explicationes copiosissimæ. Sed hæc sibi quisq; ad suam utilitatem legendis his obseruare facilè posit. De Mathematicis nihil est necesse ut molesta oratione uos onerem. Astrologiã tenuisse, libellus περὶ ἀστρολογίας clarè testatur. Musicam continet ὁ περὶ ἁρμόνιος λόγος. Geometrã fuisse perinsignẽ, ex eo intelligere debemus, quòd Syrus cum esset, totam lustrarit Græciam, Italiam, Galliam, orbis regiones nobilißimas. Huc adde, quod ex Apologia intelligi datur, quæ est περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων, hunc ipsum sub imperatore Romano, magistratu functum publico. Arithmetices certè ignarus non fuit, quem tot nobilißimas artes perdidicisse constat.

ALIVS DE EODEM.

IMpius Lucianus est: at contrà, summa in eo eloquentia, summa dicendi festiuitas est, magna rerũ uarietas, magna scientia: multa, eaq; perfecta & solida item doctrina. Et seu ridendo aliorum uitia corrigit, siue monendo aliquid præcipit ac docet, cum summa prudentia summum quoq; iudicium coniunctum. Et si dicere licet, in uno eo omniũ aliorum scriptorũ exem-

exemplar. Quas sanè uirtutes ac dotes adeò uarias ac multas ob unum aliquod uicium repudiare, quàm sit æquum aut dignum, iudicandum alijs relinquo: mihi certè ne ipsum quidem hoc, pium satis uidetur. Nemo puto erit, qui alioqui sanæ mentis sit, qui, etiamsi uideat Lucianum, pro insita atq; innata illa dicacitate, non solùm humanas res, uerumetiam diuinas & sacras omnes arripere, & ueluti pro ludo quodã habere, ex eo quicquam offendetur, aut illius orationem in exemplum trahet. Iam illud quoq; in mentẽ alicui uenire haud immeritò posset, num ob hoc quidam illi tantopere succenseant, quòd in eius Dialogis & descriptionibus istis, similitudinem atq; imaginem sui quandam elucere, & perinde ut in tabula depictã cerni, pertimescant. Odimus enim ferè, quæ malè facimus: & quoties factorum memoria in oculos incurrit, tanquam uulnera nuper sanata, necdum satis concreta, quemlibet etiam tactum reformidamus, &c.

Leuinus Linius ſtudioſis.

Quid quæris puer? Atticum ſalinum?
Hoc paruo dabit ære Lucianus.
Quid? ſandi Latios petis lepores?
Hos paruo dabit ære Lucianus.

Idem, ad eoſdem.

Huc ades ô ſtudioſe puer, ſtudioſa iuuentus
Huc ades, hunc hilari perlege fronte librum.
Nulla Cytheriaco polluta eſt pagina amore,
Quin ſoror hoc Phœbi caſta probabit opus.
Nec Cynicos memorat, caperata aut fronte Catones,
Aut aliud ſi quid ruga ſenilis amet.
Sed grates pueris, Charitesq; ſalesq; iocosq;:
Et quicquid lepidi eſt, iſte libellus habet.
Attica ſiue Venus iuuat, aut Oenotria lingua:
Hanc habet, atq; illam, tantulus iſte liber.
Meonide aut Pelio multo eſt facundior author,
Sed uetat impariles nomen inire modos.
Non minor interpres ſuccedit diuite uena
Vatibus Auſonijs unus Eraſmus honor.
Nempe hic, ſiue pedum certa ſine lege uagatur,
Pulchrum mellifluo Marcus ut ore ſonat:
Siue pedes ſtrictim numeroſo calce coercet,
Naſonem præſtat, Vergiliumq; refert.
Quælibet (inuideas) uel iam ſuperſtite Plauto
Vellet Eraſmiaco Muſa lepore loqui.

Huc

Huc ades ergo puer Latij ſtudioſe leporis:
Huc ades, hunc hilari perlege fronte librum.

Corn. Grapheus.

Heus optimi Tirunculi,
Vultis iocis iucundulis,
Et luſibus ſatiarier:
Huic Luciano aſſueſcite.
Ipſe & nuces, ipſe & trochos,
Ipſe & meros luſus habet.

Adrianus Barlandus, in perſona Luciani.

Græcia me genuit, nuper facundus Eraſmus
Tranſtulit in Latium: munere plaude puer.

Adriani Lucæ Hendecaſyllabon.

Caſtæ rumpe moras puer Mineruæ,
Quem linguæ Auſoniæ tenet libido:
Adſis, huc propera, hunc capeſſe librum
Dextra præcipiti, & reuolue ſæpe:
Qui non barbarie ſcatet nociua,
Nec de Vandalico ſolo eſt profectus,
Verum eſt eloquij nitens lepore
Romani, ſalibus meris refertus.
Eſt & ſcommatibus iociſq; abundans,
Prauas mordicus inuehens in artes,
Et mores hominum, ſimul Deorum
Irridens miſerum chorum Ethnicorum.

Vir doctiſsimus undecunque Eraſmus,
Princeps eloquij utriuſq; linguæ,
Fecit parue puelle Lucianum
Argiuum, Latijs loqui camœnis.

IACOBI HERTELII AD GILBERTŨ Cognatũ, in Lucianũ Iambus.

Quos edidit ſales diſertus, & iocos
Lepore tinctos LVCIANVS *Attico,*
Noti fuêre ſeculis quàm plurimis:
Tunc, Chriſtiano cùm rigaret ſanguine
Hortum DEI *profana turba gentium,*
Cultu ſiniſtrè faſcinata dæmonum.
Longè ſed hoc ſunt notiora ſeculo
Salſi iocoſa LVCIANI *dogmata:*
Quando redibat liberalibus nitor,
Quem promerentur, quoq; præſtant, artibus,
Labore ERASMI *ſedulo ter Maximi.*
Is namq; Veneris eruditus Atticæ,
Suaues lepores dum Latinis auribus
Accommodauit & probè & feliciter,
Inſigne nactus Lucianus eſt decus
Ipſius acri & erudita induſtria.
(Non diffitemur, & alios conatibus
Et eruditione præſtantes uiros,
Tuliſſe Luciano opem percommodam.)
At Lucianus omnium notiſsimus,
Nunc in manus docilis iuuentutis uenit,

Mul-

Multo, prius quàm prodijt, politior.
Confusa nam quæ tum fuerunt omnia
Colloquia, nunc sortita formam congruam,
Distincta certis & locis, leporibus,
Dubium est uenustiora sint, an ordine.
Quid, Annotationibus doctissimis
Quòd expolita, obscuritate omni procul
Pulsa, legentibus magis nunc proderunt?
GILBERTE Musarum decus grauissimum,
COGNATE doctis & uiris gratissime,
Quantæ tibi debentur uni gratiæ?
Nunquam quòd impigro labore definis
Priscum bonis decus referre literis?
Eiusmodi natum esse te laboribus
Pro certo habeto: multi enim quod tu facis,
Licet uelint præstare, non tamen queunt,
Industriæ tantæ carentes dotibus.
Nunc ergo perge in posterum dona optima
Mentis tuæ, tales in usus conuertere,
Vt te sibi natum putent quàm plurimi.

INDEX

INDEX DIALOGORVM LVCIANI, *eo ordine quo hac editione collocati sunt.*

TOMO I. *continentur hæc.*

De somnio, seu uita Luciani. Pag. 1

Contra eum qui dixerat, Prometheus es in uerbis. 25

Nigrinus, siue de moribus philosophorum. 37

Iudicium uocalium. 47

Timon, siue Misanthropus. 85

Alcyon, siue de trãsformatione. 140

Prometheus, siue Caucasus. 152

DEORVM *dialogi.*

Promethei & Iouis. 177

Cupidinis & Iouis. 181

Apollinis & Vulcani. 183

Vulcani & Iouis. 187

Iouis, Aesculapij & Herculis. 190

Iunonis & Iouis. 193

Veneris & Cupidinis. 196

Martis & Mercurij. 207

Iouis & Solis. 210

MARINI *dialogi.*

Cyclopis & Neptuni. 214

Alphei & Neptuni. 218

Menelai & Protei. 220

229
Neptuni & delphinum. 223
MORTVORVM *dialogi.*
Diogenis & Pollucis. 227
Pluto, seu cõtra Menippum. 233
Plutonis & Mercurij. 236
Terpsionis & Plutonis. 238
Zenophontę & Callidemidæ. 242
Onemonis & Damippi. 246
Charontis & Mercurij. 249
Cratetis & Diogenis. 260
Luciani Scipio: seu Alexandri, Hannibalis, Minois & Scipionis. 268
Diogenis & Alexandri. 275
ORATIONES, *quarum quædam adhuc inter Mortuorum dialogos, quædam inter Saturn. epistolas relatæ fuere, nonnullæ quoq; Dramaticæ.*
De ijs qui mercede conducti, in diuitum familijs uiuunt. 284
Apologia pro ijs qui mercede conducti seruiunt. 351
Tyrannicida. 372
Declamatio D. Erasmi Roterodami, quæ superiori declamationi Luciani respõdeat. 399
Abdicatus. 465
Alexãder seu Pseudomantis. 506
Toxaris siue amicitia. 572
Icaromenippus siue Hypernephelus. 654

654
Anacharsis, siue de Gymnasijs. 702
De luctu. 761
Præfatio, seu Hercules Gallicus. 784
De electro seu cygnis. 792
Muscæ encomium. 799
De non temerè credendo calumnię. 811
Patriæ encomium. 744
Demosthenis encomium. 856
TOMO II. *continentur hæc.*
DEORVM *dialogi.*
Iouis & Mercurij. 3
Neptuni & Mercurij. 4
Mercurij & Solis. 6
Mercurij & Apollinis. 9
Iunonis & Latonæ. 11
Deārum iudicium. 14
Mercurij & Maiæ. 30
MARINI *dialogi.*
Neptuni & Nereidum. 42
Iridis & Neptuni. 44
Xanthi & maris. 46
Tritonis & Nereidum. 48
MORTVORVM *dialogi.*
Menippi, Amphilochi & Trophonij. 55
Mercurij & Charontis. 57
Menippi & Cerberi. 60
Charontis & Menippi. 61
Antilochi & Achillis

lis. 64
Menippi & Mercurij. 67
Menippi & Chironis. 69
Menippus seu Necyomantia. 71
Charon, siue contẽplantes. 99
SEQVVNTVR *Orationes, quarum quædam adhuc inter Mortuorum dialogos, & Meretricũ, quædã inter Saturnales epistolas prius relatæ fuêre, nonnullæ quoq; Dramaticæ.*
Hermotimus, siue de Heresibus, id est Sectis 151
Zeuxis, uel Antiochus. 288
Harmonides. 304
Scytha, seu Hospes. 315
Quomodo historia scribenda sit. 334
Historiæ ueræ liber primus. 406
Historiæ ueræ liber secundus 451
Lexiphanes. 498
Demonactis uita. 529
Somnium, siue Gallus. 558
Bis accusatus, seu Fora. 617
Rhetorum præceptor. 671
Hippias, seu Balneum. 704
Aduersus indoctũ, librorum lõga sũ pellectile tumentem, Sermo. 715
De domo. 749
Macrobij, id est longæui. 778
De dipsadibus. 820
Nauigium, seu uota. 813
Deorum cõcilium. 860

Decre-

Decretum bona fortuna. 875
Saturnalia. 879
Chronosolō, id est, Saturnalium legumlator. 894
EPISTOLAE *Saturnales*.
Ego Saturno salutem. 903
Saturnus mihi charissimo S. 911
Saturnus diuitibus, S. 917
Diuites Saturno S. 913
TOMO III. *continentur hæc-*
DEORVM *dialogi*.
Iunonis & Iouis. 3
Veneris & Lunæ. 8
Mercurij & Apollinis. 11
Panos & Mercurij. 14
Apollinis & Bacchi. 18
Apollinis & Mercurij. 21
MARINORVM *dialogi*.
Tritonis, Amymones, & Neptuni. 25
Noti & Zephyri. 28
Doridis & Thetidis. 30
Neptuni & Enipei. 34
MORTVORVM *dialogi*.
Alexandri & Philippi. 36
Diogenis & Herculis. 42
Menippi & Tantali. 47
Diogenis & Mausoli. 51
Nirei, Therſitæ, & Menippi. 55
Diogenis, Antiſthenis, & Cratetis. 59

Aia-

Aiaris & Agamemnonis. 67
Minois & Soſtrati. 70
De ſacrificijs. 74
Vitarum auctio. 92
Piſcator, ſeu reuiuiſcentes. 127
Pro eo quòd inter ſalutandum uerbo lapſus fuerat. 181
Herodotus uel Aetio. 200
Phalaris primus. 210
Phalaris ſecundus. 230
De aſtrologia. 240
Imagines. 358
Pro imaginibus. 290
Lucius, ſiue Aſinus. 323
Iupiter Tragœdus. 391
De Paraſito, ſiue q, ars ſit paraſitica. 459
Philopſeudes, ſiue incredulus. 532
Allocutio, ſeu Bacchus. 586
Pſeudologiſta, ſiue de Apophrade, hoc eſt die atro. 590
Diſſertatio cum Heſiodo, Luciani & Heſiodi. 634
Tragopodagra. 643
Ocypus. 670
De Syria dea. 684
Cynicus. 738
Pſeudoſophiſta, ſeu Solœciſta. 760

TOMO IIII. *continentur hæc.*

DEORVM *dialogi.*

Iouis & Ganymedis. 3
Iunonis & Iouis. 9
Veneris & Cupidinis. 13
Apollinis & Mercurij.

rij. 17
MARINI *dialogi.*
Doridis & Galateæ. 19
Zephyri & Noti. 24
Panopes & Galenes. 28
MORTVORVM *dialogi.*
Simyli & Polyſtrati. 31
Æaci, Proteſilai, Menelai ac Paridis. 37
Menippi, Æaci, Pythagoræ & Socratis. 39
Proteſilai, Plutonis & Proſerpinæ. 45
Menippi & Tireſiæ. 48
Cataplus, ſiue Tyrannus. 52
ORATIONES, *quarũ quædam adhuc inter Mortuorũ dialogos, quædam inter Saturnales epiſtolas prius relatæ fuêre: nonnullæ quoque Dramaticæ.*
De ſaltatione. 88
Eunuchus, ſeu Pamphilus. 157
Amores. 169
Iupiter confutatus. 243
De morte Peregrini. 265
Fugitiui. 307
Sympoſium, ſeu Lapithæ. 335
DIALOGI *meretricij.*
Glycera & Thais. 380
Myrtium, Pamphilus & Doris. 382
Mater & Philinna. 387
Meliſſa & Bacchis. 391
Clonarium & Leæna. 396

Cro-

Crobile & Corinna. 402
Mater & Musarium. 407
Ampelis & Chrysis. 413
Dorcas, Panychis, Philostratus & Polemon. 416
Chelidoniũ & Drose. 422
Tryphæna & Charmides. 428
Ioessa, Pythias & Lysias. 432
Leontichus, Chenidas & Hymnis. 439
Dorio & Myrtale. 446
Cochlis & Parthenis. 450

NOTHI *dialogi.*

Philopatris, seu qui docetur. 454
Charidemus, siue de pulchritudine. 485
Nero, siue de fossione Isthmi. 519
Palinurus. 529
Virtus dea. 562

FINIS.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ,
Luciani,

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝΥ-
πνίου, ἤθους βίου Λου-
κιανοῦ.

DE SOMNIO, SEV
uita Luciani, Iacobo Mi-
cyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Occasio huius narrationis uidetur sumpta esse ex secundo Xenophontis, de dictis Socratis, ubi Prodicus sophista eodem modo Herculi, pueritiam egresso, narrat Virtutem ac Voluptatem apparuisse, & utramq; illum ad se pertrahere contendisse. Consilium autem & scopus in fine ab ipso Luciano explicatur. Nam ut adolescentes præ inopia deficientes, & ad deteriora animum applicantes reuocaret, & ad literarum studia conuerteret, sermonem hunc ait à se institutum esse.

ΑΠΡΟ μὲν ἐπὶ πολὺ πάνυ ἐν τοῖς Λιβυκοῖς λόγοις φοιτῶν, ἤδη τῶν ἡλικιωτῶν περιών. ὁ δὲ πατὴρ ἀναπείθει μετὰ τῶν φίλων ἅμα, τί καὶ διδάξαιτό με. τοῖς πλήθεσι οὖν ἔδοξε πᾶσα μὲν, καὶ πόνου πολλοῦ, καὶ χρόνου μακροῦ, καὶ παιδεύσεως ὁμιλίας, καὶ τύχης δεῖσθαι λαμπρᾶς. ἓν ἡμίτομα,

DEsieram nuper in ludi ire, factus iã ætate adolescens, cum pater unà cum amicis consilium capiebat, quamnam artem potissimum discendam mihi proponeret. Plerisque igitur uidebatur humanitas seu literarũ studium & labore multo, & tempore longo, & sumptu non exiguo, denique & fortuna quadam, opus habere: nostras autem res

4 cùm par-

μικρά τι εἶναι, καὶ ταχέως τι
να τῶν ἐπιτηδείων ἀπαιτῆσ.
εἰ δέ τινα τέχνην τῶν βαναύ-
σων τούτων ἐκμάθοιμι, τὸ μὲν
πρῶτον οὐδὲν ἂν αὐτὸς ἔχειν
τὰ ἀρκοῦντα παρὰ τῆ τέχνῃ,
καὶ μηκέτι οἰκέσιν εἶναι,
πλείστ ὧν. ἂν εἰς μακρὰν
δὲ καὶ τὸν πατρῷα σῴζα-
νᾶν, ἀποφθάνων ἀεὶ τὸ γινόμε-
νον. Λαυτόβας οὖν σκέψεως ἀρ
χὴ πρῶτη, τίς ἀρίστη τῶν τέχ
νῶν, καὶ ῥᾴστη ἐκμαθεῖν, καὶ
αὐλῇ ἐπιδοῦναι πρέπουσα, καὶ
πρόχειρον ἔχουσα τῷ χορη-
γίαν, καὶ διαρκῆ τὸν πόρον.
ἄλλην τοίνυν ἄλλῃ ἐπαινοῦν-
τος, ὡς ἕκαστος γνώμης ἦν ἐκ
πεφύκει ἕλκειν, ὁ πατὴρ εἰς τὸν
δῆμον ἀπιδὼν (παρῆν γὰρ ὁ
πρὸς μητρὸς θεῖος, ἀρίστος ἐρ
γαλεῖον εἶναι λοκῶν, καὶ λε
βοξέος ἐν τοῖς μάλιστα σὺν λο-
κίμοις) ὁ δέμις, ἔφη, ἄλλην
τέχνην ἐπαινατέω, σοῦ παρόν
τος· ἀλλ᾽ ἕτερον ἄγε, δόξας ἐμοὶ,

cùm paruas esse et modicas, tum uerò celere quoddam auxiliū postulare. Quòd si igitur artē aliquam mechanicā didicissem, fore ut principiò statim ab ipsa arte necessaria uitæ comparare possem, neq; necesse habere adeò ate iam prouectus, domi, deq; paterna mēsa uiuere: sed nō multo pòst etiā ipsum patrē exhilaraturum esse me, referendo domū semper aliquid ab arte quæsitum. Alterius itaque consultationis caput propositū inde est, quæ nam ars & optima, & ad discendum facillima, & homine libero maximè digna foret: deinde & minori sumptu atque instrumento egeret, multum autem & sufficientem quæstum suppeditaret. Proinde alio aliā laudante, prout quisq; animo affectus, aut usu expertus erat, pater ad auunculum aspiciens (aderat enim is quoq;, Statuarius tum habitus optimus, & poliendo marmore inter præcipuos laudatus) Minimè fas, inquit, est aliā artem hic uincere, te præsente: sed hunc acceptum (meq; demōstrabat) abduc tecum,

& doce

τὴν λίθων παρασκευὴν λίθων ἀγαθὸν εἶναι, καὶ σωφρονιστὴν καὶ ἐρωτικὴν εὐφίαν. δύναται γὰρ καὶ τοῦτο, φύσεώς γε, ὡς οἶδα, ἔχων λῷστος. ἐτιμᾶτο δ' ὑπ' ἐμοῦ τὰς ἐν τῇ ἐμῇ παιδιᾷ· ὁπότε γὰρ ἀφιείην ἐκ τῶν διδασκάλων, ἐπέσχον ἂν τὸν ἵππον, ἢ βόας, ἢ ἅπερ, ἢ τὴν τύ διὰ θερίστης ἀνάπλασιν, ἐπέδει μοι, ὡς ἐλάττω τῷ πατρί. ἐφ' οἷς πολλὰ μὲν τὸν διδασκάλων πληγὰς ἐλάμβανον, τότε δ' ἐπαυόμην ἐπὶ τῇ σὺν ὑφηγήσει τῆς παλαιστικῆς χρησάμενος ἔσχον ἐπ' ἐμοὶ τὰς ἐλπίδας, ὡς ἐν βραχεῖ μαθήσομαι τὴν τέχνην, ἀπ' ἐμαυτοῦ γε τὰ πολλὰ σπεύδων. ἅμα τε δὴ ἐπιτήδειον ἐδόκει ἡμῖν εἶναι τέχνης ἐναρχόμενον, ἐξαγὼν πρὸς ἐλεύθερον τῷ θέρει, μᾶλλον δ' οὐ σχολάζοντα τῷ πράγματι ἀχθόμενον· ἀλλά μοι καὶ παιδιάν τινα οὐκ ἀπρεπῆ ἐδόκει ἔχειν, καὶ πρὸς ὑπομονὰς ἐπίδειξιν, εἰ φαυ-

& doce lapidum artificem probum, & eorundem conpositorem ac statuarium nobis esse. Poterit enim et hoc natura, ut scis, præditus felici ac dextera. Fecerat autem hanc de me cõiecturã pater ex ludicris à me aliquãdo bẽ cera cõfictis. Quãdo enim à præceptorib. domũ dimittebar, abradens cerã, nunc boues, nũc equos, interdum per Iouẽ & homines fingebam, non omnino inepte, ut tũ uidebar patri, ob quæ tũ à præceptoribus quidẽ plagas accipere solebã: hic aũt ad prohandam ingenij dexteritatẽ, hæc quoq; in parte laudis ducebantur. Atq; adeò bonam ex eo sperem de me omnes concipiebant, ut qui breui adeò artem hanc, secundũ fingendi illam facilitatem, perdiscere possem. Simul igitur & idonea dies uidebatur ea esse auspicandæ arti, & ipse tradebar auunculo, non admodum, per Iouem, iniquè aut grauiter ferens. Sed mihi etiam lusum quendam non insuauem ipsa res uidebatur habere: & apud æquales ad ostentationem & laudem facturum esse,

ἀ φαυσίμλω δῦσε τι γλύφων, ἢ ἀγαλμάτιά τινα μικρὰ ἐκ τασπουδάζων ἐμαυτῷ τι, ἐξαναθέσεις, οἷς προσῆκεν. καὶ τό γε πρῶτον ἐκεῖνο ἢ σώγυθδε τοῖς ἀρχομένοις ἐγίγνετο. ἐγκοπίαν γάρ τινά μοι δοκεῖ ὁ δᾶος, ἐκ παιδὸς μοι δοκεῖν ἐπιδιδόναι, πλανᾶσθαι ἐν μέσῳ ἐκμελέτης, ἐπὶ πᾶν τὸ ἐκεινὸν, Ἀρχὴ δέ τοι ἥμισυ παντός. σκληρότερον ἢ ἐκατέρωθεν ὑπ' ἀπειρίας, ἐκπλήττων μᾶλλον ἢ πλάττ. ὁ ἢ ἀγανακτήσας, σκυτάλῳ τινὰ ἐκ μέλλω πλησίον λαβὼν, ὁ πρώην ἐκ προσδοκήτως μοι ἐκπεσὸν ξατοῦσι δάκρυά μοι τὰ προοίμια δι' τίχνης. ἀποδρὰς οὖν ἐκεῖθεν ὡς τὴν οἰκίαν ἀφικνοῦμαι, σωτηρίᾳ ἀνολολύζων, ἢ δὲ πρώτον τὸς ὀφθαλμὸς ὑπόπλεως, ἢ διατρίβω τῷ σκυτάλῃ, ἢ τὸς μύλακρας ἰδάκνυον. ἢ διατυγόμην πολλὰ τινα ὠμότητα, προδεὶς ὅτι ὑπὸ φθόνου ταῦτα ἴδρασι, μὴ αὐτὸν ὑπ' ἐμοῦ βάλωμαι κατὰ τὴν τίχνην.

si & deos sculpere, et paruã quædã simulachra, cùm mihi, tum illis quibus uellem, adornare posſem. Ac tũ primùm quidẽ illud, et incipientibus solitũ, fiebat. celtẽ enim quendã auunculus mihi tradens, paulatim tabulã lapideam, quæ in medio posita erat, contingere, atq; artẽ aut ſpicari iubet, tritũ illud admonẽs: [c] Dimidiũ facti, qui cœpit, habet. Cæterùm durius impingente me, præ imperitia, ut fit, tabula rumpitur. Auunculus aũt indignatus, & ſcuticam quandã prope iacentẽ corripiens, nequa quã manſuetè, aut uti docentem cõueniebat, excepit, atq; initiauit me, [d] ita ut mox in lachrymas procœmium artis mihi uerteretur. Aufugiens igitur inde, domũ redeo: continueq; ululando, & lachrymis oculos opplendo, cõmemorabã ſcuticam, demõſtrabam uibices, nimiamq; illius crudelitatẽ accuſabã: hoc quoq; addens, quòd inuidia quadã iſta feciſſet auũculus, uidelicet metuẽs ne ſe in arte ſuperarẽ.

Iraſcente

ἐκαναπεσαμένης ἢ τ' μητρὸς, ηδὴ πολλὰ τῷ ἀδελφῷ λοιδορησαμένης, ἐπὲ νὺξ ἐπῆλθε, λαοὶ τέλαρθον ἔτι ἐνδακρυες, νὴ τλῶ νύχθ' ὅλω ἐννοῶν. μέχρι μὲν λὰ πάντων, γελάσιμα νὴ μειρακιώδη τὰ ἐρεμνέα. τὰ μὲν δὰ ταῦτα ἢ ἐκεῖτι δύναται φρόνημα, ὦ ἀνδρες, ἀκόσιδι, ἀλλὰ νὴ πάνυ φιλικόων ἀκροατῶν διόμενα. ἵνα γὰρ λαβ' ὁμηρον εἶπω, δῆθέ μοι ἐνύπνιον ἔλθῃ ἔνειρ' ἀμβροσίω διὰ νύκτα, ἐναργὲς ἔστως, ὥστε μηδὲν ἀπολείπεσθαι ἢ ἀληθέως. ἔτι γὲμ ηδὲ μετὰ τοσοῦτον χρόνον, τά τε σχήματα τά μοι τῶν φασίντων ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς παραμένει, νὴ ὁ φωνὴ τ' ἀκριδίντων ἔναυλος. ἔτω σαφῶ πάντα λῶ. μόνα γωᾶκες λαβόμεναι τῶν χροῶν, τίλκόν με πρὸς ἑαυτὰς ἑκατέρᾶ μάλα βιαίως, νὴ διαρτορῶς. μικρῦ γὲμ μὲ διεσπάσαντο πρὸς ἄλλας φιλοτιμόμεναι. ηδὲ γὰρ ἄρα μὲ ἐν ἑτέρᾳ ἐπικρατῆ, νὴ παραμικρὸν ὅλον ἔχῃ μὲ ἑκάτερα

Iraſcēte itaq; matre, & multa fratri conuicia faciente, poſteaquam nox ſuperuenit, dormiui, plen⁹ adhuc lachrymarū, totamq; noctem cogitabundus iacens. Atq; hactenus quidem quæ diximus, ridicula pueriliaq; ſunt: quæ uerò deinceps audietis, nequaquā contemnenda ſunt, ô uiri, ſed quæ admodū auſcultandi cupidos auditores quoque requirant. Nam ut iuxta Homerū dicam: Venere mihi diuino ſomnia nutu, Almā per noctem, ita clara & manifeſta, ut nihil ab ipſa ueritate diſtarent. Adhuc igitur etiā poſt tantū temporis interuallum, & habitus eorū quæ mihi tum apparuere, in oculis hærēt, & ipſa uox auribus quaſi inſonat. adeò tum plana fuerunt omnia.[c] Duæ mulieres manib. corripientes trahebant me in diuerſum, utraq; ad ſe uidelicet, uiolenter admodum & ualidè. Parum itaq; abfuit, quin me diſcerperent, dum inter ſe ambitioſe adeò contendunt. Nam modò hæc ſuperabat, & propemodum totum tenebat me: modò

ἀλλ' αὐθις ἀπὸ τῆς ἑτέρας ἀρχὴ μίλω. ἐβόων δὲ πρὸς ἀλλήλας ἑκατέρα· ἐμοὶ, ὡς αὐτὴ ὕλη μὴ δικαίως ἀφαιρεῖσθαι βούλοιτο· ἡ δὲ, ὡς μάτην τῶν ἀλλοτρίων ἀντιποιοῖτο. ὧν ἡ μὲν ἐργατικὴ, καὶ αὐθαδης καὶ, καὶ αὐχμηρὰ τὴν κόμην, τῷ χεῖρε τύπτειν ἀνάπλεως, δυσωδεσι μέρεσι τὴν ἰδέαν, τετάνυσται ἀπὸ ταγίμασα, οἷς ὧν ἐδᾶ ἐπί τι ξέσι τὸν λίθον. ἡ ἑτέρα δὲ, μάλα σύμμορφος, καὶ τὸ σχῆμα σύμμετρος, καὶ λόγιος τὴν ἀναβολήν. τίλος δ' ἦν ἱμάτιόν μοι δικαίως, ἀποστέρα βυβλίου σωθῆναι αὐτῶν. πρότερα ἡ σκληρὰ ἐκείνη, καὶ αὐθρώδης ἐλέγχειν ἐμὲ, φίλε παῖ, ἱρμογλυφικὴ τέχνη ἐμὶ, ὧν χθὲς ἤρξω μανθάνειν, εἰκάζω τί σοι μὴ συγχωρεῖν δοκεῖν. ἴσθι γὰρ πάππος ἂν (ἐπεὶ καὶ τόνομα ἔχω μητρόπατρος) λιθοξόος ὧν, καὶ τὸν θεὸν ἀμφότερον, καὶ μάλα σὺ φιλομαθῆ ἀπ' ἐμᾶς. εἰ δὲ θέλοις λάθρα μὴν καὶ φλυαρίαν

altera, eademq; me ad se retrahebat. Clamabant autem ambæ, accusabãtq; mutuò se se: hæc, quòd me suũ uidelicet illa poßidere uellet: illa uerò, quòd hæc frustra aliena sibi usurparet. Erat autẽ altera quidem operaria, & uirili aſpectu, ſqualida coma, manus callo paßim obductas habens. ſuccincta ueſte, et marmorco puluere oppleta, qualis & ipſe auunculus eſſe ſolebat tunc cum lapides poliebat. Altera uerò facie admodũ honeſta, habitũ decentem præ ſe ferens, & ueſtes ornatas ac mundas induta. Poſtremò autem permittunt meo iudicio, ut utri earũ conuerſandũ mihi putẽ, ſententiã ipſe ferã. Ac prior quidem dura atq; uirilis illa ſic cœpit: Ego, chare puer, Statuaria ſum, ea quam tu heri diſcere cœpiſti, familiaris adeò tibi & cognata à parentibus. Nam & auus tuus (addens nomẽ aui materni) marmorarius fuit, et auunculus pariter et patruus tuus eandẽ artẽ exercuere, et per nos inter præcipuos celebrati ſunt. Quòd ſi igitur uoles deliriis ac nugis

circa

Τ παρὰ τούτων ἀπέχεσθαι (ἀλ
ξεσα τὴν ἑτέραν) ἔπεσθαι δὲ
ηκὲ σωφρονεῖν ἐμοί, πρῶτα μὲν
θρέψῃ γενναῖος, ηκὲ τὰς ὤμους
ἕξεις ἰσχυρὰς, φθόνῳ δὲ πᾶν
τὸν ἀλλότριον ἴσῃ, ηκὲ σύποτε
ἄπια ἔσῃ τῶν ἀλλοδαπῶν, τῶν
πατρίδα ηκὲ τὰς οἰκείας κα-
ταλιπὼν, ἁλλ' ὧδε λόγους ἐπαν
νίσουσάν σε πάντες. μὴ μυ
σαχθὴς δὲ τοῦ σώματος τὸ σὺ
τιλὶς, μηδὲ θρὶξ ἐθέλῃς τὸ πα
ντρόν. ἀπὸ γὰρ τῶν τοιούτων ἐρ
μόμενος ηκὲ φιλίας ἐκπέσῃς,
ἐλεξεν τὴν Δίαν, ηκὲ Πολύκλει
τος τῶν Ἥρων ἠργάσατο, ηκὲ
Μύρων ἐπαινῶν, ηκὲ Πραξιτέ
λους ἐθαυμάσθη. προσκυνοῦνται
γοῦν ὅτοι μετὰ τῶν θεῶν. ἐν δὲ
τούτῳ τῷ γένοιο, πᾶς μὲν οὐ
δεὶς ἐσῇ τοῦτος παρὰ πᾶσιν ἀν
θρώποις γένοιο; ἅπαντον δ' ηκὲ
τὸν πατέρα ἀποδώξεις, πρὶ
βλεπτὸν δὲ ἀποφανεῖς ηκὲ τῶν
πατρίδα. τοῦτα ηκὲ ἔτι τούτων
πλέονα διαπράσουσα, ηκὲ βαρ
βαρίζουσα, πάμπολλα ἅπερ ὁ
τίχυν,

circa quas iſta uerſatur (indè
cans alterâ) abſtinere, ac me
cum degere, principiò gene-
roſe educaberis, humeroſq;
habebis ualidos, & ab omni
inuidia alienus eris, neq; un-
quam in terras alienas atq;
externas hinc abibis relicta
patria, atq; domeſticis tuis
neq; etiam ob uerba & ora-
tionem modò laudabũt te o-
mnes. Neq; uerò auerſeris
corporis hanc fragilitatẽ, aut
ueſtium ſorditiẽ. Nam ab his
initijs profectus etiam Phi-
dias ille, Iouem ſpectandũ ex
hibuit, & Polycletus Iunonẽ
fabricauit: præterea Myron
laudibus uectus eſt, & Pra-
xiteles in magna admiratio-
ne fuit. Adorantur itaq; nũc
illi cũ ipſis illis Dijs quos ſcul
pſere. Quòd ſi igitur horum
unus tu quoque fores, quo-
modo non celebris & ip-
ſe apud omnes homines fie-
res? Patrem certè beatum
efficeres, & patriam tuam
omnibus ſpectabilem redderes. Hæc, atque etiam plura
his, balbutiendo, & pleraque barbarè pronunciando, dixit

τέχνη, μάλα μὲν σπουδῇ σωφρόνως ἀκούσας, ἠρξάμην πείθειν με πειρωμένη, ἀλλ' οὐκέτι μέμνημαι· τὰ πλεῖστα γὰρ ἤδη μου τῶν μνημονευομένων λήθουσιν, ἐπεὶ δ' οὖν ἐπαύσατο, σχεδόν τι ἡ ἱστορία ὧδέ πως· ἐγὼ δέ, ὦ τέκνον, θαυμάσιά σε μὲν ἤδη σωφρονοῦντα ὁρῶ, νῦ γνωρίμην, εἰ καὶ μηδέπω εἰς τέλος μου πεπείρασαι. ἐλπὶς μέντοι σὺν τοῖς ἀγαθοῖς τοιαύτη λιβυκῷ γενέσθαι, αὐτὸ τοῦτο προείρηκα· οὐδέπω γάρ ἐστι μὴ ὄργανος ἴσον, τῷ σώματι τοσοῦτον, μᾶλλον τούτῳ τῶν ἅπασιν ἐλπίδα τοῦ βίου τιθεμένῳ· ἀφανὴς μέντοι αὐτὸς ὢν, ἀλίγα καὶ ἀγεννῆ λαμβάνων, τάπεινὸς τῷ γνώμῳ, οὐ φίλος δὲ τῷ πρώτῳ, οὔτε φίλοις ἐπιδεικνύμενος, οὔτε ἐχθροῖς φοβερὸς, οὔτε τοῖς πολίταις ζηλωτός· ἀλλ' αὐτὸ μόνον ὄργανος, καὶ τῶν ἐκ τοῦ πολλοῦ ὄχλου εἷς, ἀεὶ τὸν πρόσχοντα τὸν νοῦν παρέχων, καὶ τὸν λέγειν δυνάμενον θαυμάζων, καὶ

Statuaria ualde sanè studiose omnia connectens, & me in suam sententiã adducere cupiens: sed non ultrà memini. plurima enim memoriam iam effugerũt. Cæterùm ubi tandem finem fecit, tum altera illa in hunc fermè modũ orditur: Ego uerò, ὦ fili, Humanitas sum, iam nunc consueta ac nota tibi: tametsi ad finem aut plenum nondum periculum mei feceris. Quanta igitur bona Statuaria ista tibi præstatura sit, si eam artem didiceris, ipsa modò enumerauit. Nihil enim aliud nisi operarius eris, corpore laborans, & in eo totam spem uitæ positam habens, obscurus ipse degens, modicũ & minimè generosum quæstum faciens, deiectus animo, tenuis ac pauper reditib. & De nicq; neq; amicis expetibilis, neq; inimicis formidabilis, neq; etiã inter ciues beatꝰ habitus: sed hoc solùm, opifex uidelicet quispiam, & ex multa atq; promiscua plebe unus, præstantiorem te semper formidans, & dicendo ualentẽ præ oculis habens ac palpans: & in

ἀργὸν βίον ζῶν, καὶ τὸ λεγόμενον ἐπ' ἰχθύων ὤν. εἰ δὲ καὶ καὶ φειδίας, ἢ πολύκλειτος γένοιο, καὶ θαυμαστὰ πολλὰ ἐξεργάσαιο, τίν μὴ τέχνην ἄπαντες ἴσασιν ἐπαινέσονται, σὺν ἔτι δὲ ἔργοις τῶν ἰδίοτων, ἃ νοῦν ἔχοι, ἀξίως σ' ἂν σοι ὁμοίως γενέσθαι. εἴ γὰρ ἂν ἦς, βούλοιο σοι, καὶ χαρίσαιο, καὶ ἀπέχεσθαι τοῦτο νομιεῖς. ὧν δέ μοι πάλαι, πρῶτον μέν σοι πολλὰ ἐπιδείξω παλαιῶν ἀνδρῶν ἔργα, καὶ πράξεις θαυμαστὰς, καὶ λόγους αὐτῶν ἐπαγγέλλοσα, καὶ πάντων (ὡς ἁπλῶς) ἐμὲ παῦσον ἀποφαίνουσα. καὶ τίνα ψυχὴν, ἐπίσοι λυσιτελεστάτην ἔσῃ, κατακοσμήσω πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κοσμήμασι, σωφροσύνῃ, δικαιοσύνῃ, ἀνοσιοβείᾳ, πρᾳότητι, ἐπιεικείᾳ, σωφροσύνῃ, καρτερίᾳ, τῷ τῶν καλῶν ἔρωτι, τῷ περὶ τὰ συμφέροντα ὁρμῇ. ταῦτα γὰρ ἔστιν ἃ τὴν ψυχὴν ἀποκοσμήσεται ὡς ἀληθῶς κόσμος.

& in ſumma, leporis quandam uitam agens, potentiariſq; lucrum exiſtens. Quòd ſi etiam Phidias uel Polycletus fias, præclaraq; & admiratione digna multa opere præſtiteris, artem quidè laudabunt omnes: atqui ex aſpicientib. tibi ſimilis eſſe optarit, nemo erit, qui modò mentem habebit. Qualis qualis enim fueris, nihil niſi ruodis quiſpiam opifex, manibus laborans, & ijſdem uictum quæritans, cenſeberis. Contrà autem ſi mihi obſequêris, principiò tibi oſtendã multa ueterum uirorum præclara opera, & res admiratione dignas. Deinde & orationes illorum tibi renunciãdo, & omnium (ut ſic dicã) expertũ te reddendo, animũ (quod præcipuum in te eſt) exornabo tibi multis ac præclaris ornamentis: modeſtia ſcilicet, iuſticia, pietate, manſuetudine, æquitate, prudentia, fortitudine, amore honeſti, & pulcherrimarum quarumcunq; rerum deſiderio. Hæc enim animi ornamẽta ſunt, uerè ſyncera atq; perpetua

λόγοι. Ἀλλ' οἶσθα που καὶ σὺ τὰ νῦν γιγνόμενα λίαν, ἔτι νῦν γε οἰόμενος λίαν, ἀλλὰ μὴ τὰ λίαν τοῖς πρόσθεν μετ' ἐμοῦ. καὶ ὅλως, ἅπαντα ἐπίσω ὄντα τά τε θεῖα, τά τε ἀνθρώπινα, ἐν ἀεὶ μακρῷ σοι διαλέξομαι. καὶ ὁ νῦν πίνων ὁ τῶ λάνῳ, ὁ βυλευσάμενός τι περὶ ἀγορᾶς οὕτω τίχνης, μετ' ὀλίγον ἅπασι γνωτὸς, καὶ ἐπίφθονος ἔσῃ, τιμώμενος, καὶ ἐπαινούμενος, καὶ ὧδε τοῖς ἀρίστοις σὺ λοιπῶν, καὶ ὑπὸ τῶν γίνει πλήστῳ πρὸ χόντων ἀποβλεπόμενος, ἰδοῦτα μὲ τοιούτῳ ἀμπιχόμενον, λάξασα τῷ ἰανο τῆς, ποῦ δὲ λαμπρῶν ἱφίρῃ) ἀρχῆς δὲ καὶ πρεσβρίας ἀξιούμενος, ἰᾷν πε ἀποδημῆς, ὁδ' ὧδε δὲ ἀλλοδαπῆς ἀγνὼς οὐδ' ἀφανὴς ἔσῃ. τοιαῦτά σοι περιβάσω τὰ γνωρίσματα, ὥστε τῶν ὁρώντων ἕκασ, τὸν πλησίον λανύσας, λάξει σε τῷ δακτύλῳ

Neq; autẽ latebit te neq; ueterũ quicquã, neq; eorũ quæ in præsens geri debẽt: sed ea quæ agi conueniet, quæq; decent, me duce longè antè prospicies. Et in summa, omnia quæcunq; seu diuina seu humana sunt, paruo tẽpore docebo te: & qui nunc pauper atq; inops es, istius nescio cuius filius, qui de arte adeò illiberali nescio quid consultas, haud ita multo pòst nimiũ felix, nimiũq; beatus omnib. uideberis, dũ & honorib. affici eris, & laudib. effereris, et pulcherrimarũ quarũcunq; rerũ gloria celebraberis, illorũ etiã qui diuitijs ac genere cæteris antestãt, in te animis atq; oculis cõuersis: ac ueltitũ quidẽ talẽ geres (demonstrãs suum: gerebat aũt admodũ splendidũ) [h]Magistratib. uerò, & primo in cõsessu honore ante alios dignus existimaberis. Et si quãdo aliquò peregre abiens proficiscẽris, etiam in aliena terra non ignotus aut obscurus eris. i Talibus scilicet ornamentis ego te insignem atq; conspicuũ reddam, ut eorũ quoq; qui te aspicient, quisq; proximè astantẽ leuiter impellens & cõmouens, digito te

πλήν, οὗτος ἐκεῖνος λέγων. ἐὰν δέ τι σπουδῆς ἄξιον ᾖ, καὶ τοὺς φίλους, ἢ καὶ τὴν πόλιν ὅλην καταλαμβάνῃ, ὡς σὺ πάντων ἀποβλέψονται. ἐξεῖ τι λέγων τύχῃς, εἰς ἐμὲ πάντων οἱ πολλοὶ ἀτενίσονται, θαυμάζοντες, καὶ συλλαμβάνοντές σοι τῷ λόγῳ δι' ἀμάθειαν, καὶ τὸν πατέρα δι' εὐπατρίδας. ὁ δὲ λέγεσθαι ὡς ἄρα ἀθάνατοί γίγνονταί τινες ἐξ ἀνθρώπων, τοῦτό σοι μηχανήσεται. καὶ γὰρ ἐκείνῃ ἐκ βίου ἀπέλθῃς, ὅπου μαχούμενοι τοῖς παλαιοτάτοις, προσομιλήσῃ τοῖς ἀρίστοις. ἐρᾷς τοῦ Δημοσθένους ἐκείνου, τινὸς ὄντα, ἐγὼ ὀλίγου ἐποίησα; ὁρᾷς τὸν Αἰσχίνου, ὃς συμπαιστρίας ὑὸς ἦν, ἀλλ' ὅμως αὐτὸν δι' ἐμὲ Φίλιππος ἐθεράπευσεν; ὁ δὲ Σωκράτης, ὃν αὐτὸς ὑπὸ τῆς ἐρυσιπελατώδους ταύτης φαφὰς, ἐπειδὴ τάχιστα συνῆκε τὸ πρᾶγμα, ἐθεράπευσας ὡς ἐμὲ, ἀπέρχεσθε παρὰ πάντων

gito te demonſtret, atq; ,Hic eſt ille, dicat. Iam ſi quid ſtudio dignum accidet quod uel ad amicos, uel etiam ad ipſam ciuitatem pertinebit, omnes in te oculos atq; ora conuertent. Atq; ſi tum aliquid fortè dixeris, plericq; hiantes auſcultabũt, admirantes & prædicantes tum te ob dicendi uim, & orationis poteſtatem, tum etiam patrẽ tuũ ob felicitatem prolis. Et quod dici uulgò ſolet, quòd ex hominibus quidẽ immortales reddantur, id quoq; tibi dabo. Nam poſtquã ipſe ex hac uita deceſſeris, nunquã deſines cõuerſari doctis, & conſuetudinẽ habere cũ optimis. k Demoſthenẽ illũ certè uides cuius filius fuerit, & quantũ ego eundẽ reddiderim. Vides & Aeſchinem, qui tympani ſtriæ cuiuſdã filius erat, et tamẽ propter me etiã Philippus rex illum palpauit. l Socrates autem, qui & ipſe inter ſtatuariam hanc artem enutritus fuit, & ſimulatq; primùm intelligere cœpit meliora, felicia illa transfugit, ad me nimirũ; audis ut nũc ab omnib.

decan-

ἔδεται; ἀφεὶς δὲ αὐτὸς τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα αὔλαρας, καὶ πράξεις λαμπρὰς, καὶ λόγων σκιμπὰς, καὶ σχῆμα σύριπτὸς, καὶ τιμὰς, καὶ δόξας, καὶ ἔπαινον, καὶ προεδρίας, καὶ δώσας μοι, καὶ ἀρχὰς, καὶ τὸ ἐπὶ λόγοις δύνασθαι, καὶ τὸ ζῆν συνόντα δυνάσταις, χιτωνάριόν τι μικρὸν ἐνδύσῃ, καὶ σχῆμα ἀνδροπρεπὲς ἀναλήψῃ, καὶ μοχλία, καὶ γλυφῖδα, καὶ δοκίδας, καὶ λαλαπάγας ἐν ταῖν χερσὶν ἔξεις, ἐκτὸς ἐγγὺς ὡς εἰς τὸ ὄργον, χαμαιπετὴς, καὶ χαμαίζηλος, καὶ πάντα ῥᾴστην ταπεινὸς, ἀνανύπαλλος ἢ ἀδέσποτος, ἀδὲ ἀνεμόδουλος, ἀδὲ ὑπνοβύριλλος ἀδὲ ζηνοδώρου, ἀλλὰ τὰ μὴν ὄργα ὅπως σύρυθμα καὶ ἐσχήμονα ἐφάσει προσῶπον, ὅπως ἢ αὐτὸς εὔρυθμός τε καὶ ἁδρὸς ἔσῃ, ἄμικτα προφοιτικὼς, ἀλλ' ἀτιμότερον ποιῶν σεαυτὸν λίθων. ταῦτα ἔτι λεγόντος αὐτοῦ, ἐπιρρήνας ἐγὼ τὸ τέλος τῶν λόγων, ἀνασχὰς ἀπεφηνάμην.

decantetur? Igitur relinquẽs tantos ac tales hoſce uiros, res adeò ſplendidas, orationes tã graues ac illuſtres, ueſtium ornamenta, honorem, famam, laudẽ, primos aſſeſſus, potentiã, imperia, deniq; & illam quã ex dicendo conſequêris gloriam, & qua te omnes ob prudentiã prædicabunt, felicitatem: tunicula aliquã indues ſordidã, habitumq; aſſumes ſeruilem; uectes præterea & celtes, & id genus cætera ſculpendi cædendiq; inſtrumenta in manibus habebis, deorſum inclinatus in opus, humi repens, demiſſus, deniq; modis omnibus abiectus & contẽptus, nunquã aũt neq; expergiſcẽs, neque uirile aut libero homine dignũ quicquã cogitãs, ſed in opera intentus, ut illa uidelicet proportionib. ſuis cõſonæ et bene formata tibi reddantur: de te ipſo aũt, ut & conuinnus & ornatus incedas, minimè curã gerens, ſed te ipſis iſtis ſaxis contemptiorem reddens. Adhuc igitur dicente hæc illa, non expectato orationis fine ſurgens ſententiam tuli; & relin-

καὶ τὴν ἄμορφον ἰκέτιν, καὶ ὀργατικὴν ἀπολιπὼν, μετέβαινον πρὸς τὴν παιδείαν μάλα γιγνώσκων. καὶ μάλιστα, ἐπεί μοι καὶ ἐς τοῦτ' ἦλθε ὁ συντάλας, καὶ ὅτι πλησίον σὺν ὀλίγαις ἀφορμαῖς μοι χθὲς ἐνέβαλε. ὁ δὲ ἀπολιφθεῖσα, τὸ μὲν πρῶτον ἠγανάκτει, καὶ τὸν χεῖρα συνεπάτει, καὶ τὰς ὀδόντας ἐπέρειε. τέλος δὲ, ὥσπερ τὴν Νιόβην ἀνώμην, ἐπεπήγει, καὶ ἐς λίθον μετέβλητο. εἰ δ' ἄρα μεταλάβοιτο, μὴ ἀπιστήσητε. θαυματοποιοὶ γὰρ οἱ θεοί. ὁ δὲ ἕτερα δὴ πρός με ἀπιόντα. τοιγαροῦν ἀμείψομαί σε, ἔφη, καὶ δὴ καὶ δυνατώτατος, ὅτι καλῶς τὴν δίκην ἐδίκασας. καὶ ἐλθὼν ἅμα, ἐπίβαθι τούτου τοῦ ὀχήματος. ἔστι δὲ ἅρμα τι ὑπόπτερον (ἀλλ' οὐ τῶν πτηνῶν τινῶν, τῷ πτηνάσῳ δοκοῦντων) ἵππους ἐλᾷς οἵας οὐ πώποτε ἐλᾷς. καὶ ἀναβάσας ἐμοὶ ἀγωνίσασθαι ἔμελλες. ἐγὼ δὲ αὐτῷ ἦλθον, ὁ μὲν ἅμαξαν, καὶ ὑφλωμένος. ἁρθεὶς

& relicta deformi & operatrice illa, transiui ad Humanitatem, admodum gaudens, præcipuè posteaquã mihi etiam in mentem uenit scutica, & quòd plagas statim non paucas incipienti mihi pridie illa inflixisset. Porrò relicta illa, principiò quidẽ indignè ferebat, complodebatq; manus, & dentib. infremebat: postremò autem, quemadmodũm Niobem audim⁹, ita hæc quoq; diriguit, & in saxũ mutata est. Quòd si igitur incredibilia passa esse uidetur, ne miremini. Somnia enim mirifica sunt, & mira operari solẽt. Altera aũt ad me respiciens: Proinde, inquit, ego tibi hanc iusticiã rependam, quoniã caussam hanc bene & rectè iudicasti. Veni igitur, & ascende uehiculũ hoc, (commonstrato quodam uehiculo, quod alatis equis quibusdam Pegaso similibus uehebatur) ut uideas qualia ac quanta ignoraturus fuisses, si me non secutus esses. Cæterùm postquam ascendi, illa quidem agitare atq; aurigari cœpit

Ego

ἀρθεὶς ἤδη ὑψοῦ ἐγὼ, ἐπεσκόπουν ἄνω τε καὶ κάτω, καὶ ὑπερεθαύμαζον ἅπαντα· ἔωθεν μὲν γὰρ ἤρχετο ἐπισπείρων τι τῆς γῆς· ἀνίει μέν τοι μίμνημαί γε, τι τὸ σπειρόμενον ἐκεῖνο ἦν. πολλὰ τοῦτο μέντοι, ὅτι μὰ τὸν Δία ἐφειρῶντός οἱ ἀνθρώπου, ἐπῄνουν, καὶ μετ' εὐφημίας μεγάλης ἐγχειμένῳ τῇ θύρᾳ, παρῄμενον. ἀλλ' ἔξασα δή μοι τὰ τοῦ σώματα, μᾶλλον τοῖς ἐπαινοῦσιν ἐπιδόντες, ἐπανῆγαγον αὖθις, ἀνί τε τῶν αὐτῶν ἐδῆτα ἐκείνων ἐν μεδυκότα, διὰ μέχρι ἀφικόμην οἴκου, ἀλλ' ἐμοὶ ἐδόκουν σύμφορός τις ἐπανήκειν. καταλαβοῦσα δὲ ἐκεῖ καὶ τὸν πατέρα ἑστῶτα, καὶ περιμένοντα, ἐδείκνυον αὐτῷ ἐκείνων τῶν ἐδῆτα, μᾶλλον, εἰ ἔχοιμι. καί τι καὶ ὑπὲρ μνησθεὶς, εἶπε μικροῦ δεῖν πᾶσι ἐμοῦ ἐβδελύσσατο. ταῦτα μὲν μνημονεύω ἐγὼ, αὐτίκα ἔτι ὢν,

Ego uerò ubi iam in ſublime ſublatus fui, obſeruabam & contemplabar, ab oriente incipiens uſq; ad occidentẽ, urbes uidelicet & populos, nõ aliter quàm Triptolemus olim, ſpargens quiddam in terram: quanquam nõ amplius memini quid nam illud fuerit quod tum ſpargebam, niſi hoc ſolũ, quòd ſurſum aſſẽcientes homines laudabant me: & ad quoſcunq; uolando peruenerã, cũ multa prædicatione et gratulatione me proſequebantur, & quaſẽ deducebant. Porrò ubi illæ hæc tanta mihi, & meipſum collaudantibus illis demonſtraſſet, reduxit rurſum, non amplius eadem ueſte illa indutum, quam habueram ab initio auolãs, ſed uidebar mẽ bi tum admodũ delicatus & ſplendidus redire. Deprehendens igitur & patrem aſtantem, atq; expectantem me, commonſtrauit ei ueſtem illã, & me ipſum qualis redirem: ſubmonuitq; eum, quàm parum abſuerit quin minimè digna de me ille cum amicis ſuis ſtatuiſſet. Atque hæc quidem meminì uidere me, cum primùm è pueritia egreſſus eſſem,

plagarum

ἐμοὶ δοκεῖ ἐκπεπλαχδάς πως φόβου τῶν πληγῶν φόβον. μετ' αὐτὸ δὴ λέγοι ἂν, Ἡράκλεες, ἔφη τις, ὡς μακρὸν τὸ ἐνύπνιον, καὶ δι' ἀκριβείας. ἆρ' ἄλλος τις ἐπιχειρεῖ ἐξηγεῖσθαι ἐνύπνιον, ὅτι μάλα σφόδρα ἐοικὸς ἐστὶ τοῖς νυκτερινοῖς, ἢ τάχα που καὶ βραχυτέρου ὄντος ἐστὶ, καὶ ὁ Ἡρακλῆς καὶ αὐτὸς ὄφει. τί δ' οὖν ἐπῆλθέ σοι αὐτῷ λαβόντι ταῦτα πρὸς ὑμᾶς, καὶ μνησθῆναι παιδιᾶς τινὸς, καὶ ἐνθυμηθῆναι παλαιῶν, καὶ ἅδην γεγηρακότων; ἦ καὶ ἡ ψυχρολογία. μὴ δὲ πάρεστί τισιν ὑμᾶς ὑποπτεύειν τινὰς ταπάλαιφυεῖς; ὅπως, ὦ γαθέ. οὐδὲ γὰρ ἡ Ξενοφῶν ποτε δικαίως μὴν τὸ ἐνύπνιον, ὡς ἐοίκασιν αὐτῷ καὶ ἐν τῇ παιδιᾷ οἰκείᾳ, καὶ τἄλλα, εἴγε γὰρ οὐχ ὑπόνοιαν τῶν ἐψιῶν, ὅλως ὡς φλυαρῶν ἐγνωκὼς αὐτὰ διεξέρχεται. καὶ ταῦτα ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἀπογνώσει πραγμάτων, πολλοῦ γε καὶ ἀπόντων πολιμίων, ἀλλά τι καὶ χρήσιμον ἔχειν ἡ διήγησις.

plagarum metu, ceu mihi uideor, tum exturbatus. Sed interea dū hæc dicuntur, ô Hercules, inquit quispiam, quàm longum hoc somniū, & o iudiciale est? Deinde alius quidam hoc eludens, Hyemale, dixit, somniū est, quando nôctes sunt longissimæ: aut fortassis etiā p trinoctiale, qualis & ipse Hercules est. Quid igitur in mentē uenit illi, nugari talia nobiscum, mentionemq; facere pueriles istius noctis, somniorumq; ueterū, & ætate iam obsoletorū? Frigida enim & ingrata est omnis inepta ac futilis oratio. An fortè somniorū quorundā quasi quosdā interpretes esse nos credidit? Nequaquā, ô bone: quoniā neq; q Xenophon quōdā exponēs somniū illud, quo pacto ipsi uisum fuerat in domo paterna, & de inceptatione quandā proponens, uisionē suam, aut quòd ita nugari statuisset, narrauit, præsertim in bello & summa rerum desperatione constitutus, circunstantib. undiq; hostibus, sed quòd utilitatem quandam secum habebat illa narratio.

Proinde

ηκὼ τοίνυν λέγω τοῦτον ἵνα εἰρων ὑμῖν διεξηλθον ἵνα μὲν ἵνα, ὅπως οἱ νέοι πρὸς τὰ βελτίω βλέποιεν, καὶ παιδείας ἐχοιντο, καὶ μάλιστα αἱ τις αὐτῶν κατ' ἀρχὰς ἀβιλοκαπῆ, καὶ πρὸς τὰ ἥττω ἀποκλίνει, φύσιν οὐκ ἀγεννῆ διαφθείρων. ὑβρίζωδήσεται τοῦ εἶλ' ὅτι λέγει κἄν & ἀκέσας τὸ μύθου, ἑκατὸν ἑαυτοῦ πρόσλαγμα ἐμὶ προσησάμην &, ἐννοῶν οἷ & μὴ ὢν, πρὸς τὰ μάλλιστα ὤφελιμα, καὶ παιδείας ἐπιθύμησα, μᾶλλον ἀπολαλιάσας πρὸς τὴν ἀρχαίαν τὴν τότε· οἷ & λὶ πρὸς ὑμᾶς ἐπανιλήλυθα, ἀ νὴ μᾶλλ' ἄλλο, σὺλεχὸς γοῦν τῶν λιθογλύφων ἀλοξότερ &.

Proinde & ego somniũ hoc uobis exposui, ea uidelicet gratia, ut adolescentes ad melliora studia conuerterentur, & humanitatem amplecterentur: et maximè si quis eorum præ inopia & paupertate peius de seipso statuit, animumq; ad deteriora declinat, ingeniũ nõilliberale illiberaliter perdẽdo. Cõfirmabitur enim talis aliquis, sat scio, & quasi cõualescet, ubi sermonẽ hũc audierit, idoneũ atq; sufficiens exemplum mẽ sibi proponens: ubi uidelicet ipse secum cogitabit, qualis ego ab initio existens, ad optima prouectus fuerim, humanitatẽq; appetiuerim, minimè deiectus aut fractus animo ob eam paupertatẽ in qua tunc fui: deinde qualis & huc ad uos ascenderim, qui certè ut nihil aliud, aut amplius, nullo tamen statuariorum istorum inferior aut obscurior euasi.

GILBER-

GILBERTI COGNATI

Annotationes.

LVcianus, quanto præſtet animo uigere quàm corpore, hic ſub duarum mulierc ularum typo oſtendit: ad imitationẽ enim Herculis Prodici, ſub id tempus fermè quando Pythagoreum ingreſſurus erat biuium, atq; deliberabat cui potiſsimum generi uitæ ſeſe accommodaret, in ſomno ſibi Statuariam & Pædiam apparuiſſe fingit, quarum pro ſe utraque ipſum ad ſui ſtudium trahere conata ſit. Deniq; ſuomet docet exemplo, eruditionem potiſsimum (utpote qua animus, nobilior ſanè hominis portio, excolatur) iuuentuti amplectendã. adoleſcentia enim conſilijs admodum imbecilla eſt: & quanquam indoles interdum in iuuenibus non mala exiſtat, ætas tamen flexilis, & ad quemuis animi impetũ mobilis, & multæ ad deprauandum occaſiones ſuperſunt. Hinc etiam blanditur ocium, horſum inuitant uoluptatum illecebræ, aliò prauorum ſodalium uocant commercia. Vt ergo hoſce uitiorum ſcopulos ſalua naui euitet adoleſcens incolumis: hunc Luciani librum frugi eſſe docentem, illi diligentiſsimè ſegendum & crebra recordatione repetendum ſuadeo, ne quando per ignauiã & animi ſocordiam uitiorum uiam ingrediens, per omnia flagitiorum genera uolutatus, tandem in præceps ruat.

a Arte neceſſaria uitæ comp.) Qui enim ſapiunt, etiam ſi ſuppetat abundè res familiaris, tamen liberos ſuos opificium aliquod diſcere cogunt: quo, ſi contingat ut fortuna auferat opes, aut in exilium ire iubeantur, ſit quo ſibi uictum parent. Vnicum enim confugium in egeſtate eſt ars honeſta. Nam hæc neq; eripi poteſt à latronibus: & quocunq; terrarum abeas, te comitatur, nihil adferens ſarcinæ.

b E' cera confictis.) Eſt autem hoc ceræ peculiare, ut manibus contrectata molleſcat. Et hinc uariæ rerum formæ ſolent effingi.

c Dimidium.) Hemiſtichium eſt Heſiodi, citante Luciano in Hermotimo: quo ſignificatum eſt, maximã difficultatis partem in aggrediundo negotio ſitam eſſe. Illud Horatius in epiſtolis ad hunc modum expreſsit: Dimidium facti, qui cœpit, habet.

d Ita ut mox in lachrymas.) Artes à uerberibus malè auſpi-

cari iuuenibus, Isocrates apud Aphthonium in Chria etiam re ſtatur: Amator, inquit, eruditionis à laboribus auſpicatur, ſed laboribus deſinentibus in utilitatem.

e Duæ mulieres.) Hoc Luciani ſomnium, ut iam diximus, conuenit cum Prodici Cæi ſophiſtæ figmento, quo induxit Voluptatem & Virtutem in ſolitudine Herculi adhuc puero appariſſe, ut utram uellet ſibi comitem uitæ aſſumeret. Hæc turpi & deformi erat habitu, ſed genuino ac natiuo decore pulchra: illa ornatiſsimis ueſtibus ac calceis induta. Nihilominus ille Herculem dixit Voluptati Virtutem antepoſuiſſe. Huius Prodici σύγγραμμα περὶ τοῦ ἡρακλέους Xenophon lib. ἀπομνημονευμάτων 2. citat. Meminit eiuſdem Quint. lib. 9. cap. 2. Cic. lib. Offi. 1. & ad L. Lucciũ epiſt. lib. 5. Nec diſsimilis eſt Chriſti doctrina de arcta & lata porta, Matth. 7. & Pythagoræ de litera bicorni, de qua præter Vergilij carmen, uidendus eſt Lactantius lib. 6. cap. 3. & 4. cuius uerborum partem aliquã, quia huc mirificè quadrant, ſubiungam. Dicunt, inquit, humanæ uitæ curſum Y literæ eſſe ſimilem, quod unuſquiſq; hominum, cum primum adoleſcentiæ limen attigerit, & in eum locum uenerit, ubi ſe uia findit in ambas, hæreat nutabundus, ac neſciat in quam ſe partem potius inclinet. Si ducem nactus fuerit, qui dirigat ad meliora ſitubantem: hoc eſt, ſi aut philoſophiam dicerit, aut eloquentiam, aut aliquid honeſtæ artis, quo euadat ad bonam frugem, quod fieri ſine labore maximo non poteſt, honeſtam ac copioſam uitam diſputant peracturum. Si uerò ad doctorem frugalitatis non uenerit, ad ſiniſtram uiam, quæ melioris ſpeciem mentiatur incedere: id eſt, deſidiæ, luxuriæ, inertiæq; ſe tradere, quæ ſuauia quidem uidentur ad tempus uera bona ignoranti, poſt autem amiſſa omni dignitate, ac re familiari, in omnibus miſerijs ignominiaq; uicturum, &c. Heſiodiũ biuiũ exponit etiam Plato in Protagora & de Legibus 4. Nos in libro noſtrarum Mythologiarum ſecundo Herculem Prodicum. Silius porrò Italicus lib. 15. Xenophontis figmentũ ab Hercule in Scipionem tranſtulit, atq; ſub lauro de bello cogitanti Virtutem ac Voluptatẽ apparuiſſe fingit, ubi Voluptas Scipioni Virtutis incommoda proponit, & ſuis etiam blanditijs allicit. Virtus autem Voluptatem increpat, quod ſuis lenocinijs iuuenum animos arretire conetur, atq; ſeducere, & uarijs

rijs argumentis ad se amplectendã suadet. tum Romã in exẽplũ assumit, quę ab exiguis initijs profecta, eõ creuerit, ut toti us orbis regina facta sit, ubi florẽtissimę urbes luxu sint euersę.

Has lauri residens iuuenis uiridante sub umbra,
Aedibus extremis uoluebat pectore curas.
Cum subito ò astitêrunt dextra lęuaq́; per auras
Allapsæ, haud paulum mortali maior imago,
Hinc Virtus, illinc Virtuti inimica Voluptas.
Altera Achemenium spirabat uertice odorem,
Ambrosias diffusa comas, & ueste refulgens
Ostrum qua fuluo Tyrium suffuderat auro.
Fronte decor quæsitus acu, lasciuaq́; crebras
Incipiti motu iaciebant lumine flammas.
Alterius dispar habitus: frons hirta, nec unquam
Composita mutata coma, stans uultus, & ore
Inceſſuq́; uiro propior, latiq́; pudoris,
Celsa humeros niueæ fulgebat stamine pallæ.
Occupat inde prior promissis fisa Voluptas:
Quis furor hic non digne puer, consumere bello
Florem æui? Cannæ ne tibi, grauiorq́; palude
Mœonius Stygia lacus excessere, paluq́;?
Quem tandem ad finem bellando fata lacessis?
Tũne etiam tentare paras Atlantia regna?
Sidoniaq́; domos? moneo, certare periclis
Desine, & armisonæ caput obiectare procellæ.
Ni fugis hos ritus, Virtus te sæua iubebit
Per medias uolitare acies, mediosq́; per ignes.
Hæc patrem patruumq́; tuos, hæc prodiga Paulum,
Hæc Decios Stygias herebi detrusit ad undas,
Dum cineri titulum, memorandaq́; nomina bustis
Pretendit, nec sensuræ quid gesserit umbræ.
At si me comitere puer, non limite duro
Iam tibi decurret concessi temporis ætas.
Haud unquam trepidos abrumpet buccina somnos:
Non glaciem Arctoam, non experiere furentis
Ardorem caneri, nec mensas sæpe cruento

Gramine compoſitas, aberunt ſitis aſpera, & hauſtus
Sub galea puluis, partiq; timore labores.
Sed current albusq; dies, horæq; ſerenæ,
Et molli dabitur uictu ſperare ſenectam.
Quantas ipſe Deus lætos generauit in uſus
Res homini, plenaq; dedit bona gaudia dextra?
Atq; idem exemplar lenis mortalibus eui
Imperturbata placidus tenet ocia mente.
Illa ego ſum, Anchiſæ Venerem Simoentis ad undas
Quæ iunxi, generis uobis unde editus author.
Illa ego ſum, uerti ſuperûm quæ ſæpe parentem
Nunc auis in formam, nunc torua in cornua tauri:
Huc aduerte aures, currit mortalibus æuum,
Nec naſci bis poſſe datur, fugit hora, rapitq;
Tartareus torrens, at ſecum ferre ſub umbras
Si qua animo placuere negat. quis luce ſuprema
Dimiſiſſe meas ſerò non ingemit horas?
Poſtquam conticuit, finisq; eſt addita dictis,
Tunc uirtus: Quas nam iuuenem florentibus, inquit,
Pellicis in fraudes annis, uitaq; tenebras?
Cui ratio, & magnæ cœleſtia ſemina mentis
Munere ſunt conceſſa Deûm, mortalibus alti
Quantum cœlicolæ, tantundem animalibus iſtis
Præcellunt cunctis. tribuit namq; ipſa minores
Hos terris natura Deos: ſed fœdere certo,
Degeneres tenebris animas damnauit auernis.
At queis ætherei ſeruatur ſeminis ortus,
Cœli porta patet. referam quid cuncta domantem
Amphitryoniadem? quid cui poſt Seras & Indos
Captiuo Liber cum ſigna referret ab Eruo,
Caucaſea currum duxere per oppida tigres?
Quid ſuſpiratos magno in diſcrimine nautis
Ledeos referam fratres? neſtrumq; Quirinum?
Nonne uides, hominum ut celſos ad ſidera uultus
Sustulerit Deus, ac ſublimia finxerit ora?
Cum pecudes, uolucrumq; genus, formasq; ferarum

Segnem

Segnem atq; obſcœnam paſſim ſtrauiſſet in alueum.
Ad laudes genitum, capiat ſi munera Diuûm;
Felix ad laudes hominum genus, huc age paulum
Aſpice, nec longè repetam modo Roma minanti
Impar Fidenæ, contentaq; creſcere aſylo,
Quo ſeſe extulerit dextris: idem aſpice latè
Florentes quondam luxus quas uerterit urbes.
Quippe nec ira Deûm tantum, nec tela, nec hoſtes,
Quantum ſola noces animis illapſa uoluptas.
Ebrietas tibi fida comes, tibi luxus, & atris
Circa te ſemper uolitans infamia pennis.
Mecum honor, & laudes, & lato gloria uultu,
Et decus, & niueis victoria concolor alis.
Me cinctus lauro perducit ad aſtra triumphus.
Caſta mihi domus, & celſa ſtant colle penates,
Ardua ſaxoſo perducit ſemita cliuo,
Aſpera principio (nec enim mihi fallere mos eſt)
Proſequitur labor adnitendum intrare uolenti,
Nec bona conſcendunt, quæ ſors infida dediſſet,
Atq; eadem rapuiſſe ualet: mox celſus ab alto
Infra te cernes hominum genus, omnia contra
Excipienda manent, quam ſpondent blanda uoluptas.
Stramine proiectus duro patiere ſub aſtris
Inſomnes noctes, frigusq; famemq; domabis.
Idem iuſticiæ cultor, quæcunq; capeſſes,
Teſtes factorum ſtare arbitrabere diuos.
Tunc quoties patriæ rerumq; pericula poſcent
Arma feres primus, primus te in mœnia tolles
Hoſtica, nec ferro mentem uincire, nec auro.
Hinc tibi non Tyrio uiciatas murice ueſtes
Nec donum deforme uiro flagrantis amomi:
Sed dabo, qui ueſtrum ſæuo nunc marte fatigat
Imperium, ſuperare manu, laurumq; ſuperbam
In gremio Iouis exciſis deponere Pœnis.
Quæ poſtquam cecinit ſacrato pectore Virtus,
Exemplis latum uultuq; audita probantem
Conuertit iuuenem. ſed enim indignata Voluptas,
Non tenuit uoces; Nil nos iam demoror ultra,

Exclamat, venient venient mea tempora quondam,
Cum docilis nostris magno certamine Roma
Seruiet imperijs, & honor mihi & habebitur uni.
Sic quassans caput, in nubes se sustulit atras.
At iuuenis plenus monitis, ingentia corde
Molitur, uisaq; calet Virtutis amore.

ſ Humanitas.) Humanitatem ab homine, quemadmodum & uirtutem ex uiro appellatã, doctiſsimorũ ſcriptis accepimus. Vnde & Terentianus ille Chremes, humani nihil à ſe alienũ putat, quòd homo ſit. Eſt enim humanitas hæc, nõ illa quam Græci φιλανθρωπίαν uocant, ſed quam ijdem παιδείαν nuncuparunt, à qua tamen illa prior manare uidetur: quòd qui harum artium ſtudijs liberaliſsimis, quaſi in Helicone aut Parnaſſo ſunt doctrinisq; uerſati, ad omnẽ humanitatẽ, comitatẽ, & morum ſuauitatem compoſiti, informatiq; eſſe uideantur. Quod & Ouidius ad Grecinum ſcribens, præclarè canit:

Artibus ingenuis, quarum tibi maxima cura eſt,
Pectora mollescunt, aſperitasq; fugit.

Nam ingenuę ſeu liberales idcirco appellatæ ſunt, quòd liberos ac ingenuo ſint homine dignæ: ſi quod liberos ſuos ſectatores efficiant, & in faſtigio rerum humanarum quaſi reges collocent, & reponant. Sed humanitatem quoq; (ut dixi) παιδείαν ſeu eruditionem ueteres appellarunt, puto quòd ea in ſolos homines, non etiam in belluas cadat: uel quòd eos quib. adiungit ſeſe, uerè homines faciat, hoc eſt omni cultu humanitatis informet. Quibus de cauſis omnibus uideri neceſſaria debet, qui liberi, non ſerui eſſe uolunt (omnes autem uelle debẽt) quiq; cæteris hominibus tanto præſtare ſtudent, quanto homines mutis animantibus antecellunt. Hæc eſt felix illa moly, cuius beneficio Vlyſſes ille, ne ſociorum more ſuorum in belluã uerteretur, ſeruatus eſt. Hæc omnium mater eſt artium, quaſi dicas Mnemoſyne Muſarum. Hęc donum atq; inuentum Deorum. Hęc nos primum ad Dei cultum, deinde ad ius hominũ, quod ſitum eſt in generis humani ſocietate, tum ad modeſtiã, magnitudinemq; animi eruditiuit, eademq; ab animo tanquam ab oculis caliginem diſpulit, ut omnia ſupera, infera, prima, ultima, media uideremus. His rationib. cõſtare puto, citra humanitatis artes, homines nihil minus quàm homines eſſe, ac proinde nõ tã aquã & ignẽ homini neceſſaria uideri quàm eruditionẽ.

Redi-

g Reditib.) ἵστημις τὴν πρόοδον, legit Micyllus: nō πρόοδον.

h Magiſtratibus uerō.) Iuſtinianus in proœmio Inſtitutionū ſuarum, ſuadet alacri indefeſſoq; ſtudio Iuriſprudētię incūbendum, ac uberrimos fructus pollicetur. Summa itaq; ope & alacri ſtudio, inquit, has leges noſtras accipite, & uoſmetipſos ſic eruditos oſtēdite, ut ſpes uos pulcherrima ſoueat, toto legitimo opere perfecto, poſſe etiam noſtram Rempublicam in partibus eius uobis credendis gubernari.

i Talibus ſcilicet ornamentis.) Nō diſſimilia promittit Cic. Q. Fratri in 1. epiſtola, de Aſia rectè & prudēter adminiſtrāda. Nam Græci quidē, inquit, ſic te uiuentē intuebūtur, ut quondā ex annaliū memoria, aut etiam è cœlo diuinum hominem eſſe in prouinciam delapſum putent.

k Demoſthenē.) Aphthonius in Chria. Reſpice Demoſthenis uitā, qui ut oratorū omniū laborioſiſſimꝰ, ita clariſſimꝰ euaſit.

l Socrates.) Fuit Socrates Sophronifci lapidarij filius, qui etiam ſeruiſſe & ſculpſiſſe lapides dicitur. Aſſerūt quidā Gratias ueſtitas, quæ ſunt in arce, illius opus eſſe. Vnde & Timon illum in Sillis, Laertio referente, ſculptorem lapidum dixerit.

m Nioben.) Fabulā Niobes uide apud Ouid. in 6. Metamorp. Alcmena apud Theocritum Eidyllio 26. dicit, ſe crebrius plorare quàm pulchram Nioben.

n Somnia enim mirifica ſunt, & mira operari ſolent.) Eorum quæ in ſomno uidemus, quinq; eſſe genera Macrobius ait. aut enim eſt ſomniū & uiſio, aut oraculū, aut inſomniū, aut uiſum. Somniū, ut paucis agam, eſt, quando per figuras & ambages alia quæ res in ſomno oſtenditur. Inſomnium eſt, quando id quod uigilantem fatigauit, dormienti ſe ingerit. Viſio eſt, cū id quis uidet, quod eodem modo quo apparuerat, euenit. Oraculū eſt, cum in ſomno parēs, uel alia ſancta grauisq; perſona ſeu ſacerdos, uel etiā Deus apertè euenturū quid aut non euenturū, faciendum, uitandumq; denunciat. Viſum eſt, cum arbitramur in nos dormientes irruere armatos, uel paſſim uagari formas. In quo genere eſt incubus, qui putatur inuadere dormiētes, & pōdere ſuo preſſos degrauat. Medici ferè in ea ſunt ſentētia, ſomnia conſtitutionis ſeu cōplexionis hominū argumenta eſſe. Sic apud Auicennā obſeruauimus canone 1. complexionis æqualis & temperatę certū haberi argumentū ſomnia iucūda, cuiuſmodi ſunt odorū, cantuū, conuiuiorū, dignitatū. Inęqualis uerō ac non temperatę cōplexionis indiciū eſt, cum quis ita per quietē

adſcitur ut moueri poſſe non uideatur, aut onus maius quàm quod ferre queat ſuſtineat, uel etiã loqui nõ poſsit. Cuius generis ſomnia Galenus addiuinãtia appellat. Auerrois quarto Colliget ca.15. Si imagines, inquit, cõcipiãtur igniũ, bilis rubra præualet. Eandẽ uerõ atram pellere prænũciant ſomnia terrifica, &c. Iamblicus in lib. de myſterijs, & Strab. lib. 8. ſcribũt, in tẽplo Aeſculapij quod in Epidauro eſt, ęgrotos cõſueuiſſe ſomnia captare, è quib. proſperam ualetudinẽ cõijcere poſſent. Et Herophilus ſomnia quędã appellat ἐνθουσιαστικὰ, hoc eſt à deo inſpirata, quæ neceſſariõ cõtingant. Quędã phyſica, quędã Syncramatica, cũ ſcilicet illa nobis occurrũt in ſomno, quib. delectamur. Deum aũt olim per ſomnia multa & patrib. ſanctis, & alijs ſignificaſſe, teſtãtur literæ ſacræ. Sic per ſomniũ Deus cohibet Abimelech, ne attingat uxorẽ Abrahami. Ge. 20. Per ſomniũ hortatur Deus Solomonẽ, ut petat ab eo quicquid uoluerit. 3. Reg. 3. Per ſomniũ loquebatur prophetis Deus, Num. 22. Et reſpondebat interrogantib. ſe. 1. Reg. 28. Sõnia duo quæ uidit, narrat Ioſeph fratrib. ſuis, quib. præmõſtrabat Deus ipſum futurũ principẽ fratrũ. Gen. 39. Somnia pincernæ & piſtoris regis Aegyptiorũ interpretatur Ioſeph. Gen. 40. Somnia Pharaonis quib. fertilitas 7 annorũ, item 7 annorũ fames oſtẽdebatur ei à Deo, Ioſeph quoq; interpretabatur. Gen. 42. Somniũ interpretatur quidã cõmilitoni ſuo in caſtris Madianitarũ, ſe tradẽ dos eſſe à Deo in manu Gedeonis. Iudic. 6. Somniorũ interpretationẽ Dei eſſe, teſtatur cap. Geneſ. 40. Vide Ariſtotelis librũ De diuinat. per ſomnum, ubi ſub nomine inſomnij uidetur omnia quæ nobis in ſomno obſeruari poſſunt, comprehendere.

o Iudiciale.) δικανικὸν forenſe dixit, uel quòd duæ perſonæ inter ſe decertẽt, uel quòd forẽſes cauſę multis clepſydris perorentur. Notat autem prolixam & ineptam orationem, quam etiam hybernum ſomnium uocauit, quòd hyeme noctes ſint lõgiores, & proinde longiora ſomnia.

p Trinoctiale.) Facetè, ut ſolet, τριϊσπιρον uocat Herculem ab trinoctio illo quod traditur in eo concipiendo inſumptũ. Nota eſt fabula trinoctij concubitus Iouis & Alcmenæ, uel ex Plauto, uel ex ipſo Luciano in Dialogo Mercurij & Solis.

q Xenophõ.) Videtur ſomnium hoc intelligere, quod eſt lib. 3. Anabaſeos, quo uidit Xenophon per quietem domum ſuam paternam fulmine totam collucere, &c.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΙΠΟΝΤΑ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΣ ἐν τοῖς λόγοις.

CONTRA EVM qui dixerat, Prometheus es in uerbis: Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Apologia quædam eſt contra eum à quo Prometheus in uerbis appellatus fuerat, qua quantum hanc collationem in ſe admittat, & quantum non, cum acerba quadam regeſtione reſpõdet. Vt autem in ſuperiore narratione ſomnij, generis, educationis, ac ſtudiorum ſuorum rationes expoſuit: ita hic uidetur dictionem & dicendi genus ſuum, quale, & ad quod exemplũ comparatum eſſet, indicare uoluiſſe: nempe quòd ad materiã & res attinet, comœdiam: quod autem ad compoſitionem & ipſam orationis figuram ſpectat, dialogos, quales ſcilicet Platonis ſunt, ſeſe imitari.

Οὐκοῦν Προμηθέα με ἄρα φῄς; εἰ μὲν κατὰ τοῦτο, ὦ ἄριστε, ὡς πολύπονον κἀμοὶ τῶν ὀργάνων ἐστὶν ὧν γνωρίζω τἀληθῆ λέγειν, κἀγὼ φημὶ ὅμοιος εἶναι σοὶ τούτῳ. δεῖ δὲ ἀνάγκη μαλακοῦ καὶ ἁπαλοῦ, εἰ κἀγὼ φιλότεχνος ἐμοὶ ὁ πηλός, οἵῳ καὶ τριόδους, βαρβάρου τινὸς παραμικρόν. εἰ δ' ὑπερπαθῶν τὸν λόγον ὡς ἀληθῶς ἀμηχάνως ἔντασις, καὶ σοφοῦ τινος τῶν τεκτόνων ἐπιφυμίζεις αὐλίσι, ἵνα μή τις εἰρωνείαν φῇ,

PRometheũ[a] igitur me eſſe ais? ſi quidem ea ratione, ô optime, qua ſi & mea[b] opera lutea ſint, agnoſco collationẽ, ac fateor me ſimilem illi eſſe, neq; recuſo luti figulus etiã ipſe dicit tametſi lutum mihi uilius ſit, quale ſcilicet ex triuijs colligitur, cœnum propemodũ, ac fœtulentũ quoddã. Quòd ſi uerò adeò extollens orationem meam, perinde ut arti ficioſam & fabrefactam, doctiſſimi illius Titanum nomine, eam cohoneſtas & laudas: uide ne quis ironiam

φῇ, καὶ μυπῶρα, εἶτ᾽ οὖν τὸν ἀττικὸν, προσθῆναι τῷ ἰπάντῳ. ἢ πόθεν γὰρ συμμίσγειν τοῦμόν; τίς δ᾽ ἡ παρεμπεσοῦσα καὶ παρεμπεσοῦσα ἐν τοῖς γράμμασιν; ὡς ἐμοιγε ἱκανὸν, εἰ μὴ πάνυ σοι γένοιτ᾽ ἀλόξει, μὴ δὲ λοιμοῦ ἄξια τοῦ παντὸς σου. Καί τοι πῶς δικαιότερον ὑμᾶς ἂν ἀπαξιοῖ τῷ Προμηθεῖ, ἐπίσοι ἐν δίναις ἀποκιμᾶτε, ξυὼ ἀληθέως ποιοῦμενος τὰς ἀγῶνας; ἴσως οὖν, ὡς ἀληθῶς, καὶ ἐμψυχα ὑμῖν τὰ ὄργα. καὶ γὰ διὰ, καὶ τὸ θερμὸν αὐτῶν ὅτι διὰ πυρός. καὶ τοῦτο ἐν τοῦ Προμηθέως ἂν εἴη, πλὴν ἀ μὴ διὰ ἀλλάττοιτι, ὅτι μηδ᾽ ἐν πηλοῦ πλάττηται, ἀλλὰ χρυσᾶ ὑμῖν τοῖς πολλοῖς τὰ πλάσματα. ἡμᾶς δὲ, οἱ ὀλίγα πλήθη παρίντες, καὶ τὰς τοιαύτας τῶν ἀκροάσεων ἐπαγγέλλοντες, ἀθύρματα ἄττα ἐπιδεικνύμεθα. καὶ τὸ μὲν

dixerit, & quasi quandam c Atticam subsannationem subesse huic laudi. aut, unde enim adeò fabrefactum est quod ego facio? Quæ uerò ista nimia & Promethea sapientia in scriptis meis? Nam mihi certè illud satis fuerit, si non omnino terrena atque fictilia tibi uideantur, aut digna adeò Caucaso. At uerò quanto iustius uos comparari Promethco poteratis, quicunque in iudicijs & causis agendis celebres estis, cum ueritate certamen instituentes? Viua enim reuera atque animata uobis opera sunt, & per Iouem etiam calor illorum ignitus est. Quod ipsum quoque ex Promethei rebus sumptum uideri posit, nisi si sic decidatis hic, quòd minimè ex luto fingatis uos, sed quòd d aurea uobis pleriſque figmenta sua sint: nos autem qui ad uulgus prodimus, atq; ibi tales nostras auscultationes iactamus, nihil aliud quàm simulachra quædam rerum spectanda exhibemus. Et in

summa,

τὸ μὲν ὅλον ἐν πηλῷ, καθάπερ ἔφλω μιλιχὸν ἐμπροσθεν, ὑπλα σικὴ καὶ τοῦτο τοῖς κεροπλάθοις· τὰ δ' ἄλλα ἔτι λίνυσις ὁμοία πρίσιγιν, οὔτε ψυχῆς ἀξύμετι, ἀλλὰ τρόψις ἄλλως, καὶ παιδιὰ τὸ πρᾶγμα. ὥς τί μι ἐνθυμᾶσθαι ἔπεισι, μὴ ἄρα οὕτω μι προμηθέα λέγεις εἶναι, ὡς ὁ Κωμικὸς τὸν Κλίωνά φησιν. οἶσθα πρὸς αὐτοῦ,

Κλίων προμηθεύς ὅστις μετὰ τὰ πράγματα. καὶ αὐτοὶ δ' ἀθλιῶσι τοὺς χυτρίας καὶ ἰατικοὺς, καὶ πάντας, ὅσοι πηλεργοί, προμηθίας ἀπικάλουν, ὥσπερ οὖν τὸν τ' πηλὸν, καὶ τλὸ ἐν πυρὶ οἶμαι τ' σκεῦῶν ὀπίσιν. καὶ δῆτα σοι τοῦτο βούλεται εἶναι ὁ προμηθεὺς, πάνυ σὺ ἔχως ἀποτετόξευται, καὶ ὃν τλῶ ἀτίλελω δρεμυτίλα τ' σκωμμάτων· ἐπεὶ καὶ σὺ θερυτλα ἡμῖν τὰ ἔργα, ὥσπερ ἰκίνοις τὰ χυτρίδια, καὶ μικρὸν

summa, circa lutum quidem, quemadmodum paulò antè dixi, ipsa hæc figulina uersatur, perinde ut & d aliorũ figulorum: præterea autem neque motus similis inest, neque animæ seu uitæ aliqua significatio, sed delectatio quædam inanis, & quasi quidam lusus totum illud negocium est. Vt interim etiam cogitare incipiam, num ita me Prometheum dicere uolueris, ut Comicus ille Cleonem: nosti siquidem. Cleon, inquit, Prometheus ille f post negocia est. Cæterùm etiam ipsi Athenienses g figulos ollarum & furnorum constructores, & quicunque circa lutum uersantur, Promētheos uocabant olim: alludentes ad lutum, opinor, & ad illam quæ fit in igne, uasorum assaturam.

Quòd si etiam hoc sibi uult Prometheus iste tuus, admodum directè ac certò iaculatus es, & omnino secundum Atticam illam mordendi acerbitatem dixisti: quoniam & nostra opera fragilia sunt, perinde ut illorum ollulæ: & modicum

μικρόν τι λίθον ἐμβαλὼν, σωτηρίαν ἅπαντα. καί τοι φαίη τις παραμυθήσεσθαι, οὐ ταῦτα ἀπάσας τῷ Προμηθεῖ, ἀλλὰ τὸ καινουργὸν τοῦτο ἐπαινῶν, καὶ μὴ πρός τι ἄλλο ἀφορῶν παράδειγμα μιμούμενον. ὥσπερ ἐκεῖνος ἐνίους τῶν ἀνθρώπων, τίνας ἐννοήσας αὐτοὺς αὐτίκα σι, τοιαῦτα ζῶα μορφώσας, καὶ διακοσμήσας, ὡς συνοικήσειε θεῖα, καὶ ἀθλίων χαρίσηται. καὶ τὸ μὲν ὅλον, ἀρχιτέκτων αὐτὸς ἦν. συνεργάζετο δέ τι καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, ἐμπνέουσα τὸν πηλὸν, καὶ ἐμψυχα ποιοῦσα εἶναι τὰ πλάσματα. ὁ μὲν ταῦτα ἂν εἴποι, πρός τι τὸ εὐφημότατον ἰδὼν μηχανήματος τὸ ἀρεσκόμενον. καὶ ἴσως ἔστιν ὁ νοῦς ἐν τῷ λεληθότι μέν. ἐμοὶ δὲ εὖ πάνυ ἐκανὸν δοκοῦν, ἐπὶ καινοποιίᾳ δοκοίην, μηδὲ ἔχοι τις λέγειν ἀρχαιότερόν τι τοῦ πλάσματος, οὗτοῦτο ἀπόγονόν ἐστιν, ἀλλὰ

modicum quiſpiam lapillum injiciens, facilè contriuerit omnia. Atqui dixerit aliquis conſolando nos, nequaquam iſta aßimilaſſe Prometheo, ſed nouitatem hanc, & ea quæ nullo alio exemplo facta, aut ad imitationẽ cõparata ſunt, laudare uoluiſſe: quemadmodum & ille non dum exiſtentibus hominibus excogitatos, atque de nouo inuentos illos tum finxit, talibus animalibus effigiatis & exornatis, quæ & mouerentur facilè, & aſpectu gratioſa forent. & in ſumma, architectus ipſe erat: ſed cooperabatur tamen ea etiam Minerua illi, quæ & lutum inſpirabat, & figmenta illa animata reddebat. Talia quidem ille aliquis dicere poſſet, atque ita in meliorem partem dictum iſtud exponere. Et fortaßis hæc ſententia etiam dicti fuit. Sed mihi non ita ſatis eſt, ſi uidear noua fingere: quoniã neq; uetuſtius aliquid dicere quiſquã poterit eo figmento, ad cuius imitationẽ ac formã hoc deductũ et quaſi progenitũ eſt.

Sed

ἀλλ' ἐ μὲν οὖν χαρίσυτα φαί-
νεστο, αἰσχυνοίμιλω ἄν, σὺ
ἴδι, ἵν' αὐτῷ· οὐχὶ ξυμπαρ
τῆσαι ἂν ἀφανίσαιμι, ἐκ'
ἄν ἀφελόμαρο αὐτό. παρὰ
γὰρ ἐμοὶ ὁ λαινότυς, μὴ οὐκ
χὶ σωτιτρίφθαι ἄμορφον ὄν.
οὐδὲ ἄγι μὰ οὕτω φρονοίλω,
ἄξιος ἂν μοι δοκῶ ὑπὸ ἐκ-
λελοίδιμα γυπῶν πάρεδαι, εἰ
σωιὰτ ὡς πολὺ ἀμορφότε-
ρας τὰ μιτὰ τοῦ ξένου αὐτὰ
πτηνοιδέτα. Πτολιμαῖος οὖν
ὁ Λάγε δύο παντὰ ὃν ἄγυς
πλεον ἄγων, πάμυλόν τι βαπο
τρεμολὼ παμμέλαναν, οὐχὶ
Αἰχυπτιον ἄνθρωπον, ὡς τὸ μὲ
ἡμίτομον αὐτοῦ ἀκριβῶς μέλ
λαν ἄγαν, τὸ δ' ἕτερον ὃν ὑπ
πρβολὴ λευκὸν, ἐπίσης δὲ
μεμιγμένον, ὃν τὸ δίκτερον
σωσαγαγὼν τὸς ἀγυπτίους, ὡς
πολλὰ παράδοξα, οὐχὶ τὸ τέλος
πᾶσιν οὐχὶ τοῦτο, τέλος πάμε
λαν, ὡ' ἡμίλευκον ἄνθρωπον,
ὡ' ὅτι ἐλπίζειν τῷ θεάματι.

Sed tamen niſi & gratiam quandam atque uenuſtatem præſe ferat, puderet me ſanè (ſat ſcias) illius, & conculcando abolere cuperem. Neque enim illi eò profuerit apud me nouitas hæc, quò minus conteratur, ſi deforme exiſtat. Et ſi quidem non ita ſentiam, dignus mihi uideor qui à ſedecim uulturibus attondear: ut qui nõ intelligã q̃ multo deformiora ea ſunt, quæ hoc ipſum q̃ ſunt, cũ peregrinitate quadã cõiunctũ habẽt. Ptolemæus igitur Lagi filius, cũ aliquando duas res nouas in Ægyptũ adduxiſſet, camelum uidelicet Bactrianam totam nigram, & hominem bicolorem, cuius altera pars planè nigra, altera autem excellenter candida erat, per totum corpus æqualiter diſtincta atq̃ diuiſa: congregatis in theatrũ Ægyptijs, exhibuit illis cùm alia multa ſpectacula, tũ inter poſtrema, hæc quoq̃: camelum uidelicet, & ſemialbum hominem, putauitq̃ ſe magnam admirationem iſto ſpectaculo concitaturum eſſe.

At illi

οἱ δὲ πρὸς μὲν τὸν κάμηλον ἐφοβήθησαν, καὶ ὀλίγου ἔδει φυγὴν ἀναβορύσαι· καί τοι χρυσῷ πᾶσα κεκόσμητο, καὶ ἁλουργίδι κατέστρωτο, καὶ ὁ χαλινὸς ὢν λιθοκόλλητος, ἁλφάνου τινὸς, ἢ ἐλεφάντου πορφύρεον. πρὸς ἣν τὴν αὐθρωπον εἰ μὲν πολλοὶ ἐγένοντο οἱ δὲ τινες, ὡς ἔοικε τρέφεται, ἐμυσάττοντο. ὅτι δὲ Πτολεμαῖος σωφρονέστερος ἦν ἢ οἱ ξυνήδοντο ὅτι δὲ ἐξελοιμᾶτο ἐπ' αὐτοῖς, δῆλον ἐκ τῶν ἐπὶ τῷ ξυμφέροντι μᾶλλον ἢ τῷ θαυμάζεσθαι πρὸς τῶν ἀνθρώπων ἐπιτηδευμάτων· ἐπεὶ καὶ τὸ σῦριγμον καὶ τὸ σύμμορφον κρίνουσι, μετίσασιν αὐτὰ, καὶ τὸν αὐδρωπον τοῦτον διὰ τιμῆς ἦγον, ὡς περὶ τοῦ ἀλλ' ἢ μὲν ἁμιλλᾶσθαι. ἡ αὐθρωπον ἢ δεῖσθαι τοῦ θεοῦ ἐκέλευσε, καὶ τὸν ἀνθρώπου ἐκέλευσε, μὴ καὶ τοῦτον κάμηλον ἐν ἀγυμνάστοις ἢ· οἱ δὲ αὐθρωποι, ἡ χαλινὸν ἔτι αὐτοῖς θαυμάζουσι, καὶ τὸν ἁλουργίδα.

At illi ad cameli quidem conſpectum perterriti ſunt: & parum abfuit quin exilientes profugiſſent. quanquam tota ea auro exornata, ac purpura inſtrata erat: frenũ autem etiam gemmis compactũ habebat, ex Darij alicuius, aut Cãbyſis, aut etiã ipſius Cyri theſauris deprõptũ. Ad hominis aũt intuitũ plerique ridebant: alij aũt etiã ut monſtrũ aliquod ipſum auerſabantur. Quare Ptolemæus intelligẽs ſe illis nõ adeò laudẽ cõciliaſſe ſibi, neq; nouita tẽ apud Ægyptios in admiratione eſſe, ſed præ ipſa quod concinnũ atq; compoſitum, iuſtaq; forma præditum foret, probari: tranſtulit illos inde, hominemq; nõ amplius eodem honore habuit, quo antea. Ac camelus quidẽ neglecta atq; relicta tum, mortua eſt: hominem aũt illum duplicẽ Theſpidi cuidam tibicini, cum ad pocula bene ceciniſſet, dono dedit. Porrò uereor, ne & mea, h camelus in Ægypto, ſint: homines autem, adhuc frenum illius & purpuram admirentur: quoniam

καὶ δι οὐδὲ τὸ ἐκ δυοῖν τοῖν καλλίστοιν συγκεῖσθαι, διαλόγου καὶ κωμῳδίας, οὐδὲ τὸ ἁπόχρη ἂν εἰς εὐμορφίαν, ἐὰ μὴ καὶ ἡ μίξις ἁρμόττῃ, καὶ διὰ τὸ σύμμετρον γίγνοιτο. ἔστι γοῦν ἐκ δύο καλῶν, ἄλλο κάλλιστον τῶν ξυνθήλων εἶναι, οἷον ἐκ δυοῖν τὸ προχειρότατον, ἢ ἱππόκεντρος. οὐ γὰρ ἂν φαίης ἱπόρατόν τι ζῷον τοῦτο γράψαι, ἀλλὰ καὶ ὑβριστικώτατον, ἃ χρὴ πιστεῦσαι τοῖς ζωγράφοις, ἐπιδεικνυμένοις τὰς ἀκριβείας καὶ σφαγὰς αὐτῶν. τί δ' ἐμ ἐχὶ καὶ ἐμμελὲς γίνοιτ' ἂν σύμμορφόν τι ἐκ δυοῖν τοῖν ἀρίστοιν ξυντεθὲν, ὥσπερ δὴ οἶνος καὶ μέλι τὸ ξυναμφότερον ἥδιστον φημὶ εἶναι; ἐμοὶ μὲν περί γε τῶν ἐμῶν ἔχω διατείνεσθαι, ὡς τοιοῦτόν ἐστιν· ἀλλὰ δι' ὀλίγου τὸ ἐκατέρου κάλλος, ἡ μίξις σωφροσύνην. οὐ πάνυ γοῦν σωφρόνη καὶ φίλαι ἐξ ἀρχῆς ἴσως, ὁ διάλογος, καὶ ἡ κωμῳ-

quoniam neq; illud ex duobus optimis cõpoſitum, Dialogo uidelicet, et Comœdia, per ſe ipſum ſatis ualet ad formam & elegantiam, niſi & compoſitio inter ſe conſentiens, iuſtaq; proportione temperata fuerit. Licet quippe ex duobus pulchris compoſitionem alienam, atque peregrinam fieri: quale illud uulgatiſſimum eſt i Hippocentauri. Non enim facile dixeris, amabile aliquod animal eſſe hoc, ſed potius contumelioſiſſimũ: ſi modò cõuenit pictorib. credere, exhibentib. temulentiã & cædes illorũ. Quid ergo? an nõ rurſum quoq; bene formatũ ac pulchrũ aliquid ex duob. optimis cõpoſitũ fieri poteſt? Vt ex uino & melle cõmiſtũ & temperatũ, ſuauiſſimũ equidẽ aio eſſe. Quãquã de meis cõpoſitionib. hoc cõtendere nõ auſim, quòd ipſæ quoq; tales ſint: ſed metuo ne utriuſq; pulchritudinẽ ipſa tẽperatura corruperit. Neq; enim omnino conſueta inter ſe, atq; affinia, ab initio Dialogus & Comœdia

πωμῳδια, ἄγει ὁ μὲν οἶκοι, καὶ παρ' ἑαυτὸν τὴν Δίαν ἐν τοῖς τῶν εμπάντοις μικρὰ ὀλίγων τὰς διατριβὰς ἐποιεῖτο. ὁ δὲ παραλαβὼν αὐτὴν τῷ Διονυσίῳ ἐκαστοτὲ, θεάτρῳ ὠμίλει, καὶ ξωϊκαῖς, καὶ ἐγκωμιαστικοῖς, καὶ ἐπισκωπτικοῖς, καὶ ἐν ῥυθμῷ ἔβαινε πρὸς αὐλὸν, ῥᾳστα καὶ τὸ ὅλον αὐτὰ παίζειν μίτρᾳσιν ἐπιχορμίων τὰ πολλὰ, τὸν τοῦ διαλόγου ἑταίρους ἐκλύων, φρονιστὰς, καὶ μετεωρολέσχας, καὶ τὰ τοιαῦτα προσαγορεύων. καὶ μίαν ταύτην προίκα σιν ἐπεποίητο ἐκείνης ἐπισπώπαν, καὶ τῶν διονυσιακῶν ἐλευθερίαν καταχᾶν αὐτῶν, ἄρτι μὲν ἀεροβατοῦντας δεινύουσα, καὶ νεφέλαις ξωίνοντας: ἄρτι δὲ ψυλλῶν πηδήματα διαμετρῶντας, ὡς δῆθεν τὰ ἀέρια λεπτολογουμένους. ὁ διάλογος δὲ σιμωνιάτας ἐποιεῖτο τὰς σωτυσίας φύσεώς τι πέρι, καὶ ἀρετῆ φιλοσοφῶν,

Comœdia fuere. Siquidem ille domi & ſecum ipſe, mehercle, in ambulacris cũ paucis quibuſdam diſputationes ſuas habebat: Comœdia aũt tradens ſe totam Dionyſio, in theatro conuerſabatur; ſæpe mulą; ludebat, & [k] ridicula erat: gaudebat ſalibus & dicacitate, & cũ numeroſitate quadam ad certamẽ & palmam ueniebat. Interdũ etiã anapæſticis uerſibus prorſum in ſublime euecta, dialogi ſectatores ac ſocios ut plurimũ irridebat ac ſubſannabat, curarum exercitores, ac uanos ſublimiũ rerum diſceptatores, et id genus alia uocitando. Quin & unã banc adeundi uiam habebat, fugillando illos, & Dionyſiacam iſtam libertatẽ in ipſos effundendo, nunc in aere ambulãtes, & cum nubib. congredientes illos exhibens, nunc pulicum ſaltus metientes fingens, ut qui ſcilicet de aereis & ſublimib. iſtis rebus nimis exiliter argutarentur. Dialogus autem contrà maximè graues ac uenerabiles diſputationes habebat, cùm de natura rerum, tum de uirtute philoſophorum: ita ut

ὅτι τὸ τῶν μουσικῶν τοῦτο λίαν διὰ πασῶν εἶναι τῶν ἁρμονιῶν ἀπὸ τῆς ὀξυτάτου εἰς τὸ βαρύτατον. καὶ ἡμεῖς ἐτολμήσαμεν ἐκ μιᾶς τὰ οὕτως ἔχοντα πρὸς ἄλληλα ξυναγαγεῖν, καὶ ξυναρμόσαι, οὐ ῥᾴον πεφύκοτα, οὐδὲ ἀμαρτῆ αὐνχένα τῶν μουσικῶν. λίαν τοίνυν μὴ αὖ δι' ἡμεῖς τι τῷ προμηθεῖ τῷ σῷ πεποιηκέναι φαίνωμαι, τὸ θῆλυ τῷ ἄῤῥενι ἐγκαταμίξας, καὶ δι' αὐτὸ λίαν ὑπόσχω. μᾶλλον δὲ μὴ καί τι τοιοῦτο φασίλω βεβαπτῶν ἴσως τὸν ἀκούοντας, καὶ ὀφθῆναι παραδεὶς αὐτοῖς ἐκμαλυμμένος τῇ πεπλῇ, γύναιά ἐκμικὸν ὑπὸ σεμνότητι φιλοσόφου· τὸ γὰρ δὴ δειλότατον. καὶ γὰρ ἐλλειπτικῶς ὑδὲ, ἔπαγε· τοῦτο μόνον ἂν αὖ εἶπεν ἐπαινεῖ τοῖς ἡμετέροις. ὑπὸ τοῦ γὰρ αὖ ἐκλίσ πόμενος, ἐὰ μὴ ὄφα τις ἐμὲ λίαν λαβὶ τοιούτοις πυτιοκάμπτας, καὶ βαγιλάφως κὴ αὐτὸς σωτιθεικὼς· πλὴν ἀλλὰ τί ἐὰ πάσ

ita ut Muſicorum illud λίαν διὰ πασῶν, hoc eſt, bis per omnes chordas ſiue diſtantias tonorum, nempe à ſummo atq; acutiſſimo ad imum atq; grauiſſimum uſq;, inter eos diſconueniret. Et tamen auſi fuimus nos, hæc ita ſeſe habentia, inter ſeſe coniungere, & quaſi cõciliare, eaſq; mutuo coaptare, quæ neque omnino obſequuntur, neq; facilè cõmunionẽ & ſocietatẽ aliquã ſuſtinẽt. Vereor itaq; ne denuò ſimile aliquid Prometheo iſti tuo feciſſe uidear, ut qui fœmininũ cum maſculino cõmiſcuerim, et ob idipſum nunc reus agar. Imò etiã ne quid aliud tale uidear, decepiſſe fortaſſe auditores, atque oſſa appoſuiſſe ipſis pinguedine obducta ac tecta, rẽ ſum ſcilicet Comicũ ſub philoſophica grauitate. Hoc enim furti fuerat. Abſit hoc unum modò, ut ne in noſtris ineſſe dici poßit. Aut unde enim furaremur tale aliquid? niſi uerò quiſpiam nos latet, qui eiuſmodi pinuum incuruatores & hircoceruos & ipſe compoſuerit. Veruntamen quid fa-

δυμι: ἐμβριθέστερον γὰρ οὐκ ἄπαξ προειλόμην· ἐπὶ τί γὰρ μεταβουλεύσεσθαι, ὦ ἑταῖρε Διὸς ὄργον, ἢ πρόμηθεος Διὸς ἐστί.

cerem? Perſiſtendum enim eſt in iis quæ ſemel cœperis, quandoquidem [c]mutare conſilium, Epimethei opus, non Promethei eſt.

GILBERTI COGNATI
Annotationes.

OPeris ſui formulam quandam ac filum deſcribit Lucianus, cauſidicos ſubinde taxans, qui libros à ſe cõſcriptos, eo quòd à ſtrepitu forenſi erant ſemoti, deinde etiam ex Dialogo concinnati, & Comœdia, quæ inter ſe longè diuerſa ſunt, irridebant, Promethea ſubinde Lucianũ per contumeliam appellantes, hoc eſt, πλοσπλάθον, aut plaſtem, ſiue figulũ. Fuit aũt Prometheus, quẽadmodũ de eo fabulantur, Iapeti ex Titano geniti filius. hic cum Ioui duos tauros immolaſſet, carnes amborum ſub uno bouis tergore occuluit, oſſa ſub altero. Iupiter trãdita ſibi optione, oſſa elegit. Itaq; comperta fraude indignatus, ignem mortalibus abſtulit. Prometheus rurſus illum è cœlo furtim in ferula ſurripuit, quo etiam de terræ luto effictũ à ſe hominem animauit. Iupiter re comperta Mercurio iuſsit, ut Prometheum Caucaſo Scythiæ monti catenis ferreis alligaret, adhibita ad pectus eius aquila & uulturibus, qui epatẽ illius paſcerentur. προμηθὺς autem Græcis eum ſignificat, cui prius quàm rem aggrediatur, ſuppetit conſilium. ἐπιμηθὺς, cui re peracta, tum demum conſiliũ in mentem uenit. De his duobus fratribus plura Heſiodus in libro cui titulus, Opera & dies: & in Dialogo Iouis & Promethei.

[b] Et mea operà lutea.) Id eſt contempta, nullius q̃; precij. Quicquid autem uile, κεραμοῦν ſiue κεράμινον dicunt Græci. Nos luteum, interdum ipſum lutum.

[c] Atticam ſubſannationem.) ſiue naſum Atticum. Plinius lib. 11. cap. 32. docet, à ſuæ ætatis hominibus naſum ſubdolè irriſioni fuiſſe dicatum. Vnde naſuti uocantur, qui doctè norint alios irridere. Et Græcis μυκτηρίζειν, ἀντιμυκτηρίζειν, id eſt, irridere

dere,uicissim irridere,ἀπὸ τοῦ μυκτῆρος,id est naso. Cass. ad Ci
ceronem lib. Epist.fam.15. Quos q; ubi ridiculo aut scommatico dicterio læseris, uelint rusticè gladio ἀντιμυκτηρίσαι,id est uicissim naso suspendere.

d Aurea figmenta.) Quod eximium uideri uolumus, aureum dicimus. Cic. Academic. quæst. lib. 2. de libello loquens, quem Crantor scripsit de luctu. Est enim, inquit, non magnus, uerùm aureolus, &c. id est, egregius.

e Et aliorum figulorum.) quemadmodum qui uocantur κορδυλλοῖοι, qui puppas nescio quas pueriles, & id genus imagunculas quorumcunq; animaliũ ex luto parte plurima, & ex alia interim materia fingant, &c.

f Post negocia.) Rebus peractis, quiq; serò, nec nisi confecto negocio sapit.

g Figulos ollarũ.) χυτρίας καὶ ἰσνοποιοὺς καὶ κεραμουργούς.

h Camelus in Aegypto.) Id est, meticulosa uel planè ridicula. Adagij uice refert, quod natum est ex hac historia Aegyptia.

i Hippocentauri.) Ex homine & equo sunt conflati, & propterea ὑφυεῖς ab Isocrate appellantur. Compositiò diuersa & uaria, hippocentaurus uocatur.

k Ridicula.) Comœdiæ enim finis non ferè alius erat Græcis, quàm lætitia & hilaritas. Quòd adeò uerum est, ut in libris obseruatum sit: & testis in Nebulis Aristophanes est, interpretis item accedente calculo, risus gratiâ plerumq; scortea pudenda graphicè expressa, & id genus alia non pauca produci consueuisse, adeò ut comicum risum prouerbij uice Lucianus hic usurparit.

l Δὶς διακοσίων.) Prouerbium à Musicis mutuò sumptum, quo maximũ discrimẽ, & longissimũ interuallũ significatur. Vide Erasmi Chiliadas. Hoc usus est Lucianus in libro de conferi benda historia, & in sermone qui est De mercede seruientibus.

m Ossa apposuisse.) Vice prouerbij usurpat, ossa apponere obducta ἀργίτι ῥημῷ, ut Hesiodus inquit, id est pinguedine candida.

n Pinuum incuruatores.) πιτυοκάμπτας: quo nomine Scinis appellatus fuit, quem occidit Theseus, incuruantem pinus, & ex ijs alligatos homines, & in sublime emissos dilaniantẽ, &c.

o Mutare consilium.) post rem consulere.

ΠΡΟΣ ΝΙΓΡΙΝΟΝ ἐπιστολή.

EPISTOLA AD Nigrinum.

ΛΟυκιανὸς Νιγρίνῳ τῷ πρέσβυ. ὁ μὲν πολὺς γελοιότατος φυσὶ, γλαῦκας εἰς Ἀθήνας· εἰς γελοῖον δ', εἴ τις ἐκεῖ κομίσει γλαῦκας, ὅτι πολλαὶ παρ' αὐτοῖς εἰσίν. ἐγὼ δὲ εἰ μὴ λύσαιμι λόγῳ ὅτι δεῖξαι βουλόμενος, ἔπεμψα Νιγρίνῳ γράψας βιβλίον ἐπιμεμψόμενον, εἰ χαλῶν ἐν τῷ γελοίῳ, γλαῦκας εἰς Ἀθήνας ἐμπορευόμενος. ἐπεὶ δὲ μόνον σοι δηλῶσαι τὴν ἐμὴν γνώμην ἐβούλου, ὅπως τι νῦν ἔχω, καὶ ὅτι μὴ παρέργως ἄλημμαι πρὸς τῶν σῶν λόγων, ἀποφεύγοιμ' ἂν ἀκούσας καὶ τὸ τῶ Θουκυδίδου λέγοντος, ὅτι ἡ ἀμαθία μὲν θρασεῖς, ἀνημένους δὲ τὸ λελογισμένον ἀπεργάζεται. λέλοιπα γάρ, εἰς οὐχ ἡ ἀμαθία μοι μόνη δοκεῖ τοιούτους τόλμας, ἀλλὰ καὶ ὁ περὶ λόγους ὄρος, ἄτιος. ἔρρωσο.

LVcianus Nigrino salutem. [a] Noctuas Athenas, inquit prouerbium: quasi ridiculum sit, si quis eò noctuas apportet, quoniam illis ibi abundent. Ego uerò si quidem potestatem ac uim uerborum exhibere uelim, atq; ita Nigrino scribens, librũ mitterem, obnoxius equidẽ huic ridiculo forem. Nunc autem quando solum sententiã meam declarare tibi uolo, quomodo uidelicet nũc animatus sum, & quõ obiter ac leuiter oratione tua correptus atque affectus fui, effugero sane meritò etiã Thucydidis illud, quo dicitur [b] imperitia [c] audaces, [d] res autem cogitata atq; considerata [e] timidos efficere. Manifestum enim est, quòd non imperitia solùm, uerùm etiã amor ac studiũ orationis, huiusmodi audaciæ causa est. Vale.

NIGRINVS.

ΝΙΓΡΙΝΟΣ, Η ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥΝΤΩΝ ΒΙΩΝ.

NIGRINVS, SIVE de moribus philosophorum.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Hoc dialogo uitam ac mores philosophorũ describit, conferendo inter se uerè philosophos & simulatos: & quòd ijs quĩ seriò philosophari cupiunt, urbis Romæ consuetudo & luxus nequaquam conueniant, ostendendo. Cuius rei exemplum, Nigrinum, Platonicum philosophum, & turbas istas adulatorum, cœnas & lucrum sectantiũ, inter se cõponit. Quanquam haud scias, an etiam ueræ philosophiæ sectatores hic laudando, pro more suo ironia utatur. Valde autem quadrat hic dialogus in nostræ quoq; ætatis homines, eos qui ornatu & habitu ueterũ istorum quasi successores quidam sunt.

Ὡς σιμὸς ἡμῖν σφόδρα καὶ μετέωρος ἐπανῆλυθας; ἢ τοῦ τὸν πρόβλημα ἡμᾶς ἴσχει ἀξιοῖς, οὐδ' ἡμᾶς μεταλιδοῦσι, οὔτε λοιπὸν τῶν ἡμείων λόγων, ἀλλ' ἄφνω μεταβέβλησαι, καὶ ὅλως ἀφροπρεπῶς τινὶ ἔοικας. ἐάσεις δ' ἄν παρὰ σοῦ τοιοῦτόν, ὃς οὕτως ἀτόπως ἔχεις, καὶ τί τούτων αἴτιον. τί γὰρ ἄλλο γε, ὦ ἑταῖρε, ἢ δύτυχία;

VT sese uerò grauis nobis admodũ & sublimis reddidit? Nõ igitur neq; aspicere nos amplius dignaris, neq; conuersationem aliquã nobiscũ habere, neque etiam similibus atque ijsdem uerbis nobiscũ uti: sed repente immutatus es, & omnino eiusmodi quispiam uĩ dêris, qui cæteros omnes præ se contemnat. Lubens igitur audierim ex te, unde ad hoc insolentiæ peruenerit, & quæ eius rei causa sit.

PHIL. Quid enim aliud, ô amice, quàm felicitas?

χία; πῶς λέγεις; ὁλοῦ παρόντος ἡμῶν σοι, συλλάμβανόν τι καὶ μαπάριος καὶ γιγνομένῳ· καὶ τοῦτο δὴ τὸ ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἐγνωκὰς, τελεόβλεπτος. ἐράκλεις, ὅτως ἐν βραχεῖ; καὶ μάλα. τί δὲ τὸ μετὰ τοῦτό ἐστιν, ἐφ' ὅτῳ καὶ λυπᾶσε, ἵνα μὲν ἐν λιφαρολαίῳ μόνῳ διαφαυόμεθα, ἔχομεν δέ τι καὶ ἀκριβῶς ἀδίαφον, τὸ πᾶν ἀκινύσαντες; οὐ δεῦμαγωγὸν ἄναί σοι δοκῶ πρὸς δίος, ἀντὶ μὲν δούλου μισθοῦ δόρον, ἀντὶ δὲ πένητος, ὡς ἀληθῶς πλούσιον· ἀντὶ δὲ ἀπορουτίου τινὸς πεπυρωμένου, γυμνάδαι μετριώτερον; μίγιστον μὲν οὖν. ἀταρ οὔπω μανθάνω σαφῶς ἔ, τι καὶ λέγεις. ἐγὼ λω μὲν οὐδὲ δὴ πάλιτε, βουλόμενος ἀγαθόν ἀφθαλμῶν διάφαδά τινα. τὸ γάρ μοι πάθος καὶ τὸ ἐν τῷ ἀφθαλμῷ μᾶλλον ἐπιτέτατο. οἶδα τούτων ἕνεκα, καὶ ἐνεκάμλω σὶ τινὶ φιλοσοφοδαίμονι ἐντυχεῖν. δέξαν δέ μοι δικὰ πολλοῦ ποιεσπᾶν Νιγρῖνον τὸν πλατωνικὸν φιλό-

L. Quid ais? PH. Nã præter consiliũ atq; propositũ meũ, uenio tibi felix atq; beatus factus, adeoq; illud quod in scena usurpari solet, ter beato. LVC. Papæ, adeò breuiẽ PH. Atq; admodũ. L. Quid autem ultrà hic est, propter quod etiam superbis, ut non summatim modò lætemur, sed & accuratè scire possimus, audito toto negocio? PH. An nõ admiratione dignũ tibi uidetur, per Iouem, pro seruo liberũ, pro paupere diuitẽ, idq; adeò uerè, pro stulto aũt & insano redire modestũ? L. Maximè igitur. Sed nondũ tamen planè intelligo quid nam illud sit quod dicis. PH. Profectus in urbẽ rectà fui, ut ibi oculorũ aliquẽ medicũ circũspicerẽ. Nam malũ illud quo ex oculis laborabam, magis ac magis ingraueſcebat tum mihi. L. Scio equidẽ singula, ideoq; etiam optaui ut in bonum atque peritum aliquem incideres. PH. Cum igitur uisum mihi esset, Nigrinum quoque Platonicum philo-

sophum,

σοφον, ἵνωδὴν βαναυσικὸς, ὡς οὐ τὸν ἀφικόμενον, καὶ μέψας τὴν θύραν, τοῦ παιδὸς εἰσαγγείλαντος ἐνηδύ. καὶ προελθὼν ἔσω, καταλαμβάνω τὸν μὲν ἐν χερσὶ βιβλίον ἔχοντα, πολλὰς δὲ ἀνόνας παλαιὰς σοφῶν ἐν κύκλῳ κειμένας. προὔκειτο δὲ ἐν μέσῳ καὶ πινάκιόν τι τῶν ἀπὸ γεωμετρίας σχημάτων κατεγεγραμμένον, καὶ σφαῖρα κατάμεσον, πρὸς τὸ τοῦ παντὸς μίμημα, ὡς ἐδόκει, πεποιημένον. σφόδρα ἂν μοι δοκοῦσιν ἀσπασάμενοι, ἐρεῖ πού, τι καὶ πράττοιμι. λέγω πάντα διηγησάμενα αὐτῷ, καὶ δῆτα ἐν μέρει καὶ αὐτὸς ἠξίουν ἀκούειν, ἴ τι πράττοι, καὶ εἰ οὗ τις αὐτῷ ἐγνωσμένον ἦν σίλλος ἀναλόγως τῷ ἑλλάδος. ὁ δ' ἅπαντ' ἐξάμενος, ὦ ἑταῖρε, περὶ τούτων λέγω, καὶ τῷ ἐαυτῷ γνώμῳ δεῖ γᾶδαι, τοσαύτῳ τινά μοι λόγων ἀμβροσίαν καταπεπάσας, ὥστε καὶ τὰς σειρῆνας ἐκείνας,

sophum, ut quem longo temporis interuallo non uiderã, compellare, mane surgẽs, ad ipsum abeo: & pulsata ianua, cum puer intrò de me renũciasset, accersitus sum. Atq; ita ingressus in ædes, deprehendo ipsum quidẽ manibus librum tenentem, circum autem undiq; multas ueterum atq; doctorum hominũ imagines iacentes. Posita autem in medio erat etiam tabella quædam, in qua Geometricæ quædam figuræ descriptæ erant, ac sphæra Calani illius, ad exemplum & imitationem uniuersi, ut uidebatur, composita. Admodum igitur benignè & comiter me amplexatus ille, interrogat quidnam agerem. Quibus i omnibus illi expositis, & ego quoq; per uices ex eo scire postulabam, & quid ipse ageret, & nunquid apud se statuisset in Græciam denuò nauigare. Ibi uerò ille, ô amice, posteaquam cœpisset de hisce rebus mecũ colloqui, suamq; sententiam explicare, tantam quandam uerborum ambrosiam mihi affudit, ut mihi planè uideretur Sirenes illas,

ἄ τινων ἐφ' ἡγήσαντο, καὶ τὰς ἀηδόνας, καὶ τὸν ὁμήρου λωτὸν ἀρχαῖον ἀποδέξαι, ὥτω δὲ σπάνια ἐφθέγξατο. πρεσβύτης γὰρ αὐτῶν τι φιλοσοφίαν ἐπαινέσαι, καὶ τῶν ἀπὸ ταύτης ἐλευθερίαν, καὶ τῶν λυμεώνα τοῦ μελλόντων ἀγαθῶν διαταγὴν ἀπάντων, πλοῦτον, καὶ δόξαν, καὶ βασιλείας καὶ τιμάς, ἔτι τε χρυσοῦν, καὶ πορφύρας, καὶ τὸ πάντων περιβλητῶν τοῖς πολλοῖς, τίνας δὲ ἡδονὰς ἀπολιπόντων, ἃ πρὸ ἐμοῦγε ἀτρεμῆ καὶ ἀκαπνίστα μᾶλλον τῇ ψυχῇ διεξάμενος, οὐ τίνα μὴν εὐθὺς ἔχων ἀπάντων ἐπιπόνδυλα, ἀλλὰ παντοίως ἐγεγύμνωτο. καὶ αὖτε μὴν ἐλαφρύνων ἐπελεγμένων μοι τῶν φιλταάτων, πλοῦτόν τε, καὶ ἀρετήν, καὶ δόξαν, καὶ μόνον οὐκ ἐλάαν πρόνον ἐπ' αὐτοῖς ἐκαθημένον· αὖτε δὲ, αὐτὰ μὴν ἐλύπουμαι ταπεινά, καὶ διαταράττα· ἔχαιρον δ' οὖν ὥσπερ ἐν ἐρήμῃ τινὶ ἄγρας τῆς βίου τῆς πρώτης,

siquæ unquam fuerunt, & Ædonas, & Loton illã Homeri antiquam referre. adeò diuina quædam loquebatur. Eò enim uerbis euasit, ut & philosophiam ll laudaret, illamq; quæ ex hac proficiscitur, libertatem: & contrà, ista quæ uulgò pro bonis habentur, irrideret, utpote diuitias, gloriã, regna, honores: præterea aurũ quoq;, & purpurã, et cætera quæ admodũ spectabilia pleriq;, antea uerò etiã mihi uidebãtur. Quæ quidẽ animo ipse intento atq; aperto accipiens, continuò eo quidem ita affectus fui, ut cui, quod mihi tum accidérat, comparare possem, non haberem: sed omnino uarius reddebar, atq; in omnes partes rapiebar. Ac nunc quidẽ dolebam, quòd cõfutari atq; refelli uidebam ea quæ mihi charißima fuerant, diuitias uidelicet, argentum, & gloriam: ac tantum non lachrymabar, damnatis atque reiectis illis: nunc uerò eadem ipsi mihi uidebantur uilia atque ridicula esse: gaudebamq; rursum, tanquam ex tenebroso quodam aere prioris uitæ ad

serenitas

δὲ αὐδρίαν τι καὶ μίγα φῶς ἀε-
ναβλέπων. ὥστε μὴ τὸ λαμπρότα-
τον τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ τὸ πρὸ
αὐτῶν ἀδυνάτως ἐπιλανθάνε-
μαι, τῶν δὲ ψυχῶν ὀξυδορκίε
στερος ἰαταμικρὸν ἐγιγνόμην.
ἐπειδήπερ γάρ τίνος αὐτῶν συ-
φλώττουσαν προσέφερον. προϊὼν
δέ, ἐς τόδε προεμύχθην, ὅπερ ἀν
τίνος ὑμῶν ἐπικάλεις. καίτοί τι
γὰρ ὑπὸ τῶ λόγω καὶ μετέωρός
εἰμι, καὶ ὅλως μικρὸν οὐκέτι
ἐπὶ τῷ ἔπεσι. λοιπὸν γάρ μοι ὁ-
μοιόν τι πεπονθέναι πρὸς φι-
λοσοφίαν, εἴ ἴσ πέρ καὶ οἱ Ινδοὶ
πρὸς τὸν οἶνον λέγονται πα-
θεῖν, ὅτι πρῶτον ἔπιον αὐτοῦ·
θερμότεροι γὰρ ὄντες φύσει,
πίνοντες ἰσχυρὸν οὕτω ποτὸν,
αὐτίκα μάλα ἐξεθερμαίνοντο,
καὶ διπλασίως ὑπὸ τοῦ
ἀκράτου ἐξεμάνησαν. οὕτω σοι
καὶ αὐτοὶ ἔφασκον καὶ μεθύειν ὑπὸ τῶν λόγων, πειρέρχομαι. οὐ
μὲν τοίνυν γε, ἀ μεθύειν, ἀλλὰ
νήφειν τι καὶ σωφρονεῖν δοκεῖν.

serenitatem & magnam ali quam lucem respiciens. Quare sanè & oculorum, (quod tum absurdissimum erat) & eorum infirmitatis obliuisce bar, animo autem acutus & perspicax paulatim magis magisq; fiebam. Nam ad id tempus minimè animaduertens, cæcutientem atq; obtusam illam circumtulerã: progressus autem inde, ad id tandem adductus sum, cuius nomine tu paulo antè me crimi nabaris. Nam & elatus oratione illius, & tanquam in sublime euectus sum, & omnino paruum atq; humile nihil quicquam cogito.[m] *Videtur enim simile quiddam mihi accidisse circa philosophiam, quale Indis circa uinum accidisse fertur. Nam cum primùm illi uinum bibissent, nempe natura calidiores, accedente potu adeò ferocissimi, cõtinuò admodũ in furorẽ uersi sunt, ac duplo quàm cæteri magis ex mero insanire cœperũt. Eodẽ pacto & ipse tibi quasi quodã furore captus, ac uerbis ebrius obambulo. Quam quã hoc quidẽ non est ebriũ, sed sobriũ atq; temperantẽ esse.*

ἐγὼ ἂν βουλοίμην αὐτὸν, εἰ οἷόν τε, αὐτῶν ἀκοῦσαι τῶν λόγων. εἰ γὰρ καὶ μὴ καταφρονεῖν αὐτῶν εἰμι δίκαιος, ἄλλως τε καὶ φίλος τῷ πρὸ τοῦ ἐμοὶ ἐσπουδακὼς ὁ βασιλεὺς καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς περί, ὡς γε δή, τοῦ γε μὴ τοῦ Ὁμήρου, σπουδάσαντα καὶ αὐτὸν πολεμικὰ ἔργα. καὶ ἔγωγε μὴ ἵνα μοι, αὐτὸς ἂν ἐμαυτῷ ἀκοῦσαί με δεῖ γεμέλης. μάρτυρα γάρ σε παρασχέσθαι πρὸς τὸ μέλλειν ἐρεῖν, ἔτι οὐκ ἀλόγως μάσομαι, ἄλλως τε, καὶ ἡδύ μοι τὸ μεμνῆσθαι αὐτῶν πολλάκις, καὶ παύεται ἔλαι μελέτην ἐποιησάμην, ἐπεὶ λάβέ τις μὲ παρὼν τύχῃ. καὶ ὅτι δὲ ἐμβρὰς ἀναπυκλῶ πρὸς ἐμαυτὸν τὰ ἀρμόδια. καὶ ὥσπερ οἱ ἀθλητὰὶ, τῶν παλαιῶν ὁ παρόντων, ὅθ' ἅτερα καὶ λόγους ἀρμοδίους αὐτοῖς διαμνημονεύουσι, καὶ τούτοις ἐνδιατρίβουσιν ἀσκοῦσιν σε τῶν νόσων, ὡς παρόντων σφίσι τῶν ἀγαπημένων, ἐνίοτε γοῦν αὐτοῖς καὶ προσλαλεῖν εἰώθασι, καὶ

L. Ego uerò optarim, si fieri possit, ipsam illam audire orationem. Neq; enim contemnere ipsum, opinor, fas est: præsertim si ille qui audire cupit, & amicus est, & circa familia studium atque operam aliquando posuit.

PH. n Confide, ô bone. nam iuxta Homericũ illud, ° festinantẽ per seipsum hortaris. Ac nisi præuortisses, iam ultrò rogassem, me narrantem audires. Testẽ enim te relinquere apud plerosq; uolo, & non præter rem insanio: præcipuè cum et ipsum illius crebrò meminisse, uolupe mihi sit, & hanc iam quasi quandam exercitationẽ apud me instituo. Nam etiamsi nemo mihi adsit, tamen sic quoque bis uel per diem reuoluo mecum ipse dicta illa. Et quemadmodum amatores puerorum, absentib. illis, opera aliqua & sermones ab ipsis habitos, memoria repetunt, in

ijsq; immorando morbum fallunt, perinde ac si illi ipsi, amati adsint: quidam uerò etiam colloqui secum illos putant, atq; ijs

καὶ ὡς ἀρτι λεγομένων πρὸς αὐτὸν, ὧν τότε ἤκουσαν ἤδονται, καὶ προσαφαυτὸν τῷ ψυχῷ τῇ μνήμῃ τ παραλυθέντων, σχολὴν οὐκ ἄγουσιν ἐν τοῖς ἐν ποσὶν ἀνιᾶσθαι· οὕτω δὴ καὶ αὐτὸς φιλοσοφίας οὐ παρούσης, τὸν λόγον δὲ τότε ἤκουσα, σωσα γάρμην, καὶ πρὸς ἐμαυτὸν ἀναπυλίσμην, ἃ μικρὰν ἔχω παραμυθίαν. καὶ ὅλως, μαθάπερ ἐν πιλάγει καὶ ὑγιεῖ πολλῇ φῶς μὴν, ἐς πυρσόν τινα τοῦτον ἀποβλέπω, πᾶσι μὲν παρῶσαι τοῖς ὑπ' ἐμοῦ πραττομένοις τ αὐθαδα ἐπῆνον οἰόμην· ἀεὶ δ' ὥσπερ ἀκούων αὐτὰ τὰ αὐτοῦ πρός με λέγοντος, ἐνίοτε δὲ, καὶ μάλιστα ὅταν ἐνδρεάσω τῷ ψυχῷ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ μοι φαίνεται, καὶ ἡ φωνὴς ἡ ἦχος ἐν τοῖς ἀκοαῖς παραμένει. καὶ γάρ τοι κατὰ τὸν λυμοι κὸν ὡς ἀληθῶς, ἐγκατέλειπέ τι λύπρον τοῖς ἀκούσασι. πάνυ, ὦ δαιμόνιε, μικρὸν ἀνακρουόμην, καὶ λίγα ἀρχῆς ἀναλαβὼν ἤλθε τὰ ἐρημένα, ὡς ἐ

atq; ijs quæ tũ ſibi audire uĩ dẽtur, quaſi paulo antè reuera dictis, gaudẽti animum q; memoriæ præteritorũ applicantes, neq; quieſcere poſſũt, ob ea quæ pro pedibus & in mora ſunt, ſeſe angendo. Eodem igitur pacto etiam ipſe, philoſophia nõ præſente, uerba quæ tũ audiui recolligẽs, et mecũ ipſe crebrò repetẽs, non paruũ capio ſolatiũ. Et in ſumma, perinde ac ſi in pelago, & per noctẽ alicubi ferar, ad hanc quaſi quandam facẽ aſpicio, omnibus illis rebus quæ à me geruntur, uirũ illũ coràm adeſſe exiſtimãs, ſemper aũt uelut audiens ipſum eadẽ illa ſua ad me dicentem. Interdũ uerò, & maximè quando animũ erigo, & in illũ quaſi infigo, etiã uultũ illius uidere mihi uideor, & uocis ipſius ſonus in auribus mihi relinquitur. Et enim iuxta Comicũ, reuera Paculeum quendã in auditorib. reliqt.

L. Deſine, ô admirãde, parũper præludere, ac dic ab initio, repetẽs iam tandẽ dicta illa,

quoniam

ὡς ὁ μισῶν μι ἀπεινάίας τι
φάγων. ἰὼ λίγεις, καὶ ὅτω χρὴ
ποιῶν. ἀλλ' ἰκᾶνο, ὦ ἰταῖρι, ὅσο
ἂν φαγεῖνοὺς, ὃ καὶ νὺ Διὰ ἐκ
μενοὺς φαύλους ὑφαπαε ὑπο
πειτὰς, τῶν συνιστ[ε]μένων λέ
γω τότων, καὶ διαφθαρέντων
τὰ ποιήματα, κὴ τὸ τιλευ[τ]αῖον
ἐκβαλλομένων. διά τοι τ' ἀρα
μάτων πολλάκις ὦ ἐχόντων
τι, καὶ ὑγιεινότων; πολλοὺς
εἶδα τοιότους. ἀλλὰ τί τότο; ἀλ
λοιπὰ μή σοι μεταξὺ λέξω γε
λοίως αὐτὰ μιμᾶδαι, τὰ μὲν
ἀτάκ[τ]ως σωέρων, ἐνίοτε δ' κὴ
αὐτὸν ὑπ' ἀδ[ε]φάας τὸν νοῦν
διαφθέρων. εἶτα προαχθὲν
θρίμα καὶ αὐτῦ εἰσ[α]γῦσαι τ'
ἀράματ[ε]. καὶ τὸ μὲν ἰαμβ, ἃ
πάνυ ἄχθομαι. ὃ δ' ὑπόδυσις,
οὐ μισῶν μι λυπήσειν ἔοικε
σωνεπίσ[τ]ασα, καὶ τὸ ἰαμβ μὲ
ρ[ε] ἀσχημονῆσα. ὅτ' ἤδ πάν
ὅλων μίμνυσί μοι τὸν λόγον,
ὡς ὁ μὲν ποιητὴς ἡμῖν, τῶν
τοιό-

quoniam nō mediocriter me expectatione iſta excrucias, dum uerbis ita ſuſpendis & circumducis. PH. Rectè dicis, atque ita facto opus eſt. Sed illud quæſo, uidiſti ne aliquando ſiue Tragicos, ſiue etiam, per Ioue, Comicos histriones, malos iſtos dico, quæ ſibilo excipiunt, quiq; poemata agēdo corrumpunt, ac poſtremò theatris ejiciūtur? tametſi ipſæ fabulæ ſæpenumero bene ſe habeāt, ac palmam etiā reportent? L. Multos noui tales. Sed quorſum hoc? PH. Vereor ne interim & ipſe illos imitari uidear, alia quidem inordinatè connectens, interdum autem etiam ipſam ſententiam præ imbecillitate ingenij corrumpēs: atq; ita progreſſus, paulatim etiam ipſam damnem fabulam. Ac quantum quidem ad meipſum attinet, non admodum ægrè id feram. Cæterùm argumentum illud non mediocri dolore me affecturum eſſe uidetur, ſi mecum unà rejiciatur, meaſq; partes dehoneſtet. Proinde hoc per totā memineris mihi orationem, quòd poeta quidem ipſe talium

τοιούτων ἁμαρτημάτων αὐτοῖς ὑμῖν, καὶ σὺ σωθῇς πρὸς τοῦ, καὶ ἀλλοτρίως πρὸς τοῦ ἀκούσῃ, ἐλθὼν αὐτῷ μὲν τῶν ἐν διαβολῇ πραττομένων. ἐγὼ δὲ ὑμαυτὸ σοι παρέχω ὑποδείξω ἁμὶ τὸν μνήμονα ὑποκριτὴν, ἐλθὼν ἀγγέλλα τὰ ἄλλα φαγικοῦ διαφέροντα. ὥστε μᾶλλον ἐνδιατρίβοι τι λοιπὸν λέγειν, ἐκεῖνο μόνον ἔστω πρόχειρον, ὡς ἄμεινον ἦν. καὶ ἄλλως ὁ ποιητὴς ἴσως διηξόμενος. ἐμὲ δὲ μᾶλλον ἐπανορίζηται, οὐ πάνυ τι λυπήσομαι, ὡς ἐγγύς, νὴ τὸν Ἑρμῆν, καὶ μετὰ τὸν τῆς ῥητορικῆς νόμων παρομοιάζαί σοι. ἴσως γοῦν μᾶλλον προδόσθαι, ὡς δι ὀλίγον τι ὑμῖν ὁ συνουσία ἐγίνετο, καὶ ὡς οὐδ' αὐτὸς ἧκες πρὸς τὸ λόγον παρεσκευασμένος, καὶ ὡς ἄμεινον ἦν αὐτὸ ταῦτα λέγοντα καὶ ἀκούειν. σὺ γὰρ ἴσως, καὶ ὅσα οἶδ' ἔγωγε, συγχάνεις τῇ μνήμῃ συγκεκομισμένος. ἀ τῶν ὁρᾶν ἔμελλε δεῖν:

talium peccatorũ uobis innocens sit, ac procul à scena seiunctus alicubi sedeat, neque quicquã ea curet quæ in theatro aguntur. Ego uerò mei ipsius periculum tibi faciã, qualis scilicet bistrio sim, quantumq; memoria ualeãt quod ad cætera attinet, nihil à nũcio tragico distãs. Quare si qd etiã minꝰ aut parcius iusto uidebor dicere, uulgare illud tibi, & quod ubique in prõptu est, occurrat: q̃ scilicet melius hoc fuerat, et q̃ ip se poeta aliter fortasis idem dixerat. Me uerò si exibilaueris etiam, non admodum quicquam molestè feram.

L. Vt bene sanè, ita me Mercurius amet, atq; adeò iuxta rhetorum leges exordiũ hoc tibi peractum est. Videris igitur etiam illa additurus fuisse, quòd non ita diu inter uos mutuò conuersati estis, & quòd neque ipse uenis ad dicendum paratus, & quòd sanctius fuerit ipsum illum dicentem audire. te enim pauca quædam, & (quantum possibile tum erat) memoria collecta & quasi comportata habere. An non hæc quoque dicturus

erasi

λόγος οὐδὲν ἄρα σοῦ αὐτῶν ἔτι σοι δεῖ πρὸς ἐμέ. νόμισον ἤδη τὸ τῦ γενέσθαι μάλιστά σοι προεῤῥῆσθαι, ὅτε ἐγὼ καὶ βοᾷν κὴ λέγειν τῶν ἑτοίμως ἀκμι. ὧν δὲ ἀπαμέλγε, μυσοικακήσω γε πάρα τὰ ἀγῶνα, κὴ ὀξύτατα συρίξομαι. καὶ τοῦτα μᾶλλόν, ἃ σὺ ἀπῄλθες, ἐβουλόμην ἂν ἀῤῥῆδαί μοι. λάθε πᾶνα δέ, ὅτι γε οὐχ ἑξῆς, οὐδὲ ὡς ἐκάν ἔλεγε ῥῆσίν τινα πι μὲ πάντων ὅρᾶ· πάνυ γὰ τῆδ' ἡμῖν ἀδιάκτον. ἀλλ' αὖ ἐκά νῦν περιδὲς τὰς λήγους, μὴ καὶ ἔπειτ' ἄλλό τι γένωμαι τοῖς ἐπὶ περιτᾶς ἐκάνοις ἔμοιγ', οἷ ποτ λάνης ἢ Ἀγαμέμνονος, ἢ Κρέοντ τ', ἢ τὸ Ἡρακλέους αὐτῦ πρόσωπον ἀνελαφόσθε, χρυσέοις ἠμφιεσμένοις, κὴ μεγάλῳ βλίποντ τῦ, καὶ μίγα ἐκχυνόσθε, μισκὶν φθέγγεσθαι, κὴ ἰσχνὸν, καὶ γυναικῶν δεῖν, κὴ τὴ Ἑκάβης ἢ Πο λυξένης ποτὲ ταπεινότερον. ἢ σὺ μὲν κὴ αὐτὸς ἐλέγχωμαι,

eras? Nihil igitur opus illis amplius tibi est apud me: exi stimes autē huius rei gratia, quod ad procœmiū atq; præ fationē attinet, omnia te uer bis complexū atq; cōsecutū esse: quoniā ego iam & uo ciferari & applaudere pa ratus sum. Quòd si uerò lon gius etiā differes, malignita tis eius inter ipsum certamen meminero, ac tum acutißimè sibilabo. PH. Equidē et hæc quæ tu modò cōmemorasti, dicta mihi uelim: et illa quo que, quòd neq; ordine, neque ut ille, iusta quadā & contì nua oratiōe de omnib. dictus rus sum: omnino enim hoc no bis impoßibile est: neq; rur sum illius personæ attribuent do sermonē, ne alio ac nouo etiā modo histrionibus illis similis fiam, qui sæpenumero aut Agamēnonis, aut Creontis, aut etiam ipsius Herculis persona assumpta, ac uestibus auro contextis induti, & graue quiddam tuentes, mox ore in immensum diducto, exiguum & gracile, adeoq; mulebre quiddam loquuntur, ipsa etiam Hecuba aut Polyxena multo demißius. Ne igitur & ipse eodem modo conuincar, maiorem

πάσου μᾶλλον ἢ ἱματιῶν λαμπρῶν ἠξιωσθαι πρόεδρος, περὶ τῶν σωμάτων ἀμφισβητούντων, ἀπὸ γυμνῆς σου βέλομαι τὰμοῦ προσώπου προσλαλῆσαι, ἵνα μὴ συγκατασπάσω τι τοῦτων ἢ ἄρτιος ὑπορρίνομαι. οὕτω δὲ ἀεὶ ἐναύσῃ τύμβον πρός με πολλῇ τῇ σιλωῇ περὶ τῆς ῥαγδίας χρώμενος. οὐ μὲν πάσεμαί γε, πρὶν ἐπᾶναι δὶ ὅλης ῥίψωμαι. ὁ μὲν ἀρχὴ τῶν λόγων, ἐπαινῶ δὲ ἑλλάδα, οὐ τῶν ἀθλίων ἀνθρώπων, ὅτι φιλοσοφίᾳ οὐ πρὸς σώφροσι εἰσι· περὶ οὔτε τῶν ἀστῶν, οὔτε τῶν ξένων ἐλίνας τρόπους ἀφῶντος, ὃς ἂν ῥυφῶν εἰσάγειν εἰς αὐτοὺς βιάζηται. ἀλλ' ἐν διαίτῃ τε ἀφειμένας παρ' αὐτοὺς ἔτυ διαπλάττων, ἡδέως τι μὴ ἀφιβόλους, περὶ παραπαίειν γιγνῶσι, περὶ πρὸς τὸ λαβαρὸν ἢ διαίτῃ μιθήσαιμ. ἐμίμνησε γοῦν τινος τῶν πολυχρύσων, ὃς

maiorem omnino quàm pro capite meo personâ induisse, ipsumq; ornatū dehonestare, ex nuda tibi uolo meáque propria persona colloqui, ne cadens alicubi, ipsum illū beroem quem ago, mecum unà conuellã ac lacerem. L. Homo hic nunquam cessabit hodie contra me crebra illa scena utq; tragœdia uti. PH. [s] At uerò cesso quidē: ad illa autem de quibus cœperã, me nunc cõuertam. Principium igitur orationis illius, cõmendatio quædam fuit Græciæ, & eorum hominū qui [t] Athenis [u] cõmorantur, quòd cum philosophia scilicet & paupertate unà educarẽtur, & neq; ciuium neq; peregrinorum quenquam oblectarentur aspicientes, qui uoluptatem importando ad illos, antiquam illorum honestatem uiolaret. Sed si quis etiam ueniret ad illos ita affectus, paulatim & transformarent ipsum, & ueteres mores atq; animos dedocerent, ac ad puritatem sobrietatemq; uitæ transferrent. Memorabat itaque quendam ex purpuratis istis, & multo auro fulgentibus: qui

ὃς ἐλθὼν ἀδύναμι μάλα ἐπίσης μέγ, καὶ φορτικὸς ἀπολαυδῶν ὄχλῳ, καὶ πομπίλῳ ἐδῦτο καὶ χρυσῷ, αὐτὸς μὲν ὤετο φλαυτὸς εἶναι πᾶσι τοῖς ἀθλιωτέροις, καὶ ὡς ἂν σὺδ' ἄμεινον ἀπολιπεῖδαι. τοῖς δ' ἄρα ἀνυχῶν ἐδόκει τὸ εὐδαίμονον, ἢ πανδύεσθαι ἐπὶ χάρεσιν αὐτ', ἢ πικρῶς, ἢδ' ἀῶ τινες ἀπαγορεύοντδ' ἐν τῇ λουτρίδι τῇ πόλει λαδ' ἔν τινα ἥδιον βόλοιτο βιοτῶ, ἀλλ' ἐπὶ δὲν τοῖς γυμνασίοις καὶ λουτροῖς ἐχλυρὸς ἰῶ, δλίβων τοὺς εἰσίτας, καὶ σχοινοχωρῶν τὰς ἀναστρωτας, ἡσυχῇ τις ἂν ὑπὸ φλίγετο, προσποιούμενος λαν δάνειν, ὅσπερ οὐ πρὸς αὐτὸν ἐπάνων ἀπιτάνων, ἀλλοκα μὲν παρακίλλυθ' μεταξὺ λοιμὸ νόμ. καὶ μὲν ἀρλών γι μακρὸν λατίχα τὸ βαλανεῖον ἐδλὶν ἔν δὲ τρυτοπίδι. ὁ δὲ, ἀκούων δὲ ἐῶ, μεταξὺ ἐπαλδύετο. τὸν δ' ἐδῦτα τὸν ποικίλον, ἢ τὰς πορφυρίδας ἐπάνας ἀπίδυσεν αὐτὸν, ἄτάκτως πάνυ τὸ αὐδυο

qui cū ueniſſet Athenas admodum inſignis & conſpicuus, magna comitantiū turba ſtipatus, auro uariaq; ueſte exornatus, ipſe quidem Athenienſibus omnibus exiſtimabatur ualde beatus eſſe, & perinde ac deus quiſpiam ſuſpiciendus: iſtis autem miſer atq; infelix quiſpiam uidebatur homuncio ille: ſtatimq; erudire illum aggredebantur: non acerbè, neq; eo tiam aperte interdicētes, ne in libera ciuitate quocunque ipſe pacto uiuere uellet. ſed poſtquam & in gymnaſijs & in balneis quoq; moleſtus erat, obterens ſeruos ſuos, et in angustum cogens obuios, ex occulto quidam ſubmiſſa uoce, quaſi latēret, neque tamen illum perſtringere uellet, ſubiecit: Metui, inquiens, ne ille inter lauandum periret. Atqui pax certè longa balneum iam tenet: proinde nihil opus erat iſto exercitu. Ille autem audiens quæ res erat, interea erudiebatur. Rurſum autem ubi ueſtem illam uariam atque purpuream exuebat ſeſe, urbanè admodum floriditate

φὴν ἐπισκώπτοντες τ χρωμάτων, ἐαρ ἤδη λέγοντες, καὶ ὡδὶ ἔχει ὁ τρόπος ὅτι, καὶ τάχα δὴ μετρίως ἔχειν αὐτ, καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ τὰ ἄλλα ἅ οὕτως ἀπίσκωπτον, ἅ τῶν λακτυλίων τὸ πλῆθος, ἅ δὴ λόμης τὸ πρόσωπον, ἅ τ διάτης τὸ ἀκόλαστον. ὅτι λιτομικρὸν ἰσωφρονίζει, καὶ παρπιτὸν βιλτίων ἀπῆλθε δι, λημοσίᾳ πεπαιδευμένος. ὅτι δ' οὐκ ἀσχήμονται πρὸς ὀμολογοῦντες, ἐμίμνητο πρός με φωνῆς τινος, ὧ ἀκῆσαι πάντων, ἔφη, λοιπὸν προειμένων ἐν τῷ ἀγῶνι τ παιδιᾶς. λυφίστατα μὲν γάρ τινα τ πολιτ ἔτι δια παρὰ τ ἀστοβίτλω, ὅτι βαπτὸν ἔχων, ἐμάτιον ἐδιώρει. τὰς δ' ἰδέντας ἐλεῆσαί τι, καὶ παρατῆδαι. καὶ τ λύρνη σὺ πόντ ἔτι παρὰ τ νόμον ἐποίησε, τοιαύτη ἐδῆτι διώκειν, ἀναβοῆσαι μιᾷ φωνῇ πάντας ὥσπερ ἐκκεκλεύσας συγγνώμην

tem atque nitorem iſtum cõlorum irridentes, Iam uer adeſt, dicebant: &, Vnde nobis pauo hic? et, Fortaſsis matris ipſius hæc eſt: & id genus ſimilia. Atq; eodẽ pacto etiã cætera illius cũ riſu carpebant, nunc annulorũ multitudinẽ, nunc comæ ſuperuacaneam curam, nunc uictus intemperantiã atq; luxuriã notãtes. Quare paulatim ad ſobrietatem atq; modeſtiam reuocatus eſt, & longè melior publicè ita emẽdatus ac doctus inde abijt. Quòd autem non puderet eos etiã pertinacitatem cõfiteri, referebat mihi uocem quandam, quam aiebat publicè ab omnib. emiſſam, audiſſe ſe in ludis Panathenaicis. Deprehenſum enim quendam ex ciuibus fuiſſe, & ad præſidem ludorũ adductum, eo quòd in ueſte tincta ad ſpectaculum uenerat: cæteros aũt qui hominẽ uidebãt, miſertos illius, ac ueniã precatos eſſe. Atq; ubi præco iam proclamaret, quòd in leges cõmiſiſſet, quia tali cũ ueſte ludos ſpectaret: omnes una uoce, quaſi antea ſuper hoc deliberaſſent, exclamare cœpiſſe, ut ue-

γυμνῶν ἀποδύμην αὐτῷ, τοιαῦτα γὰρ ἀμφιεσμένῳ· μὴ γὰρ ἔχειν αὐτὸν ἑτέρα. ταῦτά τι οὖν ἐκεῖνα ἐμοὶ προσίτε τὸν ἐλευθερίαν τὸν ἐκεῖ, καὶ ἣν διάγειν τὸ αὐτὸ σίφδενον, ἡσυχίαν τινὰ ἄγειν γυμνοῦν, ἃ δὲ ἄφθονα παρ' αὐτοῖς ὄντι, ἀπιφαίνετό τι φιλοσοφίας σωφρόνων τῶν παρὰ τοῖς νοίτοις διαβιβῶν, καὶ Λακεδαίμονα ἔδον φυλάξαι δυναμένην, σπουδαίων τι αὐδρῶν, καὶ πλούτου τε ἀπαφρονεῖν πεπαιδευμένα μὲν, καὶ τῷ πρὸς τὰ φύσει καλὰ ζῆν προαιρουμένῳ, τὸν ἐκεῖ βίον ὡς μάλιστα ἁρμοσμένον. ὅς τις ἂν πλούτῳ ὄρᾷ, καὶ χρυσῷ λιπόλυτος, καὶ πορφύρᾳ, καὶ δυναστείᾳ μιᾷ τὸ ἥδιστον μὲν, ἄγνωστον δὲ ἐλευθερίας, ἀπείρατον δὲ παῤῥησίας, ἀβίωτον δὲ ἀληθείας, δολακείᾳ τὰ πάντα καὶ δελεάζοντα φόν. ἃ ὅτις ἥδονῇ πᾶσαν τὴν ψυχὴν ἐπέρρωται, ταύτῃ μόνῃ λατρεύειν λέγοιμι, φίλον μὲν ἀφελόμενον ἐλευθέρων, φίλον

nia daretur talibus induto: neq; enim aliam uestē habere illum. Hæc igitur prædicabat ille mihi, & præterea libertatē quoq; eam quæ illic esset, ac uictus frugalitatem, necnon & ocium, & q. homines minimè curiosi atque auidi rerum essent: cuius generis uirtutes infinitæ apud illos sunt. Ac pro certo indicabat mihi, conuersationem eorum hominū, philosophiæ ipsi consonam esse, mores q. puros ac sobrios conseruare posse: studioso uidelicet homini, & qui diuitias contēnere didicisset: & qui secundū ea quæ natura honesta sunt, uiuere secum ipse statuisset: ei z illorum hominū uitā quàm maximè aptam atq; accōmodam esse. At qui diuitias amaret, auroq; delectaretur, præterea purpura atq; potentia felicitatem metiretur, qui et libertatem nunquā gustasset, cum seruitute enutritus esset,

aut qui uoluptati toto animo incūbens, huic uni inseruire atq; obsequi statuisset, amās epularū ac mensæ opiparè instructæ, indulgens

φίλῳ δὲ οἴνῳ, καὶ ἀφροδισίοις, καὶ ἀναπλεως γοητείας, καὶ ἀπάτης, καὶ ψευδολογίας, ᾗ ὅτις ἀκούειν τερπεται ὀρχημάτων τε, καὶ κρητισμάτων, καὶ διαφθορέως ἀσμάτων, τοῖς δὲ τοιούτοις κρίκοις τῶν ἐνταῦθα διατριβῶν. μισεῖ γὰρ αὐτοῖς τὰ φιλτάτων πᾶσαι μὲν ἀγυιαὶ, πᾶσαι δ' ἀγοραί. πανήγυρις δ' οὐ πᾶσα οὐλαις τῶν ἡδονῶν ἁλίσκεσθαι, τοῦτο μὲν δὴ ἀφθαλμῶν, ἔστο δὲ δὴ οἴνῳ τε καὶ ῥοῇ σῶν, τοῦτο δ' καὶ διὰ λαιμοῦ, καὶ δὴ ἀφροδισίων, ὑφ' ὧν δ' ῥεύσεως ἀφανάς τε καὶ δολερᾷ ῥοῇ μετὰ, πᾶσαι μὲν αὐσυρίας τῆς ὁλοὶ συνεισδύεται γὰρ μοιχεία, καὶ φιλαργυρία, καὶ ἀδικημία, καὶ τὸ τοιοῦτο φῦλον τῶν ἡδονῶν· παραῤῥεούσης δ' ὑ ψυχῆς ὑποκλυζομένης πάντοθεν, αἰδὼς, καὶ ἀρετὴ, καὶ δικαιοσύνη. τὸ δ' ὅλον μὲν ὁ χῶρος γεμόμενος, ἀίδους ἀεὶ πιμπλάμενος, ἀνδρὸς πολλοῦ τινὸ ἀγρίας ἐπιθυμίας.

indulgens uino ac rebus uenereis, plenus præstigiarū, deceptionis atq; mendacij: aut rursum qui delectaretur audiendo citharārum sonitus, aliorumq; instrumentorū lasciuos crepitus, gauderet'que cantilenis perditis & enerua tis: talibus uidelicet hominibus conuenire loci huius consuetudinē. Ibi enim rerū charissimarum ipsis, omnes plateæ, omniáque fora referta esse: ac licere ipsis omnibus quasi portis uoluptatem recipere, partim quidem per oculos, partim aūt per aures & nasum, partim etiā per gulā & per uenerea: qua præterea fluente perenni ac turbulento quodā flumine, omnes, inquit, uiæ cōplanantur. Siquidem in unum conueniunt & adulteriū & auaritia, et periuriū, & id genus reliquū uoluptatū. Relaxatur autem atque auertitur, animo submerso atq; obruto undique, omnis uerecundia, & uirtus, & iusticia: quibus locus ille desertus & uacuus redditus, siti auctem semper impletus, suppullulat multis ac feris cupiditatib⁹.

τοιαύτην ἀπέφαινε τὴν πόλιν, καὶ τοσούτων ἀγαθῶν ἀνάπλεων ἄγαθῶν. ἐγὼ οὖν, ἔφην, ὅτι τὸ πρῶτον ἐπανῆκον ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος, πλησίον πως γενόμενος, ὡθούμην ἅμαξαν, λόγου ἀπόντων τῶν ἀφίξεως, ἐπεὶ δὲ τὰ τοῦ Ὁμήρου λέγων· Τίπτ' οὖν, ἔφην, δὴ θρῶν, λιπὼν φάος ἠελίοιο, τὴν ἐμὴν πόλιν, καὶ τὴν εὐτυχίαν ἐκείνην, καὶ τὴν εὐανδρίαν, ἣν ἐνταῦθα δέμας, συκοφάντας, καὶ πρίσεις γεροῦσας ἐπαρυφάσας, καὶ δίκας καὶ λήκυθους, καὶ μιαφονίας, καὶ διαθηκῶν προσδοκίας, καὶ φιλίας ὑποπλάστους; ἢ τι καὶ πράξειν λέγοιμι, μήτ' ἀπαλλάττεσθαι, μήτε χρῆσθαι τοῖς παθήμασιν ἀνωμάλως; οὕτω δὴ βουλευσάμενος, καὶ ὥσπερ ὁ Ζεὺς ὑπὸ Ἕκτορα ὑπεξαγαγὼν ἐμαυτὸν ἐκ βελέων φασίν, ἵν' ἀνθρωπάσιος, ἵν' ἅμματος, ἵν' τι λυθείην, τολμῶ οἰκεῖν ἀλήμων, καὶ βίον τινὰ ἄτολμον γυναικῶν, καὶ ἄτολμον

Ac talem quidē describebat mihi urbem, taliumq; magistram bonorū. Ego itaq;, inquit, quando primū ex Græcia reuersus fueram, atq; ista iam propius aspiciebā, reuocans meipsum, & quasi uerbis cōpellans, rationē poscebam aduētus huc mei, Homerica illa uidelicet mecum ipse dictās: [a] Cur aūt infelix deserto lumine Phœbi (Græciā nempe, & felicitate illa, atq; etiā libertate) Veniſti? ut uideas loci huius tumultus, sycophantas uidelicet, salutationes superbas, cœnas, adulatores, homicidia, testamentorū expectationes, & amicitias simulatas? Aut quid tandē facere decreuiſti, cū neq; dīsce dere hinc, neq; consuetis & inueteratis hisce uti posſis? Hoc igitur pacto mecum ipse consultans, & quemadmodum Iupiter Hectorē illū, ita meipsum è telis, ut dicitur, subducens, eq; hominum cæde atque tumultibus, e que cruore, decæterō domi continere meſtatui: atque hanc muliebrem quandam uitam, & timi-

dam

μαν τοῖς πολλοῖς λοιδωρῶν προ τιθέμενος, αὐτῇ φιλοσοφίᾳ τὴ πλάτωνι καὶ ἀληθείᾳ παρίσλα λῶ. τὴ λαβίσας ἐμαυτὸν ὥσπερ ἐν διάδρῳ μυρίαν ὄχλῳ, σφίσιν τε καὶ μιτίμῳ θεωμένοις τὰ γιγνόμενα, τῆτι μὲν πολλῷ ἦν χαριεσίαν τὴ γέλωτα παρίχειν δωσόμενον, τῆτο δ' πᾶσιν αὐτὸ δρὸς ὀφθαλμῶν βιβαίαν λαβᾶν. ἃ γὰρ χρὴ καὶ λαπῶν ἐπαινον ἐπᾶν, μὴ ἐπισκάβδης μᾶλλόν τι γυμνάσιον ἀφικοῖ, ἢ δι ψυχῆς λογισμασίαν ἀληθινῶς δρᾶν δι δι πόλεως, καὶ δι ἐντεῦτα δικαιοσύνης. τὸ γὰ μικρὸν αὐτισχεῖν τοσαύταις μὲν ὑπομνίσεις, τοσύτοις δ' διάσασί τι καὶ ἀνδρομασι παίσεσθαι ἔλπισι, τὴ αὐτελαμβανομένοις. ἀλλ' ἀτιχνῶς δᾶ τὸν ἰδιωτίαν μιμησάμενον, παρασκλᾶν αὐτὰ, μὲ δι δικαίου τῷ χάριν· δεινὸν γὰρ μικρὰ τὰ ὄντα λυπῷ φραξάμενον, ἀλλ' ἀνόητα, καὶ λιτυμένον, καὶ ἀληθῶς ὑπορράφαιον.

dam pleriſq; uiſam, proponens mihi, cum ipſa philoſophia, Platone et ueritate colloquiũ habeo. [b] Ac meipſum quaſi in quodã amplo ac populoſo theatro collocans, ex ſublimi admodũ inſpicio atque cõtemplor ea quæ gerũtur: quæ partim eiuſmodi ſunt, ut multũ delectatiõis ac riſum exhibere poſſint: partim etiã, ut uirũ uerè conſtantem ac firmũ tentare ac labefactare aliquo modo queãt. Nam ſi malorum quoq; encomium aliquod dicere conueni t, ne credas maiorẽ ullam uirtutis palæſtrã eſſe, aut ueriora uſquam animorũ experimenta fieri, quàm in hac ciuitate, & in ea qua hic uiuitur conſuetudine. Neq; enim parũ eſt reſiſtere tot quidem cupiditatibus, tantis aũt ſpectaculis atq; auriũ illecebris undiq; attrahentibus ac detinentibus: ſed oportet omnino Vlyſſis exemplo præternauigare illa, non quidẽ ligatis manibus, ut ille (nam hoc formidoloſum foret) neq; etiam auribus cera obturatis, ſed audientem atq; liberũ, & uerè animũ ſupra hæc elatũ habentem.

ἔνιοι δὲ καὶ φιλοσοφίαν θαυμάσαι, παραβαλοῦντα τὴν τοῦ σαύτλου αὐθάδειαν, καὶ τὸ τύχης ἀγαθῶν ἐπαφρονεῖν, ὁρῶντα ὥσπερ ἐν σκηνῇ καὶ πολυπρόσωπον δράματι, τὸ μὲν δὴ οἰκέτου διασπάσαι προϊόντα, τὸν δ' αὖτε πλουσίου πίνοντα, τὸν δ' ἐν φάτνῃ ἐκ πίνυθος, ἄλλον βασιλέα· τὸν δὲ φίλον τοῦτον, τὸν δὲ ἐχθρόν, τὸν δὲ φυγάδα. τοῦτο γάρ τοι καὶ τὸ δεινότατόν ἐστιν, ὅτι δὴ καί τοι μαίνομένοις τὰ τύχης παίζειν τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα, καὶ ὁμολογούσης μηδὲν αὐτῶν ἄγαν βέβαιον, ὅμως τοῦδ' ἐπιμόρως βλέπουσιν, ἐρίγουσι καὶ πλοῦτον, καὶ δυναστάας. καὶ μὴν οἴσει πεφῦσθαι πάντας, ἢ γε γνομένων ἐλπίδων. ἃ δὲ λέγω, ὄφελον, ἐπεὶ καὶ γελᾶν ἐν τοῖς γε γνομένοις ἔνιοι, καὶ ψυχαγωγεῖσθαι, τοῦτο ἤδη σοι φράσω. πῶς γὰρ οὐ γελοῖοι μὴν πλουτοῦντες αὐτοὶ, καὶ τὰς πορφυρίδας προφαίνοντες, καὶ τὰς δακτύλιο-

[c] Licet autem & philosophiam mirari, conferendo cum illa tantam hominũ amentiam atq; ſtulticiam: bonaq; iſta fortunæ contẽnere, ubi aſpexeris: uelut in quadam ſcena, ac multiplici, pro perſonarum uarietate, fabula: alium quidem ex ſeruo dominum prodire, aliũ autem ex diuite pauperem fieri: contrà alium ex paupere ſatrapam, aut regem: rurſus aliũ amicum huius, alium inimicum: alium etiam exulẽ eſſe. Nam hoc certè uel grauiſſimum eſt, quòd licet fortuna ipſa teſtetur ſeſe in humanis rebus ludere, fateaturq; nihil illarũ certum ac ſtabile eſſe, nihilominus tamen quotidie iſta aſpicientes, & diuitias expetunt, & potentiam: ac pleni obambulant omnes earum rerum ſpe, quarũ euentus nunquã ſequatur. Quod autem uidelicet dixi, quòd ei ridere ad hæc quæ alibi geruntur licet, atq; animum oblectare, illud tibi iam exponam. Quomodo enim non [d] ridiculi ſint diuites ipſi, qui & purpuras ſuas ſpectandas exhibent, &

digitorum

ἀκριβῶς προτέινοντες, ἢ πολλῶν ματαιοτοκούντες ἀπειροκαλίαν; τὸ δ' ἀνιαρότατον, τὰς ἐντυγχάνοντας ἀλλοδαπὰ φωνῇ προσαγορεύοντες, ἀγαπᾶν ἀξιοῦντες, ὅτι μόνον αὐτὸς προσβλέψαι. οἱ δὲ σεμνότεροι, καὶ προσπωᾶδαι περιμένοντες, ἢ πίρῤῥωθεν, ἐπ' ὦς πορόσασι τὸ μῶ, ἀλλὰ δᾶ προσιόντα, ἢ κατακύψαντα, ἢ πόρῤῥωθεν τῶν ψυχῶν ταπεινόσαντα, καὶ τὸ πάθ' αὐτῦ ἱμφανίσαντα τῇ τ σώματ ὁμοίτητι, τὸ στῆθ', ἢ τῶν δεξιῶν ματασπιλᾶν ἑαυτὸν καὶ πορίβλεπτον τοῖς μὴ τότε τυγχάνουσιν. ὁ δ' ἕτ σπιπαρίχων ἑαυτ ἐς πολὺν χρόνον βεβαπτόμενον. ἐπαινῶ δ' γε αὐτὸς τῶς ἀπαν δρωπίας, ὅτι μὴ τοῖς τόμασ σιν ὑμᾶς προσίστη. πολὺ δὲ τούτων οἱ περισόντες αὐτοὶ ἢ θρασύνοντες εἰναιότεροι, νυκτὸς μ βαπτόμενοι μέσης, περιβί ούσης ἢ ὑφ' ὑμῶν τῶν πόλιν, ἢ πρὸς τ οἰκίαν ἀποκλῄοντες, κώντες,

digitorum annulos oſtẽtant, & omnino multa præ ſe ferunt ineptias? Quod autem omnium abſurdiſſimum eſt, etiam obuios aliena uoce ſalutant: & hoc quaſi magno aliquo contentos eſſe uolunt, ſi ſolum ipſos aſpexerunt. Quidã uerò faſtuoſiores, adorari etiam cupiunt: non à longè, neque ut Perſis mos eſt, ſed neceſſe eſt propius accedentem, & ſeſe incuruantem, animo à longè demiſſo & humiliato, illiuſq; affectu etiam corporis ſimilitudine declarato, pectus aut dexterã deoſculari. quod ſanè beatum atque ſpectabile uidetur etiam ijs qui honorem hunc nunquam aſſequuntur. Ille uerò ſtat in longum tempus, ſeipſum præbens decipiendum. Vbi & hanc illorum laudo e inhumanitatem, quòd neq; ore approbant, aut compellant. Cæterùm his multo ridiculi magis ſunt ipſi ſectantes atq; obſeruãtes, qui de media nocte ſurgentes circũcurſant totã ciuitatẽ, & à ſeruis excluſi foribus,

ἀνόους, καὶ λοίπους, καὶ τὰ τοιαῦτα ἀκούειν ὑπομένοντες. γόρκας γὰρ δὴ πικρὰς ταύτας οὐ τοῖς πορίζουσι, τὸ φορτικὸν ἐκεῖνο καὶ λάπτον, καὶ πολλῶν αἴτιον συμφορῶν· ἐν ᾧ, πόσα μὴ ἐμφαγόντες, πόσα δ' παρὰ γνώμην ἐμπίόντες, πόσα δ' ὧν ὀκ ἔχοντες ἀπολαλήσαντες, ἢ μιμοφιλοῦσι τὸ τιλσυτῶν, ἢ δυσφορήντες ἀπίασιν, ἢ λιχνάλοιντες τὸ λάπτον, ἢ ὕβριν, ἢ μικρολογίαν ἐγκαλοῦντες. πλέας δὲ αὐτ' ἐμεύσιν οἱ σφόδρα πολὶ, καὶ πρὸς τοῖς χαμαιτυπείοις μαχομένων, καὶ μιδ' ὁμίλεαν οἱ πλέονες αὐτ' ἐκπαπλησθέντες, ἰαβοῖς παρέχουσιν ἀφορμὰς πιεσθῆναι. ἔνιοι μὲν γὰ τὸ ἐμανότατον, ἐδὲ νοσῶν σχολάζουσιν. ἐγὼ μὲν τοι τι πολὺ τῶν ἐκπαπαυομένων ἐμλιγόρους τὸς λόγακας ὑπάλυφα, ὡ σχεδὸν αὐτοῖς ἐκένους ἐκβιάσασθαι ὑπ' ὀρμφαίας αὐτίκ' ἐτεον γὰ αὐτῶν τῶν πιεμένων δαιμάσαι, καὶ τὸν χρυσὸν ἐπαινέσαι,

canes, & adulatores, & id genus alia audire sustinent. Prima uerò huius tam acerbæ circuitionis, ipsis onerosa illa, atq; multorum malorum causa, cœna est: in qua quidē illi quàm multa ingurgitantes, quàm multa aüt potantes, quàm multa etiam, quæ proloqui nō decet, reprehendentes postremò, aut ægrè ferentes discedūt: & uel ipsam criminantur cœnā, uel contumeliam aut sorditiem accusant. Pleni autē & angiporotus sunt uomentibus ipsis, & circa uilissima quæq; prostibula depugnantibus. Et complures ipsorū in multū diem decumbentes, circūeundi causam medicis præbent. Quidā enim (id quod absurdissimū est) neque ægrotando quiescunt, aut otiū ducunt. ſ Ego uerò multo adulatores ipsos magis perditos esse, quàm quib. adulantur, existimo, et propemodū autores illis existere superbiæ ac fastus istius. Nam cum illorū opulentiā & rerū omniū abundantiā admirantur, aurum laudibus extollunt,

ἐσοι, καὶ τὰς πυλῶνας ἑωθεν ἀναλύσουσι, καὶ προσιόντες ὥσπερ δεσπότας προσάπουσι, τί καὶ φρονήσουσιν ἐκείνους εἶναι; ἢ δι' γε ἴσου διχομοιρίαν ἐμέλλον πρὸς ὀλίγον ἀπέχεσθαι τοῦ ἐλευθερίας, ἐν αὖ εἶεν τὸν αὐτὸν αὐτοῖς ἀδῆν ἐπὶ τὰς θύρας τῶν πλουσίων δουλεύοντες τοῖς πλουσίοις, μὴ ἀδίκατον αὐτῶν μηδ' ἀμάρτυρον τὸν δεσπότην ἐᾶσθαι καταλιπεῖν, μηδ' αὐτοῖς τόν τι καὶ ἄχρηστον τῶν χαμεζήλων τὸ λάθρᾳ, καὶ τῶν οἴκων τὸ μέγιθος; ἀ γὰρ ἔστω τῶν πλουσίων ὄρθιον, ὡς τοῦ διὰ τῶν πλουσίων ἀθαυμανίζεσθαι. καὶ οὕτω ἂν ἔχοι μηδὲν ὄφελος ἄνευ πορισμάτων εἶναι τῆς οἰκίας τῷ οἰκοῦντι, μηδὲ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος, εἰ μή τις αὐτὰ ἀναμάξει, ἀχρεῖα ἂν ταῦτα τοῖς κεκτημένοις αὐτῶν, καὶ ἀσυνείσειν τὸν δυνατόν, ὅτι τοσχίσασθαι τῷ πλούτῳ τὸν ἀφορίαν. τῶν ἂν λαβόντος, ἀπ

lunt, ueſtibula manè cõpleant, & accedẽtes ipſos quaſi dominos appellant: quid quæſo etiam cogitare illos conſentaneũ eſt? g Quòd ſi uerò communi decreto uel paululũ modò abſtinerent ab hac uoluntaria ſeruitute, an nõ putas diuerſo ipſos diuites ad fores pauperum atq; mendicorum uenturos eſſe, ultrò rogantes ne ignobilem atq; obſcuram, & quaſi abſq; teſte latentem ipſorum felicitatem relinquerent: neue paterentur ut inutilem, & ab omni uſu remotam & menſarum pulchritudinem, et domorũ magnitudinem perire? Neq; enim ſic ipſas diuitias amant, ut propter diuitias beatos atq; felices ſeſe exiſtimari. Atque ita ſanè res habet, ut nulla ſit utilitas poſſidẽdi, neq; pulchrarũ ædium, neq; auri, neque eboris, niſi ſit qui illa ad miretur. Oportebat igitur tali aliqua uia diminuere ipſorum exiſtimationem, & extenuare potentiã, obijciendo, et quaſi propugnaculũ aliquod opponẽdo diuitijs, deſpicientiã iſtam atq; contemptum: nunc uerò colendo contrà & obſeruando,

δε ἀπόνοιαν ἄγουσι. καὶ τὸ μὲν ἄνδρας ἰδιώτας, καὶ αὐταρκῶς λόγων τῶν ἀναιδεστάτων ἀμελετήτους τὰ τοιαῦτα πείθειν, μισοφιλτάτοις αὖ ἐμοὶ τοῖς τοιούτοις συμβαίνει. τὸ δὲ καὶ τῶν φιλοσοφεῖν προσποιουμένων, θαλλῷ ἔτι τούτων γελοιότερα δρᾶν, ἢ ὃν τὸ δαιμονιώτερον ὄντι. πῶς γὰρ εἰκὸς τῶν ψυχῶν διαπεπαῦσθαί μοι, ὅταν ἴδω τούτων τινὰς μάλιστα τῶν προβεβηκότων ἀναμιγνυμένους λοιδορίαις ὀχλῳ, καὶ τῶν ἐξίας τινὰς δορυφορουμένους, καὶ τοῖς ὠδῆς τὰ δεῖπνα παρασκευάζειν λοιπολεσχοῦμενον, ὠθισμοῦ τόδε ἢ τῶν ἄλλων ἀπὸ τοῦ σχήματος ἔντα, μὴ φανερώτερον; καὶ μάλιστα ἀγανακτῶ, ὅτι μὴ καὶ τῶν σκευῶν μεταλαμβάνουσι, τὰ ἄλλά γε ὁμοίως τοῖς παιζόμενοι τῶν δράματος. ἃ μὴ γὰρ ἐν τοῖς συμποσίοις ὀργᾶσθαι, τίνι τῶν λοιδορίαν ἀνάσομεν; ἐν ἱματίοις δὲ ἀπρεπεστέροις, μεθύσκον-

ad stultitiam atq; amentiam illos adducunt: atq; homines quidem indoctos, et ignorantiam manifestè confitentes, huiusmodi factitare, tolerabilius meritò existimetur. at [h] uerò eos qui philosophari quoq; se simulant, multo etiã ineptiora his, magisq; ridicula facere, illud tandem omnium grauissimum est. Quomodo enim me putas animo affectum esse, quoties uideo istorũ aliquem, maximè eorum qui ætate prouecti sunt, adulatorum turbis immisceri: & illorum aliquem, quã honores gerunt, satellitũ modo deducere atq; sectari: deinde & cum iis qui ad cœnam uocare solent, colloquia serere? insigniorem autem, magisque conspicuum cæteris ob ornatum & habitum esse? [i] Quod uel maximè indignari soleo, quòd non itidem personam ac habitum mutant, cum utiq; quod ad cætera attinet, eodem modo fabulam agant. Nam quæ in conuiuijs operantur, cui quæso adulatorũ illa comparabimus? An non replentur cibo, multo quàm cæteri minore modestia? An non

ἐμβύσουσιν δὲ φανερώτερον, ἑαυτὸν ἢ πάντων ὕστατοι, πολλὰ δὲ ἀποφέρειν τ ἄλλων ἀξιοῦσιν, οἱ δὲ ἀσθενέστεροι πολλάκις αὐτ ἠθέλησαν προέχθησαν. καὶ ταῦτα μὴν ἔν γε ἱεροῖς ἠγάτο. μάλιστα δὲ ἐμίμνηντο τ ἐν τοῖς μεθ' φιλοσοφούντων, καὶ τἄλλα ἀρτίως ὄντων ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς προτιθέντων. ὀλιγαχόθι γὲν ἐκάλει ἡ διαπλεῖν τὰς τέχνας διαβολάς. ἐξῆν γὰρ τ πολλοῦ καταφρονῆν δοκοῦσαν, πρῶτον ἑαυτ παρέχειν ὑψηλότερον λημάτων. ἐκάλει δὲ σχολὰς τῶν τοιούτων λιτὰς, ἃ μόνον προῖκα τοῖς ἀξιοῦσι συνδιατρίβων, ἀλλὰ καὶ τοῖς δεομένοις ἐπαρκῶν, καὶ πάσης περιουσίας διατάττων φρονεῖν· τοσοῦτο δεῖον ἐρίγεσθαι τ ἐξ ὧν πρεσβεύων, ὥστε μηδὲ τ ἑαυτ φθειρομένων ποιεῖσθαι πρόνοιαν. ἐστι δ' ἀγαθὸν ἃ πόλῃ καὶ πολλῶν ἐστι φίλος, ἃ δ' ὅτι ὠφέλιμος αὐτ πολλῶν ἐπ ἐξίωσεν,

[k] An non inebriantur magis quã alij manifestè? à conuiuio aũt surgunt omnium ultimi: deinde et plura alijs auferre secũ uolunt: si qui uerò ipsorum urbaniores paulo sunt, sæpenumero etiã cantare incipiunt? Atq; hæc quidẽ proridiculis ille censebat. Præcipuè uerò etiam eorũ mentionẽ faciebat, qui pacta mercede philosophantur, uirtutemq; ipsam uenalẽ tanquam de foro proponunt. Ergastula igitur & cauponas illorũ scholas uocabat. Censebat enim, eum qui diuitias contemnere alios docere uellet, principiò seipsum lucris & quæstu superiorẽ gerere debere: [m] quoniam & ipse reuera talia agebat, non solum gratis cõuersando ac differendo cũ uolentibus, sed & indigentibus necessaria subministrando, omnemq; omnino diuitiarum abundantiam contemnendo. Ac tantũ aberat ab expetendo ea quæ ad ipsum nihil spectabant, ut ne suarũ quidẽ rerũ, quæ illi interim corrũpebantur, curã aliquã gereret, ut qui et agrũ quẽ nõ procul ab urbe habebat, multis iam annis ne inuisere quidẽ dignatus fuerit.

Quin

ἀλλ' ἀπ' ἀρχῆς οὐδ' ἔστιν ἀλλ' ἀπ' ἀρχῆς οὐδ' ἔστιν
διωμολογημένα· ταῦτ' οἶμαι διελὼν
φήσει, ὅτι τούτων μὲν φύσει οὐδὲν
ἐστὶν ἰσομοιρία, νόμῳ δὲ καὶ
διαδοχῇ τῶν χρησίμων αὐτῶν ἐς
ἀόριστον παραλαμβάνοντες, οὐδὲν
ἧττον χρόνοις ἀποίοις νομίζομεν
ἐπικτᾶσθαι ἢ προθεσμίαις πα-
ρῳχηκόσι, τοιγαροῦν παραλαβὼν
ἄλλος, ἀπαλλάττεται ὀνόματος.
ὑπὲρ μὲν δὴ ἐκείνων παρίσχεται τοῖς
βουλομένοις ἱδίλιον παραδείγμα-
τα, καὶ δοκεῖ τὸ ἀπέριττον, καὶ
τὸ γυμνασίων τὸ σύμμετρον, καὶ
τὸ πρεσβύτου τὸ ἀδιάσειστον, καὶ
τὸ ἰδιώτου τὸ μέτριον, ἐφ' ἅπασι
δὲ τούτοις καὶ διαιωνίας τὸ ἁρ-
μοσμένον, καὶ τὸ ἅμαρυγμα τοῦ δό-
που, παρέχει δὲ τοῖς σωφρο-
σι μετ' εὐκαιρίας τὸ ἀγαθόν,
ὅπερ τοῖς πολλοῖς πᾶσιν, πρὸ-
θεσμίας ὁριζομένοις ἑορτὰς, καὶ
πανηγύρεις, ὡς ἀπ' ἐκείνων αὖ
ξυμβαίνει τὸ μὴ ψεύσασθαι, καὶ
τοῦ τὰ δέοντα ποιῆσαι. ἠξίου
γὰρ

Quin et principiò neq; ſuum eſſe illum conſtituebat: illud, opinor, diſtinguens ac diſputans, quòd natura quidem iſtarum rerum nullius domini ſumus: lege autem & per ſucceſſionem uſum earum in tempus incertum acquirentes, temporanei ſeu momentanei poſſeſſores habemur: ac poſteaquam terminus ille conſtitutus præterierit, tunc rurſum alius eaſdem à nobis accipiēs, nomine illo fruitur. Non parua autem etiam illa præbent imitari uolentibus exempla, uictus ſcilicet frugalitas, exercitiorum iuſtus modus, perſonæ ipſius uenerabilitas, & ueſtitus mediocritas, & ſuper omnia hæc aptum ad omnia mentis attemperamentum, morumq; facilitas. [n] Monebat autem eos qui cum eo uerſabantur, ne cunctarentur, aut in certos dies extraherent bene aliquid facere, id quod multi ſolerent: præfinientes ſibi uelut diem aliquam conſtitutam, aut feſtiuitates ſacrorum, aut ſolennes conuentus, tanquã ab illis auſpicaturi mẽdacia uitare, & cõuenientia facere. Volebat enim,

γὰρ ἀμέλλητον εἶναι τῶν πρὸς τὸ καλὸν ὁρμῶν. ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκ τούτων ἐπιγινώσκειν φιλοσόφων, εἰ ταύτῃ ἄσκησιν κἠπιλαμβάνοιεν, οὓς πολλοὺς αὐτάγκαιος καὶ πόνοις τοῖς νέοις ἐντίκνων καταγυμνάσωσι. τοῦτο μὲν ἀεὶ οἱ πολλοὶ διελύουσιν, ἄλλοι δὲ μαθητοῦντες· οἱ δὲ χαριέστεροι, καὶ σιδήρῳ τὰς ἰδίας φαυλότητας αὐτῶν διατάξοντες. ὑγιὲς γὰρ χρῶμα πολὺ πρότερον ἐν ταῖς ψυχαῖς τὸ φερόμενον τοῦτο καὶ ἁπαδὲς διατασκευάσαι, καὶ τὴν ἀρίστην παιδεύσιν, αὐθρώπῃς προαιρέσεως ἐνον, τοῦτο μὲν ψυχῆς, τοῦτο δὲ σώματος, τοῦτο δὲ ἡλικίας τινὸς καὶ τρόπου ἀγωγῆς ἐσομένου, ἵνα μὴ τὰ παρὰ δύναμιν ἐπιτάττων ἐκλίγχηται. πολλοὺς γοῦν καὶ τινὰς αὐτῶν ἔφασκεν οὕτως ἀλόγως ἐκδιδασκομένους, ἵνα δὲ καὶ τοῦ μέλους, ὃς καὶ γυμνάζων τὴν παρ' ἑκάστοις διαφορὰν, ἐπιβάλλειν τὰ

enim liberũ & ab omni cunctatione remotũ esse illũ ad honesta impulsum, ac mentis impetum. Manifestò autẽ apparebat, quòd & tales philosophos damnabat, qui uirtutis meditationẽ eam putabant, si multis necessitatibus atq; laborib. adolescentes resistere, exercitatione ac usu assuefeciſſent. Atq; ob id multi ligare atq; uincire se iubebant, alij cutem flagellis uerberabant. Qui uerò elegantiores paulo erant, etiã ferro superficiẽ corporis radebãt. Putabat enim ille multo priùs in animis duritiem istam & firmitatem cõtra dolores ac perturbatiões parandã esse. Et qui optimè instituere atq; erudire homines uellet, partim animi, partim corporis, partim etiam ætatis, & prioris educationis rationem atq; obseruationem quandam habere debere: ut ne ea quæ uires excederent, imponendo, reprehensionem incurreret. Multos itaque & mortuos ex eo esse dicebat, dum præter rationem ita supra uires intenderentur. Vnum autem etiã ipse uidi, qui cum iam ea apud illos mala degustasset, quam primùm

ueros

χρησμὸν λόγων ἀληθῶν ἐπήκοος, ἀμπαστρεπὴς φεύγων, ὡς αὐτὸ ἐφίκετο, κἀγὼ ἀθλιος ἐῶ ῥᾷον διαπάλλων. ἔθλα ἢ τούτων ἀπεστὰς, τὸ ἄλλων αὖθις αὐθρώπων ἐμέμνητο, καὶ τὰς ἐν τῇ πόλει παραχὰς ἀνεξέπω, καὶ τὴν ὠθισμὸν αὐτὸ, καὶ τὰ διάφορα, καὶ τὸν ἱππόδρομον, καὶ τὰς τῶν ἐνοίχων ἀνάνας, καὶ τὰ τὸ ἔπεων ἐνόματα, καὶ τὰς ἐν τοῖς θεωμασὶ πορὶ τούτων διαλόγους. πολλὴ γὰ ὡς ἀληθῶς ἡ ἐπὶ πομασία, καὶ πολλῶν ἤδη σπουδαίων ἄνων ἀνοήτων ἐπάλλομαι. μετὰ ἢ ταῦτα, ἐτέρων ῥημάτων ἅπτετο τὸ ἀμφὶ τὸν τεθνεῶτά τι καὶ διαθήκας διαλυθὰ μένων, πρωτιδὲς ἔτι μίαν φωνὴν εἰ ῥωμαίων παῖδα ἀληθῆ παρ ἕκαστ ἢ βίον προίοντ, τὸν ἐν ταῖς διαθήκαις λέγων, ἵνα μὴ ἀκολούθοιεν τῆς σφετέρας ἀληθείας. ἃ ἢ καὶ μεταξὺ λέγοντ αὐτ γελᾶν προύκλει, ἐπι

ueros ſermones ueramq; doctrinam audiuit, irreuocabili curſu aufugiens inde, ad ipſum peruenit, uidebatúrque multo quàm antea quietiore animo eſſe. Iam uerò digrediens ab iſtis, aliorum rurſus hominum mentionem faciebat, perſequendo uerbis & eos qui in urbe fiunt tumultus, & quo pacto alij ab alijs impelluntur. Prætereà & theatra, & circum, & equeſtres ſtatuas, & equorum ipſorum nomina, deque ijs ipſis in angiportis colloquia. Multa enim reuera equorum paſſim ibi inſaniæ eſt. Iam & multos eorum qui pro ſtudioſis ac grauibus habentur, reprehendebat. Poſt hæc autem quaſi alteram fabulæ partem attingebat, notando ea quæ circa funerà mortuorum & teſtamẽta agitantur: hoc addens, quòd unam hanc uocem Romanorum pueri per omnem ætatem ueram emittant, eam intelligens quæ in teſtamentis uſurpatur, qua petunt ne à ſua ueritate depellantur. Illa uerò etiã interea cum ab eo dicerentur, riſu proſequi coactus ſum, quòd

ὅτι μὴ συνταπορύττεσθαι ἑαυτοῖς ἀξιοῦσι τὰς ἁμαρτίας, μηδὲ τὴν ἀναλγησίαν ἐγγράφον ὁμολογοῦσιν, οἱ μὴ ἰδόντας ἑαυτοῖς διαλοιδορεῖσθαι συναπαφλίγεσθαι τῷ παρὰ τὸν βίον τρυφᾶν, οἱ δὲ μηδὲ παραμένειν τινὰς οἰκέτας τοῖς τάφοις, ἵνα μὴ ἢ μηδὲ τίφειν τὰς τάφας αὐθᾶσιν, σὺν ὕβρει ἵνα μὴ παρὰ τὴν τελευτὴν δια μένωσιν. ἀνάξιον γὰρ ἡξίουν τί πάσχειν ταύτοις παρὰ τὸν βίον, ἃ τοιαῦτα πρὸ τοῦ μετὰ τὸν βίον ἐπιτρέπουσι. τότε γὰρ εἶναι τὸ πολυτελὲς ἥδιον ἀπὸ τραπέζης, μηδὲ τὸν οἶνον ἐν τοῖς συμποσίοις μετὰ μύρων τι μὴ ἀρωμάτων ἐπχέοντας, τὸν μὲν σὺν χαμῶν ἐμπεπλαμένους ῥόδων, μὴ τὸ σπάνιον αὐτῶν, μηδὲ τὸ παράκαιρον ἀγαπῶντας, τὸ δὲ ἐν ὥρᾳ, μηδὲ κατὰ φύσιν, ὡς ἀνθρώπους ὑπερφρονοῦντας. τούτους εἶναι τὸν μηδὲ τὰ μύρα πίνοντας, ὃ μηδὲ μάλιστα δίδωσιν αὐτῶν, ὅτι μηδὲ χρῶσθαι ἐσθίουσιν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ

quòd & secum sepeliri ignorantiã suam uelle eos aiebat, & stultitiã suam apertè scripto etiã testari, dum alij uestes, quibus in uita precioſioribus uſi ſunt, cõburere eodem rogo ſecũ mandant: alij autẽ & ſeruos certos ad ſepulchra adſtare, rurſum alij cippos ſiue columnas quoque coronari ſertis præcipiũt, ſtolidi uidelicet etiã in ipſa morte manentes. Coniecturã igitur inde fieri uolebãt, inquit, quid in uita ab illis actum ſit, quando talia de ijs quæ poſt mortẽ ſecutura ſint, teſtamẽtis mandant. Hos enim illos eſſe, qui precioſa ac chara obſonia emere ſolent, uinumq; in conuiuijs cum plauſu & odoribus effundũt: qui media etiam hyeme oppleuntur roſis, raritatemq; illarũ & intempeſtiuum amant: illud autem quod ſuo tempore & ſecundum naturã fit, proculi et abiecto faſtidiũt. Hos illos eſſe, qui & unguenta bibunt: quo nomine uel maximè eos carpebat, quòd ne uti quidem cupiditatibus ſcirent, ſed

ἀλλὰ λᾶϱ παύτας παϱασυμπαίσειεν, καὶ τὰς ὄϱνις συγχέοι, καὶ τοῖϛ τῇ ϕυσῇ παϱαλύπτοις αὖ τῶν τὰς ψυχὰς πατᾶν, καὶ τὸ τοῦ Λί τὸ ἐν τοῖϛ ϕαγιϱαλίοις τε καὶ λωποδυτίοις λεγόμενον, ἤδη καὶ παϱὰ θύϱαν ἀσϐιαζόμενοι. σολοικισμὸν ἦν ἐκάλει τὸ τοιοῦτο τὸ τῶν ἡδονῶν· ἀπὸ δὲ αὐτῶν γνώμης λοιπὸν ἐλεγεν, ἀτιχοῦσ δ' μόμου τὸν λόγον μιμούμενοϛ. ὡς γὰϱ ἐκεῖνον ἐμέμφετο τὸ ταύϱου τοῦ δημιουργὸν ὄντα, ὃ πϱοβάτου τῶν ὀφθαλμῶν τὰ λίπαϱα, οὕτω δὴ καὶ αὐτὸϛ ἐπῄνει τῶν στεφανουμένων, ὅτι μὴ ἴσαϱ σε δ' στεφάνου τὸ πόπϱον· ἡ γάϱ τοι, ἔφη, τῇ πνοῇ τῶν ἰῶν τι καὶ ῥόδων χαίϱουσιν, ὑπὸ τῇ ῥινὶ μάλιϛα ἐχόμεναι αὐτούϛ· στεφανοῦσθαι, πϱὸϛ αὐτῶν ὡς οἷόν τι τῶν αὐτῶν πνοιῶν, ἵν' ὡς πλεῖϛον ἀνίσπνων τῆ ἡδονῆϛ. καὶ μὴν λιπαίνους ἀνεγίλα, τὸν δαιμόνιόν τινα τῶν σπαλῶν πϱὸϛ τὰ λίπαϱα πεπαιδευμένους, χυμῶν τε ποικιλίαϛ καὶ πεμμάτων πεϱιεϱγίαϛ.

sed & in hiſce peccarent, ſi nesq; earũ confunderent, undique permittentes uoluptatibus animũ proterendũ & conculcandũ: & hoc quod in Tragœdijs atq; Comœdijs dicitur, Iam et præter caſam incitati. Solœciſmum igitur uocabat hoc genus uoluptatum. Cæterũ ex eadẽ ſententia etiã illa dicebat, prorſus q Momi illius uerba imitatus. Vt enim ille reprehendebat tauri artificem deũ, qui non præpoſuiſſet oculis cornua: ita ſcilicet & ipſe accuſabat eos qui coronas geſtabant, quòd locũ ubi eas adhibere deberent, neſcirent. Nã ſi afflatu atq; odore, inquit, uiolarũ roſarumq; delectantur, ſub naſum eos potiſſimũ coronari oportebat, iuxta ipſam quàm proximè fieri poteſt reſpirationem, ut quam plurimũ inde uoluptatis atq; traherent. Eodem modo & illos irridebat, qui miram quandam diligentiam in apparandis cœnis adhibent, dum liquamentorũ uarietatẽ & bellariorum curioſam atq; immodicã compoſitionem ſectantur.

Nam

καὶ γὰ αὖ καὶ τέτους ἔφασκεν ὀλιγοχρονίτι τὴ βραχέας ὁδὸ νῦς ὄντι, πολλὰς πραγματείας ὑπομένειν. ὑπέφαινε γὰρ τετταράκοντα λαμβάνων αὐτοῖς ἔτη ταῦτα ποιεῖσθαι τὸν πόνον, ἐφ' ὅσοις ὁ μάκιστος ἀνθρώπων λαμβάνει ὄγκος. ἔτι γὰρ πρὶν ἐμφαγεῖν ἀπολαύειν τι τῶν ἡδέων μεμέλημεν, ἔτι βρωθίνειν, ὑπὲρ ἐκείνου γενέσθαι τῶν ἀπὸ τῆς πολυτελείας ἡδέων πλησμονῆς. λοιπὸν εἶναι τὸν ἐν τῇ παρόδῳ γιγνόμενον ἡδονὴν τοσούτων ὠνεῖσθαι χρημάτων. εἰκότα ἂν παρέχειν ἔλεγεν αὐτοῖς, ὑπ' ἀπαιδευσίας τὰς ἀληθεστέρας ἡδονὰς ἀγνοοῦντας, ὧν ἁπασῶν φιλοσοφία χορηγὸς ὄντι τοῖς πονεῖν προαιρουμένοις. ὥσπερ ἂν τῶν ἐν τοῖς βαλανείοις δρωμένων, πολλὰ μὲν διέξιμεν τὸ πλῆθος τῶν ἀπομένων, τοὺς ἐπιμεμελημένους τοῖς ἐπιτάσι, καὶ μικρὸν λαμβάνοντας. ἐν δέ τι τὴ

Nam rursum & hos dicebat breuis ac modico tẽpore duraturæ uoluptatis amore multa negocia sustinere. Indicabat aũt, quatuor illos digitorum causa totũ hunc suscipere laborẽ solere. Tot enim digitorũ mensurã æquat uel lõgissimũ hominis guttur. Nã neq; antea q̃ eorum quæ tam charo emũtur, quicq̃ edcrũt, ullam uoluptatẽ eos capere: nec rursum posteaq̃ illa deuorata atq; absumpta sunt, suauiorem cæteris illam quæ fit ex tam preciosis et charis istis, repletionẽ reddi. Restare igitur, ut illã quæ uelut in transcursu percipitur, uoluptatem, tam grandi pecunia mercentur. Consentanea aũt ipsis dicebat accidere ob inertiam atq; imperitiã istam, q̃ ueriores illas uoluptates ignorarent, quas omnes Philosophia suppeditat, et quasi subministrat ijs qui laborare uolunt. Cæterùm de ijs quæ in balneis aguntur, multa sanè commemorabat, & de multitudine prosequentium, & de cõtumelijs, & de ijs qui seruis impositi gestarentur, ac tantum non efferrentur. Vnum autem

τι καὶ μάλιστα μισᾶν ἰώνας, πολὺ δ' ἐν τῇ πόλει ἔστο, καὶ τοῖς βαλανείοις ἐπιχωριάζον. προϊόντας γάρ τινας τ' εἰκῆ δὲ βιᾶν καὶ παραγγέλλειν προσιέναι τοῖν ποδοῖν, ὡς ὑψηλόν τι ἢ λοιμὸν μέλλοιεν ὑπερβάλλειν, καὶ ὑπομιμνήσκειν αὐτὸς τὸ κρεμάτεν, ὅτι βαλίζοιεν. λειπὸν ἦν ἐπειδὴ τὸ, εἰ σῶμα μὴ ἀλλοῖός λειπνὸν εἴη δ' μὴ λίεντ', μηδ' χειρῶν, μηδὲ τ' ὤτων ἀκέοντο, ἐφθαλμῶν ἢ ὑγιαίνοντο ἄλλο ῥίον λίεντ' προσφ μελέων, καὶ ἀνίχοντ', φωνὰς ἀκέοντο δυσψυχίσιν ἀνθρώποις προπέσας καὶ πιπρωμένοις. ταῦτα γὰ αὐτὰ πάσχοιεν ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἡμέρας μίσους καὶ εἰ τὰς πόλεις ἐπιβραμμένοι. ταῦτά τε καὶ πολλὰ ἕτερα τοιαῦτα διελθὼν, μανίπαον τ' λόγον. ἐγὼ δ' τίνα μὲν ἤκουον αὐτὸ τιθέπας, μὴ σιωπῶν προθυμέος. ἐπειδὴ δ' ἐπαύσατο, ἔστο δὲ τὸ τ' Φαιάκων

maximè ac præter cætera odisse uerbũ usus est, frequẽs aũt in ciuitate hoc est, & in balneis propemodũ familiare ac patrium. Prætereuntes enim quosdã ex seruis clamare oportet et admonere ut pedibus prospiciant, si quid exotãtius paulo, aut cauũ subitum sint, atq; ita cõmonefacere eos (id quod absurdissimum est) quo scilicet meminerint ire sese. Graue igitur atq; intolerandũ putabat esse, si, cũ ederent, alieno ore nõ indigèrent, aut manibus: neq; cũ audirent, aliorũ auribus uterentur: oculis aũt aliorũ, ualẽtes ac sani, ad prõspiciendũ op' haberent, ac sustinerẽt uoces audire, quæ miseris hominib. et excæcatis cõuenirent. Hæc enim ipsa accidere illis in foro, et medio die: et hoc, ciuitatẽ atq; rempub. ipsis uelut humeris suis sustinentibus.

Hæc atq; huiusmodi multa alia uerbis persecutus, dicendi finem fecit. Ego uerò hucusq; cum admiratione ac ueluti stupefactus auscultabam illum, metuens ne conticesceret. Vbi uerò hic loqui desyt, illud nimirum quod Phæacibus olim accidit,

καὶ ἐπιπίνθαμ, πολλὰ γὰρ
δὴ χρόνου ἐς αὖτ ἀπίβλεπον ἐς
πολλομένος, ἔτα πολλῇ συγχύ-
σει ἢ ἰλίγγῳ κατειλλμμίνῳ,
ἔτε μὲ ἱρῶτι καταῤῥέωμαι, ἔτε
ἢ φθίγξασθαι βολόμενος δύνα-
πόμ τι ἢ ἀνακοπόμαι. ἢ ἤ τε
φωνὴ δύλιπε, ἠχὲ ἡ γλῶτ-α δι-
μαίνεται· ἠχὲ τίλ-, ἐλάμβυον
ἀπορόμενος. ἢ γὰ δύπιπολῆς,
ἀλλ' ὡς ἔτυχ-, ἠμῶν ὁ λόγος λα-
θόκετο. βαθεῖα ἢ ἠχὲ λαίλα- ἡ
πλαγὴ ἰγίνετ· ἢ μάλα σὺς-
χως ἐνιχθεὶς ὁ λόγ-, αὐτῷ, εἰ
εἶόμ τι ἀπεῖν, δίκοψι τῷ ψυ-
χῷ. ἀ γάρ τι δὴ λᾷμὶ ἤδη φι
λοσόφων προσάψασθαι λόγων,
ὧδι πρὸ τότων ὑπείλημφα. δοκᾶ
μοι αὐθρὸς σὺφυῆς ψυχῆ, μάλα
σκαπῶ τινι ἀπαλῷ προσικεκί-
νημ. τοξότας ἢ, πολλοὶ μὲ αὐτ
βίον ἢ μικροὶ τὰς φαρέτρας πει
κίλων τι ἠχὲ παντοδαπῶν λό
γων, ἐ μὲν παῦτ-ς σὺ ςοχα τε
ξούσειν· ἀλλ' οἱ μὲν αὖτ σχο-
δὸν τὰς νευρὰς ὠδιτέναντ-ς,

cidit, ego quoque passus sum. Lõgo enim tẽpore ad ipsum aspiciens, quasi delinitus atq; permulsus, deinde multa confusione atq; uertigine correptus, partim sudore manabar partim loquelis, destituebar uiribus, ac retrò inhibebar: ipsaq; uox deficiebat me, neque lingua iã amplius officio seruiebat suo: postremò prædubio atq; inopia agẽdi lacrymabar. Neq; enim summam duntaxat cutẽ perstrinxerat, aut fortuito aliquo leuiq; ictu oratio illa tetigerat me, sed altius, & omnino ad uiuũ usq; plaga hæc peruenerat: ac certò admodũ sciteq; librato iã ea emissa oratio, ipsum, si ita dicendũ est, animũ intercidit. Si enim decet nonnihil et me iã philosophicos attingere sermões, ita equidẽ de hisce existimo. Videtur mihi animo hominis solertis et ingẽnioſi admodũ similis esse scopo alicui tenero ac molli. Sagittarij aũt in hac uita multi, q̃ plenas quidẽ pharetras uarijs atq; omnis generis orationib. habẽt: cæterũ non omnes certò iaculantur, ac destinata ferũt, sed alij ipsorũ ne tuo nimiũ intẽto;

αὐτονώτερον ἢ δίεντ& ἀφιᾶσι. καὶ ἅπαντ? μὲν καὶ ἴσως τὰ ἀλλ?, τὰ ὃ βίλη αὖτ? ὁ μὲν ἐν τῷ σκοπῷ, ἀλλ' ὑπὸ τῆ σφοδρό τητ& διελθόντα, καὶ παρόδον σαφῆ λιπόντα μόνον τῷ ῥεύ ματι τῶν ψυχῶν ἀπέλιπεν. ἔλ λοι ὅ, πάλιν τούτοις ἀπροσα τίνι. τὸ γὰρ ἀδρεάτερ τι καὶ ἀτονέστερ ἀεὶ ἀφικνεῖτ? τὰ βέ λη αὐτοῖς ἄχρι πρὸς τὸ σκοπεῖν, ἀλλ' ἀκινδύν[ε]τα ἐπ[ε]ιπ[ε]ῖν πολ λάκις ἐν μέσοις τῆ ὁδοῦ. ὧν δέ ποτε καὶ ἀφίκητ?, ἄκρον μὲν ἔπιγλαθ ἅπ[τ]ετ?, βαθέαν δὲ ἐκ ὀλ[ι]γέστ? πλαγίω· ὁ γὰ ἐπ' ἀσχυρᾶς ἐμβολῆς ἀπεσ[ε]ιλλίπ[ε]. ἐστ τις ὃ ἀγαθὸς τοξότης, καὶ τότ ἅμα& , πρῶτον μὲν ἀκριβῶς ἴψετ? τὸν σκοπὸν, εἶ μὲν σφόδρα μαλακὸς , ἀ μὴ στρ[ε]βότερ& ἢ βίλες. γίνοντ? γὰ δὲ καὶ ἄ[ρ]ωστοι σκοποί, ἐπειδὰν ὃ τοῦτα ἴδῃ, τε νικαῦτα χρίσας τὸ βέλ& , ὅτι ἰῷ, uehemẽtiori impetu quàm ſatis eſt, tcluũ emittunt: & apprehendunt quidẽ et iam iſti uiam, ſagittæ aũt ipſorum in ſcopo nõ manent, ſed præ uehemẽtia ictus penetrantes ac tranſuolantes, pertuſum modò atq; hiantem uulnere animum relinquere ſolent. Ruríum aliis diuerſo huic pacto euenit. Nam præ imbecillitate uiriũ, & quòd laxiore neruo iaculãtur, ſagittæ ipſis ad ſcopum uſq; non perueniũt: ſed ſoluto impetu, ſæpenumero in medio curſu deficiũt ac decidũt. Quòd ſi uerò interdum etiam ſcopum contingunt, ſummum illum quidem & in ſuperficie tantum perſtringunt, altiorem autẽ plagam nequaquã infligunt. neque enim ualido impulſu atque impetu emiſſæ fuerunt. At qui bonus iaculator eſt, atque huic noſtro ſimilis, principiò quidem diligenter circumſpiciet ſcopum, ne nimis mollis, ne ue nimis ſolidus, & tranſmittẽdo telo durior ſit. Sunt enim & ſcopi quidam, qui omnino ne uulnerari quidem poſſunt. Vbi autem hæc omnia perfecta habet, tum demum tincta atq; infecta ſagitta, non ueneno,

ἰῶ, καθάπερ τὰς Σκυθῶν, χρίει καὶ, ὅτι ἁπλῶ, καθάπερ τὰ Κυρήτων, ἀλλ' ὑρίμα δικελιπῶ τε καὶ γλυκεῖ φαρμάκῳ ἅτε χρίσας, ἀτιχῶς ἐτόξευσε. τὸ δὲ ἐνεχθὲν ἰῶ μάλα σὐτόνως, καὶ διακόψαι ἄχρι ἅ διελθεῖν, μάλις', ὡ πολὺ ἅ φαρμάκε ἀφίησιν, ὃ δὴ σκιδνάμενον, ὅλῳ ἐν λύπλῳ τῶν ψυχῶν πορεύεται. ἅτε τοι καὶ ὄλοντες, καὶ πλαπρύσει μεταξὺ ἀκούοντες, ὅπερ καὶ αὐτὸς ἔπαθον, ὑσυχῆ αὖθ' ἅ φαρμάκε τῶν ψυχῶν πορεύεται. ἐπεὶ δ' οὖν μοι πρὸς αὐτὸν τὸ ἔπος ἐκεῖνο λίγειν, βάλλ' ὅτως, αἰπίν τι φῶς αὖθρισε γένηται. ὥσπερ γὰ οἱ ἅ Φρυγίε αὐλῶ ἀκούοντες, ὰ πάντες μαίνονται, ἀλλ' ὀλίγοι αὐ τῇ ῥία λαμβάνοντες, ὅτοι ἂ πρὸς τὸ μέλος τὸ μιμνήσκονται ἅ πάθες, ὅτω δὴ καὶ φιλοσόφων ἀκούοντες, ὰ πάντες ἐνθυσιῶσι φαντασίαι ἀπίκασιν,

ucneno, quemadmodum Scytharum sagittæ tingũtur: neque resina, perinde ut Curetum: sed sensim mordicante pariter, & dulci pharmaco inuncta, uerè iaculari solet. Illud autem quod iactum est, bene adeò & pro modo suo satis fortiter impulsum, eoq; penetrans, ut iam transiturũ esse uideatur, citrà tamẽ desinat, & manet pariter, & multum medicamẽti illius de se emittit: quod uidelicet dispersum, totum circumquaq; animum ambit & cõplectitur. atq; hoc illud est, quo & oblectantur, & cur lachrymas inter audiendum emittunt. Quod & mihi accidit, paulatim ac tacitè medicamento illo animum mihi obeunte. Succurrebat igitur mihi Homericũ illud ad ipsum dicere: Sic iace, si qua uiris per te noua lux oriatur. Quemadmodum enim qui Phrygiam tibiam audiunt, non omnes insaniunt, sed quotquot ipsorum à Rhea corripiuntur, atque id audito carmine, prioris affectus ac perturbationis reminiscuntur: ita & qui philosophos audiunt, non omnes attoniti ac saucij abeunt: sed

σιν, ἀλλ' οἷς ἔτι τι ἐν τῇ φύσει φιλοσοφίας συγγενές. ὡς σὺ μνὰ, ἢ θαυμάσια, ἢ θᾶττον, ὦ ἑταῖρε, διελήλυθας, ἐλελήθεις τί με πολλῶν, ὡς ἀληθῶς, τὰ μὲν θρησίας, ἡδὺ τὸ λοιπὸν διαπορῶν μένος. ὅσῳ ἢ μεταξὺ σε λέγοντος, ἔπασχόν τι ἐν τῇ ψυχῇ, ἢ παρασαμένου ἄχθομαι. ἢ ἵνα μὴ μὲ τὰ σὰ ἔπω, τέρπομαι, ἢ μὲν δαιμάσης. οἶδα γὰρ ὅτι ἢ οἱ πρὸς τῶν ἀνιῶν τὸν λυπούντων διηχθέν τόδ', ὃν αὐτοὶ μόνοι λυπεῖσιν, ἀλλὰ καὶ τινας ἑτέρους ἡδὺ αὐτοῖ ἐν τῇ μανίᾳ τὸ αὐτὸ τοῦτο διαθεῖσι, ἡδὺ αὐτοὶ ἐκφρονοῦσι γίγνονται. συμμεταβαίνει γάρ τι τῶν πάθους ἅμα τῷ δήγματι, ἡδὺ πολυγονάτη ἡ νόσος, ἡδὺ πολλοὶ γίγνεται οἱ μανίας διαδεχόμενοι. οὐκοῦν ἢ καὶ σὺ τοῦτο ὁρᾷς ὁμολογεῖς; πάνυ μὲν οὖν, ἡδὺ πρόσθεν ἀκούσας τι νέον τῶν ἀφανοῦς ἔπαυσα. τὸ τῇ

illi ſolum, quibus quaſi fomes aliquis philoſophiæ cognatæ, iam antea natura inſitus atq; innatus fuit. L. V. Quàm gratia et admiratiõe digna, atq; adeò diuina, ô amice, uerbis cõmemoraſti? Multaq; reuera ambroſia & loto ſaturatus, me non aduertente fuiſti. Quare & interim dum iſta dicis, neſcio quid animo meo accidit: et nunc deſinẽte atq; tacente te, mœrore afficior. ac ut tuo uidelicet exẽplo dicam quoq; ſaucius ſum. Neq; uerò mireris. noſti enim quod & illi qui à canibus rabioſis mordentur, non ipſi ſolũ rabie corripiũtur, ſed et ſi quos alios ipſi in ea inſania eodẽ illo modo afficiũt ac lædũt, eatiã illos mẽte deiici, atq; in furorẽ uerti ſolere. Nam ſimul cum morſu etiam affectionis iſtius quiddam in aliũ tranſfertur, ac morbus ille fœcunditate quadam ſubinde alios atq; alios deſe procreat, fit que inſaniæ iſtius omnino multiplex ſucceſſio. PHIL. Itaq; etiam ipſe nobis iam amare confiteris? LVC. Prorſus igitur: teq; iam etiam oro, ut commu nem aliquam medicinam nobis excogites atque inuenias.

PHI. Er-

τὸ τῷ ἀρχὰ Τηλέφῳ αὐάγκη ποιῆσαι, ποῖον αὖ λέγεις; ὡδὶ τὸ βλάπτοντας, ἰᾶσθαι παρακαλεῖν.

PHI. Ergo Telephi illud ne ceſſe erit facere. L V. Quódnam illud dicis? PHI. Vt ad eum à quo uulnerati ſumus, redeamus, & ab illo medicinam petamus.

GILBERTI COGNATI *Annotationes.*

NIgrinum Platonicum philoſophũ ueluti ſpecimen & exemplar proponit ijs, qui à uulgari ſtrepitu, diuinarum & humanarum rerum contemplationi omnes ſuos conatus deſtinarunt. Taxat deinde ſuorum temporum mores: Romanorum faſtum, inſolentiam & luxum ſubinde, non minus graphicè quàm eleganter deſcribens.

a Noctuas Athenas.) Subaudiendum, porto, aut mitto. Hanc parœmiam Lucianus hic exponit, quæ inde fluxit, quòd Athenis abundãt ulul æ, & Atticæ regioni quaſi peculiares ſint. Proinde ut abſurdum uidebatur, noctuã Athenas deportare, cum illic paſſim omnia noctuis abundarent: ita ridiculum ſit, homini conſultiſſimo conſilium dare. b Imperitia.) ignoratione ac inſcitia. c Audaces.) præcipites. d Res autem cogitata.) Ratio atq; doctrina. e Timidos.) cunctatiores & moroſiores. Mitio in Adelphis caſtigans Demeæ fratris immodicam ſcueritatem: Homine (inquit) imperito nunquam quicquam iniuſtius, qui niſi quod ipſe fecit, nihil rectum putat.

f Vt uerò grauis.) Occaſio dialogi, ab inceſſu & moribus philoſophi. g Ter beatus.) φιλολογίᾳ. h Profectus in urbem.) Narratio, continens occaſionem encomij. i Quibus omnibus.) Exordiũ à cõmendatione ipſius Nigrini, & à ſuauitate & uiorationis illius. k Aedonas.) hoc eſt, philomelas. l Philoſophiam laudaret.) Improbitas nihil habet commune cum philoſophia, multo minus improbi. Sic Plato in epiſtola ad Ariſtodorum: τὸ γὰρ βέβαιον καὶ ἀσφαλὲς καὶ ὑγιὲς, τοῦτο ἐγὼ φημὶ εἶναι νῦν ἀλλοτριωθὲν φιλοσοφίαν. Id eſt: Nam quod firmum eſt, ac fide dignum, adhæc minimè corruptum, hoc ego aio uerã eſſe

philoſophiam. m Videtur enim.) Amplificatio à ſimili. n Confide.) Exordium à commendatione orationis, & eius effectu, quantum ad materiam ſiue ſubiectum attinet. o Feſtinantem hortaris.) Metaphora eſt, ducta ab his qui curſu certant, quibus acclamatio ſolet addere uelocitatem. Sumpta ex illo Homeri Iliad. 6.

Ἀτρείδη κύδιστε, τί μι κατὰ θυμὸν ἀνώγεις,
ὀτρύνεις. Id eſt: Quid me ſponte mea properantem maxime Atrida Extimulas? Eódem alluſit Odyſſ. ω.

ὡς τί πὸν ὦτρυνε παρ' μεμαῶτα κελεύειν. Id eſt: Iamdudũ promptam, ac cupientem, his Pallada dictis Excitat. Itaque currentem incitamus, cum ad id uocamus aliquẽ, ad quod ſuapte cupiditate fertur, ac propendet. p Aculeum quendã.) De Pericle hic uerſus ex Eupoli citatur:

ἡμῶν τ' ῥητόρων τ' ἐνίσχυρ' ἐγκατέλιπε
θὶς ἀκροωμένοις. q Vereor ne interim.) Exordium ab extenuatione ſuæ, referentis ſcilicet, perſonæ. r Hiſtrionibus.) Hiſtriones artifices, ſeu ludiones, qui perſonati in ſcenis fabulas agunt. ſic dicti à nomine Hiſter, quod Thuſco uerbo ludionem ſignificat, authoribus Liuio & Valerio. s At uerò ceſſo.) Propoſitio. t Qui Athenis commorantur.) Athenarum encomium, & eorum qui ibi philoſophantur. u Qui Athenis commorantur.) Athenæ Attica urbs, quæ bellicis rebus & bonis artibus quondam omnium fuit celeberrima. Tu lege Strabonem libro 8 & 9. Herod. libro 1.2 & 8. Plinium lib. 4. cap. 7. & libro 35. cap. 14. Volaterranum libro 38. cap. 8. Paralip. Lucianum noſtrum in encomio Demoſthenis, in principio. Archelaus primùm illam occupauit, grauique ſeruitio preſſit. L. Sylla circumſeſſam magno labore expugnauit, & in antiquã libertatem reſtituit. Poſtremò tamen, quum Galli rebus excíderent Conſtantinopolitanis, Athenas diu obtinuerunt cum Peloponneſo: quorum imperium, dum in regnum transferretur Neapolitanum, ad manus Acciaiolorum Florentinorum ſub Io regina peruenit. Denique ad Turcas. Hodie uerò Barbari corrupto uocabulo Sethinæ uocant. x Sed ſi quis etiam ueniret ad illos.) A temperantia & honeſtate uitæ, & à doctrinæ effectu. y Ex purpuratis.) Doctrinæ confirmatio ab exemplo. z Ei illorum hominum.) Collatio, & intemperan-

temperantiæ reprehenſio, maximè urbis Romæ, ut philoſophos minimè conueniat. a Cur autem infelix.) Verba Tiresiæ ſunt ad Vlyſſem, ex Odyſſ. 12. b Ac meipſum.) Amplificatio cœptæ deſcriptionis, per diſtributionem. c Licet autem philoſophiam mirari.) Conſolatio, & effectus philoſophiæ. d Ridiculi ſint.) Quæ ridicula ac ſtulta. e Inhumanitatem.) adulatorum, & ſectantium cœnas. f Ego uerò.) Amplificatio adulatorum dementiæ, ab effectu & conſequentia. g Quòd ſi uerò ex.) Commemoratio ex contrario. h At uerò eos.) Alia amplificatio, à perſonarum qualitate ſiue conditione. i Quòd uel maximè.) Deſcriptio ſimulatorum philoſophorum. k An non inebriantur.) Ab intemperantia. l Qui pacta mercede philoſophantur.) Ab auaritia. m Quoniam & ipſe reuera.) Redit ad Nigrinum, quem ut ueri philoſophi exemplum proponit. Et ut antè illius orationem, ita hic doctrinam & uitam eius commendat.

n Monebat autem eos qui cum.) Doctrina de bene agendo.

o Comburere eodem rogo ſecum.) De funebribus ceremonijs, & earum irriſione, plura reperies in Luctu, & in Charonte contemplantium. Has funebres expiationes ſubmouit Lycurgus, nec conceſſit, ut quicquam unà cum cadauere ſepeliretur. Nam aliæ nationes, ſi quid fuiſſet uiuo chariſsimum, id mortuo addebant in ſepulchro: damnoſa ſimul ac ridicula ſuperſtitione, quaſi mortui ſentiant aliquid. Sed in puniceo amictu, & oleæ folijs ex æquo poſitos omnes ſepeliri iuſsit. p Quid in uita ab illis actum ſit.) Exitus reſpondere principijs.

q Momi illius.) Ariſtoteles de Partibus animalium libro tertio, meminit Momi, qui naturam incuſarit, quòd bobus cornua in capite, ac non in armis potius addiderit: uidelicet, quo uehementius poſsint ferire. Ad quod alluſiſſe uidetur idem Lucianus, quum in ſecundo Verarum narrationum libro ſcribit, ſe uidiſſe boues quoſdam, quibus cornua ineſſent non in fronte, quemadmodum reliquis, ſed ſub oculis. Idque ita uiſum eſſe Momo. r Ego uerò hucuſque.) Concluſio, qua, ut à principio, rurſum commendat orationem à re & effectu. s Ac certò admodum, ſciteque.) Amplificatio effectus à ſimili & efficiente. t Rhea corripiuntur.) Matris deûm ſacerdotes haud obſcurè innuit, qui audito Phrygio tibicine, ſtatim in furorem

furorem aguntur: id quod alijs itidem hominibus usu non uenit. Seneca epistola 109. Quidam ad magnificas uoces excitantur, & transeunt in affectum dicentium, alacres uultu & animo: nec aliter concitantur, quàm Phrygij solent tibicinis sono semiuiri, & ex imperio furentes. Per semiuiros, Gallos, matris deûm sacerdotes, intelligit.

ΔΙΚΗ ΦΩΝΗ- ἵστωρ. IVDICIVM VOcalium.

Martino Bolero interprete.

ARGVMENTVM.

Est autem lusus ualde festiuus atque elegans, ad exemplum iudicialis actionis compositus. Queritur enim σύγμα de ui & iniuria τοῦ, quòd ab eo pluribus dictionibus spolietur, & quasi de sua possessione deijciatur. Exordio beneuolentiam captat simulatione modestiæ, & excusando necessitatẽ suam. Deinde per translationem ad διαίρεσιν uenit, nullam literarũ suo loco & ordine mouendam esse. Hinc iudicibus admonitis, ut pro officio suo agant, & cæterarum ordinem atq; dignitatem cuiusque conseruent: narratiunculam subiungit, quæ confirmationem causæ continet. Hanc postea longa primùm enumeratione aliorum damnorum eidem sibi illatorum amplificat: deinde etiam collatione modestiæ suæ, & illius petulantiæ tum erga se, tum erga cæteros etiam homines, quàm idem etiam hominibus inuisum ac detestabile sit, docet.

IMPE-

ΕΠΙ ΑΡΧΟΝΤΟΣ

Ἀρισταρχου Φαληρέως, πυανεψιῶνος ἐβδόμῃ ἱσταμένου, γραφὴν ἐδίδου τὸ σίτημα πρὸς τὸ τῶν, ἐπὶ τοῖς φονικοῖς τοῖς, βίας ἀκρχόντων, καὶ ἁρπαγῆς, ἀφορῶσαι λίγων πάντων τῶν ἐν διπλῷ τοῦ ἐπφόρου.

IMPERANTE ARISTARCHO PHALEREO, SEPTIMA OCTOBRIS, ACTIONEM INSTITUIT SIGMA ADVERSVS TAV, CONSTITUTIS IVDICIBVS SEPTE VOCALIBVS, DE VI ET RAPINA, SPOLIARI SE DICENS OMNIB. ILLIS VOCIBVS QUAE DUPLICI TAV PROFERRI SOLENT.

Μέχρι μέν, ὦ φωνόεντα δικασταί, ὀλίγα ἠδικήμην ὑπὸ τούτου τοῦ, διαλαχημένου τοῖς ἐμοῖς, καὶ διατάξαντος ἵνα μὲ δεῖ, οὐ βαρέως ἔφερον τὴν βλάβην, ἐν παρέσειν ἵνα τ λεγομένων καὶ δι μετριότητα, ἐὰν ἔτι μὴ φυλάσσωμαι πρός τι ὑμᾶς, καὶ τὰς ἄλλας συλλαβάς. ἐπεὶ ὅτε τοσοῦτον ἦκει πλεονεξίας, καὶ ἀνοίας, ὥστε ἐφ' οἷς ἠσύχασα πολλάκις, ἵνα ἀγαπῶν, ἵνα μὴ πλέω πραγματίσηται, ἀναγκάζει καὶ τὰ δύσχρω τῶν παρὰ τοῖς ἀμφότερα ἀδίκων ὑμῖν. διὸ δὲ ἐν μικρῷ μὲν τῆς ἀπεθλίψεως ἐπέχεται τῆς ἐμαυτοῦ.

HACTENVS QUIDEM, O IVDICES VOCALES, NON ADMODVM GRAVI INIVRIA AFFECTVS AB HOC TAV, QVOD MEIS REBVS ABVTEBATVR, & INDE AVFEREBAT VNDE MINIME CONVENIEBAT, QVOD QVIDEM DAMNV NON GRAVITER TVLI: NONNVLLA ETIAM QVAE DICEBANTVR, AVDIVISSE ME DISSIMVLABAM, PROPTER MODESTIAM, QVAM VOS IPSI NOSTIS ME SERVARE CVM ERGA VOS, TVM ERGA ALIAS SYLLABAS. POSTQVAM VERO AD TANTAM AVARITIAM & AMENTIAM PERVENIT, VT NON MODO NON SIT CONTENTVS IIS QVAE EGO SEPE DISSIMVLAVI, VERVM IAM MAIORE VIM INFERAT, IPSA ME NECESSITAS COGIT VT ACCVSEM IPSVM APVD VOS, Q VTRVMQ; NOSTRVM NOSTIS. bNON AVT EXIGVVS METVS PROPTER ISTAM MISERIAM ME INVASIT.

Nam

τοῖς γὰρ προπεπραγμένοις ἀεί τι μεῖζον προσοίσω, ἀφέλω με τῆς οἰκείας ἀποκλίνω χώρας, ὡς ὀλίγου λεῖψ ὑσυχίαν ἀγαγόντα, μυριάδι ἐν γράμμασιν ἀριθμεῖσθαι, ἐν ἴσῳ δὲ λαθεῖν ἕ φθης. λίσχιον οὖν ἐχ ὑμᾶς, εἰ δικάζητε νῦν, ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ γράμματα εἰ πάρεστ ἔχειν τινὰ φυλακήν. ἐγὼ βέβαιον τοῖς βουλομένοις ἀπὸ δὲ ἐμοῦ αὐτὰ τάξιν ἐς ἀλλοβίαν διάξεσθαι, καὶ τοῦτο ἐπιβλέψετε ὑμᾶς, ὅπ χωρὶς ἐάλν ἐαδίκηταί τε γράφεται, ἐχ ὁρῶ τίνα βόπον ἂν σων τάξαι τὰ νόμιμα, ἐφ' οἷς ἑτάχθη τὰ ἐκατ' ἀρχάς, ἔξεσιν. ἀλλ' ὅτι ὑμᾶς εἰμαι ποτὲ ἂν τοσοῦτον ἀμελέσας τι καὶ πεφροάσειν ἄξιον, ὥστε ἐπιβλέψαι τινὰ μὴ δίκαιον. ὅτι δὲ ἐαδυφήσετε τὸν ἀγῶνα ὑμᾶς, ἐμοὶ παραλειπόμενον δῆλον ἀλλ' ἐγκαλέσω. ὡς εἶδε καὶ τ ἄλλων ἀνικήσαν ἴστε καὶ τόλμαν, σὺ δὲ ἀρξαμένῳ παρασκευῆ, καὶ σὺν ἂν ἐνόλιμα μίχοι νῦν τῷ λαμβλαχῷ ῥᾳ, διαμφι-

Nam cum prioribus iniurijs maiores semper addat, prorsus me è domestica sede expellet, ita ut parũ iam absit, dum ego ista dissimulo, quin ne inter literas quidem amplius numerer, & in similib quodã uerser metu. Est itaq; æquum, non modò uos iudices, sed omnes etiam reliquas literas huius doli curam gerere. Nam si ut libet, unicuiq; licebit è suo ordine in alium uiolẽter irrumpere: idq; uos, sine quibus nihil omnino seri bitur, permiseritis: non uideo quomodo sua quique ordines iura, iuxta quæ à principio cõstituti sunt, tuebuntur. Sed non existimo uos unquam ad tantam incuriã uel negligentiam peruenturos, ut ea feratis, quæ cũ æquo & iure pugnant. Et ut uos certamen omiseritis, tamẽ mihi, qui iniuria affectus sum, negligendũ non erit. [d] Atq; utinã aliarũ quoq; literarum audacia ab initio statim cum cœperunt contra leges delinquere, esset repressa. nec enim litigaret ad hunc usq; diem λάμβδα cum ῥῶ, discep-

διαμφισβητῶν περὶ τῆς διαφόρου γραφῆς, καὶ διαφαλαγίας. ἔστι τὸ γάμμα τῷ κάππα διαγωνίζεσθαι, καὶ ὡς χάριν μικρὰν ἅπαν ὄρος χεῖτο πολλάκις ἐν τῷ συναφεῖ τῶν ὀρθογραφάντων, ἐπίπαυτο δὲ ἂν καὶ περὶ τὸ λάμβδα μαχόμενον, τὸ μόγις ἀφαιρούμενον αὐτῶν, καὶ μάλιστα παρακλίπτον, καὶ τὰ λοιπὰ δ' ἂν ὑρίμεν συγχύσεως ἄρχεσθαι παρανόμους λαοὺς καὶ ὑπερον μένου ἐφ' ἧς τινὰ χρὴ τάξεως. τὸ ὀρθοβαίνον μὲν ἐς ἅμα χρὴ, λύοντός ἐστι τὸ δίκαιον. καὶ ὑμῖν τοὺς νόμους τούτους διατυπώσας, εἴτε Κάδμος ὁ Φοίνιξ, εἴτε Παλαμήδης ὁ Ναυπλίου, καὶ Σιμωνίδη δὲ ἔνιοι προσάπτουσι τὴν προμήθειαν ταύτην, οὐ τῇ τάξει μόνον. ἀλλ' ὧν αἱ πρῶται βίβλοι τῶν, διώρισαν τί πρῶτον ἦσαι, ἢ δεύτερον, ἀλλὰ καὶ ποιότητας, ἃς ἕκαστον ἐν μοῖρ ἔχει, καὶ διαλάμπει σωθῆναι. καὶ ὑμῖν μὲν, ὦ δικασταὶ, τὴν μέσην διελόντας τιμὴν,

disceptans de uoce διαφωνεῖς et διαφαλαγία. Neq; etiam τῷ γάμμα esset cũ κάππα certamen: neq; tam sæpe ad manũ propè ueniſſet in fullonia, de dictionib. γναφάω & συνάφω diſceptantes. Quin ceſſaſſet etiã hoc γάμμα cum λάμβδα cõtendere, dictionẽ μόγις illi ſurripiẽs, imò ſuffurãs. Adeò que reliquæ item literæ quie uiſſent ſeditiões mouere contra leges. Eſt enim pulchrũ, unamquamq; literã in eo ordine quem primũ ſortita eſt, manere; tranſcẽdere uerò eò quò non oportet, eius eſt qui ius & æquũ ſoluit. Et qui primus uobis has leges finxit et formauit, ſiue Cadmus fuerit ille inſularis, ſiue Palamedes Nauplij filiꝰ (quanquã nonnulli hanc prudentiam Simonidi tribuant) non ordinem tantũ, per quem ſua quibuſq; literis præſidẽtiæ dignitas ſimiter permanet, deſinierit: uidelicet quæ debeat eſſe prima, quæ ſecunda: ſed qualitates etiam & uirtutes quas habent ſingulæ noſtrùm, conſtituerunt. Et uos quidem, ô iudices, honore affecerunt præcipuo,

propterea

ὅτι ἰκανὸν αὐτὰ δύναδι φθέγγε-
σθαι. ὑμιφώνοις ἢ τῷ ἰφιξῆς,
ὅτι προσδήκης ἐς τὸ ἀκροατὸν ὠφε-
λῆσαι. πασῶν ἢ ἰσχάτῳ ἐπίμε-
σον ἔχειν μίαν ἰνία τ παύε-
σων, εἰς ὃν φωνὴ πρόσεσι. καὶ
αὐτὰ μὲ οὖν τὰ φωνήεντα φυ-
λάσσειν ἔδοκει τοῖς νόμοις τόδε.
τὸ ἢ τ τρο (ἐγὼ ἔχω αὐτὸ χρέ-
σθαι ὀνομάσαι ῥήματι, ᾧ ᾧ λακ-
κᾶται, ὃ μὰ τὸν Δυὸς, ἐὰ μὲν δὴ
ὑμῶν λύε σιωπῶλδον ἀγαδεὶ, κὴ
λαβόμενοῦδ' ἐραβῶσαι, τί, τι ἄλ-
φα, κὴ ἶο υ, ἐκ ἂν ὠκέδε μόνον)
τῶτε οὖν ἐπίλοιπον ἀδικεῖν με
πλέω τ πώποτε βιασαμένων,
ὀνομάτων με κὴ ῥημάτων ἀπο-
λῶσα παῤῥώων, ἰκδίδῶξαι ἢ ὁμῶ
σωδίσμων ἅμα κὴ προθέσεων,
ὡς μηκέτι φῤῥειν τῷ ἐκβοτον
πλεονεξίαν. ἔθεν ἢ κὴ ἀπό τινων
ἀρξάμβρον, ὥρα λέγειν, ἐπεδό
μην ποτὶ Κυβίλῳ (τὸ δὲ ἔστι πο
λύχνιον ἐκ Δυδίας, ἄποικον, ὡς
ἐπίχει λέγω, ἀδωαίων) ἐπαν
γόμλω δὲ καὶ τὸ ὑρᾶτιστον ῥῶ,

propterea q̃ uestro marte pō
testis sonū efficere. Semiuoca
les uerò secundo loco dignati
sunt, eo q̃ sine uestro accessu
exaudiri nequeunt. Ex omni
bus etiã literis, quibus dã o-
nium postremũ locũ decreue
runt, mutis scilicet et uoce ca
rentibus. Has itaq; leges per
uos uocales cõseruari decet.
c Hoc uerò τχῶ (neque enim
possum ipsum turpiori nomi
ne appellare, q̃ quo nominari
solet, per deos) nisi duæ quæ-
dã bonæ ex uobis et aspectu
decenti, ἄλφα scilicet & ὖψε
λὸν, se illi cõiunxissent, ne au
diretur quidem solũ. Hoc, in-
quã, mihi maiorẽ uim quàm
ullæ unquã literæ, inferre au
sum est. Nã nominib. & uer
bis patrijs me extrudere, præ
terea ex ipsis etiam coniun-
ctionibus & præpositioni-
bus expellere tentat, adeò ut
istam immodicam auaritiam
porrò ferre nequeam. f Verùm iam tempus est dicere, undè
& à quibus res initium sumpserit. Peregrinabar aliquando
in Cybelo (id oppidũ est non iniucundũ, colonia, sicuti fer-
tur, Athenien sium) adducebam uerò mecum fortissimum pã,
ex uici-

γε τούτων τὸ βέλτιστον. διατρίβω μὲν παρὰ κωμῳδιῶν τινι ποιητῇ, Λυσίμαχος ὀνομαζόμενος, βοιωτὸς ἦν, ὡς ἐφαίνετο, τὸ γένος καὶ ἀνήκοος, ἀπὸ μίσους ἄν τινος λέγοιμι τὴν ἀτέχνειαν. παρὰ τούτῳ δὴ τῷ ξένῳ τινὶ τῶν πάνυ πλουσίων ἐφώρασα. μισεῖ μὲν γὰρ ὀλίγους ἐπιεικέστερόν τινα παράλογα λέγειν, ἀποστρόφους μὲν συγγιγνομένων μοι, συνῳδὰς δὲ τῶν γραμμάτων. ἔτι δὲ τέμνειν μὲν τὰ ὅμοια ὑποπτώμενον, ἃ δεῖ ταυτὶ λέγειν. μὴ εἰπεῖν ὦν μοι τὸ ἄνοσμα, ἢ δὲ παῦν τι ὑποπτεύων ἐν αὐτοῖς. ἐπεὶ ἦν ἐν τούτοις αἰξάμενον ἐπὶ μικροῦ διατρίβειν εἶπεν, μὴ διάτυμα, καὶ δίτριβε, εἶτα ἀπιὼν συνεβούλευσε, καὶ βασίλιτζαι ὀνομάζων, εἰ μικρὸν ἔδει τούτοις ἀγανακτῶ. καὶ ὠίμπραμαι, διδοὺς μὲν τῷ γένει καὶ τὰ σῦκα τύπα τις ὀνομάζει. διὰ μὲν πρὸς Διὸς ἀβυμουῶτι, καὶ μὲ

ex uicinis meis optimum. Diuertebam uerò ad Comicum quendam poetã, huic nomen erat Lysimacho: & à maioribus, quantum apparebat, genere erat Bœotius: sed tamen de se dici uolebat, quòd in media Attica natus esset. Apud hunc hospitem ego huius τῶν ἀναριτίᾶ deprehendi. Equidem cum hactenus paucis quibusdam manus intulisset, docẽdo τὰ διαφέροντα. priuans me meis cognatis, existimabam eam esse cõsuetudinem literarũ, quæ unà mecũ essent educatæ. Præterea cũ τίμορον & similes quasdam uoces mihi detraxisset, diceretq; eas esse sordes, audiebam patienter, nec uehementer admodum me ea res mordebat: uerùm cum ab eis initium sumpsisset, atq; postea ausum esset etiam dicere διατίτρεν & διάτριμα, & πίτταν: deinceps abiecto omni pudore. βασίλιτζαι quoq; nominare: haud leuiter sum cõmotus, & ira accensus, timens ne quis tẽporis successu etiã σῦκα σῦκα appellet. Oro autem uos per Iouem, ut mihi indignanti, & iusta

καὶ μεμνημένῳ τῶν βουθυσίων, σύγγνωτι καὶ δικαίας ὀργῆς. ὃ γὰρ πρὸ τὰ μικρὰ καὶ τὰ τυχόντα ὄζειν ὁ λίνδωνος, ἀφαιρεμένῳ τὸ συνήθων καὶ συνεχῶς λακάτων μοι γραμμάτων· λίσσαν μὲ λέγον ὄρνιν, ἣν μίσων ὡς ἐπὶ ἀπῆν, τὸ λοιπὸν ἀφαίρεσαν, λίτταν ὀνόμασεν. ἀφαίλιτο δέ με φάσσαν, ἅμα νύσσαις τι, καὶ λισσύρνοις, ἀπαγορεύοντος Ἀριστάρχου. πρὸ ἐπὶ σι ὃ καὶ μικλασῶν ἐν ἐλίγγαις. ἐπ' ἀττικὸν δέ ἦλθε, καὶ ἐκ μέσης αὐτῆ ἀνάρπασεν ἀνόμως ὑμετέρων, ἀφ' ὑμῶν, καὶ τ' ἄλλων συλλαβῶν. ἀλλὰ τί λέγω ταῦτα; Θετταλίας με βιβάλεν ὅλης, Θετταλίαν ἀξιῶ λέγειν, καὶ πᾶσαν ἀποκλεισμένον τῶν θάλασσαν, οὐδὲ τῶν ἐν λίνοις φεσάμενον σύτλων, ὡς τὸ δὴ λεγόμενον, μηδὲ πάσσαλόν μοι λιπαλιπᾶν. ὅτι ὃ αὖ ξυκοῦν ἅμα γράμμα, μαρτυρᾷ τί μοι καὶ αὐτὸς, μηδέποτε ἐγκαλέσαντι τῷ ζήτα,

& giusta ira cõmoto, præterea omni ope et auxilio destituto, ignoscatis. Neq; enim paruũ hoc aut leue est periculum in quo uersor, cum præterquã quòd assuetis et familiaribus literis me spoliauit, etiã λίσσαν, id est picã, auem meã loquaciſſimã, ex medio sinu, ut dici solet, abreptam, λίτταν appellauit. Quin & φάσσαν, id est palumbũ, unà cum νύσσαις, id est anatibus, & λισσύρνοις, id est merulis, abstulerat, interdicente Aristarcho. Eripuit etiã nõ paucas apes. In Atticam uerò ueniens, ex media illa regione ὑμετέρων præter ius rapuit id quæ uobis ipsis & alijs quibuſdã ſyllabis uidentibus. Verùm quid ego ista commemoro, cũ me tota Theſſalia expulerit, uelitq; eam Thettaliã dicere? Toto insuper mari sum excluſus. Neq; à betis hortenſibus ſibi temperat, ut ſam, quod dici solet, ne paxillus quidem mihi reliquus sit. Quòd uerò litera sim quæ nulli nocere studeam, uos ipſi mihi testes estis. Neque enim unquam accuſaui literam ζῆτα,

quæ

σμάραγδον ἀποσπάσαντι, καὶ πᾶσαν ἀφιλομένῳ τὴν σμύρναν, μήτι τῷ ξῦ, πᾶσαν παραβαίνοντι συνθήκην, καὶ τὰ συγγράφια τὰ τοιοῦτον ἔχοντα θεσμὸν ἄλλῳ σύμμαχον. τῷ μὲν γὰ γείτονί μου ῥῶ νοσήσαντι συγγνώμην, καὶ παρ' αὐτῷ φυτεύσαντί μου τὰς μυρρίνας, καὶ παίσαντί με ποτὲ ὑπὸ μελαγχολίας ἐδὴ λύρρυν, μαίνομαι μὲν τοιοῦτον. τὸ δὲ τῶν τοιουτοπαθῶν μὲν, ὡς φύσει βίαιον καὶ πρὸς τὰ λοιπά. ὅτι δὲ δὴ τῶν ἄλλων ἀπέσχετο γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ δίλτα, καὶ τὸ δῦτα, καὶ τὸ ζῦτα, μικροῦ πάντα ἐδίκησε τὰ τοιχᾶ, σὺ μοι δοκεῖς τὰ ἀδικηθέντα γράμματα. ἀκούεις φωνήεντα ἅπαντα, τῷ μὲν δὴ λέγοντος, ἐφάλιτό μου τὴν ἐνδιδιλίχειαν, ἐντιλίχειαν ἀξιοῦν λέγειν παρὰ πάντας τοὺς νόμους τῶν δῦτα μόνον, καὶ δὴ λιφαλῆς τὰς θρίχας τίλλον τοῦ ἰδίου τὸ ἐνδικιώθης ἐστὶ φῦναι τῶν ζῦτα τὸ συρίζειν, καὶ σαλ-

quæ mihi σμάραγδον abstulit, & totam σμύρναν surripuit. h Nec ipso etiam ξῦ omnia fœdera & pacta rumpenti, litem intendi, ipso etiã Thucydide opem illi ferẽte. Etenim uicino meo ῥῶ uenia danda, quòd morbo affectũ sit, & meas apud se μυρρίνας id est myrtus, plantarit: & quòd melancholiæ malo laborans, me in faciem percusserit. Et talis quidem litera sum ego. Hoc uerò τῶν quàm sit natura uiolentum aduersus reliquas omnes literas, et quàm à nullis omnino absti nuerit, consideremus. Sed & δίλτα & δῦτα & ζῦτα, & propè omnia literarum elemẽta iniuria affecit. Accerse mihi læsas literas. Auditis, i uocales iudices, k ipsum δίλτα dicere: Surripuit mihi meam ἐνδιλίχειαν, pro qua uult ut dicatur ἐντιλίχεια: quod sanè contrariũ est omnibus legibus. Auditis uocife rari δῦτα, & capiti capillos euellere, eo quòd priuatum est cucurbita. Auditis ipsum etiam ζῦτα suis uocibus συρίζειν

περὶ σαλπίσαν, ὡς μηκέτ' αὐτὰ τῷ ἀξιόνα μηδὲ γεύσαν. τίς οὖν τούτων αὐάσχοιτο; ἢ τίς ἀφορμίσειε λίκνα πρὸς τὸ πονηρότατον τῶν τετρακοσίων; τὸ δὲ ἀρχαῖον οὐ τὸ ἀμάφυλον τῶν στοιχείων μόνον ἀλλὰ γένος; ἀλλ' ἤδη καὶ πρὸς τὸ ἀνθρώπειον μεταβέβηκε, τοῦτο τὸν τρόπον. οὐ γὰρ ἀδικήσει γε αὐτοὺς κατ' οὐδὲν φθονεῖσθαι τῶν γλώσσας. μᾶλλον δ', ὦ δικασταί· μεταξὺ γάρ μοι πάλιν τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα αὐτόματα περὶ τὴν γλῶσσαν, ὅτι καὶ ταύτης με τὸ μέρος ἀπώλασεν, καὶ γλῶτταν ποιεῖ τὸν γλώσσαν, ἃ γλώσσας ἄλλο δῶς νόσημα ταῦ. ἀλλὰ μεταβὰ σομαι πάλιν ἐκεῖνο, καὶ τοῖς ἀνθρώποις σωφρονοῦσιν, ὑπὲρ ὧν ἀεὶ αὐτοὺς πλημμελῶ. δεῖ σμοῖς γὰρ τισι φρίλεν καὶ σπαφάτειν αὐτῶν τὸν φωνὸν ὅπως χαρᾶ· καὶ ὁ μὲν τι καλὸν ἰδὼν, καλὸν ἐπᾶν βόλιτ' τὸ ἢ παρεσπισόν, καλὸν ἐπᾶν αὐτὸς εὐαγκάσῃ, ἵν ἅπασι προσδρίσαν ἔχειν ἀξιοῦ. πάλιν ἕτερος περὶ λιθόμαθ' ἁλιάγιται, & σαλπίσαν spoliatum esse adeò ut ne γεύσαν quidem, id est mutire, illi porrò liceat. Quis ista, quæso, ferat? aut quæ pœna satis magna erit tam sceleſto? Verùm hoc non tantũ cognatũ sibi elementorum genus lædit, sed iam ad homines etiã ipſdem moribus ſe contulit. Neq; enim permittit ut rectà ferantur linguis. Imò uerò, iudices. interim enim res humanæ rursus me admonuerunt γλώσσας, id est linguæ. nã expulsum me hac quoque parte, γλῶσσαν facit γλῶτταν. O` reuera linguæ pernicioſus morbus tũ. Verùm rursum me cõferam ad illud quod cœperã, atq; homines defendã in ijs in quibus aduerſus eos delinquit. Nã conatur illorũ uoces quibuſdã uinculis cõstringere et diſcerpere, ita ut ſi quis pulcbrum quidpiã uidens, id καλὸν appellare uelit, hoc ſaũ ſtatim irruens, καλὸν ipſum dicere cogit. adeò cupit in omnib. præſidentiã obtinere. Rursum alius quiſpiam dicit περὶ λιθόμαθος,

id eſt

τὸ δὲ (πλῦμον γάρ ἐστιν ἀληθῶς) πλῦμα ποιεῖ καὶ τὸ ἁλῆ μαι. καὶ οὐ μόνον γε τὰς τυχούσας ἀδικεῖ, ἀλλ' ὅλην καὶ τὴν μεγάλην βασιλεῖαν, ἣ καὶ γλῶ ἡ θάλασσαν ἄξαι φασὶ, καὶ ἅλ αὐτ φύσιος ἐκβῆναι, τὸ ὂ καὶ τούτῳ ἐμβουλεῦσα, καὶ λῦρον αὐτὸν ὄντα, τῦρόν τινα ἀπέφη ἦρε. ἕτω μὲν οὖν ὅσον ἐς φωνὴν ἀνθρώπου ἀδικεῖ, ἐρῶ ὃ πῶς: πλάσιν ἄνθρωποι, καὶ τὴν αὐτὴν τύχην ἀλύουσι, καὶ διὰ μοῦ διαπεραίνεται πολλάκις, ὅτι τὸ ταῦ ἐς τὸ τῶν στοιχείων γέ νος παράγει. τῷ γὰρ τούτου σώματι φασὶ τοὺς τυραννοῦντας ἀκολουθήσαντας, καὶ μιμησα μένους αὐτοῦ τὸ πλάσμα, ἐπεὶ τὰ σχήματι τοιούτῳ ξύλα τε πῆξαντας ἀνθρώπους αὐτοκο λοπίζειν ἀπ' αὐτὰ ἀπὸ δὴ τούτου, καὶ τῷ τοιούτῳ τῷ στα υρῷ τὴν στανρωθῆν. τούτων δὴ ἁπάντων ἕνεκα, πόσων δανάτων τὸ ταῦ ἄξιον ἦναι νομίζεις; ἐγὼ μὲν γὰ οἶμαι δικαίως ἂν μόνον ἐς τὴν τῶν τιμωρίαν ὑπολείπεσθαι,

id est de palmite: hoc uerò (est enim reuera πλῦμον, id est miserũ) πλῦμα facit, quod erat λλῦμα. Et quidem non plebeios tantũ homines iniuria afficit, sed iam etiam magno illi regi cui fama est ipsam terrã & mare cessisse, atq; naturas suas reliquisse, insidias tendit, & ex ipso, cũ λῦρ & sit, τῦρον quendam effi cit. Atq; in hunc modũ uocẽ hominũ lædit. Quomodo uerò re ipsa & opere eos dẽ lædat, audite. Plorãt homines, atq; suæ fortunæ uices deflẽt, atq; ipsum sæpe Cadmũ execrantur, quòd ταῦ in literarũ genus induxerit. Aiunt enim tyrannos eius literæ corpus secutos, atq; figuram imitatos, postea simili figura ligna fabricasse, in quib. homines suspendant: atq; ex hoc huic tam perniciosæ fabricæ pestilentem nomen obuenisse. Propter ista omnia quot mortibus ipsum ταῦ dignum esse iudicatis? Ego quidem existimo, meritò hoc solum ad supplicium ipsius ταῦ relinqui,

τὸ τῷ σχήματι τῷ αὐτοῦ τῶν λίνων ὑποσχεῖν, ὃ δὴ σταυρὸς εἶναι, ὑπὸ τούτου μὴν ἀλλ' ὑπ' αὐτῶν γοῦν, ὑφ' ὧν δὴ καὶ ἀνδρώπων ἐνεμάχθησαν.

ut pœnam in ſua illa figura ſuſtineat, propterea quòd crux ab ipſo fabricata eſt, et ab eo nomen illi homines impoſuerint.

GILBERTI COGNATI
Annotationes.

a Hactenus quidem.) Exordium à ſimulatione modeſtiæ, & excuſatione neceſsitatis.

b Non autẽ exiguus metus.) Amplificatio à futuro periculo.

c Fit itaq; æquum.) A' translatione.

d Atq; utinam aliarum.) Exemplum damni antea illati alijs quoque.

e Hoc uerò τοῦτο.) Propoſitio.

f Verùm iam tempus eſt dicere.) Narratio, continens cauſæ confirmationem.

g Iuſta ira commoto,) Amplificatio confirmationis, à magnitudine iniuriæ, quam præcedentium enumeratione amplificat.

h Nec ipſo.) Collatio ſuæ modeſtiæ, & aduerſarij proteruitatis.

i Vocales iudices.) A'teſtimonijs aliarum.

k Auditis, uocales iudices, ipſum δίκατα dicere.) Corinthus de Attica dialecto agẽs, proprium fuiſſe Atticorum ait ἐνδιαλέχεσθαι ἐντυλίχεσθαι uocare, his uerbis: τὰς μυρρίνας μυρσίνας λέγουσι (de Atticis loquitur) καὶ τὸ συμπίεσαι συμπίτλειν, καὶ τῶν ἐνδιαλέχεσθαι ἐντυλίχεσθαι.

l In quibus aduerſus eos delinquit.) Cauſam ſuam probabilem facit ex ijs, quæ idem τοῦτο etiam in alios peccarit.

m Non plebeios tantum homines.) Amplificatio à perſonæ qualitate.

TIMON,

TIMΩN, Η ΜΙΣΑΝΘΡΩΠΟΣ. TIMON, SIVE Misanthropos: Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

HOc dialogo de diuitijs tractatur, quis scilicet uerus diuitiarũ usus sit, & quomodo retineãtur, quibus potissimũ obueniant, & quales reddant possessores. Occasio dialogi à persona Timonis sumpta est, quem Athenienses, quòd inhumanus planè esset, hominũq; congressus ac societatẽ uitaret, imò etiã publicis malis gauderet, Misanthropon appellarunt: cuius mortui quoq; sepulchrum (ut scribit Suidas) inaccessum & inuium factum fuit: cum mare, tanquam ipsum quoq; perosum illius inhumanitatem, inundatione eam terræ partẽ ubi sepultus erat, à reliqua abstractam secluſisset. In quo & tale epitaphium inscriptum fuisse fertur:

Hic iaceo, uita miseraq; inopiq; solutus:
Nomen ne quæras, sed male tute peri.

Huic igitur Timoni similes reddi & diuites, uidetur intelligere uelle Lucianus: utpote quos diuitiæ & fastuosos & insolentes & planè barbaros efficere consueuerunt. Fingit autẽ ab initio diuitem fuisse, sed ob liberalitatẽ, & quòd absq; iudicio in quosuis benignus esset, ad paupertatem redactum esse. Quã rem cum Iupiter ex ipsius querela, qua cum illo expostulando, in hominum malitiam & ingratitudinẽ à principio inuehitur, cognouisset, misertus illius, eo quòd & in deos pius fuerat, & multa illis sacra peregerat, diuitẽ denuò facere statuit, ac Plutum cũ thesauro ad ipsum mittit. Qui principiò ire detrectat, ostendens illum sua culpa pauperẽ factum esse, & cum talibus hominibus minimè perdurare se posse, atq; æquè odisse eos ut sordidos atq; auaros illos, qui nunquã omnino se utantur. Mediocritate enim utendi se gaudere. Atq; hic locus usum diuitiarum, & quomodo conseruari eædem debeant, docet. Deinde cum Iupiter in sententia persisteret, atque ita Plutus ducente Mercurio ad Timonem proficisceretur, inter eundum fingitur claudicare. Ibi, interrogante Mercurio, causam eius rei reddit, quòd quoties à Ioue mittatur, tardè incedat, neque uideat

quorſum eat, neq; norit ad quos eat. quoties autem à Dite mittatur, etiam alatum eſſe. Quo figmento ſignificare uidetur, improbos ac malos ſemper melioribus ſucceſsibus frui: probos autem, & à Ioue dilectos, aut nunquam, aut tardè in hac uita felices ac diuites fieri. Poſtremò interrogatus à Mercurio, cur deformis ac pallidus, tantopere ametur ab hominibus? reſpondet, inſcitia ac cæcitate illorum hoc fieri. Atque ibi cùm hos, tum alios effectus ſuos exponit: quæ omnia poſtremò actione & quaſi reipſa comprobantur, dum Timonem ab initio Plutũ reijcere atq; auerſari fingit: utpote ex paupertate modeſtum ac temperantem iam factum, & agnoſcentem ſuperiora mala, in quæ ex diuitiarum copia inciderat. Mox eundem acceptum cum ſumma cura aſſeruare: tumidumq́ue & inſolentem omnes alios homines uitare atq; contemnere. Additis ad finem etiam adulatoribus, ſcurris, aſſentatoribus, ſycophantis, fumi uenditoribus, & id genus alijs: qui ut corpus umbra, ſic ipſi diuitias atq; fortunam comitantur.

Ζεῦ φίλιε, καὶ ξένιε, καὶ ἑταῖρε, καὶ ὁμόγνιε, καὶ ἀστροπαῖε, καὶ ἑρμῆ, καὶ νεφεληγερέτα, καὶ ἐρίβρεμες, ἢ ἔστι ἄλλο οἱ ἡμβρότατοι ποιηταὶ καλοῦσι, καὶ μάλιστα ὅταν ἀπορῶσι πρὸς ἁμέτρα τότε γὰρ αὐτοῖς πολυώνυμος γινόμεθα, ὑπὲρ ἁλὸς τὸ πέλαγος τὸ μέτρον, καὶ ἀναπληροῖ τὸ ληχλωὶὲ ῥυθμοῦ ποῦ σοι νῦν ὁ ὁρισμάραγος ἀστραπή, ἢ ὁ βαρύβρεμος ὄρνυ τύ, καὶ ὁ αἰθαλόεις, καὶ ἀργήφης, καὶ σμερδαλέος λάμπεις: ἅπαντα γὰρ ταῦτα λέγ ἤδη αἰσχύνομαι, καὶ ἐπαινούμενος ποιητὰ-

Ivpiter[a] Philie, hoſpitalis, ſodalitie, domeſtice, fulgurator, iuſiurandice, nubicoge, grandiſtrepe, & ſi quod aliud tibi cognomen attoniti poetæ tribuũt: maximè cum hærent in uerſu. nam tum illis tu multinominis fact[b], carminis ruinam fulcis, metricq; expleshiatum. Vbi tibi nunc magnicrepum fulgur, grauifremum tonitru? Vbi ardens, candẽs, ac terrificũ fulmen? Nam hæc omnia iam palàm apparet nugas eſſe, fumumq́;

ποιητικὸς ἀτιχῶς, ἐξω τ' κατάγω τῶν ὀνομάτων. τὸ ᾗ ἀοὶ λιμὴν σου, ᾗ ἐκβόλον ὅπλον, καὶ πρόχειρον, ἀν εἶλ' ὅπως ἦλίως ἀκίνδυ, καὶ ψυχρόν ὄντι, μικρὰ δὲ λέγειν σπινθῆρα ἐργῶν κατὰ τῶν ἀδικούντων λειφυλάττον. δάττον γοῦν τῶν ἔπος πᾶν τις ἰδιχειρούτων ἴωλον θρυαλλίδα φοβηθέη αὖ, ᾗ τὸν τῦ παυδαμάτορ& λαρκανοῦ φλόγα, οὕτω δαλόν τινα ἐπανατείνασθαι δοκᾶς αὐτοῖς, ὡς πῦρ μὴ ἢ καπνὸν ἀπ' αὐτοῦ μὴ δηδίναι μόνον δὲ τὸ οἰδᾶν ἀπολαύειν τῦ ῥεύματος, ἵνα ἀνακληθέσεται δ' ἀσβόλου· ὅτι ἤδη διὰ ταῦτά σοι ᾗ ὁ σαλμωνεὺς ἀντιβροντᾷν ἐτόλμα, οὐ πάνυ τοι ἀπίδαν& ὢν πρὸς οὕτω ψυχρὸν τὸν ἐργὸν δία, δημιεργὸς ἀνὴρ, καὶ μὴ γαλαυχούμεν&. πῶς γάρ, ὁπου γε λαδάκης ὑπὸ μανδραγόρᾳ γέρᾳ λαδεῖσθαι, ὡς εὔτε τῶν ἐπιορκούντων ἀκούεις, οὔτε τοὺς ἀδικοῦντας ἐπισκοπᾶς: λυμᾶς

poeticum, nec omnino quicquam præter nominum ſtrepitum. Sed decătata illa tua arma eminus ferientia, expromptaq;, neſcio quomodo penitus extincta ſunt, frigentque adeò, ut ne minimă quidem ſcintillulam iracundiæ aduerſus nocẽtes reliquă obtineant. Itaq; citius quiuis ex his qui peieraturi ſunt, extinctum ellychnium metuerit, quàm flammă fulminis cuncta necantis: uſqueadeò tictionem quempiam in ſeſe uibrare te putant, ut incendiũ aut fumum ab illo proficiſcens, nihil quicquam formident: uerùm hoc ſolum uulneris inferri poſſe iudicent, ut fuligine compleantur. [b]Quibus rebus factum eſt, ut iam [c]Salmoneus tibi ſit auſus etiã obtonare: neq; id admodum ab re, quippe aduerſus ioue uſqueadeò ita frigidũ, uir ad facinora feruidus, audaciaq; tumidꝰ. Quidni enim faciat, ubi tu perinde ac ſub [d]mandragora ſternis, qui neq; peierãtes exaudias, neq; eorũ qui [e]flagitia cõmittunt, reſpectum ag-

λημᾶς δὲ, ἢ καὶ ἀμβλυώτερος πρὸς τὰ γιγνόμενα, ἢ τὰ ὦτα ἠκηκοώσαι, καὶ δάπερ οἱ νεοβοσκοί. ἐπεὶ νῦν γε ἔτι, ἢ ἐξύδυμος ὤν, ἢ ἀκμαῖος τὸν ἐγκέφαλον, πολλὰ μετὰ τῶν ἀλλοκότων καὶ βιαίων ἐποίεις, καὶ ὠμὸς ἦσθα τότε πρὸς αὐτὸς ἐπιχείρων, ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἐκ τοῦ παρόντος ἐπαύσαντο, καὶ ὁ αἰγὶς ἐπεσείετο, καὶ ὁ βροντὴ ἐπετάττετο, καὶ ὁ ἀστραπὴ σωτηρίως, ὥσπερ ἐκ ἀκροβολισμοῦ, πρὸς πυρίβιτο. οἱ σεσωμοὶ δ' ὑπὸ μεσημβρίαν ἦμεν, καὶ ὁ χιὼν σπανιώτερον, καὶ ὁ χάλαζα μικροτέρα. καὶ ἵνα σοι φορτικῶς λιπολογήσωμαι, ὑπὸ τοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ βίαιον. πολλαχοῦ τὴν ἀκρόπολιν χρόνῳ γενομένην ἐπὶ τῷ δεινοτάτῳ ὑγιὲς ὑπὸ ὑποβρυχίων ἀπάντων καταδεδυκότων, μόγις ἂν τις ἐνθυμήσειεν πρὸς πάλαι τῷ λυκωρεῖ, ξύμπυρόν τι καὶ ἀνθρωπίνου σπέρματος λείψανον φυλάττον εἰς ὕστερον γενεὰν καινήν.

Cæcutis autè lippitudine, & hallucinaris ad ea quæ fiunt, auresq; iam tibi obsurduerũt instar horum qui ætate defecti sunt: quandoquidẽ cum iuuenis adhuc esses, acriq; animo, uehemẽsq; ad iracundiam, permulta in homines maleficos ac uiolentos facinoras: neque tum unquam tibi cum illis erant induciæ: sed perpetuò fulmẽ erat in negocio, perpetuò obuibrabatur ægis, obstridebat tonitru: fulgur cõtinenter iaculorum instar frequentes: ad hæc nix cumulatim, neq; non grando saxorum in morem: atq; ut tecum grandius loquar, imbresq; rapidi & uiolenti, ac flumen quotidie exundans. Hinc tantum repentè Deucalionis ætate naufragium ortum est, ut omnibus sub aqua demersis, uix unica scaphula seruaretur, quæ in montem Lycorem appulit, humani generis quasi scintillulas quasdã seruans, unde sceleratim etiam genus in posterum propagaretur.

μάζου. τοιγαρ τοι ἀκόλουθα
ῥαδυμίας τἀπίχειρα λαμι-
βη παρ αὐτῶν, ὅτι δύνασθε ἔτι
σοί τινες, ὅτι σφανδόνασθε, ἐ
μή τις ἄρα παράργυρον ἐλυμα
πίων, ἢ οὕτως οὐ πάνυ ἀναγ
καῖα ποιεῖν λοιπῶν, ἀλλ' ἐς ἴσ
θ τι ἀρχαῖον σωτηλῶν. ἢ κἀ
κατ' ὀλίγον χρίνον σε, ὦ θεῶν
γενναιότατε, ἀπεφαίνουσι, πα
ρωσάμενοι δὲ τιμᾶς. ἐῶ λέγειν
ὁπόσακις ἤδη σε ἢ νεὼν σισυ
λήσασιν. οἱ δὲ καὶ αὐτῷ σοι
τὰς χεῖρας ἐλυμπιάσιν ἐπιβι
βλήσασι. καὶ σὺ ὑψηβριμίτης
ὢν ἠξίωσας ἢ ἀναστῆσαι τὰς λύ-
νας, ἢ τὰς γάτσνας ἐπικαλί-
σασθαι, ὡς βυσσομήσασθαι αὐ
τὰς συλλάβειν, ἔτι συσκυλο
μένας πρὸς τῶν φυγῶν. ἀλλ' ὦ
γενναῖε, καὶ γιγαντολίτης,
καὶ τιτανοπράτης καθάπερ, τὰς
πλοκάμους ἀφικρυβόμενος ὑπ'
αὐτ, λικάπνχω λαμπρυνόμ ἐ
χων ἐν τῇ λιξῇ. ταῦτα τοί
νυν, ὦ δαιμόσι, πλοῖκα πάν
σεται ὅτως ἀμελῶς ἀφορῶμε
να; ἢ πότε λυλάσεις τῶν τοσού

retur. Nimirum igitur & di-
gnum ſocordia præmium ab
illis reportas, cum tam nec ſa
cra faciat tibi quiſquam, nec
coronas offerat, niſi ſi quis
obiter in Olympicis: ac ita
ne is quidem rem admodum
frugiferam facere uideatur,
ſed priſcum quendam ritum
magis referre: ac penè Sa-
turnum, ô deorũ generoſiſſi-
me, te reddunt, magiſtratu
abdicantes. Omitto loqui,
quoties iam templũ tuum ſa-
crilegio compilarint, quum
tibi etiam ipſi in Olympiacis
manus admoliti ſunt. Atque
interea tu altifremus ille pi
gitabaris uel excitare canes,
uel uicinos aduocare, ut auxi
lio accurrentes illos compre
henderent, quum etiamdum
ad fugam adornarentur. Sed
egregius ille, gigantumq; ex
tinctor, & Titanum uictor,
h ſedebas, quum tibi cæſaries
ab illis circumtonderetur, de
cemcubitale fulmen dextera
tenens. Horum igitur, ô præclare, quis tandem erit finis, quæ
tu adeò ſecurè deſpicis? Aut quando de tantis maleficijs pœ-

τὸν ἀλιτήριον; πόσοι φαίδων-τός, ὁ δευκαλίωνός, ἱκανοὶ πρὸς οὗτος ὑποδέκτηλον ὕδωρ τοῦ βίου; ἵνα γὰρ τὰ λοιπὰ ἐάσας, τὰμὰ ἔπη, τοσοῦτος ἀδικημάτων εἰς ὕψος ἀρᾶς, ἡδὺ πλησίον ἐν πρωτεύουσι ἀποφήνας, ἡδὺ πᾶσι τοῖς δυμελέσι ἐπονυρίσας· μᾶλλον δὲ ἀδρὸν εἰς σύμμιξίαν τῶν φίλων ἐκ χίας τὸν πλοῦτον, ἐπανδὴ πίονος διὰ τοῦτο ἡγεμόνα, οὐκ ἔτι οὐδὲ γνωρίζομαι πρὸς αὐτῶν, οὔτι προσβλέπουσί οἱ τίνες ὑποπτήσσοντες ἡδὺ προσκυνοῦντές τε, λιχηνοῦ ἐμοῦ τοὐνόματος ἀπαυστημένοι. ἀλλ' ἐμοῦ ἡδὺ ὀλίγα βαδίζων ἐντύχοιμι τινὶ κὠπῶν, ὥσπερ τινὰ τῶν πάλαι πανδοῦ νυκτὸς ὑπαντίαν, ὑπὸ τοῦ χρόνου αὐαπεφαμμένῳ, πανδόξοντα, μηδὲ ἀσχημόνοντι. οἱ δὲ ἡδὺ πίῤῥωθεν ἰδόντες, ἐτράπουν ἐκβάπτοντο, δυσαύστητον ἡδὺ ἀποῤῥίπτειν δίαιμα ὄψεσθαι ὑπολαμβάνοντες, τὴν οὐ πρὸ πολλοῦ σωτῆρα, νῦν δὲ δύσ-

n.is sumes? Quot Phaetontes aut Deucaliones ſatis idonei ſint, ad expiandum tam inexhauſtam morum iniquitatem? Etenim ut de communibus ſileam, de ijs quæ mihi acciderunt dicam. Cum tam multos Athenienſes in ſublime euexerim, i ex pauperrimis diuites reddiderim, cunctis quotquot opus haberent ſuppeditarim, imò ſemel uniuerſas opes in amicos iuuãdos effuderim; ſimulatq; his rebus ad inopiam deueni, iam ne agnoſcor quidem ab illis, nec aſpicere dignantur me, qui dudũ reuerebantur, adorabãt, meóq; de nutu pendebant. Quòd ſi quando per uiã ingrediens, fortè fortuna in eorum quempiã incidero, perinde ut euerſam hominis iam olim defuncti ſtatuam, ac temporis lõgitudine collapſam prætereunt, quaſi ne norint quidem. Porrò alij procul cõſpecto me, aliò ſeſe

detorquent: exiſtimantes ſeſe inauſpicatum abominandúmque uiſuros ſpectaculum, quem non ita pridem ſeruatorem

& adiu-

ἀδρᾳκτίλῳ αὐτῶν γεγενημένον. ὥστε τὸ τῶν λακῶν ὑδὲ ταύτλῳ τὴν ἰσχατιὰν ῥαπέμενος, ἐναψάμενος λιφδάβαν, ὀργάζομαι τὴν γῆν, τὸ μισθὸς ὀβολῶν τεττάρων, τῇ ὀρυμίᾳ τὴ τῇ λιπαλλᾳ πρεσφιλοσοφῶν ἐν ταῦδα. Ἔστι γοῦν μοι λοιπὸν ἀδρ λαικεῖν, μηπότε ὄψιαθαι πολλοὺς πρὸ τὴν ἀξίαν ὧν πράττοντας· αἰσχρότερον γὰρ τοῦτό γε. ἄλλ ποτ' οὖν, ὦ Κρόνου καὶ ῥᾴας υἱέ, τὴν βαθὺν τοῦτον ὕπνον ἀποσοβάμενος, καὶ νόμιμον (ὑπὲρ τὸν ἐπιμηνίδην γὰρ ληκύθισας) καὶ ἀναρίπισας τὸν λόφανδρον, ὃ ἐν δὲ Ὀλύμπου ἐναυσάμενος, μιγάδα ποιήσας τὴν φλόγα, ἐπιδέξαι τινα χρηὸν ἀνδρώδης τὴ νικοποιοῦ Διός. εἰ μὲ ἀληθῆ ἐστι τὰ ὑπὸ Κρητῶν πρὸ σοῦ, καὶ δὲ σῆς ταφῆς μυθολογούμενα. Ζ. τίς οὗτός ἐστιν, ὦ Ἑρμῆ, ὁ λιπραγὼς ἐν δὲ ἀτίμητος, πρὸς τὸν Ὑμηττὸν ἐν τῇ ὑποφαίας; πονηρὸς ὅλος, καὶ αὐχμῶν, καὶ ὑπολιφδάβου· σκάπελι, οἶμαι, ἐπικεκυφώς,

& adiutorem ſuum eſſe prædicabant. Itaque prementibus malis, [k] ad extrema redactus conſilia, rhenone arrepto terram exerceo, quaternis conductus obolis, atq; hic cum ſolitudine cum'que ligone philoſophor. Hoc interim lucri mihi uideor facturus, quòd poſthac nõ intuebor plerosq; præter meritum ſecundis fortunæ ſuceſſibus utẽtes. nam illud uel maximè urit. Iam igitur tandẽ aliquando Saturni Rheæ' que proles, excuſſo profundo iſto grauiq; ſomno (nam Epimenidẽ quoq; dormiendo uiciſti) denuò iactato fulomine, aut ex Oeta redaccenſo, ingenti reddita flãma irã aliquã ſtrenui illi[o] ac iuuenis Iouis oſtẽde, niſi uera ſint quæ à Cretẽſibus de te tuaq; ſepultura ferũtur. I V. [m] Quis hic eſt Mercuri, quem audio ſic uociferantẽ ex Attica, ad radicẽ mõtis Hymetti, horridus totus ac ſqualidus, pellẽq; hircina amictus? fodit aũt, ut arbitror. nam pronus incũbit,

homo

λάλος αὔθρωπος, ἡ δραστός. ὦ πω φιλόσοφός ἐστιν. ὁ γὰρ ἂν ἄλλως ἀσεβὴς τὰς λόγους διεξέλθοι δι' ὑμῶν. Ερ. τί φῄς, ὦ πάτερ; ἀγνοεῖς Τίμωνα τὸν Ἐχεκρατίδου, τὸν Κολυττιέα; οὗτός ἐστιν, ὃν πολλάκις ὑμᾶς διὰ ἱερῶν τετέλεσται ἐστιάσας, ὁ νεκπλοῦς, ὁ τὰς ὅλας νυκτὸς ὀμόμενος, ὡς ἓν λαμπρὸν ἀνάδημα ἱστάζων τὰ διάσια. Ζ. φοῦ τὸ ἀλλαγοῦς. ὁ λαλὸς ἀνὴρ, ὁ πολύσιος, πόρρω δὴ σὺ τοσοῦτοι φίλοι; τί πρὸς σὲ τοιοῦτός ἐστιν; οὐχμηρός, ἄδλιος, ἡ σκαπανικός, ἡ μιδαμοῦ ὀστοῦν, ὡς ἔοικεν, ἄτυ βαρέως ἐκφέρων τὸν λίκελλον. Ερ. οὐτοσὶ μὴ ἀπῇν, χρυσίτης ἐπὶ ῥιψῳ αὐτ, ἡδὺ φιλανδρωπία, ἡ ἐ πρὸς τὰς ἀνομένους ἄπασα τὰς εἰκῆ. ὡς ἢ ἀλλαδὰ λόγῳ, ἀδοια, ἡδὺ εὐάδασα, ἡ ἀφροσία πόρρω τὰς φίλους, ὃς ἐ σωσία διὰ ξυξ ἡδὺ λύσεις χαριζόμενος. ἀλλ' ὑπὸ γυπῶν τοσούτων ὁ ἐκ πολλάκων ἐκφερόμενος τὸ ἔσχαρ, φίλους

homo loquax & confidens. mirũ ni philosophus est. neq; enim alioqui adeò impia nefariaq; in nos fuerat dicturus. MER. Quid ais pater? án nõ nosti Timonẽ Echecratidis filium, Colyttensem? Hic nimirum est, qui nos sæpenumero in sacris legitimis conuiuio accepit, ille repentè dies factus, ille qui totas hecatombas, apud quem splendidè Ioualia festa cõsueuimus agitare. IVP. Hem, quæ nã ista rerũ cõmutatio? hiccine honestus ille? ille dies, quẽ tam frequentes cingebãt amici? Quid igitur accidit ut hoc sit habitu? squalidus, ærumnosus, fossor cõductitius, uti conijcio, quum tam grauem ligonem gerat. MBR. Ad hunc modũ illũ quodammodo probitas euertit atq; humanitas, et in omnes quicũq; egerẽt, misericordia: at reuera uecordia potius, facilitásque, nullúsque in fusp iciendis amicis delectus: quippe qui neutiquam intellexerit, sese coruis lupisq; largiri. Quin magis, quum à uulturibus tam multis misero iecur eroderetur,

ob id

φίλους εἶναι αὐτοὺς καὶ ἱταίρους ὥστε, κἂν συνοίσας τι πρὸς αὐτὸ χαίρωσιν τῇ θέᾳ. οἱ γὰρ τὰ ὀστᾶ γυμνώσαντες ἀκριβῶς, καὶ τὰ ἐμβαλοῦσι, καὶ εἴ τις μυελὸς ἐνδὸν ἐκμυζήσαντες, καὶ τάτομ εἴ μάλα σπουδῶς, ὥχοντο αὖθις αὐτὰ, καὶ τὰς ῥῖγας ὑποστέλλουσι μόνον ἀπολιπόντες, ἀλλὰ γνωρίζουσιν ὅτι, ἀλλὰ προσβλέπουσι (πόθεν γὰρ) ἢ ἐπιμελοῦνται, ἢ ἐπιλελοίπασιν ἐν τῷ μέσῳ. διὰ ταῦτα δικαίως, καὶ ἀποφθίρας, ὡς ἐθέᾳς, ἀπολιπὼν τὸν αἰσχύνει τὴν ἄγυιαν, μισθῷ γεωργῶν, μισεγχελῶν τοῖς ἁλιεῦσι, ὅτι οἱ πλησιώτατοι παρ' αὐτοῦ, μάλα ὑπερηφανῶς παρέχονται, ἀλλὰ πάντα ἀ Τίμων ἁλιεῖται ἀλάστως. Ζ. καὶ μὲν δὴ πάνυ φιλόφρονος, ἀλλ' ἀμελητέος. ἐπόταν γὰρ ἀγανακτῇς ἀνυσχῶν, ἐπεὶ καὶ ἡμεῖς πειρώμεθα τοῖς ἁπαξαπάσιν ἀλλάξιν ἐκείνοις, ἐπιλελησμένοις αὐτῶν, τοσαῦτα ταύτην τι καὶ αὐτῶν πλέον

ob id amicos eos neceſſarios que iudicabat, quaſi beneuolentia erga ſeſe afficerẽtur, quum illos epulæ magis caperent. Ergo poſteaquam oſſa penitus nudaſſent, circumroſiſſentq;, deinde ſi qua medulla ſuberat, hanc quoq; admodum diligẽter exuxiſſent, aut fugerunt, exuccum & radicitus defectum deſtituentes, adeò ut poſtea ne agnoſcant quidem, aut aſpiciant: tantũ abeſt ut ſint qui ſuppeditent, impartiántque. His ob res foſſor, et ſago, ut uides, operatus pelliceo, urbem præ pudore fugiens, mercede terram exercet, aduerſus ingratos atra bile ſtomachatur, qui qui dem ſua benignitate ditati, admodũ faſtuoſe nunc prætereant, ac ne nomen quidem an Timon uocetur nouerint.

IVP. ° Atqui profectò uir neutiquam faſtidiendus, neque negligendus: & iure optimo indignatur, qui ijs tantis in malis agat. Quare ſceleratos iſtos adulatores ipſi quoq; fuerimus imitati, ſi eum uirũ neglexerimus, qui tantum taurorum & caprarum pinguiſſimas

ταῦτα διαθέσεως ὑμῖν ὦδί τ βαμβῶν, ἵτε γοῦν ἐν ταῖς ῥισὶ τῶν ἐνίασαν αὐτῶν ἔχω. πλὴν ἀπ' ἀσχολίας τι, καὶ θορύβου πολλοῦ τῶν ἐπιτηκούντων, καὶ διαζομένων, καὶ ἁρπαζόντων, ἔτι δὲ καὶ φόβου τ παρὰ τῶν ἱερωσυλούντων (πολλοὶ γὰρ ἔτεσι, καὶ δυσφύλακτοι, καὶ δὲ ἐπ' ὀλίγον διαταμῦσαι ὑμῖν ἐφιᾶσι) πολὺ ἄλλο χρόνον δ' ἀπὸ βλέψαι εἰς τὴν ἀττικὴν, καὶ μάλιστα δὴ οὖ φιλοσοφίᾳ καὶ λέσχαι ἐμοὶ ἐπεπόθησαν αὐτοῖς. μαχομένων γὰρ πρὸς ἀλλήλους, καὶ διηρημένοις, δὴ ἐπακτὸν δεῖ τ σύχῳν. ὥστε ἐγὼ ἐδίδουσάμην χρὴ τὰ ὦτα διαδῦσαι, ἢ τὸ περιβλῶσι πρὸς αὐτῶν, ἀρτίως τινα, καὶ ἀσώματα, καὶ λέγοις μεγάλῃ τῇ φωνῇ ξυνειρόντων. διὰ ταῦτά τοι ἐκὼν τέτμον ἀμεταυδήτων σωίβω πρὸς ὑμᾶς, οὐ φαῦλον ἐόντα. ἔμπης δὲ τ πλοῦτον, ὦ ἑρμῆ, παραλαβὼν, ἄγοιδι πάρ αὐτὸν κατὰ τάχος.

ἀγίτω

simas quasq; nobis in aris doleuerit, quarũ nidor etiãnum mihi in naribus residet: tametsi propter negocia, maximamq; turbã peierantiũ, tum ui nõ iure agentium, neque non aliena rapientium: præterea ob formidinẽ, quã mihi pariunt sacrilegi, qui quidem tum multi sunt, tum obseruatu difficiles, adeò ut ne minimũ quidem nos contiuere finant: iampridẽ profectò ad Atticam regionem oculos detorsissem, maximè posteaquam philosophia & de uerbis digladiatiões apud istos increbuerunt, ita ut pugnantibus inter se istis uociferantibusque, ne exaudire quidem mortaliũ uota liceat: unde mihi necessum est aut auribus obturatis sedere, aut dirumpi ab eis, conficiq;, qui uirtutem quandã, & incorporea quædam, meracisq; nugas ingenti uociferatiõe conflectunt. P Hæc in causa fuerunt, ut hunc quoq; neglexerim, cum haud mediocriter de nobis sit meritus. Q Quod reliquũ est Mercuri, tu Plutum adducens, quantũ potes ad istum abeas.

Porrò

ἤγετο δ' ὁ Πλοῦτος καὶ τὸν Θησαυρὸν μετ' αὐτοῦ, καὶ μόλις τοσοῦτον ἄμφω παρὰ τῷ Τίμωνι, μηδὲν ἀπαλλαττόμενοι σὺν ῥᾳδίως, μᾶλλον ὅτι μάλιστα ὑπὸ χρηστότητος καὶ οὐδὲν ἐπιλείπειν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἰδίων. πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἐκείνοις, καὶ τῆς ἀχαριστίας, ὧν ἐπειράθησαν πρὸς αὐτόν, νῦν οὐδὲν μᾶλλον σκήψομαι, καὶ δίκην διώσουσιν, ἐπαδὰν τὸν ὄφιν τὸν ἐπικρανίδιον, καὶ τὰ γαμμόδια αὐτοῦ, καὶ ἀποτομωμένου αὐτοῖν δύο κεφαλὰς ἀμύξωμαι, ὅτι ποτὲ φιλοτιμότερον ἐκέντησα πρώην τὰ τῶν σοφιστῶν αὐτὸν ξαγόραν, ὃς ἐπαινέτους ὁμιλητὰς μᾶλλον ἢ φίλους ἄνευ τινὸς ὠφελείας τοὺς δυσὶ. ἀλλ' ἐκείνου μὲν διὰ μαχήσομαι. ὑπάρξει γὰρ αὐτοῦ τῷ χάρᾳ Περικλῆς. ἐγὼ δὲ διαφανὲς ἐκ τοῦ αὐάκειον ποιήσας, ἐκεῖνό τι διατήξω, καὶ αὐτὸς ἐλίγου δεῖν σωτὴρ γένωμαι παρὰ τῶν θεῶν. πολλῶ ἐπαθεν ἐν Ἰωσούτῳ καὶ αὖθις τιμωρία ἔσται αὐτοῖς, ἢ ὑπ' ὀργῆς ἐσώσατο τὸν Τίμωνα ἐρῶσιν.

Porrò Plutus unà ſecum ducat & Theſaurum: & utrique apud Timonem perſeuerent, neq; uſquam adeò facilè demigrent, etiamſi quàm maximè rurſum illos per bonitatem ex ædibus exegerit. ¶ Cæterùm de palponibus illis, atq; ingratitudine qua in hunc ſunt uſi, in poſterum conſultabo: pœnasq; daturi ſunt, ſimulatq; fulmen inſtauerauero. Nam fracti ſunt in eo retuſa cuſpide duo è radijs maximi, quum nuper acuidius in ſophiſtam Anaxagoram iacularer, qui ſuis familiaribus ſuadebat, nullo pacto eſſe ullos nos qui dij uocaremur. Ac illũ quidem errore non feriebam, propterea quòd Pericles obtẽta manu eum protexerit: cæterùm fulmen in Caſtoris ac Pollucis templum detortum, tum illud exuſſit, tum ipſum parũ abfuit quin ad ſaxum cõminueretur. Quanq̃ interim uel id ſupplicij ſatis magnum in

Εφ. οἷον

iſtos fuerit, ſi Timonẽ conſpexerint egregiè locupletẽ factũ,

MAER.

Ερ. εἶεν τί μέγα μεμψαίμην ἂν, καὶ ἐγκαλέσαιμι, καὶ δραστικὸν, ὃ τοῖς διαβεβλημένοις μόνοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς εὐχμηλέοις ἔστι χρήσιμον; ἰδὲ γὰρ αὐτίκα μάλα πλήσει τὸν ἐν τῷ τετάρτου διατεθησόμενος Τίμων, βοήσας, καὶ παῤῥησιασάμενος ἐν τῇ εὐχῇ, καὶ ὠθήσας τὸ Δία. ἃ γὰρ σιωπῇ ἐσιωπᾶτο ἐπὶ πλείονα χρόνον, ἅτε οὐ ἐσιωπᾶτο ἀμελούμενος. Πλ. ἀλλ' ἐγὼ οὐκ οὖν ἀπέλθοιμι, ὦ Ζεῦ, παρὰ σοῦ. Ζ. διατί, ὦ ἄριστε Πλοῦτε, καὶ ταῦτα ἡμῖν διαλεγόμενος; Πλ. ὅτι νὴ Δία ὕβριζον εἰς ἐμὲ, καὶ ἀσεβοῦσι, νὴ εἰς πολλὰ διαμάρτυρος· καὶ τῶν τε, παρόντων αὐτῷ φίλον ὄντα, καὶ μόνον εὐχὴ διαφανεῖς με ἀνώδυνα δὴ οἰκίας, καθάπερ οἱ τὸ πῦρ ἐκ τῶν χειρῶν ἀποῤῥίπτοντες. οὕτως ἂν ἀπέλθω πᾶσαν εἰσιοῦσα καὶ διάλαξι, καὶ ἐταίρας παρακλαυσόμενος· ἐπ' ἐκάνης, ὦ Ζεῦ, πέμπει με, τὰς ἀδυσωπήτους δὴ λαμπάδας, τὰς τὰ εἰσόψεις, οἷς τίμιος ἐγὼ, νὴ τὰ εἰπεῖν·

MER. Quantum habet momenti, altum uociferari, & obstreperũ audacemq; esse? Idq; non ijs modò qui causa agunt, uerùm etiam qui uota faciunt, conducibile. En ut mox è pauperrimo diues euasurit Timon, qui se in precando clamosum & improbum præstiterit, Iouemq; reddiderit attentum. Quòd si silentio fodisset incuruus, etiam nunc foderet neglectus. PL. At ego, Iupiter, [s] haudquaquam ad istũ rediturus sum. IVP. [t] Quid ita non rediturus optime Plute, præsertim à me iussus? PL. Quoniam per Iouem iniuria me affecit ejiciens, & in multa fragmẽta dissecans: idq;, quum illi paternus essem amicus: ac me, penè dixerim, fusciuis ex ædibus extrusit, nec aliter quàm ij qui è manibus ignem abijciunt. [u] Num rursus ad istum ibo, parasitis, adulatoribus & scortis donandus? Ad eos me mitte, ô Iupiter, qui munus intellecturi sint, qui amplexuri: quibus equidem in precio sim, & maiorem in modum exoptatus.

ἀπόθετον, οὗτοι ἢ οἱ λάροι, τῇ ψυχίᾳ ξυνίστωσαν, ὦ πρωτιμῶσιν ἡμῶν, ἢ διφθόραν παρ αὐτῶν λαβόντες, καὶ λίπελλαν, ἀγαπάτωσαν ἄβλιοι, τέτταρας ὀβολὸς ἀποφθορντες, οἱ λίκας ταλάντους λωρίας ἀμελητὶ προϊέμενοι. Ζ. οὐδὲν ἔτι τοιοῦτον ὁ Τίμων ὀργᾶσιτ' πρὸς σέ. πάνυ γὰρ αὐτὸν ἡ λίπελλα τι παραλαγύνηκε, εἰ μὴ πανταπασιν πάλαγητός ὅτι τῶν ὀφθαλμῶν, ὡς χρῶ σε αὐτὶ τῶν πλουσίας πρασπᾶσθαι. σὺ μέντοι πάνυ μεμψίμοιρος εἶναί μοι δοκᾶς, ὃς νῦν μὲν τὸν Τίμωνα αἰτιᾷ, διότι σοι τὰς θύρας ἀνεπτάσας, ἡδίως πρίοιο ἂν ὑπ' αὐτοῦ ἀπολυθῆναι, ὅτι ἀποκλείων, ὅτι ζηλοτυπῶν. ἄλλοτε δὲ τοὐναντίον ὑγιαίνειν λατὰ τὸ πλουσίων, διαπεπλῆσθαι λέγων πρὸς αὐτῶν ὑπὸ μοχλοῖς, καὶ βύλεσι, καὶ σημείων ἐπιβολαῖς, ὡς μηδὲ παρακύψαι σοι ὀν τὸ φῶς δυνατὸν εἶναι. ταῦτα γὰρ ἀπωδύρω πρός με, ἀποπνίγεσθαι λέγων ἐν πολλῷ τῷ σκότῳ. καὶ δὲ ἔτι πρὸς ἡμᾶς ἐφάμανς præfocari te nimijs tenebris: eoq; pallidus nobis occur-

exoptatus. At hi ſtupidi cum inopia cõmercium habeant, quam nobis anteponunt, ut ab ea accepto ſago pelliceo, ligoneq;, ſat habeant quum quatuor lucrãtur obolos, decem talenta contemptim dono dare ſoliti. IVP. Nihil iſtiuſmodi poſthac in te facturus eſt Timõ, quippe quẽ ligo abundè ſatis corrupuerit: niſi prorſus nullum dolorem ſentiunt illius ilia, te uidelicet potius, quàm inopiã eſſe præoptandam. X At tu mihi querulus admodum uideris eſſe, qui nunc Timonẽ incuſes, quòd tibi patefactis foribus liberè permiſerit uagari, neq; includens, neq; zelotypus in te. Porrò aliàs diuerſa de cauſa in diuites ſtomachabare, quum diceres te ab illis, repagulis, claubis, ac ſignorum obiectaculis impreſſis ita faiſſe concluſum, ut ne proſpicere quidem in lucem tibi liceret. Id igitur apud me deplorabas, affir-

ου, καὶ φρονιδ@ ἀνάπλεως,
σωσιστικὸν τοὺς λαπίνους
πρὸς τὸ ἰδ@ τ συλλογισμῶν,
κ) ἀποδράσασθαι ἀπειλῶν, ἃ
ηκιερᾶ λάβοις παρ' αὐτ. κ) ἵλεως
τὸ πρᾶγμα ὑποδέξεσθον ἰδίκ
σοι, ἢν χαλκῆ ἢ σιδηρῆ δηλά
μῃ, λαβάπερ τῶν Δαναάδων παρ
θενίαδας, ὑπ' ἀκριβίσι κ) παμ
πονήροις παιδαγωγοῖς ἀνατρε
φόμενον, τῇ τόκῳ, καὶ τῇ λογι
σμῷ. ἄτοπα γοῦν ποιᾶν ἔφα
σκεν αὐτὰς, ὁρῶντας μὲν εἰς
ὑποβολὴν, εἰδὸν ἢ ἀπολαύειν
ἢ τολμῶντας, ἀλλ' ἐπ' ἀλέας
χαμαιρόης τῷ ὄρνιτι, λυρίστ γε
ὄντας, ἀλλὰ φυλάτ]ειν ἐχρηγο
ρότας, ἐς τὸ σημεῖον κ) τ μαχ-
λὴν ἀσκαφδαμυκ]ὶ βλέποντας,
ἵναν ὦ ἀπόλαυσιν εἰσμένοις, εἰ
τὸ αὐτὰς ἀπολαύειν ἔχειν, ἀλ-
λὰ τὸ μυδρῷ μί]αδιδόναι τῆς
ἀπολαύσεως, λαβάπερ τῶν ἐν
τῇ φάτνῃ λιῶα, μήτε αὐτῶν ἐσ
δίσασθαι τῶν λειδῶν, μήτε τῷ
ἵππῳ ποιοῦντι ἐπιβρίπουσαν.
καὶ προσίτι γε καὶ λατιγίλας
αὐτῶν

rebus, & curis confectus, dã
gitis etiamnũ ex aſſiduo col-
ligendi coaceruandi que uſu
contractis, contortis que.
Quòd ſi quando daretur op-
portunitas, aufugiturum quo
que ab illis te minitabare.
In ſumma, rem ſupra mo-
dum acerbam iudicabas, in
ereo ferreo ue thalamo, Da
naes exemplo, uirginem aſ-
ſeruari, atque à ſceleſtiſſi-
mis educari pædagogis, Fœ
nore, & Computo. Proinde
abſurdè facere aiebas hos,
quòd te præter modum ada-
marent: neq;, quum liceret,
frui auderent: neq; quum ip-
ſis eſſet in manu, amore ſuo
ſecurè uterentur, ſed uigiles
obſeruarẽt, ad ſignum ac ſe-
ram oculis nunquam conni-
uentibus, neq; uſquã dimotis
ſemper intuẽtes: abundè ma-
gnum fructum arbitrantes,
non quòd ipſis fruendi facul
tas adeſſet, ſed quòd nemini
fruendi copiã facerent, non
aliter quàm ὑ in præſepi canis, nec ipſe ueſcens hordeis,
nec equum famelicum id facere ſinens. Quinetiam ridebas

iſtos,

αὐτῶν φειδομένων, καὶ φυλαττόντων, καὶ τὸ κεκινέτω, οὐ τὰς ξυλοβυποστόμους ἀγνοούντων ἢ ὡς καταφρονοῦντας οἰκέτας, ἢ διὰ πενίαν, ἢ παιδαγωγῷ ὑπεισιόντα λαθραίως ἐμπαροινούσῃ ἢ λακωνιάζουσα καὶ ἀνόσιον δοκοῦντα, πρὸς ἀμαυρόν τι καὶ μικρὸν ὑποσμυχόμενον, καὶ λιψὰ λίαν θρυλλίδιον, ἐπαγρυπνεῖν ἁπάσαις τοῖς τίνιοις. πῶς εἶναι δὲ ἀδικον, πάλαι μέν σε ταῦτα αἰτιᾶσθαι, νῦν ἢ τῷ Τίμωνι τὰ ἐναντία ἐπικαλεῖν; ΠΛ. καὶ νῦν εἰ γε τἀληθῆ βιτάζοις, ἄμφω σοι εὔλογα λέξω ποιεῖν. τοῦ τε γὰρ Τίμωνος τὸ μὴ σὺν ἔργῳ αὐτὰ μέμφεσθαι, ἀμελὲς, καὶ οὐκ εὐνοϊκὸν, ὡς ἐμὲ ἀκόντως ἂν δοκοίη· τούς τε ἂν κατάπλεον ἐν θύραις καὶ σκότῳ φυλάττοντας, ὅπως αὐτοῖς παχύτερον γνοίμην, καὶ πιμελὲς, καὶ ἀνόσιον καὶ ἐπιμεμιγμένους, ὅτι προσαπτομένους αὐτὸς, οὔτι ἂν τὸ φῶς προάγοντας, ὡς μὴ ὀφθείλω παρὸς ἕνος, ἀνοήτου

istos, qui parcerent, asseruarentq;, & (quod esset absurdissimum) ipsi quidem sibi subtraherent, uererentúrque cõtingere: non intelligerent autem, fore ut aut scelcratissimus famulus, aut dispensator, aut liberorũ pædagogus furtim subiret, ludibrio habiturus infelicem & inamabilem herum, quem postea sinat ad fuliginosam, & oris angusti lucernulam, ac siticulosum scirpulum usuris inuigilare. Quid itaq; ? an non iniquum, quum hæc quondam incusaueris, nunc in Timone diuersa his criminari? PLV. Atqui si rem uerè perpenderis, utrumque me iure facere iudicabis. Nam & Timonis ista nimia lenitas, negligentia potius, haud beneuolẽtia studiumq;, quod ad me pertinet, meritò uideatur. At è diuerso, qui me ostijs ac tenebris inclusum seruabant, id

agentes, quo scilicet crassior saginaciorq;, ac uehemẽter corpulentia onustus euaderem: quum interim neq; ipsi contingerent, neq; in lucem producerent, ne uel aspicerer à quopiam,

αὐστηρὸν ἐνόμιζον εἶναι, καὶ ὑβρι-
στὰς, ἐλλιμενωτάς με ὑπὸ
τοσούτοις ἀδυμοῖς ἁλισκόμενον-
τας, οὐκ ἐλύτας, ὡς μεταμε-
λὴν ἀπίασιν ἄλλῳ τινὶ τ' ὀ-
λαμένην με καταλιπόντες.
ἔτ' οὖν ἐκείνους, ὅτι τὸς πάνυ
προχείρους ἐς ἐμὲ τότε ἐπαι-
νῶ, ἀλλὰ τὸς ὑπερ ἄριστον ὄφι,
μέτριον ὠνηθέσθαι τῷ πράγ-
ματι, ἢ καὶ μήτε ἀφιξομένους
τοπαράπαν, μήτε προσομι-
νοῦς τὸ ὅλον. σκόπει γὰ, ὦ ζεῦ,
πρὸς τοῦ Διὸς, εἴ τις νόμῳ γέ-
μας γυναῖκα νέαν, καὶ καλὴν,
ἔπειτα μήτε φυλάττοι, μήτε ζη-
λοτυποῖ τὸ παράπαν, ἀφιεὶς καὶ
βαλίζειν ἔνθα ἂν ἐθέλοι νύ-
κτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ ξυνεῖ-
ναι τοῖς βουλομένοις, μᾶλλον δ'
αὐτὸς ἀπάγοι μοιχοῦσθαι πο-
λὺν αὐτίκα τὰς θύρας, καὶ μὴ
προπύλαιον, καὶ πάντας ἐπ' αὐ-
τῶν καλῶν, ἆρα ὁ τοιοῦτος ἐ-
ρᾷν δόξειεν ἄν; ὁ σύ γε, ὦ ζεῦ,
τοῦτο φάναι ἄν, ὁρᾳθεὶς πολλά
κις. ἐὰν δέ τις ἐμπαλιν ἐκδιδό-
ναι γυναῖκα ἐς τὴν οἰκίαν νό-

hos dementes & contume-
lioſos in me iudicabam, quip
pe qui me nihil cõmeritum
tot in uinculis cogerent ſitu
carieq; putreſcere: haud in-
telligentes, quò mox demi-
grent, me alij cuipiã, cui for-
tuna fauerit, relicturi. Nec
hos igitur probo, ſed ne illos
quidem qui nimiũ facilè mi-
hi manus admouent: ſed qui
(quod eſt optimum) media-
critate utantur, uti nec pror
ſus abſtineant, neq; penitus
profundãt. Etenim illud per
Iouẽ cõſidera Iupiter: ᴢ Si qs
ubi puellulam & formoſam
lege duxiſſet uxorem, poſtea
neq; obſeruet, nec ulla omni-
no zelotypia proſequatur: ui
delicet ſinẽs illam noctu atq;
interdiu quòcunque libitum
ſit ire, & quicunque uoluiſ-
ſent, cum ea habere rem, uel
producat potius ultrò ut adul
teretur, fores aperiẽs, proſti
tuturusq;, & quoslibet ad il
lam inuitãs, num hic amare
uidebitur? Profectò hoc tu nequaquam dices Iupiter, qui fæ
penumero amorem ſenſeris. Rurſum ſi ingenuam lege domi
deducat,

μὴ παραλαβὼν ἐπ' ἀρότῳ παί-
δων γνησίων, ὁ δὲ μήτε αὐτὸς
προσάπτοιτο ἀκμαίας ἡδὲ λα-
λῆς παρθένου, μήτε ἄλλῳ πρόσ-
βλέπων ἐᾷ βρίσαι, ἄγονον δὲ καὶ
τᾶφων ἀκατακλείσας παρθε-
νοῦσι, καὶ ταῦτα ὁρᾷν φάσκων,
καὶ λῆλω ὧν ἀπὸ σῦ χρείας,
καὶ σῦ σαρκὸς ἐπιστυγνάς, καὶ
τ' ὀφθαλμῶν τοδιλυκότων,
ἐν' ὅπως ὁ τοιοῦτος ὁ παρα-
παίειν δέξεται αὖ, δίον παιδο
ποιεῖσθαι, καὶ ἀπολαύειν τοῦ
γάμου, καταμαράνων σὺν πρό-
σωπον οὕτω καὶ ἐπόρασον διό-
λου, καθάπερ ἰσβόλαν τῇ δόλμο
φέρω βίφιν διὰ παντὸς τοῦ
βίου; ταῦτα καὶ αὐτὸς ἀπανα-
κῶ, πρὸς ἐνίων μὲ ἀτίμως λα-
κτιζόμενος καὶ λαφυασόμενος,
καὶ ὀξυτολύμενος, ὑπ' ἐνίων
δὲ, ὥσπερ στιγματίας δραπέ-
της πεπαλμένος. Ζ. τί εἶναι
ἀγωνιᾶς ἐκατ' αὐτῶν; ΔΙ. ὁ
δόασι γὰρ ἄμφω ἐκαλεῖ τλῶν δί
πλω, οἱ μὲν ὥσπερ ὁ Ταύταλος
ἄποτοι καὶ ἄγευστοι, καὶ ξηρὸ
τὸ στόμα, ἐπικλώστου μόνον

deducat, uti liberos legitimos progeneret, cæterùm nec ipse contingat florentem ætate decoramq; uirginem, nec alium sinat aspicere, sed inclusam, orbam, sterilemque in perpetua uirginitate contineat, idq; præ amore se facere prædicet: & hunc quidē præferat, pallore, corpore exhausto, oculis refugis, nū fieri potis est ut huiusmodi nō desipere uideatur? quippe q quum liberis oportuerit operam dare, fruíque coniugio, puellam adeò formosam atq; amabilem sinat emarcescere per omnem uitam, tanquam Cereri sacerdotem alens. Hui iusmodi et ipse indignè fero, cum à nonnullis ignominiosè cædor calcibus, laniorq; atq; exhaurior: à nōnullis contrà perinde ut stigmaticus fugitiuus cōpedibus uincior. IV. Quid est autem quòd aduersus illos indigneris, quando-quidem utrique pœnas egregias luunt? Alteri quidem dum [a] Tantali in morem neque bibere sinuntur, neque edere, sed ore sicco duntaxat inhiant

τῷ χρυσίῳ. οἱ ὄ, καθάπερ ὁ Φινεύς, ἀπὸ τ φάγυγ τῶν βρωμάτων ἁρπαγῶν ἀφαιρέμενοι. ἀλλ' ἀπιδι ὅταν σωφρονιστέρῳ παρακαλῶ τῷ Τίμωνι ἐντυχεῖν μέλλω. ΜΝ. εἰκῆ γ νὴ πίστιν, ὦ πάτερ· ἐν λιφίνῳ τινὶ ῥυπωμένῳ, πρὶν ἅλως εἰσρυῆναί με καθὰ σπεύδω ἀφαῦσαι, φθάσαι βουλόμενος τῶν ἄπωθεν ῥεόντων, μὴ ὑποβραυτλος εἰσπεσὼν, ἰδιηλύσω αὐτόν· ὅτι τὸν τ Δαναϊδῶν πίθον ὑδρεύσασθαί μοι δοκῶ, καὶ μάτην ἐκκενλύσαι, τ λύτρος μὴ γίγνοντος, ἀλλὰ πρὶν εἰσρυῆναι, σχολὴν ἐκχυθησομένου τ ἔπιρρέοντος. οὕτως εὐρύστομον τὸ πρὸς τῶν ἐκχυσιν λιχλώδες τοῦ πίθου, καὶ ἀκίλυτος ὁ ἐξόδος. Ζ. ἐκοῦν εἰ μὴ ἐμφράξειτ τὸ λιχλῶδες τοῦτο, καὶ εἰς τὸ ἅπαξ ἀγαπηταμένον, ἐκχυθέντος ἐν βραχεῖ σου, ῥᾳδίως εὑρήσεις τῶν λιθίδων καὐθις, ἢ τῶν λίθων ἐν τῇ ῥυγὶ τοῦ πίθου. ἀλλ' ἄπιτι ὅλως, καὶ πλατίζῃς αὐτόν. σὺ δὲ μίμνησο, ὦ ἱερὸν μῦ, ἐπανιὼν, πρὸς ὑμᾶς ἄγων τὸν Κύκλωπας ἐν τῇ Αἴτνῃ, ὅπως

auro: alteri uerò, dū his ceu Phineo cibos Harpyiæ ipsis è faucibus eripiunt. Sed abi iam, Timone multo posthac usurus cordatiore. PLV. An ille aliquando desinet me ceu [b] foraminoso cophino, priusquā omnino influxerim, data opera exhaurire, quasi conetur occupare quo min° influam: ueritus ne si copiosius infundar, ipsum undis obruam? Quo fit, ut in Danaidū dolū aquam mihi uidear alaturus, frustraq; infusurus, uase non continente liquorē: imò prius propemodū effuso quod influit, quàm influxerit. Adeò latus dolij hiatus ad effusionem, ac liber exitus. IV. Proinde nisi hiatum istū obturauerit, perpetuamque perstillationē sistere studuerit, te propediem effuso, facilè rursum sagum & ligonem in dolij fece reperiet. Sed interim abite, atq; illum diuitē reddite. At tu Mercuri fac memineris, ut rediens Cyclopas ex Aetna tecū adducas,

quo

ἵνως τὸν λαβρωνὸν ἀποτύσαν-
τὸν ἐπισκευάσωσιν, ὡς ἤδη τι
σιδηρμένου αὐτῇ λιποσώμιδα.
Ερ. πρεῖωμεν, ὦ πλοῦτε. τί τοῦτο
τὸ σοσιάζῃς; ἠλιλήθῃς μι, ὦ γρ-
γάθα, ἰ τυφλὸς μόνον, ἀλλὰ κὴ
χωλὸς ὤν. πλ. ἐκ ἀλλ' ἔτο, ὦ Ερ
μῆ, ἀλλ' ὁπόταν μὴ ἀπίω πα
φά τινα, πιμφθεὶς ὑπὸ τ Διὸς,
ἐκ εἰδ', ὅπως βραδύς ἐμι κὴ
χαλὸς ἀμφῖῆναι, ὡς μόλις τι-
λεῖν ὑδὶ τὸ τίρμα προγηράσαν
τ' ἐνίοτι τῦ πορίμελόντ'. ἐπόταν δ' ἀπαλλάτ]ηθαι δέῃ,
πλωὸν ἴψει, πολὺ τ ὀρνίων ἀ-
κύτερον. ἅμα γοῦν ἐπδυ ἡ
ὕσπληξ, μάχ' ὡ ἤδη ἀνακηρύτ
τομαι νφικηκὼς, ὑποδραμὼν δέ-
σας τὸ τάδιον, οὐ δὲ ἰδόντων
ἐνίοτι τ θεατῶν. Ερ. ἐκ ἀληθῆ
τἄτα φῄς. ἐγὼ δὲ κὴ πολ-
λοὺς ἂν ἀπῶν ἔχοιμί σοι, χθὲς
μὴ οὐδὲ ὀβολὸν ὥστι πρίασθαι
βρόχον ἰσχνότατος, ἄφνω ἢ τὴν
μόρον πλουσίως, κὴ πολυτελῶς,
ὑδὶ λοιπὴ ἱούτης ἐξιλαύνουσας,
εἰς

quo fulmen cuſpide reſtituta reſarciant. Nam eo uobis acuminato opus fuerit.. MER. Eamus Plute. Quid hoc? Num claudicas? Equidem ignorabam, ó præclare, te non c cæcum modò, uerùm etiam claudum eſſe. PLV. Atqui non hoc mihi perpetuum Mercuri: uerùm ſi quando proficiſcor à Ioue miſſus ad quempiam, tum neſcio quo pacto tardᵒ ſum, d & utroq; claudus pede, ita ut ægrè ad metam pertingere queam: ſene nonnunquam interim facto, qui me operiebatur. Porrò quum diſcedendum eſt, alatum uidebis, multo auibus celeriorem. Vnde fit, ut uix iam amoto repagulo, ego iam præconis uoce uictor pronuncier, ſaltu ſtadium tranſmenſus, ne uidentibus quidem aliquoties ſpectatoribus. MER. At iſta quidem haud uera narras, imò ego tibi permultos commemorare queam, quibus heri ne obolus quidem erat quo reſtim emerent, qui hodie repente dimites facti, ſplendidè uiuant; albis quadrigis uehantur,

εἰς ἀλλ' ἀλλᾶν ὄν& ὑπάρξει πώς ποτε, ἢ εἰ ὅμως περφυροῖ, καὶ χρυσόχλοον περιβεβλημένοι, ἀλλ' αὐτοὶ πιστεύουσιν εἶναι ὅτι μὴ ὄντως πλουτοῦσιν. ΠΛ. Ἐπόψεσθε τάχ' ὀλίγον, ὦ Ἑρμῆ, καὶ ἐγὼ τοῖς ἐμαυτοῦ ποσὶ βαδίζων τάχα, ἀλλ' ὁ Ζεὺς, ἀλλ' ὁ πλοῦτος ἀπέστειλε με πρὸ αὐτοῦ, ἅτε πλουτοδότης, καὶ μεγαλόδωρος& καὶ αὐτὸς ὤν· ἀλλοῖ γοῦν καὶ τῷ ἐνέμπτῳ ἐπεσκήψω τοίνυν μετὰ πολλῆς ἀδείας μὴ μοι πρὸ ἐτόρου πρὸς ἕτορον, εἰς δίλτον ἐμβαλόντος με, καὶ διατασσομένου μηδὲ ἐπιμελῶς, φορυδὸν αἰρά μηδὲ μετακομίζουσι. καὶ ἐ μὲν νυκτὸς ἐν σκοτεινῷ που δή εἰσι πρόκεται, ὑπὲρ τὰ γόνατα τὰ παλαιᾷ τῇ ὀδύνῃ σκιπόμενα& πρεμάχητ& τοῖς γαλεώταις, ἐμὲ δὲ οἱ ἐπιλαβόντες, ἐν τῇ ἀγορᾷ περιμένουσι διὰ χιλιοστοῦ, ὥσπερ τὸν χιλιοστὸν περαστικὸν περιγίνεσθε οἱ νεοττοί. ἐπεσκήψω δὲ τὸ σημεῖον ἀφαιρεθῇ, καὶ τὸ λῖνον ἐντμηθῇ, καὶ ὁ δίλτ& ἀνοιχθῇ, καὶ

quibus antè ne aſellus quidē ſuppeditarit. Ii tamen purpurati, aurúmque manibus geſtantes obambulant: qui ne ipſi quidem, opinor, credere poſſunt, quin per ſomnium diuites ſint. PLV. Iſthæc alia res eſt, Mercuri. Neque enim tum meis ipſius ingredior pedibus: nec à Ioue, ſed à Dite ad iſtos tranſmittor: qui & ipſe nimirum opum largitor eſt, ac magna donans: id quod ipſo etiam nomine declarat. Itaq; quoties eſt mihi ab alio ad aliū demigrandum, in tabellas inijciunt me, ac diligenter obſignantes, ſarcinæ in morem ſublatum tranſportant. Interea defunctꝰ ille alicubi in ædium tenebricoſa parte iacet, uetere linteo in genua iniecto tectus, de quo feles digladiantur. Porrò qui me ſperauerant obtinere, in foro operiuntur, hiantes non aliter quàm birundinem aduolantem ſtridentes pulli. Deinde ubi ſignum detractum eſt, & lineus ille funiculus inciſus, apertæ que tabellæ, iam que

noua

ἀνωκαπυγχδῆ μου ὁ λαιὸς δε-
σπότης, ἤτοι συγγενής τις, ἢ
λόλαξ, ἢ λαταπύγων εἰκότης,
ἢ παιδικῶν τίμιος, ὑπέξυρα
μένος ἔτι τὸν γνάθον, αὐτὶ
ποικίλων καὶ παιδαλαπῶν ἐ-
λευῶν, ἃς ἤδη ἔξω ὧν ὑπ
ρίτυσεν αὐτῷ, μίγα τὸ μίσθω-
μα ὁ γενναῖος ἀπολαβών, ἐκεῖ-
νος μὲν, ὅστις ἂν ἦ ποτὲ, ἁρπα
σάμενος με αὐτῇ λίτρᾳ, δίεσ
φόρων, αὐτὶ ἢ τίνος πυῤῥίου, ἢ
Δρόμωνος, ἢ Τιβίου, Μεγακλῆς,
ἢ Μεγάβυζος, ἢ πρώταρχος με-
τονομασθὲς, τὸν μάτλω μεχρι
νότας ἐκάνους ἐς ἀλλήλους ἀ-
πεβλίποντας λαταλιπὼν, ἀλλ
δὶς ἄγοντας τὸ πνεῦμ, οἷος
αὐτὸς ἐδόκουν ἐκμυχῷ θλα
γλώσσ λίφυγξ, εὖν ὀλίγον τὸ
λίλιαρ λαταπινὼν. ὁ δὶ ἐμπι
σὼν ἀθρόως ἐς ἐμὲ ἀπαρόκα-
λος καὶ παχύλαρμος αὖθω
π, ἔτι τὸν νέδλον πεφρικὼς,
καὶ ὁ παρὼν ἄλλος μαθήξε
τις, ὅρθιον ἰφιτὰς τὸ ὄς, καὶ τ
μυλῶνα, ὥσπερ τὸ ἀνάκλορον
προσ-

nouus dominus pronunciatus
est, siue cognatus quispiam,
siue adulator, siue seruul' ob-
scœnus, qui puerili obsequio
fauorem emeruerit, etiã tum
mento subraso, pro uarijs &
opiparis uoluptatib. quas illi
iam exoleto suppeditauerat,
ingens scilicet præmium fe-
rens generosus quisquis ille
tandem fuerit, nonnunquam
me ipsis cum tabellis arreptũ
fugiens apportat, cõmutato
nomine, ut qui modò Pyr-
rhias, aut Dromo, aut Tibi⁹:
iam Megacles, aut Megaby-
zus, aut Protarchus appelle-
tur. Cæterùm illos nequic-
quã hiantes, seq; mutuum in-
tuentes relinquit, ac uerũ lu-
ctum agentes, quòd eiusmodi
thynnus ex intimo sagenæ
sinu sit elapsus, qui non parũ
magnam escã deuorarit. At
hic repẽte totus in me irruẽs,
homo uitæ mundioris atq; e-
legantioris rudis, pingui il-
lotaq; cute, qui compedes e-

tiam dum horrescit, & si quis præteriens loro increpet, ar-
rectis stet auribus: qui que pistrinum perinde uti templum

προσπωλῶν, ἐκ ἔτι φορητὸς ὄζει τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ἀλλὰ τοὺς τι ἐλευθέρους ὑβρίζει, καὶ τοὺς ὁμοδούλους μαστιγοῖ, ἀποπεφόρμηκε δὲ καὶ αὐτῷ τὰ τοιαῦτα ἔξεστιν· ἄχρις οὗ δέ τις περιδιδῷ τι ἐμπόρῳ, ἢ ἱπποφορβίας ἕνδιδυμάσας, ἢ λίλαξι παραλύσας ἑαυτὸν ὠνησάμενος, ἢ μὰ σύμφορόν τορον μᾶλλον Νιρέως εἶναι αὐτόν, σύγχρίστορον δὲ Κέκροπος ἢ Κάλλιον, σωφρονέστερον ἢ Ὀδυσσέως, πλουσιώτερον ἢ σωφέμα Κροίσου ἐπικάλυπα, ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ ἀδικίας ἐπιχέας τὰ μετ' ὀλίγου ἐν πολλῶν ἀδικημάτων καὶ ἁρπαγῶν, καὶ πανουργιῶν συνειλεγμένα. Ερ. αὐτά τις σχολὴν φῆς τὰ γιγνόμενα. ἐπέταν δ' οὖν αὐτέπειτα βαδίζῃς, πῶς ὅτου τυφλὸς ὢν σύρισκῃς τὸν ὁδόν; ἢ πῶς διαγινώσκεις, ἐφ' οὐς οὐ σε ὁ Ζεὺς ἀποστέλλῃ, ἱρίνας εἶναι τοῦ πλουτεῖν ἀξίους; πλ. εἰκὸς γὰρ σύρισκέμε, οἵ τινές εἰσι; Ερ. μὰ τὸν Δία ὃ πάνυ. ὃ γὰρ Ἀριστέαλκα ἐκατάλιπων, Ιπποπονίκῳ καὶ Καλλίᾳ προσήκεις, καὶ

adoret: non eſt deinceps tolerandus iis quibuſcũ uiuit: uerũm & ingenuos afficit contumelia, & cõſeruos flagris cædit, experiens nũ ſibi quoque ſimilia liceant, donec aut ſcortulo cuipiã irretitus, aut equorum alendorũ ſtudio captus, aut adulatorib. ſeſe permittens deierantibus Nireo formoſiorẽ eſſe, Cecrope Codró ue generoſiorẽ, g callidiorem Vlyſſe, unum aũt uel ſedecim pariter Crœſis opulentiorem, momẽto temporis ſeomel profundat infelix, quæ minutatim multis ex periurijs, rapinis, flagitijs fuerant collecta. MER. Iſta fermè ſic habent uti narras: uerùm ubi tuis ipſius ingrederis pedibus, quî tandem, cæcus quũ ſis, uiam inuenire ſoles? Aut quî dignoſcis ad quòsnam Iupiter te miſerit, dignos illi uiſos qui diuitijs abundẽt? PL. Enimuero credis me reperire iſtos, ad quos mittor? MER. Per Iouem haudquaquam. Neq; enim alioqui Ariſtide præterito, ad Hipponicum & Calliam accebiſſem, tum

ad

πρὸς ἄλλους ἀθλιωτάτους, ἀλλ' ὀβολοῦ ἀξίους. πλοῦ ἀλλὰ τί πράττεις καταπεμφθείς; πλ. αὖθις ἐκεῖ μάτην πλανῶμαι περιφοιτῶν, ἀγχοῦ δὲ λάθω τινὶ ἐμπεσὼν. ὁ δ' ὅστις ἂν πρῶτός μοι περιτύχῃ, ἀπαγαγὼν ἔχει, σὲ δ' Ἑρμῆς ὧδε τῷ παραλόγῳ τῆς λήψεως προσκωπτῶν. Ἑρ. ἀκούω δ' ὑπάπτεται ὁ Ζεὺς οἰόμενός σε κατὰ τὰ αὐτῷ δοκοῦντα πλουτίζειν, ὅσους ἂν οἴηται τῶν πλουσίων ἀξίους; πλ. καὶ μάλα δικαίως, ὦ γαθέ, ὃς γε τυφλὸν ὄντα εἰδὼς, ἐπιμπρᾷ αὐαλυτόν ἄσυτα δυσεύρετον ἄττω χρῆμα, καὶ προσπολλοῦ ἱκλελοιπὸς τοῦ βίου, ὅπερ οὐδὲ ὁ Λυγκεὺς ἂν ἐξεύροι ῥᾳδίως, ἀμαυρὸν ὄττω καὶ μικρὸν ὄν. τυγαρᾶν ἅτε τῶν μὴ ἀγαθῶν ἐλίσσω ὄντων, πονηρῶν δὲ πλάττω ἐν ταῖς πόλεσι τὸ παῦ ἐπιχθόνιον, ῥᾷον ἐς τὰς τοιάδε ἐμπίπτω περιῶν, καὶ σαγηνεύομαι πρὸς αὐτ. Ἑρ. ἆρα πῶς ἐπεισὰν καταλίπῃς αὐτὸς, ῥᾳδίως φεύγῃς ἂν ἀδὼς καὶ ὁδόν;

ad alios Atheniẽses, homines ne obolo quidẽ æstimandos. Cæterùm quid facis, quando quidem es emissus? PL. *Surſum ac deorſum circũcurſans oberro, donec imprudens in quempiam incurrero. hic autem quiſquis ille ſit, qui fortè primus me nactꝰ ſit, abducit ac poſsidet, te Mercurii pro lucro præter ſpẽ obiecto ueneranſ atq; adorãs.* MER. *Num ergo fallitur Iupiter, q quidem credat ex ipſius animi ſententia ditari abs te hos, quos ille dignos exiſtimarit qui diteſcerent?* PL. *Et iure quidem optimo fallitur, ó bone: quippe qui cum me cæcũ eſſe nõ ignoret, emittat neſtigatũ rem uſqueadeò repertu difficilẽ, & iam olim è uita ſublatã, quã ne Lyncens quidem facilè inueniret: quæ nimirũ adeò obſcura ſit, ac minuta. Itaq; cũ rari ſint boni, improbi porrò in ciuitatibus omnia obtineant: oberrans facilè in huiuſmodi mortales incurro, ac retibus illorum illigor.* MER. *At quî fit, ut quoties eos deſeris, celeriter aufugias, quum uiæ ſis ignarus?*

PLV.

πλ. ἐξυλόβρηκε τέτι πῶς ἡ ἀρ τίπτε εἴρυμαι πρὸς μόνου τὸν καιρὸν σὺ φυγῆς. ερμ. ἔτι δέ μοι ηκὲ ἕτερα ἀπόρρητα, πῶς τυφλὸς ὢν (ἀρύσιται γαρ) ἡ πρὸ σέτι ὠχρὸς, ηκὲ βαρὺς ἐν τοῖν σκελοῖν, τοσάτας ὁρᾷς ἔχε, ὅτι πάντας ἀποβλέπῃ ἐς σέ, ηκὲ τυγχάνοντας μὴ σύλλαμπάνῃ εἰδέναι, ἐὰν ἢ ἀποτύχοιεν, ὅκ αὐτὰ χαίδαι ζῶντας; οἶδα γὰρ τινας ἐκ ὀλίγας αὐτῶν ἤδη σε λυσθῶντας ὄντας, ὥστε ηκὲ ἐς βαδυπάτια πόντου φοβοῦσθε ἐμβῆναι αὐτὸς, ηκὲ πρῶν μετ' ἠιθέων, ὑπορροᾶδαι νομίζοντες καὶ σῦ, ὅτι πρὸ ἀλὶ τῶν ἀρχῶν ὥρας αὐτὰς. πλ. ἀλλὰ ἡ σὺ αὖ, εἶ τι οἶδα, ἔτι ὁμολογήσεις, ἢ τι ξυνίκε σαυτῷ, μορυβαίνῃ αὐτὰς, ὁρμενεύῳ τοιούτῳ ὄπιμα μιώτας. πλ. οἶσα γὰ τοιοῦτον, εἰδέναι, ὁρᾶδαι αὐτοῖς χαλὸν, ἢ τυφλὸν, ἢ ὅσα ἄλλα μοι πρόσεστιν; ερ. ἀλλὰ πῶς, ὦ πλοῦτε, ἐμὲ μὲ τυφλοὶ ηκὲ αὐτοὶ πάντες εἰσί; πλ. σὺ τυφλοὶ, ὦ ἄριστε· ἀλλ' ἡ ἄγνοια, ηκὲ ἡ ἀπάτη, ἄπορ

PLV. Tum demum acutum cerno, pedibusq; ualeo, ubi ad fugam tempus inuitat.
MER. Iam illud quoq; mihi respõde: quî fit, ut cum sis oculis captus (dicendũ enim est) præterea pallidus, postremò claudus, tam multos hac bea amantes, adeò ut omnes in te defigãt oculos: & si potiantur, felices uideantur: sin frustrentur, non sustineant uiuere? Ex his equidem non paucos noui, qui sic perditè te amarint, h ut se aereo é scopulo piscosi in æquoris alta præcipites abiecerint, ratisfactidiri sese abs te, propterea quòd illos nullo pacto respexisses. Quanquam sat scio, tu quoq; fateberis, si qua modo tibi ipsi notus es, furere istos, qui eiusmodi amore sunt dementati. PLV. At enim credis me, qualis sum, talem istis uideri: nempe claudum aut cæcũ, aut si quid aliud adest mihi uitij? MER. Quidni ô Plute? nisi forte et ipsi omnes cæci sunt. PL. Haud cæci quidẽ, ô optime: uerũ i insciția errorq;

(quæ

ἐπιφερόντων τὰ πάντα, ἐπισκιάζουσιν αὐτούς. ἔτι δὲ ἐγὼ αὐτὸς ὡς μὴ ναυτάπασιν ἄμορφος ἕλω, προσωπεῖον περιδέμενος ἁβρὸν καὶ καλὸν, διάχρυσον, καὶ παντοκόλλητον, καὶ ποικίλα ἐνδὺς ἐντυγχάνω αὐτοῖς. οἱ δὲ αὐτοπρόσωπον ἰδόμενοι ἐρᾶν τὸ μάλα, ὁρῶσι, καὶ ἀπόλλυνται μὴ ἐντυγχάνοντες. ὡς ἐάν τις αὐτοῖς ὅλον ἀπογυμνώσας ἐπίδειξίν μοι, δοῦλον ὡς διατιγήσομαι αὐτῶν, ἀμελήσουσι τὰ τηλικαῦτα, μὴ ὁρῶντες ἀνθρώπων καὶ ἀμέλφων πραγμάτων. ΕΡ. τί οὖν μὴ ἐν αὐτῷ ἄδηλον τῷ πλουτεῖν γένηται, καὶ τὸ προσωπεῖον αὐτὸ περιδήσῃ, ἵνα ἀπατῶντι; καὶ πῶς τις ἀφαιρῆται αὐτούς, ἕκαστον τῶν ἐφαλλῶ ἢ τὸ πρόσωπον πρόεινται; ἐγὼ δὲ καὶ τότε ἀγνοεῖν ἀνὴρ αὐτούς, ὡς ἐπίχρυσος ἢ σύμμορφία ὄφιν, ἐνδεδυκότα τὰ πάντα ἀρῶντας. ΜΛ. ἐκ ὀλίγα, ὦ Ἑρμῆ, μὴ πρὸς ἅπαντά μοι συναγωνίζῃ. ΕΡ. τὰ ποῖα; ΜΛ. ἐπαιδαύθη τις ἐντυ-

(quæ nunc occupant omnia) illis offundunt tenebras. Adhæc ipse quoq; ne per omnia deformis sim, persona uehementer amabili tectus inaurata, gemmisq; picturata, ac uersicoloribus amictus eis occurro: at illi rati sese natiuũ cultus uenustatem aspicere, amore capiũtur, dispereũtq;, nisi potiantur. Quòd si quis me toto corpore renudatum illis ostenderit, dubio procul futurũ sit, ut se ipsi damnent, qui tantopere cæcutierint ad amantes res neutiquã amandas, ac fœdas. ΜΕΡ. Quid ergo? posteaquam eò peructurn est, ut iam diuites euaserint, iamq; personam sibi circumposuerint, rursum fallentur? Adeò ut si quis illis detrahere conetur, penè caput potius quàm personã abijciãt? Neq; enim uerisimile est etiãtum illos ignorare, auro bracteatam esse formam, quum intus cuncta inspexerint.

ΠΛΥ. Ad id non parum multæ res, ô Mercuri, mihi sunt adiumento. ΜΕΡ. Quæ nam? ΠΛΥΤ. Simulatque quis

me

χὼρ πιπρῶτον, ἀναπιτάσας τὸν θύραν ὡσπίχιταί μι, συμπαρεισρύχεται μετ' ἐμοῦ λαὸς ὑπὸ τύφου, καὶ ὑ κένοια, καὶ ὑ μεγαλαυχία, καὶ ὑ μαλακία, καὶ ὕβρις, καὶ ἀπάτη, καὶ ἄλλα ἄπειρα μυρία. ὑπὸ δὲ τούτων πάντων καταληφθεὶς τὸν ψυχὸν, θαυμάζει τε τὰ ὐ θαυμαστὰ, καὶ ὀρέγεται τῶν φαύλων. καὶ μὲν τὸν πάντων ἐκάνων πατέρα τῶν ἀσελγυδύτων λακεπῶν τίθημι, λεμφορούμενον ὑπ' αὐτῶν. καὶ πάντα πρίτερον πάθοι σὺ, ὃ ἐμὲ προίσθαι ἐπομένεσθαι σύ. Ερμ. ὡς δὲ λᾶς ἐᾶν θέλετε, καὶ ὀλιθρὸς ὁὸς, καὶ ὀυσκάθικτος, καὶ ὀλισθηρὸς, οὐδὲμίαν αὐτέλαβὸν παρεχόμενος βεβαίαν· ἀλλ' ὥσπερ ἐγχέλυς, ὃ οἱ ὄφεις, διὰ τῆς λαβῆς ὀλυπτόμενος, οὐκ οἶδα ὅπως. ὑ πρόφασιν ὀ' ἐμπαλιν ἔχόδης τι, καὶ σύλαβὲς, καὶ μυρία ἄλλα ἄπειρα ἐκπεφυκότα ἔχ ἅπαντος τοῦ σώματος ἔχοσα, πλησιάσαντας σὺνὺς ἐχεσθαι, καὶ μὴ ἐκφεύγειν ἀπολυθῆναι. Ρλ. ἀλλὰ μεταξὺ ὕλλα φλυαρῆν ἐᾶς ἡμᾶς πρᾶγμα ὀ μικρὸν διὰ λαθεῖν

me primùm nactus est, aperti foribus exceperit, clancu-lum unà mecum introit ela-tio, uecordia, iactantia, mollicies, uiolentia, dolus, atq; alia item innumerabilia: à quibus omnibus posteaquam est animus occupatus, iam admiratur quæ neutiquã sunt admiranda, & appetit ea quæ sunt fugiẽda, meq; cunctorũ illorum quæ introierant malorum patrẽ stupet, illorũ sa-tellitio uallatum: quiuis potius passurus, quàm uti me cõpellatur reijcere. MER. Vt leuis ac lubricus es Plute, re-tentu difficilis, ac fugax, neq; ullam præbens ansam certam quo prensus teneare: sed nescio quomodo anguillarum ac serpentium in morem inter digitos elaberis. At ẽ diuerso paupertas, uiscosa, prensu facilis, totoq; corpore mille uncos gerit hamos; ut qui tetigerint, illicò hæreant, nec facilè queant auelli. Verùm interea dum nugamur, rem haud paruã omi-

simus.

λαδε. Ερ. τὸ ποῖον; ὅτι τὸν Θη
σαυρὸν ὃν ἐπηγαγόμεθα, ὃ πρό
ἐλει μάλιστα; ΠΛ. θαῤῥεῖ τοῦτο
γε ἕνεκα, ὃν τῇ γῇ αὐτὸ κατακλά
πων, ἀνήρχομαι πάρ ὑμᾶς, ὅπι
σκύψας ἔνδον μένειν ἐπικλει
σάμενον τὴν θύραν, ἀνοίγειν
δὲ μηδενὶ, ἰὼ μὴ ἐμοῦ ἀκούσῃ
βούσαντος. Ερ. ἀπὸν ἀδιβάντω
μεν ἤδη δὲ ἀτρικῶς· καί μοι δο
που ἐχόμενος δὲ χλαμύδος,
ἄχρις ἂν πρὸς τὴν ἰσχατιὰν
ἀφίκωμαι. ΠΛ. οὔ ποιεῖς, ὦ Ἑρ
μῆ, χειραγωγῶν, ἐπεὶ ἰὼ γε ἀπο
λίπῃς με, Υπερβόλῳ τάχα, ἢ
Κλέωνι ἐμπεσοῦμαι πρὸς τῶν.
ἀλλὰ τίς ὁ ψόφος ἐστός ἐστι, καὶ
δάπεδον σιδήρου πρὸς λίθον;
Ερ. ὁ Τίμων ἐστοὶ σκάπτων πλη
σίον ἐνοικεῖ, καὶ πόλιν ὀρύτ
τει. παπαὶ, καὶ ἡ πενία πάρ
εστι, καὶ ὁ πόνος ἐκεῖνος. ἡ γὰρ
τόλμα δὴ, καὶ ἡ σοφία, καὶ ἡ αὐ
θάδεια, καὶ ὁ τοιοῦτος ὄχλος τῶν
σὺν τῷ λιμῷ ταττομένων ἁπάν
των, πολὺ ἀμείνους τῶν θεῶν δορυ
φόρων. ΠΛ. τί δῆτα ἐκ ἀπαλλατ
τόμεθα, ὦ Ἑρμῆ, πλὴ ταχίστω;
ὁ γὰ

simus. PLV. Quā? MER. Nempe quia Thesaurum nō adduxerimus, quo uel in primis erat opus. PLV. Ijsdem hac quidem ex parte bono sis animo. Nam non nisi in terra relicto illo ad uos ascendere ſoleo, iussoq; intus manere foribus occlusis, neq; cuiquā aperire, nisi me uociferantem audierit. MER. Iam igitur Atticam adeamus. Tu me conſequitor chlamydi adhærens, donec extremā uitam attigerimus. PLV. Rectè facis Mercuri, quum me per uiam ducis. Etenim si me deſereres, forſan oberrās in Hyperbolū aut Cleonem incidere. Sed quis hic ſtridor ceu ferri ſaxo impacti? MER. Timō hic eſt, qui proximè montanum & petricoſum fodit ſolum. Papæ: adeſt et Paupertas, et Labor ille, tū Robur, Sapientia, Fortitudo, atq; id genus aliorū turba: quorum omniū agmen Fames cogit, longè præſtantius q̄ tui ſint ſatellites. PL. Quin igitur q̄ ocyßimè diſcedimus, Mercuri? Neq;

ὰ γὰ αὖ τι ὑμᾶς ἐράσαιμι ἐν ξυλλογῳ πρὸς ἄνδρα τὸν τηλικοῦτο στρατοπέδου περιεσχημένον. Ερ. ἄλλως ἐλλοξ τῷ Διΐ, μὴ ἀποδημήσῃ αὖ. Πεν. ποῖ ἄγεις τὸν ἀπάγοντα, ὦ ἀργειφόντα, χειραγωγῶν; Ερ. ὠδὶ τουτονὶ τὸν Τίμωνα ἐπιμεληθησόμενον τοῦ Διός. πεν. νυὶ πλοῦτε ὠδὶ Τίμωνα, ὁπότε αὖτ' ἐγὼ ἰάκχου ἐκόντα τὸ δὴ ξυνῆς παραλαβοῦσα, τοιοῦτο παραλοῦσα, τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πόνῳ, γνησίων ἀνδρα καὶ πολλῆ ἀξίον ἀπέδειξα; ὅτως ἄρα συναταφρόνητος ὑμῖν ἡ πενία δοκῶ, καὶ σὺν αὐδὶ ὃ μόνον κτῆμα ἔχον, ἀφαιρεῖσθέ με ἀπειθῶς πρὸς ἀρετὴν ἐνεργασμένον, ἵν' ἀῦθις ὁ πλοῦτε παραλαβὼν αὖτ', ὕβρει καὶ τύφῳ ἐγχέας ὅμοιον τῷ πάλαι μαλθακὸν, καὶ ἀγεννῆ καὶ ἀνόητον ἀποφήνας, ἀποδῷ πάλιν ἐμοὶ ῥᾴον ἤδη γεγενημένον; Ερ. ἔλλοξ ταῦτα, ὦ πενία, τῷ Διΐ. Πεν. ἀπόχομαι. καὶ ὑμᾶς δὴ, ὦ πόνε, καὶ σοφία, καὶ οἱ λοιποὶ,

Neq; enim ullum operæpretium fecerimus cum homine eiusmodi uallato exercitu. MER. Secus uisum est Iouis quare ne metu deterreamur. PAV. Quò hunc nunc Argicida manu abducis? MER. Ad hunc Timonem, ad quem à Ioue sumus ire iussi. PAV. Itá ne rursum Plutus ad Timonem, posteaquã ego hunc antea delicijs malè corruptũ suscepi, cõmendansq; Sapientiæ & Labori, strenuũ, multiq; precij uirum reddidi? Adeó ne despiciẽda, iniuriæq; idonea uobis Paupertas iudicor, ut hunc, quæ mihi unica erat possessio, eripiatis, iam exactißima cura ad uirtutẽ excultũ? ut Plutus hic, ubi denuò susceperit, per contumeliam & arrogantiam illi manu iniecta, talem reddiderit, qualis erat dudum, molle & ignauum, ac uecordem: rursum mihi restituat, ubi iam nihili factus erit, & rejiculus? MER. Sic, ô Paupertas, Ioui placitũ est. PAV. Equidem abeo: at uos, Labor & Sapientia, reliqui que, conſequimini

ἀκολουθᾶτέ μοι, οὕτω δὲ τάχα ἄσεσθαι, οἷόν με οὔσαν ἀπολείψει, ἀγαθὴν σωφρονοῦσαν καὶ διδάσκαλον τοῦ αἱρέσεως, ἢ σωθήσῃ, ὑγιαίνοις μὲν τὸ σῶμα, ὁρμώμενον δὲ τῶν γνωμῶν διεξιόντων, ἀνδρὸς βίον ζῶν, καὶ πρὸς αὐτὸ ἀποβλέπων· τὰ δὲ περιττὰ καὶ πολλὰ τοῦτα, ὥσπερ ὄγκον, ἀλλόρια ὑποπαμβάνων. ΕΡ. ἀπόχεσθαι, ὑμᾶς ἢ προσίωμεν αὐτῷ. ΤΙ. τίνος ἕνεκα, ὦ λατάγαστοι; ἢ τί βλαπόμενοι δοῦρο ἥκετε, αὖθις ὀργάπτων καὶ μισοφόρων ἀνεχλήσοντος; ἀλλ' οὐ χαίροντος ἄπιτε, μιαροὶ πάντος ὄντος. ἐγὼ γὰ ὑμᾶς αὐτίκα μάλα βάλλων τοῖς βώλοις καὶ τοῖς λίθοις σωφρίψω. ΕΡ. μὴ λαμβάνε, ὦ Τίμων, μὴ βάλῃς. ἄ γὰ ἀνδρώπους ὄντας βαλεῖς, ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἑμοῦς εἰμι, ὅτ' ἂν ὁ πλοῦτος ἐπιμέλῃ δὲ ὁ Ζεὺς, ἐπακούσας τ' ὀχῶν. ὥστε ἀγαθῇ τύχῃ δίκην τὴν ὄλβον, ἀποστὰς τ' πόνων. ΤΙ. καὶ ὑμεῖς οἱ μῶξιδι ἤδη, καί τοι δοκεῖ ὄντος, ὡς φατί. πάντας γὰ ἅμα καὶ

consequimini me. Porrò hic breui cognoscet, qualis in se fuerim, quam nũc relinquet: nempe adiutrix bona, & rerum optimarũ doctrix: quicum donec habuit commercium, sano corpore, ualentiq; animo perseuerauit, uirilem exigens uitam, & ad sese respiciens: superuacua autem & uulgaria ista, aliena, ita ut sunt, existimans. MER. Discedunt illi, nos ad cum accedamus. TIM. Qui nam estis, ô scelesti? aut qua gratia huc aduenistis, homini operario mercenario que negocium exhibituri? Verùm haudquaquam læti abibitis, scelesti ut estis omnes: nam ego uos illicò glebis & saxis petitos comminuam. MER. Nequaquã, ô Timõ, ne ferito: neq; enim feries mortales: uerùm ego sum Mercurius, hic Plutus. Misit nos Iupiter, uotis tuis exauditis. Quare, quod bene uertat, o-

pes accipe, desistens à laboribus. TI. Atqui uos iam ploraueritis, etiamsi dij sitis, *ut dicitis.* Siquidem odi pariter omnes

Διὸς καὶ ἀνδρώπους μισῶ, τοῦτο τοι ἢ τὸν τυφλὸν, ὅστις ἄν ἦ, καὶ ἐπτρίψαι μοι δοκῶ τῇ δίκῃ πάλαι. ΠΛΟ. ἀπίωμεν, ὦ Ἑρμῆ, πρὸς τὸν Διόν· μιλανχολᾷν γὰρ δοκῶ τὸν ἄνδρωπον ἀμφίνους μοι δοκεῖ, μή τι λοιπὸν ἀπίλθω πρὸς λαβών. ΕΡ. μηδὲν σπεύδειν, ὦ Τίμων. ἀλλὰ τὸ παρὸν τοῦτο ἄγειν, καὶ ῥᾳδίως καταβαλών, πρότερον τὸν χάρι, λάμβανε τὴν ἀεὶ δὲ τύχην, καὶ πλέτει πάλιν, καὶ ἰδὲ ἀδικούμενα τὰ πρῶτα, καὶ τὸν σφῆρα τὸν ἀγαθὸν ἐκείνων, μόνον αὐτὸς δύναμενον. Τί. ἀλλ' ὑμῶν μέμφομαι, μὴ ἐνοχλεῖτέ μοι. ἐκεῖνος ἐμοὶ πλεῖτω καὶ λίπτω τὰ δ' ἄλλα δύλοις μάστιξί με, μηδ' ὁρᾶτε μὲ πλησιάζοντα. ΕΡ. οὕτως, ὦ Τίμων, ἀπανθρώπως; ἴσθι φθόνῳ Διὶ μᾶδεν ἀπλοῦν τι, ὁρατέον τε, καὶ μὴ ἐνὸς ἕκαστον μόνον ἀνθρώπου μᾶλλον εἶναί σε, τοσαῦτα κακὰ αὐτῶν δεινὰ πεπονθότα. μισάνθρωπον δὲ μάλιστα, οὕτως ἐπιμελεῖσθαί σου τῶν θεῶν.

tum deos, tum homines. Sed hunc cæcum, quisquis hic fuerit, mihi certū est ligone impacto comminuere. PLV. Abeamus per Iouem, Mercuri, quandoquidem hic homo mihi uidetur non mediocriter insanire: ne malo quopiam accepto, discedam. MER. Ne quid ferociter Timon: quin exue potius penitus istam ferocitatem, asperitatemq;, ac manibus obuijs excipe bonam fortunā. Rursum diues esto, rursum Athenienſium princeps: & ingratos illos despicito, quum solus florebis. TIM. Nihil mihi uobis est opus: ne obturbate: sat opum mihi ligo. præterea fortunatißimus sum, si nemo propius ad me acceſſerit. MER. Adeo ne quæso inhumaniter? Hæc ego sæua Ioui refero, atq; immania dicta? Atqui par erat forsitan homines tibi haberi inuisos, ut qui tam multa indigna in te commisissent: deos odio te prosequi, nequaquam erat consentaneum, quum illi tantopere tui curam agant,

Τί.

TIM.

Τί, ἀλλὰ σοί μεν, ὦ Ἑρμῆ, καὶ τῷ Διΐ, πλείστη χάρις ἐπὶ τούτοις· ἐμοὶ δὲ οὐκ ὀλίγα τοιαῦτα ἐστὶν ἃ τὸν Πλοῦτον ἔκ γε τοῦ νῦν ἀνέλαβον. Ερ. τί δή; Τι. ὅτι καὶ πάλαι μυρίων κακῶν μοι αἴτιος οὗτος ἐγένετο, καὶ ὀλίγου δεῖν ἅπαντας ἐξέβαλε τοὺς ἐμοὶ φίλους ἐπαγαγών, καὶ μίσος ἐπιγείρας, καὶ ἀδυναδέα κακὰ παφδάρας, καὶ ἐπίφθονον ἀποφήνας, τέλος δὲ ἄφνω καταλιπὼν οὕτως ἀπίστως καὶ πρὸ ὁδοῦ ἀπελθών. ὁ βελτίστη δὲ πρὸς τοὺς μετὰ τοῖς ἀνοσιωτάτοις διαταγυμνάσασα, καὶ μετ' ἀσελγείας καὶ παῤῥησίας πρὸς μιλδοσι, τά τε ἀναγκαῖα διάμενοντι παρέχε, καὶ τ πολλῶν ἐπαίνων καταφρονᾶν ἐπαίδευσεν, ἢ αὐτῷ ἐμοῦ τὰς ἐλπίδας ἀπηρτέσασά μοι τ βίν, καὶ δεῖξασα ὅσης ὢν ὁ πλοῦτος, ὃν ὅτι διάκαξ ἀπόλωμι, ὅτε συ σωφάντης φοβῶμι, ὁ δῆμος παροξυνθείς, ὃν ἐκκλησιαστὴς ψηφοφορήσας, ὁ τύραννος ἐπιβουλεύσας, ἀφειλόμαι δύναῖ' ἂν, ἐρῶ μεν καὶ τοιαῦτα ὑπὸ τ πόνων,

TIM. At tibi Mercuri, Iouiq;, quòd me respicitis, plurimam equidem habeo gratiã: cæterùm hunc Plutũ nequaquã recepero. MER. Quid ita? TI. Quoniã pridem innumerabiliũ malorũ hic mihi fuit auctor, quũ me assentatoribus proderet, insidiatores in me inuitaret, conflaret odium, illecebris corrumperet, inuidiæ obnoxium redderet: deniq; quũ me adeò perfidè ac proditoriè destituerit. Contrà Paupertas optima me laborib. uiro dignißimis exercens, mecumq; uerè & liberè conuiuens, & quibus opus erat, suppeditauit laboranti; et uulgaria ista docuit contemnere: effecitq; ut mihi uitæ spes omnis ex meipso penderet, demonstrans quæ nam essent opes uerè meæ: nempe quas neq; adulator assentans, neque sycophanta minitans, neque plebes irritata, neque concionator suffragiorum auctor, neque tyrannus intentius insidiys queat eripere. Itaque iam ualidus effectus ob laborem,

τουτονὶ τ' ἀγρὸν φιλοπόνως ἐπεργαζόμενον, ὀλίγῳ ἐλάττονι τῶν ἐν ἄστει λακκῶν, ἱκανὰ καὶ διαρκῆ ἔχοντα τὰ ἄλφιτα παρὰ σοῦ λαβεῖν. ὥστε παλινδρομῶ ἔτι δι, ὦ Ἑρμῆ, τὸ πλῆθος ἀπαγαγὼν τῷ Διΐ. ἐμοὶ γὰρ τοῦτο ἱκανὸν δῶρον παύσασθαι εὐδοκίμως ὑβρίζον εἰμύθειαν πεισθεῖσα. ΕΡ. μηδαμῶς, ὦ γαδί. σὲ γὰρ παύσεσθαι δεῖ σὺν ἐπιτύθειοι πρὸς εἰμωγλύ· ἀλλ' ἴα τὰ ὀργίλα ταῦτα, καὶ μετρακιώδη, καὶ πλῆθος πα φάλαβι. ἔτοι ἀπόβλητά ἐστι τὰ δῶρα τὰ παρὰ τοῦ Διός. ΜΕΡ. βάλε, ὦ Τίμων, λιγεσιολογέσο μαι πρὸς σέ; ἢ χαλεπαίνεις μοι λέγοντι; ΤΙ. λέγε. μὴ μακρὰν μηδ' ἐπὶ μακρὰ προοιμίαν, ὥσπερ οἱ ἐπιτεμπλοι ῥήτορες. αὐξήσεις γάρ σε ὀλίγα λέγοντα διὰ τ' ἑρμῆ τουτονί. ΜΕ. ἐχρῆν μὲν τι ἴσως καὶ μακρὰ ἀπάρ, ὅτῳ πολλὰ ὑπὸ σοῦ κατηγορη θέντα. ὅμως ἔγωγε, εἴ τι σε, ὡς φῂς, ἠδίκηκα, ὃς τ' ἐξ ἁλίσιων ἀπαύ-

dum hunc agellum gnauiter exerceo, neq; quicquam eorũ quæ sunt in ciuitate malorũ aspicio, abundè magnum & sufficientem uictum mihi ligo suppeditat. Quare tu Mercuri, quam uenisti uiam remetiens, recurre, unà tecum Plutum abducens ad Iouem. Illud mihi satfuerit, si effecerit ut omnes mortales per omnem ætatẽ eiulẽt. MER. Nequaquam, ô bone. neq; eo nim omnes ad eiulandũ sunt accõmodi. Quin tu iracunda pueriliaq; ista missa face, ac Plutũ excipe. nõ sunt reijcienda munera quæ à Ioue proficiscuntur. PLV. Vin' Timon, ut contra te partes defendam meas? an grauiter feres si quid dixero? TIM. Dicito, ne multis tamen: neque cum proœmijs, quemadmodum perditissimi isti solent oratores. nam huius Mercurij gratia te feram paucis dicentem. PLV. Atqui multis mihi potius erat dicendum, tot nominibus abs te accusato. ¶ Attamen uide, num qua in re te, quemadmodum ais, læserim: qui quidem dulcissimarum

quarum-

ἁπάντων αὐτός σοι καίτοιγε τιμῆς, καὶ προεδρίας, καὶ στεφάνων, καὶ ἄλλης ὑποφῆς. περίβλεπτος δέ τοι καὶ ἀοίδιμος δι' ἐμὲ ἔσῃ, καὶ περισπάσατος. ἐὰν δέ τι χαλεπὸν ἐκ τῶν ἐμοὶ λάκων πέπονθας, αὐτὸς ἐγώ σοι. μᾶλλον γὰρ αὐτὸς ἐλέημμαι τοῦτο παθὼν σῶν, ὅτι μὲ ὅτως ἀτίμως ὑπέβαλλον ἀνδράσι καταράτοις, ἐπαινέσι, καὶ κατηγορήσι, καὶ πάντα τρόπον ἐπεβούλευόν μοι. καὶ τό γε πολυτίμητον ἐφράδα, ὡς προδίδοσαν ἀνὰ σὲ τὸν ἀοίδιμον· ἐγὼ καλέσαμί σοι πάντα τρόπον ἀπειλαδὲς ἐκ σῶν, καὶ ἔνδον ἐκφαλῶ ἔχοδας καὶ οἰκίας. τοιγαροῦν αὖτ' μαλακῆς χλαμύδος, τὴν τῶν διφθέραν ἡμῖν τιμιωτέραν σοι ψυχῆς πρίτιδεικνῦσι. μάρτυς ὁ Ἑρμῆς ὅδε τοσί, ὡς ἱκέτευον τ' Δία μήδ' ἥκειν παρὰ σὲ, οὕτω δυσμενῶς μοι προσφερομένῳ. Ερ. ἀλλὰ νεῦ ὁρᾷς, ὦ πλοῦτε, εἴ τις ἄλλος γε γέγονεν; ὅτι δαῤῥῶν ξυνελιάσαντο

quarumq; rerum tibi extiterim auctor, opifexq; auctoritatis, præsidentiæ, coronarum, aliarum item uoluptatum. Mea opera conspicuus eras, celebris, & obseruandus. Cæterum si quid molesti ab adulatoribus accidit, non mihi potes imputare: quin ipse magis abs te sum affectus contumelia, propterea quòd me tam ignominiosè uiris illis execratis suppeditaris, quæ te mirabantur, ac præstigijs dementabant, mihiq; modis omnibus insidias struebant. Porrò quod extremo loco dixisti, te à me proditum desertumq; fuisse: istud criminis in te possim retorquere, quum ipse sim modis omnibus à te reiectus, præcepsq; exactus ex ædibus. Vnde pro molli chlamyde sagum istud charissima tibi Paupertas circumposuit. Itaque testis est mihi hic Mercurius, quantopere Iouem orauerim ne ad te uenirem, qui tam hostiliter esses in me debacchatus. MER. At nunc uides Plute, in cuiusmodi hominem sit commutatus. Proinde audacter cum illo consuetu-

περὶ αὐτῷ. καὶ σὺ μὴ σκάπτε, ὡς ἔχεις· σὺ δὲ τὸν θησαυρὸν ὑπάγαγε τῇ δικέλλῃ. ὑπακούσεται γὰρ ἱμείροντί σου. Τίμ. πειστέον, ὦ Ἑρμῆ, καὶ οὐδὲ πάνυ τυφλόν. τί γὰρ ἂν καὶ πάθοι τις, ἐπάτων οἱ δυσὶ βαδίσαντες; πλὴν ὅρα γε, εἰς οἷά με πράγματα ἐμβαλεῖς ἢ λαμπαδίσμενα, δι' ἃ ἔχει νῦν συλλαμονίσματα διά γωμ, χρυσὸν ἄφνω τοσοῦτον λήψομαι δέον ἀδικήσας, καὶ τὰ σαύτας φρεντίδας ἀναδέξομαι. ἑρ. ὑπόσχου, ὦ Τίμων, δὲ ἐμοί, καὶ ἐὰ χαλεπὸν ᾖ τὸ, καὶ ὅτι εἴσῃ ὅσον, ὅπως οἱ λέλακοδ ἱκάνοι διὰ ῥαγῶσιν ὑπὸ τοῦ φθόνε. ἐγὼ ᾗ ὑπὲρ τῶν Αἴτνων, ὃν ἢ ὑρανὸν ἀναπτήσομαι. πλ. ἐ μὴ ἀπιλήλυθα, ὡς δοκῶ τινα μαίρομαι γὰ τῇ ἀγκαίᾳ ἢ τῶν ῥῶν. σὺ ᾗ αὐτῷ πορίμευε, ἀλλα πίμψω γάρ σοι ἢ θησαυρὸν ἀπιλθών. μᾶλλον δὲ ταῦ· σύ φα μι θησαυρὲ χρυσέ, ὑπάκουσον Τίμωνι τῷ, καὶ παρασχὼ σεαυ τὸν αὐτὸν δαδάσαι. σκάπτε, ὦ Τίμων, βαθέως καταφέρων· ἐγὼ δὲ φερ' ὅτι τεμεῖ ἐρυθρόν. Fode Timon, altius impingens.

dinem age. Tu uerò fode ita ut facis. Tu interim thesaurũ sub ligonẽ adducito. Audiet enim, si tu accersiueris. TI. Parendum est Mercuri, ruri susq; diteſcendũ. Quid enim facias, quum dij compellant? tamẽ uide in quas turbas me miserum conijcies: qui quidem quum ad hunc usq; diem felicissimè uixerim, tantum auri repentè sum acceptu rus, nihil commeritus mali, tantumq; curarum susceptu rus. MER. Sustine Timon mea gratia, tametsi graue est istbue, atque intoleran dum, quò uidelicet palpones illi præ inuidia rumpantur. Ego porrò superata Aetna, in cœlũ reuolauero. PLV. Abijt ille quidem, sicut ap paret: nam ex alarum remi gio facio coniecturã. Tu uerò hic operire: siquidem di greſſus Thesaurũ ad te trans mittam. sed feri fortius. Ti bi loquor Auri thesaure, Ti moni huic audiens esto, ofe

Cæterum

ἐγὼ ὑμῖν ἐκποτόσομαι. Τί. ἄγε δὴ, ὦ Λίπιλλε, τοῦ μοι ἐπίρρωτον σκαπτίου, καὶ μὴ διάμενε τὸν δεσπότην ἐς τοὔμφανὲς προκαλούμενον. ὦ ζεῦ τρόφιε, καὶ φίλοι Κορυβάντες, καὶ ἑρμῆ λαφυραγώγε, πόθεν χρυσίον τοσοῦτον; ἢ μὴ νὴ τὰς ταύτας ὄφεις; Λίπιλλε γοῦν, μὴ ἀΐδηπας ὑμᾶς αὐτιγρέμενον. ἀλλὰ μὴν χρυσίον ὄζειν ἐπίσημον, ἀκήρατον, βαρύ, καὶ πάλαι πρόσωπον ἀπαφθέγγετον. ὦ χρυσὲ, λιπαρώτατε καὶ κάλλιστον βροτοῖς, ἀϊδήμητον γὰρ οὔτ' ἄτιμα πρίπεις καὶ νύκτωρ, καὶ μεθ' ἡμέραν. ἰὼ δή, ὦ φίλτατε, καὶ ὀφθαλμιώτατε. νῦν πάσομαί σε καὶ Διὶ ποτὲ γρίφδαν χρυσόν. τίς γὰρ ἂν ἀθ παρθένῳ ἀνάπτι πλαμύδος τῆς λιπαρᾶς ὑπολίξαντο ὅτω καλὸν ὀφθαλμὸν διὰ τῶν πήχεων κατάρρυντα; ὦ Μίδα, καὶ Κροῖσε, καὶ τὰ ἐν Δελφοῖς ἀναθήματα, ὡς ἀλὸν ἄρα ἦτε ὡς πρὸς Τίμωνα, καὶ τὸν Τίμωνος πλοῦτον, ὃν ἐγὼ Λὶ βασιλεὺς ὁ Πέρσῶν ἰσος.

ὦ Λίπιλλε

Cæterùm ego à uobis digrediar. TIM. *Age iam, ô ligo, nunc mihi tuas uires explica, neque defatigere dum ex abdito Thesaurum in apertum euocaris. Hem prodigiorũ auctor Iupiter, amici Corybãtes, ac lucrifer Mercuri, undè nam auri tantum? Num somniũ hoc est? Metuo ne carbones reperturus sim experrectus. Atqui aurũ profectò est insigne, suluũ, graue, & aspectu multo iucundissimum. Pulcherrima auri fauſtitas mortalibus: quippe quòd ignis in morè ardes, nocteſq; & dies renides. Ades ô mihi chariſſimum deſideratiſſimumq;. Nũc demũ credo uel Iouem ipſum olim aurum eſſe factũ. Etenim quæ tandem uirgo nõ exporrecto ſinu uſqueadeò formoſum amatorẽ excipiat per tegulas illapſum? O Mida Croeſeq;, ac munera Delphico in templo dicata, ut nihil eratis, ſi cum Timone, cumq; Timone his opibus conferamini; cui ne Perſarũ quidem rex par eſt. O ligo,*

ὦ Λίκιλλα, καὶ φιλτάτη ἀληθῶς μοι, ὑμᾶς μὲν τῷ Πανὶ τούτῳ αὐτὰ δῆτα ἐᾶν κρεμάσαι τῶν ἐσχατιῶν, τὸ μυργίον οἰκολομησάμενον ὑπὲρ τὴν ἀκρωρεῖαν, μόνῳ μοὶ ἐπιτρέπειν ἐνθυμεῖσθαι, τὸ αὐτῷ καὶ τάφον ἀποβανόντι ξένον μοι λοιπὸν. ἀλλὰ χὠ μὲν ταῦτα, καὶ ὑγρὸν μοδιστύδω πρὸς τὸν ἐπίλοιπον βίον, ἀμιξίαν πρὸς ἅπαντας, καὶ ἀγνωσίαν, καὶ ὑπεροψίαν. φίλον δ' οὐ ξένον, οὐ ἑταῖρον, οὐ ἑλίκ βοὸς ὕδλον πολύν· καὶ τὸ οἰκτᾶραι λαπρύοντα, ἢ ὠδυκρυῆσαι λιομένῳ, παρανομία, καὶ ματᾶ λυσις τ ἰδῶν. μανύρης δ' ὁ λίθος αὐτὸς, λαθάπερ τοῖς λύκοις. καὶ φίλον εἶς Τίμων· οἱ δὲ ἄλλοι πάντες ἐχθροὶ, καὶ ἐπίβουλοι, καὶ τὸ προσομιλῆσαί τινι αὐτ, μίασμα. καὶ εἴ τινα ἴδῳ μόνον, ἀποφρὰς ἡμέρας, καὶ ὅλως ἀνελεύθερον λιθίνων, ἢ χαλκῶν, μισῶ ὑμῖν διαρρήτως, καὶ μή τι λάρυνξ ἀχέμιδα παρ' αὐτ, μήτε σπουδαῖς σπερδόμιθα. ἢ ἐρημία δ' ὅρος ἐγὼ πρὸς αὐτὸς, φυλίσ

O ligo et ſagum charißimũ, uos huic Pani ſuſpendi commodum eſt. At ego quammaximè ſemotũ mercatus agrũ, turriculaq; ſeruãdi auri gratia conſtructa, uni mihi affatim uxero: ſepulchrum item inibi mihi defuncto parare eſt ſententia. Hæc igitur decreta ſunto, placitaq; in reliquũ uitæ: ſeiunctio, ignorantia, faſtidium erga mortales omneis. Porrò amicus, hoſpes, ſodalis, aut ara miſericordiæ, meræ nugæ. Tũ commiſerari lachrymantem, ſuppeditare egẽtibus, iniquitas, ac morum ſubuerſio: at uita ſolitaria, qualis eſt lupis, unus ſibi amicus Timõ, cæteri omnes hoſtes, & inſidiarũ machinatores. Cum horũ quopiam congredi, piaculum: adeò ut ſi quem aſpexero dum taxat, inauſpicatus ſit ille dies. In ſumma, non aliò nobis habeantur loco, quàm ſigna ſaxea, ærea ue; neq; fœcialẽ ab illis miſſum recipiamus, neq; fœdera feriamus. Solitudo terminus eſto. Cæterùm tribules,

φυλέτης ἢ, καὶ φράτορας, καὶ δημότας, καὶ ἐκ παρὰ αὐτὸν, ψυχρὰ καὶ αὐανῆ φυλὴ ὀνόματα, καὶ αὐτὸν αὐτὸν φιλοτιμούμενα. πλουτάτω Τίμων μόνος, καὶ εὐφραινέσθω ἅπαντων. καὶ βυφάτω μόνος ἰδὼν ἑαυτὸν, ἱερωμένος καὶ ἀπάντων φορτικῶν ἀπαλλαγμένος. καὶ δείπνοις ὀνίτω, καὶ ἐνηχέτω μόνος ἑαυτῷ γέντων καὶ ἡμῶν καὶ ἀποίων τ' ἄλλων. καὶ ἅπαξ ἑαυτὸ δεξιὸν σκάφας διελίχθω, ὡς μὴ ἅπαξ θανεῖν, ἐκ αὐτῆς σίφωνος ἐπχεῖν πᾶν. καὶ ἐνταῦθα μὲ ἐγὼ ὁ μισάνθρωπος ἤδιστον. τί φέρε ἢ γνωρίσματα, ἀγοραῖα, καὶ βαχύτης, καὶ σκαιότης, καὶ ὀργὴ, καὶ ἀπαιδευσία. εἰ δέ τινα ἰδίαν ἐμὲ νυνὶ διαφερόμενον, καὶ σβεννύναι ἐπισπένδοντα, πίτνα καὶ ἐλαίῳ λιπαρῷ σβεννύναι. καὶ εἰ τινα τ' χαμῶν ἐκ ποταμοῦ παραφορῆ, ἐκ τὰς χεῖρας ἐρίγων, αὐτιλαβέσθαι δίκαιον, ὡς δεῦρο καὶ πάλιν ἐλκύσαι βαπτίζοντα, ὡς μηδὲ αὐανύσαι λιμπάνω. οὕτω γὰρ ἂν τὸν ἱκέτην ἀπελάσαι

tribules, cognati, populares, postremò patria ipsa, frigida quædam & sterilia nomina, stultorumq; mortaliũ gloriæ. Solus Timon diues esto: despiciat omnes: solus ipse se cum oblectetur, liber ab aßentationibus, et onerosis laudibus. Dijs sacra faciat, & epuletur solus: sibijpsi uicinus, sibi particeps, excutiens sese ab alijs. Ac semel decretum esto, ut unus seipsum comiter accipiat, si moriendum sit, aut necesse habeat sibi ipsi coronam admouere. Nullum'que nomen sit dulcius, quàm Misanthropi, id est hominum osoris. Morum autem notæ, difficultas, asperitas, feritas, iracundia, inhumanitas. Quòd si quem conspexero incendio cõflagrantem, obtestantem quò restinguam, pice oleoq; restinguere. rursum si quẽ flumen undis abstulerit, iſq; manus porrigens, imploret ut retineatur: hunc quoq; demerso capite propellere, ne posßit emicare: hunc ad modum par pari

ἀπολάβοιεν. ἀσυγόσατο τὴν γνώμην Τίμων Εχινρατίδης λοιπὸν τοῦτε, ἐπιψήφιστι τῇ ἐκκλησίᾳ Τίμων ὁ αὐτὸς, ἔφη. ταῦτα μὲν δὴ δόχθω, καὶ ἀσφαλῶς ἐμμελήσωμεν αὐτοῖς. πλὴν ἀλλὰ περὶ πολλοῦ ἂν ἐποιησάμην ἅπασι γνώμην τοῦτο τοιαύτην ἔχειν, ὅτι τὸ πρᾶγμα γένοιτο ἂν τοῖς. καὶ τοι τί τοῦτο; φοβοῦμαι τάχος. ἀσσον ἀχθέσθω σωθήσεται μᾶλλον, καὶ ἐλλὰ ἔθεν ἀφραινόμενον τὸ χρυσίον. πότερον οὖν ἐκεῖνό γε πάντων ἀναβὰς ἀπολαύνω αὐτὸς τοῖς λίθοις ὀξὺ κατὰ δεξίων ἀκροβολιζόμενος; ἢ τίνι τρόπῳ τοῦτο παφανομήσομεν, ἀσάπαξ αὐτοῖς ἐμπλήσαντες, ὡς πλέον αὐτῶν τοῦτο παρορμῶμεν; ἔτοιμός μοι καὶ ἄμεινον. ὥστε λιχάμενοι ἄλλα αὐτὸς ἀπαφαύσωσιν. φέρε γὰρ τίς ὁ πρῶτος αὖ ἐστὶν ἐκεῖνος ὅστις; Γναθωνίδης ὁ λιλαξ, ὁ πρώην ὄρθρου αὐτόσαυτί μοι ἁρίξας τὸν βρόχον, οἴδας ὅλας παρ' ἐμοὶ πολλάκις ἐμεμικώς. ἀλλ' ὦ γε ἀπόπληκτος ἀφικόμενος, ἐμπέπτωκε γὰρ πρὸ τοῦ ἄλλου.

Γν. Ὦ

relaturus est Hanc legem Timō tulit Echecratides Colytensis, & cōcionis subscripsit suffragijs idem ille Timon: Age hæc decreta sunto: hæc fortiter tueamur. Cæterùm magno emerim ut id omnibus innotescat, quòd opibus abundo: nam illa res illos præfocauerit. Sed quid illud? Hem, quæ trepidatio? Vndiq; conuolant currunt puluerulenti atq; anheli, haud scio unde aurum odorati. Vtrũ igitur hoc conscenso colle saxis eos abigo, è sublimi deiaculans: an hac tantum in re legem uiolabimus, ut semel cum illis cōgrediamur, ut magis angãtur fortiti, repulsi que? Ita satius esse duco. Itaq; restemus, quo illos excipiamus. Age prospiciam. primus eorum iste quis est? Nempe Gnathonides adulator, qui mihi nuper cœnam petēti, funem porrexit, quum apud me sæpenumero solida dolia uomuerit. Sed bene est quòd ad me uenit: nam primus omnium uapulabit.

GNA-

Γνα. οὐκ ἐγὼ ἔλεγον, ὡς οὐκ ἀπομελήσουσι Τίμωνα ἀγαθὸν ἄνδρα οἱ θεοί; χαῖρε Τίμων ὑπερφυέστατε, καὶ ἥδιστε, καὶ συμποτικώτατε. Τί. νὴ καὶ σύ γε, ὦ Γναθωνίδη, γυπῶν ἁπάντων βορώτατε, καὶ ἀνθρώπων ὀπτερπετώτατε. Γνα. ἀεὶ φιλοσκώμμων σύ γε. ἀλλὰ πῶς τὸ συμπόσιον; ὡς ἰαυνόν τι σοι ἄσομαι τῶν λεπτῶν λιβυράμβων ἥκω κομίζων. Τί. καὶ μὴν ἔλεγές γε ὅσα μάλα βδελυκτὸν ὑπὸ ταύτης λυκέλλης. Γνα. τί τοῦτο; πάλιν ὦ Τίμων; μαρτύρομαι, ὦ Ἡράκλεις. ἰὼ, ἰώ. προκαλοῦμαί σε θάμματος εἰς Ἄρειον πάγον. Τίμ. καὶ μὴν αὖ γε μικρὸν ὑπεβραδύνῃς, φόνου τάχα προκινδυνεύσῃ μοι. Γναθ. μηδαμῶς, ἀλλὰ σύ γε πάντως τὸ θαῦμα ἴασαι, μικρὸν ὑπερπάσας τὸ χρυσίον. λήθης γὰρ ἰσχὰς μόνον ὅσον τὸ φάρμακον. Τί. ἔτι μένεις; Γνα. ἄπειμι, σὺ δὲ οὐ χαιρύσεις ἐν σηκοῖς ἐν χρυσῷ γεγόμενος. Τί. τίς ἔτος ἔστιν ὁ προσιών, ὁ ἀναφαλαντίας;

GNA. An non dixi Timonem uirum bonũ non neglecturos esse deos? Salue Timõ formosissime, iucundissime, cõuiuator bellissime. TIM. Scilicet & tu Gnathonides, uulturum omniũ edacissime, atq; hominum perdissime. GNA. Semper tibi grata dicacitas. Sed ubi cõpotamus? Nam nouam tibi adfero cantilenam ex his quos nuper dicidi dithyrambis. TIM. Atqui elegos canes admodũ miserabiles, ab hoc doctus lingone. GNA. Quid istuc? Feris ô Timon? Atteſtor, ô Hercules. Hei, hei: in ius te uoco apud Arcopagitas, qui uulnerederis. TIM. Atqui ſi cum ſtere pauliſper, mox cædis me reũ ages. GNA. Nequaquam: quin tu planè uulnera medere, paululo auri inuncto. Mirum enim in modum præſentaneum id eſt remedium. TIM. Etiam manes? GN. Abeo. At tibi malè ſit, q quidẽ ex uiro cõmodo tam ſæuus factus ſis. TI. Quis hic eſt qui accedit recalua ſter ille?

Philiades.

φιλιάδας, λοιδόρων ἁπάντων ἐβδελυγμένος. οὗτος ἢ τὸ παρ ἐμοῦ ἀργύριον ὅλον λαβών, καὶ τῇ θυγατρὶ προῖκα δύο τάλαντα μισθὸν τῶν ἐπαίνων, ἐπὶ τοῖς ἐμαυτὸν με, πάντων σιωπώντων, μόνος παρρησιάσηται, ἐπαμυσσάμενος ἁπάντων ἐλευθέρου εἶναι τὸν λόγον, ἐπειδὴ νοσοῦντα πρώην ἐπεσκέψατο με, καὶ προσῆλθον ἐπιμελείας ἀνάμεστος, πλησίας ἐγχωνίους προσφέρεται. ΦΙΛ. ὦ τῆς ἀναισχυντίας. νῦν Τίμωνα γνωρίζεις; νῦν Γναθωνίδας φίλος καὶ συμπότης; τοιγαροῦν δίκαια πάσχειν οὕτως ἀχάριστος ὤν. ἐμοὶ ἢ οἱ πάλαι ξενοδόκοι, καὶ ξενίσθοι ἡμῖν ἀμύητοι, ὅμως μεριάσωμεν, ὡς μὴ ὀπισθόμηλον λοιπὸν ᾖ. χαῖρε, ὦ δίλογε, καὶ ἵπποι τὸν μιαρὸν τοῦτον λίθακας φυλάξει, τοὺς ὦδε δὲ βαρίτιμος μόνος· τὰ ἄλλα δὲ ἢ λοιδόρων ἀλλήλοις διαφέροντας, ὡς ἔστι πιστοτέρα τῶν νῦν ἑταίρων. πάντες ἀχάριστοι καὶ πονηροί. ἐγὼ ἢ τάλαντόν σοι ἐκόμισον,

Philiades, assentatorum omnium execratißimus. Hic cũ à me solidum acceperit fundum, tum filiæ in dotem talenta duo, laudationis præmium, quum me canente reliquis silentibus omnibus solus maiorem in modum extulisset, deierãs me uel oloribus magis canorum: ubi me priadem ægrotum conspexisset, (nam adierã oraturus ut mei curam ageret) plagas etiam egregius ille uir impegit.

PHI. O impudentiã: nunc demũ Timonem agnoscitis: nunc Gnathonides amicus et conuiua. Enimuero habet ille digna se, quãdoquidem immemor est, atque ingratus. At nos qui iam olim conuictores sumus, æquales ac populares: tamen modestè agimus, ne insilire uideamur. Salue here. Fac ut istos aduelatores sacrilegos obseruet, qui nusquam adsunt, nisi in mensa: præterea à coruis nihil differũt. Neq; posthac huius ætatis mortaliũ ulli fidendũ est, Omnes ingrati & scelesti. At ego quum tibi talentũ adducerem,

μῖσων, ὡς ἔχοις πρὸς τὰ παρόντα πάγκαλα χρῆσθαι, καθ' ἡδονὴν ἥδιστα πλουσίου ἥκοντα ὡς πλουσίοις ὑποδρομίδη τινὰ πλοῦτον. ἦκω τοιγαροῦν ταῦτά σοι νῦν διττόων. καί τοι σύγε οὕτω σοφὸς ὢν, ἡδὺ ἴσως λείπον τῶν παρ' ἐμοῦ λόγων, ὃς ἀκοὴ τῷ Νέστορι τὸ δοῦν παραινέσειας ἄν. Τίμ. ἔσται ταῦτα, ὦ Φιλιάδη. πολλὰ ἀλλὰ πρόσιθι, ὡς ἀκοὴ σοι φιλοφρόνημα τῇ λιπέλλῃ. Φι. ἄνθρωποι, καπήλου τ' ἀφεστίου τοῦ ἀχαρίστου, λίθοι τὰ συμφέροντα ἐνυβρίστου τὸν τόν. Τί. ἰδὼ γὰρ οὗτος ὁ ῥήτωρ Δημέας προσδοκητός, ψῆφισμα ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ, καὶ συγγενὴς ἐμοὶ τρόπον ἄνευ λόγων. οὗτος ἐπαίδευσε παρ' ἐμοῦ τάλαντα μιᾶς ἡμέρας ἐπίσας τῇ πόλει, διατιθέμενος γὰρ, ἀκοὴ ἐδίδετο, οὐκ ἀποδιδοὺς, ἀλλ' ἐγὼ ἐλεύσας, ἐλυσάμην αὐτὸν, ἐπειδὴ πρώην ἔλαχε τῇ Ἐρεχθηίδι φυλῇ διανεῖμαι τὸ δημόσιον, ἀλλ' ἐγὼ πρεσβεύσαι αὐτὸ τὸ γιγνόμενον, ἐπέφυγεν εἰσαρεῖν πολίτου ὄντος μοι. Δη. χαῖρε ὦ Τίμων,

ducere, quo posses ad ea quæ uelles uti, in uia accepi te sumptus quasdam opes esse nactum. Proinde acceßi his de rebus admoniturus te: quanquam tibi forsitan me monitore nihil erat opus, uiro nimirum adeò prudenti, ut uel Nestori ipsi, si necesse est, consiliū dare queas. TIM. Ita fiet Philiades. sed age accede, quò te ligone comiter accipiam. PHI. Viri, capus mihi cōminutum est ab hoc ingrato, propterea quòd eū ea quæ in rem illius erāt, admonui. TIM. Ecce tertius huc orator Demeas se recipit, tabulas dextra gestans, aitq; se mihi cognatum esse. Hic una die de meo undecim talēta ciuitati dependit: nam damnatus erat, ac uinctus. at quum soluendo non esset, ego miſertus illum redemi. Porrò quum illi sorte obuenisset, ut Erechtheidi tribui distribueret ærarium, atq; ego auditus, id quod ad me redibat, poscerem, negabat se ciuem nosse me. DEM. Salue Timon,

præcipuum

τὸ μέγα ἔρεισμα τοῦ γένους, τὸ ὄρος σωμα τῶν Ἑλλήνων, τὸ πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος. καὶ μὴν πάλαι σε ὁ δῆμος ξυνεπιγνώμων, καὶ αἱ βουλαὶ ἀμφότεραι προμνῶνται. πρότερον δὲ ἄκουσον τὸ ψήφισμα, ὃ ὑπὲρ σοῦ γέγραφε. ἐπεὶ δὲ Τίμων ὁ Ἐχεκρατίδης πολυτίμητος, καὶ οὐχ ὁ μόνον καλὸς κἀγαθὸς δὲ, ἀλλὰ καὶ σοφὸς, ὡς ἐν ἄλλοις καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι, παρὰ πάντα τὰ χρόνου διατελῶ τὰ ἄριστα πράττων τῇ πόλει· προείπεν ἡμῖν καὶ πάλιν, καὶ δρόμου ἐν ὁπλιτικῇ ἡμᾶς ἐμβῆσαι, καὶ τὰ πάντα ἅρματι, καὶ συμπάλαι παλαῖσαι. Τί, ἀλλ' οὐδὲ ἐθιώρυσσον ἐγὼ πώποτε εἰς ὁλυμπίαν.

praecipuum generis tui praesidium, fulcimentũ Atheniensium, defensaculum Graeciae. Profectò iamdudum te populus frequens & utraq; curia operitur. Sed prius decretum audi, quod de te conscripsit Quandoquidem Timõ Echecratidae filius, Colyttẽsis, uir nõ modò probus & integer, uerumetiam sapiens, quantũ alius in Graecia nemo, nunquam per omnem uitam destitit optimè de Repub. mereri: tum autem in Olympicis uicit pugil, & lucta cursuq; die eodẽ, ad haec solenni quadriga, equestriq; certamine.

Δι. Τί οὖν; διαρρήσεις ὕστερον τὰ τοιαῦτα ἢ πολλὰ πρόσθεν ἔδει ἄμεινον, καὶ ἐρίσουσι δὲ ἐπὶ σὲ πόλεις πρὸς Ἀχαΐας, καὶ Λατίνοις Πελοποννησίων δύο μοίρας. Τίμ. πῶς; διὰ γὰρ τὸ μὴ ἔχειν ὅ,τι πλάσ, οὐδὲ προσγράφω ἐν τῷ διαλόγῳ. Δι. μίτρια τὰ περὶ σαυτῆ λέγεις, ὁμῶς δὲ ἀχάριστο

TIM. At ego ne spectator quidem unquam in Olympicis sedi. DEM. Quid tum? spectabis posthac. Sed ista cõmunia addi satius est. Tum anno superiore apud Acharnenses pro Repub. fortissimè se gessit, & Peloponnensium duas acies concidit. TIM. Qua ratione? quippe qui nec unquã arma gesserim, neq; unquã militiae dederim nomen. DEM. Modestè tu quidem de teipso loqueris; nos tamen ingrati

τοῦ δήμου ἀμυημονεῖτε. ἔτι δὲ νὴ ψηφίσματα γράφων, καὶ συμβουλεύων, καὶ πράττων, οὐ μικρὰ ὠφέλησε τὴν πόλιν. ὧν τούτοις ἅπασι δίδοσθαι τῇ βουλῇ, καὶ τῷ δήμῳ, καὶ τῇ ἡλιαίᾳ κατὰ φυλὰς, καὶ τοῖς δήμοις ἰδίᾳ, καὶ κοινῇ πᾶσι, χρυσοῦν ἀνατεθῆναι τὸν Τίμωνα, παρὰ τὴν ἀθλωσὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει, ἱδρυνθὲν ἐν τῇ δεξιᾷ ἔχοντα, καὶ ἀκτῖνας ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς, καὶ στεφανῶσαι αὐτὸν χρυσοῖς στεφάνοις ἑπτὰ, καὶ ἀνακηρυχθῆναι τοὺς στεφάνους σύμβολον Διονυσίοις τραγῳδοῖς καινοῖς. ἀκηδῶσαι γὰρ δὴ αὐτὸν δεῖ τῆμερον τὰ Διονύσια. ἔπειτα τὴν γυναῖκα μὲν Δημέας ὁ ῥήτωρ συγγενὴς αὐτῷ, ἀγχιστεὺς, καὶ μαθητὴς αὐτοῦ ὤν. καὶ γὰρ ῥήτωρ ἀρίστου ὁ Τίμων, καὶ τἄλλα πάντα ἐπίσης ἀνὴρ ἀγαθός. τοῦτ' μὲν δὴ σοὶ τὸ ψήφισμα. ἐγὼ δέ σοι καὶ τὸν υἱὸν ἐβουλόμην ἀγαγεῖν παρὰ σὲ, ἵν' ἔχῃ τῷ σῷ ὀνόματι τιμῶντα αὐτόν. Τίμ. πῶς, ὦ Δυμία, ὃς οὐδὲ γεγάμηκας, ἵνα

grati futuri simus, nisi memi nerimus. Praeterea in scribendis plebiscitis, & in consultationibus, & in administrandis bellis non mediocrem utilitatem attulit reipub. His de causis omnibus uisum est curiæ, plebi, magistratibus tributum, plebeijs singulatim, communiter uniuersis, aureũ statuere Timonem iuxta Palladem in arce, fulmen dextera tenentem, radijs tempora ambientibus: utq; septem aureis coronis coronetur, hæq; coronæ hodie in Dionysijs per tragœdos nouos promulgentur. Siquidem hodie illi Dionysia sunt agenda. Dixit hoc suffragium Demeas orator, propterea quòd cognatus illius propinquus, ac discipulus eius sit. Nam et orator optimꝰ Timõ: præterea quic quid uoluerit. Hoc igitur tibi suffragiũ. Sed utinam & filium meum ad te pariter adduxissem, quem tuo nomine Timonẽ appellaui. TIM. Quî potes Demea, cum ne uxorem quidem duxeris unquam, quantum

ὅσα γε ἡμῖν ἀφίκται; Δη. ἀλλὰ γαμῶ, ὦ Διόδωρε θεὸς ἐθέλῃ τάχιστα, καὶ παιδοποιήσομαι. καὶ τὸ γιγνόμενον (ἄρρεν γὰρ ἔσται) Τίμωνα ἤδη καλῶ. Τίμ. οὐκοῦν εἶδα ἃ γαμήσεις ἔτι, ὦ οὗτος, πολλαπλῶ πάντως ἐμοῦ πληγὴν λαμβάνων. Δημ. οἴμοι. τί ἦν τοῦτο; τυραννίδι Τίμων ὀφειλόμενος ἦς, καὶ τύπτας τοὺς ἐλευθέρους, ὁ μαθὼν ἐλεύθερος, δεῦρ' ἀφεὶς ἢ; ἀλλὰ δώσεις ἐν τάχει πλὴν Διόνυσον, τάττε ἄλλα, καὶ ὅτι πλὴν ἀκριτολιν ἐνέπρησας.

Τί. ἀλλ' ὃν ἐμπέπρησται, ὦ μιαρὲ, ὁ ἀκρόπολις. ὥστε δῆλος εἶ συνοφαντῶν. Δη. ἀλλὰ καὶ πλατῆς, τὸν ὀπισθόδομον διωρύξας. Τί. οὐ διώρυκται δῆλόν ἐστιν. ὥστε ἀπίθανός σε καὶ ταῦτα. Δη. διωρυχθήσεται μὴν ὕστερον, ἤδη δ' ἐν παύτα τὰ ἐν αὐτῷ ἔχεις. Τί. ἐκοῦ καὶ ἄλλο λάμβανε. Δη. οἴμοι τὸ μετάφρενον. Τί. μὴ δίκραχθι, διατοῖσι γάρ σοι καὶ ῥίπτω. ἐκ τὰ γλοῖα πάμπαν πάθοιμι, δύο

quantum nobis scire licuit? DEM. At ducã nouo ineunte anno, si Deus permiserit, liberisq; operam dabo. Tum quod erit natum (erit aũt masculus) Timonẽ nuncupabo. TIM. An uxorem tu sis duoEturus, equidẽ haud scio, tanta à me plaga accepta. DE. Hei mihi: quid hoc est rei? tyrannidẽ Timon occœptas? pulsasq; eos qui sunt ingenui, ipse nec ingenuus planè, nec ciuis? uerùm propediem pœnas daturus, cùm alijs nominibus, tum quòd arcẽ incenderis. TIM. Atqui nõ conflagrauit arx, scelestè. proinde palàm est, te calumniatorem agere. DEM. Verùm effosso ærario diues effectus es. TIM, Atqui nõ effossum isthuc, unde ne hæc quidem probabiliter abs te dicũtur. DEM. Verùm effodietur posthac. Sed tu interim omnia quæ in eo condita, posides. TI. Alterã itaq; plagã accipe. DE. Hei scapulis meis. TI. Ne uociferare: alioqui et tertiã tibi illidã. Etenim res planè ridicula mihi acciderit, si quum

δύο μὲν Λακεδαιμονίων μίαν λιτικὴν φλασ αὔοπλος, ἢν δὲ μικρὰν αὐδρώπιον μὴ ἀδικήσας. μᾶλλον γὰρ ἂν ἕλοι τὴ νῆσε πυκνὸς δὺ μπίας πυξ, ηὲ πάλαι. ἀλλὰ τί τοῦτο; οὐ Θρασυκλῆς ὁ φιλόσοφος οὗτός ἐστιν; ἢ μὴ δῆτα ἄλλος. ἀποτάσας γὰρ τὸν πώγωνα, ηὲ τὰς ὀφρῦς ἀναστάσας, ηὲ βρενθυόμενός τι πρὸς αὑτὸν ὀρχεῖ, τεταραγμένος βλέπων, ἀνασεσυρμένος τὸν ἐπὶ τῷ μετώπῳ λόφον, Αὐτίδο ρίας τις, ἢ Τρίτων, οἷος ὁ Ζεῦξις ἐγραφεν. οὕτω δὲ τὸ σχῆμα σύγκλυδες, ηὲ λόφος δὲ τὸ βάδισμα, ἢ σωφρονικὸς τὸν αὐλὸν, ἵνα δὲ μυρία ὅσα περὶ ἀργὸν διέξιμεν, ηὲ τὸ ἡδονῇ χαμαίντων λαπαγορᾶν, ηὲ τὸ ὀλιγάρκης ἀσανῶν, ἐπεὶ δὲ λοσάμενος ἀφίκετο ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ηὲ ὁ πᾶς μυάλλων τὸν λύχνον ἐρίξας αὐτῷ (τῷ σωφρονοῦντι χαίρει μάλιστα) λαβὰ πορ τὸ λέβης ὕδωρ ἐπιὼν, ἐναυλιώνατα ἀδιδάκτως τοῖς ἐνθυσιῶσιν ἐκείνοις λήροις, προσαπάζων ὥσπερ ἐπῖν τὰ ὄψα, ηὲ τὸν πλησίον παρατινασόμενος, ναρύκης

si quũ inermis duos Lacedæmoniorũ acies fuderim, unũ scelestũ hominem nõ protriuero. Tum frustra uicerim in Olympijs & pugil, & palæstrites. Sed quid hoc tan non philosophus Thrasycles hic est? Profectò ipsus est, promissa barba, subductisq; supercilijs, & magnũ quiddã secũ murmurãs accedit, Titanicũ obtuens, cæsariẽ per scapulas fluentẽ uentilans, alter quidã Boreas, aut Tritõ, quales eos Zeuxis depinxit. Hic habitu frugalis, incessu moderat⁹, amictu modestus, manè mirũ q̃ multa de uirtute disserit, damnãs eos qui uoluptate capiũtur, frugalitatẽ laudãs: at ubi lotus ad cœnã uenit, puerq; ingentem illi calicẽ porrexit (meracioreaũt maximè gaudet) perinde ut Lethes aquam ebibens, à dilucularijs illis disputationibus diuersissima quæ sunt exhibet, dum milui instar præripit obsonia, & proximum cubito oppositoarcens, meno

φύσιν τὸ γένειον ἀνάπλεως, λύ-
νυλον ἐμφορούμενος, ἐπικυμ-
φώς, καθάπερ ἐν ταῖς λοπάσι
τῶν ἀριστίων ἐνδύσειν προσδο-
κῶν, ἀπριβῶς τὰ ῥύβλια τῷ λι
χανῷ ἀποσμήχων, ὡς μηδὲ ἐλ
λίγον τῷ μυστ[ωτῷ λιπαλίποι.
μιμψίμοιρος ἀεί, ὡς τὸν πλα
κοῦντα ὅλον, ἢ τ σιὼ μόνος τ
ἄλλων λάβοι, ὅτι πρὸ λιχνείας
ἠκὶ ἀπληστίας ἔφιλος. μίθυε
ος, νὴ παρσεν, ὃν ἄχρις ἐσ
θῆς νὴ ἐρχηστύος μόνον, ἀλλὰ
λοιδορίας, ἠκὶ ἐργῆς προσίτι.
νὴ λόγοι πολλοὶ ὑδὶ τῇ λύλικι,
τότε δὲ νὴ μάλιστα πρὸ σωφρο
σύνης νὴ ἱκεσιότητ[ος. νὴ τῶν
τα φησὶν ἤδη ὑπὸ τῦ ἀκράτου
πονέρως ἔχων, ἠκὶ ὑποβαυλι-
ζων γελοῖος, ἅτα ἐμιτος ὑδὶ
τέτοις. ἠκὶ τὸ τιλευταῖον, κρά
μβης τινὸς ἐκφέρουσιν αὐτὸν
ἐκ τῦ συμποσίυ τῆς αὐλητρί-
δος ἀμφοτέρας ἐπάλλομέ-
νον. πλὼ ἀλλὰ ἠκὶ νύφων, ὃν
λεγὶ τῶν πρωτείων παραχω-
ρήσας ἂν, ψόμματος ἕνεκα,
ὃ θρα-

to interim cõdimentis oppleto, dum canum ritu ingurgitat, prono incumbens corpore, perinde atq; in patinis uir tutem inuenturũ ſeſe ſpereti dumq; uſqueadeò diligenter catinos extergit indice digito, ut ne paululum quidem re liquiarũ ſinat adhærere, num quam non querulus, tanquã dcteriorẽ partem acceperit, uel ſi totam placentam aut ſuem ſolus omnium accipiat: qui quidem edacitatis & inſatiabilitatis eſt fructus, temulentus, uinoq; bacchatus, non ad cantum modò, ſaltationemq;, uerùm ad conuicium uſque, & iracundiam. Adhæc multis inter pocula ſermo (tum enim uel maximè) de temperantia, ſobrietateq;: atq; iſta quidẽ loquitur, quum iam à mero malè affectus, ridiculè balbutit. Accedit his deinde uomitus. Poſtremò, ſublatum eum de conuiuio efferunt aliqui, amabus manibus tibicinæ inhærentem. Quanquam alioqui ne ſobrius quidem ulli primariorum ceſſerit, uel mendacio, uel confiden-

ἢ θρασύτητος; ἢ φιλαργυρίας. ἀλλὰ καὶ λοιδόρων ὅτι τὰ πρῶτα, καὶ ὑπερηφανώτατα προσειρήκατε. καὶ ἡ γαστὴρ πρωτεύεται, καὶ ἡ ἀναισχυντία παρομάρτει, καὶ ὅλως πάντα σφῶν τὸ χεῦμα, καὶ παντοδαπὴ ἀκρισία, καὶ ποικίλως ἐντελὴς, ὁμοῦ πᾶν τὸ γαῦρον ἐκ τῆς μακρᾶς χρυσὸς ὤν. τί τοῦτο; παπᾶ, χρύσιον ἡμῖν θρασυκλῆς. θρασύ, ἢ κατὰ ταῦτα, ὦ Τίμων, τοῖς πολλοῖς τούτοις ἀφίγμαι, ὥσπερ οἱ τὸν πλούτου σε τιθηπότες, ἀργυρίᾳ καὶ χρυσίῳ, καὶ λάπυρα πολυτελῶν ἐπίλοιπα συνηθροικότες, πολλὴν τὴν λοιδορίαν ἐπιδεξόμενοι πρὸς αὔρᾳ, οἶδά σε ἀπλοϊκὸν, καὶ τ' ὄντων ἀνυποκρίτου. οἶδα γὰρ ὡς μάζα μὲν ἡμῖν δεῖπνον ἱκανὸν, ὕψον δὲ ἥδιστον θυμὸν, ἢ λιμὸν λαμὸν, ἢ ἄπιστι ξυφώλιν, ὀλίγων τῶν ἁλῶν. ποτὸν δὲ ἡ ἐννεάκρουνος, ὁ δὲ βίβλος οὗτος, ὃς βούλει πορφυρίδος ἀσμένως. τὸ χρυσίον μὲν γὰρ, οὐδὲν τιμιώτερον τῶν ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ψηφίδων μοι λοκᾶ.

uel confidentia, uel auaritia. Quin & inter assentatores primas tenet. Peterat promptißimè, anteit impostura, comitatur impudentia. In summa, prorsus admirandũ quod dam spectaculũ est, omni ex parte exactũ, uariecq; absolutum: proinde nõ eludabit clarius uidelicet, quum sit modestus. Quid hoc? papæ: tandẽ nobis Thrasycles? Thr. Nõ hoc animo ad te uenio Timõ, quo pleriq; isti, qui nimirum opes admirati tuas, argenti, auri, opiparorum conuiuiorum adducti spe cõcurrunt, multa'que assentatione deliniunt te: hominem uidelicet simplicẽ, facilecq; impertientem id quod adest. Siquidem haud ignoras, offam mihi in cœnã sat esse, tum opsonium suauißimũ, cepe aut nasturcium: aut si quãdo lubeat lautius epulari, pusillũ salis. Potũ potũ fons Athenis nouẽ salliens uenis, suppeditat. Tum palliũ hoc quauis purpura potius. Nam aurum nihilo magis apud me in precio est, quàm calculi qui sunt in littoribus.

σῦ δὲ αὐτοῦ χάριν ἠφάλω, ὡς μὴ διαφθείρῃ σε τὸ μάκιστον ἕτοιμον ἀδιβουλότατον πῆμα ὁ πλοῦτος, ὁ πολλοῖς πολλάκις αἴτιος ἀνυπέρων συμφορῶν γε γυμνιλῶς. ἀ γάρ μοι πάθοις, μάλιστα ὅλον ἐς τὸν βάλατταν ἐμβαλεῖς αὐτὸν, οὐδὲν ἀναγκαῖον αὐδρὶ ἀγαθῷ ὄντα, ἢ τὸν φιλοσοφίας πλοῦτον ὀρᾷν δυνάμενον, μὴ μέν τοι ὃν βάθος, ὦ γαθὲ, ἀλλ' ὅσον ἐς βυθῶνας ἐπιβὰς ὀλίγον πρὸ τῆ δυναμενούσης γῆς ἐμοῦ ὁρῶντος μόνου. ἀ δὲ μὴ τοῦτο βέλει, σὺ δὲ ἄλλον ῥᾴστον ἀμείνω λα τὰ τάχος ἐκφόρησον αὐτὸν ἐπὶ οἰκίας, ἢ μηδ' ὁβολὸν αὐτῷ αὐτῆς διαδιδὰς ἅπασι τοῖς δυμένοις, ᾧ μὲν πίνητι δραχμὰς, ᾧ δὲ μνᾶν, ᾧ δ' ἢ τάλαντον. ἀ δέ τις φιλόσοφος ἦν, δυμοῖ ῥέαν ἢ τριπλησίαν φόρτισθαι δίηκεν. ἐμοὶ δ' ἢ καί τοι ἐν ἐμαυτῷ χάριν αὐτῶ, ἀλλ' ὅπως μεταδῷ τ' ἑταίρων τοῖς δυμένοις, ἐκεῖνον δὲ ἑαυτῷ τὸν πόρον ἐμπλήσας παρέσχοις, ἀλλ' ὅλως δύο

μιλίμνας

Sed tua ipsius gratia huc me contuli, ut ne te subuerteret pessima ista atq; insidiosissima res, opulentia: quippe quæ multis sæpenumero immedicabiliũ malorũ extiterit causa. Etenim si me audies, potissimũ opes uniuersas in mare præcipitabis, utpote quib⁹ nihil sit op⁹ bono uiro, quiq; philosophiæ possit opes perspicere. Ne tamẽ in altum, ô bone, sed fermè ad pubẽ usq; ingressus, paulo ultrà solum fluctibus opertũ, me quidem uno spectante. Quòd si hoc non uis, tute igitur eas potiore uia ex ædibus eijcito, ac ne obolũ quidem tibi facias reliquum: uidelicet largiens ijs quicunq; opus habent, huic quinq; drachmas, illi minã, alij talentũ. Porrò si qui erit philosoph⁹, hunc æquum est duplã aut triplam ferre portionem: quanquam hoc quidem mihi nõ mea ipsius gratia postulo, sed quò amicis, si qui egebunt, donem: sat est, si modò peram hanc largitione tua expleueris, ne duos quidem

μελίμενος χωρῆσαι αἰγινητικὸς. ὀλιγαρκῆ γὰρ καὶ μέτριον χρὴ εἶναι τὸν φιλοσοφοῦντα, καὶ μηδὲν πλέον τῶν πέντε φρονεῖν. Τί. ἐπαινῶ ταῦτά σου, ὦ Θρασύκλεις, πρὸ γοῦν τοῦ πέρας, εἰ δὲ μὴ, φράσω σοι τὸν λιφαλλὼ ἐμπλήσω λιθύλων, ἐπιμεβάσας τῇ διπλῇ. Θρα. ὦ δυμπραγία καὶ τύχη ἡμῖν, ταυτὶ μὲν ὑπὸ τοῦ λιταρέτου ἐν ἱλισσοῦ τῇ πόλει. Τιμ. τί ἀγανακτεῖς, ὦ γὰ Δὶ Θρασύκλεις; μῶν παρακέκρουμαί σοι; καὶ μὴν ἐπεμβαλῶ χοίνικας τριῶν τὸ μέτρον τετταράρας. ἀλλὰ τί τοῦτο; πολλοὶ ξυνδρέχονται. Βλεψίας ἐκεῖνος, καὶ Λάχης, καὶ Γνίφων, καὶ ὅλως τὸ σύνταγμα τῶν ὀμωξομένων. ὥστε τί ἂν ἐδεῖ τὸν πέρας ταύτην ἀφελεῖν, τὸν δὲ λίκελλαν ὀλίγον ἀναπαύσαι πάλαι πεπονηκυῖαν; αὐτὸς γοῦν τί ποτε πολέμιός σοι δέδρας ξυμφορήσας, ἐπιχαλᾷ πέρωθεν αὐτός; Βλ. μὴ βάλλε, ὦ Τίμων, ἄπιμεν γάρ. Τί. ἀλλ' ἂν ἀναμείνῃς γε ὑμεῖς, οὐδὲ ἕνα φαμάθου.

dem modios Aegineticos capientem. Nam paucis contentum modestũq; conuenit esse eum qui philosophatur, neq; quicquam ultra peram cogitare. TI. Equidem ista quæ dicis, probo, Thrasycles: ergo, si uidetur, priusquam peram expleam, age tibi caput opplebo tuberibus, posteaq; ligone sum mẽsus. THR. O libertas, ô leges, pulsamur ab impurissimo libera in ciuitate? TI. Quid stomacharis, ô bone Thrasycles? nũ te defraudaui? Atqui adijciam ultra mensuram choœnices quatuor. Sed quid hoc negocij? Complures simul aduenium, Blepsias ille, & Laches, & Gniphõ, breuiter agmen eorum qui uapulabunt. Itaque quin ego in rupem hanc conscendo, ac ligonẽ quidẽ iamdudum fatigatum, paulisper interquiescere sino: at ipse plurimis congestis saxis, procul eos lapidum grandine peto? BLE. Ne iace Timõ: abimus enim. TIM. At uos quidem nec citra sanguinem, nec absque uulneribus.

Annotationes.

TImon Athenienſis, ob naturæ aſperitatem cum eſſet inhumanus & inhoſpitalis, μισάνθρωπος, id eſt oſor hominum dicebatur. fugiebat namque hominum congreſſus, præterquàm unius Alcibiadis. In eius uerò ſepulchro erat epitaphiũ, quod ipſe ſibi dicitur feciſſe, cuius ſenſus eſt talis:

Hic ſum poſt uitam miſeramq; inopemq; ſepultus:
Nomen ne quæras, Dij lector te male perdant.

De Timone ferè omnes intelligunt hunc Horatij Iocũ, 1 Serm.

Vt quidam memoratur Athenis
Sordidus ac diues, populi contemnere uoces
Sic ſolitus, &c. Huiuſmodi eſt apud Plautum Euclio.

O Iupiter.) Expoſtulatio cum Ioue, quòd hominum prauitatem & malitiã inultam ſinat. Ariſtoteles in libro de Mundo: Quum Deus, inquit, unus ſit, multa nomina habet, ab affectionibus uarijs. Dictus eſt enim Græcè Ζεύς, quòd, ut omnes interpretantur, uitæ dator ſit, uel quòd animantibus uitas inſpiret. Lactantio tamen magis placet, ut Ζεὺς dictus ſit, quòd primus ex liberis Saturni maribus furtim à matre ſubtractus uixerit. Quomodo enim, inquit, uitæ dator ſit, qui uitam aliunde accepit? Latinè dicitur Iupiter, à iuuando, quaſi iuuans pater. Appellatus eſt φίλιος, quòd amicitiæ præeſſet. ξένιος, id eſt hoſpitalis, quem inuocabant hoſpites, ſi quando hoſpitiũ uiolaretur. De quo Vergilius:

Iuppiter, hoſpitibus nam te dare iura loquuntur.

πανρφόσιος, id eſt, ſodalitij iuris diſceptator. huic Iaſon cum Argonautis ſacra feciſſe dicitur. ἑφέστιος, domeſticus, familiaris, Lararius. nam ἑφέστιους Διοὺς penates interpretantur. ἀστραπαῖος, ἀστράπτης, id eſt fulgurator. ἀστροποιητὴς, κεραύνιος, id eſt fulminator. ἔρκιος, quòd eſſet uiolati iuriſiurandi uindex. Huius autem Iouis Orcij ferunt eo in loco, ubi Eliorum cogebatur ſcenatus, fuiſſe ſtatuam effigie horrendam, quippe utraque manu fulmina tenentẽ: credo ut homines à periurio deterrerentur. νεφεληγερέτης, id eſt nubicoga. Huius mentio eſt frequens apud Homerum, Heſiodũ, & poetas cæteros. ἐρίγδουπος, id eſt grandiſtrepus: & βρονταῖος, id eſt tonans, quòd in ea regione quæ ſu

pra nos

pra nos est, nubes & tonitrua cogat, indeq; fulmina torqueat, tempestates q; & turbines inde deferãtur. b Quibus rebus.) A consequentibus, & exemplo. c Salmoneus tibi sit.) Salmoneus Aeoli filius, regnantis quondam in Elide urbe, quæ est sub Olympo monte, dum æreo ponte constructo, & superinductis curribus tonitrua imitaretur, ut propterea deus crederetur, per louem fulmine ictus, in tartara præcipitatus est. Meminerunt huius Lucianus in Tragopodagra, sub finẽ. item in Philopatre, paulo post initium. & Vergilius Aeneidos libro 6.

Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas,
Dum flammas Iouis & sonitus imitatur Olympi.

Hac fabula docuerunt poetæ, nõ esse æmulandũ, quod longè sit pra fortunã nostram habeatur. Sed utinã homo ille, bombardæ (fas sit mihi nouo in re noua uti uerbo) inuentor, ad generis humani exitium natus (is monachus quidã Franciscanæ hæresis fuisse perhibetur, ut iam nihil malorum sine hoc hominũ genere emergere ex inferis certò scias) cum Salmoneo fulmine, quod ipse reperit, dum flammas Iouis & sonitus imitaretur Olympi, flagrasset: primusq; in montem quempiam, seu in spacioſum aerem, impellente sulphureo puluere, igneq; tartareo consumptus fuisset, ut bombis cœlum omne compleſſet. Nunquam postea tot urbes diruta, tot fortia hominũ corpora, illo mortis genere essent prostrata. d Sub mandragora stertis.) Mandragoræ somnifica uis inest, adeò ut enecet etiam largiore potu, si Plinio credimus, Historiæ mundi libro 25. Dioscorides indicat, radicẽ uino decoctam sumi aduersus insomniam. Datur & secandis aduersus intolerabilem cruciatum. Quin & sedi immissa herba glandis uice, somnum facit. Hanc Pythagoras ἀνθρωπόμορφον appellauit, quòd radix imitetur hominis formam. Vnde Columella in carmine semihominem dicit:

Quamuis semihominis uæsano gramine fœta
Mandragoræ pariat flores. Vnde qui cessant in negocio siue officio, dormitãtq; , sub mandragora dormire, aut multam mandragoram bibisse dicũtur. Idem quoq; Lucianus inter magnificas Demosthenis laudes, ab illo, inquit, solitos excitari Atheniẽses, tanquam mandragora sopitos. Sic usus Iulianus in epistola quadã ad Calixenũ: οὐ φανῇ πολλῶν πάνυ μανδραγορῶν ἥπιώτερος id est, An non uidetur multã hausisse mandragoram?

Vſurpat & Demoſthenes in Philippica quarta: ἀλλὰ μανδραγορᾶν φαρμακον πεπωκόσιν, ἢ τι φάρμακον ἄλλο τοιοῦτον ἐοικαμεν ἀνθρώποις. Id eſt: Similes uidemur his qui mandragoram biberunt, aut aliud ſimile pharmacum. e Flagitia committunt.) Iuris uiolatores aduertis. f Cum iuuenis adhuc eſſes.) Ab anteactis. g Dignum ſocordia præmiũ.) A' conſequentibus, & euentu. h Sedebas, cum tibi cæſaries ab illis circumtonderetur.) Hic prouerbiali ſchemate κεκριμένον τοὺς πλουσίους, pro ludibrio habitum, dixit Lucianus: ut annotat Eraſmus. Nam id luſus gratia fieri ſolet ſtupidis, ut eis nõ ſentientibus cæſaries circumtondeatur. Vſurpat idem in Pſeudomante. i Ex pauperrimis diuites reddiderim.) Deſcendit à generali querela ad ſpeciem. k Ad extrema redactus conſilia.) Epilogus, per exhortationem. l Epimenidem quoq;.) Hiſtoria de Epimenide Cretẽſi theologo, extat in Noctibus Gellianis, & apud Laertium. Is ambulando feſſus, in ſpecum quendam ſubierat, il lic obdormiuit: nec experrectus eſt à ſomno ante exactos annos 47. m Quis hic eſt.) Perſonæ deſcriptio, & occaſio dialogi. n Ad hunc modum.) Non liberalitate, ſed parſimonia diuitias retineri. o Atqui profectò uir.) Digreſsiuncula in Athenienſium mores & philoſophos, continens excuſationem neglecti Timonis. p Hæc in cauſa.) Mendacium Iouis. q Cæterùm de palponibus.) Alia excuſatio, cur non ſtatim puniat nocentes, iocoſa. r Anaxagoram.) Anaxagoras Clazomenius, philoſophus Aſiaticus, Xerxis Perſarum regis tempore floruit, & hoc mundi atq; naturæ opificiũ ab æterna mente architectatrice conditũ & ordinatũ eſſe, docuit hoc uerſu: Νοῦς ἐστι διακοσμῶν τε τ' πάντων αἴτιον. Quod eſt: Mens æterna eſt, quę gubernans omnia, omnium eſt cauſa. Quæ profeſsio ſemper laudabilis, tantum inuidiæ ſibi peperit, ut Athenienſes ex ea anſam rapientes, eum, quum parricidæ talentum erat promiſſum, interfici uoluerint: nullam aliam ob cauſam, quàm quòd deorum turbam hac profeſsione eum negare iudicabant. s Quantum habet momenti.) Epiphonema, audaces atq; improbos fortunam iuuare. t Haudquaquam ad iſtum rediturus ſum.) Hic inducit Plutum omnia formidantem, nulliq; fidentem. Neq; uerò diſsimilem animi habitũ opes adferunt diuitibus, cum contrà paupertas ſecura in utramque dormiat aurem. Quid ita non rediturus.) Detrectatio Pluti,

à qualitate

à qualitate perſonæ. u Num rurſus ad iſtum.) Eſt aũt collatio prodigorum & auarorum, oſtendens, uerum uſum diuitiarum in mediocritate utendi conſiſtere. x At tu mihi.) Sordidorum deſcriptio. y In præſepi canis.) Vtitur eodẽ aduerſus indoctum, qui egregios codices incluſos diligenter aſſeruet, quos nec ipſe unquam euoluat, nec alijs euoluendi faciat copiam. Extat elegãs apud Græcos epigramma, in eos qui rebus ſuis nec utuntur, nec alijs uti patiuntur. Sic habet epigramma latinè uerſum à Moro noſtro:

In præſepi canis fœno nec ueſcitur ipſe,
Nec ſinit ut fœnum qui cupit edat equus.
Seruat auarus opes, opibus nec utitur ipſe:
Atq; alios uti, qui cupiunt, prohibet.

z Si quis ubi puellam.) Amplificat ſimilitudine. a' Tantali in morem.) Tantalus Phryx ob luculentas diuitias in fabulam hominum uenit, ita ut fingatur & apud inferos ſimile quiddam pati, cuiuſmodi ſolent inter congeſtas opes tenaces iſti diuites. Horatius in Sermonibus:

Tantalus à labris ſitiens fugientia captat
Pocula. quid rides? mutato nomine, de te
Fabula narratur.

Oſtendit, allegoriam figmenti ad diuites ſordidos pertinere, quibus adſunt quidem bona, uerùm ijs frui denegatum eſt.

b Ceu foraminoſo cophino.) id eſt, tanquam è ſitula pertebrata, & liquorem non continente. Alludit ad pertuſum doliũ Danaidum apud inferos, quarum fabula hæc eſt. Belus Priſcus Epapho Aegyptio rege Iſidis & Telegonij filio natus, genuit Danaum & Aegyptum, unde regio nomen accepit. Danaus autem ex pluribus coniugibus quinquaginta filias habuit, dictas Belides & Danaides, quæ totidem Aegypti fratris Danai filijs nupſerunt. Danaus uerò cum reſponſum accepiſſet, ſe à genero interfectum iri, filiæ monitis patris, factaq; ſimul coniuratione, omnes ſponſos unà interfecerunt, præter Hypermneſtrã, quæ Lyno uiro ſuo pepercit: à quo Danaus, poſtquam annos regnaſſet quinquaginta, interfectus eſt. Propter quod flagitium Plato ſcribit Danaides apud inferos has pœnas dare, ut urnis perſtillantibus aquas aſſiduè hauriant, atq; in perforata dolia inferant, graui nimirum & inutili labore. Ouid. 4. Metamorph.

Moliriq; ſuis lethum patruelibus auſæ
Aſſidue repetunt, quas perdunt, Belides undas.

Idem in Ibin:

Quæq; gerunt humeris perituras, Belides undas.

Huius fabulæ mentionem facit rurſus Lucianus in Hermotimo. Itē de Dipſadibus, & in dialogo Cratetis ac Diogenis. Alciphron in epiſtola Galeni ad Cyrtonem ad hanc alluſit, καὶ ἐς λήθην ἦλθε τοῖς Δαναΐδων τοὺς ἀμφορέας ἐκχέομεν πίθους. id eſt: Ac iuxta prouerbium, amphoras in Danaidū dolia infundimus. Plautus in Pſeudulo: In pertuſum ingerimus dicta dolium, operam ludimus. Catullus:

Dolia uirgineis Idem ille repleuerit urnis.

c Cæcum modò.) Battus apud Theocritū in Meſſoribus, non ſolum cæcum eſſe Plutū, ſed & Cupidinem dicit. d Vtroq; claudus pede.) Quibus diuitiæ potiſsimū obueniāt: improbis ac ſtultis uidelicet, rarò ac tardè bonis ac modeſtis. Id quod ſignificare uoluit, dum à Ioue claudū & cæcū exire, & ad ignotos fingit: cōtrà autem à Dite alatū etiam. e Per ſomnium diuites ſint.) De uotis immodicis. Nā quicquid optaris, id ſomniare cōtingit: ſicut Micyllus noſter diuitē ſe ac præpotentem ſomniat. Et piſcator apud Theocritū in Piſcatoribus, ſomniat aureum piſcem. Apud eundem, Egloga 9. paſtor quidā, uim magnam ouium, multasq; capellas. Infimæ ſortis homines, nōnunquam reginarum coniugium ſomniant, inquit Eraſmus. Cicero in Saluſt. Repentè tanquam ſomnio beatus. f Thynnus clapſus.) Prouerbium: piſcis eſt marinus, in portu Luſitano magno numero capitur, ad Lyſibonam, & iuxta mare Herculeū. De eo Plin. lib. 9. cap. 15. g Callidiorem Vlyſſe.) Homerus Vlyſſem ubiq; uafrum & callidum facit. h Vt ſe aereo.) Alludit ad Theognidis poetæ carmen illud de paupertate, quod in progymnaſmatis Aphthonij in ſentētiæ exhortatoriæ exemplo extat: χὴ πωλέω φεύγοντα, καὶ ἐς μεγάκητα θέοντα ῥιπῇσι, καὶ πτερύγων λυγρὴν λάτ' ἠλιβάτων. Id eſt:

In mare fluctiuagum, ne te premat aſpera egeſtas,
Deſili, & à celſis corrue Cyrne iugis.

Quod quidam hunc ad modum expreſsit:

Paupertatis enim duræ terraq; mariq;
Quærere Cyrne aliquod conuenit effugium.

A

Ac satius multo est inopem succumbere morti,
Quàm dura pressum uiuere pauperie.

Ad hoc item alluſit idem Lucianus in dialogo de Mercede conductis. Ac forſitan tibi hoc uolebas Theogni, cum diceres eam in altum mare, ac præruptis de ſcopulis præcipitem dari oportere. Theodoretus quoq; de curatione Græcarum affectionũ libro 11. alludens huc adducit. i Inſcitia, errorq;.) Effectus diuitiarum, inſcitia & error. k Mecum introiit.) Vecordia, ſuperbia, proteruitas, &c. l Vt Plutus hic.) Iam eorũ quæ quaſi uerbis hactenus diſputauit, exemplum quoq; & a Platone ſubijcit. m Quinam eſtis.) Effectus paupertatis, modeſtia ſcilicet, & diuitiarum contemptus. n Innumerabilium malorum hic mihi fuit auctor.) Accuſatio diuitiarum, ab effectu & accidentibus. o Paupertas.) Artium inuentrix, laboris & induſtriæ magiſtra, & incitatrix ad uirtutem eſt, ſicut Theocritus ait in Piſcatoribus. Ariſtophanes in Pluto eundem locum cõmunem tractat, cõmemorans quæ commoda paupertas humano generi adferat: quæ contrà incommoda, copia rerum, & luxus. Et Iuuenalis Satyra 6.

Nullum crimen abeſt, facinuſq; libidinis, ex quo
Paupertas Romana perit.

Et paulo pòſt:

Prima peregrinos obſcœna pecunia mores
Intulit, & turpi fregerunt ſecula luxu
Diuitiæ molles, &c.

Et Claudianus in Raptu:

Sed quòd diſſuaſor honeſti
Luxus, & humanas oblimat copia mentes
Prouocet ut ſegnes animos, rerumq; remotas
Ingenioſa uias paulatim exploret egeſtas.

Et Vergilius de aureo ſeculo, in 1. Georg.

Labor omnia uincit
Improbus, & duris urgens in rebus egeſtas.

Heſiodus ait: *Sudorem poſuere dij uirtutu ad arcem, &c.*

p Suppeditauit Iab.) Paupertas ſic definitur apud Ariſtophanem: Paupertas eſt, cum quis parcè uiuit intẽtus operi, nec illi ſupereſt quidquam, neq; neceſſaria deſunt. q Attamen uide.) Defenſio, per remotionem criminis, in malè utentem.

Etenim

r Etenim quæ tandem.) Effectus diuitiarum: faſtus ſcilicet, inhumanitas & inſolentia, & ſuerè μισάνθρωπον. t Quis hic eſt.) Aſſentatores & ſimulati amici. u Sedecim talenta ciuitati dependit.) Sycophantæ, hæredipetæ, & fumiuenditores. x. Titanicum obtuens.) id eſt, uultu Titanico aſpiciens: hoc eſt terribili, toruoq;. Idem in Icaromenippo: At Iupiter admodum terribiliter, acriterque, & Titanico me intuens uultu.

ΑΛΚΥΩΝ, Η ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ. ALCYON, SIVE De *transformatione*.

Auguſtino Datho Senenſi interprete.

ARGVMENTVM.

In hoc dialogo de poteſtate diuina diſputat Socrates, quòd ſcilicet Deo poſsibilia ſunt omnia, & quòd nos illius operum atque effectuum cauſas intellectu ac ratione conſequi non poſſumus. Eſſe enim nos, quod ad collationem Dei & rerum æternarum attinet, pueros, ac ueluti cæcos. Quòd autem Deus multa facilè efficiat, quæ nobis impoſsibilia uidentur, probat primùm à ſigno ſiue exemplo tempeſtatum, quæ illius prouidentia ſeu adminiſtratione ex maximis & turbulentiſsimis ſubitò in ſummam tranquillitatem & ſerenitatem conuertuntur. Item, ab incremento & collatione ætatum hominis: cum æquè mirum ſit, ex puero imbecilli ac paruo uirum tantum & tam fortem fieri. Poſtremò ab effectis & ui naturæ, quæ quum Deo longè inferior ſit, tamen ea quæ nobis ratione ſcilicet ac ſenſu omnia metientibus, impoſsibilia uideri poterant, operatur. Occaſio dialogi ſumitur à cantu & obiectu Alcedinis: diſputationis autem, à fabula quæ de transformatione illius narratur.

CHAERE.

Τίς ἡ φωνὴ προσέβαλεν ἡμῖν, ὦ Σώκρατες, πόρρωθεν ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ, καὶ τίνα ἄνδρα ἐκείνης; ὡς ἡδεῖα τῶν ἀκουσμάτων; τί ποτ' αὖ' ἐστι τὸ φθεγγόμενον ζῷον; ἄφωνα γὰρ δὴ τὰ γε ἁλιαδ' ὕδατος ἁλιευόμενα. Σω. Θαλαττία τις, ὦ Χαιρεφῶν, ὄρνις, ἀλκυὼν ὀνομαζομένη, πολύθρηνος καὶ πολύδακρυς. περὶ ἧς δὴ παλαιοὶ ἀνθρώποις μεμύθευται λόγος. φασὶ γυναῖκά ποτε οὖσαν αὐτὸν τοῦ Ἕλλην ὀδυνατόδα, λιγέλιον ἄνθρα τὴν ἑαυτοῦ τεθνεῶτα, δρηνῶσαν πόθῳ φιλίας, Κήϋκα τοῦ Ἑωσφόρου τοῦ Ἀστρος, καλὸν παῖδα καλὸν ὄντα. ἅτε δὴ πλανωθεῖσαν διά τινα δαιμονίαν βόλησιν, εἰς ὄρνιθος ῥίπτον πτερωτίσθαι τὰ πολλά, ἱστᾶσαν ἐπὶ νῶτον ἑπταδὴ πλαζομένην γλῶτταν περὶ πᾶσαν, ἐχθέα τ' ἰὼν ἀνύσαι. Χαιρ. ἀλκυὼν τοῦτ' ἔστιν, ὃ σὺ φῄς; ὃ πώποτε προσδοκᾶν ἡμᾶς

QVAE uox insonuit nobis, ô Socrates, procul à littoribus et promõtorio illo? quàm iucunda auditu? quódnam est, inquam, uocale hoc animal? a Nam muta quidẽ sunt quæ in aquis degunt. SO. Mariti ma quædam ales, ô Chærephon, cui Alcyon nomen est, luctuosa admodum, & perquàm flebilis: de qua uetus iampridẽ hominibus b fabula proditur. Etenim ferunt hanc aliquãdo mulierẽ, Aeoli Græci filiam, quem à puella uirũ acceperat, studiỹ atq; amoris gratia lugere mortuum, Trachiniũ Ceyca Luciferi Astri pulchri atq; honesti patris pulchrum quoq; atq; honestum filium. Mox uerò diuino quodam numine pennis circunfusam, uolucris instar maria circundare, atque illum perquirere. Cæterum terram omnem peragrans, inuenire haudquaquam potuit. CHAER. Nunquid'nam Alcyon est, quod ais? Neque ego unquam antè hanc

μίαν ἢ φωνῆς. ἀλλά μοι ξένα τις τῷ ὄντι προσέπεσεν. γοῦν γοῦν ὡς ἀληθῶς τὸν ὄχνον ἀφῆκε τὸ ῥᾶον. πολύφωνον δέ τι κἀκεῖνο ἐστί, ὦ Σώκρατες; Σω. οὐ μέγα, μεγάλων μέν τοι διὰ τὴν φιλανδρίαν εἴληφε παρὰ θεῶν τιμῶν. ἐπεὶ γὰρ τῇ τούτου γυναικείᾳ καὶ τὰς ἀλκυονίδας ὁρᾷς σαγηνευομένας ἡμέρας ὁ Διόνυσος ἄγει, ἵνα τὰ χειμῶνα μέσον διαφρόνους τῶν ἀνθρώπων ἢ τέμενος παρὰ τὸν μάλλον. οὐχ ὁρᾷς ὡς εὐθυμα μὲν τὰ πώγωνα, ἀνύμανον δὲ καὶ γαλήνιον ἅπαν τὸ πέλαγος, ὁμοῖον, ὡς εἰπεῖν, ἵνα τόπῳ; Χαιρ. λέγεις ὀρθῶς. φαίνεται γὰρ ἀληθινὴ ἡ τύμενον παράσχειν ἡμέρα, καὶ χθὲς δὲ τοιαύτη τις ἦν. ἀλλὰ πρὸς θεῶν, τῷ πρὶ χρὴ πιστεύειν τοῖς ἐξ ἀρχῆς, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐξ ἐρινέων γυναικῶν ποτε γέγονεν, ἢ ἐρινεὸν ἐν γυναικῶν; πάντες γὰρ μᾶλλον ἀληθῆ τὸν

hanc uocem audieram: at mihi quidem externa quæpiam contigit. [c] Lugubrem scilicet perquàm uere uocē profundit animal. Cuiusmodi quæso & hoc est, ô Socrates? SOC. Non magnum, Cherephon: at magnum, ob coniugalem pietatem, à dijs accepit honorem. Siquidem in nidulatione istarum auium & Alcyonum, quas appellant, dies mūdus agit per mediam quoque hyemem tranquillitatis differentis, è quibus est & hodierna præsens nunc in primis. Non ne cernis summa ac superiora maris, quàm serenissima? Pacatum autem ac tranquillum omne pelagus, [d] simile denique (ut ita dixerim) speculi? CHAER. Rectè dicis. uidetur namque hodierna Alcyonis dies. sed & hesterna talis quæpiam fuit. Sed per deos quæso, nunquid opus est ijs fidem adhibere, quæ initio habita sunt, ô Socrates: ut uel ex auibus mulieres aliquando effectæ sint, uel ex mulieribus aues? Nullo enim pacto tale quippiam uidetur

δοκῶ φαίνεται πᾶσι τὸ τοιοῦτον. Σωκ. ὦ φίλε Χαιρεφῶν, ἰσόκαμεν ἡμεῖς τῶν δυνατῶν τῶν καὶ ἀδυνάτων ἀμβλυωπότεροι τινὸς εἶναι περὶ ἑαυτούς. δοκιμάζομεν γὰρ δὴ μάλα δύναμιν ἀνθρωπίνην ἀσθενεστάτην οὖσαν, καὶ ἄπειρον, καὶ ἀόρατον. πολλὰ μὲν φαίνεται ἡμῖν καὶ τῶν δυσπόρων ἄπορα, καὶ τῶν ῥᾳδίων ἀνώμαλα. συχνὰ μὲν καὶ ἀπαρίαν, συχνὰ δὲ καὶ ὑπιδόντα φρονοῦμεν. τῷ ὄντι γὰρ πάντι ἴσως εἶναι πᾶσι ἀνθρώποις, καὶ ὁ πάνυ γέρων, ἐπεί τοι μικρὸς πάνυ καὶ νεογιλὸς ὁ τοῦ βίου χρόνος πρὸς τὸν πάντα αἰῶνα. τί δ' αὖ, ὦ μακάριε, εἰ ἀγνοοῦντος τὰς τῶν θεῶν καὶ δαιμονίων δυνάμεις ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν; πότερον δυνατὸν ἢ ἀδύνατόν τι τῶν τοιούτων; ἑώρακας Χαιρεφῶν ῥίπτοντα ἡμῶν, ἔσος ἐὼ ὁ χειμών; καὶ ἐν-

detur fieri posse. SOC. O amice Chærephõ, uidemur nos quidem & eorum quæ fieri possunt, & eorum quoque quæ effici nequeant, tardi atq; obtusiores quidã esse iudices. Nam iudicamus nos plane pro humanæ facultatis uiribus, quæ & rerum ignara ac rudis est, & difficilè adducitur ut credat: sed & nequaquam perspicaciter intuetur. Itaq; complura nobis & de ijs quæ facilia sunt, difficilia: & quæ consequi possunt, impossibilia sæpe uidentur. Atq; id quidem nonnunquam per imperitiã, sæpenumero uerò ob quandam mentium ipsarũ infantiam. Omnis nãq; homo infans utiq; uidetur esse, uel ultima senectute proiecta: quandoquidem pusillum admodũ, ac nouellum est uitæ tempus ad uniuersum æuũ. Quid est igitur, ô bone uir, quod ex eiusmodi rebus, possibiles ne, an impossibiles sint, dicere quippiam possint ij quos deorum ac dæmoniorum latent potestates, quibusue totius naturæ uis incognita est? Meministi, ô Chærephon, quanta nudiustertius tempestas extiterit?

Nam

καὶ ἐνθυμεῖσθαί γάρ τι δίος ἐπίλοιδε· καὶ τὰς ἀστραπὰς ἐκπάνυς καὶ βροντὰς, αὐτίμυρ τε ἀξαίσια μεγίθη; ὑπολαβὼν αὖ τις τῶν εἰκυμένων ἅπασαν, ἢ δὲ συμπεσεῖσθαι. μετὰ μικρὸν ἢ δαιμονά τις κατάστασις δύ δίας ἐγίνετο, καὶ δείμενον αὖ τὸ γεῖος τοῦ νῦν. πότερον ἔν εἶεν μᾶλλόν τι καὶ ὀργωδίστερον ἄναι, τοιαύτην αὐδρίαν ἢ ἐκάνυς δ' αὐνποτάτη λαίλαπ& καὶ ταραχῆς μεταδῆναι, καὶ εἰς γαλήνην ἀναγαγεῖν τὸν ἅπαντα δόσμον, ἢ γυναικὸς ἐ& μεταπλαδεῖν εἰς ὄρνιδός τιν& ποιῆσαι; τὸ μὲν γὰ τοιοῦτο, καὶ τὰ παιδάρια τὰ παρ' ἡμῖν, τὰ πλάττειν ἐδιτάμενα πηλὸν, ἢ λιμνὶν, ὅταν λάβῃ ῥαδίως ἐκ τοῦ αὐτοῦ πολλάκις ὄγκον, μετασχηματίζει πολλὰς ἰδέας φύσεις. τῷ δαιμονίῳ δὲ μηχάνῃ καὶ οὐ συμβλητέον ὑπ πρόχειρ ἔχοντι πρὸς τὰς ἡμετέρας δυνάμεις, σὺχρῆ τυχὸν ἅπαντα τὰ τοιαῦτα, καὶ λᾶα. ἐπὰ

Nam uel cogitantem quidē tū fulgura illa ac tonitrua, tū uentorum incredibiles atque immensas magnitudines, cogitantem inquam, pauor inceßit. uereretur forsitā quispiam, uniuersam iamiam ruituram mundi fabricam. Porrò uerò admirabilis quædam tranquillitatis cōstitutio exorta est, quæ ipsa & hactenus perdurauit. ¶ Vtrum igitur maius ac difficilius arbitraris esse, eam ne serenitatem ex illo uehementißimo turbine ac perturbatione traducere, transferreq; in tranquillitatem per mundum omnem: an potius mulieris formā transfiguratā in auis cuiußpiam ßpeciem conuertere? Etenim et pueri nostri quoq; huiusmodi aliquid fingere ac formare scientes, limum ceram uē cum ceperint, facilimē ex eadē massa uarias multiplicesq; transfigurant formarum naturas. Diuino autē numini, quicum ne minima quidem ex parte nostræ facultates conferri debent, perfacilia ac prona hæc sunt omnia.

Tum

καὶ τὸν ὅλον ἄρα τὸν μέσον τι-
νὶ σαυτῇ δοκεῖς εἶναι μείζω, φρά-
σαι αὖ; Χαιρ. τίς δ' αὐθρώ-
πων, ὦ Σώκρατες, νοῆσαι δύ-
ναιτ' ἄν, ἢ ἐνθυμήσαι τι τοιού-
των; ἀλλ γὰρ ἅπαν ἐφικτόν.
Σωκ. ἐκοῦν δὴ διωρᾶμεν αὐθρώ
πων πρὸς ἀλλήλους συμβάλλοι-
μεν μεγάλας τινὰς ὑπόδοσ-
χὰς, ἐν ταῖς δυνάμεσι κεῖ ἀπ
δυναμίας παρεχόσας. ἢ γὰρ
τ αὐθρώπων ἀλικία, πρὸς τὰ νή
πια πάντιῶς βρίφη, τὰ σιμο
πλάια ἐν γυίτοις, ἢ ἀκαταΐα,
θαυμαστὸν ὅσον ἔχει τὸν διαι-
φορὰν δυνάμεώς τι κεῖ ἀπὸ τ
ναμίας, ἐν πάσαις σχεδὸν ταῖς
κατὰ τὸν βίον πράξεσι, καὶ ὅσα
διὰ τῶν ταχῶν τούτων ἔστι πε
λυμηχάνων, καὶ ὅσα ἢ τ σώμα-
τ καὶ κεῖ ψυχῆς ὀργάζονται.
ταῦτα γὰρ τοῖς νέοις ὡς ἂν ἔπ
πον παιδιοῖς, θᾶττ' ἂν εἰς νοῦν ἐλ
θῇ δυνατὰ φάναι, κεῖ εἰ τε
σχύ καὶ ἢ εἰ ἐνὸς ἀνδρὸς τελέα
τὸ μέγεθ, ἀμέτρητον ὅσον ἔ-
χει τὸν ὑπεροχὴν πρὸς ἀκμαν.

Tum mundū omnem quanto
teipſo maiorē putas eſſe? Di-
cās ne tui? CHAE. *Quis hō*
minū, ô Socrates, huiuſmodi
quicquā uel cogitatione com
plecti, uel oratione conſequi
ualeat? Neq; enim id dicendo
quisq; aſſequatur. SO. *Itaq;*
iam cernimus homines, ſi for
tè inuicem conferantur, per-
multum differre inter ſeſe,
præſtareq; alterū alteri tum
uiribus, tum etiam imbecilli-
tatibus. h *Etenim matura hō*
minū ætas collata ad pueros
penitus infantes, quinq; puta
decē ue dies natos, quam ma
gnum quæſo, quamq; admira
bile diſcrimen habet et infir
mitatis, & roboris, cùm in
omnib. ferè uitæ actionibus,
atq; artium ſtudijs: tum in ijs
quoq; omnibus quæcunq; aut
corpore adminiſtrantur, aut
animo geruntur? Hæc namq;
(id quod paulo antè dixi) te-
nerioribus pueris ne in men-
tem quidem uidentur uenire poſſe. Ac roboris quidem ma-
gnitudo eius qui perfecta ætate ſit, quantam, quam'ue im-
menſam atque inæſtimabilem præ illis præſtantiam habet?

Μυριάδας γὰρ τῶν τοιούτων εἰς αὐὴρ ῥᾴδιως πολλὰς χειρώσαιτ' ἂν ῥᾳδίως. ἡ γὰρ ἐλευθερία παντελῶς ἄπορόν ἐστι πρᾶγμα, καὶ ἀμήχανον ἔχει χρῆσιν παρακολουθεῖ τοῖς ἀνθρώποις ἐκ τῆς φύσεως, ἀκωλύτως· ὧν ἄνθρωπος, ὡς ἔοικεν, ἀνθρώπῳ που τοσοῦτῳ διαφέρει, τί νομίσωμεν τὸν σύμπαντα οὐρανὸν πρὸς τὰς ἡμετέρας δυνάμεις φανεῖσθαι ἄν, τοῖς τὰ τοιαῦτα διαπραττομένοις; πιθανὸν οὖν ἴσως δόξει πολλοῖς, ὅσον ἴσχει τὸ μέγεθος τοῦ διάσημον τίνα ὑπερέχειν πρὸς τὸ Σωκράτους ἢ Χαιρεφῶντος εἶδος καὶ σχῆμα, τηλικοῦτον καὶ τῶν νόων αὐτοῦ, καὶ τῶν φρονήσεων, καὶ διανοίας, καὶ ἀλόγου διαφορὰν ἢ περὶ ἡμᾶς διάθεσιν. σοὶ μὲν δὴ καὶ ἐμοὶ καὶ ἄλλοις πολλοῖς, τοιούτοις οὖσι, πολλὰ ἀπ' ἀδυνάτων τῶν ἐτέροις ῥᾴδιον ῥᾳδίων. ἐπεὶ καὶ αὐλῆσαι τοῖς αὐλοῦσι, καὶ αὐλῳδῆσαι ἢ γράψαι τοῖς ἀγράμματος γραμματικὸν ῥῆτορ, ἀδυνατώτερόν ὅτι τίνος, ἢ ὡς

Myriadas enim talium ũr uir nus permultas manu comple ctatur, & quidẽ facilè. Ac tas namq; ab ipso initio im perita prorsus rerum om nium, & quæ moliri nihil posſit, hominibus natura con tingit. Cum igitur homo homini (ut uidetur) tantum interſit: quid cenſebimus uniuerſum uideri cœlum præ noſtris facultatibus, ijs qui talia hæc cognitione aßequantur? Credibile itaque forſitaßis pleriſque uidebitur, cuiuſmodi habet mũdi magnitudo præſtantiam ad Socratis & Cbærephontis formã eiuſmodi & ipſum poteſtate, & prudentia, ac denique cognitiõe ſimiliter eam quæ in nobis ineſt antecellere facultatem. Proinde multa & tibi & mihi, ſed & alijs qui perinde ac nos ſunt, impoßibilia uidentur ex ijs quæ forſitan perfacilia ſunt: i quanquidem & tibia uti ijs qui tibicines non fuerint, & legere ac ſcribere Grammaticæ artis ignaris impoßibilius eſt, ut qui

ὧν ὅσῳ αὐτὸς σφόδρα τις ἀπορεῖ, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστεῖ γυναῖκας ἐξ ἐρυθρῶν, ἢ ὄρνιθας ἐκ γυναικῶν. ἡ δὲ φύσις ἐν μορίῳ σχεδὸν παραβάλλουσα, ζῷον ἄπουν, καὶ ἄπλεκτον, πόδας ὑποδῦσα, καὶ πλέκτα ὑφάσασα, ποικιλίᾳ τινὶ φαιδρύνασα πολλῇ καὶ καλῇ ἐν πολλαπλῇ χρωμάτων, μέλιτταν σοφὴν ἀπέλαξε θεοῦ μέλιτος ὀργάτιν. ἔκ τε ὠῶν ἀφώνων καὶ ψύχων, πολλὰ γένη πολύπλοα πλωῶν τε καὶ πεζῶν καὶ αἰνύμενον ζώων, ὡς λόγος, τέχνας τιμῶν ἐρᾶς ἀιδρὸς μεγάλου προσχρωμένου οὖν τὰς ἀθανάτων ἀνάμεσε μεγάλας οὔσας, θνητοὶ καὶ σμικροὶ πάντως ὄντες, καὶ ὅτι τὰ μεγάλα ἀνάμεσον ἁδορᾶν, οὔτ' ἄνευ τὰ σμικρὰ, τὰ πλέω δ' ἀπρονόητον, καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς συμβαινόντων πάθῶν, οὐκ ἂν ἔχοιμεν ἁπλῶς βεβαίως, οὔτ' ἀκινδύνως πρός, οὔτ' ἀσφάλως. λαλοῦσι δὲ μύθων, οἷον παρίδοσαν παλαιότης, τοιοῦτο

ut qui illa ignorãt, quàm aut mulieres constituere ex auibus, aut ex mulieribus aues. Ac[k] *natura quidem* [l] *quum informe fermè animal compararet, & pedum & manuum & pennarum expers: pedes subijciens, atque adhibens pennas, sed & uarietate quadam multiplicium uariorumq; colorum exornãs, apem effinxit, sapientem diuini mellis effectricẽ. Quinetiam ex mutis ouis atq; inanimis compluria genera constituit animalium tum uolucrium atq; terrestrium, tum etiam aquatiliũ, ætheris magni (ut nonnulli tradunt) sacris utens artibus.* [m] *Quamobrem immortalium potestates (quæ profectò q̃ maximæ sunt) mortales nos, ac pusilli, & qui nec magnã, nec etiam parua percipere ualeamus: pleraq; etiam addubitemus eorum quæ circa nosipsos uersantur: haud firmum quicquam uel de alcyonibus, uel de philomelis tradere possimus. Cæterùm gloriã fabularũ, qualis à patribus prodita est, talem*

ταῦτα καὶ πασὶν ἐμοῖς, ὦ ὑμῖν ὀδύρομαι μᾶλλον παραδέσθαι τῶν σῶν ὕμνων πρός. λαὶ σὺ τὴν σύνευνον καὶ φίλανδρον ζῆλον πολλάκις ὑμνέσω, γυναῖξί τ' ἐμαῖς Ξανθίππῃ τε καὶ Μυρτοῖ λέγων τὰ τ' ἄλλα, πρὸ δὲ καὶ τιμᾶς, οἵας ἔτυχεν παρὰ θεῶν. ἀρά γε καὶ σὺ ποιήσεις τι τοιοῦτον, ὦ Χαιρεφῶν; Χαιρ. πρῶτα γοῦν, ὦ Σώκρατες. καὶ τὰ νῦν σοι ῥηθέντα δι πλασίων ἔχει τῶν παρακλήσεων πρὸς γυναῖκάς τε καὶ ἀνδρῶν ἐμπειρίαν. Σωκρ. οὐκοῦν ἀσπασαμένοις τὴν ἀλκυόνα, πρόειμεν ἤδη πρὸς ἄστυ καμοὶ ἐν τῷ Φαληρικῷ. Χαιρ. πάνυ μὲν οὖν μοι ἥδιστα.

talem & pueris meis, ô ales quæstuum ac luctuum (debeo enim) præbuero de tuis laudibus. Tuũ uerò pium ac studiosum uiri amorem concinam crebrò uxoribus meis, [n] Xanthippæ ac Myrto, referens cùm alia multa, tum in primis quem à dijs honorem consecuta es. Tu quoque, ô Chærephon, huiusmodi aliquid feceris. CHAB. Decet igitur planè, ô Socrates, & quæ abs te dicta sunt, duplicem ut habeant persuasionẽ: ad mulierum inquam consuetudinem, ac uirorum. Iam igitur Alcyoni salutatiõe facta, regredi ad urbem ex Phaleo rico tempus. SOCR. Sanè quidem: igitur sic faciamus.

GILBERTI COGNATI Annotationes.

ALcyonem hunc Luciano ascriptum, Leonis philosophi Academici esse, testantur Athenæus Dipnosoph. 11. & Laertius in Platone. Nec Platoni hic dialogus elapsus est, sicut nonnulli putant, quos Socratis persona in errorem pellexit. Occasio dialogi, à cantu Alcedinis.

a Nam muta quidem sunt quæ in aquis degunt.) Causam adfert Aristoteles, quòd his neq; pulmo sit, neq; arteria, neq; guttur. Etiamsi sint nõnulla, quæ sonitum quendam ac stridorem edunt: quorum de numero sunt delphinus, lyra, chromis, phoca,

phoca,quem hinc dictum apparet quòd uocem edat.Mercurio sacrum prodidit Athenæus libro 7.pecten. Verùm eum sonum non naturalibus organis uocis edi putat: sed uel attritu branchiarum,uel ab interioribus quæ sunt circa uentrem. Horatius in Odis: O mutis quoque piscibus Donatura cygni si libeat sonum. Idem Lucianus in Gallo: πολὺ ἀφωνότερόν ἐσμεν τῶν ἰχθύων· id est, Multo magis ero mutus, quàm pisces. Rursus, aduersus indoctum, μᾶλλον τῶν ἰχθύων ἀφωνότερός εἰ: id est,Imò uerò magis es mutus,quàm pisces. b Fabula proditur.) Fabula de Ceyce & Halcyone in hunc fermè sensum habetur apud Ouidiũ,libro Metamorph.11. Ceyx Luciferi filius, Alcyonem habuit uxorem, à qua cum prohibitus, isset ad consulendum Apollinem de statu regni,naufragio perijt. Cuius corpus cum ad uxorem delatum fuisset, illa in mare se præcipitauit. Postea miseratione Thetydis & Luciferi conuersi sunt ambo in aues marinas, quæ Græcis ἀλκυόνες dicuntur, Latinis Alcedones,ut ait Varro. Hæ,referente Plinio lib.10.cap.32. paulo ampliores sunt passere, colore cyaneo, collo gracili ac procero. Fœtificant bruma,qui dies Græcis ἀλκυονίδες, Latinis Halcyonia uocantur. Neq; apparent, nisi mari tranquillo, maximè Siculo. Faciunt autem septem ante brumam diebus nidos, & totidem sequentibus pariunt. Vnde Mantuanus:

Producit Ceycis aues,ubi frigida bruma.

Hi dies & nautis sunt noti:nam in his tempestatẽ non metuunt, Nidificant autem medio in mari. Nidi pilæ figura,paulum eminentiore,perquàm angusto, grandium spongiarum similitudine, ex spinis aculeatis compacti, tanta duritie, ut ferro incidi nequeant. Franguntur ictu ualido, ut spuma arida maris. De tranquillitate Halcyonidum dierum Lucianus hic: ἐπὶ δὲ τῇ τούτων νηοπηΐᾳ καὶ τὰς ἀλκυονίδας προσαγορευομένας ἡμέρας ὁ κόσμος ἄγει. id est: Nidulante siquidem Halcyone,Halcyonidas quos uocant dies agit mundus. Hinc ductũ est adagium istud Aristophanicũ, in Auibus: ἀλκυονίδας τ' ἤγαθ' ἡμέρας ἀεί. id est, Atq; Halcyonios duxit assiduè dies: hoc est, tranquillam & otiosam egit uitam. Plautus in Pœnulo: Nisi mihi illam tam tranquillam facis,quàm mare est olim,cum ibi Halcedo pullos educat suos. Idem in Casina, Halcedonia sunt circa forum: id est, tranquillitas & silentium. Vergilius inter prognostica futuræ tempestatis hoc quoque refert:

Non tepidum ad ſolem pennas in littore pendunt
Dilectæ Thetydis halcyones.

Meminit harum & Theocritus Idyllio ſeptimo: Homerus Iliados κ. Seruius Georgicorum 1. Ceryli maris Halcyonum Theocritus in Bionis morte: qui ubi conſenuit, à coniuge alis impoſitus geſtari dicitur. Et talis coniugij amor eſt in his auiculis, ut quum altera ex eis interijt, quę ſuperſtes eſt, longo tempore amiſſam ſociam lugubri uoce deploret. Alij Cerylum ab Halcedone diſcernunt, ſed tamen de eo genere eſſe ſtatuunt. Ariſtoteles de Hiſtoria animalium libro 8. cap. 3. etiam uidetur diſcernere ab Halcedonibus: attamē eundem locum & uictum utriq; tribuit. Gaza Carulum uertit. c Lugubrem.) Mantuanus:

Mœſtæ Halcyones lugubre dabant per littora carmen.

Theocritus de morte Bionis: Neque Alcyon tanto dolore deplorauit Ceycis interitum. d Simile ſpeculi.) Inter multa quæ rerum referunt imagines, uelut aqua æs politum, gemmæ quædam, nihil æquè perſpicuè reddit ſimulachra, ut uitrū plumbo ſublitum. Nam uitrum quidem ut rarum ac perlucidum maximè capax eſt imaginum, uerùm acceptas non perinde continet ob pellucentiam: proinde ſublitum plumbum, ob nigrorem aliquem, naturæq; denſitatem, ſiſtit impreſſam imaginem, neque dilabi ſinit. Euaneſcunt enim ſimulachra, non ſecus atque candelæ lumen in ſole, quoties excipiuntur in corpore nimium tenui perſpicuoque, uelut in aere, pura aqua, cryſtallo, uitroque non obſcurato corporis alicuius oppoſitu. Rurſum in nimium denſis & obſcuris non hærent, uelut in ſilice, ligno ue. Proinde natura ſolertiſsima rerum omnium architectrix, oculum animantium ad ſpeculorum imaginem finxiſſe uidetur: quippe parti pellucenti nigrorem quendam adiunxit à tergo, quo ſublato, protinus tollatur & uidendi facultas. Vnde ſcitè dictū eſt illud: Vt ſpeculū oculus eſt artis, ita oculum eſſe naturæ ſpeculum. Illud miraculo dignum, ſpeculum non modò clariſsimè repræſentare ſimulachra rerum omniū, quæcunque obiecta ſunt: uerumetiam interualla, colores, motus, breuiter res ipſas, penè dixerim euidētius quàm ſunt, hoc uno diſcrimine quòd aduerſa refert. Cuius cauſa hæc eſt, quòd ſpecies quæ à corpore ſolido per aerem manat ad ſpeculi ſuperficiem, ſimplex, puraque eſt. unde fit, ut non alia ſit auerſa, quàm aduerſa. Quibus de rebus acutiſsimè diſſeruit Leo Nolanus

Ianus in Quæstionibus suis. Sed & natura, inquit Seneca, facultatem uel inopi est impertita seipsum uidendi: fons cuique perlucidus, aut leue saxum imaginem reddit. Hinc illud Vergilij ex Bucolico ludicro:

Nuper me in littore uidi,
Quum placidum uentis staret mare.

Sed & Lucianus in primo dialogo Marinorum, colloquentibus Doride ac Galatea, inibi inquit Doris: Alioqui ubi libebit scire qua sis facie, de populo quopiam in aquã, si quando tranquilla steterit, despectans, teipsam contemplare. e O amice.) Propositio. f Memnisti.) Argumentum à signo. g Vtrum igitur maius.) Epilogus amplificatur à minori. h Etenim natura hominum ætas.) Ab incremento hominum, & ætatum collatione. i Quandoquidem & tibia.) A quotidianæ uitæ usu, quo alius alio differt. k Ac natura quidem.) Ab effectis naturæ, à minore. l Cum informe.) Apes intelligit, quæ cum interierunt, ex tauri interfecti putrescente corpore reparari solent, ut est in fine 4. Georg. Nascuntur autem neque ex coitu, neque partu, sed ex suauitate herbarum & foliorum finguntur. Postea per incubationem uermiculus subnascitur, sicut Aristoteles in 5. cap. 21. de Animalibus tradidit: sed Plinius de eo nonnihil dubitat. Ore emittere fœtum traditur. Plerisque dictæ sunt apes, quasi sine pedibus, quos in prima sui origine non habent. Græcis autem ab opere mellario μελίσσαι dictæ sunt. m Quamobrem immortaliũ potestates.) Conclusio. n Xanthippæ ac Myrto.) Socrati Hieronymus in Iouinianum uxores fuisse duas scribit, Xanthippen & Myrthonem, Aristidis neptem. alij dicunt filiam, Laertij etiam testimonio, & Plutarchi in Aristide.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ, Η ΚΑΥΚΑΣΟΣ. PROMETHEVS, siue Caucasus.

Ottomaro Luscinio interprete.

ARGVMENTVM.

Videtur hoc dialogo Lucianus, id quod & in sequentibus facit, deorum gentilium uanitatem, & ineptam de illis persuasionem hominum reprehendere atq; irridere uoluisse. Occasionem aut sumpsit ex fabula Promethei, quem poetæ fingunt, eo quòd Iouem in distributione carnium decepisset, deinde & homines formasset, postremò autem è cœlo ignem surreptum terris intulisset: à Ioue Caucaso alligatum, aquilamque immissam, quæ hepar illius carpendo attereret. Fingit itaque hic, interea dum rupibus affigitur, causam dicere, & apud Mercurium & Vulcanum se de criminibus obiectis purgare. Primùm de distributione carnium, per extenuationem, dicendo iocum fuisse conuiualem, non fraudem: neque tantum supplicium mereri, ex aduerso priora sua merita referendo. Secundo loco de plastice, ubi bifariam respondet: & super eo, an homines in uniuersum finxisse, dijs damnosum fuerit: & super modo & forma, ostendens, non modò nihil incommodi fictionem hominis attulisse dijs, uerumetiam utilem & propè necessariam fuisse. Deinde & hac forma, ita ut deos referrent facie, & rationis participes essent, necesse fuisse creari. Vltimò de furto ignis respondet, neq; cœlesti igni quicquam ademptum esse, & ad officium deorum pertinere ut homines iuuent: præsertim quum ea re ipsi neque opus habeant, neque utantur, homines autem sacrificando indigeant, & ad ipsorum deorum ministerium adhibeant. Occasio apologiæ sumitur ex eo, quòd cum Prometheus sui misereri Mercurium iuberet, ille contrà meritò cum pati hæc dixerat.

MERCV-

Ο μὲν Καύκασος, ὦ Ηφαιστε, οὗτος, ὃν ὁρᾷς τὸν ἄθλιον τοῦτον τιτᾶνα τουτονὶ προσηλῶσθαι δεῖ τῷ ὄρει, ἵνα μὴ ὑπολειφθὲν μνημεῖόν τινα ἀπιστήσειεν, εἰ πρὸς χιόνος γυμνὸς ὤν, ὡς βεβαιότερον ἔχοι τὰ πλάσματα, καὶ οὗτος ἀφανὴς ἐν ὑψηλῷ μέλῃ. Ηφαι. πρόσεισον ὦν μέλλων, ὦ Ερμῆ. ὅτι γὰρ ταπεινὸν καὶ προύργου ἐστὶ δεῖσθαι χειρός, ὡς μὴ ἐπαμώμητος αὐτῷ τὰ πλάσματα εἶεν οἱ ἄνθρωποι. οὔτε μὲν κατὰ τὸ ἄκρον· ἀφανὴς γὰρ ἂν εἴη τοῖς κάτω. ἀλλ' ἐν δὲ πεῖ, κατὰ μέσον ἐντεῦθέν που πρὸς τὰ φάραγγος αὐτοσχεδιώδη, ἐκπεπταδὲς τὸ χεῖρι ἀπὸ τούτου πρὸς τὸ ἐναντίον. Ερ. εὖ λέγεις· ἀπότομοί τε γὰρ αἱ πέτραι, καὶ ἀπρόσβατοι, παντα χόθεν ὑρίμα ὄντως συνῳκῆσθαι. καὶ τῷ ποδὶ σχολῇ τούτῳ ὁ μηνυμένος ἔχει τὸν ἐπίβασιν, ὡς ἂν προπεσὸν τοῦ μόλις ἑσταίη, καὶ ὅλως ἀδημουρότατος ὁ τόπος.

EN[a] tibi Caucasum, ô Vulcane, cui miserhic [b]Titan affigẽdus est. Itaq; circumspiciamus sicubi locus pateat in præcipiti, nudatus niue, cui firmius infigantur uincula, & unde suspẽsus ipse magis promineat, & fiat conspicuus. VVL. Circumspectandũ profectò Mercuri nobis est, ne humili loco, ac propè terrã affixus, plasmatis sui (nempe hominum) experiatur auxilia: aut rursus in sublimi propendẽs, ijs qui in mõtis radice uersantur, minimè appareat. Quãobrem, nisi aliter tibi uisum fuerit, hic in mõtis medio supra cõuallem, passis hinc atque illinc eregionè manibus, cruci [c]affigatur. MERC. Rectè dicis. prærupta enim hic undiq; sunt saxa, & nemini accessa, quippe propendẽtia parumper in præceps: tanta proinde angustia, ut nullum penitus recipiant uestigium, cum uix summis hic insistas pedibus; denique quammaximè opportuna, in quibus furo-

ρὸς αὖ γίνοιτο. μὴ μέλλε οὖν, ὦ Προμηθεῦ, ἀλλὰ ἀνάβαινε, καὶ παρέχε σεαυτὸν κατάπαγες πρὸς τὸ ὄρος. ΠΡΟ. ἀλλ' ὑμᾶς γοῦν, ὦ Ἥφαιστε καὶ Ἑρμῆ, κατελεήσατέ με παρὰ τὴν ἀξίαν ἀνύχοντας. ΕΡΜ. Τί ἰσχύει, ὦ Προμηθεῦ, τὸ κατελεῆσαι, αὐτὶ τοῦ ἀφανισθῆναι διὰ σὲ καὶ αὐτίκα μάλα παρανόμους τὰς τῶν θεῶν τάξεις; ἀλλ' ὅμως οὐδέν σοι λοιπὸν ἐκ παντὸς ἔτι ἀνύσαι, καὶ ἄλλως οὐ χωρῆσαι δύο προσπαλαιστὰς ὄντας· ἀλλ' ὅρμιζε τὴν δεξιάν. σὺ δέ, ὦ Ἥφαιστε, κατάκλεισον, καὶ προσήλου, καὶ τὴν σφῦραν ὁρμωμένως κατάφερε. δὸς καὶ τὴν ἑτέραν, κατειλήφθω γὰρ μάλα καὶ αὐτή. ἰοῦ ἴσχα, κατάπτήσεται δέ ἤδη καὶ ὁ ἀετὸς ἀποκρῶν τὸ ἧπαρ, ὡς πάντα ἴσχοις αὐτὶ δὴ λαλῆς καὶ δυμηχάνου πλασιώνης. ΠΡΟ. ὦ Κρόνε καὶ Ἰαπετέ, καὶ σὺ Γῆ μῆτερ, οἷα πέπονθα ὁ δυσποδαίμων, οὐδὲ δεινὰ ἀγανακτῶν; ΕΡΜ. εὐδὲν δέον ἤρτασαι, ὦ Προμηθεῦ, ὃς πρῶτα μὲν τὴν νομὴν τῶν ἱερείων ἐγκεφαλοῦ-

ca fiat. Ne igitur cunctaris, Promethee, sed ascende, & præbe te monti affigendum. PRO. At uos saltem, ô Mercuri & Vulcane, misereſcite mei, qui citra ullam prorſus noxam calamitatē iſtam incidi. MER. Misereſcite, ais Promethee? Tanquā parum ſit tibi Caucaſo alligari, niſi nos quoq; ambos Iupiter eidem pœnæ mox deſtinet, ueluti mandato ſuo immorigeros? Sed tu porrige dexteram. Vulcane tu reclude, & affige malleo potenter immiſſo. Præbe lœuam, quò & illa ritè implicetur. Bene actum. iam nunc deuolatura tibi aquila iecur depaſcet, ne quippiam tibi unquam deſit præmij pro opere illo tuo tā pulchro, tum ingenioſo. PRO. O Saturne, ô Iapete, & tu Tellus parens, infelix ego quib⁹ afficior pœnis, qui neq; facinus unquā graue admiſerim. MER. d Nullum facinus, ais Promethee? qui primò quidem diſtribuendarum carnium obiens munus, mirum

δὲς, ἅτινος ἄλλην ἐποίησω, ἢ ἀπατηλὸν, ὡς αὐτῷ μοι τὰ μάλιστα ἀκριβῶσαι, τὴν Διὰ λιπαραλογισασθαι, ἐξ ἀλαλύψας ἀρχίτε Δημῶ; μέμνημαι Ησιόδου νὴ Δί' οὕτως ἐκπόντος. ἔπειτα δὲ τὸς αὐθρώπους αὐτὸς πλάσας, πανουργότατα ζῶα, καὶ μάλιστά γε τὰς γυναῖκας. ἐδὲ πᾶσι δὲ τὸ τιμιώτατον κτῆμα τ' Διῶν τὸ πῦρ κλέψας, καὶ τοῦτο ἔλωπας τοῖς ἀνθρώποις. τοσαῦτα μὲν ἀργασμένος, φὴς μὴ δίκην ἀδικήσας δεδέσθαι; πρ. ἔοικας, ὦ Ερμῆ, ἡδὺ σὺ λαπτὰ τὸν ποιητὴν αὐθάδιον αἰτιᾶσθαι, ὃς τὰ τοιαῦτα προφέρεις, ἐφ' οἷς ἔγωγε τῆς ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως, ἃ τὰ δίκαια ἐγίγνετο, ἠτιμώσαμεν ἂν ἡμαυτόν. ἃ γοῦν σχολὴ σοι, ἥδιως ἂν σοι ἐκ δικαιολογισάμην ὑπὸ τῶν ἐγκλημάτων, ὡς δεί-

mirum quàm uafrè egeris, atque improbè, optimam eo nim partem tibi subducens, Ioui osſibus cădido adipe ueolatis impoſuiſti. e Heſiodi ipſius iam mihi in mentem uenit, qui meherclè de hac re uerba facit. Deinde & homines effinxiſti, animantis genus quo non eſt aliud uerſutum magis ac callidum, & quidem maximè omniũ mulier. Super omnia autem ignem theſaurum deorũ omnium præſtantiſſimum furatum ſurripuiſti, hominibus eiuſce uſum tradens. At ueró quum tanta admiſeris flagitia, mirum quomodo dicere auſis, te queſi inſontem, et nemini prorſus iniurium, uinculis implicari. PRO. Videris equoque & tu mihi Mercuri, iuxta poetam, incuſare innocuum, quando talia mihi obijcis, quæ ego iure optimo me feciſſe contenderim: ob quæ equidem in Pryta neo publicè alendum me, ſi pro merito mecum ageretur, cenſuiſſem. Verùm ſi uacat tibi audire ex me defenſionem minimè iniucundam, ego detortam in me culpam facili conatu diluere curauero, ſimulatque perſpicuum fuerit oratione mea,

quàm

ὡς δίκαιον ἔλεγεν ἐγκαλῶν περὶ ἐμοῦ τῷ Διΐ. σὺ δέ, ἐπειδὴ γὰρ εἶ, φησὶ δικανικὸς εἶναι, ἀπολόγησαι ὑπὲρ αὐτοῦ, ὡς δικαίων τῶν ψόγον ἴδιον, αὐτεπαγγέλτως μὲ πλησίον τῶν Κασπίων τούτων πυλῶν, ὧδε ἐπὶ Καυκάσου, σκληρὸν διαμαρτύρασι Σκύθαις. Ερ. ἴσως μέν, ὦ Προμηθεῦ, τῶν ἐφθόνησεν ἀγαθῶν, καὶ ἐς οὐδὲν δίκαιον ἐμοὶ δεῦρο λέγει. καὶ γὰρ ἄλλως πρόφασιν ἐποιήσατο ἀσεβείας, ἐπ' αὐτῷ ὁ Διὸς διαταπεῖσθαι ἐπιμελουμένῳ σου τῷ γένει. τὸν μὲν τοίνυν δὴ τοιοῦτον σχολὴν ἄγαλμα σὺ ἔχων, ὡς ἀκριβέσιν διαταχθήσεσθαι σοφιστήν, οἷός τε εἶ συνηγορεῖν ἐν τοῖς λόγοις. Προ. πρόσθεν οὖν ὦ ἐμοὶ λέγε, καὶ ὅπως μὴν ὡς δεινότατα διατυχεῖσθε, μηδὲ διαθρῆσαι τι τῶν δικαίων τοῦ πατρός· εἰ δὲ, ὦ Ηφαιστε, δικαστὴν ποιῶ μὴ ἐγώ. Ηφαι. μὰ Δί' ἀλλὰ

quàm iniquè aduersum me Iupiter pronũciauerit. Tu uerò quandoquidem tam eloquio polles, q̃ iuris scientia, Iouis partes tueari: denique effunde, ut lubet, q̃ me haud inuria prope portas Caspias Caucaso isti affigendũ iudicarit, quò miserrimum & Scythis omnib. fiam spectaculũ. MERCVR. Inanẽ insumis operam Promethee, si prouocare uelis à Iouis in te lata sententia: tentare enim istiuc, prorsus existimo inutile. Verùm quando alioqui tãtisper mihi hic manendũ est, dum ex arduo aduolet aquila, quæ hepatis tui curã gerat: occasionem nimirũ hæc nobis mora miniſtrabit te auscultandi declamantẽ, qui præter astũ quo cunctos mortales superas, Rhetoricen quoq; probè calles. PRO. Primùm igitur Mercuri tu uelim dicas, quibus de rebus mecum pater tuus expostulet: quas dein exaggerare tibi licebit, & longè grauissimas facere. Caueto autem in primis, ne prætermissum tibi aliquid excidat. Cæterùm, tu Vulcane censor esto, ac de causa cognoscas uelim. VVLC. Ita me amet Iupiter, pro

iudice

ἐκκλησιαστὴν ἀντὶ ἰδιώτου ἔχων, δεινὸς ἔσῃ φιλόμυθος, ψυχρὰν μοι τὴν ἑκάτερον ἀπολείπεις. ΠΡΟ. Ἀλλὰ δίκαιόν ἐστιν τοὺς συνηγόρους, εἰς ἃ μὲν πρὸς σὲ λέγειν, ταῦτα ἐρεῖν. ὁ Ἑρμῆς δὲ τὴν τῶν ἀνδριαντοποιῶν, καὶ τὴν ἐριουργικὴν συνίστησιν. ἡμῶν δὲ τοιχωρύχων, καὶ ἀνδραποδιστῶν λοιπὸν ἀπεργάζεται. ΜΕΡ. ἐγὼ μὲν οὖν οὐδὲν πρὸς ταῦτα ἔχω πρὸς σὲ λέγειν περὶ τῶν κλοπῶν τὸν λόγον ποιεῖσθαι· ἀλλ' ἐπεὶ δεῖ τι καὶ τοιοῦτον ἐμοὶ μεμελετῆσθαι τὸν ῥήτορα, ἐγὼ μὲν οὖν οὐδὲν

λόγων, ἢ ἐκεῖνός τινα παρα-
σκευὴν, ὡδὶ τὰ σοὶ πεπραγμέ-
να, ἐχεῖ δὲ ἀπέχειν μόνα τὰ ἐπι-
φάλλια ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων.
ὅτι ἐπ' ἀφανεῖ σοι μοιράσαι
τὰ ἱερία, σαυτῷ μὲν τὰ κάλλι
στα ἐφύλαττες, ἐξαπάτησας δὲ
τὸν βασιλέα, καὶ τοὺς ἀνδρύ-
πους ἀνέπλασας, οὐκ ὀλίγον.
καὶ τὸ πῦρ ἐλίψας παρ' ἡμῶν,
ἐκόμισας παρ' αὐτούς. καί μοι
δοκεῖς, ὦ βέλτιστε, μὴ σωφίνας
ἐπὶ τοῖς τηλικούτοις, πάνυ φι-
λανθρώπῳ τῷ Διὶ πεπεραμέ-
νῳ. ἐ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς ἐ μὲ
ἐργάζεσθαι αὐτὰ, λύσει καὶ δι'
ὀλίγων, ἢ βούλει τινα παρεὶς
ἀπιστάνειν, καὶ πειρᾶσθαι, ὡς
ἔνι μάλιστα, ἐμφανίζειν τὴν ἀ-
λήθειαν. ἐ δὲ φὴς τοιαύτην τι
ποιεῖσθαι τὴν νομὴν τῶν ἱερῶν,
καὶ τὰ περὶ τοὺς ἀνδρύπους καὶ
συγχύσαι, καὶ τὸ πῦρ ἀναλοφί-
σαι, ἵνα μὴ ἐλαττωθέντα μοι,
καὶ μαρτύρια ἐκ τῶν ἔπειμι.
ἀλλ' ἐγὼ γὰρ ἄλλως τὸ τοιοῦτον.

malefacta tua inſectari, lon-
ga profectò oratiõe opus fue
rit, & apparatu aliquo. ne-
que enim quaſi compendio
quodã recenſere crimina ſa-
tis eſt, i quo pacto uidelicet
commiſſo tibi diſtribuenda-
rum carnium officio, regem
meliori parte fraudaueris, at
que illã pro te ſeruaris: quod'
que homines, quos eſſe mini-
mè decebat, effinxeris: de-
nique, quòd ignem quoque à
nobis ſuſtuleris, ad illos eum
perferens: qua in re abuſus
es profectò, uir optime, Io-
uis benignitate, ac uiſus es
mihi eam parum intellexiſ-
ſe. At uerò ſi hæc inficiabe-
ris te admiſiſſe flagitia, lon-
giore tecum utemur ſermo-
ne, quo ſimul & dicta tua
refellamus, & ut ueritas
quammaximè fiat perſpi-
cua, laboremus. Cæterum, ſi
ea conceſſeris, quæ de car-
nium diuiſione diximus, bo-

προ. ἐ

minibus k recens formatis, atque ablato igni, abundè iam mi
hi in hac accuſatione ſatisfactum eſt. Quid enim pluri-
bus opus? quando aliter dicere, iam planè ſit nugari.

PRO. Sic

Προ. ἀ μὲν ηδὴ ταῦτα λῆρός ἐστιν, ἃ ἄρτιος, ἰφίμιδα μικρὸν ὕστερον, ἐγὼ δὲ νῦν ἐπεὶ πρᾶξιν ἐμοὶ φὴς εἶναι τὰ ἐγκαλούμενα, παρέσομαι ὡς ἂν οἷός τε ὦ, διακρούσασθαι τὰ ἐγκλήματα. καὶ πρῶτον μὲν ἄδε νουθέτει τὰ πρὸς τῶν μητρῶν. λιάν τοι νῦν τὸν οὐρανὸν, καὶ νυῶ λέγων ταῦτα, αἰσχύνομαι ναὶ μὰ τὸν Δία, ὁ οὕτω μικρολόγος καὶ μικροψύχους ἐστὶ, ὡς δεῖσθαι μικρὸν ὀφλεῖν ἐν τῇ μοιρίδι σὺν ἔργῳ, οὐκ ἀπεικότως δυσφέρων ὠμπαν πελανὸν οὕτω δὴ, μήτι τῶν συμμαχίας μνησθέντα, μήτι αὖτὸ δὴ ἀργῆς τὸ ληφθὲν ὄζον, ἐννοήσαντα, καὶ ὡς μαρακὸν τὸ τοιοῦτον ἐργίζεσθαι, ἢ ἀγανακτῆσαι, ἃ μὲν τὸ μᾶλλον αὐτὸν λύπειν. λιάν τοι τάς γε ἀπάτας, ὦ Ερμῆ, τὰς τοιαύτας συμπεπλεγμένας οὔσας, οὐ χρὴ οἶμαι ἀπομνημονεύειν, ἀλλ'

PRO. Siquidem isthuc an sit nugari, posthac uiderimus: nunc uerò quoniã absoluta tibi est aduersum me (ut ais) accusatio, ego, præpotens Mercuri, hæc obiecta facilè amoliri tentauero. Et primò quidem audi, obsecro, quæ dicam de carnibus. Cœlum testor, si me non Iouis loco nunc pudet ut recenseam quàm ille sit pusillanimus & querulus: non tam aliam ob causam, quàm quia minutula quædam ossa in portione, quæ sibi fortè obtigerat, offendit: & huius rei gratia me tanto nunc tempore à cunctis pro deo habitum, palis huc affigendum misit. immemor sanè, quibus eum iuuerim beneficijs, neque satis probè perpendens, cuius momenti sit tantæ indignatiõis origo atque materia. Nam quis non uidet, puerilem hanc esse iram, ut excandescas, & iniquo feras animo, quoniam [m] maiorem partem non acceperis? Verùm, quanto foret æquius, Mercuri, conuiuialium huiuscemodi fraudium deinceps ne recordari quidem, & dimissa

ἀλλ' ἀ λεῖα τι ἁμάρτητα μῖσα ξὺ σὺνχυμιλίῳμ, παιδιὰν ἀὸ γᾶδαι, καὶ αὐτῆ ἰμ τῷ συμπο σίῳ λατανλιπᾶρ τλὶν ὀργλώ. ἰσ ἢ τὸ αὖριον ταμισύιδαι τὸ μῖ σῳ, καὶ μνησικακᾶν, καὶ ἴνα λὴρ τινα μνήμλω λιαφυλάτ τειν ἄπαγι, ὅτι θεῖς πρίπον, ὅτι ἄλλως βασιλικόν. ὦ γοῦν ἄφιλή τις τῶμ συμποσίων τὰς λιαφθόρας ταύτας, ἀπάτλω κὴ σκύμματα, καὶ τὸ σιλλάνιμ, καὶ ἀὐτιγλᾶρ, τὰ λατανλιπίμα νόμ ἔχι μίδι, καὶ λίῳ, κὴ σὺν πὸ, συνδυπνὰ κὴ ἀτόρπῶ πρὰ γματα, καὶ ἅπαντα συμποσίῳ πρίποντα. ὥστι ἐγὼ οὐλὶ μνημο σύνῃ ἂν τλὶν ὑστραίαν ἐτι ἔμ μλω τὸν Δία, ὀχ ὅπως καὶ τυ λιπεῖται ἐπ' αὐτοῖς ἀγανακτῇ σαι, καὶ παύλανα ὀργίσιδαι πιπονθίναι, ἃ λιανίμην τις λυπᾶ, παιδιάν τινα ἐπαίξι, παῳόμλῳ ἃ λιαγνώσιτ τὸ βέλτιον ὁ ἀριούμλος. τίδι ἦ, ὦ Ἑρμῆ, τὸ χαλιπώτατόμ, μὴ τλὶν ἐλάττλω μοῖραν ἀπονίμαι νίναι τῷ

& dimissa ira, symposij delicium ueluti lusum æstimare atq; iocum? Quippe quum in crastinum continere odium, & meminisse iniuriæ uteteris, haudquaquam reges deceat, ne dicam deos. Sed age dum tollamus è conuiuijs lepôres illos & sales, risum, et subdolas captiões: quid, oro, præter temulentiam, edacitatem & silentiũ fiet reliqui? Quæ quum tristia admodum sint, & parum iucunda, decẽtius exulare crediderim bus iuscemodi à conuiuio. Nam Iouem in posterum diem recordaturum quis oro putaret huiusce distributionis carnium, in qua nil præter iocum notares ac lusum? Vt ne interim dicam quòd molestè nõnihil esset laturus, tanquã his rebus leuiculis potuerit offendi. Nihil enim aliud explorare uolebam in ea diuisione, quàm in delectu partium meliorem num Iupiter ab alijs dignosceret. Sed age Mercuri, ut illi iam aliquid concedamus, minorem portionem ei tradidimus in parti-

tione

πίνειν τῷ Διΐ, τλίω δ' ἴλλω ὑφηρῆσθαι. τί οὖν διὰ τοῦτο ἀγχόνῃ τὸ ἧπαρ τῇ γῇ τὸν οὐρανὸν ἀναμιμήσκεσθαι, καὶ δόκιμα καὶ τανυσθὲν καὶ καύνασον ὅλον ὠδυνᾶσθαι, καὶ αὐτὸς διατεμεῖν, ἢ τὸ ἧπαρ ἐκπέσῃ: ὅρα γὰρ μὴ πολλῶν ταῦτα διατεγεῖ τῶν ἀγνωμοσυνῶν αὐτοῦ μικροψυχίαν, καὶ ἀγίνωσιν γνώμης, καὶ περὶ ὀργὴν σύγχυσιν. τί δ' ἂν ἐποίησεν οὗτος, ὅλον βοῦν ἀπολέσας, ἀ λεπτῶν ὀλίγων ἕνεκα τοιούτων ὀργίζεται; διὰ τοι τοῦτο οἱ ἀνθρωποι σύγγνωμόν σφισι διάνοιαν περὶ τὰ τοιαῦτα, ὃς ἀνὴς ὢν καὶ τὰ ἐς ὀργὴν ἐξυπόπτους ἄνευ τοῦ θεῶν: ἀλλ' ὅμως ἐνίους ἐν ἔτει ἕνὶ τῷ μεγάλῳ παρεῖν ἂν τιμωρῆσαι, ἢ τὰ λεπτὰ ἴδιον, λοιδορῆσαι δ' ἄλλον δ' ξυμπαροινοῦντα, ἢ ἐπιτιμῶντα ἀπειπάσασθαι δ' λεπτῶν διατρέχεσθαι, ἀλλὰ συγγνώμῃ ἀπονέμοιμι ἂν τῷ. ἀ δ' καὶ παῦν ὀργιζόμενον, ἢ λοιδόρησε ἐνίοτε, τοῦτο ἐπιτιμῶν ἐπιτιμᾶν, ἢ ἐπιτιμῶν ἐπιτιμᾶν, ἢ ἐπιτιμῶν ἐπιτιμᾶν.

tione: adde quòd fœdã, quòd horrendã atq; moleſtam. Et, ſi lubet, finge me omnino portionem ſuſtuliſſe: quid tum? Nũquid ideo decebat ut P. cœlum (ceu prouerbio dicitur) terræ miſceretur, uincula excogitarentur, & cruces, totus'que Caucaſus, aquilæ deinde demitterentur, quæ hepar dilaniarẽt? Fallor, ſi hæc non ſunt aperta puſillanimitatis indicia, animiq; ignobilis, & propenſi in iram. Nã cũ hæc agit ob pauculas carnes, quid oro feciſſet, ſi bos integer illi fuiſſet ademptus? Videre iam licet homines in pari negocio lõgè modeſtius affectos: qui quũ dijs immortalib⁹ natura ſint inferiores, acrius illos excandeſcere parerat, quàm deos. Atqui nemo hactenus fuit qui coquũ crudeli adiudicarit, eam ob cauſam, quòd carnes elixas, immiſſum iuſculo digitum, uiſus ſit circumlambere, aut ex ueru nonnihil toſtarũ carnium uel lens uorarit. Magis enim ueniam illis impertiunt, niſi uehementer fuerint irati. tunc enim incutiunt coquo pugnum,

ὃ ηδὲ ἐκατὸν λίβρας ἐπάταξαν· αὐτοσυλοπίδιν ἢ ἄλλως παρ' αὐτοῖς τῶν τηλικούτων ἕνεκα. ηδὲ περὶ μὲν τῶν ἱερῶν τοσαῦτα, εἰ σχολὴ μὲν ἐμοὶ ἀπολογεῖσθαι, πολὺ δὲ αὖ σχὶν λαπυγερᾶν ἐπάνω. περὶ ἢ δὲ πλαστικῆς, νὴ ὅτι τὸν αὐξόμπυς ἐπόησα, ηδὲ φὴς ἄλλο λέγειν. τοῦτο ἢ, ὦ Ερμῆ, διτ[λῶ ἔχειν τὴν λατυγερίαν, ἂν οἶδα ἐκεῖ ὁ πρότερον αὐτιᾶσθέ μι· πότερα, ὡς ἐδὲ ἄλλως ἐχρῆν τὸν αὐξόμπυς γεγενῆναι, ἀλλ' ἄμεινον ἦν ἀρρενᾶν αὐτὸς γὰρ ἄλλος ἔνεστι αὐξόμγαστον, ἢ ὡς πιπλάσθαι μὲν ἐχρῆν, ἄλλην δέ τινα, νὴ μὰ τὸν Διόσχηματίδαι ἢ δῆπου· ἐγὼ ἢ ἔμως ὑποβὰς ἀμφοῖν ὄρῶ. ηδὲ πρῶτόν γε ὡς ἐλαμία τοῖς θεοῖς ἀπὸ τότε βλάβη γεγένηται, τῶν ἀνθρώπων ἐς ἢ βίον παρεχθέντων, πειράσομαι δέ κἀγὼ

ἅπαν δρεπτὸν συνίδωμι τῶν
γῶν μένειν, ὧν τοίνυν πάλαι
(ῥᾴδιον γὰρ οὕτω λάθρον ἂν γέ-
νοιτο, εἴ τι δὴ λέγουσα ἐγὼ, μίσα-
νοσμοῦσα κἀγὼ νεωτερίσασα τὰ
περὶ τοὺς ἀνθρώπους) τὸ θεῖον
μόνον κἀτὸ πυραύσιον γένος.
ἡ γῆ δὲ, ἄγονόν τι χρῆμα κἀὶ
ἄμορφον, ὕλαις ἄπασα, κἀ ταύ-
ταις ἀνωμβρίοις κάσι, οὕτι
δὲ βωμοὶ θεῶν, ἢ νεώς, πόθεν ἦ
ἀγαλμα, ἢ ξόανον, ἢ τι ἄλλο
τοιοῦτο, οἷα πολλὰ νῦν ἀπαύ-
χόδη φαίνεται μι τὰ πάσης ἱε-
πεμελέας τεμάμενα: ἐγὼ δὲ
(ἀεὶ γάρ τι περιβουλεύω δὲ τὸ
λοιπὸν, κἀὶ ὅπως ἔτως αὖ ἐξ-
θήσεται μὴ τὰ τῶν θεῶν, ὅπο-
λάσα δὲ κἀὶ τἄλλα πάντα ἐν
εὐσέμνῳ, κἀὶ ἀκλλ) ἐνοήσα-
σα ὡς ἄμεινον ἂν ὀλίγον ἔ-
λεον τοῦ πᾶσιν λαβόντα; ἵνα
τινὰ ἐνεργάσωμαι, κἀὶ ἀνα-
πλάσα, τὰς μορφὰς μὴ ὑ-
μῖν αὐτοῖς προσοικείτα. κἀὶ
γὰρ ἐνόμιν τι ἄμεινον τῷ θεῷ,
μὴ

olim fuit) tellus deserta, & hominibus qui eam colerent, destituta maneret.[6] Sic enim nullo negocio palàm fiet, nũ ego deliquerim in hac formæ humanæ renouatione, quam solam constat diuinam esse, & planè cœlestem. Quum itaque tellus inculta, rudi ac hirta sylua horresceret, ac squalleret situ, adeò ut neq; ullam gentium videres aras deorum, templum, statuam, simulachrum, aut aliud huiusmodi, quemadmodum sum ma diligentia iam undiquè apparent hæc elaborata, nõ sine eximia deorum uenerationè: ego cum alioqui propensus sum ad prouidendum in commune, ne quid desit, quod ad incrementum rei dì uinæ, decus ac uenustatem pertineat, tacitus mecum reputaui, nec quicquam posse fieri melius, quàm si pusillum luti acciperem, & inde animantia effingerem nobis, dijs forma non admodum absimilia. Quippe uel id erat unicum, in quo mihi natura diuina deficere uidebatur;

μὴ ὄντος τοιαστὶ αὐτῷ, καὶ πρὸς ὁ ἐμελλεν ὁ ἱδρυσις γιγνομένη, σὺλλαμβάνεσθαι ἀπὸ φάντης αὐτό. ὑπὲρ μὲν τοι αὐτὸ εἶναι, σὺμμαχωτάτους δ' ἄλλως, καὶ σωτικώτατον, καὶ βελτίονος ἀὶδανέμενον, καὶ δὴ λιατὰ τὸν ποιητικὸν λόγον, γαῖαν ὕδατι φύρας, καὶ διαμαλάξας, ἀνέπλασε τὸς ἀνθρώπους, καὶ τῶν ἀδωλῶν παρανακίσας σωπυβαλίδας μετὰ τοῦ ὄργου. ταῦτ' ὀξὺν, ἃ μεγάλα ἐγὼ τὸς θεὸς ἠδίκηκα. καὶ τὸ ξυμπαν ὁρᾷς πυλίνου, ἐκ πηλὸ ζῶα πεποίκικα, καὶ τὸ τῖμε ἀνίυτον ἐς λίυσιν ἄγαγον. καὶ ὡς ἔοικε, τὸ ἀπ' ἐκάνου ὄντος ἡμῖν θεοί ἐσιν οἱ θεοί, διότι καὶ ἐκεῖ γῆς θνητὰ ζῶα τινὰ γιγίνεται. ἔτι γὰ καὶ ἀγανακτᾶ ὁ Ζεὺς ὁρῶν ἐλαττουμένην τὴν θνητῶν ἐκ τῆς ἀνθρώπων γενέσεως. εἰ μὲν ἄρα τῦτο δέδοικε, μὴ καὶ ἔτοι ἀπόσκοιμι ἐπ' αὐτὴν βλάβωσι

quòd nullius collatione felicior appareret, atq; perfectior: ueluti modò si eam cũ homine conferas, prudentia, ingenio, ac rerum optimarũ captu intellectú ue præstante. sed mortali tamen. Cæterùm iuxta Poetæ dictũ, terram aquæ commiscens, exliquida molliq; effinxi homines: Mineruã interea adhortatus, ut in opere absoluendo mihi ferret suppetias. Hæc sunt magna illa & ardua, quibus nos deos offendimus: totiusq; mali (ut uides) hæc summa est: ex luto perfecta nobis sunt animãtia: et quod antehac immotum erat, nos ad mobilitatem perduximus. Iam uerò mirum quàm indignetur Iupiter ex tali terrestrium animantium formatione. Quasi uerò deinceps deorum sustinere cogatur penuriam, & procreatis hominibus, iam futurum sit ut dijs suis orbetur. Verùm quis unquã tam demens extiterit, ut solitudinem in Iouis curia propter generatos homines aliquando ueri similiter futuram formidare queat? Nisi fortè id ueretur, ne defectionem moliantur homines,

ἀδύνατοι, καὶ πόλιν μὴ ἔχοντα
πωσι πρὸς τὰς θύρας, ὥσπερ οἱ
γίγαντες. ἀλλ' ὅτι μὴν δι' ἐμὲ
δίκην ὀφλήκασι πρὸς ἐμέ, ὦ Ερ-
μῆ, καὶ σὸν ἔργον, δῆλον.
ὃ σὺ λάβε τι καὶ τὸ μικρό-
τατον, ἐκ τῶν σιωπήσομαι, καὶ
δίκαια ἴσομαι πεπονθὼς πρὸς
ὑμῶν. ἴστε δὴ χρήσιμα ταῦτα γε
γένηται τοῖς θεοῖς, οὕτως ἂν μά
θοιτε, ἃ ἐπιβλέψατε τῶν γῆ,
ἐπίτηδες αὐχμηρὰν καὶ ἀκαλλῆ
ὄσαν, ἀλλὰ πίλβυτι καὶ γεωρ-
γίαις, καὶ φυτοῖς ἡμέροις δια-
κοσμημένην, καὶ τῶν θάλατ-
των πλουτοῦν, καὶ τὰς νόσους
διατεινομένας, ἀπαντᾶχοῦ δὲ
βωμοὺς καὶ θυσίας καὶ πανη-
γύρεις. μᾶλλον δὲ Διὸς
πᾶσαι μὴν ἄγυιαὶ, πᾶσαι δὲ ἀν-
θρώπων ἀγυιαί. οὐ γὰρ ἂν μὴ
αὐτῷ μόνῳ πλῆρες ἦν τὸ πλάσμα
μου, πλησίπλεων ἂν τὸ χρήσιμον.

homines, & armis deos lacessant: id quod olim fecerunt gigantes. Itaq; neminẽ fugit, qua ego sim modestia: ut iam iniquè de me quispiã queratur, uel operibus mea industria absolutis, q. inde dij immortales offensi sint, ac damnũ acceperint. Quin tu Mercuri minimũ aliquod profer, & ego cõticuero, ueluti meritò has daturus sim pœnas. Atqui in promptu est cognoscere, quanta hinc dijs accedat utilitas, si contemplaris terram, quæ prius informi situ ac squallore obducta erat, urbibus, agriculturis et mitioribus plantis exornatã, mare nauigatũ, insulas habitatas, undiq; aras et delubra, sacrificia & festiuitates, adeò ut iam passim uiæ & fora, deniq; quócunq; te uertas, prorsus omnia Iouis plena sint. Quòd si ergo rei priuatæ intentus, solum mihi homines, rem adeò præclaram, effinxissem, profectò quantum ex fructu conijcere licet qui ad me inde rediret, uos dij immortales opibus & ditione ne mihi quidem conferendi fitis. Verùm ego in communi deorum utilitati consulens, ac commodi proprij negligentior, in rem uestram homines potissimùm produxi.

ρῶν δ' ἂν τὸ λοιπὸν φθάσω, τί θέμις ὑμῖν αὐτοῖς. μᾶλλον δὲ Διὸς μὲν καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ σοῦ δή, ὦ Ἑρμῆ, νιὸς ἰδίου ἅπαν ταχὺ ὄντι, προμηθέως δὲ οὐδαμῶς. ὁρᾷς ὅπως τἀμαυτῆ μόνα σκοπῶ, τὰ λοιπὰ δὲ καταπροδίδομαι, καὶ ἐλάττω ποιῶ; τίθημί μοι, ὦ Ἑρμῆ, καὶ τόδε, ἐννέπεσον εἴ τι σοι δοκῶ ἀκαθὲς ἀμικρὸν τυγεῖν ἢ κῆμα, ἢ ποίημα, ὃ μὴ ἄξιος ὤφεται, μᾶλλον ἐπαινέσεται, ὁμοίως ὑδὲ κῆ τερπνὸν ἐσόμενον τῷ ἔχοντι· πρὸς δέ τι τοῦτ' ἐρῶ, ὅτι μὲν γιγνομένων τ' αὐθρώπων, ἀμάρτυρον σωίβαινε τὸ μάλλον εἶναι τῶν ὄντων, καὶ πλέον τινὰ πλεονάσειν ἐμέλλομεν, ὅτι οὐκ ἄλλο τινὸς δεόμενον, ὅτι ὑμῖν αὐτοῖς ὁμοίως τίμιον. δὲ γὰρ ἂν ἔλαθεν ὑμᾶς ὅ, τι ἐλαττον ποιοῦμεν αὐτὸν, δ' ἂν σωίνειμεν ὀλίγα δυλαμονούμενοι, ἐκ ὧν τῶν ὁμοίους τ' ὑμιτέρων τινάς. ἔτω γὰ δὴ τὸ μέσα ἀφεῖναι ἂν μέγα, ἐ τῷ μικρῷ πα-

Nam si quæ ad rempub. attinent, ego attenuare molior, quo res meas promoueã, uelum mihi commonstres tem plum Promethei, quẽadmodum Iouis & Apollinis nusquam non uideas: denuq; & tibi Mercurii quædã delubra sunt sacra. Cæterum isthuc interea tecum expendas uelim, num tibi bonum aliquid appareat, sine omni penitus teste, & nũ oblectare queat habentem possessio, aut opus quod nemo uideat, nemo laudet, nemo admiretur? Quod ideo dixerim, quia nisi fierẽt homines, iam futurũ erat ut omnis cunctarum rerum decor esset sine teste, & opes nostræ ne à nobis quidem ipsis haberẽtur in precio, cum nemo alius sit qui harum admiratione caperetur. Adde, quòd nemo ex nobis felicitatem suam sit intellecturus, si non liceat se conferre cum illis qui respectu quodam sunt inferiores: quippe bonorum nostrorum expertes. Nam quis unquam rem quandam seu magnam æstimarit, si non cum exigua illam dimetia-

tur?

ραμιδοῖτο. ὑμεῖς δ' τιμᾶν ὠδὶ τῷ πολιτεύματι τούτῳ δίκαι, αὐτοπρόκατε μ, καὶ ταύτῃ μοι τὸν ἀμοιβὴν ἀπεδεδόκατε τ βελβύματ. ἀλλὰ καινοῦ γέ τινος φῆς ἄνω ἐν αὐτοῖς, ἢ μοιχοῦσι, ἢ πολεμοῦσι, καὶ ἀδελφὰς γαμοῦσι, καὶ πατράδ σιν ἐπιβουλεύουσι. παρ' ὑμῖν γὰ ἐχὶ πολλὰ τοῦτον ἀρδονία. καὶ ὁ λέπτ λιὰ τ τὸ αἰτιάσαιτ' ἄν τις τ ἐμοῦ, καὶ τῷ γλῶ, ὅτι ὑμᾶς σωτῆσαστο, ἐπὶ τῇ τ τὸ ἴσως φαίης ἄν, ὅτι ἀνάγκη πολλὰ ὑμᾶς ἴχειν πράγματα ἐπὶ μελημέσις αὖτ. οὐκοῦν διάγε τ τὸ καὶ ὁ νομὶς ἀχθέσθω, ἐπὶ τῷ ἴχειν τῶν ἀγίλων, λέγτι ἀναπαῦσαν αὐτῷ ἐπιμελᾶσθαι αὐτῶν. ἢ δ' τέτῳ γε ἄρ ὀχθήσθ τ τὸ ἢ ἡδὺ ἄλλως, καὶ ὁ φρονῆς ὀν ἀτρεμὲς ἴχοντά τινα λιατριβὴν, τί γὰρ ἂν ἐπράττομεν, ὀν ἴχοντες ἦν πρωϊῦ μεθ'; ἀργοῦμεν ἄν, ἢ τὸ νέκταρ ἐπίνομεν, καὶ τ

tur? Verumenimuero quum optimo iure bonorem à uobis pro rebus bene gestis in repub. sperare debuerim, in crucem à uobis leuatus, mercedem capio mei tam salutaris cõsilij. Sed ais, [u] flagitiosi quidam sunt inter homines, puta mœchi, bellatores, sororum mariti, & parentum acerrimi hostes: tanquam apud deos non æquè liceat reperire hanc scelerum multitudinem, & huius rei gratia in cœlum culpam reijcias, ac terram, unde dij fuerunt progenati. Nec uerò est quòd dicas, hominum formationem dijs immortalib. facessere negocium, et augere curam, alioqui ocioſis. [x] Sic enim eandem ob causam pastor q̃ gregem curandum susceperit, in pluuia eum non continebit, quando operosum sibi istud uidebitur: quum alioqui cura illa propter coniunctam exercitationem, non admodum appareat esse iniucunda. Sed adime, obsecro, dijs omnem sollicitudinem, ut iam nihil sit cui prouideant: quid iam aliud agant, quàm quòd torpeant ocio, nectar imbibant,

καὶ τὰ ἀμβροσίας ἐπιφορήματα, ἄλλῳ ποιοῦντες. ὃ δὲ μάλιστά μοι πονηρὸν, τὸ ἔχειν οἱ μαμφόμενοι τῶν ἀνδριαποποιῶν, καὶ μάλιστα τὰς γυναῖκας, ὅμως ὁρᾶτε αὐτῶν, καὶ ὁ διαλαίπτης διατίνεται, ἄρτι μὲν ταῦρος, ἄρτι δὲ σάτυρος καὶ λύκοι γοργόμμασι, καὶ θεὸς ὃς αὐτῶν ποιῶ θαυμάζεσθαι. ἀλλ' ἐγὼ μὲν, ἕως φόβος, ἀναπεπλάσθαι τὸν ἀνδριάντα, ἄλλον δέ τινα ῥόπον, ἀλλὰ μὴ ὑμῖν ὁμοίως. καὶ τί ἄλλο παράδειγμα τούτου ἄμεινον προυτιθέμην, ὁ πάντως ἂν ἐπῃνεῖτε; ὃ ἀσώματον καὶ δυσῶδες ἴσως, καὶ ἄγευστον ἀπεργάσεσθαι τὸ ζῷον; καὶ τοῦτο ἂν ὃ θεοῖς ἥδιστον, ὃ τοῖς ἄλλοις ὑμῖν ἡμῶν ἀπέχθημα, ἐγὼ τοιοῦτόν τι γοργόμμασι; ἀλλ' ὑμᾶς ἔτεμον μὴ ὑμῖν τὰς ἐκατόμβας πρόσφορον, ἐπεὶ καὶ ἀνάγκη ὦδέ τ' ἀπαλλαγῆναι ἐλθὰν ἄδοι μετ' ἀμόνων ἀιδιπόδων. τὸν δὲ τῶν τι μὴν ὑμῖν καὶ τ' θυσιῶν αἴτιον

& uentrē differdāt ambrosia? Cæterū malè me habet, quòd inuehendo in opus à nobis elaboratum, fœminas potissimū reprehenderitis, quas tamē impendiò adamatis, et modò tauri, modò satyri & cygni effecti, ad illas uos demittitis: ut ne interim dicam, quòd in cœlum admissas, diuinitatis cōsortes redditis. At qui y nō erat, ais, absurdum, ut fierent homines, si modò ad nostrā hanc formam similitudine quapiam nō accederent. Ego si exemplar aliud nouissem quod forma præcelleret, ad illius instar hominem effigiassem: nisi beluinū magis deceret esse, & prorsum agreste istud animantis genus. Sed si hoc dixeris, non uideo quomodo uos diuino honore afficerem, aut accumularēt sacrificijs: quæ q̄ grata sint uobis, cōijcere licet ex eo maximè, q̄ nō grauamini uel ultra Oceanū summa celeritate proficisci, post inculpatos Aethiopas, si quādo senseritis uobis afferri ab illis hecatōbas: uerùm me, q̄ bonorū huiusce modi ac sacrificiorum author sum atq; origo, nescio quo iure

in crucem

σὺν σταυρώματι. πόρρω μὲν οὖν τ' ἀνθρώπων, ἡμὶ ταῦτα ἱκανά. ἄλλ' ἴ, ἐ λοιπῆ, ὦδί τὸ πῦρ μίτεμι, ἡμὶ τλῶ ἱπονείδιςον ταύτλω λιλιπλώ. ἡ πρὸς διῶν τῶτό μοι ἀπόκριναι, μηδὲν ὀνύσας, ἠλ' ὅτι ὑμᾶς τ' πυρὸς ἀπολωλίκαμεν, ἢ ὅτι ἡ παρ' ἀνδρώποις ὄφ' ; ἁκαὶ ἔποις. αὕτη γὰ οἶμαι φύσις τετεὶ τ' πλήμα τ' ἰδίαν τι ἴλατ]ον γίγνεται, ἐ λαί τις ἄλλ' αὖτ' μεταλάβοι. ἐ γὰ ἀποσβίννυτ' ἐναυσαμίνη τινός. φθόν' δὲ αὖτι πυρὸς τὸ τοιῶτο, ἀφ' ὧν μηδὲν ὑμᾶς ἠδίκηθι, τάτων λωλύειν μεταδιδόναι τοῖς λεομένοις. λαί τοι δύς γ' ὄντας, ἀγαθοὺς χρὴ ἶναι, ἡμὶ λωτῆρας ἁάπρ' ἡμὶ ἐξ φθόνυ παντὸς ἐξαύσαι, ὅπα γ' ἐ ἡμὶ τὸ πᾶν τῶτο πῦρ ὑφιλόμην' λατικόμισα ἐς τλῶ γλῶ, μηδ' ἕλης τι αὖτ' λατελιπὼν, ὐ μίγα ὑμᾶς ἠδίκεων. ἠλλ' γὰ ὑμᾶς λεῖθι αὖτ',

in crucem ſuſtuleritis. [a] *Hæc ſunt quæ de hominũ plaſmate ſat fuerit commemoraſſe. Ad ignem tranſeamus direptum, ſi placet, fœdam nimirum & inexpiabilem rapinam. Per deos autem in primis te orauerim, ne cunctẽris: ſed mox mihi reſpõdeas, nũquid ex igne diꝝ quippiam perdiderint, ex quo ille fuit apud homines. quod quidem uix unquam dixeris:* [b] *quando ſic natura comparatum eſt, ut ignis nihilo fiat minor, ſi quis etiam cum alio communicet: deniq; non extinguitur ideo, quia alius inde flammam tranſtulerit. Itaque euidentiſſimum hinc colligo argumẽtum inuidiæ, quòd quum citra ullam iacturam igne carere potueritis, ab eius tamen uſu arcere in animũ induxeritis eos qui hoc potiſſimùm egere uidẽtur.* [c] *Quod cõtrà oportebat, deos omnes eſſe bonos, bonarum rerum largitores, & ab inuidia lõgè abeſſe.* [d] *Sed quid ſi omnẽ prorſus ignẽ ſuffuratus, detuliſſem in terrã, adeò ut nihil uobis feciſſem reliqui? quãnã oro iniuria uos affeciſſem, quibus ignis haudquaq; poteſt eſſe uſui:*

μήτε ῥιγοῦντες, μήτε ἱδροῦντες τὴν ἀμβροσίαν, μήτε φωτὸς ἐνδεεῖς διὰ μυχοῦ. οἱ δ' ἀθάνατοι καὶ ἐς τὰ ἄλλα μὲν ἀναγκαίως χρῶντο τῷ πυρί, μάλιστα δὲ ἐς τὰς θυσίας, ἵνα ὡς ἐχαίρῳ λυόμενα ἀγυιὰς, καὶ τὰ λιβανωτὸν θυμιᾶν, καὶ τὰ μηρία λαίφειν ὑπὸ τῶν βωμῶν. ἐγὼ δὲ ὑμᾶς μᾶλλον χαίροντας τῷ λιπνῷ, καὶ τὴν σὺν χίαν ταύτην ἡδίστην εἶναί νομίσας, ἐπόταν ἐς τὸν ἀέρα ἡ νὶς σα γένηται ἐλασομένη πρὸς λιπνῶ. ἐναντιώτατα τοίνυν ἡμῖν ψις ἂν γένοιτο αὕτη τῇ ὑμετέρᾳ ἡδυθυμίᾳ. θαυμάζω δ' ὅπως οὐχὶ καὶ ἥλιον λιπωλύκατε λαμπαλάμεναν αὐτὸς, διά τοι πῦρ ἐστὶ θεῖ πολὺ θαυμαστότερόν τι, καὶ πυρφολίστερον. ἢ λιχνέαν αἰτιᾶσθε, ὡς σπαθῶντα ὑμῶν τὰ κῦμα; ἀρκια. σφὼ δ', ὦ Ερμῆ καὶ Ηφαιστε, εἴ τι μὴ καλῶς ἐρῶδε δυνᾶ, δυσυθύκατε, καὶ διελέγχε τε, λιχὼ αὖθις ἀπολογήσομαι.

quum neq; coquere uobis ne-ceſſum ſit, neq; frigidare am-broſiã? Adhæc, non egetis ar-tificioſo lumine: uerùm homi-nibus cũ ad alia neceſſaria ignis habendus eſt, tum maxi-mè ad ſacrificia, quo uidelicet in biuio nidorẽ uobis pa-rent, thura incendant, & pe-cudũ coxas adoleant in aris. Verùm quũ (ut uideo) ingen-tem uobis lætitiam pariat fu-mus ille, nihil proinde tã gra-tum, quod in epulorũ uicem uos reficiat, quàm ubi nidor ſimul cum fumo uolutatus ad cœlũ uſq; permeat. Itaq; pa-rum appoſitè profectò, et ni-miũ abſurdè uidemini uapo-rem huiuſcemodi nunc incu-ſare. f *Miror aũt cur Soli po-teſtatem facitis lucendi homi-nibus, neq; illi uitio uertitis, quòd in adminiſtrando deo-rum bono tam prodigus ſit, atque intemperans, quum ignis ille ſit multo quàm hic no-ſter diuinior, & candens magis. Dixi. Veſtrùm erit, Mercuri ac Vulcane, ea quæ perperàm à me propoſita ſunt, ad re-ctitudinem perducere, & rationibus quibus poteſtis noſtra hæc impugnare: dehinc rurſus ad reſpondendũ accingemur.*

MER.

Ερμ. Οὐ ῥᾴδιον, ὦ Προμηθεῦ, πρὸς ἄνδρα γοητικὸν σοφιστὴν ἐρίζειν. πολλὰ γὰρ καὶ ἄσημα, ἀλλὰ ὅμως ἔοικε, διὰ μὲν τοῦτο ὁ Ζεὺς ταῦτα ἐπήνεσεν. ἴσθι γάρ, οἶδα, ὡς ἐξ ἀρχῆς δέκα γύπας αὐτῷ ἐπίστασοί σοι τὰ ἥπατα ἀναρρήξαντας· οὕτω δεινῶς αὐτοῦ διατυγόπατας, ἀπολογεῖσθαι δοκῶν. ἐκεῖνο δ' ἐγὼ θαυμάζω, πῶς μάντις ὤν, οὐ προγίνωσκες οὕτω σοι καθεσόμενον. Προ. ἀπιστάσομαι, ὦ Ἑρμῆ, καὶ ταῦτα μέν, καὶ ἔτι ἀπολυθήσομαι αὖθις εἰ δίκῃ καὶ θεὸς τις ἐκ Θηβῶν ἀφίξεται σὸς φίλος ἐκ δὲ μακρᾶς, διατοξεύσων, ὃν φὴς ἐπιπτῆναί σοι δακεῖν μου τὸν ἧπαρ. Ερ. ἀλλ' οὐ γάρ γένοιτο, ὦ Προμηθεῦ, ταῦτα, οὐδ' ἐπίλοιπά σε λελυμένον, καὶ ἐμοῦ μὴ σοῦ ἕμεσθαι δεήσεσθαι. οὐ μέντοι γε ἀμελήσω σου. Προ. ἐάρᾳ, καὶ σωθήσομαι ὑμῖν, καὶ ὁ Ζεὺς νύσει μοι, ἐκ αὐτοῦ μικρᾶς εὐδαιμονίας. Ερ. τίνος τούτου; μὴ γὰρ ἐκπύσῃς ἐκπῶν. Προ.

MERC. Haud facile est, Promethee, cum tam generoso oratore certare: uerùm uehementer ex re tua fuit, quòd hæc abs te non audiuit Iupiter. Id enim certò scio, sedecim uulturibus negocium dedisset, qui posthac uisceribus tuis pascerentur. adeò grauiter ipsum criminat⁹ es, aliud fermè agens; nam defensionem pro te dicere instituerat. Mirum autem profectò, quum uates sis, quomodo præsagire nequiueris, has te modò daturum pœnas. PROM. Præsciui hæc, Mercuri: neq; me præterit, quòd rursus liberabor: & nũc h Thebanus quidam ueniet tibi amicus, qui eminus iaculetur aquilam, quam supernè polliceris deuolaturam. MERC. Vtinam hæc eueniant. solutum te à uinculis uidero, nobis conuiuam additum, at non carnes partientem. PROM. Bono sis animo, epulabor uobiscum, & Iupiter me liberabit, non exiguæ felicitatis gratia. MERC. Ne, oro, graueris dicere, quæ sit illa felicitas.

PROM.

Προ. εἶδα, ὦ Ἑρμῆ, τὴν Θέτιν· ἀλλ' ὁ χρὴ λέγειν. φυλάττομαι γὰρ δόμασιν τὸ ἀπόῤῥητον, ὡς μισθὸν ἂν, καὶ λύσιν μοι αὐτὴ δι' ἀναπαύλης. Ερ. ἀλλὰ φύλαττε, ὦ Τιτανὶς, ἃ τοῦτ' ἔμαθον. ὑμᾶς δὲ ἀπέπεμψεν, ὁ Ηφαιστος· καὶ γὰρ οὐτ' ἂν ἔδει πλησίον ὁ ἀετὸς, νέμεται γὰρ ἀμβροσίας. ἔδει δέ γε ἔδει σοι τὸν δυσᾶεον, ὃν φὴς τοξεύσειν ἐπαφειλῶν, ὡς πτεροῖσί σε αἰωρεῖ μέγας ἀπὸ τοῦ ὀρθίου.

PROM. Noſtin' Mercuri Thetin? Sed quid uerbis opus? præſtat enim celare arcanum, quo me maneat præmium poſt ſolutam pœnam. MERC. Quandoquidem id præſtat, tecum recondas licebit. Quin nos, Vulcane, abimus? iam enim nõ longè abeſt aquila. At tu Titan præſtolare tantiſper, dũ tibi Theban (ut ais) ſagittarius cõtingat, qui te ab alitis huius lania tu quietũ reddat, ac liberum.

GILBERTI COGNATI *Annotationes.*

DEfenſionem Promethei Caucaſo affixi proponit, in qua uerius deprehendere liceat ueluti ex inſtituto, acriorẽ in Iouem ac reliquos ethnicorum deos recriminationem. Verùm quis fuerit Prometheus, & quam ob culpam Caucaſi ſupplicio deſtinatus, ſuperius diximus. De quo Heſiodus in Ergis, Ouidius, Horatius, ex recentioribus Eraſmus in Chiliadibus ſuis, & Cœlius in Antiquitatibus annotarunt.

a En tibi Caucaſum.) Exordium dialogi, ab occaſione loci, & Caucaſi montis altiſsimi in Septentrionali Aſiæ tractu, Indiã dirimentis à Scythia, cacumina habentis præcrupta, perpetuis q̃ niuibus tecta. Prometheum uerò affixum fuiſſe ad Caucaſum, tam multi affirmant, ut uix negari poſsit. Hoc in primis teſtatur Cicerò lib. 2. Tuſculanarum quæſtionum. Hoc etiam Apollonius in fine ſecundi libri Argonauticorum aſſerit, quod eius interpres affirmat. Illud ipſum Pauſanias, Seruius, & alij multi.

b Hic Titan.) Prometheus filius Iapeti, qui fuit unus ex ſex Titanibus.

Titanibus. c Cruci affigatur.) Actio, & affixio Promethei, unde occasio dramatis petitur. d Nullum facinus.) Causæ ob quas Prometheus Caucaso defigitur. e Hesiodi.) Ex Theogonia Hesiodi colligitur, quando Prometheus, quę illius astutia & prouidentia erat, Ioui Opt. Max. impositum erat, præcipuè in carnium idolothytarum distributione, quam Græci scriptores soliti sunt appellare ἀριστομίαν. Siquidem sibi opipara, & forinsecus marcida: Ioui, cui optio dabatur, ossa alba pinguedine obducta apposuit. Vnde uidetur esse prouerbium, Promethei portio. Ideo iratus Iupiter, cum quòd homines finxerat luto, & ignem ferula cœlitus sustulerat, tum propter hanc impositurum, Caucaso eundem alligari iussit, ubi eius epar ab aquila corroditur, quod nocte renatum, iterumq; exeditur, ut perpetua crucietur pœna. f Videris.) Conqueritur Prometheus, se iniustè à Ioue damnatum, cum nihil mali patrauerit. g Scythis.) De Scythis & eorum regione, multa extant apud antiquos geographos, multa etiam apud historicos. h Inanem insumis.) Præparatio ad defensionē, seruiens dialogi decoro, eademq; uice exordij. i Quo pacto.) Repetit capita accusationis. k Recens for.) Græcè καινουργῆσαι, καὶ νεωτερίζειν, designare, & nouas res edere, καὶ τὸ καινοποιεῖν significat. l Pro deo.) A' persona. m Maiorem partem.) A' circumstantijs facti. n Nam Iouem.) A' consilio facti. o Sed age Mercuri.) Amplificatio ἀπὸ τῶν ὑποθέσεων. p Cœlum terræ.) Hyperbole prouerbialis est, pro, omnia perturbare, nihilque non facere: Erasmo nostro interprete. q Videre iam licet.) A' collatione humanorum morum. r Sic enim.) A' consilio, & causa finali. s Iuxta poetæ dictum.) Homines se è luto finxisse non negat Prometheus: quem sermonem ex Aeschyli Prometheo decerpsit Lucianus. Et est transitio ad secundum caput de plastice, ad quam bifariam respondet. Primùm: Nihil damni ex hac fictione accessisse Ioui. Secundò: Multum uerò etiam utilitatis inde promanasse, à cōsequentibus & effectis. t Templum Promethei.) Conqueritur Prometheus, nullam sibi aram dicatam esse, nullum extructum templum, cum in honorem Iouis, Apollinis, Mercurij, fana ac delubra condita passim uisantur. u Flagitiosi.) Obiectio, quæ exemplo deinde diluit. x Sic enim eandem.) Alia, quam per inuersionem à simili. y Atqui non.) Elegans amplificatio

catio obiectionis, per regestionem. z Sed si hoc dixeris.) Altera pars huius capitis, qua & de modo figmenti respondet. a Hæc sunt.) Transitio. b Quando.) A natura rei. c Quod contra.) Ab officio deorum. d Sed quid.) Ab usu ignis. e Ad alia necessaria ignis habendus.) Ab utili, ex consequentibus. f Miror autē.) Amplificatio ab exemplo. g Cum nates sis.) Exprobrat Prometheo uim significationis nōminis. Nam cum sit Προμηθεὺς uocatus, debebat prouidere ut euitaret fortunam. h Thebanus.) Herculem ex Alcmena & Ioue natum intelligit, quem implacabile Iunonis odium maximè nobilitauit. i Thetin.) Cum Iupiter Thetidis amore captus, uxorem eam ducere uellet, Prometheus fatorum præscius, à nuptijs eiusmodi magnopere eum deterruit: quòd in satis esse diceret, quicúq; ex Thetide nasceretur, patre suo maiorem fore. Memor itaque Iupiter eius exempli, quod ipse in patrem suum ediderat, ueritusq; ne similiter à filio de cœli possessione depelleretur, à Thetidis nuptijs abstinuit: memorq; beneficij quod in se Prometheus cōtulerat, Herculem ad Caucasum mittit, qui interfecta aquila, Prometheum uinculis liberauit. Vide plura de hoc apud Seruium in illud Vergilij 6. Egloga:

Caucaseásq; refert uolucres, furtumq; Promethei.

& in sequenti Dialogo, ubi liberationem Promethei ad Mercurium refert.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

En tibi Caucasum.) Exordium dialogi, ab occasione loci. Rectè dicis præ.) Actio & affectio Promethei, unde occasio dramatis petitur. Ne igitur cunctēris.) προσαξις. Ad uos sal tem.) συγγνωμη. Tanquam parum sit.) ἀρνησις. Sed tu porrige.) προσαξις. Ne quippiam tibi.) σαρκασμος. O Saturne, ô Iapete.) χιτλιαστικὸν μερος. Qui primò quidē.) Accusatio Promethei. Verùm si uacat.) διατασεως. Tu uerò quandoquidem.) Præparatio ad defensionem, seruiens dialogi decoro, eademq; uice exordij. Verùm quando.) Correctio. Primùm igitur.) ἀξιωσις καὶ μετασεσις τῆς μεθόδου. Cæterùm tu Vulcane.) ἀποσροφὴ προσωπική. Partiri igitur uos.) διαίρεσις

σὺ τῆς κατηγορίας. Nihil autē uideo.) ἀπὸ τοῦ λοιπὸν κλαυσία. Mercurius meam obibit prouinciam.) Reijcit partes in Mercurium. Nam ego.) Extenuatio sui. Nihil est quod Mer.) Interfatio. Quomodo enim.) ἀνθ' ἧς κατηγορεῖν. Atqui tēpus expetit.) προοίμιον εἰδικὸν προσοχῆς ἕνεκα. Si mihi propositum.) Repetit capita accusationis. Quo pacto uidelicet.) Διαίρεσις τῆς κατηγορίας. Deniq; quòd ignem.) αὔξησις. At uerò.) προέκθεσις καὶ ἀπόδειξις τῆς πίστεως. Cæterùm si.) τὸ διὰ τοῦτο μή. Quid enim.) ἀπόθεσις λόγου. Nunc uerò.) παρασκευὴ πρὸς πᾶν τὸ ἐγκλήματων διάλυσιν. Et primò quidem.) Apologia Promethei ad primum caput de carnium distributione, per ἀξίωσιν καὶ λύσιν διαμείωσιν. Immemor sanè.) Exprobratio. Nam quis non.) A' persona. Sed agedum.) Concessio. Nam Iouem.) Expolitio superiorum ad cōmorationem. Vt ne interim.) ὁ λογισμός. Nil enim aliud.) παρομολογία. Meliorem.) ἀφαίρεσις. Sed age Mercuri.) σωτὴρ ἔροιτο μὲ, αὐξήσεως τοῦ λύκου, post μείωσιν τοῦ ἐγκλήματος. Fallor si hæc.) Conclusio calumniæ. Nam quum hæc.) A' minori contentio. Videre iam licet.) ἄλλη ἀντίθεσις συγκριτικὴ αὐξήσεως ἕνεκα. Tempus nunc monet.) μεταβάσεις καὶ διατάσεις. Cuius culpæ me.) Διαίρεσις. Quàm ego illos.) Ἀποχή. Ego ad utrumq;.) διατασκευὴ διμερής. Sic enim nullo.) ἐπὶ τὸ ἐκβατικὸν. Cum itaque tellus.) διαπαίγνιος. Adeò ut neque.) ἡ πρόφασις ἢ ἀφορμή. Ego cum alioqui.) ὁ λογισμός. Quippe uel id erat.) τὸ αἴτιον τοῦ πραχθέντος. Cæterùm iuxta.) αὐτὸ τὸ πραχθέν. Hæc sunt magna.) Clausula narrationis, per extenuationem. Iam uerò mirum.) παραύξησις. Itaq; neminem fugit.) Conclusio primi argumenti. Atqui in promptu est.) Secundum argumentum. multum uerò etiam utilitatis inde promanasse, à consequentibus & effectis. Quòd si ego.) τὸ διαπλασὸν. Verùm ego.) ἀντίθεσις. Nam si quæ ad rem pub.) διατασκευή. Cæterùm isthuc.) Aliud argumentum, à causa finali. Quod ideo dixerim.) ἐπὶ τὸ ἐναντίον ἐκβατικόν. Addè quòd nemo ex nobis.) ἄλλο ἐπιχείρημα. Verùm enimuero quum optimo.) Conclusio. In crucem à nobis leuatus.) ἀπὸ τοῦ ἀνηκέστου. Sed ais, flagitiosi.) Obiectio, quam exemplo deinde diluit. Liceat reperire hanc.) τὸ ἀναίτιον. Nec uerò est quòd dicas.) Alia, quam per inuersionem à simili soluit. Sed adime obsecro dijs.) τὸ καθ' ὑπόθεσιν.

Cæterùm

Cæterùm malè me.) Aliud caput accuſationis ſecũdæ. Quas tamen.) Elegans amplificatio obiectionis, per regeſtionem. Atqui non erat.) Altera pars huius capitis, qua & de modo figmenti reſpondet. Sed ſi hoc dixeris.) A' conſequenti contrario. Hæc ſunt quæ.) Concluſio. Ad ignem tranſeamus.) Tranſitio. Tertium caput de igne è cœlo ſublato. Fœdam nimirum.) ἐξεθεσισμός. Per deos autem.) Λύσις. Sed mox mihi.) ἐρώτησις ὀυτι τ' ἀφύσεως. Quod quidẽ uix.) τὸ ἐπιχείρημα, à natura rei. Itaque euidentiſsimum.) ἀντιλογία. Quo contra.) Ab officio deorum. Sed quid ſi omnem.) Conceſsio. Quibus ignis.) Ratio. Cum neq; coquere.) Ab uſu ignis. Verùm hominibus.) Ab utili, ex cõſequentibus. Itaque parum appoſitè.) Clauſula. Miror autem.) Amplificatio ab exemplo. Veſtrũ erit.) ἐπίλογος σὺν ἐπαγγελίᾳ. Haud facile eſt.) Interfatio Mercurij. Mirum autem.) Θαυμασμὸς ἐρώτησις. Præſciui hæc.) ἀπόφασις. Et nunc Thebanus.) μάντευμα. Vtinam hæc.) εὐχή. Bono ſis animo.) προθυμία. Ne oro graueris.) ἀξίωσις. Noſtin Mercuri.) ἔνθεσις. Quin nos Vulcane.) Concluſio.

DEORVM DIALOGI.

ARGVMENTVM IN *eoſdem.*

Dialogi qui ſequuntur, tam ſuperorum quàm inferorum deorum, quaſi quandam ſyluam ac ſummam continent omniũ ferè fabularũ, quæ partim apud Homerum & cæteros Epicos poetas, partim à Tragicis, Aeſchylo, Euripide, Sophocle & reliquis tractantur. Sunt autem uti breuiores, ita argutiores quoque, ſiue res, ſiue uerba & compoſitionem ſpectes: adeoq; germanam illam Atticæ eloquentiæ feſtiuitatem & gratiam exprimunt. Videtur autem Lucianus nõ hoc tantum agere uoluiſſe, ut deorum gentilium & Homericorum uanitatẽ argueret atq; irrideret (quis enim ueterum, ſaltem mediocriter ſapientum atque doctorum, unquam fuit, qui huiuſcemodi nugis ullam fidem adhiberet, aut numen noſtris & humanis affectionib. obnoxium

noxium esse crederet) uerùm illud quoque, ut (quod in Prometheo ipse de se dicit) Heroicam illam dialogi personam, & tragicam grauitatem, Comico risu temperaret. Et quia in omni genere scriptorum uersatũ esse oportet eum, qui ueram ac solidam eloquentię atq; doctrinæ laudem assequi cupit, quemadmodum ipse infrà in Lexiphane præcipit: existimo equidem etiam exempli & exercitationis caussa, ad hunc modum in hoc genere illum sese exercuisse. Nam ut hic Tragicorum & Homericorum fabulas, ita infrà Comicorum quoque argumenta retractat, & ad dialogorum festiuitatem reuocat. Interim tamen etiam seria obiter monet ac docet: ut in Cupidine, ubi tacitè illud indicat, quod Cicero pro Cælio multis uerbis commemorat: studiosos puta, & literarũ amantes, nullis externis ac prauis cupiditatibus alligari ac uinci. quod idem & Theocritus de Musis apertè dicit: Nam quos aspiciunt illæ (inquit) exhilarantq; uidendo, Nulla uenenosæ lædunt hos pocula Circes.

ΠΡΟΜΗΘΕΩΣ ΚΑΙ Διός.

PROMETHEI & Iouis.

Iacobo Micyllo interprete.

PROMETHEVS.

Λυσόν με, ὦ Ζεῦ, δεινὰ γὰρ ἤδη πέπονθα.

Ζεύς. λύσω σε φῄς, ὃν ἐχθρῶν βαρυτάτας πέδας ἔχοντα, καὶ τὸν καύκασον ὄλον ὑποδῦσαι τὸ σπαράσσον, καὶ ἀετὸν ἐπὶ τοῖς ἥπασι γυπῶν μὴ μόνον διὰ παντὸς τὸ ἧπαρ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορύττεσθαι, αὐδ' ὧν τοιαῦθ' ἑμοὶ ζῶα αὐδρώπους ἐπλασας, καὶ τὸ πῦρ ἐκλιψας

SOlue[a] me Iupiter, grauia enim iã passus sum.

IVP. Soluam te, ais, quẽ oportebat grauiores pedicas habentem, & Caucasum totũ super caput incumbentẽ, à sedecim uulturibus nõ solum corrodi epar, sed et oculis carere effossis: eo q; talia nobis animalia, homines uidelicet, effinxeris: et ignem

furtim

m

κλέψας, καὶ τὰς γυναῖκας ἐξ ἡμῶν ἁρπάσας; ἃ μὲν γὰρ ἐμὲ ἐξηπάτησας ἐν τῇ διανομῇ τῶν μηρίων, ἐγὼ πιμελῇ διαπλυμμένα μοι παραδεὶς, καὶ τὴν ἀμέλειαν τῶν μηρῶν σαυτῷ φυλάττων, τί χρὴ λέγειν; ΠΡΟ. ἀκούω ἀναγκαίως ἤδη τῶν ἀπόνων ἐπίτιμα, τοσοῦτον χρόνον τῷ Καυκάσῳ προσηλωμένῳ, τὸν ἀμφὶ τῷ ἥπατι Ζεύς. οὐδὲ πολυτιμώρητον τοῦτο, ὦν σε δεῖ παθεῖν. ΠΡΟ. καὶ μὴν ἐκ ἀμοιβῆς μὲ λύσεις, ὦ Ζεῦ, ἀλλὰ σοὶ μὴν ὑσιν πάνυ ἀναγκαῖον. Ζ. διατασοφίζῃ μοι, ὦ Προμηθεῦ; ΠΡΟ. καὶ τί πλέον ἕξω; οὐ γὰρ ἀγνοήσεις αὖθις, ἔνθα ὁ Καύκασός ἐστιν, ἀλλ' ἀπορήσεις δεδεμένων, ὡς τι τοιχάζων ἁλίσκωμαι. Ζ. ἀπὸ πρότερον, ὅ τινα μοιβὸν ἀποτίσεις ἀναγκαῖον ἡμῖν ὄντα. ΠΡΟ. ὦ ἐπαφῶ ἐφ' ὅ, τι βαλίσῃ νυῖ, ἀξιόπιστος ἴσο μάσεσι νῦ πρὸ τῶν παλοίπων μαντεύμενος; Ζ. πῶς γὰρ οὔ; ΠΡΟ. παρὰ τὴν Θέτιν, σωθεὶς μὴν

furtim furripuisti, & mulieres fabricatus es? Nam quibus meipsum decepisti in distributione carnium, ossa pinguedine obducta mihi apponens, & meliorem partium tibiipsi seruans, quid attinet dicere? PRO. Igitur sufficientem iam pœnam exolui, tantũ tẽpus Caucaso affixus, peßimã auiũ perditã aquilã nutriens hepate. IVP. Ne minimũ quidem hoc eorum quæ te oportet pati. PRO. Atqui non sine mercede me solues Iupiter, sed tibi significabo ualde necessariũ. IV. Blandiendo decipis me Prometheе. PRO. Et quid plus habebo? Non enim ignoras rursus ubi Caucasus est: neq; indigebis uinculis, si quo modo uersutias agens deprehendar. IVP. Dic prius, quãnam mercedẽ persolues necessariam nobis existentem? PRO. Si dixero ad quem locum uadis nunc, fide dignus ero tibi & de reliquis uaticinans? IVP. Quomodo enim nõ? PRO. Ad Thetin, coitu-

rus cum

μαλθᾷ αὐτῷ. Ζ. τυτὶ μὲν ἱκανῶς. τί δ' ἂν τὸ ἐπὶ τούτῳ; δοκεῖς γάρ τι ἀληθὲς ὁρᾶν. ΠΡΟ. μανθάνω, ὦ Ζεῦ, λοιμώττοντα τὴν Νεβρίδα. ὧν γὰρ αὐτὴ λυοφορῶ σὺν ἐμοί, τὸ τιχθὲν ἴσα ὀργάσει τάδε σοι, ἢν μὴ σὺ ἱλάσασ τὸν Κρόνον. Ζ. τοῦτο φῄς, ἐκπεσεῖν δεῖ με τῆς ἀρχῆς; ΠΡΟ. μὴ γένοιτο, ὦ Ζεῦ. κἄλλο τοιοῦτό τι ὑμῖν μίξις αὐτῶν ἀπειλᾷ. Ζ. χαρίτων τοι γαμοῦσι ἡ Θέτις· σὺ δ' ἄφαυ τοῦτο λυσάτω.

rus cum ipsa. IV. Hoc quidem nosti. Quid igitur posteà uideris enim uerũ quiddam dicere. PRO. Nihil, ô Iupiter, rei habeas cum Neorine hac. si enim ipsa grauida reddetur ex te, fœtus simile faciet tibi, qualia & tu fecisti Saturno. IVP. Hoc ais, expulsurũ me regno? PRO. Vtinam ne fiat, ô Iupiter: ueruntamen tale aliquid coitus ipsius [d] minatur. IVP. Valeat igitur Thetis: te uerò [e] Vulcanus ob hæc soluat.

GILBERTI COGNATI *Annotationes.*

a Solue me, Iupiter.) Prometheus hic orat Iouem, ut tandem liberetur. b Nam quibus me ipsum decepisti.) Hyginus in Astronomico poetico: Antiqui, inquit, cum maxima ceremonia deorum immortalium sacrificia administrarent, soliti erãt totas hostias in sacrificiorum consumere flamma. Itaque cum propter sumptus magnitudinem sacrificia pauperibus nõ contingerent, Prometheus, qui propter excellentiam ingenij miram, homines finxisse existimatur, recusatione dicitur ab Ioue impetrasse, ut partem hostiæ in ignem conjcerent, partem in suo consumerent usu. Idque postea consuetudo firmauit. Quod cum facilè à deo, non ut ab homine auaro, impetrasset, ipse Prometheus immolauit tauros duos: quorum primùm iecinora quum in ara posuisset, reliquam carnem ex utroque tauro in unum compositam, corio bubulo texit: ossa autẽ quæ circum fuerunt, reliqua pelle contecta in medio collocauit, & Ioui fecit potestatem, ut quam uellet earum sumeret partem.

Iupiter aũt, etſi non pro diuina fecit cogitatione, nec ut deum decebat, omnia qui debuit antè prouidere: ſed quoniam credere inſtituimus hiſtorijs, deceptus à Prometheo, utrumq; putans eſſe taurum, delegit oſſa pro ſua dimidia parte. Itaque poſtea in ſolennibus & religioſis ſacrificijs carne hoſtiarum conſumpta, reliquam, quæ pars fuit deorum, eodem igne comburunt. Hæc Hyginus: ex cuius uerbis facilè intelligas, quod ſcribit hic Lucianus. c Ad Thetin.) Ouidius libro primo Metamorphoſ. hoc uaticinium attribuit Proteo: ſed Lucianus hic uidetur Aeſchyli poetæ & aliorum ſequi ſententiam. d Minatur.) Conſtitutum erat in fatis, Thetin parituram filium longè præſtantiorẽ patre. quod Prometheus Ioui, & Proteus ipſi Thetidi prædixerunt. e Vulcanus.) Præcedenti proximo dialogo Prometheus dixit Herculem liberaturum eum.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

Iuppiter iratus furto fraudiq́; Promethei,
Vinctum Caucaſeis liberat inde iugis.
Significat curas hepar: cœleſtis at ignis,
Noſtrum animum, quoniam cœlitus ille datur.

Solue me.) Deprecatur ſupplicium Prometheus. Soluam te.) Recuſatio Iouis. Eo quòd talia.) αἰτιολογία ἀλλ' ἀπαριθμὰ ὅσα. Nam quibus.) παραλήψις. Tantum tempus.) Pœnæ exaggeratio & extenuatio. Qui non ſine.) ὑποχώρησις ἐπ' μιδοῦ λόγῳ κατασοφίσματος. Si dixero.) προσδιπλικὸν κῶλον προσρυλεκὸν μύθου. Nihil, ô Iupiter.) ἀποσοπή. Vtinam ne fiat.) εὐχή. Te uerò.) Impetratio ueniæ.

CVPI

ΕΡΩΤΟΣ ΚΑΙ ΔΙΟΣ. CVPIDINIS & Iouis.

Eodem interprete.

CVPIDO.

ΑΛΛ' εἰ ἁμάρτηκά τι ὦ Ζεῦ, σύγγνωθί μοι. παιδίον γάρ εἰμι, καὶ ἔτι ἄφρων. Ζ. σὺ παιδίον, ὦ Ἔρως, ὃς οὐχαιότερος εἶ πολλῷ τοῦ Ἰαπετοῦ; ἢ λέγεις μὲν πώγωνα, μυδᾷ δὲ ὠλιγὰς ἰφύσας, λιὰ ταῦτα καὶ βρίσῃ ἀξιοῖς νομίζεσθαι, γέρων καὶ παντελῶς γ' ὤν; Ερ. τί λέγεις ἐλίνυσα ὁ γέρων, ὡς φῂς, ἐγὼ, λιότι μὴ καὶ πολλοῖσι λιαφυγὴ; Ζ. σκόπει, ὦ λιαπόρατε, εἰ μηδὲν, ὃς ἐμοὶ μὴν οὕτως ἐπῄρωσαι, ὥστε μυδέν ἐστιν, ὃ μὴ ποιοίησάς μοι, σάτυρον, ταῦρον, χρυσοῦν, λύκιον, ἀετόν, ἐμοῦ δὲ ὅλως οὐδεμίαν λώ τινα ὁρᾶσθαι ποιοίησας. οὐδὲ σμῆνα ἀδελφὰς γυναικὸς λιὰ σὲ γεγραμμένον, ἀλλά μοι δὲ μαγγανεύῃ ἐπ' αὐτὰς, καὶ λυπῇ μ' ἐμαυτόν. εἰ γὰρ τοῦτον ἦν λώνιον φιλεῖν

AT si quid etiã peccaui, Iupiter, ignoſce mihi: puer enim admodum ſum, & adhuc imprudens. IVP. Tu puer autẽ Cupido, qui antiquior multo Iapeto es? An quia neq; barbam habes, neque canos produxiſti, propterea etiã infans putari cupis, ſenex et uerſutus adeò cũ ſis? CVP. Qua uerò iniuria affeci te ego ſenex ille, ut tu ais, cur me uincire quoque cogitas? IVP. Specta, ô ſceleſte, an parua, qui me ita ludibrio habes. Itaq; iam nihil eſt quod me nõ effeceris, ſatyrum, taurum, aurum, cygnum, aquilam: omnia hæc feciſti me. At quæ me uiciſſim amaret, nullam planè unquã feciſti: neq; intellexi me etiam uxori propter te gratiorem fuiſſe: ſed oportet me præſtigijs uti ad illas, & meip ſum abſcondere. Illæ autem taurum aut cygnum exoſculan-

λεσιν, ἰμὶ δὲ ὧν ἰδωσι, τιθυᾶσιν ὑπὸ τ δίνος. Ερ. ἀκότως· ἐ γὰρ φοβησιν, ὦ Ζεῦ, θνητὰ οὖσα τὸν πρίσωπον. Ζ. πῶς οὖν τὸν Απόλλω ὁ Βρά γχος ἢ ὁ Υάκινθος φιλοῦσιν; Ερω. ἀλλ' ὁ μὲν ἀκόμην ἔφυ γε, καί τοι κομήτην καὶ ἀγέ νειον ὄντα. ἡ δ' Δίλεις ἐπόμε γ ἔναι, μὴ ἐπίσει τὸν αἰγίδα, μηδὲ τὸν κόρυνθα φόβει, ἀλλ' ὡς ἥδιστα ποίει σαυτὸν, ἀπαθρώδει καθειμένῳ βο ςρύχους, τῇ μίτρᾳ τούτοις αὐτὰ λημμένος. πορφυρίδα ἔχε, ὑπο δέσιον χρυσίδας, ὑπ' αὐλῷ καὶ τυμπανίοις σύρυθμα βᾶνε, καὶ ἦν ἔτι πλείους ἀκολουθήσουσί σοι τ Διονύσου Μαινάδων. Ζ. ἄπαγε. ἐκ ἂν δεξαίμην ἐπόμε γ ἔναι τοιῦτ γυνόμενος. Ερ. ἀκοῦν, ὦ Ζεῦ, μηδὲ ὁρᾷν δέλε· ῥάδιον γὰ τό γε. Ζ. ἐκ. ἀλλ' ὁρᾷν μὲν, ἀπραγμονέςε ρον δ' αὖ ὄπτυγχάνειν. ὧδε τούτοις αὐτοῖς ἀφίημί σε.

tur: me uerò si aspiciant, moriuntur præ formidine. CVP. Meritò. neq; enim ferunt, ô Iupiter, ut quæ mortales sint, aspectũ tuum. IV. Quomodò igitur Apollinem Branchus ille et Hyacinthus tantoperę amant? CVP. At Daphne etiam fugiebat illũ, quamuis comatum & imberbem. Quòd si autem uoles amabilis esse, neque concutias [b] ægidem, neque fulmen geras, sed quàm suauissimũ teipsum perbibe: utrinque demisso capillo, eoq; mitra reuincto, uestem sume purpuream, crepidas subligaculas aureas, ad tibiam & ad tympana composito gressu incede: & uidebis quòd plures te sequentur, quàm Bacchũ Mænades. IVP. Apage, equidem nolim amabilis esse isthoc pacto, ut talè meipsum exhibeam. CVP. Proinde et amare nolis: nam hoc certè facile est. IVP. Quin amare quidem uolo, minore autem negocio illo potiri. Atque ob hæc nunc dimitto te.

GILBER.

GILBERTI COGNATI

Annotationes.

Huius dialogi argumentum continet hoc incerti authoris distichon:

Ο Ζεὺς πρὸς τὴν ἔρωτα βέλη, τὰ σὰ πάντ' ἀφιλοῦμαι,
Χ' ὦ πάνος, βρέντα κῦμα πάλι λύκνος ἔσῃ. Id est:

Tela tibi eripiam, sic Iuppiter inquit Amori.
Cui puer ille: Tona, denuò cygnus eris.

Huc alluſiſſe uidetur Iacobus Sannazarius:

De Veneris nato quæſta eſt Dictynna Tonanti,
Quòd nimis ille puer promptus ad arma foret.
Tunc pater accito oſtendens graue fulmen Amori:
Hoc tibi ſæue puer ſpicula franget, ait.
Cui laſciuus Amor motis hæc reddidit alis:
Quid ſi iterum poſito fulmine cygnus eris?

a Puer.) Pingebatur puer imberbis, cæcus, alatus, facē geſtans & ſagittas: quarum una cuſpide aurata uulneratos ad amorem, altera plumbea ad odium impellit. quorum omnium rationem pulcherrimis uerſibus Marullus & Aeneas Syluius ingenioſiſsimè complexi ſunt. b Aegidem.) hoc eſt thoracem, ſeu loricam: ſic enim Martialis exponit libro ſeptimo Epigrammatum.

ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΚΑΙ ΗΦΑΙΣΤΟΥ.

APOLLINIS & Vulcani.

Eodem interprete.

VVLCANVS.

Ἔγαπας, ὦ Ἀπόλλον, τὸ σὸ Μάιας βρίφος, τὸ αὖ τι τιχθίψ, ὡς ἁπαλόν τι ὄζει, καὶ προσγελᾷ πᾶσι, καὶ λαῶν τι καὶ μέγα ἀραβὸν ἀπο

VIdiſti in Apollo Maiæ infantulū illum, nuper genitum, ut formoſus eſt, & arridet omnibus, & iam quoq; tale quiddam præ ſe fert, quaſi in magnum aliquod bonum euaſurus ſit?

ὑποβλητον; Απ. ἱκανόν γε φῶ βρίφος, ὦ Ηφαιστε, ὅ μέγα ἀγαθὸν, ὦ τῷ Ιαπετῷ προσθύτροφον ὄψιν, ὅσον ἐν τῇ παραφορᾷ; Ηφαι. νὴ τίνα ἂν ἀδικῆσαι δύναιτο ἀρτίτοκον ὄν; Απ. ὁρῶ τὰ τὸν Ποσειδῶνα, οὐ τὴν δίαιναν ἐκλιψον ἢ τὸν Αρη, καὶ τὰ τε γὰρ ὑπάλκησε λαβὼν ἔτ' ἐνοπλίῳ τὸ ξίφος. ἵνα μὴ ἐμαυτὸν λέγω, ὃν ἀφώπλισε ἔτ' τόξου, καὶ ἔτ' βιλῶν. Ηφ. τὸ νεογνὸν τοῦτο, ὃ μόγις ἐκινήθη ἐν τοῖς σπαργάνοις; Απ. ἔσθ', ὦ Ηφαιστε, ὃ σοι προσέλθῃ μόνον. Ηφ. καὶ μὰ προσέλθοι ὅλον. Απ. τί οὖν; παῖδα ἔχεις τὰ ὄργαλέα, καὶ ἄλλῳ ἀπόλωλεν αὐτῷ; Ηφ. παῖδα, ὦ Απολλον. Απ. ὅμως ἐπίσκεψαι ἀκριβῶς. Ηφαι. νὴ Δία τὴν πυράγραν οὐχ ὁρῶ. Απ. ἀλλ' ὕφη αὐτὸν πως ἐν σπαργάνοις τὸ βρίφος. Ηφ. οὕτως ἐξ ὄψεως ὄψῃ, καθάπερ ἐν τῇ γαστρὶ ἐναπειλιτέσας τὸν ἑλκοπλοκῆ; rus sit? APOL. Illū'ne ego infantem dicam, ô Vulcane, aut in magnū aliquod bonū euasurum, qui ipso Iapeto antiquior est, quantum ad fraudulentiam attinet? VVL. Et quem adeò iniuria afficere potuerit, iam primum in lucē editus? APOL. Interroga Neptunū, cuius tridentem suffuratus est aut Martem: nam et huius subtraxit clàm è uagina gladiū. ut interim de meipso non dicam, quem & arcu spoliauit, & sagittis. VVL. Hæccine infantulus & modò natus ille, qui uixdum mouebatur in cunis inter inuolucra? APO. Scies Vulcane, si modò ad te aliquādo uenerit. VVL. Atqui uenit iampridē. APO. Quid igitur? habēs ne omne fabrile instrumentum? nec-dum quicquā illius tibi amissum est? VVL. Omne, Apollo. APOL. Attamen inspice diligenter. VVL. Per Iouem, forcipem non uideo. APOL. Sed uidebis illū alicubi inter inuolucra in cunis infantis. VVL. Adeò ne aduncus manus habet, perinde ac si in ipso uentre iam tum meditatus esset furandi rationem?

APOL.

Απ. ὁ γαρ ἤκουσας αὐτῶ ἡ λαλιὰ λεπτῶς ἄλλη τις μύλα καὶ ἐπίφοβα. ὁ δ' ἀκριβὲς ἀκούσαι ἡμῖν ἰδίλα. χθὲς δὲ προσκάλεσάμενος τὴν ζῶστα, διατριβάλαιος ἦν δύσις, οὐκ οἶδ' ὅπως ὑφέλκων τῶ πόδι. εἶτα μεταξὺ ἐπαινούμενος, ἡ Αφροδίτης μεσὴν τὴν ζῶστὴν ἐπλεψε, προσπυξαμένης αὐτὸν ἐδὴ τὴν νίκην. τῆ Διὸς ἦ γελῶν, τὸ σκῆπτρον. εἰ δὲ μὴ βαρύτερος ὁ Ἡφαιστος ἦν, καὶ πολὺ τὸ πῦρ εἶχε, διὰ πάντων ἂν ὑφέλκετο. Ηφαι. γεργόν τινα τὸν παῖδα φῆς. Απ. ὃ μόνον, ἀλλ' ἄλλη μυσικόν. Ηφαι. τῶ τοῦτο τεκμαίρεσθαι ἔχεις; Απ. χελώνη τις νεηνὰν εὗρων, ἔργανον ἀπ' αὐτῆ σωτεπήξατο. πῦχεις γὰ ἐναρμόσας, καὶ ζυγώσας, ἔπειτα διαλάμψας ἐμπύξας, καὶ μαγάδιον ὑπεθεὶς, διὰτὰ ἐντεινάμενος ἐπὶ χορδὰς, μιλωδᾶ πάνυ γλαφυρὸν, ὦ Ηφαιστε, καὶ ἐναρμόνιον, ὡς διὰμὶ

APOL. An non audisti ipsum loquentem quoq; iam arguta ac uolubilia quædam? Atq; hic etiam ministrare nobis uult. Heri autem uocato ad se Cupidine, statim illū palæstra superauit, nescio quo pacto pedes illi subtrahens. Deinde cum à cæteris laudaretur, interea Veneri surripuit cingulum, quum illa amplexata ipsum fuisset ob uictoriam. Ioue autem ridēte, sceptrū illius sustulit: & nisi grauius fuisset, & plus ignis habuisset, ipsum quoque fulmen subtraxisset. VVL. Celerem atq; agilem quendam puerū mihi narras. APO. Quinimò & musicum præterea. VVL. Vndenam huius rei coniecturam facis? APOL. Testudine mortua alicubi inuenta, instrumentum ex ea compactum dedit. Brachijs enim adaptatis, & iugo superinducto, deinde calamis (chordarum ansulis uidelicet) infixis, fundoq; infrà, & quasi quodam dorso subiecto, atque inde septem chordis suspensis & intentis, iucundum adeò quiddam modulatur, & concinnum,

ὡς μὰμὶ αὐτῷ φθονεῖμ, τὴν πάλαι μιθαρίσειν ἀσκοῦντα. ἴλεως γε ἦ Μαῖα, ὡς ἤδη μέλοι τὰς νύκτας ἐν τῷ ὄρανῷ, ἀλλ' ὑπὸ πορφυρίας ἄχει τὸ ἕῷθεν μικτίοι, μικίψων τι μικρὸν ἄνλαδὲ μή. ὑπόπλεως δ' ὄγε, κἀὶ ῥάβδον τινὰ περίκειται θαυμασίαν τὴν δύναμιν, ᾗ ψυχαγωγεῖ, ἢ μικατάγει τὸς νεκρός. Ηφαι. ἐγὼ ἐκείνην ἤδωκα αὐτῷ παίγνιον εἶναι. Απ. τοιγαροῦν ἀπέδωκέ σοι τὴν μισθὸν τῶν πυράγρων. Ηφαι. τῷ γε πίμνησας. ὥστε βαδίσμαι ἀπολυσόμενος αὐτίκα, εἰ που, ὡς φῄς, ἐυρεθείην ἐν τοῖς σπαργάνοις.

ut ego quoq; illi iam inuideã, qui iam olim personando citharam me exerceo. Cæterùm ipsa Maia illud quoque dicebat, quòd neque in cœlo noctu maneret, sed præ nimio agendi studio ad inferos usque descenderet, suraturus scilicet etiam inde aliquid. Alatus autem quoque est, ac b *uirgam quandam apparauit, mirificam potestatem ac uim habentem, qua animas euocat, & educit mortuos.* VVL. *Ego illam dedi ipsi, ut esset quasi ludicrũ.* APO. *Proinde et mercedem istam tibi retulit, forcipem uidelicet.* VVL. *Rectè sanè admonuisti. quare ibo ut illum recipiam: sicubi, ut ais, inter inuolucra in cunis inueniri poterit.*

GILBERTI COGNATI Annotationes.

a Aduncas manus.) Mercurium furem, & furum præsidem poetæ faciũt. unde ἐξόχως à Luciano dictus est, & manibus aduncis. b Ac uirgam quandam.) De Mercurij uirga Homerus Odyss. 5. cuius uerba expressit Vergil. 4. Aeneid.

Tum uirgam capit, hac animas ille euocat orco
Pallentes, alias sub tristia tartara mittit,
Dat somnos, adimitq;, & lumina morte resignat.

IOAN.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

Ἐπιδήμιος καὶ ἐπιχώριος.
Furto quàm promptus fuerit Cyllenius infans,
Exponit Phœbo claudus ubiq; faber.
Sic natum memorant: & iam natura manebit
Illi, qui tali fidere prodit homo.

Maiæ infantulum.) ἔπαινος à matre, ætate, forma, & actu. Et arridet omnibus.) εἰκασμός. Tale quiddam.) ἀνακοινόν. Qui ipso Iapeto.) ὑποβολὴ συγκριτική. Interroga.) ἀπαίτησις τῆ ἐλέγχῳ. Nam & huius.) Descriptio personæ ἠθικὴ καὶ, à natura & moribus. I. ὅτι ἐλεήμων. Scies Vulcane, si modò.) Enumeratio furtorum. Per Iouem.) ὅρκος. Adeó ne aduncas manus.) ἐκφώνησις δαυμαστική. An nõ audisti ipsum.) I I. ὅτι λαλῶ. Statim illum.) I I I. ὅτι παλαιστικὸς ἴσως ἀφηγησιν. Veneri furripuit.) Redit ad furta. Et nisi grauius.) ἢ παραλήρων. Celerem.) Transitio. Quinimò & musicum.) ὅτι μουσικὸς. ἀφήγησις, quomodo citharam cõfecerit, cauſa efficiens, forma, materia, finis, effectus. Cæterùm ipſa.) Ad furta nocturna transit. Alatus autem.) Alia deſcriptio, à corpore & actu. Animas euocauit.) ὅτι ψυχαγωγικὸς καὶ πομπός. Rectè ſanè.) Concluſio.

ΗΦΑΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΣ. VVLCANI & Iouis.
Iacobo Micyllo interprete.

VVLCANVS.

Τί μι, ὦ Ζεῦ, θᾶ ποιεῖν; ἥκω γὰρ, ὡς ἐκέλευσας, ἔχων τὸν πέλεκυν ὀξύτατον, εἰ καὶ λίθον λίαν μᾶλλον ἢ πληγῇ λατομῆσαι.

QVid me oportet facere, Iupiter? uenio enim ita ut iuſſiſti, ſecurim habens acutiſſimã, etiãſi lapides opus ſit uno ictu diſſecare.

τιμᾶν. Ζ. Νῦν γε, ὦ Ἥφαιστε. ἀλλὰ λῦσόν μου τὴν κεφαλὴν ἀξίνῃ, διατμητικῷ. Ἡφ. πειθῶ μὲν, ὦ μέγιστε· φρένατίς δ' ἂν τόλμης, ἐπὴν δίκης σοι γένωμαι. Ζεύς. διαιρεθῆναί μοι τὸ κεφάλαιον, ὃ ἂν ἀπειθήσας, ὃ νῦν πρῶτον ἐγκεφαλίου πειράσῃ μοι. ἀλλὰ χρὴ καθικνεῖσθαι πως τοῦ θυμοῦ, μυδᾷ μέλλων, ἀπόλλυμαι γὰρ ὑπὸ τῶν ὠδίνων, αἱ μοι τὸν ἐγκέφαλον ἀναστρέφουσιν. Ἡφ. ὀρθῶς, ὦ Ζεῦ, μὴ κακόν τι πεισόμεθ. ἐξὺς γὰρ ὁ πέλεκυς ὤν, κἂν ὅτι καθαιμαγεῖ, οὐδὲ τῶν Εἰλειθυίαν μαιώσεταί σοι. Ζ. διατίνυε μόνον, ὦ Ἥφαιστε, θαῤῥῶν. οἶδα γὰρ ἐγὼ τὸ συμφέρον. Ἡφ. ἄκων μὲν, διατοίσω δή. τί γὰρ χρὴ ποιεῖν, σὲ λιλαίονθ'; τί ἔτος; λέγε ἴνα πλῶ; μίγα, ὦ Ζεῦ, κακὸν ἔσχε ἐν τῇ κεφαλῇ. ἀκούσας γὰρ ἐξόδυμον ἤδη, τοιαυτὶ τὸ ὑπὸ τῶν μέσων παρθένον ἔνοπλον γοῦν, καὶ ταῦτα ἐνοπλον. ἐπεστράτευσεν, ἐν κεφαλῇ, ἐλελήθεις

secare. IVP. Recte sanè, Vulcane. Sed iam impacta illa, diuide mihi caput in duas partes. VVL. Tentas me num insaniã? Impera igitur uerè quod uis tibi fieri. IV. Diuidi mihi caluariam uolo. Si uerò nõ obedieris mihi, me experierisnon nunc primùm irascentem. Veruntamen ferire oportet audacter, et præsenti animo, neque cunctari. Pereo enim præ doloribus, qui mihi cerebrũ inuertunt. VVL. Vide Iupiter, ne quid mali faciamus. Acuta enim securis est, & non absq; sanguine, neq; etiam ad Lucinæ morem tibi obstetricabitur. IVP. Incute modò Vulcane audacter: ego enim noui quid sit conducibile. VVL. Inuitus quidem, sed tamen feriã. Quid enim agat aliquis, te iubente? Sed quid hoc? puella armata hæc est. Magnum, ô Iupiter, malum habuisti in capite. meritò igitur iracundus fuisti, tantam intra cerebri panniculum uirginem uiuam nutriens, id que armatam, nimirum castra, non caput habuisti,

ἀλλήλαις ἔχων. ὁ δὲ πανοπλίᾳ, καὶ πυρρίχιζε, καὶ τὴν ἀσπίδα τε πάσσε, καὶ τὸ δόρυ πάλλε, καὶ ἐνδεισιᾷ. καὶ τὸ μέγιστον, λαλὺς πάνυ καὶ ἀκμαία γεγένηται ἤδη ἐν βραχεῖ, γλαυκώπις μὲν, ἀλλὰ λεπτὴ καὶ τέτο ἡ κόρη. ὥστε, ὦ Ζεῦ, μακαριεῖς με ἀπὸ τέτων, ἐγγυήσας μοι αὐτήν.

Ζ. ἀδύνατα αἰτεῖς, ὦ Ἥφαιστε. πανοπλίαν γὰρ καὶ δίλει μόνον. ἐγὼ γοῦν, τό γε ἐπ' ἐμοὶ, οὐδὲν ἀντιλέγω.

Ἥφ. τοῦτ' ἐβουλόμην, ἐμοὶ μελήσει τὰ λοιπά. καὶ ἤδη σωφρονέσει αὐτήν.

Ζεύς. εἰ σοι ῥᾴδιον οὕτω, ποίει. πάλαι οἶδα, ὅτι ἀδύνατα τὴν ὄρεξιν.

buiſti, non aduertens. Hæc uerò etiam ſaltat, & cum armis tripudiat, clypeum concutit, ac haſtam uibrat, & quaſi quodam furore concitatur: &, quod maximũ eſt, formoſa admodum, ac matu ris nubilis annis breui adeò iam facta eſt, cæruleos quidem oculos habens. Sed tamen & huic gratiam addit galea. Quare, ô Iupiter, obſtetricandi præmiũ hoc mihi refer: deſponde mihi illam.

IVP. Impoßibilia petis, Vulcane: perpetuò enim uirgo manere uult. Ego certè, quantum in me eſt, nihil repugno.

VVL. Hoc uolebam: reliquum quod eſt, ipſe curabo: ac iam ſimul rapiã hinc ipſam.

IVP. Si tibi facile adeò hoc, facias licet: ueruntamen illud ſcio, quòd amas ea quæ tibi contingere nequeunt.

GILBERTI COGNATI *Annotationes.*

FAbulantur poetæ, Vulcanum ſecuri Iouis patris ſui caput aperuiſſe, ex quo Minerua adulta & armata prodijt: à quare λογοφαγίνη dicta eſt. Lucanus libro 9.

Hanc & Pallas amat, patrio quæ uertice nata eſt.

Et alius: *Quæ de patrio uertice nata dea eſt.*

Hoc & Lucianus ridet.

Annotationes.

Διιγενέκός. De Minerua nata ex cerebro Iouis.

Vulcanus findit iussus caput Altitonantis,
Quo in latuit mensis Pallas amica decem.
Artes prouenium alti de sede parentis,
Nascitur è cerebro quippe Minerua dei.

Quid me oportet.) ἐρώτησις. Venio enim ita.) Ratio κατὰ λόγον. Rectè sanè.) Collaudatio. Sed iam impacta.) Iussio. Tentas me.) Recusatio, cum iussione. Diuidi mihi.) Repetit mandatum. Si uerò non.) ἀπόλυσις. Veruntamen.) Hortatio. Pereo.) Querela. Vide Iupiter.) Dei hortatio à periculoso. Incute modò.) Hortatio. Inuitus quidem, sed.) Assensus ad iussionem. Quid hoc? puella armata?) Exclamatio admirantis. Virginem uiuam.) ἀναφώνησις Palladis. Quare, ὦ Iupiter.) αἴτησις. Impossibilia petis.) Recusatio. Hoc uolebam.) Conclusio.

ΔΙΟΣ, ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ, ΚΑΙ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ.

IOVIS, ABSCVLAPII, ET HERCVLIS.

Eodem interprete.

IVPITER.

Παύσασθε, ὦ Ἀσκληπιὲ καὶ Ἡράκλεις, ὁρίζοντες πρὸς ἀλλήλους ὥσπερ ἀνθρωποι. ἀπρεπῆ γὰρ ταῦτα, καὶ ἀλλότρια τοῦ συμποσίου τῶν θεῶν. Ηρ. ἀλλὰ ἐθέλεις, ὦ Ζεῦ, τυτουὶ τὸ φαρμακίδιον προπατακλινισθέντα μου; Ασκ. νὴ Δία. ηρὲ ἀμέινων γάρ ἐιμι. Ηρ. λαβὲ δῆ, ὦ ἐμβρόντητε· ἢ δίδει σοι ὁ Ζεὺς ἐμβρόντητε; ἢ δίδει σοι ὁ Ζεὺς ἐμβρόντητε;

DEsinite, ô Aesculapi et tu Hercules, cõtendere inter uos iurgijs, perinde ut homines. Indecora enim hæc, & à cõuiuio deorum aliena. HER. At uis, ô Iupiter, medicamentariũ istũ priore loco accũbere, quàm me? AES. Quidni, per Iouem? melior quoq; enim sum. HER. In quo igitur, ô attonite? an quòd te Iupiter fulmine aliquando

πραύνασθαι, ἃ μὴ θέμις ποιῆσαι; νῦν δ' ὅλως κατ' ἔλεον αὖθις ἀθανασίας μεταλαμβάνεις; Αση. Ὀπλίλησαι γὰρ καὶ σύ, ὦ Ἡρακλῆς, ἐν τῇ Οἴτῃ καταφλεγεὶς, ὅτι μετ' ὀνδρὸς ἦς τὸ πρῶ; Ηρα. Ἔκαμνον ἴσα καὶ ὅμοια βιβῶντ' ἐμοὶ, ἐς διὸς μιγέος ἐμὶ, τοσαῦτα δ' ἐπόνουν ἐκκαθαίρων τὸν βίον, θηρία καταγωνιζόμενος, καὶ ἀνθρώπους ὑβριστὰς τιμωρούμενος. σὺ δ' ἀριστοτόκος ἔ, καὶ ἀγύρτης, νοσοῦσι μὲν ἴσως ἀνθρώποις χρήσιμος ὑπάρξειν τὸν φαρμάκων, ἀνδρῶσι δ' ὅλην ὑπάνδρασι μέγος. Αση. εὖ λέγεις, ὅτι σε τὰ ἐγκαύματα ἰασάμενος, ὅτι πρώτῳ ἀνῆλθες ἐμοὶ φιλικῶς, ὑπ' ἀμφοῖν διαφθαρείς τῷ σώματι, τὸ χιτῶνος, καὶ μιτὰ τοῦτο, τὸν πυρός. ἐγὼ δ' οὐ καὶ μνήμην ἄλλο, ὅτι ἐκ λοῦσα ὥσπερ σὺ, ὅτι ἐξαίνον ἐν γυναικωνίτιδι ἐν Λυδίᾳ, πορφυρίδα ἐνδεδυκώς, καὶ παιόμενος ὑπὸ σοῦ Ομφάλης χρυσῷ σανδάλῳ. ἀλλ' ἐκ μὲν μαινομένου ἀπέκτεινα τὰ τέκνα, καὶ τὴν γυναῖκα.

aliquãdo percussit, eo q. quæ nefas erat, feceras: nunc aũt ex misericordia iterũ immortalitatis particeps factus es? AES. *Oblitus uerò etiã tu es Hercules, q. in Oeta cõflagrasti, quandoquidẽ mihi ignem obiicis?* Herc. *Nequaq̃ æquabilia atq; similia sunt quæ utergue in uita egimꝰ, ut qui ipse quidẽ Iouis filius sum, tantos aũt labores iustinuerim, expurgata uita, deuictis bestijs, et hominib. cõtumelioſis uindicta ac pœna affectis. Tu uerò radicũ inciſor es, & circulator, ægrotantibus fortaſſis hominib. utilis medicamenta adhibendo: uirile autẽ nihil quicq̃ opere præſtitiſti.* Aes. *Recte dicis, quoniã & iniuſtitiões tuas curaui, quãdo patrio antè aſcendiſti ad nos, ſemiuſtulatus, corpore utrinq; corrupto ac perdito, & à tunica iſta, et poſt illam etiã à flãma.* Ego *uerò qd? ſi nihil aliud, tamẽ neq; ſeruiui quẽadmodũ tu, neq; lanificiũ exercui in Lydia indutus purpura, & ab Omphale uerberatꝰ ſandalio aureo; neq; uerò etiam inſaniens occidi liberos & uxorẽ.*

HER.

Ηρα. ὦ μὴ παύσῃ λοιδορούμενός μοι, αὐτίκα μάλα ἔσῃ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀνόητος καὶ ἀθάνατος. ἐπὶ κεφαλὴν γοῦν σοι, βίψω σὲ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε μηδὲ τὸν ἐγκέφαλον ἀσφαλῆ σοι, τὸ λοιπὸν σωτηρίαν ἔχειν. Ζ. παύσομαι δῆτα, ἔφη, καὶ μὴ ἐπιταράττετε ἡμῖν τὴν ξυνουσίαν, ἢ ἀμφοτέρους ἀποπέμψομαι ὑμᾶς τῆς συμποσίου. καί τοι σύγνωμον, ὦ Ἥρα καὶ σὲ προκατακλινέσθαι τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὅτι καὶ πρότερον ἀπεθανόντα.

HERC. Niſi deſinas conuiciari, ſtatim admodũ ſenties, quòd non multum tibi profutura ſit immortalitas: quoniam ſublatum hinc è cœlo præcipitem dabo te, ut ne ipſe quidem Pæõ curauerit te, diminuto atque effracto tibi cerebro. IVP. Deſinite, inquam, & ne perturbate nobis cõuerſationem hanc: aut ambos hinc ablegabo uos è conuiuio. Quanquam etiam æquũ eſt, ô Hercules, priore loco accũbere Aeſculapiũ, quippe qui & prior mortuus eſt.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

Προσαγμακικὸς καὶ ἐριστικὸς: Aeſculapius enim & Hercules de ſeſsione contendunt.

Non uult inferior factis Aſclepius eſſe
Herculis, Aetæo qui dedit oſſa rogo:
Dirimit hanc litem radiantis rector Olympi,
Quòd præſtent medicæ uiribus uſq; manus.

Deſinite, ὃ Aeſculapi.) ἢ ἐντολὴ ἀπὸ τοῦ παραλείγματος ἀπὸ τοῦ καὶ τοῦ τόπου. At uis, ὃ Iupiter.) ἢ ὕβρις. An quòd.) ἢ ὕβρις καὶ λοιδορία. Oblitus uerò.) ἀντιδιαβολὴ, ἢ ἀντιλοιδορία. Nequaquam.) ἀντιπαραβολή. Vt qui ipſe.) Cõmendatio ſui. Tu uerò radicum.) ἀνταπόδοσις: uituperatio Aeſculapij. Rectè dicis.) Comeſſatio, & ἀνυφάλισμός. Ego uerò.) Compenſatione tendit ei alias contumelias. Niſi deſinas.) ἢ ἐκπλῆξις ἀναγκαίως ἀορίστως ὠνομασμένως. Deſinite.) ἢ ἐντολὴ, Iouis lites dirimens, σὺν ἐκπλήξει. Quanquã.) ἢ τοῦ Διὸς ἐπίκρισις εἰρωνικὴ.

IVNO.

ΗΡΑΣ ΚΑΙ ΙΥΝΟΝΙΣ ΕΤ
Διός. Iouis.

Iacobo Micyllo interprete.

ΙΥΝΟ.

Ἐγὼ μὲν ἠσχυνόμην ἄν, ὦ Ζεῦ, εἴ μοι τοιοῦτος ὢν ὑὸς, δῆλος οὕτω καὶ λίαν φθαρμένος καὶ μάλιστα μὲν ἀκρατὴς μίτρᾳ μὲν ἀναδεδεμένος καὶ τἄλλα κόσμια, τὰ πολλὰ δὲ μαινομένοις γυναιξὶ συνὼν, ἁβρόστροφος καὶ τῶν ἀφνων, καὶ τυμπάνοις καὶ αὐλοῖς καὶ ἐμβάλοις χορεύων, καὶ ὅλως πάντι μᾶλλον ἐοικὼς, ἢ σοὶ τῷ πατρὶ. Ζ. καὶ μὲν οὔτός γε, ὦ δαιμόνιε, ὁ ἁβρόστροφος καὶ γυναικῶν, οὐ μόνον, ὦ Ηρα, τὴν Λυδίαν ἐχειρώσατο, καὶ τοὺς διατετηκότας τὸν Τμῶλον ἐλαύνει, καὶ τοὺς θρᾴκας ὑπηγάγετο, ἀλλὰ καὶ ἐπ' Ινδοὺς ἐλάσας τῷ γυναικίῳ τούτῳ στρατεύματι, τούς τε ἐλέφαντας εἷλε, καὶ τὴν χώραν ἐπράτησε, καὶ τῷ βασιλεῖ πρὸς ὀλίγον αὐτισταθεὶς τελευτᾷ σώαντι, αἰχμάλωτον ἀπάγαγε, καὶ ταῦτα ἅπαντα ἐπραξεν, ἐρχόμενος ἅμα καὶ χορεύων, βύσσοις χρώμενος διεζωσμένος, μεθύων

Equidem erubescerem, ô Iupiter, si mihi talis esset filius, effœminatus adeò, & perditus ebrietate, mitra quidem religata coma incedens: ut plurimum autem cum insanis mulieribus consuetudinem habens, mollior ipsis illis, ad tympana & tibias & cymbala choreas agens, et in summa, cuiuis magis quàm patri tibi similis.

IVP. At uerò hic mitratus & mulierosus, non solum, ô Iuno, Lydiam subiugauit, et eos qui ad Tmolum habitãt cepit, præterea & Thraces sub se redegit, uerumetiã contra Indos profectus cum meliberi ista exercitu, & elephantos cepit, & terra potitus est, ipsumq; regem qui aliquantulũ resistere ausus fuerat, captiuum abduxit. Atq; hæc omnia fecit, saliens paritèr, & choream ducens, hastis utendo hederaceis, ebrius

ὡς φὴς, καὶ ἐνθυμῆσθαι. ἀ δὲ τις ἐπιχαίρει λοιδορήσασθαι αὐτῷ, ὑβρίσας ἐς τὸν τιτιτὸν, καὶ ἔτερα ἐτιμωρήσατο, ἢ κατατιλάσας τῆς λαλήμασιν, ἢ διασπαδῶσα ποιήσας ὑπὸ τῆς μητρὸς ὥσπερ νιβρόν. ἐρᾷς ὡς αὖθις ἀρξαμένου, καὶ ἐκ αὐξίας ἔτι παιδός; ἀ δὲ παιδία καὶ φυσᾷ πρὸς σεσιν αὐτοῖς, ἀδολεῖς φθόνος. καὶ μάλιστα ἀ λογίσαιτό τις εἶναι ἂν νέφων οὕτω λῷον, ἵνα ταῦτα μεθύσῃ ποιεῖ. Ηρ. σύ μοι δοκεῖς ἐπαινεῖσθαι καὶ τὸ εὕρημα αὐτοῦ τὸν ἄμπελον, καὶ τὸν οἶνον, καὶ ταῦτα, ὁρῶν οἷα μαινομένοις ποιοῦσι σφαλλόμενοι, καὶ πρὸς ὕβριν ῥαπίζοντες, καὶ ὅλως μιμνήσκεσθαι ὑπὸ τοῦ πότου. τὸν γοῦν Ικάριον, ᾧ πρώτῳ ἔδωκε τὸ κλῆμα, εἰ ξυμπόται αὐτοὶ διέφθειραν, παίοντες τῇ δικέλλῃ. Ζεύς. οὐδὲν τοῦτο φής. οὐ γὰρ οἶνος ταῦτα, οὐδὲ ὁ Διόνυσος ποιεῖ. τὸ δ' ἄμετρον τῆς πόσιος, καὶ τὸ πρᾶξαι τοῦ ἀκράτου. ἐς δ'

interea, ut ais, atq; furore correptus. Quòd si uerò quispiã illum cõuiciari aggressus sit, contumelioſe de ſacris illius loquendo: etiam hunc ulcisci ſolet, uel palmitib⁹ ipſum implicando, uel à matre, perinde ut hinnulum, lacerari faciendo. Vides quàm utrilia hæc, et me patre minimè indigna? Si uerò luſibus quoque & delicijs inter hæc indulget, nõ eſt quòd inuideas: & maximè ſi quis cogitet, qualis hic ſobrius futurus erat, quãdo etiam ebrius hæc facit. IVN. Tu mihi uideris etiam laudare inuentum ipſius, uitem uidelicet, & uinum: & hoc cũ uideas qualia inebriati iſti facitent, tibicinantes, & ad cõtumeliam prolabentes: & in ſumma, inſanientes præ uino. Itaque & Icarium illum, cui primò donauit palmitem, ipſi compotores interfecere, ligonib⁹ cæſum. IVP. Nihil hoc dicis. Non enim uinũ hæc, neq; ipſe Dionyſius efficit, ſed immoderatus potus, et ultrà quàm decet & ſatis eſt, repleri mero.

Cæterùm

τὰ δ' ἄλλα ἱλαρώτερος ἂν εἴη, καὶ ἥδιων γένοιτ' ἄν. οἷον δὲ ὁ Ἰκάριος ἔπαθεν, ἄλλον ἂν ὁρᾶσαι τῶν ξυμποτῶν. ἀλλὰ σὺ ἐπιζηλοτυπεῖς, ὦ Ἥρα, καὶ δεδιέναι μνημονεύειν, εἴ γε διαβάλλεις τὰ Διονύσου τὰ καλλίστα.

Cæterùm si quis moderatè bibat, hilarior ille quidem et suauior fieri solet. Qualia uerò Icarius passus est, tale nihil ulli compotorum facilè secerit. Sed tu adhuc zelotypia affici uideris, ac Semeles reminisci, Iuno: siquidem eas res Dionysij calumniaris, quæ sunt omnium pulcherrimæ.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

Iuno cum Semeles gnatum contemnat Iacchum,
Inuenisse illum noxia quæque putat.
At pater hunc laudat contrà: sic resq; nocere
Nil per se ducit: solus abusus obest.

Equidem erubescere.) Exprobrationis τ῀ ὀνειδισμοῦ propositio. Mitra quidem.) ἀκριβὴς κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ πᾶσα, Bacchi ab habitu, moribus & actibus, τῆς στολῆς. At uerò hic mitratus.) ἀντιστροφὴ, compensatio: ἐπαινετικὴ, ab enumeratione rerum præclarè & fortiter gestarum, à repugnantibus. Quòd si uerò.) Respondet ad alias intentatas calũnias. Siue rò lusibus.) Alia pars. Et maximè.) Conclusio. Tu mihi uideris.) Obiectio. Vinum non est à te laudandum, quia reddit homines ebrios. Itaq; & Icarium illum.) Ab exemplo & effectu. Nihil hoc dicis.) λύσις. Non enim.) αἴτιον, ὅτι ὁ οἶνος ἀναίτιον τ῀ μέθης ἐστί. Cæterùm si quis.) ἀντιθέσις ueræ causæ. Ille quidem.) Vtilitates uini, & commendatio. Qualia uerò Icarius.) Respondet ad exemplum. Sed tu adhuc zelotypia affici.) ἀπιθανολογίας συμπεράσμα.

Erasmo Roterodamo interprete.

VENVS.

Τί δήποτε, ὦ Ἔρως, τοὺς μὲν ἄλλους θεοὺς ἁπαντας, τὸν Δία, τὸν Ποσειδῶ, τὸν Ἀπόλλω, τὸν Ἥραν, καὶ τὸν μητέρα, μόνους ἢ ἀπέχῃ τὴν Ἀθηνᾶς, καὶ ἐπ' ἐκείνους ἄπυρος μένεις σοι ἡ φαρέτρα, σὺ δὲ ἀτρεκῶς εἶ, καὶ ἀστοχος; Ερ. Μέθες μοι, ὦ Μῆτερ, αὐτὸν φιλοδρᾶν· γέρα ἐστὶ, καὶ χαροπὸν, καὶ λεοντῶδες αὐχημα. ὁπόταν οὖν ἐντανύσωμαι τὸ τόξον ἐπ' αὐτῷ, ἔκφοβος τὸν λόφον, ἐκπλήττει με, καὶ ὑποδρομος γίνομαι, καὶ ἀπορρεῖ μοι τὰ τοξεύματα ἐκ τῶν χειρῶν. Αφρο. ὁ Ἄρης γὰρ φοβερώτερος ἦν; καὶ ὅμως ἀφώπλισας αὐτὸν, καὶ ὑφίκνησας. Ερ. ἀλλ' ἑκὼν ἐκὼν προσίεταί με, καὶ προσκαλεῖται. ἡ Ἀθηνᾶ δὲ ὑφορᾶται ἀεί. διὰ ταῦτα ἐγὼ

QVid tandem in causa est, a Cupido, ut quũ reliquos b deos omneis adortus expugnaris, Iouem ipsum, Neptunum, Apollinem, Iunonẽ, me deniq; matrẽ, ab una Minerua temperes, utq; aduersus hanc nec ullum habeat incendium tua fax, & iaculis uacua sit pharetra, tũ & ipse arcu careas, neq; iaculari noris? CVP. Equidẽ hanc metuo, mater: est enim formidabilis, truculentoq; aspectu, ac ferocitate quadam supra modũ uirili: proinde si quando tenso arcu petã illam, galeæ cristã quatiens expauefacit me, moxq; formidine tremere occipio, sicut arma mihi è manibus excidant. VEN. Atq Mars an non erat hac formidabilior? & hunc tamen superatum exarmasti. CVP. Imò ille cupidè me recipit, atque ultrò etiam inuitat: uerùm Minerua semper adductis supercilijs obseruat. quin aliquando tem erè

ἐγὼ μὲν ἄλλως παρίπλω, πλησίον ἔχων τὸν λαμπάδα. ὁ δέ, Οὐ μοι προσιστάμενος, φησί, νῦν τὸν πατρῶα, τῷ λοιπῷ σε διαπείρασα, ἢ τὸν πολὺν λαβομένη, εἰς τὸν τάρταρον ἐμβαλοῦσα, ἢ αὐτὴ διασπασαμένη διαφθερῶ. πολλὰ τοιαῦτα ἠπείλησε, καὶ ὀρχεῖ δὲ μικρὸν, καὶ ὑδρὶ δὲ τινὶ ἔχει προσωπεῖόν τι φοβερὸν, ἐχίδναις κατάκομον, ὅπερ ἐγὼ μάλιστα μίσω. μορμολύττεται γάρ με, καὶ φεύγω, ὅταν ἴδω αὐτό. Αφρ. ἀλλὰ τὸν μὲν Ἀθωνᾶν δέδιας, ὡς φὴς, καὶ τὸν Γοργόνα, καὶ ταῦτα, μὴ φοβηθεὶς τὴν μεγαλωνύμην Διός. αἰδῆ Μῶσαι, διὰ τί σοι ἄφωνοι, καὶ ἑξῆς βελτίω εἰσιν; ἢ λοιπὸν λόφους ὑδριστέους, καὶ Γοργόνας προσφαίνουσιν; Ερω. αἰδοῦμαι αὐτὰς, ὦ μῆτερ· σεμναὶ γάρ εἰσι, καὶ ἀεί τι φρονίζουσι, καὶ σοφὸν ᾠδὸν ἔχουσι. καὶ ἐγὼ παρίσταμαι πολλάκις αὐταῖς, ἐκπλήττομαι ὑπὸ μέλους.

temerè ad illam aduolaui, facem propius admouens. At illa: Siquidem ad me accesseris, inquit, per parentem Iouem, quouis modo te confecero, aut lancea te trãsfigam, aut pedibus arreptũ in [c] tartara dabo præcipitẽ, aut ipsa te discerpã. Plurima item id genꝰ comminabatur. Adhæc acribus obtuetur oculis: postremò & in pectore [d] faciem quandã gestat horrendam, uiperis capillorum uice comatam. hanc nimirũ magnopere formido: territat enim me, fugioq; quoties eam aspicio. VEN. Esto sanè, Mineruã metuis, ut ais, atque huius gestamen Gorgona reformidas, [e] idq; cum Iouis ipsius fulmen nõ formidaueris. Cæterùm [f] Musæ quã ob causam abs te nõ feriuntur, atq; à tuis iaculis tutæ agunt? num et hæ cristas quatiũt, aut Gorgonas prætendũt? CV. Has quidem reuereor mater: sunt enim uultu pudico ac reuerẽdo: præterea semper aliquo tenentur studio, semper cantionibus animũ intentum gerunt. quin ipse etiam nõ rarò illis assisto, [g] carminis suauitate delinitus.

Αφρ.

Αφρ. ἐκ τῆ ταύτας, ὅτι σιμυαί-
τλιὸ ἢ Αρτεμιμ τίν& ἵνικα εὖ
τεθράσηκεις; Ερ. τὸ μὲν ὅλον,
ἀλλὶ ἐκλελαβέμ αὐτλίω οἶέμ τι,
φεύγουσαν ἀεὶ διὰ τῆν ὀρῶν,
εἶτα ηὰ ἰδιόν τινα ὄρνιτα ἤδε
ὄμεῖ. Αφρ. τίν&, ὦ τέκνον;
Ερ. Δόρκας, ηὰ ἐλάφων ηὰ νε-
βρῶν ἀεράν τι διώκουσα, ἢ ἵκα
κατοξεύσειν, ηὰ ὅλως πρὸς τῶ
τοιῶτω ὀργίν, ἐπὰ τὸν γε ἀδελ-
φὸν αὐτῆς, ἰκαί τοι τοξότλω αὐ-
τὸν ὄντα, ηὰ ἐκβόλον. Αφρ.
εὖ ἴσθι, ὦ τέκνον, πολλὰ ἐκᾶνον
ἐτόξευσας.

VEN. Esto, nec has adoriaris, propterea q̃ sint reuerendæ: at h Dianam qua tandẽ gratia nõ uulneras? CV. Vt breuiter dicam, hanc ne deprehendere quidem usquam sum potis, quippe perpetuò per montes fugitantem. Ad hæc alterius cuiusdam sui Cupidinis illa tenetur cupidine. VEN. Cuius, ô gnate? CV. Nempe uenatu ceruorum et hinnulorum, quos insectatur ut capiat, ac iaculo figat. Ac prorsum tota rerũ huiusmodi studio tenetur: tametsi fratrem eius, qui nimirum arcu ualet & ipse, ferit'que eminus. VEN. Teneo gnate, eum sæpenumero sagitta uulneraſti.

GILBERTI COGNATI
Annotationes.

Eleganter hoc dialogo ostendit, nullum amori & obscœnæ libidini esse locum apud eos, qui nunquam opere uacent, sed aliquo semper labore & negotio distringuntur. Nam hunc eius esse dialogi quasi scopum, quiuis facilè uiderit, tum plurimorum malorum causam existere ocium, denique libidines obscœnas luxu atq; ocio nutriri, ut ille in tragœdia testatur. Itaque rectè ingeniosus poeta de Remedio amoris:

Fac monitis fugias ocia prima meis.
Hæc ut ames faciunt, hæc quæ fecere tuentur,
Hæc sunt iucundi causa cibusq; mali.
Ocia si tollas, periere Cupidinis arcus:
Extinctæq; iacent, & sine luce, faces.

Hue

Huc pertinet quod mox sequitur:

Finem qui quæris amori:
Cedit amor rebus, res age, tutus eris.
Quæritur, Ægisthus quare sit factus adulter?
In promptu causa est, desidiosus erat.

Huius dialogi argumentum festiuissimè in Cupidine suo tra
dauit Georgius Anonymus, quem libet hoc loco adscribere,
cũ ad huius uideatur imitationẽ conflictũ, nec minus sit elegans.

Fortè sub aerio, uitreæ Heliconis ad undas,
Pieridum celebris monte chorea fuit:
Cum Venus aligerum mater complexa puellum,
Non procul audita est talia uerba queri.

VEN. *Dic, age, quid fiat, dulcissime gnate Cupido,*
Omnes cum timeant numinis arma tui,
Humanumq; genus, manes, Erebiq; profundi,
Sollicitent superos & simul illa deos:
Sola tamen doctis quæ præsidet artibus, omne
Effugit imperium, casta Minerua tuum?
Si meminisse potes, moderator Iuppiter orbis,
Ipse tuas sensit captus amore faces.
Sensit & æquoreis Neptunus uictus in undis,
Iunoq; furtiuo sæpe reperta toro.
Vt taceam reliquos, & tu quoq; nate parentem
Iura pudicitiæ me uiolare tubes.
An igitur solam quo Pallada uincere possis,
Extinctus nullam uim tuus ignis habet?

CVP. *Desine diua parens mirari, & quærere causas,*
Hanc mea quòd nequeant tela ferire deam:
Cumq; potestati sint omnia subdita nostræ,
Sola meas spernat cur tamen illa faces.
Hanc equidem ualde metuo, cum lumine tantum
Aspicit, aut ultu me truculenta notat.
Assumptis illam uerò quandoq; sagittis,
Aggressus temerè nocte silente fui.
Celauiq; meum perplexis artibus ignem,
Successu ueritus posse carere dolos.

Nemo ſed occultum quantumuis cælat amorem,
Ipſe ego cum ſemper proditus igne meo.
Inſidias igitur noſtras ubi ſenſit apertè,
Protinus hac tanquam pulſus ab hoſte fui.
Nam galeam quoties, haſtam uibratq́; trementem,
Non leuis illa mihi cauſa pauoris adeſt.
VEN. *Siſte puer tales, oro, proferre querelas,*
Hoſq́; tuo uanos excute corde metus.
Marte quid aſperius fuit, aut quid durius olim
Succubuit regnis trux tamen ille tuis?
Qui prius indomitus tibi bella necemq́; parauit,
Sæpe dedit uinctas in tua uincla manus.
CVP. *At Mars ille, Venus, nobis ſe dedidit ultrò,*
Nec quicquam noſtrum ferre grauatur onus.
Improba ſed quoties Pallas me conſpicit illa,
Dij, quas commoto non iacit ore minas?
Quam gerit horrendam magna ui corripit haſtam,
Talia q́; infando dicta dolore refert:
Ne mihi tela puer, mihi ne puer arma mineris:
Erras, haudquaquam nos tua turba ſumus.
Si temerè accedes, nec me ſinis eſſe quietam,
Crede mihi, puero ſat tibi fortis ero.
Aut ego præcipitem te nunc ad tartara mittam,
Aut tibi perfodiet lancea noſtra latus.
Hoc pater ipſe mihi, cuius ſum uertice nata,
Iuppiter, hoc diuûm rex mihi teſtis erit.
Hæc ſimul ut dicit, totus miſer ecce tremiſco,
Ex manibus ſtatim tela facesq́; cadunt.
Nec ſcio quid faciam, ledendi nulla facultas,
Aut uis turbato nulla relicta mihi eſt.
Ladere nec cupio: quin hoc miſer opto, precorq́;,
Hinc ut ego ſolum ſaluus abire queam.
Præterea anguicomæ geſtat caput illa Meduſæ,
Cuius ad aſpectum lumina noſtra pauent.
Hoc ubi prætendit, fugio, ceu cerua leonem,
Aut fugit infeſtum territa dama lupum.

VEN.

VEN. *Et metuis diuam tu territus ægide tantum:*
Magnanimi curas cum Iouis arma nihil?
Hoc quoq; contemnunt dic cur tua ſpicula Muſæ,
Et fugit imperium turba nouena tuum?
Num galeas uibrant etiam, aut hoſtilia torquent,
Aut fera prætendunt Gorgonis ora tibi?
CVP. *Aonides uultu ſunt, ô Cytherea, pudico,*
Vnicè & iſtarum numina ſacra colo.
Et quoniam ſemper ſtudijs retinentur honeſtis,
Iuris in has planè nil meus ignis habet.
Inuigilant cantu, molles ducuntq; choreas,
Luxuria ſed quæ deſidijsq; uacant.
Quin ego nonnunquam uocis dulcedine captus,
His iungo ſocium me comitemq; deis.
VEN. *Eſto, quòd Aonides uultu ſint nate pudico,*
Vnice & iſtarum numina ſacra colas.
Ipſa tuis autem cur non eſt fixa ſagittis,
Caſtaq; perpetuò uirgo Diana manet?
CVP. *Hanc nunquam, fateor mater, deprendere poſſum,*
Conatus omnes effugit illa meos.
Improba perpetuò dea montibus errat in altis,
Oblectat caſtis ſeq; cupidinibus.
Venatrix etenim ſyluas ſaltusq; fatigat,
Et gelidis figit retia tenſa iugis.
Talia ſunt olim matri quæ dicta Cupido,
Reſpondens tenero reddidit ore ſuæ.
At Venus ut ſperni tantum ſua lumina ſenſit,
In patriam triſtis cœpit abire Paphum:
Nunc ubi cum nato caſtis neglecta deabus
Mœret, & Aonijs eſt inimica choris.
Ergo ſi quis erit ſtulto deceptus amore,
Qui uacuum uitijs pectus habere uolet,
Optabitq; graues uitare Cupidinis arcus,
Armigeram colat hic Pallada, tutus erit.
Concilietq; ſibi dulces ante omnia Muſas,
Ac fugiet monitis ocia cuncta meis.

Sic nullis unquam rebus, ſic tempore nullo
Iuris in hunc aliquid prorſus habebit Amor.

a Cupido.) Cupido amoris deus, quem Simonides & Cicero ex Marte & Venere natum eſſe uolunt. Pingitur puer imberbis, cæcus & alatus: armatus flammis, & duobus diuerſiſsimæ naturæ ſpiculis, altero uidelicet aureo, altero plumbeo, quorum illud uim habet amorem conciliandi, hoc pellendi fugandique: ut pulcherrimè ſcribit Ouidius libro 1. Metamorph. in fabula Apollinis & Daphnes. Itidem Aeneas Syluius & Marullus ingenioſiſsimè uerſibus complexi ſunt. A' pharetra, id eſt ſagittarum theca, Pharetratus à poetis dicitur. Venus porrò ab antiquis, amorum, gratiarum, pulchritudinis, deliciarũ, uoluptatumque omnium habita eſt dea. Minerua ex Iouis cerebro prognata, ſine matre. Ferunt enim Iouem, quum Iunonem ſterilem uideret, ne prorſus ſine prole eſſet, cerebrũ ſuum percuſſiſſe, indeq; Mineruam proſilijſſe. Sapientiæ & diſciplinarũ omnium dea, quam Græci Palladem uocant, ἀπὸ τοῦ πάλλειν, id eſt à uibrando, propterea quòd haſtam tenens, eam ueluti uibrare uideatur. Fiebat enim eius ſimulachrum galea, ſcuto, in quo erat caput Gorgoneæ Meduſæ, & haſta formidabile. Ab Homero peculiari epitheto γλαυκῶπις dicitur, à glauco oculorum colore: unde & Cæſiam noſtri cognominant. Ogygis regis temporibus, circa Tritonidem Africæ paludem uirginali facie dicitur apparuiſſe. Vulcani nuptias conſtantiſsimè fertur detrectaſſe, uirginitatemque perpetuò illibatam ſeruaſſe: unde & Innuptam appellant poetæ. b Deos omneis.) Cupidinem non ſolum hominibus, ſed dijs ferè omnibus imperare, & ipſum Iouem amori ſuccumbere, latè ſcribitur in Iunonis & Iouis dialogo. Iouis porrò amores, & quòd cœlum liberis impleuerit, habemus de Sacrificijs inferius. c Tartara.) Locus inferorum profundiſsimus dicitur, in quo fontes plectuntur, & ſol non lucet. d Faciem.) Meduſæ Gorgonidis. e Iouis fulmen.) Ioui fulmen attribuunt poetæ. f Cæterùm Muſæ quam ob cauſam.) Muſas non peti à Cupidine, hoc etiam epigramma teſtatur, quod Platoni tribuit Diogenes Laertius.

ἓ Κύπρις Μούσησιν, ἱκέσιος ἦλθεν Ἀφροδίτη
τιμᾶτ' ἢ τὸν ἔρον ἐξοπλήσωμεν.

Κεῖ

Χ' αἱ Μοῦσαι ὅτι Κύπριν ἔρρετε σκυλα ταῦτα,
ἡμῖν δ' οὐ θέμιτον τὸ βέλεμνον.

Hoc ita uertit Bentinus:

Hæc Venus ad Muſas: Venerem exhorreſcite nymphæ,
In uos armatus haud. Amor exiliet.
Cui contrà Muſæ: Lepida hæc ioca tolle precamur,
Aliger huc ad nos non uolat ille puer.

Marſilius Ficinus hoc Platonis epigrima illuſtrans, ideo priſcos, Muſas & Mineruam caſtas eſſe uoluiſſe indicat, quòd corpus ſpiritus ſubtiliores exhauriat, cerebrum debilitet, labefactet ſtomachum, quo malo nihil ingenio aduerſius eſſe poteſt: Venere ſiquidem & Bacchо ſtudioſus adoleſcēs abſtinuit. Vide Theocritū Idyll. 11. Homerus in hymno Veneris, deos deasq; omnes amore capi docens, Dianā, Veſtam, & Mineruā excipit: nō ita Muſas puto, quia Muſarum filij prædicantur Linus, Orpheus, Palęphatus, Temiu⁻, Rheſus, omitto reliquos. Fuit autem Rheſus Strymonis fluminis & Terpſichorę uel Euterpe filius. Cicero de Natura deorum tertio. Itaq; Achillem Aſtipalea inſula ſanctiſsimè colit: qui ſi deus eſt, & Orpheus & Rheſus dij ſunt, matre Muſa nati. g Carminis ſuauitate delinitus.) Idem de ſaltatione dixit, ſuauem uocum modulationem munus deorum longè eſſe pulcherrimum, atque omnibus iucundiſsimum. h Dianam.) Diana eodem partu cum Apolline ex Ioue & Latona nata eſt, & ob uirginitatis amorem ſertur hominum conſortia fugiſſe: & ut à ſe libidinis pruritum amoueret, uenando ſyluas incoluiſſe, paucarum uirginum comitatu contenta. Arcum ferebat, & pharetram, ſuccincta ſemper incedens, & cothurno induta. Ob hanc cauſam ſyluarum & nemorum dea putabatur.

IDEM DIALOGVS A' GEORgio Sabino ſic redditus.

Cypria compellens pharetratum mater Amorem,
Flebilis audita eſt talia uerba queri:
Dic age, quî fiat, dulciſsime nate Cupido,
Omnes cum timeant numinis arma tui,

Huma-

Humanumq; genus, manes Erebiq; profundi,
Sollicitent ſuperos & ſimul illa deos:
Sola tamen doctis quæ præſidet artibus, omne
Effugit imperium caſta Minerua tuum?
Iuppiter immenſi moderator & arbiter orbis,
Ipſe tuas ſenſit captus amore faces.
Senſit & æquoreis Neptunus uictus in undis,
Inuoq; furtiuo ſæpe reperta toro.
Vt taceam reliquos: & tu quoq; nate parentem
Iura pudicitiæ me uiolare iubes.
Degener an ſolam quo Pallada uincere poſſis,
Extinctus nullam uim tuus ignis habet?

CVP. *Deſine diua parens mirari, & quærere cauſas,*
Hanc mea quòd nequeunt tela ferire deam:
Cumq; poteſtati ſint omnia ſubdita noſtræ,
Sola meas ſpernat cum tamen illa faces.
Hanc ego perculſus metuo, cum lumine tantum
Aſpicit, aut uultu me truculenta notat.
Sed tamen aggreſſus ſumptis quandoq; ſagittis,
Cum dea non eſſet caſſida tecta fui:
Celauiq; meum perplexis artibus ignem,
Ne tacitos poſſet prodere flamma dolos.
Nemo ſed occultum quantumuis celat amorem,
Ipſe meo ſemper proditus igne fui.
Inſidias igitur poſtquam cognouit apertas,
Me procul in celerem depulit illa fugam.
Concita tum quoties galeam dea uibrat, & haſtam,
Pectore cuncta mihi membra pauente tremunt.

VEN. *Quid galeam metuis? quid acutæ cuſpidis haſtam?*
Nate tuo uanos excute corde metus.
Marte quid aſperius fuit, aut quid durius ipſo?
Succubuit regnis trux tamen ille tuis.
Qui prius indomitus tibi tela necemq; parabat,
Nónne dedit uinctas in tua uincla manus?

CVP. *Mars deus armorum nobis ſe dedidit ultrò,*
Ipſe nec impoſitum ferre grauatur onus.

At quoties oculis me conſpicit improba Pallas,
Quas iracundo non iacit ore minas?
Quam gerit horrendam magna ui concutit haſtam:
Taliaq; inſano dicta furore refert:
Ne mihi tela puer, mihi ne puer arma mineris:
Erras, haudquaquam nos tua turba ſumus.
Si tamen accedes, nec me ſinis eſſe quietam,
Noſtra tibi ſæuas afferet ira manus.
Aut ego te pedibus rapiens ad tartara mittam,
Aut tibi transfiget lancea noſtra latus.
Hoc pater ipſe deûm cuius ſum uertice nata,
Iuppiter, hoc Erebi rex mihi teſtis erit.
Tales quando refert irato pectore uoces,
E manibus nobis tela facesq; cadunt.
Præterea anguicomæ geſtat caput illa Meduſæ,
Cuius ad aſpectum lumina noſtra pauent.
Hoc ubi prætendit, fugio ceu cerua leonem,
Aut fugit infeſtum territa dama lupum.

VEN. *Siccine tu metuis conterritus ægide diuam?*
Magnanimi curas qui Iouis arma nihil.
At quoq; contemnunt quare tua ſpicula Muſæ?
Imperiumq; fugit turba nouena tuum?
Num galeas uibrant etiam, aut haſtilia torquent,
Dirá ue prætendunt Gorgonis ora tibi?

CVP. *Aonides uultu ſunt, ô Cytherea, pudico:*
Vnicè & illarum numina ſancta colo:
Artibus hæ ſemper ſtudijsq; tenentur honeſtis,
Iuris in his igitur nil meus ignis habet.
Cantibus inuigilant, ducuntq; per arua choreas:
Luxuria uerò deſidiaq; uacant.
Adde quòd illarum captus dulcedine uocis
Sæpe uoluptates, gaudia ſæpe fero.
Denique caſta manet quare Dictynna, nec ullum
Vulnus habet iaculis saucia facta tuis?
In nullo manet illa loco, curſuq; pererrans
Omnia, conatus effugit illa meos.

Nunc

Nunc iuga montis adit, curuis nunc uallibus errat,
Aut nemorum saltus irrequieta tenet.
Nunc ibi ueloces sequitur per deuia ceruos,
Subdola nunc alibi retia tendit apris:
Suspensumq; humeris arcum gestatq; pharetram,
Armat & illius cuspidis hasta manum.
Haec super Aonio coetu, castisq; deabus,
Arcitenens matri uerba Cupido dedit.
Quisquis at insani uitare Cupidinis arcum,
Ignibus & uacuum pectus habere cupit:
Numina Pieridum, uenatricem ue Dianam,
Aut colat armigeram Pallada, tutus erit.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

Ἐξηγηλικός.

De puero quærit mater, cur Pallada solam
Non lædat iaculo, Castaliumq; chorum.
Aliger excusat factum, commune Mineruæ
Nil est cum tædis, ingeniumq; hebetant.

Quid tandem in causa.) Cupido omnes deos superat, exceptis Minerua, Musis, & quibusdam alijs. Propositio θαυμασική, per comparationem. Distributio, ἀνταπόδοσις. Equidem hanc metuo.) ἀφηγησις, causæ expositio, cur amor Mineruam non uincat. Atqui Mars.) Ἀθροφορὰ ἐνσαλική, ἡ συγκριλική. Imò ille.) ἀπορησις. At illa, sr.) ταφοβόρα, αἱ δ' Ἀθηνᾶς ἀπλαῖ. Cæterùm Musæ.) Tranfitio ad alteram partem, cur Musas Cupido non feriat. Reuereor eas, ὦ mater.) ἡ δ' Ἀθροφορᾶς ἀναστολή. Graues enim sunt.) Musarum actiones. Esto, nec has adoriris.) μετάβασις ad tertiam partem: cur Dianam ue natricem sagittis suis nõ petat. Prorsum tota rerum.) Apollo. Teneo gnate.) Conclusiuncula.

MARTIS

ΑΡΕΩΣ ΚΑΙ ΕΡΜΟΥ.

MARTIS ET Mercurij.

Eraſmo Roterodamo interprete.

MARS.

Ηκουσας, ὦ Ερμῆ, οἷα ὑπήλησέν μοι ὁ Ζεὺς, ὡς ὑποδοκίμακα, καὶ ἀπίθανα; ἐγὼ δὲ ἐνιλύσω, φησίν, ἐγὼ μὲν ἐκ τοῦ ἀέρος σφαῖραν καθήσω, ὑμεῖς δὲ ἐμοῦ ἀπομειναθέντος, ἁπαντεσπᾶν βιάζεσθέ με, μάτην πονήσετε· ἐγὼ γὰρ οὐ καθελκύσω τι. εἰ δ' ἐγὼ ἐνιλύσαμι αὐτὸν ἕλκύσαι, οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τὴν γῆν ἅμα, καὶ τὴν θάλασσαν συναρτήσας μετεωριῶ. καὶ τἆλλα, ὅσα ἐγὼ οὐκ οἶδα. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν οὐδὲν ἂν ἀπάντων ἀμείνων, καὶ ἰσχυρότερός ἐσμι, ἐκ αὐτοῦ ἐφανερόν ἐστιν. ἐμοὶ δὲ τοσούτων ὄντων φέρειν, οὐκ ἂν ἀναβαστάσειεν αὐτὸν, οὐδὲ τὴν γῆν οὐδὲ τὴν θάλασσαν προσλάβωμεν, ἐκ αὐτοῦ φανερόν. Ερ. σὺφύμα, ὦ Ἄρες· ἀγαθὸς γὰρ ἀσφαλὴς λέγειν τὰ ποιοῦντα, καὶ ἴσως τι καὶ ἀκοὴν ἀ-

AVdiſtin', Mercuri, cuiuſmodi nobis minatus ſit Iupiter? quæ ſuperba, quamq; dictu abſurda? Ego, inquit, ſi uoluero, catenam [a] ex æthere dimittam: unde ſi uos ſuſpenſi me ui detrahere conemini, [b] luce ſeritis operam: nunquã enim me deorſum trahetis. Cõtrà ego uos ſi uelim in altũ attrahere, non uos modò, uerum etiã tum terram ipſam, tum mare pariter ſubuectum in ſublime ſuſtulero. Adhæc alia permulta, quæ tu quoque audiſti. At ego, ſi quidẽ cum uno quolibet ſingulatim conferatur, ita præſtantiorem eum eſſe, uiribuſq; ſuperiorem, haudquaquam negauerim: uerùm unum tam multis pariter in tantum antecellere, ut eum ne pondere quidem uincere queamus, etiamſi terram ac mare nobis adiunxerimus, id neutiquam crediderim. MER. Bona uerba, Mars. Neq; enim ſat tutum eſt iſta loqui, ne quid forte mali nobis

hæc

ωολαύσωμεν τῆς φλυαρίας.

Αρ. οἶσθα γάρ μοι πρὸς ταῦτας ἂν ταῦτα εἰπᾶν, οὐχὶ δὶ πρὸς μόνον σέ, ὃν ἐχεμυθᾶν ἠπιστάμην; ὃ γοῦν μάλιστα γελοῖον ἔδοξέ μοι, ἀκούοντι μεταξὺ τῆς ἀπειλῆς, οὐκ ἂν δυναίμην σιωπῆσαι πρὸς σέ. μέμνημαι γάρ ἃ πρὸ πολλοῦ, ὁπότε ὁ Ποσειδῶν, καὶ ἡ Ηρα, καὶ ἡ Αθηνᾶ, ἐπανα στάντες ἐπεβούλευσαν ξυνδῆσαι, αὐτὸν λαβόντες, ὡς ταχέως τοῖς ἐκείνων, καὶ ταῦτα φῶς ὄντας. καὶ ἐμέ γε ἡ Θέτις ἐπιτιλεύσασα ἐκάλεσεν ἐπὶ τῷ σύμμαχον Βριάρεων ἑκατόγχειρα ὄντα, ἵνα μὴ δείσειε τὸν κεραυνὸν καὶ βροντήν. ταῦτα λογιζομένῳ, ἐπῆλθέ μοι γελᾶν ἐκεῖ τῇ ἀλλοιρημοσύνῃ αὐτοῦ.

Ερ. σιώπα, σβέσεις. ἀ γὰρ ἀσφαλὲς ἴσθι σοὶ λέγειν, ἴσθι καὶ ἐμοὶ ἀκούειν τὰ τοιαῦτα.

hæc petulantia conciliet.

MARS. An uerò credis apud quemlibet hæc dicturũ me? imò apud te solum id audeo, quem linguæ continentis esse sciebam. Sed quod mihi maximè ridiculum uidebatur tum quum hæc minitantem audirẽ, haud queam apud te reticere. Etenim memineram, cũ nõ ita multo ante Neptunus, Iuno ac Pallas, mota aduersus eum seditiõe, machinarentur comprehensum illum in uincula conijcere, quantopere formidarit, útque in omnem speciem sese uerterit, idq; quum tres duntaxat essent dij. Quòd ni Thetis [c] misericordia commota, [d] Briareum centimanum illi auxilium accersiuisset, ipso pariter cum fulmine ac tonitru uinctus erat. Hæc reputanti mihi, ridere libebat eius magniloquentiam, iactantiamq;.

MERC. Tace, bona uerba. neque enim [e] tutum est ista uel tibi dicere, uel audire mihi.

GILBERTI

GILBERTI COGNATI

Annotationes.

a Catenam.) Iouis catenæ fit mentio in Tragœdo. b Luseritis operam.) Quod Lucianus dixit μάτην πονήσητε, Erasmus uertit, operam luseritis. antiqui enim latinitatis authores sæpe quuti sunt, quum frustra aliquid fieri putabant. Plautus in Casina: Si nunc me suspendam, meam operam luserim. In Pseudolo: In pertusum ingerimus dicta dolium, operam ludimus. Terentius in Phormione: In illis opera luditur. id est, perditur & frustratur. c Thetis misericordia.) Cum Pallas, Iuno, Neptunus, alijq; ex dijs nõnulli, aduersus Iouem coniurassent, Briareus à Thetide Nerei filia persuasus in cœlum ascendit, ut Ioui suppetias ferret: cuius aduentu dij coniurati territi, à cœptis destiterunt, & cum Ioue in gratiam redierunt, teste Homero in 1. Iliad. Hæc etiam habentur in Ioue tragœdo. b Briareum. centum manibus armauit fabula, Ioui auxiliarem, à cæteris dijs per insidias appetito. unde ἑκατονταχείρα Homerus, centimanum Latini, & centumgeminum Vergilius uocant, nominis etymo robustum & prævalidum significante: id enim est βριαρός. e Tutum est.) Theocritus in Bacchis, in fine, dicit, neminem facta deorum uituperare debere.

IOANNIS SAMBVCI

Annotationes.

Iouis iactantia irridetur.

Iuppiter ostentans uires, quibus eminet omnes,
Se cunctos iactat uincere posse deos.
Hoc Mars non credit, certa argumentaq; profert:
Nemo ergo fortis, quin etiam metuat.

Audistin'.) Propositio ἦ τ' ἔλιωὲς ἀπήλης. Ego, inquit.) ὑπόθεσις συγκριτική, μετὰ ἀντιφορᾶς. Contrà ego.) ἀνταπόδοσις. Adhæc alia.) Clausula ἀντιπόφορα λεπτὰ ἀντιφωνήσω. Haudquaquam.) παρομολογία. Bona uerba.) ἐυφημισμός. Neque enim.) αἰτιολογία ἀπὸ τοῦ ἐναντίου. Putas uerò.) ἀπόκρισις πρὸς τὰ ἐυφημισμόν. Etenim.) Conclusio. Quòd ni Thetis.) A contrario & minori amplificatio. Hæc reputanti.) ἐπιλογισμός. Bona uerba.) ἐυφημισμός.

ΖΕΥΣ ΚΑΙ ΗΛΙΟΣ.

IOVIS ET Solis.

Iacobo Micyllo interprete.

IVPITER.

ΟΙα πεποίηκας, ὦ Τιτάνων λώβιστε; ἀπολώλεκας τὰ ἐν τῇ γῇ ἅπαντα, μεθυσθέντα τῷ νεανίσκῳ τὸ ἅρμα, ὃς τὰ μὲν ἁπαλὸς ἔτι καὶ τρυφερὸς ἐνεχθεὶς, τὰ δὲ ὑπὸ λιγύος διαφθαρεὶς ἡνιόχου, πολὺ αὐτῶν ἀποσπάσας τὸ θεῖον, ἠλλοίωσε τὴν ὅλην τάραξιν, καὶ ξυνέχυσε. καὶ εἰ μὴ ἐγὼ ξυνεὶς τὸ γιγνόμενον, ἐμαστίβαλον αὐτὸν τῷ κεραυνῷ, ἐδὲ λέλειπτο ἀνθρώπων ἐπίμεινεν ἄν, τοιοῦτον ἅμαξαν τὸν ἥλιον ἡνίοχον καὶ διαφυλάττων ἐπέπεμφας. ΗΛ. ἥμαρτον, ὦ Ζεῦ, ἀλλὰ μὴ χαλέπαινε, ἀ ἐπείθην ἐγὼ πολλὰ ἱκετεύοντι. παῖδα γὰρ εἶναι ἠξίωσε τηλικοῦτον γενέσθαι ἥλιον; ΖΕΥΣ. ἐκ ἦν, ἔφη, ὅσης ἐδεῖτο ἀνοχῆς τὸ πρᾶγμα, καὶ ὡς ἡ βραχύ τις ἐκβαίη τῆς

QValia fecisti autē, Titanum peßime! qui, quae in terris sunt, perdidisti omnia, adolescentulo fatuo ac stulto cōmisso a curru, qui alia quidem exußit, nimis prope terram cursu delatus: alia uerò præ frigore corrumpi fecit, longius ab ipsis abstracto igne: & in summa, nihil non conturbauit & commiscuit: ac nisi ego animaduersis ijs quae gerebātur, deturbassem ipsum fulmine, nullae ne reliquiae quidem hominum mansissent. Talem nobis pulchrū istū aurigā atq; rectorē curorum emisisti. SOL. Peccaui, Iupiter: sed ne offensior eo fias, si credidi puero multa supplicanti. Nā unde uel sperare potui, hoc tantū futurū esse malum? IV. Annō noras quàm multa opus habebat diligentia negocium hoc, & ut si quis etiam modicum excidat à uia,

ἦθε ὁλοῦ, οἰχεται ταῦτα: ἀγνοεῖς δὲ καὶ τὸ ἵππων τὸν δυμὸν, ὃς δεῖ σωίχειν αὐάγκη τὸν χαλινόν; ἀ γὰ ἐνδείη τις, ἀφωιάζοιμι οὐθὲς, ὥσπερ ἀμέλει καὶ ἔτον ἐβλώιναν, ἀρτι μὲν ὑπὸ τὰ λαιὰ, μιτ' ὀλίγον δ' ὑπὸ τὰ δεξιὰ, καὶ ἐς τὸ ἐναντίον τ ἁρμα, ἐνίοτε καὶ ἄνω κὴ λάτω, ὅπως ἐνθα ἐβούλοντο αὐτοὶ. ἐδὲ δὲ ἔχρη ὅ, τι χρήσαιτο αὐτοῖς. Ηλ. πᾶντα μὲν ταῦτα ἠπιστάμην, καὶ διὰ τ τὸ αὐτὰ ἔχων ἔσπουδ', κὴ ὅπως ἐπίσευον αὐτῷ τῶν ἵππων. ἐπὰ δ' ἐμαστὸν λιπαρόσι δακρύοιν, καὶ ἡ μήτηρ Κλυμένη μιτ' αὐτὸ, ἀναβὶ βασάμην δ' ὑπὸ τὸ ἅρμα, ὅπως θέμιν, ὅπως μὲν χρὴ βιβυκίναι αὐτὸν, ἐφ' ὅσσον δ' ἐς τὸ κᾶν ἀφίντα ὑπόρριχθῆναι, εἶτα ἐς τὸ μάταν ἐς αὖθις ἐπινύξαι, κὴ ὡς ἐγκρατῆ ἔναι τ ἡνίων, καὶ μὴ ἐφίναι τῷ θυμῷ τ ἵππων. ἔπον δ' καὶ ὁλίγας ὁ μίνδιμος, καὶ cum ipso: in currum impositum submonui, quo pacto oporteret insistere uiæ ipsum, quantum in sublime agitantem sursum ferri, deinde rursum per decliue deorsum uergere, & uti habenis regere, neque impetum permittere equis deberet. Dixi autem etiam quantum periculum foret,

à uia, pereãt protinꝰ omnia? Ignorabas autem etiã equorum uehementiam, ut oporteat ui quadam continere frenum? Si quis enim permittat illis, arrepto eo continuò diuersi abeunt: quemadmodum uidelicet & istũ transuerse abripuerunt, nunc quidem ad læuam, paulo autem post ad dexteram, interdum etiam in contrarium eius quẽ cœperant cursus, & in summa, sursum ac deorsum, quócunque ipsis libitum fuisset. Ille autem ignarus nesciebat quomodo utendum ipsis esset. SOL. Equidem omnia hæc sciebam, & propterea resistebam quoque aliquandiu, neque illi aurigationem cõmittere uolebam. Postquam autem impensius obsecrabat lachrymãdo quoque, & mater [b] Clymene una

ἀ μὴ ὀρθῶς ἐλαύνοι. ὁ δὲ (παῖς γὰρ ὢν) ἐπιβὰς τοσούτου πυρὸς, καὶ ἐπικύψας ἐς βάθος ἀχανὲς, βλεπόμενος, ὡς τὸ εἰκός. οἱ ἵπποι, ὡς ἤδοντο οὐκ ὄντα ἐμοὶ τὸν ἡνίοχον, καταφρονέσαντες τῆς μειρακίου, βιαιότερον ἤλαυνον, καὶ τὰ δεινὰ ταῦτα ἐποίουν. ὁ δὲ τὰς ὠίας ἀφεὶς, εἶμαι, ἀλλως μὲν ἐπίσης, οὐκ ἐς ἔχετο τῆς ἀσυνοργ. ἀλλὰ ἐκείνου τι ἔδει ἴσα τῶν ἵππων, ἀμήχανοι, ὦ Ζεῦ, ἐκεῖνον τὸ πῦρ ὅ. Ζ. ἐκεῖνο λέγεις, τοιχωρυχα τολμήσας; νῦν μὲν ἔμ συγγνώμων ἀπονέμω σοι. ἐς δὲ τὸ λοιπὸν, ὦ τι ὅμοιον παρανομήσῃς, ἢ τινὰ τοιοῦτον σεαυτοῦ διάδοχον ἐκπέμψῃς, αὐτίκα εἴσῃ, ὁπόσον τ σὸ πυρὸς ὁ Ἅιδαν νὸς πυρολιστρ. ὥσ ἐκεῖνον μὲν οἱ ἀδελφαὶ ταφίτυσαν ἐπὶ τῷ Ηριδανῷ, ἵνα πρ ἴπιν σφ ἐνδιφρεύδεις, ἤλικτρον ἐκ αὐτῷ λαμπύσαι, ἢ ἀγειροι γε γνέσθωσαν ὧδε τῷ πάθει. σὺ δὲ συμπηξάμενος τὸ ἅρμα (λαῖτα γε γὰρ

si non recta uia ageret. At tu le (puer enim erat) conscen so tanto igne, & uastæ adeò profunditati superne incum bens, ut consentaneũ est, ob stupuit. Equi uerò ut senserũt non me esse eum qui conscen dissem, contempto adolescentulo, & uia diuerterũt, et hæc tanta mala perpetrarunt. Ille autẽ dimissis habenis, metuens, opinor, ne excideret ipse, iugum currus apprehen dit ac tenuit. Sed & ille iam pœnas suas dedit: & mihi, Iupiter, satis supplicij luctus hic est. IVP. *Satis autem, qui talia ausus fis? At nunc quidem ueniam tibi tribuo: decæterò autem si quid simi le deliqueris, aut talem aliquem successorem tibi emiseris, statim senties quãto igne tuo fulmẽ nostrum plus ignis habeat. Quare illum quidem sorores ipsius sepulchro tradant iuxta Eridanũ, quo loco etiam decidit curru excussus, electrum ipsi illachrymantes: deinde & in populos conuertantur præ dolore. tu uerò compacto curru (fractus enim*

γε γαρ περὶ ἐμοῦ αὐτοῦ, καὶ ἅτορ & τῶν ταχῶν σωτέτειμαι ἅπαντα) ἐλαυνε, ἀναγαγὼν τὰς ἵππους· ἀλλὰ μίμνησο τούτων ἁπάντων.

enim temo ipsius est, & altera rotarum comminuta) aurigare, iunctis denuò equis: ac uide, ut memineris horum omnium.

GILBERTI COGNATI

Annotationes.

a Commisso curru.) De eo quòd Phaeton currum Solis perperàm ducens, è curru patris Solis deturbatus à Ioue sit. Fabula omnibus nota, ex Ouid. lib. 2. Metamorph. b Clymene.) Clymene Oceani & Thetios filia: quæ, quia forma præstabat, Soli placuit, ex quo peperit Phaetontem, & sorores eius.

IOANNIS SAMBVCI

Annotationes.

Ἐξηγητικὸς, κατηγορητικὸς, καὶ ἀπολογητικὸς. De eo quòd Phaeton currum Solis perperàm ducens punitus sit.

Qualia fecisti.) κατηγορία κατα σοφιστῶν. Et in summa.) συγγνώμης καὶ συγγνώμην. Talem nobis.) ἐπιφώνημα. Peccaui, Iupiter.) Concessio per deprecationem. Nam unde uel spe rare.) Prætexit ignorantiam. An non noras.) Inficiatio ignorantiæ. Si quis etiam.) συγγνώμης ἀπὸ τῶν ἐκβάντων κακῶν κακῶ συγγνώμην. Ille autem.) Secunda pars. Equidem hæc omnia sciebam.) ὁμολόγησις. Postquam autem.) ἀντιφάσεως ἀπὸ τῶν αἰτιῶν εἰσηγητικῶν. Dixi autem etiam.) Respondet ad secundam partem, quòd non ignorauerit, quia præmonitus fuerit. At ille puer.) ἀφήγησις. Sed & ille.) Occupatio. Et mihi Iupiter.) Inficiatio. Errati ueniam impetrat. At nunc quidem.) ἐκπλῆξις, cõminatio. Quare illum.) αἰ προσαξίς. Ac uide.) Commonitione concludit.

MARINI DIALOGI.

ARGVMENTVM IN eosdem.

Neq; horum dialogorum diuersa aut alia ratio est, quod ad occasiones & argumenta pertinet, quàm superiorum. Nam & ipsi ex Homericis ac Tragicis fabulis desumpti sunt, & eadem elegantia ac festiuitate nitent: nisi quòd omnes (quod idem tamen & in superioribus propè fit) de rebus amatorijs tractant. Vnde illud quoq; uerisimile est, Lucianum ostendere uoluisse, quòd quæcunq; sub hac tota mundi machina mouentur & uiuunt, inter cæteros affectus præcipuè amori obnoxia sint, ac uoluptatem appetant. Illumq; adeò generalem quendam omnium tam deorum quàm hominum domitorem esse. Quòd autem deos maximè ex amore desipere atque insanire, deinde & uoluptatibus deditos esse fingit, ex professione sua facere uidetur. Fuit enim, quanquam omnibus philosophorum factionibus ex æquo propè infestus, ad Epicuream tamen magis quàm cæteras inclinatus, qui & uoluptatem finem bonorum asserebant, & deorum prouidentiam negabant. Id quod cùm alibi passim, tum in Demonacte, & in Cœcilio deorum animaduertere licet.

ΚΥΚΛΩΠΟΣ ἢ Ποσειδῶνος. CYCLOPIS ET Neptuni.

Iacobo Micyllo interprete.

CYCLOPS.

Ὦ πάτερ, οἷα πέπονθα ὑπὸ τῆς ἀπαράτου ξένου, ὃς μεθύσας, ὕβρει πύφλωσέ μι, λοιμωμενέϊ ἐπιχείρησας. ΠΟΣ. τίς γὰρ ὁ ταῦτα τολμήσας, ὦ Πολύφημε; ΚΥΚ. τὸ μὲν

O Pater, qualia passus sum ab execrabili isto hospite, qui me inebriatũ excæcauit, somno grauatũ aggressus. NEP. Quis uerò est qui isthæc facere ausus fuit, Polypheme? CYC. Principiò quidem seipsum

πρῶτον, Οὔτιν ἑαυτὸν ἀπεκάλει· ἐπεὶ δὲ ἀπέφυγε, καὶ ἔξω τῶν βελῶν, Ὀδυσεὺς ἐνομάζεσθαι ἔφη. ποσ. οἶδα, ὃν λέγεις, τὸν Ἰθακήσιον, τὸν Ἰλίῳ δὲ οὐ πλεῖ. ἀλλὰ πῶς ταῦτ' ἐπράξω, ὦ δεῖνα, καὶ πάνυ ἀθαρσὴς ὤν; λύκ. λατόμιόν τι ἦν τῷ ἀνδρὶ, ἀπὸ τῆς νομῆς αὐτὸ ὀρύξας, πετρῶν τινων, ὠδίνουσι λύουσι μυλωνίτῃ τοῖς πολιτικοῖς. ἐπεὶ δὲ ἔβηκα τὴν θύραν τοῦ πώματος (πίθος δέ ἐστι μέγας καὶ μεγάλης) καὶ τὸ οἶνος ἀναδραμὼν, ἐπιπλήσας αὐτοῖς ἐξέβαλον. ἐγὼ δὲ συλλαβὼν αὐτῶν τινας, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, λατόμιον λαβὼν ἐντὸς. ἐνταῦθα ὁ πανοῦργος καὶ ἐμὲ ἐξηπάτησεν, ἀπὸ Οὔτιος, ἀπὸ Ὀδυσσεύς ἦν, εἶδόσί μοι τὴν φάρμακα μήτε ἰσχύος, ὑδαρῆ καὶ ἄοσμον, ὥστε λαθεῖν πιόντα μὴ παραχωλίσαι. ἄπαυστα γὰρ οὐδὲν ἐκέκραγε μοι πορφυρίδιον πίνοντι, καὶ τὸ σπήλαιον αὐτὸ ἀνεστρέφετο,

seipsum Neminem uocabat: postquam autem effugit, atq; extra tela, ut dicitur, fuit, Vlyssem nominari se aiebat.

NEPT. Noui quem dicis, Ithacensem illum: ex Ilio autem nauigabat. Sed quo pacto hæc peregit, quum alioqui nō ita audax atq; animosus sit? CYCL. Deprehendi in antro, è pascuis domum reuersus, multos quosdam, insidiantes uidelicet pecuarijs. Posteaquam autem apposui foribus operculum (saxum autē quoddam mihi est perquàm magnum) atq; ignem resuscitaui, accensa arbore quam de mōte mecum ferebam, uisi sunt abscondere se se parare. Ego uerò comprehensis ipsorum quibusdam, ut par erat, deuoraui, ut qui prædones essent. Hic igitur uersutißimus ille, siue Nemo, siue Vlysses fuit, dat mihi bibere, infuso quodam ueneno, dulci illo quidem, & fragranti, cæterùm ad insidias struendas præsentißimo, & maximè turbulento. nam statim omnia uidebantur mihi, postea quā bibissem, circumagitari, & antrum ipsum inuertebatur,

ἀλλ' ἐκεῖνος ὅλως ἐν ἐμαυτῷ ἤμην. & prorsum apud me amplè ipse non eram: postremò autè somno correptus iacui. Ille uerò exacuato uectè, eodèq; igne succenso, insuper etiam excæcauit me dormientem: & ex eo iam tempore cæcus tibi sum Neptune. NEP. Vt alte nimis dormisti, fili, qui nõ interea exilueris, cum excæcareris. Vlysses igitur ille quo pacto effugit? Nõ enim, sat scio, potuit dimouere saxum à foribus. CYC. At ego amoui ipsum, quo facilius illum comprehenderem inter egrediendum. Ac collocato meipso ad fores, extentis manibus uenabar, solis dimissis in pascua ouibus, et arieti negocio dato, quæ nam ipsum agere pro me oporteret. NEP. Intelligo rem. Sub illis latuit te, clàm se subducès. At cæteros certè Cyclopas conueniebat te inuocare contra ipsum. CYC. Conuocaui illos, pater, atq; etiam uenerunt: sed postquã me interrogassent insidiatoris nomen, atque ego dicerem Neminem esse: insanire me arbitrati, relicto me

τὸ ἀπιδυτὸν, ὅτω ἰατροσοφίσα τό μι ὁ ἰαταράτ& τῷ ἐνόμα τι. ηκὲι ὃ μάλιστα ἰώιασί μι, ὅτι ηκὲι ἐνεκίσωρ ἰμοὶ τῶν συμφο ραὶν, ἐδ' ὁ πατὴρ, φησιν, ὁ Πο σειδῶν ἰάσεταί σι. Πο. δάρσει, ὦ τίνυον· ἀμωνῦμαι γὰ αὐτὸν, ὡς μάδη ἴτι ὦ ἢ πήρωσίν μοι ὀφθαλμῶν ἰᾶσθαι δόλώατον. τὰ γοῦν τῶν πλείστων τὸ σώ ζειν αὐτὸς, ἢ ἀπολλύναι ἐπ' ἰο μοὶ πρόσιστι· πλᾶ ἦ ἔτι.

Eto me iterum diſceſſerunt. Ita impoſuit mihi execrabilis ille, nomine. Et quod omniũ maximè mihi ægrè fuit, cõtumelioſe obiecta mihi clade hac: Ne pater quidẽ Neptunus, inquit, leuabit te hoc malo. N E P. Confide fili. ulciſcar enim ipſum, ut ſentiat, etiamſi cæcitatem oculorum mederi non queam, nauigantes certè tamen ſeruare uel perdere, penes me eſſe. nauigat autem adhuc.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

Ὀδυσσεὺς, ἀνηγμένος, καὶ παραμυθούμενος: quomodo Vlyſſes Polyphemum excęcauerit.

Commemorat Cyclops ſe oculo ut ſpoliarit Vlyſſes,
Is mario porxit dum cyathum ille mero.
Non potuit durare diu Polypheme tyrannis,
Cogeris en pœnas ſoluere promeritas.

O pater.) ἡ πρόθεσις narrationis βραχιολῶ cõtinens. Quis uerò.) ἐρώτησις βραχὺ τοῦ προσώπου. Principiò quidem ſeipſum.) ἀφήγησις αὐτοῦ. Noui, quem dicis.) μεταβασις ad φόβον, id eſt modum. Deprehendi in antro.) ἀφήγησις rei peritę ut geſtæ, eiusq; modi occaſio. Poſteaquam.) Facta antecedentia Cyclopis. Ipſorum quibuſdam.) ſociorum Vlyſsis. Odyſſ. 9. Aeneid. 3. Nam ſtatim omnia.) Ab effectu uini. Poſtremò autem.) ταμείου. Inſuper etiam.) ἐπιβαν. Et ex eo tempore.) τὰ μεταξὺ γενόμενα. At cęteros certè.) τὰ ἀπόμενα. Ita impoſuit.) ἐπιφώνημα ἀγανακτητικὸν. Obiecta mihi clade hac.) Inſultatio Vlyſsis. Confide fili.) παραμυθία καὶ πίστις.

ΑΛΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ.

ALPHEI ET Neptuni.

Iacobo Micyllo interprete.

NEPTVNVS.

ΤΙ τοῦτο, ὦ Ἀλφειέ, μόνος τῶν ἄλλων ἐμπεσὼν εἰς τὸ πέλαγος, ὅτι αὐτομάτως γυναικὶ τῇ ἁλμυρᾷ, ὡς ἔοικε, ποτὲ μὲν ἀφανὴς, οὐδὲ αὐτὸς αὑτοῦ σαφὴς τὴν διαχυθεὶς, ἀλλὰ διὰ τῆς θαλάττης ξυνιστὰς, καὶ γλυκὺ φυλάττων τὸ ῥεῦμα, ἀμιγὴς ἔτι καὶ ἀβαφὴς ἐπάγῃ, ἐν οἷς δὲ πολὺς βυθὸς ὑποδύς, ἀκαθάρτοις λάθρα καὶ ὀρωρόσι, καὶ ἰσοπαχὲς αὐανύψῃ πως, καὶ αὖθις αὐαφαίνων σαυτόν; ΑΛ. ὄρωτικόν τι τὸ πρᾶγμά ἐστιν, ὦ Ποσείδον, ὅτι μὲν ἐλιγχε. ἐξάδυς ἢ καὶ σὺ τὴν θαλάττης. ΠΟ. γιγνώσκεις, ὦ Ἀλφειέ, ὃ νύμφης ὄλεθρος, ὃ καὶ τὴν Νηρηΐδων αὐτῶν μιᾶς; ΑΛ. ἔοικε, ἀλλὰ παῦσαι, ὦ Ποσείδον. ΠΟ. οὐ δὴ πᾶσί γε αὖτα ῥᾴδια; ΑΛ. νῦν σιωπὴς ὅτι σικελικὴν, Ἀρέθουσαν αὐτὴν καλέσω. ΠΟ. οἶδα, ἐπεμνήσθη, ὦ Ἀλφειέ, τῆς Ἀρέθουσ

QVid hoc, Alphee, q. tu solus aliorum in mare delapsus, neq; cum sal sugine miscris, perinde ut solent cætera flumina omnia: neque cohibes teipsum aquis diffusis, sed per mare ueluti concretus, ac dulci custodito fluore, incorruptus etiam & purus cursu laberis? nescio quo locorũ in profundũ teipso, quemadmodũ gauiæ atq; ardeæ faciũt, submerso. ac uiderisrursum emergere quoque alibi, & teipsum iterum spectandũ exhibere. AL. Amatoria quædã res hæc est Neptune: quamobrem ne mihi uitio uertas. Amasti quidẽ & ipse sæpenumero. NEP. Mulierẽne, Alphee, an nympham amas, an etiã Nereidum ipsarum unã aliquam? AL. Nõ, uerùm fontem Neptune quendã. NEP. Vbi igitur terrarum ille manat? AL. Insularis est, in Sicilia, Arethusam ipsum uocant. NEP. Scio; non deformem sanè, Alphee, Arethusam

σαν, ἀλλὰ διαυγὲς τέ ὄδωρ, καὶ διὰ βαθυροῦ αὐλυβίσα, καὶ τὸ ὕδωρ ἐδιπαρίπτα τοῖς ψηφίσιν, ὅλον ὑπὸ αὐτῶ φαινόμενον ἀργυροῦν λίς. ΑΛ. ὡς ἀληθῶς οἶδα τὴν πηγὴν, ὦ Πόσειδον, παρ' ἣν ἀνύεις ἐν ἀπροχωμαι. Ποσ. ἀλλ' ἀπιθι φίλ, καὶ σὺ τύχα ἐν τῷ ὄρωτι. ἀνάγε δή μοι ἀπέ, πῶς τὴν Ἀρέθυσα σαν ἐδδὸν, αὐτὸς φίλ Ἀρκὰς ὤν; ὃ ὢ ἐν Συρακούσαις ἔτην. ΑΛ. ἐπαγόμενόν με ἱματίχεις, ὦ Πόσειδον, φορίοργα ὄρωτ. Ποσ. οὐ λέγεις. χώρει παρὰ τὴν ἀναπαυόμενόν, καὶ ἀναδὺς ἀπὸ τ' θαλάττης, ξυναυλίσῃ μίχνυσο τῇ πηγῇ, καὶ ἐν ὕδωρ γίνεσθε.

thusam amas: sed et liquidus fons ille est, & perpurũ scaturiendo ebullit: atq; ipsi aquae etiam calculi gratiã addunt, supra quos tota ea uelut argentea apparet. AL. Vt uerè nosti fontẽ hunc, Neptune: ad illum igitur abeo nunc. NEP. Sed abi quidẽ, & feliciter utere amore. Illud aũt mihi dic, ubi tu Arethusam conspicatus es, Arcas ipse cum sis, fons autẽ ille in Syracusis manet? AL. Properantẽ me moraris Neptune, curiose nimis interrogando. NEP. Probè dicis. Abi igitur ad amatum, ac emergens iterum è mari, eodem alueo cum fonte illo miscearis, & in unam aquam redigamini.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

Ἐρωτικαλικὸς καὶ λιγγλικὸς. Quòd Alpheus amnis dulcem in mari aquam retineat.

Alpheus nulla inficitur salsugine Ponti,
Naturam retinet semper ubiq; suam.
Neptuno quosdam simul hisce fatetur amores,
Arcas imit thalamum sæpe Syracusiæ.

Quid hoc.) Propositio. Δαιμασικὴ κατ' ἀφήγησιν μακροτέραν, καὶ λιγγλική. Amatoria quædã.) ἀπόκρισις. Mulierém ne) ἐρώτησις περὶ τ' ἱρωλικοῦ τούτου. Insularis est.) λιήγησις, interfatio de loco. Non deformem.) ἀπόκρισις. Vt uerè nosti.) ἐπίκρισις. Liquidus fons.) Laus fontis. Ad illũ igitur.) Discessus quasi colloquentiũ. Δαίμασις. Properantem me.) Reprehensio morantis.

MENE-

ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΩΣ.

MENELAI ET Protei.

Eodem interprete.

MENELAVS.

Ἀλλὰ ὕδωρ μέν σε γίνεσθαι, ὦ Πρωτεῦ, ἐκ ἀπίθανον, ἐπεὶ καὶ θαλάττιόν γε ὄντα, καὶ λέοντα ἔτι φορητόν. καὶ ἐς λέοντα ἐπάγει ἀλλαγέντα, ἴμως οὐδὲ τοῦτο ἔξω πίστεως. εἰ δὲ καὶ πῦρ γίνεσθαι δυνατὸν ἐν τῇ θαλάττῃ οἰκοῦντα, τοῦτο πάνυ θαυμάζω, καὶ ἀπιστῶ. ΠΡΩ. μὴ θαυμάσῃς, ὦ Μενέλαε· γίγνεται γάρ. ΜΕΝ. εἶδον καὶ αὐτός. ἀλλά μοι δοκᾷς (ἐρήσεσθαι γὰρ ἤδη σε) γυναῖκάν τινα προσάγειν τῷ πράγματι, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἐξαπατᾶν τῶν ὁρώντων, αὐτὸς δὲ μὴ τοιοῦτο γιγνόμενος. ΠΡΩ. καὶ πῶς ἂν ὁ ἀπάτην ὧδε τοσαύτην ἐναργῶν γένοιτο; ἢ καὶ ἀνιωμένοις τοῖς ὀφθαλμοῖς ἄλλον, ἢ ὅσα μετεπέπλασα ἐμαυτόν; εἰ δ' ἄπιστᾷς, καὶ τὸ πρᾶγμα ψεύδεις ἄνευ δολοῦ, φαντασίαν

AT in aquam cõueriti te Proteu, incredibile adeò non est, marinus utiq; cum sis: etiam arborem fieri, tolerabile: præterea & in leonem aliquando muteris licet, tamen neq; hoc supra fidem est. Quòd si autem & ignem fieri te possibile est, cum in mari habites, hoc omnino miror, neq; adducor ut credam. PRO. Ne mireris Menelae: fieri enim soleo. MEN. Vidi equidem ipse: ueruntamẽ uideris mihi (dicetur enim hic apud te) præstigias quasdam adhibere rei, atque intuentium oculos decipere: quũ interim ipse nihil tale fias. PRO. Et quæ nam adeò deceptio in rebus sic manifestis fieri queat? An non apertis oculis uidisti, in quàm multa ipse me transformauerim? Quòd si uerò non credis, & res hæc tibi falsa uidetur, nempe apparentia

φασία τις πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὑφαμένη, ὑπεδὰν πῦρ γένωμαι, προσενεγκέμοι, ὦ γεναιότατε, τὴν χεῖρα. ἔδοξε γὰρ ἐμοὶ ὁρῶν μόνον, ὑπὸ τοῦ πάθους τούτου προσέχειν. Μεν. ὄκ ἀσφαλὲς ὦ θαῦμα, ὦ Πρωτεῦ. Πρω. σὺ δέ μοι Μενέλαε λοκεῖς ἄλλο τι λύπουν ἰωρακέναι πώποτε, ἢ τὸ πάσχειν ὑ ἰχθὺς αὐτόν, ἐδέν ναι. Μεν. ἀλλὰ τὸν μὲν πολύποδα ἔδον ἃ πάσχει ἦ, ἐδέως ἂν μάθοιμι παρὰ σοῦ. Πρω. ὁ πόῖα ἂν πέτρα προσελθὼν ἁρμόσῃ τὰς διοτύλας, ἢ προσφὺς ἔχηται διατὰ τὰς πλεκτάνας, ἐκείνῃ ὅμοιον ἀπεργάζεται ἑαυτὸν, ἢ μεταβάλλει τὴν χρόαν, μιμούμενος τὴν πέτραν, ὡς ἂν λάθῃ τὸς ἁλιέας, μὴ διαλλάττων, μηδὲ φανερὸς ὢν διατέτατο, ἀλλ' ἰσοπὸς τῷ λίθῳ. Μεν. φασὶ ταῦτα, τὸ δὲ σὸν πολλῷ παραδοξότερον, ὦ Πρωτεῦ. Πρω. σὺν οἶδα, ὦ Μενέλαε, τίνι ἂν ἄλλῳ πιστεύσαις, τοῖς σεαυτοῦ ὀφθαλμοῖς ἀπιστῶν. Μεν.

rentia quædam inanis ante oculos obuersans, posteaquã ignis factus fuero, applica mihi heus generose tu manum: nimirum senties, uidear'ne tantum ignis, an & urendi uim habeam. MEN. Periculosum est experimentum hoc, Proteu. PROT. At tu Menelae uideris mihi neque polypum uidisse unquã, neq; etiam quid pisci huic accidere soleat scire. MEN. Verum polypum ipsum quidem uidi: quæ uerò accidant illi, libenter ex te cognouerim. PRO. Cuicunque saxo accedens acetabula sua applicuerit, atque affixus inhæserit cirramentis, illi seipsum simile efficit, mutat'que colorem, imitando saxum: quo ui delicet lateat piscatores, nihil ab illo uarians, neque ob hoc manifestè apparens, sed omnino saxum referens. MEN. Ferunt hæc: sed tuũ hoc multo magis omnem opinionem excedit, Proteu. PROT. Nescio Menelae, cui nam alteri facilè credas, qui tuis ipsius oculis non credas.

MEN.

Μεν. ἰδὼν ἔοικα. ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα τοιοῦτόν ἐστιν, οἷον αὐτὸν πῦρ καὶ ὕδωρ γίγνεσθαι.

MEN. Videns equidem uidi: sed tamen res ipsa monstro similis est, eandem uidere licet ignem atq; aquam fieri.

GILBERTI COGNATI *Annotationes.*

Protheus deus marinus, Oceani & Thetyos filius, Iliaci belli tempore quum Aegyptus rege careret, in regem assumptus est, quem Aegyptij Cetea appellabant. Hunc artium peritum fuisse tradunt, Homerus Odyss. 4. & Vergilius itē quarto Georgicorum, & in uarias se formas uertere solitum: ut nūc animal, quandoq; arbor, aut ignis, aut aqua, aut quid aliud uideretur. Quod figmentum Diodorus libro 2. sequutus Herodotum, ad Aegyptiorum regum morem refert, quibus familiare fuit, leonis aut tauri, uel draconis priorem partem in capite gestare, necnon arborem, quin ignem quoque, principatus insignia. Idem Lucianus in cōmentario De saltationibus, Protea illum in uarias se demutantem rerum facies, nō ferè alium intelligit, quàm saltatorem eximium, ad effingendum quicquid omnino collibuisset, ueluti Empusa, docilem. Heraclitus Pōticus diuersam his colligit allegoriam. A' Proteo natum est adagium hoc, Πρωτέως ποικιλώτερος, id est Proteo mutabilior: quod in uasfrū & uersipellem cōpetit. Plato in Ione: ἀλλ' ἀτεχνῶς ὥσπερ ὁ Πρωτεὺς πανδαίκτης γίγνη. id est, Sed prorsus Protei in morē, in omnem speciem uerteris, sursum ac deorsum teipsum distorquēs.

Verùm polypum.) De polypi uario ingenio meminit Plinius libro 9. cap. 29. Præterea Plutarchus in libello περὶ πολυφιλίας, ex Thcognide:

πολύποδ' οὐον ἔχεις πολυπλόκον, ὅς τοι ἀεὶ
τὴν προσομιλίξῃ, τοίσδ' ἰδάλλεται ἰφάνην. Id est:

Mentem habeas uafri polypi, qui protinus illa
Se quibus admorit, saxa colore refert.

Idem Lucianus in eo qui περὶ ὀρχήσεως inscribitur, ex Pindaro opinor: ποντίᾳ θηρὸς ἀκραῖς νόον ἴσχων. id est, marinæ beluæ mentem habens.

IOAN.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

Μυθινὸς, quòd Protheus cùm in uarias formas, tum in ignem, &c. conuertatur.

Proteus se in uarias gaudet conuertere formas,
In pelagi qui se continet usq; specu.
Fit lignum, fit aqua, & fulua cernice leæna,
Flamma etiam formam suscipere est solitus.

At in aquam conuerti.) ὁμολογία. Quòd si autem.) ἀφαί ρεσις. Ne mireris.) Assueratio. Vidi & ipse.) Obiectio. Et quænam.) Refutatio. Apertis oculis.) A testimonio Menelai. Quòd si uerò non.) ἄλλη τίσις ἀπὸ παθόντων. Nimirum senties.) πρόρρησις. At tu Menelae.) Ab exemplo simili. Verùm polypum.) ἀξίωσις. Cuicunq; saxo.) ἀφήγησις. Illi seipsum similem efficit.) De polypo pisce, eiusq; in uarias res transformatione. Erunt hæc.) Concessio. Sed tuum hoc.) Correctio. Nescio Menelae.) Cõclusio.

ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΝΕΠΤΥΝΙ ΕΤ
περὶ Δελφίνων. Delphinum.

Eodem interprete.

NEPTVNVS.

Ἔγε, ὦ Δελφῖνες, ὅτι ἀεὶ φιλάνθρωποί ἐστε, καὶ πάλαι μὲν τὸ Ἰνοῦς παιδίον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐκκομισάντες, ἐπεδείξαμεν ἀπὸ τῶν Σκιρωνίδων μετὰ τῆς μητρὸς ἐκπεσόν. καὶ τῶν σὺ ἔτι διαφερόντως τὸν ἐν Μηθύμνῃ ἀνάλαβὼν, ἐξενέγκῃς ἐς Ταίναρον αὐτῇ σκευῇ καὶ κιθάρᾳ, ὃν ἀβιώτως καὶ κακῶς ὑπὸ τῶν ναυτῶν ἀπολλύμενον.

Laudo, a rectè facitis Delphines, q̃ semper amantes hominũ estis. Nã et olim Inus filium in Isthmũ portastis, exceptũ à Scironijs scopulis, unde cũ matre præcipitatus fuerat: et nũc tu citharœdo istо Methymnensi cũ ipsо ornatu et cithara recepto, in Tænarũ enatasti, neq; passus indignè à nautis perire illũ.

Διὰ. DEL.

Διλ. μὴ δαιμόνιε, ὦ Ποσειδον, ἀ τὸς ἀνθρώπους ἵν ὠφελῶμεν, ἢ ἀνθρώπων γε ἕνεκα αὐτοὶ ἰχθύδες γεγόναμεν. Πο. καὶ μέμφομαί γε τῷ Διονύσῳ, ὅτι ὑμᾶς διαπεπαυμαχέσας μετέβαλε, δέον χαρώσασθαι μόνον, ὥσπερ τοὺς ἄλλους ὑπηγάγετο. ὅπως γοῦν τὰ διατὰ τὸν Ἀρίονα τοῦτον ἐγένετο, ὦ Διλφίν; Διλ. ὁ Περίανδρος, οἶμαι, ἔχαιρεν αὐτῷ, καὶ πολλάκις μετεπέμπετο αὐτὸν ἐπὶ τὴν τέχνην. ὁ δὲ πλουτήσας παρὰ τοῦ τυράννου, ἐπιθυμήσας πλεῦσαι εἰκαδε, δι' τῶν Μήθυμναν, ἐπιδεδέξασθαι τὸν πλοῦτον. καὶ ἐπιβὰς πορθμέου τινὸς διακόρου ἀνδρῶν, ὡς ἐδόκει, πολλῶν ἄγαν χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ἐπεὶ διατὰ μέσον τὸ Αἰγαῖον ἐγένετο, ἐπιβουλεύσειν αὐτῷ οἱ ναῦται. ὁ δὲ (ὑπενοήμων γὰρ ἅπαντα, παρανέων τῷ σκάφει) ἐπεὶ ταῦτα ὑμῖν δέδοικα, ἔφη, ἀλλὰ τῶν σκευῶν ἀνάλαβέτε μοι, καὶ ἅσαντα ὀλιγόν τινα

DEL. Ne mireris, Neptune, si hominib. benefacimus: nam & ipsi ex hominib. pisces facti sumus. NEP. Atq; equidem ob id reprehendo Bacchum, q̃ uos nauali prælio superatos ita transformauit, cum deberet captiuos solum in deditionem accipere: quemadmodũ & cæteros in potestatem redegit. Sed quo pacto cum Arione hoc quod accidit, sese habet? DEL. Periander iste, puto, delectabatur homine, ac sæpe illum ad se accersebat artis gratia. Ille autem diues iam factus à tyranno, cõcupiuit, nauigando in patriam, Methymnam uidelicet, spectandus ibi diuitias suas exhibere. Ac cõscensa ad trajciendum naui hominum quorundam scelerato rum, postea quam cognitus est multum auri secum ferre, ubi ad medium fermè Aegæũ peruentum fuit, insidiari illi nautæ cœperũt. Ille uerò (nam auscultabã omnia, iuxta nauigium natando) Quoniã hoc uobis ita uisum est, inquit, at me saltem assumpto ornatu, & decantato prius mihi ipsi funebri aliquo

ἐννε ἐπ' ἐμαυτῷ, ἐπόησα ἐμαυτὸν τι ῥίψασα ἐμαυτὸν. ἐπέρριψαν οἱ ναῦται, ἡδὺ αὐλήσαντος τοῦ συρίσκου, καὶ ἅμα πάνυ λιγυρῶς, καὶ ἅτε σφόδρα εἰς ἦθος ᾄδοντος, ὡς αὐτίκα πάντας ἀπολαῦσαι μέλους. ἐγὼ δὲ ὑπολαβών, καὶ αὐτὸς μέλπω αὖτε, ἐξηνδρίαμαι ἔχων εἰς ταίναρον. ΠΟ. ἐπαινῶ σε φιλομουσίας· ἄξιον γὰρ τὸν μισθὸν ἀποδίδωμι σοι ἀντὶ τῆς ἀκροάσεως.

bri aliquo carmine, uolentē ſinite præcipitare meipſum. Conceſſerūt nautæ. Tum ille aſſumpſit ornatum, & cecinit admodum lene ac blandū quiddā, atq; ita in mare præcipitauit ſeſe, tanquā ſtatim omnino moriturus. Ego uerò excepto atque impoſito illo, enatauī unà cum ipſo in Tænarum. NEP. Laudo ſtudium erga Muſicam tuum. dignam enim mercedē retuliſti ipſi pro eo quod auſcultaras.

GILBERTI COGNATI

Annotationes.

a Rectè facitis Delph.) Delphines ingenti amore homines, præcipuè pueros proſequi ſolent, & dorſo acceptos ultrò citroq; per mare incolumes uectare ac reducere: qui ſi quo caſu poſtea intereunt, uocem edunt humanis gemitibus ſimilem, & ipſi tandē mœrore confecti moriuntur. Refert aliquot exempla noſter Lucianus in nauigio ſeu uotis, & Plinius lib. 9. cap. 8. muſicis harmonijs mirificè demulcentur.

IOANNIS SAMBVCI

Annotationes.

Διογενικὲς: Delphinos amatores eſſe hominum, & ab aliquo iſtorum Arionem eiectum à prædonibus in mare tranſuectum eſſe.

Mira eſt Delphinum uerè natura, quòd omnes
Sic redamant homines, haudq; perire ſinunt.
Euadit mortem Cithara ſubmerſus Arion:
Muſica nam curas pectora mœſta leuat.

Laudo, rectè facitis.) Collaudatio à φιλανθρωπίᾳ. Nam & olim.) Probatio à signis antecedentibus & coniunctis. Et nũc tu.) Ἀποσκοφὴ ad unum Delphinem, qui exportauit Arionem. Ne mireris Neptune.) ἀπόκρισις αἰτιολογικὴ à coniugatis. Atq; equidem ob id.) μίμησις ab iniusto. Quemadmodum & cæteros.) Ab exemplo. Sed quo pacto cum Arione.) παράσκευὴ ad fabulam de Arione. Periander iste nuto.) Narratio à persona regis Corinthi. Ac conscensa.) τὰ πραχθέντα. Nam auscultabam.) Gellius lib. 16. cap. 19. ex lib. 1. Herodoti. Laudo studium.) Collaudatio à gratitudine.

MORTVORVM DIALOGI.

ARGVMENTVM IN *eosdem*.

Quanquam ex eadem occasione & hi dialogi, quibus inferorum querelæ, iudicia, pœnæ, & id genus alia describũtur, exceptis paucis quibusdam, quorũ argumenta de suis temporibus sumpsisse Lucianus uidetur, cum superioribus prognati sunt: alium tamen atq; diuersum ab illis finem habent, aliaq; monent ac docent. Suprà enim amores & affectus deorum tractantur: at hic illud indicatur, atq; etiã oculis penè subijcitur, quòd apud Inferos, & eos iudices quorum sententiæ post hanc uitam subeundi omnes sumus, nulla personarum ratio, nulla potentiæ, diuitiarum, honorum, famæ, aut cuiuscunq; fortunæ æstimatio futura est: sed quòd omnes, quod ad conditionẽ attinet, æquales futuri, & pro eo ac quisque in hac uita se gerit & meretur, supplicium aut præmium accepturi sumus. Tametsi illud quoque non ignorem, Lucianũ ex ironia magis pleraq; hæc, quàm quòd ita animo senserit, dixisse uideri posse, utpote Epicureũ, &, ut ab alijs uocatur, ἄθεον, qui neq; de dijs, neq; de immortalitate animarum rectè quicquã senserit. Verum tamen etiam alias, cum de ueris moribus philosophorum scribit, ut in Nigrino, Demonacte, & cæteris quibusdam, eiusmodi de præsentis uitæ rebus & actionibus præcipit & tradit, quę illum haud dubiè de futura quoq; nonnihil cogitatione ac sensu præcepisse confirmare possint. Vtut autem hæc se habent, digni tamen dialogi

isti sunt

sint qui legantur, & ob oculos quàm sæpissimè reuocentur: uel ob hoc solum, ut à cupiditatibus ac rerum externarum desiderio mentem auocemus, & ad illud respiciamus, quod poeta dixit: Puluis & umbra sumus. quodq; post hãc uitam neq; opes, neque potentia, neque ullæ aliæ fortunæ defunctos sequentur aut iuuabunt.

Operæpretium facturum me spero, si huc adscripsero incerti Autoris græcum Epigramma, ab hoc argumento non alienum: cuius uersionem ex Ausonio subijciemus.

Ελθων εἰς ἀίδην, ὅτε δὴ σοφὸν ἴδεν Διογένης ὁ Κυνικὸν, Κροῖσον ἐλων ἐγέλα.
Καὶ γράσας ὁ γέρων τὸ Κιβώτιον ἔγγυς ἰόντα τοῦ πολύν ἐκ πολλαμοῦ χρυσὸν ἀφυσαμένα
Εἶπεν, ἐμοὶ Θ' νῦν πλείων τόπος ἔσσα γάρ οὐχ ὡς σὺ φέρω σὺν ἐμοὶ Κροῖσε. σὺδ' οὐδὲν ἔχεις.

Ausonius.

Effigiem rex Crœse tuam ditissime regum
Vidit apud manes Diogenes Cynicus.
Constitit, utq; procul solito maiore cachinno
Concussus, dixit: quid tibi diuitiæ
Nunc prosunt regum rex ô ditissime? cum sis
Sicut ego solus, me quoq; pauperior.
Nam quæcunq; habui mecum fero, cum nihil ipse
Ex tantis, tecum Crœse feras, opibus

Diogenes in hisce dialogis, dicteria maximè in eos iacit, qui supra mortalitatem suam efferri cupiuerunt.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΔΕΥΚΟΥΣ. DIOGENIS ET Pollucis.

Iacobo Micyllo interprete.

DIOGENES.

Ω Πολύδευκες, ἐντελλόμαί σοι ἐπειδὰν τάχιστα ἀνίλθῃς (σὺν γὰρ ὄρθρῳ, οἶμαι, τὸ ἀναβιῶναι ἄριστον

COmmẽdo tibi, Pollux, quãprimùm ad superos ascenderis (tuum enim est, ni fallor, cras reuiuiscere)

ώμιον) ἰὼ πάτερ Μένιππον τὸν λιμόκα (σὺ γὰρ εἰς ἀεὶ αὐτὸν ἐν Κορίνθῳ παῖζε τὸ Κράνιον, ἢ ἐν Λυκείῳ, τῶν ἐριζόντων πρὸς ἀλλήλους φιλοσόφων διαγελῶντα) εἰπὲ πρὸς αὐτὸν, ὅτι σοι, ὦ Μένιππε, διακελεύεται ὁ Διογένης, εἰ σοι ἱκανῶς τὰ ὑπὸ γῆς διαγεγέλασται, ἥκειν ἐνθάδε πολλῷ πλέω ὀπυιασόμενον. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἐν ἀμφιβόλῳ σοι ἔτι ὁ γέλως ἦν, καὶ πολὺ τὸ, τίς γὰρ ὅλως εἰδέναι μέλλει τὸν βίον; ἐνταῦθα δὲ ἐκ παύσου βεβαίως γελῶν, καὶ ἀπορρήτων ἀκούων, μάλιστα ἐπὶ σοὶ ἀεὶ ὀρᾷς τοὺς πλουσίους καὶ σατράπας καὶ τυράννους, ὅταν τὰ πεινῶν καὶ ἀσύμβολος, ἐκμένων οἰμωγῆς διαγινωσκομένους, καὶ ὅτι μαλθακοὶ καὶ ἀγύμναστοι εἰσι, μεμνημένοι τε αὖθις ταῦτα λέγε αὐτῷ, καὶ προσέτι ἐμπλησάμενον τοῦ πύρου ἥκειν δρόμον τινὰ πολλῶν, καὶ ἢ που σύροι ἐντὴ τριόδῳ Ἑκάτης δεῖπνον λάμπουσαν, ἢ ὡὸν ἐκ καθαρσίου, ἤτοι τοιοῦτο. Πο. ἀλλ' ἐπαγγελῶ ταῦτα,

re) ut ſicubi uideris a Menippum canem illum, (inuenies autem ipſum Corinthi circa Craneũ aut in Lyceo, deridentem cõtendentes iſtos inter ſe philoſophos) dicas illi Menippe, inquiens, iubet te Diogenes, ſi ſatis ea quæ ſuper terram ſunt, deriſiſti, quò & huc ad inferos deſcẽdas, ubi multo plura quæ rideas, habiturus es. Illic enim in ambiguo tibi adhuc riſus fuit, et frequens illud obijci potuit: Quis enim omnino ſcit, quæ poſt uitã futura ſint? Hic autem non deſines cõſtanter at que perpetuò ridere, quemadmodum ego quoq; nũc facio: & maximè poſtquã uideris diuites iſtos ac ſatrapas et tyrãnos ita humiles et obſcuros eſſe, ſoloq; eiulatu ab alijs dignoſci: tũ quòd & molles et ignaui ſunt, reminiſcẽtes eorũ quæ in uita gerũtur. Hæc illi quæſo ut dicas, & ut præterea etiã pera ueniat impleta & multo lupino, & ſicubi in triuio poſitã inueniat Hecates b cœnã, aut c ouũ ex luſtratione relictũ, aut ſimile quippiã. POL. At renũciabo hæc illi, Dioge-

ὦ Διόγενες, ὅπως ἂν σοὶ μάλιστα ἐπιτήδειός τις δοκῇ λαλῶν ἄνθρωπος; Διογ. γέρων, φαλακρὸς, τριβώνιον ἔχων πολύτρυχον, ἀπαυθ' αὑτῷ αὐθαδιπλαμένον, καὶ ταῖς ὀφρυσὶ πολυχαίτης τῶν ῥακίων ποικίλον. γελᾷ δ' ἀεὶ, καὶ ταπολλὰ τὸς ἀλαζόνας τούτους φιλοσόφους ὀφρυπλέκει. Πο. ῥᾴδιον εὑρεῖν ἀποχρῶντα τούτων. Διο. βάλε καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπάνω τινὰ λωμαί τι τὸν φιλόσοφον; Πολ. λίγι. ἐβαρύνθη δὲ τοῦτο. Διο. τὸ μὲν ὅλον, παύσασθαι αὐτοῖς παρεγγύα λαλοῦσι, μὴ πρὸς τὸ ὅλων ἐρίζουσι, καὶ λοβάλα φύσιν ἀλλήλοις, καὶ ὑροκοδείλους ποιοῦσι, καὶ τοιαῦτα ἄπορα ὀρθῶσαν διδάσκουσι τὸν νοῦν. Πο. ἀλλ' ἐμὶ ἀμαθῆ καὶ ἀπαίδευτον εἶναι φάσκουσι, μαλαγροῦντα τὴν σοφίας αὐτῶν. Διο. σὺ δ' οἰμώζειν αὐτοῖς παρ' ἐμοῦ λίγι. Πολυ. καὶ τοῦτο, ὦ Διόγενες, ἀπαγγελῶ. Διο. τοῖς πλησίοις δὲ, ὦ φίλτατον πολυδεύκιον, ἀπάγγελε ταῦτα παρ' ἡμῶν. τί, ὦ

Diogenes: sed quò melius illũ agnoscere queam, cuiusmodi facie est? DIO. Senex est, caluaster, pallio indutus lacero, & ucto cuiuis peruio, præterea & diuersorum pannorum assumentis uariegato. Ridet autem semper, ac plerunque arrogantes istos philosophos acerbè perstringit. POL. Facile erit inuenire illũ, ex his utiq; signis. DIO. Vís ne ut ad ipsos quoq; philosophos illos aliquid tibi mãdem? POL. Mandes licet. non enim graue neq; hoc mihi fuerit. DIOG. In uniuersum adhortare illos, ut desistant à nugis suis, neq; de toto cõtendant, neq; [d] cornua sibi mutuò affingant, neq; [e] crocodilos faciant, neq; huiusce modi sterilia atq; ieiuna interrogare, animũ instituãt. POL. At indoctum me & ineruditũ esse dicent, qui doctrinam illorum reprehendã. DIO. f Tu uerò plorare illos meo nomine iube. POL. Et hæc nunciabo illis. DIO. Diuitibus autem, ô lepidissimum caput, hæc nostro nomine annuncies quæso: Quid, ô

μάτιον, τ χρυσὸν φυλάττετε; τί ὃ τιμωρεῖσθε ἑαυτὲς, λογιζόμενοι τὲς τόκους, καὶ τάλαντα ἐπὶ ταλάντοις συμβιβάζοντες, ὅς χρὴ ἕνα ὀβολὸν ἔχοντας, ἥκειν μετ' ἀλίγων; ΠΟΛ. ἀγόμεθα καὶ ταῦτα πρὸς ἐκάνων. ΔΙΟ. ἀλλὰ καὶ τοῖς παλαιὸις γε καὶ ἰσχυροῖς λέγε, Μεγίλλῳ τι τῷ Κορινθίῳ, καὶ Δαμοξένῳ τῷ παλαιστῇ, ὅτι πάρ' ἡμῖν ὄντι ὑ ξανθὴ κόμη, ὄντι τὰ χαριπὰ ὑ μέλανα ἐμματα, ὑ ἐρύθημα ὑπὸ τ προσώπου ὄντι ὀξὺν, ὑ νοῦρας δύσανα, ὑ ὦμοι παρτροὶ, ἀλλὰ πάντα, μία ἡμῖν πάντες φασὶ, λερανία γυμνὰ τ πάλλης. ΠΟ. ὃ χαλιπὸν ἐδὲ ταῦτα ἀπᾶν πρὸς τὲς παλὲς καὶ ἰσχυρές. ΔΙΟ. καὶ τοῖς πένησιν, ὦ Λάκων (πολλοί δ' εἰσὶ, καὶ ἀχθόμενοι τῷ πράγματι, καὶ οἰκτίρουσθε τὴν ἀπορίαν) λέγε μήτε δακρύειν, μήτ' ὀιμώζειν, ἀνιγυσάμενοι τ̀ τῶν ἐντεῦθα ἰσοτιμίαν, ὴ ὅτι ὑψοῦμα τὲς ἐκᾶ πλουσίους ὀλίγ ἀμένους αὐτῶν. καὶ Λακω-

uani, inquiens, aurum tantopere cuſtoditis? quid autem excruciatis uos ipſos? ſuppu tantes uſuras, & talentum aliud ſuper aliud accumulantes? quos non plus quàm unũ obulum habentes uenire huc paulo póſt oportet? POL. Dicentur & hæc ad illos. DIOG. Sed & formoſis iſtis & robuſtis dicas, Megillo puta Corinthio, & Damoxeno palæſtritæ, quòd apud nos neq; flaua coma, nec cœrulei nigri ue oculi, neque rubor faciei amplius ullus eſt: neq; præterea nerui intenti & robuſti, neq; humeri laborum tolerantes: ſed omnia unus puluis, ut aiũt, nobis, cal uaria forma nudata ſcilicet. POL. Non moleſtum erit neq; hæc ad formoſos & robuſtos illos dicere. DIOG. Etiam pauperibus ô Lacon dicas licet, (multi autem ſunt quibus & ea res perquã moleſta eſt, & inopiam lugent) ut neq; lachrymentur, neq; plorent, expoſita illis æqualitate hac, quæ hic eſt: & quòd uident eos qui illic diuites ſunt, nihilo meliores q̃ ſeſe hic eſſe.

Lace-

λακεδαιμονίους ὦ τοῖς σοῖς, ταῦτα, εἰ λοιδῶ, παρ' ἐμοῦ ὑπονίμησον, λέγων ἁπλοῦν ἀδικοῦντες. ΠΟ. μηδαμῶς, ὦ Διόγνηθες, πρὸς Λακεδαιμονίους λέγειν· γὰρ αὐτοῖς μαί γε. ἄλλως τε ἴσως ἀδικεῖν, ἀπαγγελῶ. ΔΙΟ. ἀλλὰ μὲν τοίνυν, ἐπεὶ σοι λοιδῶ οὐ δοκεῖ πρεσβευτὰς, ἀπίωμεν παρ' ἐμοῦ τοὺς λόγους.

Lacedæmonijs autẽ tuis hæc, ſi uidetur, nomine meo obijcias, molles & eneruatos ipſos eſſe dicitãs. POL. Ne de Lacedæmonijs Diogenes quicquam dicas, non enim ferã: ſed quæ ad cæteros mãdaſti, ea illis renunciabo. DIO. Miſſos igitur faciamus hos, quando tibi ita uidetur: tu ue rò quibus antea dixi, ad eos ſermones hos meos deferas.

GILBERTI COGNATI
Annotationes.

a Menippum canem.) Canes enim uocantur Cynicæ ſectæ philoſophi. b Hecates cœnam.) Mos erat diuitibus, ut ſingulis mẽſibus Hecatæ ſacrificãdo in triuijs panes atq; alia quædã ponerent, quæ poſtea à pauperibus auferebantur ac deuorabantur: hanc Hecates cœnã dicebant. Suidas & Athenæus lib. ſeptimo. Athenienſes autem & theatra & conciones & cæteros conuentus hominum luſtrare ſolebant, adhibitis paruis & uilib. quibuſdam hoſtijs, ut Suidas tradit. eò uidetur hic alludere. Huius rei etiam meminit Ariſtophanes in Pluto, & eius interpres. Item Theocriti Gloſſemetarius ἐν τῇ τριόδῳ.

c Ouum ex catharſio.) Catharſium Græcis uidetur purificatio quædam dici. Morem quippe Athenis fuiſſe produnt, cõcionẽs expurgandi atq; theatra, & omnino quemlibet populi conuentum. Id uerò minutis fiebat porcellis, quos nominabant catharſia. Eiuſmodi obibant munus qui dicebantur à colluſtratione Periſtiarchi. Oua illuſtrationibus apta monſtrat Iuuenalis il Iuḍ: Niſi ſe centum Iuſtrauerit ouis. Sed & in arte Ouidius oua hæc luſtralia indicat illis uerſibus:

Et ueniat quæ luſtret anus, lectumq; locumq;,
Præferat & tremula ſulphur & oua manu.

Conſule Thucydidem & Herodotum de dolo. Sed nil tam

necessarium quàm sulphur. Homerus Odyss. x. οἷσιν βίδορ χὴρ καὶ κέρας ἄκρον. Plinius lib. 35. habet & in regionibus locum sulphur ad expiandas suffitu domos, hoc libauit. li. 8. Columella. d Neque cornua.) Per λίφατα captiosos syllogismos ad hunc modũ confiatos intelligit Chrysippus: εἰ δὲ οὐκ ἀπέβαλες, τοῦτ' ἔχεις, λίφατα δ' οὐκ ἀπέβαλες, λίφατα ἄρα ἔχεις. Quod non perdidisti habes. Cornua non perdidisti: cornua ergo habes. e Crocodilos faciant.) Ψροκοδίλου Sophisma ex fabula mulieris Aegyptiæ huiusmodi nomen habet, cuius mentionẽ facit Lucianus in uitarum auctione sub finem. Quintil. lib. Ceratinas & Crocodilinas ambiguitates appellat. Fabulam Crocodili tractauimus in nostris narrationibus lib. 1. f Tu uerò plorare illos.) Ita autem Græcos loqui solitos, ut plorare iuberent, eos quos à se contumelioſè dimitterent, notum est. Hac etiam uoce usus est in Tragopodagra, pluribusq; alijs locis Horat. in V. Satyra: Inueniet nil sibi legatum præter plorare. Idem in extrema Satyra lib. 1. Demetri:

— *Tuq; Tigelli*
Discipulorum inter iubeo plorare cathedras.

Cic. in Epist. quadam ad Q. Fratrem. ἀλλ' οἰμωζέτω, nos modò ualeamus.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

Προσαγωγὸς λόγος.

Mittitur ad ꝙuos Pollux, mandata Menippo
Vt referat, pulchris, diuitibusq; simul.
Ad miseros etiam, ne demirentur auaros.
Fabula post uita cuncta perire monet.

O pollux.) ἡ ἐντολή. Inuenies autem.) à loco. Dicas illi Menippe.) Expositio mandati. Illic enim.) Ratio per comparationem. Hic autem non desines.) ἀνταπόδοσις. Et maximè.) αὔξησις. Hæc illi quæso.) Conclusio. Senex est.) Πρόσωπα ἡλικία ab ætate, habitu & actu. Visne ut ad ipsos.) ἐρώτησις. Mandes licet.) ἐντολὴ πρὸς τοὺς φιλοσόφους. Neque de toto.) Ἰδέαι Platonicæ. Neque cornua.) λίφατα. Neq; Crocodilos.) ψροκοδίλους. At indoctum me.) ὑποφορά. Et hæc nunciabo.) ἀπόκρισις ἐρωτική. Diuitibus autem.) ἀπαγγελία ad diuites.

nitès. Sed & formosis.) Ad formosos & robustos. Quod apud nos.) Quis status apud inferos. Etiam pauperibus.) Ad pauperes. Lacedæmonijs autem.) Σαρκασμὸς ad Lacedæmonios. Neq; Lacedæmonijs.) ἀπαγόρευσις. Sed quæ ad cæteros.) ὑπόχυσις. Missos igitur.) Epilogus.

ΠΛΟΥΤΩΝ, Η ΚΑΤὰ Μ ΕΝΙΠΠΟΥ.

PLVTO, SEV CONtra Menippum.

Iacobo Micyllo interprete.

CROESVS.

ΟΥ φέρομεν, ὦ Πλούτων, Μένιππον τόνδε νεκρὸν κύνα σαφροσυντα, ὅστις ἡμᾶς ἀνόσιον ποιεῖ διατρίβειν ἐνταῦθα, ἢ ἐμὲ μετοικίσομεν εἰς ἕτερον τόπον. ΠΛΟ. τί δ' ὑμᾶς δεινὸν ὀργάζεται, ὁμόσιτε ἀρᾶν; ΚΡΟΙ. ἐπειδὴ ἡμῖν εἰμὶ φορτικός, καὶ τί νομίζων, ἐπὶ ψῶν μεμνημένος τῶν ἄνω. Μίδας μὲν γὰρ οἱ τοῦ χρυσίου, Σαρδανάπαλος δὲ τοῦ ἁβροδίαιτος, ἐγὼ δὲ τοῦ θησαυροῦ, ὀπτεύεται, καὶ διαγελᾷ, καὶ διονειδίζει, καὶ ἀναφέρεται καὶ καθ' ἑκάστην ἡμᾶς ἀποκαλῶν. ἐνίοτε δὲ καὶ ᾄδων, ὡς ταράττεται ἡμῶν τὰς εἰμωγὰς, καὶ ἐπὶ πολὺ, λυπηρός ἐστι. ΠΛΟ. τί ταῦτα φασὶν, ὦ Μένιππε;

NOn poterimus ferre, Pluto, Menippũ hunc canem cohabitantem nobiscũ: quapropter aut illum hinc amotum aliò colloca, aut nos hinc aliò cõmigrabimus. PLVT. Quid aũt uobis mali adeò facit, quando eodẽ modo mortuus est ac uos? CROE. Postquam nos ploramus & ingemiscimus, illorũ reminiscẽtes quæ apud superos habuimus, utpote Midas hic auri, Sardanapalus autẽ multæ uoluptatis, ego uerò thesaurorũ: irridet, et cũ cõuicijs exprobrat ea nobis, mãcipia et piacula nos uocitãdo. Interdum aũt etiã cãtãdo cõturbat ploratus nostros: et in summa ualde nobis molestus est. PLVT. Quid hæc audio de te Menippe?

Μί. ἀληθῆ, ὦ Πλοῦτων. μισῶ γὰ αὐτὸς ἀφρονεῖς ἡδὶ ὀλιθρίους ὄντας, οἷς ὐκ ἀπέχρησε βιῶναι ἀκακῶς, ἀλλὰ ἡδὶ ἀποθανόντες ἔτι μέμνησθε, ἡδὶ προσέχοντας τὸν νοῦν χαίρω τοιγαροῦν αὐτῶν αὐτούς. Πλ. ἀλλ' ὁ χρὴ νῦν πάντ' γὰ ὀμικρῶν σφόδρα μέλει. Μί. ἡδὶ σὺ μωραίνει, ὦ Πλοῦτων, ἀμύητος ὢν τοῖς τότων πράγμασι; Πλ. ὀλαμῶς. ἀλλ' ὐκ ἂν ὠφελήσαιμι τασιάσειν ὑμᾶς. Μί. ἡδὶ μὰ, ὦ λιάνιστοι Αυλῶν ἢ Φρυγῶν ἢ Ασσυρίων, ὅτω γινώσκετε ὡς ὁ ἢ πεισομένα μ· ἐνθα γὰ αὖ ἐστι, ἀκολουθέσω αὐτῶν ἡδὶ κα τάλων ἡδὶ κατάγελῶν. Κροῖ. ταῦτα ὀχ ὕβρις; Μί. ὀκ, ἀλλ' ἱκανὰ ὕβρις ὧ, ἃ ὑμᾶς ἐποίη σι, προσκωπᾶδαι ἀξιοῦντις, ἢ ὀλυθίοις αὐλημάσιν ἐντρυφῶντις, ἡδὶ τ' θανάτ τοπαρράπτα ὁ μνημονεύοντες. τοῖς γαροῦν οἰμώξεσι, πάντων ἐπάντων ἀφυρημένοι. Κροῖ. πολλῶν

MEN. Vera Pluto. Odi enim ipsos, ignaui ac perditi adeò cum sint, quibus non satis fuit uixisse male, sed etiã mortui insuper cogitatione atq; animo illis qui apud superos sunt, inhærẽt. Delector itaque ægrè ipsis faciendo. PLVT. Sed non decet: dolent enim non exiguis rebus priuati. MEN. Etiam tu delirus Pluto, qui gemitus istorum tuo quoq; calculo approbas? PLVT. Haudquaquam: uerùm nolim uos discordes ac seditiosos esse mutuò. MEN. At uerò, ô peßimi Lydorum, Phrygum, & Aßyriorum, ita de me cogniscite, ut qui neq; unquam desisturus sim. Nã quocunq; abieritis hinc, eodẽ sequar, ægrè faciẽdo, cantãdo, atq; irridẽdo uos. CROE. An non hæc cõtumelia est? MEN. Non: sed illa cõtumelia erãt, quæ uos facere solebatis, quando & adorari uos uolebatis, & hominibus liberis pro libidine abutebamini: neq; tum mortis quicquam memores eratis. Proinde plorate nunc, omnibus illis despoliati. CROE. Multis certè,

λῶν γε, ὦ θεοί, καὶ μεγάλων σωμάτων. Μί. ὅσου μὲν ἐγὼ χρυσοῦ; Σαρ. ὅσου δ' ἐγὼ ῥυφῆς; Μί. σὺγε ὅτῳ πείσῃ. ὀλίγου δὲ μὲν ὑμᾶς, ἐγὼ ᾖ, τὸ γοῦν σαυτῆ πολλάκις σωάφρων, ἐπάσομαι ὑμῖν, πρέπει γὰρ τοῖς τοιούτοις εἰμωγοῖς ἁρμόζεσθαι.

tis certè, ô Dij, et magnis possessionibus. MID. Quanto equidè ipse auro? SARD. Quanta uerò ego uoluptate? MEN. Rectè sanè, ita facite: lugete uos quidem, ego uerò tritum illud, Noſce teipſum, identidem connectendo, uobis occinam. decet enim huiusmodi ploratus ſi crebrò illis accinatur.

IOANNIS SAMBVCI *Annotationes.*

Ὁλυρτικὸς λιτλογ&.

Diuitias Crœſi ridebat ſæpe Menippus,
Ornatus uarios delitiasq; leues.
Non fert ſpretorem Crœſus, tam mortuus olim:
Auri tantus amor præteritiue boni.

Nõ poterimus ferre.) Propoſitio minor. Quapropter aut.) Λῆμμα λιαβαντικὸν, & concluſio. Quid autem nobis.) ἀπαίτησις probationis. Poſtquam nos ploramus.) Antecedentis approbatio per enumerationem. Quid hæc audio.) ἀποσοφὴ κατηγορικὴ. Vera Pluto.) Confitetur factum, per ἀντικατηγορίαν. Dolent enim.) Ab indecoro. Haud.) Ratio. At uerò peſſimi.) ἀπιλὴ. An non hæc.) Querela. Non, ſed illa.) Recriminatio. Proinde deplorare.) σαρκασμὸς. Quanto equidem.) Amplificatio. Rectè ſanè.) Concluſio ειρωνικὴ.

PLVTO.

ΒΑΛΑΝΤΩΝΟΣ ΠΛΟΥΤΩΝΙΣ ΚΑΙ ΕΡΜΟΥ. Mercurij.

Iacobo Micyllo interprete.

ΠΛΟΥΤΩΝ.

Τὸν γήρωντα οἶδας, τὸν πάνυ γηγηραλέον τα λέγω, τὸν πλούσιον ἐκεῖνον, ὃν πᾶς ἄν δὴ μὴ ἐκ θεῶν εἴη, οἱ τὸν ἀληθινὸν ὄλβον θηρῶντες, ὡς τὰ λίθια μύρια; ΕΡ. ναὶ, τὸν Σικυώνιον φῄς. τί δῆτα; ΠΛΟ. ἐκεῖνον μὲν, ὦ Ἑρμῆ, ζῶν ἔασον ἐπὶ τοῖς ἐννενήκοντα ἔτεσιν, ἃ βιῶναι κατεμερίσατο ἄλλα τοσαῦτα, ἐπιγηράσαντα· τὸν δὲ ἤδη τεθνεῶτα, μὴ ἔτι πλέω, τὸν λίγνι πλακοῦντα αὐτὸν, Χαρῖνον τὸν νέον, καὶ Δάμωνα, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας ἐπαθροίσαντα. ΕΡ. ἄτοπον δὲ λέγεις τὸ τοιοῦτον. ΠΛΟ. ἧκιστα μὲν οὖν, ἀλλὰ δικαιότατον. τί γὰρ ἐκεῖνοι παθόντες, οὓς ἐγὼ τῆς ἀπορδανῆς ἐκείνου, ἢ τῶν χρημάτων αὐτοῖς ἐλπίζοντας ἀεὶ περισώσειν; ἢ τί παθόντων ὄφελος; ὁ δὲ παθὼν ὄφελος μιαρώτατον, ἔτι καὶ τοιαῦτα ἐυχόμενοι, ὅπως ὑβριστὴν υἱὸν ἐγγὺς

SEnémne nosti, istũ æstate omnino confectũ dico, Eucratem diuitem, cui liberi quidem nulli sunt, hæreditatis autẽ captatores plus quàm quinquaginta millia? MERC. Nouit Sicyoniũ illũ dicis. Sed quid posteà? PLVT. viuere illum quidem Mercuri sine ultra eos quinquaginta annos quos ætate peregit, alteris totidem accumulatis, si modò posßibile sit, atq; etiã plurib. adulatores autẽ ipsius, Charinũ adoleſcentẽ, & Damonem, & cæteros abripe huc ordine omnes. MERC. At qui absurdũ hoc uideri queat. PLVT. Haudquaquã, imò iuſtiſſimum. Quã enim ob cauſsã illi adeò optant illũ mori, niſi quia pecuniã illius ambiũt, nulla propinqui tate iuncti? Quod autem omniũ ſceleratiſſimum eſt, interea cum talia precantur, tamen obſeruant & colunt manifeſtè utiq;

ἔνγε τῷ φασορῷ. καὶ νοσοῦντα δὲ μὲν βαλδύοντα, πᾶσι προδηλα, δύσαμ᾽ ἔμως ὑπισχνῆνται, ὡς ῥᾴστα. καὶ ὅλως, ποικίλα τὰ κολακεύματα ἀνθρώπων. διὰ ταῦτα ὁ μὲν ἔξω ἀθάνατος, οἱ δὲ προαπίτασαν, αὐτὸς μάτην ὑπομένοντες. Ερ. γελοῖα πάσχουσι, ναυπέργοι ὄντες. πολλὰ γὰρ μικκῶν σὺ μάλα διαβιβάζεις αὐτούς, καὶ ἐπὶ πίζει. καὶ ὅλως, ἀεὶ θανάτου ἐπὶ κῶς, ἐρρωγὼς πολὺ μᾶλλον τῶν νέων. οἱ δὲ ὄλβιοι τ᾽ ἀληθῶς ἐν σοφίσι διηνεμένοι, βόσκονται, ζωὸν μακαρίαν πρὸς ἑαυτὸν τι βίοντες. πλ. ἴκουν ὁ μὲν ἀποδυσάμενος τὸ γῦρας, ὥσπερ Ἰάλυσος αὐυβυσάτω. εἶδ᾽ ἀπὸ μίσων τῶν ἐλπίδων τὸν ἐνεπεπλεβύντα πλοῦτον ἀπολιπόντες, ἐκίτωσαν ὕδατι, καὶ καπῶς ἀποθανόντες. Ερ. ἀμείνονα, ὦ πλοῦτων: μετιτέον σῶμα γάρ σοι ὕδατι αὖθις, ἵνα ἐξῇς: ἐπὶ δὲ, οἰμαί, εἰσί. πλ.

utique illum. Ac quæ ægrotante illo apud se consultēt, nemo ignorat: attamen sacrificaturos sese promittūt, si conualescat denuò: & in summa, uaria quædam adulandi ratio illorum hominum est. Quamobrem ipse quidem immortalis sit, illi autem præ ipso abeant, frustra hiantes. MERC. Ridicula patientur, scelerati cum sint. Sed tamen & ille admodum scitè circumducit illos, & spe pascit inani: & in summa, semper moriturò similis, multo ualidus magis est, quàm quisquam iuuenis. Illi autem hæreditate inter se diuisa pascuntur, uitam quādam beatam secum ipsi animo præcipientes. PLVT. Proinde ipse exuta senectute, quē admodū Iolaus ille, in iuuenē redeat: illi autem in ipsa media spe, diuitijs illis quasi per somnum spectatis destituti, abeant iam huc, mali malè mortui. MERC. Alias res cura Pluto. iam enim accersam tibi illos, alium super alium ordine. septem autem, opinor, sunt.

PLVT.

πλό. Καταύπα. ὁλὶ παραπέμψει ἕκαστον, αὐτὸ γέροντ' & αὖθις πρεσβύτας γεγενημένους.

PLVT. Deducas licet. Ille autē mittat singulos præ se, ex sene iterum in adolescentem conuersus.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

προσατικὸς, in hæredipetas, qui sæpe antequam captati moriuntur.

Nauta petit quod debebat Telariger ales,
Vera subducta sed ratione prius.
Mercurius queritur technas, hominumq; furores
Semper quòd peior sit quoq; posteritas.

Senem me nosti.) ἐρώτησις κατὰ προσωποποιΐαν. Noui, Sycionium.) Affirmatio. Sed quid postea.) ἡ πρόσαξις. Viuere illum.) τὸ λυτόδρομον μῦθος. Adulatores autem.) ὑποφορα. Atqui absurdum.) ἀνθυποφορα κατα βίαιον, Quam enim ob causam.) αἰτιολογία. Quod autem.) ἀυξησις. Quamobrem.) Cōcluſio mandati. Sed tamen & ille.) ἀφήγησις πρὸς τὸ ἰσχυρότερον. Proinde ipſe.) ἄλλη ἐντολή. Illi autem in.) Altera pars hęredipetis. Alias res.) Concluſio.

ΤΕΡΨΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΠΛΟΥΤΩΝΟΣ.
TERPSIONIS & Plutonis.
P. Virunio interprete.
TERPSION.

Τοῦτο, ὦ πλοῦτων, δίκαιον, ἐμὲ μὲν τεθνάναι, φιάκοντα ἔτη γεγονότα. ἢ ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα γέροντα

IVſtúmne hoc eſt ô Pluto, me quidē è uita abiiſſe, triginta cū ſim annorum: Thucritum uerò ſenem ſeptuagenarium, & ultrà, adhuc

γήρους τε θεύμενον ζῶν ἔτι; adhuc uiuere? PLVT. Iustissimum quidem ô Terpsio. Nam etsi ipse uiuit, certè ad nullius tamen mortem affectus est: tu uerò omni tempore illius hæreditatem expectans, eum mori auidissimè cupiebas. TERP. Nónne opus fuerat, quum senex sit, nequeatq; decaterò suis uti diutiùs, locum dare iuuenibus? PLVT. Nouas ô Terpsio statuis leges, quum ad uoluptatem diuitijs uti nequeat, ipsum è uita decedere. Aliter autem & Parca & natura statuisse uidetur. TERP. Proinde de hanc ob huiuscemodi accusso ordinem. decebat enim has res successione graduque fieri, senem primò, deinde qui in ea ætate sequeretur, mori: haudquaquam autem exerceri aut uiuere, qui senectute decrepitus esset, qui tres duntaxat dentes haberet, cui uix deseruiunt oculi, qui curuatus à quatuor famulis deducitur, deguttantes nares, lippósque oculos habens,

Πλά. Δικαιότατον μὲν οὖν, ὦ Τέρψιον, εἶγε ὁ μὲν ζῇ, μηδένα δὲ χόμενον ἀποθανεῖν τῶν φίλων. σὺ δὲ παρὰ ταῦτα τὴν χρείαν ἐπιβέλεσθαι αὐτῷ, πρεσβύτην τὴν ἡλικίαν. Τέρ. ἐγὼ γὰρ ἐχρῶν γέροντα ὄντα, καὶ μηκέτι χρήσασθαι τῷ πλούτῳ αὐτὸν δικαίως, ἀπολιπεῖν τὸν βίον, παραχωρήσαντα τοῖς νέοις: Πλά. καινὰ, ὦ Τέρψιον, νομοθετεῖς, τὴν μηκέτι τῷ πλούτῳ χρήσασθαι δυνάμενον, πρὸς ἡδονὴν ἀποθνήσκειν. τὸ δὲ ἄλλως ἡ Μοῖρα καὶ ἡ φύσις λήγειν τάξειν. Τέρ. ἐμοὶ γοῦν οὕτω δοκεῖ αὐτοῦμαι τὴν διατάξιν. ἐχρῶν γὰρ τὸ πρᾶγμα ἐξῆς πως γίνεσθαι, τὸν πρεσβύτερον πρότερον, καὶ μετὰ τοῦτον, ὅστις ἐν τῇ ἡλικίᾳ μετ' αὐτὸν ἀσπρίσαι φίσθαι δὲ μηδαμῶς, μηδ' ζῶν μὲν τὸν ὑπέρτερον, ἀλόντας ὁρᾶν ἔτι λοιπὸν ἔχοντα, μόγις ὁρῶντα, σπάνιος πίπρασιν ἔτι πεπυφότα, παρόντος μὲν τοῦ ῥῖνα λάμπειν δὲ τὸν ὀφθαλμὸν μισὸν ὄντα

ὄντα, ἀδίψ ἔτι ἡδὺ ἀπόντα, ἐμ
ψυχὴν τινα τάφῳ ὑπὸ τῶν νέ
ων καταγιλώμενον: ἀποθνή-
σκειν ἢ καλλίστους, καὶ ἐῤῥῶσθαι
μάλιστα νεανίσκους. αὕω γὰ πο
λαιῶν ἢ τέγε. ὃ τὸ τιλευταῖο
ον ἀδίνας ἰχῶν, ὥστε καὶ τι-
θνήξειν τ γερόντων ἕνεκεν,
ἵνα μὴ μάτλω ἂν ἴνίοις ἰδοῤά
πανον. νυῖ ἢ ὁ λὼ παροιμίας,
Ἡ ἅμαξα ἢ βεῖν πολλάκις ἐκε
φόρει. πλὴ. ταῦτα μὲν, ὦ Τερψί
ων, πολὺ σωτικώτερα εἴνεκ', ὅτ
ποθ' οἱ δικαῖ. κἠ ὑμᾶς ἢ τί ποκ
ἐέντες, ἀλλοβίους ἐπιχαίρειτε,
καὶ τοῖς ἀτέκνοις τῶν γερόν-
των ἀσπαζόμενοι, φόβοντες αὐτ
τὸς: τοιγαροῦν γέλωτα ὀφλι-
σκάνετε, πρὸς ἐκάνων κατορυ
τόμενοι, καὶ τὸ πρᾶγμα τοῖς
μέλλοις ἥδιστον γένεσ'. ὅσῳ
γὰ ὑμᾶς ἐκάνους ἀποθανεῖν δί
κεδε, τοσούτῳ ἅπασιν ἡδὺ,
προαποδανεῖν ὑμᾶς αὐτ. ἐκει
νὼ γάρ τινα ταύτλω τέχνλω
ὠδινχρούκατι, γραῶν καὶ γε
ρόντων

habens, nihil deniq; uoluptatis degustans, haud aliud existens, quàm animatum quoddam sepulcbrum, ab ipsa iuuentute derisum: & contrà mori optimos atque robustissimos adolescentes. Nam hoc perinde esse uidetur, ac si flumina sursum deferantur. Aut saltem scire necesse foret quando & senum quilibet obiturus esset, ne quos, prout eis mos est, fallerent. Nunc uerò illud accidit quod prouerbio dici solet: Quadriga bouem sæpissime ducit. PLVT. Hæc quidem, ô Terpsio, prudentius fiunt, quàm tibi profectò uidentur. Verùm & uos quid passi estis quòd reb. alienis gaudetis, & senibus filijs orbatis uosmet, tantopere in adoptionē traditis? quā obrē in derisum adducti, ab illis sepelimini: quòd quidem plurimis fit periucundum. Nam quanto uos magis mori illos peroptatis, tāto plus omnibus q̄ gratissimū est, si ante eos uos mori contingat. Etenim nouā quandam in medium adducitis artem, aniculas atq; decrepitos

ρόντων ὁρῶντες, καὶ μάλιστα εἰ ἄτιμοι εἶεν. εἰ γὰρ ἐντιμοι, ὑμῖν αὐτοῖς ἂν εἰσφέροιτε. καί τοι πολλαὶ ἤδη τῶν ἀνηκμακότων, σωφρόνων ὑμῶν τὴν παρουσίαν δεδοικότων, λάθρα ἐραστὰς ἐχούσας, μισοῦν αὐτὰς πολλάκις ἐποίησε, καὶ ἀναγκάζει τοὺς ἐραστὰς ἐχθροὺς εἶναι. ἃ τοίνυν τοῖς διαθήκαις, ἀπεκλήρωσαν μὲν οἱ πάλαι δεδυφορηκότες αὐτοὺς· οἱ δὲ παῖδες, καὶ ἡ φύσις, ὥσπερ ἔφη δίκαιον, ἀφῃρημένους αὐτῶν· οἱ γὰρ ὑποπίπτοντες τοῖς ἀδίκοις, ἀπομυγίνται. Τραλλὰ ταῦτα φής. ἐμοὶ γὰρ ὁ πρίτος καὶ πίσω ἀπέφαγεν, ἀεὶ τιθυμέξεσθαι δοκῶν, καὶ ὑπότε ὑσίοιμι, ὑποφίνων, καὶ μύχιόν τι, λαδέπερ ἐξ ὧν νοσοῦσι ἀτιλὲς, ὑποπρώσων· ὥστ' ἐγώγε ὅσον αὐτίκα εἰσήειν ὠδιβόσῳ αὐτὸν ἐπὶ σορῷ, ἐπιμπόν τε πολλά, ὡς μὴ ὑποβάλλοιτο τὸ μὴ οἱ αὐτοδρασὶ τῇ μεγαλαδωρίᾳ, καὶ τὰ πολλὰ ὑπὸ φροντίδων ἀγρυπνῶν ἐκά-

crepitos cũ amatis: præsertim quidẽ, si liberis sint orbati. Qui uerò liberos habẽt, illorũ uobis nõ est cura. Atq; ex ijs q amãtur, plurimi, minimè uestri ignari æstus, etiã si ipsis liberos eßecõtingat, illos odiße dißimulãt, ut et ipsi habeãt amatores. Inde ijs in testamento excluſis qui munera diutißimè obtulerunt, liberi, ſicuti profectò dignũ est, omnem eorum ſubſtantiam conſequũtur: at illiciſticia affecti, ſuaq; ſpe deluſi, dẽtib. fremũt. TER. Omnia hæc uera ſunt quæ de me & Thucrito autumas. Quãtũ enim meorũ ille deuorauit, quũ ſemper eũ mori putarem? Ac quotiesad eum ingrediebar, gemẽdo, et internũ quiddã perinde atq; ex ouo pullus aliquis immaturus ſtridẽdo, ægritudinẽ ſimulabat. Vnde quãto citius eum ad ſepulchrũ duci exiſtimabã, tanto plus illi donorum mittebam, ut ne ij qui in amore cõcurrebant, muneribus me præclaris uincerent. Plerunque etiam præ nimia ſolicitudine inſomnis iacebam,

μὲν, ἀριθμῶν ἕκαστα, καὶ διὰ πάντων. ταῦτα γὰρ μοι καὶ τ̄ ἀποδανεῖν αἴτια γεγένηται, ἀγρυπνία, καὶ φροντίδες. ὁ δὲ τοσοῦτόν μοι δίλυπ λιατεθεικὼς, ἐφην ἐκεῖνα θαπτόμενόν πρόσθεν ἐπιγελῶν. Πλ. σὺ γε, ὦ Θουκρατίδη, ζώης ὡδιμάκιστον, πλουτῶν ἅμα, καὶ τῶν τοιούτων κατεγελῶν: μὴ γὰρ πρότερόν γε σὺ ἀποθάνοις, ἢ πρὸ πάντας τοὺς πόλας πάντας. Τρ. Ἔτο μὲν, ὦ Πλοῦτων, καὶ ἐμοὶ ἥδιστον ἂν εἴη, σὲ καὶ Χαρίδημον προτιμήσασθαι θανάτου. Πλ. θαῤῥεῖς, ὦ Τρόφωνιον. καὶ Φείδωνα γὰρ, καὶ Μέλητον τοῦτον, καὶ ἅπαντας πρὸ σαυτοῦ ὁρῶ ὄντας, ὑπὸ τῶν αὐτῶν φροντίσιν. Τρ. ἐ πάντων ταῦτα. ζώης ἐπιμάκιστον, ὦ Θουκρατίδη.

singula enumerans, ac unumquicq; disponens. Bacis etiam causa interitus mihi fuit, curae uidelicet & uigiliae. Ille autem deglutito hoc illectamento meo tanto, adstitit mihi quando sepeliebar paulo ante, arridens. PLVT. *Euge ô Thucrite, diutißimè uiuas, unà & diuitijs abundãs, & huiusce modi homines deridens: neque prius moriaris, quàm hos blãditores cũctos praemittas.* TERP. *Hoc quidẽ ô Pluto periucũdũ mihi foret, si ante Thucritũ Charidem uita decederet.* PLV. *Boni animi sis ô Terpsio: & Phido etiã, & Melãte, et omnes penitus ipsum praecedẽt, suis ipsorũ curis cõsecti. Haec ego summoperè laudo, ô Thucrite. diutißimè uiuas.*

IOANNIS SAMBVCI

Annotationes.

Expostulatio, quòd pleriq; senes iunioribus superuiuant.

Accusat Parcas inuenis, quòd mortuus antè
Sit, quàm gibbosus Tucritus ille senex.

Huius

Huius opum cupidi præcidit stamina Clotho:
Possibile est iuuenes ergo perire breui.

Iustúmne hoc.) Propositio à rei indignitate. Iustissimum quidem.) ἀπόφασις cum asseueratione. Nam & si ipse) Ratio ex comparatione. Nónne opus fuerat.) Regerit ab æquo. Cum senex sit.) ἡ λύσις προσωπική. Nouas ò Terpsio. ἐμπαθὴς σασις. Proinde hanc.) πρίσμα κατ' αἰτίασιν. Decebat enim.) αἰτιολογία. ἡ θέσις. Haudquaquam.) ἡ ἄρσις. Qui senectute decrepitus.) καταχαφὴς senis decrepiti. Et contrà mori.) ἀντίθεσις. Nam hoc perinde.) ἡ κατασκευὴ ὁμοιωτική. Altera pars. Nunc uerd.) Conclusiuncula. Prouerbio dici solet.) παροιμία. Verùm & uos.) ἀνασκευὴ expostulationis siue querelæ. Quod rebus alienis.) ἡ ἀντικατηγορία. Nam quanto uos magis.) ἡ αἰτιολογία. Etenim nouam quandam.) ἡ κατασκευή. Atq; ex ijs.) ἐπιχειρηματικία. Omnia hæc uera.) Confessio. Quantū enim.) Ratio per ἀφήγησιν. Ac quoties.) Thucriti calliditas. Perinde atq;.) ὁμοίωσις. Vt ne ij qui amore.) τὰ πραχθέντα. Plerumq;.) ὁ λογισμὸς, καὶ τελικὴν αἰτίαν. Eaq; etiam.) τὸ ἐκβαίν. Ille autem deglutito.) Redit ad Thucritum. Euge ò Thucrite.) ἡ ἐυχωλή. Hoc quidem ò Pluto.) ἡ ἐυχή. Boni animi.) τὸ παραμύθιον. Hæc ego.) Clausula.

ΖΗΝΟΦΑΝΤΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΔΗΜΙΔΟΥ. ZENOPHANTAE & Callidemidæ.

Erasmo Roterodamo interprete.

ZENOPHANTES.

ΣΥ δέ, ὦ Καλλιδημίδη, πῶς ἀπέθανες; ἐγὼ μὲν γὰρ, ὅτι μὲ ῥάσιν ὧν Δανίκ, πλέον τὸ ἐκεῖνό μου ἐμφαγὼν ἀπεπνίγην, οἶδα· σὺ δὲ πῶς; καλ. ἀπολυόμενός σοι, Ζηνόφαντε,

AT tu Callidemides, quo pacto interiisti? Nam ipse quemadmodū a Diniæ b parasitus quū essē, immodica ingurgitatione præfocatus fuerim, nosti. aderas enim moriēti. CAL.

φαντόβ, τὸ ἦ ἐμόν, παράδοξόν τι γέγονεν. οἶδα γὰρ καὶ σὺ τοῦτο πρεσβύτερον τὸν γέροντα. ΖΕ. τὸν ἄπιστον, τὸν πλούσιον, ᾧ σοι τὰ πολλὰ ἤδεμεν σώματα; ΚΑΛ. ἐκεῖνον αὐτὸν ἀεὶ ὠθούμενον, ὑποσχόμενόν τε ἐμοὶ τιθωνήσειν. ἐπεὶ ἦ τὸ πρᾶγμα ὄν μάλιστα ἐπιγίνεται, καὶ ὑπὲρ τὸ τιθωνὸν ὁ γέρων ἦν, ἐπίτομόν τινα ἐδόκουν αὐτῷ τὸν λαβρον ἀβοῦν. πρεσβύτερον γὰρ φάρμακον, αὐτῷ σα τὸν οἰνοχόον, ἐπειλαὺ τὰχ ρα ὁ Πτολέμαιος καὶ αὐτὸς πιεῖν (πίνει δ' ἐπιπαῶς) ἵνα ὁ τρόπον ἐμβαλόντα ὄν λύκινα, ἕτοιμον ἔχειν αὐτὸ, καὶ ἐπειδὴ πιεῖν αὐτῷ. ἐδόκει τοῦτο ποιῆσαι, ἀλεύθερον ἐπιμοσάμενον ἀφεῖναι αὐτόν. ΖΕ. τί ἦν ἐγένετο; πάνυ γάρ τι παράδοξον ἀκοῦσαι ἔοικας. ΚΑΛ. ἐπεὶ τοίνυν λαβόμενος ἤκουσν, λύει ἅλας ὁ μειρακύλλιος καὶ κύλικας ἑτοίμους ἔχων, τὸν μὲν τῷ Πτολεμαίῳ, τὸν ἔχοντα τὸ φάρμακον,

Aderam Zenophantes. Portò mihi nouum quiddã atq; inopinatum accidit. Nam tibi quoq; notus est Ptœodorus ille senex. ZEN. Orbũ illum dicis, ac diuitem, apud quem te aßiduè uersari conspiciebam? CAL. Illũ semper captabam, colebãq;, id mihi pollicens fore, ut meo bono quamprimùm moreretur. Verùm quum ea res in longum proferretur, sene uidelicet uel ultra c Tithonios annos uiuente, cõpendiariam quandã excogitaui uiam, qua ad hæreditatẽ peruenirem. Siquidẽ empto uenenoso, pocillatori persuaserã ut simul atq; Ptœodorus potum posceret, (bibebat autẽ prolixius) præsentius in calicem iniiceret, haberetq; in promptu, porrecturus illi. Quod si feciſſet, lureiurãdo cõfirmabam me illũ manumiſſurum. ZEN. Quid igitur accidit? nã inopinatũ quiddã narraturus mihi uideris. CA. Vbi iã loti ueniſſemus, puer duob. paratis poculis, altero Ptœodoro cui uenenũ erat additum

πον, τὸν δ' ἕτερον ἐμοί, σφᾶλεὶς ἂν οἶδ' ὅπως, ἐμοὶ μὲν τὸ φάρμακον, Πτοιοδώρῳ δὲ τὸ ἀφάρμακτον ἐπίδωκεν, εἶτα ὁ μὲν ἔπινεν, ἐγὼ δὲ αὐτίκα μάλα ἐκπαλαι ἐκάμνων, ἀποβολὰς μακρὰς αὐτοῦ ἐκείνου ποιούμενος. τί τοῦτο γελᾷς, ὦ Ζηνοφάντιδη; ἢ μὴν ἐγὼ ἔδειν γε ἑταίρῳ αὐτὸν ἐπιγελᾶν. Ζη. ἀγαθὰ γάρ, ὦ Καλλιδημίδη, πέπονθας. ἐγχώρων δὲ τί πρὸς ταῦτα; Καλ. πρῶτον μὲν ἅτε παράχθη πρὸς τὸ ἀφύλακτον· εἶτα σωθείς, οἶμαι, τὸ γιγνόμενον, ἐγίλα καὶ αὐτὸς, οἷά γε ὁ εἰνοχέω ἐργασάμενος. Ζη. πλὴν ἀλλ' ἐδεῖ σε τὸν ἑπόμενον ἐχεῖν φαιδρὸν. ἦπερ γὰρ αὖ σοι διὰ τῆς λιμένος ἀσφαλέστερον. εἰ καὶ ὀλίγῳ βραδύτερον ἦν.

additum, altero mihi ineſcio quomodo errans, mihi uenenũ, Ptœodoro porrexit innoxium. Mox ille quidẽ bibit, at ego protinus humi porrectus ſtratus ſum, ſuppoſititium uidelicet illius locofunus. Quid hoc? Rides Zenophantes? Atqui nõ conuenit amici malis illudere. ZENO. *Rideo profectò. nam eleganter ac lepidè tibi hæc res euẽnit. Porrò ſenex ille quid interim?* CA. *Primum dẽ ad caſum ſubitũ atq; inexpectatum ſanè conturbatus eſt: deinde ſimul atque intellexit id quod acciderat, puta pocillatoris errore factum, riſit & ipſe.* ZENO. *Rectè ſane. Tametſi non oportuit ad compendium illud diuertere, ſiquidem ueniſſet tibi populari uulgataq; uia tutius certiusq;, etiamſi paulo ſerius.*

GILBERTI COGNATI *Annotationes.*

a Diniæ.) Vide de Dinia in Toxaride. b Paraſitus.) Is dicitur qui aliorum menſas ſequitur, homo cibo uentriq; deditus, cuius gratia nihil non patitur & facit. c Tithonios annos.) Fabulæ tradunt, auroram Tithonum Laomedontis filiũ,

formoſum in primis adoleſcentem amaſſe, eundemq; rapuiſſe, unde natus ſit Memnon: demum tandem Tithonum, ob nimiam eius ſenectutem in cicadam mutatum ferunt, adeò ut uſque in prouerbium eius nomẽ deductum ſit: ut hic & in Hermotimo, item apud Eraſmum noſtrum legimus.

IOANNIS SAMBVCI

Annotationes.

Λιψυκτικὸς: Hæredipeta uenenо, quod alteri parauerat, perijt.

Annoſi cupiens quidam diſcedere rebus,
Viuere ne poſſit, dira uenena dedit.
Inſidians alijs iuuenis perit ipſe bibendo:
Auctori citius quare aconita nocent.

At tu Callidemides.) Ἐρώτησις, quo pacto interierit. Nam ipſe quẽadmodũ.) Occupatio de ſua morte. Adeŕ Zenophãtes.) Διήγησις, πρόσοχὴ. Orbum illum dicis.) Interrogatio de perſona, eiusq; ἐκφρασις. Illum ſemper.) τὰ παραβύοντα διηγήματα λογισμοί. Verùm cum eas.) Cauſa ſpem infringens. Commodiam quandam.) Nouum conſilium. Siquidem cripto uenenо.) τὸ παραδόξον μέρος. Quod ſi feciſſet.) τὸ αἴτιον τελικὸν. Quid igitur accidit.) Interſatio in media narratione. Vbi iam loci uenиſſemus.) τὰ ἐπόμενα. Mihi uenenum.) τὸ ἐκβαρὲς ἀλλὰ βελτίω, τῷ βελτίονι ἀλλὰ κείσῃ. Quid hoc rides.) ἀποσοφιστικὴ ἐπιτίμησις. Rideo profectò.) Defendit illud à iuſto. Primum ad caſum.) τὰ ἄλλα ἐκβαίνοντα. Rectè ſanè.) ἐπίκρισις. Tametſi non.) προσοχὴ. Siquidem ueniſſet.) Langſam reich thut vuol.

ΚΝΗΜΩΝΟΣ ΚΑΙ ΔΑΜΙΠΠΟΥ. CNEMONIS ET Damnippi.

Eraſmo Roterodamo interprete.

CNEMON.

Τοῦτο ἐκεῖνο ἦν παροιμίαι, ὁ τὸν λέοντα τὸν λέοντα. Δάμ. τί ἄγαν γρίφῶδες;

Hoc [a] illud eſt quod uulgò dici cõſueuit: [b] Hinnulus leonem. DAM. Quid iſthuc

ναπλᾶς, ὦ Κνήμων; Κνήμ. τοιαῦτά γε, ὦ Δάν, ὅ, τι ἀγανακτῶ; ἀλλὰ γενέσθαι ἀπόσιτος καταλίποιμι, καταφοιδᾶς ὁ ἄθλιος, ὃς ἐβουλόμην αὐ μάλιστα σχεῖν τἀμά, πλὴν ὀλίγων. Δάμ. πῶς τοῦτ' ἐγένετο; Κνή. Ἐγὼ μάλιστα τὸν πλούσιον, ἄτεκνον ὄντα, ὑπεδεχόμην ὡς ἀποθανούμενον, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ πρόσοιτο. ἄλλοι δέ μοι τὴν σοφὴν τοῦτ' εἶναι, δι' ὧν διεδείκνυσαν ὅτι τὸ φανερὸν, ὃν ἂν ἐγὼ καταλίποιμι, ὡς ἐμὸν ὑπολήψοιτο, καὶ τὰ αὐτὰ πράξει. Δάμ. τί δ' ἐν μέσῳ ἐκεῖνο; Κνή. ὁ, τι μέλλων οὖν αὐτὸς ἐνέγραψε τοῖς ἑαυτοῦ διαθήκαις, οὐκ οἶδα. ἐγὼ γοῦν ἄφνω ἀπέθανον, τοῦ τέκνους μοι ἐπιτρόπου. καὶ νῦν Ερμόλαος ἔχει τἀμά, ὥσπερ τις λάβραξ, καὶ τὸ ἄγκιστρον τῷ λιλαίεται συγκατασπάσαι. Δάμ. οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ σὺ τοῦ ἀλιέως, ὃ

ist huc est quod tecū Stoma chare Cnemō? C N E. Quid Stomacher, rogas? Equidem hæredem reliqui quendam præter animi sententiam, ui delicet astu delusus miseris quos maximè mea cupiebam habere, præteritis. D A M. Sed istuc quinam euēnit? C N E. Hermolaum nobilem illum diuitem, quum orbus esset, imminente morte captabam, assidens atq; inseruiens. Neq; ille gratuatim officium meū admittebat. At interim illud quoque mihi uisum est scitum, consultumq;, ut testamentū proferrem ac publicarem, quo illum rerum mearum ut solidum hæredem instituerans: nimirū ut ille uicissim idē faceret, meo prouocatus exēplo. D A M. At quid tādē ille? C N E. Quid ille suo in testamēto scripserit, id qui dē ignoro: cæterùm ego repētè atq; insperato è uita decessi, te Eti ruina oppressus: & nūc Hermolaus mea possidet, lupi cu iusmodi in morē ipso hamo cū esca pariter auulso. D A. Imò non escā modò cū hamo, qn te quoq; piscatorē simul abstulit.

ὄντι σόφισμα κατὰ σαυτοῦ συν τίθεσαι. Κνή. ἰσκαρι ώμό- ξω τοιγαροῦν.

Itaq; d technam istam in tuum ipsius caput struxeras. CNE. Sic apparet, idq; adeò deploro.

GILBERTI COGNATI *Annotationes.*

a Hoc illud.) De hæredipeta siue testamenti captatore, qui quum diuitem ex asse hæredem scripsisset, ac testamentū proculisset, quo diuitem ad idem faciendum prouocaret, tecti ruina subitò oppressus est ac sua reliquit illi, cuius facultatibus inhiarat: atq; iuuenis à sene, captator à captatore captus est. b Hinnulus leonem.) Subaudiendum, cæpit, uicit, aut prouocat, hoc est, fortior superatur à debiliori, aut indoctus certat cum doctissimo. Vide Erasmum in Chil. c Ipso hamo.) Rursus utitur hoc prouerbio in libello De mercede conductis. d Technam.) Id est commentum, artem seu fallaciam, in tuum ipsius exitium & perniciem reperisti. Adagium est, de quo Erasmus.

IOANNIS SAMBVCI *Annotationes.*

Διηγητικὸς in hæredipetas.

Externum Cnemon hæredem scripsit auarus,
Fecerat id certa conditione tamen.
Scilicet Hermoleos quo se quoq; scribere uellet:
Ereptus Cnemon sed fuit ante senem.

Hoc illud est.) ἡ ἀγαναίσησις καὶ αἰμωγή. Quid isthuc.) ἐρώτησις. Quid stomacher rogas?) ἀποκρισις σὺν παρρησίᾳ. Sed isthuc.) ἀφήγησις. Cn. Hermolaū.) τὰ ἡγούμενα. Atinterim.) ταμίσα καὶ λογισμός. Cæterùm ego.) τὰ ἐπόμενα, genus q; mortis. Et nunc Hermolaus.) τὰ ἐκβάντα. Imò, non esca modò.) ἔκβασις. Malum consilium consultori pessimum est. Sic apparet.) Clausula.

CHARON.

ΧΑΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΕΡΜΟΥ. CHARONTIS ET Mercurij.

Martino Bolero interprete.

Interlocutores: Charon, Mercurius, Mortui, Menippus, Charmoleus, Lampichus, Damasias, Philosophus, Rhetor.

CHARON.

Ακούσατε ὡς ἔχει ὑμῖν τὰ πράγματα. μικρὸν μὲν ὑμῖν, ὡς ὁρᾶτε, τὸ σκαφίδιον, καὶ σφόδρα ἐστὶ σαθρόν, καὶ διέρρωγε τὰ πολλά. καὶ ὦ βαπτὸν ὅπη δάτερα, οἰχήσετε ὑφιέμενοι, ὑμεῖς δὲ τοσοῦτοι ἅμα ἥκετε, πολλὰ ἕκαστοι φορήματα ἔχοντες. ὧν ἔνι μὲν τὰ πλεῖστα ὑμῶν, ἅτινα μὴ ὕστερον μεταπέσοιτε, καὶ μάλιστα ἁπάσοις πᾶν ὅτι ἐπίσταδε. Νῦν περοί. πῶς γὰρ ποιήσαντες ἂν πλεύσομεν; Χά. ἐγὼ ὑμῖν φράσω. γυμνοὺς ἐπιβαίνειν χρὴ, τὰ περιττὰ ταῦτα πάντα ἔξω ἐπὶ γῆς καταλιπόντας· μόλις γὰρ ἂν καὶ ἅπαντα ἐξέσεται ὑμᾶς τὸ πορθμεῖον. σοὶ δὲ, ὦ Ερμῆ,

Avdite, quo loco sint res uestræ. Equidem parua est nobis, quæ admodum uidetis, & carios a nauicula, & quæ undiq; perfluit; quòd sim alterâ parte me inclinarit, planè submersa peribit: atq; uestrûm tã multi simul cõfluũt, et singuli plurimas sarcinas adferunt. Quòd si cum his nauiculã cõscenderitis, uereor ne postea uos facti pœnitet. Maximè uerò eos qui nandi sunt imperiti. MO. Quid igitur faciẽdum erit, ut sine periculo nauigemus? CHA. Ego uobis dicam: nudos uos ingredi oportet, atq; ista omnia quæ superflua sunt, in littore relinquere. nã sic etiã uix capiet uos nauicula. Tibi uerò

μᾶ, μιλήσει, τὸ ἀπὸ τούτου μη δένα πρᾶγμα λέγεσθαι αὐτῶν, ὃς ἂν μὴ ψιλὸς ᾖ, καὶ τὰ ἐπιπλα, ὥσπερ ἔφην, ἀποβαλών. πρὶν ἢ τὴν ἀποβάθραν ἐκβῆς, λιταγίνωσκε αὐτούς, καὶ ἀναλάμβανε, γυμνοὺς ὑπὸ ὕπνου αὐχμηκάζων. Ερ. οὐ λέγεις, καὶ οὕτω ποιήσομεν. οὐτοσὶ τίς ὁ πρῶτός ἐστι; Μί. Μένιππος ἔγωγε, ἀλλ' ἰλιγγιᾷ, ἢ πῦρ μέ μοι, ὦ Ερμῆ, καὶ τὸ βάκτρον, ἐς τὴν λίμνην ἀπορρίψων. τὸν δίβολον δὲ σὺ λαβὲ ἐκείμισον, οὐ ποιῶν. Ερ. ἔμβαινε, ὦ Μένιππε, καὶ πρῶν κρῖνε, καὶ τὴν πρωρεσίαν ἔχε πρὸς τὸν λυχνοῦχον ἐφ' ὑψηλοῦ, ὡς ἐπισκοπῇς ἅπαντας. ὁ ἑλκὸς δ' οὗτος τίς ἐστι; Χά. Χαρμόλεως ὁ Μεγαρικὸς, ἐπίορκος, οὗ τὸ φίλημα λιτέλαιον τὸν ὦν. Ερ. ἀπόλυθι τοιγαροῦν τὸ ἑλκαλλὲς, καὶ τὰ χείλη αὐτοῖς φιλήμασι, καὶ τὴν κόμην τὴν βαθεῖαν, καὶ τὸ ὑδρῶπες τῶν πρεσβῶν ὀρύδημα, καὶ τὸ λόβημα ὅλον. ἔχει καλῶς, εὖσον δὲ ἄ, ἐπίβαινε ἤδη.

ὁ Μὶ

Mercuri deinceps curæ erit, neminem ex illis recipere, nisi nudus sit, & supellectilem abiecerit. Itaq; ad ipsius scalas te statuas, ipsosque cognoscito, & suscipito, nudósque ingredi cogito. MERC. Rectè dicis, atq; sic faciemus. Quis est ille primus? MEN. Ego Menippus sum. Ecce autem peram & baculū in paludem abieceruerùm rectè feci, qui pallium nō acceperim. MER. Ingredere ô Menippe uir optime, primumq; apud gubernatorem nauis locū accipe, in ipsa summitate, quò omnes posſis intueri. Verùm quis ille formosus est? CHA. Charmoleus sum Megarensis ille amator, cui oſculum unum duobus talentis constitit. MERC. Exue igitur istam pulchritudinem, & labia unà cum oſculis, istam etiam denſam comam, & genarum ruborem, adeoq; totam cutem. Bene se res habet, expeditus es, ingredere nunc.

ὃ δὲ τῶν πορφυρίδα οὗτοσί, καὶ τὸ διάδημα, ὁ βλοσυρὸς, τίς ὢν τυγχάνεις; Δάμ. Λάμπιχος, Γελοίων τύραννος. Ερ. νὴ σύ, ὦ Λάμπιχε, τοσαῦτα ἔχων κάρη; Λάμ. τί δ' ἐγκρίνῃ, ὦ Ερμῆ, γυμνὸν ἤκειν τύραννον ἄνδρα; Ερ. τύραννον μὲν οὐδαμῶς, νεκρὸν δὲ μάλα. ὥστε ἀπόδου ταῦτα. Λάμ. ἰδοὺ σοι ὁ πλοῦτος ἀπέρριπται. Ερ. καὶ τὸν τύφον ἀπόρριψον, ὦ Λάμπιχε, καὶ τὸν ὑπερφίαλον· βαρύσει γὰρ τὸ πορθμεῖον σωρευθέντα. Λάμ. ἀπεῖμι· ἀλλὰ τὸ διάδημα ἐάσω μοι ἔχειν, καὶ τὸν ἀστερίδα. Ερ. οὐδαμῶς, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἄφες. Λάμ. ἔχε. τί ἔτι; πάντα γὰρ ἀφῆκα, ὡς ὁρᾷς. Ερ. καὶ τὸν ὠμότητα, καὶ τὸν ἀπονοιαν, καὶ τὸν ὕβριν, καὶ τὸν ὀργὴν, καὶ ταῦτα ἄφες. Λάμ. ἰδοὺ σοι ψιλὸς εἰμι. Ερ. ἔμβα νυν ἤδη, σὺ δὲ ὁ πάχυς, ὁ πολύσαρκος, τίς ἦς; Δάμ. Δαμασίας ὁ ἀθλητής. Ερ. ναὶ ἴσιος εἶ· ἴδια γάρ σε, πολλάκις

nunc. Quis uerò ille eſt purpuratus & diademate præcinctus, grauitatem quandam præ ſe ferens? Quis es tu? LAMP. Lampichus ſum, Geloorum tyrannus. MERC. Quid igitur cum tot ſarcinis uenisti? LAM. An ne nudũ aduentare conueniebat tyrãnũ? MERC. Nequaquã tyrannũ, ſed mortuũ. itaq; depone iſta. LAM. Ecce abieci diuitias. MER. Sed ſuperbiã ó Lampiche & faſtũ etiã abijce. nam iſta ſẽ in nauiculã coincidãt, uehementer grauabunt eam. LAM. Igitur ſine ut diadema habeam ſaltẽ, & ſtraguli. MER. Nequaquã, imò et hæc relinquito. LAMP. Sit ita. quid præterea uis? Nã omnia, ut uides, abieci. MERC. Crudelitatẽ etiã, et amẽtiã, et uiolentiã, et iracũdiã, atq; his ſimilia depone. LAMP. Ecce nudus ſum. MERC. Ingredere nunc. Tu uerò pinguis admodũ et carnoſus, quis es? DAM. Damaſias ego ſum athleta. MER. Certè uideris ille eſſe. ſcio enim te

ſæpe

ἐν ταῖς παλαίστραις ἰλιγγ. Δαμ. ναὶ, ὦ Ἑρμῆ, ἀλλὰ πάνυ ῥᾳδίως ἐκ μὲ γυμνὸν ὄντα. Ἑρμ. εὖ γυμνὸν, ὦ βέλτιστε, τοσαύτας σαρκας περιβεβλημένον, ὥστε ἀπόλυσαι αὐτὰς, ἵνα κατάδυσαι τὸ σκάφος, τὸν ἕτερον πόδα μόνον ἐπιβὰς μόνον. ἀλλὰ καὶ τούτους στεφάνους τούτους ἀπόῤῥιψον, καὶ τὰ κηρύγματα. Δαμ. ἰλιγγιῶ σοι γυμνὸς, ὦ ἐχθρὲ, ἀλυθῶς ἐμὶ, καὶ ἴσως φάσι τοῖς ἄλλοις νεκροῖς. Ερ. οὕτως ἄμεινον ἀβαρῆ ἄνω, ὥστε ἐμβαίνειν. καὶ σὺ δὲ τὸν πλοῦτον ἀπόδυσαι, ὦ Κράτων, καὶ τὴν μαλακίαν δὲ πρόσιτε, καὶ τὸν τρυφὸν, μὴ δὲ τὰ ἐπάφια κόμιζε, μὴ δὲ τὰ τῶν προγόνων ἀξιώματα. λιπάλιπε δὲ καὶ γένος καὶ λέξεις. καὶ δὲ ποτέ σε ἡ πόλις αὐτοκράτορ σὺν ἀργύρῳ στεφανώσει, καὶ τὰς τῶν ἀνδριάντων ἐπιγραφὰς, μὴ δὲ ὅτι μέγαν τάφον ὑμῖν σοι ὄχωσαν, λέγει, βαρύνει γὰρ καὶ τοῦτα μνημονεύματα. Κρά. οὐκ

sæpe in palæstris à me uiolatum. DAMA. Ita est ô Mercuri. uerùm accipe me, nudum existentem. MERC. Nequaquam ô bone uir nudus es, tanta carne circundatus: itaque exue eam. Nam si uel alterum tantum pedem in nauem posueris, submerges eam. Sed & coronas istas & præconia abijcito. DAMA. Ex plane nudus sum, ut uides, et simili cum alijs mortuis statura. MERC. Sic præstat leuem esse. itaq; inscende iam. Et tu ô Crato diuitias abijce, præterea mollitiem & delicias, neq; feras tecum epitaphia, neq; maiorum tuorum dignitates. Relinque etiam genus, & gloriam. Item ciuitatum de quibus scilicet bene meritus es, publica præconia, statuarũ inscriptiones: & dicas ne tibi magnum sepulchrum construant. nam & hæc grauant, si in memoriam reuocentur. CRAT.

Inuitus

ἀχθόμην μὲν, ἀποῤῥίψω δέ. τί γὰρ σὺν ἡμῖν παίδοιμι; Ερ. βαρβάρε, σὺ δὲ ὁ ἐνόπλιος, τί βέλος; ἢ τί τὸ τρόπαιον τοῦτο φέρεις; Κρά. ὅτι ἐνίκησα, ὦ Ερμῆ, καὶ ἡ πόλις ἐτίμησέ με. Ερ. ἀφοβότερον γῆ τὸ τρόπαιον. ἐν Ἅιδου γὰρ εἰρήνη, καὶ οὐδὲν ὅπλων δεήσει. ὁ σεμνὸς δὲ οὗτος ἀπὸ γνωμάτου, καὶ βρυνθούμενος, ὁ τὰς ὀφρῦς ἐπηρκώς. ὁ ὑπὸ τῶν φρουτίδων, τίς ὤφην, ὁ τὴν βαθὺν πώγωνα λαβαμενός; Μέ. φιλόσοφός τις, ὦ Ερμῆ, μᾶλλον δὲ γόης καὶ τραπεζίτης μισθὸς, ὥστε ἀποδύσεις καὶ τοῦτον· ἔχει γὰρ πολλὰ καὶ γελοῖα ὑπὸ τῷ ἱματίῳ κρυπτόμενα. Ερ. κατάθες σὺ τὸ σχῆμα πρῶτον, εἶτα καὶ ταυτὶ παύσῃ. ὦ Ζεῦ, ὅσων μὲν γέμει ἀλαζονείας νομίζει, ὅσων δὲ ἀμαθίας καὶ ὄγκου καὶ λογοδαιξίας, καὶ ὀφρυώσεως ἀπόρους, καὶ λόγους ἀκαταλήπτους, καὶ ἐννοίας πολυπλόκους, ἀλλὰ καὶ μεταμορίαν μάλα πολλὴν, Inuitus certè, sed tamen abijciam. quid enim faciam? MERC. Papæ, quid tibi uis armatus? aut quid istud trophæum tecum circũfers? CRAT. Quia uici Mercurii, et res præclaras gessi, propterea ciuitas hoc me honore affecit. MERC. Relinque trophæũ in terra. apud inferos enim pax est, neq; ullis armis opus est. Verùm quis ille est ipso habitu grauitatem quãdam præse ferẽs, elatus, & contractis superciliys propter curas, longa barba? quis est ipse? MENIP. Philosophus quidã est ô Mercuri, imò præstigiarũ & nugarũ plenus. Itaq; & hũc exue. uidebis enim multa, eaque ridicula, sub palliolo occulta esse. MER. Depone tu hunc habitum primùm, deinde hæc quoq; omnia. O Iupiter, quantã ille arrogantiam. quantam insciti am, & quantum contentionum, & inanis gloriæ, quantum quæstionum dubiarũ, quantũ spinosarũ disputationũ, et cogitationũ perplexarum circumfert! imò quàm multos uanos labores, & delira-

καὶ λῆρον ἐκ ὀλίγου, καὶ ὕβρεως, καὶ μικρολογίαν. νὴ Δία, καὶ χρυσίον γε τοσοῦτον, καὶ ἡδυπάθειαν ἢ, νὴ αὐαισχυντίαν, καὶ ὀργὴν, καὶ ῥυφὴν, καὶ μαλακίαν. οὐ λήσεις γάρ με, ἃ νὴ μάλα πρικρύπτεις αὐτά. καὶ τὸ ψεύδεσθαι δὲ ἀπόθου, καὶ τὸν τύφον, καὶ τὸ οἴεσθαι ἀμείνων εἶναι τῶν ἄλλων. ὡς ἂν γε πάντα ταῦτα ἔχων ἐμβαίνοις, πεῖσαι προχωρήσαντος ἐξαυτῶν; Φι. ἀποτίθεμαι τοίνυν αὐτὰ, ἐπάρῃ γε λελύσεις. Μί. ἀλλὰ καὶ τὸν πώγωνα τοῦτον ἀποθέσθω, ὦ Ερμῆ, βάρος τι ὄντα καὶ λάσιον, ὡς ὁρᾷς: πέντε μνῶν ῥίχθον οἱ τἀλάντιον. Ερ. σὺ λέγεις, ἀπόθου καὶ τοῦτον. Φι. καὶ τίς ὁ ἀποκείρων ἔσται; Ερ. Μένιππος οὑτοσὶ, λαβὼν τὸ δίκελλον τῶν ναυπηγικῶν, ἀποκόψει αὐτὸν, ἐπικύψας τῇ αὐλακι βάθος χρησάμενος. Μί. ὄκνει, ὦ Ερμῆ, ἀλλὰ πρόιθι μοι καὶ πρίε: γελοιότερον γὰρ τοῦτο.

& deliramenta non pauca? quantas item nugas, & quantam curiositatem? Sed per Iouem, aurum etiã hoc, & uoluptatem, & impudentiam, iracundiam, delicias & mollitiem secum habet: neque enim latent me ista, etiam si studiosè celes. Verùm abijce mendacia & etiam & superbiam, & opinionem illam qua existimas te omnibus reliquis præstantiorem esse. Nam si cum rebus omnib. ingrediaris, quæ quinqueremis te acciperet? PHILO. Depono igitur ea, quandoquidem sic iubes. MEN. Sed & barbam hanc deponat Mercuri, grauem equidem & hirsutam, ut uides. capilli sunt trium minarum ad minus. PHILO. Sed quis abradet? MER. Menippus ille securim accipiens, quib. naues fabricantur, eam resecabit: ut tetur autem scalis nauali-

Ep.

bus, quibus superposita barba resecetur. MEN. Nequa quã Mercuri, sed da mihi serrã, hoc enim erit magis ridiculũ.

MERC.

Ερ. ὁ πίλικος ικανός. Μίν. σὺ γε. ἀνδρωπινώτερόν γαρ τῶν ἀνασπίφυσε, ἀποβιμῆ & αὖ τοῦ τίλω λινάβρεω. βέλει, μι κρὸν ἀφίλαμαι καὶ τῶν ὀφρύων; Ερ. μάλιςα: νῦν γὲ μή τι καὶ γαρ καὶ ταύτας ἐπῆρε κεν, ἐκ οἶδ' ὑφ' ὅτῳ ἀναπάνων ἑαυτὴν. τί τοῦτο; καὶ λαμβάνεις ὦ μάλαρμα, καὶ πρὸς θάνατον ἀποδειλιᾷς; ἐμβυθὶ δ' ἴθι. Μί. ἢν ἔτι τὸ βαρύτατον ὑπὸ μάλης ἔχει. Ερ. τί, ὦ Μίνιππε; Μί. πελανίδιον, ὦ Ερμῆ, πολλὰ ἐν τῷ βίῳ χρησιμεύσασαν αὐτῷ. Φι. ἐκ κεῖν καὶ σὺ, ὦ Μίνιππε, ἀπόβλ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ παῤῥησίαν, καὶ τὸ ἄλυπον, καὶ τὸ γεφυρῶδες, καὶ τὴν γέλωτα. μὴν & γῆν τῶν ἄλλων γελᾷς. Ερ. μὰ δαμῶς: ἀλλὰ καὶ ἔχει ταῦτα, δοῦφα γαρ, καὶ πάνυ ὑφορᾶται ὄντα, καὶ πρὸς τὸν καῦμόλυν χρήσιμα. καὶ ὁ ῥήτωρ ἢ σὺ ἀπόβλ τῶν ῥημάτων τὴν τοσαύτην ἀπεριτρεπτολογίαν, ἢ ἀντιθέσεις, ἢ παρισώσεις, ἢ περιόδους, καὶ βαρ-

MERCV. Sufficiet bipennis. MEN. Euge, humanior nunc appares, a depoſito hircino fœtore. Vis ne ut parum etiam de ſua percilys auferam? MER. Maximè: nam hæc ſuper frontem etiam attollit, neque ſcio quò ſeipſum extendat. Quid hoc rei eſt? etiam ploras ſceleſte? & mortem times? ingredere igitur. MEN. Vnum quiddam adhuc grauiſſimum geſtat ſub alis. MER. Quid Menippe? MEN. Adulationem, Mercuri: quæ illi dum uiueret, multum profuit. PHILO. Igitur & tu Menippe tuam abijce libertatem, & loquendi audaciam, lætitiam, animi magnitudinem, & riſum. An tu ſolus alios omnes ridebis? MER. Nequaquam, ſed retine iſta. leuia enim ſunt, & planè facilia portatu, & ad nauigandū proſunt. Tu uerò Rhetor abijce iſtam tantā uerborū contradictionē, et antitheſes, et ſimilitudines, item periodos,

& barba-

καὶ βαρβαρισμὸς, καὶ τἄλλα
βάρη τῶν λόγων. Ρό. ἄγε, ἰ-
δὲ ἀποτίθημαι. Ερ. σὺ ἴχε,
ὥστε λύε τὰς ἀπόγαια, τὸν ἀπο-
βάθραν ἀναλάμβα. τὸ ἀγκύριον
ἀνάπαιδε, πίτασον τὸ ἱ-
στίον. σύθωι, ὦ πορδμοῦ, τί πα
θάλλιον, σοῦ πάθημ᾽ ἔχ. τί οἰμώ-
ζετε, ὦ μάταιοι, καὶ μάλιστα ὁ
φιλόσοφ& σὺ, ὁ ἀρτίως τὴν πώ
γωνα διῃρημένο&; Φι. ὅτι,
ὦ Ερμῆ ἀθάνατον ὤμην τὸν
ψυχὸν ὑπάρχειν. Μί. ψεύδ
ῃ, ἄλλα γὰ ἔοικε λυπῆν αὐτόν.
Ερ. τὰ ποῖα; Μί. ὅτι μηκέ
τι ἀπαντήσει πολυτελῆ δεῖ-
πνα, μὴ ὄψ νύκτωρ ἰζιὼν, ἅπασ
τας ταυθαύμων, τῷ ἱματίῳ τὸν
ἐφαλὸν καταλήσας, πορίσε-
σιν ἐν κύκλῳ τὰ χαμαίζυπῆα,
καὶ ἕωθεν ἐξαπατῶν τὸς νέους
ἐπὶ τῇ σοφίᾳ, ἀργύριον λήψε-
ται, ταῦτα λυπεῖ αὐτόν. Φι.
σὺ δ᾽, ὦ Μένιππε, ὐκ ἄχθῃ ἀπο-
θανών; Μί. πῶς, δ᾽ ἐσπυθο
σα᾽ ἐπὶ τὸν θάνατον, παλίσσω
τ& μυλγῴε; ἀλλὰ μετα-
ξὺ λόγων, οὐ κρωγό τις

*et barbarismos, atq; alia ſer-
monis pondera.* RHET.
En abijcio. MER. *Bene ſe
habent res. Itaq; ſolue funẽ.
attollamus ſcalas, attrahatur anchora, expande uelũ,
tuq; nauta clauũ dirige. Simus hilares. Quid ploratis ô
uos amentes? præſertim tu
Philoſophe, qui paulo antè
tua barba ſpoliatus es?* PHI.
Quia exiſtimabam [b] *immortalem eſſe animam.* MEN.
*Mẽtitur. nam alia ſunt quæ
uidentur eum mœrore affice
re.* MERC. *Qualia?* ME.
*Quia non amplius tam opiparas cœnas habebit, neque
noctu exiens clam omnibus
circumuoluto palliolo capiti, ordine omnia accedet ſcor
ta, nec mane deceptis adoleſcentibus ſua ſapientia, pecuniam accipiet. hæc ſunt
quæ illi dolent.* PHIL.
*An tibi moleſtum non eſt,
Menippe, quòd mortuus es?*
MEN. *Quomodo poſſet
eſſe moleſtũ mihi, qui ad mortem feſtinaui nemine uocante? Verùm nónne clamor quidam interim dum nos confabu-
lamur,*

ἀκούεις, ὥσπερ τινων ἀπὸ γῆς βοώντων; Ερ. νὴ, ὦ Μένιππε, ἐκ ἀφ' ἑνός γε χώρου: ἀλλ' εἰ μὴ ἐς τὸν ἐπηλυσίαν σωιλθόντες, ἄσμενοι γελῶσι πάντες ἐπὶ τῷ Λαμπίχῃ ξενάτῳ. καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ σωίσχετ' πρὸς τῶν γωναικῶν, καὶ τὰ παιδία νεογνὰ ὄντα, ὁμοίως λιθινα ὑπὸ τῶν παίδων βάλλεται ἀφθόνοις τοῖς λίθοις. ἄλλοι δὲ Διόφαντον τὸν ῥήτορα ἐπαινοῦσιν ἐν Σικυῶνι, ἐπιταφίους λόγους ἀνειπόντα ἐπὶ Κράτωνι τούτῳ. καὶ νὴ Δία γε, ἡ Δαμασίου μήτηρ ὠκύσασα βοᾷ μετὰ τῶν θρίων σὺν γωναιξὶν, ἐπὶ τῷ Δαμασίᾳ. σὺ δὲ ἄλλος, ὦ Μένιππε, λακήσει, καθ' ἡσυχίαν δὲ πᾶσαι μόνος. Μέ. ἀλλα μῶς, ἀλλ' ἀκούσω τῶν κυνῶν μετ' ὀλίγου, ὠρυομένων οἰκτίστου ὑπ' ἐμοῦ, καὶ τῶν κοράκων τυπτομένων τοῖς πτέρυξιν, ἐπεὶ ἂν σωιλθόντες δάπτωσί με. Ερ. γρυπόλας εἶ, ὦ Μένιππε. ἀλλ' ἐπὶ καταπλεύκαμεν

lamur, exauditus est ueluti quorundã in terra uociferantium? ΜΕΝ. Certè Menippe: uerùm non uno tantum loco exauditur clamor, sed quidam in unum cœtum conueniẽtes, cum uoluptate deridẽt mortuum Lampichũ, & illius uxorẽ mulieres circumstrepunt: atq; illius pueri nuper admodũ geniti, mul tis lapidibus à pueris obruuntur. Quidam Diophantum Rhetorem laudant, in Sicyone funebres orationes recitantem de hoc Cratone. Et per Iouem Damasiæ mater ululans, lamentationem incẽptat unà cum mulieribus pro Damasia. Te uerò, Menippe, nemo est qui deploret, & solus iaces tranquillus. ΜΕΝ. Nequaquam. nam haud ita multò pòst audies canes miserabiliter latrantes propter me, & coruos alas concutientes, quando ad scpeliendum me conuenient.

ΜΕΡCV. Fortis es, Menippe. Sed quia iam transfreta-

r uimus,

πλεύσαμεν ὑμᾶς, ὑμᾶς μὴ ἄπιτι πρὸς τὸ δικαστήριον, εὐθέως ἐπάνω προϊοντος, ἐγὼ δέ, ἡδὲ ὁ πορθμεύς, ἄλλως μιτιλουσόμεθα. Μέ. εὐπλοεῖτε, ὦ Ἑρμῆ, προϊοῦμεν ἤ ἡδὲ ἡμεῖς. τί δ' ἔτι ἡδὲ μέλλετε; δικαζεσθαι δίνασι ἡδὲ τὰς κατάδικας φασὶν εἶναι βαρέας, τροχῆς, νῆ γύπας, ἡδὲ λίθας. δεῖ χθόσιται ὁ ἐπάγεσθαι.

uimus, abite uos rectà per hanc uiam ad forum iudicia le: ego uerò & nauta alios transuectabimus. MEN. Feliciter nauigate ô Mercuri, nos quoq; progrediemur. Verùm quid præterea de uobis futurum est? Iudicium de uobis ferre oportebit, et quidem aiunt pœnas esse graues, rotas, aquilas, & lapides. Vniuscuiusq; autem uita examinabitur.

GILBERTI COGNATI
Annotationes.

Hic uidebis, quàm uana prorsus & fucata sint omnia ea quibus orbis regitur & gubernatur, maximè uero ea quę præcipua esse uidentur, probitas, doctrina & potentia: præterea omnia quæ mundus admiratur, & pro quibus parandis, in hac uita homines digladiantur, esse abijcienda, cum ad Charontis nauiculam peruentum fuerit.

Charon portitor inferorum, quem poetæ fabulantur defunctorum animas subtili cymba per Stygiã paludem transuehere. Virgil. 6. Aencid.

Portitor has horrendus aquas & flumina seruat,
Terribili squalore Charon: cui plurima mento,
Canities inculta iacet, stant lumina flamma:
Sordidus ex humeris nodo dependet amictus.
Ipse ratem conto subigit, uelisq; ministrat,
Et ferruginea subuectat corpora cymba

a Hircino fœtore.) Alarum aut reliquarum partium excitatur odor ad libidinem incensis. Hinc Horatius, anũ huiusmodi

fusmodi dicit hircum in alis habere. Lysimachus apud Plautũ in Mercatore: lã plenus ætatis, animaq; fœtida, senex hircosus.

b Immortalem.) Apud Herodotum lib. 2. scribitur, primos Aegyptios statuisse animam hominis esse immortalem, &c.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

προσαγματικὸς καὶ εἰρωνικός.

Nil est post uitam quo præstet amicus amico:
Aequalis docto tum rudis esse potest.
Aurum deserimus, robur, formam, sophiamq;:
Fabula quid doceat, lector amice uides.

Audite, quo loco.) Facit sibi audientiam Charon. Equidem parua est.) Exponit periculum. Quòd si cum his.) τὸ ἐμβαρὲς κακὸν. Quid igitur.) Petit consilium. Ego uobis dicam.) Promittit, & dat consilium. Nam sic etiam.) Amplificatio à minori. Tibi uerò Mercuri.) Dat mandatum super eo, Mercurio. Itaque ad ipsas.) Præscribit quæ facere debeat. Rectè dicis.) Promittit se obtemperaturum. Quis est ille primus.) Recipit in nauiculam singulos numerando. Ego Menippus sum.) I. Menippus. Primúmque apud.) Dat ei locum apud gubernatorem. Charmoleus sum.) II. Charmoleus, amator. Exue igitur.) Mors omnia tollit, vuir mussen alles dahin lassen. Lampichus sum.) III. Lampichus tyrannus Geloorum. Sed superbiam.) Tyrannorum diuitias, superbiam, fastum, diadema, crudelitatem, amentiam, uiolentiã, iracundiam, & cætera mors aufert. Tu uerò pinguis.) IIII. Damasius, pinguis & carnosus, athleta. Carne circundatus.) Abijcit carnes, coronas, præconia. Et tu ô Crato.) V. Crato, diues. Neq; feras tecum.) Bona fortunæ deferenda. Quid tibi uis.) VI. Armatus miles relinquit trophæum. Quia uici Mercuri.) κάυχησις militaris. Apud inferos.) Aᵛ contrario. Verùm quis ille.) VII. Philosophus, ciusq; descriptio. Videbis multa.) Quæ in philosophis falsis sint uituperanda. O Iupiter.) ἐκφώνησις κατὰ θάυμασιν εἰρωνικῶν. Nam si cũ.) αὔξησις à minori. Sed & barbã.) Mercurius depositor. Menippus ille securim.) Depositio Beani. Sed da mihi.) Reib im das Partecipiũ. Humanior nũc appares.) Beanus emittit unũ fœtorem. Etiam ploras.) Nolite uexare cum qui mortem contemnit.

Igitur & tum.) ἀποσροφὴ ad Menippum ex comparatione. Nequaquam.) Inficiatio Mercurij. Tu uerò.) VIII. Rhetor cum suis ornamentis. Itaq; solue funem.) κέλευμα ναυτικὸν. Quid ploratis.) λεηλατὸς ἄθλιος. Mentitur nam.) Arguit philosophum mendacij, & causam ploratus alò transfert. Antibi molestum.) ὑποφορά. Quomodo posset.) λύσις. Vetùm nõ ne.) τα τοῖς νεκροῖς ἐπιμένα. Nequaquam.) ἀνταπόδοσις γελασιὴ. Sed quia.) Epilogus. Ad forum.) τὸ δικαστήριον. Iudicium.) ἡ κρίσις. Et quidem aiunt.) καὶ καταλήκα.

ΚΡΑΤΗΤΟΣ ΚΑΙ Διογένης.

CRATETIS ET Diogenis.

Erasmo Roterodamo interprete.

CRATES.

Μοιρίχον τὸν πλόσιον ἐγίνωσκον, ὦ Διόγενες, τὸν ἀπὸ Κορίνθου, τὸν τὰς πολλὰς ἐλκάδας ἔχοντα, ἃς ἀνῆψεν ἐς Ἀσσίαν, πλέοντος ἤδη αὐτοῦ ἐπὶ τὰς ἐμπορικὰς ἀγοράς· τὸ δὲ ὄνομα ἐκεῖνο ἐφ' ὅτῳ ἐπιλέγεται, ἢ μὲ αὐάμαρ', ἢ ἐγώ σε. Δι. τίνος ἕνεκα, ὦ Κράτης, ἐθρυλεῖτον ἀλλήλους; Κρά. τῷ μὲν πρεσβυτέρῳ ἐκάτερος, ἐλπιζόντων ὑπὸ τοῦ γήρως ἐς τὰς διαθήκας ἐς τὸ φανερὸν ἐτίθεντο, Ἀσσίαν μὲν ὁ Μοίριχος, ἐπὶ πρεσβεύοντι, διοπέτλιον ἄφιξιν τῶν ἑαυτοῦ πάντων· Μοίριχον

Μοerichũ a diuitẽ nouerãsne Diogenes? illum inquã supra modum diuitem, illum b Corintho profectum, cui tot erant naues onustæ mercibus: cuius consobrinus Asiteas, quũ ipse quoq; diues esset, c Homericum illud in ore solebat habere: Aut me confice tu, aut ego tete. DI. Cuius rei gratia sese captabant inuicem, Crates? CRA. Hæreditatis causa, quum essent æquales, uterq; alterũ captabãt. Iãq; testamẽta publicauerãt ambo, in quib. Mœrichus, si prior moreretur, Asiteã omniũ rerũ suarũ dominum relinquebat: Mœrichum

Μοίριχον δὲ Ἀριστέας, εἰ πρῶτα πέλθοι αὐτῶ. ταῦτα μὲν ἐγὼ γράψω· οἱ δὲ ἐδράπτοντο ἀλλήλοις, ὑπερβαλλόμενοι τῇ κολακείᾳ. νῷ δὲ μάντεις, ἄττα ἀπὸ τῶν ἄστρων συμφέρεται τὸ μέλλον, ἄττα ἀπὸ τῶν ὀνειράτων, ὡς γε Χαλδαίων πᾶς ἅδε, ἀλλὰ νῷ ὁ Πύθιος αὐτὸς, ἄρτι μὲν Ἀριστέα, παρῆκε τὸ πράτος, ἄρτι δὲ Μοίριχον. νῦ τὰ τάλαντα ποτὲ μὲν ὧδέ πῃ, νῦν δ' ἐπ' ἐκεῖνον ἐρρέπει. Δι. τί δ' ὦν ὤφελε γένεσθαι, ὦ κρίτης; ἀκοῦσαι γὰρ ἄξιον. Κρά. ἄμφω τιθέασιν ὧδε μίας ὑμίας, οἱ δὲ πλῆσαι τὸ Εὐνόμιον νῷ θρασυπλοΐᾳ ψυχρὸν ἦλθον, ἄμφω συγγενῆς ὄντας, ἀλλ' οὐκέτι προσαντουμένους ὅτι σφίσιν ἐταῖρος. διαπλέοντος γὰρ ἀπὸ Σικυῶνος ἐς Κίρραν, μεταξὺ μέσου τοῦ πόρου πλαγίῳ πρόσπεσόντος τῷ Ἰάπυγι, ἀνῴχοντο. Δι. οὐ ποίησαν. ἡμᾶς δὲ, ὁπόταν ἐν τῷ βίῳ ὦμεν, ἀλλ' τοιοῦτον

Mœrichum uicißim Ariſteas, ſiquidem ipſe prior è uita decederet. Hæc igitur quum eſſent in tabulis ſcripta, illi inter ſeſe captabant, & alter alterum adulationib. obſequijs ſuperare contendebat. Porrò diuini, haud ſcio utrum ex aſtris id quod futurum ſit coniectantes, an ſomnijs, quemadmodum [d] Chaldæi faciunt: quin & [e] Pythius ipſe, nunc Ariſteã uictorem fore pronunciabat, nunc Mœrichũ: [f] ac trutina qdẽ interim ad hũc, interim ad illum propẽdebat. DI. Quid igitur tandem euẽnit? nam audire eſt operæpretium, Crates. CRAT. Eodem die mortui ſunt ambo: cæterùm hæreditates ad Bunomium ac Thraſyclem deuenerunt, quorum uterque cognatus illis erat: atqui de his nihil prædixerant diuini, futurum ut tale quippiam accideret. Etenim quum [g] Sicyone [h] Cirrham uerſus nauigarent, medio in curſu obliquo orto [i] Iapyge euerſa naui perierunt. DI. Recte [k] factũ. At nos quũ eſſemus in uita, nihil eiuſmodi

ἐνενοοῦμεν πρὸ ἀλλήλων ἔτι πώποτε οὐξάμην Ἀντισθένην ἀποθανεῖν, ὡς κληρονομήσαιμι τὸ βακτηρίας αὐτοῦ· ἔχων δὲ νῦν καρδίαν, ἐκ κοτίνου ποιησάμενος. ἔτι, οἶμαι, σὺ ὦ Κράτης ἐπιθύμεις κληρονομῆν ἀποδανόντος ἐμοῦ, τὰ κύματα, καὶ τὸν πίθον καὶ τὴν πήραν, χοίνικας λύο θέρμων ἔχουσαν. Κρ. ἀλλὰ γάρ μοι τούτων οὐδέν, ἀλλ' ἀλλὰ σοί, ὦ Διόγενες. οὐ γὰρ ἐχρῆν, σύ τι Ἀντισθένης ἐκληρονόμησας, ἢ ἐγὼ σὺ, πολλῷ μείζω καὶ σεμνότερα τὰ πρόσω ἀρχῆς. Δι. τίνα ταῦτα φῄς; Κρά. σοφίαν, αὐταρκείαν, ἀλήθειαν, παῤῥησίαν, ἐλευθερίαν. Δι. νὴ Δία μὰ μνημονεύω τούτων διαδεξάμενος τὸν πλοῦτον παῤ Ἀντισθένους, καὶ σοὶ ἔτι πολὺ μείζω κατάλιπε πώμ. Κρά. ἀλλ' οἱ ἄλλοι ὠμόλουν τῶν τοιούτων κτημάτων, καὶ οὐδεὶς ἐβράδυνεν ὑμᾶς, κληρονομή-

alter de altero cogitabamus. Neque enim ego unquam optabam ut moreretur Antisthenes, quò nimirum baculus illius ad me rediret hæredem : neque tu Crates opinor desiderabas, ut me mortuo in possessionum mearum successionem uenires, puta dolij, ac peræ, in qua quidē lupini cibœnices inerant duæ. CRAT. Neque enim mihi quicquam istis rebus erat opus, imò ne tibi quidem Diogenes: si quidem quæ ad rem pertinebant, quæq; tu Antisthenis succedens accepisti, deinde ego succedens tibi, ea nimirum multo sunt potiora, multóque splendidiora, quàm uel Persarum imperium. DIOG. Quænam sunt ista quæ dicis? CRAT. Sapientiam inquam, frugalitatem, ueritatē, dicendi uiuendiq; libertatem. DIOG. Per Iouem memini me in iustiusmodi opum hæreditatem Antisthenis succesisse, tibiq; eas longè etiā maiores reliquisse. CRA. Verùm reliqui mortales hoc possessionū genus aspernabātur, neq; quisquā nos ob spē potiundæ

ἐλπιζουσιν προσλοκῶν. ἐς δὲ τὸ χρυσίον παντὸς ἔβλεπον. Δι. εἰκότως· ἐν γὰρ ἔχον ἐνθα ἀφῖκαντο τὰ τοιαῦτα παρ' ὑμῶν, διαῤῥυηνόντος ὑπὸ τρυφῆς, ἐκδεχόμενα τὰ σαθρὰ τῶν βαλανταίων. ὥστε εἴποτε καὶ ἐμβάλλοι τις ἐς αὐτοὺς ἢ σοφίαν, ἢ παῤῥησίαν, ἢ ἀλήθειαν, ἐξέπιπτεν εὐθύς, καὶ διέῤῥει, τοῦ πυθμένος οὐ δυναμένου, οἷόν τι πάσχουσιν αἱ τοῦ Δαναοῦ αὖται παρθένοι, ἐς τὸν τετρυπημένον πίθον ἀναντλοῦσαι. τὸ δὲ χρυσίον ὀδοῦσι καὶ ὄνυξι, καὶ πάσῃ μηχανῇ ἐφύλαττον. Κρά. ἀκοῦν ἡμᾶς μὴ ἔξομεν ἐκεῖνα ἀντεῦθεν τὸν πλοῦτον, οἱ δὲ ὀβολὸν ἕξειν νομίζοντες, καὶ τοῦτον ἄχει τῇ πορθμείῳ.

potiundæ hæreditatis obsequijs captabat, sed ad aurum omnes intendebant oculos. DIO. Nec iniuria. neq; enim habebãt quò facultates eiusmodi à nobis traditas acciperent: quippe rimosi iam, uitiatique deliciis, non aliter quàm uasa carie putria. Quo fit, ut si quando quis in illos infundat uel sapientiam, uel libertatem, uel ueritatem, effluat illico perstilletq;, fundo, quod immissum est continere non ualente: cuiusmodi quiddam & m Danai filiabus aiunt accidere, dum in dolium pertusum haustam aquam important: at ijdem aurum dentibus & unguibus, omnique ui seruabant. CRAT. Proinde nos hic quoque nostras possidebimus opes: illi simul atque huc uenerint, obolum duntaxat secum ferent: at ne hunc quidem ulterius quàm ad portitorem.

GILBERTI COGNATI *Annotationes.*

a Mœrichum.) Mœrichus & Aristeas duarum sororum filij, & annis æquales fuere. b Corintho.) Hęc Græcarũ omnium urbium clarissima fuit, à Corintho Marathonis, siue (ut alij uolunt) Pelopis filio, qui eam euersam instauravit. Cum autem Ephyre diceretur, censetur inter Achaiæ urbes ferè in medio Isthmi Peloponnesiaci sita. Græci uocant Isthmos angustias, quibus à peninsula ad continentem est aditus. Vide argumentum prioris ad Corinthios epistolæ Pauli, per Erasmum nostrum. c Homericum.) Huic eiusdem Homeri hoc Iliad. 2. non dissimile est:

Τεθναίης ὦ πρόϊτ' ἢ κάτ[αν]α βιλλεροφόντιλω. Id est,
Aut morere Prœte, aut interfice Bellerophontem.

d Chaldæi.) Assyriorũ magi, ex gentis uocabulo dicti sunt, qui diuturna siderum obseruatione scientiam putantur effeciisse, ut prædici posset, quid cuique euenturum, & quo quisq; fato natus esset. e Pythius.) Apolliuis cognomen, à Pythone serpente inditum, quem sagittis suis adhuc puer dicitur intere misse. f Trutina.) æquilibrium. g Sicyone.) Ea est urbs Achaiæ, non procul à Corintho. h Cirrham.) Phocidis oppidum, ad radicem Parnassi montis eregionè Sicyonis. Ibi Apollo religiosissimè colebatur. Hinc Cirrheus à Seneca in Hercule dicitur. i Iapyge.) uento ab occasu solstitiali spirante, qui & Caurus dicitur, commodissimus ex Italia in Græciam nauigantibus. k Lupini.) Eius utilitatem noster Lucianus notat De mercede seruientib. cum rogat: Num usqueadeò defuerit lupini & aquæ fontanæ copia, ut in eam sese conijceret seruiturem. Legumiuis genus omniũm amarissimum, de quo nos in Charonte & Menippo. l Chœnices.) χοίνιξ Attica mẽsura pro aridis, maximè cibo diurno, cuius capacitas est sesqui sextarius. unde Pythagorę dictum est: Chœnici ne insidias.

m Danai filiabus.) Notissima est fabula puellarũ Danaidũ, quæ ob sponsos necatos, has pœnas apud inferos dare dicuntur, ut situlis perstillantibus aquam hauriant, atque in doliũ item pertusum infundant, graui nimirum, sed inutili labore.

Cuius

Cuius fabulæ mentionem facit idem Lucianus in Timone, & in Hermotimo. Affluit enim dum exhauritur negocium, laborq; & contrà fit, atque in Danaidum dolio. Rursus de Dipsadibus meminit etiam Horatius in Odis:

Et inane lymphæ
Dolium fundo pereuntis imo.

Item Tibullus:

Et Danai proles Veneris quæ numina læsit,
In cava lethæas dolia portat aquas.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

ἐξηγητικὲς rursus de hæredipetis.

Est nimium cæcis natura immersa tenebris,
Hinc rebus tantum diuitijs; studet.
Non durat multum tamen hæc: nam cuncta caduca
Sola manet uirtus, nescia (crede) mori.

Mœrichum.) Propositio κατα ζητησιν περὶ ἡμαρτωκοτος, de Mœricho. Cuius consobrinus.) Eius consobrinus, ἀνεψιὸς. Cuius rei gratia.) Inuestigatio, & expositio causæ. Hæreditatis causa.) Δικαιωσις. Iamq; testamenta.) τα ἠγουμενα. Aristeam omnium rerum.) Verba testamentorum. Hæc igitur.) Conclusio, τα μέσα. Porrò diuini.) Coniecturæ de futuris rebus, ex astris & somnijs. Chaldæi coniectores. Ac trutina.) ὁ ζυγὸς. Quid igitur.) τα ἐκβαινοντα. Eodem die mortui.) τα ἐκβαντα κατα πρόπετειαν. Nihil prædixerant.) Notat astrologos & coniectores. Euersa naui perierunt.) Genus mortis. Rectè factum.) ἐπικρισις. Neque enim ego.) Digrediuntur in narrationem. Deinde ego.) ἐπιφώνημα. Quæ nam sunt.) ἀνάκρισις. Verum reliqui.) Comparatio. Nec iniuria.) ἐπικρισις. Quippe rimosi iam.) αἰτιολογια. Quo fit.) κατασκευη. Quando quis.) A' simili. Fundo quod immissum.) Ab effectu. manet in similitudine. Cuiusmodi quidda.) Ab exemplo. Proinde nos hic.) Epilogus ex collatione.

ARGVMENTVM.

Hic Hannibalem, Scipionem & Alexandrum apud inferos in certamen gloriæ rerum gestarum disputantes, ludens introduxit, ut uideatur pares quodammodo eos fuisse uelle sentire.

ΑΛΕΧΑΝΔΡΟΥ, ΑΝΝΙΒΑ, Μίνωος καὶ Σκιπίωνος

LVCIANI Scipio.

P. Virunio interprete.

Interlocutores: Alexander, Hannibal, Minos, Scipio.

ALEXANDER.

Ἐμὲ δεῖ προκεκρῖσθαί σε, ὦ Λίβυ; ἀμείνων γάρ εἰμι. ΑΝ. ἴσως, ἀλλ' ἐμέ. ΑΛ. ἐκεῖνον ὁ Μίνως διακρινάτω. ΜΙ. τίνος δ' ἕνεκα; ΑΛ. ὅτι μὲν Ἀννίβας ὁ Καρχηδόνιος, ἐγὼ δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου. ΜΙ. νὴ Δία ἐνδοξοί γε ἀμφότεροι. ἀλλὰ περὶ τίνος ὑμῖν ἡ ὄρεξις; ΑΛ. περὶ πρωτείων. φησὶ γὰρ ἔτος ἀμείνων γεγενῆσθαι στρατηγὸς ἐμοῦ. ἐγὼ δ' ὥσπερ ἅπαντα τὸν ἰσασιν, οὐχὶ τοῦτον μόνον, ἀλλὰ πάντων σχεδὸν τοὺς

O Libyce, me decet præponi. melior equidem sum. HA. Imò uerò me. ALEX. Iudicet ergo Minos, qui semper iustissimus iudex est habitus. MIN. Quis es tu? ALEX. Hic est Hannibal Carthaginensis: ego autem Alexander Philippi regis filius. MIN. Per Ioue, utriq; glorioſi. Sed qua de re uobis altercatio est? ALEX. De præstantia: dicit enim is sese meliorem quàm ego ducem exercitus fuisse: ego uerò quèadmodũ omnes sciũt, nõ hoc solũ, sed omnib. fermè q ante meã ætatẽ fuere, in

πρὸ ἐμοῦ φημὶ λιχνευκέναι τὰ πολέμια. Μί. ἀκέραιόν μοι μίσει ἑκάτερον καὶ ἀπάτω, σὺ δὲ πρῶτος καὶ ὁ Λίβυς λέγε. ΑΝ. ἐμοὶ μὲν οὖν τοῦτο, ὦ Μίνως, ὠνάμην, ὅτι καὶ τοῖσδε ἤκουσα τῶν Ἑλλάδα φωνῶν βέλτιον, ὥστε καὶ ταύτην πλάσαι ὅτι καὶ ἐνίκησα τόμον. φημὶ δὲ τούτοις μάλιστα καὶ παίνοις ἀξίους εἶναι, ὅσοι τὸ μηδὲν ὄντες ἀρχῆς ὄντες, ὅμως ἐπὶ μέγα προεχώρησαν, καὶ αὐτῶν ἀνώνυμόν τι πορίσαλλόμενοι, καὶ ἀξιοὶ δόξαντες ἀρχῆς. ἐγὼ γὰρ μετ' ὀλίγων βραχέων ἐπὶ τὴν Ἰβηρίαν, τὸ πρῶτον ὕπαρχος ὢν τῷ ἀδελφῷ, μειρακίων ἔτι ὤν, ἀρίστων καὶ δόξαντος καὶ τοὺς γε Κελτιβήρας εἷλον, καὶ Γαλατῶν ἐκράτησα, τὸ Ἐσπέριον. καὶ τὰ μεγάλα ἔθνη ὑπέβαλε, τὰ πρὸς τὸν Ἠριδανὸν, ἅπαντας καθ' ὁδὸν, καὶ ἀναστάτους ἐποίησα τοσαύτας πόλεις. καὶ τὴν πεδινὴν Ἰταλίαν ὑπηγαγόμην, καὶ μέχρι τῶν πρεσβείων ἦλθον τῶν προὐχούσης πόλεως ἤλθον. καὶ

re, in re militari præstantiorem me esse affirmo. MIN. Dicat ergo uterque uicissim pro uirili: tu uerò ô Libyce prius loquaris. HAN. Vnum hoc me iuuat, quòd & hic sermonem Græcum didicerim, ut neq; etiam hac in re Alexãder me superet. Porrò illos maximè laudis dignos puto, qui quum parui à principio fuere, propria uirtute ad magnam gloriam euasere: potêtesq; per se ipsi facti, et principatu digni habiti. Ego igitur cum paucis quibusdam Hispaniam primùm inuadens, quum subconsul essem fratri additus, maximis rebus idoneus atque optimus iudicatus, ibi tum Celtiberos cepi, atque Gallos ipsos deuici: & quum magnos mõtes transmigrassem, omnem Eridanum transcurri, multas que ciuitates euerti, & planam Italiam subiugaui, & usque ad subur-

bia Romæ grassatus sum, tótque uno die Romanos cecidi, ut eorum

καὶ τοσάυτης ἀπίκλανα μᾶς ἁμάρας, ὥστε τὰς λακυλίους αὐτῶν μιλίμνοις ἀποκτρῶσαι, καὶ τὰς ποταμὰς γιφυρῶσαι νεκροῖς. καὶ ταῦτα ποιῶν ἔπραξεν, ὅτι Ἄμμωνος ὑὸς ἐνομιζόμην, ἢ ὅτι θεὸς εἶναι προσποιούμην, ἢ ἐνύπνια δὲ μυρίοις λιξίων, ἀλλ' αὐδρωπον ἔφασκον εἶναι ὁμολογῶν, στρατηγοῖς τε τοῖς σωφρονεστάτοις ἀντιξεταζόμην, καὶ στρατιώταις τοῖς μαχιμωτάτοις συμπλεκόμην, ὑπὲρ Μήδων καὶ Ἀρμενίων καταγωνιζόμενος· ὑποφεύγοντας, πρὶν λιώσαι τινὰ, καὶ τῷ τολμήσαντι παραλιπόντας οὐδὲ τὸν νίκην. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ παρ' ἐκείνου ἀρχὴν παραλαβὼν, ἔνυξεν, καὶ παραπολὺ ἐξέτεινε, χρησάμενος τῇ δὲ τύχης ὁρμῇ. ἐπεὶ δ' ἦν ἐνίκησέ τι, καὶ τὸν ὄλιθρον ἐκείνου Δαρεῖον ἐν Ἰσσῷ ἢ ἐν Ἀρβήλοις ἐπράτησεν, ἀποτὰς τῶν παρόντων, προσκυνεῖσθαι ἐξίει. καὶ λίαν τὸν Μακεδόνων μετελήφησεν ἑαυτόν, καὶ ἐμιμεῖτο φίλους ἐν τοῖς συμποσίοις τοὺς

ut eorum annulos modijs mẽsurari oportuerit, & ex cadaueribus pontes fluminibus fecerim. Atq; hæc omnia peregi nec Ammonis dictus filius, neq; Deum me fingens, aut matris insomnia narrãs: sed me hominem fatebar, pugnabamq; contra duces magna prudentia, contra milites magna audacia atq; fortidine præditos: non aduersus Medos, aut Armenios, qui antequam quispiam sequatur fugiunt, & facilè cuiuis audenti uictoriam tradunt. Alexander uerò regni patris successor, & id fortunæ quodam impetu ampliauit: qui quum deuicto misero illo Dario apud Issum & Arbelas uictoriam cepit, antiquã ex patre consuetudinem omittens, adorari sese uoluit sesecq; ad Medorum delicias inuitari libenter tulit: atq; in conuiuijs amicos interemit, interficientibusq; auxilium tulit. Ego autem patriæ do-

φίλους, καὶ συνελάμβανον ἐπὶ θανάτῳ. Ἐγὼ δ' οὐδὲν ἐποίουν τῶν παρὰ φίλου,

βάδ@, καὶ ἐπειδὴ μετεπέμ-
πετο, τῶν πολεμίων μεγάλῳ
στόλῳ ἐπιπλεόντων αὐ τὴ Λι-
βύης, ταχέως ὑπήκουσα, καὶ ἰ-
διώτου ἑκάστου μᾶλλον. καὶ καταδεδικασμένος, λύγην
οὐγνωμόνως τὸ πρᾶγμα. καὶ
ταῦτ' ἔπραξα, βάρβαρ@ ὤν,
καὶ ἀπαίδευτ@ παιδείας τῆ
Ἑλληνικῆς. καὶ ἔτι ὁμοῦ,
ὥσπερ ἔτυχ@, ἐξέβαλον, ἔτι
ὢν. Ἀριστοτέλει τῷ σοφιστῇ πα-
ρασυδὰς, μόνῃ δὲ τῇ φύσει ἀγα-
θῇ χρησάμενος. ταῦτά ἐστιν,
ἃ ἐγὼ Ἀλεξάνδρου ἀμείνων φη-
μὶ εἶναι. ἃ δ' ἴσως καλλίων ἐστὶ
σὶ, διότι διαλύματι τῷ ἐμ-
φανεῖ διεκόσμησε, Μανιδίου
μὲν ἴσως καὶ ταῦτα σύμφορα. ἐ-
μοὶ δὲ διὰ τὸ ἀμείνων δόξαι
αὖ γενέσθαι καὶ στρατηγικῶ αὖ
δρὸς, τῇ γνώμῃ μᾶλλον, ὥσπερ τῇ
τύχῃ κεχρημένῳ. Μί. ὁ μὲν
ἔρμηνεὺς ἐκ ἀγνοεῖ τὸν λόγον,
ὦ δ' ὡς λίθῳ ἀκὸς λῶ, ὑπὲρ
αὐτ. σὺ δὲ, ὦ Ἀλέξανδρε, τί
πρὸς ταῦτα φῄς; Αλ. ἐχρῆν
μὲν, ὦ Μίνως, μᾶλλον πρὸς αὖ
δρα ἔτυ θρασύν. ἐκανὸν γὰρ ὁ

minatus sum: quæ quum me reuocaret, hostium magna classe aduersus Lybiam nauigante, parui, continuóque me hominem priuatum deo di, & damnatus æquo animo rẽ tuli. Atq; hæc egi barbarus cum essem, omnisq; Græcorũ disciplinæ expers & neq; Homerum, ut hic, edidici, neq; Aristotele sophista magistro eruditus fui, sed solùm mea natura optima sum usus. Hæc sunt quib. me meliorem Alexandro esse puto. Si uerò ea causſa mihi hic præferendus est, quòd caput diademate ornauerit, id decorum forsan apud Macedones est: nõ tamen ob id præstantior hic uideri debet generoso duce, & uiro qui mẽtis sententia magis quam fortuna est usus. MIN. Hic certè orationem neq; ingeneroſam, neq; ut Libycum decebat, dixit: tu uerò Alexãder quid ad hæc inquis? ALEX. Oportet quidem ô Minos, homini adeò temerario nihil respõdere. Sola enim te fama

φόμι διδάξαι σε, οἵ& μὴν τὸ γὼ βασιλεὺς, οἵ& δὲ ἔτ& λητὴς ἐγένετο. ὅμως δὲ ὅμα. ἀ κατ' ὀλίγον αὐτοῦ διάνοιγε να, ὃς νέ& ὢν ἔτι, παρελθὼν ὧδε τὰ πράγματα, καὶ τὸν ἀρχὼ τεταραγμένω διατί σχυν, καὶ τὸς φονέας τοῦ πα ρὸς μετῆλθον, καταφοβήσας τὸν Ελλάδα τῇ Θηβαίων ἀπ πολέμᾳ, στρατηγὸς ὑπ' αὐτῶν χειροτονηθείς. ὃν ἐξέπεσα τὸν Μακεδόνων ἀρχὸν πορεύεσθαι, ἀγαπῶν ἀρχὴν ὁπόσων ὁ πα τὴρ κατέλιπεν, ἀλλὰ πᾶσαν ὑπηκόους τὸν γῆν. καὶ θρόνον, ὑγυσάμην& δ', εἰ μὴ ἀπάντων κρατήσαιμι, ὀλίγης ἄγων, ἐσέ βαλον ἐς τὸν Ασίαν, καὶ ἐπὶ τε Γρανικῷ ἐπράτησα μεγάλῃ μά χῃ. καὶ τὸν Λυδίαν λαβὼν καὶ Ιωνίαν καὶ Φρυγίαν, καὶ ὅλως πάντων ἐσὸν ἀεὶ χερόμην&, ἦλθον ὧδε ἐπὶ σὸν, ἵνα Δαρεῖ& & πίμενε, μυρίαδας στολο λὰς στρατὸς ἄγων. καὶ τὸ ἀπὸ τόν τε, ὦ Μίνως, ὑμᾶς ἴστε ὅσους νε μὶν νικρὸς ὑπ' ἐμοῦ ὑμᾶς κατέπεμψα. φασὶ γὰρ ὁ πορθ μεὺς,

fama satis edocere potest, qualis hic latro habitus fuerit. Aduerte tamen an parũ ipsum superauerim, qui cum adolescens adhuc essẽ rẽ aggressus, regnũ obtinui, & de patris mei interemptoribus suppliciũ sumpsi. At quũ Thebas subuertissem, toti Graeciæ terror fui, ab ea dux electus. Neque dignum putaui, Macedonum regno me contentum esse, quod pater reliquerat: sed totum terrarum orbem fitiui: duramq; putãs, nisi rerum omnium dominus essem, paucos quosdam mecum agens, in Asiam exercitum traduxi, & apud Granicum magna pugna uici: Lydiam, Ioniam, & Phrygiam cepi. Et tandem quæcunque transieram subiugans, ueni ad Isum, ubi Darius me expectabat, infinitos exercitus secũ agens. Posthæc ô Minos, uos ipsi scitis quot ad uos uno die mortuos miserim. Dicit enim Charon, tunc si bi sca-

μεθ', μὴ λαφήσαι αὐτοὺς τό-
τι τὸ σκάφος, ἀλλὰ σχολίας
διαπυξαμένους, τὰς ψυλλὰς
αὐτῶν διαπλύσαι, καὶ ταῦ-
τα ὑπὲρ τῶν, αὐτὸς προκιν-
δυνεύσων, καὶ τιτρώσκεσθαι ἀξι
ῶν. καὶ ἵνα σοι μὴ τὰ ἐν Τύρῳ,
μηδὲ τὰ ἐν Ἀρβήλοις διηγήσο
μαι, ἀλλὰ καὶ μέχρις Ἰνδῶν
ἦλθον, καὶ τὸν Ὠκεανὸν, ὅρον
ἐποιησάμην τῆς ἀρχῆς, καὶ τοὺς
ἐλέφαντας αὐτῶν εἷλον, καὶ πῶ
ρον ἠχμαλωσάμην. καὶ Σκύθας
ὄν, ὃν σὺ καταφρονήτας αὐδρας,
ὑπέρβας τὸν Ταναΐν, ἐνίκησα
μεγάλῃ ἱππομαχίᾳ. καὶ τοὺς φί-
λους οὓς ἐποίησα, καὶ τοὺς ἐχθρὸς
ἠμειψάμην. εἰ δὲ καὶ θεὸς ἐδό
κουν τοῖς ἀνθρώποις, συγγνω-
στοὶ ἐκεῖνοι, παρὰ τὸ μέγεθ
τῶν πραγμάτων, καὶ τοιοῦτόν
τι ψευσάσασθαι περὶ ἐμέ. τὸ
δ' ὃν τελευτῶν, ὑπ' ἐμοῦ καὶ βα
σιλεύων ἀπέθανον· ὅτ' & δὲ
ἐν φυγῇ, παρὰ Προυσίᾳ τῷ Βι-
θυνῷ, λαθάπερ ἄξιον ἦν, πα
νηργότατον καὶ ἀνόητον ὄν
τα. ὡς γὰρ δὴ ἐκράτησε τῶν Ι
ταλῶν, ἐῶ λέγειν· ὅτι δὲ ἰσχύι,
ἀλλὰ

bi ſcapham non ſuffeciſſe,
ſed ratibus compoſitis illorũ
pleroſq; ſe trãſportaſſe. At-
que hæc confeci meipſum pe
riculis opponens, & in pu-
gna uulnerari non timẽs. Et
ut quæ apud Tyrum & Ar
belas geſta ſunt, omittam,
uſq; ad Indos ueni, atq; Oce
anum mei regni terminũ fe
ci, & illorum hominum ele
phantes cepi, ac Porum ca
ptiuum abduxi. Scythas ue
rò homines certè non ſpere
nendos, Tanaim tranſiens,
magna equitum pugna uicis
ac amicos meos remunera-
ui, inimicos autem ultus ſum.
Si uerò Deus hominibus ui-
debar, parcendum illis erat.
Nam rerum magnitudine,
ut tale aliquid de me creo
derent, inducti ſunt. Tan-
dem mors me regem occu-
pauit. Hic autem Hanni-
bal apud Pruſiam Bithy-
niæ exulauit, ut crudeliſſi-
mo & peſſimo homini con-
ueniens erat. Nã quo pacto
Italos uicit, omitto dicere:
nam

ἀλλὰ πονηρίᾳ καὶ ἀπιστίᾳ καὶ δόλοις. νόμιμον γὰρ προφάσει ἀδίκῳ. ἐπεὶ δέ μοι ὑπέδυσεν τὸν θυμὸν, ἐκλελῆσθαί μοι δοκᾶ εἰ ἐποίησα ἐν Καπύῃ, ἐπαίρων σωμῶν, καὶ τὰς τ' πολίμιν καὶ μὰς ὁ θαυμάσιος καὶ δυπαλυπαὶ δῶν. ἐγὼ γὰρ, ἐς μὲν μικρὰ τὰ ἐσπόρια δόξας, ἐπὶ πλὸν ἦν μᾶλλον ὥρμησα, τί ἂν μέγα ἔπραξα, Ἰταλίαν ἀνακμωτὶ λαβὼν, καὶ Λιβύλν, καὶ τὰ μέχρι Γαδείρων ὑπαγόμλν; ἀλλ' ἐν ἀξιόμαχα ἐλόξι μοι ἐκᾶνα, ὑποπλήσαντα ἂν λν, καὶ διαπόντιον ἐμολογῆσθαι. ἀγῶνα. σὺ γὰρ, ὦ Μίνως, δίκαιος· ἱκανὰ γὰρ ἀπὸ πολλῶν καὶ ταῦτα. ΣΚ. μὴ τρέτερον, ἰὼ μὸ καὶ ἐμοῦ ἀκέσους. Μί. τίς γὰρ ἄ, ὦ βέλτιστε; ἢ πόθεν ὢν ὁρᾶς; ΣΚ. Ἰταλιώτης Σκιπίων, στρατηγὸς, ὁ καθελὼν Καρχηδόνα, καὶ κρατήσας Λιβύων μεγάλαις μάχαις. Μί. τί ἔν καὶ σὺ ὁρᾶς;

nam non uirtute, sed malitia atq; perfidia et dolis id peregit, nunquam aut alicuius claritudinis aut iusti memor. Sed quoniam quòd delicioſe uixerim, uituperauit, obli tus mihi uidetur eorum quæ apud Capuam admiſerit. Ibi enim mulierib. deditus fuit, & uoluptatibus, uir iſte mirabilis, belli gerẽdi occaſiones prodidit. Ego uerò niſi ea quæ ſub Occidente ſunt, parua quidem putans, uerſus Orientẽ me impuliſſẽ, quidnam adeò magni perfeciſſẽt. Quî Italiam abſq; ſanguine capere, ac Libyã, omnemq; eam oram uſq; ad Gades, ſub poteſtatẽ redigere facilè potuiſſem? Sed hæc ego tanta contentione digna non putaui, præſertim iam antea illis perculſis, ac dominũ me agnoſcentibus. Dixi. Tu uerò Minos iudica. nam & hæc è multis protuliſſe ſatis eſt. SCI. Nõ, niſi me quoq; prius audias ô Minos. MIN. Quis tu uir optime es, aut unde, q. hiſce claris ducib. te cõferre audes? SCI. Scipio Romanus, qui Carthaginẽ deleui, et Afros multis magnis prælijs deuici. MI. Quid igitur & tu dicis?

SCIP.

Σκ. Αλιξάνδρου μὲν ἥττων εἶναι, τὸν δὲ Ἀννίβα ἀμείνων, ὃς Ἀλίψξα νικήσας αὐτὸν, καὶ φυγὰν κατανανκάσας ἀτίμως. πῶς οὖν οὐκ αἰδέσχυντος ἂν εἴη πρὸς Αλίξανδρον ἀμιλλᾶται, ᾧ ὁ Σκιπίων ἐγώ, ὁ νενικηκὼς αὐτὸν, παρα βάλλειθαι ἀξιῶ; Μί. νὴ Δί' ὁμολογούμενα φῄς, ὦ Σκιπίων, ὥστε πρῶτος μὲν νικηθήσεται Αλίξανδρος, μετ' αὐτὸν ὁ σὺ, εἶτα εἰ δοκᾶ, τρίτος Αννίβας, ἐπεὶ οὐδὲ οὗτος ὑπερφρόνητος ἂν εἴη.

SCIP. *Alexandro quidē minorem esse me, Hannibale autē præstantiorem, ut qui ipsum persecutus fuerim, & ad turpem fugam compulerim. Quomodo igitur nō impudens iste uideatur, qui cū Alexandro sese comparet, cui ne ipse quidem Scipio, qui istum deuici, comparare me ausim?* MIN. *Per Iouē æqua dicis Scipio: quapropter primus quidem iudicetur Alexander, deinde post illum tu: atque tum, si placet, tertius hic Hannibal, quippe qui nec ipse contemnendus existat.*

GILBERTI COGNATI
Annotationes.

a Afros.) Scipio nihil è tantis uictorijs & hostium spolijs, ingratæ patriæ cedens, quàm Africani cognomen retulit.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

Ἀγωνιστὸς, ἢ ἐριστικὸς περὶ τῶν προκρίσεως, καὶ οἱονεὶ πρωτολισίας.

Hi tres contendunt præstantes robore quondam,
Præferri nullus uult alium ne sibi.

Triſtis decernit Minos, & iurgia ſoluit,
Certo conſtituens ordinè quemq; loco.

O' Libyce.) Initium contentionis, cuius arbitrum Minoem conſtituunt. Imò uerò me.) ἔξιτασις τοῦ δικατοῦ. Iudicet ergo Minos.) ἔπαινος καὶ διάσκευὴ τῆς ὑποθέσεως. De præſtantia.) Expoſitio rei. Ego uerò quemadmodum.) κατάστασις τῆς συγκρίσεως. Dicat ergo.) πρόσαξις. Vnum hoc me iuuat.) Hannibalis κάτηχησις, primùm quòd linguæ Græcæ peritus ſit. Porrò illos maximè.) Maior γνωμικὴ. Ego igitur cum paucis.) πρόσυλλογισμὸς τῆς ἐλάττονος καὶ προτάσεως κατ' ἀπαρίθμησιν τῶν πραξέων ἐν ἑλλήσποντῳ τοῦ ἀννίβου. Quæ hæc omnia.) ἔπαυξησις rerum à ſe geſtarum, quas proprias ſibi uendicat. Non aduerſus.) Comparatio. Alexander.) ἀνταπόλυσις, id eſt, altera contentionis pars, cum extenuatione rerum ab Alexandro geſtarum, & uituperatione perſonæ eius. Ego autem.) Redit ad ſuam perſonã. Liby ã nauigante.) Minor propoſitio. Atq; hæc egi.) αἰτία ποιητικὰ cõtinens σύνδεγα καὶ αὐτοτελῆ. Hæc ſunt.) Cõcluſio. Si uerò.) Occupatio. Id decorũ.) ἡ λύσις. Hic certè orationem.) Iudex ἐπικρίσεως laudat orationẽ Hannibalis, & rogat ſententiam Alexandri. Oportet quidem.) Exorditur à criminatione aduerſarij. Sola enim.) Ratio. Aduerſe tamen.) ἀξιώσις. At cum Thebas.) διήγησις κατ' ἀπαρίθμησιν. Neque dignum putaui.) Enumeratio rerum ab Alexandro Magno geſtarum. Poſt hæc ô Minos.) ἐπιμαρτυρία ἐν τῇ παραβολῇ κατ' ἀποσροφὴν. Atque hæc confeci.) ἐπέρασις. Et ut quæ.) παραλεῖψις continuat narrationem. Si uerò Deus.) Occupatio. Nam rerum.) Ratio à cauſa. Hic autem Hannibal.) ἀνταπόλυσις λοιδορίαν ἔχουσα. Non uirtute.) παραλῆψις. Sed quoniam.) Occupatio per ἀντιδιαβολὴν. Ego uerò.) Redit κυκλοφορικῶς ad ſuas res geſtas. Tu uerò Minos.) Clauſula. Non niſi me quoq;.) Interpellatio Scipionis.

Quis tu uir optime es.) Rogatio de perſona, & reſponſio. Alexandro quidem minorem.) Comparatio ſui cum illis duobus. Qui ipſum perſecutus.) ἀφήγησις. Quomodo igitur.) A' maiori ad minus. Per Iouem.) ἐπικρισις Minois. ſuum enim fert iudicium de ſingulis.

DIOGE-

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ καὶ Ἀλιξάνδρου.

DIOGENIS & Alexandri.

Erasmo Roterodamo interprete.

DIOGENES.

Τί τοῦτο, ὦ Ἀλίξανδρε: ἦρα σὺ τέθνηκας, ὥσπερ ἡμᾶς ἅπαντας; ΑΛ. ὁρᾷς, ὦ Διόγενες. οὐ παράδοξον δέ, εἰ ἄνθρωπος ὢν, ἀπέθανον. Δι. εἰκὸς γὰρ ὁ Ἄμμων ἐψεύσατο, λέγων ἑαυτοῦ σε εἶναι υἱόν, σὺ δὲ Φιλίππου ἄρα ἦσθα; ΑΛ. Φιλίππου δῆλα δή: οὐ γὰρ ἂν ἐτεθνήκειν, Ἄμμωνος ὤν. Δι. ἦρα μὲν δὴ καὶ περὶ τῆς Ὀλυμπιάδος ὁμοίως ἐλέγοντο, δράκοντα ἐμιλεῖν αὐτῇ, καὶ βλέπειθαι ἐν τῇ εὐνῇ, ἅτε οὕτω συνειληχυίᾳ· τὸν δὲ Φίλιππον ἐξαπατᾶσθαι, οἰόμενον πατέρα σὸν εἶναι. ΑΛ. καὶ γὰρ ταῦτα ἔφασαν, ὥσπερ σύ. νῦν δὲ ὁρῶ, ὅτι οὐδὲν ὑγιὲς οὔτε ἡ μήτηρ, οὔτε οἱ τῶν Ἀμμωνίων προφῆται ἐλεγον.

QVid hoc a rei Alexander? itáne defunctus es tu quoque, perinde atq; nos omnes? ALE. Vides nimirum Diogenes: tametsi mirandũ non est, si homo cum fuerim, defunctus sum. DIO G. Num ergo Iupiter ille Hãmon mẽ tiebatur, quum te suum esse filiũ diceret? an uerò tu Philippo patre prognatus eras? ALE. Hauddubiè Philippo. neq; enim obijssem, si Hãmone parente fuissem progenitus. DIO. Atqui de Olympiade etiam consimilia quædã ferebantur, puta draconem quendam eum ea fuisse congressũ, uisumq; in cubiculo: ex eo grauidã pepe-risse te. porrò Philippum errare, fallique, qui se tuũ patrẽm esse crederet. ALEX. Inaudieram quidem & ipse ista, quemadmodum tu: at nunc uideo, neq; matrem neque b Hammonios illos uates sani quicquã aut ueri dixisse.

Δι. ἀλλὰ τὸ ψεῦδος αὐτῶν ἦν ἄχρηστόν σοι, ὦ Ἀλέξανδρε, πρὸς τὰ πράγματα ἐγίνετο. πολλοὶ γὰρ ὑπέπλεον, διὰν ἀναί σε νομίζοντες. ἀταρὰ ἀπό μοι, τίνι τῶν τοσούτων ἀρχῶν καταλέλοιπας; ΑΛ. ἐκ οἶδα, ὦ Διόγνηθες· ἐγὼ γὰρ ἔφθασα ἐκποδὼν ἀπελθὼν τι περὶ αὐτῆς, ἢ τὸ μόνον, ὅτι ἀποθνήσκων, Περδίκκᾳ τὸν δακτύλιον ἐπῴδωκα, πλὴν ἀλλὰ τί γελᾷς, ὦ Διόγνηθες; Δι. τί γὰρ ἄλλο, ἢ αὐτομάθως εἶχε ἑκάστοις ὁ Ἕλλας, ἀρτι σε παραλαβόντα τὴν ἀρχὴν, διαπαύεσθαι, καὶ προσάτου ἀμέμπτως, καὶ τρα γῳδὸν ὧδε τὸν βαρβάρον. ἔνιοι δ' ἂν καὶ τῶν δώδεκα θεῶν φασί, καὶ νεὼς οἰκοδομήσειν σοι, καὶ θύσειν ὡς ἀράσοντος ὑμῖν· ἀλλ' εἰπέ μοι, πῦ σε οἱ Μακεδόνες ἔθαψαν; ΑΛ. ἔτι ἐν Βαβυλῶνι κεῖμαι, βέλτιον τοῦτον ἡμέραν. ἐπισχεῖν δὲ Πτολεμαῖος ὁ ἐκγονός μου, ἐὰν ποτε ἀγάγῃ σχολὴν

DIO. Attamen istud illorum mendacium, Alexãder, ad res gerendas haudquaquam tibi fuit inutile, propterea quòd uulgus te uerebatur, metuebatq; quum Deum esse crederet. Sed dic mihi, cuinam tam [c] ingens illud imperium moriens reliquisti? ALEX. Id equidẽ ignoro, Diogenes. celerius enim è uita submouebar, q̃ ut esset ocium de illo quicquã statuendi, præter id unum quòd moriẽs [d] Perdiccæ annulum tradidi. Sed age, quid rides Diogenes? DIO. Quid ni rideam? an non meminisli quid Græci fecerint, quũ nuper tibi arrepto imperio adularentur, principemq; ac ducem aduersus Barbaros delegerẽt, nonnulli uerò in duodecim [e] deorum numerũ referrent, ac phana constituerent, deniq; sacra facerent tanquam Draconis filio? Sed illud mihi dicito, ubi te sepelierunt [f] Macedones? [g] ALEX. Etiamdum in [g] Babylone iaceo, tertium iam diem: porrò Ptolemæus ille satelles meus, si quando detur ocium ab his

ἀπὸ τῶν θορύβων τῶν ἐν τοσούτῳ, ἐς Αἴγυπτον ἀπαγαγών με, διὰ ψεμψει ἐκεῖ, ὡς γρύπιμον εἶς τῶν Αἰγυπτίων θεῶν. Δι. μὰ γιλάσω, ὦ Αλέξανδρε, ἐγὼν ἐν ᾅδῃ ἴσι σὲ μωραίνοντα, καὶ ἐλπίζοντα Ανουβιν ἢ Οσειριν γρήσεσθαι; πολὺ ἄλλα ταῦτα μᾶλλον, ὦ δειλότατε, μὲν ἐλπίσης. ἐ γὰρ θέμις ἀνθρώπων τινα τ ἅπαξ διαπλευσάντων τὸν λίμνον, καὶ ἐς τὸν ἔσω τοῦ φερέου παριόντων, ἐ γὰρ ἀμείλης ὁ Αἰακὸς, οὐδ' ὁ Κέρβερος ἐδὲ ταφρίνυσι ἐκεῖνα ἢ ὅκως αὖ μάθοιμι παρὰ σοῦ, πῶς φέρεις, ὁπόταν ἐν τοσούτῳ, ὅσον σὺ δὲ μονίαν ἐκὶ γῆς ἀπολιπὼν, ἀφίξαι, συμπαιφύλακας, καὶ κολασπιστὰς, καὶ σατράπας, καὶ χρυσὸν τοσοῦτον, καὶ ἔθνη προσκυνοῦντα, ἢ Βαβυλῶνα, καὶ Βάκτρα, καὶ τὰ μεγάλα δωρία, καὶ τιμὰν, ἢ δόξαν, καὶ τὸ ἐπίσημον ἅπαν ἐλαύνοντα, διαδήματον ταινίᾳ λευκῇ τὸν

ab his rerum tumultib. quo nunc instant, pollicetur in h *Aegyptũ deportaturũ me, atq; inibi sepulturum, quò ui delicet unus fiã i ex dijs Ægyptijs.* DIO. *Non posſũ nõ ridere Alexander, qui quidẽ te uideam etiam apud inferos desipientem, ſperãtemq; fore ut aliquando uel* k *Anubis fias, uel Oſiris.* Quin tu *ſpes iſtas omittis ô diuiniſſime? neq; enim fas eſt reuerti quenquam, qui ſemel paludem tranſmiſerit, atq; intra ſpecus biatum deſcenderit, propterea quòd neq; indiligens eſt* l *Æacus, neq; contemnendus* m *Cerberus. Verùm illud abs te diſcere peruelim, quo feras animo quoties in mentem redit, quanta felicitate apud ſuperos relicta huc ſis profectus, puta corporis cuſtodibus, ſatellitibus, ducibus, tum auri tanta ui, ad hoc populis quite adorãbant: præterea* Babylone, n *Bactris: immanibus illis belluis, dignitate, gloria: deinde quòd emineb.as cõſpicuus, dũ uectlareris, dum amiculo candido caput haberes reuinctum,*

τὴν λιφαλὴν, πορφυρίδα ἱματιοπρεπεμένην. ἢ λυπᾷ ταῦτά σε ὑπὸ τῶν μυθίμων ἰούλαις ἐλαυνόμενα; ὦ μάταιε; ἢ ταῦτά σε ὁ σοφὸς Ἀριστοτέλης ἐπαίδευσεν, μὴ οἰεσθαι βέβαια ἔναι τὰ παρὰ τῆς τύχης. ΑΛ. σοφὸς, ἀπαύτων ἐκεῖνος πολλάκις ἀδιαφορώτατος ὤν. ἐμὲ μόνον ἐᾶσον τὰ Ἀριστοτέλης ἀφελέναι, ὅσα μοὶ ἤτησε παρ' ἐμοῦ, οἷα δὴ ἐπίσταλλον, ὡς δὴ καὶ τιχρῆτό μου τῇ περὶ παιδείαν φιλοτιμίᾳ, δωσπόνων ἐκείνων, ἵνα μὴ ἐς τὸ κάλλος, ὡς ἐκεῖ τοῦτο μόνον ὂν τἀγαθοῦ, ἀλλ' ἐς τὰς πράξεις, καὶ τὸν πλοῦτον. καὶ γὰρ αὖ κἀκεῖ τοῦτ' ἀγαθὸν ἡγεῖτ' εἶναι, ὡς μὴ αἰσχύνοιτο καὶ αὐτὸς λαμβάνων. γένος, ὦ Διόγενες, εὐδρωπος, καὶ τιχνίτης. πλοῦ ἀλλὰ τοῦτό γε πολέλαυκας αὐτοῦ τῆς σοφίας, τὸ λυπᾶσθαι ὡς οὐδὲ μιὸ γίγνοις ἀγαθὸς, ἃ κατυρῶ ἡμῖν

dum purpura circumamictus esses: nunquid hæc te discruciant, quoties recurrunt animo? Quid lachrymaris stulte? an non id te sapiens ille docuit? Aristoteles, ne res eas quæ à fortuna proficiscantur, stabiles ac firmas existimares? A. LEX. Sapiens ille? quum sit assentatorum omniū peritissimus. Sine me solum Aristotelis facta scire, quàm multa à me petierit, quæ mihi scripserit: deinde quemadmodum abusus sit mea illa ambitione, qua cupiebam eruditione cæteris præstare, quum mihi palparetur interim, ac prædicaret me nunc ob [P] formam, tanquam & ipsa summi boni pars quædam esset: nunc ob res gestas atq; opes: nam has quoq; in bonorum numero collocandas esse censebat, ne sibi uitio uerteretur quòd eas acciperet. Planè præstigiosus uir ille quidē erat, ac fraudulentus, ô Diogenes: quanquā illud fructus scilicet ex illius sapiētia fero, q̄ nūc perinde quasi summis de [Q] bonis excrucior, ob ista quæ

ὀμόσω μικρῷ γε ἐμπροσθεν.
Διο. ἀλλ' οἶδα ὃ δέεσαι.
ἀκοὴ γάρ σοι τῆς λύπης ὑ-
ποδύσομαι, ἐπεὶ ἐνταῦθά γε
ἀλλέβορος οὐ φύεται. σὺ δὲ
ἐπειδὴ λύδιος ὕδωρ χανδὸν ἐ-
πισπασάμενος πίε, καὶ οὕτως
πίε, καὶ πολλάκις· οὕτω γὰρ
ἂν πάνυ ἐπὶ τοῖς Ἀριστοτέ-
λους ἀγαθοῖς ἀνιώμενος. καὶ
γὰρ καὶ Κλεῖτον ἐκεῖνον ὁρῶ,
καὶ Καλλισθένη, καὶ ἄλλους
πολλοὺς ἅμα σὺν ἐμοῦντας, ὡς
διεσπάσαντο, καὶ ἀμυναντό σε ὧν ἐδράσατε αὐτούς. ὥσ-
τε τὸν ἐτοῖμον σὺ ταύτῃ βάδι-
ζε, καὶ πίνε πολλάκις, ὡς
ἔφην.

quæ tu paulo antè commemorasti. DIO. An scire quid facies? ostendam tibi molestiæ istius remedium. Quandoquidem in his locis [r] ueratrũ non prouenit, fac ut [s] Lethæi fluminis aquã auidis faucib. attrahẽs bibas, iterũq; ac sæpius bibas: atq; eo pacto desines de bonis Aristotelicis discruciari. Verùm enim [t] Clitũ etiã illũ & [u] Callisthenem uideo, cumq; his alios complureis raptim huc sese ferentes, quò te discerpant, pœnasq; sumant ob ea quæ quondam in illos commisisti. quare fac in alteram hanc ripam te conferas, & crebrius, ut dixi, bibas.

GILBERTI COGNATI *Annotationes.*

a Alexander.) Rex Macedonum, Philippi & Olympiadis filius, longè omnium excellentissimus fuit, cui rebus actis & auctis, Magni inditum est nomen. A nonnullis tamen traditum est, sed fabuloso quodam commento, Hammonem (ita Iouem nũ cupant) qui sub serpentis specie cum matre consuetudinẽ habuerit, eum genitum fuisse. Iupiter autem in speciem arietis in Libya colebatur, quòd sitienti Libero patri in Arabię desertis, Iouemq; imploranti, apparuerit in forma arietis, qui terram concutiens pedibus fontem ostenderit. Quamobrem templo illic ædificato, Ioui Ammoni, hoc est Arenario consecrauit. Græci enim ἄμμον arenam uocant. De Ammonis delubro & oraculo Plin. libro 6. cap. 19. libro 5. cap. 5. Lucianus lib. 9.

b Hammonios illos.)Illud autem dæmonis prodigiosi ludi brij miraculum est,gestantes simulachrum sacrificos quò Deus nutus monstret,eò sua sponte,uel (ut Curtius scribit) αὐτομάτως ferri. Hos sequuntur matronæ uirgines q;, pœanas & incõditum quoddam carmen cantillantes,quo Ioue propitiari credunt,ut certum edat oraculum. Huius loci celebritate motus Alexander,profectus est ad sacrarium Hammonis. inde in desertam Libyę & inaquosa progressus,arenosam & uastam eam solitudinem offendit.In sacrario à uatibus obuijs honorificè exceptus fuit.Vnus porrò sacerdotum, cum adeuntem Alexandrum Græcè cuperet salutare,ae παιδίον,id est filiole uellet dicere,per barbarũ παῖ Διὸς inquit,id est Iouis fili.Vnde cœlestis originis captata creditur gratia,cui initia error dederit. Lege Lucianum de Astrologia. c Ingens illud imperium.) Græciæ Imperator dictus est, Thebanos uicit, Darium Persarum regem subegit,Babyloniam & Susam aceepit,Persepolim diripuit,Cossæos fregit, cum exercitu in Asiam traiecit,ad Granicum Persas superauit:Sardum,Miletum & Halicarnassum cepit.Terris omnibus usq; ad Phrygiam deuictis, Ciliciam obtinuit.Deniq; celebrato Hephæstionis funere mortuus est. regnauit annis 12. De eius phanis & aris copiosè Plinius.

d Perdicæ annulum.)Perdicas Macedo,inter comites Alexandri Magni,qui etiam in regni partem successit,tanta uir audacia,simul & fortitudine,ut leæna præsente, catulos è cubili per uim auferret. Aelianus de uaria historia. De eo etiã, in lib. de nõ temerè credendo calũniæ. e Deorũ numerũ.)Alexander non solùm Iouis filius haberi uoluit,sed & Deus dici atq; adorari: ut fusius proximè sequenti Dialogo audies. f Vbi te sepelierunt.) De Alexandri morte,deq; eius corporis in Memphin ac Alexandriam translatione, Q. Curtius in fine 12 libri de Alexandri gestis: Cæterùm,inquit, corpus eius à Ptolemæo,cui Aegyptus cesserat,Memphin,& inde paucis pòst annis Alexandriam translatum est,omnisq; memoriæ ac nomini honos habetur.Hic Ptolemæus,Lagi gregarij militis fuit filius, maximæ authoritatis apud Alexandrum.post cuius mortẽ Aegypto & Africa, & magna Arabiæ parte potitus, regnauit annis quadraginta,à quo deinceps Aegyptij reges Ptolemæi appellati sunt. g In Babylone.) Babylon urbs nobilissima, Chaldæę totius caput,quam Euphrates fluuius mediam interfluit,

fluit. Hanc Strabo libro 16. à Semiramide conditam tradit, coctili latere. Inter ſeptem orbis ſpectacula numeratur.

h Aegyptum.) Ea eſt regio inter Aſiam & Aphricam ſita, Nilo circundata, quæ quum nunquam pluuijs aut rariſsimè irrigetur, ſolo Nili incremento fœcundatur. In ea ſunt ciuitates præcipuæ, Thebę, Babylon, Memphis, Abydos, Heliopolis, & Alexandria, quæ hodie principatum obtinet, ab Alexandro Magno ad chlamydis Macedonicæ figuram condita. i Ex dijs Aegyptijs.) Verè omnigenûm Deûm monſtra, ut inquit Virg. Aeneid. 8. Coluit quippe bouem, ciconiam, felem, canẽ, lupum, cæpam, crocodilum, Anubim filiam Oſiridis, qui canis ſpecie cultus fuit, aut certè capite canino, cuius alterum filiorum Macedonem lupi ſimulachro uenerabantur: Oſirim ſolem, Iſidem terram credebant. Non recipiebãt intra muros aut Saturni fanum, aut Serapis, His religioſum erat, pecudibus aut ſanguine placare Deos, precibus tantum & thure litabant. Fana extra pomœria poſita erant. k Neque enim fas eſt.) Huc migrantibus reditus ad ſuperos uia in æternum præcluſa eſt, & ab inferis redire ad ſuperos. quod poeta 6. Aeneid. dicit:

Reuocare gradum ſuperaſq; euadere ad auras,
Hoc opus hic labor eſt, &c.

Idem Lucianus in Menippi & Chironis Dialogo: De integro, inquit Menippus, tibi quærenda erit uitæ commutatio, atque hinc quópiam aliam in uitam demigrandum: id quod arbitror fieri non poſſe. l Aeacus.) Eum tantæ iuſticiæ fuiſſe dicunt, ut apud inferos animarum creditus fuerit à Plutone delectus iudex, cum Minoe & Radamantho, & peccantium peccata diſcutere. Ouid.

— Tuasq;
Aeacus in pœnas ingenioſus erit.

id quod Lucianus dixit, non indiligens. m Cerberus.) Cerberum τριπίφαλον κύνα, id eſt tricipitem canem, ex Echidna & Typhaone natum, Heſiodus in Theogonia canit. Cur autem inferorũ peruigil cuſtos poetis dictus ſit, alibi docuimus. Virgil. 6. Aeneid.

Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci
Perſonat, aduerſo recubans immanis in antro.

n Bactris.)Bactra regio ultra fines Assyriorum à Bactro amne. Bactrum oppidum antè Zariaspe uocatum, regionis caput. o Aristoteles.) Docuit, ne res eas in bonis (sic enim uocat Aristot.) quę nõ pertinẽt propriè ad hominẽ, ducam?: inter quę extrẽmæ sunt opes, & reliqua quæ à fortuna proficiscũtur. Hic eius existimatio eleuatur, qui Stagirites philosophus fuit, Peripateticorum princeps, patre Nicomacho medico, matre Phaestiade, ob summam eruditionem socius præceptor & secretarius Alexandri factus, illi usq; adeò charus, ut Stagiram eius patriam ab se dirutam restituerit. p Ob formam,) Cui contigerit corpus ingens, robustum, formosum, præualidum, eum non semouent quidem è numero felicium: sed ita ut nihilo secius primas teneant diuitiæ, proximas nobilitas, animi postrema cura est. q Summis de bonis.) Peripatetici, quorum princeps fuit Aristoteles, triplicia constituunt bona, animi, corporis, & fortunæ: de quibus fusius in Vitarum auctione annotauimus. r Veratrum.) Ἐλλέβορος λευκὸς καὶ μέλας, uterq; satis notus: & cùm ad alia multa, tum ad atram bilem remedium est efficax. unde prouerbio, qui parum animo constat, siue insanit, elleboro opus habere dicitur: & elleborum bibere, siue purgare se elleboro iubetur. Horatius:

Expulit helleboro morbum, bilemq; meraco.

s Lethæi fluminis.) Lethæus amnis inferorum est apud poetas, cuius aquam qui gustant, omnium statim præteritorum obliuiscuntur. Idcirco ἀπὸ τῆς λήθης, id est, ab obliuione nomen sumpsit. Sed cur induxerint poetæ, uide apud Firm. De diuin. præ. cap. 22. t Clitum.) De Clito lachrymabilis est historia apud Quint. Curtium lib. 9. quem Alexander post cœnam ebrius, contentione iniecta occidit, magna inde pœnitentia ductus. Nutricis enim Alexandri filius fuit, & dux eius fidelissimus, qui Alexandrum pugnãtem ab ictu lethali sese obijciens defendit.

u Callisthenem.) Callisthenes, philosophus Olynthius, Alexandro Magno familiaris, eiusdemq; sub Aristotele condiscipulus, quem ille postea in Asiã accersiuit, ut res suas memoriæ proderet. Huic nocuit immodica libertas, grauitasq; minus grata regi, quum haudquaquam assentantium accommodatus ingenio esset. Nam quum Alexander ex Persica uictoria arrogantior factus, regio more adorari uellet, acerrimus inter recusantes Callisthenes fuit, palàm dictitans: Alexandrum non adorandũ esse.

esse. Quæ res & illi & multis principibus Macedonum exitio fuit. Siquidem Alexander coniurationis conscium criminatus est, eumq; truncatis membris, abscisisque auribus ac naso labijsque deformatum, cum cane in cauea clausum circumferri iussit, diuque tortum tandem necauit. Hæc latius habentur apud Q. Curtium de Alexandri gestis.

IOANNIS SAMBVCI
Annotationes.

Irridetur Alexander ob superbiam: qui mortalis cum esset, diuinos tamen honores sibi passus sit exhiberi.

Magnus Alexander, totum qui subdidit orbem,
Ad Stygias ductus morte peremptus aquas:
Reges sternebat, diuino est cultus honore:
Nunc uita functus se uidet esse minas.

Quid hoc rei.) ἐρώτησις θαυμαστική. Vides nimirum.) λύσις τοῦ θαυμασμοῦ à cõiugatis. Num ego Iupiter.) Obiectio. Haud dubiè.) ἀπόκρισις. Atque de Olympi.) Ab exemplo simili. Audieram.) ἀντίφασις. Attamen.) Regerit ab utili. Præter id unum.) ἔξαίρεσις. Sed age quid.) ἀντερώτησις. Quid ni rideam.) Irrisio ἀποθεώσεως Alexandri. Sed illud.) Interrogatio de illius sepulchro. Porrò Ptolemæus.) ἀφήγησις. Politur in Aegyptũ.) Spes alterius sepulchri. Nõ possum nõ.) Irrisio. Quin tu.) προτροπή. Neque enim fas est.) γνώμη. Verùm illud.) Comparatio cum anteacta uita. Quid lachrymaris.) ἐπιτίμησις. Ne res eas quæ.) σαρκασμός. Sine me so Jum.) Alexandri defuncti de Aristotele suo magistro iudicium. Quanquam illud.) Clausula. Quandoquidem.) Consilium συμβουλή. Verumenim Cletum.) Amici Alexandri, quos in conuiuio interemit. Quare fac in alteram.) Conclusio.

SEQVVN-

SEQVVNTVR ORATIONES: quarum quædam adhuc inter Mortuorum dialogos, quædam inter Satur. epistolas prius relatæ fuere: nonnullæ quoque Dramaticæ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝΕΠΙ μίσθῳ συνόντων.

DE IIS QVI MERCEDE CONDVCTI IN DIVITVM FAMILIIS VIVVNT.

Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

AVlicæ uitæ molestias & incommoda, oratione hac depingit Lucianus: quamq; indigna ea sit homine, præsertim docto & liberaliter instituto, exponit: confutatis etiam causis ijs, quibus sese tuentur qui hoc uitæ genus sectantur, & in seruitutem ultrò sese præcipitant. Exordium ab attentione incipit, amplificando rei magnitudinem, fidemque faciendo dictis, ab eorum persona qui in eadem uita aliquandiu uixerunt. Mox & beneuolentiam captat Timoclis, eius ad quem scribit, ab officio amicitiæ, indicans se hęc propterea illi scribere, ut quia illum iam olim de hac uita suscipienda consilia agitare intellexerit, ne quid olim, si res malè cadat, & illum consilij sui pœnitere incipiat, accusare sese possit, ut à quo admonitus aut reuocatus non fuerit, præsertim quando sciat hãc uitam non per se difficilem atq; periculosam esse, uerùm etiam homini philosopho, aut quocunque denique disciplinarum genere docto, minimè conuenire. Exordio in hunc modum peracto, confutationem statim subiungit earum causarum, quibus sese tueri solent qui hoc uitę genus ultrò amplectuntur. Diluit autem omnes eas per inuersionem, ostendens ea maximè uel sequi, uel negari, quę illi cum primis euitare uel consequi student: ac postremò etiam turpe esse homini docto & ingenuo, ob solam spem uoluptatis alicuius, in uoluntariam seruitutem sese dare. Atque hinc iam ad ipsam rem accedit, propositis

per

per diuisionem ijs de quibus dicturus sit. Principiò igitur recè set, quanta incommoda, quantęq; molestię perferendę sint, antequam in aulam recipiaris: deinde, quę & quanta toleranda, atq; adeò deuoranda, ubi iam receptus fueris, circa prima cõuiuia, circa pactionem mercedis, circa seruitutem reliquam, quę mox exceptum atq; perdomitum, paulatim in contemptũ adducit, & ad adulandum impellit. Pręterea & metu periculisq; inuoluit, ob quę uarię exinde querelę, & uitę mutatę pœnitentia sequuntur. Atque hęc omnia non domi solùm perferenda esse indicat, uerumetiam foris, ubi interim multo sordidiora ministeria imponuntur, etiam à mulieribus, quibus æquè ac uiris adulandum est. Post hęc & circa munerum compensationes, quo pacto nuncij ac dispensatores conciliandi: & circa mercedis solutionem, quanta cum molestia exigenda illa, quãtaq; aliorum etiam inuidia accipienda sit: & postremò, quàm ignominiosi exitus plerosq; maneant senes iam, & exhaustos, cum clàm aut turpiter ab aula profugiunt, aut reijciũtur. Quę omnia ad finem, uelut in tabella quadam proposita, breui, sed eleganti admodum imagine depingit, & ob oculos ponit, amplificatis etiam in media pasim oratione ijs quę maximè urgere aut commendare uoluit.

ΚΑΙ τί σοι πρῶτον, ὦ φιλότης, ἢ ἰδίᾳ εἰπεῖν, φασὶ, καταλείξω τὰ τῶν, ἃ πάσχειν ἢ ποιεῖν ἀνάγκη τοὺς ἐπὶ μισθῷ συνόντας, καὶ τοὺς τῶν ἀλλοτρίων τὰ τῶν φιλίαις ὑπηρετουμένους; ἃ χρὴ φιλίαν τιν' εἶναι τοιαύτην αὖτ'

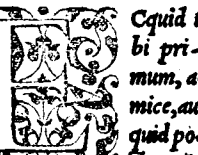

Quid tibi primum, amice, aut quid postremũ, quemadmodũ uulgò dici consueuit, recenseam, ex his quæ tum facere tum pati coguntur, qui mercedis gratia sese in alienas domos, cõuictumque tradunt alienum, quiq; in locupletum istorum amicitiam accenseri sibi modò eiusmodi illorum seruitutem conuenit amicitiam

ἀλλάων ἐπιτυμάζειν. οἶδα γὰρ πολλὰ, καὶ σχεδὸν τὰ πλείστα τῶν συμβαινόντων αὐτοῖς, ἐκ αὐτοῦ, μὰ Δία, τοῦ τοιούτου πειραθείς. οὐ γὰρ ἐν ἀνάγκῃ μοί ἡ πεῖρα ἐγεγένητο (μὴ δὴ, ὦ θεοί, γένοιτο) ἀλλὰ πολλοὶ τῶν ἐς τὸν βίον τοῦτον ἐμπεπλωκότων, ὀδυρόμενον πρός με, οἱ μὲν ἔτι ἐν τῷ κακῷ ὄντες, ἀποδυρόμενοι, ἐπίσταμαι δὲ οἷα ἔπασχον· οἱ δ' ὥσπερ ἐκ δεσμωτηρίου τινὸς ἀπαλλαττόμενοι, οὐκ ἀνιαρῶς μνημονεύοντες, ὧν ἐπιπόνως ἔσαν· ἀλλὰ γὰρ ἐκφράσοντες, ἀναλογισάμενοι οἷον ἀπηλλάγησαν. ἀξιοπιστότεροι δ' ἦσαν ἔτι, διὰ πάσης, ὡς εἰπεῖν, τῆς τελευτῆς, ὀδυρόμενοι καὶ πάντα ἐξ ἀρχῆς ἐς τέλος ἐπεξιόντες αὐτοῖς. οὐ πρόρρησις ἦν, ἀλλ' ἀμελῶς ἐπήκουον αὐτῶν, ἀκριβῆ πρὸς ναυαγίαν τινὰ, καὶ σωτηρίαν παράλογον διηγουμένων· οἷοί εἰσιν οἱ πρὸς τοῖς ἱδρῶσι

amicitiam appellare? Nouã enim permulta atq; adeò plerag; omnia, quæ illis ibi solent accidere, non per Iouem quòd ipse ea experimento cognorim (neq; enim mihi unquam experiundi incidit necessitas, ac ne quando incidat, Dij prohibeãt) sed quòd complures qui in hoc uitæ genus inciderant, apud me soliti sint commemorare: partim qui in ipsis etiamdũ malis constituti, quæ & quãta ferrent, deplorabant: partim qui tanquam è carcere quodam profugi non absque uoluptate recordabantur, cõmemorabantq; ea quæ fuerãt perpessi: imò iuuabat reuocare ob oculos, quas ærũnas effugissent. Atq; hi quidẽ digniores mihi uisi sunt, quibus fides haberetur: ut qui eius sacri ritus (ut ita dixerim) omneis, omniaq; mysteria perdidicissent, cunctaq; ab initio ad finẽ usq; perspexissent. Hos igitur haudquaquã indiligenter, nec oscitanter audire soleo, ueluti naufragium quoddã, ac præter spẽ obiectã salutem enarrãtes: cuiusmodi

sunt

ὑφ' οἷς ἀγυρμοὶ τὰς κεφαλὰς, σὺν ἅμα πολλοὶ τὰς τῶν κυμάτων ὀγκοὺς καὶ ῥάχιας, καὶ ἀκρωτήρια καὶ ἐκβολὰς, καὶ ἱστῶν πλάσεις, καὶ πυραλίσιον ἀποναυλίσας διεξιόντος, ὅτι πᾶσι τοῖς Διοσκούροις ἐπιφανομένοις (οἰκεῖοι γὰρ τῆς τοιαύτης ῥαψῳδίας ἔτοί γε) ἤ τιν' ἄλλον ἐν μηχανῆς δίκην, ὅτι τῷ κεραυνείῳ λαβιζόμενον, ἢ πρὸς τοῖς πυραλίσεσι ἱστῶντα, καὶ πρός τινα ἡϊόνα μαλακὴν ἀπολιθώσαντα τὸν ναῦν, ἢ προσφερόμενα ἐμέλλοντα αὐτὴ μὴ ἐρίμα καὶ κατὰ σχολὴν διαλυθέσθαι, αὐτοὶ δ' ἀσφαλῶς ἀποβάσθαι, χάριτι καὶ συμμαχίᾳ τῇ Διὸς, ἐπᾶσι, μὴν οὖν τὰ πολλὰ τῶν τοιούτων πρὸς τῶν παραυτίκα χρέα ὠδὶ ῥαψῳδοῦσιν. ὡς πλεῖστον λαμβάνοιεν, οὐ δυστυχεῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοφιλεῖς τινας ἄνωθεν δεικνύντος, οἱ δὲ τοὺς ἐν ταῖς οἰκίαις χειμῶνας, καὶ ῥιπυμίας, καὶ τὰ

sunt isti, qui in templis de ra so capite, cõplures simul ob ambulãtes, immanes undas, procellas, sublatos in cœlum fluctus, iactus, malos fractos, gubernacula reuulsa narrãt: in primis b *autẽ geminos Castorem & Pollucẽ apparentes (nam hi peculiariter ad hanc tragœdiã pertinent) aut alium Deum quempiam repentè (quemadmodum in fabulis fieri cõuenit) exortum, summísque antennis insidientem, aut iuxta clauum adsistentem, qui nauim ad littus aliquod molle dirigeret: ad quod appellens futurum esset ut & ipsa paulatim ac lẽtè solueretur, & ipsi tutò in solũ descenderẽt, idq; ope fauoreq; diuino. Atq; isti igitur permulta id genus ad præsentẽ cõmodita tẽ exaggerãtes cõmemorãtes quò uidelicet à plurib. stipem accipiãt, si nõ calamitosi modò, uerũetiã dijs chari esse uideãtur. Porrò ij dũ eas quas*

in tectis tulerũt tẽpestates referrẽt, atq; immanes illas undas, quinetiam

καὶ τὴν Δίκην πρωτανυμίας τι καὶ δικανυμίας, ἐὰν οἶόν τε ᾖ εἰπεῖν, διηγήσωμαι, καὶ ὡς τὸ πρῶτον ἀσπλουσαν, γαλήνῃ ὑποφαινομένῃ τῷ πελάγει, καὶ ὅσα πράγματα παρὰ τὸν πλοῦν ὅλον ὑπέμειναν, ἢ διὰ ψῶντας ἢ ναυτιῶντας, ἢ ὑπὸ φαντασίας ἁλμῃ. καὶ τέλος, ὡς πρὸς πέτραν τινὰ ὑφάλον, ἢ σκόπελον ἀπόκρημνον, προρρήξαντες τὸ δικτύον σκαφίδιον, αὐθις παπῶς ἐξωφέξαντες γυμνοί, καὶ πάσης τῶν ἐνδεΐας τῶν ἀναγκαίων. ἵν' δὲ τούτοις, καὶ τῇ τούτων δίκῃ γένωμαι, ἐλλείπει μοι τὰ πολλὰ ἔτι ὑπ' αἰσχύνης ἀδιηγήτα, καὶ ἐκείνοις ἄνευ ἐπιλαμβάνεσθαι αὐτῶν. ἀλλ' ἐγὼ γε καὶ ταῦτα, καί τιν' ἄλλα ἐκ τῶν λόγων ξωντιθεὶς, διήσω προσέτα τοῖς τοιούτοις ξυμφοίτα ἃ ἐκ ὀνύφω σοι πάντα, ὦ καλὲ Τιμόκλεις, διὰ ξιλδῶν. διὰ γάρ μοι ἐκ πολλοῦ ἤδη ὑπατεγνωσμένα, σὺ τὰ

quinetiam decumanos fluctus, si fas est dicere: & quemadmodum primùm à littore soluerint mari tranquillo, quantúmque molestiarum perpetua nauigatione sint perpessi, dum sitiunt, dum nauseant, dum salo perfunduntur? denique quemadmodum infelici nauigio in cautem quampiam sub undis latentem, aut in scopulum aliquem præruptum & asperum illiso fractóque, miseri aegrè enatarint, nudi, cunctarumque rerum inopes: hæc inquam quum referrent, mihi quidem uisi sunt permulta præ pudore subticere, uolentésque ac scientes obliuisci. At ego etiam illa, præterea autem & alia nonnulla ex illorum narrationibus coniectans, deprehendi quicquid ærumnarum cum eiusmodi conuictibus coniunctum est. Quæ

quidem omnia haud grauabor, optime Timocles, tibi percensere. Iampridem enim mihi uideor animaduertisse, te de

ὅτε τούτῳ τῷ βίῳ ἐπιβαλλόμενος. καὶ πρῶτόν γε, ἐπειδὴ καὶ περὶ τῶν τοιούτων ὁ λόγος ἐνέπεσεν, εἴτε ἐπήνεσέ τις τῶν παρόντων τὸν τοιοῦτον μισθοφορεῖν, βουλόμενος ἕνα λέγων, εἶτα μετὰ τοῦ τοὺς φίλους ἔχειν τοὺς ἀρίστους ἡμᾶς ὑπάρχειν, καὶ δεῖπνα λαμπρὰ παρατίθεσθαι καὶ συμβολὰς, καὶ οἰνᾶν ἐν καλῷ, καὶ ἀποδημεῖν μετὰ πάσης ῥᾳστώνης καὶ ἡδονῆς, ὧδε λευκοῦ ῥούγους, ἐὰν τύχοι, ἐνυπαλείφεσθαι, πρόσωπόν τι καὶ μισθὸν τῆς φιλίας, καὶ ὧν σὺ πάσχεις, τούτων λαμβάνειν οὐκ ὀλίγον ὄγκον, ἀτιχῶς γὰρ ἄσπορα καὶ ἀνύμετα τοῖς τοιούτοις τὰ πάντα φύεσθαι. ἐπεὶ οὖν τοῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἤκουσεν, ἐώρων ἐπως ἐκεχήνεις πρὸς αὐτὰ, καὶ πάνυ σφόδρα πρὸς τὸ λίπος ἂν ἀναπεπταμένον παρῆχθε τὸ στόμα. ὡς δ' ἔγωγε ὑμῖν τοῦτον ἀσωδίᾳ ποτὲ αὐλίσειν ἢ μηδ' ἔχοις λίτρῳ, ὡς ὁρῶντές σε τηλι

te de capeſſenda hac uitæ ratione cogitare. Nam olim quum his de rebus ſermo incidiſſet, mox ex his qui præſentes erant, quiſpiam mercenarium hoc uitæ genus laudare cœpit: fortunatiſſimos eos affirmans, quibus contigiſſet horum uti familiaritate, qui apud Romanos eſſent optimates: tum conuiuijs adeſſe opiparis, idq; immunes: præterea ſplendidis in ædibus diuerſari: tum peregrinari omnigena cum commoditate uoluptateque, alba interim in rheda (ſi forte libeat) reſupinatos. Inſuper ob hanc amicitiam, obque commoditates quibus afficiuntur, etiam mercedem caperet: id uerò nõ mediocre uideri. Iſtis enim haud dubiè citra ſementem ac cultură (quod aiũt) cũcta prouenire. Hæc igitur atq; id genus alia quũ audires, animaduerti quèadmodum ad ea inhiaueris, quamq; auidè ad eſcam os apertũ porrexeris. Proinde ne qd mihi certũ in poſterũ poſſis imputare, neq; expoſtulare queas; q; quũ te cõſpiceremus

κῦτο μετὰ τῆ λαφίδος ἄγκιστρον καταπίνοντα, ὃν ἐπιλαβόμενοι, οὐδὲ πρὶν ἐμπεσεῖν τῷ λαιμῷ προεισπάσαμεν, οὐδὲ προεμέσαμεν, ἀλλὰ παρεμένοντες ὀξυλιμενοῦντος καὶ ἐμπεπηγότος, ἤδη συρόμενον, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀγόμενον ἑωρῶμεν, ὅτ' ἤδη ὑφιλος, ἐφ' ὅτε ἐπιδακρύσαμεν, ὅπως μὴ ταῦτα λίγηις ποτέ, παῦε σύλλογα, ὦ λίγυπτα, καὶ ἄφυκτα ἡμῖν, ὡς ὃν ἀδοκήμων, μὴ προμωυσάσητε, ἄκουσον δ' ἀρχῆς ἁπάντων, καὶ τὸ δίκτυόν γε αὐτὸ, ἢ τῶν νήττων τὸ ἀδιέξοδον ἐκτοδὲ ἴδῃ σχολῆς, ἀλλα μὴ ἐνδοδὲ ἐκ τῆ μυχοῦ προεπισκέπεσον. καὶ τοῦ ἀγκίστρου δὲ τὸ ἀκκύλον, καὶ τὸν ὃν τὸ ἐμπαλιν ποῦ σκόλοπ& ἀνασροφὸν, καὶ τῆς βραύνης, τὰς ἀκμὰς εἰς τὰς χεῖρας λαβὼν, καὶ πρὸς τὸν γνάθον πιφυσημένον ἀποπειρώμενος, ἢν μὴ παῦε ὀξία, μὸδ' ἄφυκτα, μὸδ' ἀνιαρὰ ἐν τοῖς προύμασι φαίνητ' βιάσ

tantum unà cum esca deglutientem hamum, non reuocaremus, neq; priusquam in guttur demergeretur, reuulserimus, neq; præmonuerimus, uerùm posteaquam cessassemus, donec eo iã adacto atq; infixo, trahi iam aciui duci conspiceremus, tum quũ nihil opis afferri possit, frustra adesse nos atq; illachrymari: hæc inquam ne quando possis dicere (quæ si dicantur, meritò profectò dicantur, neq; à nobis refelli possent quò minus peccasse uideremur, ut qui primi ista non indicassemus:) audi nunc ordine omnia. Ac rete quidem ipsum cuiusmodi sit, quamq; nullum habeat exitum: non intus medijs in finib. inuolutus, sed foris tutò atque per ocium antè contemplator, unci æris aculeum, reflexam hami aciem, ac tridentis cuspides manu tentans, malæq; admotas experiens. Quod nisi uehementer acuta, nisi sic illigantia, ut effugiendi nulla sit facultas,

ως

μὲ σπῶντα νὴ ἀμάχην, αὐτὶ. cultus, niſi dira uulnera fa-
λαμβανόμενα, ὑμᾶς μὴν ὠ- ctura uideantur, acriter tra-
τοῖς ἀεικέσι, καὶ διὰ τοῦτο πα- hentia, & inexplicabiliter
ρῶσιν, ἀνάγραφε, σαυτὸν ὃ πα- retinentia: nos quidem inter
φαπαλίσας δαρδάπᾳ, ὅπως μέ- formidoloſos, atq; ob id etiã
γει τῇ ἀγορᾷ, ὁ βίλης, διατάπᾳ pauperes famelicoſq; adſcri-
ὁ λάρος, ὅλον πορίζασθαι τὸ δι- bitor ipſe uerò ſumpta fidu-
λειαρ. ῥηδίως δὲ ὁ πᾶς λόγος, cia, uenatum iſtum, ſi uide-
τὸ μὲν ὅλον ἴσως διά τι, πλὴν tur, aggreditor, Lari in mo-
ἀλλ' οὔγε περὶ τ φιλοσοφέν- rem totam eſcam hiatu de-
των ὑμῶν μόνων, ἀλλ' ὁπόσοι glutiens. Atq; in uniuerſum
σπουδαιότερον τῶν περιόντων quidē forſitan tua cauſa om-
περιάλυτοι τὸν βίον, ἀλλὰ νὴ nis hic ſermo dicetur: ſ quan-
περὶ γραμματιστῶν, καὶ ῥητό- quã nõ ſolũ de uobis philoſo-
ρων, καὶ μουσικῶν, καὶ ὅλως τ phis, aut his quicũq; uitæ in-
ἐπὶ παιδίᾳ σωθῆναι, καὶ μι- ſtitutũ ſibi delegerũt cũ uir-
σοφορᾶν ἀξιομένων, κοινῶν ὃ tutis ſtudio cõiũctius, uerũe-
ὡς ἐπίπαν ὄντων, νὴ ὁμοίων τ tiã de grãmaticis, rhetoricis,
ξυμβαινόντων ἅπασι, λῆλον muſicis, breuiter de omnib. q
ὡς ἂν ἄθάρσια μὴν, ἀσχίων ὃ in doctrinæ profeſſiõe uerſa-
τὰ αὐτὰ ὄντα γίγνεσθαι τοῖς φι- ri, quæſtiũq; facere propoſue-
λοσοφοῦσιν, ἢ τ ὁμοίων τοῖς ἄλ- rũt. Cæterùm quum omnia
λοις ἀξιοῦντο, νὴ μᾶλλον αὐτοῖς ſint inter iſtos cõmunia, ea-
συμβήσεσθαι οἱ μισθολόγοι ἅπα- dēq; prorſus accidãt omnib.
σιν. ὅ, τι δ' ἂν οὖν ὁ λέ- palam eſt philoſopborũ cõdi-
γων ὑπὲρ αὐτῶν ὑπολάβοιμι, tionẽ nõ eſſe à reliquis exi-

miã, imò hoc illis turpius iſta contingere, quũ ſint cum alijs cõmunia. ſi ij qui conducunt, non alijs præmijs eos quàm re-liquos dignos iudicent, nihiloq; magis quàm cæteros in bono re habeãt. Sed quicquid erit, quod narratiõis ſeries aperiet,

τούτου τῶν αὐτίκα μάλιστα μὲν οἱ ποιοῦντες αὐτοὶ, ἔπειτα δὲ οἱ ὑποµένοντες αὐτὰ, δίκαιοι ἴσχυν. ἐγὼ δὲ αὐάστιγα, εἰ µὴ ἀληθέστερα καὶ παρρησίας ἐπίτιµον τὸ ὄφελος. τοὺς µέντοι τοῦ ἄλλου πλήθους, οἷον γυµνασιάς τινας, ἢ κέλευσιν ἰλεώτας, καὶ µικροὺς τὰς γνώµας, καὶ ταπεινοὺς αὐτόθεν ἀνθρώπους, ἅτε ἀποδεῖσθαι ἄξιον τῶν τοιούτων συνουσιῶν (οὐδὲ γὰρ ἂν πειθῆναι ἔχοι) οὕτε µὲν αὐτιᾶσθαι καλῶς ἴσχει, µὴ ἀπολειπόµενος τῶν µὴ ἐδωτῶν, εἰ καὶ πάνυ πολλὰ ὑβρίζοιντο ὑπ' αὐτῶν: ὅπου γάρ, καὶ εὐκ ἀνάξιοι τῶν τοιούτων διατριβῶν. ἄλλως τε οὐδὲ σχοῖεν ἄν τι ἄλλο, πρὸς ὅ, τι χρὴ ἀποκλίνοντας αὐτοὺς, παρίχειν αὐτοὺς ἀνδρᾶς, ἀλλ' ὧν τις αὐτῶν ἀφίλη τοῦτο, ἅτιχνει αὐτίκα, καὶ ἀργοὶ καὶ πρεσβεῖοι ἀεί. ἀλλ' οὖν ἴσ' αὐτοὶ δεινὸν πάσχοιεν ἄν, εἴτ' ἐκεῖνοι ὑβρισταὶ δοκοῖεν, ὡς τῶν ἀµείνω, φασὶν, ἐνηρεθέντος. ὅπῃ

eius culpã potißimùm in ipſos conferre par eſt, q eiuſmodi faciũt: deinde in eos q talia ſuſtinẽt. Ego uerò cupari nõ debeo, niſi fortè ueritas & libertas in cõmemorando reprehẽſionẽ mereatur. g Ac reliquũ quidẽ hominũ uulgus, puta palæſtricos quoſpiã, aut adulatores imperitos, ſordidoq; animo ac ſuopte ingenio humiles et abiectos homines, ne operæ preciũ quidẽ fuerit ab eiuſmodi cõuictu dehortari, qppe nequaquã obtemperaturos: neq; rurſum æquũ ſit illis uitio uertere, quòd nõ relinquãt ſuos cõductores, etiã plurimis ab illis contumelijs affecti. ſunt enim ad eã uitæ rationẽ accõmodati factiq;, neque ea uidelicet indigni. Præterea ne habeãt qdẽ aliud qppiã ad quod ſeſe cõuertãt, et in quo ſeſe exerceãt, adeò ut ſi qs eã uitã illis adimat, ignaui illico, cõſilijq; inopes, deſidioſi atq; inutiles reddãtur. Quãobrẽ nec ipſi rẽ aliq; indignã patiãtur, nec illi cõtumelioſè facere uideãtur, ſi (quod aiũt) in matellã immin

γαρ τοι τῶν ὕβρεων ταύτων ὀξ
ἀρχῆς παρόχονται ὃν τὰς
οἰκίας, καὶ ὁ τίχνω φόβων καὶ
ἀνίχεσθαι τὰ γιγνομένα. περὶ
δὲ ὧν προεῖπον τῶν ἀπαν-
δρωμένων, ἄξιον ἀγανακτῆν,
καὶ ποιεῖσθαι, ὡς ἐγὼ μάλιστα,
μετάγειν αὐτοὺς, καὶ πρὸς τὰ
λοιδορίαν ἀφαιρεῖσθαι. δοκῶ
δὲ μοι καλῶς ἂν ποιῆσαι,
εἰ τὰς αἰτίας, ἀφ' ὧν ἔστι
τὸν τοιοῦτον βίον ἀφιεμένοις
ταῦτ' τινὸς, παρεξεταίσας, ἀπό-
ξασαι οὐ πάνυ βιαίους, οὐδ'
ἀναγκαίας. οὕτω γὰρ ἂν μό-
τοις ἡ ἀπολογία προσαιρεῖ-
το, καὶ ἡ πρώτη ὑπόθεσις τῆς
ἐπιλοιδορίας. οἱ μὲν δὴ πολ
λοὶ τῶν πρίαν, καὶ τῶν τῶν
ἀναγκαίων χρῆσθαι προδίμε-
νοι, ἵνα δὴν τοῦτο προκάλυμ-
μα ὀίονται προβεβλῆσθαι τῆς
πρὸς τὸν βίον τοῦτον αὐτε-
μολίας· καὶ ἀποχρῶν αὐτοῖς
νομίζουσιν, ἃ λέγουσιν, ὡς ξυγ-
γνώμης ἄξιον ποιοῦσι, τὸ κα-
λιπώτατον τῶν ἐν τῷ βίῳ τῶν
πρίαν διαφυγῆν ζητοῦντες.

xerint. Etenim ad eas ipſas contumelias iam inde initiò præparati, cõferũt ſeſe in familiã, atq; hæc ſola illis ars ſuppetit, ferre & perpeti qc quid acciderit. Cæterùm erũditorũ nomine, de quib. inſtitueram loqui, meritò indignandũ, h enitendumq; ut q̃ maximè fieri poteſt, eos inde reuocatos, in libertatẽ uindicemus. Videor aũt rectè facturus, ſi quibus de cauſſis ſe quidã ad hoc uitæ genus conferunt, eas cauſas excuſſero, parũq; idoneas atq; efficaces eſſe demõſtrauero. Siquidẽ eo pacto omnis illis præripietur excuſatio, ſummusq; ille titulus, quo ſuam ſponte neã ſeruitutẽ ſolent obtexere. Iã igitur pleriq; pauptatẽ et rerũ neceſſariarũ inopiã proponunt, atq; eam umbrã ſatis idoneã exiſtimant, qua ſuum factũ prætexant, quòd ultrò ad eã uitã acceſſerint: ac ſibi ſufficere credunt, quũ aiunt ſe quiddam ignoſcendum facere, qui id quod eſt in uita moleſtiſſimum, nempe paupertatem, ſtudeant effugere.

ἀτα ὁ Θεόγνις πρόχειρον, καὶ πολὺ τὸ, Πᾶς γὰρ αὐτὸν πενία δείλιμμενος, καὶ ὅσα ἄλλα δείματα ὑπὲρ τὴν πενίαν οἱ ἀγχοτάτω τῶν πενήτων ὀζυνόχασιν. ἐγὼ δ', εἰ μὲν ὑπ' αὐτῶν φυγόν τινα ὡς ἀληθῶς τὴν πρώτην συμπομπεύοντες ἐν τοῖς τοιούτοις ξυνεσιῶν, ἴσως ἂν ὑπὲρ τὴν ἄγαν ἐλευθερίαν ἐμὲ ὁμολογούμενον πρὸς αὐτούς, ἐπεὶ δὲ (ὡς ἐμοὶ δοκεῖς σοφώτερον ἐρεῖν) τοῖς τῶν τοσούτων συμφοραῖς τοιούτοις λαμβάνουσι, τίς ἐστι μηχανὴ, μὴ οὐχὶ καὶ πρὸς τὸ κακῶς βιβλοῦσθαι δοκεῖν αὐτοὺς, ἀεὶ μηδένας ἐμοίας αὐτοῖς δὲ ὑποδύσεως τῆς βίου; πενία γὰρ ὡς ἐμοὶ, καὶ τὸ λαμβάνειν ἀναγκαῖον, καὶ ἀπόδοτον ἐδόν, ἐπὶ πρόσθεν ἐς φυλακὴν, ἀλλὰ τὸ δοῦναι, λαβεῖν δεῖ, λαβεῖν ἀδρόως λαφυρῆ, πᾶν ἀκριβῶς, καὶ τὰ χρέα ἐνδικῶς καὶ παναλίσκειν, καλῶς ἔχει, μὴ τοιοῦτος τινὰς ἀφορμὰς ἔπειτα ἔχειν, ἀλλ' εἰς πενίαν τρέπεσι, πᾶν

Postea [i] in promptu Theognis, atq; illud plurimum in ore: [k] Nam quemcunq; virum paupertas enecat. & si qua alia terricula abiectissimi quiq; poetae de paupertate prodiderunt. [l] Equidem si uiderē ex huiusmodi coniectu paupertatis effugiū aliquod uerè cōtingere, nō admodum anxiè cum eis de uehemēter amplectēda libertate disceptarē. At posteaquā eiusmodi quædam accipiūt, cuiusmodi sunt ægrotantiū alimenta (quemadmodū egregius ille dixit orator) quæ queāt effugere, quò minus in hoc ipsum parū rectè sibi cōsuluisse uideantur, nimirum semper illis manēte eodē uitæ illius argumento? Semper enim manet paupertas, semper accipiendi necessitas: nihil quod seponatur, nihil superest quod reseruetur: uerùm quicquid datum fuerit, ut detur, ut uniuersum etiam capiatur, prorsus omne insumitur, ita tamē, ut ne id quidē in usus sufficiat. [m] Rectius autem futurum fuerat, si nequaquam causſas eiusmodi commi-

φαβοῦ θοῦμ μόνον κύτῃ, ἀλλ' ἀὐ
πέλειαν βλεμύσοσι. νὴ Δία γε τ
ποιόντε, νὴ ἰς βαθυκήτια πόντον
ἔσως ῥιπ[illegible]ῶν ἐθέλ, ὦ Θέογνι, κρὴ
πετρέων, ὡς φὴς, καπ' ἠλιβατ[illegible]ων.
εἰ δ' τις αὖ νέκυς, νὴ ἐνδίκως νὴ
ἐπαμιδος ὤν, οἵτε περίκεισ αὐ
τῷ τότῳ δικαιοσύνα, ἐν οἷσ
δαι πᾶσ ὁ τοιόντος ἐν αὖ δέξασ
θαι τ βλαπτᾶν. ἄλλοι δ' τινί
σιν μὴ αὐτῶν ἐκ εὖ φοβεῖσθαι,
δ' κἀπλαγῶσί φασιν, ἐὰ
δικήσαντο τοῖς ἄλλοις ὁμοίως πο
νηροῖσθαι, ἐκποριζειν τὰ ἄλφιτα,
σεῖν δ' (πεπονικέναι γὰ αὐτοῖς
τὰ σώματα, ἢ ὑπὸ γήρως, ἢ ὑ-
πὸ νόσων) ὅτι τῶν δ' ῥᾳτῶν ἔ-
σεσθαι, τῶν μισθοφορικὸν, ἁπλῶς τε
κέναι. φεῦ δ' ἰδιμελὴς ἐ ἀλυδῶ
λέγεσι, νὴ ἐ ἐκ τ ῥᾳτᾶν πορίσι
γνεσθ αὐτοῖς τὰ διδόμενα, μὴ
πολλὰ, μὴ δ' πλείω τ ἄλλων
πονοῦσιν. δύχ γὰρ ἂν ἐοικότα
ἐν τοῦτ' ἄγειν, μὴ πονέσαντα,

cõminiscerẽtur, quæ paupta
tẽ seruãt alũtq;, atq; eatenus
duntaxat opitulãtur, uerũm
quæ illã tãdẽ aliquãdo tollãt.
Ac forsitan tibi hoc uolebã
Theogni, quũ diceres eam in
altum mare, ac præruptis de
scopulis præcipitẽ dari opor
tere. Quòd si qs semp paup,
semp egẽs, cũ semp mercede
cõductꝰ mereat, hoc ipso sese
arbitretur aufugisse paupta
tẽ: nõ uideo quî fieri poßit,
quò minus hic ipse sese falle
re uideatur. Rursum aly ne
gãt sese paupertatẽ formida
turos, si modò reliquorũ ho
minũ in morẽ poßint suo la
bore suaq; industria sibi ui
ctũ suppeditare: at nũc sibi
fractas esse corporis uires,
seu senio, seu morbis: eoq; ad
eã uitã mercenariã, facilẽ ui
delicet atq; cõmodã cõfuge
re. Age igitur, inspiciamus nũ uera prædicẽt, et nũ ea quæ dã
tur, ex facili illis suppetãt, ac nõ multo, neq; adeò maiore la
bore cõstent, q̃ uulgo suus uictus. Nã id quidẽ etiã uotis expe
tẽdũ, uti citra laborẽ, citra sudorẽ, nullo negocio paratũ ar
gentũ accipias. Verùm q̃ hæc absint à uero, istud profectò
ut dignum est, ne dici quidem satis potest: tantum laborum,

μὰ Δὶ παμίστα, ἕτοιμον ἀργύριον λαβᾶν. τόΔι ὅτι καὶ φυΔῶσι κατ' ἀξίαν ἀΔιάπαυστον, τοσοῦτα ποιοῦσι, καὶ πάμπολυσιν ἐν ταῖς συνουσίαις. ὥστε πλέον ἐνταῦΘα, καὶ ἔστι τοῦτο μάλιστα ὃ ὑγιὰς ἀπεργάζεται, μυρίων ὄντων ὀσημοβίων τῶν ἀθετοβούντων τὸ σῶμα, καὶ πρὸς ἰσχάτιον ἀπάγουσιν καταπονούντων. λέξομεν, Δ' αὐτὰ ἐν τῷ προσήκοντι καιρῷ, ἐπειΔὰν καὶ τὰς ἄλλας αὐτῶν δυσχερείας διέξιω μόνον. τὸ Δὲ νῦν εἶναι, ἱκανὸν ἴσως ὑπόΔειξαι, ὡς οὐΔ' οἱ ἀπὸ ταύτης λέγοντες αὐτὸς ἀποΔίΔοσθαι τὴν πρόφασιν, ἀλλὰ Θοινίῳ αὖ, λοιπὸν Δὴ καὶ ἀνιΔιστατον μόνον, ὅπερ ἐστὶ πρὸς αὐτῶν λεγόμενον, ὑΔατοῦς ἕνεκα, καὶ τῶν πολλῶν καὶ ἀθρόων ἀπωθίΔων, ἐπιπλέουσιν αὐτοὺς εἰς τὰς οἰκίας, κατασπαραγίντας μὲν τὸ πλοῦΘος τῆς χρυσοῦ, καὶ τοῦ ἀργύρου, ἐνθυμουμένους δ' ὧΔε τοῖς Δάπανοις, καὶ τῇ ἄλλῃ ῥυφῇ, ἐλπίσαντας Δ' ὅσον αὐτίκα χαυδὸν

tantum ſudorum in eiuſmodi conuictibus exhauriēdū, ut hic ne ualetudo quidē ad id par ſit, quippe quum quotidie ſexcenta non deſint negocia quæ corpus conficiant, adq; extremam uſque defectionem delaſſent. Verùm hæc ſuo loco dicemus, quum etiam reliquas illorū incommoditates commemorabimus. In præſentia ſat erit oſtendere, quiſe aiunt hac de cauſa in ſeruitutē addicere ſeſe, ne iſtos quidem uera dicere. Superest iam ut eam cauſſam referamus, quæ quidem ut eſt ueriſſima, ita ab illis minimè profertur: nempe ipſos uoluptatis gratia, & amplis illis ſpebus incitatos, ultro inuadere familias diuitum, auri argentique uim & copiam admiratos: præterea quòd felices ſibi uideantur ob conuiuia, & reliquas eius uitæ delicias: ſperantes futurum uti mox nemine uetante affatim aurum

χαυλὸν ὀλιγὸς ἐπιτομίζον-
τος, πίεσθαι τοῦ χρυσίου. ταῦ-
τα ὑπάγει αὐτοὺς, καὶ λού-
λους αὐτ' ἐλευθέρων τίθε-
σιν, οὐχ ὧ τῶν ἀναγκαίων
χρέα, ὡς ἔφασκον, ἀλλ' ὧ τῶν
ἐκ ἀναγκαίων ἐπιθυμία, καὶ
ὧ τῶν πολλῶν καὶ πολυτε-
λῶν ἐκείνων ζήλῳ. τοιαῦ-
τα ὥσπερ ἐνυβρίστας αὐ-
τοὺς, καὶ κακοδαίμονας ὁρᾷ-
σας ἐντυχόντος τινος, καὶ βίβω-
νος ὀρώμενος, παραλαβόντος
ὑπερηφανικῶς προπίπτουσιν, ὅ-
πως καὶ ὁρασθήσονται αὐτῶν
θ. ῥαπτόντος, ἀπολαύσαι δὲ
τῶν παιδικῶν, ἀλλ' ὀλίγει μέ-
χει φιλήματος ἄκρου μέλ-
λοντος. ἴσασι γὰρ ἐν τῷ τυ
χεῖν τῶν ἀπλυσίων τοῦ ἐρωτος
γερουσιμένου. ταύτῳ ἢν ἀε
πικλέουσι, καὶ ῥιπτύπως φυ
λάττουσι. τὰ δ' ἄλλα, ἐπ' ἐλε
υθέρῳ ἀὲ τὸν ὁρασθὼ ἔχουσι.
διδίασι γὰ, μὴ αὐτὸ ὁ ἀπόνω
σις ἀπαγάγῃ τ' ἀγαν ἐπιθυμί
ας, καὶ αὐθράστος αὐτοῖς γένητ.
προσμεζδιῶσιν ἔν, καὶ ὑπισχνῦν
ται,

rum bibant. Hæc nimirum ſunt, quæ illos adducunt, atque ex liberis ſeruos conſtituunt: non rerum neceſſariarum uſus, quem prætexebant: ſed rerum non neceſſariarum cupiditas, atque ingentium illarum & amplarum opum admiratio. ¶ Enimuerò quemadmodum miſeros iſtos atque infelices amantes, callidi quidam & ueteratores amaſij receptant, & faſtidienter ducunt, lactant'que, uidelicet quò iuſtiter amantes ambiant ipſos, atque inſeruiant: cæterum ex amoris fructu ne ſummo quidem oſculo impertiunt. Intelligunt enim, copia facta diſſoluendum amorem, id igitur ne fiat, præcauent, diligenterque ſui copiam ſubtrahunt. Alioqui ſpe ſemper retinent amantem, metuentes ne deſperatio minuat cupiditatis ardorem, amantem'que ab ſe alienet. Proinde ſemper arridentpolliceturq;,

τα, ἡδὺ ἀεὶ ποιήσασι, καὶ χαρὰ ἔντα, καὶ ἐπιμελήσουσ' πολυτελῶν. εἶτ' ἐλαθον ἄφνω γηράσαντες, ξέρροι γενόμενοι, καὶ ὃν μὲν ἐρᾷν, κἀκεῖνος μισαδ δυνα. πάρεστι δ' ὧν αὐτοῖς ἕδιμ, ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ, πλὴν ἐλπίδος. τὸ μὲν δὴ ἡδονῆς ἐπιθυμίαν ἅπαντα νομίσαι, ἐ πάνυ ἴσως ἀναίτιον, ἀλλὰ συγγνώμην, εἴτις ἡδονῇ χάρι, καὶ πάντα ὑπὲρ ἅπαντος θεμα ποιεῖ, ὅπως μεθέξει αὐτῆ, καὶ τοι αἰσχρὸν ἴσως, καὶ ἀνδραποδώδες, ἀποδόσθαι διὰ ταύτην τὸν πολὺ γὰ ἡδίων ἐν τῆς ἐλευθερίας ἡδονή. ὅμως δ' ἂν ἔχοιτο τινὰ συγγνώμην αὐτοῖς, εἰ ἐπιτυγχάνοιτο. τὸ δ' ἐλπιδι μόνον πολλὰς αὐδ ας ἀναμένειν, γελοῖον εἶμαι καὶ αὐόητον, καὶ πᾶν' ὁρῶντας ὡς εἰ μὲν πόνοι σαφῆς καὶ πρόδηλοι, καὶ ἀναγκαῖοι, τὸ δ' ἐλπιζόμενον ἀφανὲς, ὅ, τι δύ ποτ' ἔσται τὸ

semper facturi sunt, semperq; que gratificaturi: semperq; ingentiũ sumptuum rationẽ habituri: donec imprudẽtes ambo senuerint, atq; utriq; iã præterierit ætas, huic ad amandũ, illi ad dãdum: atq; ita omni uita nihil illis peracctum est ultra spem meram. Atqui uoluptatis cupiditate nihil non ferre, id quidẽ fortasse nõ usquadeò uitio uertendũ: quin magis uenia danda, si quis uoluptate capiatur, & hanc undequaq; consectetur, quò possit ea potiri quanquam turpe forsan ac seruile, si quis ea gratia semet in ius tradat alienũ: propterea q; uoluptas quæ ex libertate percipitur, multo suauior est, quam ea quã ille libertatis iactura sectatur. Attamen hoc quoq; aliquo pacto ignoscendum illis sit, si modò consequantur. Verumenimuerò ob solam uoluptatis spem multas perferre molestias, equidem & deridiculum arbitror et stultum, maximè quum uideant labores certos esse, manifestos, & ineuitabiles: porrò illud quod speratur, quod quidem nihil aliud tandem est quàm uoluptas, ne tam longo

δὲ ὃτι ἰγίνετό πω τοσούτου χρόνου, πρόσιτι δ' ἐδ' ὑφόσω δαι ἔοικεν, εἴ τις ἐκ δ' ἀληθέος λογίζοιτο. οἱ μὲν γὰρ ὄλυσίως ἑταῖροι, γλυκύ τινα τὸν λωτὸν ἐδίοντες, ἐμέλησν τῶν ἄλλων, καὶ πρὸς τὸ παρὸν ὑπὸ λύπης καλῶς ἐχόντως παρεφρόνουν, ὥστε ἅπαντα ἄλογα καὶ τῶν ἡ λήθη καλὸ, πρὸς τὸ ἡδὺ ἐκεῖνο δ' ψυχῆς διαβεβόησις. τὸ δὲ λιμῷ ξυνόντα, παρεστῶτα ἄλλα τὸ λωτὸ ἀμφορεμένῳ, μηδὲν μεταδιδόντι, ὑπ' ἐλπίδ' μόνης τῆς ἐκεῖ αὐτὸν πάρεσαν δόσθαι ποτε δεδόσθαι, τ' ἐκείνης καὶ ὀρθῶς ἐχόντων ὧδε διεληλυμένον, Ἡράκλεις ὡς παραγίλασιν, ἢ πλαγῶν τινων ἐμερικῶν ὡς ἀληθῶς δόμενον. τὰ μὲν τοίνυν πρὸς τὰς ξυνουσίας αὐτοὺς ἄγοντα, καὶ ἀφ' ὧν αὐτοὺς φόβοντες ἐδὲ τρέπεσι τοῖς πλόσιοις χρῆσθαι πρὸς ὅ, τι αὖ ἐθέλοσι, ταῦτά ἐστιν, ἢ ὅτι ἐστύγατα τὸ πῶν, πλὼ, εἰ μὴ κἀκέμνων τις μεμνῆσθαι

longo quidem tempore conti gisse, præterea autem nec ue risimile uideri ut cõtingat aliquando, si quis modò rem recta reputet uia. At[s] Vlyßis quidem socij, dulci quadam gustata loto, reliqua negligebant, ac præsenti uoluptate deliniti, honesta contemnebant, ut non prorsus cum ratione pugnarit in illis honestatis obliuio: nimirum animo uoluptatis illius sensu occupato. Verùm si quis fame lucus alij cuipiam loto sese ingurgitanti, neq; quicquã inde impertienti assistat, idq; solam obspem, quòd credat fore ut & ipsi al quãdo de gustandam lotum porrigat: assistat inquam ad hũc modum, recti atq; honesti oblitum, dij boni quàm hoc ridiculum, planeq; uerberibus quibusdã Homericis dignũ. Ergo quæ istos ad diuitum conuictum adducunt, & quibus impulsi sese illis dedunt, ad quodcunque

lubitum fuerit utendos, hæc sunt, aut his fermè simillima.

Nisi

μιμνῆσθαι ἀξιώσει, τ ηδὺ μό
νῳ τῇ δόξῃ ἐπαιρομένῳ τῶ ξυ
νάναι σὺν παρρησίᾳ τι ηδὺ σὺν
παρούσῃ αὐθράσειν. ἐπεὶ γὰρ
εἰ ηδὺ τῦτο πορίβλιτον, ηδὺ
κἀκεῖ τὰς πολλὰς νομίσειν.
ὡς ἔγωγε τὸμὲν ἰδιον, ἐλλι βα
σιλεῖ τῷ μεγάλῳ αὐτὸ μόνον
σωτῆναι, ηδὺ σωτὴν ἐρᾶσθαι,
μηδὲν χρηστὸν ἀπολαύων τῆς
ξυνουσίας, ἀξιάμιλλον αὖ. τοιαύ
της δὲ αὐτοῖς δὴ κἀποδίσεως
ὄσης, φρόνει ἤδη πρὸς ἡμᾶς αὐτὸ
τὰς ἰδιωτικοτέρους μᾶλλον, εἶτα μὴν
πρὶν τ ἐπεισελθῶσι ηδὺ τυχὸν
κἀπομένουσιν, εἶτα δ' ἐν αὐτῷ
ἄλλα ἔστδε πάσχουσιν ἰδὲ πᾶ
σι δῆ, ἤ τις αὐτοῖς ἢ κατασρο
φὴ τ δράμητ γίνητ. ὃ γὰ
δὴ ἱκανόν γε ἐπᾶρ ὄφιν, ὡς ἐ τὴ
ποτ' ἐρὰ ταῦτα, σύλληψα γᾶν,
ηδὺ ὁ πολλῶ λιόσει τ πόνε, ἀλ
λὰ διῶσαι δεῖ μόνον, ἐτά
σει πίπρακῆαι τὸ πᾶν δῆμα
ρῶς. ἀλλὰ πολλῆς μὴν τ λιπα
δρομῆς, σωτεχῶς ἢ τ θυρωλί
ας, ἴω-

[t] Nisi si quis & illos connumerandos esse iudicat, quos hæc una res ad id cõmouet, quòd glorioſum arbitrantur cum illuſtribus atq; opulentis uiris habere conſuetudinem. Sũt enim qui hoc quoq; præclarum ac magnificum, ſupraq; plebẽ eſſe exiſtimẽt. Nam ego quidẽ, quod ad me proprie attinet, recuſarim uel cum Perſarũ rege conuiuere duntaxat, conuictorq; uideri, ſi nullus ex eo conuictu fructus ad me redeat. Quum itaq; cauſſa eius uitæ ſuſcipiendæ ſic illis habeat, age iam conſideremus apud noſmetipſos, primùm cuiuſmodi ſint illis perferẽda priuſquã obtineãt: [u] deinde, cuiuſmodi in ipſa iam uita conſtituti patiantur: poſtremò, quæ tandẽ cataſtrophe, quis fabulæ exitus illis cõtingat. Neq; enim illud dicere poſſumus, hæc tametſi moleſta ſint, tamen aſſueſci facilè, neq; ad id multo opus eſſe labore: ſat eſſe ſi uelis modò, poſtea reliqua omnia factu fore facilia. Imò neceſſe eſt ut [x] primùm diu ſurſum ac deorſum curſi-

tes, ma-

ἀεί, ἴσως δέ τι ἐξανιστάμενον, προσεμένειν ἀθύμως ἔχοντα, καὶ ἀποπλεύσαντα, καὶ ἀναίσχυντον εἶναι, καὶ ὀχλεῖν μὲν λοιδοροῦντα τὸν θυρωρόν, κακῶς συρίττοντι, καὶ ἀνομακλέα τὸν λευκὸν τατταίμενον, καὶ μισθὸν τελοῦντα τῇ μνήμῃ τοῦ ὀνόματος. καὶ μὴν καὶ ἰδιώτου τινὸς παρεσκευασμένου ἀναιμωτὶ ἐπιμελεῖσθαι χρὴ, πρὸς τὸ τῆς θεραπευομένου ἀξίωμα, καὶ χρήματα αἰρεῖσθαι, εἷς ἂν ἐκεῖνος ᾖ δόξαι, ὡς μὴ ἀπάδειν, μηδὲ περισπᾶν βλεπόμενος, καὶ φιλοπένης ἔπεσθαι, μᾶλλον δὲ ἄγεσθαι, τὸ τῶν οἰκετῶν τῶν προσδόμενον, καὶ ὥσπερ τινα πιμπλὰν ἀναπλήσοντα, ὃ δὲ ἀεὶ προσβλέπει πολλῶν ἐξεῖς ἡμῶν. ὧν δέ ποτε μὴ τὰ αὐτὰ πράξῃς, καὶ ἴδῃ σε, καὶ προσαλίσας ἔρηταί τι, ὧν ἂν τύχῃ, τότε μὲν τότε πολὺς μὲν ὁ ἱδρὼς, ἀθρόος δὲ ὁ ἰλιγγος, καὶ ῥόμος ἄκαιρος, καὶ γέλως τῶν παρόντων ἐπὶ τῇ

tes, mane excitatus aſsiduè pro forib. obuerſeris, ut perdures quum protruderis, quũ excluderis, quum improbus interdũ atq; importunus uideris, cum ianitori malè Syriſſanti, ac nomenclatori Libyco ſubijceris, quũq; nominis tui memoriã mercedere dimere cogeris. Quinetiã uestitus tibi eſt apparandus ſupra tuæ rei facultatẽ, pro dignitate eius cuius conuictum ambis: deligendus color quo ille potiſsimùm gaudeat, utine diſcrepes, neue oculos illius offendas. Y Poſtremò uti gnauiter aſſectãre neceſſe eſt, uel antecedas potius, à famulis protruſus, ac ueluti põpam quandã expleas. at ille interim complures iam dies ne aſpicit quidẽ te. Quòd ſi quando res tibi feliciſsimè uerterit, ſi te reſpexerit, ſi accerſiuerit, dixeritque, quic quid illud fuerit, quod illi fortè in buccam uenerit: tum deniq;, tum plurimus ſudor, tum multa oculorum caligo, tum intempeſtiua trepidatio, tum ſannæ eorum qui adſunt hæſitan-

τῆ ἀπορίᾳ, ἢ πολλάκις ἀπενρίνασθαι μου, τίς ὢν, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀχαιῶν, ὅτι χίλια σοῦ ἦσαν αὐτοῖς, λίγας. τοῦτο οἱ μὲν χρηστοὶ αἰδοῦμενοι ἐκάλυπτον, οἱ δὲ τολμηροὶ ἐμείδων, οἱ ἂν πανοῦργοι ἀπαναισχυντίαν. σὺ δ' ἂν ὑποφαλιγάτης παραδὰς τὴν πρώτης φιλοφροσύνης, ἀπολλοῦ καταδικάσας σιωπῆ πολλοὺ τοῦ ἀπόγνωσιν, ἐπειδὴ σὺ μὲν πολλὰς μὲν ἀύπνους νύκτας ἐκύσας, ἡμαρτε δ' ἁμαρτίγματα διαγάγης, ὃ μὲν Διὸς δὲ Ἑλένης ἕνεκα, ὃ δὲ τῶν Περσάμου πόργαμων, ἀλλὰ τῶν ὀλοπολεμένων σίντι ὀβολῶν, τύχης δὲ ἠδὲ φαγικοῦ τινος διὸ σωτηρίας, ἐξέτασις τοντοῦ δοκῶ, ἐὰν οἶδα τὰ μαθήματα. ἢ τῷ μὴ πλησίον ὁ διαβιβὼν ἐκ ἀπόδως, ἐπαινεμένου ἢ σύδαιμονι ζομένου· σοὶ ἢ ὁ ὑπὲρ τ' ψυχῆς ἀγῶν, ἢ ὑπὲρ ἀπαιδίας ἔ δίκ τί τι προσῆδας δοκῶ. ὑπόσχεσις γὰρ ἡδύτατος ἐστὶ μὲν δ' ὑπ' ἄλλα ἀν

hæsit antiam tuam ac perple xitatem ridentium. Quæ quidem non raro accidit, ut quum oportuerit respondere quis fuerit rex Achiuorum, mille naues illis fuisse respõdeas. Atque id si qui sunt mo desti, pudorem uocãt: immo desti timiditatem nominant: improbi insciti am. Ita fit, ut tu primam hanc diuitis comi tatem, tibi periculosissimam expertus, ita discedas ut tãtã animi tui imbecillitatẽ ipse cõdẽnes. Porrò ubi multas ĩ nocte insomnes duxeris, ubi plurimos dies cruentos ege ris, haud quidem Helenæ gra tia p Iouẽ, neq; ob Priameia Pergama, uerùm spe quinq; obolorum. contigerit autem & Deus quispiam tragicus qui tibi sit auxilio: & iam il lud restat, ut exploreris, ex cutiarisq; num literas noris. Atq; ea quidẽ disceptatio nõ iniucunda est ipsi diuiti, quippe qui laudatur interim, ac fe lix esse prædicatur. Cæterùm tibi uidetur de uita ipsa, de que omni fortuna tum certamen esse paratum: propterea quòd tibi uenit in mentẽ, idq; meritò, futurũ ut alius nemo sit admissu-

ἐκκλησιάζειν πρὸς τὰ παρόντα ἀποβλητέον, μὴ δόξωμεν ἄκαιροι καὶ ἀδόκιμοι εἶναι. καὶ ἀπορήσειεν, εἰ μὴ ἄλλα διαφθείρει τοῦτο, τοῖς μὲν ἀντιξιοῦσθαι δοκοῦσι φιλοῦντα (τί δὲ γὰρ μὴ ἄλλους εἶναι τῶν αὐτῶν ἀντιποιουμένους) αὐτὸν δὲ πάντα ἐνδιδόναι καὶ συμπίνοντα, φθεγγόμενον δὲ, καὶ ἅμα πίνοντα, καὶ πρὸς τὸ ἐκείνου πρόσωπον ἀτενίζοντα, καὶ ἐν μέρει ἐκφαυλίζειν τῶν λεγομένων, ἀπολλύμενον, εἰ δὲ μεθ' ἡμῶν ἀκούει, γιγνόμενα, καὶ ἀγαπᾶν λαμπρύνεσθαι. ἀκούει δὲ πολλοὺς εἶναι τοὺς ἐναντία σοι φρονοῦντας, μὴ ἄλλως αὐτὸ σοῦ πεπαιδευμένους. ὧν ἕκαστον, ὥσπερ ἐν λόχου τεθύμενον, λάθρᾳ βάλλειν. ἀτεχνέστατον ἀνδρὶ ἐν βαθεῖ πώγωνι, καὶ πολιᾷ τῇ κόμῃ ἥκοντα βέλος ἀφεῖναι, ὅτι οἶδεν ὠφέλιμον, μὴ τοῖς μὲν δοκοῦντα ἀδύνατον, τοῖς δὲ μὴ, μίσους ἐν τοσούτῳ χρόνῳ, καὶ πολυπραγμονεῖσθαί σου ἅπαντα ὁ παραλυδὸς βίος. κἂν

admissurus, si prius ab hoc reiectus ac repudiatus uideare. Interim in uarias curas distraharis oportet, dum inuides ijs qui pariter ex æquo tecum examinantur. Finge enim & alios esse qui eiusdem fortunæ tibi sint competitores: te uerò tibi uideri cuncta parum absolutè respondisse, metuentem interim simul & sperantem, ac miserè de illius uultu pendentem, qui si quid parum probet eorum quæ dixeris, periisti. Sin arridens auscultat, hilarescis, & spe bona fultus consistis. Porrò consentaneum est, esse A non paucos qui tibi aduersentur, atque alios in tuum locum uelint inducere. Horum unusquisque clanculum uelut ex insidijs in te iaculatur. Iam uerò illud considera, quale sit, uiru promissa barba, cana coma, examinari nũ quid bonæ rei didicerit: et alijs quidem didicisse uideri, alius secus. Superior interim uita, et omnis anteacta ætas tua curiosiº disquiritur.

Quòd

μὴν μή τις ὑμῶν τοιοῦτος ὑπὸ φθόνου, ἢ γέτωρ ἐκ τινος αὐτοῦ λοιδορίας προσκεκρουκὼς, ἀναπεπόμφῃ ἐπὶ μοιχὸν, ἢ παιδεραστὴν, τοῦτ' ἐκεῖνο ἐκ τῶν Διὸς δίκτυων ὁ μάρτυς. εἰ δὲ πάντῃ ἅμα ἐξῆς ἐπαίνους, ἅπαντες ἀγαθοὶ ἀμφίβολοι καὶ διδικασμένοι, χρὴ τοίνυν πολλὰ εὐτυχῆσαι, καὶ μηδὲν ὅλως ἐναντιοῦσθαι: μόνως γὰρ ἂν ἅπαν κρατήσειας. ἔχε, καὶ δὴ εὐτύχηταί σοι πάντα ἐκ τύχης μᾶλλον· αὐτός τε γὰρ ἐπῄνεσε τοὺς λόγους, καὶ τῶν φίλων οἱ ἐντιμότατοι, καὶ οἷς μάλιστα πιστεύει τὰ τοιαῦτα, ἐν ἀπείρῳ ἦσαν. ἔτι δὲ καὶ ἡ γυνὴ βόλεται, ἐκ αὐτιλέγει δὲ οὐδὲ ὁ ἐπίβροπος, ἔτι ὁ οἰκονόμος· ἀλλ' εἴ τις ἐμίμψατό σου τὸν βίον, ἀλλὰ πάντα ἴλεω, καὶ παντα χόθεν ἄσια τὰ ἱερά. κινηθέντων δ', ὦ μακάριε, καὶ ἐφιᾶσι τὰ ὀλύμπια, μᾶλλον δὲ Βαβυλῶνα ἅλαδε,

B Quòd si quis aut ciuis inuidia, aut uicinus leui quapiam de causa prouocatus te deferat, & adulterum dicat, uel pæderastem: is protinus iuxta uetus illud prouerbium, ex Iouis tabulis testis. Porrò si pariter omnes bene de te prædicent: suspecti, leues, ac largitione redempti uidebuntur. Nam admodum omnia tibi constent oportet; nihil prorsus sit, quod tibi queat obsistere: alioqui nunquam obtinueris. C Age sanè, hoc quoque contigit, ac bona quapiam fortuna cuncta tibi feliciter cesserunt, & probauit ipse doctrinam tuam: & amicorum præcipui, quibus & ille huiusmodi in rebus plurimam habet fidem, non dehortantur. Ad hæc uult etiam uxor. Non refragatur domus præfectus, neque item dispensator. Nemo tuam insimulauit uitam, dextra omnia & omni ex parte bene promittunt sacra. Vicisti igitur ô fortunate, & coronatus es Olympia. Quin Babylonem magis

ἔλαφας, ἢ τῶν Σαρδίων ἀκρόπολιν καθῄρηκας. καὶ ἕξεις τὸ κέρας ἀμαλθείας λίτρας, καὶ ἀμέλξεις ὀρνίθων γάλα. δεῖ δή σοι αὐτὶ τῶν τοσούτων πόνων, μέγιστα ἆθλα γενέσθαι τὰ γάρ, ἵνα μὴ φύλλινον μόνον ὁ στέφανος ᾖ, καὶ τόν τι μισθὸν ἀπολαφύσσοντα δειλώσας, καὶ τοῦτον ἐμοῦ καὶ χρείας ἀπραγμόνως ἀποδιδόσθαι, καὶ τῶν ἄλλων τιμῶν ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς ὑπάρχειν, πόνων δὲ ἐκείνων, καὶ πλῆ, νὴ δρόμων, νὴ ἀγρυπνιῶν αὐχαπαῦσθαι, καὶ τοῦτο δὴ τὸ καὶ σὺχῆς, ἀποτείναντα τὼ ποδὶ καθεύδειν μόνα ἐκεῖνα πράττοντα, ὧν ἕνεκα τῶν ἀρχῶν παρῃλόφθης, καὶ ὧν ἐμμανῶς ἔχεις μᾶλλον ὅτως, ὦ Τιμόκλεις, καὶ ὀλίγ' ἂν ἐπὶ μίγα πανὸν, ὑποκύψαν τὰ φορτίον τὸν ζυγὸν, ἐλαφρόν τι καὶ σύφορον, ἢ τὸ μίγιστον, ἐπίχρυσον ὄντα: ἀλλὰ πολλοῦ, μᾶλλον δὲ παντὸς δεῖ. μυρίᾳ

magis cepisti, aut Sardium arcem occupasti. Habebis & Copiæ cornu, & gallinaceũ lac emulgebis. Iam sanè par est, ut aliquãdo præmia capias, maxima uidelicet, et quæ laboribus tantis respondeãt, ne corona tua frondea dũtaxat sit, simul ut merces haud quaquam contemnenda præstituatur, eaq; cõmodè ad usum citraq; negocium persoluatur, utq; reliquus item homos tibi præter ministrorum uulgus suppeditetur. Cæterùm à laboribus illis, à luto, à cursitationibus, à uigilijs, in otiũ te recipias, ut id quod uulgò solent optare mortales porrectis pedibus dormias, nihilq; iam facias præter ea sola quorum gratia primùm receptus es, & in quæ conductus. ita enim consentaneum fuerat Timocles: neque ingens malum erat futurum, si quis subdita ceruice ferat iugum, leue nimirum, & portatu facile, quódque est omnium maximum, auro illitum. Atqui longè secus res habet, imò nihil horum reperietur.

μυρία γάρ ὄχλον ἀφέρει, τὰ ἰλαρὰ ὁρῶν αὐτοῖς, ἐν αὐτοῖς ἡδυλόγοις συμποσίοις γιγνόμενα. σκέψαι δ' αὐτὸς ἐξῆς ἀκούων, εἴ τις ἂν αὐτὰ ὑπομεῖναι δύναιτο, πολλὰ δέομαι λέγειν ὑπ' ἰλάττονος ὠμότητος, ἀρξόμαι δ' ἀπὸ τοῦ πρώτου δόπτου, ἵνα ἴδῃς, ὅσα ἀκοὴ λαμβάνουσα τὰ προτίλεια τῶν μιλλόσων ξυμποσίων, σύβδην ἔμ πρίσεσι παραττίλλων τις ὄνειρ ὑδὲ τὸ δόκανον, ἐν ἀνομί λυτ& οἰκίσῃς, δὲν χρὴ πρότερον ἵλεων ποιήσασθαι, παραβύσαντα δὲ τὼν χέρα, ὡς μὴ ἀδίξ& ἄναι δοκᾶς, τὴλάχιστον ψιττὶ δραχμάς. ὁ δ' ἀποσάμλν&, ἠκὶ ἄπαγε, παρὰ σοῦ δ' ἐγώ: ἠκὶ Ηράκλεις, μὴ γένοιτο ἐπαπὼν, τίλ& ἐπάδω, ἠκὶ ἄπεισί σοι πλατὺ ἐγχανών. σὺ δ' ἰδοῦτα καθαρὰν προχαρισάμλν&, ἠκὶ σιαυτὸν κοσμιώτατα σχυματίσασα, λασάμλν& ὄψις, δηλὸς μὲ πρὸ τῶν ἄλλων ἀφίσεις, ἀπορῶ

Siquidem in mediis ipsis id genus conuictibus sexcentæ res accidunt uiro ingenuo neutiquam tolerandæ. Quæ quum audieris, ipse tecũ ordine reputato, num quisquã ea perpeti queat, cui quidẽ cum eruditione uel minimũ commercij fuerit. Exordiar autem, si uidetur, à primo cõuiuio, unde cõsentaneum est te cõsuetudinem illam auspicaturum. E Primum igitur adest tibi quispiã qui te iubeat ad conuiuiũ accedere, facetulus non incomis: qui tibi prius placandus, datis in manum, ne uideris inciuilis, ut minimum quinq; drachmis. At ille Acciſſans, seq; quam maximè cupiat, cupere diſſimulans: Apage, inquit: Egó ne quicquã abs te? Addit & illa: Abſit, dij prohibeãt. Tãdem flectitur atq; obtẽperat ac diſcedit, te latè diducto rictu subſannans. Tu porrò nitida ſumpta ueſte, mundiſſimèque cultus, lotus accedis, ſolicitus interim ne prior aliis aduenias; nam id inurbanum: quemadmodum poſtre-

ἀπεροπόλον γάρ· ὥσπερ ηκὲ τὸ ὕστατον ἥκειν, φορτικὸν. αὖ τὸ οὖν τηρήσας τὸ μέσον τοῦ καιροῦ, ἀσπιλήνυδας, καί σε ὡς νυ ἐντίμως ἰδίξεται. ηκὲ παραλαβών τις κατάκλινε μικρὸν ὑπὲρ τὸ πλησίον, μετὰ δύο πᾶν σχεδὸν τῶν παλαιῶν φίλων, σύ δ' ὥσπερ τὸ Διὸς τὸν οἶκον παριλθὼν, πάντα τὰ θαύματα. ηκὲ ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πραττομένων μείζων ἀ.ξίνα γάρ σοι ηκὲ ἄγνωστα πάντα, ηκὲ ἤτι οἰκετάια ἀς σὲ ἀποβλέπει, ηκὲ τῶν παρόντων ἕκαστ' ὅ, τι πράξεις ἀδιτυρόσιμ. ἐκ αὐτῷ δ' ἀμελὲς τῷ πλουσίῳ τοῦτο, ἀλλὰ ηκὲ προσέ τί τισι τῶν οἰκετῶν ἐπισκοπῶν, ὅπως ἐς τινὰς πᾶιδας, ἢ ἐς τὸν γυναῖκα, ἃ πολλάκις ἐν πρίαπῳ ἀπεβλίψας. οἱ μὲν γὰρ τῶν σωμάτων ἀπόλλυσι, ἑρῶντες ἐκπλήκτου μέσου, ἐς τὸν ἀπειρίαν τῶν ἁρμοζόντων ἀπορακώπτουσι, τιμωρίαν ποιούμενοι τοῦ μὴ παρ' ἄλλῳ πρότερόν σε δεδεπνη-

posstremum uenire, graue: Proinde media inter utrũq; obseruata opportunitate ingrederis: teq; sanè quàm honorificè excipiunt. Tum arrepta manu te quispiam iubet accumbere, paulo supra diuitè, inter duos fermè ueteres amicos. At tu perinde atq; in Iouis ædes ueneris, nihil non admiraris, et ad omnia quæ geruntur, suspensus inhias, propterea quòd noua tibi atq; inuisa sint cuncta. Interim familia te spectat, omnesq; qui præsentes sunt, quid agas obseruãt. Neq; uerò ea res curæ non est ipsi diuiti, quippe qui famulis aliquot præmonitis negociũ dederit, ut oculis obseruêt quẽ admodum te geras in pueros, aut in uxorem, num subinde ex obliquo respectes: Ac reliqui quidem conuiuæ, simul atq; te uident propter imperitiam ad ea quæ fiunt, attonitum ac stupefactum, deridentes clanculum, con-

iectantes te nunquam antea apud alium quempiam

δεδαπανηκέναι, καὶ τὸ καινὸν ἀεὶ καί σοι τὸ χειρόμακτρον τιθέμενον. ὥσπερ ἔν ἀκοῇ, ἰδίαν τι ἀνάγκη ὑπ' ἀπορίας, καὶ μέτι διψῶντα πιεῖν αἰτεῖν τολμᾷν, μὴ δόξῃς οἰνόφλυξ τις εἶναι, μήτι τῶν ὄψων παρατιθέντων ποικίλων, πρός τινα τάξιν ἐσκευασμένων, ἀφίναι ἐφ' ὅ, τι πρῶτον ἢ δεύτερον τῶν χεῖρα ἐνίγκῃς. ὑποβλέπειν ἔν ἐς τὸν πλησίον δεῖσα, κἀκεῖνον ζηλῶν, καὶ μεταδόντα τὰ δέπνου τῶν ἀκολουθίαν. τὰ δ' ἄλλα ποικίλῳ εἶ, καὶ δορύβῳ πλέως τῶν ψυχῶν, πρὸς ἑκάστῳ τῶν παρατιθεμένων ἐκπλαγείς. καὶ ἄρτι μὲν σὺ δαιμονίζεις τὸν πλούσιον τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν ἐλέφαντος, καὶ τῆς τοσαύτης τρυφῆς· ἄρτι δ' ἐκπλέφεις σεαυτὸν, ὡς τὸ μηδέν ὤν, εἶτα ζῶν ὑπολαμβάνεις. ἐνίοτε δὲ κἀκεῖνο ἐσέρχεταί σε, ὡς ζηλωτόν τινα βιώσῃ τὸν βίον, ἅπασιν ἐκείνοις ἐντρυφήσων, καὶ μιδίξων

cœnasse, nouumq; tibi esse mantile apponatur. proinde, sicuti uerisimile est, præ bonitatia fudes oportet, ac neq; cum sitias, audeas potum poscere, ne uinosus uideare: neque uarijs appositis opsonijs, & in ordinem quendam extructis, scire posses cui prius aut posterius manum admoueas. Quare ad eũ qui proximus accumbit, respectes necesse est, atque eundem imitatus conuiuij rationẽ & ordinem discas. Alioqui anceps sedes, & uarians, animoq; penitus perturbato, et ad omnia quæ illic geruntur obstupescens. Atq; interim quidem diuitis admiraris felicitatem, propter auri uim & eboris, tãtásque delicias. Interim tuam ipse deploras infelicitatem, qui quum nullius sis rei, tamen uiuere te credas. Nonnunquam & illud in mentẽ uenit, fore ut admirandã et expetendã quandã uiuas uitam, quippe qui sis omnibus delicijs illis fruiturus, cunctorúmque ex æquo futurus

ξεσμ αὐτῶν δῆ ἰσοτιμίας. οἶει γὰρ ἐσαεὶ Διονύσια ἑορτάσειν. ἰκὰ ὡς ηδὲ μειράκια ὠρᾶῖα διακινύμενα, ηδὲ ῥίμα ωροσμειλίῶντα, γλαφυρωτέρων ὑπογράφει σοι τῶν μέλλοσαν λιαβλεβλώ, ὥς τι σωιχῶς τὸ Ομηρικὸν ἐκεῖνο φθέγγεσθαι, οὐ νήμισις, Τρῶας ηδὲ συκνήμιδας Αχαιὺς πολλὰ ωε πεῖν ηδὲ ὑπομίναν ὑπὲρ ἀλ τε σκύτυς σὺδαιμονίας. φιλοτησίαν τὸ ὦῦ τέτω, ηδὲ σκύφον σὺμιγίβη τις αὐτόσε, ωρεσβύτ᾽ σοι τῷ λιδασκάλῳ, ὦ ὁ, τι λέγοτι ωροσεκῶμ. σὺ δ᾽ λαβὼμ, ὁ, τι μέλ᾽ τι σι ηδὲ αὐτὸμ ὑπεκπῖν ἐλθεῖ, ἠγνόησας ὑπ᾽ ἀπειρίας ηδὲ ἀγροικίας δόξαν ὤφλιβ. ἰπίφθον δ᾽ ἄμ ἀπ᾽ ἀλ ωρὸ τόσιως ἰκάνης ωολλοῖς τῶν παλαιῶν φίλων γιγίνεσθαι, ἢ πρότερον ὦῦ τῇ παλαπλίσι᾽ ἰλύπησας ξενὰς αὐτ᾽, ὅτι τάμβρεμ ἤκων, ωρὶκρίβης ἀδρῶν πολυτῇ δηλέαν λιτληκό

futurus particeps. Arbitraris enim te ſemper bacchanalia feſta celebratrum. Quin & adoleſcentuli formoſi præmi niſtrantes, ac ſilentio arridẽtes, ſuauius in poſterum hoc uitæ genus pollicentur: ut Homericum illud nũquam deſinas in ore habere:

Haud uitio uerti debet, ſi Troïa pubes,
Armatiq; ſimul Danai, ſub Marte laborum
Pondera tanta ferant: —

ob tantam uidelicet felicitatem. Accedunt ad hæc inuitatiunculæ ad bibẽdum: ac poſtulato perquàm ingenti ſcypho quiſpiam præbibit tibi, præceptorem aut aliud quid dam denique te appellãs. At tu recepto ſcypho quid uiciſſim G oporteat reſpondere, propter eiuſmodi morum imperitiam ignoras, iamq; ruſticanus & inelegans eſſe uideris. Cæterùm ea propinatio multorum ueterum amicorum inuidiam in te concitauit, è quibus nonnullos iamdudum tuus accubitus clanculum urebat, quòd modò cum aduèneris, ijs anteponãre, qui multorum annorũ ſeruitutẽ exhauſerint.

πωμ. σὺδὲ ἂμ ηδὲ τοιᾶτός τις
ποθὲ σὲ λόγος ἐμ αὐτοῖς, τῦτο
ἐμεῖμ πρὸς τοὶς ἄλλοις δαιμοῖς
ἐλάπιτο, ἡ τῶμ αὖτι ἐσιλυλυ-
θότωμ ἐς τὸμ οἶκον δεσπότης.
ἄναμ. ἡ μόνοις τοῖς Ελλησι τὸ
τοις αἰῶσιπ ἡ ῥωμαίωμ πό-
λις. καί τις τἰ ὄφελμ ἐφ' ὅτῳ πρε
τιμῶνται ἡμῶμ; ὁ ῥωμαίοις δύ
φλωσ λίγοντις, οἱοντάί τι παμ
μίχριδις ὠφελῶμ; ἄλλος ἦ γὰ
ἐκδὸς ὅσα βῆσιν, ὅπως ἦ τὰ
παραπιδύτα συλλαβὼμ κατί
φαγεν; ἀπρόκαλος ἄνθρωπος,
ἡ λιμῷ πλίνς, ὁδ' ὄναρ λαβὼ
ποτι ἄρτ ἐμφορηθεὶς, ἔτι γε
Νομαδικῆ, ἢ φασιαν ὄρνιδος,
ὧμ μόλις τὰ ὀστᾶ ἡμῖμ κατελί
ποπι βρῖτος ἄλλος, ὦ μάταιοι,
φησὶ, φίνει ὀδ' ὅλως ἡμῶμ
ἤλιδι αὖτ ἐνταῦδά ποτ ἡμ ἡ-
μῖμ τὰ ὅμοια ποτιεύμενον.
μῶμ μὴ γὰ, ὥσπερ τὰ παιδία τ
κατοδυμάτων, ἐμ τιμῇ τινι ηδὲ
ἐπιμελείᾳ ἐστίμ. ἐπῆδεν ἦ παῖ
δῆ πολλάκις, ἡ τὸ τ παλαῖ ἀὰμ
παιδῆ,

Protinus itaque talia quæ-
dam de te inter illos dicta
feruntur: Illud ſcilicet ma-
lis noſtris deerat, ut etiam
ijs qui nuper in familiam cõ
migrarunt, poſthabeamur.
et, Solis Græculis patet urbs
Romana. &, Quid habent
quamobrem nobis debeant
anteponi? Num mirificam
quandam utilitatem adferre
uidentur, quũ uerbula quæ
dã miſera dicunt? Rurſus ali
us hæc: An non uidiſti quan
tum biberit? quemadmodum
cibos appoſitos auidè corri-
piens deuorarit? Homo ine-
legans, ac fame enectus, qui
H ne per ſomnium quidẽ una
quã fuerit I albo pane ſatu-
ratus multo minus alite Nu-
midica, aut Phaſiano, è quo-
bus nobis uix oſſa reliqua fe-
cit. Porrò tertius: Fatui, in-
quit, priuſquã quinq; abeãt
dies, uidebitis hũc nihilo plu
ris fieri quàm nos.. Nam
nunc quidẽ nõ ſecus atq; cal-
cei noui ſolent, in precio eſt, & habetur charus: uerùm ubi
crebrò iam fuerit calcatus, lutoſq; deformatus, tum miſerè

ſub

πλειθῇ, ὑπὸ τῆ κλίνῃ ἀθλίως ἐρρόφηται, κύριε, ὥσπερ ἡμᾶς, ἀνάπλεως. ἐκεῖνοι μὲν ἴσως περὶ τοιούτων περὶ σοῦ πολλὰ τρίφουσι, ἕκαστα ἤδη καὶ πρὸς διαβολὰς τινας αὐτῶν παρασκευάζοντα. τὸ δ' ὅλον συμπόσιον ὅλον ἐκεῖνο σόν ἐστι, καὶ περὶ σοῦ οἱ πλείστοι τῶν λόγων, σὺ δ' ὑπ' ἀνθράκων πλείων τοῦ ἐκείνου ἐμπίπλη οἶνος καὶ πῦρ καὶ λαμπάδος, πάλαι δή γε πρὸς ἐκείνους, πονηρῶς ἔχεις, καὶ ὅτι περιῆλασταί σοι κακὸν, ὅτι μείων ἀσφαλὴς, ἀπὸ τούτου μὴν τοίνυν τῶν πότων, μὴ λόγων γιγνομένων, μὴ θεαμάτων ἀδῆ διάμασι παρεόντων (ἄπαυστα γὰρ ἐπιδείξασθαί σοι τὰ αὐτῶν βέλτιστ') πόλασιν ἐμπρανὲς ἀκούσῃς, μήτε ὀρῶν τὰ γιγνόμενα, μήτ' ἀκούων εἴ τις ᾄδει, ἢ κιθαρίζει παίων τε μὴν καὶ μαρμαίρων. ἀλλ' ἐκπεπλῆχθαι μὲν ὑπ' αὐλῶν, σὺ χρὴ ἢ ᾠδῆς συμποσίῳ ἐκεῖνα πάντα, ἢ πυρραίαν τινὰ προσαγγελθῆναι, ἵνα ποτὲ

sub lectica abijcietur, cimicibus, quemadmodū nos, opletus. Atq; inter illos talia permulta de te iactātur, ex quibus aliquot iam tum etiā ad calumniandum insimulā dumq; te incitantur. Omne igitur illud conuiuiū tui plenum, ac plericq; de te sermones. Tu uerò propter insolentiam atq; insuetudinem plus quàm sat est, hauris uini tenuis & acris, eoq; K iamdudū aluo tibi cita discruciaris uerùm neq; decorū tibi ante alios è cōuiuio discedere, neq; rursus manere tutū. At productā interim in longū potatione, dū sermo alius ex alio nascitur, dū spectacula alia proferuntur in conuiuium (nam uniuersum fortunæ suæ strepitum tibi cupit ostentare) nō mediocriter discruciaris, cui nō liceat neq; uidere quæ gerūtur, neq; ausculture si qs uoce citharaue canat egregiè dilectꝰ a dolescētulꝰ. At laudatis tamē inuitꝰ tacēterùm animo illud optas, ut aut terræmotus repēs ortus ea cū ęta discutiat, aut incēdiū aliq; renūcietur, quo simul conuiuiū

καὶ διαλυθῇ τὸ συμπόσιον τῶν τὸ μὲν δή σοι τὸ πρῶτον, ὦ ἑταῖρε, καὶ ἥδιστον ἐκεῖνο δεῖπνον, ὃν ἐμοιγε τὴν ψυχὴν καὶ τὸν λογισμὸν ἀλῶν ἥδιον, ἁπλοϊκὰ βόλομαι, καὶ ὁπόσον ἀλυθίρως ἐδιομένφ. ἵνα γὰρ σοι τἄληθὲς ὀξυρεμίαν λέω ὧδε τούτοις πρῶν, καὶ τὸν ἐν τῇ νυκτὶ ἐμεῖσον, ἵνωδον δύσα πρὸ τῶν μελλόν ξυμβῆναι ὑμᾶς, ὁπόσον τι καὶ ὁπότε τῶν ἔτος χρὴ λαμβάνειν. παρόντων δὲ δύο ἢ τριῶν φίλων, προσκαλέσας σε, καὶ παθίσεδαι λιλσύσας, ἄρχεται λέγειν, τὰ μὲν ὑμέτερα, ἐπεὶδὴ ὄρᾳς, ἱκανῶς ἔδη, καὶ ὡς τὸ φῶς ἐν αὐτοῖς ὀδὲ τῖς· ἀλλαγῇ δὲ τὰ δὲ, καὶ πεῖα πάντα, καὶ δημοτικά. χρὴ δὲ σε ὅτως ἔχειν, ὡς ἁπάντων ἡμῖν κοινῶν ἴσον μερῶν. γιλοῖον γάρ, ἀ τὸ κυρεμώτατον, τὸν ψυχὸν σοι τὸν ἑαυτὸ, ἢ καὶ νὴ Δία τῶν πατρῴων, (εἰ παῖδόν ἄρ αὐτῷ πατρὸς δούσως δύμενοι) ὑπερίσχειν, καὶ ἄλλων μὲν ἐπίσης ἡγούμενον δι

tandem aliquando diringatur. Habes amice primum illud scilicet & suauissimum conuiuium, quod mihi quidē haudquaquam suauius sit cepis, cādidoq; sale, liberè quū uelim ex his, & quantū ieiunum edenti. Verùm ut ne ubi commemorem ructus acidos qui deinde sequuntur, ut ne nocturnos uomitus, mane uobis erit de mercede pacto transigendum, quantum & qua anni parte te oporteat accipere. Ergo præsentibus duobus aut tribus amicis, accersito te, et considereiusso, sic loqui incipit: Facultates nostræ cuiusmodi sint, iā prospicere potuisti, quàm nullus in his fastus, sed citra ostentationem moderata ac popularia omnia, sed mediocria omnia ac plebeia. Sic autem animum inducas uelim, ut existimes omnia nobis forc

cōmunia. Nā ridiculū profectò, si quū charissimā possessionū mearum partem, puta meā ipsius uitam, aut per Iouē liberorū etiā (si fors illi liberi fuerint eruditēdi) tibi credā, nō aliarū item rerū te mecum ex æquo dominum ac possessorem existimem.

σπόυδω. ἐπεὶ ἢ νὴ ὑρίσθαι δῆ, ὁρῶ μὲν τὸ μέτριον καὶ αὐταρκὲς ἔτ σῦ φρόνημ καὶ σωίημι, ὡς ἐχὶ μεθ ἐλπίδι πλουσιάσειν ὑμᾶς τῇ οἰκίᾳ, τῶν δ ἄλλων ἕνεκα, καὶ σὺν οἷς ἔτ παρ ὑμῶν, καὶ τιμῆς, ἣν παρὰ πᾶσιν ἔξεις. ὅμως δ ἔμ καὶ ὑρίσθω τι. σύ δ αὐτὸς ὅ, τι νὴ βέλει, λέγε, μεμνημένος, ὦ φίλτατε, πάντων ἄπορ ἐν τοῖς τῶν ἐτησίοις ἀνὸς ὑμᾶς παρίξειμ. ἐγὼ ἀμελήσομεν δὲ τῶν τοιούτων, ἐὰν καὶ μὴ σῶν αὐτὰ σωτηρίαν βέμιθα. πολλά δ, οἶσθα, τοῦ ἔτους αἱ τοιαῦται ἀφορμαί. καὶ πρὸς ἐκεῖνα ἴσως ἀποβλέπων, μετριώτερον δικονόει ἐπιβάλλοις ὑμῖν τὸν μισθόν. ἄλλως τε καὶ πρίτερον ἂν ἔγ, τοῖς τοιαῦτα δυμελέσι ὑμῖν μετέτυχον ἐν πολλαχῇ πλούτων. ὁ μὲν τοῦτ' ἐν πῶν, νὴ ὅλον σε διασέσας ἔτως ἐλπίσι, τίθασον ἑαυτῷ τοιοῦτο. σὺ δ' ὦ πάλαι, πάλαι τε νὴ μυριάδας ὀνειροπολήσας, καὶ ἀγρὸς ὅλως, νὴ σωοικίας, σωίστιμέ. Cæterùm quãdo certi quippiã eſt præfiniẽdũ, equi dẽ uideo uitæ tuæ frugalitatẽ, et animũ paucis cõtentũ. Neq; nõ intelligo, haud mercedis adductũ ſpe te in noſtrã ueniſſe familiã, uerùm aliarũ gratia rerũ, puta noſtræ in te beneuolẽtiæ cauſa, tũ honoris q tibi præter omnes cõtinget. Attamẽ præfiniendũ eſt aliquid. Quin ipſe magis quod uidebitur ſtatuito, habita ratiõe, uir amiciſſime, munerũ etiã illorũ quæ quotãnis feſtis dieb. à nobis accepturus uideris. Neq; enim uel iſta nobis fuerint neglectui futura, etiãſi nũc hæc pactiõe non complectamur. Scis aũt cõplures per annũ eiuſmodi munerũ occaſiones incidere. Horũ igitur habita ratiõe, moderatius nimirum præmium nobis præſcribas. Præterea decet etiã uos homines eruditos pecuniã negligere. Hæc ille dicẽs, totũq; te uaria ſpe labefactãs, mitẽ ſibi ac tractabilem reddidit. Tu porrò qui dudũ talẽta, ac multa nummũm millia ſomniãras, ſolidos agros, & familias,

ας μὴν ὑρίμα γε μικρολογίας, σαύρης ὄμως γε τὸν τρόχισιν. καὶ τὸ παράπαν ὑμῖν καινὰ ἔσται βέβαιον καὶ ἀληθὲς ἐσιδεῖν νομίζετε, ἐκ ἐόντας, ὅτι γε ἀγνοεῖτε, χρήματα μέλλοντ' ἐσεσθαι, ἀκριβῶς δ' ἐκ ἐπίστασθε. τελευταῖον δ' ὑπ' αὐτῶν ἐπιβρίψας. ὁ δ' αὖ τὸς μὴ οὐ φησιν ἐρᾶν, τὸ φίλων δέ τινα τὸ παρόντων διαλύσαι, μέσον ἐλθόντα καὶ πράγματος ἐπιβάν, ὁ μὲν αὐτῷ γίγνεται· ἂν δὲ παρὼν, καὶ πρὸς ἄλλα ἕτερα αὖται παιόντα δαπανῶντι, μέτριον λυόμενόν σύντελές. δεῖ δὲ μεγίστων ἔτι, ἐν παίδων κολακείᾳ σώφρονος, ὡς μὴ ἐκ εὐδαιμονίστατος ἀφῆσαι, τὸ ἐν τῇ πόλει ἀπαύστως, ὃ ἔστ', ἐκ ἂν ἄπειρος, ᾗ τι τὸ πρῶτον ὑπάρχον, ὁ πολλοῖς πάνυ γλιχομένοις μόλις ἂν γένοιτο παρὰ τὸ Τύχης. λίαν ὄμοιλίας ἀξιοθλίως, καὶ ἐνίας καινοτόμους, καὶ ἐς ἔτι πρώτιον εἰκαίου τὸ ἐν τῇ ῥωμαίων ἀρχῇ καταλαβεῖν θλίως. τοσοῦτον ὑπὲρ τὰ Κροίσου τάλαντα, καὶ τὸ Μίδου πλῦ

sentis quidem tacitus apud te hominis sordes ac parsimoniam: nihilominꝰ blãditur tibi pollicitatio tamẽ: atq; illud, Cõmunia futura sunt omnia: ratũ et uerũ fore arbitraris, ignarus eiusmodi dicta, summis è labijs, nõ imo è corde profecta. Tãdẽ præ pudore ipse statuẽdi ius defers. Verùm ille facturũ sese negat: cæterùm ex amicis præsentibus quẽpiã in eo negocio uelut mediũ intercedere iubet, q salarij modũ pronũciet, eũ qui neq; ipsum grauet, ut cui plurimas tũ alias in res magis his necessarias sumptꝰ sit faciẽdus: neq; rursus ei qui laturus est, sit omnino indigneꝰ. Atq; is senioulus quispiã diuitiis æqualis, unà cũ illo à pueris adulãdo educatꝰ: Rho tu, inq;, nũ inficias ire potes, q unus sis q in hac urbe uiuũt omnium fortunatissimus, cui primũ cõtigerit, quod pluribus miserè cupiẽtibus, uix à fortuna dari poßit, nẽpe ut in huius hominis consuetudinẽ admittaris? ut communes penates habeas? ut in familiã inter Romanos primariam recipiaris? Id nimirũ tum Crœsi talenta, tum Midæ diuitias superat, si

σον ἀ σωφρονῶν οἶδα. ἔδοξ' ὑ modò modestᵘ esse noris. Eq
πολλὰς τ̄ εὐδοκίμων, ἐθελήσαν dē nō paucos noui magni no
τας αὖ, ἐὰ μὴ προσοδιδόναι δίοι, minis uiros, q̄ cupijssēt, etiā
μόνος δ̄ λάξις ἵνικα σωθῆναι si qd ultrò dādū fuissēt, glo
τούτῳ, μὴ ὀρᾶσθαι περὶ αὖτ', ἰτιά ria dūtaxat causa cū isto ui
γας μὴ φίλος εἶναι δοκοῦντας. ἐκ uere, et familiares apud hūc
ἔχω, ὅπως σι δ̄ εὐτερμίας μα atq; amici uideri. Quapro
καρίσω, ὃς ἡδὺ προσλήψῃ μι pter haud inuenio quib. mo
σθὸν ἐκ τοιούτυς εὐδαιμονίας. dis tuā prædicē felicitatē, qui
ἀρκεῖν ἔμ νομίζω, ἐ μὴ παύν qdē ad hāc tā expetēdā for
ἄσωτος ἦ, τοσὸν δί τι ἀπὼν ἐ tunā etiā præmio addito ad
λάχιστον, μὴ μάλιστα πρὸς τὰς mitteris. Proinde mihi satis
σὰς ἐπάνας ἐλπίδας· ἀγαπᾷν esse uidetur, nisi planè es inso
δ' ὁμως ἀναγκαῖον. ὁ γὰ ἀδ lēs, si tantū accipias. simulq;
εὖ φυγεῖν ἴτι σοι δωσ̄ῖ, ἐντὸς pronūciat sanè minimū qd
σἰκιόν τ̄ χρεμελήν, λίχν τοίνυν dā, præsertim ad spes illas tu
τ̄ χαλινὸν μύσας, μὴ τὰ πρῶτα as: attamē boni cōsulas neces
σὐάγωγος ἦ πρὸς αὐτὸν, ἀ πά se est. Neq;. n. iā poßis effuge
νυ πρόσισπτα, ἀδ' ὠξέως νύτ re, quū intra retia tenearis.
τοῦσα, μίχρις ἂν λάβῃς τίλων Frenūigitur recipis, mußitās
αὐτῷ σωθῆναι χρόμενος. οἱ μ̄ ac dißimulās, ac initiò q̄dem
δὲ ἐξω αὖθρωπου, ὃ μῖσα τ̄ πρῶ nō magnoperè illi reluctās:
λᾶσί σι, ἐγὼ δ' ἐς ἐντὸς τ̄ κιτκλί facileq; sequeris, ut quod nō
δος διαῖρίβουσα, μὴ ἀπωλύσως ἐσι admodū te torq̄at, neq; strin
ούσα, μὴ τ̄ πάνυ τινὰ ἐνδυμ γιτι gat, donec illi tādē paulatim
νομένου. σὺ δ' ὦ τοῦτος ἀδύνατος assueueris. Tū uerò ij q foris
ἔτινος ἵνικα εὐδαίμων αὐτοῖς sunt mortales, hoc ipso nomi

ne tuā fortunā admirātur, q. te cōspiciāt intra cācellos uersan
tē, ac nullo prohibēte introeūtē, prorsus præclaris illis opib.
delicijsq; domesticum quendam ac familiarem esse factum.

At ipse

ἴναι δοκᾶς, πλεῖν ἀλλὰ χαίρεις γε, ηὐδὲ σεαυτὸν ἐξαπατᾷς, ηὐδὲ ἀεὶ τὰ μέλλοντα βελτίω γιγνόσεσθαι νομίζεις. τὸ δ' ἐμπαλιν, ᾧ σὺ ἔλπισας, γίγνεσθ', ηὐδὲ ὡς ἡ παροιμία φησὶν, ἐπὶ μακρὸν βάλλει χωρᾶ τὸ πρᾶγμα, καθ' ἑκάστην, ὡς ἀπᾶν, τῶν ὑμέτερων ἀποσμικρωνόμενον, ηὐδὲ ὡς τὰ πίσω αὐναπολίζον. ἐρίμαι ἔν, ὥσπερ ἐν ἀμυδρῷ τῷ φωτὶ τότε πρῶτον διαβλέπων, αἴσχη καὶ ἀνοσίᾳ, ὡς οὐ μὴν χρυσᾶ ἐκᾶνα ἐλπίδες, ἀλλ' ἢ φῦσαί τινες ἦσαν ἐπίχρυσοι, βαρεῖς ἢ ηὐδὲ ἀληθᾶς, ηὐδὲ ἀπαράτητοι ηὐδὲ σωτικᾶς οἱ πόνοι, τίνες ἔσεσθαι, ἴσως ὁρᾶς μοι. ἐγὼ γὰρ ὅ, τι τὸ ἐπίπονον ἐν τᾶς τοιαύτας ξυνουσίας ἔχει, οὐκ οἶδα· οὐδὲ γὰρ ἄτινα ἐφοβᾶτο τὰ καματηρὰ ηὐδὲ ἀφόρητα. ἐκεῖνο μὲν οὐκ ἔστιν ἐν τῷ πράγματι μόνον ἐξετάζων, ἀλλὰ καὶ τὸ αἰσχρὸν καὶ ἀσχημον, καὶ σωφρόνως δεδιὼς πᾶς, οὐκ ἐν παρέργῳ τᾶς ἀπραξίας τιθέμενος, ηὐδὲ πρῶτον

At ipse nondū uidere potes quam ob rē illi te felicē existimēt, nisi quòd gaudes tuā mē, teq; ipse fallis, semper futura meliora fore existimās. Cæterùm contrà atq; speraueris euenit, & quemadmodū adagio dicitur, iuxta Mandrabuli morē negociū procedit, in singulos (ut ita dixerim) dies deterius ac retro relabēs. Vnde paulatim uelut in luce dubia, tum demū despiciēs intelligere incipis, aureas illas spes nihil aliud fuisse, quàm ampullas quasdam inauratas: labores autē esse graues, feros, ineuitabiles, ac perpetuos. Sed quīnā isti sint, forsitan me rogabis. Neque enim uideo, inquies, quid in hac consuetudine sit adeò molestum, neq; intelligo ista quæ cōmemoras grauia atq; intolerāda. Audi igitur ut egregie, non molestiā modò negocij perpendens, uerùm fœditatem, humilitatem, prorsúsque seruilitatem uel præcipuè interim considerans. Principiò memineris ex

σὸν γε μέμνησο, μηκέτι ἐλεύθερον δοῦλον τὸν ἐκ παιδὸς, μηδ' ὀλίγου ἄξιον. πάντα γὰρ ταῦτα, τὸ γένος, τὴν ἐλευθερίαν, τοὺς προγόνους ἔξω τοῦ οὐδὲν καταλείψων ἰόντι, ἐπειδὰν ὧδέ τι σαυτὸν λοιδορήσας ἐπιβῇς. οὐ γὰρ ἐπιτρέψει σοι ὁ Ελευθερία ξυνοικῆσαι, ἐφ' ὅτῳ ἂν αὐτὴν πράγματα παρέχῃ καὶ ταπεινὰ εἰσιόντι. δοῦλος ἴσθι, εἰ καὶ πάνυ ἀχθήσῃ τῷ ὀνόματι, καὶ ἐχέτω δὲ, ἀλλὰ πολλῶν δοῦλος ἀνάπαυσιν ἴσον, καὶ βατόν σοι πάντα γενήσεται ἐὰν ἐς ὀπόσον, ἀφ' ἡλίου ἕως μέσου. καὶ ἅτε δὴ μὴ ἐν παιδιᾷ τῇ δουλείᾳ ξυντραφείς, ὀψιμαθήσας ἦ, καὶ πόρρω που τῆς ἡλικίας παιδευόμενος πρὸς αὐτήν, οὐ πάνυ εὐδιάκριτος ἔσῃ, οὐδὲ πολλοῦ ἄξιος τῷ δεσπότῃ. διαφθείρει γάρ σε ἡ μνήμη τῆς ἐλευθερίας ἀκμάζουσα, καὶ ἀπεσκιρτᾷν ἐπιστήσει καὶ, καὶ δι' αὐτὸ ἐν τῇ δουλείᾳ πονήρως ἀπαλλάξῃ.

πολὺ

ris ex eo tempore te iam neque liberum neq; ingenuum posse uideri. Noueris enim te hæc omnia, genus, libertatẽ, progenitores ante limen relinquere, quũ in huiusmodi seruitutem temetipsum addices in ædes ingrederis. Siquidẽ libertas tibi comes ire recusarit, ad uitã tam indignã, tam humilem te conferenti. Seruus itaq; (tametsi nomine ipso grauiter offenderis) seruus inquã, uelis nolis, futurus es: neq; unius seruus, uerùm compluriũ, operãq; seruilem præstare cogêris obsequium capite, à diluculo in uesperã usq;, idq; mercede uili atque indigna. Adde, quòd ne placebis quidẽ admodũ, neq; domino satisfacies, neq; ab illo magnifies, ut qui nõ à puero fueris ad seruitium institutus, sed serò didiceris, atq; ætate multum aliena cœperis ad id erudiri. Excruciat autem te priſtinæ libertatis memoria animo recurſans, facitq; ut interdũ reſilire conêre, reluctariq;, atq; ob idipſum fit ut ſeruitus tibi moleſtior accidat.

πάλιν δὲ μὴ ἀπροχείρως σοι πρὸς ἐλευθερίαν νομίσῃς, τὸ μὲ Πυρ ῥίαν, μηδὲ Ζωπυρίωνα ὑὸν εἶναι, μηδ' ὥσπερ τις Βιθυνὸς ὑπὸ μιγαλοφώνῳ τῷ κήρυκι ἀπωμοσῆσθαι· ἀλλ' ὁπόταν, ὦ βέλτιστε, δὴ νομίσῃς ἔστιν ἃ σὺ, ἀναμιχθεὶς τῷ Πυῤῥίᾳ, καὶ τῷ Ζωπυρίωνι, προτείνῃς τὸ χεῖρα, ὁμοίως τοῖς αὐτοῖς εἰπόντας, ἡδὲ λάβῃς ἰκανὸν, ὦ, τι δή ποτε λῶ τὸ διδόμενον, τοῦτο ἤ πράσις ἐστί. κήρυκος γὰρ ἂν ἴδοις ἐπ' αὐθρα ἑαυτὸν ἀποκηρύξαντα, καὶ μακρῷ χρόνῳ μνησθὲν σάμενον ἑαυτῷ τὸν δεσπότην. εἶτ' ὦ κάθαρμα, φαίλω σὺ καὶ μάλιστα πρὸς τὸν φιλόσοφον. φάσκοντα, εἰ μέν σε τις ἢ πολέ συλα καταπονήσῃς συλλαβὼν, ἢ λῃστὴς ἀπεδίδοτο, ὑπεῖρες ἂν σιωπῇ, ὡς παρὰ τὸν ἀξίαν δυστυχοῦντα. ἢ εἴ τις σε συλλαβόμενος, ὑγιὲς ὅλον ἔναυλίσῃ, ἐδίασας ἂν ὀλίγους νόμους, καὶ δηὖτε ἐποίησε, καὶ ὑπεκάλεσε, καὶ ὦ γῆ, καὶ θεοὶ μιγάλῃ

dat. Nisi fortè illud tibi ad libertatē sufficere putas, quòd non fueris Pyrrhia aut Zopyriōe patre prognatus: aut quòd non sic uti Bithynicum aliquod mancipium uociferante præcone diuendaris. Atqui tum uir egregie, cum instāte nouilunio Pyrrhijs et Zopyrionibus immixtus, manum itidē ut alij seruuli protendis, capisq; quodcunq; illud tandem est quod datur: hæc uidelicet est auctio. Nā præcone nihil opus erat hominis qui ipsius sui fuerit præco, quiq; ipse ultrò sibi multo tempore dominū ambierit. Age iam ô sceleste (cur enim nō dicam, præsertim in eum qui se philosophū esse dicat) si quis te pirata inter nauigandum captū, aut si quis prædo in seruitutem tradidisset, teipsum deplorares, tanquam indignam fortunæ iniuriam patientem: aut si quis manu iniecta te duceret in seruitutem asserens, leges inclamares, omnia faceres, acerbè ferres, &, O terra, ô dij, magno clamore uo-

μικρᾶλῃ τῇ φωνῇ ἐκκράγῃς αὖ· σκευτὸν ἦ, ὀλίγων ἕνεκα ὀβολῶν, ἐν τούτῳ δὲ ἡλικίας, ὅτε καὶ σὺ φύσει δοῦλος ἦσθα, καιρὸς ἦν, πρὸς ἐλευθερίαν ἤδη ὁρᾶν, αὐτῇ τῇ ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ φίλων ἅπαντα πόλλακις, ἐδὲ τὰς πολλὰς ἐκείνας λόγους αἰσθόμενος, ὃς ὁ καλὸς Πλάτων, ἢ ὁ Χρύσιππος ἢ Ἀριστοτέλης διῃρημένοι, τὸ μὲν ἐλευθέριον ἐπαινοῦντες, τὸ δὲ δουλοπρεπὲς ἢ διαβάλλοντες. καὶ ἐκ αὐχῶν, κἀλαξὶν αὐδῳώσεις, καὶ ἀγοραίοις καὶ βωμολόχοις αὐτιξέτασόμενος, καὶ ἐν τοσούτῳ πλήθει ῥωμαϊκῶν μόνος ξφίλων τῷ ῥίβωνι, καὶ πονήρως πλὴν ῥωμαίων φωνὴν βαρβαρίζων, ὅτε λατινῶν λάτινα δεσυβώλα καὶ κολυκόθρωκα, συγκλύδην τινῶν, καὶ τῶν πλέστων μιχθαρῶν, καὶ ἐν αὐτοῖς ἐπαινῆς φορτικῶς, καὶ πίνειν πρὸς τὸ μέρος ἔχοντ', ἔνθεν τι ὑπὸ κάλλυνι βακχεύσας, ἀπεσεσαύμενος τοῦ ὕπνου τὸ ἥδιστον, συμπριβεὶς

re uociferareris. nunc uerò quum ipse te ob paucos obolos id ætatis in qua etiam si seruus natus esses, tamen tempestiuum fuisset iam ad libertatem aspirare, cum ipsa uirtute ac sapientia ultrò addictum uendideris, nihil illa reueritus, quæ permulta ab egregio Platone, Chrysippo, Aristotele disseruntur, quum libertatem laudant, seruitutem damnant: an non te pudet, quum inter homines assentatores & emptitios ac scurras uersans, ex æquo cum illis æstimaris: quum in tanta Romanorum turba solus peregrino in pallio uersaris, quúmque Romanam linguam perperam ac barbarè sonas: præterea quum agitas conuiuia tumultuosa, magna hominum turba conferta, quorum plerique collectiij, quidam sunt & improbi: atque inter hos laudas odiosè, bibisque præter modum: deinde mane ad tintinnabulum expergefactus, discussa ab oculis dulcissima somni

συμπρισθεὶς αὖω καὶ κάτω, ἔτι τὸ χθιζὸν πηλὸν ἔχων ἐν ταῖς σκιλοῖς. ὅτως ἀπορία μέν σε ὑδρώων ἔσχεν, ἢ τῶν ἀγρίων λαχάνων, ἐπέλιπον ἢ καὶ αἱ κρῆναι ῥέουσαι ἢ ψυχροὶ ποταμοὶ, ὡς ἐν ταῦτά σε ἐκ μηχανίας ἐλθεῖν; ἀλλὰ δῆλον, ὡς ἔχουδατος, οὐδὲ ὑδρόμων, ἀλλὰ πυαμάτων καὶ ὄψων, καὶ οἴνε αὐθυμίε ἔνθυμῶν ἑάλως, καθάπερ ὁ λάβραξ αὐτὸν μάλα δικαίως τὸν ὀρεινὸν μύωνα τούτων λαμὸν διαπαγείς. παρὰ πόδας τοιγαροῦν τὸν λιχνίας ταύτης ἐπίχειρα, ᾗ ὥσπερ οἱ ἰχθύες, κλυεῖν ἀνάγκη τὸν ῥάχιλον, ἄλλοις μὲν γέλωτα παρέχων ἑαυτῷ δὲ δόνακας ῥυζᾶν, ὅτι ἔφυ σοι τῶν ἐσχάλων ἀφθόνως ἐνῳαγών. ὦ ἀνανδρία, καὶ τὸ σύγχυσις, αὐτοῖς φυλέτοις καὶ φράτορσι, φρῦδα ταῦτα, καὶ ἀδὲ μνήμη τις αὐτῶν. καὶ ἀγαπητὸν, εἰ μόνον τὸ αἰσχρὸν προσλῦ τῷ πράγματι, ὅλον αὐτ' ἐκνυδέ

somni parte, unà sursum ac deorsum circũcursas, hesterno luto etiamdum tibijs adhærente? Vsqueadeó ne te lupini M aut holerũ agrestium tenuit penuria? Vsqueadeò tibi defuerunt fontes frigida manantes aqua, ut per despe rationem ad istã deuenires? Haud puto: quin potius palàm est, te non frigidæ aquæ, neq; lupini, sed bellariorum atq; obsoniorũ, uiniq; odorati cupiditate captum eò uenisse: quæ dum lupi piscis in morẽ auidius appetis, tuo merito euẽnit ut hamus tibi fauces trãs fixerit. Itaq; præsto sunt huius intemperantiæ gulæq; auctoramenta. Ac perinde atq; simia à trũco reuinctus collo, reliquis quidẽ omnibus risui es: at ipse tibi delicijs affluere uideris, cui congerit affatim expleri caricis. Cæterùm libertas, ingenuitas, unà cũ ipsis gentilib. ac tribulibus, hæc nimirũ euanida cũcta, atq; istarũ rerũ ne memoria qdẽ ulla. quanq̃ hoc quoq; ferendũ, si uita ista cũ hac turpitudine dũtaxat esset cõiuncta, quòd è libero seruũ uideri

ρου λοιπὸν, οἱ δὲ πόνοι μὴ πάνυ τὰ τῶν πάνυ, τούτοις εἰκότως ἀλλ' ὄρα εἰ μετριώτερά σοι προστέτακται τῶν Δρόμωνι καὶ Τιβίῳ προστεταγμένων. ὧν μὲν γὰρ ἕνεκα, τῶν μαθημάτων ἐπιθυμῆν φύσας, παρεῖλκυσε, ὀλίγον αὐτῷ μέλει· τί γὰρ κοινὸν, φασι, λύρᾳ, καὶ ὄνῳ; πάνυ γὰρ, ἐχούσῃς, ἐκτετάσθαι τῷ πόδῳ δὲ ὁμοίως σοφίας, ἢ δὲ Δημοδίνης πανόντος, ἢ δὲ Πλάτωνος μεγαλοφροσύνης, ὧν ἐμοί τις ἐκ τῆς ψυχῆς ἀφέλῃ τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὰς περὶ τούτων φροντίδας, τὸ καταλειπόμενόν ὅσον τυφός, καὶ μαλακία καὶ ἀδυναθεία, καὶ ἀσέλγεια καὶ ὕβρις καὶ ἀπαιδευσία. λαβὲ τοίνυν μοι σὺ ἐκ' ἐκάνα μὲν ἔδαφος, ἐφὸ δὲ πώγωνα ἔχεις βαθὺ, καὶ σιμός τις εἶ τὸν πρόσωπον, καὶ ἱμάτιον Ελληνικὸν ὑγιαλῆς περιβέβλησαι, καὶ πάντα ἴσασί σε γραμματικὸν, ἢ ῥήτορα ἢ φιλόσοφον, uideri facit: non labores etiã accederent, cum illa seruorũ colluuie cõmunes. Sed uide, num quæ tibi imperantur, leuiora sint his quæ Dromoni aut Tibio mandantur. Nam doctrinæ quidem (cuius rei cupiditate simularat te in familiam suã accersisse) perquàm exigua illi cura est. Quid enim (ut dici solet) commercij asino cũ lyra? An non uides uidelicet quàm miserè macerẽtur immodico desiderio uel Homericæ sapientiæ, uel Demosthenicæ grauitatis ac uehementiæ, uel Platonicæ sublimitatis? Quorum mehercle ex animis si quis aurum, argentum, atq; harum rerum curas tollat, nihil fuerit reliquum præter fastum, mollitiẽ, lasciuiã, luxũ, ferocitatẽ, imperitiã. Atq; ad ista nihil prorsum opẽ te. Verùm quoniã tibi barba ingens propẽdet à mẽto, quoniãq; ultu ipso graue qddã et uenerãdũ præ te fers, tum qa pallio Græcanico decẽter amictꝰ es, norũtq; iam omnes te grãmaticũ esse, seu rhetorẽ, seu philosophũ

καλὸν αὐτῷ δικᾶ, ἀναμιμὶ-
χθαι καὶ τοιοῦτόν τινα τοῖς πρεῖ-
σι, καὶ περιπομπεύειν αὐτῶ.
δόξει γὰρ ἐν τούτῳ καὶ φιλομα
θὴς τῶν Ελληνικῶν μαθημά-
των, καὶ ὅλως περὶ παιδείαν
φιλόκαλος. ὥστε μεταλωσάμε
ὦ γενναῖε, αὐτὶ τῶν δαιμο-
νίων λόγων τὸν πώγωνα καὶ τ
ῥάβδον μεμιδωκέναι. χρὴ δέ
σε ἀεὶ σαυτῷ αὐστηρᾶδαι, καὶ μη
δέ ποτε ἀπολείπειδαι, ἀλλ' ἴσ
θι γὰρ ἀναγκαῖόν σε παρίχειν σε
αυτὸν, ὀφθησόμενον ἐν τῇ θε-
ραπαίᾳ, καὶ μὴ λιπεῖν τὸν τά-
ξιν. ὅδ' ἐπιβάλλων ἐνίοτέ σοι
τῶν χέρα, ὅ, τι ἂν τύχοι, λαρᾶ,
τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐπιδεικνύ-
μενον, ὡς ὅδ' ἀλλῷ βαδίζων,
ἄμελές ἔστι τῶν Μουσῶν, ἀλλ'
ἀεὶ καλὸν τὸν ἐν τῇ περιπά-
τῳ διατίθεσθ σχολὴν. σύδ' ἄλ
λο, τὰ μὲ παραβραμὼν, τὰ
δὲ βάδιλα ἀνοσια πολλὰ, καὶ
πάντα (τοιαύτη γὰρ, ὡς
οἶδα, ἡ πόλις) περιειλδὼν
ἴδρω-

pulchrũ ille ſibi putat, ut & eiuſmodi quiſpiã anteambulonum ſuorum pompæ permixtus eſſe uideatur. futurũ enim hac re, ut Græcanicarũ diſciplinarũ ſtudioſus, reliquiæq; omnis doctrinæ neq; negligens neq; rudis eſſe putetur. Vnde fit ut in periculũ uir egregie uenias, ne non tã ob admirandas illas artes, quin magis ob barbam palliumq; cõductus eſſe uideare: proinde ut perpetuus apud illũ conſpiciaris oportet, neq; abſis unquã, uerum ut diluculo relictis ſtratis in famulitio temet exhibeas cõſpiciendũ, neq; Plocum in acie deſeras. Porrò ille iniecta nonnunq; tibi manu, quicquid forte in mentem inciderit, de hoc teũ nugatur, obuijs oſtentans quàm ne per uiam quidẽ ingrediens, incurius ſit literarum. quin ut illud ipſum etiã ociũ quod inter inambulandũ datur, in re quapiã honeſta collocet. At tu miſer interim, nunc curſim, nunc gradatim, nunc ſcanſim plerũq;, nũc deſcenſim (nam ſcis huiuſmodi eſſe urbem) obambulans,

tum

ἴλαρωτέρε τι, καὶ πνευστικῆς· καὶνύν γ' ἐνδον τινὶ τῶν φίλων, πρὸς ὃν ἤλθε, διαλεγομένου, μέθ' ὅπερ καθίσεις ἔχων, ὀρθὸς ἐπ' ἀπορίας, αὐταγνώσεως τὸ βιβλίον προχειρισάμενος. ἐπειδὰν ἴδῃ ἑστῶτά τι καὶ ἄποθεν ἢ νὺξ καταλάβῃ, λαβὰμενός πονηρῶς ἀπὸ, πρὸς αὐτό πως σχολὴν τὸ μεσονύκτιον ἥξεις ὑπὸ τὸ δεῖπνον, ἐκ ἐπ' ἰσμούσης ἔντιμος, ἐὴ προβλιπῆτος σοῖς παρῆσιν, ἀλλ' ὧν τις ἄλλος ἐπισύλλη γναλίστρ, ἐς τὸπίσω σύ, κἢ ἔτως ἐς τὸν ἀπὸ μοτάτω γωνίαν ἀμαθὴς, καὶ τάκεισαι μάρτυς μόνον τ' μαγαφομένων, τὰ ἐτᾶ, ἐ ἀφίκοιτο μέχρι σᾶ, καθάπερ οἱ νύκτες, πορισθέντα, ἢ τὸ σκληρὸν τ μαλάχης φύλλον, ᾧ τὰ ἄλλα σωτάσιν, ἐ ὑπερφρονῆ ὑπὸ τ προκαθημένων, ἄσμενῶ ὑπὸ λιμῦ παρεψόμενῶ. οὐ μὲν ἀλλ' ἐ ἄλλη ὕβρις ἄπαντιν, ἀλλ' ἔτι νῦν ἔχεις μόνος. ἐ γὰρ

tum ſudas, tum ſpiritū anhelus trahis. Deinde illo intus cum amico quopiam, ad quem acceſſit, confabulante, quum tibi interim locus deſit ubi uel aſſidere queas, librum uidelicet ſtans in manum ſumis, quoq; fallas tædium, legis. Poſt ubi ieiunium te ſitietemq; nox occupauit, incommodè lotus, intempeſtiuè, puta nocte fermè concubia, ad cœnam accedis, haud perinde deinceps in precio habitus, neque conſpiciendus his qui adſunt. Verùm ſi quis aduenerit recentior, tu poſt tergum reiceris. Itaque in angulum aliquem abiectiſſimum retruſus accumbis, teſtis duntaxat ac ſpectator eorum quæ apponuntur, canum ritu oſſa circumrodens, ſi fors ad te perueniat uel aridum maluæ folium, quo reliqua inuoluunt, ſi faſtidiatur ab iis qui ſupra te accumbunt, præfame libenter arrepturus. Audi iam & aliud contumeliæ genus. Quid quòd ne ouum quidem ſoli tibi apponitur?

ὐ γαρ αὐαγκαῖόν ὄστι καὶ σὶ τ αὐτῶν ἀεὶ τοῖς ξένοις καὶ ἀγνώ στοις αὐτιποεῖδαι, ἀγνωμοσύ νη γδ σὺ τὐτό γε. οὔτε ὓ ὄρνις ὁμοία τᾶις ἄλλαις, ἀλλὰ τῷ μὴ πλησίῳ παχᾶα καὶ πιμελὴς, σοὶ ὄ νεοττὸς ὑμίτομος, ὓ φάττα τις ὑπόσπληρος, ὕβρις αὖ πικρυς, καὶ ἀτιμία. πολλάκις ὄ, ὡ ὐδιλίπαι ἄλλα τινὸς, ἀὲ φυσίωσ ὐδὲ παρέντος ἀράμενος ὁ διάκονος, τὰ σοὶ παραπέμψα φέρων, ἐκείνῳ παραπίθεικεν ὑποτονθορύσας, σὺ γὰ μίτρις ἄ. τιμωμένῳ μὴ γὰρ τῷ μίσῳ ὓ συὸς ὑπεγασρίς, ὓ ἐλάφα, χρὴ ἐκ παντὸς ὓ τὸν διανέμοντα ἵλεων ἔχειν, ὓ πλὴν τροσωθίως μερίδα φέρεδαι, ὀς ἂ κεκαλυμμένα τῇ πιμελῇ. τὸ γὰ τῷ μὴ ὑπὸρ σὲ πλὴν λοπάδα παρεσάναι, ἐς' ἂν ἀὲ παροράσῃς ἐμφορέμενος, σὲ δ' ἔτω ταχέως παφαδραμῆν, τίνι φορὴ ἐλευθέρῳ αὐδρὶ, κᾆν ὑπὸ σλω αἱ ἔλαφοι πλὴν σχολὴν ἔχον τι:

Neq; enim cõuenit, ut tu semper eadem requiras, quæ bo ſpitibus atque ignotis miniſtrantur: quandoquidê hæc tua ſit inſcitia atque inurbanitas. Neq; auis eiuſmodi tibi apponitur, qualis alijs, uerùm diuiti illi pinguis et ſuculẽta, tibi pullus dimidiatus aut palumbus aliquis aridus atq; inſipidus: nõ auis uideli cet, ſed manifeſta cõtumelia ludibriũq;. Neq; uerò raro fit ut ſi quãdo deſit alibi, miniſter repente te inſpectãte ſubmouẽs ea quæ tibi erant appoſita, alijs apponat, illud tibi ad aurẽ immurmurans: Tu profectò noſter es. Quòd ſi quando interim diſſecetur uel porca fœta, uel ceruꝰ: aut ſtructorem tibi modis omnib. propitium habeas oportet, aut certè Prometheꝰ partem feres, nempe oſſa adipe circũtecta. Nam quòd ei qui ſupra te accũbit, patina ſinitur adſtare quoad ſatiatus repudiet, te contrà tam celeriter prætercurrat: quis tandem iſthuc ferat, qui modò ſit ingenuus, cuique tantum inſit bilis, quantum uel ceruis adeſt?

Atq

τι: καίτοι ἄλλῳ ἐκεῖνο ἐρῶ, ὅτι τῶν ἄλλων ἥδιστόν τι καὶ καλλιόστατον οἶνον πινόντων, μόνος σὺ πονηρόν τινα καὶ παχὺν πίνῃς, θρασπαδῶν ἀεὶ ἐν ἀργύρῳ ἢ χρυσῷ πίνων, ὡς μὴ ἐλεγχθῇς ἀπὸ τοῦ χρώματος, ὅτιος ἄτιμος ὢν ξυμπότης. καὶ ἄθλιε γε καὶ ἐκεῖνο ἐς κόρον λῷ πιεῖν, καὶ ὃ πολλάκις αὐτόσε τοῦ, ὁ ὧδε ἐκ ἀΐοντι ἐοικὼς, ἀνιᾷ λέσι πολλὰ καὶ ἀθρόα, καὶ σχίδον τὰ παύτα, καὶ μάλα, ὅταν σε παροῦσα μὴ κινδυνός τις, ἢ ὀρχηστοδιδάσκαλος, ἢ ἰωνικὰ ξυνάρῃ, Ἀλεξανδρωτικὸς ἀνδρωπίσκος. τοῖς μὲν γὰρ ὁρῶσι καὶ τοῦτα διακωμῳδοῦσι, καὶ γραμματίδια ὑπὸ κόλπα διακομίζουσι, πόθεν σύγ' ἰσότιμος κατακάμπτεις; τοιγαροῦν ἐν μυχῷ τῆ συμποσίᾳ, καὶ ὦν ἀλλᾶς καταδὺς κὼς φίνας, ὡς τὸ ἀπὸς, καὶ σιωπᾷ τ' οἰκλάσας, καὶ αὐτιᾷ τὸν τύχλω,

Atque illud equidem nondũ dixi, quòd reliquis ſuauiſſimum ac uetuſtiſſimum uinũ bibentibus, tu ſolus malum quoddam & pingue bibis. Proinde illud ſemper cura ut auro argentóue bibas, nè colore prodente palàm fiat te uſqueadeò contemptũ neglectumq; eſſe cõuiuã: quam quam bene tecum ageretur, ſi uel illud ipſum ad ſatietatẽ uſq; bibere liceret. At nũc ubi crebrius popoſceris, minifter audiſſe diſſimulat. Adde iam multas interim & alius eſſe res quæ te diſcrutienti: imò nihil eſſe fermè, quod nõ ſit acerbum, maximè quũ tibi cinædus aliqs anteferatur quin pluris te ſit is, qui ſaltãdi docet artem, qui iocos Ionicos contexit Alexandrinus quiſpiam homunculus. Nam quî tibi ſperes tu ut in accubitu æquêris ijs qui uoluptates & amatoria ſubminiſtrant? qui literulas in pectore geſtant? Proinde in obſcuro quopiã conuiuij latibulo tectus, præq; pudore abſtruſus ſpiras, uti coniectandũ eſt, teq; ipſum deploras, ac fortunam

χλω, δεῖ δλίγα σοι τ χαρίτων
ἐπιψηκάσασαν. ὅλως δ' ἂν
μοι δοκῇς καὶ ποιητὴς γεγέ-
σθαι τῶν ὁρωτικῶν ἀσμάτων,
ἢ κἂν ἄλλο ποιήσαντ@, λύ-
ρᾳδαι ᾄδειν ἀξίως. ὁρᾷς γάρ,
εἴ τὸ προτιμᾶσθαι καὶ σύδοκι-
μεῖν ἔχει. ὑποφαίης δ' ἂν, ἐ
καὶ μάτην ἢ μαίνεσθαι ὑπερίνα
σθαι λίαν, τῶν κλήθρα πολυτε
λεύτατα, καὶ ἀρχὰς, καὶ ἀθρόους
τὸς πλήτας ὑπισχνεμένων. καὶ
γὰρ αὖ καὶ τύττας ὁρᾷς σὺ φι-
λουμένους ὑπ τῶν φιλίαις, καὶ
πολλ῀ ἀξιωμένους. κἂν ἅρ τι
γεῖρ τύτων ὅλως ἂν γένοιο,
ὡς μὴ ἀποβλητ@ καὶ πρῖτ-
τὸς ἄκης, ἀλλ' ἴδι πρὸς ταῦτα
ἢ παιδιάμων πιθανὸς ἂ. τεί-
χεσθαι ἀνάγκη μανθάνει, καὶ σιω
πᾷ ἀνίχισθαι ὑποιμώζοντα καὶ
ἀμιλλώμενον· ὧν μὴν γὲ κατάδη
ξη σὲ τις ψίθυρος οἰκέτης, ὡς
μίν@ ἂν ὑπόνισας τὸν δι-
σπούνυ παιδίσκον ὀρχήμε-
νον, ἢ κιθαρίζοντα, πίνδων@
ἀ μικρὸς ἐν τῇ πράγματ@.

incusas tuã, quæ tibi ne pa-
xillulum quidem lepôris
uenustatis aſperſerit. Ac
prorſus ita uideris affectus,
ut optes poeta fieri, ut ama-
torias conſcribas cantiones;
aut ſi id non contingit, uele-
am aſſequi facultatem, ut poſ
ſis ab alijs conditus digne ca
nere. Vides enim quibus in
rebus ſitum eſt ut quis effera
tur, plurimi'que fiat. Quin
& illud ferre queas, ut ma-
gi quoque aut arioli perſonã
(ſi neceſſe ſit) induas, ex bo
rum genere, qui amplas hæ
reditates, qui imperia, q cu-
mulatas opes pollicẽtur: quã
doqdem hos quoq; uides nõ
mediocriter à diuitibus ama
ri, plurimiq; fieri, eoq; uel u-
nũquodlibet horũ fieri per-
cupias, uti ne prorſus reijcu-
lus atq; inutilis appareas. At
q ne ad iſta quidẽ docilis es,
infelix: proinde ſubmitt.us te
oportet, muſſites q; ac tacitus
feras, clàm apud te plorãs ac neglectui habit⁹. Etenim ſi te
famulus aliqs ſuſurro deferat, q ſol⁹ omniũ nõ laudaris puerũ
heræ ſaltãtẽ, aut cithara canẽtẽ, iſta ſcilicet ex re nõ leue di-
ſcrimen

κρὺ δ' ὑμ κρρσαίν βατράχε δίπλω διψῶντα κιπρεγίναι, ὡς ἐπίσαμαι ἐσχ ἐν τοῖς ἐπαινεῖσι, καὶ καρυφαῖ, ἀδμιλάμενον. πολλάκις δὲ καὶ τ ἄλλων σιωπησάντων, αὐτὸν ἐπεπᾶν ἐσκιμμένόν τινα ἔπαινον, πολλῶ τῖν κολακείαν ἐμφανίζοντα. τὸ μὲν γαρ λιμῶ ξυνόντα, καὶ νὴ Δία γε διψῶντα, μὴ ρᾳ χρίεσθαι, μὴ στεφανοῦσθαι τῖν κιφαλῖν, ὑρίμα καὶ γελοῖον. ἐσικας γὰ τότι σέλη ἐώλε τινὸς νικρᾶ, ἄγουσ ἐναγίσματα. μὴ γὰ ἐκείνε καταχέωσθε μύρον, καὶ τὸ στέφανον ἐπαδίντες, αὐτοῖ πίνοσι, καὶ σὺν χῦν ται τὰ παρεσκευασμένα. ὧ βῆ γὰ καὶ βλιτυπός τις ἦ, καὶ παιδὸς σύμορφος ὢσιν, ὃ νία γνώ καὶ σὺ μὴ παντελῶς πόρ ρω Αφροδίτης καὶ Χαρίτων, ἦς, σὺκ ἐν ἀργίῳ τὸ πρᾶγμα, σὺδ' ὁ κίναιδος σκληταφρόνητος. ὥσπερ γαρ καὶ κ φθαλμοὶ βασιλίως πολλοί, ὁ μόνον

scrimen impendet. Quapropter terrestris in morem ranæ sitiens uocifereris necesse est, id operam dãs ut in laudantium numero insignis ac præcipuus appareas. Quin sæpiculè silentibus reliquis tibi ficta quædam laus proferenda, quæq; multam sapiat assentationem. Iam uerò magnopere ridiculum est, cum esurias interim, sitiásque, unguentis collini, ac uertice gestare coronam. Siquidem id temporis non dissimilis uidêre sepulchrali colũnæ uetusti cuiuspiam cadaueris, quæ gestare solet ea quæ Manibus inferuntur. Nam huic infuso unguento, impositaq; corona, ipsi & bibunt & edunt apparatas epulas. Porrò si etiam zelotypus quispiam fuerit, sint que illi uel pueri formosi, uel uxor puella, neque tu prorsus à Venere Gratijs que fueris alienus: profectò non satis iuta res, neque periculum negligendũ, propterea quòd regis plures sunt oculi, qui quidem non uera solùm

ἢ μόνον τἄλλα δῆ ὁρῶντες, ἀλλ' ἀεί τι καὶ προσεπιμετρῶντες, ὡς μὴ τυγχάνειν δοκοῖεν. δέα ἔμ, ὥσπερ ἐν τοῖς Περσικοῖς δεῖπνοις, κάτω κύψαντα κατακεῖσθαι, μὴ ἴδοιτό μέ τις σὺν τῇ κόρῃ σε ἰδὴ προσβλίψαντα μᾶλλον ἢ παλλακίδων, ἐπεὶ ἄλλως γε οὐ τῶχες, ἐπιτεταμένον πάλαι τὸ τόξον ἔχων, ἃ μὴ δίμις ὁρῶντα, διαπάρας τῷ διστῷ μιᾶς οἴνοτος τὸν γνάθον. εἶτ' ἀεὶ πυλδὼν ἢ λέπυς, μικρόν τι κατίδηχθον, ὑπὸ δ' ὠλίγου ἀναπηδύσαντα, ὦ δέα ἄμις ἐγὼ φὴς, καὶ ἄθλιος, εἰ ἐκ τᾶς πάλαι διαρρίβας ἐκπεπαύσω, καὶ ἐταίρας, καὶ βίου ἀκράγματος, καὶ ὕπνου μετρουμένου τῇ ἐπιθυμίᾳ, καὶ προπετάσεως ἀλυβίρου, ἐς εἶον βάραθρον ἐμαυτὸν ἐνέσεικα; τίνων ἕνεκα, ὦ θεοί, ἢ τίς ὁ λαμπρὸς μισθὸς ἔτος ἔσται; ἐγὼ γὰρ καὶ ἄλλως μοι πλέω τούτων ὑπαρξεῖν δυνατὸν ἦν, καὶ προσῆν τὸ

uident, ſed ſemper ueris aliquid addunt ad cumulum, ne conniuere uideantur. Quare ob res uultu demiſſo tibi eſt accumbendum, quemadmodum in Perſicis conuiuijs fieri mos eſt, uerito, ne quis eunuchus ſentiat te in concubinam aliquam conijcientem oculos: moxq; alter eunucho, cui iamdudum arcus in manu tẽſus eſt, quia uideris quæ uidere nephas, inter bibendũ malã iaculo trãsfigat. Lãperacto conuiuio, ubi paulum dormieris, ad galli cantum expergefactus; O me miſerum, inquis, ô infortunatum. Cuiuſmodi quondã conuictus, quos amicos reliqui, tum uitam tranquillam, & ocij plenam, ſomnum quem meapte cupiditate metiri ſoleo: deambulationes liberas: atque ex his in quale barathrum memet præcipitem dedi? &, Deum immortalem, cuius tandem rei gratia? Aut quódnam iſtud magnificum præmiũ? At ne fieri quidem potuit, ut mihi unquã aliãs plures commoditates ſuppeterent, quàm tũ ſuppetebãt. Tum autem

τὸ ἐλεύθερον, καὶ τὸ πάντα ἐπ' ἐξουσίας; νῦν δὲ τὸ τοῦ λόγου, Λίαν πρόκειμαι δοκῶ, αὖθις καὶ πάτω πορεύσομαι, τὸ πάντων ἀπλούστερον, ὁ δ' ἀνόητος ἐμαυτοῦ, ὁδὶ κεχρισμένος καὶ ἕτοιμος ἀναμάσσω. ἰδιώτης γὰρ ἐγὼ τῶν τοιούτων, καὶ ἄτεχνος, καὶ μάλιστα πικραβαλλόμενος αὐθράσει, τέχνῃ τὸ πρᾶγμα ποιεῖσθαι. ὡς δὲ καὶ ἀχάριστός εἰμι, καὶ ἥκιστα συμποτικὸς, ὁδὶ ὅσον γίλωτας ποιῶσα ἀναμάσσω. συνίημι ἐγὼ ὡς καὶ ἀνοχῶν πολλάκις βλεπόμενος, καὶ μάλιστ', ὅταν ἐθίσω αὐτὸς αὑτὸν ἕνα βίλη. συνδρωπὸς γὰρ αὐτῷ δοκῶ. καὶ ὅλως ὃν ἔχω ὅπως ἁρμόσομαι πρὸς αὐτόν. ἐῶ μὴν γὰρ ἐμαυτὸν, ἀνιῶ ἑλέξαι, καὶ μνησικακῶ φοβητικῶς. ἐῶ δ' εἰδέναι, καὶ ῥυθμίσω τὸ πρόσωπον εἰς τὸ ἥδιον σοῦ, κατιφρόνησον δὲ δὺς, καὶ

autè accedebat libertus, atq; omnia pro meopte arbitrio faciendi facultas. Nunc porrò iuxta id quod prouerbio iactatum est, Leo chordula uinctus sursum ac deorsum circumferor. Quódque omnium est miserrimum maximéque deplorandum, neque efficere possum ut placeam, neque gratiam emereri queo: propterea quòd harum rerum sum imperitus ac rudis, maximè compositus collatúsque cum his qui hæc uelut artem profitentur. Proinde iniucundus sum, ac neutiquam aptus conuiuijs, quippe qui ne risum quidem concitare norim. Quinetiam sentio me non raro molestum esse & importunum quum adsum, maximè quum ipse seipso festiuior esse conatur. nam illi tetricus uideor. In summa, nullam inuenio uiam, qua me illi accómodem. Etenim si meam ipsius auctoritatem ac seueritatem tueri pergo, iniucundus uideor, ac propemodum horrendus ac refugiendus. Contrà si risero, uultúmque quàm possum maximè ad hilaritatem composuero, fastidit illico ille,

ηδὲ λίπ[υσι. ηδὲ τὸ πρᾶγμα ὁμοίον μοι δοκῆ, ὥσπερ ἂν εἴ τις κωμῳδίᾳ λίχνο ὑπκρίνοιτο, τραγικὸν προσωπεῖον πρόκιμένο μὲν ἤδη, τὸ δ' ὅλον, τίνα ἄλλην ὁ μάτην ἐμαυτῷ βιώσομαι βίον, τὸν παρόντα ἕτερον ἄλλῳ βεβιωκώς; ἴτι σε τούτων διαλογιζομένου, ὁ λαὸς ὤχνοι, ηδὲ χρὴ τῶν ὁμοίων ἔχεσθαι, ἢ μιγνυσθῶν, ηδὲ ἐσαῦτις ὑκαλείφ ψευτά γι πρότερον τὰς βαθῶνας ηδὲ τὰς ἰγνύας, εἰ δίλεις διαρκίσαι πρὸς τὸν ἄλλον. ἔστι δὲ δεῖπνον ὅμοιον, ηδὲ ἐς τὸν αὐτὸν ὥραν πρόκιμένον, καί σοι τὰ δὴ διάφορα, πρὸς τὰ πάλαι βίον αὐτίστροφα. ηδὲ ἡ συγκρισις δή, ηδὲ ὁ ἱδρὼς ηδὲ ὁ κάμα[ος ὑγρὰ μᾶλλον ἤδη ὑκορύ[ει σιν ἢ φθόλῳ, ἢ πεφιπνευμονίκεν, ἢ πάλιν ἄλγημα, ἢ τὸν παλαὶ ποδάγρων ἀναπλάτ[ουσις. αὖ τίχθε ἢ ὅμως, ἢ πολλάκις πα[αλειφθεὶς λίθῳ συνεχώρη[α.

& auerſatur. Ac prorſus tale quiddam mihi uidetur, quale ſit ſi quis in perſonam tragica comœdiam agere tentet. Poſtremò quam tandem aliam uitam mihi uiuam demens, poſteaquam hanc præſentem alteri uixerim? Dum hæc tecum loqueris, iam ſonuit tintinnabulum, iámque ad eadem tibi redeundum eſt, obambulandum, ſtandum, ſed ceromate inunctis antè femoribus poplitibúſque, ſi modò uelis par eſſe certamini, præmióque tollendo idoneus. Deinde conuiuium idem & eadem apparatum hora. Iámque adeò diuerſa uiuendi ratio, ſuperioríque contraria, tum inſomnia, ſudor, defatigatio, paulatim quaſi ſuffoſſis cuniculis inducunt uel tabem, uel pulmonis exulcerationem, uel inteſtini tormina, uel egregiam illam podagram. Reluctaris tamen ſedulò: ac frequenter quum ualetudo poſcat uti lecto decumbas, ne hoc quidem licet, eo quòd aſſimulari

μητας. σκῆψις γὰρ, ἡ νόσος, κὴ φυγὴ τ̃ παιδευόντων ἐδοξεν. ὥστε δὲ ἀπαύστων ὠχρὸς ἀεὶ, καὶ ὀδυσσομένῳ ἐοικὼς, κὴ τὰ μὲν ἐν τῇ πόλει τῶν κα. ὧν δι᾽ ὃν καὶ ἀποδημῆσαι δίκαι, τὰ μὲν ἄλλα ἐῶν, ὕστατον δ᾽ ἤδη ἐν (τοῦτο γὰρ σοι ἀποκιλέρωτ) καὶ τὸ ῥᾴγος προσμένης, ἐς τ̃ αὖ ἐπ᾽ ἔστ᾽ ἔσης καταγωγῆς, τῷ μαγείρῳ σὲ, ἢ τῷ δὶ διαποί γης κομμωτῇ συμπαραβύσωσιν, ἐδὲ τῶν φρυγάνων δαψιλῶς ὑποβαλόντος. ἐπ᾽ ὀκνῶ δέ φει καὶ διωγέσασθαι ὅμοι θέσσ μόπολις ἔτος ὁ Στωϊκὸς διωγήσατο ξυμβαὶν αὐτῷ παύ τι λοῖον κὴ νῦ δ᾽ ἐπ᾽ αὐλιπίσιον, ὡς αὖ καὶ ἄλλῳ ταυτὸν συμβάιν. σωῶν μὲν γὰ πλησίον τινὶ, καὶ ῥυφώσῃ γυναικὶ τ̃ ὁπῖφα τῶν ἐν τῇ πόλει. δεῖσαν ἢ καὶ ἀποδημῆσαί ποτε, τὸ μὲ πρῶτον ἐκάνο παιδᾶν ἐφ᾽ γελοῖόν τ̃ λον, συναλίσθαι παὰ αὐτῷ παρα-

mulari morbus, quò munia officia que iusta defugias, existimatur. Hinc præter omneis perpetuò pallens, semperq; iamiam moritu ro uidere similis. Et hactenꝰ quidē de his quæ domi ferenda sunt. R Quòd si quando fuerit peregrinādū: ut ne interim refcrā alia incōmoda, sæpe fit ut pluuio cœlo, ubi postremus ueneris (nam is locus tibi sorte contigit) uehiculū opperiaris, donec nullo iā reliquo loco ubi diuerseris, proximè coquū, aut heræ comptorem te reclinant, ne stipulis quidem affatim substratis. Neq; uerò tibi referre grauabor, quod mihi Thesmopolis iste Stoicus narrauit sibi accidisse, rē profectò ni misquā ridiculā, quæ tamen eadē posit & alij cuiuis accidere. Cōuiuebat enim cū opulēta quadā ac delicata muliere ex illustribus istis & urbanis. Eam, quum aliquando peregrè proficisceretur (nam id primum aiebat sibi maximopere deridiculum accidisse) in curru sibi uiro

nimirum

παραδιδόναι φιλοσόφῳ ὄντι, κινεῖσθόν τινα τῶν παιπαλωμένων τὰ σκέλη, καὶ τὸ γένειον περιξυρημένον. διὰ τιμὴν ὃν αὐτὸν ἐπάγεται, ὡς τὸ εἰκὸς, ἄγει καὶ τοὔνομα ἀπὸ τῆς κινεῖσθαι ἀπομνημόνευτον. Χελιδόνιον γὰρ καλεῖται. τοῦτο τοίνυν πρῶτόν ὁ πάππος, σκυθρωπῶν, καὶ γρύζοντι αὐθαδέστερον, καὶ μολιβῶδες τὸ γένειον (οἶδα γάρ, ὡς βαδιῶ πώγωνα καὶ σιμὸν ὁ Θεσμόπολις ἔχει) πανταδαπὴν φύκους ἐπιστρεμμένον, καὶ ὑπογεγραμμένον τὸν ὀφθαλμὸν, καὶ διασεσαλευμένον τὸ βλέμμα, καὶ τὸν ῥάχιν ὅλον ἀδρὶ κεκλασμένον, ὑπὸ Χελιδόνα, μὰ Δί', ἀλλά τύπα τινὰ, περιτετιλμένον τὰ πώγωνος τὰ πολλὰ, καὶ ἔχει μὲν πολλὰ λευκὰ αὐτὸ, καὶ τὸν κυκνύφαλον ἔχοντα, ὥστε τῇ κηφαλῇ αὖ συγκαθίζεσθαι, τά δ' ἄλλα, πάρ' ὀλίγα τῶν ὅλων μυρίας τὰς ἀκαλίας ἀναισχέσθαι, ὑπαλλόντος καὶ τρισχίζοντος, ἃ δὲ μὴ ἐπάγεται αὐτὸς, ἕως

nimirum philosopho adiunxisse cinædum quempiam picatis cruribus, derasa barba quem illa honoris (ut conjicio) gratia secum ducebat. Quin nomen quoque cinædi commemorabat. aiebat enim Chelidonium uocari. Iam primùm illud cuiusmodi fuerit uide, iuxta uirũ seuerum tetricúmque, tum senem, canóque mento (scis autem quàm profundam ac uenerabilem barbam habuerit Thesmopolis) aßidere nihili hominem & effœminatum, picturatis oculis, lubrico uultu, fracta ceruice, non Chelidonem per Iouem, id est hirũdinem, sed uulturem magis, reuulsis barbæ pluribus. Quod ni magnopere illum fuisset deprecatus ne faceret, futurum fuisse ut flammeum etiam in capite gestãs aßideret. Præterea autem perpetuo hoc itinere molestias innumerabiles pertulisse sese, illo cantillante garo-

rienteq; demum (nisi idem hominem coercuisset) in rheda etiam

ἴσως αὖ καὶ ὀρχεμένην ἂν τὴν
ἀπολῦσαι. ἔτερον δ' ἦν τι καὶ τοι
ἕτερον αὐτῷ προσαχθῆναι: καὶ
λέσασα γὰ αὐτὴν ἡ γυνὴ, Θεσ
μόπολι φησίν, ἕτως ἴναις, χάρ
ειν ἔ μικρὰν αὐτόσε δόος, μι
δὲν αὐτασπὼν, μήδ' ὅπως ἂν
πλεῖόν σε δεήσομαι, προιμέ
νας. τ' ἦ, ὅπερ ἐκὸς λῶ, πάσα
σχομένην πάντα πράξειν, δίο
μαί σε τοῦτ', ἔφη, χρηστὸν ὀργῶ
σάσι καὶ ὅπιμελῶ, καὶ φιλόστορ
γον. τὴν λυῶσα, λὼ εἶδα, τὴν
Μυρρίνην αὐταλαβὼν ἐς τὸ ὄχη
μα, φύλαττέ μοι, καὶ ἐπιμελῶ,
ὅπως μηδενὸς ἐνδεὴς ἔσαι. βαρ
γώτη γὰ ἡ ἀθλία τὴν γαστέ
ρα, καὶ σχολὴν ὡς ἐπίτηδ' ὄρην,
εἰ ἦ κατάρατοι ἔστι, καὶ ἀπαν
θᾶς οἰκίη, οὐχ ὅπως ἐκάνυς,
ἀλλ' ἐδ' ἐμὲ αὐτὴ πολὺ ποιῶν
τας λόγου ἐν ταῖς ὁδοῖς, μὴ
πίνων τί σμικρὸν οἰνοβῆς σὺ
ποιήσαι μι, τὸ προσποίησα
σόν μοι, καὶ ἥδιστον κωίδιον
διαφυλάξεις. ἀκέσχετό Θεσ
μόπολις, πολλὰ ἐπιτανύσας,
καὶ

da etiam ſaltante. Addebat ſecundo loco tale quiddã ſibi fuiſſe mandatum: Accerſito illi mulier, Theſmopoli, inquit, Theſmopoli, inquit, ita tibi dij bene faciant, magnũ quoddam officium abs te requiram, quod caue recuſes neque expectes ut quicquam te ſim rogatura ſtudioſius. Atque hoc (ut eſt credibile) omnia ſe facturum pollicito: Hoc, inquit, te rogo, quã doquidem uideo te uirũ probum, diligentem & amantem, caniculam quam noſti Myrrhinam in uehiculum recipe, eámque mihi ſerua, curãs ne quid illi deſit. Nam miſera grauida eſt, atque adeò propemodum iam propinqua partui. At iſti ſceleſti & immorigeri miniſtri, non dicam huius, ſed nec mei quidem ipſius magnopere rationem habent in peregrinationibus. Quare ne te putes mihi mediocre beneficium facturũ, ſi charißimam mihi iucundißimãq; caniculam ſeruaris. Recepit Theſmopolis, quum illa tantopere rogaret, ac pro-

νὴ μονονυχὶ καὶ δακρύσαι. τὸ γὰρ πρᾶγμα παγγέλοιον ὦν, καὶ γέλοιον ἐκ τῆς ἡμετέρας προυπῆρχε τοῦ, μικρὸν ὑπὲρ τὸν πώγωνα, καὶ κατηρτῆσθαι πολλάκις, ἢ καὶ μὴ ταῦτα ὁ Θεσμόπολις προσετίθει. καὶ βαύζοντι λεπτῇ τῇ φωνῇ (τοιαῦτα γὰρ τὰ μείρακια) καὶ τὸ γύναιον ἔτι φιλοσόφου προσιλιγγιῶντος, μάλιστα εἴ τι ἔτι χθιζὸς αὐτῷ ξωμὸς ἐγκατεμέμικτο. καὶ ὁ Κίναιδος, ὁ ξενώνδρος, ἐπ' ἀμβόνος ποτὲ καὶ ἐπὶ τὰς ἄλλας, τὰς παρούσας ἐν τῷ ξυμποσίῳ ἀποσκώπτων, ἐπειδή ποτε καὶ ἐπὶ τὸν Θεσμόπολιν καθῆκε τὸ σκῶμμα, φησὶ δὴ Θεσμόπολιδος, ἔφη, ἔτι τοῦτο μόνον ἀπεῖχον εἰπεῖν, ἔτι αὐτὴ Στωϊκὴ ἤδη κυνικὸς ἡμῖν γεγένηται. τὸ δ' ἐν κυνιδίῳ καὶ τριτονίναι ἐν τῷ ῥοδῶνι ἐκ Θεσμοπόλιδος ἐνυβρίζω. τοιαῦτα ἐνηβυφῶσι, μᾶλλον δὲ ἐνυβρίζουσι τοῖς ξυοῦσι, κατὰ μικρὸν αὐτοὺς χρηθίζοντες τῇ ὕβρει παραλλάττουσι.

ac propemodum etiam fleret. Porrò ſpectaculum erat ſupra modum ridiculum, canicula è pallio prominens proſpectánsque pallo infra barbam, ac ſubinde immeiens (tametſi hæc quidem Theſmopolis reticuit) ac gracili uoce latrans (huiuſmodi enim catellæ iam in delicijs ſunt) neque non philoſophi mentum oblingens, maximè ſi quid pridiani iuris inhæreret. Porrò Cinædus aſſeſſor ille, quum non inſulſe ſuper conuiuium dicteria quædam iecisſet in eos qui aderant, ac denique & ad Theſmopolim uſque dicacitas peruenisſet: De Theſmopolide, inquit, uenum hoc poſſum dicere, eum è Stoico Cynicum iam nobis eſſe factum. equidem audiui caniculam etiam pepeririſſe in Theſmopolidis pallio. Huiuſmodi delicijs illudunt, uel (ut uerius dicam) huiuſmodi contumelijs ac ludibrijs tractant eos qui cum ipſis uiuunt, paulatim eos cicures ac manſuetos ad ferendas contumelias reddens

παρασκευάζουτδν. οἶδα δ' ἐγὼ καὶ ῥήτορα τῶν Καρχαρῶν, ὃν δὴ τῷ πλείονι κιλλουδίντα, μετὰ δεῖπνον καὶ τὸ Δί' ἐκ ἀπαθὲς οὕτως, ἀλλὰ παύ τερῶς, καὶ ξυγκεκροτημένως, ἐπαινεῖτο γὰρ μεταξὺ πινόντων, ὑπὸ πρὸς ὕδωρ μεμιγμένου, ἀλλὰ πρὸς οἶνον ἀμφορέα λέγων. καὶ τοῦτο ὑποφλῶσα τὸ τέλημμα ἐπὶ διακοσίαις δραχμαῖς ἐλίγετο. ταῦτα μὲν δὴ ἴσως μία βία. ἐὰν δ' ποιητικὸς αὐτὸς, ἢ συγγραφικὸς ὁ πλέων ᾖ, παρὰ τὸ δεῖπνον τὰ αὐτῷ ῥαψῳδῶν, τότε καὶ μάλιστα διαῤῥαγῆναι χρὴ, ἐπαινοῦντα καὶ κολακεύοντα, καὶ ῥόπτρου ἐπαίνων καινοτέρους ἐπινοοῦντα. ἐοὶ δ' οἱ μὴ ὧδε κάλλει θαυμάζεσθαι ἐθέλουσι, καὶ δὴ Ἀδώνιδας αὐτοὺς, καὶ Υακίνθους ἀκοῦσαι, πᾶν χιὼν ἐνίστι τῶν ῥίνα ἔχοντας. σὺ δ' ἢν ἐὰν μὴ ἐπαινῇς, ἐς τὰς λιθοτομίας τὰς Διονυσίου αὐθὶς ἀφίξῃ, ὡς μὴ φθονῶν, καὶ ἀδίβυ-

reddentes. Praeterea autem & Carcharorum oratorem noui, qui iussus super cœnam declamabat, neutiquam inerudite per Iouem, imò grauiter & absolutißimè; ac laudabatur interim ab illis bibentibus, quũ non ad aquæ modum, sed ad uini amphoram oraret. Atq; eam moleſtiã ob ducentas drachomas perpeti ferebatur. Verùm hæc quidem fortaßis utcunq; toleranda. Porrò ſi diues ipſe aut poeticus fuerit, aut hiſtoricus, qui ſua ipſius ſcripta in conuiuio recitare gaudeat: tum uerò maximè futurum eſt ut diſcrucieris ac dirumparis, nempe quum admirari, quum aſſentari, quum nouos quoſdam laudandi modos comminiſci neceſſe habes. Sunt autem qui & formæ nomine ſtudeant admirandi uideri. Eos nunc Adonidas, nunc Hyacinthos appelles neceſſe eſt, etiã ſi illis naris nonnũquã cubitali biet ſpecu. Quod ni laudaris, protinus in lapidicinas Dionyſiacas aſportaberis, tãquã qui illi tũ inuideas, tũ inſidieris, maleq;

ἐπιβαλσύην αὐτῷ. χρὴ γὰρ οὕτω σοφὸς, καὶ ῥήτορας εἶναι αὐτοὺς, πᾶν εἴτι ξυλλεκίσαντες τύχωσιν. αὐτὸ τὸ Ἀττικῶς καὶ τὸ Ὑμηττίῳ μισγὲς δοκᾶν τὸν λόγον, καὶ νόμον εἶναι τὸ λοιπὸν, ἅτινα λέγῃ. καί τοι φασιν τὰ ἰσχνὰ τῶν ἀνδρῶν, αἰ δὲ ἔμ γυναῖκα κλύειν, καὶ γὰ αὖ καὶ τόδε τὸ γυναικῶν σπουδάζεσθαι. τὸ εἶναί τινας αὐτοῖς πεπαιδευμένας, μισθοῦ ὑποτιλᾶς ξυνόντας, καὶ τῷ φορέῳ παριπομένας· ἐμ γάρ τι καὶ τοῦτο τῶν ἄλλων καλλωπισμάτων αὐτοῖς δοκᾷ, λὺ λέγειν, ὡς πεπαιδευμένα τί ἔχοι, καὶ φιλόσοφοι, καὶ ποιήσιν ἄσμενοι, ὁ πολὺ μᾶλλον Σαπφοῦς ἀποδέοντα. διὰ δὴ ταῦτα μισθωτοὶ καὶ αὗται πορίζονται ῥήτορας καὶ γραμματικὲς καὶ φιλοσόφους. ἀκροῶνται δ' αὐτῶν πολλάκις (γελοῖον γὰρ τοῦτο) ἤ τοι μεταξὺ κοσμούμεναι, καὶ τὰς κόμας πορπαλιμμένας, ἢ περὶ τὸ δεῖπνον. ἄλλοι

maléque uelis. Adhæc & ſapientes & rhetores ſint neceſſe eſt. Quòd ſi etiam ruſticè quippiam dixerint, tum uerò iuxta illud quod dici ſolitum eſt, Atticæ atq; Hymetti plenam orationem uideri uolunt, atq; in legem abire, ut deinceps ita loquantur homines. Quanquam quæ uiri faciunt, ferri forſitan queant: At uerò mulieres (nam mulieribus etiam illud ſtudio eſt, ut doctos aliquot in ſuo conuictu conductitios habeant, quiq; ſeſe mercede affectentur) quandoquidem hoc quoque ad reliquum cultum elegantiamq; pertinere putant, ſi dicantur eruditæ, ſi philoſophæ, ſi carmina componere Sapphicis haud multo inferiora: ob hæc ſanè hæ quoque conductitios Rhetores, Grammaticos, Philoſophos circumferunt. Hos autem audire ſolent (id quod ipſum eſt ridiculum) tum temporis, quum uel comuntur, aut capillos in orbem religant, uel in conuiuio. Nam aliàs

ἄλλο τι γὰρ ἢν ἄγοι σχολή. πολλάκις δὲ καὶ μεταξὺ τοῦ φιλοσόφου τι διεξιόντος ἡ ἄβρα προσιλθοῦσα, ὥρεξε παρὰ τῆς μοιχοῦ γραμματίον, οἱ δὲ τὰ περὶ σωφροσύνης ἐπαίνους λόγους ἐποῦσι προμηνύοντες, ἵς τ' αὖ ἐπάιτα αὐτιγράψασα τῷ μοιχῷ, ἐπαναδράμῃ πρὸς τὴν ἀνδρόκοιτιν, ἐπειδάν δὲ ποτε διὰ μακρᾶς τὰ χρόνου, Κρονίων ἢ παναθηναίων ἐπιγένηται, τίμπανιτάί τι σοι ἀφιγρίδιον ἄθλιον, ἢ χιτώνιον ἀποσάθρου, ἵν' τοῦτα μάλιστα πολλὰ δεῖ καὶ μικάλλω τριβόμενα τίλλω πομπίλῳ, καὶ ὁ μὴν πρῶτος, οὐδὲ ἐπισκιπτομένῳ παραιτήσασθαι δεῖ σπίτης, προθραμὼν καὶ προμηνύσας ἀπάρχεσθαι, μισθὸν ἐκ ὀλίγου δὲ ἀγγελίας προσλαβών. ἴωθε δ' ἡ ἑταιρὶς ἤδη σε νομίζοντες ἕκαστος, ὡς πολλὰ ἄπει, ἢ ὡς ὑπέμνησε, ἢ ὡς ἐπράξατο, τὸ πάλλιον ἐπιλέξετο διεξιών. ἅπαντες δ' οὖν ἀπαλλάττονται

aliàs non ſuppetit illis occaſio. Porrò ſæpenumero fit, ut interim dum philoſophus quippiam diſſerit, interueniens ancilla literulas ab adultero porrigat: ac præclari illi de pudicitia ſermones intermittuntur, opperiẽtes donec illa reſcripſerit adultero, atque ita redeat ad auditionem. Porrò ſi quãdo poſt multum temporis inſtantibus Saturnalibus, aut Panathenæis, miſera quæpiam umbella tibi mittatur, aut tunicula ſemiputris ac detrita, tum deniq; plurima miſſiten tur oportet. Atq; aliquis qui ſtatim ſubauſcultarit herũ id facere deſtinantẽ, præcurrit, ac primus rei index, abienſq;, non exiguum precium aufert, qui renũciarit. At mane plus tredecim te adeunt idem apportantes nuncij, quorum quiſque commemorat quam multa dixerit, quemadmodum ſubmonuerit, quemadmodum adhortans commodiora ſubiecerit. Omnes itaque donati præmio diſcedunt, at non

ἀπαλλάττουσ' λαβόντος, ἴστι γὰρ
ὀγγυλίμυθοι, ὅτι μὴ πλέω ἴδω
μας. ὁ μὲν γὰρ μισθὸς αὐτὸς,
κατὰ δύο ὀβολοὺς ἢ τέτ]αρας, καὶ βαρὺς αὐτῶν σὺ καὶ
ὀχληρὸς δοκᾷς, ἵνα δ' ὃν λάβῃς. κολακευτέον μὲν αὐτὸς,
κἢ ἐπιτυτίος θιραπευτίος ἢ κἢ
ὁ οἰκονόμος, ἔτος μὲν κἢ ἄλλος δι
ραπάσας δόπ. ἐκ ἀμιλητέον
δ' ὅτ' ὁ ξύμβολ, καὶ φί-
λ. καὶ τὸ ληθὲν ὕδωρ πρὸς
φέλιζο ἱματιοπαπύλῳ, ᾧ ἰατ
ρῷ, ᾧ συντοίμῳ τενί. ἀώρα
ἔμ σοι τὰ λῶρα κἢ ἀδύνατα, πο
λὺς ἢ ὁ φθόν. καί πω καὶ δια
βολή τις ὑρίμα ὑπεξανίσατ
πρὸς αὐδρα ἤδη τὸς κατὰ σοῦ
λόγους ἡδέως ἐνδεχόμενον· ὁρᾷς
γὰρ ἤδη σὶ μὲν ὑπὸ τῶν σωτε
χῶν πόνων ἐκτεθρυχωμένον,
καὶ πρὸς τὶν θεραπείαν σκά
ζοντα, καὶ ἀπυολωτὰ τὶν
ποδάγραν δὲ ὑπανισύσαν.
ὅλως γὰρ, ὅπερ ἐῶ νοημότα-
τον ἐν σοὶ ἀπαυθισάμενον,
καὶ

sine murmure tamen, quā
nō plura dederis. Porrò ſala
rium ipſum, ſex fermè obolo
rum: idq; ſi tu poſtules, grauis atq; importunus haberis.
Proinde quò illud aliquando auferas, primùm ipſi hero aduleris ſupplex que fias
neceſſe eſt: deinde captandus & diſpenſatoris fauor. nam hoc quoque quoddam eſt ſeruitutis genus. Neq; uerò neligendum *quem in conſilium adhibet, neque item amicus.* Deinde *quod acceperis, iamdudum debebatur uel ueſtiario, uel medico, uel cerdoni cuipiã.* Vnde *ſit ut ſera atq; intempeſtiua, eoq; inutilia præmia tibi accedant: cæterùm multa dia ingens.* Iamq; *etiam columniæ quædam paulatim ſtruuntur in te, apud hominẽ qui iam non inuitis auribus accipiat, ſi quid aduerſum te dicatur: quippe qui perſpici at te laboribus aſſiduis iam detritum, & ad obeunda munia famulatus claudicantem atq; obaudientem, ac podagra ſubinde grauari.* Proinde poſteaquam id quod erat in te floren-

καὶ τὸ ἐγκαρσιώτατον σὺ ἐλι-
κίας. καὶ τὸ ἀκμαιότατον τοῦ
σώματος ὠδήρίψας, καὶ ῥά-
κη σι πολυσχιδῆ ὀργασά-
μενος, ἵνα μὴ ῥιβλάπτει, σὲ μὲν
σὺ δὲ πόρρω ἀποῤῥίψῃ φῦλον,
ἄλλον δέ ὅπως τῶν ἀναμέ-
νων τὸν πόνον ἀγρ]ῶσιν προσ
χήψεται, καὶ ἴσως μειράκιον
αὐτῷ ἔτι ἐπείρασας τότε, ἢ σὺ
γυναικὸς ἄβρας ἀκριβέστερον γέ-
γων ἀνὴρ διαφθείρας, ἢ ἄλλό
τι τοιοῦτον ἐπιλαθὴς, νύκτωρ
ἐγκαλυμμένος, ὠδὶ ῥάχε-
λον ὠδεῖς, βιλόνδας ἔρημος
ἀπαύτων, καὶ ἄπορος, τῷ βιλ
τίστῳ ποδάπραν αὐτῷ γύρε
παραλαβὼν, καὶ ἃ μὴ τίνος
ἔδως, ἀπομαθὼν ἐν τοσούτῳ
χρόνῳ, φυλάκη δὲ μέσῳ τῶν γα
στρὸς ἐργασάμενος, ἁπλόῳ
τόν τι, καὶ ἀπραάκτητον κα-
κὸν. καὶ γὰρ ἐλαμὸς ἀπαιτᾶ
ἐκ τοῦ ἴβυς, καὶ ἀπομασθώσων
αὐτὰ, ἀγανακτᾶ. καί σι ἐκ αὖ
τις ἄλλος δίξατο ἐξώρυν
ὄδυν

florentißimum decerpſit, æ-
uiq; partem maximè frugife-
ram; ac præcipuũ corporis
uigorem detriuit, iamq; te la-
cerum panniculum reddide-
rit, tum modis omnibus cir-
cumſpicit in quod ſterquilini-
um te portatum abiciat,
atque alium perferendis la-
borib. idoneũ, in tuum ſub-
ſtituat locum. Ibi inſimula-
tus uel quòd puſionem illius
tentaris, uel quòd homo ſe-
nex uxoris ancillam uirgi-
nẽ uitiaris, uel alio quouis im-
poſito crimine, noctu obuo-
lutus ac præceps datus extru
deris, diſcediſque deſertus
ab omnibus, atque omnium
inops rerum, optimam poda
grã Z unà cum ſenecta comi
tem ducẽs: cum interim quæ
quondam ſcieueris, tãto teme
poris ſpacio dediderit, tum
uẽtrem culeo reddideris am
pliorem, tibiq; paraueris in-
explebile quoddã & impla
cabile malum. Etenim gu-
la, ea quibus aſſueuit, flagitat: quæ cum negãtur, indigna-
tur. Adde, quòd præterea nemo te poſthac recepturus eſt

ἤδη γεγενῆσθαι, καὶ τοῖς γεγηρακόσιν ἵππους ἐπιτήδειόν ἐστιν, ὧν ἀλλὰ τὸ ἄλλο μὲν ὁμοίως χρήσιμον, ἄλλως τε, καὶ ἢν τῷ ἀπειθῆναι διαβολὴ, πρὸς τὸ μᾶλλον ἐπαμῦναι, μειζὼν ἡ φαρμακία σοι, ἤ τι τοιοῦτον ἄλλο δοκῶ ποιῶ· ἐμὲ γὰρ κατήγορόν γε οὐ σιωπῶν ἀξιόπιστον. σύ δ' Ελλῶ, καὶ ῥᾳδίως τὸν τρόπον, καὶ πρὸς πᾶσαν ἀδικίαν εὔκολος. τοιοῦτος γὰρ ἅπαντας ἡμᾶς εἶναι οἴονται, καὶ μάλα εἰκότως. λοιπὸν γάρ μοι καὶ σὺ τοιαῦτα λέξεις αὐτῶν, ἃ ἔχουσι περὶ ἡμῶν, καταγιγνώσκοντες τἀληθῆ. πολλοὶ γὰρ οἱ ἐς τὰς οἰκίας παρελθόντες, ὑπὲρ τοῦ μὴ δοκεῖν ἄλλο χρήσιμον εἶναι, μᾶλλον πάσης τῆς φαρμακείας ὑπίσχνοῦντο, καὶ χάριτας ἔσεσθαι τοῖς ὄρνιθοκλέψαις, καὶ ἀπαγωγὰς τοῖς ἐχθροῖς, καὶ ταῦτα μεγαλαυχοῦντες λέγοντες, καὶ τρίβωνας, ἀμπιχόμενοι, καὶ βώγωνας ἐκ δυσκαταφρονήτους παθεμένοι. ἀκίτους

in familiam, utpote cum iam præterierit ætas, quique similis euaseris equis senio affectis, quorum ne pellis quidem perinde ut aliorum animantium est usui. Quin ex hoc ipso quòd eiectus es, calumnia quàm potest proximè ad ueri similitudinem conficta, facit ut aut adulter, aut ueneficus, aut aliud quippiam tale uideare. Nam accusatori uel tacenti fides habetur: tu uerò Græculus, moribus leuibus, & ad omne facinus facilis. Siquidem huiusmodi nos omnes esse ducunt, idque iure optimo. Videor enim mihi causam aduertisse quamobrem eiusmodi de nobis obtineant opinionem. Nam plerique qui in familias accedunt, propterea quòd ab ioqui nihil bonæ rei didicerunt, diuinationem ac maleficia profitentur, conciliationem amorum, abductiones in hostes: atque id quum faciunt, doctos sese affirmant, pallijs amicti, barbisque neutiquam contemnendis onusti.

His

ἀκόντων οὖν τῶν ἀμείνων περὶ πάντων ὑπόνοιαν ἴσχουσιν, οὓς ἀρίστους ὤοντο, τοιούτους ἐρῶσιν, καὶ μάλιστα ἐπιτιμῶντες αὐτῶν τῷ ἐν τοῖς λόγοις, καὶ τῇ ἄλλῃ ξυνουσίᾳ πολεμίοις, καὶ τῷ πρὸς τὸ κέρδος ἅπαν πρόπειναν· ἀνοσιουργέμενοι δὲ αὐτοὺς μισοῦσι, καὶ μάλα ἀνέντως, καὶ ὀξ ἅπαντος ξυτοῦσιν, ὅπως ἀφάλω ἀπολοῦσιν, ὡς ἀλώοντα. λογίζονται γὰρ, ὡς ὀξαγοράσουσιν αὐτῶν τὰ πολλὰ ἀνάγκη ἡ φύσις ἀπόρρητα, ὡς ἅπαντα εἰδότες ἀκριβῶς, καὶ γυμνοὺς αὐτοὺς ἐπιπλευκότες. τοῦτο τοίνυν ἀποπνίγει αὐτούς. ἅπαντες γὰρ ἀκριβῶς ὁμοίοι ἀσι τοῖς καλλίστοις τούτοις βιβλίοις, ὧν χρυσοῖ μὲν οἱ ὀμφαλοὶ, πορφυρᾶ δ' ἐπιδρομή· διφθέρα, τὰ δ' ἔνδοθεν, ὦ Θύεστες ὄντι, τῶν τέκνων ἐστώμενοι, ὦ Οἰδίπους, τῇ μητρὶ ξυνών, ὦ Θυεστὲς, δύο ἄρα λιπαρὰς ἅμα ὀπύων. τοιοῦτοι καὶ αὐτοί ἀσι, λαμπροὶ καὶ πορφυροὶ πλοι,

His rebus fit, ut non iniuria eandem de reliquis omnibus habeant opinionem, quando eos quos præcipuos esse iudicant, uideant tales: maximè uerò posteaquam animaduerterint quam sint in conuiuijs reliquo que conuictu adulantes, quam ad lucrum humiles ac seruiles. Deinde ejectos eosdem iam oderunt: neque id iniuria: ac modis omnibus adnituntur, ut eos funditùs perdant, si quo modo possint. Verentur enim, ne cuncta illa uitæ suæ mysteria in uulgus efferant, quippe qui nihil non exactè norint, quiq; illos nudos conspexerint. Ea res igitur illos malè angit. Omnes enim similes sunt pulcherrimis istis libris, quorum aurei quidem umbilici, purpurea foris pellis: cæterùm intùs aut Thyestes est, liberos in conuiuio comedēs, aut Oedipus matris maritus, aut Thereus cum duabus pariter sororibus rem habens. Eiusmodi sunt & illi, splendidi, conspicuique: po-

πῆοι, ἔνδεν δ' ὑπὸ τῇ πορφύρᾳ πολλὰ τὰ γραφόμενα σκέπον ται. ἴκασον γὰρ αὐτὰ ὑμῖν ἔσεσθαι, ἄρτιμα ἢ μικρὸν ὑφέσεις Εὐριπίδη τινός, ἢ Σοφοκλέους, τὰ δ' ἔξω, πορφύρα ἐκαθήτο, καὶ χρυσᾶ ὁ ὀμφαλός. ταῦτ' οὖν ξυνιέναι ἄμεινον αὐτοῖς μισθοῦσι, καὶ ἐπιβουλεύουσιν, εἴ τις ἀπόφασις ἀκριβὴς, καταφανεῖς αὐτὰς ἐκτραγῳδήσει, καὶ πρὸς πολλὰς ἰρεῖ. βούλομαι δ' ὅμως ἐγωγε, ὥσπερ ὁ Κέβης ἐκεῖνος, εἰκόνα τινὰ τοιάνδε σοι βίου γράψαι, ὅπως εἰς αὐτὸν ἀποβλέπων, ἐξῇς ἃ σοι παρεκτέον ἐστὶν εἰς αὐτόν. ἰδίως μὲν Ἀπελλῆ τινος, ἢ Παρράσιός ἢ Αετίωνα ἂν, ἢ καὶ Εὐφράνορος ἂν ἐδεόμην σοι τῶν γραφέων ἐπὶ δὲ ἄπορον νῦν ἀνδρῶν τινα ἕτοιμον ἔχω, ἢ ἀκριβῆ τὸν τέχνην, ψιλὸν, ὡς οἷόν τε, σοι ὑπογράψειν τὸν εἰκόνα. καὶ δὴ γιγράφθω πρόπυλαια μεγὰ ὑψηλὰ καὶ ἰσχυ-

rò intus ſub purpura uarias occulunt tragœdias. Quorum unumquemque ſi euolueris, explicueriſq;, fabulam nõ mediocriter longam reperies Euripidis cuiuſpiam, aut Sophoclis. Contrà foris nihil niſi purpura ſplendida, aureiq; umbilici. Horum itaq; rerum ſibi conſcij oderunt illos, atq; inſidias parant ſi quis penitus ab illis defecerit, qui eos probè cognitos depingat, qualcunq; ſint euulget. Iam uerò libet mihi Cebetis illius exemplo & imaginem quandam buius uitæ & tibi depingere, ut eam cõtemplatus, ſcire queas num ex uſu tuo ſit eam adire. Equidem magnopere cupiam uel Apellem quempiam, uel Parrhaſium, uel Aëtionem, uel Euphranorem ad hanc depingendam tabulam adhibere. Verùm quoniam fieri potis non eſt, ut aliquem artificem tam egregium atq; abſolutum nanciſcamur, in præſentia tenuem quandam pro mea uirili imaginẽ adumbrabo. Ergo pingatur ueſtibulum ſublime, atque

πίχρυσον, καὶ μὴ κάτω ἐπὶ τῆ ἰσλάφυς, ἀλλ' ἄνω ἐπὶ γῆς, ὧδὲ λάφυρ λείμμνα· καὶ ἡ ἄνοδος ἐπίπολὺ καὶ αὐάντης, καὶ γλισχρὸν ἔχουσα, ὡς πολλάκις ἄλλο πρὸς τὸ ἄκρον ἐσιδεῖν ἐλπίσαντας ἐκφαλλιδῶσαι, ἀλλὰ μαρτύρων τ' πολὺς, ἐν ᾧ ὁ πλοῦτος αὐτὸς καθάπω, χρυσοῦς ὅλος, ὡς λευκή, καλὸν σῶμ, καὶ ἐπέρασ. ὁ δ' ἔρως μόγις ἀνιλθών, καὶ πλησιάσας τῇ θύρᾳ, τυπτέτω ἀφοβῶν ἐς τὸ χρυσίον. παραλαβοῦσα δὲ αὐτὸν ἡ ἐλπὶς, εἰσπρόσω καὶ αὐτὴ, καὶ ποικίλα ἀμπιχομένη ἐσαγέτω, σφόδρα ἐκπεπλαγμένον τῇ εἰσόδῳ. τὸν τοῦδ' ἡ μὲν ἐλπὶς ἀεὶ προαγέτω. διαδεξάμενα δ' αὐτὸν ἄλλαι γυναῖκες, Ἀπάτη καὶ Δουλεία, παραλάβουσαι τῷ πόνῳ δὲ πολλὰ τὸν ἄθλιον καταγυμνάσασαι, τελευτῶν ἐγχειρισάτω αὐτὸν τῷ Γήρᾳ, ὅλον ὑποσεσυτα, καὶ τεθαμμένον τοῖς χρόνοις. ὑπάντα δὲ

que inauratum, neq; id humi ſitũ in ſolo, uerùm procul à terra in edito collis faſtigio: præterea inacceſſũ fermè et abruptũ, lubricóq; aditu, ita ut plerunq; qui ſe iã ad ſummum uſque uerticem penetraſſe ſperant, lapſo pede præcipitati ceruicem frangant. Intus autem Opulentia ſedeat, tota (ſicuti uidetur) aurea, maiorem in modum formoſa, atque amabilis. Porrò Amator ubi uix tandem conſcendit, iamq; ad fores acceſſit, obſtupeſcat, oculis in aurum defixis: deinde Spes, quæ et ipſa ſpecioſo uultu eſt, ac uerſicoloribus amicta, manu prehenſa introducat, mirè iam ipſo ingreſſu attonitum. Atque ab eo quidem tempore Spes uſque illum antecedat, ducat que: tum aliæ mulieres illum excipientes, puta Fallacia, Seruitúsque, tradant Labori. At is miſerum penitus defatigatum tandem Senectæ tradat iam morbidum, coloreq; commutato.

τη ἢ ὑβρις ὑλιπαθομένη, συ
ρίττω πρὸς τὴν ἀπόγνωσιν. ἡ
δ' ἐλπὶς, τὸ ἀπὸ τότε ἀφωνὸς
ἀπιστάζουσα, καὶ μυκίτι, καθ'
ὃς ἀσπάζεται τὸς χρυσοῦς θυρῶ-
νας, ἵνα τιν' ἀποτρίψῃ, ἢ
λιπαθέσας ὀξόδε ὀχυθέσθω γυμ
νὸς, προγάστωρ, ὠχρὸς, γέρων:
τῇ ἑτέρᾳ μὲν τὸν αἰδῶ σκέ
πων, τῇ δεξιᾷ ἢ αὐτὸς ἑαυτὸν
ἀγχων. ἀπαντάται δ' ὀξιόντι
ἡ Μετανοία, δακρύουσα ὅτ' ἀ-
δίκ' ὠφελ', καὶ τὸν ἄθλιον
ἐπαπολλύουσα. τοῦτο μὲν ἔτω τὸ
τέλ' ἀγαθὸς. σὺ δ' ἔν, ὦ
ἄρίστε Τιμόκλες, αὐτὸς ἄδην ἀσ
κεμβῶς ἐπισκόπῶν ἕκασα, ἵνα
νόησον, ἅ σοι καλῶς ἔχει, πρὸς
σιλθόντα εἰς τὸν οἰκίνα κατὰ
ταῦτας τὰς θύρας, ἐκένωτὸν ἐμ
πάλιν ἀσχῶς ὅτως ἐκπιεῖν.
ὅ, τι δ' ἂν πράξῃς, μίμνησο
τοῦ σοφοῦ λέγοντ', ὡς θεὸς
ἀναίτιός, αἰτία ἢ ἕλε
μένη.

Postremò Contumelia amptum illum ad Desperationi pertrahat: & hoc quidem tempore Spes auolans euanescat. Tum ille non per aureum illud atrium, per quod ingressus fuerat, sed per posticum quoddam, & occultum exitum extrudatur nudus, uentricosus, pallidus, senex: læua quidem pudorem occultans, dextra uerò seipsum strangulans. Occurrat autem exeunti Pœnitudo frustra lachrymans, & miserum bis etiam conficiens. Atq; hic quidem esto pius Eluræ finis. Cæterùm tu Timocles optime, ipse diligenter consideratis singulis expende, num è re tua sit ut in hanc imaginem per aureas illas fores ingressus, per illas longè dissimiles tam turpiter excutiaris. Quicquid autem fecerís, memineris sapientis illius qui dixit: Deum in culpa non esse, uerùm qui sua sponte delegerit.

GILBER-

GILBERTI COGNATI *Annotationes.*

ARGVMENTVM.

Hic Dialogus περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ σωιόντων, id est, de mercede seruientibus, aulicę uitæ incommoda commemorat: qui ab omnibus quidem legitur & magno applausu approbatur: sed nescio quî fiat, ut quemque nihilo secus sortis suę pœniteat, non animaduertentem, quantum dulcedinis suppeditet uiuere λιθῶς μὲν, ἀλλ' ἐν ἐλευθερίᾳ: nec cuiquam gnatonicè & parasiticè γαστρὸς ἕνεκα manum deosculari, aut alia fœdè palpantiũ indigna subire ministeria. Qualia multa illis ferenda & facienda sunt, qui hodie aulas sectãtur, in quibus nihil est sinceritatis, nihil amoris, nihil fidei. Sed omnia plena simulatiõis & perfidię, omnia plena delationis, proditionis, criminationis, inuidiæ, æmulationis, odij, & turpissimarum assentationũ, tum etiam ampullarum & uerborum sesquipedalium. Expertus loquor, quippe qui ferè semper ab ijs quibus maximè fidebam, omniũ maximè deceptus, falsus, impeditus, & proditus. Itaque ego sic statui, ubiuis tutius, beatius, sanctius & suauius aliquem uiuere posse, quàm in aula: ubi nullus est respectus honestatis, nulla ratio eruditionis, nulla autoritas integritatis, nulla gratia probitatis, nullum præmium uirtutis, nullus honos literarum: ubi pluris fit ἄμεσος eques quàm uir literatus & uitæ integer: ubi in precio sunt centauri contemptis bonis: ubi primas tenent Turini illi fumorum uenditores, & proditores, & delatores, & palpones, & adulatores, & parasiti, & reliquæ pestes, per quas aula quotidie non dicendis modis arroditur: uel clã cularijs detractoribus & susurronibus plus habetur fidei, plus etiam datur præmij quàm uiro graui & omnibus uirtutibus exornato. Sed quid hanc immensam uitiorum lernam, aulam inquam, sum ingressus? quæ centum Augeæ stabulis est fœdior & contaminatior: ita omnium uitiorum stercoribus & merdis est oppleta, ut ne à trecentis quidem Herculib. purgari & mundari queat, nedum à me paucis uerbis describi & pro dignitate depingi. Concludam igitur his suauissimis Senecæ uersiculis, quos in Thyeste suo Chorus recitat:

Rex eſt, qui metuit nihil,
Hoc regnum ſibi quiſque dat.
Stet, quicunq; uolet, potens
Aulæ culmine lubrico.
Me dulcis ſaturet quies,
Obſcuro potius loco,
Leni perfruar ocio.
Nullis nota Quiritibus
Aetas per tacitum fluat:
Sic, quum tranſierint mei
Nullo cum ſtrepitu dies
Plebeius moriar ſenex.
Illi mors grauis incubat,
Qui notus nimis omnibus,
Ignotus moritur ſibi.

a Ecquid tibi primum.) Hoc initium ſumptum eſt ex Hom. Odyſſeæ libro 9. in quo Vlyſſes ad hunc loquitur modum: τί πρῶτον, τί δ' ὔπατα, τί δ' ὀψὲ μυθήσωμαι; hoc eſt, *Quid primum, quid mox, & quæ tandem ultima dicam?* Significat autẽ rerum copiam tantam eſſe ut hæſitet unde potiſsimùm exordiatur, perplexuſq́ue dubitat, quid primùm agere debeat. Exordium ab attentione & rei magnitudine fidem expoſitione parat à perſonarum conditione.

b In primis autem) Amplificatio ex contrario.

c Quæ quidem omnia.) Beneuolentiæ captatio, à perſonæ eius cui ſcribit inſtituto, & ſua erga illũ beneuolẽtia. d Cũ eſca.) Hoc prouerbio etiam uſus eſt in mortuorum Dialogis, Cnemonis & Damnippi. e Experiens, &c.) Aſſeueratio.

f Quanquam non ſolum.) Amplificatio à perſonę officio.

g Ac reliquum quidem hominum uulgus.) A' collatione perſonarũ, & cæterorum qui in aula ſeruiunt. h Enitendumq́;.) Accedit ad cauſam, & primò confutatis cauſis, quibus plerique addicti ſeruiunt, inſtitutumq́; ſuum defendũt. i In prõptu Theognis.) Lucianus in hanc Theognidis ſententiam multa diſputat. Vide Plutarchum in libello cui titulus: πῶς ἂν τὸν ἐκ ποιμάτων ἀκούσῃς. k Nam quæcunq;) Paupertas prima cauſa. l Equidem ſi uiderem.) Dilutio per inuerſionem. m Rectius autem.) Commonitio à contrario. n Rurſum alij.) I I cau

ſa.

ſa. Conditio uitę uel ętas, uel ualetudo corporis. o In præſentia.) Dilutio per inuerſionem. p Spebus incitatos.) I I I causa. Spes uoluptatis, diuitiarum. q Enimuerò.) Dilutio prima: quod neque hæc neque illos perficiat, argumento à ſimili amplificato. r Verumenimuerò.) Argumentum ab inhoneſto, per hypotheſin. s Vlyſsis quidem ſocij.) Amplificatio per collationem à contrario. t Niſi ſi quis.) I I I I Causa. Gloriæ cupiditas, quam confutat rcgeſtione eorum quæ perferenda ſunt. u Deinde cuiuſmodi.) Propoſitio ſequentis orationis. x Primum diu.) I Quæ facienda ferendaque, antequam in familiam admittatur. y Poſtremò.) I Salutatio & aſſectatio. z Iam illud reſtat.) II Exploratio uitæ, & an idoneus ſatis ſit. A Eſſe non paucos.) Inuidia competitorũ & delationes. B Quòd ſi quis.) Amplificatio à conditione perſonæ. C Age ſanè.) Tranſitio cum amplificatione gratulationis. D Copiæ cornu.) Capra Amalthea louem infantem in monte Dictæo fertur aluiſſe, cuius poſtea cornu Iupiter adfluenti omnium rerum bonarum copia compleuiſſe dicitur: idque κέρας ἀμαλθείας, hoc eſt copiæ cornu prouerbiali figura uocatum e ſt. ἐξ ἀμαλθείας κέρας, id eſt copiæ cornu habebis, & plurimum commodorum capies. Fabulam, à qua trãslatum eſt, in Rhetorum præceptore recenſuimus. E Primum igitur.) I I Quæ in ipſa aula receptis iam ſuſtinenda ſint. F Atque interim.) Amplificatio à conſequentibus. G Oporteat reſpondere.) Ab æmulatione & inuidia aliorum. H Ne per ſomniũ.) Luciano prouerbialiter dicitur in Gallo, & hic rurſus de Electro. Ad quod elegãter alluſit Theocritus ἐν βουκολιάσμῳ, apud quem Ennica puella ciuilis, ruſticum, baſiũ dare conantem ab ſe repellit, dicens: tantum abeſſe, ut illi ſit datura baſium, u t hoc ne per ſomnium quidem oporteat ſperare. Vide carmen. I Albo pane.) Græcis album panem in delitijs fuiſſe, locis aliquot teſtatur Lucianus, nominatim hic. Apud Athenæum lib. 4 deſcribitur conuiuium Atticum, in quo commemorãtur & panes λευκότριβοι χιονῶδεις, id eſt albiore niue. Græci autem panes elegantiores λευκοὺς appellabant, ſordidiores φαιοὺς, hoc eſt fuſcos ſeu nigros. K Iamdudum aluo.) A periculo ualetudinis. L Age iam ô ſceleſte.) Obiurgatio amplificata à minori, & perſonæ qualitate. M. Lupini.) Notat hic Lupini utilitatem, quam & notauit Iuuenalis:

Tunicam

— Tunicam mihi malo lupini,
Quam si me toto laudet uicinia pago.

De lupino diximus in Mortuorum Dialogis.

N Sed uide.) Amplificatio seruitutis, ab accidentibus, & causæ inuersione. O Quid enim) Adagium est, quod torqueri solet in eos, qui indecorè tẽtant artificium, cuius sunt imperiti, & à quo natura abhorrent. P Neque locum in acie deseras.) λιπεῖν τὴν τάξιν, id est ordinẽ deserere dicit, qui deest officio suo in re quapiã peragẽda: ducta allegoria ab illis qui stant in acie. Aristophanes in Vespis: φυλακὴν κακοδαίμονα νυκτερινὸν λιπὼν σκοπὸν, id est deserere nocturnam doceor custodiam. Simplicier usus est Isocrates in Oratione de pace, ἀντιμετέδοσαν γιγνόμενοι τῶν τὰς τάξεις λιπόντων καὶ τὰ σπλα ἀποβαλόντων: id est, magis infames fiunt ijs qui ordinẽ deserunt, & clypeos abijciunt. M. T. C. in Epist. ad Atticũ, de præsidio decedere dixit. in Finibus, bonorum deserere præsidium. In Catone, de statione decede re: nimirum uariè reddens, quòd Græci dicunt, λιπεῖν τὴν τάξιν. Apud Athenæum lib. Eubulus Comicus refert hos uersiculos ex Archilocho:

ἀσυμβόλως λείπειν γὰρ ἔσις ὑσθρὰ,
τοῦτων ταχέως νέμεσις καὶ τάξιν λιπεῖν: Id est,
Cessando cœnæ quisquis immuni deest,
Huic idem in acie facilè deseret locum.

Latinis in sua classe manere dicuntur qui non deserunt uitæ institutum, & classẽ suam deserere qui mutant. Aristoteles lib. Moralium. 5. Inter ea quæ lex uetat, commemorat τὸ μὴ λιπεῖν τὴν τάξιν μηδὲ φυγεῖν, μηδὲ ῥίψασθαι τὰ ὅπλα: id est, non deserere ordinem, non fugere, non abijcere arma. Pœnã desertoris alias commemorauimus in Nauigio seu Votis, Demosthenẽ ῥιψάσπιδα probro dictum, in Parasito, & Tragœdo. Q Prometheï partem.) Ferunt poetæ Prometheum carnium distributioni, quam uocant œconomiam, præpositum lepidè admodum & festiuè Ioui adortum imponere: quippe nil ueritus diuinitatem summi Dei: sibi quidem præpinguia & sapida subduxit, Ioui aũt ossa modò apposuit, obducta ἀργίτῃ λίπῳ, ut Hesiodꝰ inquit, id est pinguedine cãdida. Quo nomine, simul quia homines finxisset, & ignem furtiuum hominibus dedisset, Vulcano & Mercurio dicitur ab Ioue traditus in Caucaso suffigendus. Ex hoc item facto Lucianus hic, uice prouerbij usurpat, Prome-

thei

methei portiunculam pingui contecta ossa. R Quòd si quã do.) Transitio ad ea quæ foris perferenda. atque hæc sub exẽplo Thesmopolis Stoici commemorat. S Non ad aquæ.) In Rhetorem quendam iocatur, alludens ad priscum iudiciorum morem, in quibus ad clepsydræ modum dicebatur. Actoribus autem ac patronis causarum forensium certus aquæ modus per clepsydras infundebatur, ut superna canea uerborum copia quùm iudicibus tædium adferret, tum ipsi etiam causæ officeret: denique alijs agere uolentibus aditum præcluderet. T Porrò si.) Adulatio dominorum, doctos se uideri uolẽtium. V In lapidicinas Dionysiacas.) Cicero in Verrem actione 7. Latumias Syracusanas omnes audistis, plerique nostis. Opus est ingens, magnificum, regũ ac tyrannorũ, totum est è saxo in mirãdam altitudinem depressum, & multorum operis penitus excisum. Item in eadem: Carcer ille est, qui est à crudelissimo tyranno Dionysio factus Syracusis, quæ Latumiæ uocantur, in istius imperio domicilium Romanorum fuit. Vt quisquis istius animum aut oculos offenderat, in Latumias statim conijciebatur. Huius carceris insignis à Dionysio extructi meminit T. Liuius belli Punici. 2. libro 6. Item Plautus in Captiuis: Indè ibis porrò in Latomias lapidarias. Philoxenº ingenio cùm arguto, tum libero & ineptiarum ac tyrannidis impatiens, cùm aliquãdo eiusdem Dionysij tragœdias spectaret, nec applaudẽs ut alij, assurgeret: seu ut idem Lucianus aduersus indoctum, à risu se minus contineret, à Dionysio ipso in lapidicinas missus fuisse dicitur. Historiam hanc Stobæus ex Demosthene recitat. Item Gemistus Plethon in priori suæ historiæ libro, & Plutarchus libro secundo: De fortuna & uirtute Alexandri. X Ae uerò mulierum.) Mulierum adulatio. Y Tunicula semiputris.) Hic χιτώνιον pro uirili tunica obtrudit, cum eam uocem pro muliebri accipiendam esse innuat in Lexiphane. Z Podagram.) Podagra senectutis comes. α Oedipus.) Congressus propria cum matre Iocaste, liberos genuit quatuor: Polynicẽ, Eteoclem, Antigonem, & Ismenem. Tandem uerò intelligens, se incestum patrasse, seipsum obcæcauit. β Tereus.) Cum sequeretur Prognem uxorem & eius sororem Philomenã, ambę pernæ sunt in aues, teste Ouidio. γ Imaginẽ huius uitæ.) εἰκὼν totius uitæ suprà descriptæ. Δ Deum in culpa nõ esse.) Cõsiderat enim id quod est in hominium morib. ut cũ ipsissima

incogitantia

incogitántia præcipites ruant in mala: deinde tamen ijs irreti-ti culpent fortunam & numina. De qua hominum iniquitate & etiam apud Homerum 1. Odyſ. querela grauiſsima: ubi Iupiter in conuentu Deorum ſuam concionem ita orditur:

ὦ πόποι οἷον δὴ νῶϊ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται.
ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν. id eſt,

Proh Dij, ut homines accuſant Deos.
Nam ex nobis dicunt exiſtere mala: at ipſi
Sua prauitate præter fatum ſuſtinent mala.

Mercurius in Aeſchyli Prometheo non diſſimilem protulit ſententiam, ſub finem.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩ ΣΥΝΟΝΤΩΝ.

APOLOGIA PRO ijs qui mercede conducti ſeruiunt:

Petro Moſellano interprete.

ARGVMENTVM.

Hæc apologia eſt non in genere omnium eorum qui mercede conducti ſeruiũt, ſed libri ſeu orationis ſuperioris propriè, & auctoris ipſius Luciani. Nam poſt ſcriptum illud editum, ſenior iam in aulam atq; familiam Cæſaris ſeſe contulerat, & cõditionem procuratoris (ut uidetur) principis in Aegypto acceperat, ut infrà ex ipſa quoq; oratione patet. Hoc igitur factum ſuum, quia cum ſuperiore ſcripto prorſus pugnare uidetur, defendit: primùm à diuiſione ſeu diuerſitate conditionũ, quòd longè alia res ſit principi operam ſuam locare, quàm apud diuitem aliquem priuatum ſeruire. Deinde quòd non omnes mercenarios miſeros dixerit, ſed ſolùm eos qui prætextu doctrinæ & literarum ſeruiant: ſe uerò alio pacto mercedẽ accipere quàm illos, nempe cum præter ſalarium ingens, etiam in magna exiſtimatione uiuat, publicisq; reb. procurãdis præſtitutus, tam certam quoque ſpẽ totius alicuius prouinciæ, aut regni aliquando adminiſtrandi, propoſitam habet. Denique quòd cum nemo quicquam ferè gratis faciat, & tamen bonum uirum conueniat certo alicui operi intentum eſſe, neque ignauiter feriari, neque ipſe adhuc dum eò perfectionis uenerit, ut omnem mercedem aut honorem prorſus contemnere queat. Atq; huic defenſioni præmittit Sabini (eius ad quẽ ſcribit) accuſationem

ωυσationem per prosopopœiam, qua seipsum fingit ab illo grauiter accusari, ut qui suprà quidem de seruitute apud diuites, optimè atq; utilissimè scripserit: nunc autem contrà, quasi mutata sententia, idem uitæ genus ingressus sit, perinde quasi aliud lingua sonare uoluerit, aliud animo senserit, exaggerata hac uitæ scriptorũq; diuersitate ac repugnãtia, multis uarijsq; tum similibus, tum exemplis. Exorditur autem per præoccupationem à simulatione admirationis, quã & ipsam à circũstantijs ætatis & causſæ amplificat.

Παλαι σκοπῶ πρὸς ἐμαυτ', ὦ παλὲ Σαβῖνε, ἅτι νά σοι ἀκὸς ἐπιλοϑάνωμαι ἀκάρι, ἀναγνόντι ὑμῶν τὸ πρὸ τ' ὧδε μισθῷ σωίντων βιβλίον. ἐπὶ μὲν γαρ ἐκ ἀγέλαστόν σοι δοξάσας αὐτὸ, ηκὲι πάνυ μοι πρόδηλον· ἃ δὲ μεταξὺ, οὐ ὧδε πᾶσιν, ὡσὸ σοῦ ἐλέγετο, ταῦτα νῦν ἐφαρμόττειν ἐπιτῶν τοῖς ἀναγινωσκόυσι. ἐ τοίνυν μὲν καλῶς ἐγὼ μαντεύωμαι, δοκῶ μοι ἀκόσαν σιλέγοντος· ἅτα τὶ αὐτὸς ταῦτα γεγραφὼς, ηκὲι κατηγορίαν οὕτω δεινὴν κατὰ τοῦτο βίν διεξελθὼν, ἅπαντα πάντων ἐκλαδόμενος, ἐγράψατο, φησὶ, μιζαπιστόντος, ἐκ κὴν ἐαυτ' φέρων ἐς δουλίαν ἅτω πεφανῶ κὴ πεφίβλεπτον ἐνῶλι; Amdudũ a apud me ipse cogito, præclare Sabine, quæ tibi nostrum de ijs qui mercede conducti seruiunt, libellum legenti ueriſimile est in mentem ueniſſe, quæq; credibile est te dixiſſe. Nam quòd in eo legendo risum non tenueris, mihi uel in primis constat. Sed quæ inter legendum ad singula à te subinde sint obiecta, ea nũc nostris à te iã lectis conor accommodare. Quare si non frustra diuinandi artem didici, audire mihi uideor te sic tecum submurmurantem: Ecquis hic tandem est, qui cum hæc ipse scripserit, & graui adeò accusatione auli cam uitam inceſſat, postea tamen omnium oblitus, uelut teſtula, b quod aiunt transmutata, sua sponte in seruitutem manifeſtariam adeò & illustrem se ipse coniecit?

Quot

πόσοι Μίδαι καὶ Κροῖσοι, καὶ Πακτωλοὶ ὅλοι μετέπεισαν αὐτὸν, ἀφεῖναι μὲν τῶν ἐν παίδων φίλτρων καὶ σύντροφον ἐλευθερίαν, πρὸς αὐτῷ δ' ὕδατι τῷ Αἰακῷ γενόμενον, καὶ μετὰ ταῦτα τὸν ἕτερον πόδα ἐν τῷ πηδαλίῳ ἔχοντα, παρίεναι ἐς αὐτὸν ἐλπίδαι καὶ φιλίαι, καθάπερ ὑπὸ κλοιῷ τινι χρυσῷ τὸ αὐχένα λιβύντα, οἷά ὅτι τῶν βυβλίων τὰ σφιγγία, καὶ τὰ κηράλια. πολλὴ γὰρ ἡ διαφωνία τοῦ βίου πρὸς τὸ σύγγραμμα, καὶ τὸ ἄνω τῆς μεταμῦς χορῆς, καὶ ἀντράφθαι τὰ παύτα, καὶ παλιμῳδῆν, πρὸς τὸ χεῖρον, τέτ' αὖ ἐκ ὑπὲρ Ἑλένης, μά Δί' ἐδ' ὑπὲρ τῶν ἐπ' Ἰλίῳ γενομένων, ἀλλ' ὄργῳ ἀναβιπμίνων τῶν λόγων, καλῶς πρότερον ἀρῆσθαι δοκόντων. ταῦτα μὲν πρὸς ἑαυτὸν, ὡς τὸ ἀνὲς, λίπικλαί σοι· ἐπάξεις δὲ ἴσως καὶ πρὸς αὐτὸν ἐμὲ ξυμβουλὴν

Quot Midae, quot Crœſi, quot Pactoli uel toti hũc bominem à ſententia diducere adeò potuerũt, ut dulciſſimã illam libertatem, in qua iam inde à pueris eſt enutritus, repudiet? & tametſi iam nõ procul ab ipſo abeſt Aeaco, imò tantùm non [c] alterum pedem in Charontis cymba habet: tamẽ præbeat ſeſe alieno arbitrio huc atq; illuc diſtrahendũ, perinde ac ſi collario quopiam aureo foret innexus, non aliter quàm à diuitum illorum ac delicatorum collo amuleta illa & corallia dependẽt? Longè ergo alteq; hoc uitæ genus in quo nunc es, à ſcriptis diſtidet tuis: iamq; hoc ſanè uideri poſſet, quod [d] prouerbio dicunt, Flumina ſurſum incedere, omniumq; rerũ ordinẽ inuerti, atq; cuncta in deteriorus recantari, idq; nõ Helenæ placandæ gratia per Iouem, neq; eorum quæ apud Ilium geſta ſunt, nomine: ſed quòd uerba quæ antè probè dici ſunt uiſa, nunc ipſo auctoris opere ſubuertantur. Hæc ſanè te uerſi mile eſt tecum dixiſſe. Nec pigebit forſan te & ad meipſum

eius

λεῖν τινα τοιαύτην, ὃν ἄκαιρον μὲν, ἀλλὰ φιλικὸν, καὶ οἷον σοὶ χρηστῷ καὶ φιλοσόφῳ αὐδρὶ πρέπουσαν. ὧν μὴ ἔμ κατ' ἀξίαν ὑποδύεσθαι τὸ σὸν πρόσωπον ὑπὲρ πίνωμαι, σὺ ἂν ἡμῖν ἔχοι, καὶ τῷ λοιπῷ βύσομεν. εἰ δ' μὲν, ἀλλὰ σὺ προὐδόσῃς τὰ ἐνδέοντα. ὥστε τοίνυν μεῖς παρασκευάσαντας ὑμᾶς τῶν σκωλῶν, ἐμὶ μὲν σιωπᾶν, καὶ αὐτὸς θαυμάζειν καὶ παιόμενον, εἰ δέοι, ὧδε σωτηρίας, σὺ δ' ἐπιτάττειν τ φαρμάκων, καὶ τῶν σμίλων ἅμα προέχειν ἔχοντα, καὶ τὸ καυτήριον διάπυρον. καὶ δὴ παραλαβὼν ῥῆτωρ, σὺ ταῦτα πρός με ἐπέβαινε ὅδε λέγε· πάλαι μὲν, ὦ φίλτατε, ὡς ἐγὼ, σὺδοκίμαζά σοι τυτὶ τὸ σύγγραμμα, καὶ ἐν πολλῷ πλήθει δέχθην, ὡς οἱ τότε ἀκροασάμενοι διετρύφησε, καὶ ἰδίᾳ παρὰ τοῖς πεπαιδευμένοις, ὑπό σοι ἐμαλάττ αὐτῷ, καὶ διὰ χειρὸς ἔχειν

eius generis consilium adferre, idq; non intempestiuum, neque importunum, sed amicum, & quale tibi uiro cùm bono tum erudito cõgruat. Itaque si tuam personã, quã induere iam paro, feliciter gessero, optimè quidem nobiscum actum putabo, atque in hoc eloquentiæ præsidi Mercurio sacrificabo. Si uerò quod sequor, parum assequor: tuæ partes erunt, quæ mihi desunt, explere. Iam ergo fuerit tempus, ut quasi scena trãsformata, & actoribus permutatis, ipse quidẽ uocẽ teneã, meq; tibi salutis gratia secãdum, et, si & hoc necesse fuerit, urẽdum præbeam: tu uerò medicinas adornes, simúlque acum unà cum ustorio habeas in promptu. Nũc igitur tu ô præclare Sabine, dicendi uice à me accepta, sic mecum agis: Olim quidem, ô amice, hic tuus libellus nõ immeritò erat in precio, & quemadmodũ qui tum audiuerunt, nobis narrarunt, cùm uulgo ceu magnum quiddam ostẽtabatur, tum præcipuè eruditorũ manus occupabat, quotquot eiusmodi rerum studiosi literis tractare operæpre-

ἐχρῆν ὀξύνασθαι. ἔτι γὰρ λόγων πραγματικὸν, ὃ μεμπτὸν, καὶ ὃ ἱστορίας πολλῆς, καὶ ἱμαρτύρια τῶν πραγμάτων, καὶ ὅτι ἕκαστα σαφῶς ἐλέγετο. καὶ τὸ μίσγειν, ὅτι χρήσιμα μὲν πάσιν ἐῶ, καὶ μάλιστα τοῖς πεπαιδευμένοις, οἷς μὲν οὐκ ἀγνοίας σφᾶς αὐτοὺς ἐς δηλέαν ὑπάρειςεν. ἐπεὶ δέ σοι μετέδοξε βελτίω τῶν ἄνωθεν, καὶ τῆς Ἐλευθερίας μακρὰ χαίρειν ἐᾶν, ξηλῶσαι ἢ τὸ ἀγχινέφαλον ἐκεῖνο ἐαμβῆσον, ὥσπερ τὸ κίρδος, πρὸς φύσιν δηλήσιον. ὅρα ὅπως μηδεὶς ἔτι ἀκόσμιά σε ἀναπείσῃ νόσημ᾽ ἔσεσθαι αὐτὸ, ἀλλὰ μήθ᾽ ἅλλῳ παράσχῃς τὸ παρόμοιον σοὶ διαφόρως, ἐπιλαβὴν λαβεῖν μόνα. σὺ δ᾽ Ἑρμῆ τῷ χθονίῳ καὶ τῷ ἀκακοήτῳ πρόσθεν πολλῶν λόβλῳ καλάσασθαι. σὺ δὲ ξὺν τῷ Κορινθίῳ μύθῳ τοῖσι τι πεπονθόσι, καλὰ σαυτῷ ὁ Βελλεροφόντης ἐγράψω τὸ βιβλίον.

çiũ ducũt. Neq; id admodũ eſt mirũ. quãdoquidẽ prætẽ q; ipſe dictiõis tuæ color culpa caret, & narratio planè eſt uaria, miraq; eſt rerũ experiẽtia: maximã quoq; habet gratiã quòd omnia ãte nõ ſcitè ſolũ, ſed et dilucidè recẽſentur. g ſuper omnia uerò eſt, quòd quæ ſcripſiſti, utilia ſunt cùm omnib. tũ maximè eruditis, uidelicet ne prerũ inſcitiã in ſeruitutẽ poſt hac ſeſe conijciant. At cũ iã ſentẽtia planè in diuerſum mutata, aulicã hanc uitæ rationem præſtare ſtatueris, & libertati lõgũ ualere dixeris, tũ iãbicũ illud ſeruile nimis, & generoſo animo indignũ, ſumpſeris imitatiõe exprimendũ (Vbi eſt lucrũ, natura adacta ſeruies) uidendã tibi erit, ne quiſpiã te id libel

li legentẽ fortè auſcultet: imò ſumma ope curãdũ, ne cuiq; ex ijs q præſentẽ uitæ tuæ ſtatũ norũt, tua ſcripta legẽda exhibeas. Ad hæc feceris opæpreciũ, ſi à Mercurio h illo inferorũ legato, uotis impetres, quò is omniũ aures q; antè de hoc libello qppiã audiuerũt, obliuiõis fonte aſpgat. Alioq; ſimile qddã tibi accidet, quod iuxta i fabulã illã Corinthiã Bellerophonti. Vt enim ille literas in ſuã pniciẽ tulit, ita tu librũ aduerſum te

ὑμ. μὰ γῆ τ' οὐχ ὁρῶ τὴν ἀπο-
λογίαν ἥτις ἂν δι πρόσωπός σοι
γένοιτο πρὸς τὰς καταγορεύο-
σας, καὶ μάλιστα ἐὰν σωφρο-
σύνη γένωνται
αὐτὸ ποιῶσιν, ἐπαινέντος μὲν
τὰ γεγραμμένα, καὶ τὴν ἐν αὐ-
τοῖς ἐλευθερίαν, αὐτὸν δὲ τὸν
συγγραφέα δηλοῦντα ὁρῶν-
τος, καὶ ἐπόντα ὑποτιθέντα τ
αὐχένα τῷ ζυγῷ. ὃν ἀπεικότα
γὰρ ἂν λίγοιεν, εἰ λίγοιεν ἢ τοὺς
ἄλλα τὰ γενναῖα αὐθρὸς εἶναι
τὸ βιβλίον, καὶ σὲ τὸν κολοιὸν
ἀλλοδαποῖς πτεροῖς ἀγάλλε-
σθαι· ἢ ἐπορ οὖν ὅτιν, ὅμοιά
σε τῷ Σαλαθῷ ποιεῖν, ὃς τὴ-
πρότατον κατὰ μοιχῶν τοῖς
Κροτωνιάταις νόμον θέσ, καὶ
θανμαζόμενος ἐπ' αὐτῷ, μι-
τὰ μικρὸν αὐτὸς ἑάλω μοιχὸς
ὢν τ ἀδελφῆ τὴν γυναῖκα. περὶ
τόδε τοίνυν καὶ σὲ τὸν Σά-
λαθον ἐκεῖνον φαίη τις ἂν. μᾶλ
λον δὲ πολὺ μιφρότερον ἐκεῖ
νον, ἑρωτι μὲν ἁλόν, ὡς ἐ-
φασκεν ἀπολογούμενον, ἐ-
κὼν δὲ μάλα σὺ γ' ἑκόντα τὸ

ipse scripsisti. Quod ad me attinet, qua defensiõis facie, saltẽ æqua aduersum accusatores uti posis, nõ uideo, præsertim si actionẽ suã nõnihil iocis & ridiculis cõdiant: nimirũ ut scripta tua, atq; item libertatem, quam præ se ferunt, laudẽt: te uerò scriptorem seruientem uideant, & sponte tua collũ iugo subdentem. Itaque non iniuria agerent, si libellum ipsum uel alteri, generosiori scilicet assererent, te uerò interim uelut graculũ alienis exultare plumis: uel si tuus esset, similem quidem tuam esse causam dicerent Salæthi illius iudicio, qui cum contra adulteros legem durissimam Crotoniatis tulisset, et per hoc multis admirationi esset, paulo pòst cum fratris sui uxore in adulterio fuit deprehensus. [k] Quare non inepte quispiam te Salæthũ illũ diceret, nisi quòd illius factũ non paulo est tolerabilius, qui quod fecit (ut fatebatur) amore captus fecit: et uolũtarius, nihil reluctans,

ἐς τὸ πῦρ ἀλλόμενον, καίτοι ἐλεύθερων αὐτὴ ἤδη Κροτωνιάτη, καὶ ἐνδιδόντων φυγεῖν, εἰ βούλοιτο. τὸ δὲ σὸν ὁ παρὰ μικρὸν ἀποπώτρεμεν, ἀκριβῶντι μὲν ἐμοὶ τοῖς λόγοις τῶν τοιούτων βίου ἀλιτηρίως ἔχειν, καὶ κατηγορῆντι, εἴ τις ἀς πλησίον τινὸς ἐμπεσὼν, καὶ καθάρξας ἑαυτὸν, ἀνέχοιτο μυρίας δυσχολίας πάσχων καὶ ποιῶν, ἐν τύραι δ' ὑφάτῳ, καὶ σχεδὸν ἤδη ὑπὲρ τοῦ δόμου, ὅτως ἀγχοῦ λαβόμενος ἐπαναμένῃ, καὶ μενεννεχὲς καὶ ἐμπομπεύοντι αὐτῷ. δοκῶ γάρ, φασὶν, ὅπως μόνος ἔναι ἀσκεῖς, τοσούτῳ καταγελαστότερος ἂν δόξειας ἔναι ἀντιφωνῶν τοῖς ἐμοῖς βίοις τῷ βιβλίῳ, καί τοι τί δεῖ κινδυνεύειν σὲ κατηγορίαν ζητεῖν, μετὰ τῶν θαυμασίων φαρμακίδων λέγοσαν, Μισῶ σοφὸν, ὃς τις οὐχ αὐτῷ σοφός: ἢ ἀπορούσοις ἢ οἱ καταγνῶσι

in ignem animo magno ultro silijt: tametsi Crotoniatæ lo minis miserebantur: & si liberet exulandi facultatem permitebant. At tuum negocium multis partibus est absurdius, quitæ quidē eiusmodi seruilē cōditionē accuratè etiã liberis editis es persecutus, & grauiter incusas si quis in diuitis alicuius famulitium incidat, séque ipse uelut uinculis astringi sustineat, interim nihil non molestũ cùm faciens, tum patiens: attamen ipse in extremo senectutis gradu, & certè longè ultra limen illud Homericum progressus, ingenerosum adeò & abiectum seruitutis genus elegisti, atq; ob id tantũ nõ seriò triũphas. Ergo qui tibi malèuolunt, quanto magis insignis ac conspicuus appares, tãto te aiũt magis omniũ risui obnoxiũ: uita nimirum tua tantum scriptis ipsis reclamante. Et quid attinet nouam accusandi rationẽ aduersum te quærere, post celebrem illam & admirandam Tragœdiam, quæ dicit:

1 Sapientem eum odi, qui sibi ipse non sapit?

Tametsi & alia multa quibus te adoriantur, accusatoribus

ηδὲ ἄλλων παραδειγμάτων
ὧδέ σοι, ἀλλ' οἱ μὲν τοῖς τραγι-
κοῖς ὑποκριταῖς ἐικάσουσιν,
οἱ ἐπὶ μὲν τὴ σκηνῆς, Ἀγαμέ-
μνων ἴσως καὶ αὐτῶν, ἢ Κρέ-
ων, ἢ αὐτὸς Ἡρακλῆς εἶσιν, ἐκ
τὸς δὲ πόλεως ἢ Ἀριστόδημος,
ἀποδιδόντες τὰ πρόσωπεῖα, γί-
γονται παίδιοι τραγῳδοῦν-
τες, ἐκπίπτοντες τὴ συνειτό-
μως, ἐνίοτε δὲ μαστιγούμενοί
τινες αὐτῶν, ὡς ἂν τῷ θεάτρῳ
δικῇ. ἄλλοι δὲ τὸ τὰ παιδίκια πε
ποιεῖναι σε φάσιν, ὃν Κλεο
πάτρᾳ τῇ πάνυ φασὶ γενέσθαι.
ἐκεῖνον γὰρ διδαχθέντα τίνας
μὲν ὀρχεῖσθαι πάνυ κοσμίως
καὶ ἐμμελῶς, καὶ ὡδὶ πολὺ βαυ
μάζεσθαι μένοντα ἐν τῷ σχή-
ματι, καὶ τὸ πρέπον φυλάτ-
τοντα, καὶ τοῖς ᾄδουσι καὶ αὐ-
λοῦσι συγκάμπτειν ὑμένων,
ἐπεὶ ἦλθεν ἐσχάτας, οἶμαι, ἃ
ἐμιγδάλου πορφυρεμένου, μα
κρὰ χαίρειν φράσαντα τοῖς αὐ
λοῖς καὶ ῥυθμοῖς καὶ ὀρχήμασι, συ-
ναρπάσαντα καταφώγειν,
ἀποῤῥίψαντα, μᾶλλον δὲ σω

torib. tuis ſuppetũt. Nẽpe alij ſimilẽ te faciẽt Tragicis actoribus. quorũ quiſq; in ſcena quidẽ eſt uel Agamẽnon, uel Creon, uel etiam Hercules ipſe: foris aũt depoſitis perſonis fiunt Polus aut Ariſtodemus, ſcilicet ad agendas fabulas mercede conductis: qui ut uiſum fuerit ſpectatoribus, iam eiiciuntur, iam exibilãtur, interim aliqui & flagris cæduntur. Porrò alij idẽ tibi contigiſſe dicent quod ſimiæ, quam magna illa & celebris Aegypti regina Cleopatra habuiſſe dicitur. Ea enim ſaltationũ genera probè edocta, cum aliquãdiu cõpoſitè modulatéque non ſine magna ſpectantium admiratione ſaltantis habitum exhibuiſſet, ac decorũ ſeruaſſet, iamq; Hymenæũ uoce ac cythara canentibus reſpondiſſet: poſtea quàm carycás nescio an nucem, procul iacẽtem cõſpexiſſet, perſona abiecta, imò præ feſtinatione diſcerpta, modulis & ſaltationibus longùm ualere iuſſit, nucem uerò correptam arro-

φίψαντα τὸ πρόσωπον, καὶ σὺ
γοῦν ω, φᾶσιν ἄν, οὐχ ὑπομείνῃς,
ἀλλὰ ποιητὴς τῶν καλλίστων,
καὶ νομοθέτης γεγόμενος, τὸ
παυτοῖ σὲ ἰσχάδ& παφαφα
ῥάσας, ὑπλίγχους ποιήσας ὤν,
καὶ ἀπ' ἄκρου χάλας φιλοσο-
φῶν, καὶ ἕτερα μηδὲν πάνυ ἐ-
νὶ φρονῶν, ἀλλα δ' λίγων, ὡς ἐο
πότως αὖ τινα ὧδε σὺ ἐπᾶν,
ὅτι ἃ λίγεις, καὶ ἐφ' οἷς ἐπαι-
νᾶδαι ἀξιοῖς, χάλια μὲν σου
τὰ λίπη ω, πεφρῶσθαι δ' αὐχμῶ-
σαν καταλέλοιπε. τοιγαροῦν
παρὰ πόλλα δὴ τὰς ἔτισας λί
πα, παροπτῶς μὲν θρασυνά-
μην& πρὸς τὰς ἀνδρώπων
χρείας, μετὰ μικρὸν δὲ μονονυ
χὶ κὸ κίνδυξιν ἐμπεσάμενος
τῶν ἀλογιστοτάτων. κ' ἐφικου
δράσεια τότε πατέπιν ἐφισῶ-
σά σοι δυδεκιμῶντι ἐφ' οἷς πα
τηγόρεις τῶν ἄλλων, κατεγε-
λᾶν, ὡς αὖ θὺς ἀδύα τῶν μέλ
λοντά σοι ἐς τὰ ἔμπαλιν μεταβο-

dere cœpit. Non aliter & tu nō historio quispiā, sed ipse pulcherrimarū rerum auctor, & uelut legumlator, ostēse alterius uitæ splendore quasi nuce quadā, te ipse simiā esse prodidisti, ut qui summis tantū labijs sis philosophus. quicq; nihil quidem ueritus inferorū portas, alia quidem mente occultes, alia uerò lingua depromas: ut non immeritò quis de te diceret, quæ scribas, quibusq; te uēdites, ea labra quidem tua rigasse, palatum autem interius aridum reliquisse. Quamobrē statim ante [n] pedes quoq; ul tricem pœnam sensisti, qui cum antè audacia procaci humanarum rerum necessitatibus insultaris, ipse tamen haud ita multo pòst libertatem uelut sub præconib. abiuraris. Atqui [o] apparet Adrasteam iam tum tibi à tergo assistentem, ea quibus tu partim te ipse uenditabas, partim alios incusabas, egregiè risisse: quippe quæ, dea cum sit, non ignorarit futurum ut & ipse mutata sententia in simile uitæ genus transires, [p] tum quod nō prius in tuū ipsius sinum inspueris, quàm

eos

λῶ, καὶ ὅτι οὐκ ἂν τὸν πάλαι πόλυ πλύσας πρότερον, ἐξίστασθαι κατηγορῶν τῶν δικαστῶν τινὰς τύχας τοιαύτας πράττειν ὑποπτεύοντων. εἰ γοῦν ἐπίδοι τό τις τῷ λόγῳ τὸν Αἰσχίνην, μετὰ τὴν κατὰ τοῦ Τιμάρχου κατηγορίαν, αὐτὸν ἁλῶναι, καὶ φωραθῆναι τὰ ὅμοια πάσχοντα, πόσον ἂν οἴει παρὰ τῶν ἐρώντων γενέσθαι τὸν γέλωτα, εἰ Τίμαρχον μὲν σύγγνωσιν ἔσχε τοῖς καθ' ὥραν ἡμαρτημένοις, αὐτὸς δὲ γέρων ἤδη, τοιαῦτα εἰς ἑαυτὸν παρανόμει; τὸ δ' ὅλον ἐκείνῳ τῷ φαρμακοπώλῃ ἔοικας, ὃς ἀποκομίζων βυχὸς φάρμακον, καὶ αὐτίκα παύσειν τοὺς πάσχοντας ὑποσχνούμενος, αὐτὸς μεταξὺ σπώμενος ὑπὸ βυχὸς ἐφάνετο. ταῦτα μὲν, καὶ τοιαῦτα πολλὰ ἕτερα εἴποι τις ἄν, οἷς οὐ κατηγορῶν ἐν ὕβρει ἀμφιλαφεῖ τῇ ὑποβύσῃ, καὶ μυρίας ἅς ἀφορμὰς παρεχομένῃ, ἐκὼ ἤδη σκοπῶ ὅπως τινὰ καὶ τράπω-

eos accusares, qui ob uarias fortunæ uicissitudines eiusmodi facere sustinent. Iam si quis uerbi gratia Aeschinem post grauem illam orationē qua Timarchum accusauit, fingat ipsum in idem incidisse scelus, ac per hoc in simile crimen uocatum: quantus quæso hinc spectantium risus fuerat futurus, quod Timarchū quidem eius peccati gratia, ad quod hominem ætas tulit, grauiter incessuit, ipse uerò iam senex eadem in sese commisit? Denique similis uideris illi pharmacopolæ, qui cum remedium contra tussim uenditaret, & qui eo uterentur, eos statim eo malo liberari polliceretur: miser tamen ipse eius morbi uehementia interim concuti cernebatur. Hæc atque id genus alia quispiam accusando tibi obijceret, præsertim in hac materia adeò copiosa, quæq; mille ansas aduersario præbeat. Cæterùm nunc apud me ipse cogito, quam

βάπωμαι πρὸς τὴν ἀπολογίαν, ἀρά μοι πράττομεν ἐθέλοντα μύσαντα, καὶ τὰ νῦν ὑπογράψαντα, καὶ ἀδικᾶν ὁμολογοῦντα, ἀδὴ τῶν ποινὴν ἐπανελὼν ἀπολογίαν καταφυγᾶν; λίγω ἢ τὴν τύχην καὶ μοῖραν καὶ ἀμαρμένην, καὶ παραπαίδαν συγγνώμην ἔχειν μοι τὸν ὑπολιμῶντας, ἀλόγιστος ὡς ἀληθῶς ἁμᾶς κύριοι, ἀλλ' ὑπό τινος κράτους καὶ μᾶλλον δὴ μιᾶς τῶν προφερομένων ἀγομένους, ἢ χ ἑκόντος, ἀλλ' αὐάγκαις πανταπάσιν οὖσι, ἃ αὖ λίγω ἰσχύν, ἣ ποιοῦμεν, ἢ τοῦτο μὴ κεκτῆσθαι ἰδιωτικὸν, καὶ ἐπ' αὖ σύ μοι, ὦ φιλότης, αὐάγκης τοιαύτην ἀπολογίαν προϊσχόμενον, καὶ συνύγορον τὸν ὁμῦρον παραλαμβάνοντα. καὶ τὰ ἑκάνα ὑπορραψῳδοῦντα, Μοῖραν δ' ὅ τινά φημι πεφυγμένον ἀνδρώπων οὐναι· καὶ τὸ, Γεινομένῳ ἐπίνυσον λίνω, ὅτί μιν τίκτει

uiam expurgandi mei quę te inuenire queã. q Numego optimum fuerit, ut me a malum hoc mea uoluntate coactum confitear, dorsum uerberaturo aduertã, improbitatem non negem, sed ad communem illam excusandi rationem confugiã, nimirũ fortunæ fatiq; ineuitabilem necessitatem meo facto prætexens? Atq; interim ab obiurgantibus ueniã deprecer, ob id spero nostræ causæ æquioribus, quòd non ignorẽt quàm nihil sit in nostra ipsorum manu, quodq; potentioris alicuius numinis, Fortunæ scilicet aut Fati arbitrio, uel contra nostram uoluntatem impellimur, adeò ut crimen nullum in nos hæreat, quantũis aliquid uel dicamus uel faciamus. Aut hæc uia nimis

est uulgaris, ut ne tu quidem (quãquã amicissimus) huiusmodi excusationis obtentu me sinas elabi, etiamsi patronum habeam Homerum, eiusq; carmina hæc decantem:

Fatorum nexus fugisse, haud dixero quenquam.

Tum illud:

Filum Parca dedit nascenti matris ab aluo.

Itaque

μήτηρ. εἰ δὴ τοῦτον ἀφεὶς τὸν λόγον, ὡς ὑ πάνυ ἀξιόπιστον, ἐκεῖνο λέγοιμι, μήτε ὑπὸ χρημάτων, μήτε ὑπ' ἄλλης τινὸς ἐλπίδος τοιαύτης ἀναιδὴς, ἵνα πορίσωμαι τὴν παροῦσαν σωφροσύνην, ἀλλὰ τὴν σύνεσιν, καὶ αὖ δείαν, καὶ μεγαλόνοιαν τ' ἀνδρὸς θαυμάσας, ἐθελῆσαι κοινωνῆσαι πράξεων τῷ τοιούτῳ, δίκαιόν μοι πρὸς τῇ ὠδιφορομένῃ κατηγορίᾳ κολακείας αἰτίαν προσλαβὼν, κἄτα δυσίσκωμμα ἕλκω, φασὶν, ἐπιρρώμων τ' ἥλου. καὶ μήν γε τὸν σμικρότερον, ὅσῳ κολακεία τῶν ἄλλων ἀπάντων κακῶν τὸ ἀνελεύθερον πίστατον εἶναι, καὶ ταύτῃ χείριστον νενόμισται. τί ἂν ἄλλο, εἰ μήτε ταῦτα, μήτε ἐκεῖνα λέγειν λοιπὸν ὄφειν, ἃ ὁμολογῶμεν ἡμῖν ὑγιῆ εἶναι πᾶν ἴσχειν; μία μοι ἴσως ἐκείνη ἄγκυρα ἔτι ἀβρεχὴς, ὀλίγιστον τὸ γῆρας, καὶ τῶν νόσων, καὶ μετὰ τούτων ἴλιγγος πενίαν, πάντα ποιεῖν

Itaq; si hac ratione tanquam parũ proba neq; fide digna posthabita, illud dicerem, neque pecuniæ causa, neque spe aliqua alia ineſcatũ me, præſentem ſeruitutem ferre, sed[r] ipſius principis prudentiam, fortitudinem & magnanimitatem admiratum, rebus eius intereſſe uoluiſſe: hîc uereor ne ad prioris criminis inuidiam, adulationis quoq; nota accedat, uidearque, quod aiunt, clauum clauo pellere, & crimẽ minus maiori uelle obſcurare, quatenus adulatio malorum omnium[s] maximè eſt ſeruile, & ob hoc peſſimum cenſetur. Quid ergo, ſi neq; hæc neq; illa uidentur dicenda, nobis reſtat, niſi ut ingenuè fateamur, nihil nobis eſſe ſinceruum ac ſanum, quo deinceps uitium noſtrum palliemus? Vna[t] forſan anchora ad hoc nobis ſupereſt, quam in aquam nondum demiſimus, uidelicet ſenectutem noſtram ac morbum in miſerationem uocare, paritérque paupertatem cauſari, quæ ut euitari queat, hominem nihil

τὰ ποιῆν ἡδὺ πάσχειν ἀναπείθουσαν, ὡς ἐκφύγοι τις αὐτό. ἢ ἐν τῷ τοιούτῳ ἐκ ἄκαιρον ἐσοῦς ἡδὺ τίθη τ Εὐριπίδη Μήδειαν ἐκκαλέσαι, παρεληλυθὸς ἐκεῖνα ἐπ' ἐμοὶ ἐπένα τὰ ἐμβάσια, μικρὸν αὐτὰ παροξύνασα· Καὶ μανθάνω μὲν εἶα δρᾷν μέλλω κακά, Πρόσισι δὲ βραδύνειν τῶν ἐμῶν βουλευμάτων. τὸ μὲν γὰ τὸ Θεόγνιδ ἔχειν ἐγὼ μὲν λέγω, τίς ἐκ οἶδεν, ἐκ ἀπαξιῶντας ἡδὺ ἐς βαθυκύτια πόντου σφᾶς αὐτὸς ῥίπτειν, ἢ κατὰ κρημνῶν γε ἐμβάτους, ἢ μέλλει τις ἄτως ἀποδράσιν δὲ τῶν πρέπειν· τοῦτα μὲν ἄνω ἀπεῖ, ἅ τις ἂν ὡς ἐν τοιούτῳ ἀπολογήσασθαι ἔχοι, ἃ πάνυ εὐπρόσωπον ἔκαστον αὐτῶν, σὺ δέ μοι δάρρει, ὦ ἑταῖρε, ὡς ὀλίγοι τούτων ἐμοὶ χρησόμενοι. μὰ γὰρ τοσαῦτ' ἔστι λιμὸς καταλάβοι τὸ Ἄργος, ὡς τῶν κοίλων Ἀραβίων σπάργανα ἀδὲ χαρεῖν, οὐδ' ὑμᾶς οὕτω πῦ ἔστιν εὐλόγου ἀπολογίας, ὡς

non tum facere tum pati persuadet. Quo loco non intempestiuum fuerit, Medeā illam quae est apud Euripidem, in auxilium aduocare, quae huc progressa, Iambica illa nō nihil huc detorta, pro me tibi occinat: Haud nescio quàm sint mala haec quae nūc paro, Sed mentis imperio reclamat pauperies. Nam illud [u] Theognidis quis ignorat, tametsi nullus citem: Non uitio dari, si quis se ipse uel in profundum mare demergat, uel è rupe præcipitet, modò paupertatis [x] onus hoc pacto excutiat? Haec ferè sunt quae quis in eiusmodi causa pro se dicere posset, etiamsi nihil eorum admodū decorum gerat personam. [y] Tu uerò ô amice, quantum ad me attinet, bono animo es, quādoquidem in mea defensione id genus auxilijs nullis sum usurus. Neq; enim spero, tanta fames unquam urgere poterit Argiuos, ut de caua Arabia serēda cogitēt: neq; ipsi nos iusta adeò excusatiōe destituemur unq̄, ut si quando

ὅτ' ἀπορίας τὰ τοιαῦτα πρᾶ-
γματα πρὸς τῶν κατηγορίαν
ζητεῖν. ἀλλά μοι ἐκεῖνο ἐννόη-
σον, ὡς πάμπολυ τὰ τοιαῦτα
διαφέρει, εἰ εἰκαίαν τινὸς οὐσι-
ώτ᾽ ὑπομιμδόν παραλαβόντα, ὅτι
λοῦν καὶ ἀσύχιδας, ὅσα μοι
φυσὶ τὸ βιβλίον, ἅ Λυμοσίων
πράττοντά τι τῶν κοινῶν, καὶ
ἐς δώκαμιν πολιτευόμενον,
ἐπὶ τούτῳ παρὰ βασιλίως μι-
δοφορεῖν. διελδὼν λέ, καὶ ἐ-
λίᾳ καταδὲς ἐκάτερον, σκέ
πα· δυρήσεις γὰρ τὸ τῶν Μου
σικῶν λέ τοῦτο, λίς λιὰ πα-
σῶν τὸ γράμμα, καὶ τοσοῦτον
ἐκκίνητας ἀλλήλοις τὸς βίους, ὅ-
σον μόλιβδ@ ἀργύρῳ, χαλκὸς
χρυσῷ, καὶ ἀνεμώνη ῥόδον, ἢ
ἀνθρώπῳ πίθηκ@· μιδὲς μὴν
γὰρ λὸ πρᾶξαι πρᾶγματα, ἢ τὸ
τὸν ἄλλῳ τάττεσδαι, τὸ ἧ πρᾶ
γμα παμπόλλων ἔχει τῶν λια
φωνίαν. ἐκεῖ μὲν γὰ λελέα σα
φὲς, ἢ ὁ πολὺ τ@ ἀργυρωνέτων
καὶ ἐκορίβων διαφέρουσιν
οἱ ὠδὶ

si quodo accuſemur, eiuſmodi latebras quærere cogamur, quin illud mihi cõſidera, quod magno hæc inter ſeſe diſcrimine diſtent, uidelicet in prædiuitis alicuius familiã ad ſcriptũ, ſeruire ſeruitutẽ, eaq; omnia perferre, quæ libellus ille meus recenſet: et publicè rem populi tractantem, ac pro uiribus remp. adminiſtrantem, hoc nomine ab Imperatore ſalarium accipere. Age contemplare hæc, et utrunq; per ſe ac ſeorſim perpende: reperies certè res ipſas, iuxta illud Muſicorum prouerbiũ, A lis dià pasõn, hoc eſt lõgiſſimo interuallo inter ſe diſſidere: tũ duas has uitæ rationes tantum inter ſe conuenire, quantum eſt affinitatis plumbo cum argẽto, æri cum auro, anemonæ cũ roſa, homini cum ſimia. Siquidem ut illic, ita & hic merces accipitur: & accidit utrobique, ut alteri ſit parendum. Cæterùm in ipſa negocij ratione ingens eſt diſſonantia: quandoquidem illic ſeruitus eſt manifeſta, & qui illorum conditionem accipiunt emptitijs

εἰ ὧδε τῷ τοιούτῳ προσιόντος. εἰ δὲ τὰ κοινὰ διὰ χειρὸς ἔχον τος, καὶ πόλεσι, καὶ ἔθνεσιν ὅλοις σφᾶς αὐτοὺς χρησίμους παρέχοντος, οὐκ ἂν ἀπότως ἐκ μόνου τοῦ μισθοῦ διαβάλοιντο, καὶ ἐς ὀμειότητα καὶ κακουργίαν τῆς κατηγορίας καθίσταιντο, ἐπεὶ οὐκ ἂν φθάνοι τις ἁπάσας ἀναιρῶν τὰς τοιαύτας προσασίας. καὶ οὕτι οἱ τοιοῦτοι ἔθνη ὅλα ἐπιτροπεύοντος, οὐθ' αἱ τὰς πόλεις ἀρμόττοντος, οὐδ' οἱ τὰς φάλαγγας ἢ στρατόπεδα ὅλα ἐγχειριζόμενοι, ὀρθῶς ποιήσουσιν, ἐπεὶ καὶ μισθὸς αὐτῶν τῷ ἔργῳ πρόσειδιν. ἀλλ' οὐκ ἀφ' ἑνὸς, οἶμαι, καὶ αὐστρίσειν τὰ πάντα, οὐδ' ἰσοτιμίαν τῶν μισθοφορούντων καθιστάναι. τὸ δ' ὅλον, οὐ τοὺς μισθαρνοῦντας ἅπαντας ἐγὼ φαύλῳ βίῳ σωθῆναι ἔφασκον, ἀλλὰ τοὺς ἐπὶ ταῖς οἰκίαις ἐπὶ προφάσει παιδεύσεως δουλεύοντας ὠκτειρον. τινὰ δὲ, ὦ ἑταῖρε,

emptitijs illis & manuarijs seruis non admodum præstant. At qui rempublicam tractant, & in usum ciuitatis nationum que totarum strenuam operam collocant, nullo iure, ob solam mercedem in calumniam uocari poterunt, inq; crimen cũ illis cõmune trahi. B Alioqui fieri non poterit, quin hac ratione & præfecturæ omnes exauctorentur, ut neque tot ac tantarum gentium præsides, neque ciuitatum rectores, neque ordinum militarium ductores, imò nec ipsi totius exercitus imperatores rectè facere uideantur, quandò horum omnium laboribus proposita sunt præmia. C Cæterum unius mercedis nomine non oportet opinor uel bona omnia euertere, uel mercedem accipientibus, æqualem conditionis gradum tribuere. Denique mercenarios miseræ uitæ obnoxios illic dicebam, non omnes, sed qui doctrinæ prætextu in diuitũ famulitio seruiunt, eos tanquam ærumno

sos

ὦ ἑταῖρε, τὸ ἡμέτερον πρᾶγμα παντάπασιν ἐπισφαλές ἐστιν. ἔχει τὰ μὲν οἰκεῖα ἴσως ἡμῖν, δημοσίᾳ δὲ τῆς μεγίστης ἀρχῆς κοινωνοῦμεν, καὶ τὸ μετ' ἐκείνων συναπατώμεθα. ἐγὼ γοῦν, εἰ σκέψαιο, δέξαιμ' ἂν σοι οὐ τὸ σμικρότατον τῆς Αἰγυπτίας ταύτης ἀρχῆς ἐγχειρίσαι, τοὺς δίκας ἀνδάνειν, καὶ τάξιν αὐτοῖς τῷ προσήκουσαν ἐπιτιθέναι, καὶ τῶν πραττομένων καὶ λεγομένων ἁπάντων ὑπομνήματα γράφεσθαι, καὶ τὰς ῥητορείας τῶν δικαιολογούντων ῥυθμίζειν. καὶ τὰς τοῦ ἀρχοντος γνώσεις, πρὸς τὸ σαφέστατον ἅμα καὶ ἀπερίστατον, σὺν τίσιν τῇ μετίσῃ διακρυλάττειν, καὶ παραδιδόναι δημοσίᾳ πρὸς τὸν αὖθις χρόνον ἀποπεπαυμένος. καὶ ὁ μισθὸς οὐκ ἰδιωτικὸς, ἀλλὰ παρὰ τοῦ βασιλέως, ὑ σμικρὸς ὢν ἔστ, ἀλλὰ πολυτάλαντος, καὶ τὰ μετὰ ταῦτα ὧν ὁ φαῦλος ἐλπίσ-

sos miserabar. At noſtrum ne gocium, ô amice, modis omnibus eſt diuerſum. Quanquam enim quæ ad domeſticam uitam pertinent, nobis cum illis ſunt communia, publicè tamen ſummi imperij participes ſumus, eiúſq; adminiſtrandi prouinciam cũ rege partimur. Ipſe ego, ſi diligẽter expendas, Aegyptiaci regni portionem non minimam ſub manibus habeo, dũ nunc pœnas ſtatuo, nunc iuſta tributa impero, nunc dictorum factorúmque omnium rationaria conſcribo, nunc litigantium acta certa lege perpendo. Ad hæc principis ipſius decreta ad certiſſima ſimul et rectiſſima quæque ſumma fide perduco, eadémque diligenter adſeruata ſubditis trado, reipublicæ cura in omne æuum conſeruanda. Deinde proponitur merces non uulgaris, ſed à principe: nec ea exigua, ſed talentis numerata.

Poſt hæc, modò recta uia res procedat, ſupeſt ſpes, nec; hæc contem-

δὲν, ἢ τὰ ἀκόντια γίγνεσθε, ἀλλ' cõtẽnẽda uidelicet, ut prouin
ἴθυος ὑπὸ βαπλῶσι, ἢ τινας ἄλ ciæ alicui quasi iam emeritus
λας πράξεις βασιλικὰς. ἰδί- præficiaris, aut regiũ aliquod
λω γὰρ ἐν πορίτῃ χρυσάμε negocium tibi demãdetur. D
νος τῇ παῤῥησίᾳ, ἡδὲ ἐμέσοι Iam uerò gestit animꝰ in hac
χωρήσας τῷ ὑπὲρ φορμένῳ ἐγ loquendi libertate paulo ma
κλήματι, καὶ ὑπερβολὴν ἀσ gis progredi: & crimẽ ab ac
πολογήσασθαι. τὴν δὲ φημὶ σοι cusatoribus supra modum ex
μικρὸν μικρὸν ἀμιδὶ πειῶν, aggeratum, itidem copio-
ἀλλ' οὐ τὸς τὰ μέγιστα πράτ sius refellere. Equidem aper
τοντας ἐπαυε, ὅπως μὴ βασι tè pronuncio, neminem quic
λεὺς αὐτὸς ἀμισθὸς ᾖ. ὁ φό quam facere gratis, ne si uel
ρος λέγω, δὲ λαμβὰς, ἐπόσοι maximarum rerum admini
παρὰ τῶν ἀρχομένων ὑπίτεσι stratores obieceris: quando
φοιτῶσιν. ἀλλ' ἐγὶ βασιλῆ μι nec ipse princeps mercedis
σθὸς μέγιστος, ἐπαυσι, ἡδὲ ἡ πα est expers. Non hic dico tri
ρὰ πᾶσιν εὐκλεια, ἡδὲ τὸ ὠφὶ buta, nec uectigalia, quæ
τῶς εὐδρηνίας προσκωῦ per singulos annos à subdi-
σθαι. ἐκόνδε δὲ ἡδὲ νικᾶ ἡδὲ τι tis penduntur: uerum prin
μὴν, ὁπόσα παρὰ τῶν ἀρχο cipi maxima fuerit merces,
μένων ἔχοσι, μισθοὶ ἡδὲ ταῦτά si à laudatis laudetur, si no-
εἰσιν ὑπὲρ τῶν φροντίδων ἡδὲ men eius ab omnibus cele-
πονοίας, ὧν ἐπφρόντα, πρὸ bretur, si beneficiorũ nomi-
σκοπέντδε ἀεὶ τὰ κοινὰ, ἡδὲ ne numinis uice adoretur.
βελτίω ποιῆντδε. ὡς δὴ μικρὰ Porrò imagines, templa &
μεγάλοις ἐπάξαν ὧν ὠφέλης, aræ, & quæcunque eius ge
ἀῤῥάμεν ἀπὸ τῆς τοῦ σω neris à subditis suis habent,

mercedis loco sunt & ipsa, nimirum pro curis, proq; solici-
utdine qua cõmune ciuium bonũ procurãt, cũctaq; in melius
prouehunt. Et, ut magnis parua componã, si initiò iam inde

ab ipsius

ab ipsius uelut acerui cacumine sumpto, per singula quibus compositus assurgit descendas, uidebis sanè nos nō nisi magnitudine et paruitate à summis differre: cæterà mercenarij simul omnes sumus. Itaque si hanc tulissem legem, neminem quicquam facere debere, non iniuriā iniquitatis reus essem. Sin hoc in nullo libelli nostri angulo ame est dictum, & bonum uirum operi alicui intentum esse decet: quī posset operam suam collocare quis rectius, quàm ut ad optima quæque promoueat amicos, ac in medio omnium luceſq; de se det periculum, quanta fide, quaue diligentia, qua nostremò animi beneuolentia negocia commissa queat expedire? ne uidelicet locū habeat illud Homericum, Telluris inutile pōdus. Atqui meos obiurgatores

κῆ πορυφῆς, ἐφ' ἕκαστον τέτων, ἀφ' ὧν σύγκειται παραβάντι, ὄψει ὅτι μικθὲν ἡμῖν σμικρότητος διαλλάττομεν τ' ἀκροτάτου· τάλλα, μικδοφόρει ὁμοίως ἅπαντες. ἀ μὴ ὄν τιν ἰτιδιάκειν τ' νόμον, μηδένα μηδὲν πράττειν, ἵνοχ& ὦ ἀνότως ἐκδόσιμ τῇ παρανομίᾳ· ἀ ὄν τος μὴ ἀδαμᾶ τὸ βιβλίν λίκιτο τάδί μοι, χρὴ δι τὸν ἀγαθὸν αὖτο δρᾶ ἐνόργον εἶναι, τί δ' ἄλλο ἐς λῖον αὐτῷ χρῶτο, ἢ φίλοις συμπονῶν πρὸς τὰ βέλτιστα, κἄμ τῷ μέσῳ πάθρισι πᾶσ ρον αὐτᾶ διδὸς, ὅπως ἔχει κάλ φιως ἡμῖν σπεδῦς ἡμῖν δυνάμεως πρὸς τὰ ἐγκειρεισμένα, ὡς μὲ τὸ ὁμοιμερὲς ἐκαίνο, ἔστ' ἐν ἀρχῆς ἔχθος ἄν· πρὸ δι τ' ἅλλων μεμνῆσθαι χρὴ τὸς ἰδίτι μῶντας, ὅτι ὁ σοφῷ ὄντι μοι, ἀ λύτις ἡμῖν ἄλλος ἐφ' ἁπ συφὸς, ἰδιτιμήσουσιν, ἀλλὰ τῷ ἐκ τοῦ πολλοῦ λόμεν λόγους φεῖν ἀσκήσαντι, ἡμῖν τὰ μέ ρεα ἐπαινεμένῳ ἐπ' αὐτοῖς, meminisse oportet, quòd cū me reprehendūt, haudquaquā sibi res est cū sapiēte quopiā (si modò est aliquis hoc dignus nomine) sed eo qui sit unus è media plebe, ex literarū exercitatiōe mediocrem

περὶ δὲ τῶν ἄκρων ἐπάνω τ' περφυΐαν ἀρετῶν ὁ πάνυ γε γυμνασμένος. καὶ μὰ Δί' ὃ δ' ἐμοὶ τότω αὐτάδικόν μοι ἄξιον, ὅτι μηδ' ἄλλῳ ἐγωγ' ὧν ἐντετύχηκα, πλὴν τ' σοφῶ ὑπόσχεσιν ἀποπληρῶντι. σῦ μέν τοι καὶ θαυμάσομ' ἂν ἐμοὶ τιμῶντός μ τῶν νυνὶ βίῳ, εἰς ἐπιτιμώμενος, ὃν πρὸ πολλοῦ ἤδεις ἐμὲ ῥητορεύ κῆ δημοσίᾳ μεγίστας μισθοφορᾶς ἐνεγκάμενον, ἐπὶ τι κατὰ δίαν τ' ἐσπορίαν Ωκεανοῦ, καὶ τῶν κιλτικῶν ἅμα ἐπάνω, ἐνέτυχόν μοι, τοῖς μεγαλομέδοις τῶν σοφιστῶν ἐναριθμῶν μένοις. ταῦτά σοι, ὦ ἑταῖρε, καίτοι ἐν μυρίαις ἄλλαις ἀσχολίαις ὢν, ὅμως ἀπελογησάμην, ὅτι ἐν παρόντι θαμβῶ τῶν λοιπῶν παρὰ σοῦ κ' πλήρη μοι ἐνεχθῆναι. ἐπεὶ πρός γε τὸς ἄλλους, κἂν σωάμα ποιῶσθ' καὶ πηγορῶσιν, ἐκανὸν ἂν εἴη μοι τὸ φρονεῖς Ἱππόκλειδη.

mediocrẽ nominis celebritatem nactus: attamen qui ad ſupremam illam uirtutem, quò non niſi ſummatibus datur aditus, non admodum ſit inſtitutus. Quanquamne hoc quidem nomine grauius dolere debeo per Iouem, cum in nullum unquam inciderim, qui omnes ſapientiæ quam profitebatur, numeros expleret. Te uerò, quòd hanc uiuendi rationem nobis uitio uertis, nõ poſſum nõ mirari, qui iam olim eidem crimini obnoxium non obiurgaris, cum non ſine ingenti mercede dicendi facultatem publicè agendis cauſis locarem. Quo tẽpore tu peragrata ſimul Gallia, ad occidẽtalis Oceani ſpectaculũ profectus, forte fortuna in nos incidiſti, cum inter quæſtuoſos Rhetores & nobis erat locus. Hæc ſunt, mi amice, quæ obijciẽt tibi, quaquà mille negocijs diſtrictus, utcunq; reſpondi: E nimirũ ut uideas q̃ non in poſtremis habeam, ſi tuo ſuffragio candido plenoq; noſtra cauſa probetur. Nam quod ad alios pertinet, etiamſi ſimul omnes accuſent, mihi tamẽ ſuffecerit illud: Haud curat F Hippoclides.

GIL-

GILBERTI COGNATI ANnotationes.

a Iamdudum.) Exordium à præoccupatione & simulatione admirationis. b Quod aiunt.) Ab ostraciſmi, quo florentes hominum fortunæ ſubitò uertuntur, ratione, manaſſe uidetur adagium: ὀστράκου τροπή, teſtulę conuerſio, quo etiã uſus eſt Eunapius Sardian⁹, in Chronographia in hæc uerba ſcribens: ὥσπερ ὀστράκου μεταπεσόντος ἐπὶ τὸ βελτίον ἐχώρησε γραμμάτιον: hoc eſt, Romanis fœlicius præter ſpem res cecidit, tanquam in diuerſum prolapſa teſtula. c Pedem in Charontis.) Amplificatio ab ætate: extremæ enim decrepitæq; ſenectæ, non procul abeſſe ab Aeaco, & alterum pedem in Charontis cymba habere, dicuntur hic. In Votis uerò, in nani: in Sectis, in tumulo: quoniam breui mittendi ſunt ad inferos. d Quod prouerbio.) A' fine. e Eloquentiæ præſidi.) Mercurius eloquentiæ diſciplinarumq; parens eſt. Hinc Mercurij typus & catena, adagiales ſpecies, pro inſigniter eloquentibus, & omnibus doctrinæ numeris abſolutis. f Nunc igitur tu.) Accuſatio ſub perſona Sabini. g Super omnia.) A' collatione ſuperioris orationis & præſentis uitæ. h Mercurio illo.) Mercurius ſuperis & inferis ex æquo communis: deniq; Deorum interpres & legatus. i Fabulam.) De Bellerophonteis literis, quam commemorant Græci fabulam, reperies apud Eraſmum noſtrum Chiliadis ſecundæ centuria ſexta, adagio 82. Lucianus huius mentionem facit aduerſus indoctum, qui emptione librorum doctrinæ famam aucupabatur. Et, De non temerè credenda calumnia. k Quare non ineptè.) Amplificatio à perſona Salethi. l Sapientem eum odi.) Vſurpat Cicero in epiſtola quadam ad Trebatium, oſtendens ex Tragœdia Medeæ eum uerſum ſumptum: Qui ſibijpſe ſapiens prodeſſe nequit, nequaquam ſapit. Ennius eò reſpexit his uerbis:

Qui ſibijpſi non ſapiunt, alteri monſtrant uiam:
Quibus diuitias pollicentur, ab his dragmas ipſi petũt.

Extat apud Ciceronem, lib. 1. de Diuin. m Nempe.) A' collatione tragicorum hiſtrionum. n Ante pedes.) A' conſilio & euentu. o Atqui apparet.) Nemeſim deam finxe-

A runt

runt ueteres, quæ animaduerteret in eos, qui superbè, insolenter, arroganter, tyrannicè, sceleratè, perfidè, aut protefuè uita uersarentur. De ea multa Cælius Rhod. lib. 11. cap. 19. Plinius libro undecimo, cap. 45, & alijs in locis. Erasmus in Prouerbio Adrastia Nemesis, siue Rhamnusia Nemesis. Sed optimè Budæus lib. 1. De contemptu rerum fortuitarum. p Tum quod non.) Ab exemplo καθ' ὑπόθεσιν. q Num ergo.) Responsio per occupationem. r Sed ipsius principis.) A persona & qualitate principis. s Maximè est seruile.) Ab æstate & inopia rerum. t Vna fortasis ancora.) id est, Illud mihi adhuc supereſt quò possim confugere. Metaphora est, qua utimur quoties ad extrema præsidia confugitur. Ea Lucianus rursus usus est in Drapetis, id est fugitiuis, & in Ioue Tragœdo. Euripides in Helena: ἄγκυρ' ἐμὴ μία τὰς τ' ἐλπίδος ἔχει μόνη. id est: Mihi ab unica fortuna pendet ancora: hoc est, Vna duntaxat spes mihi supereſt. u Theognidis quis ignorat.) Theognidis poetæ Græci sæpè meminit in Legibus Plato. Ex hoc opinor Theognidis uersu promanauit etiam illa Plauti in Trinummo, nimis quàm detestanda sententia: De mendico malè meretur, qui ei dat quod edat aut bibat. nam & illud quod dat, perdit, & illi producit uitam ad miseriã. x Paupertatis onus.) Terentianus Phor. Nunquam æquè, inquit, ac modò paupertas mihi onus uisum & miserũ & graue. y Tu uerò ô amice.) Reiectio, qua ad uerã & propriã defensionẽ facti transit. z Quin illud mihi.) Argumentũ à diuisione & diuersitate conditionũ. A Δίς δια πασῶν.) Vsus est cõtra eum qui dixerat, Prometheus es in uerbis. Rursus De Conscrib. hist. Vide Erasmi Chiliad. B Alioqui fieri.) Amplificatio à consequentibus. C Cæterùm unius.) Interpretatio dicti, & quomodo mercedem accipiat. D Iam uerò gestit.) Locus cõmunis: Neminem quicquã gratis facere, & tamen bonũ uirũ operi alicui intentũ esse debere. E Nimirũ ut uideas.) Nõ paruo æstimabo, si tuo cãdido plenoq; suffragio nostra causa probetur. Alludit ad calculorũ morẽ, cuius meminit Ouidius Metamorph. lib. 15. Antiquitùs enim missis in urnam calculis, ita ferebãtur à iudicibus sententiæ, ut albis absoluerẽt, nigris damnarent. Vide Arist. in Problematis. F Hoc curat Hippoclides.) Adagiũ est, quo significat se non magnopere laborare, aliorumq; negligere sententiã. Natũ est ex Hip-

ex Hippoclidis Tisandri filij historia, quam Herodotus in Eratone, & Erasmus noster in Adagiorum uolumine perelegan-ter & doctè referunt. Idem eo iterum usus est in Hercule.

TYPANNOKTONOΣ. TYRANNICIDA.

Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

Quod ad argumentū declamatiōis attinet, infrà ab ipso auctore ponitur. Cęterùm genꝰ oratiōis iudiciale est, status quæstionis. De eo enim potissimùm quæritur, dignúsne sit præmio Tyrānicidæ, qui filiū tyranni occidit, an nō. Incidit tamē legalis quoq; nā & de eo qui tyrānicida uocādus sit, & de legis sententia disputatur. Exordiū attentione & docilitate cōparanda fermè consumitur, dum & summā petitiōnis & rei magnitudinem pariter ac nouitatē exponit: nisi quòd interim & benevolentiā sibi ex merito facti, & aduersario ex suspicione inuidiam parat. Narratione grauitatem atq; sæuitiam tyrannidis primùm persequitur, eiusq; omnē cauſſam in filiū tyranni transfert, ut uideatur uidelicet certo cōsilio filiū ante patrē aggressus esse: deinde & modū peractæ cædis & consiliū suū exponit. Hinc propositio siue petitio sequitur: post quā confirmatio, in qua principiò petitionē suā cōmendat amplificatione euētus, & bonorū quæ ex hoc facto secuta sint, cū aduersarij obiectione cōparata. Deinde uerbis legis opponit definitionē tyrannicidæ, à genere comprobatā, puta quòd non solùm is qui sua manu & gladio tyrānū occidit, hoc nomine dicendus sit: sed etiā qui per aliū, & quocūq; modo illū tollit. Postea etiā à fine legis argumentatur contra scriptū. Vltimo locū quem Rhetores à summo ad imū uocant, siue etiā cōmunem, tractat: in quo cōsilium siue uoluntas, conatus, actio, eaq; per comparationem aut effictionem amplificata. Postremò & euentus considerantur. Peroratio autem locis pathetícis constat. nam ipse quidē pro se affectus mouet, à modo & instrumento actionis: à tyranni aūt persona, hypotyposi quadam seu descriptione dictorum ac factorum illius. Ad finem propositionem repetit, & sui beneficij ucluti memoriam quandam in auribus auditorum relinquit.

Ανῆλθέ τις ἐς τὴν ἀκρόπολιν, ὡς ἀποκτενῶν τὸν τύραννον· καὶ αὐτὸν μὲν οὐ κατέλαβε, τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ ἀποκτείνας, καταλιπὼν ἐν ξίφος ἐν τῷ σώματι· ἐλθὼν δὲ ὁ τύραννος, καὶ τὸν υἱὸν ἰδὼν νεκρὸν, τῷ αὐτῷ ξίφει ἑαυτὸν ἀπέκτεινεν. αὐτὸς δὲ ἀνελθὼν, καὶ τὸν τοῦ τυράννου υἱὸν ἀνελὼν, γέγραε, ὡς τύραννοκτόνος.

ΔΥο τυράννους ἀποκτάνας, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μιᾶς ὑμέρας, τὸν μὲν ἤδη παρηβηκότα, τὸν δὲ ἀκμάζοντα, καὶ πρὸς διαδοχὴν τῶν ἀδικημάτων ἑτοιμότερον, ἄκων μίαν ἔμοιγε ἐπ' ἀμφοτέροις αὐτόσε λαβεῖν. μόνον τῶν πώποτε τυραννοκτόνων πλατεῖ μιᾷ δύο πονηροὺς ἀποσπάσαντα, καὶ φονεύσαντα, τὸν μὲν πατέρα τῷ ξίφει, τὸν πατέρα δὲ τῇ πρὸς τὸν υἱὸν φιλοστοργίᾳ. ὁ μὲν γὰρ τύραννος, αὐτὸν ὧν ἐποίησεν, ἀκολούθως ὑμῖν δίκαιος τιμωρίαν, ἣν μὲν τὸν υἱὸν ἐπιλαβὼν προσανηρημένον παρὰ τῶν τελευτῶν, τελευταῖον δὲ λιπαρασμένον, τὸ παραδεξόταλον αὐτὸς αὑτῷ γενέσθαι τυραννοκτόνον.

QVum duos eodem die tyrannos occiderim Iudices, alterum quidē ætate iam affecta, alterū æuo florentem, & ad scelerum successionem capessendam paratum: unicum tamen pro ambobus præmium petitum uenio, qui quidem unus omnium quotquot unquam tyrannicidæ fuerunt, unico uulnere duos maleficos fuerim amolitus, neciq; dederim, filium uidelicet ense, patrem indulgenti charitate, qua filium adamabat. Itaq; tyrannus pro his quæ commisit, abundē magnas pœnas nobis dependit: quippe qui & uiuus aspexerit filium primo morte sublatum, & quod est omnium maximē notum, compulsus sit denique ipse sui tyrannicida fieri.

At filius

πρόνῳ· ὁ παῖς δὲ ὁ ἐκείνου τέθνηκε μὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὑπηρέτησε δέ μοι καὶ ἀποδανεῖν πρὸς ἄλλον φόνον· ζῶντι μὲν συνεκδικῶν τῷ πατρὶ, μετὰ θάνατον δὲ πατροκτονήσας, ὡς ἐλύσατο. τίνι δ' ἂν τυραννίδα ὁ παῦσας, ἐμοὶ ἐγώ. καὶ τὸ ξίφος, ὃ πάντα εἴργασται, ἐμόν· τίνι δὲ τάξιν ἐναλλαξα τῶν φόνων, καὶ τὸν πρόπαλαι καινοτόμησα τῶν πανταχῶν τελευτῆς. τὸν μὲν ἰσχυρότερον, καὶ ἀμυνάσασθαι δυνάμενον αὐτὸς αὐτὸν, τὸν γέροντα δὲ μόνῳ πρασχωρήσας τῷ ξίφει. ἐγὼ μὲν δὴ καὶ πρεσβύτερόν τι ὠδὶ τότοις ᾠμην γενέσθαί μοι παρὰ νόμων, καὶ λωρεὰς λήψεσθαι ἐπακριβώσαντι τοῖς αὐηγημένοις, ὡς οὐ τῶν παρόντων ἀπαλλάξας ὑμᾶς μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν μελλόντων κακῶν ἐλπίδα. καὶ τίνι ἐλευθερίαν βέβαιον πρασχών, ἀλλοίως πα ραλελειμμένου κληρονόμου τῶν ἀδικημάτων

At filius illius mea quidem manu peremptus est, cæterùm occisus alteram ad cædem operam mihi suam cõmodauit, dum qui uiuo patri scelerum socius fuerat, eiusdem post mortem (quatenus licuit) extitit parricida. Ego itaque sum is qui tyrannidem sustuli: pariterq; mecum gladius, quo cuncta confecta sunt, meus: tametsi cædis ordinem commutarim, ac morem modumq; nouarim conficiendi scelerato: nempe hunc qui ualentior erat, ac sese defendere poterat, ipse perimens, porrò senem soli gladio reseruans. His igitur de causis & amplius quiddam à uobis me consequuturum arbitrabar, præmiaq; laturum, quæ numero æquarent eos qui essent interempti: utpote qui non præsentibus modò malis uos leuarim, uerùm etiam futurorum formidine: quiq; stabilem pepererim libertatẽ, nullo relicto qui scelerũ capessat

ἀδικημάτων. μεταξὺ δὲ διατρίβοντος, τοσούτου διατρεβόντος ἀγῶνος καὶ ἀγῶνος ἀνειλεῖσθαι παρ' ὑμῶν, καὶ μόνον φορτίδια τῆς παρὰ τῶν νόμων ἀμοιβῆς, οὓς διαφυλάξω. ὁ μὲν οὖν ἀντιλέγων οὐτοσὶ, δοκεῖ μοι οὐ διαλέγεσθαι, ὡς φησι, τῶν κοινῶν τοῦτο ποιεῖν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ τετελευτηκέναι λυπούμενος, καὶ ἀμυνόμενος τὸν ἐπάνοδον τοῦ θανάτου αἴτιον γεγενημένον. ὑμᾶς δὲ ἀνάσχεσθέ μου, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πρὸς ὀλίγον, τὰ ὑπὲρ τῆς τυραννίδι, καὶ πρὸς ἀλόσιν ὑμῖν ἀνειβῶς διηγουμένου· καὶ γὰρ τὸ μίγεθος οὐκ ἂν μάθοιτ' ἄν τῆς εὐεργεσίας ἐξ ἐμοῦ, καὶ αὐτοὶ μᾶλλον εὐφρανεῖσθε, λογιζόμενοι ὅσῳ ἀπολλάγητε. οὐ γὰρ, ὥσπερ ἄλλοις τισὶν ἤδη συνέβη πολλάκις, ἁπλοῦ καὶ ἑνὸς τυραννίδα, καὶ μίαν ἀνάγκην ὑπομένοντες, ἀντὶ ἑνὸς ἁπλοῦ πολυκεφάλου διαβολίου ἀν-

succeßionem. Verùm interim tantis rebus ſtrenuè peractis, in diſcrimen adducor, ne præmio fraudatus à uobis diſcedam, ac ne ſolus non feram mercedem, quam leges à me ſeruatæ præſtituunt. At qui contrà dicit, is mihi uidetur non Reipublicæ *ſtudio (quemadmodum ait) hoc facere, ſed quòd extinctos eſſe illos grauiter ferat, atque eum qui illis mortis auctor extitit, ulciſci conetur. Vos igitur Iudices mihi paulò ſper attendite, dum tyranni dis mala, tametſi ipſi optimè noſtis, commemoro. Siquidem hoc pacto futurum eſt ut & beneficij mei magnitudinem intelligatis, & ipſi plus capiatis uoluptatis, reputantes nimirum quibus ſitis leuati malis. Neque enim, quemadmodum alijs quibuſdam ſæpenumerò accidit, itidem & nos ſimplicem tyrannidem atque unicam ſeruitutem ſuſtinebamus, nec unius domini uiolentiam tolerabamus: uerùm*

σπόδυ, ἀλλὰ μόνοι τῶν πώ-
ποτε τὰ ὅμοια δυστυχησάν-
των, δύο ἀνθ' ἑνὸς τυράν-
νους εἴχομεν, καὶ πρὸς δυσὶ
δὲ δυστυχέσι ἀλιτήμασι δι-
χούμεθα. μετριώτερος δὲ ὁ
πρεσβύτης ἦν παραπολύ,
καὶ πρὸς τὰς ὀργὰς ἠπιώτε-
ρος, καὶ πρὸς τὰς κολάσεις
ἀμβλύτερος, καὶ πρὸς τὰς
ἐπιθυμίας βραδύτερος, ὡς
ἂν ἤδη τῆς ἡλικίας τὸ μὲν
σφοδρότερον τῆς ὁρμῆς ἐ-
πεχούσης, τὰς δὲ τῶν ἡδο-
νῶν ὀρέξεις χαλιναγωγούσης.
καὶ πρός γε τὸν ἀρχὸν τῶν
ἀδικημάτων ὑπὸ τοῦ παι-
δὸς ἄκων προσῆχθαι ἐλέγε-
το, εὐ ποιῶν τυραννικῶς αὐ-
τὸς ὢν, ἀλλ' ἄκων ἐκείνῳ·
φιλότεκνος γὰρ ἦν ὑπερβο-
λῇ· ἐγένετο, ὡς ἔοικεν. καὶ
ποιοῦντα ὁ παῖς ὧν αὐτῷ, καὶ
ἐκείνῳ ἐπέθετο, καὶ ἠδίκει
ὅσα κελεύοι, καὶ ἐκόλα-
ζεν οὓς προστάττοι, καὶ πάν-
τα ὑπηρέτει. καὶ ὅλως, ὁ
τυραννῶν ὑπ' αὐτοῦ,
καὶ

rùm ſoli omnium quos ſi-
milis habuit calamitas, du-
os pro uno tyrannos ha-
bebamus, & in geminas
contumelias diſtrahebamur
infelices. Porrò ſenex mul
to erat moderatior, quip-
pe ad iras lentior, ad ſup-
plicia ſegnior, & ad cupi-
ditates tardior : utpote
cui iam ætas uehementi-
am impetus cohiberet, uo-
luptatum'que cupiditates
refrenaret. Quin ad ſu-
ſcipienda maleficia filij in-
ſtinctu nolens impelli fere-
batur, ipſe alioqui non
admodum tyrannicus, niſi
quòd illi morem gerebat.
Siquidem indulgens in fili-
um ſuprà quàm credi que-
at, erat: id quod re decla-
rauit, ita ut filius illi eſſet
omnia. Illi parebat: per
uim faciebat quicquid ille
iuſſerat : ſupplicio afficie-
bat quoſcunque præcepe-
rat, ac prorſus in omni-
bus illi obſequundabat.
In ſumma, filius in patrem tyrannum quendam agebat:

καὶ πατρυφόρου τῶν τῦ παιδὸς ἐπιθυμιῶν ἕνεκα. ἐ νεανίας δὲ, ἅτε μὴ τιμῆς παρεχόμενος καθ' ἡλικίαν ἐκείνῳ, καὶ μόνῳ γε βίᾳ τὸ δεύτερον ἀρχῆς ὀνόματος τοῦ. τὸ δ' ἔργον ἦν τυραννίδος, καὶ τὸ κεφάλαιον αὐτὸς ἦν. καὶ τὸ μὲν πιστὸν ἦν ἀσφαλείας ἀπ' αὐτῦ παρέχεται τῇ δυνατείᾳ, τὸν δ' ἀπάλαυσιν μόνου ἐκαρπῶτο τῶν ἀδικημάτων. ἐκεῖνος δὲ τὰς παρευφόρους σωίχων, ὁ τὸν φρουρὸν κρατύνων, ὁ τὰς τυραννικὰς ὑπόπτους ἐκκόπτων, ὁ τὰς ἐπιβουλεύοντας φοβούμενος. ἐκεῖνος ὁ τὰς ἐφύβους αὐχασπῶν, ὁ ἐνυβρίζων τοῖς ἐκείνου παρθένοις ἀνύγοντο. καὶ ἐ τινὰς φυγὰς, καὶ ἐ τινὰς φυγὰς, καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις, καὶ βάσανοι, καὶ ὕβρεις, πάντα ταῦτα τολμήματα ἦν νεανικά. ὁ γέρων δ' ἐπανορθοῦσθαι, καὶ συνυπέλιπε, καὶ ἐπῄνει μόνον τὰ τοῦ παιδὸς ἀδικήματα, καὶ τὸ

pater filij cupiditatum ſatelles erat. Tametſi huic propter ætatem honorem cedebat adoleſcens, ſolóque imperij nomine temperabat, tamen res & caput tyrannidis erat ipſe. Et quanquam tutamentum præſidium'que principatui ab illo mutuaretur, ſcelerum tamen emolumentis ſolus fruebatur. Ille erat qui ſatellites continebat, qui cuſtodias obtinebat, qui tyrannidem affectantes è medio tollebat, qui inſidias formidabat. Ille qui caſtrabat ephebos, qui coniugia uiolabat. illi uirgines producebantur. Tum ſi quæ cædes, ſi qua exilia, ſi quæ pecuniarum expilationes, delationes, contumeliæ, ea omnia iuuenis temeritate gerebantur: porrò ſenex illi obſequebatur, comitem'que ſcelerum ſeſe præbebat, ac comprobabat duntaxat filij ſui flagitia. Itaque

quum

τὸ πρᾶγμα ὑμῖν ἀφόρητον
ἐδόκει. Ὅταν γὰρ αἱ
τῆς γνώμης ἐπιθυμίαι τῶν
ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐξουσίαν προσ-
λάβωσιν, οὐδένα ὅρον ποιη-
σῶνται τῶν ἀδικημάτων·
μάλιστα δὲ ἐκεῖνο ἐλύπει, τὸ
ἀδήνας μακρὰν, μᾶλλον δὲ
ἀΐδιον τῶν Λουκάων ἰσομοι-
ρίαν, ἢ δὲ ἐκ Διὸς λοχῆς παρα-
δόσιμόνων τῷ πόλιν, ἄλ-
λοτε ἄλλῳ δεσπότῃ, ἢ δὲ πο-
νηρῷ, ἐλπιζόμενα γενησό-
μενον τὸν λοιμόν. ὡς τοῖς
γε ἄλλοις οὐ μικρά τις ἐλ-
πὶς αὐτὴ, τὸ λογίζεσθαι, ἢ δὲ
πρὸς αὐτοὺς λέγειν, ἀλλ' ἤδη
παύσεται, ἀλλ' ἤδη τε-
θνήξεται, ἢ δὲ μετ' ὀλίγον ἐ-
λεύθεροι γενησόμεθα. ἐπ'
ἐκείνῳ δὲ οὐδὲν τοιοῦτον ἦν
πίστις, ἀλλ' ἐωρῶμεν ἤδη
ἕτοιμον τὸν τῆς ἀρχῆς διά-
δοχον. τοιγαροῦν οὐδ' ἐπι-
χειρεῖν τις ἐτόλμα τῶν γε
νικῶν, ἢ δὲ τὰ αὐτὰ ἐμοὶ
προαιρεμένων, ἀλλ' ἀπίγνω-
σε

quum ea res nobis erat in-
toleranda, propterea quòd
quum animi cupiditati-
bus ex imperio potestas
accedit, nullum flagitij
modum imponunt: tum il-
lud in primis discruciabat,
quòd prospiceremus diu-
turnam, uel æternam potius
seruitutem eam futuram,
& per successionem alij
post alium domino traden-
dam Rempublicam, popu-
lúmque homini scelesto hæ
reditatis instar obuentu-
rum. Nam id alijs spem
non exiguam facit, quod
apud sese reputant, quod
inter sese dicunt: At mox
coercebitur, at mox de-
morietur, paulo pòst li-
beri fumus futuri. Ve-
rùm de his nihil eiusmo-
di sperabatur, quin po-
tius iam intuebamur pa-
ratum tyrannidis hære-
dem. Vnde factum est,
ut ne aggredi quidem
quisquam fortium ciuium,
& qui eadem quæ ego, animo statuisset, auderet: sed desper-

τε πανταπασιν ὑ ἀλυδε-
ρίκε, καὶ ἄμαχος ὑ τυραννὶς
ἐδόκει, πρὸς τοσούτους ὁρω-
μένης τῆς ὠδὶ χαρήσεως.
ἀλλ' οὐκ ἐμὶ τκῶ' ἐφόβη-
σεν, οὐδὲ τὸ δυσχερὲς τῆς
πράξεως λογισάμενος ἀπώ-
κνησα, οὐδὲ πρὸς τὸν δίν-
δυνον ἀπεδειλίχσα· μόνος
δέ, μόνος πρὸς οὕτως ἰσχυ-
ρὸν καὶ πολλῶν τῶν τυραν-
νίδα, μᾶλλον δὲ οὐδὲ μό-
νος, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ξίφους
αὐτὴν τοῦ συμμιμαχημένου,
καὶ τὸ μέσον σωτιτυραν-
νοκτονικόν, πρὸ ὀφθαλ-
μῶν μὲν τῶν τιλουτῶν ἴ-
χων, ἀλλαξόμενος δὲ δῶρα
τῶν ποινῶν ἀλυθρίαν τῆς
σφαγῆς τῆς ἐμῆς. ἐντυχὼν
δὲ τῇ πρώτῃ φρουρᾷ, καὶ
βιαζόμενος οὐ ῥᾳδίως τοὺς
δορυφόρους, καὶ τὸν ἐντυγ-
χάνοντα ἀτείνων, καὶ τὸ αὐ-
διαφθέμενον πᾶν διαφθέ-
γων, ὡδὶ τὸ κιφάλαιον αὐτὸ
τῶν ἐργων ἴκμιλω, ὅτι τῶν μό-
νων ὁ τυραννὶς ἰσχὺ, ὅτι
τῶν

rabatur ab uniuersis liber-
tas, atq; inexpugnabilis ty-
rãnis uidebatur: quippe qui
esset cum tam multis confli-
gendum ac dimicandum.
At me nihil ista deterrue-
runt, neque perpensa ne-
gocij difficultate refugi, ne-
que ad suscipiendum di-
scrimen trepidaui: uerùm
solus, solus inquam, aduer-
sus adeò ualidam uariámq;
tyrannidem: uel non
solus potius, sed gladio co-
mite conscendi: quippe qui
mihi sit auxiliatus, mecúm-
que ex parte tyrannum in-
teremerit, quum mors mi-
hi interim ob oculos ob-
uersabatur: at ediuersò per-
pendenti, quòd publicam
libertatem mea cæde re-
dempturus essem. Ergo
ubi in primam irruissem
custodiam, neque mediocri
negocio satellites submo-
uissem: occidens interim in
quem incurrissem, & quic-
quid obsisteret amoliẽs, ad
ipsum negocij caput ferebar, ad unicũ tyrannidis robur, ad
nostrarum

τῶν ὑπαρξάντων τῶν ἡμετέρων συμφορῶν· καὶ ὑπὲρ τὰς τῶ τῆς πατροπόλεως φρουρίω, καὶ ἐλεῶν γεγενημένος ἀμυνόμενον, καὶ ἀνθιστάμενον πολλοῖς τραύμασιν, ὅμως ἀπέκτεινα. καὶ ἤδη μὲν τυραννὶς ἄλλη πανταχῆ, καὶ πόρρω ἔχει μοι τὸ τόλμημα· καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου, πάντες μὲν ἐλεύθεροι. ἐλάπιτο δ' ὁ γέρων ἔτι, μόνος αὐτόπλος, ἀποβιβλημένος τὰς φύλακας, ἀπολωλεκὼς τὸν μέγαν ἑαυτοῦ δορυφόρον, ἔρημος, οὐδὲ γυναῖκας ἔτι χερὶς ἄξιος. ἐνταῦθα τοίνυν πρὸς ἐμαυτὸν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὰ τοιαῦτα ἐλογισάμην· πάντ' ἔχει μοι καλῶς, πάντα πεπράχθω καλῶς, πάντα κατέρθωται. τίνα αὖ ὁ πρίαπος ὄπιθεν πολλαχόθεν ῥόπον; ἐμοῦ μὲν γὰρ οὐδὲ ἄξιός ἐστι, καὶ τῆς ἐμῆς δεξιᾶς, καὶ μάλιστα ἐπ' ἐρημίᾳ γέροντος καὶ γυναικὶ καὶ γεγενημένου, καταισχύνην ἡδονὴν τῶν σφαγῶν.

noſtrarum calamitatū fontem: atque irrupto arcis propugnaculo, quum uiderem illum fortiter tuentem ſeſe, multis'que uulneribus reſiſtentem, tamen occidi. Et iam tum erat ſublata tyrannis, iam tum mihi confectum facinus. Ex eo tempore liberi omnes, niſi quòd reliquus adhuc erat ſenex ſolus, inermis, nudatus cuſtodijs, iámque amiſſo magno illo ſuo ſatellite deſertus, neque deinde dignus forti dextra. Ibi nimirum mecum ipſe, Iudices, hæc animo reputabam: Cuncta mihi pulchrè habent, cuncta confecta ſunt, cuncta eò quò deſtinaram perducta: at eum qui reliquus eſt, quo tandem modo pœnas dare conuenit? Me quidem meaque dextera nequaquam eſt dignus, præſertim ſi poſt ſplẽdidum facinus iuuenile atque magnificum interimatur, priorem illam cædem dedeco-

σφαγιῶ. ἄξιον δέ τινα καὶ ζητῆσαι δήμιον· ἀλλὰ μετὰ τῶν συμφορῶν, μηδὲ τῶν αὐτῶν ἱερᾶσθαι, ἐᾶν δέτω, κακοδαίμων, παρακάμψον· ἐχέτω τὸ ξίφος· τοῦτο τὰ λοιπὰ ἐντέλλομαι. ταῦτα βουλευσάμενος, αὐτὸς μὲν ἐκ τοιῶν ἀπηλλαττόμην· ὁ δέ, ὥσπερ ἐγὼ προὐμαντευσάμην, διεπράξατο, καὶ ἐτυραννοκτόνησε, καὶ τῷ ἐμῷ δράματι· παρέλαβε δὲ καὶ παίζων ὑμῖν τῶν δημοσιατίδων, καὶ θαῤῥεῖν ἅπασι παρακελεύεται, καὶ τῶν εὐαγγελίων ἀναγνώσεσθαι. ἤδη οὖν ἀπολαύετε τῶν ἔργων τῶν ἐμῶν, καὶ νῦν μὲν, ὡς ὁρᾶτε, πονηρῶν ἡ ἀνδρῶν ἡ πόλις· ἐπιτάττει δὲ εὐδαίμονας, ἀλλὰ καὶ τιμᾶν ἐκέλευσε, καὶ δικάζειν, καὶ ἀντιλέγειν κατὰ τοὺς νόμους. καὶ ταῦτα τοῦτο γεγένηται δι' ἐμὲ ὑμῖν, καὶ διὰ τῶν τόλμαν τῶν ἐμῶν, καὶ τοῦ ἐμοῦ ἀνδρείου φόνου, μεθ' ὃν

dedecoraturus. Carnifex aliquis quærendus est illo dignus: uerùm post calamitatem, ne uel hanc ipsam lucrifaciat. Videat, discrucietur, appositum habeat ensem: huic reliqua mando. Hæc ubi mecum statuissem, ipse quidem illinc discedo: at ille peregit id, quod ego præditinaueram: tyrannum occidit, summámque meæ impositit fabulæ. Adsum igitur, popularem administrationem uobis apportans, cunctisque bono iam ut animo sint edicens, ac libertatem annuncians. Iam meis fruimini factis. Vacua, sicut uidetis, scelleratis hominibus arx. imperat nemo. quin & magistratus creare liberum est, & causs as agere, & ex legibus contradicere. Atque hæc omnia uobis mea contigerunt opera, meaq; fortitudine, uidelicet ex una illa cæde, post

ὃμ οὐκ ἔτι ζῶ πατὴρ ἤλυ-
σατο · ἀξιῶ δ' οὖν ὧδε τού-
τοις, τὴν ὀφειλομένην δοθῆ-
ναι μοι παρ' ὑμῶν δωρεάν,
οὐ φιλοκερδὴς, οὐδὲ μικρο-
λόγος τις ὢν, οὐδ' ὧδε μι-
σθῷ τὴν παῤῥησίαν ἐνεργεῖν
πεπραμένος, ἀλλὰ βεβαιω-
θῆναί μοι βουλόμενος τὰ
κατορθώματα τῇ δωρεᾷ, καὶ
μὴ διαβληθῆναι, μήδ' ἄπο-
δοξον γενέσθαι τὴν ἐπιχεί-
ρησιν τὴν ἐμὴν, ὡς ἀτιμῆ,
καὶ γάρως ἀναξίαν κεκρι-
μένην. οὗτοι δὲ αὐτιλέγω,
καὶ φασὶν, ἐκ δίκης μοι
εἶναι μὴ τιμᾶσθαι βίλοντα, καὶ
δωρεὰν λαμβάνειν· οὐ γὰρ
ἐᾶναι τυραννοκτόνον, οὐδὲ
πεπράχθαι μοὶ τὶ κατὰ τὸν
νόμον, ἀλλ' ἐνδεῖν τι τῷ ἔρ-
γῳ τῷ ἐμῷ, πρὸς ἀπάντη-
σιν τῆς δωρεᾶς· πυνθάνο-
μαι τοίνυν αὐτοῦ, τί λεί-
πὸν ἀναιτεῖς παῤ ἐμοῦ; οὐκ
ἐβουλήθην; οὐκ ἀνῆλθον;
οὐκ ἐφόνευσα; οὐκ ἐλευ-
θέρωσα; μή τις ἐπιτάξει; μή

post quam pater iam ui-
uere non quibat. Aequum
itaque censeo, ut his pro
meritis debitum mihi à uo-
bis præmium donetur: non
quòd lucri auidus, aut fo-
didus quispiam sim, nec is
qui mercedis gratia de pa-
tria bene mereri statue-
rim: uerùm quòd præ-
mio cupiam officia mea
comprobari, neque repu-
diari aut inglorios fieri co-
natus meos, si uelut irriti
præmióque indigni iudi-
centur. At hic contradi-
cit, negátque æquum face-
re me, qui decorari mune-
re, præmiúmque ferre cu-
piam. Neque enim tyran-
nicidam esse me, neque
quicquã à me pro legis sen-
tentia confectum esse, uel
rùm facinori meo deesse
quiddam ad hoc ut præmi-
um postulem. Percontor
igitur illum, quid præterea
requiris à me? nónne uoluí?
nónne ascendi? nónne oc-
cidi? nónne libertatem peperi? num quis imperat?

num

μή τις λιλοιδορεῖ; μή τις ἀπειλεῖ λιστώτης; μή τις μι τῶν πανούργων λείφυγε; οὐκ ἂν εἴποις, ἀλλὰ πάντα ἀρίστης μεστά. καὶ παντοῦ οἱ νόμοι, καὶ ἐλευθερία σαφὴς, καὶ δημοκρατία βέβαιος, καὶ γάμοι ἀνύβριστοι, καὶ παῖδες ἀδεεῖς, καὶ παρθένοι ἀσφαλεῖς, καὶ ἑορτάζουσα πᾶσι πεινῶ σύντυχίαν ἡ πόλις. τίς οὖν ὁ τούτων ἀναίτιος ἅπαντος; τίς ὁ ἐκεῖνα μὲν πάντας, τὰ δὲ παρισχημένος; εἰ γάρ τις ἄξι τῶν πρὸ ἐμοῦ τιμᾶσθαι δίκαιος, παραχωρῶ τοῦ γέρως, ἀξίσεσθαι τῆς δωρεᾶς. εἰ δὲ μόνος ἐγὼ πάντα διεπραξάμην, πολεμῶν, διευδωνῶν, ἀνιῶν, ἀναιρῶν, πολέσων, δὲ ἀλλήλων τιμωρούμενος, τί μου διαβάλλεις τὰ παθήματα; τί δὲ ἀχάριστον πρός με τὸν δῆμον ποιεῖς ἅπας; οὐ γὰρ αὐτὸν ἐφόνευσας τὸν τύραννον, ὁ δὲ νόμος τυραννοκτόνῳ

num quis iubet? aut quis minitatur Dominum quis nocentium manus effugit meas? Haudquaquam dixeris, sed omnia plena pacis, omnes restitutæ leges, libertas manifesta, democratia stabilis, inuiolata connubia, pueri tuti, uirgines absque periculo: publicámque felicitatem solennibus ferijs celebrat ciuitas. Quis igitur horum omnium auctor? quis est qui illa sustulit, hæc pepererit? Etenim si quisquam præ me dignus honore sit, cedam præmium, desistam à petendo munere. Quòd si solus omnia peregi, audens, periclitans, ascendens, interimens, exercitans, alterum ultus in altero, quid mea calumniaris officia? quur facis ut populus parum erga me gratus existat? Atenim num occidisti tyrannum? Porrò lex, tyrannicida

τῆσδε δίδωσι τὴν δωρεάν.
Διαφέρει δὲ, ἀπὸ μοι, τί, ὦ
αὐτὸν αὐτίκα, ὦ τοῦ θανά-
του παύσαντες τὴν αἰτίαν;
ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι· ἀλ-
λὰ τοῦτο μόνον ὁ νομοθέτης
ἄδει, τὴν ἰσονομίαν, τὴν δη-
μοκρατίαν, τὴν τῶν λειτῶν
ἀπαλλαγήν. τοῦτ' ἐτίμησε,
τοῦτ' ἄξιον ἀμοιβῆς ἐπέλα-
βεν, ὑφ' οὗ οὐκ ἂν ἄκοις μὲν
δι' ἐμὲ γιγνῆσθαι· ἐ γὰρ ἂν
φόνευσα, δι' ὃν ἐκεῖνος ἴσως
οὐκ ἐδύνατο, αὐτὸς ἐργασά-
μην τὴν σφαγήν. ἐμὸς ὁ φό-
νος, ὁ χεὶρ ἐκείνου. μὴ τοί-
νυν ἀκριβολογοῦ ἐπὶ τοῦ
φόνου τῆς τιλευτῆς, μήδ'
ἐξετάζε ὅπως ἀπέθανεν, ἀλλ'
ἀ μετ' ὄψιν, ἀ δι' ἐμὲ τὸ
μετ' ἄνω ἔχει. ἐπὰ κὰ-
κεῖνα πρεσβεύεσθαι μοι δο-
κᾶς, κἀ συνοφαντήσειν τοὺς
εὐεργέτας, ἢ τις μὲν ξί-
φει, ἀλλὰ λίθῳ ἢ ξύλῳ, ἢ
ἄλλῳ τῷ ὁπῳοῦν ἀπέκτεινε.
τί δὲ,

cidæ præmium decernit. Verùm dic mihi, nunquid interest utrum ipse interimas, an mortis causam ministres? Mea profectò sententia, nihil: uerùm hoc solum spectauit legis conditor, libertatem, democratiam, sceleratorum sublationem. Huic honorem decreuit, hoc præmio dignum iudicauit: quod quidem inficiari non potes, quin mea contigerit opera. Etenim si occidi eum, quo occiso ille non poterat uiuere: nimirum ipse cædem peregi, ego occidi, sed illius manu. Itaque ne discepta de cædis modo: neque illud expende, quemadmodum interierit, uerùm an iam perierit: & an quod periit, id à me sit profectum: quandoquidem & illud excussurus mihi uideris, atque his aduersus bene de Republica meritos calumnijs usurus: Si quis non gladio, uerùm lapide, lignóue, aut alio quouis pacto peremerit.

Quid

τί δέ, εἰ λιμῷ ὀλιγωλίσηκα τὸν τύραννον, πλὴν ἀνάγκλῃ σὺ τελευτῆς παρέχων, ἀπῄτεις ἂν ἠδὴ τότε παρ' ἐμοῦ αὐτόχειρα τὴν σφαγὴν, ἢ ἐνδεᾶν ἐλεγές μοι τὴ πρὸς τὸν νόμον, ἠδὴ ταῦτα, χαλεπώτερον τοῦ κακούργου περονυμένου; ἢν μόνον ἐξέτασι, τοῦτο ἀπαίτει, τοῦτο πολυπραγμόνει. τίς τῶν πονηρῶν λάπιτας; ἢ τίς ἐλπὶς τοῦ φόβου; ἢ τί ὑπόμνημα τῶν συμφορῶν; εἰ δὲ καθαρὰ πάντα, ἠδὴ ἀρίστικα, συνοφαντοιῶτός ἐστι, τῷ τρόπῳ τοῦ πεπραγμένου χρωμένου, ἀποσφᾶν ἐθέλειν πλὴν ἐμὲ τοῖς πεπονημένοις δωρεάν. ἐγὼ δὲ ἠδὴ τοῦτο μέμνημαι διηγορουμένου ἐν τοῖς νόμοις ἐπτὸς, εἰ μὴ διὰ πλὴν πολλὴν δεινότητα ὑπελήλυθε μαι τῶν ἐν αὐτοῖς ἐρημένων, αἰτίας θανάτου εἶναι λητέας, εἴ τις αὐτὸς ἀπόπεσεν ἢ εἴ τις μὴ αὐτὸς μὲν ἀπέπεσεν, μηδὲ τῇ χειρὶ ἔδρασε τὸ

Quid porrò si fame tyrannum obsedissem, ad mortis necessitatem compellens: num ibi quoque requisiturus eras à me cædem meæ ipsius manu peractam? aut desiderari adhuc quiddam diceres ad id, ut legi factum à me satis uideatur: atque id, quum sceleſtum acerbius etiam atq; atrociore mortis genere trucidaßem? Vnum hoc duntaxat ſpecta, hoc require, hoc exacute: Quis nocentium reliquus? aut quæ metus expectatio? aut quod calamitatum uestigium? Quòd si purgata omnia, si pacata, profectò sycophanticum est, modum rei gestæ calumniantem, præmio frustrari uelle, quod ijs quæ uirtute confecta sunt deobeatur. Equidem & illud memini dissertum in legibus (nisi forte propter diutinam seruitutem oblitus sum eorum quæ ab illis dicuntur) causſam mortis esse duplicem: puta si quis ipse occidat: aut si non ipse quidem occidit, neque manu facinus peregit,

ργον, λιὼν ἀγκαῖος ἦ, καὶ παρὸ peregit, uerum cõpulit, præ
ἔχον ἀφορμὴν τῷ φόνῳ, τὰ ἴσα buitq; mortis occasionem?
καὶ τοῦτον ἀξιοῖ ὁ νόμος αὐτὸν ex æquo & hunc quoq; lex
κτεινόλαζεσθαι· μᾶλλα δικαί- censet supplicio affici opor-
ως. ἐ γὰρ ἐβούλετο τ πατραμί tere, idq; iure optimo. Neq;
τὸν ἴσον γίγνεσθαι τὸ δι ἀδίκ enim statuit minus ualere os
ακι, καὶ πρωτίστὴ λοιπὴν ὁ ἐβί portere audaciã, quàm faci
ασατο τῷ ῥόπτι δι σφαγῆς. ἅμ nus: ac postea superuacaneũ
τα τὸν μὲν ἄτως ἀποκτείνον- est cædis rationem uiamq;
τα κολάζειν ὡς αὐθεφόνον, δι spectare. Deinde hũc qui sic
καιῶν, καὶ ἐδαμῶς ἀφεῖσθαι occiderit, tanquam homici-
βίλως. τὸν δι κατὰ τὴν αὐτὸν dã pœnas oportere dare cen
τότην ῥόπον οὐ πιστεικνύοτα sebis, ac nequaquam absol-
τὴν πόλιν, ἐ τῶν ὁμοίων ἀ uendum esse. At me qui per
ξιώσεις τοῖς δυσγένεσι; οὐδὶ omnia consimili modo Rem
γὰρ ἐκεῖνο αὖ ἔχοις λέγειν, ὡς pub. iuui, non censes ea capẽ
ἐγὼ μὲν ἁπλῶς αὐτὸ ἔπραξα, re oportere, quæ ijs deben-
ἀναλόθωσι δί τι τίλῳ ἄλλως tur qui beneficio iuuerunt?
χρησὸν, ἐμὲ μὲν διλῶσαι τῷ. Neq; enim illud dicere pos-
τί γὰρ ἔτι ἰδιδίλειν, τῷ ἰσχυρο- sis, me quidem imprudentẽ
τέρῳ πιφονευμένῳ; τί δὶ κατὶ feciſſe, sed exitum quendam
λειπον τι ξίφος ἐν τῇ σφαγῇ, commodum fortuitò fuisse
ἀ μὴ πάντως τὸ ἰσόμενον αὐ consequutum præter animi
τὶ προυμαντανόμην; ἐκτὸς sententiam. Nam quid præ-
ἀ μὴ τοῦτο φὴς, ὡς οὐ τύ terea iam formidasse, eo
ραννος ὁ τιθνεὼς ὢν, ἐδὶ ταύ- qui ualidior erat, interem-
τὴν ἄχι τὴν προσηγορίαν, pto? Cur autem gladium in
uulnere reliquisse, nisi plane quod erat euenturũ, idipsum præ
diuinasse? Nisi forsan illud dices, hũc qui extinctus est, ty-
rannũ non esse, neq; hanc appellationem in illũ competere

ἀδ' ἀμείνω ἐπ' αὐτῷ πολλάς, ἀ ἀποδάνοι, ὑλίως ἂν ὑμᾶς ἐλύπατι. ἀλλ' ὃν ἂν ἄποις. ἆτα τοῦ τυράννου πεφονευμένου, τῷ τῶν αἰτίαν παρασχοῦντι δ' σφαγῆς ὃν ἀποδόσεις τὸν ἀμοιβάν; ὦ τῆς πολυπραγμοσύνης. μέλει δέ σοι πῶν ἀποθανῶν, ἀπολαύοντι δ' ἐλευθερίας; ἢ τὸν τῶν ἀμεμπτατί ων ἀποδιδοκότα, πρεπόντως φέρ τι ποιοσαπαιτᾷς; καί τοι ὅ γε νόμος, ὡς φῄς, τὸ κιφάλαιον ἐξετάζει τῶν πεπραγμένων, τὰ δὲ μικρὰ μισθὸν οἱ πολίται ἐᾷ, καὶ ὃν ἔτι πολυπραγμονᾷ τί γάρ; καὶ ὃχὶ ἐξιλάσας τις τύραννον, ἤδη τιμιὸν ἔλαβε συμφοιτητήν; καὶ μάλα δικαίως, ἐλευθερίαν γὰρ κερδαίνων ἀντὶ δουλείας παρέσχε ταῦτ' τὸ δ' ὑπ' ἐμοῦ γεγενημένον, εὖ φυγὼ, δεῖ δούλους ἐν παντάσιν ἐλπὶς, ἀλλὰ πολιτῶν παθήρισις, καὶ πολλοὶ δρίας πάντες τ' γένυς, ἢ ῥίζ' ἔχῃ τὸ δένδρον ἅπαν ἐκκεκομμένον. καί μοι, πρὸς διῶν, ἔδει

neque uos multum præ hoc nomine, si ille fuisset ciſus, decreturos fuisse. At qui istud dicere non queas. An tyranno interempto, ei qui cædis causſam miniſtrauit, præmium negabis? O curioſitatem: de illo laboras quo pacto interierit, quum interim libertate fruaris? Aut ab eo qui democratiam reſtituit, neſcio quid ſuperuacaneũ præterea requiris? Atqui lex (uti fateris) caput rei geſtæ ſpectat: quæ uerò ad id conducũt, ea omnia miſſa facit, neque iam ultrà curioſius excutit. Quid enim? an ſi tyrãnum exegerit quiſpiam, non is iam tyrannicidæ præmium cepiſſet? cepiſſet opinor, idq; iure optimo: ſiquidem & hic pro ſeruitute libertatem peperiſſet. At id quod à me patratum eſt, non exilium habet, non in poſterum inſtaurandæ tyrannidis metũ uerùm abſolutam ſublationem, totiusq; generis internicionẽ, omneq; malũ radicitus exciſum. Et mihi per deos iã ab iniitio

ἀπ' ἀρχῆς ἐς τέλος, εἰ δικᾶ, πάντα διῃτάσαι, εἴ τι τ πρὸς τ νόμον παραλέλειπται, καὶ εἰ ἐνδεᾶ τ προσθῆναι ὀφειλόντων ἴυρανυοκτόνῳ. πρῶτα μὲν δὴ νυνὶ μὲν προῦπάρχειν χρὴ γνώμην καὶ φιλόπολιν, καὶ πρὸ τῶν κοινῶν κινδυνοσύνην ἐπίλεκτον, καὶ τῷ ἐπέρῳ θανάτῳ τῶν τ πολλῶν σωτηρίαν ὠνησομένῳ. ἆρ' ἂν πρὸς τοῦτο ἐνιλίποσα; μαλακία δ' ἴσως μέρος τινὰ τῶν δι' ἐμοῦ κινδύνων ἀπώκνησε; ἦν ἂν ἔποιτ· μέν τοίνυν ἐμοὶ τοῦτο ἔτι μόνῳ, τῷ νόμιζι τ βελτίους μόνου, τῷ τ βιωλεύσασθαι ταῦτα, ἐ καὶ μὴ χρυσὸν ἀ πεβιβάκει, ἵνα τι σὺ γνώμης αὖ τ παλαιᾶς τι μι, γέρας ἀξίων, ὡς δύσοργί πω λαμβάνειν. ἐμοὶ μὲν ἐ δυνυδίκτ, ἄλλῃ ἴ μετ' ἐμέ τι τυραννοκτονικόν, ἄλογον, ἀπί μοι, ᾧ ἄγνωμον ὧν παρασχᾶν; καὶ μᾶλιστα, ἐ ἴλεγον,

tio ad finem usq; (si uidetur) rem totam perpendite, num quid eorũ quæ ad leges pertinent, sit prætermissum, & num quid in me desideretur ex his quæ tyrannicidæ oportebat adesse. Principiò mentem prius oportet suppetere fortem, & amantem Reip. quæq; pro cõmunibus commodis periculum adire non recuset, quæq; priuato suo interitu multitudinis incolumitatem ausit redimere. Num hac parte quicquã mihi defuit? Num frangebar animo? Nũ quum præscirem per quæ pericula mihi perrumpendum esset, per ignauiam r. fugi? Profectò non potes d cere. In hac interim parte tantùm commorare, atque æstima, an non uel uoluisse tantùm ista, ac statuisse, præclarũ facinus futurũ fuisse uideatur. Ac putato me soli⁹ animi uolũtatisq; argumẽto præmiũ postulare, tanquam qui beneficio iuuerit. Tum si uoluntati meæ facultas defuisset, uerùm alius post me tyrannum occidisset: dic mihi, num absurdum aut præter æquum fuerat dare præmium? Minimè. Si dicerem,

ἀδόρυβ, ἐβουλόμην, ἠδίκησα, ἐπεχείρησα, ἐπειράθην γνώμης, μόνῳ ἄξιός εἰμι τιμᾶσθαι, τί ἂν ἀπεκρίνω τότε; νῦν δὲ οὐ τοῦτό φημι, ἀλλὰ πρὶν ἀποθανεῖν, πρὶν ἐπενδυόμενα, πρὶν μυρίαις πρὸ τῆς τοῦ νεανίσκου σφαγῆς ἐπεῖναι. μὴ γὰρ ἄπιστον ῥᾴστην, μήδ' ἀνυσφόρητον ὑποπλάβηται εἶναι τὸ πρᾶγμα, φρουρὰν ὑποβλῶσαι, πρὶν λογυφέρωμ πρατῆσαι, πρὶν ῥᾴδιον δοκεῖν τοσούτους μόνον, ἀλλὰ σχεδὸν τὸ μέγιστον ἐν τῇ τυραννικοντοσίᾳ, πρὶν τὸ ἀσφαλὲς ἐπὶ τῶν ἔργων, τοῦτό ἐστιν. οὐ γὰρ δὴ αὐτός γε ὁ τύραννος, μέγα πρὶν δυσλυτον πρὶν δυσπατόργατόν ἐστιν, ἀλλὰ τὰ φρουρούμενα πρὶν σωίχοντα πλὴν τυραννίδος· ἃ τις ἂν νικήσῃ, ταῦτα εὐπετῶς κατώρθωσε, πρὶν τὸ λοιπὸν, ὀλίγον. τὸ δὲ δὴ ἄχρι τῶν τυράννων προσιόντων, οὐκ ἂν ὑπῆρξέ μοι, μὴ οὐχὶ τῶν περὶ αὐτὸν φυλάκων τὴν δορυφόρων ἀπάντων κατατοξεύσαντι, πρὶν ἐμέ

ciues, uolui, statui, aggressus sum, uoluntatis experimentum dedi, solus dignus sum qui præmium feram: quid tū responsurus fueras? Nunc porrò non hoc dico, sed insuper, ascēdi, periclitatus sum, atq; innumerabilia priusquam iuuenem occiderem, patraui. Neque enim usquequaq; adeò facilem, factuq; procliuem esse rem existimetis, cu stodias perrumpere, satellites opprimere, unumq; hominem tam multos amoliri. Quin istuc penè maximum est omnium quæ sunt in tyrannicidio, totiusq; negocij caput. Nam ipse iam tyrānus non magna res est, neq; expugnatu neq; cōfectu difficilis: uerùm ea quæ tuentur continentq; tyrannidē: quæ quidem si quis superarit, is nimirum cuncta quæ destinauit, peregerit, & perpusillum est id quod superest. sed ad tyrannos peruenire nunquam mihi contigisset, ni prius qui illum cingunt custodes oppressissem, omnesq;

μηδὲ πολεμίους ἀπαλλάξας πρότερον ἐπανέλθω. οὐδὲν ἔτι προσίεμαι, ἀλλ' οὐδὲ τούτων αὖθις μελήσω. φυλακὴν μὲν ἐπράτησα, τύραννον ἐνίκησα· τὸν τύραννον, ἀφύλακτον, ἄοπλον, γυμνὸν ἀπέδωκα. τιμῆς ἄξιος οὖν τούτοις δοκῶ, ἢ ἔτι ἀπιστεῖς παρ' ἐμοῦ τὸν φόνον; ἀλλ' οὐ κρύ φόνου ζητεῖς, οὐδὲ τοῦτο ἐνδεῖ. οὐδ' ἀναμάκτους ἐμοὶ, ἀλλ' ἔργασμαι μιγάλω καὶ γενναίῳ σφαγιῶ, νεανίσκου ἀκμάζοντος, καὶ πᾶσι φιβερῷ. Ἆρ' ὃν αὐτὸς ἐβουλεύσατο καὶ πάντος ἐφοβεῖτο, τοῦτον ἐγὼ μόνος ἐβάρρει, ὃς αὐτὸς πολλῶν ὕρκων δορυφόρων, ἆρ' οὐκ οὖν ἄξιος, ὦ οὗτος, ἀφειᾶς, ἀλλ' ἀτιμος ἐπὶ τηλικούτοις γίνωμαι; τί γὰρ, οὐ δορυφόρον ἐνα; τί δ', οὐχὶ ῥίτλω τινὰ τῶν τυράννου ἀπέκλεισα; τί δ' οὐ σὺν τῷ τοιούτῳ τίμιον; ὃ μίγα δὴ ἔλεξε καὶ τοῦτο, αὐτὸν βόντα ἐν μέσῃ τῇ ἀκροπόλει, ἐν μέσοις τοῖς ὅπλοις, φόνον τινὸς ὀργάσασθαι τῶν τοῦ

neisque satellites antè debellassem. Nihil adhuc addo: uerùm in his rursum immoror. Custodiam oppreßi, satellites superaui, tyrannum incustoditum, inermem, nudum reddidi. Vtrum his rebus confectis non tibi uideor honore dignus? an adhuc cædem ipsam à me requires? Quin etiam si cædem quæris, ne ea quidem deficiet. Non sum incruentus, uerùm cædem peregi, magnam ac strenuam, nempe iuuenis ætate ac uiribus florentis, atq; omnibus formidandi, per quem ille ab insidijs erat tutus, cui uni fidebat, qui complurium satellitum instar erat. An non igitur, quæso te, præmio dignus uideor, sed tantis rebus gestis honore fraudabor? Quid enim si satellitem unum, atq; adeò quid si tyranni ministrum quempiã interemissem? quid si seruum aliquem charum? an non hoc quoque magnum uisum fuisset, conscendisse, mediáq; in arce, mediis in armis, aliquem

τοῦ τυράννου φίλων; νῦν δὲ καὶ τὸν πεφονευμένον αὐτὸν ἰδεῖν, ὁποῖός ὢν τυράννου, μᾶλλον δὲ τύραννος καὶ χαλεπώτερος, καὶ δεσπότης ἀπαραίτητος, καὶ κόλαστὴς ὠμότερος, καὶ ὕβριστὴς βιαιότερος. τὸ δὲ μίγιστον, κληρονόμος τῶν ὅλων, καὶ διάδοχος, καὶ ὅσα πολὺ πεφοβῆσθαι τὰς ἡμετέρας συμφορὰς δεινάζων. βούλεται τοῦτο μόνον πεπράχθαι μοι, ζῶ δ' ἔτι τὸν τύραννον διαπεφευγότα; γράμματα δὲ ἐπὶ τούτοις αἰτῶ. τί φατε, οὐ λύσετε; οὐχὶ κἀκεῖνον ὑφιέμενα δᾶδες; οὐ δεσπότης, οὐ βαρύς, οὐκ ἀφόρητος ὧν; νῦν δὲ καὶ τὸ κιφάλαιον αὐτὸ ἐννοήσατε· ὃ γὰρ οὗτος ἀπαιτεῖ παρ' ἐμοῦ, τοῦτο, ὡς ἐγὼ, αὖθις διαπραξάμενος, ἢ τὸν τύραννον ἀκίνητον ἐτόξῳ φόνῳ, ἢ χάος πλῶσ, οὐδὲ πληγῇ μιᾷ. ὅπως δὴ ταχύτατον ὧν αὐτῷ, ὡδὶ κυλικούτιος ἀλικέμασιν, ἀλλὰ λύπῃ προβασκοίσας πολὲ tyranni familiaribus in gulare? Nũc & hunc ipſum qui occiſus eſt, cuiuſmodi ſit, conſidera. Filium erat tyranni, uel tyrannus potius cruo delior, dominus intolerabilior, ad ſupplicia dirior, ad contumelias uiolẽtior: quodque eſt maximum, hæres ac ſucceſſor omnium, quique in longum noſtras calamitates poſſet prorogare. Vin' hoc ſolum mihi confectũ eſſe, ipſum uerò tyrannũ uiuere adhuc, fuga ereptum? Iam horũ nomine præmium poſtulo. Quid dicitis? Nõ datis? An non & illum uerebamini? An non dominus, an non grauis, an non intolerandus erat? Porrò nunc negocij caput denique ipſum perpendite. Etenim quod hic à me requirit, hoc quàm fieri potuit pulcherrimè confeci, tyrannúmque aliena cæde occidi, non ſimpliciter, nec uulnere uno, id quod fuerat optatiſſimũ illi, uidelicet tantorum facinorum ſibi conſcio: ſed poſtea quam illum prius multo dolore excarnificaſſem, tum,

quo

ἄγε, ηδὲ ὢν ὀφθαλμοῖς ἀλέξας τὰ φίλτατα εἰκῇ ὧδε προκάμοιμι, ὑὸν ὢν ἡλικίας, ἀ ηδὲ πο νηρὸν, ἀλλ' ἔν ηδὲ ἀκμάζοντα, ηδὲ ὁμοῖον τῷ πατρὶ, ἄμα τ' ηδὲ λύθρου ἐμπεπλησμένον. ταῦτ' ἐστι πατρῶν τὰ ῥαύματα, τάχ' τα ξίφη δικάμων τυραννοκτόνων· οὕτ' δάνατ' ἄξι' ὠμῶν τυράννων, κοὐτη τιμωρία πρέπουσα τοσούτοις ἀθλιήμασι, τὸ Λ' οὐθὺς ἀποθανεῖν, τὸ Λ' εὐθὺς ἀγωνῆσαι, τὸ Λ' μηδὲν τοιοῦτο θέαμα ἰδεῖν, ἀλλ' ἔχει τυραννικῆς κλάσεως ἄξιον. εὐ γὰρ ἠγνόουν, ὦ ἄτ', εὐκ ἠγνόουν, εὐδὲ τῶν ἄλλων ἀλλοῖς, ὅσ σὺν ἐκεῖν' δύνοιαν πρὸς τὸν ὑὸν ἔχει, ηδὲ ὡς εὐκ ἂν ὀξίως σφ ἐπιβιῶναι ἀλ' ὀλίγον αὐτῷ χρόνον. πανύτ' μὴν γὰρ πατέρες ἴσως πρὸς τὰς παῖδας τοιοῦτοι· ὁ Λ' ηδὲ περιττότερόν τι τ' ἄλλων ἔχ', ἐκ ὄντως, ἐξῶν

quo nihil habebat charius, miſcrabiliter proſtratum coram oculis oſtendens, puta filium in ipſo æui flore, tametſi ſceleſtum quidem illũ, attamen & ætate uigentẽ, & patri ſimilem, ſanguine taboq; oppletum. Hæc nimirum ſunt parentum uidnera, ij gladij uerorum tyrannicidarum, hæc mors digna crudelibus tyrannis, hæc ultio tantis ſceleribus congruit. Cæterùm protinus interire, protinus excidere ſibi, neque huiuſmodi ullum ſpectare ſpectaculum, profectò nihil habet tyrannico ſupplicio dignum. Neque enim ignorabã uir egregie, non ignorabam inquam, neque quenquam alium latuit, quanta ille charitate filium ſit proſequutus, adeò ut illo extincto ne paululum quidem temporis ſibi in uita moran-

dum eſſe fuerit ducturus. Atqui haud ſcio, an omnes patres hunc ad modum affecti ſint erga liberos: uerùm hic etiam ultra reliquos habebat quiddam, idq; meritò,

ῥῶν μόνον ἐπᾶνον καὶ μόνα, καὶ φύλακα καὶ τυραννίδος, καὶ μόνον προκινδυνεύοντα τῷ πατρὶ, καὶ τῶν ἀσφαλῶν τῇ ἀρχῇ παρισχόμενον. ὥστε καὶ μὴ διὰ τῶν εὐνοιαν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἀπόγνωσιν, οὐδὲν ἧττον πιστεύοντα τιθνηξόμενον αὐτὸ, καὶ λογιζόμενον, ὡς ὀλίγον ἔτι τῶν ζῶν ὄφελος, καὶ ἐκ τῶν πάσης ἀσφαλείας καθυρημένης. ἅπαντα τοίνυν αὐτῷ ἀθρόα περίστησα, τῶν φύσιν, τῶν λύπων, τῶν ἀπόγνωσιν, τὸν φόβον, τὰς ὧν τῶν μελλόντων ἐλπίδας χρέων, ἐπ' αὐτὸν ἐχρησάμην τοῖς συμμάχοις, καὶ παρὰ τῶν τελευταίων ἐκάνων σκῆψιν κατῳκτίσασα. ἀπίδασιν ὑμῖν ἀτεκνον, λειλυπημένον, ὀδυρόμενον, δακρύων, πεπηρωθηκὼς πένθος, ἐλεγχρόνιον μὴν, ἀλλ' ἱκανὸν καιρὸν καὶ τὸ δεινότατον, αὐτὸς ὑφ' αὑτοῦ, ὅσπερ θανάτων αἰκιστος, καὶ πολλῷ χαλεπώτερον, ἢ εἰ ὑπ' ἄλλου γένοιτο.

quippe qui cõspiceret illum unicum esse qui curaret seruaretq; tyrannidem, quiq; solus pro patre pericula susciperet, & tutamen imperio adderet. Itaq; si non ob charitatem, certe ob rerum desperationẽ sciebã illum protinus exiturũ è uita: perpensurũ enim, iã nihil esse quur uelit uiuere, adempto tutamine quod illi filius ministrauerat. Nimirum effeci, ut hæc omnia illum agmina tim circumsisterent, forma, dolor, desperatio, formido, quiq; in posterum imminebant metus. his aduersus illũ auxilijs sum usus, atque ad id extremum illum cõsilium adegi. Interijt itaque uobis orbus, excruciatus, plorans, lachrymans. Luxit luctum, non illum quidem diuturnũ, uerum qui satis magnus esset patri. Postremò, quod est omnium acerbissimum, ipse sibi necem consciuit: quod quidem mortis genus, præ cæteris miserrimum, multoque atrocius est, quàm si per alium inferatur. Vbi mihi gladius

πρὸς τοῦ μοι τὸ ξίφος, μή τις ἄλλος τοῦτο γνωρίζει; μή τινος ἄλλης ὅπλον τοῦτο ἦν; τίς αὐτὸ εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνενέγκειεν, πρὶν τὸν τυράννου τίς ἐχρήσατο, τίς αὐτὸ ἐπ' ἐκεῖνον ἀπέστειλεν; ὦ ξίφος καινωνὸν τῶν διὰ δόξαν τῶν ἐμῶν κατορθωμάτων, μετὰ τοσούτους κινδύνους, μετὰ τοσούτους φόνους ἀνομάσθαι, καὶ ἀνάξιοι δοκοῦμεν ἡμεῖν δωρεᾶς; ἃ γὰρ ὑπὲρ μόνου τοῦτου τὴν τιμὴν ἤτουν παρ' ὑμῶν. ἃ γὰρ ἔλεγον, εἰ δοῦναι, ἀποθανεῖν ἐβουλόμην τῷ τυράννῳ, καὶ ἀνόπλῳ ὄντι τῷ καιροῦ καταλημμένῳ, ξίφος τοῦτο ἐμὸν ὑπέστησα, καὶ πρὸς τὸ τῆς ἐλευθερίας συνάγκης πᾶσιν, τοῦτο τιμῆς τε καὶ δωρεᾶς ἄξιον νομίσατε, δικαίως οὕτω δημοτικοῦ κλέους ἂν ἂν ὑμᾶς δόξαιεν, οὐκ ἂν ἐν τοῖς εὐεργέταις ἀναγράψατε; ἂν ἂν τὸ ξίφος ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναθήματι, ἂν ἂν μετὰ τῶν θεῶν ἐκεῖνο πρεσβεύσατε; νεῦ μοι ἐννεύσατε, εἶα

gladius? Num quis alius eum agnoscit? Num cuius alterius hoc gestamen erat? Quis eum in arcem adduxit? Ante tyrānum quis eo est usus? Quis eū ad illum misit? O' ensis particeps successorū; meorum egregiè factorum: post tanta pericula, post tā tas cædes cōtemnimur, & indigni præmio iudicamur? Nam si huius tantùm nomine præmium à uobis postularem: si sic dicerem Iudices: tyrānum, quum mori uellet, quum id temporis inermem se deprehendisset, meus hic illi gladius inseruiit, & ad consequendā libertatem auxilio fuit uniuersis: hunc quoque laude præmióque dignum iudicassetis. Porrò domino tam popularis rei non gratiam retulissetis? Nónne inter eos qui de Republica benemeriti sunt, scripsissetis? Nónne gladium inter sacra monumenta consecrassetis? Non illum secundum Deos ueneraremini? Nunc mihi considerate,

εἶτα περιορᾶν ἀπὸ τῶν τύραννον, εἶτα δὲ ἀφικέσθαι πρὸ τῆς τελευτῆς. ἐπεὶ γὰρ τὸν ἀμοῦ φονευόμενον, καὶ τιτρωσκόμενον πολλοῖς βάκμασιν ἐς τὰ φανερὰ τοῦ σώματος, ὡς ἂν μάλιστα λυπήσαι τὸν μέλλοντα τὸν γεγονότα, ὡς ἂν ἐκ πρώτης ὄψεως ἀπαραξειε, ὁ μὲν ἀνιβόητος οἰκτρόν, ἐπιβοώμενον τὸν γεγονότα, οὐ βοηθόν, οὐδὲ σύμμαχον. ἤλεγε γὰρ πρεσβύτην ὄντα, καὶ ἀδύνατον, ἀλλὰ διατελῶν τῶν οἰκείων κακῶν. ἐγὼ γὰρ ἀπαλλαττόμενον, φεύγουσι μὲν ὅλως βαγῳδίας γεγονότα, καταλιπὼν δὲ τῷ ὑποκριτῇ τὸν νεκρὸν, καὶ τὸν σκηνὸν, καὶ τὸ ξίφος, καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ δράματος ἐπιφέρων· ἐκεῖνος δὲ ἐν ὄψει, καὶ ἰδὼν υἱὸν, ἂν ἔχει μόνον, ἐλίγον ἐμπνέοντα, ἠμαγμένον, ἐμπεπλησμένον τοῦ φόνου, καὶ τὰ βάκματα ἀνοιχῆ, καὶ πολλὰ καὶ κακὰ ἔρια, ἀνιβόησε τοιοῦτόν τινον,

quæ ueri simile est fecisse tyrannum, quæ dixisse priusquam sibi mortem consciisceret. Quum iuuenis à matre trucidaretur, ac multis etiam uulneribus confoderetur, idque in ijs corporis partibus, quæ conspicuæ magis, magisque sint oculis obuiæ, uidelicet ut quammaxime discruciaret eum qui genuerat, quóque primo statim conspectu perturbaret. miserabiliter inclamabat, parentem implorans non adiutorem, nec opitulatorem: quippe qui senex tam esset, atque inualidus: uerùm domesticarum cladium spectatorem. Nam ego interim discesseram, auctor qui fueram totius tragœdiæ, relinquens actori cadaucr, scenam, gladium, reliqua quæ ad actū fabulæ pertinebāt. At ille adstans ubi filiū conspexit, quem habebat unicū, semiuiuum, sanguinolentū, cæde conspersum, tum uulnera perpetua ac plurima lethalia, hunc ad modum exclamauit:

ἀπώλεσμαι, τεθνηκότα, τύραννον κτείνας· ποῦ ὁ σφαγεύς, τίνι με τηρεῖ, τίνι με φυλάττει, διὰ σοῦ, τέκνον, προσανηρημένον; ὦ μή τι ὡς γέροντος ὑπόρρωνος; ἦδη τῇ βραδύτητι καὶ μέλλησιν λίαν, καὶ παρατείνει μοι τὸν φόνον, καὶ μακροτέραν μοι τὴν σφαγὴν ποιεῖ; καὶ ταῦτα λέγων, ἐβόα τὸ ξίφος· αὐτὸς γὰρ ἄνωλος ὢν, διὰ τὸ πάντα τῷ παλαὶ θαρρεῖν. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἐνεδίδου· πάλαι δ' ὢν ὑπ' ἐμοῦ καὶ τοῦτο προπαρεσκευασμένον, καὶ πρὸς τὸ μέλλον τόλμημα κατακεκιμένον. ἀποσπάσας δὴ τῆς σφαγῆς, καὶ τοῦ βρώματος ἀνιλὼν τὸ ξίφος, φησὶ· πρὸ μικροῦ μέν με ἀπέκτεινας, νῦν δ' ἀνάπαυσον ξίφος· παρὶ σὸν δούλου παραμύθιον ἴλθι, καὶ πρόβυτικῇ χειρὶ δυσυχήσαν σωτηρίωσαι, ἀπόσφαξον, τύραννοκτόνησον, καὶ τοῦ πρεσβεῖα ἀπάλλαξον.

ἆδι

mauit: O nate, extincti sumus, interempti sumus, tanquam tyranni iugulati sumus. Vbi mactator? Cui me seruat? cui me relinquit? qui quidem iamdudum propter occisum te, fili, sum extinctus? nisi forte me tanquam senem contemnit, ac lento supplicio me conficit? producitque mihi mortem, reddit'que mihi cædem longiorem. Atque hæc locutus, ensem quærebat. Nam ipse infirmis erat, propterea quòd per omnia filio fideret. Verùm ne is quidem deerat, ut qui iamdudum fuerit à me paratus, atque ad faciendus futurum relictus. Euulso igitur è cæde gladio, atque è uulnere exempto, ait: Dudum me occidisti: nunc finem malis impone gladio. Ades patri lugenti solamen, senilemq; manum infelicem adiuua, iugula, tyrannum occide, luctu libera.

Vtinam

ἐδι πρώτως σοι ἐνέτυχον, ἐδι πρὶν τάξιν προῦλαβον τῦ φόνου. ἀπέθανον ἄν, ἀλλ' ὦ ὡς τύραννον & μόνον, ἀλλ' ἔτι νομίζων ἔξειν ἐναλιον · νῦν δ' ὡς ἄτιμον &, νῦν δ' ὡς ἀδὲ φονεύσε ὑπερῶν. καὶ τῶν' ἄμα μέ γων, ἐπῆγε τὸν σφαγὸν, βία μενον, ἀ δυσάμενος &, ἐπιθυμῶν μὲν, ἀδρῶν δὲ πρὸς τὸν ὑπηρσίαν τῦ τολμήματος. πό σαι πολάσεις ταῦτα; πόσα βάματα; πόσοι θάνατοι; πόσαι τυραννοκτονίαι; πόσοι δωρεαὶ κὴ τίλ &, ἐωράκασι καὶ τόδε τὸν μὴ νεανίαν προαιμένον, ἀλλὰ μικρὸν, ἀδ' δυνατὸν γυναῖκὶ ἔργον · τὸν πρισβύτην δὲ αὐτῷ πορικιχυμένον, καὶ τὸ αἷμα ἀμφοῖν ἀναλιπραμένον, τὸν ἱλαρώτερον ἐπένθιον ἐπιστολὴν, καὶ τὰ ἔργα τῦ ξίφους τοῦτο μῶ. αὐτὸ δὲ τὸ ξίφος ἐν μέσῳ ἀμφοτέρων ἐπιδεικνύμενον, ὡς οὐκ ἀνάξιον γενόμενον τοῦ δεσπότου, καὶ μαρτυ-

Vtinam prior in te incidissem, utinam in eum priorem occupassem locum. Occidissem quidem, sed tanquam tyrannum detaxat, sed qui crederem mihi superesse ultorem: nunc autem tanquam omnibus occumbo, nunc tanquam cui desit etiam manus ad ictator. Atque hæc ubi dixerat, gladium adegit, tremens, neque sat potens. Cupiebat quidem, uerùm non suppetebant uires ad facinus exigendum. Quot hic supplicia? Quot uulnera? Quot mortes? Quot tyrannicidia? Quot præmia? Postremò spectatis omnes iuuenem dudum prostratum, nec exiguum profectò, neque mediocrium uirum opus. ac senem huic circumfusum, atque amborum sanguinem commixtum, libertatis illam & uictorialem uictimam mei quegladij facinora. At gladius ipse in medio amborum, declarans quàm non indignum se domino præstitit, testans

μαρτυρέμενον ὅτι μοι πιστῶς διακονήσατο. τοῦτο γὰρ ἐμοῦ ἐργασάμενον, μικρότερον ὢν, νῦν δὲ λαμπρότερόν ὄν τῇ καινότητι. ἐγὼ μὲν οὖν τὰ πολλὰ τῶν τυραννίδα πᾶσαν, ἐμοὶ ἐγὼ μαρτύρια δ' ἐς πολλοὺς τὸ ἔργον, ὥσπερ ἐν δράματι. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐγὼ ὑπεκρινάμην, τὰ δεύτερα ὁ υἱός, τὰ τρίτα δὲ ὁ τύραννος αὐτός. τὸ ξίφος δὲ πᾶσιν ὑπηρέτησεν.

stasq; quòd mihi fidam nauasset operam. Id si à me ipso fuisset patratum, minus fuerat futurum: nunc autem illustrius est ipsa nouitate. Atq; ego quidem sumes, qui tyrandem sustuli: cæterum actio in multos est distributa, quemadmodum in fabulis fieri consueuit. Ac primas quidem partes egi ipse, secundas autem filius, porrò tertias tyrannus ipse. Nam gladius omnibus inseruiuit.

GILBERTI COGNATI Argumentum.

Quidam in arcem ascendit uti tyrannum occideret, atque ipsum quidem non reperit: uerùm filium eius interemit, gladiumq; in uulnere reliquit. Aduenies tyrannus, ubi filium extinctum conspexit, eodem ense necem sibi conscit. Is qui ascenderat, tyrannicq; filium peremerat, præmium tanquam tyrannicida petit.

DECLAMATIO D. ERASMI ROterodami, non illa quidem uersa, sed quæ superiori Declamationi è Luciano uersæ respondeat.

ARGVMENTVM.

Eiusdem generis hæc cum superiore, eiusdemque status est, sed aduersaria. Vt enim illic contenditur, præmium esse dandũ tanquam

tanquam tyrannicide, ei qui filium tyranni interfecerat: ita & negatur cum satisfeciſſe legi, aut tyrannicidam eſſe, qui non ipſum tyrannum, ſed filiũ tyrãni occidiſſet. Exordio benevolentiam captat à perſona Iudicum: deinde calumniæ aduerſarij, qua in ſuſpicionem adductus fuerat quaſi ipſe quoq; tyrannidi faueret, quia illi præmium dandum negabat, reſpondet per abſolutionem primùm, deinde & per inficiationem ex locis coniecturalibus, eleuata interim illius perſona, atque ipſo uiciſſim in ſuſpicionem ex modo actionis uocato. Poſt exordium propoſitio ſequitur cum attentione & admonitione iudicis, quorſum in hac cauſſa maximè ſpectare debeat: atque inde ad confutationem uenitur. In qua primùm refelluntur ordine capita illa quæ alter in argumento ab imo ad ſummum tractarat, puta Voluntas, Conatus & Effectus. Ac uoluntati quidem opponit uoluntatem legis, ut quæ non quid quiſque uoluerit, ſed quid effecerit, ſpectet: neque cogitationes, ſed facta præmijs compenſet. Conatum uerò eleuat uarijs ac multis ſimilibus & exemplis, oſtendens in nullo pacto, aut contractu, aut certamine, aut alijs denique id genus rebus ſatis eſſe conari aliquid & cœpiſſe, ſed præſtari oportere. Effectum conditiones ſequi, non conatum. Et quòd alter etiam conatum in legibus ſpectari dixerat, id diſtinguit, oſtendens diuerſam eſſe rationem præmiorum & pœnarum. In maleficijs interim & uoluntatem puniri: in beneficijs autem nunquam præmium dari, niſi ei qui quod lex proponit, reipſa effecerit. Poſtremò & patriæ gratis inſeruire ac officium præſtare ciues debere: & illũ ſatis mercedis pro conatu ſuo retuliſſe, laudem & gloriam. Effectum autem refellit, quia non ſimpliciter id effecerit quod lex iubet, ſed fortuna ſeu numine ita ferente, cædem filij, mortem patris conſecutam eſſe. Non enim quia ipſius gladio tyrãnus poſtea ſeipſum *confecerit, ob id ipſius hoc factum eſſe.* Deinde etiam incertum fuiſſe exitum, & quſdnam pater occiſo filio facturus fuerit: & hic conſilium quoque petiturus fuiſſet, primò ut incertum & periculoſum, neque certis rationibus firmatum: deinde etiam ut fictum, & poſt euentum rei demum ſimulatum. Denique non idem eſſe occidere, id quod lex iubet, & mortis cauſſam qualemcunque præbere. Idque iterum multis ſimilibus probat. Atque hoc loco diſputationem ſuprà cœptam renouat, de eo quatenus uoluntas

tas in legibus ſpectatur, & in quibus per ſe ſufficiat, nempe in maleficijs, & non in beneficijs, & ob id neque hic præmium illi deberi, ut qui cœperit non abſoluerit beneficium. Confutatis igitur hoc pacto uoluntate, conatu & effectu, quarto loco id aggreditur, quod petitor in narratione potiſsimùm amplificat: puta filium fuiſſe caput & cauſſam tyrannidis, cóque ſublato etiam tyrannidem ſublatam fuiſſe. Ac primò quidem filium oſtendit non fuiſſe tyrannum, neque tyrannidis caput, confutatis ſignis & ca teris rationibus quæ alter ad eam rem probandam adduxerat. Deinde, ut maximè fuerit, legem iubere ipſum tyrannum, non ut quiſque tyranno ſimilis, aut nocentior etiam eſt, occidere. Et hic multis uerbis de auctoritate legum diſputat, & quòd non temerè uerba legum huc aut illuc deflectenda ſint: alioqui multa pericula & incommoda ex eo ſecutura eſſe. Poſtremò etiam ipſe locum ab imo ad ſummum tractat: & ut alter uoluiſſe, egiſſe, effeciſſe ſe dixerat, ita hic contrà neque animum ad rem gerendam habuiſſe illum, neq; recta uia aggreſsũ eſſe, neq; deniq; id quod lex iubet, perfeciſſe oſtendit. Et ſub hæc orationem cõcludit breui ἀνακεφαλαιώσει, & conformatione ſeu proſopopœia legum, Reipublicæ & deorum quoque expoſtulantiũ cũ petitore, ut iniquè & præter meritum præmium petente.

SI mihi cauſſa hæc, Iudices, apud concionem populare, quæ ſtudijs potius quàm exacto rerum iudicio duci conſueuit, eſſet agenda, ac non magis apud Iudices ex honeſtiſsimis ordinibus delectos, nimirum grauiſsimos, ſapientiſsimósque: nonnihil profectò uererer, ne omnium animis noua hac & inſperata lætitia geſtientibus, atque (ut ita dixerim) exultantibus, nec ſatis attentos, nec dociles eſſem auditores habiturus: porrò fauentes, beneuolos que multo minus: quippe qui frontem modò, quaſi que perſonam huius negocij intuentibus, non faciem ipſam propius contemplantibus, uideri

uideri fortasse possim in communi totius ciuitatis ga
tum autem in caussa tam populari, uelut importunius o
pere atq; obturbare. Enimuerò quum omnis affectus i
lis est ad rectè iudicandum: tum ingens, intemperans, a
exundans lætitia, non solùm iudicium omne funditùs t
re solet, uerùm etiam nostri sensus non raro nobis erip
præsertim si (quemadmodum hæc nostra) post graues
turnasq; calamitates, ac ueluti tempestatem sæuissiman
pentè præterq; spem quasi portus quidam fuerit obie
Quid autem tam acerbum liberæ multitudini, quàm se
tus? Quid tam dulce, quid tam exoptatum, quàm liber
Itaque non rebus modò ipsis, sed uel inanibus harum re
uocabulis, plebis animus queat ad quidlibet impelli: max
primis bis aliquot diebus, dum gaudiorum adhuc uelut
quidam impotens, omnia sursum ac deorsum miscet, du
ticiæ temulentia, dum gratulandi dulcis quædam ebrieta
ctus occupans, animum ad cogitandum instituere non si
Verùm uestra Iudices singularis sapientia perspicacitásque,
non hoc tantùm scrupulo me leuat, uerùm & hanc mihi fi-
duciam suppeditat, uti sperem futurum, ut hoc contradicen
di munus, quod equidem nec inuidentia nec fauore in Ty
rannidem (sicut iste calumniabatur) sed solita mea, & (ut
opinor) nota Reipub. charitate susceperi, uobis non modò nō
inuidiosum, sed fauorabile plausibileq; uideatur. Etenim
postquam uiderem manifesta quadam Deorum beneuolen
tia, post diuturnam ac miserrimam illam seruitutem, toties
Reipub. uotis expetitam libertatem aliquando contigisse
nihil prius curandum nobis esse iudicaui, quàm ut gratos
nos exhiberemus in eos, à quibus nobis tam egregia felicitas
esset profecta, quò uidelicet munus suum huic urbi proprium
perpe-

perpetuumq; facere uellent, & constabilire tueriq; quod largiri non essent grauati, meminissemúsque ijsdem in manu esse ut eriperent ingratis, quod optantibus dedissent. Sunt autem uel primæ gratitudinis partes, intelligere uidelicet cui beneficium acceptum ferre debeas. Et hac una ratione mortales diuinæ beneficentiæ gratiam referre possumus, si beneficium acceptum agnoscamus, si celebremus, si ad illos auctores referamus. Neque mihi committendum putaui, ut dum nimium candidi in ciuem esse uolumus, in deos ingrati impijq; reperiamur. Neq; enim isthoc nomine nunc perinde laboratur, ne hoc præmij pereat ærario, & huius lucris accrescat (quanquam id quoq; longa iam tyrannide exhaustius est, quàm ut inde temerè dari præmia conueniat immerentibus:) illud agitur, ne dij immortales, qui huius malè consulta noluerunt bene, hoc tantum munus à nobis tanquam ingratis reposcant, si quod ipsis solis debetur honoris, laudis, gratiæ, id illis fraudatis, in hominè contulerimus. At quem hominem, obsecro? Nempe qui quum priuatus contra leges iuuenem occiderit, atque hac temeritate sua, restitutæ libertatis periculosam occasionem modò præbuerit, idq; adeò imprudens (uti mox docebimus) non ueretur pulcherrimum tyrannicidæ titulum dijs eripere, sibi arrogare: Reipub. diem dicere, ac leges ipsis in ius uocare: ciuitatem ingratitudinis ream agere, nisi sibi totam hanc felicitatem ferat acceptam. Nullum quidem Iudices facinus specioſius tyrannicidio, nullum dijs dignius: uerum hoc impudentior, qui sibi laudem tam eximiam usurpat immeritus. Nullum præmium honestius illustriusq;, quàm quod tyrannicidæ debetur: sed hoc impensius accuratiusq; spectandũ, ne temerè decernatur indigno. Permulta siquidem,

permulta ad id requirũtur, ut hoc tam egregio titulo, ut hoc tam diuino præmio dignus quis esse uideatur: quorum nihil in hunc competere, paulo pòst euincemus. Proinde quum non tolerandæ improbitatis mihi uideatur, qui legibus tum homicidij, tum temeritatis pœnas deprecetur, eum à legibus præmium omnium maximum petere: petere dixi? imò flagitare: & ita flagitare, ut etiam si unum ex huius arbitrio dependerint, tamen multa insuper isti creditori sint debituræ. Quæ cuncta quum postulare iure potuisset, maluit tamen homo uerecundus, unico persoluto, reliqua sibi deberi: ut haberet nimirum quod obnoxiæ Reipublicæ quoties libido sit, possit improperare. Tũ illud utrum risu potius, an odio dignum existimem, quòd in tribunalibus, quòd apud ornatissimum seueriss̃imorum iudicum consessum, Thrasonem quendam nobis è comœdia retulit? Sensistis iudices, ut è corona plerique risum tenere nequirent, dum personatus iste Hercules tragœdiam illam suam nobis recitabat de sese terq; quaterq; tyrannicida, de sapiente illo gladio commilitone suo, qui per se prudens senem interemit: digno uidelicet, qui inter sidera collocetur, domino in deorum numerum relato. Dij boni, quibus phaleris, quibus fucis, quibus ampullis facinus illud nobis suum ornauit, iactauit, exaggerauit? quàm militari iactantia, quàm Stentorea uoce, quàm fastuoso uultu, quàm arrogantibus supercilijs, quàm stupidis oculis, suum ipse uobis encomiũ deto nabat? Quæso iudices, ut etiam nunc hominis uultum diligenter attendatis: nónne uobis minitari uidetur? nónne dicere, ni mihi præmium decreueritis, haud feretis impunè, incolumi diuino illo meo ac fortissimo gladio, qui uel sine me meas uices, ubi lubebit, acturus est? Quis tandem istam

ferat

ferat iactantiam, uel in eo qui uere tyrannum occidisset? Hæc quoque me causſa Iudices (neque enim inficiandū est) commouit, ut huius obsisterem petitioni: uel magis ut immoderatam arrogantiam, ut odiosam huius imputationem retunderem. Videbam iam inde ab initio, quum certatim uniuersa ciuitas diis libertatis auctoribus gratularetur, ut hic sese ira tumens in medium ingesserit, quàm indignè tulerit uictimas diis seruatoribus immolatas. Sibi hunc honorem eripi, seſe unicum esse restitutæ libertatis auctorem proclamabat: leges, aras, focos, omnia publica priuataq; suæ dextræ, suo magnifico gladio deberi. Agite quid futurum denique Iudices auguramini, si ad huius intolerabilem iactantiam, uestra auctoritas, uestra comprobatio, si præmium quasi pignus accesserit? Quid, nisi ut tyranno submoto alter quidam huic ciuitati paretur, qui uentosæ linguæ, gloriæq; quasi tyrannidem quandam exerceat? Qui quotidie nobis odiosam istam suam tragœdiam ingerat, quotidie dextram istam Herculanam, & gladium prodigiosum minitetur? Vtrum est hoc Iudices tyrannide liberari, an mutare tyrannum? Videtis ipsi quàm minaci fronte me iam obtueatur. Quid mihi succenses? Quid minitaris oculis? Quid torres supercilio? An mihi non licebit libertate in cõtradicendo (tuo scilicet munere) uti, quum tu sic abutare? qui liberum tibi putaris (id quod etiã in prosceniolegis fieri uetat) crimẽ tã atrox, tã capitale in ciuẽ impingere, tãtum ga libuit, idq; apud Iudices iratos, in tã frequẽti ciuiũ corona, quod neque as uel leuissimo cõfirmare argumẽto. Siquidẽ quàm reliqua glorioſe, tam illud impudenter dicebas, mihi nullã fuisse causſam quare tibi contradicendi partes susciperem; nisi quòd tyranni necem, quæ me discruciaret scilicet, ulciscerer.

Quo quidem tuo exemplo si uicißim in te liberet uti, n
intelligeres quàm atrocia, quãto probabilius in te po
retorqueri. Nam tuum istud tam inuidiosum (quemad
dum tu quidem existimabas) conuicium, me longè mi
etiam territabat, quàm (quod uulgò dicunt) ex pelui re
tum fulgur. Etenim præterquam quòd neque affinitas,
que cognatio, neque necessitudo, neque emolumentum,
prorsus alia res ulla mihi cum tyranno intercesßit, quur
referret illum uiuere, sine quibus rebus nullam in quen
criminis hærere suspicionem tu quoque scires, nisi nunq
tribunalia uidisses, ac nisi hodie deuium te lucelli spes fe
set iureconsultum: equidem arbitror meam fidem, inte
tatem, pietatem, totamq; meam uitam sic huic Reipub. f
ctatam esse, ut isto crimine tibi potius improbitatis odium
quàm mihi suspicionem ullam conciliaris. Vides quàm m
tis adductus sim caußis, ut tibi obsisterem? Deniq; (si scire
uis) bona ciuium pars à me enixißimè flagitauit, ut sui pa
trocinium aduersum te capesserem, negantes sibi uideri ty
rannide liberos sese, nisi te à tyrannicidæ præmio dejcerẽ.
Non quòd pudeat homini debere hanc felicitatem: tametsi
id quoq; durum, ei debere qui sic imputet. Sed debere arro
ganti, sanè quàm molestum est: at debere cui non debeas,
isthuc uerò non grauißimum modò, uerùm etiam stultißi
mum. Equidem ne lenoni quidem uel uerbo refrager, si mo
dò is promereatur: sed obnoxium esse tam importuno impu
tatori, tum qui nihil iuuerit, id uerò bis miserum est, bis stul
tum est. Nullus enim insolẽtius exprobrat beneficium, quàm
qui quod non dedit, id uult dedisse uideri. Sed finge mihi nul
lam esse caussam quur tibi me opponerem, nisi quia sic ani
mo lubitũ sit meo: profectò nihil habes quod mihi iure succ-
censeas.

censeas. Etenim quum apud Iudices tam sanctos agatur, si uerè præmium meruisti, non tibi honorem eripio: uerùm etiam uehementer illustro, quandò non paulo magnificentius est tyrannicidæ præmium euicisse, quàm tulisse. Sin minus, æquus ueniam dabis, si boni ciuis fungor officio, si nullo meo emolumento Rempub. debiti præmij ream defendo, si stulticiæ crimen, si imprudentiæ infamiam à ciuitate depello, si non sino ut nostro omnium periculo hæc urbs in deos existat ingrata. Postremò, si deorum immortalium causſam ago, quibus honorem debitũ tu conaris interuerte re: ut uel binc sat liqueat quanta religione reliquam causſam egeris, qui statim ingrediens tam impudenter sis calumniatus. Contradicit igitur, contra Rempublicam fauet tyranno. Quanquam ego illud quoque liberæ ciuitatis esse iudico, hoc loco uel tyrannorum causſas citra fraudem agere licere. Neq; tamen à uobis postulo Iudices, ut uel mihi prosit in causſa hoc meum erga Rempub. studium, uel huic obsit tam insolens arrogantia: imò non deprecor inuidentiæ suſpicionem, non refugio uel atrociſsimam illam quam iſte mihi conabatur impingere, inuidiã, ut tyranno fauiſſe uidear, niſi certiorib. quàm ut à quoquã refelli poſsint, argumẽtis euinco, niſi demũ et aduerſario pſuadeo, modò ne tergiuerſetur, ut quãmaximè ciuiliter qs agat, nullũ ei deberi præmiũt ſin exactius, ſeueriusq;, pœnam etiam ab ipſo deberi. Quæ quidem dum quàm poteſt breuiſsimè facio, quæſo Iudices, ut me attentis animis atque auribus audiatis. Meminiſtis Iudices, ut iſte inter dicendum ſubinde nobis conatus ſit ob oculos ponere, id unum ſpectare iuſſerit, quantis malis tyrannide ſimus leuati. Hoc paſsim inculcabat, hac re bonam orationis partem occupabat: nihil nos aliud perpendere uoluit,

niſi quòd grauem ſeruitutem toleraſſemus, nunc optat
bertate frueremur. Nimirum id tantum uos ſpectare uo
quod ad hoc iudicium nihil attinebat. Neq; enim hoc in
ſtionẽ uenit, quàm miſera ſit tyrannis, quàm optanda li
tas: ſed de illo cognoſcitis Iudices, quum libertas huic
ſit reſtituta, quanta hinc laudis portio huius uirtuti del
tur: & an id quod euentu cum huius facto coniunctum
idem cum eius merito coniunctum uideri oporteat. R
autem eadem ueſtigia, quibus ipſe in cauſſam ingreſſus,
quod equidem refellendi genus ſimpliciſſimum eſſe puto
quarũ partes illas quibus iſte rem ſecuit, id nimirum
ut quemadmodum ingenioſi conuiuatores iſſdem carn
alio atq; alio modo coquendis condiendiſq; efficiunt ut n
ta opſoniorum genera uideantur, itidem iſte nobis ex u
homicidio multa faciat tyrannicidia. Repetam igitur o
ne gradus illos, quibus iſte facinus ſuum ſibi uiſus eſt mi
cè attollere, & in quibus identidem reſtitabat. Quòd ſ
deturbante, uel in uno quolibet conſiſtere poterit: tum
ſeſe uictorem pronunciet licebit. Quot tyrannicidia, inq
quot præmia? Primùm quòd uolui, deinde quòd conatus
ſum: tum autem quòd filium occidi, plus quàm tyrannum:
poſtremò, quòd pater ob mortem huius ſibi necem conſci
uit. Principiò quòd uoluit Iudices, quis non leuius eſſe uide
at, quàm ut ſit refellendum? niſi quòd iſte tanta uoce intona
bat, toties inculcabat quòd tyrannum uoluiſſet occidere, at
que id (ut nihil tam accideret) tamen præmio dignum aſſe
uerabat. Quid autem tam ridiculum, quàm nudæ uolunta
tis præmium à lege flagitare? quæ adeò nihil ad ſe pertine
re putat quid uelint aut in animo ſtatuant homines, ut neq;
pœnam irrogent ſi quid uelis, modò perperam; neq; præmiũ
oſit endant,

ostendant, si quid officiosè uelis: uerùm id unumquenque uoluisse interpretantur, quod nulla ui coactus effecerit. Ergò ne, inquies, non magna facti pars est uoluisse, quod quidem arduis in rebus uel solùm sufficere soleat? Rectè sanè: sed apud deos modò: quippe quibus solis perspicuum est quid nobis aut uelis. ab his præmium expectandum, si quid præclarum animo conceperis. Lex hominũ uices agit, & quid in obscuris illis sinuosi cordis specubus mortales agitent, adeò sua referre nihil putat, ut non dicam abdita aut suspiciosa, sed ne ea quidem admittat quæ populari sunt opinione famaq; iactata. Postremò ut non nisi comperta recipiat, nõ audiat nisi quæ sunt certissimis argumentis deprehensa, probata, euicta. Cedo, quod est facinus tam nefarium, cuius simplex uoluntas in crimen unquam est uocata? Ista iudicia, Aeaci Rhadamantíque tribunalibus seruantur. Hic mihi non quid uolueris, sed quid feceris adferto. Quòd si nulla lex uel flagitio supplicium minatur, quod in animo statueris: quæ tandem est impudentia, pro merito quod præstare uolueris duntaxat, perinde quasi præstiteris, à lege quasi præmium postulare? Quæ quidem quum ad id unum sit comparata, ut maleficia uel deterreat, uel coerceat, multóque magis ad eius partes pertineat nocentibus irrogare pœnam, quàm bene merentibus largiri præmia (id quod mox copiosius demonstrabimus) posteaquam in criminibus non accipit insimulationem meræ uoluntatis: quæso te, in petendis præmijs ostentationem uoluntatis admittet? Quis autem est ciuium uel quantumlibet ignauus, qui non uelit tyrannum occidere, si tutò liceat? Quis non uel leno, saltem emolumenti causa uelit? Denique quis non facilè simulare possit, uoluisse se,

uidelicet quò præmium gratis auferat? Vis itaque dicam quãtum hoc totum habeat momenti, uoluisse occidere? Ne pe perinde est, quasi te somniaris occidisse. Par pari pensari conuenit. Qui præstitit beneficium, ei lex beneficiũ rependit: at qui bene uoluit tantùm, ei quid debetur, nisi ut uicissim bene uelit Respublica? I nunc, & hoc in gradu nos iube consistere. Rem tam eximiam, inquis, animo uersaui, statui, decreui: an præmium negabitis? Non fraudaberis præmio, si isthoc nomine postules. uerùm illud interim præmij feres: uelut homo nimium perfrictæ frontis, irrisus, explosus, exibilatus discedes, quem non puduerit id à lege postulare, quod ne leno quidem auisit à quoquam petere, ut rem pro uoluntate auferat. Nemo tam uecors, qui concedat, ut uoluntatem nescio quam, hoc est minus quàm uerba precio redimat. At non uolui tantum, inquis: uerùm & periclitatus sum: ascendi, submoui satellites. Primùm isthuc tu quidem consultè facis, quòd de gradu illo desilisti, in quo nimis profectò incommodè stabas: quanquam ne in hoc quidem multo commodius consliteris. Nam etiamsi paulo minus absurdum uideatur, haud ita multo minus impudens tamẽ est, quum lex palàm præmium decernat ei qui factum præstiterit: te, quòd conatus modò sis, præmium poscere. Ergo ne hoc quidem iuris erit apud te legibus, quod per illas est ciui priuato cum ciue priuato? Age, quid si quis ciuium tecum iniisset contractum, ita ut ille pecuniam stipulatus, tu conditionem pactus esses: mirum ni suo uterq; periculo, atque is nondum præstita conditione nummos bis uerbis abs te petat: Cedo mercedem, conatus sum, tentaui, adnisus sum: an non protinus impudenti homini respondebis, Cedo conditionem? Nam de tuo conatu quid mea refert? quandoquidẽ

effectum

effectum abs te pactus sum, non conatum. Puta totidē uerbis tibi nunc respondere legem: Agnosco contractum, non muto pacta, debeo præmium: sed si tu conditionem præstitisti, si tyrannum occidisti. Verbis aut obligantur aut absoluuntur homines. Si conato pollicita sum præmium, non grauabor dare: sin ei qui facinus peregisset, quod tandem ius est te ferre quod es stipulatus, me non ferre quod sum pacta? In priuatis ac minutis contractibus nemo tam improbus inuenitur, ut lucrum conditione promissum postulet, nō præstita conditione: nemo tam stultus ut det, si quis postulet: & tu à Republica maximum omnium præmium postulas, quòd conatus modò sis? Nihil mihi nisi nugas adfers, donec illud unū audiā, quod te præstare oportebat. Volui, inquis, ascendi, perrupi custodias, submoui satellites: quantum iam est illud quod superest? Quid adhuc desideras? Nempe nihil in te desidero præter illud, cui soli debebatur præmium. An non intellexisti, in istiusmodi contractibus duplex esse periculum: quorum alterum ad hunc tantùm, alterū ad illum propriè pertineat: uidelicet persoluendæ mercedis, & præstandæ conditionis? Ego meo periculo præmij dependendi onus recipio: neq; tua referre putes, neque refert, quàm angusta mihi res unde corradendum quod debeam preciū. Tu itidem conditionem tuo suscipis periculo: neq; mea quicquam interest quo sudore, quo periculo sit ea tibi præstanda. Totam istam curam, totum hoc negocium tibi relinquo. Quòd si ego iam præstita abs te conditione commemorem tibi, in agris meis malè proueniſſe segetes, merces naufragio periisse, nihil auelli à malis debitoribus, non sine graui dispendio conflari posse pecuniam quam tibi debeam: dic obsecro, nonne nugas agere me dices, negans horum quic-

quam ad te pertinere? Hoc uno modo posse satisfie-
bi, si pecunia numeretur. Neque quisquam est iudex
iniquus, quin te tuo uti iure fateatur. Et mihi pulchrè fa-
factum existimas, si tu mihi tragœdiam adferas, quan-
adieris periculi, quantum sudorum, quantum uigiliarū
hauseris, dum studes præstare conditionem? Res est (
crede) calumniosior scrupulosiorq; , quàm ut legibus
occupatis conueniat alienam expendere uoluntatem,
nos pensiculari conatus: quorum suos quisq; nimio sole-
mare, non suos difficile est adamussim perpendere. Ae-
sti facilis est æstimatio. Proinde ea in legis cognitione
dit: hinc reliqua omnia consueuit metiri. Tametsi non
interdum æqui bonique rationem habere. Verùm in hi-
tibus quæ de uetere illa formula pendent, inter bonos
agier oportet: in contractibus, quæ neq; ui, neq; dolo
runt, quid est quod à præscripto recedatur, nisi quis u
mnino à pactis discederet? Quíduis circumspice: &
tes usquam inuenire exemplum, non nego præmium.
numerò in pugilum Olympicis, sæpe in certamine sp
tor (opinor) sedisti: cedo, num quando uidisti quen
tam impudentem, qui palmam sibi hoc nomine uendi
quòd strenuè certasset? Non arbitror, atq; id in re pe
lucra, certè ad uoluptatem comparata. Et tu in tam
omniumq; splendidissimo negocio id tibi postulas, qu
scenicis illis pudeat uel impudentissimum tentare? Age
ties & illud uidisti euenire, ut qui sese fortissimè do
mesq; gessisset in cursu, is à præmio longissimè abesset, &
ignauissimo faueret euentus? Habeat ille sanè quod cause-
tur: excidisse habenas, consternatū equū, fractam rotam, ia
ctet se uel arte uel uirtb. tanto præcellentiorē, quanto Ther
site

ſitæ præſtitit Achilles: niſi metam prior attigerit, profectò poſtulandi præmij ius nullũ habebit: fortunã ſuã incuſare licebit. Cæterùm agonothetæ non indignabitur, propterea quòd hoc animo in certamen deſcenderit, ut eius uteretur cõditione: id eſt, ita demũ præmiũ ferret, ſi uirtuti fortuna fauẽte uicisſet. Alioq; ſi conatui, nõ tãtùm effectui præmiũ deberetur, tot palmis eſſet opus, quot in Olympicum certamen uenisſent. Quanquã in huiuſmodi ludis qui ſolennitatis uoluptatisq; gratia proponuntur, fit interdum, ut uictis quoque præmia ſtatuantur, non honoris, ſed ſolatij gratia: uerùm ſerijs in rebus, atq; adeò periculoſis, quæ nam obſecro lex unquam mercedem ſtatuit, niſi ſi quis facinus peregisſet, & ita peregisſet, ut omnes numeros implerit? A quo tu quantum abſis, mox audies: nã nũc de conatu tantũ agimus. Lex igitur ciuicã promittit coronã ei qui ciuem in bello ſeruarit. Quis unquã ad hunc honorẽ ucl aſpirauit, quòd ſe telis obiecerit, quòd non ſine multis uulneribus diſceſſerit? Profectò ni ſi ciue ſeruato, nemo ciuicam petit. Quis unquam his uerbis muralem petijt: Acriter contendi Iudices ut mœnia ſuperarem, omnia feci, ſed depulſus ſum. Quãtũlibet enim ſus ſit, niſi conſcenſo muro, nemo tã inuerecũdus eſt ut muralẽ coronã ſibi deberi dicat. Obſidionalẽ nemo flagitat, niſi depulſa obſidiõe. Poſtremò nullus honos petitur, niſi ab eo q id effecerit, ad quod honor inuitat. Qui nauim in tẽpeſtate deſertam ad littus perduxerit, huic ex lege uẽdicatio eſt earũ rerum quæ naui uehebãtur. Quorſum attinet hic tuã iactare pitiã, ſudores, pericula, conatũ? Nihil nõ feceris quo nauẽ in tutum reduceres, ſed uictus tempeſtate deſeruiſti: audebis quicquam ex his quæ ſunt in naui, tibi uendicare? Aut ſi auſis, futurum ſperas ut quiſquam te uel pilum ſinat attingere?

Non

quam ad te pertinere? Hoc uno modo posse satisfieri tibi, si pecunia numeretur. Neque quisquam est iudex tam iniquus, quin te tuo uti iure fateatur. Et mihi pulchrè satisfactum existimas, si tu mihi tragœdiam adferas, quantum adieris periculi, quantum sudorum, quantum uigiliarũ exhauseris, dum studes præstare conditionem? Res est (mihi crede) calumniosior scrupulosiorq; , quàm ut legibus tam occupatis conueniat alienam expendere uoluntatem, alienos pensiculari conatus: quorum suos quisq; nimio solet æsti mare, non suos difficile est adamußim perpendere. At facti facilis est æstimatio. Proinde ea in legis cognitionem cadit: hinc reliqua omnia consueuit metiri. Tametsi non piget interdum æqui bonique rationem habere. Verùm in his litibus quæ de uetere illa formula pendent, inter bonos bene agier oportet: in contractibus, quæ neq; ui, neq; dolo coierunt, quid est quod à præscripto recedatur, nisi quis uelit omnino à pactis discedere? Quíduis circumspice: & si potes usquam inuenire exemplum, non nego præmium. Sæpe numerò in pugilum Olympicis, sæpe in certamine spectator (opinor) sedisti: cedo, num quando uidisti quenquam tam impudentem, qui palmam sibi hoc nomine uendicaret, quòd strenuè certasset? Non arbitror, atq; id in re penè ludicra, certè ad uoluptatem comparata. Et tu in tam serio omniumq; splendidißimo negocio id tibi postulas, quod in scenicis illis pudeat uel impudentißimum tentare? Age quoties & illud uidisti euenire, ut qui sese fortißimè doctißimeq; gessisset in cursu, is à præmio longißimè abesset, & ignauißimo faueret euentus? Habeat ille sanè quod causetur: excidisse habenas, consternatũ equũ, fractam rotam, iactet se uel arte uel uirib. tanto præcellentiorè, quanto Tber

sitæ

ſitæ præſtitit Achilles: niſi metam prior attigerit, profectò poſtulandi præmij ius nullũ habebit: fortunã ſuã incuſare licebit. Cæterùm agonothetæ non indignabitur, propterea quòd hoc animo in certamen deſcenderit, ut eius uteretur cõditione: id eſt, ita demũ præmiũ ferret, ſi uirtuti fortuna fauẽte uiciſſet. Alioq; ſi conatui, nõ tãtùm effectui præmiũ deberetur, tot palmis eſſet opus, quot in Olympicum certamen uenerunt. Quanquã in huiuſmodi ludis qui ſolennitatis uoluptatiſq; gratia proponuntur, fit interdum, ut uictis quoque præmia ſtatuantur, non honoris, ſed ſolatij gratia: uerùm ſerijs in rebus, atq; adeò periculoſis, quæ nam obſecro lex unquam mercedem ſtatuit, niſi ſi quis facinus peregiſſet, & ita peregiſſet, ut omnes numeros implerit? A quo tu quantum abſis, mox audies: nã nũc de conatu tantũ agimus. Lex igitur ciuicã promittit coronã ei qui ciuem in bello ſeruarit. Quis unquã ad hunc honorẽ uel aſpirauit, quòd ſe telis obiecerit, quòd non ſine multis uulneribus diſceſſerit? Profectò ni ſi ciue ſeruato, nemo ciuicam petit. Quis unquam his uerbis muralem petijt: Acriter contendi Iudices ut mœnia ſuperarem, omnia feci, ſed depulſus ſum: Quãtũlibet enim ſis, niſi conſcenſo muro, nemo tã inuerecũdus eſt ut muralẽ coronã ſibi deberi dicat. Obſidionalẽ nemo flagitat, niſi depulſa obſidiõe. Poſtremò nullus honos petitur, niſi ab eo q id effecerit, ad quod honor inuitat. Qui nauim in tẽpeſtate deſertam ad littus perduxerit, huic ex lege uẽdicatio eſt earũ rerum quæ naui uehebãtur. Quorſum attinet hic tuã iactare pitiã, ſudores, pericula, conatũ? Nihil nõ feceris quo nauẽ in tutum reduceres, ſed uictus tempeſtate deſeruiſti: audebis quicquam ex his quæ ſunt in naui, tibi uendicare? Aut ſi auſis, futurum ſperas ut quiſquam te uel pilum ſinat attingere?

Non

Non opinor. Si quis unquam ouationem, supplicationemue triumphum obtinuit, quòd ad uictoriam omnibus neruis enisus, quòd gnauiter se gesserit in bello: nisi superior discesserit, nisi præscriptum à lege numerum hostium fuderit: ade & tu tibi præmium promittere, quòd tyrannicidium susceperis aggressus. Quod si nemini hominum memoria contigit, desine tibi noua spe blandiri, desine inaudito exemplo postulare, quod sperare sit improbissimum, dare postulanti stultissimum. Noli nobis commemorare quanto capitis periculo murum arcis conscenderis, qua uirtute satellitium tyrannicum perruperis, alios depuleris, alios occideris: quorum maximã partem tibi liberum est fingere. Ad obtinendum tyrannicidæ præmium, duobus duntaxat uerbis est opus, Tyrannũ occidi. Quantumuis conatum exaggeres, alleues, attollas: non nisi tyrãnicidæ debetur præmium. Alioqui quid dices si eodem illo die quo tu arcem conscendisti, permulti pariter aggressi, sua quisq; uirtute freti, quorum nemo tamen tyrannum interemisset: utrum omnes tyrannicidæ præmio potientur ex æquo, nempe quia conati? Age quid si multis strenuè rem aggressis, uni cuipiam, qui sit omnium ignauissimus (ut non semper uirtuti respondet fortuna) eum contingat interficere, an non præteritis reliquis, hic unus honorem auferet? Quamobrem tandem? Non quia plus adierit periculi, sed quoniam id confecit, cui lex honorem decreuit. Hic tu fortasse rursus incipies deplorare, frustra sumptam operã: negabis æquum esse, uirtutis egregios conatus merito fraudari præmio, nisi fortunæ suffragio adiuuentur. Sed quæ tandem potest esse iniqua conditio, quam nemo compellitur accipere, nisi cui cordi sit? Quantumlibet iniqua cõditio proponitur, eam nimirum facit æquissimam, qui sponte

sponte

ſponte recipit. In aleæ ludo (ſi fas eſt hoc exemplum conferre) quid iniquius, quàm uel ſummum artificem ab imperitiſſimo ſuperari: ſi modò iactus commodè cadat? Atque id adeò nemo tanquam iniquum cauſatur: propterea quòd cui luſus huius lex non probatur, ei liberum erat non ſuſcipere. Itaque lex quid præſtari uelit, id palàm atq; in medio proponit: quid abs te præſtari poſſit, id tibi relinquit expendendum. Illa nihil mauult, quàm ut res quamoptimè cadat: quòd ſi poſteaquam nihil iam intentatum reliqueris, quò minus effeceris, per fortunam ſtetit, intelligis (opinor) nihil habere te quod legi ſuccenſeas. Fortunã, ſi ita lubet, in ius uoca. cum lege nihil tibi rei: quæ ut nihil promittit, ita nihil debet, niſi præſtanti. Neque uerò exiſtimemus Iudices, iſtud à maioribus qui hanc legem tulerunt, ſine ſumma ratione fuiſſe factum, ut conato præmium non eſſe ſtatuendum putarint: uidelicet illud cauerunt, non tantùm ne ancipites iſtas & inexplicabiles huiuſmodi de conatu lites inuitarent, uerùm etiam quòd intelligerent tyrannicidij conatum non poſſe niſi ſummo ciuitatis periculo ſuſcipi. Vnde futurum proſpiciebant, ut ſi conatui præmium ſtatuiſſent, temeritate conantium Reſp. ſubuerteretur potius quàm reſtitueretur. Etenim tyrannis quid aliud eſt quàm graue capitaleq; ciuitatis ulcus? huic ſi quis medeatur, ei merces digna propoſita eſt: quam ita demum ferat, ſi remedium præſentaneum attulerit. Verùm huic malo neminem oportet admoliri manum, niſi certum artificem, qui ſua diligentia peritiaq; fretus, non ſinat hoc licere fortunæ, ut dum ipſe ſalutem dare conatur, illa uitam penitus eripiat. Quid? utrũ tu igitur in eiuſmodi diſcrimine conatum præmio iudicas inuitandum eſſe: an potius pœna deterreno

terrendum, nisi quod conatus est quispiam, idem præstiterit. Nec illud te subleuat, quòd mihi uidebare ratiocinando colligere, quum lex in maleficijs pœnam irroget simplici scleris molitioni, par esse ut multo magis in benefactis conatus habeat rationem. nam oportere legem multo propensiorem uideri ad compensandam uirtutem, quàm ad retaliandã culpam. Atq; uide, quàm hic tota erras uia. Principiò non animaduertis hoc tyrannicidij facinus toto genere à reliquis discedere, propterea quòd aliorum molitio cum priuato molientis periculo modò coniuncta est, huius cum publico Reipub. discrimine copulata: ut temerè moliri tyrannicidium nihil aliud sit, quàm temeritate priuata rem omnium prodere. Deinde lex nec in quouis crimine, nec qualemcunque conatum in quæstionem uenire sinit: uerùm in paucis duntaxat, quæ uel propter insignem atrocitatem hoc odij merentur: uel eiusmodi sunt, ut prius exitium adferant, quàm conatus dent significationem: quod genus parricidium, uenificium, proditio. Postremò non uides nihil esse simile, totaq; natura rationeq; discrepare, pœnæ legitimam irrogationem, & honoris largitionem. Nam alterum quidem proprie legum munus, alterum quasi quædam de iure concessio, legisq; candor (ut ita dixerim) quidam est. Hoc ita habere, sic deinum intelliges, si reputes quàm multa sint quæ lex iubeat, addita pœna ni pareas: quàm multa item uetet, nisi obtemperaris, supplicium minitans: contrà uix unum atq; alterum esse, ad quæ præmio solicitet. Quædam enim eiusmodi sunt, ut durum ac seruile uideatur ad ea metu mali adigi: quo de genere sunt, uxorem ducere, operã dare liberis. Hic lex nimirũ urbanius ac uerecũdius tecũ agit: patris, nõ magistratus sumit habitũ: precio ad id inuitat, quod alioqui gratuitò te præsta-

præstare decebat. Rursus alia tametsi id genꝰ sunt, ut à quo-
is non improbo ciue præstari uelle oporteat, tamen & for
ora uidentur, quàm à multis præstari queant: & pericu-
siora, quàm ut multi uelint suscipere. nam inhumanum ui-
etur, cuiquam uitæ suæ contemptum imperare. Ad hæc igi
ur præmio animat, quasiq; calcar addit uirtuti. Proinde nõ
portet hanc legum indulgentiam longius trahere, quàm
d quæ semel ipsa adstringit. Nec mirandũ est si attẽtior, si
igilãtior, si exactior est in proprio naturaliq; munere suo,
quàm in eo in quo pro temporis ratiõe in alienas partes de-
scẽdit. Huic adstipulatur illud, quòd nouis etiã criminib. e-
xcẽplũ aut nouũ noua lege solet institui, aut à simili lege mu-
tuò sumi. Neq; tamẽ idẽ fieri consueuit, si quis quid noui faci
noris cum laude patrauit, ut præmium à simili constituti-
one decernatur. Nisi lex extet, quæ nominatim honorem
statuat eius facto: quod roget, uix habebit: quod postulet,
haudquaquam. Cur enim legi necesse sit, passim ciuium suo-
rum officium mercede redimere? quandoquidem ne sit im-
punita improbitas, id publicitùs omnium refert: at probum
esse nemo gratis potest. Quid autem est quod non uel gra
tis patriæ debeat ciuis? cui si uel animam impenderis, quid
mirandum, si quod acceperas, id restituis? Vt supplicio di-
gnus sis, nisi parenti pietatis officium persoluas: non præmi
um illico tibi debeatur, si persoluas: itidẽ si quid in leges com
mittas, non potes effugere supplicium: at non statim illæ tibi
præmiũ debitura sint, si quid cũ officio feceris. Nam si ciues
omnes sese in officio continerent, ne opus quidem esset ullis
legib. quippe quæ nõ ad bonos mores cõparatæ, sed malis è
morib. natæ sunt (id quod uerè uulgò dictitant) ac pharma
ci uice fungantur. Finge itaque nullas esse leges, quemadmo

dum

dum de aureo Saturni ſeculo fabulantur poetæ, ſuo quæq; ſponte fungi officio: an tu hîc clamabis perire benefacta, quòd nulla lex præmium decernat? Vti lex nõ minatur niſi improbis, ita non pollicetur, optimis ciuibus. Quorſum enim opus promiſſo, quum uirtus abſoluta abundè ſeipſa cõtenta ſit? Proinde petere quod illa non ſit pollicita, profectò plus quàm impudentiſſimũ eſt: improbè flagitare quod ea candidè ciuiliterq; promiſerit, ciuis eſt probitatis non ſatis ſpectatæ. Tu quid mereris, paulo poſt excutietur. Interim finge ſanè præcipuam quandam utilitatem attuliſſe, cui tamen ex lege præmium non debeatur: utrum protinus clamitabis infrugiferum fuiſſe officium, ciuitatem in ius uocabis, plebem ingratam uociferabere, minitabere iudicibus niſi tibi mercedem ex animi tui ſententia decernant: an potius ipſam uirtutem abundè magnum ſui præmium iudicabis: oblectabis te conſcientia recti: hunc eſſe maximum fructum officij duces, quòd de alijs citra tuum emolumentum benemerendo, ad deorum benignitatem uidearis accedere? Nimirum hæc tibi futura ſunt ſatis, ſi modò ciuis ſis optimus. Quòd ſi non contentus iſtis, aliud adhuc neſcio quod præmium deſideres, certè maximo proximum eſt gloria: hoc tu iam propemodum tuliſti. Quanto metiris precio, uolitare per ora mortalium, celebrari, laudari, digitis notari mille, oculos omnium in te coniectos circumferre? Iſta inquam uel maxima præmij pars: nam pecunia ſanè quàm exiguum momentum adfert. Tu conatus duntaxat es: permagna portio, uel caput potius ipſum tuo deeſt facinori. At cum interim his rebus frueris, dum nõ occiſo tyranno, tamen uelut tyrannicida celebraris, quæſo te, quantula pars abeſt à tuo præmio, quod laturus eras etiamſi tyrannũ occidiſſes?

occidisses? Postremò istuc ipsum præmium, penè dixerim, inuidendum mihi uidetur, quòd iam tibi licuit toties Reipublicæ tyrannicidium imputare, quòd in celebri iudicio tibi contigit honestissimum præmium flagitare, & in tam frequenti theatro spectante Repub. magnificam istam tuam tragœdiam peragere. Mihi uidetur, Iudices, beneficij tulisse gratiam, quisquis exprobrare beneficium potuit. Tu fortunæ, tu deorum munus imputas ciuitati, & sunt fortasse qui tibi libertatem acceptam ferant: an hæc tanta præmia contemnis, quæ uel uero tyrannicidæ sufficere debuerant, nisi lex maluisset præmio conatum ab effectu distinguere? Quanquam nullum mehercle præmium magis congruit ei qui tyrannum conatus sit occidere, nec occiderit, quàm ut illi contingat tyrannicidæ præmium sperare, nec ferre tamen. Hiccine erat ille gradus, in quo nos tecum commorari iubebas? Quanquam hoc nomine tuus conatus minus promeretur præmium, quòd aliorum proposito fortunâ modò defuit, tibi uoluntas, ut ais. Effecisti quod uoluisti: id quod erat necesse, nec fecisti, nec uoluisti. Sed iamdudum alium gradum (ut uideo) circumspectas, in quem te recipias. nam in hoc quàm citra omnem præmij spem consistas, intelligis. Age sequemur te per omnia, & aliunde aliò fugientem persequemur, nec usquam sinemus consistere. At qui non tantùm aggressus sum, inquis, uerùmetiam occidi, nempe filium: atque id facinus in duo secas tyrannicidia, & quòd filium sustuleris plus quàm tyrannum, tum tyrannidis successorem: & quòd parenti, necato filio, mortis causam ministraris. De illo mox: nunc hoc, cuiusmodi sit, inspiciamus. Parètem ais abs te, iugulato filio, eadè occisum operâ: negas enim referre qua uia peremeris, modò sustuleris: imò

splendidius istuc uideri uis, quòd tuo quidē ense, uerùm ipsius dextera sit interemptus. Hæc tam honesta, Iudices, oratio posit parum attentum fallere, præsertim hoc rem fucis illis suis & phaleris uenditante, dum nobis ob oculos ponit ualidum illum florentemq; iuuenem, sic patri adamatum, crebris uulneribus confossum: parentem senem miserum illi circumfusum, eodem exanimatum ense, sanguinem utriusq; inter se confusum. Ista quidem dictu splendida, sed quid ad tuam causſam attinent? Nemo tam cæcus qui non uideat, nemo tam effrons qui neget, spectaculum illud multo omnium iucundissimum extitisse ciuitati, quum senem tyrannum iuueni uideret incumbentem, exanimem exanimi: & in altero gauderet sese leuatum malis præteritis, in altero futurorum metu. Hæc quum per se maxima, quum Reipub. sint gratissima, quid attinet uerbis exaggerare? Illud unum in hoc iudicio uertitur, utrū tibi acceptum ferri oporteat, quòd pater sine controuersia tyrannus occisus est, an fortunæ, superumq; dexteritati? Quòd enim tuo gladio peremptus est, id uerò quàm est futile, nihilq;? Quid si tuo gladio ab eo qui eum utendū abs te rogasset, tyrannus esset necatus, nū tu protinus tyrannicidæ præmium petitum uenires? Lex occisori pollicetur honorem: tu eum iugulasti, de quo certè controuersum esse poterat, tyranni nomine censendus esset, necne: eum de quo nihil erat dubitationis, reliquisti. Si prudens, prudens excidisti à præmio: sin metu, multo minus etiam causſæ est postulandi muneris. Verùm illud tute uehementer urgebas, uti prudens uolensq; reliquisse uiderere. Sed quod tandem erat istud tuum consilium, quum tibi sic in manu esset, non toto metu liberare Remp. sed ultorē tui facinoris, & uerum certūq; tyrā

num

num relinquere? Intelligebas (ut ais) omne negotiũ cõfectũ extincto iuuene, propterea q; modis omnibus futurũ præscires, ut senex illico sibimet eodẽ gladio necẽ cõsciscereꝫ. Videte Iudices, in manifestissimo mẽdacio qua rima conatur elabi. nisi diuinãdi scientiam cõmentus fuisset, non poterat hinc explicare sese. siquidem hæc uel augur, uel haruspex, uel uates diceres, fortasse nonnullos inuenires qui ista prædicãti fidem essent habituri. Nunc quid impudentius, quid uanius, quid ueri dissimilius, quàm asseuerare id certum præscisse te, quod tale sit, ut quiuis alius exitus potius fuerit expectãdus? An cõiecturis es assequut⁹ id euẽturũ quod euẽnit? At qd aliud effici cõiecturis poterat, nisi ut uel sperares, uel suspicareꝫ? Porrò in re tã ancipiti, quæ dementia erat spem incertã sequi, discrimen certũ negligere? Sed audiamus obsecro certas illas coniecturas, quibus hic noster uates præsensit inopinatum omnibus exitum. Iam ætate fessus erat, inquis, iam uiribus defectus, nec obtineri iam autumabat posse tyrannidem adempto filio. Tum indulgentius amabat, quàm ut filio uellet esse superstes. Nonne sentis hæc adeò nõ esse naturæ rerũ cõsentanea, ut iã omnib. uideãtur esse cõfutata uel prius quàm refellantur? Vtrũ seni mentem ullam fuisse putas, an nõ putas? Si nõ putas, fieri potuit ut illi tutũ uideretur, quod neutiquã erat tutum: atq; ita protinus toto falleris augurio. sin putas sapuisse, quur erat quòd usqueadeò diffideret? Quasi uerò tyrãnis uiribꝫ. dũtaxat unius hominis, ac nõ multo magis ingenio, uersutia, calliditate, largitiõe, crudelitateq; conteaturiquæ omnia si magis in senẽ q̃ in adolescẽtẽ cõpetunt, quur tu in diuersum torques auguriũ? An nõ illa ætas usu rerũ callẽtior est? an non altius dissimulat? an nõ cauet diligẽtius? an nõ prospicit oculatius? iracscitur implacabilius? tenaciusꝫ

iniuriæ meminit? melius q̃; in longinquum consulit? His solis rebus imperium tyrannicum administratur. In militiæ duce quantulum est illud momentum, quod corporis uires afferũt? at in tyrãnide profecto multo minus. Cur magis illũ terreret adeptus filius, quàm extinctus satelles quispiã audacior, quũ arx superesset approbè munita, supereßẽt opes, arma, satellitũ ingẽs agmẽ, tot in ciuitate factiosi potentesq̃;, qui non solùm tyranni partes adiuuabant, uerùm etiam tyrannos agebant? quos equidem spero nunc nobis non esse metuendos (nolim enim infausta ominari) at ita tamen, ne nimium securè negligantur. Vsqueadeóne senem cruda uiridiq̃; (quod omnes norunt) senecta, callidum, animosum, ambitiosum, non stultum, una filij mors consternauit, ut rebus desperatis protinus è uita sibi migrandum duxerit, præsertim quum ille patris dominatum nihilo reddiderit tutiorem, sed multo inuidiosiorem, idq̃; ob libidinem, atque ætatis insolentiam temeritatemq̃;, adeò ut expedierit propemodum illi ad stabiliendam tyrannidem filium è medio tolli? Etenim quo propius ad iusti regni speciem accesserit tyrannis, hoc minus est inuidiæ obnoxia, magisq̃; tuta. Iuuenis ille solùm hoc augebat, quod maximè tyrannos solet euertere: uera illa tyrannidis munimenta in callidi senis pectore erant collocata. Sed tenerius adamabat filium, quàm ut defuncto posset superesse. De matercula quapiam priuata loqueris, an de uiro sene, callido, crudeli, denique tyranno? Quid ego Iudices, in eo sermone argumentis coarguendo sumam operam, quem ipsa natura, quem mos, quem communis omnium sensus repudiat? Quis unquam istuc audiuit, tyrannum usqueadeò pio in liberos fuisse animo, ut non dicam commori uoluerit, sed conuiuere cõmodè quiuerit? Credite mihi, pri-

hi, priuatorum isti sunt affectus: tyrannus neque quid natura, neque quid pietas, neque omnino quid sit officium, nouit. Exuit hæc omnia, simulatque tyrannum induit. Omnia commodis, omnia metu, omnia necessitate metitur. Solos hos amat (si quos tamen ille amat, qui uel deos ipsos odit) quos aut metuit, & tollere nondum expedit, aut quorum opera ministerio q; ad fulciendum imperium indiget. Quòd si ullos ille posset amare, similes certè sui diligeret, impios, uiolentos, rapaces, scelestos: quando nihil ad conciliandam charitatem efficacius morum similitudine. Atqui ne improbi quidem illi chari sunt, nisi quatenus adiuuant: adeò ut præposterum uel peruersum potius quendam Stoicum tyrannus exprimat. Neque enim quisquam tam Stoicus fuit, ut æquè uacarit omnibus affectibus, atque tyrannus: hoc modò illos discernit, quòd philosophus honesto metitur sua cõsilia, hic commodo. An ille ullum pietatis igniculum in quenquam mortalium sentire potuit, qui in patriam, uitæ parentem altricem q;, qui in cœlites omnium bonorum auctores tam sit impius, ut illam crudelissima opprimat seruitute, borũ phana despoliet, iura contemnat? Verùm ut largiamur tibi nõnihil, sinamus q; te priuatos affectus in tyrannicum pectus, hoc est, ignem in flumen transferre: an tandem persuadebis illud, usqueadeò indulgenter illum adamasse filium, usqueadeò in eum omnes uitæ suæ spes, uoluptates, opes q; semel contulisse, ut illo sublato ne minimam quidem uitæ cautam sibi reliquam esse putaret? Repete, non dicam ex hac ciuitate, uerùm ex uniuerso mortalium genere: non ex hoc seculo, sed ab orbe condito, & ab ipso (si uis) Prometheisimulachro: quotus quisque fuit pater, quotaquæq; matercula, quæ ob liberorum necem sibi fatum accersiuerit? Natu-

ralis hic dolor, & quem nemo ferè non modestè ferat. Priuatis parentibus uel indulgentißimis, mulierculariũ intemperantißimis affectibus mediocris luctus sufficit: tyranni in filium charitati non nisi solam mortem satisfacturam esse, tu Lynceus præuidebas? Age, hoc quoque tibi donamus, uicerit homo tyrannus priuatorum in liberos pietatem, uicerit indulgentia materculas omneis: quî tibi compertum esse potuit, utrò se dolor paternus inclinaret, in rabiem, an in desperationem? Qui diligebat impotentius, hoc erat probabilius, ut senex natura ferus, ciuibus infensus, uel maximè uellet esse superstes: uel ob id deniq;, quò ueterem illam iram, nunc filij nece acerrimè exasperatam irritatamq;, Reipub. suppliciis saturaret. Quòd si aliàs uitæ pertæsum fuisset, hæc nimirum una causa poterat illum in uita retinere. Quid autẽ senili animo uindictæ cupidius? An nescis quàm impotẽtes ætas illa concipiat impetus, quo rapiatur æstu, quo flagrare soleat incendio, si quando atroci insigníque contumelia lacessatur? Quæ uerò potuit esse atrocior, quàm filij cædes sic amati, ut tu quidem ais? Hæc nimirum, quicquid in illo fuerit unquam crudelitatis, quicquid sæuitiæ, quicquid immanitatis: si qua sanguinis sitis, si qua suppliciorum fames, denique si quid tyrannicum: id omne semel de integro poterat excitare, quasiq; renouare. Mitiora etiam animalia, datæ orbitatis iniuria in rabiẽ solet agere: & tu in tyranno (quo nullum animal immitius) nihil tale metuendum esse certißimus augur existimasti, quod in tigribus uidemus euenire? Quòd si tibi uni compertum erat, tyranno sic in deliciis esse filium: quid igitur aliud tua fiebat opera, nisi ut sæuißima illa tigris rapto catulo in rabiem uersa, in miseram hanc ciuitatem dilaniandam discerpendam'que in-

silieret?

filiret? Id si non euênit, magna dijs gratia, tibi magnum debetur malum: qui quantum ad te pertinet, tam diram beluam in nostra capita fortunásque immiseris. Elige nunc utrum malis, an uerum fateri, nihil fuisse tyranno cum nostris affectibus commune, an confingere sic adamasse, ut matercularum quoque uicerit delicias. Certè neutro modo tua constabit diuinatio: quæ nisi constiterit, non est quòd ad eius rei laudem aspires, quæ fortunæ commoditate te imprudente euenerit. Postremò donemus & hoc tibi, ut præsci ueris, & certum præsciueris, Deo uidelicet quopiam te certiorem faciente (nam alioqui fieri nequaquam potuit) perinde est ac si non præscieris, quum præscientiæ tuæ fidem legi facere non possis. Profer quibus prædixeris id euenturum quod euênit: doce quis deorum quando isthuc tibi præ nunciarit. Nihil habes quod dicas. Verùm posteaquam rem feliciter euenisse uideres, tum demum post factum uates esse cœpisti, quemadmodum uulgò tum fieri tum dici consueuit, post euentum stultos etiam sapere: & quò fortunæ beneficium uerbis in te transmoueres, tragœdiam istam nobis comminisci cœpisti, causis reperisti, quibus præsciisse uideare. Sed dij boni, quàm non bonum poetam te præstitisti, qui tam inconsistentia, tam cum natura pugnantia finxeris, sæuissimum tyrannum ob pietatem erga filium, ultrò uitam fugisse: ob unius capitis necem tutum sibi non putasse in uita commorari, quum omnia superessent quibus tyrannis et paratur & obtinetur, sublato eo in quo omne tyrannidis præsidium collocarat, repentè rebus suis diffisum ad inferos abijsse. Age, mitto nunc argumenta. hæc omnia uera, non ficta credemus esse, tametsi ne fucum quidem ullum habent ueri: si mihi ex omni hominum memoria, uel

unum tyrannum potes nominare, qui liberos suos sic adu-
marit, ut non spadones ac pallacas longè prætulerit: qui sic
illis indulserit, ut non suspectos haberet obseruaretq; : qui sic
illis sit fisus, ut non in barbaris quibusdam latronibus ac ser-
uis stigmaticis plus quàm in illis fiduciæ posuerit. Ego tibi
permultos referre possim, qui filios sic oderint, ut uiuos esse
pati non possent: adeò metuerint, ut ne cibũ quidẽ unà cape-
re uellent: adeò diffiderent, ut tum demum se tutos esse pu-
tarent, si quis illos è medio submouisset. Nullus inutilior ty-
ranni satelles, quàm filius. Ex extrema barbarie conducti-
cios mauult ille sicarios, fugitiuos, homicidas, sacrilegos: his
uitam suam mauult committere, qui sua patria frui nõ pos-
sint, & alienam euertere gaudeant: qui barbaricis ferinis-
que uiribus antecellant, & Gigantes illos impios referant:
qui propter animi cupiditatem non difficilè ad quíduis peri-
culi suscipiendum perdùcuntur, & propter ingenij ferita-
tem à nullo facinore abhorrent. Hi sunt idonei tyrannorum
ministri, hi fiducia, munimentum, præsidiumq; tyrannidis
multo tutissimum: hos si quis ademerit, causam uideatur de-
disse cur rebus tyrannus diffidat. Nam filius qua tandem
ratione dominatum sustinebat? Ætate? at utilior ætas gran-
dior. Robore? unus erat. Prudentia? magis sapit senecta.
Custodijs, quas obtinebat? at si aduersus patrem obtinebat,
mors illius seni etiam optanda. Si patris nomine, quid nisi
unus satelles ademptus erat? Nam custodiæ quò defice-
rent, nisi ad eum cui alebantur? Tutior igitur erat futurus
tyrannus amoto filio. Res enim tyranno suspecta, filius uiolẽ-
tus & insolens, propterea quòd reliqui illi Barbari solo lu-
cro contenti sunt: filius illud præmium spectat, tyrannidis
successionem. Nec ullus pietati locus, ubi mentem possidet
dira

dira regnandi libido. Ibi contemptis naturæ legibus & filium horret pater, & patris interitum optat filius. Sed dicturis iamdudum nescio quid: mane, præsensi. nihil inexpugnatum omittã. urges, Nisi præter modum adamauit filiũ, nisi diffisus est, cur sibi mortem conscuit? Isthuc uerò meritò demirandum: quippe quod præter omnium, ac tuam etiam spem euênit. Verùm ego nihil ad me pertinere puto, ut tibi rationem reddam, quid illi dij in mentem immiserint ut sibi uim afferret: hoc tantùm euincere sat est, te nullis coniecturis hunc exitum certò præscire potuisse, quantumlibet amarit filiũ: tametsi causa non admodum obscura. Iam deorum si qui fuerunt huic infensi Reipub. iras diuturna nostra calamitas satiauerat. Iam propitios nostra uota, nostra sacra commouerant: aderat illud fatale tempus, quum impius ille senex dijs atq; hominibus dignas admissorum pœnas daturus erat. Iam aderãt ultrices Erinnyes, aderant Furiæ facibus & hydris omnibus armatæ: hæ illi mentem ademerunt, hæ uanam formidinem incusserunt, hæ attonitum ad spontaneam sui cædem impulerunt. Nihil minus arbitrabatur quàm fugisse qui filium peremerat, quàm una cæde contentum fore. qua quidem una in re iure potes gloriari, quòd tyrannum uehementer fefelleris. Virum esse putabat, qui hoc facinus peregisset. Credebat esse talem, quales audierat esse solere tyrannos, qui magno suæ uitæ contemptu tyranni caput impeterent: qui non adorirentur facinus, nisi ratione probè perspecta, qua possent perficere. Hanc suspicionẽ Pan ille, aut si quis alius est Deus, nouis terriculis exagitabat. Arbitrabatur instare sibi carnificẽ, sensit adesse necessitatem illam fatalem, quam nemini nocentium uitare licuit. Itaq; quod huius urbis pietati, quod deo-

rum bonitati debetur, cur tu id phaleratis dictis in te transferre conaris? Vbi discrimen erat subeundum, ibi fugitabas: nunc ubi res præter spem pulchrè cecidit, tutumq; putas, fortunæ laudem in te deriuas. Sed finge diuersum exitum fuisse consequutũ, pone tyrannũ ira percitũ, passim ciues ad exquisita supplicia rapere, proscribere, iugulare, in exiliũ agere, possessionib. exuere: quid hic dices? Non sines, opinor, eorum malorum causam in te tanquam in auctorem referri, & fortunæ argumento culpam deprecaberis. Negabis tibi imputandum esse, si quid fortuitò præter propositum euenerit. At nunc nónne iniurium est, quod boni, fortunæ commoditate præter spem euênit, id totum in te uelut auctorem uelle traducere? Etenim te nihil expectasse minus, quàm id quod euênit, uel ipsa res clamitat. Si hoc animo conscendisses arcem, ut filiũ non patrem occideres, credi posset te talem quandam spem animo concepisse: nunc casu nescio an metu potius, in iuuenem incidisti: & tum denique diuina ista mens & futurorum præsaga, sed quæ nõ nisi post euentum sua prodat oracula, te corripuit. Quum esset fugiẽdum, ibi demum Iudices, in re tam tumultuosa, secum uelut otiosus consultare cœpit, utrum senem sua dextra dignũ existimaret: ibi demum præuidere cœpit, fore ut pater ipse sibi manus afferret. Et quò cõmentũ tam impudens, Iudices, efficiat paulo probabilius: quæ nec uidit, nec uidere potuit, ea perinde describit, nimirum ut iactat poeta, quasi spectator adstiterit, quid in mentem uenerit tyranno, quid dixerit, quid fecerit, quomodo ferrum strinxerit. Eiusdem profectò impudentiæ, fingere præsciisse se quod esset euentu consequuturum: & quod non uideris, id ita narrare quasi uideris. Quanto melius tuo commento, id est fabulæ sua fides constitisset,

tiſſet, ſi ita finxiſſes: te quum perempto iuuene, ſtricto gladio ad ſenẽ ire deſtinaſſes, repẽtè à tergo affuiſſe Palladẽ illam Homericã, & iam euntẽ capillis reuocaſſe tei uetuiſſe, ne tam luculẽtũ facinus ſenili cæde obſcurares: ſeſe citra tuã operã curaturã, ut ille ſuapte manu, ſed tuo gladio peremptus, gloriæ tuæ nihil tenebrarũ offunderet, ſed multũ etiam adderet lucis: dehinc abditũ te per rimam contemplatũ, uel (quod eſt te dignius) repentè deam ſepſiſſe te nebula, ut tyrãnicæ necis tutus & ocioſus ſpectator aßiſteres: nec prius illinc diſceßiſſe, quàm negociũ omne confectũ uidiſſes. Hæc ſi cõfinxiſſes, paulo minus malũ poetã te præſtitiſſes. Sed ociũ, opinor, nõ ſuppetebat ad omnes fabulæ partes cõmodè tractãd.s, uidelicet lucri cupiditate te protinus ad præmiũ poſtulandũ rapiente. Nunc uel ipſa te prodit incõſtãtia, figmentiq; coarguit. In arcẽ aſcendiſti, quò tyrannum occideres: neq; tum præuidebas, quod ſole ipſo clarius uideri uis. In medio negocio ſubitò neſcio quis Deus oculos tibi reſtitu it, ut uideres futurũ id quod accidit. Porrò ſi ueris fidem face re uoluiſſes, narrare debueras quemadmodũ nocturnus explorator furtim arcẽ conſcenderis, in ædes clanculũ irrepſeris, fortè fortuna obuio nemine, non dicam ut tolleres aliquid, ſed ut experireris ſi quod tutò facinus poſſes deſignare: hæc molienti, commodùm fauiſſe fortunã. itaq; quũ adoleſcentem ſolum atque incuſtoditum offendiſſes (ut eſt ea nimirũ ætas ſecurior, periculiq; minus cogitãs: præterea diu turna tyrannis iam magnam metus partem exueratı) tum haud ſcio (ut mores illius erant) multo uino ſepultum, atque immodica libidine defeſſum, fortiter iugulaſſe ſcilicet, & [a] ſomnum illi cum morte, id eſt germanum (ut ait Homerus) cum germano coniunxiſſe: deinde

deinde ubi iam cardines procul ſtridere cœpiſſent, exaudi-
to uidelicet morientis gemitu, ibi te metu exanimatum ita fu-
giſſe, ut non uacarit gladium è uulnere tollere, quẽ nec pa-
ricidæ, nec ſicarij ſolent relinquere, ne deprehendantur. Inte-
rea domi latitaſſe te, iamdudum de fuga cogitantem, &
longinquas aliquas ſemotasq; mundi latebras animo circũ-
ſpectantem, in quibus abditus poſſes irritati patris ſæuitiam
fallere. Iamq; te ad ſpontaneum exilium accincto, repentè
in uulgus exiſſe famam, liberam eſſe ciuitatem, tyrannum
unà cum filio iugulatum, reliquos metu fugiſſe, auctorem
ignorari facinoris. ibi repentè ad nouam tuæ fabulæ cata-
ſtrophen immutaſſe te animum: & qui prius de ſalute fue-
ras ſolicitus, protinus ad præmij ſpem arrectum fuiſſe, lus-
criq; auiditate, priuſquam tibi ſatis eſſet excogitata ratio
qua totam huius inopinati euentus laudem in te traduceres,
proſiluiſſe in medium, id quod uidimus, clamitaſſe tuum il-
lum eſſe enſem, tuum facinus, non unum præmium tuæ uir-
tuti fore ſatis. Hæc nemo non credidiſſet: ſunt enim rerum
naturæ cõſentanea, uſu comprobata, omnium opinione re-
cepta. At tu dum ſedulò quidem, ſed tamen parum ex arte,
tuam nobis præſcientiam niteris perſuadere, quàm multa
comminiſceris, non dicam tota facie à uero diſtantia, ue-
rùm etiam cum ſenſu communi, cum more, cum natura pe-
nitus pugnantia? primùm tyrannum tam materne filiũ ada-
maſſe, ut ſine eo uiuere noluerit: ſic ob unius mortem metu
fuiſſe conſternatum, ut in uita manere non ſit auſus: ſic illi
toto pectore fiſum, ut ipſe nullas circum ſe cuſtodias habe-
ret: adeò fracti animi fuiſſe, ut tam chari pignoris truculen-
ta cæde non potuerit ad ultionem inflammari: tam inuali-
lidum, ut tua dextra fuerit indignus: tam inermem, ut ni tu
illi

illi gladium reliquisses tuum, defuturũ fuisset quo se iugularet. Non uides quàm non competat tam insignis in tyrannum pietas, tam secura in eam ætatem fiducia, tantus metus in hominem excepto filio reliquis omnibus præsidijs munitum, tanta consternatio in hominem tot periculis exercitatißimum, tanta imbecillitas in iratum? Quid igitur erat cur tu senem illum tantopere contempseris, ut indignum habueris qui tua ista magnifica dextra iugularetur? Tũne indignum iudicabas quem occideres, quum eum Respublica non putarit indignum quem formidaret, quem maximo suo cum dolore ferret? Non talem illum Iudices, non talem senem fimus, ut cuiquam contemnendus uideri debuerit. Neque tu eum unquam contempsisti: nisi fortè contemnere est, miserè formidare. Sciebas arcem armis refertam, sciebas superesse satellites, quorum uel unus (si seni uires deerant) sufficiebat iugulando tibi. Non ignorabas (id quod nemo nostrũm nescit) quantum uirium illi partim exercitatio, partim ingenij feritas etiam in illa senecta reliquerat. Tum non te fugiebat, frigidum illud senium sic interdum acri dolore inflammari, ut iuuenibus etiam ualidißimis sæpenumerò fuerit intolerandum, si quando solitum illud robur quod ætatis gelu uelut obtorpuerat, magno aliquo animi motu recanduit. Quis autem tam inualidus est, ut non illi pudor, ira, dolor ingens uires suppeditet? Hoc erat uidelicet cur tu filium quàm patrem malueris occidere, quòd illum inopinantem, inermem, dormientem fortuna obiecit. Cum hoc pugnandum erat, armato, uallato, irato denique. Hoc erat cur gladium relinqueres, ratus ne tantisper quidem morari tuum, dum reciperes, metuens uidelicet ne tantillum sarcinæ te redderet in fuga tardiorem. Reliquisti inuitus, quo tyranno prodi

no prodi poſſes: ſed prodi maluiſti, quàm deprehendi. Neque ego nunc formidinem tuam accuſo, imò miror magis quòd pedibus conſiſtere, quòd fugere potueris, quum audires moueri tyrannicam familiam, ſtridere arma: intelligeres tibi non cum puero, ſed cum uigilantibus uiris, accinctis, armatis, ſobrijs, irritatis, deniq; cum rabioſo patre dimicandum eſſe: non quòd illum uſqueadeò filij mors commoueret, ſed quòd arbitraretur, & haud ſcio an uerè, ſe petitum fuiſſe, dexteram tuam erraſſe tantùm in filio. I nunc & ſpera, non dicam hos Iudices, uiros omniũ perſpicientiſſimos, ſed uel è media plebe quenquam eſſe tam muccoſis naribus, cui non ſuboleat, imò qui non planè odoretur, præſentiatq; totam hanc fabulam abs te confictam. Et quod poetæ ſolẽt, quum hærent in explicando tragœdiæ argumento, hanc ueluti deam diuinationem arte quadam induxiſti, quò præſentionem tuam Iudicibus probares, ſine qua uidebas præmium obtineri nõ poſſe. Sed occaſionẽ, inquit, miniſtraui paternæ mortis, qui gladium, quo ſe feriret, reliquerim: atq; id ſolùm non modò ſatis eſſe putat ad petendum præmium, uerùm etiam meritum eſſe ut ipſe enſis inter arma deorum cõſecretur, dominus pro Deo præſenti colatur. O' hominem ſuauem, ſi has ſpes uerè concepit: impudentem, ſi quum non ſperet, poſtulat. Itáne tyranno gladius erat defuturus, niſi tuum illum reliquiſſes? Tu in arcem arma, hoc eſt, in ſyluam ligna portanda putaſti? Niſi fortè tuum illud ferrum magicis precaminibus erat imbutum, ut ultrò ad mortis adegerit neceſſitatẽ. An uerò nihil referre putas, quam præbeas occaſionẽ, quomodo, quo animo? Primùm, gladiũ reliqſti, quo nihil minus deeſt tyranno: nunquã ferrũ abeſt, nõ in cubili, nõ in triclinio, nẽ in ſacris. Reliquiſti metu trepidus. Tua quidem

quidem in re illud interim demiror, qua fronte eum gladiũ tuum ausis appellare, quem habueris pro derelicto. Metu, inquam, exanimatus reliquisti, quem postea receptum optabas. Reliquisti rem ancipitem. Quid si tyrannus illum eundem ensem in ciuium iugulos distrinxisset? quid si eodẽ lectos aliquot ex huius urbis iuuentute adolescentes filio suo inferias mactasset? Si tyrannum occidisti, quia tuo occisus est gladio, & horum omnium indigna cædes ad te pertinebit: quippe cuius ense peracta est. Id si non euênit, nihil ad te pertinet. nam anceps occasio quam in partem cadat, id dijs in manu est. si bene uerterit, nihil gratiæ debetur ei qui dedit imprudens: sin malè, temeritas imputatur. Neq; enim culpa uacat, qui periculosam ministrat occasionem: quæ si feliciter, mirẽtur omnes: sin infeliciter, meritò accidisse dicant. At quanto probabilius erat, futurũ ut tyrannus tuo ense alios in usus abuteretur? Scio me Iudices hæc pluribus refellere uerbis, quàm necesse uideatur, quippe tã friuola: uerùm id mihi propositũ est, nullum illius argumentũ non excussum, non exagitatum, non reiectũ prætermittere. Quare quæso ne pigeat, ita ut antehac feciſtis, patiẽter atq; attẽtè cognoscere, dũ hũc ab gradu firmissimo deijcio. Hîc si bi uehemẽter fidebat, hũc acriter urgebat locũ. Negabat uitari posse, qn præmiũ deberetur, quòd patri necis causam ministrasset, si non relicto gladio (nam hoc opinor argumentum iam habet pro derelicto) certè necato filio. Nam ita in legibus dissertum aiebat, nihil interesse utrũ manu sua quis occîdat, an mortis causam præbeat. Addebat, æquũ esse, ut quum in maleficijs causam datam imputarẽt leges ad supplicium, multo magis idem obseruarẽt in benefactis ad præmium. Hæc aiebat meminisse sese, in legibus esse disputata:

illud

illud addens Thrasonicum, nisi sibi diuturna seruitus, legū memoriam obliterasset. Non tu legum oblitus propter diuturnam desuetudinem, sed nunquam quid sibi uelint leges, inquisisse uideris. Bis enim hic erras, qui neque causæ datæ rationem, neq; dantis animum discernas, id quod legibus traditum est: nec animaduertis longè diuersam esse rationem maleficij & beneficij imputandi. Quid ais noue iuris interpres? Itáne satis esse iudicas uel ad pœnam uel ad præmium, qualemcunque quomodocunque causam dedisse? Nihil igitur refert, Hector an Aiacem occiderit manu, an gladium illum dederit quo se postea confodit? Atqui hanc laudem nunquam ille sibi uendicasset: tametsi probabile uideri poterat, in eum usum hosti ab hoste datum fuisse ferrum. Quin ergo fabros ærarios omnes uel ad pœnam uocamus, uel ad præmium, quoties armis in eorū officina perfectis aut iugulantur ciues, aut seruantur? Postremò quur hoc quod tu petis præmium, non ensis istius tui opifex petit potius? Tyrannus gladium erat habiturus, te non porrigente: tu porrigere non poteras, nisi huius industria tibi ministrasset. Age, si telo inter uenandum temerè missō forte tyrannum uicinum interfecisses, clamares tibi tyrannicidæ deberi præmium: an potius nihil tibi deberetur laudis, quòd imprudens & inscius iaculum torsisses? Imò in ius potius uocandus esses, qui missi teli temeritate ciuem (quod in te fuit) occideris. Nam quòd in tyrannū incidit, id nihil ad te. Quid si caupo uinum lene ac suaue, quale Polyphemo dedit Vlysses, tyranno uendidisses, atque ille eius dulcedine captus, auidius sese ingurgitasset, eaq; re concepta febri decessisset, auderesne caupo uini, titulo tyrannicidæ præmium flagitare? At quis non te cum tua flagitatione

ut te

ut temulentum uinoq; madidum exploderet? Cæterùm quanto frigidiore titulo nunc idem postulas? Vtcunque conieceris præcipi poterat, ut ætas uinosa tam illicibili uino auiditus intemperantiusq; frueretur, crapulam cõsequeretur morbus, præsertim in sene: morbum mors: uulgò hæc eueniunt. Tu eam tyranno mortis causam dedisti, cuius nullum extat in hominum memoria exemplum. Quis enim antehac ob filij necem sibi manus intulit? Accedã propius. Finge te tyranni coquum esse, probè callere palatum domini: medicos interdicere cibum, quo tamen ille oppidoquàm lubens uescatur: interminari morbum capitalem, ni temperet: id te non fugere, eum cibum tu arte tua, cupedijsq; & condimentis magis ac magis illecebrosum reddis. consequitur edentẽ morbus quem prædixerant medici, emoritur tyrannus, liberatur ciuitas. Hiccine coquus è culina in forum prosiliens, & adhuc iure madens, fuligine niger, tyrannicidæ præmium postulabis? mortarium, tonsillum, & ollas ostentabis, arma scilicet quibus tyrannidem expugnaris? Non eris (opinor) tam impudens in ea causa, qua tamen ista tua multò est absurdior. Nam illi uoluntas occidendi non defuit, probabilem præbuit causam. Tu nec in hoc iugulasti filium, quò pater ultrò uitam relinqueret: & causam dedisti ad quiduis potius quàm ad istud idoneam. Accipe exemplum tuo similius, quam ouum sit ouo (quod aiunt) simile. Quid si tyranni amicam, quam ille miserè ac perditè deperisset, occidisses: eaq; cognita re tyrannus sibi uitam abrumperet, auderes ad præmium aspirare? auderes dicere, te certum præscisse, fore ut tyrannus sponte fugeret è uita? Certè quanquam plures amicas extinctas sequuti sunt quàm filios? nemo tamẽ tibi crederet, nemo tibi præmiũ decerneret: tuum

factum periculosum & anceps dicerent: omnes fortunae gratius haberent, cuius commoditate res ea feliciter cessisset. Tibi abundè magnum præmium existimarent, si commissi venia donatus discederes. Primùm igitur diuersam imputandi maleficij, & ascribendi beneficij rationem conueniet distinguere, deinde causæ æqualitatem, postremò animum: atque ita demum liquebit quid tibi lex debeat. Nam quòd aiebas legem prolixiorem esse oportere ad reddendum præmium, quàm ad infligendam pœnam: id in priuilegijs, quæ in exemplum non uocantur, fortasse locum habet: in iure communi longè secus est. Siquidem (uti superius demonstrauimus) nulli nocenti lex non minatur pœnam: paucis benefactis præmium ostendit. Tum in maleficijs etiam conatum simplicem supplicio prosequitur, in benefactis semper exitum requirit. Nec mirum, nec iniquum, si lex est diligentior in eo negocio ad quod unum est nata atque instituta, quàm in eo in quo temporis ratione tanquam alienas sibi sumit partes. Ergo in utroque communiter spectat, ut causa sit idonea: deinde ut animus adsit, nō tantum casus. Hoc rursum interest, quòd in benefactis nec causa idonea, nec animus idoneus satisfacit legi, nisi his accesserit euentus item idoneus. In malefactis si quid nocendi animo tentes, non expenditur nec euentus, nec causa: sed ex animo factum tuum lex metitur. Sic enim iudicat, tibi nihil ad scelus defuisse præter fortunam: qua te subleuari, quod tandem ius sit? In euentu simul & causam datam, & animum expendit. Si animum uitiosum comperit, nihil moratur causam, quàm sit idonea: putat animum & euentum ad pœnam commerendam sufficere. Sin animo simplici data est causa mali idonea, & non consequitur euentus: lex quasi conniuet ad id, & non

putat

putat ad ſuam cognitionem magnopere pertinere. Sin euentus eſt conſequutus, etiamſi de animi uitio doceri non poteſt, tamen temeritatis & negligentiæ nomine pœnam irrogat, partim propter ſuſpectam dantis uoluntatẽ, partim ut hæc latebra peccantibus eripiatur, Imprudens feci: diſcantq; homines uel ſuo periculo cauere, quod alieno faciant periculo. Ergo qui prudens & ſciens, certam atque euidentem noxæ cauſam dederit: eum perinde lex cenſet, quaſi facinus manu peregerit: ueluti ſi quis hoſtem opibus copijſq; iuuerit, perinde eſt ac ſi ipſius arma contrà ferat. Siquidem id ſuppeditauit, ſine quo bellum geri non poterat. Aut ſi quis inimicum ſuum per dolum nauigio ſolutili imponendum curet, ut naufragio intereat: aut in conclaue penſili teſtudine inducat, ut ruina opprimatur: aut iuxta lectulum ægroti, loco pharmaci uenenum ponat, futurum ſperans ut eo hauſto pereat, tametſi non bibit ægrotus: tamen ueneficij poſtulari poteſt qui poſuit, propter uitioſam animi uoluntatem. Nam uehementer erat probabile id euenturum, quod ille moliebatur. Huic ſi detrahas nocendi uoluntatem, nihil illi cum lege rei futurum eſt. Si detracta nocendi uoluntate, apponas euentum: non effugiet temeritatis crimen, niſi illum inculpata ignorantia abſoluerit. Porrò ſi in loco non ad id deſtinato, puta in uia publica, aut in fundo alieno, arcu te met exerceas: lex tecum non agit, niſi ſi quem occideris, aut uulneraris, aut ſi cui damnum dederis. Cæterùm quod facis, tuo facis periculo. Quòd ſi quid horum conſequutum eſt, cum lege tibi res eſt. Neque tibi tua patrocinabitur imprudentia: quippe quæ culpa temeritatis non uacet. Siquid dẽ in te fuerat præcauere, quod probabiliter poterat præ-timeri. Vides quãto diſcrimine diſſita ſint, inter quæ tu nihil

intereſſe dicebas? Primùm non ſtatim imputatur ad præmium, quod ad pœnam: idq; non à malignitate legumlatoris, ſed partim ex ipſa rei natura proficiſcitur, partim à legum officio. Deinde diſcernitur animus: cauſſa data dijudicatur: ſpectatur euentus. Age nunc, ſi libet, tuam cauſſam, qua tuum facinus æſtimari uis, expendamus. Finge te certam ineuitabilem mortis cauſſam tyranno dediſſe, ſed imprudentem: nulla tibi ſit præmij petitio. Quis enim inſciens benemereri dicitur? Fortibus uiris præmia dantur, non fortunatis tantùm. Nam euicimus iamdudum, opinor, ne poſtbac affirmes te in hoc iugulaſſe filium, ut pater ſibi necem conſciſceret, quod euenturum ne uates quidem quiſquam præſcire poterat, tu nec ſuſpicari: imò poſteaquam rem plenam diſcriminis, fortunæ arbitrio commiſiſti, quia bene ſucceſſit, hoc nomine lex te non poſtulat: at idem ſi malè euenijſſet, temeritatis pœnas eras debiturus. Neque enim tibi ſuccurreret inculpata ignorantia. Quid enim æquè formidandum erat, quàm ne tyrannus ſimulatque occiſo filio ſe peti inſidijs perſenſiſſet, omnia tyrannidis mala in nos conduplicaret? Iam ut de animo res tibi conſtet, cauſſam dediſti non ſolùm non idoneam, uerumetiam periculoſiſſimam Reipub. Vin' hoc tibi argumento euidentiſſimo demonſtrari? Finge te quempiam è ciuibus uitio occidiſſe: tum extincti patrem id facere, quod modò fecit tyrannus: utrum tu duplici cædis crimine teneberis, an ſimplici? Simplici opinor. At uxor & mariti mortem imputabit, qui necato filio, ſeni cauſſam mortis dederis. atq; his fermè tuis argumentis utetur: Indulgentiſſimè filium adamabat, in illum omnem familiæ curam reclinauerat, illo ſe oblectabat: Atq; hæc de priuato ſene cum fide dicet, quæ tu de tyranno

nimis

nimis dure (ne dicam ridiculè) dicebas. Addet ea te sciſſe, præuidiſſe futurum, ut ille uitam fugeret orbatus filio, in quo uno omnia uitæ oblectamenta collocarat. non tibi defuiſſe iugulandi ſenis uoluntatem, ſed hoc tantum egiſſe, ut miſe rabilius ſua dextra perimeretur, ut odium tuũ plenius miſeri patris malis exaturares. Ideo iuuenem necaſſe, in hunc uſum gladium in uulnere reliquiſſe. Vides quanto ſint hæc probabiliora in hoc, quàm in tuo negocio: & tamen negabis paternam necem ad te pertinere, atq; animi ſuſpicionẽ cauſſæ qualitate purgabis. Negabis cauſſam idoneam fuiſſe cur ille ſibimet manus adferret. Te nec præſcire nec timere potuiſſe id quod ſit conſequutum: quòd rarum extet exemplum patris ob filij necem ſponte fugientis è uita. Alioqui futurum fuiſſe, ut & mater ſibi fatum accerſeret: quippe quã impotentius amare ſit conſentaneum, ac minus aduerſum dolorem animi uiribus ualere. Hæc non dubitares tibi profutura ad alterum crimen depellendum, & prodeſſent dubio procul. Atqui quod in maleficijs ualet, ne quid imputetur: id multo magis in hac cauſſa ualet, ne quid acceptum feratur. Ibi te liberaret à uoluntatis ſuſpicione, quòd cauſſa parum idoneas dederis: hic ex cauſſis multo minus idoneis propter perſonam tyranni, uideri uis non modò quod euẽnit, fuiſſe ſuſpicatus, uerumetiam certum præſciſſe. Ibi temeritatis poſtulari non poteras, propterea quòd tametſi uitio abs te data eſt cauſſa, tamen idonea non ſit ad id quod euẽnit: imò ipſi tota res imputabitur, & legibus pœnas dabit, ſepultura prohibitus, quòd ciuitati citra cauſſam idoneam ciuem unum ademerit. Tibi non niſi unius filij mors imputabitur, etiamſi mater quoq;, & filiæ, & ſorores, & tota tribus huius necem fuerit imitata. Hic poterat, niſi feliciter eue

niſſet: quippe ubi ſummum Reip. periculum & uerteretur, & prætimeri probabiliter poſſet. Venio nunc ad quartum illud præſidium, Iudices, quod iſte tutiſſimum, ac penè inexpugnabile iudicabat: unde ego illum ita deturbabo, ut non ſolùm ſit non habiturus quo tyrannicidij & huius laudis arcem obtineat: uerùm uix etiam latebram inuenturus, ubi temeritatis ac maleficij pœnam effugiat: quò nimirum intelligat, quàm non inimicè, non curioſè (ut aiebat) ſecum agam: ut quum poſſim in crimen ac pœnam uocare, ſat habeam ab honore non promerito ſecludere. Ait ſibi deberi præmium uel hoc uno nomine, quòd iuuenem occiderit iã plus quàm tyrannum, tum tyrãnidis paratum hæredem, etiam ſi hunc euentum dij non dediſſent, ut ſenex ipſe uitam abrumperet. O deploratam impudentiam. Tu tibi præmium peteres, ſi tyrannum ſuæ furiæ non eſſent ultæ? Dij quiduis potius dederint, quàm iſtbuc quod tu fingis. Sed tamen fingamus interim orationem, quandoquidem id tutò licet: tameſſi ad ſolam mentionem inhorreſcit animus. Túne inquam, occiſo filio, relicto ſene uiuo, tyrannicidæ præmium peteres? An potius nec ipſe ſupereſſes, qui poſſis petere: nec eſſet Reſp. quæ dare poſſet? Nam tu aut exquiſitis ſupplicijs exanimaréris, aut in extremis Orcadis exul deliteſceres: nos pro tyranno iam immaniſſimum carnificem pateremur: & tuũ caput, ubicunq; terrarum latitares, diris imprecationibus deuoueremus, qui nos tua incogitantia, uel præcipiti magis lucri cupiditate in tantam malorum tempeſtatem conieciſſes. Sed re filius erat tyranni, inquis: patri præter inane nomen nihil erat reliquũ. Quid ego audio? duos igitur hæc ciuitas tyrannos alebat? Nam de patre nemo unquam dubitauit, quin tyranni uocabulum

lum mereretur. Quando autem antehac unquam fando auditum est, duos una in ciuitate sedisse tyrannos? id quod magis etiam natura repudiat, quàm eodem in corpore gemina capita. In ijsdem aluearibus duo se reges pariter non ferunt. In armentis taurus tauro cedere cogitur. In ijsdem lustris nõ conuenit duobus inter se leonibus: & tyrannus (quo nullum animal efferatius) parem in eadem urbe patitur? Nõ uides necessariò fieri, ut è duobus aut alter alterũ oppugnet, aut alter alteri cedat? Vtrum tu fuisse mauis, in patre, an in filio? Si iuuenis aduersus senem obtinebat tyrannidẽ, quid à Rep. præmiũ postulas? Tyranni partes adiuuisti, non Reip. Sin patri cessit: quid tandem illum uocare potes, nisi tyranni uel præfectũ, aut satellitem? Quando quidẽ seniori tyrannicam appellationem ne tu quidem audes detrahere. Verùm ut quoquo modo tyrannidem omnem in adolescentem oratione deriuares, quàm multa tu quidem non ex re, sed pro causæ tuæ commoditate comminiscebaris? Cæterùm quàm in his cõfingendis decori quod in personis situm est, nullam habuisti rationẽ? Sic enim (ut memini) inducebas in fabulã senem iam ætate mitem, & qui omnẽ tyrannidis acerbitatẽ ob senectã exuisset: non secus atq; mala, quæ natura acerba, tempore mitescunt, & in alium abeũt succũ. porrò iuuenẽ ferocẽ illo incolumi gerentem tyrannidem, iamq; patri uiuo succedentẽ. Priuatus paterfamiliãs non fert filiũ se uiuo successorẽ: et tu uis ijsthuc credi in tyrãno? Ille nõ finit ullũ è liberis rẽ domesticã ex animi sui libidine moderari: et tyrãnus se se ueluti abdicãs impio negociũ omne in adolescẽtẽ reiecerat? Nõ dubito qn et ipse uideris quàm dura sint ista, et quàm à cõmuni sensu abhorrẽtia. Verùm quid faceres? nisi tales personas induxisses, exitũ inuenire tragœdia tua non poterat?

Quæso te, an unquam auditum est tyrannum ætate mitescere? Quando tu desines, ea quæ sunt priuatorum, quæ bonorum principum, tyrannis tribuere? Vt eodem igni cera molleſcit, limus dureſcit: ita ætate plerique redduntur mitiores ac temperantiores, tyrannus magis exasperatur. Vt tempus nonnullis pomis amaritudinem adimit, ut uinis nõnullis acorem conciliat: itidem tyrannis non adimit sæuitiam ætas, sed exaggerat. Vis ipsissimam tyrannici ingenij tibi demonstrem imaginem? Spinam cogita, quæ quo magis seneſcit, eo pungit acrius. Echinos cogita, qui quo plus habent ætatis, hoc tecta sunt asperiore. Vulgaribus ingenijs fortasse nonnulla uitia senecta uel detrahit, uel certè mitigat, etiam si plura irritat, nonnulla parit: at tyrannorũ mentibus ad scelus, ad crudelitatem natis, scelere & immanitate imbutis atque educatis, præter uitiorum omnium incremẽtum adferre senecta quid potest? Nisi fortè libidinem adimit. Quanquam ista tyrannidis quantula tandem est portio? Sed esto fuerit sanè propter ætatem ad uoluptates segnior, uerùm erat fastidioſior: unde fit, ut imbecillior sit ad coitum, ad raptum auidior. Fortasse pauciores huic execabantur ephebi, sed insigniores. Pauciores producebantur uirgines, sed exquisitiores. Quur non autem & plures, uide licet quò senile fastidium optione & uarietate uinceret? Hoc ita esse, quot ego tibi testes citare possem, qui quo nobiliores sunt, quo fortuna præstantiores habent liberos, hoc magis eis à flagitioſissimi senis cupiditate metuebant. An tu putas unà cum uiribus seneſcere libidinem? Multo secus habet: imò quantum ætas improborum hominum facultati detrahit, tantum adijcit cupiditati. Quanquam tyrannicum animũ his in reb. non tam uoluptatis usus capit, quàm noſtra

delectat

delectat contumelia. Vt frigeat in sene tyranno Venus, certè feruet uigetq; malitia, sæuitia, nocendi libido. Postremò totum illud uitiorum agmen, quæ propria tyrãnorum sunt, cupiditas, rapacitas, improbitas, impudentia, impietas, iracundia, uiolentia, impotentia, suspicio, fraus, perfidia, crudelitas, implacabilitas, immanitas, periurium (quid autem oportet omnia commemorare, nobis omnib, heu nimium notis) borum inquam nullum non ætate fit acerbius, propterea quòd iuuẽta nonnunquã naturæ bonitate uinciτur, præterea quædam mala nondum didicit: at senecta, si quid pudoris, si quid humanitatis, si quid melioris ingenij à natura insitum est, id omne multo ac diuturno flagitiorum usu penitus exuit, & prorsum in immanissimam quandam feram abijt. Id ita euenisse, Iudices, in execratissimo illo sene, quid ego coner argumentis docere, quum sua cuique memoria abundè satis exemplum suppeditet? Quòd si iuuenis sese gerebat insolentius, uidelicet patris abutens imperio: num tu hunc continuò tyranni nomine donabis? Ergo ex eadem tyrannide sexcentos tyrannos facilè reddideris. Nam quis est omnino in tyranni familia, uel extremum mancipium, qui non ipse penè tyranno sit ferocior, uiolentior, sceleratior? Filius, inquit, emolumentis imperij potiebatur: patri præter nomen nihil cessit. Quasi uero non sit istuc omni tyrannidi commune. Longè minima fructuum pars, qui solent ex tyrannide capi, ad ipsum redire tyrannum. quemadmodum in latrocinio fieri consueuit: prædæ communiter in omnes distribuuntur, uel in eos potius quorum opera capiuntur. Alioqui non cohærebit cohors illa scelerata: nisi dux ille, quisquis fuerit, plus etiam permittat suis, quàm sibijpsi. Solum nomen sibi proprie uendicat. Et in nullos est tyrannus

indulgentior, quàm in scelerum ministros: quippe quorum opera sentiat suum imperium contineri. Proinde sub unius umbra satelles omnis, omnis minister, familiaris, leno, tyrannidem quã dã in ciues exercet. Ridiculè fecero, si hoc quoq; coner argumẽtatiõe probare, Iudices. Vidimus, sensimus, experti sumus, nisi forte tam diutinæ calamitatis memoriã tã pauculi dies obliterauerũt. Neq; enim esset res usquadeò misera tyrãnis, si unius modò foret toleranda uiolentia. Quot ferendi latrones, quot sacrilegi, quot ex extrema barbarie aduenæ, feris quàm hominib. similiores? Neq; desunt qui se simulent apud tyrannũ sceleribus suis gratiam promeritos esse: quo nimirũ hoc nomine metuantur à ciuibus. Horum igitur unumquem libet tyrannum appellabis, & pro quolibet occiso tyrannicidæ præmium petes? Non in tantum omnem exues pudorem opinor. Sed pater ætate fessus, omnem dominatum in filium transtulerat: quicquid tyrannicum in urbe gerebatur, id iuuenis uiolentia committebatur. Sed isthuc quantum absit ab imagine ueri, quis tam cæcus, ut non uideat? quis tam obliuiosus, ut non possit experimento refellere? Ego tibi complures nominare satellites possum, filio insolentiores. At hæc ueri simillimum est nullius insolentiam minus approbasse senem, quàm filij, uel quòd odit omnem tyrannidis affectatorem omnis tyrannus, uel quòd intelligit ex illius facinoribus longè plus inuidiæ odijq; sibi constari (callidissimi autem tyranni est, eatenus legitimum imitari regnũ, quatenus obtineri tyrãnis possit:) uel quòd pater etiam pessimus, tamen liberorum nonnihil offenditur uitijs, & ad crudelitatis ministeria alienis q̃ suis uti mauult. Quòd si clam patre rapinas, raptus, atq; id genus facinora designabat filius: profectò non tyrannum agebat, sed insolentem satellitem.

tollitem. Sin approbante patre, quasiq; per illum exercente tyrannidem, utri tandem par erat imputari commissa? huic per quem gerebantur, an ei cuius auctoritate arbitrioq; fiebant? Non arbitror obscurum, quin huic, cui in manu erat, nutu, ne fierent, uetare. Quid autem non agunt per alios tyranni? Nam ipsi quidem neque pueros emasculant, neque uirgines abripiunt, neque proscribunt, neque bona diripiunt, neque phana dispoliant, neque hæreditatibus manum injiciunt, neque compilant ærarium, neque tormentis excruciant, neque quenquam iugulant, neque armis uicos expugnant, neque incendunt uillas. Totum hunc tyrannicum ludum per ministros exercent. In unum tamen tyrannici nominis inuidia competit, in unum occidendum lex præmium instituit, in unum stringendi ferri ius facit, illos suæ cognitioni reseruat. Quorum ut quisq; sua opera tyrãno profuit, ita aliud atq; aliud uocabuli imponi potest: certè tyranni uocabulum nemini congruit, nisi uni illi sub cuius ueluti clypeo tota illa pernicioſissimorum hominum colluuies latitat. Arbitror uobis, Iudices, sæpenumerò auditum esse, id quod eleganter à doctissimis uiris est scriptum, tyrannis nõ longas modò, uerumetiam plurimas esse manus: plurimos oculos, eosq; acerrimos: plurimas aures, easq; longissimas. Omnino prodigiosum quoddam est animal tyrannus, multóque Titanibus illis Briareo & Encelado portentosius, centenis capitibus, centenis linguis, centenis manibus, pedibusque. Quot enim habet scelerum ministros, totidem habere membra uidetur. Atque ut ex membris corpus, ita tyrannis ex huiusmodi constat ministris. Verùm ut illud quod corpus appellatur, nihil est aliud quàm quiddam omnibus ex membris aggregatum: ita in tyrannide, unum

unum quippiam eſt, quod neq; pes ſit, neq; manus, neq; ullum aliud membrum, contineat autem uniuerſa: at ita contineat, ut ab iis poßit ſeparari, idq; tyrannus uocatur. Proinde exaggera quantumlibet iuuenis inſolentiam, uiolentiamq;, præfectum arcis uoces licebit, oculum nomines licebit, aut ſi mauis dextram: aut ſi ne id quidem ſatis, præcipuum tyranni caput dicas licebit: tyrannum certè uocare nequaquam potes. Vnum enim illud portentum tyranni nomine cenſet, cuius auctoritate tituloq; cuncta hæc membra uelut animãtur: idq; unum forti ciui permittit occidere. Nõ uult te in oculum aliquem inuolare: non ſinit ut caput aliquod amputes, ne tale quiddam eueniat quod de Lernæa hydra fabulantur poetæ, ut pro uno capite reſecto, duo peſtilentiora ſubnaſcantur: pro uno excuſſo oculo, plures aeriores ſuccedant: pro una reſciſſa dextera, multæ robuſtiores ſubpullulent. Vnius uitæ te dominum arbitrumq; conſtituit, qui ſibi ſit auſus tyranni uindicare nomen: quo ſublato, futurum ſit ut membra reliqua quaſi deſtituta ſpiritu, emoriantur, aut certè ſanentur. At quid ego tecum iam accuratis argumentationibus ago? Poſſum illico tuis te uerbis reuincere, ac ueluti tuo te laqueo capere. Iuuenem paulo antè magnum patris ſatellitem nominabas: non inficiabere. rurſum alio loco dicebas, omnem tyrãnidem occupaſſe filium: ſolius appellationis honorem ceßiſſe. Quî conuenit eundem & ſatellitem & tyrannum appellari? Tum ſi ceßit, non igitur uſurpauit tyranni nomen. Contractus autem uerbis aut rati ſunt, aut reſcinduntur. Lex hac tecum formula contraxit: Si quis tyrannum occiderit, præmium ferat. Quid tu mihi iuuenis flagitia commemoras? Id te lex uoluit occidere, quodcũq; illud eſſet animal, quod tyrãnus diceretur.

retur. Magnum (ut ipse fateris) satellitem occidisti, non tyrannum: quid tibi cum lege rei est? At rem, inquis, legis sequutus sum, non syllabas: eum interfeci, qui caput erat tyrannidis, paratus hæres paterni dominatus: libertatem peperi, seruitutem sustuli: hoc lex sensit: huius rei auctori præmium præstituit. Satellitem, inquam, occidisti, nihil moror quantum, quàm grauem, quàm ferocem, quàm scelestum: satellitem tamen occidisti tyrannidis, non caput: aut si caput, unum è pluribus. Sed hæc omnia tibi ex animi sententia largiamur: fuerit sanè res tota tyrannidis filius: pater nihil nisi uocabulum quoddam inane tyranni: quemadmodum in fabulis habetur, d Echo nympham nihil aliud quàm meram quandam fuisse uocem sine corpore. Quî tibi licuit in re tanta à uerbis legis discedere? præsertim ita dilucidis, ut perspicuum magis nihil esse possit, & commenticiam interpretationem domi tuæ natam in iudicium adferre? Ego, Iudices, nullum in Rempublicâ exemplum pernicios-ius induci possе iudico, quàm si consuescant homines calumnioſi à præscripto legum recedere: & interpretamento, quod ad prætexendum facinus quisque suum maximè idoneum comminiſci queat, id iudicibus obijcere. Quis autem unquam meminit de legis sententia quæri solere, nisi quam in scripto quiddam apparet ambiguè obscurè ue dictum: aut quum ex uerbis & euentu absurditas quæpiam extitit, eaq; manifesta? In priore non cuiusuis commentum, sed Iurisprudentium responſa, sed iudicum sententia recipi solet. In hoc posteriore necessitas ipsa compellit aliquantisper à legis uerbis deflectere, & æquitatê iuris potius quàm uerba spectare. Duplex itaq; periculum uidetis Iudices: alterum, ne ſi perſtitioſa cauillatione literarũ legis, ab eo quod lex ſpectauit, abo-

uit, abducamur: alterũ, ne paßim à præscripto discedendo, le
ges omneis & iudiciorum religionem subuertamus. Quorũ
illud quidem multo leuius est, propterea quòd uix unquam
accidat ut legislator obscurè, quid uoluerit, explicuerit: aut
absurdũ quiddã exoriatur. Hoc multo periculosißimũ, per-
niciosißimũq;. Etenim quæ tandem lex futura est, quam uer
sutus calumniator, quò pœnã effugiat, nõ facilè possit aliqua
commẽto subuertere? Neq; quisquã nõ elabetur è iudicio ue
stro nocens, nisi qui sit usqueadeò nullius ingenij, ut ne fri-
uolam quidem aliquam commentatiunculam queat inueni
re. Atque ut cuique commodum erit, aut animi libido fe-
ret: ita pro sene iuuenem, pro tyranno satellitem, pro homi
cidio tyrannicidium, & paßim aliud pro alio interpreta-
bitur. Vestra interim Iudices religio, uestrum iusiurandum,
qua tandem ratione seruabitur? quibus nihil futurum est
certi, quod in cognoscendo sequamini: uerùm ambiguas di
uersarũq; litigatorum coniecturas spectare, necessium erit?
Ergo quum in omni causa maximopere cauendum est ne
sine grauißima ratione à legis præscripto discedatur: tum
in hac nõ periculosum modò, uerùm etiam absurdißimum,
quum legis uerbis nihil posßit esse dilucidius, sententia nihil
æquius: interpretamento, quod præter legis mentem induci
tur, nihil pestilentius. An credimus legis huius auctorem
usque adeò infantem, & uerborum inopem fuisse, ut dice-
re non potuerit: Qui quouis modo tyrannidem sustulerit,
huic præmium esto, si modò isthuc sensisset? Neq; uerò fugit
illum, totam tyrannidem per satellites & præfectos exer-
ceri solere, permultosq; in his esse uel tyrannis ipsis scele-
ratiores, atq; ut ita dixerim, tyrannicos magis, & omni
no supplicio digniores: nisi & omnium omnia miniſtrorũ
scelera

ſcelera tyranno imputarentur. In unum tamen illum, qui hoc nomine cenſetur, tibi ferro graſſandi facultas data eſt. In reliquos non tibi permittitur idem: non quòd illos uita dignos iudicet lex, ſed quòd unius cæde totam tyrannidem tolli uelit, non multorum cæde reddi duriorem. Tuum erat legi ſimpliciter parêre: neque eius uerba quaſi plumbeam quandam regulam ad tuum facinus accommodare: uerùm ad illius præſcriptum, factorum tuorum rationem inſtituere: præſertim in hoc exemplo, quo non aliud poteſt admitti peſtilentius, ut ex legis arbitraria interpretatione, quem uelis, interficiendi tibi pro tua libidine licentiam ſumas. Non illud hic ſpectandum, Iudices, quàm inuiſa Reipublicæ ſit qui occiſus eſt, quàm maiore etiam ſupplicio dignus: uerùm id etiam atq; etiam perpendere oportet, exemplum præter leges iugulandi homines ſemel in ciuitatem receptum, ſemel ueſtris ſententijs approbatum, denique præmio compenſatum, quò tandem licentiæ ſit proceſſurum. Quod iſte ſibi in tyranni filium licere uoluit, hoc alius ſibi uolet in ditiſſimum quenque ciuium licere. Quiſquis pauper à locuplete contumelia afficietur, protinus tyrannum eum appellabit, & ueneno aut ferro adorietur. Poſtremò, ſi cui magiſtratus non placebit, ſi cui iudex erit inuiſus, non dubitabit è medio tollere. Porrò ad facinoris defenſionem, ſophiſtam quempiam aut ſycophantam conſulet (ſi ipſe ingenio ſtupidiore fuerit) & nouam legis interpretationem uobis adducet. dicet, nihil aliud ſenſiſſe legiſlatorem, quàm ut huiuſmodi ciuium genus non nomine, ſed re tyrannidem agentium, ferro, igni, ueneno tollatur è medio. Atque ita breui futurum

eſt, ut

est, ut quod in uno factum semel & probauimus, & gaudemus si fumus: id in multis sæpius & doleamus, & improbemus. Credite mihi, non mediocre discrimen neque conuenienter accipiendum, ut titulo reperto priuatus bominem indemnatum interficiat. Id ita esse facilè liquebit, siquidem animaduertimus nihil omnium esse quod lex parcius circumspectiúsque permiserit. Etenim (si memini) tribus duntaxat temporibus lex indulsit ut quis e citra iudicium hominem occidat. f Primùm adulterum, sed in uxore deprehensum: id quod intemperanti & insuperabili mariti dolori donatum est: at ita, si corpus utrunque pariter interimat, si argumentis idoneis deprehensum fuisse doceat. Deinde in ui depellenda: at ita, si demonstres te mortem effugere nequisse, nisi mortem intulisses. id lex ita interpretatur, quasi sese tueri potius sit istbuc, quàm alium occidere. Vterque tamen facti sui rationem reddere compellitur, statim sese prodere, nec expectare donec in ius trahatur: atque (ut ita dicam) ultrò semet reum facere cogitur. Quòd si omnia constabunt argumenta: ita demum à lege dimittitur, ut uenia, non laude dignus esse uideatur. Postremò in tyrannicidio, ubi propter periculi susceptí magnitudinem lex præmium quoque proponit: at ita, si eum quem tibi lex isto uelut insigni tyrannici nominis denotauit, fortiter occideris: non si sceleftum alio scelere sustuleris neque patietur te ius occidendi permissum, latius quàm ad unicum tyranni caput trahere, nisi si quis obsistat, ut per illius necem tibi necesse sit ad illum penetrare. Iamq; hoc factum tuum secunda illa ratione defenditur. Huic tertio generi fortasse proxima uideatur hostem in bello feriendi facultas: quam tuæ tamen libidini lex non permisit. Nisi palàm

palàm hostis sit declaratus, nisi in Imperatoris uerba iuraueris, nisi ille aciem eduxerit, nisi signa canere iusserit, tibi fraudi futurum est hostem interfecisse. Tu dicturus es: Hostem occidi, nam plus quàm hostilia faciebat: nomẽ hostis tantùm aberat, re hostem agebat. Lex respondebit, suarũ partium fuisse, hostem declarare: ac tuo fortasse scelere fruetur: uerùm ne serpat exemplum, pœnas de te sumet. Quid autem aliud abs te factum est? Vnum tibi lex nominatim designauerat: tu illius uocabulum tuapte auctoritate in alium transfers, quod nisi in unum non potest competere: neque traduci debet ab eo cui lex attribuerit, ne tibi fas sit aliquando quem uoles magistratum, quem uoles iudicem, quem uoles eiuem, tyrannum appellare. Neque uerò sine grauissimis causis lex tot uinculis astrinxit hanc in uitam alterius licentiam. Perpendit nihil maius eripi cuiquam posse, quàm uitam: uidit in extinctum facile uarias causas confingi etiam impunè posse, quandoquidem ille non sit refutaturus, qui iacet. Vidit quàm multis titulis suum quisque dolorem posset prætexere, si post occisum hominem ulla causa recipiatur, præter eas quæ legibus sint expressæ. Quid quòd grauatim sibi quoq; lex permisisse uidetur, ut homini uitam eripiat? quàm cõperta, quàm multa requirit argumenta? quàm multa concedit reo? quàm malignè agit cum actore, quem non nisi suo periculo uult accusare? quantum spacij largitur ei qui defertur? quàm liberam Iudicum reiectionem? Quantum igitur à mẽte legis abesse putes, ut cuilibet permittat, uel pro suo priuato dolore, uel domestica iuris interpretatione, hoc est subuerfione, in cuiusquam uitam grassari? Neque ád rem pertinet, quantum criminum aeruum exaggeres, quantum-

uis etiam uerorum, addo notorum: dicas, parricidam, sacri legum, incestum. proditorem, peculatorem, ueneficum interfecit: Tyrannum lex iubet occidi. Atqui hic unus multis tyrannis erat sceleratior, pestilentiórque ciuitati. Ad ista tam multa crimina lex tibi uerbo respondebit: Nihil moror quàm fuerit scelerosus, qui periit: in unũ tyrannum tibi ius feceram occidendi, in reliquos in ius trahendi. Si detulisses: auditum, reiectus, damnatus à me palàm pœnas dedisset, omnibus; Reipublicæ salubri exemplo fuisses. Nunc tu priuata libidine interficiens, pro saluberrimo exẽplo pernicio sissimũ in ciuitatem induxisti, & legum instaurationem à legis uiolatione auspicaris: hoc est, malis malo mederi studes. An me clam esse putas, quàm militi sint in hac turba uita indigni, morte dignissimi? At eos meæ cognitioni, non tuis manibus seruo: sunt fora, sunt tribunalia, sunt iudices, sunt carceres, secures, carnifices. Quur tu mihi præire conaris? cur nullo mãdante magistratum occupas? & dum tyrannicida uideri uis, tyrannum imitaris? Nam quo alio nomine tantopere mihi est inuisus ille, nisi quòd mihi parêre recusat, & præire conatur? Si demum ferrum tractare licebit, cuius manibus ego permisero. Si iuuenẽ occidisses, quòd nõ alia patuisset ad tyrãnũ uia, darẽ ueniã necessitati: nũc occidisti nõ obsistẽtem, nõ auxiliũ ferentẽ patri, sed patris opẽ implorantẽ. Huius unius cæde cõtentus discessisti, tyrãnum nec impetisti, in quẽ unũ tibi ius feceră. Meũ erat expendere, utrum ex usu Reip. fuerit, an iuuenis occideretur: maluerã illũ exquisitioribus excruciatũ supplicijs, exemplũ omnibus edere. Neque hæc dico Iudices, quasi parũ gaudeã pariter cũ patre subla tũ filiũ: utinã eadẽ opera simul omnes sint oppressi, qbuscunque tyrãnus placet. Sed quis prohibet simul & gaudere &

deorum

deorum bonitas nobis hanc rem bene uerterit: & tamen nō committere ut huius temeritas, si iudicio comprobetur, in legem atq; in exemplum trahatur? Nec de iuuenis iniuria uindicāda nunc agitur, sed de legis uiolatæ maiestate. Non enim par est, ut cuiquā personæ præterim extincti odiū in scelere suffragetur. Neq; tam spectādū in quē cōmissū sit facinus, q̄ quo exēplo cōmissū. Alioqui quur nō eadē opera fas sit in tyranni nepotes, pallacas, pueros, uxores, liberos, lenones grassari? Bonā tyrannidis partē uxor sæpenumerò suggerit: Ad summam immanitatem nonnunquā libertus aliquis, aut uernula instigat: quur non & hos iugulas, si tibi ius est ultionis priuata meritorum ciuem iugulare? Quid quòd est aliquid tyranno nocentius, in quod tamen haudquaquam tibi ius sit occidendi? Finge esse qui totam hanc urbem, templa, domos, curiam conatus sit incendere, imò qui iam compluribus locis ignem subiecerit, sed incendium subitò exortū imbri restinctum: auctorem non obscurū, uerùm abditū latitare. Eum fortè fortuna repertum manu tua trucidas. num lex tuum factum approbabit? Non opinor. Atqui tyranno ille quanto erat nocentior? Tanto nimirum, quanto est atrocius ciuitatem semel funditus euertere, quàm expilare ciues uniuersos uno igni finire, quàm in pauca quædam sæuire capita. Et tamen in unum tyrannum stringendi ferri potestas priuatim permittitur: illum deferendi modò ius habes. Hic in re tam aperta legis mentem calumniari, & nouo interpretamento tuum facinus palliare, quid tandem aliud est quàm legum auctoritatem euertere, atque id per cuniculos quosdam agere, quod tyrannus palàm ac ui facere consueuit? In recipienda lege fas est populo, caussam æquitatemque legis excutere: cæterùm receptæ, & longo

iam usu comprobatæ, simpliciter oportet obtemperare. Neque enim existimandum est maiores illos nostros, uiros sine controuersia sapientißimos, ita sine grauißimis rationibus instituisse, ut priuatim interficiendi tyranni facultas unico capite finiretur. Primùm ad iugulandi licentiam, fenestram aperiendam ciuibus non putauerunt: deinde perspiciebãt tyrãnidem fatale quoddam esse Reipublicæ malũ, quod minore noxa toleraretur, quàm male exagitaretur: neque posse semel tolli, nisi tyranni ipsius cæde. Quo submoto, uidelicet qui legibus imperabat, non parebat, iam nihil opus esse priuata audacia, nimirum illis in Reipub. administrationem uindicatis. Quòd si tyrannus in ius uocari potuisset, ne hunc quidem tuæ dextræ arbitrio permisissent. Videbant & illud: tyrannidem, nonnullam habere monarchiæ & legitimæ speciem: hoc tantùm interesse, quòd in monarchia populus regi paret, rex legibus: in tyrannide omnia unius libidini subiecta sunt. Rex publicam spectat utilitatem, tyrannus priuatim suam: unde publicitùs expedit, ut tyranno ueluti principi legitimo ciuitas pareat, donec idoneus aliquis uindex extiterit, qui legũ auctoritatẽ in pristinũ statum restituat, atq; id unius si fieri potest capitis iactura. Nam hac moderatione, in fatalibus illis pestibus, quæ totũ reip. quasi corpus corripiũt, legũ prudẽtia cõsueuit uti, ut exẽplo magis q̃ admißi talione, morbo medeatur: ne dum ciuitatem sanare studet, magnã ciuitatis partem interimat. Hinc est quòd in seditionib: publicis non nisi in ipsos auctores cõsueuit animaduerti, reliquis quos tẽpestas illa cõmouerat, dari uenia, aut uix etiam dari uenia, qui in publico Reipublicæ tumultu quietem egissent. Quæ potest autem pestis esse fatalior, quàm tyrannis? Quæ sese latius in ciuitatis membra

diffundit

diffundit? Quota quæque urbis pars ab hoc uitio ſincera poteſt eſſe? Omitto iam quicquid eſt ambitioſorum, ære alieno obſtrictorum, ſcelere contaminatorũ, barbarorũ (nam hæc tota ſentina hominum tyrannide gaudet, ut in qua nullis maiora quàm ſceleratis ſint præmia) bonos etiã ciues hoc malum inuoluit, dum uel timent fortunis ſuis, uel rectum iudicant ſeruire tempori. In hoc itaque rerum ſtatu leges nõ extinctæ, ſed oppreſſæ modò, cautim & circumſpicienter agunt: intelligunt hoc hulcus citra ſummam ciuitatis pernicicm exaſperari non poſſe, unius capitis diſpendio commodè ſanari poſſe. Quare docto cuipiam medico præmium oſtendunt, digito demonſtrãt quod membrum ſecari uelint, quibus abſtineri. Caput indicarunt illæ, tu dextram ſecuiſti. illæ tyrannum, tu tyranni ſatellitem occidiſti. Quo præmio dignus es? Nempe eo, quo qui morbo inſcitè exagitato, totũ hominem in extremum uitæ diſcrimen adducat, quo qui hominem legibus uetantibus occidat. Neq; ego nunc te cædis reum ago: aget alius fortaſſis, cuicumque lubitum erit: uerùm illud modò conſilium fuit, oſtendere tibi quàm inſignitæ ſit impudentiæ, in ea cauſſa tam eximiam tibi uendicare laudem, tam egregia poſcere præmia, in qua nequeas obtinere, ſi modò tecum exactius ac ſeuerius agatur, ut graues pœnas effugias. I nunc, & curioſum me uocà, qui tam cãdidè, tamq; ciuiliter tecum agam, ut quũ te poſſim in grauc diſcrimen uocare, ſat habeam legis & Reipub. cauſam defendere, ne circumuenta præmium dare cogatur ei, qui nihil boni ſit promeritus. Id quod non iudicibus modò (quibus iſthuc iamdudum liquere puto) uerùm tibi etiam ipſi cupio perſuadere: & facturum me confido, ſi modò tantiſper animũ poſſis attendere. Vin' igitur, ut quemadmodũ

tu faciebas, itidem & nos summatim totã causſam ob oculos reuocemus? dijpiciamusq; quàm multa tuo in facto deſiderentur ad id, ut legi ſatisfeceris: & quantum tu jis hallucinatus, qui multa diceres etiam ſupercilſei? Tria quædã requirit lex, & ita requirit, ut ſi quodlibet horũ deſit, aut pœnã te, aut certè nihil gratiæ debere ſe credat. Quorũ ego non unũ aliquod, ſed unumquodq; deeſſe docebo. Quod ſi facio, utrũ æquo animo cedes præmio, an impudenter petere perſiſtes? Ergo rem accipe. Niſi tria hæc tibi conſtiterint, nõ eſt quòd tyrannicidæ præmium petas: Animus, uia, & effectus. Animus duo quædam complectitur, uel quid ſperaris, uel quid propoſueris, Nam ſi tyrannũ per imprudentiam occidiſſes, ſi præter propoſitum, non magis profectò præmium tibi deberi, quàm ſi quis tyranno amiciſſimus idem feciſſet. nam idem potuit accidere. Tu porrò quid propoſiti in arcem attuleris, ipſe uideris: ita demum legi perſuaſum erit, te uoluiſſe occidere tyrannum, ſi occideris. Non occidiſti, atq; id etiã quum tibi in manu fuerit (ut ais) ſi libuiſſet, interficere. Lex negat ſua referre, utrum tyrannicidij propoſitum in arcem non attuleris, an allatum repentè mutaris. Iam quid ſperaris, excutiamus. Quanquam iſthuc leges non ita ualde curioſè penſiculantur: ſed tamen in tam abſoluto facinore partes omneis conſtare oportet. Quid enim ſi tyrannum interfeciſſes, quò tyrannidem ipſe occupares, utrum præmium ſperares, an ſupplicium metueres? Quid ſi quò priuatum animi tui dolorem ulciſcerêris, tyrannũ occidiſſes, atq; id eſſet palam, num præmiũ auderes poſcere? Quid ſi latrones tyrãnũ fortè fortuna obuiũ obtrũcaßêt, nũ ad hũc honorẽ aſpirarêt? Quid ſi quis tyrãno priuatim infenſus, magna te pecunia ẽduxiſſet quò ei tyrãno uenenũ dares, dediſſesq;, nũ quæſo tyranni-

tyrãnicidæ præmiũ postulares? Ego hîc tecũ non ago conte-
Eturis: nihil dico in uitã tuã, quæ qdẽ obscurior est, q̃ ui tu, a-
lioqui tã glorioſus, quiequã de ea auſus fueris dicere: illud u-
nũ affirmare nõ dubitẽ, qui tyrãnum quũ tutò licuerit, nõ oc
cidit, planè noluit occidere. Qui eũ occiderit, cuius mors ex-
tremũ exitiũ Reip. uideretur allatura, potius quàm ullã cõmo
ditatẽ: is aut priuatũ dolorem ulciſci uoluit, non libertatem
publicã uindicare: aut emolumentũ ſuũ ſequutus eſt Reipub.
piculo, nõ ſuo piculo Reip. ſtuduit proderſe. Poſtremò non po
teſt niſi gloriæ ieiunio adductus uideri, qui tã inſolenter ſe in
Etat. Nõ poteſt nõ uideri lucrũ ſequutus, qui tã improbè præ
mium flagitat. An non uides igitur quantopere hac parte à
tota legis mente diſſentias? quẽ illa tuæ uitæ piculo ſua cauſa
uoluit occidere, cum tu nõ ſolùm uolens præteriſti, uerume-
tiam periculoſè in Rẽp. irritaſti. quẽ ſua cauſa noluit occidi,
eum tu maximo noſtro periculo, tui compendij aut animi
fortaſſe grãtia iugulaſti. Sed finge te animum tyrannici-
da dignum ad facinus attuliſſe, lucri perinde ut uitæ cõtem
ptorem: magni tamẽ refert, qua ratiõe tyrannidẽ tollere ag
grediaris. Iam enim omnia tibi ex animi tui libidine largior
quæ tamẽ nemo alius tibi conceſſurus eſt. Te in filio iugulaſ
ſe patrẽ, in non tyrãno tyrannũ. Largior iſthuc, Delium ali
quem tibi prædixiſſe, ut certum præſcire potueris, quod i-
pſe etiam uix diuinare Delius potuerit: Licuiſſe tibi patrẽ
occidere, ſi libuiſſet: uerùm hoc pœnæ genus tibi magis pla
cuiſſe. Suſtuleris ſanè tyrannidem: idq; noua quadam & in-
uſitata ratione. Vides quàm multa tibi dono. Tamẽ obſiſtã
tibi, nec ſinã ferre præmiũ, propterea quòd ea uia ſuſtuleris
quæ legi non probatur, quæ nõ expediat moribus ciuitatis,
quæ non ſit forti uiro digna. Age quid ſi tyrãni filium infan-

tem in cunis iugulasses: & rursum adfuisset Delius ille, per quem certum præscire posses, fore ut necato puero pater sibi mortem accerseret, atque id euenisset: utrum te tanquam tyrannicidam suspiceret Respublica, an potius tanquam immanem & ferum hominem execraretur, qui in eam sæuieris ætatem, cui etiam ab hoste armato parcitur, quæ leonibus etiam miseranda uideatur? Quin ergo utetur tuo maleficio Respub. cæterùm exemplum haudquaquam probabit. Quid si tyranni uxorem, quam ille misere deamaret, per uim constuprasses, atq; ille eius impatiens contumeliæ, fugerit è uita: utrum tyrannicidij laudem flagitabis, an raptus et adulterij supplicium potius formidabis? Res obscura non est. Conferam tuo facto propiora. Quid si tyranni medicus quum esses, ueneno ægrotanti dato, illum sustulisses, utrum ut ueneficum oderit te Respub. an ut uirum fortem admiratur? Tyrannum sublatum gaudebit, facti rationem modumq; detestabitur. Quid si, quum te tyrannus familiariter uteretur, tu in conuuio, prætextu necessitudinis uenenum porrigeres? Denique, super magicas imagines ac maleficas quasdam deuotiones tyranno uitam ademisses, utrum à lege præmium an pœnam expectares? Atqui tyrannidem utcunque sustulisti. Euentu gaudet lex: uerùm exemplum tam perniciosum in Rempublicam non recipit, ut consueſcant ciues scelus ulcisci scelere, patrem in filio iugulare. Vides quantum momenti sit in modo uia'que, ut factum tuum approbetur? Quod lex permittit ut fiat, non statim permittit ut id uia qualibet efficias. Adulterum ferro occidere licet, ueneno aut incantamentis non licet. Cur ita? Quia pestilens exemplum est omnino, tractare uenenum nec id ulla causa quantumuis honesta sinit in

ciuitatem

ciuitatem irrepere. Quid quòd ne hostem quidem ueneno aut malis artibus interficere fas est? Nam nusquam nõ improbat maleficia lex: & ueneno tincta tela etiam in bellis interdicta sunt. Quòd si modus facti spectatur in his, in quibus nullum petitur præmium: quanto magis id fiet in his, in quibus summum petitur? Lex triumphum statuit ei, qui certum hostium numerum fuderit. Fuderit aliquis non acie, sed aquis & pabulo ueneno tinctis: utrum ciues hunc æquis oculis spectare poterunt triumphantem, an potius sicuti ueneficum oderint, auersabuntur, execrabũtur? Quid quòd priuatis etiam in rebus uia modusq; perpenditur? quo magis idem oportebit tum in publico, tum in splendidissimo facinore, ut à quo conueniat omnem sceleris suspicionem abesse? Age illud tecum reputa; si medico mercedem pactus esses, quò te morbo leuaret: atq; ille non pharmacis, sed maleficijs & incantamentis morbum exemisset: utrum præmium dabis, an magis hominem in ius trabes? iniuriæ malis artib. datæ reum ages? Clamabit ille, Morbo te leuaui: qua uia, quid istuc tua refert? Hoc tantùm spectabas, ut morbo liber esses. ei rei merces est promissa. Ingratum te uocabit, qui nisi sua opera, ne esses quidem qui præmium negare possis. Tu protinus respondebis opinor: Medico te præmiũ esse polliceri, non mago: neque debere quicquam, nisi rem malam ei qui beneficium malè dederit. Quanquam ne dedisse quidem uidetur, qui malum malo tollit. Id enim mutare est in commodum, non amouere. Dices enim animo nocitum, dum corpori subuenitur. Atque istam litem uinces etiam iniquo iudice. Atqui eadem, aut melior etiam et uincibilior est tecũ causa legi, quàm quæ tibi futura fuerat cum medico. Nam ibi de priuata mercedula disceptaretur, hîc de publico ho-

nore. Ibi falsus est unus, hîc legi fraus facta, per quam cau-tum oportuit ne quisquam ciuium circumueniatur. Ibi sal-data, certa quidem & efficaci, sed suspecta & improba-ta uia: hîc nefario scelere (quur enim non sic appelletur homicidium, quod in ciuem contra legem admissum sit?) non libertas restituta, sed in extremum discrimen adducta Resp. quandoquidem tuum factum perinde habet, ac si me dicus quispiam ad curam mercede conductus, uenenum pro remedio ministret: quod tamen ægrotanti (ita ut non raro consueuit accidere) per occasionem morbum adimat. Qui reualuit, suis fatis acceptum feret quòd uiuat: tibi mortem, tametsi uitarit, imputabit. Neq; sua referre putabit, utrum imperitia, an perperam ac studiosè pro pharmaco uene-num porrexeris: propterea quòd tui fuerat officij, aut non suscipere negocium, aut fidem simul, & artem, & industri am, ac diligentiam, & quicquid à probato artifice solet re quiri, ad curam adferre. Sed age, finimus adhuc posßidere te, quod dudum sumus largiti: ut plenè ista uia tyrannum occi deris, citra ullum Reipub. discrimen. Lex non approbabit facinus tuũ, nisi nõ tantùm à crimine, uerùmetiã ab omni cri minis specie procul abfuerit: ne uidelicet ea quæ in hoc po tißimùm adhibita est in ciuitatẽ, ut maleficiũ omne secludat, incolumitatẽ suã, quam conueniebat aut Deo cuipiã, aut cer tè Dijs simillimo homini acceptã referri, sceleri debere dica tur. Non approbabit inquam, nisi tyrannũ ipsum, quem no minatim indicauit ipsa, quaq; permittit uia sustuleris: ne per rimam istã periculosum exemplũ in Remp. irrepat. Postre-mò, non nisi ferro, non clancularijs ac maleficis artibus, nisi uirtute, nisi manu, nisi uitæ tuæ manifesto contemptu tyran num trucidaris. Neque enim hoc tantùm spectat lex, ut ty-

rannus

rannum in præsens submoueatur: uerùm illud multo magis respicit, ut omnes mortales intelligant, in ea ciuitate uiros esse fortes, qui non uereantur uitæ suæ dispendio patriæ commodis consulere: ac præclari exemplo facinoris, omnes etiam in posterum ab affectatione tyrannidis deterreantur: cum uideant in ea ciuitate nullum esse tyrannis satis tutum præsidium. quandoquidem illud nemo nescit, qui uitæ suæ sit contemptor, eum esse alienæ uitæ dominum. Nam quod omnino satellitium, quæ excubiæ, qui parietes, quæ arx, quæ arma aduersus huiusmodi animum tyranni caput defendant, qui patriæ libertatem sua uita bene creadat emit? Postremò autem, ut maximè tibi constet animus, ut constet uita: id quod est totius negocij caput, non effecisti. Tantum enim abes ut tyrannum occideris: ut, quantum in te fuit, tyrannidem maiorem in modum auxeris, interfecto tyranni filio. Quid autem refert, malicia an stultitia Rempub. in discrimen adduxeris? Nam illo quod uulgò dicunt, nihil uerius, intempestiuam beneuolentiam nihil à simultate differre. Tantum abest ut occideris tyrannum, ut ne suspicari quidem potueris id euenturum, ut ipse semet occideret. Sed iuuenem occidisti patre insolentiorem: quid tum postea, si patri & huius scelera lex imputat? Magnum proinde tyranni satellitem, non tyrannum occidisti. Sed paratum tyrannidis hæredem occidisti: in tyrannidem succedit, qui prior, qui potior est in occupando. Verùm esto sanè, certum hæredem sustuleris: igitur qui tyrannus erat futurus interimisti. Atqui quod futurum est, id nondùm est. Porrò lex eum qui iam tyrannus sit, tolli iubet: non quem aliquando futurum diuines. An qui statuam ex pacto debeat, & rudem truncum præstiterit, fidem persoluisse uideatur?

Non

Non arbitrabor. Vbi nunc igitur ſunt illa tam multa, quæ ubi ad præmium poſtulandum ſupererant? Vides quam nec unum quidem omnium tibi conſtet, quorum nihil oportebat deeſſe. Volui, inquis. Id demum voluiſſe te lex credit, quod effeceris. Poſtea è re nata propoſitum eſt commutatum. Hoc igitur præmij tibi debetur, quod ei qui in Olympijs medio è curſu, relicta meta, ad carceres reflectit habenas. At periculatus es. Proinde id laudis auferes, quòd is qui ſudauit in Olympijs, nec uicit. Sed occidiſti denique: uerùm eum, quem neq; lex permittebat arbitrio tuo, neque ex uſu publico fuerat occidi. At bene uertit ciuitati, quod feciſti. Numini igitur gratia debetur tali, qualem Palladem Atticis fuiſſe ferunt: de qua prouerbium extat, quòd Athenienſium malè cõſulta in bonum exitum uertere conſueuit. Non tu leges ſeruaſti, ſed ſuſtuliſti: non libertatem reſtituiſti, ſed numen ali quod huic urbi propitium, quod euentum tuæ temeritati debitum, ſua commoditate à nobis auertit, quod tuam ſtulticiam nobis uertit in occaſionem reſtituendæ libertatis. Nõ ego ingratum erga te populum conſtituo, imò tu populum ingratum in Deos reddere laboras: quem quum ſemel in periculum uocaris, ne pro ſimplici tyrannide duplicatam patetur: nunc rurſum in diſcrimen trahere conaris, ne ab iratis ſuperis in priſtinam ſeruitutem aut grauius aliquod infortunium retrudatur. Quid tu te fucis & phaleratis dictis in alienum meritum inſinuas? Quid tibi in eo negocio laudẽ uniuerſam uendicas, ex quo præter pœnam temeritatis nihil ad te redire meritò poſſit? Si Reipublicæ, ſi iudicibus probare potes animum tuum tyrannicida dignum, qui nullum periculum uitæ Reipublicæ cauſſa recuſarit: ſi facinus non ſcelere, non pernicioſo exemplo, ſed legitima uia peregiſti:

ſi fortuna

ſi fortuna tuis egregijs conatibus bene expeditum dedit euentum: aude tyrannicidam te uocare, aude pulcherrimum ac penè diuinum munus à Republica poſcere, aude nobis ſeruatis leges, reſtitutam ciuitatem: aude templa, aras, focos, fortunas omneis, tutos pueros, inuiolatas uirgines, impolluta matrimonia, denique hoc ipſum quod hîc lege & apud Iudices agimus, exprobrare: aude mihi minari, quòd obſtiterim: aude ciuitatem ingratitudinis inſimulare, niſi laudem promeritam perſoluerit: aude Iudices uel iniquos uel corruptos clamitare, niſi ſuis ſententijs præmium tibi decreuerint. Contrà ſi ſuſpectum quid uolueris, ſi periculoſum, ſi contra leges, ſi cum ſcelere coniunctum quid feceris: ſit pudor, ac deſine tandem improbè præmium flagitare, quod nulla ratione promeueris: pœnam, ſi ſapis, incipe deprecari. Iſthuc fortaſſis ab æquitate Iudicum, à ciuitate deorum munere lata, queas impetrare. Neque enim putes unum me te à præmio deterrere. Imaginare iſthac in cauſſa pariter & leges & Remp. & deos tibi aduerſari. Puta leges his tecum uerbis agere: Si nos uerè reſtitutas uideri uis, ſine noſtrâ auctoritatem primùm in hac tua cauſſa ualere. Longè plus laudis ex hoc iudicio referes, ſi nobis ceſſeris, ſi parueris, ſi tuam cupiditatem noſtro ſubmiſeris arbitrio: ſi primum exemplum in te ciuibus ediderís, reuixiſſe nos: ſi monſtraris ciuitati iam non ex ſceleratorum libidine, ſed ex noſtro præſcripto cui que uiuendum eſſe. Atque altera ex parte Rempublicam, hac tecum oratione uti puta: Si ciuem bonum mihi præſtare ſtudes, noli hanc ſtulticiæ notam mihi inurere, ut in poſterum re cognita, dicar ebrietate quadam gaudiorum ei præmium decreuiſſe, cui pœna magis deberetur. Noli mihi deos, quos uix denique tam diutinis uotis, tot ſacris,

tot

tot precibus, tot meis malis placaui, commoui, propitios tibi didi, denuò per ingratitudinem iratos atque infensos reddere. Sine, ut mihi per te liceat saltem illorum beneficio frui. Quòd si te neq; leges neq; Respublica commouent: certè deorum orationem uereri debes, quos ita tecum agere putato: Quid tu te in nostræ laudis possessionem ingeris? Quid bonori nostro inuides? Quur non finis nos in hanc ciuitatē perpetuò benignos esse? Quur tu ipse tam ingratus existis? Ciuitas hæc semel mihi restitutam libertatem debet, tu bis debes cōmoditati nostræ, & quòd Rēp. seruauimus, cuius tu pars es, & quòd commoditate nostra tuam periculosam stulticiā, uel scelus potius, in maximam felicitatem uerterimus. Etenim nisi nos dextri propitiiq; que adfuissemus, quid aliud tua quàm perieras, et per te Respublica? Quod si planè cōtēdis, ut præmium aliquod feras: abundè magnum præmium à nobis persolutum est, quòd per nos res à te malè instituta, bene uerterit. A legibus meritò maior relata est gratia, si nostræ prosperitatis respectu, temeritatis simul & sceleris ueniam cōdonarint. A ciuitate satis amplā laudem feres, si ea patiatur, ut in restitutæ libertatis historia tuum quoque nomen admisceatur. Hac laudis parte contentus, desine nobis debitum uelle præripere, ciuitati munus nostrum eripere, legibus auctoritatem adimere. Sed finem facio, nimirum extillata iam aqua. Quod superest, nunc uestræ partes sunt Iudices, statuere, utrum secundum leges, secundum Deos, secundum Rempub. sententiam dicere, an secundum hunc gloriosum ostentatorem pronunciare uelitis. Vtrum hanc urbis felicitatem huius temeritati, huius sceleri acceptam ferre malitis, sæpius exprobrandam, & breui fortassis à superis iratis (id quod abominor) auferendam

an in

an in Deos, quibus ſine controuerſia tota debetur, referre, eorundem pietate ſeruandam, augendam, beneq; fortunandam: utrum magis ex uſu ſit, ut primo hoc iudicio ſtatim leges circumuentæ dicantur, an ut appareat legum reſtitutarum ſeueritatem, & iudicum ſapientiam aduerſus unius iniquam poſtulationem ualuiſſe.

GILBERTI COGNATI *Annotationes.*

a Somnum.) Mors enim ſomnus eſt, ſed perpetuus, & mortis imago eſt. Quare apud Homerū & Heſiodū fratres iudicātur. Nā hi duo quia ſimul ſunt, neceſſe eſt ut ſomnus qui omnia cum fratre Thanato natu maiore habet cōmunia, eius aliquando opera exerceat: hęc nēpe, ut ex dolore in ſe homines incidant, ac ſtatim quieſcētes moleſtijs releuētur, quod utrūq; præſtat mors. b Impotētius.) Matres filios impotētius amāt. c Aluearib.) Apes aliæ ἡγεμόνες ſeu βασιλεῖς, qui à Virg. li. 4. Geor. ductores. duces & reges uocātur, quib. grex apū parere ſolet. ſunt enim tanquā κοσμήτορες λαῶν. Sed apud Græcos propriè rex apū eſt ἰατὼν, qui & hominū fuit apud Callimachū in Hymno Iouis. Rectè igitur apud Xenophōtē Cyrus audit: Tu es natura rex, ſicut apū rex eſt? d Echo nymphā.) Ea cū antea eſſet garrula, à Iunone hac pœna affecta dicitur, ut iā muta ſit, neq; aliam uocē prioredere poſsit: uerùm hoc ipſi relictū eſt, ut ultimas uoces auditas iterare uel repetere poſsit. e Citra ſuperiora.) Auguſtus poſt Solonē & Platonē 9. de legib. tulit legē Iuliā, gladioq; iuſsit in adulteros animaduerti. Valerius Publicola aliā tulit, qua neminē licebat indicta cauſa necare. f Primùm adulterū.) Licuit olim iure ciuili, deprehenſum & deprehenſam in adulterio impunè interficere, quod hodie non licet, ut docuit Iulianus Aurelius, in 2 Sermonum Horatij.

g Monarchia.) Tres formæ ſunt Rerumpublicarum: μοναρχία, ἀριστοκρατία, δημοκρατία. Hic uerò Eraſmus ponit diſcrimen inter Monarchiam tyrannorum & regum. Monarchia quippe dicitur unius principatus, Oligarchia paucorum, Democratia

Democratia populis, non equidem plebis: quum populus plebs differant, ut genus à specie, ut docet Iustinianus Instit. de iur. natur. gent. & ciuili.

ΑΠΟΚΗΡΥΤΤΟΜΕΝΟΣ. ABDICATVS, *Erasmo Roterodamo interprete.*

ARGVMENTVM.

Quidam abdicatus artem medicinæ didicit. Patrem insanis laborantem, reliquis medicis desperantibus, dato pharmaco cum sanasset, denuò receptus est in familiam. post hæc nouercam insania correptam sanare iussus, abdicatur. Porrò genus orationis Iudiciale est: Status qualitatis. Sub hac enim & abdicationis causas Quintilianus ponit, quarum duas species facit: alteram criminis perfecti, & alteram imperfecti, ad quã & præsens causa hæc pertinet. Exordium maxima ex parte querela constat. Nam & de iniquitate patris conqueritur, qui se non secundum artem, sed ad præscriptum curare iubeat: & de ingratitudine, ut qui pro beneficio restitutæ sanitatis, eam sibi nunc gratiam referat, ut iterum abdicare cogitet. *Hanc* querelam personarum, suæ & nouercæ uidelicet, *conditionibus* amplificat, inuidiæ paternæ accusationis etiam occurrens, à consueto & more patris: id quod statim ab initio facit. Exordium Propositio sequitur, cui Narrationem submittit: nõ tam exponendæ actionis gratia, quàm ut anteactam uitam suam, & beneficium in patrem collatum, iudicibus commendet. Confirmatio tribus locis consumitur: primo, quo ostendit non licere patri, ut in familiam receptum, denuò abdicet, à causa legis, & uoluntate legislatoris: quod argumentum similitudine & fictionibus, seu καθ' ὑπόθεσιν amplificat. Secundo, quo iniquum esse docet, se tam bene meritum de patre, iterum abdicari, & pro præmio pœna affici. Hic locus uariè amplificatur, ex qualitate beneficij, à conditione personæ, à difficultate & accidentibus artis, à natura & lege, &c. Postremò, neque causas abdicationis satis idoneas aut efficaces esse probat. Neque enim se quicquam peccasse, neque nunc cogi debere ut arte sua ubiuis utatur: idque exemplo reliquarum artium, & ob artis huius

ius cõditionem & præstantiam, deinde ex sua persona, qui illam non impensis patris, sed tum cum à familia alienus esset, dicerit: alioqui etiam necesitatem quandam rei absurdam cõsecuturam esse. Denique non posse curari hunc morbum, quo loco multa de qualitate corporum, morborum & medicinæ in genere disputat: ostenditq;, etiamsi alias sanabilis hic morbus esset, in nouerca tamen suspicionis periculum sibi metuendum esse, si quid ipsum fallat, aut ars destituat. atq; ita orationẽ concludit, admonens patrem periculi superioris: in quod ne iterũ per iram & indignationem recidat, cauere ipsum iubet.

Ἀπειρυχθείς τις ἰατρικὴν ἐξέμαθε· μανίστα τὸν πατέρα, ἡνίκα ὑπὸ τῶν ἄλλων ἰατρῶν ἀπεγνωσμένον, ἰασάμην φαρμάκοις ἄλοσι, ἀνενήφθη αὖθις εἰς τὸ γίνεσθαι μετὰ ταῦτα, μεμνῆσθαι τῆς μυρίας ἰάσεώς μου νενομένης, ἀπεκρύπτετο.

OY καινὰ μὲν ταῦτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδὲ πρόφασις, ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐν τῷ παρόντι γιγνόμενα, οὐδὲ νῦν πρῶτον τὰ τοιαῦτα ὀργίζεται· ἀλλὰ πρόχειρος οὗτος ὁ νόμος αὐτῷ, ἡνίκα σωφρόνως ἐδύνατο τοῦτ' ἀφιέναι τὸ δικαστήριον. ἐκεῖνο δὲ καινότερον νῦν δυστυχῶ, ὅτι ἔγκλημα μὲν ἴδιον ἐν ἔχω, κινδυνεύω δὲ τιμωρίαν ὑποσχεῖν κοινὴν σὺν τέχνης, ἃ μὴ πάντα διώκασι πάθειν τὸν τῷ πειράσαντι· ἢ τί γένοιτ' ἂν ἀτοπώτερον, θεραπεύειν ἐν πρόσταγματος, ἐν ᾧ ὁ τέχνο

HAudquaquam noua sunt hæc Iudices, neque mirãda, quæ in præsentia facit pater, neq; nũc primùm ad hunc irascitur modũ: uerùm hæc lex illi facilis est, et assuet° ad hãc causã accedit. Verùm illud mihi nouo calamitatis genere accidit, q cũ nullũ proprium sit crimẽ, quod mihi possit imponi, tamẽ in periculũ uocor ne pœnas dẽ artis nomine, nisi huic iubẽti p omnia parêre possit. Quadrẽ qd fieri possit absurdius? uti curẽ ex præscripto, non iam

χνη λύσεται, ἀλλ' ὡς πατὴρ βούλεται: Ἐβουλόμην μὲν οὖν τῷ ἰατρικῷ, καὶ τοιοῦτόν τι ἔχειν φάρμακον, ὃ μὴ μόνον τοὺς μαινομένους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀλόγως ὀργιζομένους παύειν ἐλύετο, ἵνα καὶ τὸ τοῦ πατρὸς νόσημα ἰασάμην. νυνὶ δὲ τὰ μὲν τῆς μανίας αὐτῷ τέλεον πέπαυται, τὰ δὲ τῆς ὀργῆς μᾶλλον ἐπιτέτακται. καὶ τὸ λοιπότατον, τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασι σωφρονεῖ, κατ' ἐμοῦ δὲ τοῦ βδελυκτοῦ μόνου μαίνεται. τὸν μὲν οὖν μισθὸν τῆς θεραπείας ὁρᾶτι εἶον ἀπολαμβάνω, ἀπὸ πυρτόμενον ὑπ' αὐτοῦ πάλιν· καὶ τοῦ γένους ἀλλοῖα σύμβουλον λοιπόν, ὥσπερ λιθ τοῦτ' ἀφαληφθεὶς πρὸς ὀλίγον, ἵν' ἀτιμότερον γένωμαι, πολλάκις ἐπισὼν ἐς οἰκίας. ἐγὼ δὲ, ἐμὲ μὲν οἷς λωκτοῖς, οὐδὲν διαφθεῖραι προεμένῳ, πρόθυμον γοῦν ἕλκυτον ἔχειν ἀεὶ τῷ βούλεσθαι. ὅταν δέ τι ἢ

quatenus ars ualeat, scilicet tris arbitratu. Quare optarim equidem ut medicorum ars eiusmodi quoq; remedium aliquod haberet, quòd non modò laborantes insania, uerumetiam præter æquum iracscentes liberare posſit, nimirum quò liceat & patris iracundiæ mederi. Nunc autem ipsa quidem insania leuatus est, cæterùm iracundia magis etiam exasperatur. Quódque est omnium grauissimum, erga cæteros omneis sanus est, in me unum insanit: à quo, morbo fuit liberatus. Videtis igitur cuiusmodi mercedem curationis feram, cum ruri sum ab illo abdicor, iterum alienor à familia, ceu ob id ipsum ad breue tempus receptus, ut maiore infamiæ sæpius ejicerer domo. At ego quidem in his quæ præstare queam, ne expecto quidem patris iussum, ut qui pridem non accersitus ad opitulandum accesserim. Verum ubi

θυλίως ἀπιγνωσμένου, οὐδ' ubi res est eiusmodi, ut
ἐπιχειρεῖν βούλομαι· ὧδι δὲ nulla omnino spes sit, tum
τῆς γνωμῆς ταύτης ἀπό- nec aggredi uelim. Porrò
στως ἡκὶ ἀτελμότροπος ἁμι- in hac muliere multo etiam
λογίζομαι γάρ, εἰκὸς παίδειμ' minus ausim, neque id te-
ἂν ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ἀπιστο- merè. Siquidem reputo
χῶν, ὃς οὐδ' ἀρξάμενον τῆς quæ in me facturus sit pa-
θεραπείας, ἀποκρύψεσθαι. ter, si res non successerit,
ἔχθομαι μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες cum iam abdicet nondum
δικασταὶ, ἐπὶ τῇ μητρυιᾷ, χα- aggressum curationem.
λεπῶς ἰχούσῃ, χρηστὸν γὰρ ἐῶ- Quare doleo Iudices nouer-
κει ἐπὶ τῷ παιδὶ δὲ ἐκείνῳ cæ uicem, grauiter labo-
δοκιμάζω· τὸ δὲ μέγιστον, ἐπ' rantis. erat enim proba.
ἐμαυτῷ ἀχθόμενον λανθάνει, Deinde patris nomine,
ἡκὶ ἃ προσάπτομαι, ἐνεργῶν οὐ δικαιούμενος, ἡκὶ δι' ὀρ- quem huius morbus excru-
βοῦλῶ τῆς νόσου, ἡκὶ δι' ἀ- ciat. Maximè tamen mei
δύνατον τῆς τέχνης. πάλιν ipsius caussa, qui uidear im-
δὲ δίκαιον εἶναι, ἀποκρύπτε morigerus patri, cum non
σθαι τοῦτο, ἃ μὲν δύναται posim quæ iubeor præstare,
ποιεῖν, μικρὰ τῶν ἀρχῶν ὀ- partim ob morbi magnitu-
ρθοῦσθαι, δι' ἃς μὲν οὖν dinem, partim ob artis im-
αἰτίας ἡκὶ προέσθαι ἀπικύ becillitatem. At sanè non
ξίμι, ῥᾴδιον σωισθῆναι ἐκ τῶν arbitror æquum esse ut abdi
παρόντων. ἐγὼ δὲ οὐ πρὸς ἐκά cer, si quod efficere non que
νας ἅμιλλαν, ὡς οἶμαι, ἐκανῶς ἔχω μι am, id ne recipiam quidem:
τὰ ταῦτα βίᾳ ἀπολογήσαμαι. Itaq; quibus de caussis prius
ἡκὶ ταυτὶ δὲ, ἃ νῦν ἐγκαλῶ, abdicarit me, facile fuerit ex
ὡς hoc negocio cõgere. Quan-
quam ad illas, opinor, satis
respõdi ipsa pòst acta uita. Ad hæc autem quæ nunc obijcit,

ὡς ἂν οἷός τε ὦ, ἀπολογήσομαι, μιᾶς μὲν ὑμῖν διηγησάμενος τῶν ἐμῶν. ὁ γὰρ δυσάγωγος καὶ δυσπειθὴς ἐγὼ, ὁ πατραδοξάζων τὸν πατέρα, καὶ ἀνάξια πράττων τοῦ γένους, τότε μὲν αὐτῷ, τὰ πολλὰ ἐπαινοῦντι, καὶ διατεθρυλημένῳ, ὀλίγα χρῶμαι αὐθαδέστερον ὠμίλουν. ἀτιμωθεὶς δὲ τῆς οἰκίας, ἐνόμιζόν μοι δικαστήριον ἑστάναι μέγα, καὶ ψῆφον ἀλλοδαπὴν, τὸν μετὰ ταῦτα βίον, καὶ τὸ φαίνεσθαι πάμπολυ τῶν τοῦ πατρὸς ἐγκλημάτων ἐπάνω ἀφιγμένος, καὶ πρὸ τῶν πάλαι τῶν ἐπιτηδευμάτων ἐπανορθούμενος, καὶ τοῖς ἀρίστοις συνόντα. πρωτοτρόπως δὲ καὶ τοιοῦτόν τι, καὶ νεανίσκου, μὰ Δία, ὡς οὐ σφόδρα παδιαπότου καὶ πατρὸς, ἀλλήλοις ὀργίζεσθαι, καὶ ἐγκλήματα ψευδῆ κατ' ἀλλήλων συντιθέναι. καὶ ὑμεῖς τινες, οἱ μειρακίου ἀρχὴν ταῦτ' εἶναι νομίζοντες, καὶ ἀπειθοῦντος καὶ ἀπροβουλιάστου, οὐκ ἂν μακρὰν ἐπιστησόμενοι τῇ

pro uirili ſum reſponſurus, ſi prius de ſtatu meo paucis uobis expoſuero. Ego intractabilis ille, & immorigerus, patrem dedecorans, & indigna genere meo patrans, id quidē temporis multa id genus uociferanti, ac ſine fine occlamanti, paucis contrà dicendum eſſe duxi. Verùm domo cedens, exiſti mihi grauiſſimi iudicij inſtar fore, uerumq; calculum, ita actam deinde uitā ut appareret me à paternis illis criminibus quàm longiſſimè abeſſe, ſed potiùs honeſtiſſimis ſtudijs dediſſe operam, cumq; optimis uiris habuiſſe conſuetudinem. Iam uerò & eiuſmodi quiddam proſpiciebam, ac ſuſpicabar fore, ut aliquando pater, qui non admodū animo conſtaret, mihi ſine cauſſa ſuccenſeret, falſaq; in filium crimina ſtrueret. Neque deerant qui iſta morbi intiūs interpretarētur, minasq; acta paulo pòſt irruituri mali,

nempe

τῆ πακοῦ, μίσος & ἄλογον, καὶ νόμων ἀπλῶν, καὶ βλασφημίας προχείρους, καὶ διακτόρων σκυθρωπὸν, καὶ βολὼ μὴ ὀργίλων καὶ ὅλως χαλᾶς μετὰ πάντα· διὸ δὴ τάχα μοι καὶ ἰατρικῆς δόσιν ποτὲ προσιόντων. ἀσκήσας ὦν, μὴ τοῖς οὐδὲν μετάσσοις τ ὧν τ ἀλλοδαπῆς ἰατρῶν συγχρώμενος, μὴ πόνῳ πολλῷ καὶ προθυμίας λιπαρᾶ χρησάμενος, ὀξέμαθον τὸν τέχνων. ἐπανελθὼν δ', κατέλαμβανον τ παῖδα σαφῶς ἤδη μειρόντα, καὶ ἐπὶ τῶν ἔσχατα ἰατρῶν ἀπηγωνισμένον, ὅπερ ἐς βάθος ἑρώντων, ἐπ' ἀκριβῶς φιλονεικούντων τὰς νόσους. πολὺ ὅπως γε ἀπὸς ἐῶν ποιεῖν χρεὼν ἦν, ὅτι ἐμυησικάκησα τῇ ἀποκηρύξει, οὔτε μισάκμητ & γρίδας περὶ μικρὰ· οὐδὲ γὰρ ἔχέν τι αὐτῷ ἴδιον ἐγκαλεῖν, ἀλλὰ παύειν ἐπὶ ἀλλόφρια τὰ ἀμαρτήματα, μὴ ὥσπερ ἐφλω ἤδη, καὶ νόσου. παρελθὼν οὖν

nempe odium absq; cauſſa, mores aſperos, conuicia parata, cenſuram ſeuerã, clamorem, iracundiam, in ſumma, omnia plena bilis: unde uſu uenturum credebam, ut mihi aliquando arte medicinæ foret opus. Proinde foràs profectus, ac probatiſſimorum, quos in peregrinis regionibus nanciſci potui, medicorum uſus doctrina, plurimo labore, uehementiq; animi ſtudio artem perdidici. Porrò domum reuerſus, offendo patrem manifeſta iam inſania laborantem, & ab huius loci medicis deſperantibus deſtitutum, qui non aliius introſpiciunt, nec admodum exactè morbos dijudicant. At ego ſanè, ſicuti par erat facere frugi filium, neque ſuperioris abdicationis inuiriam recordabar, neq; ut ac cerſerer opperiebar. Neque enim erat quicquã quod illi propriè imputare poſſẽ, uerùm peccata illa omnia fuerãt aliena: nẽpe, quẽadmodũ modò dicebã, ipſius morbi. Ergo cũ inuocatus acceſſiſſẽ, nõ ſum

ἀκλινῶς, οὐκ ἀνδρὸς ἰατρέ-
μοιο· οὐ γὰρ οὕτω ποιεῖν ἐθὸς
ὅδ' ἐστὶν ἡμῖν, οὐδὲ ταῦτα ἡ τέ-
χνη παραινεῖ, ἀλλὰ πάντων
πρῶτον διδασκόμεθα σωτη-
ρίην, εἴ τι ἰάσιμόν ἐστι τὸ νό-
σημα, εἰτ' ἀνήκεστον, ἡμεῖς δὲ
παρβαίνειν τοὺς ὅρους τῆς τε-
χνης. καὶ πλωτικῶν τα, ὦ μηδὲ
συμπαχέριστον ᾖ, ἐθέλειν χειροῦ-
μην, καὶ πᾶσαν σπουδὴν ἐσ
φορέμιδα σῶσαι τὸν νοσοῦν-
τα. ὧν δὲ ἰατρικὸς ὕλη,
καὶ νοσήσας τὸ πάθος ἐθε-
μην, οὐδὲ τῶν ἀρχῶν προσα
πόμιδα, νόμον τινὰ παλαιὸν
τῶν προπατόρων τῆς τέχνης
ἱερῶν φυλάττοντος, οἳ φασι
μὲν δεῖν ἐθέλειν τοῖς ἀκ-
ριβεστέροις. ἰδὼν οὖν τὸν πα
τέρα ἔτι ἐντὸς τῆς ἐλπίδος,
καὶ τὸ πάθος οὐχ ὑπὲρ τὴν
τέχνην, ἐθέλοντα τιμήσας, καὶ
ἀκριβῶς ἐξετάσας ἕκαστον, ἐ-
πιχείρουν ἤδη, καὶ τὸ φάρμα
κον τιθαρρήσας ἐνίεσαν.
καί τοι πολλοὶ τῶν παρόντων
ἀπεπλάγησαν τὴν δόσιν, καὶ
τὴν

equidem protinus medicus. neque enim hic nobis mos est, neque id præcipit ars, uerùm illud omnium primũ iubemur obseruare, sanabilis ne sit moribus, an insanabilis, atque artis terminos prætergressus. Ac tum si eiusmodi fuerit malum, ut commodè posimus aggredi, aggredimur, totoq; adnitimur studio ut ægrotũ seruemus. Quòd si uiderimus iam inualuisse, supersedemus, nec manum admolimur omnino, idq; uetustam quandam legem eorum qui primi medicinæ prodiderunt artem, secuti: qui negant tentandos esse morbos qui iam inualuerunt. Itaque cum patrem adhuc intra spem esse perspicerem, neq; malum supra artis uires esse, diu obseruatis ac pensitatis singulis: ita demum agrediebar, ac pharmacum fidenti animo porrexi. Multi sanè eorum qui tum aderant, suspectam habebant administrationem pharma-

ci,

πλὼ ἰασιν λιβαλλον, καὶ πρὸς κατηγορίας παρεσκευάζοντο. παρῆν δὲ καὶ ἡ μητρυιὰ, φοβουμένη καὶ ἀπιστοῦσα, οὐ τῷ μισεῖν ἐμὲ, ἀλλὰ τῷ δεδίναι, καὶ ἀκριβῶς εἰδέναι πονήρως ἐκεῖνον διακείμενον· ἠπίστατο γὰρ μόνη τὰ πάντα σωσοῦσα, καὶ ὁμοδίαιτος τῇ νόσῳ. πλὴν ἀλλ' ἐγωγε οὐδὲν ἀπεδειλίασα (ἠπιστάμην γὰρ οὐ ψευσόμενά με τὰ σημεῖα, εὐδὲ προλιποῦσαν τὴν τέχνην) ἐπῆγον τὴν ἴασιν ἐν καιρῷ δὴ διχειρίσασθαι. καί τοι κἀμοί τινες τῶν φίλων συνεβούλευον, μὴ δρασώιδαι, μὴ καὶ διαβολήν τινα μᾶλλον ἐνέγκῃ μοι τὸ ἀποτυχεῖν, ὡς ἀμύνων μὲν τὸν πατέρα φαρμάκῳ, καὶ μνησικακήσαντι ὧν ἐπεπόνθειμ ὑπ' αὐτοῦ. καὶ τὸ μὲν φάλαινον, σῶν δὲ μὴν εὖτ' ἂν δὺο θὺς λῦ, καὶ ἐσωφρόνει πάλιν, καὶ πάντα διεγίγνωσκεν. εἰ παρέντες δὲ ἐδαύμαζον· ἐπῆνει δὲ καὶ ἡ μητρυιὰ, καὶ φανερὰ πᾶσιν λῦ χαίρουσα,

ci, calumniantes curationem meã: iamq; parabant in ius uocare me. Aderat autem & nouerca pauida atque diffidens, nõ id quidem odio mei, sed quòd metueret, utpote probè sciens illum grauiter laborare. Nam sola nouerat omnia, quippe familiaris & assiduè conuiuens ægrotanti. Attamen ego nihil his rebus deterritus (sciebam enim futurum ut mihi signa non mentirentur, neq; falleret ars) adhibui curam, obseruato tempore idoneo. Quanquam erãt amici nonnulli, qui mihi consilium darent ne fiderem, ne fortè si res malè succeßisset, maiorem aliquam calũniam mihi accerserẽ, quasi patrem ueneno ultus essem, memor iniuriarum quibus me affecerat. In summa, ille protinus conualuit, priſtinæ redditus sanitati: cognouitq; omnia. Familiares admirabatur: denique laudabat & nouerca, ac palàm omnibus utriusq; nomine gaudebat, tum mihi laudem assecuto,

κἀμοὶ δυλοπιμωῦτι, κὲ-
κάνῳ σωφρονοῦτι. οὔτ@
δ' οὖν (μαρτυρεῖν γὰρ αὐ-
τῷ ἴχω) μήτι μιλόσας, μή-
τι σύμβουλόν τινα πρὸ τού-
των προσλαβών, ἐπειδὴ τὸ
πᾶν ἤκουσι τῶν παρόντων,
ἔλυι μὲν τὸν ἀποκήρυξιν, ὑ-
ὸν δι ὀ ὑπαρχῆς ἐποιεῖτό μι,
σωτῆρα κὲὶ δυδρόντιν ἀπο-
καλῶν, ἀκριβῆ πεῖραν ἑλλο-
φέναι ἐμολογῶν, κὲὶ πρὸ τῶν
ἐμπροσθεν ἰλεάνων ἀπολογού-
μεν@. τοῦτο γεγόμενον δύ-
φρανι μὲν πολλοὺς, ὅσοι πα-
ρῆσαν χρηστοὶ ἰλύπει δ' ἐκέ-
νους, ὅσοις ἀποκήρυξις ἡδῦ
ἦλίων ἀναλήψιος. ἔδομ
γοῦν τότι δὺ πάντας ἐμοίως
ἠλομελέους τῷ πράγματι,
ἀλλ' δὺδύς τιν@ κὲὶ χρόαν
ἡρπομελῆ, κὲὶ βλίμμα τι-
ταραγμελέον, κὲὶ πρόσωπον
ὠργισμελέον, οἷον ἐν φθόνου
κὲὶ μίσους γίγνεται. ἡμᾶς
μὲν οὖν, ὡς τὸ εἰκὸς, ἐν δύ-
φροσύναις κὲὶ θυμηλίαις ἦ-
μεν, ἀλλήλους ἀπειληφότες.
ἡ μ-

tum illi ad ſanam mentem reuerſo. Atque hic quidē (nā illud de eo teſtari poſſū) neq; contatus, neque quoquam his de rebus in conſiliū adhibito, ſimulatq; rem omnem è familiaribus cognouit: irritam fecit abdicationem, ac denuò me filium fecit, ſeruatorem ac beneficū appellans, confitens ſeſe certum experimentum mei cepiſſe, deq; illis antè factis ſe met excuſans. Id factum compluribus attulit uoluptatem, nimirum quotquot aderant probi. Cæterum urebat eos, quibus abdicatio filij iucundior fuerat reuocatione. Proinde uidebam tum non eodem modo ea re gaudētes omnes, ſed erat cuius & colorem illicò uerti ſenſi, & oculos turbari, & uultum iracūdum, quemadmodum ex inuidia odióque ſolet accidere. Nos igitur, ut eſt conſentaneum, in complexibus & animi gaudijs uerſabamur, utpote utroque alteri reddito.

Cæterum

ὁ μὲν δὴ μετὰ μικρὸν οὐθὺς νοσεῖν ἤρξατο, νόσον, ὦ ἄνδρες Λικαταῖ, χαλεπὴν καὶ παράλογον. ἀρχόμενον γὰρ οὐθὺς τὸ δεινὸν παρεφύλαξα. οὐ γὰρ ἁπλοῦν, οὐδ' ἐπιπόλαιον τὸ μανίας τὸ εἶδος, ἀλλά τι παλαιὸν, ὑπουλον ἐν τῇ ψυχῇ, κακὸν ἀποῤῥῆξαι, καὶ ἐς τὸ μάφανὲς ἐξενεγκεῖν. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα ἡμῖν ὅτι σημεῖα τῶν αὐτόθεν μεμνημένων, ἐν δὲ τῷ παρόντι τὸ τῆς γυναικὸς ταύτης παρεφύλαξα. πρὸς μὲν γὰρ τοὺς ἄλλους ἡμερωτέρα, καὶ πραεῖά ἐστι, καὶ παρόντων, ἀμείνων ἄγαν ἡ νόσος. εἴ δέ τινα ἰατρὸν ἴδοι, καὶ τοῦτ' ἀκούσῃ μόνον, παντ' ἐκείνου μᾶλλον πάρεξύνεται, ὥσπερ καὶ αὐτὸ τοῦτο, τοῦ πονηροῦ καὶ ἀνηκέστου ἐχεμον ὄντι τεκμήριον. ταῦτ' ἐρῶν, ἐγὼ μὲν ἠνιώμην, καὶ τὴν γυναῖκα ᾤκτειρα, ἀξίαν οὖσαν, καὶ παρὰ τὸ πρεπῶδες δυστυχοῦσαν· ὁ πατὴρ δ' ὑπὲρ ἰδίων πάθους

Cæterùm nouerca paulò pòst ægrotare protinus cœpit, morbo, Iudices, graui & impotenti. Nam stato tim obseruabam ut nascebatur malum. Neque enim simplex erat, aut leuis insaniæ species: quin potius uetus quidam morbus, qui iam pridem deliuerat in animi domicilio, erupit, uictorq; in apertum prodijt. Sunt autem nobis cùm alia multa signa insanabili laborantis insania, tum illud commune in hac obseruaui muliere. In cæteros placatior est ac mitis, atque illis præsentibus conquiescit morbus: quòd si quem conspexerit medicum, imò si uel audierit tantùm de medico, in hunc supra modum incenditur. Quod & ipsum argumento est, illam graui & insanabili teneri malo. Hæc cum perspicerem, equidem acerbè ferebam, miserabarque mulieris, ut debui, præter meritum tanto laborãtis infortunio. Pater uerò ob imperi-

τέλος (οὐ γὰρ εἴλκω οὔτε ἀρχὴν τοῦ κατέχοντος καὶ νοσοῦ, οὔτε τὴν αἰτίαν, οὔτε τὸ μέτρον τοῦ πάθους) ἰατρίλυγγι ἰᾶσθαι, καὶ τὸ ὅμοιον ἐγχέαι φάρμακον. ὥστε γὰρ ἐν ἅπασι μανίας εἶδος, καὶ μίαν τὴν νόσον, καὶ ταὐτὸν παρώνυμα τοῦτον, καὶ τὴν παραπλησίαν τὴν θεραπείαν ἐπιχόμενον. ἐπὶ δὲ, ὅπερ ἄλλο θέατρον, ἀδιάφορον ἅπασι φύσει σώζεσθαι τὴν γυναῖκα, καὶ ἡττᾶσθαι ὑπὸ τῆς νόσου ὁμολογῶ, ἀγανακτῶ, καὶ ὀργίζεται, καὶ φησὶν ἐκείνης καθυφεῖσθαι, καὶ προδιδόναι τὴν αὐτοῦ ἴγκαλῶν ἐμοὶ τὴν ἀδύναμιαν τῆς τέχνης. καὶ πάσχει μὲν οὐ συνετὰ τοῖς λυπουμένοις. ὀργίζονται γοῦν ἅπαντες τοῖς μετὰ παῤῥησίας τὰληθῆ λέγουσι· πάλιν ἐγὼγε, ὡς ἂν εἰδέ τι ᾖ, ἀπολογήσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς τέχνης. καὶ πρῶτόν γε ἀπὸ τοῦ νόμου ἄρξομαι, ἀφ' οὗ οὐτός με ἀπο-

tiam, (neque enim mouit uel originem mali quotenetur, uel causſam, uel morbi magnitudinem) iuſsit ut medicarer, ac ſimile pharmacum exhiberem: arbitratus idem eſſe inſaniæ genus, eundem morbum, eandem ægrotationem, quæ ſimilem curandi rationem admitteret. Verùm ubi, id quod erat ueriſsimum, dico fieri nullō pacto poſſe ut mulier ſeruetur, fateórque me morbo imparem eſſe: indignatur ac ſuccenſet, aitque me ſtudio detrectare, ac mulierem deſtituere, mihi crimini uertens artis imbecillitatem. Atque huic quidem accidit, quod ſolet ijs qui dolent. Succenſent enim omnes ijs, qui liberè uerum loquuntur. Tamen ego ſanè pro uiribus illi reſpondebo, tum meo ipſius nomine, tum artis. Ac primùm quidem à lege ſumam initium, per quam hic me parat abdi-

ἀποκηρύξαι βούλεται, ἵν' ἀδικῇ, οὐκ ἴσθ' ὁμοίαν οὖσαν αὐτῶν, νυνὶ τι καὶ πρότερον, τὴν ἐξουσίαν. οὐ γὰρ ἅπασιν, ὦ πάτερ, ὁ νομοθέτης, οὐδὲ πάντας ὑΐας, οὐδὲ ὁπόσακις ἂν ἐθέλωσιν, ἀποκηρύττειν συγχωρήσας, οὐδ' ὧδε πάσας αἰτίας· ἀλλ' ὥσπερ τοῖς πατράσι τὰ τελευτῶντα ἐγγίγνεσθαι ἐφῆκεν, οὕτω καὶ τῶν παίδων προνοούμενος, ὡς μὴ ἀδίκως αὐτὸ πάσχωσι. καὶ διὰ τοῦτο ἐκ ἐθέλησε γίγνεσθαι ἐφ' οἷς γίγνεται, οὐδ' ἄκριτον τὴν τιμωρίαν, ἀλλ' ἐς δικαστήριον καλεῖσι, καὶ δικιμαστὰς καθίσει τοὺς μήτε πρὸς ὀργὴν, μήτε διαβολὴν τὸ δίκαιον κρινοῦντας. ἤδει γὰρ πολλοῖς πολλάκις ἀλόγους αἰτίας ὀργῆς παρισταμένας, καὶ τὸν μὲν ψευδεῖ τινι διαβολῇ πειθόμενον, τὸν δὲ οἰκίᾳ πιστεύοντα, ᾧ γυναῖκα ἠχθρῶ. οὐκ οὖν ὠήθη ἀδίκαστον γίγνεσθαι τὸ πρᾶγμα, οὐδ' ἐξ ὀργῆς τὸν

abdicare: ut intelligat, ſibi non eſſe poſthac eandem abdicandi facultatem, quæ prius fuit. Neque enim legislator omnibus, ô pater, iſtam poteſtatem permittit: neque uti quoſlibet filios, neque quoties libuerit, abdicentur neque quibuſlibet de cauſſis. Verùm quemadmodum patribus conceſſit certis de cauſſis irasci: ita proſpexit & liberis, ne id immerentibus accidat. Eaque gratia iuſſit, ne liberæ eſſet, ac citra iudicium, uindicta: ſed ad iudices uocat, æſtimatores conſtituit, qui neque per iracundiam, neque per calumniam, quod iuſtum ſit iudicent. Nouerat enim frequenter accidere multis, ut ob cauſſas iniquas ad iram commouerentur: hic quidem alicui falſæ calumniæ credens, ille famulo fidem habens, aut uxori cuipiam inimicæ. Quare noluit rem iniudicatam agi, neque indefenſa

cauſſa

τοὺς παῖδας ἀδίκως ἀλίσκεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὕδωρ ἐγχέαται, καὶ λόγος ἀποδίδοται, καὶ οὐδὲν ἐξιτητέον οὐδὲν παραλέλειπται· ἐπεὶ τοίνυν ἔξεστι, καὶ τοῦ μὲν ἐγκαλεῖν μόνου ὁ πατὴρ κύριος, τοῦ κρῖναι δὲ, εἰ δίκαια αἰτιᾶται, ὑμᾶς οἱ δικάζοντες· κἀγὼ μὲν, ὃ μοι ὀφείλεται, καὶ ἐφ' ᾧ πᾶν ἀγανακτῶ, μυρίπω σκοπᾶτε. πρότερον δ' ἐκεῖνο βλέψατε, εἰ ἔτι λαθὸν ἀποκυρώσειεν αὐτῷ, ἅπαξ ἀποκυρώσαντι, χρῆσασθαι τῇ ἀρχῇ τοῦ νόμου βουλόμενος, καὶ ἀποκηρύσαντι τῶν παρεληλυθότων Δημοσθένη, ἂν αὖθις ἀναλαβόντι, καὶ λύσαντι τὴν ἀποκήρυξιν. ἐγὼ μὲν γὰρ ἀλιτήριον ἂν φημι τὸ τοιοῦτον, ἀποβάσεις γενέσθαι τῶν παλαιῶν τὰς τιμωρίας, καὶ πολλὰς τὰς καταλήψεις, καὶ τὸν φόβον ἀΐδιον, καὶ τὸν νόμον ἄρτι μὲν σωφρονίζεσθαι, μετὰ μικρὸν δὲ λύεσθαι, καὶ πάλιν ὁμοίως ἰσχυρὸν εἶναι, καὶ ὅλως, αὖθις καὶ πάντα τρέφεσθαι τὰ δίκαια,

causa liberos statim capiant ciq; uerùm & aquam infundit, & ratio redditur, et nihil inexcussum relinquitur: quandoquidem solum hoc auctoritatis datur patri, ut ad iudices uocet: uerùm iudicandi auctoritas, an meritò accuset, id penes uos, qui iudicio præsidetis. Ac nondum spectate crimen quod mihi imponit, cuiusq; gratia nunc indignatur: uerùm illud prius expendite, num posthac illi insit abdicãdi, qui semel abdicauerit, iamq; sit usus facultate quã lex concedit, atque hãc paternam potestatem expleuerit, deinde rursum in familiam receperit, ac superiorem abdicationem irritam fecerit. Nam ego certè iniquissimum istud esse dico, ut liberorum quoq; sint infinitæ pœnæ, ut multæ condemnationes, ac metus perpetuus: utq; lex nunc irato inseruiat, mox deinde faciat irritum quod actum est rursum

πρὸς τὸ ἐπὶ καιροῦ λοιδῶ τοῖς παρ-
ρασίαν. ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶ-
τον, ἄξιον ἰφίναι, καὶ ἀγα-
θοῖς τοιοῦτοι σωκαγωνισταῖς,
καὶ πύριον δὲ τιμωρίας ποιεῖν
τὸν γιγνωσκόντα. ὧν δ' ἄν
πας ἀναλώσῃ τὴν ἰδουσίαν,
καὶ καταχρήσηται τῷ νόμῳ,
καὶ ὑπολαβὴ δὲ ὀργῆς, ἅτα
μετὰ ταῦτα ἀναλάβῃ, χρὴ
τὸν ἅτα μεταπεισθέντα. ὧδε
τούτων ἀνάγκη μὲν μένειν,
καὶ μηδέτι μεταπηδᾶν, μὴ
δὲ μεταβουλεύεσθαι, μηδὲ
μετανοεῖν τὴν κρίσιν. τοῦ
μὲν γὰρ τὸν γιγνώσκοντα, ὡσ-
περ ἢ χρηστὸν ἀπεβάσθαι,
οὐδὲν, οἶμαι, γνώμισμα ὧν.
καὶ διὰ τοῦτο τοὺς ἀναξίους
τῶν γένους παραιτεῖσθαι συν-
ηνέγκατε, τοῖς ὅτι ἐγνόεσαν
ἀναξιφαμένοις. ὅταν δὲ
μὴ κατ' ἀνάγκην, ἀλλ' ὑπ'
ἰδουσίας, αὐτός τις ὑφ' ἑ-
αυτῷ, καὶ λοιμάσας ἀναλώ
θῃ, τίς ἔτι μηχανὴ μεταβάλλε-
σθαι,

sum ut eodem modo ualeat. In summa, ut ius sursum ac deorsum torqueatur, ut cũq; patrib. pro tẽpore uisum fuerit. Verùm initio quidem æquum erat uti concederet, cumq; indignãte pariter indignaretur, ac puniendi imfaceret ei qui genuisset. Porrò ubi semel potestatem absumpserit, ac lege sit abusus, iracundiam expleuerit, post hæc rursum in familiam receperit, & in hanc opinionem discesserit, ut frugi putetti in his perseueret necesse est, neq; postea resiliendum, aut retractanda sententia, neque rescindendum iudicium. Neque enim scire poterat, opinor, is qui natus fuerat, frugine, an contrà esset euasurus. Atq; hanc ob causſam permissum est ut genere indignos abdicent, quos cum educabant, cuiusmodi essent futuri, nesciebant. Cæterùm ubi non coactus, sed suapte sponte atq; auctoritate ex sese comprobatum recipit, qua deinde ratiõe posſit mutare

ὅτι, ἢ τίς ἔτι χρῆσις ὑπόλοιπος τοῦ νόμου; φαίη γὰρ ἂν πρὸς σὲ ὁ νομοθέτης, ἐπὶ τοσούτοις οὕτως ἐμοῦ, καὶ τοῦ ἀποκηρυχθῆναι ἄξιος, τί παθὼν ἀνεκάλεσαι, τί δ' οὖδις ἐπανῆγαγε ὅτι τῶν οἰκίαν; τί δ' ἐλυθῆς τὸν νόμον; ἐλαύθρος γὰρ ἦσθα, καὶ τοῦ μὴ ποιεῖν ταῦτα λύριος. Οὐ γὰρ δὴ ἐνεγυφᾶν σοι δοτέον τοῖς νόμοις, οὐδὲ πρὸς τὰς σὰς μεταβολὰς ἀνάγεσθαι τὰ δικαστήρια, οὐδ' ὅτι μὴ λύεσθαι, ὅτι δὲ λυρίους ἄνας τοὺς νόμους, καὶ τοὺς δικαστὰς μάρτυρας, μᾶλλον δὲ ὑπηρέτας τῶν σοι δοκούντων, ὅτε μὲν διολάζοντας, ὅτι δὲ διαλλάττοντας, ὁπότε σοι δοίη. ἅπαξ γεγένησαι, ἅπαξ ἀνατέτροφας, ἅπαξ καὶ τὸ ἀποκηρύττειν ἀντὶ τούτων ἔχεις. καὶ τότε, τότε μὲν, ὧν διακόνης αὐτὸ ποιεῖν δοκεῖς· τὸ δ' ἄπαυστον τοῦτο, καὶ

mutare factum, aut quid legis usus supereſt? Etenim ipſe legislator hunc ad modum tecum egerit: Hic ſi improbus erat, dignusque quem abdicares, quid accidit uti reuocares? Cur denuò in familiam reduxiſti? Cur legem irritam feciſti? Nam liber eras, tibique in manu erat iſta non facere. Neque enim tibi concedendum eſt, ut legibus tuo arbitratu abutaris, ut'que iudicia, utcunque mutatus ſit animus tuus eò trahantur. Neque uti nunc irritentur leges, nunc rurſum ualeant, iudices interim teſtes ſedeant, uel ut rectius dicam miniſtri tuæ uoluntatis, modò punientes, modò abſoluentes, quandocunque tibi uiſum fuerit. Semel genuiſti, ſemel educaſti: pro his ſemel item abdicare potes: atque ita potes, ſi iſtud meritò facere uidearis: uerùm ut hoc fiat ſine fine, ut perpetuò, ut frequen-

καὶ ἀϊδίου καὶ μόλις καὶ ἐφ' ἑνὸς ἀνδρὸς, μεῖζον ἔδοξε τῆς πατρικῆς ὀργῆς εἶναι τὸ σέβας. μὴ δὴ πρὸς Διὸς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, συγχωρήσητε αὐτῷ, ἐκούσιον τὴν ἀναίνειαν ἀποκρύψαντι, καὶ λύσαντι τὴν γνῶσιν τοῦ πάλαι δικασθέντος, καὶ ἀκυρώσαντι τὴν ὀργὴν, ἵνα δὴ τὴν αὖθις ὑπὸ τῆς αὐτῆς τιμωρίας ἀναπαλαίσῃ, καὶ ἵνα δὴ τὴν ἐξουσίαν τὴν παρὰ τοῦ πάππου ἀναρρίψαι, ἧς ἐξῆλθε καὶ ἴσως ἡ πρεσβυτικὴ, καὶ μόνῳ τούτῳ ἀσυμφόρως καὶ προσηλαθεσσα μόνῃ. ὁρᾶτε γὰρ ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις δικαστηρίοις, ὅτε ἀπὸ μέρους τῶν πλήθους λαχόντων δικαστῶν, ἰὼν τις ἄλλους ἐπὶ τὴν κρίσιν, δίδωσιν ὁ νόμος ὃν ἕτερον ἐφεῖναι δικαστήριον· ἐὰν δέ τις ἀνὴρ ἐκόντες αὐτοὶ σωφρονήσαντα δικασῆς, καὶ προσλάμενοι ἐκ ἐξιστρίψασι δικαστὴν, ἐν ἐτέροις γὰρ βέλτιον μᾶλλον τὴν ἀρχὴν ἐμελέσαν, ἢ τούτους τις ἀνθαίρετος ἕλοιτο, σκέψεως ὀφεῖ δίκαιον τοῖς ἐγνωσμένοις.

frequenter, ut facilè, id uerò supra patris ius est. Quare per Iouem iudices ne permittatis huic, ut qui sua sponte receperit, superioris iudicij sententiam irritarit, iram damnarit, rursum ad eandem prouocet pœnam, & ad patriam recurrat potestatem, cuius tempus iam excessit, euanuit'que priuilegium, nec huic uni quicquam ualens, quippe antehac consumpta. Etenim illud consideratè, quemadmodum in reliquis iudicijs, ubi iudices sortibus ferunt sententiam: si quis perperam pronunciatum existimat, permittitur alios adire iudices. Porrò si qui ipsi suapte sponte iudices constituerint, delectisque arbitris causſam commiserint, posthac non idem licet. Etenim si quis, quorum sententijs initiò stare nō cogebatur, hos sponte delegerit, iam æquum est boni consulere quæ statuerint.

Itidem

οὕτω δὲ καὶ σὺ, ὃν ἐγὼ μηκέτ' ἀναλαμβάνειν, ἃ μὲν οὖν ἄξιος ἐλέγκειν τοῦ γένους· τοῦτον, ἃ χρηστὸν ὑγιαίνοντος εἶναι, πάλιν ἀνήλασας, οὐκέτ' ἀποκηρύττειν ἔξεις. ὅτι γὰρ οὐκ ἄξιος οὐδὲ παιδὸς τούτου, ὃν αὐτοῦ σοῦ μεμαρτύρηται, καὶ χρηστὸς ἤδη αὖθις μολήγηται. ἀμετανόητον οὖν τὴν ἀνάληψιν, καὶ τὴν διαλλαγὴν βέβαιον εἶναι προσήκει μετὰ κρίσιν οὕτω πολλήν, καὶ δύο δικαστήρια, ἓν μὲν τὸ πρῶτον, ἐφ' οὗ παρητήσω· δεύτερον δὲ τὸ σὸν ὅτι μετεβουλεύσω, καὶ ἀνάδασιν ἐποιήσας, τὰ πρότερον ἐγνωσμένα λύσας, βεβαίωσιν τὰ μετ' ἐκεῖνα βεβουλευμένα. μένε τοίνυν ἤδη τῶν τελευταίων, καὶ φύλαττε τὴν σαυτοῦ κρίσιν. πατέρα σε εἶναι δεῖ, τοῦτο γὰρ ἐδοξέ σοι· τοῦτ' ἐλέσθαι, τοῦτ' ἐκύρωσας. ἐγὼ μὲν οὐδὲ ἂν μὴ φύσει παῖς ἦν, διὰ μὲν καὶ ἀποκηρύττειν ἤθελον, ἔχειν δ' οὖν σοι ὡμολόγουν.

δ γὰρ

Itidem ſanè tu quoque, quæ antea liberum erat nouerca pere, niſi dignus maiorum uideretur, hunc ſi probum arbitratus eſſe, denuò receꝑiſti, iam deinde nō erit abdicandi ius. Siquidem indignū eſſe in quem iſta denuò fiant, ipſe teſtatus es, iam de integro frugi filium eſſe confeſſus. Itaque nō conuenit pœnitere receptionis, ſed firma reconciliatio ſit oportet, nimirum poſt tres pronunciatam ſententiam, ac rem bis iudicatam primùm cum abdicaresiterum, cum ipſe mutaſti conſilium, meq; in familiam reuocaſti, reſciſſis decretis ſuperioribus confirmans illa quæ poſtea ſunt placita. Proinde perſeuera in his quæ proximè ſtatuiſti, tuumq; ipſius iudiciū ſerua. Pater ſis oportet, quandoquidem id abs te decretum, id probaſti, id rectum feciſti. Ego quidem ſi natura nō eſſē filius, ſed adoptatiū abdicare uelles, ne tum quidē exiſtimarim tibi licere.

Quod

ὃ γὰρ τῶν ἀρχῶν ποιεῖν ἀνοσιώτερον ὦν, τοῦτ' ἄδικον λύειν ἅπαξ γεγόμενον. τὸν δ' ἀεὶ φύσει, καὶ οὐδὲ προαιρέσει τῇ γνώμῃ ἰσοπαιπαιμελέσι, πῶς οὐ λόγον αὖ ἀπαιτεῖσθαι, καὶ πολλάκις δὲ μεῖζ' εἰκότως τοῦ ἀποστρέφειν; ἢ δ' εἰκῆ τις ὢν ἐτύγχανον, καὶ τὸ μὴ πρῶτον ποιῆσαι οἰόμενος ἐποίησα, μεταπεισθεὶς δέ, ὡς οὐδὲν ἦδικον, ἰλαύδρου ἀφεῖναι ἐᾶναι· ἆρ' οὐ σοι, πρὸς καιρὸν ὀργισθέντι, οὐδὲν ἧττον ὕστερον ἐμοὶ δικαίως ἀπαιτήσειν; ἴσμεν· τὰ γὰρ τοιαῦτα, βίβαια, καὶ διὰ παντὸς ἴσχυρα ὑπάρχειν οἱ νόμοι ἀξιοῦσιν. ὑπὲρ μὲν οὖν τοῦ μηκέτ' ἐξεῖναι τούτῳ ἀποκηρύττειν, οὐ ἅπαξ ἀποκηρύξας, ἱκανὰ ἂν νομίζοιμι, ἔτι πολλὰ ἀπεῖν ἔχων, ὅπως παύσομαι, σκέψασθε δὲ καὶ ὑμεῖς, εἴσω ἴντα καὶ ἀποκηρύξει με, καὶ ἐξὸν τοῦτο φημὶ, ὡς τότε μὲν ἰδιώτην, νῦν δ' ἀρχὴν ἔδει γε ἂν πρὸς ἅπαντα ὁ τύχην συναγωνίσασθαι,

Quod enim initiò liberum erat non facere, id semel factum, iniquum est rescindere. Porrò eum qui primùm natura sit filius, postea iudicio sententiáque accersitus, quæso num par est rursum expellere, & eadem familiaritate priuare sæpius? Age quid si forte seruus essem, ac tu quidem primùm improbum esse ratus, in uincula coniecisses, deinde ubi cognitum esset me nihil peccasse, manumisisses: num tibi liceret, utcunque contigerit irasci, rursus in eandem reuocare seruitutem? Minimè liceret. Istiusmodi igitur acta, leges firma uolunt esse, ac perpetuò ualere. Ego cum pluribus etiam argumentis docere posim nõ esse ius huic abdicare denuò, quẽ se mel abdicatũ, spõte sua recepérit: itamẽ finẽ faciã. Nunc spectate, cuiusmodi filiũ parat abdicare. Atq; illud nõdum dicam, me tum imperitũ abdicatum fuisse, nunc abdicari medicũ (nihil enim mihi in hac causa suffragetur ars)

οὐλ' ὅτι τότε μὲν νέον, νῦν δὲ ἤδη καὶ προβεβηκότα, καὶ τὸ πιστὸν, τοῦ μηδὲν ἀδικῆσαι ἀφ' ἑαυτοῦ παρὰ τῆς ἡλικίας ἔχοντα. μικρὸν γὰρ ἴσως καὶ τοῦτο, ἀλλὰ τότε μὲν, εἰ καὶ μηδὲν ὑπελαμβανόμην ὡς ἐγὼ φαίην, ἀλλ' οὖν οὐ πιστευθείς, παρῃτεῖτο δ' οἰκίας. νῦν δὲ σωτῆρα ἐναγχος, καὶ σύμφυτον γεγενημένον, οὗ τί γένοιτ' ἂν ἀχαριστότερον, σωθέντα δὲ ἐμὲ, καὶ τηλικοῦτον λυμαίνεσθαι προφύγόντα, τοῖς τοιούτοις σύδυο ἁμάρτεσθαι δ' ἀβραπέστερον; ἐκείνης, οὐδ' ἵνα λόγον ἔχοντα, ἀλλ' ὅτι ῥᾳδίως ἐπιλελῆσθαι, καὶ ὧδε τῶν ἐμῶν ἀνηκέστων ἀναίνεται, τὴν ἐφημέρου ἀπολαύσεως, ἐφ' οἷς ἀδίκως ἐβιβάσθη, μὴ μόνον δ' οὐ μνησικακήσαντα, ἀλλὰ καὶ σώσαντα, καὶ σωφρονεῖν παρασκευάσαντα; ὁ γὲ μικρὸν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἀλλὰ τὸ τυχὸν οὐ πιστεύσας αὐτῷ, ὅμως τοιοῦτον νῦν ἀξιοῦμαι. ἀλλ' εἰ καὶ οὔτ' ἀγνοεῖ τὰ τότε,

tum iuuenem, nunc etate prouectum, ut ætas etiam ipsa fidem faciat me nihil peccasse. Nam leue fortassis hoc quoque, uerùm tum quidem, etiamsi nullo commisso peccato, ut ego quidē dixerim, sed nec benemeritus alienabar à familia. Nunc porrò cum nuper salutem dederim, ac beneficus exiterim, exigor. Quare quid fieri potest ingratius? ut mea seruatus opera, tanto'que elapsus à discrimine, protinus sanationem illam huiusmodi factis penset, nulla meritorum habita ratione, sed usqueadeò facilè mandarit obliuioni, atque in solitudinem abigat, eum, qui iure sit obsecutus, cum præter ius ejceretur, neque solùm non memineret iniuriæ, uerùmetiam & salutem attulerit, & sanamenti restituerit? Neque enim exiguo Iudices, neque uulgari in hūc collato beneficio, tamē huiusmodi malis nunc uideor dignus. Porrò quāquā hic ignorat quo in statu tūc fuerit,

παύσθω ὑμᾶς ἴσως, οὐκ ἀποκτείνω τε αὐτὸν, καὶ πάσχοντα, καὶ ὅπως λειχήμονα ἐγὼ παραλαβὼν, τῶν μὲν ἄλλων ἰατρῶν ἀπεγνωκότων, τῶν δ' εἰ πάνυ φυγόντων, καὶ μηδὲ πλησίον προσιέναι τολμώντων, τοιοῦτον ἀπέφηνα, ὡς καὶ κατηγορεῖν Λιβύκαδι, καὶ περὶ τῶν νόμων διαλέγεσθαι· μᾶλλον δὲ ἐρᾷς, ὦ πάτερ, τὸ παράδειγμα, τοιοῦτον ὄντα σε πάλαι ὀλίγου, οἷα νῦν ἡ γυνὴ ὄζει, πρὸς τὴν ἀρχαίαν φρόνησιν ἐπανάγαγον, οὐ δίκαιον, τοιαύτην μοι γενέσθαι αὐτὴν ἀντὶ τῶν ἀμοιβῶν, οὐδὲ κατ' ἐμοῦ σε μόνον σωφρονεῖν, ὅτι γὰρ μὴ μικρὰ ὑπ' ἐμοῦ σύνεργήσασαι, καὶ ἀπ' αὐτῶν, ὧν ἐγκαλεῖς, λῦλόν ἐστιν. ὃν γάρ, ὡς ἐν ἰσχάτοις ὄντα τὴν γυναῖκα, καὶ παμπονήρως ἔχοντα, ἐπιμέλειαν μισεῖς, πῶς ἂ πολὺ μᾶλλον, ὅτι σε τῶν ἐμοίων ἀπήλλαξα, ὑπεραγαπᾷς, καὶ χάριν ὁμολογεῖς, τῶν

rit, uos tamen omnes nostis quid facientem hunc, simul & patientem, & quibus affectum modis, ego curandum suscepérim, ac medicis reliquis desperantibus, fugientibus familiaribus, nec propius accedere audentibus, talem reddidi, ut etiam accusare possit, ut de legibus disserere. Quin magis si exemplum quaeris pater, cū propemodum talis esses, qualis nunc est uxor, ad pristinam sanitatem reuocaui. Quare non est æquum, ut pro his officijs, huiusmodi mihi gratia reponatur, utq; in me unum tantummodo sanus sis. Etenim te non mediocribus à me beneficijs affectum esse, uel ex his ipsis liquet, quibus me criminaris. Nam quem ob hoc odio persequeris, quòd uxorem extremo laborantem periculo, grauissime'que affectam non sanè, quî fit ut eundē nō multo potius charissimā habeas, quū simili morbo liberarim? nō gratias agas,

τῶν οὕτω δεινῶν ἀπηλλαγμένος; σὺ δὲ, ὅπερ ἀγνωμονέστατον, σωφρονήσας, σὺθὺς ὃν δικαστήριον ἄγεις, καὶ σεσωσμένος κολάζεις, καὶ ὧν τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο μίσος ἀναβρίχεις, καὶ τὸν αὐτὸν ἀναγιγνώσκεις νόμον. καλὸν γοῦν τὸν μισθὸν ἀποδίδως τῇ τέχνῃ, καὶ ἀξίας ἀμοιβὰς τῶν φαρμάκων ἐκ τοῦ ἰατροῦ, ὑγιὴς αὖθις μόνον. ὑμᾶς δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸν σωφρονέστατα μισῆσαι, καὶ τὸν σωφρονήσαντα τιμωρῆσαι; οὐκ, ἴῶ γε τὰ δίκαια ποιῆτε. καὶ γὰρ εἰ τὰ μέγιστα νῦν ἁμαρτάνων ἐτύγχανον, ἴῶ μοι τις οὐ μικρὰ πρὸς σωτηρίαν χάρις, εἰ ἴῶ ἀποβλέψειεν τοῦτον, καὶ ὅς μοι μνημεῖον, καλῶς ἔχει, τῶν μὲν παρόντων καταφρονεῖν, δίκαιον δὲ πάντα τὰ πρόσθεν τῷ συγγνώμῃ ἔχειν· καὶ μάλιστα, εἰ τινὶ παύτη τις ἡ δυσχέρεια συγχέ-

tam acerbis ereptus malis? At tu, quod quidem est ingratißimum, simulatque ad te rediſti, protinus in iustrahis, ſalute donatus: punis, & ad uetus recurris odium, eandem recitas legem. Egregiam igitur mercedem perſoluis arti, dignam que pro remedijs refers gratiam, qui quidem aduerſus medicum tantùm ſanus es. Vos autem Iudices, huic concedetis, ut de benemerito pœnas ſumat: ut ſalutis auctorem expellat? ut eum qui ſanitati reſtituerit, oderit? ut per quem reuixit, ulciſcatur? Haud profectò concedetis: ſiquidem quod æquum eſt, facietis. Etenim ſi maximũ aliquod flagitium in præſentia commiſiſſem, tamen ſuperioris beneficij nomine non mediocriter mihi debebat, cuius reſpectu memoriaque cõueniebat hunc præſentem iniuriam negligere, & ob illa priora facilè ignoſcere: maximè ſi tam ingens ſit beneficium, ut omnia

σα, ὡς παύτα ὑποβραίειν τὰ μετὰ ταῦτα. ὑποβ οἶμαι πρὸς τοῦτον ὑποφέρειν, ὃν ἔσωσα, καὶ ὃς τοῦ βίου τ[illegible]ὶς χρώστης ἐστί μοι, καὶ ᾧ τὸ ἄφλα καὶ τὸ σωφρονεῖν καὶ σωτῆναι παρίσχημαι· καὶ μάλιστα, ὅτι οἱ ἄλλοι παύτοδ ἤδη ἀπηγνώκεσαν, καὶ ἥττους ἄφλα ὡμολόγουν τῇς νόσου. τοῦτο γὰρ μεῖζον οἶμαι πειᾶν τῶν ἐμῶν σὺβργισίαν, ὡς οὔτι ἐγὲ ὧν τότε, οὔτι ἀναγκαίως τῆς θεραπείας ἔχων αὐτίαν, ἀλλ' ἀλόβδηδ καὶ διτῶς, καὶ ἀλλόβριοδ, ἢ φυσικῆς αἰτίας ἀφαμελόδ, ὃ μὴς οὐ ποβριᾶσθαι, ἀλλ' ἰδιολυτὴς, ἄκλητδ, αὐτιπάγγελτδ ἦκον. ἐβούλησα, πρὸσιλιπάρησα, ἰασάμην, ἀνέσησα, καὶ τὸν πατέρα ἐμαυτοῦ ἀπεφύλαξα, καὶ ὑπὲρ τῆς ἀποκηρύξεως ἀπελογησάμην, καὶ τῇ σὺνοίᾳ τῶν ὀργιῶν ἔπαυσα, καὶ τὸν νόμον ἔλυσα τῇ φιλοτεργίᾳ, καὶ μεγάλης σὺβργισίας τῶν ἐν τῷ γένδ ἐπαύσθην ἐποίησα, καὶ ἐν οὕτως ὑδιοφελῆ παρῷ

nia superet quæ posteà poßint accidere. Quod equidem mihi in hunc competere puto, quem seruaui, qui mihi totius uitæ debitor est: cui præstiti ut sit, ut sapiat, ut intelligat: præsertim cum cæteri omnes iam desperarent, se'que morbo impares esse faterentur. Nam & illud opinor ad meriti mei cumulum accedit, quòd cum id temporis filius non essem, cum nihil esset causſæ quæ me cogeret curationem suscipere, uerùm cum liber eßẽ atque alienus, à naturali causſa solutus, tamen haud dißimulaui, sed ultroneus, inuocatus, iniussus adij, succurri, adnisus sum, sanaui, restitui, meum ipsius patrem seruaui, de abdicatione me purgaui, iram beneuolentia sedaui, legem pietate sustuli, magnóque beneficio reditum in familiam emi, atq; in tẽpore adeò peri

τῶν πρὸς τὸν πατέρα πίστιν ἐπιδεξάμενον, καὶ μετὰ τῆς τέχνης ἐμαυτὸν εἰσποίησα, καὶ γνήσιος ὑὸς ἐν τοῖς δεινοῖς ἀνεφάνην. πόσα γὰρ αὐτὸν ἐδάδαν με, πόσα ἐπαμῆσαι πεφύντα, ὑπηρετοῦντα, καὶ φυλακτοῦντα, νῦν μὲν ἐκόντα τὴν τοῦ πατρὸς ἀπιστῆσαι, νῦν δὲ τῶν τέχνων ἐπάγοντα, πρὸς ὀλίγον ἐνδιδόντος τῇ παιδοῦ; ἔστι δὲ τῶν ὄντων ἐν τοιούτῳ τούτων ἐν τῇ ἰατρικῇ τὸ ἐπιτραλίσατον, τοὺς τοιούτους ἰᾶσθαι, καὶ πλησιάζειν οὕτω διακειμένοις. ἐς γὰρ τοὺς πλησίον πολλάκις ἀφικόμενοι τῶν λύττων, ἔπαυσαντο τοῦ πάθους. καὶ ἐμοὶ πρὸς οὐδὲν τούτων ἐπιτήδειον, οὐδ' ἀπειλοῦσα· σιωπῶν δὲ, καὶ πάντα βρόπον αὐτεξεταζόμενος τῇ νόσῳ, τὸ τελευταῖον ὑπέπτησα τῷ φαρμάκῳ· μὴ γὰρ, τοῦτ' ἀκούσας, σὺδένως ἐπολάβῃ τις, ὡς δὲ, ὦ πόσος ἐκάματος ἰσχίαι φάρμακον.

culoso fidem erga patrem demonstraui, me que ipsum artis auxilio insinuaui, ac tristibus in rebus legitimum filius apparui. Quàm multa enim me fuisse passum arbitramini, quantum & exhausisse laborum, dum adsideo, dum obseruio, dum opportunitates capto, nunc cedens patris uehementiæ, nunc artem admouens, ad breue tempus concedente morbo? Est autem hoc omnium quæ sunt in arte medicorum, periculosissimum, huiusmodi medicari, ac propius accedere ad hos, qui ad eum sunt affecti modum. Fit enim non rarò, ut exæstuante malo, rabiem in proximos exerceant. Me tamen nihil horum piguit, neque grauatus sum, uerùm aderã modis omnibus cum morbo luctans, postremò superaui pharmaco. Ne uerò quisquam hoc audito protinus apud se cogitet: Quis aut quantus labor miscere pharmacum?

μακρὸν: πολλὰ γὰρ πρὸ τούτου γενέσθαι δεῖ, καὶ προσλαμπρυνθῆναι τῷ σώματι, καὶ προπαρασκευάσαι ῥᾴδιον τὸ ἴασιν τὸ σῶμα, καὶ τῆς ἀναπάσης ἕξεως φροντίσαι, κινοῦντα καὶ ἰσχαίνοντα, καὶ οἷς χρὴ θῴποντα, καὶ κινοῦντα τὸ ὕπνον ποιοῦντα, καὶ ἡσυχίαν μηχανώμενον. ἅπερ οἱ μὲν ἄλλο τὶ νοσοῦντες, ῥᾳδίως ποιοῦσιν· οἱ μανόμενοι δὲ, διὰ τὴν ἰλυσπώδη τοῦ νοῦ ἀνοικονομίαν, καὶ ἀνολισθάνοντες, καὶ τῷ ἰατρῷ ἐπισφαλεῖς, καὶ τῇ θεραπείᾳ ἀναπαταγώνιστοι. ὅταν γοῦν πολλάκις ποιήσωμεν ὅλης πλησίον γενέσθαι τοῦ τέλους, καὶ ἐλπίσωμεν, ἐμπεσόν τι μικρὸν ἁμάρτημα, ἐπακμάσαν τῷ νόσου, ἅπαντα ῥᾳδίως ἐκεῖνα ἀνύσαν διέφθειρε, καὶ τὴν τέχνην διέσφηλε· τί δ' ἂν ταῦτα πάθοι τὸν μεμηχανημένον, ἢ ὅτῳ χαλεπῷ νοσήματι προσκαλέσασθαι, καὶ

macum? Etenim multa prius sunt facienda, præstruēda uia dando pharmaco: præparandum corpus, quò facilius recipiat medicationem: de'que omni corporis habitu solicitus sit medicus oportet, inaniens, extenuans, cibis idoneis alens, mouens ad omne quod conducit, somnos accersendi rationes excogitans, solitudines arterere periens. Quibus in rebus ægroti cæteri facilè pareant: at qui laborant insania, ob animi libertatem intractabiles sunt, ac gubernatu difficiles, ipsi'que medico periculosi, neque qui facilè cura expugnētur. Proinde sæpenumerò cum effecerimus ut iã speremus proximè adesse morbi finem, leue aliquod erratum incidens, renouato malo cuncta illa superiora facilè subuertit, curationem impedit, artem fallit. Eũ igitur qui hæc omnia sustinuerit, q cũ morbo tam graui sit luctatus,

καὶ πάσῃ ἀνανεύσαι παθῶν τὸ δυσαλλοτότατον νοσημα-
τόεν, ἔτι τούτῳ ἀπεκκρούε-
σθαι ἐπιβάλλοιτι, καὶ τοὺς νό-
μους, ὡς βούλεται, ἑρμηνεύ-
σαι ἕκαστ' ἐυδρήτου συγχωρή-
σαντι, καὶ τῇ φύσει πολεμῶν
αὐτὸν ἰάσαιτι; ἐγὼ τῇ φύσει
παθόμενος, σώζω, καὶ διαφυλάττω, ὦ ἄνδρες δικα-
σταὶ, τὸν πατέρα ἐμαυτῷ, κἂν
ἀδίκῃ οὗτος. εἰ δὲ τὸν σὺν-
γενόμενον παῖδα τοῖς νόμοις,
ὡς φησιν, ἀκολουθῶν διαφθεί
ρει, καὶ τοῦ γένους ἀποστρῶ,
μισόπαις οὗτος, ἐγὼ φιλο-
πάτωρ γίγνομαι. ἐγὼ τῶν φύ-
σιν ἀσπάζομαι, οὗτος τὰ τῆς
φύσεως ὑπερῶ, καὶ διαδυβρί-
ζει δίκαια· ὦ πατρὸς μισοῦν-
τος ἀδικώτερον. ἐγκαλῶ γὰρ ἐμαυτῷ, τῷ πατρὸς
ἀναγκάζοντος, ὅτι μισοῦμε-
νος, οὐ δίκαιον φιλῶ, καὶ φιλῶ
μᾶλλον ἢ προσῆκεν. καί
τοι γε ἡ φύσις τοῖς παρά-
σι τοὺς παῖδας μᾶλλον. ἢ
τοῖς

qui malum malorum ma-
nium expugnatu difficu-
limum uicerit, huic uti-
terum abdicet, permitte-
tis, utque leges in be-
nemeritum interpretetur
suo arbitratu, concedetis,
atque eum cum ipsa na-
tura bellum gerere sine-
tis? Ego naturae parens, Iu-
dices, patrem mihipsi ser-
uo, custodioque, etiamsi
hic quidem iniuria me affi-
ciat. Quòd si filium bene-
meritum, leges, ut ait, secu-
tus, perdit, & à familia ali
enat: hic nimirum liberorũ
osor erit, ego pius in patrẽ.
Ego naturam amplector,
iste naturam contemnit,
fasque & ius uiolat. O
patrem iniustè prosequen-
tem odio. O filium in-
iustius amantem. Nam
mihipsi uitio uerto, patre
compellente, quòd odio ha-
bitus, eum praeter causſam
amo, & magis amo quàm
oporteat. Atqui natura
comparatum est, ut patres liberos ament magis, quàm
liberi

τοῖς παισὶ τοὺς πατέρας ὀπιτάττειν φιλεῖν. ἀλλ' οὕτω καὶ νῦν τοὺς νόμους παροράς, οὐ τοὺς οὐδὲν ἀδικηκότας παῖδας τῷ γένει φυλάττουσι, καὶ τῇ φύσει, ἣ τοὺς γεννήσαντας ἔλκει πρὸς τοὺς τῶν γεγεννημένων πολύ, οὐχ ὅπως μάλιστα ἀρχὰς οὐσίας ἔχων πρὸς ἐμέ, μάλιστα τὰ δίκαιά μοι τῆς οὐσίας ἐσφέρει, καὶ ἀδικεῖσθαι, ἢ τό γε ἔλαττον, ἐμὲ μιμεῖται, καὶ ζηλοῖ τὸ φίλτρον· ἀλλ' ἐμοὶ τῆς συμφορᾶς, προσέτι καὶ μισεῖ φιλοῦντα, καὶ ἀγαπῶντα ἀλγύνει, καὶ συγγιγνώσκοντα ἀδικοῦντι, καὶ ἀσπαζόμενον ἀποκρύπτει, καὶ τοὺς φιλόπαιδας νόμους, ὡς μισόπαιδας κατ' ἐμοῦ μετακειρίζεται. ὦ μάχης, ὦ ἰσάγαν πάτερ τοῖς νόμοις, κατὰ τῆς φύσεως.

εὐ ἴσθι ταῦτα, οὐκ ἴσην ὡς δίκαιος. καπῶς ἐρμηνεύεις, ὦ πάτερ, μαλῶς κακῶς τοὺς νόμους. οὐ πολεμεῖ φύσει καὶ νόμῳ ἐν τοῖς συνοίκοις, ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλοις ἐνταῦθα, καὶ

liberi parentes. Verùm hic ſtudio tum leges contemnit, quæ filios nihil commeritos familiæ ſeruant: tũ naturã, quæ parentes ad uehemẽs natorum deſiderium incitat. Non ſolùm enim cum plures habeat in me beneuolentiæ cauſſas, maiorem, uti debebat, beneuolentiam non adiungit atq; addit: aut quod eſt minus, me ſaltem imitatur, meum'que æmulatur amorem. ſed ó calamitatem, quin inſuper odit amãtem, charitate proſequentem expellit, beneme rentem lædit, complectentem abdicat, leges'que liberis fauentes, ceu liberis infenſas, in me torquere conatur. O bellum, quod contra naturam legibus moues pater. Non ſunt iſta, non ſunt inquam, quemadmodũ tu uis. Leges bene conditas, male interpretaris pater. Non pugnat natura cum lege, in his quæ ad beneuolẽtiã pertinẽt. Hic inter ſeſe conſentiũt, & altera utriq;,

ηκὶ συμπαρίστασθαι τῇ λύσει τῶν ἀδικημάτων. ὑβρίζεις τὸν εὐεργέτην, ἀδικεῖς τὴν φύσιν. τί ηκὶ τοὺς νόμους συνεξαδικεῖς τῇ φύσει; οὐκ ἔκγονοι ηκὶ ἀναίσθητοι ηκὶ φιλόπαιδας ἄνευ διάνοιας εὐσυγχώρητος, καθ' ἑνὸς παιδὸς, ὡς κατὰ πολλῶν κινῶν πολλάκις, ηκὶ ἡσυχάζειν οὐκ ἐῶν ἐν ταῖς τιμωρίαις, τοὺς ἐν ταῖς τῶν παίδων πρὸς τοὺς πατέρας συνοίσεσιν ἡσυχάζειν διδάσκοντας, καί τε γε ὑπὸ τοῖς μικροῖς ὑμαρτημάσι μηδὲ κακῶς ἀκούοντας. ηκὶ μὴν οἵ γε νόμοι ηκὶ ἀχαριστίας ἀναίτιον δικάζουσι, κατὰ τῶν τοὺς εὐεργέτας μὴ ἀντευποιούντων.

ὁ δὲ πρὸς τῷ μὴ ἀμείβεσθαι, ηκὶ ἐπ' αὐτοῖς, οἷς εὖ πέπονθε, κελεύων ἀξιῶν, σκέψαι ὅτι εἴ τινα ὑπερβολὴν ἀδικίας ἀπολείποιμεν. ὡς μὴ εὖ οὔτε ἀποκρύπτειν ἔτι τούτῳ ἔξεστιν, ἅπαξ ἦλθε τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν ἀποκλυσάσκειν, ᾗ χρησαμένῳ τοῖς νόμοις,

auxilio est ad delendas iniurias. Contumelia afficis benemeritum, offendis naturam. Cur legibus quoque simul cum natura facis iniuriam? Quæ cũ honestæ, iustæ, liberorum amãtes esse cupiant, non pateris esse: quippe quas aduersus unum filium tanquam aduersus multos sæpius tentes. Nec finis in supplicijs quietẽ inuenire, quæ uelint in beneuolentia liberorum erga parentes conquiescere: quanquam alioqui ne positæ quidem aduersus eos qui nihil peccarint. At sanè leges ingratitudinis [b] actionẽ cõcedunt in eos qui benemeritis non retulerint gratiã. At qui non solùm non refert gratiam, uerumetiam punire conatur ob ea ipsa quibus adiutus est beneficio: considerate num quicquam fadere posit iniquius? Itaque non posse hunc iam abdicare denuò, qui paternam potestatem semel expleuerit, ac lege sit usus: præterea

μοις, οὔτι ἄλλως δίκαιον, σὺν ὀργίτλῳ τε τὰ τηλικαῦτα γιγνωμένον ἀπωθᾶσθαι, καὶ τῆς οἰκίας ἀφαιρεῖσθαι, ἱκανῶς (οἶμαι) δέδεικται. νῦν δὲ καὶ ἐπ' αὐτῷ τῷ αἰτίαν ἐλθωμεν τῆς ἀποκηρύξεως, καὶ τὸ ἔγκλημα ἐξετάσωμεν, ὁποῖόν ἐστιν. αὐάγκη δὲ, κἂν ὀλίγον δεῖ τῆς γνώμης αὐαβαλεῖν τοῦ νομοθέτου. ἵνα γάρ σοι τοῦτο πρὸς ὀλίγον δῶμεν, τὸ ἐξεῖναι, ὁσάκις ἂν ἐθέλῃς, ἀποκηρύττειν, καὶ κατά γε τοῦ σὺν ὀργίτου παρόντι τῷ ἐξουσίαν ταύτην συγχωρήσωμεν, οὐχ ἁπλῶς, οἶμαι, σὺν ἅπασιν αἰτίαις ἀποκηρύξεις. σὺν τοῦθ' ὁ νομοθέτης φησίν, ὅτι ἂν τύχῃ ὁ πατὴρ αἰτιασάμενος, ἀποκηρυττέτω, καὶ ἀπόχρη βουλῆσαι μόνον, καὶ μὴ μέμψασθαι· τί γὰρ ἂν ἄλλο δικαστήριον; ἀλλ' ὑμᾶς χρεὼν τοῦτο, ὦ ἄνδρες δικασταί, σκοπεῖν, ἆρ' ἐθέλει μεγάλοις καὶ δικαίοις ὁ πατὴρ ὀργίζεται, ἢ καὶ μή. ὑμῖν τοῦτο νῦν ἐξετάσαι. ἄρξομαι

præterea non esse æquum, eum qui tanta præstiterit beneficia, expellere, familiaque exigere, satis opinor demonstratum. Nunc autem ad ipsam abdicationis caussam ueniamus, & crimen cuiusmodi sit, expendamus. Ac rursum ad mentem eius qui legem condidit, recurramus necesse est. Etenim ut istud tibi donemus ad breue tempus, licere quotiescunque uelis abdicare, ut'que præterea potestatem istam tibi largiamur etiam aduersus benemeritum, haud tamen simpliciter opinor, neque quibuslubet de caussis abdicabis. Neque hoc dicit legis conditor: Quicquid uteunque criminatus fuerit pater, abdicato: ut satis sit tantùm uoluisse queri. Nã si id esset, quid opus erat iudicio? Verùm uos istud expẽdere iubet Iudices, num gratiis ac iustis de caussis irascatur pater, nécne. Hoc igitur in præsentia cõsiderate.

Exor-

ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν μετὰ τὴν μανίαν συβύς. τὰ μὲν δὴ πρῶτα καὶ σωφρονοῦντι τῷ παῖδι, λύσις ἦν καὶ ἀποκηρύξεως, καὶ σωτὴρ, καὶ δυσχείτης, καὶ πάντα ἦν ἐγὼ καὶ οὐδὲν, οἶμαι, τούτοις ὑγιὲς μᾶλλον ἐνόσει. τὰ μετὰ ταῦτα δὲ, τί τῶν πάντων αἰτιᾶται; τίνα βδραπάσαν, τίνα ὀπιμίλιον ὑπὸ πατρῴαις; ὅτι ἀπέκοπτον ἐγὼ νόμῳ; τίνας φόνους ἀλιάστους, τίνας κώμους ἐγκλήτους; τίς ἀκρασία; τίς πορνοβοσκὸς ὕβρισται; τίς ἡτιάσατο; οὐδὲ εἷς. καὶ μὴν ταῦτά ὄστιν, ἐφ' οἷς μάλιστα ὁ νόμος ἀποκηρύττειν ἐφίησιν, ἀλλὰ νοσῶν ὤρξατο ἡ μητρυιά. τί οὖν ἐμοὶ τοῦτ' ἐγκλητὸν, καὶ νόσου δίκην ἀναιτίου; οὔ, φησιν. ἀλλὰ τί; ὅτι βδραπόσαν προσκεκλημένον, οὐ δίκαια, καὶ διὰ τοῦτ' ἂν ἀξιοῖ δίκης ἀποκηρύξεως ἀπειθῶν τῷ πατρί. ἐγὼ δὲ, τὸ μὲν, εἰκὸς προστάττοντι κὐτῷ τὸν ἀνανεύειν οὐ δικαίως, Exordiar autem ab ijs quæ protinus huius insaniam sunt consecuta. Iam primùm omnium quod fecit sanæ mẽti redditum, illud erat: Rescidit abdicationem. Ego seruator, beneficus, breuiter omnia eram. In his (nisi fallor) nihil adhuc esse poterat quod cum crimine uideretur esse coniunctum. Deinde quid est omnium quod accusat? Quod obsequium, quam curam filio dignam prætermisi? Quando foris cubui? Quas intempestiuas potationes, quas comessationes obiecit? Qui lux? Quis leno pulsatus est, Quis accusauit? Nemo profectò. Atqui hæc sunt ob quæ præcipuè lex permittit abdicare. Cæterùm cœpit ægrotare nouerca. Quid istud mihi uertis crimini? morbique pœnam à me reposcis? Non reposco, inquit. Sed quid? Quòd eam curare iussus recusis, ob hoc dignus fueris qui abdicêris, quippe immorigerus patri? Ast ego quidem euiusmodi sint ista quæ iubet, in quibus quia non possim obsequi,

ἀπειθῶν δοκῶ, πρὸς ὀλίγον ὑ-
πορθύσομαι. πρότερον δ' ἁ-
πλῶς ἐκεῖνό φημι, ὡς οὐ πάν-
τα προστάτ]αι σὺτι τούτῳ δί-
δωσιν ὁ νόμος, οὔτ' ἐμοὶ τὸ πά-
ντ' ἐξεῖναι πᾶσι πάντως ἀναγκαῖ-
ον. ἐν δ' οὖν τοῖς τῶν προ-
στεταγμάτων τὰ μὲν αὐστηρά
ἐστι, κἀπ' ὀργῆς ἠδὲ τιμωρί-
ας ἄξια. ἐὰν νοσῇς αὐτὸς, ἐ-
γὼ δὲ ἀμελῶ: ἐὰν τῶν κατ'
οἶκον ἐπιμελεῖσθαι, ἐγὼ δὲ ὀλι-
γωρῶ. ἐὰν τὰ κατ' ἀγρὸν ἔπε-
σθαι προστάτ]ῃς, ἐγὼ δὲ ὀ-
κνῶ. πάντα ταῦτα, κἀὰ τὰ
τοιαῦτα σὺλλήγδην ἔχει τὰς
προφάσεις, κἀ τὰς μέμψεις πα-
ρίησι. τἀπ' ἄλλα ἐφ' ἐμοῖ
ἐστι τοῖς παισὶν, ὄντα τῶν τι-
χῶν, κἀὰ τῆς τούτων χρείσ-
ως, κἀὰ μάλιστα ἐὰ μυθῖν αὐ-
τοὺς ὁ πατὴρ ἀδικοῖτο. ἐπά τοι
καὶ τὴν γράφειν πατὴρ προ-
τάτ]ῃ, ταῦτα μὲν τέκνον γρά-
φι, ταυτὶ δὲ μὴ, κἀὰ τῷ μου-
σικῷ, τὸν δὲ μὲν τὴν ἁρμονίαν
μρεῦε, τὸν δὲ δὲ μὴ κἀ τῷ χαλ-
κεύοντι, τοιαῦτα μὲ χάλκευε,
τοιαῦτα

sequi, uideor immorigerus, paulisper dissera. Sed illud prius in totum dico. Neque lex huic concedit ut quiduis imperet, neque mihi necesse est in omnibus omnino parere. Quædam enim mandata sunt huiusmodi, ut si nõ parueris, non sis obnoxius pœnæ. Quædam id genus, ut nisi obtẽperaris, ira supplicio que sis dignus: ueluti si ægrotes ipse, & ego non curem. Si quid rerum domesticarum curandũ sit, & ego negligam. Si quid rem rusticam curandã mandes, atque ego recusem. Hæc omnia, atque id genus alia, probabiles adferunt causas paternæ querelæ. Porrò cætera nostri sunt arbitrij, nempe quæ ad artes, & artium usum pertinent: maximè si nulla in re fiat iniuria patri. Iam si cui pictori præcipiat pater, Hæc pinge fili, illa nequaquam: rursum musico, Hanc pulsa harmoniã, illam ne pulsa: tum fabro ærario, Ista cude,

τοιαῦτα δὲ μὴ, ἀλλ' εἴ τις αὐλάσχοιτο ἀποκηρύττοντα, ὅτι μὴ κατὰ τὰ ἐκείνων δοκοῦντα ὁ παῖς χρῆται τῇ τέχνῃ; οὐδὲ εἷς, οἶμαι. τὸ δὲ τῆς ἰατρικῆς, ὅσῳ σεμνότερόν ἐστι, καὶ τῷ βίῳ χρησιμώτερον, τοσούτῳ καὶ ἐλευθεριώτερον ἄξιον προσήκει τοῖς χρωμένοις, καί τινα προνομίαν ἔχειν τὸν τέχνῃ δίκαιον, τῇ ἐξουσίᾳ τῆς χρήσεως, ἀναγκάζεσθαι δὲ μήθεν, μηδὲ προστάττεσθαι, πρᾶγμα ἱερὸν, καὶ θεῶν παίδευμα, καὶ ἀνθρώπων σοφῶν ἐπιτήδευμα, μήθ' ὑπὸ δουλείαν γεγένθαι νόμου, μήθ' ὑπὸ φόβον, καὶ τιμωρίαν δικαστηρίου, μήθ' ὑπὸ ψόφον, καὶ παῖδὸς ἀπειλὴν, καὶ ὀργὴν ἰδιωτικήν. ὥστε, καὶ ἐγὼ τοῦτό σοι σαφῶς οὕτωσὶ, καὶ διαῤῥήδην λέγω, οὐ βούλομαι, οὐδὲ θρασύνομαι, ἀλλ' ἐμαυτῷ μόνῳ τὴν τέχνην οἶδα, καὶ τῷ πατρὶ, τοῖς δ' ἄλλοις ἅπασιν ἰδιώτης εἶναι βούλομαι, τίς τύραννος οὕτω βίαιος, ὡς ἀναγκάσ-

de, illa ne cude: num quisquam hunc patietur abdicare filium propterea, quòd non ex ipsius arbitrio artem exerceat? Nemo opinor. Atqui [c] medendi ars quanto est honoratior, utilitate que conducibilior, tanto conuenit esse liberiores qui hac utuntur: ac iustum est ut ars aliquo gaudeat priuilegio in exercendi facultate, ut neque cogatur usquam, neque ferat imperium, res sacra, deorum doctrina, uirorum eruditorum cura: neque in seruitutem trahatur legis: neque timori pœnisque tribunalium, neque calculis, ac patris minis, & indocti hominis iræ sit obnoxia. Proinde si tibi palàm ac simpliciter ad hunc modum respõdissem, Nolo curare cum possim, sed artem soli mihi didici, ac patri, cæteris omnib. imperitus esse uolo: quis est tyrãn[o] usquadeò ferox, ut co-

ναγκάσαι αὖ τὸ μὴ ἄκοντα χρῆ-
σθαι τῇ τέχνῃ; τὰ γὰρ τοι-
αῦτα ἰατρείας μὲν μᾶλλον ἢ
σιν, οὐ νόμοις δὲ οὐδὲ ὀργῇ δὲ
δικαστηρίοις πράττειν, εἰ-
ναι, πρόσφορα. πείθεσθαι τὸν
ἰατρὸν χρή, οὐ βιάζεσθαι· βέ-
λεσθαι, οὐ φοβᾶσθαι· ὑπὸ τοῦ
δράσειεν οὐκ ἄγεσθαι· ἑκόν-
τα δὲ ἐπιχωρήσοντ' ἰέναι. πα-
ρὼν δ' αὐτὸς ἄμοιρος, ἀτιμία ἡ τέχνη, ὅσπερ τοῖς
ἰατροῖς δὲ δημοσίᾳ αἱ πό-
λεις τιμὰς δὲ προεδρίας,
δὲ ἀτελείας δὲ προνομίας
διδόασι. ταῦτα μὲν οὖν ἁπλῶς
αὐτὸν ἔχειν εἰπεῖν πρὸς τῆς τέ-
χνης, ἃ δὲ σοῦ διδαξαμένου
μὲ, δὲ πολλὰ ὑπομιμνήσκοντος, ὡς μάθοι
μι, πρὸς μίαν ὁμως θεραπέ-
αν ταύτην, δυσκολῶν οὖσαν,
ἀντέλεγον. νυνὶ δὲ πᾶσιν ἐν-
δέουσιν, ὡς πανταπασιν ἀ-
γνώμων ποιεῖς, οὐχ ἑκὼν μὲ
χρῆσθαι μετ' εὐσυδρίας ἐμῷ
πρόσωπον. ταύτην ἐγὼ τὴν τί-
σιν ἔχ ὑὸς ὢν σὸς ἐβίασθον,
ἀλλ'

ut cogat etiam nolentem uti arte? Siquidem iſtiuſmodi officia blanditijs præcibúsque, ni fallor, non legibus, ira, iudicijs conuenit elicere. perſuadere medico oportet, non iubere, ut uelit, non ut metuat: neque ad ſanandum adigendus eſt, ſed ultrò ac lubens accedat oportet. Immunis à compulſione patris, immunis eſt ars ipſa, quãdoquidem ciuitates quoque publicitus honores, præeminentias, immunitates, priuilegia medicis tribuunt. Hæc igitur in genere poteram artis nomine reſpondere, etiam ſi tu me illam docuiſſes, ſi multum ſtudij, multum pecuniarum inſumpſiſſes ut diſcerem, & unã hanc curationem, etiamſi eiuſmodi eſſet ut præſtare poſſem, recuſaſſem. Nunc illud cogita, quàm rẽ modis omnibus ingratam & iniquã facias, qui non ſinas me à meipſo mihi patris

liberè uti. Hãc ego artẽ tum cũ nõ eſſem filiꝰ tuus, perdidici, neque

οὐδὲ τῷ σῷ νόμῳ ὑποκείμενος, ἀλλ' ὅμως αὐτίκα μεμαθηκά σοι. καὶ πρῶτόν σοι αὐτῶν ἀπολείπω ταῦτα, οὐδὲν παρὰ σοῦ πρὸς τὸ μαθεῖν ἔχων. τίνα δὲ διδάσκαλον ἐμισθώσω, τίνα φαρμάκων παρασκευήν; οὐδ' ὁτιοῦν. ἀλλὰ πρόμηθέν γε ὢν, καὶ τῶν ἀναγκαίων ἀπορούμενόν, καὶ ὑπὸ τῶν διδασκάλων ἐλεούμενον, ἐπαιδαγώγουν. καί μοι τοιαῦτα παρὰ τοῦ πατρὸς ὧν πρὸς τὸ μαθεῖν εὐφόδια, λύπη καὶ ἐρημία καὶ ἀπορία, μίσος οἰκεῖον, καὶ ἀποστροφὴ συγγενῶν. αὐτὶ τούτων τοίνυν χρῆσθαί μου τῇ τέχνῃ ἀξιοῖς, καὶ δυσπότης εἶναι δίκαιος τῶν, ὅτ' οὐκ οἶδα δυσπότης, ὥσπερ ἐμισθωμένων. ἀγάπα, εἴ τι σε καὶ πρότερον ἐκών, ὠφελῶν, οὐ κατέπαυσα, μεθημέραν μισθόν γε χάριν ἀπαιτοῦσθαι δυνάμενον. ὃ δὲ δὴ τῶν σύπω σοί τῶν ἐμῶν, αὐάγκη σε τὸ λοιπόν μοι γενέσθαι, ὅτι τὸν ἐκόντα σε δύργετῆσαι, ἀφορμὴν τοῦ

neque tuis subiectus legibus. Atque hanc tamen tibi didici. Huius fructum primus sensisti, quum nihil adiumenti contuleris ad eius cognitionem. Quem praeceptorem mercede cõduxisti? Quem pharmacorum apparatum comparasti? Nullum omnino. Verùm inops, ac rerum necessariarum indigẽs, à præceptoribus mei miseris sum edoctus. Nam abs te patre huiusmodi mihi dabatur ad discendum uiaticum, molestia, solitudo, egestas, familiarium odium, cognatorum auersatio. Pro istis itaque factis d postulas uti arte mea, uis que earum rerum esse dominus, quas mihi paraui tum, cum mihi non esses dominus. Boni consule, si quid antehac ultrò, nullo prouocatus officio, bene de te sum meritus, cum nullo nemine ullam abs te gratiam possem reposcere. Cæterùm non conuenit sanè, ut meũ beneficiũ mihi in reliquum tẽpus pariat necessitatẽ ut quod uolẽs beneficio iuui, uertatur in

ἄνοιστα πιλούιαδαι καὶ ἀφ' ὧν ἀφ' ἑνὸς γὰρ ἀρξάμενος τις, ὃ ἄπαξ τινὰ ἰασάμενον, πάντας ἐς ἀεὶ θεραπεύειν, ἐπίσαται αὐτὸ ὁ θεραπευθεὶς διὰ παντὸς ἐπιμελεῖσθαι θεραπεύειν ὅτου καθ' ἡμᾶς ἔτι μελήσει θεραπεύειν μᾶλλον ἢ μισθαρνήσειν, ἢ μισθὸν, τὸ δουλεύειν, αὐτοῖς, ἢ τὸ παύσασθαι πιλούμενον ὑπηρετεῖν πρόθυμον. ὅ τι γένοιτ' ἂν ἀδικώτερον; ἢ διότι σε νεοθρέπτους χαλεπῶς ἔτως ἀνίησιν, διὰ τοῦτο νομίσεις θεραπεύειν, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ μὴ τὴν τίχνην; ταῦτα μὲν δὴ ἄχθομαι δὲ λέγειν, ἐπεὶ μὴ δικαιότατόν ἐστιν ἀφ' ἑνὸς πρὸς ἅπαντας, μὴ ἢ πρὸς ἀνάγκην νέον. νῦν ἢ ἥδιστ' ἂν σκέψαιο πρὸς ἐμὲ ἃ ὅτῳ αὐτὸ τὰ ἰδιτάγματα. ἐπεὶ γὰρ ἐμοὶ ἐάσω, φησὶ, μιμνήσκεται, μίμνει ἢ πρὸς ὑγιᾶ, ἢ τὰ ὅμοια πάσχει (ὅτι γὰρ οἴεται) ἢ οὐκ ἔστ' ἄλλων ὁμοίως ἀπαγγεῖλαι, δύνασαι ἢ σὺ πάντα, ὡς ἐλέγετο· ἐν ἀεὶ ταύτῃ,

tur in occasionem, ut postea nolenti præcipias: iam quæ in consuetudinem trahatur, ut qui semel sanauerit aliquem, semper deinde curet omnes quoscunque uoluerit is qui sanatus est. Etenim ad istum modum fieret, ut quos curaremus, eos dominos nobis creauerimus, nosquemetipsos illis tradidérimus, mercedis loco seruitutem accepturi, & ad omnia quæ iusserint, obtemperaturi. quare quid esse potest iniquius? Quoniam te grauiter adeò laborantem restitui, ob id existimas tibi ius esse arte utendi meâ? Atque hæc quidem dicere poterã, si mihi hic imperasset ea quæ meæ sint facultatis, atque ego non omnino omnibus uel inuitus obtemperassem. At nunc tandem perpendite, cuiusmodi sint huius imperata: Quãdoquidẽ, inqt, me laborãtẽ insania, sanastis insanit aũt et uxor, eodẽq; tenetur morbo (sic enim opinatur) et à cæteris medicis ad eundẽ modũ destituta est tuq; potes omnia, id quod re demõstrasti: sanato hãc quoq;,

καὶ ἀπαλλαξαι ἤδη τῆς νόσου. τοῦτο δὲ, οὕτωσί μὴν ἁπλῶς ἀκοῦσαι, πάνυ ἄλογον ἂν δόξαι καὶ μάλιστα ἰδιώτῃ, καὶ ἀπείρῳ ἰατρικῆς. ἐὰν δέ μου ἀκούσητε ὑπὲρ τῆς τέχνης διαλεγομένου μόνου, μάθητε ἂν ὡς οὔτε πάντα ὑμῖν δυνατὰ ὄντα, οὐδ' αἱ τῶν νοσημάτων φύσεις ἁπλόαι, οὔτε ἴασις ἡ αὐτὴ, οὔτε φάρμακα τὰ αὐτὰ, ἰδὲ πάντων ἰσχυρὰ. καὶ τόδ' ἴσως ἄλλον, ὡς πάμπολυ τοῦ μὴ βούλεσθαί τι, τὸ μὴ δύνασθαι διαφέρει. ἀνάσχεσθε δέ μου τὰ περὶ τούτων φιλοσοφοῦντος, καὶ μὴ ἀπειρόκαλον, μήθ' ὑβριστικόν, μήθ' ἁλλότριον, ἢ ἄκαιρον ἡγήσασθε, τὸν περὶ τῶν τοιούτων λόγον. πρῶτα μὲν σωμάτων φύσεις, καὶ κράσεις οὐχ αἱ αὐταὶ, λέγω ὅτι μάλιστα ἐκ τῶν ὁμοίων συνεστάναι ὁμολογοῦντας, ἀλλὰ τὰ μὲν πλείω, τὰ δὲ ἧττον μετέχει. καὶ λέγω τοῦτο ὅτι περὶ τῶν αὐθρώπων,

ac morbo leuato. Id si quis simpliciter ad hunc aliat modum, uehementer æquum uideatur, præsertim illiterato, artisq; medicinæ imperito. Sin autem me auscultetis artis nomine respondentē, intelligetis nimirū, nec omnia esse nostræ facultatis, neq; cōsimiles morborū naturas, nec eandem medendi rationem, nec eadem remedia in omnibus efficacia. Ac tum palàm fiet, quantum intersit nolis quippiam, an nō possis. Vos interim patienter auscultate me hisce de reb. philosophantem: existimantes nec inelegantē fore, nec extra causſam, nec alienam à re, nèc intempestiuam de his disputationem. Iam primùm naturæ corporum ac temperaturæ, haudquaquā eædem sunt: tametsi maximè in confesso est, ijsdem ex elementis constare. Verùm alia de his, alia de illis magis aut minus participant: id'que loquor adhuc de corporibus uirorum, quæ

neq;

οὔτε οὐλὰ τοῦτα πᾶσιν ἴσα οὔτε ὅμοια, οὔτι τῇ κράσει οὔτι τῇ συγκράσει, διάφορα δὲ ἀνάγκη μὲν γίνεσθαι ἀνάγκη δὲ καὶ τὰ νοσήματα ἐγγίνεσθαι αὐτοῖς, καὶ τὰ μὲν σύντονα εἶναι, καὶ πρὸς τῶν ἁπάντων εὐκατάληπτα, τὰ δὲ τἀναντία ἀγνοούμενα, καὶ ῥᾳδίως ἀλισκόμενα, καὶ κατὰ κράτος ὑπὸ τῶν νοσημάτων λαμβανόμενα. τὸ τοίνυν εἰδέναι, ταῦτα πυνθάνεσθαι, ἢ πᾶσαν φθόην, ἢ περιπνευμονίαν, ἢ μανίαν, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οὖσαν, τῷ γένει ὁμοίως ὅτι πανταχοῦ ἕνα σώματος, οὐ συμφυσιούμενον, οὐδὲ πλαγιαζόμενον, οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἁπαξαπάντων ὄντων ἀνθρώπων. ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἐν μὲν τοῖς ῥᾴδιον ἰᾶσθαι, ἐν δὲ τοῖς οὐδ' ὅτι. ὥσπερ εἶμαι καὶ πυρόν, καὶ τὸν αὐτὸν ἐς διαφόρους χώρας ἐμβάλῃς, ἄλλως μὲν ἐν τῇ πιείνῃ, καὶ βαθείᾳ καὶ πεπεδιωμένῃ, καὶ σύκλῳ καὶ σύλῃ μὲν καὶ ἀπεργασμένῃ αὐαφύτῳ, σύθαλάσσῃ εἶμαι, καὶ σύροφος,

neque similia sunt omnibus, neq; eadem temperatura, neq; eadem constitutione. Vnde necessariò cõsequitur, ut morbi quoq; tum magnitudine tum specie differentes, his accidant: utq; alia sanatu sint facilia, atq; ad curationem sponte propensa: alia rursum prorsus desperata, ut quæ & facillimè corripiantur, & grauissimè à morbis prehendantur. Proinde si quis existimet, quamlibet febrim, aut quamuis tabem, aut peripneumoniam, aut insaniam, quolibet in corpore unam atque eandem esse genere: is non uideatur ponendus inter sobrios, neque doctos, neq; inter eos qui in rebus huiusmodi exquirendis elaborarunt. Quin idem malum in hoc corpore facilè sanabitur, in hoc minimè: quemadmodũ uidelicet triticũ, si idẽ in diuersos ejcias agros, aliter proueniet, in plano solo, profundo, irriguo, aprico, uentis salubrib. expositio, exculto, nimirũ ubere, lætoq;

καὶ πολύχυμα καρπὸν, ἄλλως δὲ ἐν ὄρεσι, καὶ ὑπολίθῳ τινὶ γῇ, ἄλλως δὲ ἐν λιμνώδει, ἄλλως δὲ ἐν ὑπωρείαις, καὶ ὅλως, διαφόρως κατ' ἑκάστους τόπους. ὥστε καὶ τὰ νοσήματα, παρὰ τὰς ὑποδοχὰς τόπους, ἢ σύφορα ἢ σύβορα, ἢ ἑλάττω γίγνεται. ἔστι τοίνυν ὅπερ βᾶσι ὁ ἰατρὸς, καὶ ὅλον ἀνεξιτάστον καταλιπὼν, ἀξιοῖ πᾶσαν μανίαν, τὴν ἐν ἅπασι σώμασι, ὁμοίαν εἶναι, καὶ τὴν διαφθορὰν ἐν ἴσῳ. πρὸς δὲ τούτοις, τοῦτο οὐκ ἴσμεν, ὅτι τὰ γυναικεῖα σώματα πάμπολυ τῶν ἀνδρείων διαφέρει, πρός τε νόσου διαφοράν, καὶ πρὸς θεραπείας ἐλπίδα ἢ ἀπόγνωσιν, ῥᾷδιον καταμαθεῖν. τὰ μὲν γὰρ τῶν ἀνδρῶν εὔπαγῆ καὶ εὔτονα, πόνοις καὶ διαίτῃσι, καὶ ὑπαυρίῳ διαίτῃ γεγυμνασμένα· τὰ δὲ, ἐλύτρα καὶ ἀσυμπαγῆ, ἐν σκιῇ τεθραμμένα, καὶ λουτὰ ἅματα ἐν ἀέρι, καὶ θρῴμῃ ἀπορίῃ, καὶ ὑγρῇ πρὸς ἱδρῶτος ἐπῤῥοίᾳ εὐκλωτόν τε θρέμα.

copioso'que fructu: rursum aliter in montosa petrosa'que terra, aliter in opaca, aliter in subiecta montibus in summa, pro cuiusque loci diuersa natura, uariè prouenit. Itidem & morbi, pro ratiõe corporum in quæ incidérint, aut maiores & uberiores, aut minores eueniunt. Verùm his omissis, pater, nec omnino discussa re, uult quãuis insaniam in quouis corpore consimilem esse, similem'que desiderare curationem. Super hæc tam multa, muliebria corpora plurimum differre à uirorum corporibus, uel ad morbi corruptionem, uel ad sanandi spem aut desperationem, facile fuerit cognoscere. Siquidem uirorum corpora bene compacta sint, neruosa: laboribus, agitationibus, uita sub dio acta, exercitata: contrà fœminarũ, flaccida, malè compacta, in umbra alita: candida, ob seminis inopiã, caloris'q; penuriã, & humoris supuacanei abũdantiam.

τέρα. τοίνυν τῶν αὐλημάτων καὶ τοῖς νόσοις ἐπιτήδεια, καὶ τίνα ἐστὶν οὐ πρόδηλα ὄντα, καὶ μάλιστα πρὸς μανίας εὐχρήστερα. ἅτε γὰρ πολὺ τὸ ὀργίλον, καὶ λιχνον, καὶ ὀξυπόνητον ἔχουσιν, ὀλίγῳ δεῖ τίνα τῷ σώματι τῷ αὐτῷ λυπάμενον, ῥᾳδίως ἐς τὸ πάθος τοῦτο κατολισθάνουσιν· ὁ λιπαρὸν τοίνυν, παρὰ τῶν ἰατρῶν τίνα ὁμοίαν ἐπ' ἀμφοῖν θεραπείαν ἀπαιτῶν, εἰδότας ὡς πολὺ τὸ μίσος, βίᾳ παντὶ, καὶ πράξεσιν ὅλαις, καὶ πᾶσιν ἀδιαλείπτοις, ἐξ ἀρχῆς σὺν ὑγιεινοῖς. ὅταν τοίνυν λίγνος, ὅτι μιμνῃ, προσῇδει, ὅτι καὶ γυνὴ ἅπερ μίμνῃ. καὶ μὴ σύγχει ταῦτα πάντα, τῇ δὲ μανίας ἄγαν ὀνόματι ἑνὶ καὶ τῇ αὐτῇ λοιδορεῖ τι· ἀλλὰ χωρίσας, ὥσπερ ὀφείλει, καὶ ὅν τῇ φύσει, τὸ λυπητὸν ἐφ' ἑκάστῳ σκόπει. καὶ γὰρ ὅσα μᾶς, ὅσπερ ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων ἀπὸν μίμνημα, ἔστω πρῶτον ὑπισχνούμενος, φύσιν σώματος τοῦ νοσοῦντος, καὶ ἐμάσιν,

dantiam. Quare facilius corripiuntur, q̃ uirorũ: utpote morbis expoſita, nec ferẽtia curationem: præcipuè uerò ad inſaniã procliuiora. Nam cũ multũ habeant iracundiæ ac leuitatis, facileq; cõmoueã tur, porrò corporis exiguæ ſint uires, facilè in hoc malẽ prolabuntur. Proinde nõ cõuenit, in utriſque eandem à medicis ſanandi rationem requirere: cum intelligatis hæc ab illis longiſſimo diſtare interuallo, iam ab ipſo protinus ortu diſcreta, tum tota uitæ ratione, tum actionibus omnibus, tum ſtudijs atq; exercitijs uniuerſis. Quare cum dicis, Inſania laborat: adde hoc quoque, laborat mulier. Neque confundas hic, omnia ſub unam & eandem inſaniæ referẽs appellationem: uerùm diſcretis ijs, quemadmodum & natura diſcreuit, quid in quoque præſtari poſſit, conſidera. Nam nos, quẽadmodũ initiò dixiſſe memini, illud in primis ſpectamus, ægroti corporis naturam ac tẽperaturam,

καὶ τίνων πλέον μετέχει, καὶ θερμότερον ἢ ψυχρότερον, ἢ ἀκμάζον ἢ παραβαῖνον, καὶ μέγα ἢ μικρόν, καὶ πυκνὸν ἢ ὀλιγόσαρκον, καὶ παῦτα τὰ τοιαῦτα. καὶ ὅλως, αὖ τις αὐτὰ προσέταξεν, παῦτα ἀξιόπιστα ἂν εἴη, ἀπογινώσκοντί τι, ἢ πιστεύοντι μᾶλλον. ἐπεὶ καὶ τῶν μανιῶν αἱ αὐταὶ μυρίαι εἰλὶ δὲ, καὶ παμπόλλους ἔχει τὰς διαφορὰς, καὶ οὐδὲ τὰς προσηγορίας αὐτὰς ὁμοίας. οὐ γὰρ ταυτὸν παραινοῦν, καὶ παραπαίειν, καὶ λυττᾶν, καὶ μαίνεσθαι· ἀλλὰ ταῦτα παῦτα, τοῦ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐχόμενα τῆ νόσῳ, ὀνόματά ἐστιν, αὐτίαι τι τοῖς μὲν ἀνδράσιν ἔλαττον, τοῖς δὲ γυναιξὶν ἕτεραι, καὶ τῶν ἀνδρῶν αὖτῶν τοῖς μὲν νέοις ἄλλαι, τοῖς δὲ γεγηραικόσι διάφοροι. οἷον νέοις μὲν πλῆθος, ὡς τὸ πολὺ γίγνεται δὲ διαβολὴ ἄκαιρος, καὶ ὀργὴ ἄλογος, πολλάκις κατ' εἰκαίων ἐμπεσοῦσα, τὸ μὲν πρῶτον διατάραξον, ἔπειτα κατ' ὀλίγον ἐς μανίαν πρόιὸν

& cuius qualitatis magis sit particeps, calidius an frigidius, uigens an ætate deficiens, magnum an pusillum, crassum an macilentum: reliquaq; id genus omnia. Quæ si quis penitus expenderit, is demum erit idoneus cui fides habeatur uel desperanti, uel recipiēti: quādoquidē & insaniæ innumerabilia sunt genera, & causæ complures: nec uocabula quidem eadē. Neque enim idem desipere ac delirare, rabere & insanire: uerùm hæc omnia nomina significant magis aut minus obnoxiū esse morbo. Porrò causæ aliæ sunt uiris, aliæ fœminis. Rursum inter ipsos uiros aliæ iuuenibus, aliæ senibus: puta iuuenibus immodica feremè repletio: senibus autem importuna calumnia, ira impotens, quæ sæpenumerò incidit aduersus domesticos. Hæc initiò perturbat animum: deinde paulatim uergit in insaniam.

Porrò

βλεψι. γυναικῶν δὲ πολλὰ καὶ δεινεῖται, καὶ ῥᾳδίως ἐς τὴν νόσον ἐπάγεται, μάλιστα δὲ μὴ σφ' κατὰ τινα πολὺ, ἢ φθόνῳ ἐπ' ἐχθρῷ συντυχοῦσι, ἢ λύπη τις, ἢ ὀργὴ κατ' ὀλίγον. ταῦτα ὑποτυφόμενα, καὶ μακρῷ χρόνῳ ἐνδιεφόμενα, μανίαν ἐπιστελεῖ. τοιαῦτά σοι, ὦ πάτερ, καὶ ἡ γυνὴ πέπονθε, καὶ ἴσως τι λελύπηκεν αὐτὴν ἔναγχος· ἀλλ' γὰρ ἐκάστη ἡμῶν, πολλὰ ἐχιτάγι, καὶ οὐκ ἂν ἐν τῶν παρόντων ὑπ' ἰατροῦ θορυβηθῆναι δύναιτο. ὡς εἴ γε ἄλλο τὶς ὑπέσχετο, εἴ τις ἀπαλλάξει, μίσα τέτ' ὡς ἀληθῶτα ἐμί. καὶ μὲν νῦν ἔχειν, ὦ πάτερ, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι ἐγὼ, ὅτι ἀ καὶ μὴ τι λίως οὕτως ἀπίγνωτο, ἀλλά τις ἔτι σωτηρίας ἐλπὶς ὑπιφαίνοτο, οὐκ ἂν οὐδὲ οὐδὲ τῶν ῥᾳδίως προσκλάμβ, οὐδ' ἂν προχείρως φάρμακον ἐγχέαι τόλμησα, δειλιῶν

Porrò mulierum corpora & multæ res infestant, & facilè in morbum adducunt: præcipuè uerò si quem oderint uehementius, aut si inuideant inimico, secundis rerum successibus utenti: aut si quid molestum sit, aut si cui succenseant. Hæc paulatim subgliscentia, multóque alita tempore, tandem in insaniam euadunt. Eiusmodi rerum aliquid uxori quoque usuenit, pater: & haud scio an nuper aliquid illi ægritudinem aliquam attulerit. Nihil enim illa oderat, quanquam morbo sanè tenetur, neque his malis ullius medici cura poterit eripi. Quòd si quis alium se factorum receperit, aut si quis eam liberarit: tum me oderis licet uelut iniurium. Tametsi ne illud quidem uerebor dicere pater: Etiam si non prorsus esset, ut est, desperandum, sed adhuc aliqua salutis spes leuis ostenderetur, nec sic quidem facilè manum admouerem, neque statim auderem ministrare potionem: uidelicet ueritus

τῶν τύχων, ἢ καὶ τῶν παρὰ τῶν πολλῶν λυσφημίαν. ὁρᾷς ὡς εἰόντας πάντας, ἂν αὖ τι μισῇ πρὸς τοὺς προγόνους πάσας μηχανᾶς, κἂν ὦσι χρηστοὶ, καί τινα κοινὴν μανίαν ταύτην γυναικῶν αὐτὰς μιμνήσεται. τάχα οὖν τις ὑπώπτευσεν, ἄλλως χωρήσαντος τοῦ κακοῦ, καὶ τῶν φαρμάκων εὐ λωποδύτων, κακοήθη καὶ δολερὰν τὴν θεραπαίναν γεγενῆσθαι, καὶ τὰ μὲν σὰ γυναικὸς, ὦ πάτερ, ἅτως ἔχει· καὶ πάνυ σοι τετιμημένως λέγω, οὐ ποτὲ ῥᾳδίως ἕξει, κἂν μυριάκις πίῃ φαρμάκια. διὰ ταῦτ' ἐπιχειρεῖν οὐκ ἄξιον, εἰ μὴ πρὸς μόνον τὸ ἀπόλυχνεῖν μὲ κατιπέαγες, καὶ κακοδοξίᾳ προβαλεῖν βίλεις, ἐάσων ὑπὸ τῶν ὁμοτέχνων φθονεῖσθαι. ἐὰν δέ με ἀποκηρύξῃς πάλιν, ἐγὼ μὲν, καί τοι πάντων ἐρημος γενόμενος, οὐδὲν κατὰ σοῦ λοιδορήσομαι. ἀλλ' αὖ, ὅπερ μὴ γένοιτο, αὖθις ἡ νόσος ἐπανέλθοι (φιλαῖ

fortunam ac multorum hominum obtrectationem. Videsne ut omnes arbitrantur, priuignos inuisos esse nouercis omnibus, etiamsi probae fuerint: easq; hanc ceu commune quandam mulierum insaniam insanire. Quare facilè suspicatus fuisset aliquis, si malum hoc secum euenisset, neq; profuissent remedia, perfidam ac dolosam fuisse curationem. Atque uxoris quidem res, pater, ad hunc sese habet modum: idque loquor, quod prorsus exploratum habeo: nunquam melius est habitura, etiam si millies biberit pharmacum, eoq; non operæpreciũ conari: nisi me in hoc solum urges, ut frustrer: idq; uis, ut fœdam mihi famam accersam. Patere ut mihi eiusdem artis professores inuideant. Quòd si me rursum abdicaueris, ego quidem etiam si ab omnibus deserar, tamen tibi nihil imprecabor graue. Sed quid si (quod auertat Deus) redeat morbus?

Solent

(φιλᾶ γάρ πως τὰ τοιαῦτα ἐριδιζόμενα, παλινδρομᾶν) τί μι πρᾶξαι λύσει; θύραπόν συ μελῇ, σὺ ἰδι, ηχὶ τότι· ηχὶ εὖ ποτι λείψω τὶν τάξιν, ὧ τὲς πᾶιδας ἐταξεν ἡ φύσις, ἀλλὶ τοῦ γίνους τὸ ἐπ' ἰμαυτῷ ἐπιλήσομαι. ἦτ', ἂν συφρονέσῃς, αὖθις ἀναλαμβάναν πόδι μιφυσόμι λᾶ: ἐρᾷς ἤλν, ηχὶ ταῦτα ποιῶν, ἐπισπᾷ τὶν νόσον, ἢ ἐπομιμνήσκας τὸ πάθ☞. χθὲς ηχὶ πρώλω ἐκ τηλικούτων κακῶν ἀνασφύλας, λικτένν, ηχὶ βοᾶς. ηχὶ τὸ μίγιστον ὀργίζῃ, ηχὶ πρὸς μῖσ☞ ῥέπῃ, ηχὶ τὲς νόμους ἀνακαλᾶς. οἶμοι πάτερ, τοιαῦτ' ἦν σι ηχὶ σὶ πάλαι μανίας τὰ προοίμια.

(Solēt iſtiuſmodi fermè mala irritata recurrere) quid erit mihi faciundum? Curabo, ut noſti, tum quoque, neque un quam defuturus ſum officio quod liberis natura præſcripſit: neque generis, quoad in me fuerit, obliuiſcar. Deinde ſi reſipueris, num credere debeo futurum, ut me denuò recipias, illud uide. Iam iſta quum facis, accerſis morbum, peſtemq; refricas. heri ac nudiuſtertius è tantis elapſus malis, contendis, uociferaris: quodq; grauiſſimum eſt, iraſceris: ad odium propenſus es: leges reuocas. Hei mihi pater, iſtiuſmodi fuerant ſuperioris ineſaniæ tuæ procœmia.

GILBERTI COGNATI Annotationes.

a Paternam potestatem.) Lucianus appellat πατριῶν ἀυθέντειαν siue ἐξουσίαν, quod Aristoteles in Moralibus ius ἀνθρωπίνον & ius πατρικόν, hoc est paternum, siue, ut ait Paulus de uerborum obligationibus, patrium. b Ingratitudinis actionem.) Seneca tertio De beneficijs: Excepta, inquit, Macedonū gente, non est in ullam data aduersus ingratum actio. c Atqui medendi ars.) A conditione artis Medicæ, cuius studium

olim erat cumprimis honorificum, ut Galenus in Exhortatione ad bona ſtudia. Et Eraſmus in Encomio artis Medicinæ locupletiſsimè comprobant. d Poſtulas uti arte mea.) Vitruuius in præfatione libri ſexti ſic ſcribit: Alexis poeta Comicus dicebat, Athenienſes ob eam rem eſſe laudandos, quod cum omnium Græcorum leges cogant parentes ali à liberis: Athenienſium non omnes, ſed eos tantum qui liberos artibus erudiiſſent. Ita Plutarchus in Solone: Ὁ νομον ἔγραψεν ὑὸν τρέφειν τὸν πατέρα μὴ διδαξάμενον τέχνην, ἐπάναγκες μὴ εἶναι, καὶ αὖτως μὴν πρὸς τας τέχνας ἔτρεψε τοὺς πολίτας. id eſt: Solon etiam legem ſcripſit: Filium illi patri nequaquam alendi neceſſaria debere, à quo nullam artem accepiſſet. hoc pacto ciues ad diſcendas artes commonens.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Η ΨΕΥΔΟΜΑΝΤΙΣ. ALEXANDER, ſeu Pſeudomantis.

Eraſmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

Hiſtorica narratio eſt, uitam & res Alexandri culuſdam ſceleratiſsimi impoſtoris, qui ſe Podalirij filium faciebat, & prouate uenditabat, exponens, lectu iucundiſsima: non per ſe modò, uerumetiam quòd ſub huius præſtigiatoris exemplo, aliorum atque ſimilium, quorum nonnullos ſuperior ætas quoque tulit, ſcelera atque impoſturæ deprehendi coarguíq; poſſunt. Proœmio difficultatem ſuſcepti operis collatione quadam amplificat, inſtitutumq; ſuum exemplo defendit. Hinc ad Narrationem deſcendens, à deſcriptione perſonæ orditur. Cætera plana ſunt.

ΣΥ μὲν ἴσως, ὦ φίλτατε Κέλσε, μικρόν τι ἔργον, καὶ φαῦλον εἰκὸς τὸ πρόταγμα, προστάξαν ἐμοὶ Ἀλεξάνδρου σοι τοῦ Ἀβωνοτειχίτου, τοῦ γόητος βίον, καὶ ἀπιστίας αὐτοῦ, καὶ

TV quidē charißime Celſe, leuē fortè quādam ac facilē prouinciā tibi mādare uideris, cum iniūgis ut Alexādri Abonotichitæ impoſtoris uitam, commenta,

τολμήματα, καὶ μακρηγορίας ἀφ' ἑνὸς βιβλίου ἐγγράψαντα πάντας· τὸ δ' ἄν τις ἰδίᾳ πρὸς τὸ ἀκριβὲς ἐκάστου ἐπιξενῶσαι, καὶ μάλ' ὅσην, φῆς Ἀλεξάνδρῳ τῷ Φιλίππου πράξεις ἀναγράψαι. τοσοῦτος ἀπὸ κακίου ἄλλος, ὅσος ἐκ ἀγαθοῦ ἐκεῖνος· ὅμως δ', ἃ μετὰ συντόμου ἀναγνώσεσθαι μέλλει, καὶ τὰ ἐνδεέστερα τοῖς ἐρωμένοις ἔσεσθαι, ὑποστήσομαί σοι τῷ ἄλλῳ, καὶ τῶν Ἀνέμου δοκησίων, ἃ καὶ μὴ πᾶσαν, ἀλλ' ὡς δυνάμιν τι τῶν ἐμαυτοῦ, αὐτὰ κατέχεσθαι πρόσομαι, ὀλίγα ὅσα τ' ἐφικτὸν ἐκφορήσας, ὡς ἀπ' ἐκείνων τιμαλφοῖο, πίσυνα πᾶσα, καὶ ὡς ἀμέμπτως ἔσῃ ὑπὸ πόνου, ὦ φιλοχίλωσι βάτε ἐν πολλοῖς ἔτεσι ποιῆσαι ἐδώδιμον. ἀλλ' ὅμως μὴ ἐν ὑπὲρ ἀμφοῖν, ὑπὲρ τοῦ, καὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ· σὺ μὲν, ἀξύνετος μύθων καὶ γραφῇ παρὰ δόλιον ἀνδρὸς θρασυκάρδιον· ἐμοὶ δ', σπουδῶν πολυμόνῳ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἰσοτίμως, καὶ πράξεσιν αὐθρώπων, ὑπὲρ ἐκάστου γεγενῆσθαι πρὸς τῶν πεπαιδευμένων ἔσεσθαι ἄξιον,

mẽta, neq; nõ audaciã præsti giasq; libro cõplexo, uolumẽ ad te trãsmittã. Verùm si qs eã conetur omnia ad plenũ enarrare, id profectò nõ minoris sit negocij, q̃ Alexãdri eius cui Philippus fuit pater, res gestas literis prodere. tãtus fuit scelere, quãto ille uirtute. Attamẽ si eãdiẽ ignoscleterq; legere uoles, et quod narratiõi deerit, id ex te imputare atq; addere: conatũ hũc te auctore capeßã, & Augiæ bubile, si nõ omne, at certè pro mea uirili repurgare nitar, paucis aliquot elatis cophinis: nimirũ ut ex his cõiecturã facias, quãtus, quãq; immẽsus fuerit fimus uniuersus, quẽ ter mille boues multis annis reddere potuerint. Sed amborũ interim nomine calũniã uereor, tuo pariter ac meo: tuo, q iubeas memoriæ literarumq; monumentis tradi uirum longè sceleratißimum: meo, qui summam operam in huiusmodi narratione, rebusque gestis hominis, quem nequaquam oportebat ab eruditis legi, sed in

ἀλλ' ἐν πανηγύρει τινὶ μεγίστῃ διάρρῃ ὀφθῆναι, ὑπὸ πιθήκων ἢ ἀλωπέκων σπαρασσόμενον. ἀλλ' ἵν' τις ἡμῖν ταύτῃ ἔτι φθόνῃ τὴν αἰτίαν, ἐροῦμεν καὶ αὐτοὶ ὡς παράδειγμά τι τοιοῦτον αὐγωγικῶν.

καὶ Ἀρριανὸς γὰρ, ὁ τοῦ Ἐπικτήτου μαθητὴς, ἀνὴρ Ρωμαίων ἐν τοῖς πρώτοις, καὶ πανταλάῳ παρ' ὅλον τὸν βίον συγγεγόμενος, ὅμοιόν τι πεπόνθασι· καὶ νῦν ἐπὶ ἡμῶν. Τιλλιβόρου γοῦν τοῦ λῃστοῦ κἀκεῖνος βίον ἀναγράψαι ἠξίωσεν. ἡμᾶς δὲ, πολὺ ἀμοτόρου λῃστοῦ μνήμην ποιησόμενα, ὅσῳ μὴ ἐν ὕλῃ καὶ ὄρεσιν, ἀλλ' ἐν πόλεσιν οὖσι λῃστεύσαντι, οὐ Μινύαν μόνον, οὐδὲ τὴν Ἴδαν κατασχόντα, οὐδὲ ὀλίγα τῆς Ἀσίας μέρη, τὰ ἐρημότατα λιπαστῶν, ἀλλὰ πᾶσαν (ὡς εἰπεῖν) τὴν Ρωμαίων ἀρχὴν ἐμπλήσαντα δὲ λῃστείας δὲ αὖ. πρότερον δέ σοι αὐτὸν ὑπογράψω τῷ λόγῳ, πρὸς τὸ ἐμιότατον ἀνάσασα

sed in frequentißimo quoq; amphitheatro amplißimo theatro ſpectari à ſimijs aut uulpibus diſcerptum: quanquam ſi quis hoc crimẽ nobis impegerit, poterimus et ipſi nos exeplo quodam ſimili tueri. Etenim Arrianus ille diſcipulus Epicteti, uir inter Romanos cum primis laudatus, ac per omnem uitam in literarum ſtudio uerſatus, cum ſimile quiddam fecerit, pro nobis quoque reſponſurus eſt. Nam is quidem Tillibori latronis uitam deſcribere non eſt grauatus. b Nos uerò multum crudeliorem c latronem memoriæ prodemus: quippe qui non in ſyluis ac montibus, ſed ipſis in urbibus ſit latrocinatus: neque qui Minyam tantùm, aut Idam ſit pergraſſatus, neque paucas quaſdam Aſiæ partes, uidelicet deſertiores deq; populatus: ſed qui uniuerſam (ut ita dixerim) Romanorum ditionem ſuo complerit latrocinio. Ac primùm tibi depingam hominem, effigiem eius quoad potero proximè

τὴν μορφὴν, ὡς ἂν λύπημα, καί τοι μὴ πάνυ γραφικὸς τις ὤν. τὸ γὰρ δὴ σῶμα, ἵνα σοὶ καὶ τοῦτο λάξω, μέγας τι ἦν, καὶ καλὸς ἰδεῖν, καὶ διαφερόντως ὡς ἀληθῶς. λευκὸς τὴν χρόαν, τὸ γένειον εὖ πάνυ λάσιον· πόμην τὴν μὲν ἰδίαν, τὴν δὲ κὴν περίθετον ὑπηκάμισον, οὐ μάλα ἐπιμελόμενον· καὶ τὰς φρένας ὀξὺς, ὅτι ἦν ἀληθείᾳ, λελυθὼς. ὀφθαλμοὶ πολὺ τὸ γοργὸν, καὶ ἔνθεον ἀπαύγασμα τοῦ φύσαντος ἡδίστου τι ἄμα, καὶ λαμπρότατον. καὶ ὅλως, εὐλαμόβλεφ μιμητὴς ἦν τοιοῦτός γε. τοιόσδε μὲν τὴν μορφὴν· ἡ ψυχὴ δὲ, καὶ ἡ γνώμη, ἀληθῶς Ἡράκλεις, καὶ Ζεῦ ἀπόρρητε, καὶ Διόσκουροι σωτῆρες, πολιτικοὶς καὶ ἐχθροῖς ἐντυχεῖν γένοιτο, ἢ συγγενέσθαι τοιούτῳ τινί· σωφρονεῖ μὲν γὰρ, καὶ ἀγχίνοια, καὶ ἀρετὴ μήποτε, πάμπολυ τῶν ἄλλων διάφορος, καὶ τὸ γε πορίζεσθαι καὶ σώζειν καὶ μνημονικὸν,

proximè uerbis adumbrans: tametsi non sum admodum pingendi peritus. [d] Corpore igitur, ut interim & hoc tibi repræsentem, procerus erat, & aspectu decorus, planeq; specie diuina quadam, ac maiestatis plena: colore candido, barba non admodum hirsuta: coma partim natiua tectum, partim apposititia: sed hac adeò scienter efficta, ut uulgus ferè non sentiscereet imitatam adsciticiamq; esse. Oculi uehementer acres ac uersatiles, tum diuinum quiddam relucentes. Vox dulcißima, pariterq; clarißima. In summa, quo ad has res, nulla ex parte poterat improbari. Ac figura quidem hominis erat huiusmodi. Cæterùm mens atq; animus, ô malorũ depulsor Hercules, et auersor tristium Iupiter, seruatoresq; Dioscuri, in hostes potius conuenire incidere, quàm cum eiusmodi quopiam habere commercium. Siquidem ingenio, solertia, acumine longè præstabat cæteris mortalibus. tũ curiositas, docilitas, memoria,

&

καὶ πρὸς τὰ μαθήματα σὺν- & ad disciplinas ingeniose
ὲς, πάντα ταῦτα ἐς ὑπόφθο- licitus, horum unumquo-
λὼν ἅπαντα ὑπῆρχεν αὐτῷ, ἐ- quod suprà quàm dici possit, illi
χρῆτο ἂν αὐτοῖς ἐς τὸ κάλλιστον. suppetebat, quibus tamen
καὶ ὅργανα ταῦτα γραφικὰ ὑ- pessimam in partem est usus.
ποβεβλημένα ἔχων, αὐτίκα μά Et quum haberet arma tam
λα τῶν ὧδε λαμπρῶν ἀναβοήτων egregia sibi suppeditata, illi-
ἀκριβεστάτων ἀπεικάζων, ὑπὲρ co nimirum omnium qui es-
τὸν Κόρκωπαν, ὑπὲρ τὸν Εὐρύ sent sceleribus nobilitati, facilè summus euasit, uel supe-
βατον ἢ Φρυνώνδαν, ἢ Ἀρισ- rior, e Cercopibus, Eurybato, Phrynonda, Arisodemo,
τόδημον ἢ Σώστρατον. αὐτὸς γὰ Sostrato. f Nam ipse cum ali-
ρ τῷ γαμβρῷ Ρουτιλλιανῷ πο- quando Rutiliano scriberet
τὲ γράφων, περὶ τὰ μυθευτικὰ genero, modestissimè que de
τα ὑπὲρ αὐτοῦ λέγων, πυθανό se loqueretur, Pythagoræ se
ρα ὅμως & ἔναυ ὀξύν. ἀλλὰ ἴσ met assimilabat. Atqui ue-
λιστε μὴ ὁ Πυθαγόρας ἀπ, σεσ niam mihi dabit Pythago-
φὸς αὐτὸς, περὶ τῶν γνώμων θε ras, uir ille quidè sapiens, ac
σπίσιος, ἢ δι' κατὰ τοῦτον ἴσ mente diuina: cæterùm si bu
γίνητο, πᾶς ἄν, σὺ δὲ λέγε, ὅτι ius ætate uixisset, puer (sat
περὶς αὐτὸν ἔναυ ἐλόξει. καὶ scio) præ hoc uiro fuisset.
περὶς Χαρίτων, μή μι νομίσης Sed heus tu per Gratias, cæ-
ἐφ' ὕβρει ταῦτα τῷ Πυθαγόρου ue putes hæc in Pythagoræ
λέγων, ἢ σωφρονέστατον ἄνδρα contumeliam me dicere, qua
μέσον αὐτὸς ἐς ἐμοιότητας si uelim eos similitudine re-
τῶν πράξεων. ἀλλ' εἴ τις τὰ rum gestarum committere.
χάρισα καὶ βλασφημήσας τ Verùm si qs deterrima quæ-
ὸν διαβολῇ τοῦδε τοῦ Πυθαγόρε que & probrosissima quæ de Pythagora per calumniam
λεγομένων, εἰς ἐγωγε ὐκ ἂν πί feruntur (quibus equidem haudquaquam fidem perinde ut

ueris

δάλω, ὡς ἀληθέσιν οὖσιν, ὅ-
μως συναγάγοις ἂν τὸ αὐτὸ,
συλλογὴν εὖ μάλ' ἅπαντα
ἴσασιν γένοιτο δ' Ἀλεξάνδρου
λανότητος· ὅλως γὰρ ἔστινέ-
σόν μοι, ἡγοῦ τῷ λογισμῷ διαι-
τύπωσιν ποικιλωτάτην τινὰ
ψυχῆς πρᾶσιν, ἐκ ψεύδους
ἡγοῦ δόλων, ἡγοῦ ἐπηρείῶν,
ἡγοῦ παρασυκοφαντιῶν συνεπεμί-
νω, ἐμβλίσεων, τολμηρεῶν,
παρήφορον, φιλόπονον ἀθρό-
γάσκειν τὰ νοηθέντα, ἡγοῦ
παιδωλὼ ἡγοῦ ἀξιόπιστον, ἡγοῦ
ὑπηρετικὸν τοῦ βασιλέως, ἡγοῦ τῷ ἐναντιωτάτῳ τῶν βου-
λόντων ἀνηῦμον. οὐδεὶς γοῦν
τὸ πρῶτον ἐντυχὼν, οὐκ ἀ-
πῶλλυτ' ἀόξας λαβὼν ὑπὲρ
αὐτοῦ, ὡς ἂν παύσειεν αὐ-
θρώπων χρυσόστατος· ἡγοῦ ἐ-
πιεικέστατος, ἡγοῦ πραοίτε-
ἀκλιπώτατός τε ἡγοῦ ἀφιλό-
στατος. ὧδε πᾶσι δὲ τούτο
τοις, τὸ μεγαλουργὲς πρε-
σβῦ, ἡγοῦ τὸ, μυδὲν ἀεὶ μι-
κρὸν ἐπινεῖν, ἀλλ' ἀεὶ τοῖς
μεγίστοις ἐπέχειν τὸν νοῦν. μει-

ueris habuerim) si quis tamẽ
conferat in unum, ea nimirũ
omnia uix etiam minimam
particulam adæquent Ale-
xandrinæ uersutiæ. Prior
sum enim imaginare mihi,
& cogitatione finge, quàm
maximè uariam ingenij tem
peraturam, indolem que ex
mendacio, dolis, periurijs,
maleficijs confusam, prom-
ptam, audacem, uersatilẽ, et
ad efficiẽdum quæ cogitasset
nullum refugientem laborẽ,
appositam ad persuaden-
dum, cuiq; facilè fides habẽ
da uideretur: tum quæ mirè
simularet optima quæq; : ea
quæ à mente essent diuersissi
ma, præ se ferret. Primùm
igitur nemo cum illo con-
gressus est, qui non hac cum
opinione discesserit, ut eum
mortalium omnium optimũ
æquissimúmq;, præterea sim
plicissimum, minimèque fal-
lacem iudicaret. Accede-
bat ad hæc omnia grandi-
um rerum conatus, quum ni

hil pusillũ cogitaret, sed ad maxima semper appelleret animum.

μάνιον μὲν ἦν ἔτι ὦρ, πάνυ ὠ-
μὸν, ὡς ἐγλῦ ἀπὸ τ καλάμης
ἐκμαίρεσθαι, καὶ ἀνύειν τ δεη-
γεμένων, ἀσιδίλω ἐπόμενον, καὶ
σωλῶν ἐδὲ μισθῷ τοῖς διαπο-
νοις. ἐν ᾗ ἔοις ἄλλοις λαμβάνοι
ἴις αὐτ ἐρασῆς εἶνε, τ μαγίας
καὶ ἐπῳδὰς διασοίνε ὑπισχνε
μένων, καὶ χαρίσας ἐπὶ τοῖς ἐρω
τικοῖς, καὶ ἐπαγωγὰς τοῖς ἐχ-
θροῖς, καὶ δυσαγωγῶν αὐλαπομο
πὰς, καὶ κλέψων διαθοχάς. ὅτος
ἐδὲν δύφνᾶ παῖδα, καὶ πρὸς ὑπε
ρογίαν τ αὐτ πράξεων ἐτοιμό
τατον, ἐ μᾶον ἐρῶντα ἀλλαγ
μὰς τ αὐτ, ἢ αὐτὸς τ ὥρας τ ἐκ
μάνν, ἐξιπαίδοθοί τι αὐτ, καὶ δι
τέλει ὑπεργῶν καὶ ὑπερίτη καὶ
διανύων χρόμενον. ὁ δ αὐτὸς
ἐκᾶνον, δημοσίᾳ μὲ λέθῳ ἐκ-
βὸς ἰὼ, ἐπῆρατο ᾗ κατὰ τὼν
Θῶν τ Αἰγυπίων γυνᾶικα,
φάρμακα πολλὰ μὲν ἐδιὰ,
μεμιγμένα, πολλὰ ᾗ λυγρὰ,

mum. h Ita quum esset adhuc ſcentulus admodum, ætate uiddicet tenera, ac uelut herbescente, (id quod licebat partim è ſi pula conjecere, partim audi re ex his q ita prædicabant) paſſim ſeſe proſtituebat, ac mercede ſui copiam fa ciebat ijs quibus lubitum fu iſſet. Inter i multos autē in cidit in hunc amans quidam præſtigiator, ex eorum qui magiam & diuinas incanto tationes profitentur, tum il lectamenta ad conciliandā in amoribus gratiam, malo rum immiſßiones in hoſtes, rationem eruendi reperien diq; theſauros, hæreditatum ſucceſßiones. Hic ubi con ſpiceret bene ingeniatum puerum, atq; ad ſubmini ſtrandum arti negocioq; ſuo propenſiſßimum, utpote qui non minus illius adamaret maleficium, quàm ipſe huius formam: eruditt eum, ſem perq; deinceps pro adiutore miniſtroq; eſt uſus. At is publi citus quidem & apud uulgus medicum ſcilicet agebat. didi cerat autem apud Thoonis Aegyptij coniugem:

k Pharmaca mixta, ſalubria multa, at noxia multa.

Quorum

ὧν ἁπάντων ληρήσομεν, καὶ διάδοχος αὐτὸς γέγονε· τῶν δὲ ὁ διδάσκαλος ἐκεῖνος, καὶ ὄρατης, τὸ γένος Τυανεύς, τῶν Ἀπολλωνίῳ τῷ Τυανεῖ πάνυ συγγενομένων, καὶ πλείω χρόνον αὐτῷ βιωφελίαν ἀδόντων. ἐρῇς δὲ εἰκὸς σοι διαβρίβης αὖθρωπος λέγω. ἄλλα δὴ πώγωνός τε ἀλίφανδρος πιμπλάμενος, καὶ τὸ Τυανέως ἐκεῖνο ἀποδανόντος, ἐν ἀπορίᾳ καθεστὼς, ἀπωδυκίας ἅμα τῆς ὥρας, ἀφ' ἧς ῥίφεσθαι ἐδύνατο, οὐκ ἔτι μικρὸν ἀδρὸν ἐπιτηδές, ἀλλὰ καινωμένας Βυζαντίῳ τινὶ χρονογράφῳ, τῶν κακοδίντων ἐς τὰς ἀγῶνας πολὺ καταφανεστέρῳ πλὴν φύσιν, καὶ κακίας δ' ἐπικαλεῖτε, οἶμαι, τὴν ἐμβίαν γοητεύοντος, καὶ τὸ πρὸς τῶν αὐθρώπων (ἔστω γὰρ αὐτὶ τῇ πατρίῳ τῶν μάγων φωνῇ τὸς πολλὸς ὀνομάζουσιν) ἀποκείροντος. ἐν δὲ τούτοις καὶ Μακήτιν, γυναῖκα πλουσίαν, ἐξωρον μὲν, ὀβριμον δ' ἔτι εἶναι βουλομένην ἀγωνιόν-

Quorum omnium ſucceſſor hic atq; hæres factus eſt. Porrò doctor ille & idem amator natione Tyancus erat, uidelicet ex eorum numero, qui cũ egregio Apollonio Tyaneo illo erant uerſati, totamq; illius tragœdiam pernouerant. Vides quánam è ſchola tibi hominem refero? Verùm ubi iã barba plenus eſſet Alexander, Tyaneo illo uita defuncto, in egeſtatem redactus, defloreſcente ſimul & forma unde uictum parare licuiſſet, nihil poſtea paruum agitabat animo: ſed inito commercio cum Byzantino quopiam, annalium ſcriptore, uiro, qui in certamina deſcendunt, omnium, ingenij longè ſceleratiſſimi: (Coccinas, opinor, erat cognomẽ) circumibant impoſturis ludificantes, ac pingues homines (ſic enim illi peculiari Magorum lingua uulgus appellant) detondentes. In his Macetin mulierẽ opulentam nacti ſunt, natu quidẽ grauiorem illã, q̃ ut amoribus eſſet ido-

τοῦ, ἐπβιτίσασθαί τι τὰ ἀρνῆν
τα παρ' αὐτῶν, καὶ ἠκολούθη-
σαν ἐκ τῆ Βιθυνίας ἐς τὴν Μα
κεδονίαν· πελλαία δὲ ἦν ἐκεί-
νη, πάλαι μὲν εὐλαίμων τε
χωρίον, κατὰ τὰς Μακεδόνων
βασιλείας, νῦν δὲ ταπεινοῖς
καὶ ὀλίγοις τοῖς οἰκήτορας ἔχον
τα. ἐντεῦθεν ἐλθόντες ἀρά-
κοντας μεγίστους, ἡμέρους
μὲν, καὶ τιθασοὺς, ὡς καὶ ὑ-
πὸ γυναικῶν ῥιφεῖσθαι, καὶ
παιδίοις συγκαθεύδειν, καὶ
κατουμένους ἀνέχεσθαι, καὶ
θηλαζομένους μὴ ἀγανακτεῖν, ἢ
γάλα γίνεται ἀπὸ θηλῆς, παῖ-
ζοντά τοῖς βρέφεσι (πολλοὶ γ'
γίνονται τοιῦτοι παρ' αὐτοῖς,
ὅθεν καὶ τὸν πρὸ Ὀλυμ-
πιάδ& μῦθον ἀναφερτῆσαι
πάλαι ἀπὸ, ἀπὸ τινὰ τὴν
Ἀλέξανδρον, δράκοντ& τι-
νὸς, οἶμαι, τοιούτου συναπαδό-
λοντ& αὐτῇ) γενέσθαι τῶν
ἐρπετῶν ἓν τὸ κάλλιστον, ὀλί-
γων ὀβολῶν καὶ κατὰ τ' Θεσπ
ρίδιον, ἄρχεσθ' ὁ πόλεμ& ἐν-
θένδε ἤδη· ὡς γὰρ οὐ δύο μα-

nea, sed quæ studeret eiusmodi amabilis haberi. Abductio copia suppeditabatur, atq; hãc ex Bithynia in Macedoniã usq; sunt cõsequuti. Nã illi patria erat Pella, qui locus olim floruit sub Macedonicis regib. nunc à paucis, ijsq; obscuris et humilib. incolitur. Ibi quũ o cõspicerẽt immani magnitudine dracones, placidos admodũ ac mãsuetos, adeò ut à mulieribus alerentur, & cum pueris unà cubarent, & calcantes ferrent, neq; commouerẽtur si quis stringeret premeretq;: denique perinde atque infantes lacẽ papilla sugerẽt (nam sunt id genus apud illos permulti: unde ueri simile est olim illam de Olympiade P fabulam increbuisse, quum Alexandrum conciperet, huiusmodi draconem quopiam opinor cum ea concũbente) mercati sunt ex his serpẽtib. unũ, q esset pulcherrimus, obolis sanè paucis. Atque (ut Thucydidis utar uerbis) hinc q iam bellum oritur. nimirum quũ duo facinorosissimi,

ἐτ τε , καὶ μιγαλόστολμοι, καὶ πρὸς τὸ κακοῤῥᾳθῦ προχειρότατοι, ἐς τὸ αὐτὸ συνελθόντες, ῥᾳδίως ἐπιτηδεύσειν τὴ τῶν ἀνθρώπων βίον, ὑπὸ δυοῖν τῶν τοιῶν μιγίστοιν τυραννούμενον, ἐλπίδος καὶ φόβε, καὶ ὅτι ὁ τῶν ἐκατὸν ἀνὴρ ἐς δίον χρύσασθαι δυνάμενος, τάχιστα πλειόνων αὖ ἐν ἀμφοτέροις γδ, τῷ τι λιθίνῳ, καὶ τῷ ἐλπίζοντι, ὑπὲρ τῶν μελλόντων ἀναγκαιότατόν τι, καὶ βεβαιοτάτου ἔσεσθαι, καὶ Δελφὸς ἔτι πάλαι πλουτῆσαι, καὶ ἀειλίμενος γεγένθαι, καὶ Δῆλον καὶ Κλάρον, καὶ Βραγχίδας, τῶν αὐθρώπων δὲ δὶ ὃς προάπαν τυραννοῦντας, τῶν ἐλπίδα, καὶ τὸν φόβον, φοιτώντων ἐς ἱερὰ, καὶ προμαθεῖν τὰ μέλλοντα δυμένων, καὶ δὶ αὐτὸ ἐκατόμβας ἐθύοντων, καὶ χρυσᾶς πλίνθους ἀναπίπτοντων. ταῦτα πρὸς ἀλλήλους τρίφ. τες, καὶ κυκῶν τες, μαντᾶων συνέσασθαι τὴ χρυσέρυσιν ἐβουλεύοντο· εἰ γάρ ἔτο προχωρούσειεν αὐτοῖς, αὐτίκα καὶ πλούσιοί τι τὴ οὐλλάμενοι roſiſſimi, & immani audacia præditi, neq; non ad maleficia prõptiſſimi, ſocietatẽ iniſſẽt, facilè perpenderunt, hæc duo r potiſſimùm in hominũ uita tyrãnidẽ obtinere, ſpem, ac metum: quorum utroque ſi quis ad commoditatẽ uteretur, fore ut is illicò diteſceret. Siquidem utrique iuxtà, uel ei qui metu laboraret, uel huic q ſpe teneretur, uidebant præſcientiam quammaximè neceſſariam eſſe, ſummeq; deſiderari: atq; hac uia Delphos olim fuiſſe ditatos, factoſq; celebres: præterea Delũ, Clarũ, et Brãchidas: nimirũ hominib. per hos quos modò dixi tyrãnos, nẽpe ſpem ac metũ, ad ſacra cõfluentib. ac futura prædicere cupiẽtib. atq; huiꝰ rei gratia hecatõbus immolãtibus, aureoſq; dedicãtib. lateres. Hæc ubi inter ſe ſe uerſaſſẽt, altroq; ac citrò agitaſſẽt, uſum eſt uaticiniũ oraculiq; cõſtituere. etenim ſi res ea proceſſiſſet, ſperabant ſe protinus diuites atq; felices

ἐντεῦθεν ἤλπιζον, ὅπερ μᾶλλον ἔνιοι, ἢ κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν προσδοκίαν, ἀπέβησαν αὐτοῖς, ἢ πρῶτον διεφάνη τὰ ἐλπιζόμενα. ἐντεῦθεν τὴν σκέψιν ἐποιοῦντο, πρῶτα μὲν περὶ τοῦ χωρίου, ἀσύτροφον δέ, ἢ τις ἡ ἀρχή, καὶ ὁπόθεν ἂν γένοιτο τοῖς πράγμασιν ἡ ἐπιχείρησις: ὁ μὲν οὖν Κόκκωνας τὴν Χαλκηδόνα ἐλλιμένα ἔχειν ἐδόκει τόπον εἶναι, καὶ ἐμπόρων χωρίον, τῇ τε Θράκῃ καὶ τῇ Βιθυνίᾳ προσοικοῦν, ἔχειν δὲ καὶ Ἀσίας καὶ Γαλατίας καὶ τῶν ὑποκειμένων ἐθνῶν ἀπάντων. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐμπαλιν τὰ ἐναντία προεῖπεν, λέγων, ὅπερ ἀληθὲς ἦν, πρὸς τὴν τῶν τοιούτων ἀρχὴν καὶ ἐπιχείρησιν, ἀνδρώπων ἀπείρων ταχέων καὶ ὑλαβίων, τῶν ὑποληψομένων, εἶναι τὲς Παφλαγόνας εἶναι ἔφασκεν, ὑπερφοιτῶντας τὸ τῦ Ἀβώνου τεῖχος, ἀναστρεφομένους τὲς πολλὲς καὶ ἠλιδίους, καὶ μόνον, εἰ φανείη τις αὐλητὴν ἢ τυμπανιστήν, ἢ συμβάλοιεν προτέρυται

fore. Quod quidem negocium magnificentius etiã illis ſuceſſit, quàm expectauerant initiò, & uel ſpe melius euẽnit. Hinc iam ſpectare cœperunt, primùm quidem de loco, deinde quónam exordio, quáue ratione negocium oporteret auſpicari. Cocconas igitur Chalcedonem opportunam eſſe cenſuit, utpote regionem à negociatoribus frequentatam, tũ Thraciæ Bithyniæq; confinem, neque longè diſitam ab Aſia Galatiáque, cunctis item imminentibus populis. At ediuerſò patriam ſuam prætulit Alexander: nam aiebat (id quod eratres) ad huiuſmodi negociorum auſpicationem aggreſſionémque hominib. opus eſſe craſſis & ſtolidis, & qui uiderentur admiſſuris cuiuſmodi Paphlagones affirmabat eſſe hos qui ſupra Aboni murum incolunt, nempe ſuperſtitioſos plerosq; ac ſtolidos: qui ſi quis tantùm apparuiſſet tibicinẽ aut tympaniſtã, aut q cymbala pulſaret, ſecum addu

cens,

ἐπαχθόμενον, κοσκίνῳ τὸ τοῦ λόγου μαστεύομεν, αὐτίκα μάλα πάντα κιχνῶτας πρὸς αὐτὸν, καὶ ὥσπερ τινὰ τῶν ἐπουρανίων προσβλίποντας. ὀλίγης δὲ περὶ τούτου φάσιος αὐτοῖς γενομένης, τέλος ἐνίκησεν ὁ Ἀλέξανδρος. καὶ ἀφικόμενοι εἰς τὴν Χαλκηδόνα (χρήσιμον γάρ τι ὅμως ἡ πόλις αὐτοῖς ἔχειν ἐδόξεν) ἐν τῷ Ἀπόλλωνος ἱερῷ, ὅπερ ἀρχαιότατόν ἐστι Χαλκηδονίοις, κατορύττουσι δίκτυς χαλκᾶς, λιγύσας, ὡς αὐτίκα μάλα ὁ Ἀσκληπιὸς, σὺν τῷ πατρὶ Ἀπόλλωνι, μέλλοντας εἰς τὸν Πόντον, καὶ καθίξειν τὸ τοῦ Ἀβώνου τεῖχος. αὗται αἱ δίκτυοι ὀξυπετέσθην εὑρεθεῖσαι, διαφυτεῦσαι ῥᾳδίως τοῦτον τὸν λόγον εἰς πᾶσαν τὴν Βιθυνίαν καὶ τὸν Πόντον ἐπείσαν, καὶ πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων, εἰς τὸ τοῦ Ἀβώνου τεῖχος· ἐκεῖνοι γὰρ καὶ νεὼν αὐτίκα ἐψηφίσαντο ἐγεῖραι, καὶ τοὺς θεμελίους ἤδη ἐσκαπτον. ἐνταῦθα ὁ μὲν Κοκκωνᾶς ἐν Χαλκηδόνι κατελείπετο, δίκτυόν τινας,

cens,[t] cribro (quod aiunt) uaticinãs, illicò uehemẽter omnes in illũ inhiẽt, et perinde ut cœlitum quempiã intuean tur. Hac de re quum controuersiæ nonnihil inter illos fuissẽt, tandem ceßit Alexander. Itaq; profecti Chalcedonem (nam id oppidum uisum est hac parte habere nonnihil ipsis conducibile) in Apollinis tẽplo, quod est apud Chalcedonios uetustissimum, æreas defodiunt tabellulas, quæ dicerent, breui admodum Aesculapium unà cum patre Apolline in Pontum aduenturum, atque Aboni murũ inhabitaturum. Eæ[u] tabellæ quum essent de industria repertæ, facilè effecerunt ut hic rumor[x] in omnem usque Bithyniam ac Põtum dimanaret, multo autẽ ante alios in Aboni murum. nam hi protinus statuerant etiam templũ erigere, iamq; fundamentis locum effodebant. [y] Hic igitur in Chalcedone relictus Cocconas,

καὶ ἀμφίβολος καὶ λοξὸς χρησμὸς συνεγράφων. κἀκεῖνό γε ὀλίγου ἐτελεύτησεν τὸν βίον, ὑπὸ ἐχίδνης, εἶμαι, λυχθείς. ἄρτι δὲ ἀπίμπτεται ὁ Ἀλέξανδρος καὶ πλοκάμους κεκαμμένος, μισόλινον χιτῶνα πορφυροῦν ἐνδεδυκώς, καὶ ἱμάτιον ἐπὶ τούτῳ λευκὸν ἀναβεβλημένος, ὅπλον ἔχων κατὰ τὸν Περσέα, ἀφ' οὗ ἑαυτὸν ἐγγενολόγει μυθόμενος. καὶ οἱ γονεῖς ἐκείνου Παφλαγόνες, ἐλάττονος ὠνητοῦ ἄμφω τὼ γονέε ἀφανεῖς καὶ ταπεινούς, ἐπίστευσαν τῷ χρησμῷ, λέγοντι, Περσίδης γενεὴν, φοίβῳ φίλος ὅστις ὁρᾶται,

Διὸς Ἀλέξανδρος, Ποδαλειρίου αἵματος ἀνὴρ.

Οὕτως, αἰνὰ Ποδαλείριος, μάχλος ἐς γυναικομανῆ τὴν φύσιν, ὡς ἀπὸ Τρίκκης ἔχει Παφλαγονίαν σύνοδον ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου μητέρα, σύγκατα δὲ χρησμὸς ἦλθε, ὡς Σιβύλλης τρομαντεύσαμένης·

Εὐξείνου πόντοιο παρ' ἠϊόσι, ἄγχι Σινώπης,

ambigua obliquaq; cõscripsit responsa. Deinde paulo post diem obit, à uipera (sicut opinor) ictus. In huius demortui locum accersitur Alexander, ac succedit iam comatus, cæsarieq; promissa, tunicam indutus purpuream albo intermixtam, supra eã ueste amictus candida, falcẽ tenens exẽplo Persei, à quo se maternum genus ducere prædicabat. At perditissimi illi Paphlagones quum ambos illius nossent parentes obscuros atq; humiles, tamẽ oraculo crediderunt ita canenti:

Persides genere gratus Phœbo iste uideturi

Diuus Alexander, Podaliri sanguine cretus.

Hic n. mirum Podalirius libidinosus erat, ac naturà mulieroſus, adeò ut à Tricca ad Paphlagoniam usq; in Alexandri matrem sit incitatus illectusq;. Repertum est aliud oraculũ quasi Sibyllæ prædiuinantis; Ad maris Euxini littus, iuxtaq; Sinopam Tyrsidæ

Ἔστιν τις καὶ Τύρσιν, ὑπ' Αὐ-
σονίοισι προφήτης,
Ἐκ πρώτης λεπτὰς μονάδος,
βιοτῶν λιπαλλάων τε,
πίντε τ' ἐτήρας μονάδας, καὶ δ-
κοσάδα βιοαρίθμου
Ἀνδρὸς ἀλιξητῆρ' ὀμωνυμί-
ου τετράκυκλον.
Εἰσβαλὼν γοιῶ ὁ Ἀλίξανδρος,
μετὰ τοιούτης βαγῳδίας, διὰ
πολλοῦ τε τῶν πατρίδα, πρὸς ὁ
βλητὸς τε καὶ λαμπρὸς ὢν, μι
μυνέμενος προσποιούμενός τε ἐνίο
τε, καὶ ἀφρῷ ὑποπιμπλάμενος
τὸ στόμα, ῥᾳδίως δὲ τοῦτο ὑπ'
ἐχρῆν αὐτῷ, τραδίκη δὲ βαφικῆς
βοτάνης τῶν ῥίζαν διαμασσο-
μένῳ. τοῖς δὲ ἄλλοις δῆλόν τι, καὶ
φοβερὸν ἐδόκει ὁ ἀφρός. ἐπε-
πείθετο δὲ αὐτοῖς πάλαι, ἢ μα
τροπάσατο πρόπολὸς δρακοντος
βοτάνην, αὐθρωπόμορφόν τι ὑπο-
φαίνεσα, κατάγραφόν τε, καὶ
ἀκριβῆ, ὑπὸ βριξὶν ἱππέο
ως αὐείγεσά τε καὶ οὐδὲν ὑπε
πλέουσα τὸ στόμα. καὶ γλῶτ[τα],
οἷα δρακόντων διττὴν, μίλαινα
προίκυπτεν,

Tyrside erit quidam Auſo-
nia de gente ſacerdos
Qui prima ex monade, tri-
bus ac decadis, reſerabit
Quinque alias monades, uic-
enaſq; ter repetita
Quadrorbem * numerũ, re-
ferentem nomina diui,
Qui ueniet laturus opẽ mor
talibus ægris.
Alexãder itaque multo pòſt
in patriam irruẽs cum euſ-
modi Tragœdia, conſpicuus
erat ac ſplendidus: quum in-
terim furore afflatum ſeſe
nonnunquam aſsimulabat,
ore ſpuma completo: id quod
ille facilè efficiebat, radicu-
læ (ea eſt herba lauandis
lanis idonea) radice commã-
ducata. Cæterùm illis diui-
num quiddam ac formidan
dum ſpuma uidebatur. At
multo antea ſibi finxerant
parauerántque è linteis con
fectũ draconis caput, quod
ſpeciem quandam huma-
nam præ ſe ferret, colorum
fucis mirè adſimulatum, quódque pilis equinis os & aperi
ret, & clauderet. Tum lingua (ſicut eſt draconum) biſul-

προέκυπτεν, τὸ δράκοντος ἐν αὐτῷ ἐλκόμενον. καὶ ὁ Πελλαῖος ἤδη πρόκωπον προὔκυπτεν, ἐν θύραις ἐστήκει, κατὰ καιρὸν ὑπεφαινόμενον αὐτοῖς, καὶ σωφρονέστερον, μᾶλλον δὲ, πρωτοτραγωιδήσων ἐσόμενον. ἤδη δὲ ἄρχεσθαι δέον, μηχανᾶταί τι τοιόνδε. Νύκτωρ γὰρ ἐλθὼν ὑπὸ τὰς θεμελίους τοῦ νεὼ, τοῦτον ἄρτι ὀρυττόμενον (σωστὴν δὲ ἐν αὐτοῖς ὕδωρ, ἢ αὐτόθεν ποθὲν συλλαμβάνον, ἢ δι' ἔργου τινὸς ἐστὶν) ἐνταῦθα κατατίθεται χλιδνὸν ὠὸν προεκκεκυημένον, ἔνδον φυλάττον ἑρπετόν τι ἀρτιγέννητον, καὶ βυθίσας τοῦτο ἐν μυχῷ τοῦ ὠιλοῦ, ὀπίσω αὖθις ἀπηλλάττετο. ἕωθεν δὲ γυμνὸς ἐς τὸν ἀγορὰν προπηδήσας, διάζωμα δὲ περὶ τὸ αἰδοῖον ἔχων, κατάχρυσον καὶ τοῦτο, καὶ τὴν ἄρπην ἐκάνην φορῶν, σείων ἅμα τὴν κόμην αὐτὸν, ὥσπερ οἱ τῇ μητρὶ ἀγάρρυτός τις, καὶ ἐνθιάζοντος, ἐλλιμενύεται, ὑπό βωμόν τινα ὑψηλὸν

ca atra prominebat, quæ & ipsa pilis agebatur. z Porrò Pellæus ille draco iam pridē erat in prōptu, domicq; alebatur: quū res postularet, tū ab illis proferendus, unaq; in partem Tragœdiā acturus, uel princeps potius huius futurus fabulæ. Iam uerò ut erat maturum aggredi, tale quiddam machinatur: nocte ueniens ad templi fundamenta nuper effossa (conliterat autem in eis aqua, siue quòd ea indidem alicunde destillauerat, siue quòd ex æthere deciderat) illic ouum antea excauatum deponit, quod quidem intus occultabat fœtum recens editum serpentis. Id quum altè demersisset in abditas luti cauernas, rursum illinc discessit. At mane quum in forū prosiliisset nudus, nisi quòd subligari circum pudenda tectum erat, eoq; inaurato: tum falcem illam gestans, simulque

solutā uentilās iactánsq; comā, eorū more q à Cybele deorū matre afflati conueniunt, ac numine rapiuntur: consecnsa

sublimi

ὑψηλὸν ἀναβὰς, καὶ τὴν πόλιν ἐμακαρίζεν, αὐτίκα μάλα ἀλεξομένῳ ἐνεργεῖν τὸν θεόν. οἱ μαντόντοι δὴ (συνηλίκασε μέντοι γὰρ σχεδὸν ἅπασα ἡ πόλις ἅμα γυναιξὶ, καὶ γέρουσι καὶ παιδίοις) ἐτιθήσθησαν, καὶ ηὔχοντο, καὶ προσεκύνουν, ἅ δὲ φωνάς τινας ἀσήμους φθεγγόμενον, οἷαι γένοιντ' ἂν Ἑβραίων ἢ Φοινίκων, ἐξέπλητ-τε τοὺς ἀνθρώπους, οὐκ εἰδότας ὅ, τι λέγοι, πλὴν τοῦτο μόνον, ὅτι πᾶσιν ἐγκατεμίγνυτο τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ τὸν Ἀσκληπιὸν. ἔστ' ἴδια ῥόμῳ ὅπου τὸν ἐσόμενον υἱὸν, καὶ ὕδατος ἔρυμα ἐλθὼν, καὶ τὴν προφητείαν μεμελέτα τοῦ χρησηρίου πηγὴν, ἐμβὰς ἐς τὸ ὕδωρ, ὕμνους τε ἦδε Ἀσκληπιοῦ καὶ Ἀπόλλωνος, μεγάλῃ τῇ φωνῇ, καὶ ἐκάλει τὸν θεὸν ἥκειν τύχῃ ἀγαθῇ ἐς τὴν πόλιν. εἶτα φιάλην αὐτόσε, αὐκαλόντος τινὸς, ῥᾳδίως ὑποβαλὼν. ἀνιμᾶται μετὰ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ πηλοῦ, τὸ ὠὸν ἐκεῖνο, ἐν ᾧ ὁ Διὸς

ſublimi quapiã ara cõciona batur, ciuitatẽ eam beatam eſſe prædicans, quæ mox Deum propalàm eſſet oſtenſura mortalibus. Porrò qui aderant (nam concurrerat uniuerſa propè ciuitas) unà cum mulieribus, ſenibus, pueris, admirabantur, ac uota facientes adorabant. At ille uoces quaſdam ſonans incognitas, nihilq; ſignificantes, cuiuſmodi ſint Hebræorum aut Phœnicum, attonitos eos reddebat, ut qui nihil intelligerent eorum quæ dicebat, niſi ſolum hoc quòd Apollinem Aeſculapiumq; paſſim admiſcebat. Sub hæc ad inſtitutum templum curriculo fugiebat, accedẽsq; ad foſſã ac fontẽ illũ quẽ iam ante cõditũ oraculũ præſtruxerãt, ingreſſus aquã, magna uoce canebat laudes Apollinis & Aeſculapij, inuitabatq; Deũ, uti dexter ac felix in ciuitatẽ aduenire. Deinde phialã poſtulat. eam porrectam à quopiã, facilè immergens, unà cũ aqua lutóq; haurit et ouũ illud, in quo nimirũ ille Deum

αὐτῶ καταπλήσσο, κηρῶ λαν
κῶ καὶ ψιμυθίῳ τὸν ἀρμο
γὸν τῶ στόματος ξυγκαλλω
μένον, καὶ λαβὼν αὐτὸ ἐς τὰς
χεῖρας, ἔχειν ἔφασκε ἤδη τ
Ασκληπιόν. οἱ δ' ἀτρεῖς ἀπί-
βλεπον ὁ, τι καὶ γίγνοιτο, πο-
λὺ πρότερον θαυμάσαντες τὸ
ὂν, ἐν τῷ ὕδατι ἐρημένον.
ἐπεὶ δὲ καὶ κατάξας αὐτὸ ἐς
κοίλον τὸν χεῖρα, ὑπολίξατο
τὸ τῆς ἰρπετῆ ἐκείνου ἔμβρυον,
καὶ οἱ παρόντες ἤδον κινού-
μενον, καὶ πρὸς τοῖς λαπύ-
λοις ἑλούμενον, αὐξόμενον
δηδὺς, καὶ ὁσπάζοντο τὸν θε-
όν, καὶ τὸν πόλιν ἐμακάριο
ζον, καὶ χαυδὸν ἅπας ἐνε-
πίμπλατο τῶν δυχῶν, θησαυ-
ρούς καὶ πλούτους, καὶ ὑγιά-
σεις, καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ αὐτῶν
παρ' αὐτῦ. ὁ δὲ ἀρσμᾶς αὖ
θις μὲν τὸν οἰκίαν ἤιτο, φέρων
ἅμα καὶ τὸν ἀρτιγέννητον Α-
σκληπιὸν, ἅις τιχθέντα, ὅτι
ἄλλοι ἅπαξ τίκτουσι αὐθρω-
ποι, ἐκ μὲν πορωνίδος, μὰ Δί',
οὐδ' ἐκ πορώνης, ἀλλ' ἐκ χλιὸς

cõcluſerat, cãdida cera ce-
ruſſaq; cõmiſſuram operculi
ferruminãs. Id quũ manuce
piſſet, affirmabat iã Aeſcula
piũ tenere ſeſe. Interim illi
ſtupidi deſixíſq; intuebãtur
oculis, expectãtes qd̃ nãeßet
futurũ poſtea, iãdudũ admi-
rantes ouũ in aqua repertũ.
Porrò poſteaq̃ fregißet idem
caua uola cõpreſſum, ac ſer-
pẽtis illius fœtum excluſum
excepiſſet, ſimul atq; mouen
tem hũc ſeſe cõſpicerẽt ij qui
aderãt, ac digitis circumuol
uentẽ, protinus uocem tolle
bant, deúmq; conſalutabãt,
ac ciuitatem eam fortunatã
eſſe dictitabãt: ſingulíq; af-
fatim uotis implebãtur, the-
ſauros, opes, proſperã uale-
tudi nẽ, aliáq; id genꝰ ab illo
flagitãtes bona. Hic ille rur
ſus curſim ſeſe domũ abripu
it, unà ſecũ aſportãs modò e
ditũ in lucem Æſculapiũ, bi
natum ſcilicet, cum ſemel dã
taxat naſcãtur homines: ato
que non ex Coronide per Iouem, id eſt cornicula (nam id
matris nomen fertur) neque ex cornice, uerùm ex anſere
proge-

γυγνομένου. ὁ δὲ λεὼς ἅπας ἠκολούθει, πάντες ἐνθουσιῶντες καὶ μεμηνότες ὑπὸ τῶν ἐλπίδων· ἐμίμνον μὲν ἔν οἴκοις ἐμαυτῷ, ἐλπίσιν, ὅπερ ἐγώ, ὑπὸ δὲ φόβου, αὖθις μάλα πανδήμους τῶν Παφλαγόνων συνδραμεῖν. ἐπεὶ δὲ ὑπερεπίπλησε καὶ δρώπων ἡ πόλις, ἀπάντων τὰς ἐγκλίνας καὶ τὰς παρόδους πεφυρημένων, συὶν ἰσοπέδοις σιτοφάγοις αὐλιάσιν, ἀλλὰ μὴν τῇ μορφῇ μὲν ἔχει πρόβατα εἶναι διαφθόνων, ἐν οἰκήσει τινὶ, ἐπὶ λιθίνης καθεζόμενον, μάλα διαπρεπῶς ἐσταλμένον, λαμβάνει εἰς τὴν πόλιν τὴν Πελλαῖαν ὃν ἐκεῖνον Ἀσκληπιὸν, μίγιστόν τι καὶ κάλλιστον, ὡς ἐφην, ὄντα. καὶ ὅλον τῷ αὐτῷ ῥαχέϊ ὥσπερ ἐλάσας, καὶ τὸν ὀρθαλμὸν ἐξω ἀφεὶς, (πολὺς δὲ ἦν, ὡς καὶ ἐν τῷ προσλαπίῳ προσηχύθαι αὐτὸ, καὶ χαμαὶ τὸ μῆκος ἐπισύρεσθαι) μόνον τὸν μιφαλὸν ὑπὸ μάλης ἔχων, καὶ

progenitum. Populus autem uniuersus consequebatur, omnes afflati Deo, atque ob spes animo conceptas furore correpti. Interdiu igitur se domi continebat, spe rās fore, id quod & euênit, ut fama permoti Paphlagonum pars maxima concurreret. A Ergo posteaquam urbs ita esset hominibus referta, ut iam redundaret, sed quibus omnibus iam tum cerebrum, tum cor esset exĕptum, nec ulla parte simi les uiderentur uiris pane ui ctitantibus (ut loquuntur poetæ) uerùm qui præter solam figuram nihil a pecudibus distarent: in ædiculis quibus dã in lecto residens, eo uid licet ornatu qui uatẽ mirè deceret, imponit in sinum Pellæum illum Aesculapium, qui quidem erat, ut dictum est, maximus pulcherrimus q. Hunc totum ubi collo circumdedisset, caudam foràs prominere sinens (erat aũt ingens adeò, ut cũ per pectus illius effunderetur, pars tamẽ humi traberetur) solũ aũt caput sub alis abditũ teneret,

ἀποκρύπτων, αὐτιχρώμενα πάντα ἐκείνῳ, πρόφασιν τῶν ὀδόντινων φαλλῶ, κατὰ τὰ δεύτερα τοῦ χιτῶνος, ὡς δῆθεν ἐκείνου τοῦ φανομένου πάντως ὅσον. ἅτε μοι ἐπινόησον οἰκίσκον ὑπὸ πάνυ φαύλου, καὶ ἐς κόρον τῷ φωτὸς διεχόμενον, καὶ πλῆθος ἀνθρώπων συγκλύδην, τῶν ραιμελούντων καὶ προσκεκλημένων, καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἐπαιωρουμένων, οἷς ἐσελθεῖν τὸ πρᾶσιον, ὡς ἀκὸς, τὸ πρᾶγμα ἐφαίνετο, ἐκ τῆς τῶν μικροῦ ἐρπετῶν, ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, τοσοῦτον μέγεθος ἐπακοντα πιφυκέναι ἀνθρωπόμορφον, καὶ ταῦτα, καὶ τιθασεύοντα ἐπάγεσθαι δὲ αὐτίκα πρὸς τῶν ἐξοδων, καὶ πρὶν ἀκριβῶς ἰδεῖν, ὑπὸ τῶν ἀεὶ εἰσιόντων. ἐτι φύετο δὲ καὶ τὸ ἀντίθυρον ἄλλο ἔξοδον, οἷόν τι τὸν Μακεδόνας ἐν Βαβυλῶνι ποιῆσαι, ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ νοσοῦντι properabant, & priusquam exactius essent contemplati, protrudebantur ab ijs qui noui semper ingrediebantur. Porrò eregione ianuæ per quam intrabatur, patefactum erat & aliud ostium, per quod exiretur: cuiusmodi quidã et Macedonas in Babylone fecisse ferũt in Alexandri morbo, quum

teneret, illo nimirũ omnia ferente: linteaceũ illud draconis caput, altera in amictus parte cõtextum ostendebat, quod prorsum illius esse draconis uideretur, qui à pectore prominebat scilicet. Blãuerò mihi cogita ædiculas non admodum illustres, nec ad satietatem usque lumnis capaces: tum turbam hominum conuenarum, quiq; alijs ex locis alij concurrissẽt, tumultuantes, ac prius etiã quàm ista uiderent, mente attoniti stupefactiq;, deniq; spebus illis sublati: quibus ingressis non mirum si res ui sa est portentosa, uidelicet ex modò pusillo serpẽte intra pauculos dies tam immanem extitisse draconem humana specie, atq; eum insuper mãsuetum tractabilemque. Protinus autẽ ad exitũ

τι, λέγω, ὅτι ὁ μὲν ἥλιος πολύ
γυς ἔχων, οἱ δὲ περιεσταῦλοι τὰ
βασίλεια, ἐπόθεν ἰδεῖν αὐτὸν,
καὶ προσιπεῖν τὸ ὕστατον.
τῶν δὲ ἐπίδειξιν ταύτην,
ἔχ ἅπαξ ὁ μιαρὸς, ἀλλὰ πολ-
λάκις ποιῆσαι λέγεται, καὶ μά
λιστα, εἴ τινὸς τῶν πλουσίων
ἀφικοιντο νεωτέροι ἐντεῦ-
θα, ὦ φίλε Κέλσε, ἃ δεῖ τἀλη
θῆ λέγειν, συγγνώμην χρὴ ἀ-
ποτίθεσθαι τοῖς Παφλαγόσι, καὶ
Ποντικοῖς ἀνθρώποις, ἀ
παιδεύτοις αὐθρώποις, ἃ
ξυπατήθησαν ἀπλόμενοι τοῦ
δράκοντος (καὶ γὰρ τοῦτο πα
ρῆν τοῖς βουλομένοις ὁ Ἀλέ-
ξανδρος) ἑρῶντές γε ἐν ἀμυ-
δρῷ τῷ φωτὶ τῶν λιφαλῶν, δῆ
λόν τε αὐτῶ αὐοίγουσάν τι, καὶ
συγκλείουσαν τὸ στόμα. ὥστε πά
νυ τὸ μηχάνημα ἐδόκει Δημο
κρίτου τινὸς, ἢ καὶ αὐτῶ Επι-
κούρου, ἢ Μητροδώρου, ἢ τινὸς ἄλ
λου, ἀδαμαντινῶν πρὸς ταῦτα
καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν γνώμων
ἔχοντος, ὡς ἀπιστῆσαι, καὶ ὅσ
πρ

bo, quũ ille grauiter iã ægro
taret: illi obsessa regia desi-
rarẽt eũ intueri, ac supremũ
alloqui. Atque hoc spectacu-
li scelestus hic non semel,
uerum crebrius exhibuisse
dicitur, maximè si qui diui-
tes aduenissent recentiores
ac nouitij. Hoc loco, mi cha-
rissime Celse, si uera fateri
uolumus, æquum est ueniam
dare Paphlagonibus, ac Pon
ticis illis, hominibus nimi-
rum crassis & ineruditis, si
delusi sunt, quum draconem
manu contingerent, (nam
hoc quoque largiebatur A-
lexander ijs qui uoluissent)
quúmque conspicerent in
dubia malignaq; luce imita-
tum illud illius caput, os sci-
licet nunc aperiens, nunc
claudens, tanto artificio, ut
res planè Democritum ali-
quem requireret, aut certè
Epicurum, Metrodorúmue,
aut alium huiusmodi quem-
piam, qui prorsus Cadaman
tinam aduersus hæc, atque id genus alia mentem obti-
neret: qui nullo pacto crederet: quiq; uel quid esset rei,

coniecturis

περὶ ὧν, ἐὰν ἄρα, καὶ ἐὰ μὴ δύ-
ρῶμ τὸν ῥόπον ἐλώττω, ἐκεῖ-
νο γοῦν προπεπεισμένος, ὅτι λί-
λυθεν αὐτὸν ὁ ῥόπος δι μικρὸν
γανείας. τόλ' οὖν πᾶν ψεῦ-
δός ἐστι, καὶ γρίφδιον ἐλώττο-
τερ. κατ' ὀλίγον οὖν καὶ ἡ Βι
θυνία, καὶ ἡ Γαλατία, καὶ ἡ
Θρᾴκη συνέῤῥει, ἑκάστου τῶν
ἀπαγγελλόντων, ὡς τὸ ἀκρον,
λίγοντος, ὡς καὶ γεγονὸς μόνον
ἴδοι τὸν θεὸν, καὶ ὕστερον ἀ-
ψαιτο, μετ' ὀλίγον παμμιγὲς
ὄχλος αὐτῷ γεγονὸς ἦν, καὶ τὸ
πρόσωπον ἀνθρώπῳ ὁμοιότατος.
γραφή τις ἦν τότε, καὶ ἐκπό-
νθη, καὶ ξέανα, τὰ μὲν ἐκ χαλ
κοῦ, τὰ δὲ ἐξ ἀργύρου ἐκασμέ-
να. καὶ ὄνομά γε τῷ θεῷ ἔπεσε
δίμ· Γλύκων γὰρ ἐκαλεῖτο, ἐκ
τοῦ ἡμίσεος καὶ δέκα προ-
σῆκεν τοῦ Ἀλε
ξάνδρου· Εἰμὶ Γλύκων, ἐκ
τοῦ ἄλμα Διός, φάος ἀνδρώ-
ποισι. καὶ ἐπειδὴ καιρὸς
ἦν, οὗπερ ἕνεκα τὰ πάν-
τα

coniecturis colligeret: nisi iuiam etiam modumq; praeuestigare non quiret, illud tamen antea sibi persuasum haberet, fugere quidem sese modum rationemq; praestigiaturæ: cæterùm quicquid esset negocij, prorsus simulatum fucatumq; esse, ac ne fieri quidem ulla ratione potuisse. Paucis ergo diebus confluxit tum Bithynia, tum Galatia, Thraciáq; : eorum qui renunciabant, unoquoque, ut fit, affirmante sese primùm nascentem uidisse Deũ, deinde paulo pòst eundem contrectasse iam grandem admodum factum, ultu etiam homini adsimilem. Accedebãt ad hæc picturæ, imagines, signa Deum referẽtia, partim ex ære, partim argento efficta. Postremò nomen etiam inditum: nam Glycon appellatus est, idq; iussu diuino carmine prodito. ad hunc enim modum eloquutus est Alexander:

Sum ille Glycon, hominum lux, ex Ioue tertia proles.

Ast ubiiã D maturũ esset, ut (cuius rei gratia hactenus omnia fuerant

τας ἐμεμηχάνητο, καὶ χρᾶν τοῖς
ἀνομένοις, καὶ διαπίζειν, παρ'
Αντιλόχου τοῦ ἐν Κιλικίᾳ τὸ ἐν
Μόψου λαβὼν (καὶ γὰρ καὶ
ἐκεῖνος μετὰ τὸν τοῦ πατρὸς
τελευτὴν, τῶν Αμφιάρεω, καὶ τὸν
ἐν Θήβαις ἀφανισμὸν αὐτοῦ,
ἐκπεσὼν τῆς οἰκίας, ἐις τὴν Κι
λικίαν ἀφικόμενος, ὑ πονέ
μους ἀπήλλαξε, προδιαπίζων
καὶ αὐτὸς τοῖς Κιλιξὶ τὰ μέλ
λοντα, καὶ δύ' ὀβολοὺς ἐφ' ἑ-
κάστῳ χρυσοῦν λαμβάνων) ἐκεῖ
θεν οὖν τὸ ἐνόψιμον λαβὼν ὁ
Αλέξανδρος, προλέγει πᾶσι
τοῖς ἀφικνουμένοις, ὡς μεταύ-
σειεν ὁ θεὸς, ῥητόν τινα ποιεί
σων. ἐκέλευσε δ' ἕκαστον, ὃ δέ
οιτο αὖ, καὶ μάλιστα μαθεῖν ἐν
δέλει, ἐς βιβλίον ἐγγράψαντα,
κατορράψαι τι, καὶ κατασυμπή
ξαντα κηρῷ, ἢ πηλῷ, ἢ ἄλλῳ
τοιούτῳ· αὐτὸς δὲ λαβὼν τὰ βι
βλία, καὶ ἐς τὸ ἄδυτον
κατιὼν (ἦδη γὰρ ὁ νε-
ὼς ἐγέγερτο, καὶ ὁ σηκὸς πα-
ρεσκεύαστο) καλέσαν ἐμέλλε,
κατὰ

fuerant excogitata) responsa quoque redderet iis qui requisiuissent, diuinaretque accepta uidelicet ansa ab Antilocho, qui apud Cilices uatem egerat (nã is quoque post E patris Amphiaret interitũ posteáque quàm ille inter Thebanos extare desijsset, patria pulsus, atque in Cilicią profectus, haud incommodè rẽ gesßit, quum Cilicibus euentura prædiceret, binos obolos pro singulis accipiens responsis) ab hoc, inquam, arrepta ansa, prædicit Alexander omnibus qui aduenerãt, fore ut Deus ipse responsa daret: eiusq; rei diem quendam certum prælocutus est. Iußit autem ut quisque quod uideretur, quodq; maximè discere uellet, id in libello conscriberet, eumq; funiculis obuinctum, cera, argilláue, aut simili re quapiam obsignaret. Se uerò receptis libellis cum subisset adytaciã enim oraculũ erat extructũ, et apparatæ cortinæ) ordine

κατὰ τάξιν, τὰς διδωκότας τῷ πέμψαι ηκὶ διολέγῳ, ηκὶ παρὰ τῶ διδόντων ἑκάστα, τὸ μὴν βιβλίον ἀποδώσειν σῶον μασμένον, ὡς ἔχε, τῶν δὲ πρὸς αὐτὸ ἀπόκρισιν, ὑπογεγραμμένῳ πρὸς ἑκάστῳ, ἀμοιβομένῳ αὖ θεῖ, περὶ ὅτε τις ἔροιτο. ὧν δὲ τὸ μηχάνημα ἦν τοῦτο, αὐδρὶ μὲν, οἵῳ σοὶ, δὶ μὴ φορτικὸν ἁπᾶν, ηκὶ οἵῳ ἐμοὶ, προσλιπεῖν, ηκὶ γνῶναι ῥᾴδιον, τοῖς δὲ ἰδιώταις, ηκὶ κομψοῖς μετρίως τῶν ῥηνα, τεράστιον, ηκὶ παντὶ ἀπίστῳ δοκοῦν. ἐπινοήσας γὰρ ποικίλας τῶν σφραγίδων τὰς λύσεις, αὐτοί τινας τὰς ὀρωτήσεις ἐκάστας, ηκὶ τὰ δοκοῦντα πρὸς αὐτὰς ἀπεκρίνατο, ἕτα κατὰ λύσας αὖθις, ηκὶ συμμάμενον, ἀπεβίλε μετὰ πολλοῦ θαύματος τοῖς λαμβάνουσι. ηκὶ πολὺ ὧν παρ' αὐτοῖς τὸ πίδρ γὸ ἔτος ἠπίστατο, ἃ ἐγὼ πάνυ ἀσφαλῶς συμμάμενος, αὐτῷ ἐδωκα, ὑπὸ σφραγίσι

ordine per præconẽ ac theologũ euocaturũ eos a tradidisset: dehinc ubi de singulis esset edoctus à Deo, libellos redditurum, ita ut traditi fuerãt obsignatos, subscripto illis responso pro cuiusq; arguméto, Deo nimirũ respõdente, quacunq; de re quis esset scisciatus. Erat autem hic dolus, homini cuiusmodi tu es, aut etiam (si modò dictu non est inuidiosum) cuiusmodi sum ego, manifestarius neque difficilis animaduersu, uerùm idiotis, quibusq; nares essent mucco obsitæ, minimeq; emunctæ, prodigiosum planeq; incredibile quiddam esse uidebatur. Etenim quum uarias esset commentus artes quibus signa tollerentur, quæ quisq; scisci tabatur, ea legebat: atque ita quæ uiderẽtur, ad interrogata respondebat. Deinde rursum obuincta obsignataq; reddebat, nõ sine summa admiratiõe eorũ qui recipiebãt. Plurimus enim hic inter illos erat sermo, quî tãdẽ scire potuisset iste quæ ego illi tradidi, sanè q̃ diligẽter obsignata

signũ

ἀνομοιώτοις, ἐὰν μὴ θεός τις ἁπλῶς ὁ πάντα γιγνώσκων ᾖ· τίνος οὖν ἕνεκα ἐπίνοια, ἴσως ἔροιό μοι. ἄκου τοίνυν, ὡς ἔχοις ἐλέγχειν τὰ τοιαῦτα. ἐν πρώτοις μὲν ἐκεῖνο, ὦ φίλτατε Κίλων, βιλόνῃ πυρώσας, τὸ ὑπὲρ τῶν σφραγῖδα μηδ' ὁτοῦν λιπαροῦ ἀπατήσων, ὀξόγει, καὶ μετὰ τῶν αὐάγνωσιν, τῇ βιλόνῃ αὖθις ἐπιχλιάνας τὸν κηρὸν, τόν τε κάτω ὑπὸ τῷ λίνῳ, καὶ τὸν αὖ τῶν τῶν σφραγῖδα ἔχοντα, ῥᾳδίως συνιόλλα. ἔτερόν δὲ ῥόπτρου, ὃ διὰ τῶν λιγομένων πολλυρίων, σκευαζόμενον δὲ τῶδε τοῦ τρόπου· ἐκ πίττης Βερυτίας, καὶ ἀσφάλτου, καὶ λίθου τῶν διαφανῶν τε βεμμένου, καὶ κηροῦ καὶ μαστίχης. ἐκ γὰρ τούτων ἁπάντων αὐαπλάσας τὸ κολλύριον, καὶ ὁρμήνας πυρὶ, σιάλῳ τῶν σφραγῖδα προχρίσας, ἐπιτίθει, καὶ ἀπόματτε τὸν τύπον. ἔπα αὐτίκα ξηροῦ ἐκείνου γενομένου, λύσας ῥᾳδίως, καὶ

signis imitatu neutiquam facilibus, nisi reuera Deus esset quispiam, cui cuncta sint perspicua. Sed iam quibus artibus effecerit, forsitan à me requires. Accipe, quo uidelicet impostura eiusmodi deprehendere queas, & coarguere. Prima ratio sic habebat, Celse charissime. F Eam ceræ partem quæ post signum hærebat, acu candefacta liquefactam diducebat: tum ubi legisset, rursum calefactam acu ceram eam quæ à tergo funiculi fuerat, signo eodem manente facilè coagmentabat. Porrò secundus modus constat per id quod collyrium uocant. Id conficitur ex pice Berytia, bitumine, ac lapide perspicuo trito, cum cera & mastiche. Confectum igitur ex his omnibus collyrium igni calfactum, inuncto prius sullo pingui, signo applicabat, ac symboli figuram excipiebat. Id simulatq; siccum esset factum (siccabatur autem protinus)

καὶ αὐχενὸς, ὅπιθεν τὸν κηρὸν, αὐτύπου ὥσπερ ἐκ λίθου τῶν αὐτῶν σφραγῖδα, οὗ μάλα τῷ ἀρχετύπῳ ὁμοιοῦσαν. εἶτεν ἄλλο πρὸς τούτοις ἄκουσον· τετάρτου γὰρ δεῖ πόλλακις ἐμβαλὼν, ἢ πολλῶσι τὰ βιβλία, καὶ κηρὸν ἐκ τούτου ποιήσας, ἔτι ὑγρὸν ὄντα ἐπὶ τὴν σφραγῖδι, καὶ ἀφελὼν (αὐτίκα δὲ ξηρὸν γίγνεται, καὶ κρύσταλλος, μᾶλλον δὲ σιδήρου παγιώτερον) τοῦτῳ δὲ ἐχρῶτο πρὸς τὸν τύπον. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τοῦτο ὠδὶ γυμνασμένα, ὧν οὐκ ἀναγκαῖον μεμνῆσθαι ἁπάντων, ὡς μὴ ἀπεροῦμαλοι ἅνω δοκοίμεν, καὶ μάλιστα σοῦ, ἐν οἷς κατὰ μάγων συνέγραψας, καλλίστοις τι ἅμα καὶ ὠφελιμωτάτοις συγγράμμασι, καὶ δικαιολογίοις σωφρονίζειν τοὺς ἐντυγχάνοντας, ἱκανὰ παραδιδόντα καὶ πολλῷ τούτῳ πλέο

commodè resignabat libellos: quibus perfectis, imposito cerae denuò, pernode atque è lapide signum idem imprimebat, ad archetypi similitudinem mirè effictum. Post hæc iam tertiam accipe rationem: Calce in gluten iniecta, quo uulgò codicillos agglutinant, atque ex his confecta ceu cera, mollem adhuc eam admouebat signo, statimq; detrahebat. Nam illicò siccescit, adeò uti cornu uel ferro potius reddatur solidius. Hac ad imprimendum signum uti consueuerat. Sunt præter has & aliæ complures uiæ, quas omnes referre nihil necesse est, ne parum uidear modestus: maximè quum tu in his quos de Magorum artibus conscripsisti commentarijs, tum pulcherrimis, tum utilissimis, quique modestos reddere queant, si quis in eis euoluendis uersetur, abundè multa retuleris, longeque his nostris copiosiora. Red-

ναι. ἔχρα οὖν, καὶ ὑδίσπιζε, πολλῇ τῇ σωίσῃ ἐντάθλα χρὴ μέλλοντ, καὶ τὸ ἀπλῶ τῇ ἐπινοίᾳ προσάπτειν, τοῖς μὲν λεξᾶ ἀμφίβολα, πρὸς τὰς ὁρωτέσεις ἀπονεμόμενοντ, τοῖς δὲ καὶ πάνυ ἀσαφῶ χρησμῳδεῖν· καὶ γὰρ καὶ τῦτο αὐτῷ ἐδόκει. τοὺς δὲ ἀπίζειν, ἢ πρὸς βίαν, ἢ ἄμεινον ἐδοξεν αὐτῷ ἀπαίζοντι, τοῖς δὲ ὁρμᾶν μᾶλλον, καὶ διαίτας, ἃ ἀλῶσ, ὅπερ ἦν ἀρχῆ ἔφλω, πολλὰ καὶ χρήσιμα φάρμακα. μάλιστα δὲ διόλοιμον πρὸ αὐτῷ τῷ κάτω μόδ, ἀπίπου τι ἔσεσθαι πεπλασμένον, ἐν λίθοις ὀρυκείου σωτιθεμένον. τὰς μέν τοι ἐλπίδας καὶ προσῆγε, καὶ πλήθων διαδοχὰς ἐσχῦδις ἀπὸ αὐτβάλλετο, ἡμιπλάστρου δὲ τι ἔχειν τοῦτο, ὅτι ἔχει πολύτα, ὁπόταν ἰδιλύσω ἐγώ, καὶ Ἀλέξανδρ ὁ προφήτης μου λυθῇ, καὶ σὺ χρήσιμος γένῃ ὑμῖν. ἐτίτακτο δὲ καὶ μὴ ὅδε ἐφ' ἑκάστῳ χρησμῷ, ra. G Reddebat igitur oracula, diuinabátque, nõ mediocri ad eam rem utens ingenio, arteq; negocium reddens probabilius, dum alijs obliqua quædam & ambigua reſpõdet ad ea quæ proponebãtur, alijs penitus obſcura: quandoquidẽ & hoc oraculis ille conuenire iudicabat. Alios itẽ deterrebat, alios adhortabatur, prout ſibi magis conducere coniectaſſet. Nonnullis remedia morborum, uitæq; rationes præſcribebat, cum ſciret (ut initiò diximus) complura atque efficacia pharmaca. Maiorem autem in modum Cytmides ab illo probabantur: id eſt nomen confictum emplaſtri urſino adipe confecti. Porrò ſpes, rerumq; ſucceſſus & incrementa, neque non hæreditatum obuentus, ſemper in aliud tempus reijciebat, illud interim addens: Cuncta hæc tum obtingent, cum ipſe uolam, quúmque uates meus Alexander me rogabit, proq; uobis uota faciet. Denicq; merces erat unicuiq; reſponſo præſtituta,

δραχμὴ, καὶ δύ' ὀβολώ. μὴ μικρὸν οἰηθῇς, ὦ ἑταῖρε, μέλλ' ὀλίγον γιγνῶσθαι τὸν πόρον τοῦτον, ἀλλ' εἰς ἑπτὰ καὶ ὀκτὼ μυριάδας ἑκάστου ἔτους ὑφορᾶσθαι, αὐτὰ δίκαια καὶ πρωτικαία δίκαια χρεωμοῦσι τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ ἀπληστίας ἀναδιδόντων. λαμβάνων δέ, οὐκ αὐτὸς ἔχεσθαι μόνον, οὐδ' εἰς πλοῦτον ἀποδησαύειν, ἀλλὰ πολλοὺς ἤδη περὶ αὐτὸν ἔχων σωρηγοὺς καὶ ὑπηρέτας, καὶ πολιτῶνας καὶ χρεωμοπώλους, καὶ χρεωμοφύλακας καὶ ὑπογραφίας, καὶ ὑποφραγίτας καὶ ὀθνείους, ἅπασιν ἐνεμέλησε κἀκείνῳ τὸ κατ' ἀξίαν. ἤδη δέ τινας καὶ ὠδῖνι τῶν ἀλλοδαπῶν ὀξέπεμπε, φύμας ἐμποιήσοντας τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ μαντείου, καὶ δίκην χρεωμολόγους, ὡς πρέποι, καὶ αὐδύρους ἁρπάγας, καὶ κλέπτας καὶ λῃστὰς ὀνειδίζειν, καὶ δυσωρούς αὐτορύξαι παράσχοι, καὶ νοσοῦντας ἰάσασθαι, nempe drachma cum obolis duobus. Ne uerò pusillum aut exiguum fuisse putes, amice, hunc quæstum, quum in annos singulos ad septuaginta aut octoginta millia redierit usq; adeò auidis & insatiabilibus hominibus, ut singuli supra decem aut quindecim rogationes traderent. Cæterùm H ea quæ capiebat, nõ ipse solus solitus est insumere, nec rursum ad congerendas opes in thesaurum reponere, uerùm complures & alios habebat secum adiutores & ministros, tum qui scitarentur, qui uersibus oracula conderent, qui responsa seruarent, qui subscriberet, qui obsignarent, qui interpretarẽtur: quorum unicuique pro dignitate meritoq; lucrum impartiebat. Ad hæc nonnullos foràs & in longinquas regiones emandarat, qui famam eius oraculi inter gentes dißiparent, affirmantes ipsum etiam prædicere reuocareq; fugitiuos, fures ac prædones indicare, thesauros effodiendos ostendere, morbo laborantib. mederi, quosdam

ἐνίους δὲ καὶ ἤδη ἀποθανόντας ἀνεγείρειν. ἀρόμενοι οὖν καὶ ὠθισμὸς ἀπεστάχθη ἐγίγνετο, καὶ θυσίαι, καὶ αἵματα, καὶ λιτάνευσις, τῷ προφήτῃ καὶ μαθητῇ τοῦ θεοῦ. καὶ γὰρ οὖν καὶ ὅτι ὀξίστου σφι ἐχρήσθη, Τιμᾶν δῶρα μέλοι τὸν ἱερὸν θεράποντα θεοφήτην,

Οὐ γάρ μοι κῆδός γε μέλεται ἄγαν, ἀλλ' ὑποφήτῃ. Ἐπεὶ ἤδη πολλοὶ τῶν νῦν ἐχόντων, ὥσπερ καὶ ἐν μέθῃ βαθείᾳ ἀναφόβως ἐχόντες, σωφρονεῖν ἐπ' αὐτὸν, καὶ μάλιστ' ὅσοι Ἐπικούρου ἐπῃδοῦσαν, καὶ ἐν τάχει πόλιος ἐπιφώσκοντος ἀρίμα ὑπὸ πᾶσα μαγγανεία, ἐν συσκιῇ τῷ ἁρμάτων, ὑποφόβως φέβεσθόν τι ἐπ' αὐτοῖς, λίγυν, ἀδίον ἐμπιπλῆσθαι καὶ Χριστιανῶν τὸν Πόντον, οἳ περὶ αὐτῆ τολμῶσι τὰ πάντα βλασφημεῖν, ὃς ἐκέλευε λίθοις ἐλαύνειν, εἴ γε ἐθέλουσιν ἵλεων ἔχειν τὸν

quosdam etiam uita defunctos in uitam reuocare. Concurrebatur igitur undequaq; , magnoq; tumultu concitati approperabant, sacrificabatur, dicabantur munera, eaq; duplicata, prophetæ discipulóque Dei. Iam enim & tale quoddam oraculum exierat:

Muneribus decorare meum uatem atque ministrum

Præcipio: nec opũ mihi cura, at maxima uatis.

Verùm ubi iam plerique, quibus mentis pluſculum inerat, non secus atque ex alta ebrietate reſipiſcentes, conſpiraſſent in illũ, præſertim ex his qui ſtudebant Epicuro: iamq; paulatim in opidis deprehenderetur uniuerſa præſtigiatura, fictúsque fabulæ apparatus: horrendum quiddam in eos edidit, dicens impijs & Chriſtianis impleri Pontum, qui non uererentur in ſeſe turpiſſimè maledicere. eos iußit lapidibus pellerent, ſi modò uellent propitium habere

τὸν θεόν. περὶ ὃ Ἐπικούρου καὶ τοιοῦτόν τινα χρησμὸν ἀπεφθέγξατο. ἐβουλεύετο γάρ τις, τί πράττων ἐν Ἅιδου ὁ Ἐπίκουρος, μολυβδαίνας, ἔφη, ἔχων πέδας, ἐν βορβόρῳ κάθηται. εἶτα θαυμάζεις, εἰ ἀδὲ μίγα ἄρδην τὸ χρυσέριον, ὁρῶν τὰς ὀρθοτάσεις τῶν προσιόντων σὺ γυτὰς, καὶ πικαλλιμέας; ὁ τως δὲ, ἄσπονδος καὶ ἀνάγνη ὢν αὐτῷ ὁ πόλεμος πρὸς Ἐπίκουρον ἦν, μᾶλλα ἀπότως. τίνι γὰρ ἄλλῳ δικαιότερον προσεπολέμει γέτε ἀνθρώπος, καὶ τραπεζίτῃ φίλος, ἀληθείᾳ δὲ ἐχθίστος, ὃ Ἐπικούρῳ, καὶ περὶ τῶν φύσιν τῶν πραγμάτων καθυφακότι, καὶ μόνῳ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀληθείαν ἀιδότι; οἱ μὲν γὰρ ἀμφὶ τὸν Πλάτωνα καὶ Χρύσιππον καὶ Πυθαγόραν, φίλοι, καὶ ἑρκίου βαθέα πρὸς ἐνάντα ἦν. ὁ δὲ ἄντικ Ἐπίκυρος (οὕτω γὰρ αὐτ ὠνόμαζεν) ἐχθίστος, δικαίως πάντα ταῦτα ἐν γέλωτι καὶ

Deum. Porrò super Epicuro huiusmodi quoddam oraculum prodiditi Scisciti ci piam quid ageret apud inferos Epicurus: Plumbeis, inquit, compedibus uinctus in cœno desidet. Et adhuc miraris si magnopere creuit eius celebritas oraculi, cum uideas interrogationes adeo untium, quàm sint prudẽtes, quamq; eruditæ? Modis autem omnibus bellum erat illi cum Epicuro sæuum & irreconciliabile: idq; iure optimo. Nam cum quo tandem iustius bellum gerat homo præstigiator, & monstris ac portentis amicus, ueri inimicissimus, quàm cum Epicuro, uiro uidelicet qui rerũ naturam perspectam haberet, quicq; unus quid in his esset uerum, uideret? Nã Platoni, Chrysippo aut Pythagoræ erat amicus, atque ea cum illis pax intercedebat at intractabilis ille Epicurus (sic enim appellat eum) erat illi plurimum inuisus: atque id meritò; quippe qui hæc omnia ridicula ac ludicra

καὶ παιδιᾷ τιδίμῳ. διὸ καὶ τὴν Ἀμαστρεως ἐμίσει μάλιστα τῶν Ποντικῶν πόλεων, ὅτι ἠπίστατο τοὺς περὶ Λέπιδον, καὶ ἄλλως ὁμοίους. αὐτοῖς, πολλοὺς ἐνόντας ἐν τῇ πόλει, οὐδὲ ἐχρησμῴδησεν πώποτε Ἀμαστρεανῷ οὐδεί. ἐπεί τι δὲ καὶ ἐτόλμησεν ἀδελφῷ συγκλητικοῦ χρησμῳδῆσαι, διαταγὴν ἀπήλλαξεν, ἐκ ὑπὸ ὧν οὔτ' αὐτὸς πλάσασθαι χρησμὸν ἔξειν, οὔτε τὸν ποιῆσαι πρὸς καιρὸν αὐτῷ δυνησόμενον. μεμφομένῳ γὰρ αὐτῷ τὸ στομάχου ὀδύνῳ, προσθέξαι βουλόμενον ὕειον πόδα, μιᾶς μαλάχης ὀψησασμένην ἡδέως, οὕτως ἔφη,

Μάλβακα χειράων ἱερὴν λιμένος σηπύδνου.

Πολλάκις μὲν, ὡς πρόσθεν, ἐδέξω τὸν ἀράκοντα τοῖς δυσμενέσιν, ἐχέλυν, ἀλλὰ τῶν οὐ φεύγω μάλιστα, καὶ τὸ ἄλλο σῶμα προθύμως, πλὴν κεφαλῆς ἢ ὑπὸ πόλλης ἀθίατον φυλάττωμι.

ludicra duceret. Quā ob cauſam inter urbes Ponticas Amaſtrim in primis habebat exoſam, eo quòd acceperat eos qui cum Lepido erant, alios item horum conſimiles quamplurimos ea in ciuitate uerſari. Neque unquam Amaſtrino cuiquam oraculum reddidit: quin ubi conaretur etiam fratri Proconſulis reſpondere, deridiculè profectò diſceſſit, nec cū ipſe quemadmodum idoneum oraculum fingeret, inueniret, nec haberet qui ſibi in tempore poſſet componere. Nā cum illi de ſtomachi dolore conquerenti, uellet præſcribere uti ſuillū pedem cum malua præparatum ederet, hunc in modum ait:

Maluaca porcorum ſacra cuminato Sipydno.

Crebrius autem (ut iam diximus) draconē oſtendebat ijs qui uellent, haud totum tamen, ſed caudam potiſſimùm ac reliquum corpus oculis exponēs: caput uerò, ne uideri poſſet, abditū in ſinu ſer-

πων. ὑπιλύσας δὲ καὶ μᾶλλον ἅπαντας ἐκπλῆξαι τὸ πλῆθος, ὑποσχέσει καὶ λαμπρύνειν παρέξειν τὸν θεὸν αὐτὸν, αὐτὸν ὑποφήσοντα χρησμῳδοῦντα. ἅτε δὲ χαλκοῦν γεγλαμμένον ἀρτηρίας συνάψας, καὶ διὰ τοῦ λιθίου φαλλοῦ ἐκείνης, ἅτε μιλτοχανυμένου πρὸς ὁμοιότητα, διείρας, ἄλλου τινὸς ἔξωθεν ἐμβεβυσμένου, ἀπηχοῦντος πρὸς τὰς ὑφισταμένας, ἅτε φωνῆς διὰ τοῦ ὀθονίνου ἐκείνου Ἀσκληπιοῦ προσαπηχούσης. ἐπαλλοῦντο δὲ οἱ χρησμοὶ οὕτω, αὐτόφωνοι, καὶ οὐ πᾶσιν ἐπίδηλοι, οὐδὲ αὐτάλλω, ἀλλὰ τοῖς δυνατοῖς καὶ πλουσίοις καὶ μεγαλοδώροις. ὁ γοῦν Σκηπτριανῷ δοθεὶς, ὑπὲρ τῆς ὅλης Ἀρμενίας ἐπόλου, τῶν αὐτοφώνων καὶ αὐτὸς ἦν. προσῆκεν γὰρ αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἐπιδρομὴν, ἅτε ἐφ'

Ῥάρθοις, Ἀρμενίοις τε θοῦρ' ἐπὶ λαμπρὰ δαμάσας,
Νοστήσεις Ῥώμην, καὶ Θύμβριδος ἀγλαὸν ὕδωρ,

uabat. Verùm quo magis etiam redderet attonitam multitudinem, pollicitus est sese exhibiturum ipsum Deum loquentem, citraque interpretẽ edentem oracula. K Deinde non magno negocio, gruum arterijs contextis, ac per lineum illud draconis caput, quod erat arte adsimulatum, insertis, alio quopiam per hanc foris insonante, respondebat ad ea quæ proponebantur, uoce nimirum per linteaceum illum Aesculapium ad aures promanante. Huiusmodi responsa αὐτόφωνα dicebãtur, id est ipsius uoce reddita: neque quibuslibet, neq; passim dabantur, uerùm splendidis modò atque opulentis, & qui grãdia largirentur. Itaque quod Seueriano redditũ est super expeditione in Armeniam suscipienda, ex autophonis erat. Adhortans enim illum ad incursum eius regionis, sic ait: Parthis L Armenijsq; citato Marte subactis, Romam urbem repetes, & clarus Tybridis undis,

Vertice

Στέμμα φέρων λιροτάφοισι,
μεμιγμένον ἀκτίνεσσιν.
ἔπ' ἠελίῳ φαεσβόλῳ ὁ ἠλίδιος
ἰκάνῳ Κιλτὸς ἀείρηται, καὶ
ἀπύλαξεν, κὐτῇ στρατέᾳ ὑπὸ
τῶν Οθρυάδᾳ κατακοπείς, τοῦ-
του μὴ τὸν χρησμὸν βεβαιῶ
ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν, ἐντίθη-
σι δ' ἕτερον αὐτ' αὐτῷ·

Μὴ σύγ' ἐπ' Ἀρμενίοις ἰέναι
στρατὸν, ἐχθὲ γὰρ οὔ μοι νόον·
Μή σοι θηλυχίτων τις αὐτῇ
τείχεα ἄπο λυγρὸν
ῥῖπτεν ὀπαροίης, παύσῃ βιό-
τοιο φάος τε.
Καὶ γὰρ οὖ καὶ τῶτε σοφώτα-
τον ἐπινέησι, τοὺς μεταχρονίο-
ους χρησμοὺς ἐπὶ θεραπείᾳ
τῶν κακῶς προτεθισπισμέ-
νων καὶ ἀπεστυγμένων.
πελλάκις γὰρ τοῖς μὲν νο-
σοῦσι, πρὶν τῆς τελευτῆς ὑγίε-
αν ἐπαγγέλλετο, ἀπιθανόν-
των δὲ, χρησμὸς ἄλλος ἴστε
μοι λῷ, παλινῳδῶν·

Μηκέτι λίζεσθαι νούσου λυ-
γρῆς ἐπαρωγὴν,

πέτομαι

Vertice serta gerens radijs
distincta serenis.
Deinde posteaquam uecors
ille Gallus persuasus incur-
sionem feciſſet, eueniſſetq;
ut unà cum exercitu cæ-
deretur ab Othryade, hoc
oraculum à monumentis ſu
ſtulit, atque aliud in eius lo-
cum ſubſtituit, huiuſmodi:
Agmen in Armenios ne duc:
neque enim expedit iſti
huc.
Ne tibi fœmineis uir amictus
ueſtibus, arcu
Exitiũ immittat, uitaq; ac lu
mine priuet.
Siquidem & hoc interim
callidiſſimè fuerat commen-
tus, ut poſterioribus ſubſtitu
titijsq; reſponſis, ea quæ per-
peram malèque eueniſſent,
ſarciret ac mederetur. Sæpi-
us enim ægrotis priuſquam
morerentur, prædixerat fo-
re ut reualeſcerent: quibus
morientibus, alterum oracu
lum illicò paratũ erat, quod

ſuperiori diuerſa caneret:
Poſthac deſine opem morbo petere exitiali:

Πάτμῳ γὰρ προφανὴς, οὐδ' ἀφυγίῃσιν ἀωσατόμ σοι.

Mors etenim manifesta, nec euitare licebit.

Εἰλὼς ὃ τοὺς ἐμ Κλάρῳ καὶ Δι δύμοις, ἠδὲ Μαλλῷ, καὶ αὐτὸς ἀνδρομιμοῦτας ἰδίᾳ τῇ ὁμοίῃ μαντικῇ ταύτῃ, φίλους αὐτοὺς ἐποιεῖτο, πολλὰς τῶν προσιόν των πίμπων ἐπ' αὐτὸς, λέγων·

Porrò cum non ignoraret, qui in Claro ac Didymis Mallóq; responsa ferebant, ipsos quoque huiusmodi quadam arte diuinandi celebres haberi, eos sibi reddebat amicos, pleroscq; consultores ad illos remittens, his uerbis:

Ες Κλάρον ἴσο νῦν, τὸμ πατρίδος ὄσσα κλύσῃ.

Nunc Claron ito, mei uocẽ patris auditurus.

ἠδὲ πάλιν·

Et rursus:

Βραγχίδιον ἀλάοτσι πελάσσῃς, καὶ πλέα χρησμῶν.

Branchidica acceduis adyta, atque oracula quæras.

καὶ αὖθις·

Et iterum:

Ες Μαλλὸν χώρει, Θεσπίσματά τ' Αμφιλόχοιο.

Mallõ abi, Amphilochi quæ rẽs oracula uatis.

Ταῦτα μὲν ἐντὸς τῶν ὅρων, μέχρι δὲ Ἰωνίας καὶ Κιλικίας, καὶ Παφλαγονίας καὶ Γαλατίας. ὡς ὃ καὶ ἐς τόν Ἰταλίαν ἀπιόντι συμβαίνειν μαντεῖά τὰ πλεῖστα, καὶ ἐς τὸν Ρωμαίων πόλιν ἰόντι σφι, ἀλλὰ ὅτις ἐκ ἄλλου πρὸ ἄλλης ἐπέγειτο, οἱ μὲν αὐτοὶ ἰόντος, οἱ δ' ὑπόπεμπτοι, καὶ μάλιστα οἱ δυνατώτατοι, καὶ μέγιστον ἀξίωμα ἐν τῇ πόλει ἔχοντες·

Et hactenus quidem de ijs quæ intra patriæ fines usq; ad Ioniam, Ciliciam, Paphlagoniam, Galatiamq; designauit. Vt uerò & in Italiã oraculi fama permanauit, inq; ipsam Romanorum urbem: iam nemo omnium erat qui non alius alium anteuertere studeret, dum hi quidem eò proficiscuntur ipsi, illi uerò mittunt, potißimùm q; qui potentia atque auctoritate plurimum in Repub. pollebant:

ὧν πρῶτος καὶ λαμπρότατος ἐγένετο Ρουτιλλιανὸς, ἀνὴρ τὰ μὲν ἄλλα καλὸς καὶ ἀγαθὸς, καὶ ἐν πολλαῖς τάξεσι Ρωμαϊκαῖς ἐξητασμένος, τὰ δὲ περὶ τοὺς θεοὺς παύνυ τοῖς, καὶ ἀλλόκοτα περὶ αὐτῶν πιστεύων, ἃ μόνον ἀκηκεμμένον ἦν λίθου, ὃ ἐστεφανωμένον διάσωστο, πρὸς σπίλῳ ἀεὶ, καὶ προσκυνῶν, καὶ ἀδήπολὺ παρεστὼς καὶ σύγκλητος, καὶ τἄλλα δὲ παρ' αὐτοῦ αὐτῷ. οὕτος τοίνυν ἀκούσας τὰ περὶ τοῦ χρηστηρίου, μικροῦ μὲν ἐλίποσον, ἀφεὶς τὸν ἐγκεχειρισμένον τάξιν, ὡς τὸ τοῦ Αβώνου τάχος ἀναπτῆναι, ἔτιμπε δ' οὖν ἄλλους ἐπ' ἄλλοις. εἰ δὲ πιμπόμενοι, ἰδιῶταί τινες εἰκότως, ῥᾳδίως ἐξαπατηθέντες, ἐπανήκειν, τὰ μὲν ἰδόντες, τὰ δὲ ὡς ἰδόντες, καὶ ὡς ἀκούσαντες διηγούμενοι, καὶ προσεπιμυθοῦντες ἔτι πλέον τούτων, ὡς ἐντιμότατοι

bant: quibus princeps quasque signifer extitit Rutilianus, uir aliàs quidem honestus ac probus, tum compluribus in prælijs Romanorum spectatæ uirtutis: sed qui in ijs quæ ad deos pertinent, parum sanè saperet, ut cui prodigiosa quædam de illis essent persuasa, adeò ut sicubi lapidem uel inunctum uel coronatum conspexisset, continuò procideret atque adoraret, ac diutius aduolutus uota faceret, bonaque ac læta ab illo postularet. Hic igitur simulatque de oraculo inaudisset, parùm aberat quin omisso quem tenebat exercitu, in Aboni murum auolarit: alios autem post alios eò legabat. Porrò qui mittebantur, seruuli nimirum idiotæ quidam, facilè decepti domum redibant, referentes partim quæ uiderant, partim tanquam uidissent audissent-

que, permulta insuper accumulantes illis, quo do-

mino

μότροι ἔσχε παρὰ τῷ Δισπότῃ. Βίκαιον γοῦν τὸν ἄδικον γέροντα, καὶ ἐς μανίαν ἐνθουσιῶντα ἐμβαλεῖν. ὁ δὲ, ὡς οὐ τοῖς πλείστοις καὶ δυνατωτάτοις φίλος ὢν, τὰ μὲν ἐνεῖπε, τὰ δὲ ἐπηγόμενος, ὡς ἀκούσαι παρὰ τῶν τιμωφθέντων, τὰ δὲ καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ προσιόντος. ἐνέπλησε δ' οὖν τὴν πόλιν, καὶ ἐτάραξε λοιπὸν οὕτως, καὶ τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τοὺς πλείστους ἐνεθουμβησεν, οἳ αὐτίκα καὶ αὐτοὶ ὑπάγοντο ἀκοῦσαί τι τῶν καθ' αὐτούς. ὁ δὲ τοὺς ἀφικνουμένους φιλοφρόνως ὑποδεχόμενος, ξενίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀφθονίοις ἀγαλόμενος αὐτῷ, ἀπέπεμπεν, οὐκ ἀπαγγελῶν τοὺς μόνον τὰς ὁρατάσεις, ἀλλὰ καὶ ὑμνήσοντας τὸν θεὸν, καὶ τερατείαν ὑπὲρ τοῦ μαντείου καὶ αὐτῷ ψευσομένους. ἡ μηχανὴ δὲ τί ὁ ἕτερος τέρατος ἐπ' ἀσοφον, ἐδὲ τοῦ πρωτευχόντος ἄμεινον ἄξιον.

λύκῳ

mino fierent commendationes. Inflammarunt itaque senem infelicem, & in uehementem insaniam impulerunt. At ille passim ad omnes amicos accedens, quos habebat cùm plurimos, tum potentissimos, enarrabat partim ea quæ ab ijs quos miserat, accepisset, partim quæ ex sese effinxerat. Et ad eũ modum istè compleuit urbem, concitauitque, quamplurimis item aulicis expauefactis atque attonitis: qui protinus & ipsi cupiditate flagrare cœperũt ut aliquid suis de rebus audirent. Porrò Alexander aduenientes comiter excipiebat, ac xenijs alijsq; magnificis donatos muneribus, ad eum remittebat: hoc agens, uti non solùm renunciarent oracula, uerũetiam Dei laudes canerent, ac portentosa quædam de oracuło, deq; ipso mentirentur. Excogitarat autem ter scelestus ille quiddã neutiquã insciti, et ingeniosius q̃ ut in uulgarẽ cõpetat latronem.

Etenim

λύων γὰρ τὰ πιπαιόμενα βιβλία, καὶ ἀναγινώσκων, εἴ τι σύροι ἐσφαλῆς, καὶ πα ρακινυλωσόμενον ἐν τοῖς ὑπογύοις, κατέχων αὐτὸς, καὶ οὐκ ἀπέπεμπεν, ὡς ἀπο χαρίσων, καὶ μονονουχὶ δεύ λους διὰ τὸ δίκαιον ἔχει τοὺς πιπαμένους, μεμνημένους οἷα ἐν ἔργοις ἐσαν. οἰκέτας δὲ, οἷα ἄνδρ, τοὺς πλουσίους, καὶ μίγα δυναμένους τὰς πύγας πωδαύεσθαι. ἐν λάμβανεν οὖν πολλὰ παρ' ἑκάστων, εἰδότων ὅτι αὐτὸς ἐντὸς ἔχει τῶν ἀρκούν.

βούλομαι δέ σοι καὶ τῶν Ρουτιλιανῶ δοθέντων χρεσμῶν ἐνίους εἰπεῖν. παῖδα γὰρ αὐτῷ περὶ τοῦ παιδὸς, ἐκ πρώτης γυναικὸς παιδείας ὥραν ἔχοντα, ἤρετό τινα προτίσαιτο διδάσκαλον τῶν μαθημάτων αὐτοῦ, ἔφη·

Πυθαγόραν, πολίμων τε διάδοχον

Btenim resignatis libellis ac perlectis, si quid offendisset in ijs quae proponebantur, ita scriptum, ut cum periculo ac discrimine eius qui scripßisset, si proferretur, coniunctum uideretur, apud se detinebat, neq; remittebat, quo uidelicet obnoxios ac propemodum seruos ob metum sibi redderet eos qui miserant, quum in mentem illis ueniret, cuiusmodi de rebus consuluissent. Intelligebat autem esse consentaneum, ut qui opibus ac potentia præcellerent, eiusmodi rogationes essent proposituri. Ab his munera quamplurima ferebat: quippe qui non ignorarent sese intra casses eius teneri. Libet autem alicuot ex his responsis commemorare, quae Rutiliano reddidit. Huic sciscitanti de filio ex uxore priore suscepto, qui iam per ætatem maturus esset ut disciplinis erudiretur, quem instituendo in literis illi præceptorem deberet adhibere, ita respondit: Pythagoram, egregieq; canentem

κλορον ὀθλὸν ἀοιδόν.
Εἶτα μετ' ὀλίγας ἡμέρας τοῦ παιδὸς ἀποθανόντος, ὁ μὲν ἀπόρει, περὶ σὺλλίψ ἄχι λίγειν πρὸς τοὺς αἰτιωμένους, παρὰ πόδας οὕτως ἐλεγχομένου τοῦ χρησμοῦ. ὁ δὲ Ρουτιλλιανὸς αὐτὸς φθάσας, ἐβίλτιστος, ἀπελογᾶτο ὑπὲρ τοῦ μαντείου, λέγων, τοῦτο αὐτὸ προλελογικέναι τὸν θεὸν, μὴ δι' αὐτὸ ζῶντα μὲν πιλοῦσθαι μηδένα διδάσκαλον ἐλίσθαι αὐτῷ, πυθχρόνου δὲ περὶ ὁμηρον πάλαι τεθνεῶτας, οἷς ἐπὶ τὸ μεγάκιον ἐν Αΐδου νῦν συνᾶναι. τί τοίνυν μέμφεσθαι ἄξιον Αλεξάνδρῳ, ἐπὶ τοιούτοις ἀνδρωπίσκοις ἐνδιατρίβειν ὑποξίου; οἷδε δὲ πωθόμενόν νῳ αὐτῷ, τίν' ψυχὴν δεῖ λέξαι, ἔφη·

Πρῶτον Πηλέΐδης ἐγένου, μετὰ ταῦτα Μένανδρος,
Εἶθ' ὃς νῦν φαίνῃ, μετὰ δ' ἕκτα ἔσεαι ὀλιὰς ἀκτίς.
Ζήσας δ' ὀγδώκοντ' ἂν τοῖς ἑκατὸν λυκάβαντας.

Ο δ' ἐβδομηκοντούτης ἀπέθανε μικρὸν ὕστερον.

nentem prælia uatem.
Deinde, paucis post diebus extincto puero, ipse quidem hærebat, nec habebat quid incusantibus responderet, oraculo uidelicet ita re præsenti confutato. At Rutilianus optimus ultrò occupans, defendebat oraculum, affirmans hoc ipsum portendisse Deum, qui iussisset neminem quidem è uiuis adolescentulo deligi præceptorem, sed Pythagoram potius atq; Homerum, iã olim defunctos, quibus cum credibile esset eum iam uersari. Quid igitur Alexandro uitio uertere conuenit, si istiusmodi homunculos dignos habuit quibus fucum faceret? Rursum eidem percontanti cuius tandẽ animã esset sortitus, ait: Principiò fueras Pelides, deinde Menander,
Deinde is qui nunc es: post fax Phœbea futurus:
Octoginta æuum ac centum produxeris annos.
At hic septuagenarius interiit,

νι μιλαγχολήσας, οὐδὲ πρὸς μάνας τὴν τοῦ θεοῦ ὑπόσχεσιν· ἦρε δὲ καὶ οὗτος ἐχρησμῶς τῶν αὐτοφώνων λῦ. ὡμολόγει δὲ αὐτῷ ποτε καὶ περὶ γάμε, φησὶ τῶς ἔφη·

Γῆμον Αλεξάνδρε τι Σελεναίαν τε τι δύγατρα.

Διηλιδώκει δὲ πάλαι λόγον, ὡς τῆς θυγατρὸς, ἣν ἔχει, ἐκ Σελήνης αὐτῷ γεγονυίας. τὴν γὰρ Σελήνην ὄρθρου ἀλῶναι αὐτοῦ, καθεύδοντά ποτε ἰδοῦσαν, ὅπερ αὐτῇ ἔθος, καιμῷ μένων ὄρθρου τῶν καλῶν. ὅθ' εὐδὴν μιλλήσας, ἑταιρικώτατος Ρουτιλλιανὸς, σὺν ὑπὸ τὴν πόρω, καὶ τοὺς γάμους συντίλαι ἐξεκοντούτης νυμφίος, καὶ συνῶν, τὴν παρθένον Σελήνην ἐκατόμβας ὕλας ἱλασκόμενος· καὶ τῶν ἐπιφανίων εἷς καὶ αὐτὸς θεόμενος γεγονέναι. ὅθ' ὡς ἅπαξ τῶν ἐν Ιταλίᾳ πραγμάτων ἐλάβετο, μείζω ἀεὶ προσεπεφύκει καὶ πάντοσι τὰ Ρωμαίων ἀρχῆς

rijt, in insaniam uersus, haud expectato Dei promisso: quã quam hoc quoque oraculum ex autophonis erat. Eidem item de uxore ducenda perconanti, aliquando incunctanter ac palàm respondit:

Ducito Alexandro natam Lunaq; puellam.

Siquidem iam olim rumorem dissiparat, filiam quam habebat, è Luna sibi susceptam fuisse. Lunam enim ipsius amore captam fuisse, quum dormientem aliquando conspexisset. nam id illi familiare est, & formosos somno sopitos adamare. Porrò Rutilianus uir prudentissimus, nihil cũctatus, protinus accersit uirginem, nuptias conficit, sponsus iam sexagenarius, concumbitq;, socrum suam Lunam solidis Hecatombis placans. Iamq; sibi unus è cœlitum numero uidebatur. At hic ubi semel in Italia rem esset aggressus, maiora in dies ad hæc excogitabat, & in omnes Romanæ ditio-

ἀρχῆς ἐπιμπι χρησμοφόρους, τοῖς πόλεσι περιάγων, λοιμούς τε καὶ πυρκαϊὰς φυλάττεσθαι, καὶ σεισμούς, καὶ ἀσφαλῶς βουλήσεσθαι, ὡς μὴ γένοιτό τι τούτων αὐτοὺς ὑποσχεῖν αὐτοῖς. ἵνα δέ τινα χρησμὸν, αὐτόφωνον καὶ αὐτὸν, εἰς ἅπαντα τὰ ἔθνη, ἐν τῷ λοιμῷ, διεπίμψατο. ὧν δὲ τὸ ἑπτὼ ἴω· φοῖβ' ἀκέρσεκόμης λοιμὸν νηφέλῳ ἀπορύσει.

Καὶ τοῦτο ὧν ἰδὼν τὸ ἑπτὼ πανταχοῦ ὠδὴ τῶν πυλώνων γεγραμμένον, ὡς τῷ λοιμῷ ἀλεξιφάρμακον. τόδ' ἦν τοὐναντίον τοῖς πλείστοις προσχώρημα· καὶ τὰ γάρ τινα τύχῃ αὖται μάλιστα αἱ οἰκίαι ἐκρώσθησαν, αἷς τὸ ἑπτὼ ἐπιγέγραπτο. καὶ μή μοι νομίσῃς τοῦτο λέγειν, ὅτι διὰ τὸ ἑπτὼ ἀπώλλυντο, ἀλλὰ τύχῃ τινὶ οὕτως ἐγένετο. τάχα δὲ οἱ πολλοὶ, τῇ παλαιᾷ θαῤῥοῦντες τῷ τέχνῳ, ἠμέλησαν, τῇ ῥᾳθυμότερον διατῶντο, ὁ δὲ τῷ

næ ditionis partes, qui perferrent oracula, dimitteba. prædicens ciuitatibus cauendam esse pestilentiã, incendia, terræmotus: se certare media traditurum ne quid horum accideret, pollicebatur. Iamq; quum pestilentia increbuisset, unum quoddam tale oracula, autophonon & hoc, quoquouersum gentium prodiderat, unico carmine comprehensum:

Intonsus nubem pestis depellit Apollo.

Atque hunc uersiculum uidere erat paßim pro foribus descriptum, tanquam aduersus pestilentiam remedio futurum. Verùm ea res pluribus diuersam in partem euênit, propterea quòd fortuna quadam sic accidit, ut eæ domus quibus hic uersus esset inscriptus, potißimùm desolarentur. Neque uerò me putes illud dicere carmen in cauſſa fuiſſe ut interierint, uerùm caſu quodam ad hunc modum accidit. Et haud ſcio an plerique freti carmine, negligentius ac ſecurius uixerint, nihil ad-

uerſum

τῷ χρησμῷ πρὸς τῶν νόσων συν-
τελοῦντος, ὡς αὖ ἐχόντων πρὸς
μαχομένας αὐτῶν συλλαβάς,
καὶ τὸν ἀκροκομόλυν φοῖβον
ἀπεστοξεύοντα τὸν λοιμόν. πολ-
λῶν μὲν τοι ἐν αὐτῇ Ῥώμῃ
κατεγράσατο, πάνυ πολλοὺς τ
συνωμοτῶν, οἳ τὰς ἑκάστῳ γνώ
μας διήγγελον αὐτῷ, καὶ τὰς
ὁρμὰς ἃς προεμάνουν, καὶ ὧν
μάλιστα ἐφίενται, ὡς ἕτοιμον
αὐτὸν πρὸς τὰς ἀποκρίσεις,
καὶ πρὶν ἥκειν τοὺς πυνθανο-
μένους καταλαμβάνοιεν. ἦν πρὸς
μὲν τοὺς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ταῦτα
καὶ τὰ τοιαῦτα προεμηχανᾶ-
το. τελετάς τι γάρ τινα συνί-
στατο, καὶ διαδοχίας καὶ ἱερο
φαντίας, χριῶν ἐξῆς ἀεὶ τινὸς
μύων ὁμορρῶν, καὶ ἐν μὲν τῇ
πρώτῃ προῤῥήσεις λῷ, ὥσπερ Ἀ
θήνησι, τοιαύτας τις ἄθεος,
ἢ Χριστιανὸς, ἢ Ἐπικούρου ἢ ὁ
πῃ κατάσκοπος τῶν ὀργίων,
φοβείτω· εἰ δὲ πιστεύοντος
τῷ θεῷ, τελεσθεὶς τύχῃ τῇ

uersum peſtē præter oraculū adhibētes: perinde quaſi ſyllabas pro ſeſe pugnantes haberent, & intonſum Apollinem telis peſtem propellentem. Exploratores item ex ſua coniuratione quamplurimos Romæ conſtituerat, qui ſibi qua quiſque mente eſſet, indicarent: ac priuſquam oraculum adyßēt, illē ſignificarent quidnam eßēt percontaturi, quidq; potißimum cupere uiderentur: ut etiam priuſquā aduenißēt iꝭ qui mittebantur, ille iam ad reſpondendum inſtructus ac paratus eſſet. Atque hæc quidem & id genus alia machinamenta aduerſus Italicas urbes præſtruxerat. Nā præter N hæc & initiationes quaſdam inſtituerat, tædarum per manus traden darum geſtationes, & ſacrorum ceremonias, quæ quidē trib. ex ordine dieb. cōtinēter peragerētur. Ac primo quidē die Atheniēſiū ritu denūciatio fiebat huiuſmodi: Si qs impi⁹, aut Chriſtianus, aut Epicureus myſteriorū explorator acceſſit, diſcedat. Cæterùm q̄ Deo credūt et parent, ſacris feliciter

ἀγαθῇ. ἐπ' οὐδὲν ἐν ἐρχῇ βλέπειν ἐγίγνετο, καὶ ὁ μὲν ἱερεὺς τὸ λίγων, ἔξω Χριστιανοὺς, τὸ δὲ πλῆθος ἅπαν ἐπεφθέγγετο, ἔξω Ἐπικούρειος. ἔπειτα Λητοῦς ἐγίγνετο λοχία, καὶ Ἀπόλλωνος γονὰ, καὶ Κορωνίδος γάμος, καὶ Ἀσκληπιοῦ ἐτίκτετο. ἐν δὲ τῇ λουτρίᾳ, Γλύκωνος ἐπιφάνεια, καὶ γένεσις Κοιῦ. τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ, Ποδαλειρίου τινὸς ὧδε καὶ μητρὸς Ἀλεξάνδρου γάμος. ἀδὰς δὲ ἐκαλεῖτο, καὶ δᾳδοῦχοι δὲ ἐκάοντο. καὶ τελευταῖον, Κυλλίνης καὶ Ἀλεξάνδρου ὅρως, ἣν τιθεμένη τῷ Ρουτιλλιανῷ ὑὸν γυνή. ἰδᾴδεχε δὲ, καὶ ἱερουφάντει ὁ Ἐνδυμίων Ἀλέξανδρος, καὶ ὁ μὲν, καθεύδων ἐφέρετο, κατέκειτο ἐν τῷ μέσῳ κατάκλιτος δὲ ἐν αὐτῷ, ἐκ τῆς ὀροφῆς, ὡς ἐξ ἐρανοῦ, αὐτῇ τῇ Κυλλίνης, Ρουτιλλίας τινὸς ὠραιοτάτης, τῶν Καίσαρος οἰκονόμων τινὸς γυνὴ, ὡς ἀληθῶς ὀφθεῖσα τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ αὐτόθεν

initientur. Sub hæc protinus exigebantur illo præeunte, dicentéque: Foràs pellantur Christiani. Tum multitudo acclamabat uniuersa: Foràs pellantur Epicurei. Debinc Latonæ puerperium agebatur, & Apollinis natiuitas: tum Coronidis nuptiæ: demum nascebatur Aesculapius. Altero die Glycon in lucem emergens, Deique exortus. Porrò tertio die Podalirij cum Alexandri mætre coniugium agebatur. Dadis autem is appellabatur, idque ex re, propterea quòd faces quædam incenderentur. Postremo loco, Lunæ atque Alexandri amores, ac nascens Rutiliani coniunx. At uerò facem gestabat, mysteriáque agebat Endymion Alexander, cum hic dormiens scilicet in medio iaceret: descenderet autem in eum è tecti fastigio, tanquam è cœlo, Lunæ uicem agens Rutiliæ quædam formosissima, cuiusdam è Cæsareæ domus præfecti uxor, quæ nimirum ut amabat Alexandrum, ita uicissim

ἐντρυφωμένην αὐτοῦ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς τοῖς τοῦ ὀλεθρίου ἐκείνου ἀνδρὸς, φιλέσματά τι ἐγίγνετο ἐν τῷ μέσῳ, καὶ πρόποτα πολλά. ἃ δὲ μὴ πολλὰ ἦσαν οἱ λοιδοροῦντες, τάχ' ἄν τι καὶ τῶν ὑπὸ πάλου ἐπράττετο, μετὰ μικρὸν δὲ, ἀσήμου πάλιν ἐπιφανείσης ἐσκευασμένης, ἐν πολλῇ τῇ σιωπῇ, καὶ αὐτὸς μὲν ἔλεγε μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ἐγὼ Γλύκων· ἐπεφθέγγοντο δὲ αὐτῷ ἐμφανολυδωνιστές, εὐμελεῖς μὲν ᾄδοντες, καὶ κήρυκές τινες τῶν Παφλαγόνων, καρβατίναις ὑποδεδεμένοι, πολλῶν σκοροδαλμῶν ὀσφραινόμενοι, ἐν Αλεξανδρείᾳ. πολλάκις δὲ ἐν τῇ λεπτουργίᾳ. καὶ τοῖς μυστικοῖς σκιρτήμασι γυμνωθεὶς ὁ μηρὸς αὐτοῦ ἐξεπίτηδες, χρυσοῦς ἀπεφάνη, καὶ βρόμιος, ὡς ἔοικε, ὑπὸ χρύσου περιτεθειμένος, καὶ πρὸς τὸν αὐγὴν τῶν λαμπάδων ἀποστίλβοντος. ὥστε τὴν γύμνωσιν μέσης πως ἐκτάσεως δύο τισὶ τῶν μωροσόφων ὑπὲρ αὐτοῦ

ciſſim ab illo amabatur. Ac ſub oculis perditiſſimi illius mariti, tum cõplexus agebãtur, tunc oſcula, idq; in propatulo. Quòd niſi complures fuiſſent tædæ, forſan nõ nihil & eorum quæ fieri ſolent infra ſinum, patratum fuiſſet. Paulo pòſt rurſum introibat ornatu ſacerdotali, multo cum ſilentio. Deinde ipſe primus clara uoce ſonabat, Io Glycon. Aſſonabant autem bene canori ſcilicet homines, nempe præcones aliquot Paphlagones, carbatinis calceati, plurimum allij nidorem ructantes, Io Alexander. Porrò ſubinde inter geſtandas tædas, atque inter myſticos ſaltationes, femur illius de ingeſtria renudatum, aureum apparebat: pelle, ſicuti conjicio, inaurata circundata, atque hac ad tædarum fulgorem relucente. Itaq; quũ duob. quibuſdã ex eorũ numero qui deſipientiores ſapientes ſunt ſuper hac re uerteretur altercatio, utrum

ἄ τι πυθαγόρου ψυχὴν ἔχει, ἀλλὰ τὸν χρυσοῦν μηρὸν, ἄτε ἄλλην ὁμοίαν αὐτῇ, καὶ τῶν ἄλλων ταύτῃ αὐτῷ Αλεξάνδρῳ ἐπαινεγκόντων, ὁ βασιλεὺς Γλύκων χρησμῷ ἐλυσιλύει ἀπορίαν·

πυθαγόρην ψυχὴ πυκὶ μὲν φθίνει, ἄλλοτε δ' αὖξει,

Η ὃ πρόφητέϊκ, δίκης φρυκτὸς ἑκάτερ ἀπορρώξ,

Καί μιν ἐπιμὶξ πατὴρ ἀγαθῶν ἐπαρωγόν.

καὶ πάλιν·

Ες Διὸς ἕδος, Διὸς βλυθῆσα λιγαινῶ.

Προλέγων δὲ πᾶσιν ἀπέχεσθαι παιδίου σωφροσύνης, ὡς ἀσεβὲς ὂν, αὐτὸς τοῖν δέ τι ὀργυιάδας ἐτιχνήσατο· τὰς γὰρ πόλεσι ταῖς Ποντικαῖς, καὶ ταῖς Παφλαγονικαῖς ἐπάγγελλε διαπρέπους πέμπειν ἐς ἑορτάζων, ὑμνήσοντας πᾶρ αὐτῷ τὸν θεὸν, καὶ ἅμα δοκιμαδίσας, καὶ προκριδίνας τοὺς εὐγενεστάτους, καὶ ὡραιοτάτους, καὶ κάλλει διαφέροντας πομφοθλῶσι,

Pythagoræ *animum* posse deret, uidelicet ob femur aureum, an alium Pythagorico illi consimilem, atque eam controuersiam ad ipsum Alexandrum retulissent: rex Glycon oraculo litem dissoluit:

Pythagoræ mẽs emoriturq; oriturq; uicißim,

Vatis at est animus diuina è mente profectus.

Hunc pater auxilio misit iustisq; pijsq;.

Et rursum:

Tecta Iouis repetet, Iouiali fulmine tactus.

Porrò cum cunctis alijs denunciaret ut à puerili concubitu temperarent, ceu re ne faria, uir ille egregius tale quiddam ipse machinatus est. Ponticis ac Paphlagonicis urbibus imperabat, ut tertio quoque anno mitterẽt qui Deo O dicarentur, eiusq; laudes apud se canerẽt. Verùm mitti oportere spectatos ac selectos: nempe nobilißimos, & ætate florentißimos, formaque eximios.

Quibus

φθῦσαι, τοὺς ἐγκλεισθέντας, ὥσπερ ἀργυρωνήτοις ἐχρῶτο συγκαθεύδουσιν, καὶ πάντα ῥᾴστην ἐμπαροινοῦσι. καὶ νόμον ἦν ἐπιτετμημένον, ὥστε τὰ ὀπλωναῖα δίκας ἔτι μηδένα τῷ αὐτῷ γόμα τι διξιοῦσθαι, μηδ' ἑπτακαίδεκα ἔτη γεγονότα τὸν χεῖρα κῦσαι, μόνης τῆς ὑράνης κατιφίλει, καὶ ἐκαλοῦντο ἕτοι οἱ ἐντὸς τοῦ φιλύμαλος. τοιοῦτοι ἐνῴκουν τοῖς αὐτοῖς διατίλει, γυναῖκάς τε ἀνέδην διαφθείρων, καὶ παιδοποιῶν καὶ σωών. καὶ δὴ μέγα, καὶ σὺν πλοῦτον ἐκάστῳ, εἴ τινος γυναικὶ προβλέψειεν, ἢ δὴ καὶ φιλήματος ἀξιώσειεν, ἀδρόαν τὴν ἀγαθὴν τύχην ᾤετο ἔπασχε δὲ τὴν οἰκίαν αὐτῷ εἰσορυήσεσθαι. πολλαὶ δὴ καὶ ἤνεγκον τιτωθίνας παρ' αὐτοῦ, καὶ οἱ ἄνδρες ἐπεμαρτύροντο, ὅτι ἀληθῆ λέγουσιν. ἐδόκει δέ σοι καὶ διάλογον διηγήσασθαι τοῦ Γλύκωνος, καὶ τοῦ Σακερδο-

Quibus incluſis perinde ut empticijs ad libidinem abutebatur, modis omnibus in eos debacchari ſolitus. Præterea legem quoq; condiderat, ne quis maior annis octodecim ſeſe admoto ore complecteretur, neue cum baſio ſalutaret: ſed reliquis manum duntaxat oſculandam porrigens, ſolis ætate formaq; floridis oſculum dabat: atq; his quidem inde cognomen inditum, ut intræ oſculum conſtituti dicerentur. Atque in hunc modum uecordibus ac ſtupidis mortalibus illudens, perpetuò deinceps ſuas nequitias exercebat, paſſim conſtuprans uxores, paſſim liberis abutens. Quin magnum quiddã, cũctiſq; optandũ uidebatur, ſi cuius uxorẽ uel aſpexiſſet modò. Porrò ſi quã etiã oſculo dignatus fuiſſet, nemo non ita putabat, qcqd eſſet bonarũ felicitatũ, id omne ſemel in eã domũ influxurũ eſſe. Erant inſup, atq; eæ nõ paucæ, quæ ſeſe etiã pepiſſe ex illo iactarẽt: quod ita eſſe mariti ſuo teſtimonio cõfirmabãt. Lubet etiã dialogũ tibi referre Glyceris et

ἀνῃρ, Τεωνοῦ τινος ἀνδρὸς ἱερέως, ὁποίου τινὸς τὴν σώφρονα, ἆρα ἀπὸ τῶν ὄψων τίσιν. ἀνέγνων δὲ αὐτὴν, χρυσοῖς γράμμασι γεγραμμένην ἐν Τίῳ, ἐν τῇ τοῦ Σαπρήδωνος οἰκίᾳ. ἀπὶ γάρ μοι, ἔφη, ὦ Δίσωστε Γλύκων, τίς ἦ; ἐγὼ, ἦ δ' ὅς, Ἀσκληπιὸς νέος, ἄλλος παρ' ἐκείνου τοῦ πρεσβύτου. πῶς λέγεις; οὐ δίμις ἀκοῦσαί σε τοῦτό γε. πόσα δὲ ἡμῖν ἔτη παραμενεῖ χρησμῳδῶν; δίτθυ πρὸς τοῖς χιλίοις. ἔα, πῖ μετανάστης; ὅδε Βάκτρα, καὶ τὰ ἐκείνῃ γῆ· ἀλλὰ γὰρ ἀπολαῦσαι καὶ τοὺς βαρβάρους ἐμοῦ τε παρόντος καὶ τῶν ἐμῶν, τὰ δ' ἄλλα χρηστύμασι, τὸ μὲν Διδύμοις, καὶ τὸ ἐν Κλάρῳ, καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς, ἔχουσι τὸν προφήτην τὸν Ἀπόλλω χρησμῳδεῖν. ἢ ψυλλᾶς ἐσθίουσιν οἱ νεῶν ἐκπίπτοντες ἐκεῖ χρησμοί; μὴ δὲ τοῦτ' ἐξειδέναι σε ἀλιτήριον γάρ δίμις. ἐγὼ δὲ τίς ἔσομαι μετὰ τὸν νεῶ βίον; μάμμης, εἶτα ἵππος, εἶτ' αὖθις ἀνθρωπος,

Sacerdotis, viri cuiusdam Teonei, cuius sapientiam exhibuit quæ scisitatus est, conjicere licebit. Hunc equidem legi pridem aureis descriptum literis Tij, in ipsis Sacerdotis ædibus: Dic, inquit, mihi rex Glycon, quisnam es? Sum ille, inquit, minor Æsculapius. Num alius ab illo prior? quid ais? Haud fas est ut isthuc audias. Sed quot annos apud nos permansurus, atque oracula redditurus? Ad millesimum tertium. Deinde quò demigraturus? Ad Bactra, atque in eas regiones. Siquidem oportet & barbaros meo cõmercio meaq; præsentia frui. At reliquas sortes, puta quæ in Didymis, Claro, Delphisque redduntur, utrum ab auctore proficiscuntur Apolline, an una sunt quæ illic eduntur oracula? Ne isthuc quidem scire quæsieris. nefas enim. Cæterùm ego quis tãdem post hanc uitã futurus sim? Camelus, deinde equus, post hæc uir sapiens,

σοφὸς, καὶ προφήτης ὁ μάνος Ἀλεξάνδρου. τοιαῦτα μὲν ὁ Γλύκων τῷ Σακίρδωτι διελέχθη. ὧδε τέλος ἀκροάσεως ἐμμέτρου ἐφθέγξατο, ἀδὲν αὐτὸ Λεπίδαν ἐπαινοῦντα·

Μὴ φεῦδε Λεπίδῳ, μᾶλλον οἱ λυγρὸς εἶτ' ὄπλα.

μάλιστα γὰρ ἐφοβεῖτο τὸν Ἐπίκουρον, ὡς πρόσπορον, ὥς τινα αὐτίτεχνον, καὶ αὐτισοφιστὴν ἢ μαγγανείας αὐτῷ. ἵνα γὰρ τινα τὸν Ἐπικούρειον τολμήσαντα καὶ διελέγξειν αὐτὸν, ὡδὶ πολλῶν παρόντων, ὅτι λίαν δεινὸν εἰ μισητὸν κατέγνωσεν. ὁ μὲν γὰρ προσελθὼν, ἐλεγε μεγάλῃ τῇ φωνῇ· σὺ μὲν τοι γε, ὦ Ἀλέξανδρε, τὸν δᾶνα Παφλαγόνα προσαγαγὼν εἰώθεις αὐτῷ τῷ ἀγουμένῳ τῆς Γαλατίας, τῶν ἐπὶ δεκάτῳ αὐθωμόσας, ὡς ἀνωτατούστας τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὃν Ἀλεξανδρέως παιδεύομενον. ὁ δὲ παράφρων ἦ, καὶ ἐπαναλήθυε ἔφη, μισὲ τῶν τοῦ αὐτοῦ ἀπόλεσαν, θηρίοις ὑπὸ σῦ

sapiens, ac uates non inferior Alexandro. Atque hæc Glyconis cum Sacerdote confabulatio. Postremò & oraculum carmine comprehensum edidit, quum non ignoraret illum amicũ esse Lepido:

Ne pare Lepido: nãque huic fatũ instat acerbum.

Mirum etenim in modũ metuebat Epicurum, sicuti superius dictum est, nimirum ut artificem ac sapientem, suis artibus atque impostoris hostem atq; infensum. Itaque ex Epicureis quem opinabatur se multis præsentibus coarguere, propemodum in uitæ discrimen adduxerat. R *Siquidem adiens ille, clara uoce dicebat: Tu nimirũ Alexander Paphlagoni cuidam persuasisti ut seruos suos apud Galatiæ præfectum capitis accerseret hoc nomine, quasi filium ipsius qui tum Alexandriæ eruditebatur, occidissent: atqui uiuit adolescens incolumis'que reuersus est, famulis iam supplicio affectis, qui tua opera bestijs traditi*

περαλοδίντων. τοιοῦτόν τι
ἐγεγένητο· αὐτὸς πλούσας ὁ νεανί-
σκος εἰς Αἴγυπτον, ἄχετο ἐπὶ πλέ-
ματος, πλοίῳ ἀναγομένῳ, ἐκ-
δυ τῷ αὐτὸς εἰς Ἰνδίαν πλεύ-
σαι. κἀπεπέπηρ ἐβεβάλωτο, οἱ
δυστυχεῖς ἐκάνοι οἰκίτῃ αὐτ, εἰς
δίντοδ ἢ ἐν τῷ Νείλῳ πλέοντα
διεφθάρθαι τ νεανίσκον, ἢ κοὶ
ὑπὸ λῃστῶν (πολλοὶ ἦσαν τό-
τε) ἀνηρῆσθαι, ἐπανῆλθόν ἅπαν-
γέλλοντεδ αὐτ τ ἀφανισμόν.
εἶτα ὁ χρησμὸς, ἢ ὁ παλαιὸς λόγ-
μυθ· ὡς ἐπέστη ὁ νεανίσκος, δι-
γέλων τῶν ἀποδημίαν. ὁ μὲν
ταῦτα ἔλεγεν, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος,
ἀναπαπήσας ὧδε τῷ λίθῳ, καὶ
μὰ φέρων τ ὀνάδος τῶν ἀλόγ-
ων, ἐκέλευε τὸς περίοικος λίθοις
βάλλειν αὐτὸν, ἢ κοὶ αὐτὸς ἐ-
ναντὶς ἑστάδαι, καὶ Ἐπικούρους κλη-
θήσεσθαι τ δὲ βάλλειν ἀρξαμέ-
νων, Δημόστρατός τις ἐκδημῶν
τῷ πόντῳ, πρῶτος περιχυθεὶς,
ἐρρύσατο τ θανάτου τ αὐθρω-

perierunt. Porrò huiusmodi quiddam acciderat. Cum adolescentulus amne aduerso in Aegyptum nauigaßet, ad inundationem usque subducto nauigio, persuasus est uti pariter in Indiã nauigaret. Itaq; dũ diutius abesset, infelices illi eius ministri rati uidelicet uel in Nilo nauigantem interisse puerum, uel à latronibus (nam id tẽporis permulti grassabantur) esse peremptum, reuersi sunt domum: renunciantes quemadmodum è medio sublatus esset. Deinde proditum oraculum, damnati serui. sub hæc adest adolescentulus, peregrinationem suam enarrans. Atque hæc quidem ille: at Alexãder indignatione percitus, quòd coargueretur, neque ferens opprobratam sibi uanitatem, iußit ut qui adessent, lapidibus illum impeterent: alioqui & ipsos impios futuros, atque Epicureos appellandos. Dum'que illi iam lapidare cœpissent, Demonstratus quidam, qui diuersabatur in ponte, primus hominem sui corporis obtegens obiectu, morti subdu-

xit

ἄνθρωπον, μιμεῖσθαι λίθοις βαλόντα ἀδίκως ἀποθνήσκοντα, παῦσαι λιθάζων. τί γὰρ ἔδει μόνον φρονεῖν ἐν τοσούτοις μαινομένοις, καὶ παραπλαῆναι τῆς Παφλαγόνων μωρίας; καὶ τὰ μὲν κατ' ἐκεῖνον τοιαῦτα, ἀλλά τινι προσκαλουμένῳ, καὶ τὰ τάξει τῶν χρησμῶν (πρὸ μιᾶς δὲ τοῦτο τῇ διοπτείσει ἐγίγνετο) καὶ ὁρμοῦντος τοῦ λέοντος, ἐρωτῆσαι, τῷ δὲ ἀδύτῳ ἐνόδῳ, εἰ κίρκαπας οὐκ ἔστι τὸν τοιοῦτον οὔτι φίγη τις ἐλίσσετο, οὔτε πυρὸς ἢ ὕδατος ἐκεινόνει, ἀλλ' ἔλεγλῶ πρὸ γῆς ἐλαύνεσθαι, ὡς ἀσεβῆ καὶ ἄθεον, καὶ ἐπικούρειον, ὅπερ ὦν ἦ μιγίστη λοιδορία. ἦν γοῦν καὶ γε λοιδορητὸν ἐποίησεν ὁ Ἀλέξανδρος· ἐυρὼν γὰρ τὰς Ἐπικούρου κυρίας δόξας τὸ κάλλιστον, ὡς οἶδα, τῶν βιβλίων, καὶ παραλαβὼν δόξαν, προῆκεν τὰ ταύτης σοφίας τὰ δόγματα, νομίσας ἐς τὸν ἀγερὼν μίσθον, ἅπαντα

xit, alioqui lapidibus obruendũ, idq; iure optimo. quid enim oportebat unum inter tam multos insanientes sanũ esse, atq; à Paphlagonum stulticia malum sibi accersere? Et illi quidem hæc euenerunt. Cæterùm aduocatis iuxta oraculorum ordinem ijs qui proposuerant (nã id fiebat pridie q̃ respõsa redderet) præcone rogãte an uaticinari uellet, si cuipiam illorum ex adyto respondisset, in malam remhuiusmodi hominem neq; tecto quisquam excipiebat, neq; igni aquáue impertiebat: uerùm erat illi solum aliud alio uertendum, tanquam impio, deorumq; contemptori, atque Epicureo: quod quidè probrum omniũ erat grauissimum. Quapropter unum etiam Alexander quiddam designauit ridiculum. Nactus peculiares Epicuri sententias, librum (ut scis) longè pulcherrimum, summatim Epicureæ disciplinæ decreta complectentẽ, mediũ in forum deportauit,

ἐκκοψαι ξύλων συκίνων, ὡς μηδὲν αὐτὸν καταφλίγων, καὶ τῶν σποδιὰν ὁμοῦ βάλασσαν ἀγιβαλών, ἔτι καὶ χρησμὸν ἐπιφθογξάμενος.

Πυρκολίην κέλομαι δέξαι ἀπὸ λαοῖο γέροντος.

Οὐκ οἶδεν ὁ πατέρας, ὅσων ἀγαθῶν τὸ βιβλίον ἕκαστοι τοῖς ἐντυχοῦσιν αἴτιον γίγνεται, καὶ ὅτι μοι αὐτοῖς ἐρῶ, καὶ ἀταραξίαν καὶ ἐλευθερίαν ἐνεργάζεται, ἀλυπίαν μηδὲ φαντασίαν καὶ τρόπων ἀπαλλάττον, καὶ ἐλπίδων μακαρίων, καὶ παρεστῶν ἐπιθυμιῶν, νεκρῶν δὲ καὶ ἀλύπων ἐντιθὶν, καὶ παθῶν ὡς ἀληθῶς τὰς γνώμας, ἐκ ἐπὶ δεδὶ μὴ σκίλλη, μὴ τῶν τειχότας φλυαρίας, ἀλλὰ λέγω ὀρθῶ, καὶ ἀληθείᾳ καὶ παῤῥησίᾳ. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἴν τι, καὶ μίγιστον τόλμημα τὸ μιαρὸν αὐδρὸς ἄκουσον· Ἔχων γὰ ὁ μιαρὸς ἐπίβασιν ὑδὲ τὰ βασίλεια μὴ τῶν αὐλῶν, μὴ τ Ρουτιλλιανὸν αὐδοκιμῶντα

ac ligneis siculnis exusti, quam auctorem ipsum exoreret scilicet: ac cinerem abiecit in mare, oraculo insuper eam in rem edito:

Edico decreta senis comburere cæci.

Haud perpendit scelestus ille, quantum adferret is liber commoditatum ijs qui in eo legendo uersarentur, & quantamq; illis quietem, tranquillitatem, libertatẽq; páreret, propterea quòd à pauoribus, spectris ac prodigijs liberaret: tum spes inanes atque immodicas adimeret cupiditates, mentem sanam ac ueritatem inseret, planè lustraret animũ, non tæda quidem, aut squilla, aut alijs id genus nugamentis: imò rectâ ratione, uero, ac libertate. Τ Accipe iam facinus quoddam hominis scelerati ßimi, unũ inter omnia multo impudẽtißimum. Quum iam non

mediocrem in Regiam aditum sibi patefeciſſet, in quam Cæſaream, præſertim Rutiliano rem adiuuante,

atq;

μοῦντα παρόδου, διαπίμπτα-
σι καὶ χρησμὸν, τὸ ὑπ' Γερμανίας
πολέμου ἀκμάζοντος, ὅτι Διὸς
Μάρκου ἄδει τοῖς Μαρκομάν-
νοις καὶ Κουάδοις συνιπλίκε-
το. ἐξῆς δὲ ὁ χρησμὸς, δύο λέ-
οντας ἰμβαλδῶσαι ζῶντας εἰς
τὸν Ἴστρον, μετὰ πολλῶν ἀρω-
μάτων, καὶ θυσιῶν μεγαλοπρε-
πῶν. ἄμεινον δὲ αὐτὸν ἐπᾴδειν
τὸν χρησμόν·

Εἰς δίνας Ἴστροιο, δυπτυχέος
ποταμοῖο,
Ἐμβαλέειν κύλασμα δοιὼς Κυ-
βέλης θεράποντας,
Θῆρας ὀρεσσιφόρους, καὶ ὅσα φέ-
ρει Ἰνδικὸς αἰθήρ,
Ἄνθεα, καὶ βοτάνας εὐώδεας,
αὐτίκα δ' ἔσται
Νίκη, καὶ μέγα κῦδος, ἅμ' ὠκυ-
μόροις ὀρατεινῇ.
Γεγηθότων δὲ τούτων, ὡς προ-
είπαξι, τοὺς μὲν λέοντας, ἵνα
ξαμένους ἐς τὸν πολεμί-
ους, οἱ βάρβαροι ξύλοις κα-
τεργάσαντο, ὡς τινας πύ-
ανι, ὑ λύκους ἐχθροὺς, αὐτὸ
κα δ' τὸ μέγιστον βαῦμα τοῖς

atque approbante: quum bellum quod in Germania gerebatur, maximè flagraret, diuo Marco cum Marcomannis & Quadis consentiente, oraculum diuulgauit, quo iubebat uti duos leones uiuos in Danubium immitterent, uarijs cum odoribus, ac sacris quibusdam magnificis. sed præstat ipsum oraculum referre:

Et liuas Istrois, liuptiéo potamoio,
Gurgitibus fluuij turgentis ab imbribus Istri
Embaleîn kúlasma dioîs Kubéles therápontas,
Immisisse duos Cybeles ediseo miniſtros,
Thêras oresiphóitas, kaì hósa phéri Indikòs aêr,
Monte feras alitas: tũ quantum alit Indicus aer
Ánthea, kaì botánas eúodeas, autíka d' éstai
Florũ atque herbarũ bene olentum: mox q; futura est
Níki, kaì méga kũdos, am' ōkumórois orateinêi.
Et uictoria, pax & amabilis, & decus ingẽs.
Eagauum essent facta quẽ admodũ ille præscripserat: leones quidem simulatque in hostium regionem enatassent, Barbari canes quospiam aut lupos esse rati, fustibus arcebant. At nostrorum protinus maxima strages

est

ὁμιτρόβιος ἐγίνετο, ἀνομυρίων
πω σχεδὸν ἀνδρῶν ἀπολομέ-
νων. ἅτε ἠκολούθησε τὰ περὶ
Ακυλπίαν γεγόμενα, καὶ ὑ πα-
ρὰ μικρὸν δὴ πόλιτις ἐκάνυς
ἅλωσις. ὁ δὲ πρὸς τὸ ἀποβε-
βηκὸς τῶν Δελφικῶν ἐκάνω
ἀπολογίαν, καὶ τὸν τῆ Κροίσω
χρησμὸν ψυχρῶς παρῆγε, νίκη-
κεν μὲν γὰρ προειπὼν τὸν
θεὸν, μὴ μέν τοι λελῦσαι, Ρω-
μαίων, ὧν τῶν πολεμίων· ἄδη-
λα δὲ πολλῶν ἐπιρρεόντων, καὶ
δὴ πόλιτις αὐτῶν θλιβομένης,
ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἐπὶ τὸ
χρηστήριον ἀφικνυμένων, καὶ
τὰ ἐπιτήδεια διαρκῆ μὴ ἐχόν-
των, ὑπνοῦ τὸν ὑποβρυχίου κα
λυμένης χρησμός. λαμβάνων
γὰρ τὰ βιβλία, ἐπικοιμᾶτο, ὡς
ἔφασκεν αὐτοῖς, καὶ ὡς ὄναρ
παρὰ τοῦ Διὸς ἀκούων ἀπεκρί-
νετο, ὃ μέν τοι σαφῆς τοῖς πολ
λοῖς, ἀλλὰ καὶ ἀμφιβόλως, καὶ
ἐτεραγμένως, καὶ μάλιστα, εἴ
ποτε διάσασιτο πιεσβύτερον
τὸ βιβλίον παῤῥαπεσμένον.

est consequuta, uiginti fermè millibus simul extinctis. His cõsimilia sunt ea quæ in Aquileia contigerunt, quũ parum abfuerat ut urbs ea caperetur. At is ad id quod euenerat, Delphicam illam responsionem, Crœsoq; redditum oraculum, frigidè sanè detorsit, dicens Deũ quidem prædixisse uictoriam, haud tamen explicuisse utrum Romanorum esset futura, an hostium. Tandem quum plurimi iam eam in urbem confluerent, premeretúrque Abonotichitarum ciuitas multitudine eorum qui ad oraculum uĕnitabãt, neque sufficeret suppeditandis ijs quæ ad uictum erant necessaria, comminiscitur oraculorum genus quoddam id quod nocturnum appellabatur. Siquidem libellis incumbere solebat, ut aiebat ipse, deinde tanquam in somnio diuinitùs edoctus respondebat: nihil certi tamen, sed ambiguè plerunque, ac confusim: maximè si quos libellos conspexisset accuratiùs atque obseruantiùs obsignatos.

Ad

ἡ γὰρ παρακινδυνεύσῃ, τὸ πᾶν ἀλλως ὑπέγραφε, χρησμοῖς πρέπον καὶ τοῖς τοιούτοις διόμενον. καὶ ὅσοι τινες ἔτυχον ἥκοντες ἐπὶ τούτῳ παιδάριον, καὶ μισθοὺς οὐκ ὀλίγους ἐκλέγοντες, παρὰ τῶν τοὺς τοιούτους χρησμοὺς ὑπολαμβανόντων ἐπὶ τῇ ἔκγονα καὶ διαλύσει αὐτῶν, καὶ τοῦτο αὐτῶν τὸ ὄργανον ὑπῆρχεν. ἐπίλυσις γὰρ οἱ ἔκγονοι τῷ Ἀλεξάνδρῳ, τάλαντον Ἀττικὸν ἑκάστοτε, ἐνίοτε δέ, μήτι ὀφειλόμενον τινός, μήτι συμφέροντος, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως ὄντος, ἐχρυσμόλει πρὸς ἔκπληξιν τῶν ἀνθρώπων, εἶναι καὶ τοῦτο.

Δίκαιος ὅστις οἶδ' ἄλοχον, μάλα παγχυδιλυδῶς,
Καλλιγένειαν ὑπὲρ λιχμὴν σὴν λάγυα, κατὰ δῶμα,
Δῆλος πρωτογενὴς, τῷ δὲ σύ γε πάντα πίποιδας.
Ὠνὸς γὰρ ἱκάνον, ὅδ' οὖδιε σὸν παράκοιτιν,
Ἀντίδοσιν τούτῳ ὕβριος ἰλίας ἀποτίνων.

Ad hunc enim modum citra ullum resignandi periculum quicquid temerè in mentem uenisset, subscribebat: ratus & hoc ipsum oraculis conuenire. V Erant autem ad id nonnulli constituti interpretes, qui mercedem nō exiguam colligebant ab ijs qui eiusmodi capiebant oracula, ut enarrarent ea, explicarentq́: atque hoc illorum munus conducticium erat. Nam interpretū quisque talentum Atticum pendebat Alexandro. Nonnunquam, quum neque consuleret quisquam, neque missum esset aliqs: imò cū ne esset qdē huiusmodi quippiā: tamē oraculum edebat, uti stultos mortales redderet attonitos: quod genus illud erat:

Hunc age quære, tuam qui,
tectus in ædibus, ac te
Clam prorsum, uxorem uultuq́; oculisq́; decoram
Stuprat adulterio, seruorū
ex agmine primus, Ipse cui solus suasisti hæc omnia demēs.
Huius enim florem libasti. hoc dedecus ille

Nunc

Αλλ' ἐπί σοι δὴ φάρμακ' ἀπ' αὐτῶν λυγρὰ τίτυκται,
Ὡς μήτ' ἀσκήσῃς, μήτ' ἀσφαράσῃ, ἃ ποιέουσιν,
Εὑρέσθαι λιπάτω, ἵνα δὲ σῷ λέχεϊ παρὰ νυκτὶ κατ' ἀμφὶ τοίχῳ,
Πρὸς λιφαλῆϊ, καὶ σὺ θράσσαν σώεσθαι Καλυψώ.
Τίς δὲ κ' ἀν Δημόκριτος ἀλλὰ μάχδα, ἀνόσας ὀνόματα, καὶ τόπους ἀνριβῶς; ἅτε μιν' ὀλίγου κατέπαυσεν αὖ, σωσὶν τῶν ἐπίνοιαν αὐτῶν; ἀλλὰ ἦ βαρβάροις πολλάκις ἐχρῆσθαι, εἴ τις τῇ πατρίῳ ῥέοιτο φωνῇ, Συρίστι ἢ Κελτιστί, ἢ ῥᾳδίως ἐξευρίσκειν τινὰς ἐπιδημοῦντας ὁμοεθνεῖς τοῖς λιθωκέσι, διὰ τοῦτο καὶ πολὺν ἐν μέσῳ χρόνον ἐλῶ, εἰ τι λάθοιεν τῶν βιβλίων, καὶ εἰ χρυσωνῶλίας, ὡς ἐν τοσούτῳ καὶ τὰ σχοινία λύσαντό τινες χρυσοῖ ἀσφαλῶς, καὶ ἐυρίσκειν οἱ ἐρμηνεῦσαι λιπάμενοι ἵνα ἔφα, εἶ καὶ ὁ τῷ Σκύθῃ λόγος

Nunc tibi compensans, cum coniuge dormit herili.
Quin ydem tibi iam pridē lethale uenenum
(Vt neque quæ faciant, possis audire, nec unquam
Cernere luminibus) tectè furtimq; pararunt.
Inueniesq; tuo sub lecto pharmaca, iuxta
Parietem, sub ceruicali condita. porrò
Istis conscia criminibus tua serua Calypso est.
Quis Democritus principiò non commoueretur, ubi nominatim & auctores & loca palàm audisset designari? Verùm illicò despuisset, simulatq; cognouisset quo hæc artificio gererentur. Insuper X & Barbaris non raro respōdit, si quis patria lingua sciscitaretur, puta Syriacè aut Gallicè, quotiesdifficile erat inuenire conterraneos eorum qui rogationē propositissent: proinde receptis libellis, multū intercedere solebat interuallū priusquam oraculū redderet, quò uidelicet interim per ocium posset & soluere tutò libellos, & nanciscī qui cuncta possent interpretari. & illud Scythæ cuiusdam

δὲε χρυσμὸς ἰῶ·
Μέρφι ἐβάργυλις ἐς σκιλὼ χεῖν
χικεαγη λάψῃ φάος. ἄλλως πάλιν, ἔτι παρθένις, ἔτι ὅλως τινὶ
ὄντι ἴφη, αὖσυ μίσυ, ἀναπρίσῃ ὀπίσω· ὁ γὰ πίμψας σι, τόδ
ὕνυχα ἀπὸ τ γένεος διοιδίνε
λέμορυ, λιφῶν πρεσιλθόνλαν,
Μάγγε τὴ Κίλφος τὴ Βυβάλε,
οἳ νῦ ἤδη ἀδίνῃ ἀνφθίνλοδε. ὀ-
λίγες ἦ τὴ τῶν ἐμοὶ ἀοδίντων
ἄκεσον· ὄρομάν γὰρ μι, ὡ᾽φα
λακρός ὅδιρ Αλίξανδρ@, καὶ
κατασυμναμάν πορισβύγας
καὶ πριφανῶς, ὑπογράφεται
χρησμὸς τυπῶσι@, Σαβαρ
δαλαχὲ μάλαχ᾽ Ατῖις ἄλλ@
ἰῶ. καὶ πάλιν ἐμῦ ὄρομάν, ἐν
δύο βιβλίοις διαφόροις, πλὼ
αὐτὼ ὀρώτησιν, πάθῃ ἰῶ
Ομηρ@ ὁ ποιητὴς, ἐπ᾽ ἄλλου
καὶ ἄλλο ὀνόματ@, τῷ ἑτέρῳ
μὴν ὑπέγραψεν, ἐβαπατήθη
ὑπὸ τῦ ἐμῦ παιδίσκυ. ἐρωτηθὲς
γὰρ, ἵφ᾽ ἕ, τι ἔπι, ἀφα-
πάσα, ἴφη, αὐτόσων πρὸς
ὀδιόλω

Morphi ebargulis in umbram chnenchicranc, relinquet lucem.

Aliàs rursum quũ nec adesset item quispiam, neque tale quicquam omnino contigisset, citra carmen eloquutus est: Redito unde uenisti, siquidem is qui te misit, hodie periit, interemptus à Diocle uicino, accedentibus latronibus, Mango, Celere ac Bubalo, qui nunc etiam comprehensi tenentur in uinculis. Y Cæterùm pauca nunc accipe ex his quæ mihi ipsi respondit. Scisciatato an calus esset Alexander: quum libellos palàm atq; accuratè obsignassem, respõsum nocturnũ subscribitur: Sabar Dalachi Malach Attis alter erat. Rursum quum diuersis libellis eandem rogationem proposuissem, puta cuiatis esset uates Homerus, idq; alio atq; alio nomine: alteri subscripsit, uidelicet deceptus à puero, qui rogatus qua gratia uenit, ut remedium, inquit, peterẽ aduersus

laterum

ἐδιώλω πλεῦσαι·
Κυτμίδι σι χρέιδαι κέλομαι,
Ἀρσείλω τί κι Λιτῆς.
Τῷ δὲ ἑτέρῳ, ἐπειδὴ καὶ τοῦτο
ἐκινέει, ὡς ὁρμωμένῳ τὸ πίμ-
ψαντ, ἤτι μοι πλεῦσαι ἐπ'
Ἰταλίαν, ἐάτι πεζοπορῆσαι λῷ-
ον, ἀπεκρίνατο ἐλθὼν πρὸς τὸν
Ὅμηρον·
Μὴ σύ γι πλωίμεσσι, πεζὸν δέ
κεν ὄρσον ὀμόρσι,
Πολλὰ γὰ τοιαῦτα καὶ αὐτὸς
ἐπιμηχανησάμην αὐτῷ, οἷον
καὶ ἐκεῖνο μέλαν ὀρώρυσιν ἐπι-
ρωθήσας, ἐπίτηδες τῷ βιβλίῳ,
κατὰ τὸ ἔθ, τὴ λάν χρυ-
σοῦ ὀκτὼ, ψυσάμενός τι ὄνο-
μα, καὶ τὰς ὀκτὼ δραχμὰς,
καὶ τὸ γιγνόμενον ἔτι πρὸς
τούτοις πέμψας, ὁ δὲ πιστὸν
σας τῇ ἀποστομωῇ τοῦ μιδοῦ,
καὶ τῇ ἐπιγραφῇ τὸ βιβλίου,
πρὸς μίαν ὀρώρυσιν (ὧν δὲ
αὕτη, ὥστι ἁλώσιτα μαγγα-
νεύων Ἀλέξανδρ) ὀκτὼ μοι
χρυσοῦς ἐπιμψεν, ὅτι γῆς φα
σιν, οὔτι ὁρανὸν ἀπερεύσης, ἀ-
νούτους,

later um dolorem:
Cytmide te iubeo, ac Lato
næ rore perungi.
Alteri uerò ubi sciscitanti
ei dictum esset, utrum mihi
satius esset in Italiam nauigio, an pedestri itinere proficisci, respondit, nihil quidem quod ad Homerum attineret:
Carpe uiam pedibus, rate ne sulcaueris undas.
Multa id genus aduersus illum sum machinatus, quorũ de numero fuit & illud, uncia rogatione proposita libello pro more inscripto, talis cuiusdam rogationes octo, nomen aliquod ementitus, missis drachmis itẽ octo: præterea quod fieri solitum esset, adiungens. At ille persuasus partim missa mercede, partim inscriptione libelli, ad unicam rogationem (ea erat huiusmodi, quando deprehendendus esset impostor Alexander) octo misit oracula, sed quæ neque cœlum (quod aiunt) neq; terrã attingerent, uerùm absurda,

θοῦτος δὲ καὶ ἀνοσιώτατε ἅπαντας. ἅπερ ὕστερον ἀιδόμενος, καὶ ὅτι Ρουτιλλιανὸν ἐγὼ ἀπέτρεπον τὸ γάμου, καὶ τὸ πρὸς ἐκείνου προσκεῖσθαι τῶν τοιούτων ἐλπίσιν, ἐμίσει, ὡς τὸ ἐναντίον, καὶ ἐχθίστου ἐγάτο, καί ποτε πρὸς ἐμοῦ ὁρμωμένῳ τῷ Ρουτιλλιανῷ ἐφη, Νυκτιπλάνοις ἑταίροις χαίρει, καὶ τοιαῦτα Λυσάστρου. καὶ ὅλως, ἐχθίστως ἦν ἐμοῦ. λέγεται δὲ ἑσπέρας μετὰ τῶν πόλιν ἤδιτο, καὶ ἐμαθον, ὡς ἐμὲν ἄλλο ὁ Λουκιανὸς (ἐπεὶ γάμου δὲ μὴ στρατιώτας δύο, λογχοφόρους καὶ πανοπλίτας, παρὰ τοῦ ἡγουμένου τῆς Καππαδοκίας, φίλου τότε ὄντος λαβών, ὡς μι παραπέμψειαν μέχρι πρὸς τῶν θάλατταν) αὐτίκα μετασείλιται δεξιῶς πάνυ, καὶ μετὰ πολλῆς φιλοφροσύνης. ἐλθὼν δὲ ἐγὼ, καὶ καταλαμβάνω πολλοὺς πρὸ αὐτοῦ, συνεπαγόμενος δὲ καὶ τοὺς στρατιώτας τύχῃ τινὶ ἀγαθῇ. καὶ ὁ μὲν προὔτεινέ μοι λύπιστε, cõplures apud illũ reperio: portò bona quadã fortuna & milites unà mecum adduxeram. Tum ille manum mihi

& intellectu difficilia omnia. Quod ille ubi in posterũ psensisset, præterea q; Rutiliani à matrimonio conatus, esse auertere, suasissemq; ne prorsus in diuinatione spes reponeret suas, oderat me uidelicet, ita uti par erat, sibiq; acerrimum hostem iudicabat. Quodam itaque tempore percontanti de me Rutiliano ita respondit: Noctiuagis gaudet scortis, spurcoq; cubili.

In summa, iure optimo me inuisissimum habebat. Proinde quum me in oppidum aduenisse sensisset, méque Lucianum esse illum cognouisset: (adduxeram autẽ milites duos, alterũ lãcea, alterũ cõto armatũ, quos q dẽ à Cappadociæ præside mihi tum amico accepterã, quõ me ad mare usq; deducerẽt) accersit illicò, sanè quàm comiter, multaq; cum humanitate. Ego Z quum adue-

σαι τὸν δρέπανον, ὥσπερ ἄνδρι
νοῖς πολλοῖς· ἐγὼ δὲ προσῄειν
ὡς φιλήσων, δόγματι χρυτῷ,
πάνυ μικρᾷ δᾶκι, χαλεπῇ σὺν-
τῷ ἐπιπέσαντι χεῖρα. οἱ μὲν
ὖν παρόντες, ἄγχειν με, καὶ
πάνυ ἐπειρῶντο, ὡς ἱερόσυλο
δικον, καὶ πρόσθεν ἔτι ἀγανακ
τοῦντες, ὅτι Ἀλέξανδρον οὐ
κᾷ, ἀλλὰ μὲ προφέρω προσ-
ᾄδειν. ὁ δὲ πάνυ γενναῖος καὶ
νοῦθέτει, παυέσθαί τε αὐτοὺς,
καὶ ὑπισχνεῖτο τιθασεύσειν με
φηλίνως ἀπειρωνᾶν, καὶ λέ-
ξειν τὸν Γλύκωνα ἀγριτέρων,
ὅτι καὶ τοὺς πάνυ βαχνωμέ-
νους, φίλως ἀπορυάζεται. καὶ
μετασπάμενος ἅπαντας,
διελεκτολογεῖτο πρός με, λέγων
πάνυ μὲ θέλειν καὶ τὰ ὑπ'
ἐμοῦ Ρουτιλλιανῷ συμβεβουλό-
σθαι, καὶ τί καλῶν, ταῦτά
με ἀργάσω, διωάμενος ὑπ'
ἐμοῦ ἰδεῖ μέγα πρᾶγμα πεῖ
σαι τὸν κύνα τοῦτον ἄδηκτον ἅπα
χθόνιον τῶν φιλοφρονουμένων τοῦ
τον, ἐρῶν εἰ δυνάμενον κακο

porrigit oſculãdam, quemadmodum uulgò facere cum ſueuerat. ego admotu perinde atq; oſculum datum, acri morſu corripio, ita ut parum abfuerit quo minus illi manum mancam redderim. Itaque qui præſentes erant, præfocare me accedere conati ſunt, tanquam hominem ſacrilegum: quippe qui iam inde ab initio grauiter tulerant, quòd Alexandrum illum, non autem prophetam compellaſſem. At ille oppidò quàm generoſe obnitens compeſcuit illos, pollicitusq; eſſe ſe facilè me placidum redditurum, declaraturumq; quantum poſſet Glycon, qui nimirum & hos qui maximè ſæuirent ferocirentq; ſibi redderet amicos. Móxq; ablegatis omnib. mecũ expoſtulauit, negãs ſe clã eſſe quæ ſuaſiſſē Rutilliano: ecqd me læſiſſet

ut iſta in ſeſe facerẽ, quũ poſſẽ illum opa apud illũ magnas adres promouerii? Equidẽ hanc hominis humanitatẽ cõmodatẽq; libenter accipio, perpendẽs nimirũ quo forẽ in periculo con-

δευτέραν, καὶ μικρὸν ὑπολιπὼν πρόσβλεψον φίλον γεγενημένον. καὶ ἅμα ἐπὶ μικρὸν ἐκπλῆσαι τοὺς ὁρῶντας ἐλέγχου, ὅτου μοι μεγάλης γενομένης μεταβολῆς. εἶτα δή μοι ἐκπλεῖν πρόσταγμα μόνον, ξένια καὶ δῶρα πολλὰ πέμψας (μένων δὲ αὐτὸν τῷ Ξενοφῶντι ἐνέτυχον ἐν Ἀμαθοῦντι, τὰ πατρῷα, καὶ τοὺς ἐμοὺς ἐν Ἀμαθοῦντι πρόπαντα ἐπιτρέψων) οὕτω σχεδὸν καὶ πλοῖον αὐτοῖς παρέξειν, καὶ ὁρᾶσθαι τοὺς ἀπάξοντας ἡμᾶς μετ' ὀλίγων ἡμερῶν ἀπλῆν τινα ἔννοιαν, καὶ ἀθῷον. ἐγὼ δὲ ταῦτα τὰ μέσον τὸν πόντον ἐγχώμιον, δεξιούντα ὁρᾶν τὸν ναύκληρον, καὶ τοῖς ναύταις τὰ αὐτὰ λέγοντα, ἐν ἀγαθῇ δὲ ἔχειν περὶ τῶν μελλόντων τοὺς ἐκπλέοντας. ὧν δὲ αὐτοῖς ἐπιτεταμένον ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀφανιζόντι ἡμᾶς ἐν τῇ θαλάσσῃ. ἐπεὶ δ' ἐγὼ ταῦτα, ἡμῖν αὐτοῖς ἐπιτελεῖσθαι ἐδόκει πρὸς ἐμὲ ἀλλὰ δακρύων ἐκάστοτε ἐπέχων τὸν στόμαχον, μᾶλλον

lo constituum. paulóque pòst prodibam iam illi factum amicus. Ea res profectò ijs qui uidebant, uehementer erat stupenda, quòd tam facilè fuissem commutatus. Post hæc quum iam nauigare statuissem, missis xenijs ac muneribus permultis (eram autem fortè solus cum Xenophonte, patre cum reliquis meis in Amastrim præmisso) pollicetur & naium præbiturum sese, & remiges qui nos aueherent. Etenim arbitrabar hæc animo simplici, atque officiosè fieri: uerùm ubi iam in medio essemus mari, uideremq; gubernatorem lachrymantem, & nescio quid reliquis nautis contradicentem, non optimæ de euentu spes me ceperunt. Erat autem illis ab Alexandro mandatum, ut tollerent nos in mare præcipites darent. Quod si contigisset, facilè quod mecum gerebat bellum, illi debellatum fuisset: sed is qui lachrymabatur, offi-

μηδὲν δεινὸν ὑμᾶς ἐργάσασθαι. καὶ πρὸς ἐμέ φησιν ἐξέπραττε, ὡς ὁρᾶς, ἀνεπίληπτον βίον καὶ ὅσιον προβεβιωκώς, ὡς ἂν βουλοίμην ἐγὼ τοῦτο δὴ τὸ ἡλικίας, καὶ γυναῖκα καὶ τέκνα ἔχων, μιᾶναι φόνῳ τὰς χεῖρας, ἅπλῶν ἐφ' ὑμᾶς ἀκαλάφει, καὶ τὰ ὑπὸ τ' Αλεξάνδρου προσταγμένα. καταβιβάζουσι δὲ ὑμᾶς ἐν Αἰγιαλοῖς, ὧν καὶ ὁ ἀχιλλεὺς Ομηρος μέμνηται, ὀπίσω ἀπήλαυνεν. ἔνθα ἐγὼ παραπλέοντας ἰδὼν Βοσπορανούς τινας πρίσβεις, παρὰ Εὐπάτορος τοῦ Βασιλίσκου, ἐς τὴν Βιθυνίαν ἀποδημοῦντας, ἵνα μὴ δι' ἐπιτήδειον σωτάξεως, καὶ δι' ἀγνοσάμενος αὐτοὺς ἢ πρὸς κακὰ ἡμᾶς κινδυνεύσῃ, καὶ δι' ἐξῆς αὐτῶν τυχὼν, ἀναλαβὼν ἐπὶ πλοίου, διαπλέομαι ἐς τὴν Αμαστριν, παρὰ τοσοῦτον ἐλθὼν ἀποθανεῖν. τὰ μὲν οὖν ἐμὲ καὶ αὐτὸς ἐπαινέσω μαστίλω αὐτῷ, καὶ τοιαῦτα καὶ ἄλλα ἐκείνου

ne quid in nos graue impetrarent. Ac mihi quidem ita loquutus est: Annos natus, uti uides, sexaginta, quum antehac pie atque inculpate uixerim, haudquaquam uelim in hac tam grandi ætate, præsertim quum uxorem & liberos habeam, homicidio manus impiare: indicas uidelicet, cuius rei gratia nos susceperisset, quæque sibi mandasset Alexander. Expositis autem nobis in Aegialos, quorum etiam egregius meminit Homerus, retrò legit cursum. ibi forte nactus præternauigantes legatos quosdam Bosporanos, Eupatoris regis nomine in Bithyniam proficiscentes, deportandi uectigalis gratia, quod in singulos pedebatur annos: eum exposuisse illis, quod me periculum circumuallaret, atque illi se mihi cõmodos faciles quæ præberet, receptus in nauigium, incolumis in Amastrim perueni. tantillum abfuerat ut perierim. Ex hoc mirifice tempore & ipse aduersus illum arma capiebam, omnemque (quod aiunt) mouebam lapidem, quo

Δεῖ βαλόμενος, καὶ πρὸ τῆς ὑποβολῆς ἤδη μισῶν αὐτὸν, καὶ ἐχθίστους ἡγούμενος, διὰ τοῦτ' ἐρρῶτο μιαρίαν. καὶ πρὸς τοῦτ' κατηγορίαν ὡρμήμην, πολλοὺς συναγωνιστὰς ἔχων, καὶ μάλιστα τοὺς ἀπὸ Τιμοκράτους τῆ Ἡρακλειώτου φιλοσόφου. ἀλλ' ὁ τότε ἡγούμενος Βιθυνίας, καὶ τῆ Πόντου, οὐκ ἐάσας ἰσχύι, μονονουχὶ ἱκετεύων, καὶ αὐτιβολῶν παύσασθαι. Διὰ γὰ τοῦτο πρὸς Ρουτιλλιανὸν σύνοιαν, μὴ δὺναιτο, καὶ φανερῶς λάβοι κολάσαι αὐτὸν, ἕτω μὲν αὐτὸς πόπλω δὲ ὀργῆς, καὶ αὐτὸς παύομαι, ὐκ εὐθὺς τι θρασυνόμενος, ἐφ' οὗτω δικαστοῦ διακειμένου. ἐκεῖνο δὲ ὧν οὐ μίγα ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ τόλμημα τοῦ Αλεξάνδρου, τὸ αἰτῆσαι παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος μετονομασθῆναι τὸ Αβώνου τεῖχος, καὶ Ιωνόπολιν κληθῆναι, καὶ νόμισμα καινὸν ἐγκεχαραγμένον, τῆ

quo hominem ulciſcerer, quem iam tum ante mihi ſtructas inſidias oderam, próque ſummo ducebam hoſte, propter morum impietatem. Iamq; ad accuſationem intenderam animum, non paucis mecum facientibus, maximéque qui erant ex Timocratis Heracleotæ ſchola philoſophi. Verùm qui tum Bithyniæ Pontoq; præſidebat, nos cohibuit, penè ſupplicans & obſecrans uti deſiſteremus. Etenim ob neceſſitudinem quæ ſibi cum Rutilliano intercederet, nequaquam poſſe ſupplicio afficere, nec ſi manifeſto in crimine deprehendiſſet. Atque ita quidem ab iracundia deſtiti, meq; repreſſi, non in tempore rē aggreſſurus, cum iudicem haberem ad eum modum affectum. Sed quidē an nō & hoc inter alia facinus audax Alexandri, à principe Romano poſtulare ut Aboni murus, commutato uocabulo, Ionopolis appellaretur? utq; noniſma nouum ſignaret,

τῷμὲν τῇ Γλύκωνος, κατὰ
βάτερα δὲ Αλεξάνδρου, τίμ-
μαλά τι τ̃ πάππε Ασκληπιῦ,
κεὶ τὸν ἀρχαῖον ἐκάνλω τῇ πα
ρ. μάτερ& τῇ Περσέως ἔχον
τ&: προσιὼν δὲ διὰ χρησ-
μῶ περὶ ἑαυτῇ, ὅτι ζῆσαι ἄν
μαρτεν αὐτῷ ἔτη πεντήκοντ
τα καὶ ἑκατόν, ἅτα πέρασα
τῆ βληθέντα ἀποδανάτ, εἰ-
μίλιγμ τίλει, δὴ βαλομένοντα
ἔτη γεγονὼς ἀπόβαντ, ὡς Πο
δαλειρίε ὑὸς, διασπασὰς τὴν
πόδ., μίχρι τ̃ βυβῶν&, κεὶ
σκωλήκων ζέσας. ὑπὸ δὴ κεὶ
ἐφιράδι φαλαγρὶς ὢν, παρά
χρημ τοῖς ἰατροῖς ἐπιβρ.χαν
αὐτῇ τὸν κιφαλὸν, διὰ τὸν
ὀδύνων, ὃ ἐκ ἂν ποιῆσαι ἐλύσ
σαντο, μὰ ἐχὶ δ φρενῖτις ἀ-
φηρεμένης, τοιῦτο τέλ& τῆς
Αλεξάνδρ φαγῳδίας, κεὶ
αὕτη τῇ πάντες δράματ& ὁ
πατασροφὴ ἐγίνετο, ὡς ἀπέ-
ξαν προνοίας τινὸς τὸ τοιῦτο,
ἀ μὴ ἐατὰ τύχλω συμβῦ. ἵνᾳ
ἦ μὴ τ̃ ἐπιτάφιον αὐτ̃ ἄξιον

altera quidem parte Glycō
nis obtinens imaginem, al
tera uerò Alexandri, qui insi
gnia aui Aesculapij, ac fa
cē illā Persei, unde materñ
ducebat genus, teneret. Por
rò cum esset de sese uaticina
tus, oraculo prodito fatis de
cretum esse, ut annos uiuo
ret centum & quinquagin
ta, dehinc fulmine ictum,
interitu maximè miserande
periturum: nondum septua
ginta natus annos interijt,
nidelicet (uti cōueniebat Po
dalirij filio) pede ad inguen
usq; putrefacto, & uermib.
fœtēs. Quo tēpore simul &
illud deprehensum est, quòd
calum esset, quum medicis
caput huncē tandum prabe
ret ad mitigādum cruciatū
id quod haudquaquam face
re potuissent, nisi detracto
galericulo. Hunc habuit
exitū Alexandri tragœdia,
atque hæc fuit totius fabu-
læ catastrophe: ut res uideri possit prouidentia quadam
esse gesta, quum casu nimirum ad hunc modum euene-
rit. Restabat illud, ut & epitaphium uita acta dignū ei
constitue-

γνῶδαι τῆ βίᾳ, καὶ ἀγῶνα τι
νὰ συνῄσαδαι ἀκὴ τῆ χρεια
ίᾳ, τῶν συμμετῶν καὶ γεί-
τωμ, ὅσοι παρεφαίνεσθαι. αὐτὰ
δίκτωμ ἐπὶ διαιτητῶν Ρωμί-
λιοσὸν, τίνα χρὴ προκριθῆναι
αὐτ, κὴ διαλέξαδαι ὃ μαντῆ
ον, κὴ στεφανωθῆναι τῷ ἱερόφαν
τι κὴ προφητικῷ στέμματι. ὧν
ὢν ἐν αὐτοῖς κὴ Παῦτος, ἰατρὸς
τῶν τίχνων, πολίτης ὢν, εἴτι
δατρῷ πρέποντα, ἔτι πολιῷ
αὐδρὶ τοῦτα πρεπῶν. ἀλλ' ὁ δὲ
γυμνάσιος Ρουτιλλιανὸς ἀτι
φαζόμενος αὐτὸς ἀπέπεμψεν,
αὐτῷ τῶν προφητάων φυλάτ
των, μετὰ τῶν ἐντοὺς ἀπαλ
λαγῶν. ταῦτα, ὦ φιλότατε, ὀλί
γα ἐν πολλῶν λάγματος ἵε
νικα γράψαι ἐξέσπα, καὶ σὺ
μὲν χαριζόμενος, αὐδρὶ ἑταίρῳ
καὶ φίλῳ καὶ ὃν ἐγὼ πάν-
των μάλιστα δωμάσαι ἔχω,
ἐπί τι σοφίᾳ, καὶ τῷ πρὸς ἀ-
λήθειαν ζῆλον, καὶ φόβον
πρόσωπον, καὶ ἐπιεικίᾳ,

constitueretur: neque non certamina quædam agerentur ab ijs qui in uaticinium conuiuarent, uidelicet in posteriorib⁹ insignibus ac principijs ad Rutillianum arbitrum sese conferentibus, ut is pronunciaret quem ex ipsis oporteret in oraculi successionem capessendam eligi, atque sacerdotali propheticaq; corona redimiri. Erat autem in hoc numero simul & Paetus, qui artis professione medicus, tum canus quum esset, iocata faciebat neque medico, neque homini cano decora. At Rutillianum certaminis arbiter, incoronatos eos remittebat, ipsi sibi diuinandi auctoritatē seruans, posteaquam inde ium demigrauerat. Hæc amice ex plurimis pauca, quò degustatū hominis præberē, scribēda putaui, cùm uti tibi gratificarēr, homini familiari atq; amico, quemq; ego unum omnium maximè suspicio, idq; plurimis nominibus, uel propter sapientiam singularem, uel ob amorē uerī, uel ob morum manſuetudinē ac moderationem,

ἡσὺ γαλλίων βίῳ, καὶ λιξιότητι
πρὸς τὸς συνόντας, τὸ πλέον
ἢ, ὅσον καὶ σοὶ ὕδιον, ἐπικού-
ρω τιμωρῶν, αὐλεῖ ὡς ἀληθῶς
ἱερεῖ, καὶ θυσιασίῳ τῷ φύσιν,
καὶ μόνῳ μετ' ἀληθείας τὰ κα
λὰ ἐννοήσαντι, καὶ παραλλαγό
τι, καὶ ἱλαρῷ ῥωτῇ τ ἡμιλησάν
των αὐτῷ γεγομένῳ. εἶμαι δὲ,
ὅτι καὶ τοῖς εὐτυχῶσι χρήσι-
μόν τι ἕξειν ἡ γραφή, τὰ
μὲν διεξιλίγχωσα, τὰ δ' ἐν τοῖς
τῶν οὐ φρονέντων γνώμαις
βεβαιῶσα,

uel ob uitæ tranquillitatem, postremò comitatē atq; humanitatē ergabos quoscum uiuis: tum uerò (quod quidem tibi fuerit etiā iucundius) ut Epicurum ulciſceret, uirū uere ſacrum, ingenioq; diuino, quiq; ſolus quæ uerè ſunt honeſta, & nouerit et tradiderit quiq; ſolus extiterit qui liberos reddere ſolitus ſit eos qui ſecum haberent conſuetudinem. Denique arbitror fore, ut iis qui in hanc lectionem inciderint, liber hic nonnihil utilitatis afferre uideatur, dū quædā redarguit, quædā in opinionibus horum qui & rectè ſentiunt, cōfirmat ac ſtabilit.

GILBERTI COGNATI Annotationes.

ARGVMENTVM.

Hic liber utiliſsimus eſt ad deprehendendas coarguēdasq; quorundā impoſturas, qui hiſce quoq; tēporib. uel magicis miraculis, uel ficta religiōe, aliisq; id genus præſtigijs, uulgo fucū facere ſolēt. Porrò quicquid eſt uel nigri ſalis quē Momo tribuūt, uel cādidi, quē Mercurio aſcribūt, id omne hic copioſiſsimè reperias licebit. Sumpſit exordiū à difficultate rei, quā collatiōe quadā amplificat. Atq; ſtatim defendit inſtitutū ſuū, exēplo ſuperioris ſcriptoris. a Augię bubile repurgare.) Allegoria prouerbialis in hominē aut rem maiorē in modum inquinatā, qua etiā uſus eſt in Fugitiuis, ubi hiſtoriā Augeiæ adſcripſimus, ad quā alludit. b Nos uerò multū.) Collatio utriuſq; argumēti. c Latronē memoriæ prodemus.) Latrones illi ſunt

sunt,qui spe prædæ hominũ uitæ insidiãtur,quales sunt,grassã tores & uiarũ obsessores.unde latrociniũ. d Corpore igitur.)Descriptio personæ,à qua ad narrationẽ paulatim ascendit. e Cecropib.Eurybato,&c)Nobiles facinorosi.Meminit horũ & Aeschynes aduersus Ctesiphontẽ:οὔτε Φρυνώνδας, οὔτε Εὐρύβατος, οὔτε ἄλλος οὐδεὶς πώποτε τῶν πάλαι πονηρῶν τοιοῦτος μάγος ἐγένετο. id est:Nec Phrynõdas, nec Eurybatus, nec alius quisquã ueterũ improborũ unquã talis magus & impostor fuit.Phrynõdas cũ esset hospes Athenis, in negocijs Peloponesiacis uersabatur,homo uersutus, maleficus, impostor, summus malarũ rerũ artifex,ut hominis uocabulũ in rei trãsferit appellationẽ.Etenim quoties insigniter malũ, & sceleratũ accipi uolebãt,Phrynõdã appellabãt.Eurybatus ex Cecropib. unus fuit,insignitę improbitatis homo. Cecropũ aũt historiã Erasmus noster retulit in adagio:Ne in Iampygũ incidas. f Nã ipse cũ aliquãdo.)Amplificatio per collationẽ. g Prorsum enim.)ὕλη quædã & generalis uitiorũ descriptio. h Ita quũ esset.)Quæ adolescẽs gesserit. i Inter multos aũt.)Quando & quæ à quib.didicerit,& quib.cũ uersatus fuerit. k Pharmaca mixta.)Hoc carmẽ plurib.in locis est apud Homerũ,quod usurpat in medicos imperitos,qui nõ raró uenenũ pro remedio ministrãt. l Apollonio Tyaneo.)Huius uitã octo libris Philostratus Lõnius scripsit.Hũc Hierocles Christo æquipara uit:cõtra quẽ Eusebius Cæsariẽsis scripsit,Sed ego librũ illum Philostrati,omnẽq; Apollonianæ uitæ scenã fabulosam arbitror,à fidei Christianæ hostib.cõfictã, ut haberẽt quẽ Soteri nostro opponerẽt.Nec me mouet, quòd Hieronymus Apollonij isti⁹ uitã à Philostrato scriptã atteste:quia nõ ideo historiã ipsam approbat.Etenim aliud est, autorẽ citare,aliud approbare.Guilhelmus Philãder Castilionius,in suo in Vitruuiũ Cõmẽtario,hãc Apollonij uitã Luciano nostro adscribere uidet. m Verùm ubi iã.)Quæ sub uirilẽ ætatẽ peregerit. n Amorib.esset idonea.)Causa & occasio rei gerẽdæ. o Ibi quùm cõspicerẽt)Cõsiliũ ex effectu spei ac metus. p Olympiade.) De Olympiade Magni Alexãdri matre,latè satis annotauimus in Dialogũ Iouis & Alexãdri. q Hinc iã bellũ oritur.)Erasmus:Hinc belli initiũ,dicit esse adagiũ,quod ad uarios usus potest accõmodari, siue cũ ad incipiendũ negociũ accingi significabimus,siue cũ alicũde natã simultatẽ innuemus, ac tumultũ

rerũ exortũ. r Hæc duo potissimũm.) Metus & ſpes, ut dixi ter & uerè ſcribit hîc Lucianus, diuinationẽ & auguria peperũt. Qui impẽſè cupiũt, ſuis uotis undecũq; blãdiunt, atq; in omẽ optati euẽtus trahũt. Rursum qui miſerè metuũt, quibus ex re ſolatiũ formidinis aucupantur. Spes aũt & metus nos afficiũt. uide eundẽ Lucianũ, in Charõte ſiue Cõtẽplantũ. s Hinc iã ſpectare.) Cõſultatio de loco. t Cribro uaticinãs.) Id eſt, ſtultè de rebus occultis diuinãs. Paræmia ſumpta à diuinationis genere, quod ſuſpẽſo circũacto; cribro peragebat. u Eæ tabellæ.) Principiũ impoſturæ. x Hic rumor in omẽ.) Rumor eſt ſermo quidã in populo ſine certo autore, de re aliqua recẽti ſiue bona ſiue mala. y Cocconas.) Cocconæ mors: in cuius locũ Alexãder, & quomodo idẽ ꝓ diuino haberi cœptus. * Quadrorbrẽ numerũ.) Idq; ꝓpter Α.Α.Ε.Ξ. cũ quib. literis ἀνὴρ cõpoſitũ, Alexandrũ cõſtituit. Significat aũt Α΄. Α 30. Ε 5. Ξ 60. qui numeri additi 96 cõſtituũt, numerũ in quatuor & uiginti quater diuiſibilẽ. z Pellæus ille draco.) Inſtrumentũ futurę actiõis. A Ergo poſteaquã.) Procœmiũ actiõis, quo ſibi uiã ad cætera ſtrauit. B Iã uerò mihi cognita.) Fidẽ facit narrationi, ex circũſtãtijs loci & hominũ. C Adamantina.) Quicquid inuictũ atq; inexpugnabile, id adamãtinũ uocamus. Eſt adamãtis indomita uis ferri, ignisq; cõtẽptrix. Theocritus in Pharmaceutria dixit, adamantẽ mouere poſſe, cuius uires ſunt inuictę. In Polo: Ἐγὼ μ' ἴσως ποτὶ λιτὸν ἐόντα ἀδαμαντίνᾳ ἔνυτι. Id eſt: *Et fortè me aſpiciet, quoniã nõ adamãtina eſt.* D Aſt ubi.) Principiũ actiõis & cõſilij ab exẽplo captũ. E Amphiarei.) Is enim nouerat, quòd ſi iret Thebas, ſe nunquã reuerſurũ, hac de cauſa ſæpe renuit: ſed tandẽ circũuentus ab uxore, quæ dono torquẽ aureũ à Polynice acceperat coactus eſt eò proficiſci, ubi occubuit. Sed uxor miſera tales pœnas tandẽ pepẽdit, quales Clytęmneſtra. F Eã ceræ partẽ.) Qua arte obſignatas literas reſoluerit. G Reddebat oracula.) Modus reſpõdendi. H Cæterùm ea.) Quib. ſocijs & auxilijs uſus. I Iãq; paulatim.) Qua arte aduerſarios & philoſophos retuderit. K Deinde nõ magno.) Autophona reſpõſa, quæ & quomodo data. L Parthis Armenijsq;.) Exẽpla reſpõſorũ. M Et hactenus quidẽ.) Trãſitio ad ea quę cũ Romanis & exteris externis acta. N Nãpter.) Sacra & ritus peculiares ab eodẽ inſtituta, & quę circa eadem flagitioſè commiſſa-

O Qui Deo dicarenť.)Cõsecratio puerorũ. P. Admoto ore ſeſe cõplecteret.)Donatus in Eunuchũ tria oſculãdi genera diſcernit:Oſcula officiorũ,baſia pudicorũ affectuũ, ſuauia libidinũ. quæ his exẽplis cõfirmari poſſũt.Cic.ad Atticũ: Atq; utinã ad cõplexũ meę Tullię,& oſculũ Atticæ uenire poſſé.In Somnio Scipiõis:Ille me amplexus & oſculatus flere ꝓhibebat. In Oratiõe ꝓ Murena:Sciẽtiã iuris tãquã filiolã oſculari.Baſia & baſiatiões uſurpat aliter Catullus,quãm Donatus adnotarit: Quæris quot mihi baſiationes tuę Lesbia ſint ſatis? alibi:Baſia multa baſiarẽ.alibi:Da mihi baſia mille.Homerus: Κύσσον δέ μοι πᾶσαλίῃ, & ἀμφὶ φαίης κηλα. Catullus:*Iucundũ os oculoſq; ſuauiabor*. Græcis aũt φίλημα tantũ, & κύσσον pro oſculare. κύσσα oſculatꝰ ẽ. Q Lubet etiã.)Exẽplũ dialogi ſacerdotis cuiuſdã & Glyconis. R Siquidẽ adiẽs ille.)Aliud piculoſum Epicurei cuiuſdã. S Lignis ficulnis.)Ex ligno ficulno fumũ exiſtere acerrimũ ac moleſtiſsimũ,Plutarchꝰ in Sympoſiacis phibet.Si qua igiſ ratio eſt,Alexãdrũ Pſeudomãtẽ impulit,ut Epicurei κυρίας δόξας,ficulnis cremaret lignis:ea(ut opinor) fuit,nõ ut eũ nullius precij philoſophũiudicaret.Κύριαι porrò δόξαι,ꝓpoſitiões dicunť, & axiomata rata & firma ,cuiuſmodi erãt Epicuri. T Accipe iã facinus.)Alia reſpõſorũ exẽpla,quorũ cuẽtus omnino diuerſi fuẽre. V Erãt aũt.)Interꝑtes oraculorũ. X Inſup.) Exẽpla barbaris redditorũ. Y Çeterùm pauca.)Exẽpla eorũ quę ipſi Luciano reſpõſa ac facta. Z Ego quũ.)Cõgreſſus Alexãdri & Luciani. a Aegialos.)Aegialeus Phoronei,ſeu,ut alij uolũt,Inachi filius fuit,cui Apis,cũ in Aegyptũ traijceret , regnum Argiuorum reliquit. Ab eo igitur Aegialea cognominata fuit,quæ poſtea à Pelope Peloponneſos dicta eſt.

ΤΟΞΑΡΙΣ Η ΦΙΛΙΑ. TOXARIS, SIVE

Μυησίππου καὶ Τοξάρου. de Amicitia.

Eraſmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

Videſ hoc dialogo Lucianus amicitię dignitatẽ atq; effectũ cõmẽdare uoluiſſe,dũ Toxarim & Mneſippũ introducit,alterũ Scytharũ,alterũ Greçorũ,in amicitijs colẽdis fidẽ, ꝓdicantẽ. Vtrũq; aũt ꝓ patria ſua cõtendẽtẽ,cõnumeratis aliquot ſuę ætatis hominũ exẽplis,qui mutua inter ſe amicitia deuincti, extrema

trema etiã picula interim alij ꝓ alijs obiêre Occasio cõtẽtionis à solẽni sacrificio & cultu Pyladis & Orestis, quib. illos Scythæ ueneranꝰ, sumpta est, altero uidelicet mirãte, & causã scisciãte, ob quã homines externos, & etiã hostes suos, diuinis honorib. Scythæ ꝓsequerent: altero aũt fidẽ & amicitiã illorũ ex ponẽte, ob quã tantos honores cõsecuti essẽt. Neq; enim quic quam sanctius aut religiosiꝰs à Scythis obseruari & custodiri, quàm amicitiam, eaque magis illos iactare sese, quàm ullis alijs operib. ac rebus. Interim tamẽ & illa memorabilia sunt, quæ de ritu iungendi fœderis & amicitiæ, cuius etiam Herodotus meminit in Melpomene, & de consuetudine contrahendi auxilia atq; exercitus, obiter addit.

Interlocutores: Mnesippus Græcus, Toxaris Scytha.

MNESIPPVS.

Τί φὴς ὦ Τόξαρι, θύειν ὀρίσῃ τῷ Πυλάδῃ ὑμᾶς οἱ Σκύθαι, ἢ θεὸς ἅπαξ νενόμισται αὐτός; Τόξ. θύομεν ὦ Μνήσιππε, θύομεν, οὐ μὴν θεὸς γε εἶναι οἰόμενοι αὐτόν, ἀλλὰ ἀνδρας ἀγαθούς. Μνή. νόμος ἦν ὑμῖν, ἢ καὶ δεδόκται ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἀποθανοῦσι θύειν, ὥσπερ θεοῖς; Τόξ. ἐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις τιμῶμεν αὐτούς. Μνή. τί θυόμενοι παρ' αὐτῶν; ἐ γὰ δὴ ἐπ' οὐδεμιᾷ θύεται αὐτοῖς, νικῶσι γε οὖσιν. Τόξ. οὐ χάριν μὲν

QVid ais Toxaris? Sacrificatis Orestiac Pyladi uos Scythæ, deosq; esse illos creditis? TOX. Sacrificamus Mnesippe, sacrificamus inquam: haud tamen deos esse arbitrati, sed uiros bonos. MNES. An uerò mos apud uos, etiam bonis uiris posteaquam uita defuncti sint, perinde ut dijs sacra facere? TOX. Non istæ modò, uerùm eosdem festis dieb. ac celebrib. conuẽtib. honoramus. MN. Quid captantes aut sperãtes ab illis? Neq; enim quo beneuolentiam illorum concilietis, ob id rem diuinam illis facitis, quum iam sint mortui. TOX. Nihil offi

ciat

ἴσως, εἰ καὶ οἱ νεκροὶ ὑμῖν ciat fortaſſis, ſi et eos q̃ mor
ἐμέλησε ἄρα, οὐ μὴν ἀλλὰ tui ſunt, propitios habere-
καὶ πρὸς τοὺς ζῶντας ἅμα- mꝰ. quanq̃ non ob id tãtum
παν οἰόμενοι πράξειν, μιμνη- hæc facimus: quin magis
μέλους τῶν ἀρίστων. καὶ τι exiſtimamus nos rem uehe-
μᾶλλον ἀναπεπεικότας ἀγαθοῦ menter conducibilem &
μιᾶς γὰρ οὕτως ἂν ὑμῖν his qui in uita ſunt, eſſe fa-
πολλοὺς ὁμοίους αὐτοῖς ἐ- cturos, ſi præſtantium uiro
πιδώσειν γενέσθαι. Μνήσιπ. rum memoriã celebremus,
ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀρθῶς γι- honoremq̃ habeamus ijs
νώσκετε, ὁρίσω δὲ καὶ πυ- qui uita defuncti ſunt. Si-
κάδιλλον, τίνος μάλιστα δεῖ quidem hac ratione futurũ
μάσασθαι, ἰσοδίους ἑαυτοῖς arbitramur, ut multi apud
ἄνδρας, καὶ ταῦτα, ἐπάλλη- nos illorum ſimiles euadere
λους ὑμῖν ὄντας, ᾧ τὸ μίγις cupiant. MNE. Iſta qui-
τον, πολεμίους; οἵ γε καὶ dem rectè iudicatis: at Py-
πρὸ σφῶν, ναυαγίᾳ περι- ladem atque Oreſtem quo
πεσόντας, οἱ τότε Σκύθαι nomine potiſſimùm ſuſpe-
συλλαβόντες ἀπῆγον, ὡς xiſtis, ut dijs eos aquauerie
τῇ Ἀρτέμιδι καταθύσοντες, tis, idq̃ adeò quum hoſpites
ἀθύμους ὄντας τοῖς δεσμοῖς uobis eſſent, uel, quod grauius, hoſtes? Quippe poſtea
φύλαξι, καὶ τῆς φευγῆς ἐ- quam naufragio eiecti, ab
πιπαρόντας, τόν τε βα- ijs qui tum Scythiam inco-
σιλέα λιτάνευσι, καὶ τὴν ἱε- lebant, eſſent comprehenſi
ρέαν παραλαβόντες, ἀλ- abductiq̃ ut Dianæ immo-
λὰ καὶ τὴν Ἄρτεμιν αὐτὴν larẽtur: adorti carcerarios,
ἀποσυλήσαντες, ᾤχοντο ἀ- neque nõ oppreſſis excubijs
πάντων, καταγιλάσαντες & regem trucidarunt, & aſſumpta ſacerdote, quin ipſa
quoque Diana ſublata, nauigio ſeſe proripuerunt, irrita
ſa pu-

τὸν τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν νόμον, ὅτι ἀεὶ διὰ ταύτην τιμῶντι τοὺς ἄνδρας, οὐκ ἂν φθάσειτε πολλοὺς ὁμοίους αὐτοῖς ἀφιγμένους μῆλα, καὶ τὸν τότε τρόπον αὐτοὶ ἤδη πρὸς τὰ παλαιὰ σπουδάσητε, ἐπεὶ καλῶς ἔχει ὑμῖν πολλοὺς ἐς τὴν Σκυθίαν Ὀρέστας καὶ Πυλάδας καταπέμψαι. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκοῦσι πάντα ἂν οὕτως ἀσεβῆ εἶναι καὶ, καὶ ἄθεοι γενέσθαι, τῶν θρησκείων ὑμῖν τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν ἐν ταῖς χώραις ἀποφαινόντων. ἀτὰρ εἶμαι, ἐκ τῶν ὑμῶν ἐκπεσόντων, τοὺς ὑπ' ἐκείνων ἡγουμένων αὐτῶν ἥκοντας ἀθέους ὑπολαβόντες, καὶ ἐφ' ὑμῶν οὔσι δύσεσι, ὡς θεοὺς. ἃ γὰρ μὲν αὐτοὶ τούτων Ὀρέστῃ καὶ Πυλάδῃ τιμᾶτε, ἄλλ' ἄττ' ἐστὶ ἄλλα, ὦ Τόξαρι, ἐγκαλεῖν ὑμῖν ἐργάσασθαί τι, κἀν' ὧδεν μᾶλλον εὐ ποιοῦντες αὐτοὺς, ποιοῦντες ἂν τοιαῦτα ὑμῖν ἀντιτιμήσασθαί τι, καὶ ἴσως ὀλίγου ἄξιον

sa publica Scytharum lege. Quòd si ob istiusmodi facta honorem habetis uiris facilè assecuti fueritis, ut multos illorum simules redo datis. Iamq; ipsi ab hoc die usq; ad prisca illa respicite, num uobis expedierit multos in Scythiam Orestes ac Pylades appellere. Nam mihi quidem ista pacto mox futurum uidetur, ut religionis ac deorum expertes reddamini: dijs qui reliqui sunt, ad eundem modum è regione uestra in exilium ablegatis: postea, opinor, deorum omnium uicem, uiros qui illos ejectum uenerant, diuinitate donabitis: & qui sacrilegi in uos fuerunt, ijs tanquam dijs sacrificabitis. Quòd si nequaquam horum gratia Orestem ac Pyladem colitis, sed aliud quippiam Toxaris, in uos beneficij contulerunt quia gratia quam olim non esse deos iudicaueritis, nunc è regione sacra illis facientes, deos esse decreuistis: & qui tum parum aberant ut ne-

νῦν γεγονόσιν, ἰφιγε-
νείαν τῶν προσάγειν γυναῖκα καὶ τὸν παῖδα τὸν ἑαυτῶν, καὶ ταῦτα τοιαῦτα τοῖς πάλαι. Τόξα. καὶ ταῦτα μὲν, ὦ Μνήσιππε, γέγονε τῶν ἀνδρῶν ἀνάγκῃ, ἃ διαλέξασι. τὸ γὰρ ἀνόσιον τοῦτο, οὕτω μέγα τόλμημα τολμῆσαι, καὶ τοσοῦτον ἀνὴ τῶν αὐτῶν ἀπέφηναν, ἀνανδρίαν δὲ τὴν πάντων, ἀνάρσιον ἐπὶ τοῖς Ἕλλησιν ἴσχυε, πλὴν μόνων τῶν ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς ὅτ' ἐπὶ Κολχίδα στρατεύσαντες, μὴ κατατλαγέντες, μήτε τοῖς μύθοις τοῖς ἐν αὐτῷ, μήτε τῷ περιττῷ καταλάσαντες, ὅτι ἔξω καταλῦσι, εἶτα, εἶτα, ἐγχίμιον ἴδιον πρᾶγμα τοιοῦτον, καὶ ἀναδὲ ἑάλωσαν, ὅτου καὶ Ἀράμης χράσασθαι τῷ πράγματι, καὶ μὴ ἀγανῶσαι, ἃ διαφαλάξιντο μόνον, ἀλλὰ τιμησάμενοι τὴν βασιλέα τῆς θήρης, καὶ τῷ Ἀρτέμιδι αὐτὰ ἱέναι ἀναπλάσασθαι, νῦν τοῦ

ut victimae fierent, ijs nunc victimas offertis? Enumerò ridicula uideantur ista, & cum his quae quondam statueratis, pugnantia.

TOXA. Et ista quidem Muesippe praeclara sunt uirorum illorũ facinora, quae cõmemorasti uidelicet, duo cũ essent, tam ingentẽ ausum audere, ut tam procul à sua patria profecti, mare trãsmitterent, Graecis ad id usque temporis intactũ, nisi solis his, qui Argo in Colchidem traiecerunt exercitum: nihil expauefacti, neq; fabulas quae de illo feruntur, neque appellationem uerti quòd inhospitum uocaretur, uidelicet (opinor) quòd ferae undiq; gentes accolerent: deinde quũ iam capti essent, usq; adeò fortunatè sese gesserint: neq; fatis habuerint si tantùm incolumes euaderent, nisi & à Rege acceptam contumeliam ulti, & Diana sublata abnauigassent. Quid? an non

τα δ' θαυμαστὰ, καὶ δόξας τι-
νὸς τιμῆς ἄξια παρὰ πάν-
των, ἐπίσοι ἀρετῶν ἐπαινοῦ-
σιν; ἀταρ οὐ ταῦτα ἡμῖν Ο-
ρέστη καὶ Πυλάδη ἐνιδόντες,
ἥρωσιν αὐτοῖς χρώμεθα. Μνή-
μης ἀν ἄλλο ὅ, τι σεμνὸν
καὶ δεῖον ἄλλο ἐξεργάσαν-
το. ἐπεὶ ὅσον γε τῷ νῦν, καὶ
τῇ ἀποδημίᾳ, πολλοὺς ἂν σοι
δεισιδούς ἐκάνυν ἀποδεί-
ξαμι τοὺς ἐμπόρους, καὶ μά-
λιστα τοὺς Φοίνικας αὐτῶν,
οὐκ ἐς τὸν Πόντον, οὐδ' ἄχρι
τῆς Μαιώτιδος, καὶ τὸ Βοσπό-
ρου μόνον ἐκπλέοντας, ἀλλὰ
πανταχοῦ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ
βαρβαρικῆς θαλάττης νεύ-
τιλλομένους. ἅπασαν γὰρ ἤδη
περιέπλω, καὶ πάντα αἰγιαλὸν
λόμ, ὡς ἐπᾶν, διερευνησά-
μενοι καθ' ἕκαστον ἔτος, ὀψὲ
τῆς μετοπώρου, ἐς τὸν αὐτῶν
ἐπανάσιν, ὃς κατὰ τὸν αὐτὸ
νόμον, βύβλῳ νέμιζι, καὶ λαῖλαπι, καὶ
πρήστῃ καὶ παρεκπλοῦσι, ἀ τύ-
χαι, τῶν πολλῶν αὐτῶν ὄντας.

an nõ admiranda hæc, & quæ diuino quodam honore digna iudicent, quicquid est hominũ qui uirtutem suspiciũt? Quãquã nõ ista spectãtes in Oreste ac Pylade, pro heroibus illos habemus.

MNES. Atqui iam dices quidnam præter ista suspiciendum patrarint atq; diuinum. Nam quantum ad nauigationem & peregrinationem attinet, nõ paucos profectò diuiniores istis ostendero negociatores, atq; inter hos præcipuos Phœnices, q nõ in Pontum, neq; ad Mæotidẽ usq;, aut Bosporũ tãtum enauigãt, uerùm quaquauersus Græcum ac Barbarũmare permetiuntur. Hi siquidem omnem oram, & omne littus (ut ita dixerim) perscrutati in annos singulos, extremo demum autumno in suam patriam reuertuntur: quos scilicet ad eandem rationem pro dijs habeto: idq; etiamsi complures illorum caupones ac falsamentarios esse reperies.

Τό-

TOXA-

Τό. ἄκουε δὴ ὦ θαυμάσιε, καὶ σκόπει, καθ' ὅσον ὑμᾶς ἐγὼ βάρβαρος, συγγνωμονήσομεν ὑμῖν περὶ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν περὶ γε μὴν Ἄργει καὶ Μυκήναις οὐδὲ τάφον ἐνδοξότερον ἔστιν ἰδεῖν Ὀρέστου καὶ Πυλάδου· παρ' ὑμῖν δὲ καὶ ναὸς ἀποδέδεικται αὐτοῖς ἅμα ἀμφοτέροις, ὥσπερ ἑνὸς ὢν, ἱταίροις γε οὖσι, καὶ θυσίαι προσάγονται, καὶ ἄλλη τιμὴ ἅπασα. κωλύει γὰρ οὐδὲν, ὅτι ξένοι ἦσαν, ἀλλὰ μὴ Σκύθαι, ἀγαθὸς πεπρίαθαι. οὐ γὰρ ἐξετάζομεν ὅστις ποτὲ οἱ παλαὶ τὴν ἀγαθοὶ εἰσιν, οὐδὲ φέρομεν, ἐὰν μὴ φίλοι ὄντες ἀκριβῶς ἐργάσωνται τὰ ἐπαινούμενα· ἢ ἃ ἔπραξαν, οἰκείως αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὄντων ποιούμεθα. ὃ δὴ μάλιστα καταλαμβάνομεν, τῶν ἀνδρῶν τὰ ἐπαινούμενα, τοῦτο ἴσμεν, ὅτι ὑμῖν ἐλόξεν φίλοι ἄριστοι ἀπάντων γεγονότες, καὶ τοῖς ἄλλοις νομοθετῆσαι, ὡς χρὴ τοῖς φίλοις ἅπασιν ἐπικοινωνεῖν,

TOX. Audi nunc ô uir admirande, cõsideraq; quanto nos, q Barbari uocamur, recti⁹ uobis de bonis uiris sentiamus. Siquidem in Argo atque Mycenis ne sepulchrũ quidem ullum insigne uidere est Orestis ac Pyladis, apud nos uerò & templum ostenditur ambobus illis communiter sacrum, ita ut par erat amicis: & hostiæ offeruntur, reliquúsque omnis honos. Porrò quòd hospites erant, non Scythæ, id uerò nihil obstat quo minus boni uiri iudicentur. neque enim perpendimus cuiates sint uiri honesti ac probi: neque inuidemus, si cum amici non fuerint, res egregias gesserunt: quin magis admirantes ea quæ patratũt, ab ipsis factis domesticos ac nostrates illos ãucim⁹. Quod aũt potissimũ stupẽtes in illis uiris efferimus, illud est, q nobis uisi sunt amici inter sese lõgé optimi extitisse, atq; alijs exẽplo fuisse, quasiq; legẽ statuisse, quẽadmodũ oportet amicos omnẽ inter se cõmunicare fortunã:

καὶ ὑπὸ Σκυθῶν τῶν ἀρίστων
θράσους εἶδαι. καὶ ἄγε μετ' ἀλ
λήλων, ἢ ὑπὸ ἀλλήλων ἐπα
δον, ἀναγράψαντες εἰ μέγε
νοι ὑμῶν ὅτι φίλης χαλκῆς,
αὐνέθεσαν ἐς τὸ Ορέστειον, καὶ
νόμον ἐποιήσαντο, πρῶτον τὸ
το μάθημα, καὶ παίδευμα
τοῖς παισὶ τοῖς σφετέροις ἀ
ναγκαῖον φίλον ταύτην, καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα
διαμνημονεύσαι. δεῖ γὰρ
νοῦνομα ἑκάστῳ αὐτῶν ἐ
πιλάθοιτο τοῦ παρόντος, ἢ τὰς
Ορέστου καὶ Πυλάδου μορφὰς
ἀγνοήσειεν. ἀλλὰ καὶ
ἐν τῷ προπύλῳ τοῦ νεὼ τὰ
αὐτὰ, ἐοῦσα ἡ φήλη διπλῆ,
γραφαῖς ὑπὸ τῶν παλαιῶν
ἀνασεμνύνεται. πλέ-
ουσιν Ορέστης ἅμα τῷ φίλῳ, ἔν
ταῦθα τοῖς πρυμνοῖς, διαφθα
ρέσης αὐτῶν τῆς νεὼς, συν
ναλαμμένων, καὶ πρὸς τὴν
θυσίαν παρθενασομένων,
καὶ ἡ Ιφιγένεια ἤδη καταρχὰς
ταὶ αὐτῶν, διατεταμένον μὲ
ἐκ τοῦ ἑτέρου τοίχου, ἤδη ἐκ-
διδυκὼς τὰ ἀδύτα γέγρα
πται, καὶ φεύγων τὸν Θόαντα, καὶ πολλοὺς ἄλλους ὑπ' Σκυ-
θῶν.

simulq; promeruisse ut à Scythis, qui in amicitiam de primas tenerent, colarẽtur. Itaq; quæcũq; alter cũ altero, uel alter pro altero dixit, ea maiores nostri descripta in columna ærea reposuerũt in templo Orestis: ac leges statuerũt, ut ea columna prima esset institutio disciplinaq; liberis suis, si meminissent quæ in illa essent adscripta. Itaq; penè patris quisq; sui nomen citius obliuiscereturquàm res gestas Orestis ac Pyladis ignoraret. Quin & in porticu templi eadẽ quæcunque in columna notantur, priscorum picturis adumbrata uisuntur: nempe Orestes unà cum amico nauigans, deinde fracta inter abruptas cautes ipsorũ naue cõprehẽsus, et ad uictimã adornat⁹: i. ꝯ; Iphigenia initiat eos. Exaduersò uerò in altero pariete idẽ iã uinculis exut⁹ depictus est, ac Thoantem occidens, multosq; ex

Scy-

δῶμ. καὶ τίλος, ἀποπλέοντος, ἔχοντος τὴν Ἰφιγένειαν, καὶ τὴν θεόν. οἱ Σκύθαι δὲ ἄλλως ἐπιλαμβάνοντα τοῦ σκάφους ἤδη πλέοντος, ἐπιχειροῦσι συνεμβῆναι τῶν φευγόντων, καὶ ἐπαναβαίνειν πειρῶνται· ἄλλοι δὲ ἄλλη αὐτοὺς, οἱ μὲν αὐτῶν θαυμαστέα, οἱ δὲ καὶ, δίκη τούτου, ἀπονήχονται πρὸς τὴν γῆν. ἔνθα δὴ καὶ μάλιστα ἴδοι τις ἂν, ἐπίσης τὴν ἀλλήλων εὔνοιαν ἐπιδείκνυται, ἐν τῇ πρὸς τοὺς Σκύθας συμπλοκῇ. ποιοῦσι γὰρ ὁ γραφεὺς ἑκάτερον ἀμελοῦντα μὲν τῶν καθ' ἑαυτὸν πολεμίων, ἀμυνόμενον δὲ τὸν ἐπιφερόμενον βαστάζοντα, καὶ πρὸ ἐκείνου ἀπαντᾷν, πειρώμενον τοῖς τοξεύμασι, καὶ παρ' ὅλην τὴν διάμαχην, ἐφ' ἁρπασθῆναι, σώσας τὸν φίλον, καὶ τὴν ἐπ' ἐκεῖνον φερομένην πληγὴν προσαρμόσας τῷ αὐτοῦ σώματι. τὴν δὴ τοσαύτην εὔνοιαν αὐτῶν, καὶ τὴν ἐν τοῖς δεινοῖς κοινωνίαν, καὶ τὸ πιστὸν καὶ φιλάνθρωπον, καὶ τὸ ἀληθὲς, καὶ βέβαιον τοῦ πρὸς ἀλλήλους ὅρκου,

Scythis alios. Postremò solutes abducta Iphigenia, ac dea. Porrò Scythæ frustra scaphã adoriuntur iam nauem, hærentes gubernaculis, ac conscendere conãtes. Deinde re frustra tentata, alij quidẽ ex eis saucij, alij uerò ei rei metu cõpulsi, natatu semet in solũ recipiũt: ubi uel maximè liceat pspicere, quantã alter in alterũ benevolentiã præstiterit in conflictu cum Scythis. Fecit enim pictor utrunque de hostibus in semet ruentibus securum, propellentem autẽ eos qui in alterum feruntur, ac præ illo iaculis occurrere conantem: pro nihilóque ducentem si intereat ipse, modò seruet amicum, uel suo ipsius corpore præueniens excipiens que ictus in illum intentos. Iam uerò tantam illorum benevolentiam, atq; in rebus tristibus communionem, fidem humanitatẽ, ueritatẽ, deniq; constantiam alterius in alte-

ἄρωτος, ἐκ ἀνθρώπινα τοῦτα ὠήθημεν εἶναι, ἀλλά τινος γνώμης βελτίονος, ἢ κατὰ τοὺς πολλοὺς τούτους ἀνθρώπους. εἰ μέχρι μὴν κατ' ἔδαφος ὁ πλοῦς εἴη, τοῖς φίλοις ἀγανακτοῦσιν, εἰ μὴ ἅπαντες ἐπισυνόψονται τῶν ἡδίστων. εἰ δέ τι καὶ μικρὸν ἀνατινάσσοιεν αὐτοῖς, οἴχονται, μόνους τοὺς ἐνδεεῖς ἀπολιπόντες. καὶ γὰρ οὐδὲ καὶ τόδε ὅπως ἀθλίως, οὐδὲν Σκύθαι φιλίας μεῖζον οἴονται εἶναι. οὐδὲ ἔστιν ἐφ' ὅτῳ ἄν τις Σκύθης μᾶλλον σεμνύοιτο, ἢ ὅτι τῷ συμπόσιον ἔχοντι φίλῳ ἀδελφὴ καὶ κοινωνὸν ἔσεσθαι τῶν δεινῶν. ὥσπερ οὐδὲν ὄνειδος μεῖζον παρ' ἡμῖν, τοῦ προδότου φιλίας γεγονέναι δοκεῖν. διὰ ταῦτα Ὀρέστην καὶ Πυλάδην τιμῶμεν, ἀρίστους γενομένους τὰ Σκυθῶν ἀγαθὰ καὶ ἐν φιλίᾳ δείξαντας, ὃ πρῶτον ἡμᾶς ἁπάντων θαυμάζομεν, καὶ τοὔνομα ἤδη τούτοις αὐτῶν ἑρμῆνα, παράκλητον καλοῦμεν,

ἔστι

rum amoris: haec haudquaquam humana putamus esse, uerùm animi cuiusdam præstantioris, quàm pro more uulgarium istorum mortalium, qui donec secundis nauigatur, amicis indignantur nisi ex æquo participes fiant rerum lætarum: quòd si uel paululùm eis uenti reflare cœperint, aufugiũt, solos in periculis deserentes. Enimuerò & illud noueris, nihil amicitia melius arbitrantur Scythæ, neque est in quo Scytha magis glorietur, quàm in adiutandis amicis, communicandísq; rebus acerbis: quemadmodũ neque probrum apud nos maius ullum, quàm amicitiæ desertorem uideri. Has ob res Orestem ac Pyladem ueneramur, quòd præstãtes extiterint in Scytharum uirtutib. atq; in amicitia præcellẽtes: id quod nos omniũ maximè admiramur. Appellati oñe quoq; ex his illorũ factis imposuimus, ut Coraci uocẽtur,

τοῦτο αὖ λέγειν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ φωνῇ, ὥσπερ ἂν εἴ τις λέγοι, φίλιος δαίμονος.

ΜΝΗ. Ὦ Τόξαρι, οὐ μόνον ἄρα τοξεύειν ἀγαθοὶ ἦσαν Σκύθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ πολεμικὰ τῶν ἄλλων ἀμείνους, ἀλλὰ καὶ ῥᾴους ἐν τούτοις, ἀπάντων μᾶλλον εὐδαιμονίστατοι. ἐμοὶ γοῦν τὸ πάντως ἄλλως γιγνώσκοντι, ἤδη καὶ αὐτῷ λίαν ἐπιεικῶς δοκεῖν, οὕτως ὁρίζειν καὶ Πυλάδην ἐνθεασαμένῳ, ἐπιδεῖξαί μοι ὦ γενναῖε, καὶ γραφὴν ἀγαθὸς ὤν. πάνυ γοῦν ἐναργῶς ἐπέδειξας ἡμῖν τὰς ἐν τῷ Ὀρεστείῳ ἀνδρῶν, καὶ τὸν μάχιμον τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὰ ὑπὲρ ἀλλήλων ἁρώματα. πάλαι ἀλλ' οὐκ ἐφθόμην ἂν οὕτω περὶ προσηκόντως ἔχοντα εἶναι φιλίαν ἐν Σκύθαις· ἅτε γὰρ ξένους καὶ ἀγρίους ὄντας αὐτοὺς, ἐχθρᾳ μᾶλλον ἂν σωφρονεῖν, καὶ ὀργῇ καὶ δυσμενείᾳ, φιλίαν δὲ μηδὲ πρὸς τοὺς οἰκειοτάτους ἐπαναιρεῖσθαι, τιμῶ

tur, quod quidē noſtra in lingua perinde ſonat, ac ſi quis dicat diÿ amicitiæ præſides.

MNE. Hui Toxaris, profectò nō arcu modò ualuerunt Scythæ, bellicisq; in reb. cæteris antecelluerunt, uerùm uidentur & ad orandum perſuadendum'que omnium aptiſſimi: unde mihi quum dudum ſecum uideretur, nunc eidem meritò feciſſe uidemini, qui ſic Oreſtem ac Pyladem in deorum numerum retuleritis. Verùm illud me fugerat uir optime, quòd pictor quoque bonus eſſes. Admodum enim euidenter oſtendiſti nobis quæ ſunt in Oreſtis templo, picturas pugnamq; uirorum, alteriq; pro altero ſuſcepta uulnera. Tametſi non putaram amicitiam uſquadeò cultam fuiſſe quōdam apud Scythas: magis autem, quòd barbari eſſent atque agreſtes, ſimultate quidem, ira, rabieque perpetuò committi: amicitiā uerò ne in familiariſſimos quidem exercere ſolitos:

ψημαρτημένων τοῖς τε ἄλλοις ἃ περὶ αὐτῶν ἀκούομεν, καὶ ὅτι κατεσθίουσι τοὺς πατέρας ἀποδακόντας.

ΤΟΞ. Εἰ μὲν καὶ τἆλλα ἡμεῖς τῶν Ἑλλήνων καὶ δικαιότεροι τὰ πρὸς τοὺς γονέας, καὶ εὐσεβέστεροι ὄντες, οὐκ ἂν ἐν τῷ παρόντι φιλοτιμηθείην πρὸς σέ. ὅτι δὲ οἱ φίλοι σπουδαιότεροι τῶν Ἑλλήνων φίλων εἰσί, καὶ ὅτι φιλίας λόγων πολλὰν παρ' ἡμῖν, ἢ παρ' ὑμῖν, ῥᾴδιον ἐπιδεῖξαι. καὶ πρὸς θεῶν τῶν Ἑλλήνων, μὴ πρὸς ἀχθομένα μου ἀκούσῃς, ὡς εἶπόν τι ὧν κατανενόηκα, πολλὰ ἂν χρόνον ὑμῖν συγγενόμενος· ὑμᾶς γάρ μοι δοκεῖτε, τοὺς μὲν περὶ φιλίας λόγους ἄμεινον ἄλλων εἰπεῖν ἂν δύνασθαι, τὰ ἔργα δὲ αὐτῆς οὐ μόνον ἐπιτηδεύειν, ἀλλ' ἀποχρῆν ὑμῖν ἐπαινέσαι τι αὐτῶν, καὶ δεῖξαι, ὁλικὸν ἀγαθὸν ἐστὶν, ἵν' ὅταν χρείας προσδόκητε παῖδες λόγους, θεραπεύητε, εἰδῆτε

idq; coniiciens quum ex aliis quae de illis audimus, tum ex hoc, quòd progenitores suos uita defunctos deuorant.

TOXAR. An nos Graecis quùm aliis in rebus tum in his quae ad parentum attinēt cultum, sanctiores magisq; pij simus, in praesentiarum haudquaquā contenderim: quòd autem nostrates amici longè fideliores sint amicis Graecis, quodq; amicitiae ratio maior apud nos quàm apud uos, haud difficile fuerit docere. Ac per deos Graecorū, ne tibi molestum sit audire, si quae perspexi, dixero, multū iam temporis apud uos ucr satus. uos enim mihi uidemini praeclarius caeteris de amicitia uerba posse facere, uim uerò factaq; illius adeò non solùm pro sermonum dignitate non exercere, ut satis uobis sit praedicare eam, & quantum sit bonum, ostēdere: at ubi usuenit, deficientes à sermonibus, nescio quo modo

οὐκ οἶδ' ὅπως, ἐν μέσῳ τῷ ὄργῳ. ἡδὺ ὁπόταν ὑμῖν οἱ τραγῳδοὶ τὰς τοιαύτας φιλίας ἐπὶ τῶν σκηνῶν ἀναβιβάσαντες λαμπύωσιν, ἐπαινεῖτε, καὶ ἐπιφωνεῖτε, καὶ κινδυνεύουσιν αὐτοῖς ὑπὲρ ἀλλήλων οἱ πολλοὶ, καὶ ἐπιδακρύετε, αὐτοὶ δὲ οὐδὲν ἄξιον ἐπαίνου ὑπὲρ τῶν φίλων παρέχεσθαι τολμᾶτε, ἀλλ' ἐῶ τοῦ φιλεῖν δεινὰς τύχη, αὐτίκα μάλα, ὥσπερ τὰ ὀνείρατα, οἰχονται ὑμῖν ἐν πολλῷ ὄντες πλάσματα ἀλλὰ πολλαὶ ἐπέσται τραγῳδίαι, τοῖς ἐμοῖς τούτοις, καὶ παφοῖς προσωπάσις ἐσικότας ὑμᾶς ἀπολιπόντα, ἃ λιπαρυμένα τὸ στόμα, καὶ παμμίγδδ' ἐκχυνόντα ἐπὶ τὸ σμικρότατον φθέγγεσθαι. ὑμεῖς δὲ ἐμπαλιν, ὅσον γὰρ δὴ λειπόμεθα ἐν τοῖς περὶ φιλίας λόγοις, τοσοῦτον ἐν τοῖς ὄργοις αὐτοῖς πλεονεκτοῦμεν. εἰ γ' εὖ λοκᾶ, οὕτω νῦν ποιῶ μεν· τοὺς μὲν παλαιοὺς φίλους ἀρχαίαν ὠσώμεν, εἴ τινας ἢ ὑμεῖς ἢ ὑμῶν τῶν πάλαι διατεθρυλλημένων ἔχομεν,

quomodo è medio negocio aufugitis. Cæterùm quum Tragœdi in scenam progressi, istiusmodi amicitias uobis repræsentant, plerique laudatis atque applauditis, ac pro se mutuò periclitantibus illis lachrymatis, ipsi uerò nihil dignum laude pro amicis præstare audetis: quin siquando fortè accidat ut egeat amicus, ibi pretinus non secus atque insomnia procul auolantes euanescunt uobis multæ illæ tragœdiæ, uosq; similes relinquunt inanibus istis ac mutis personis, quæ diducto rictu, atque immanè hiantes, ne minimum quidem loquuntur. At nos ediuersò, quo sumus in dicendo de amicitia posteriores, hoc in præstanda ea præcedimus.

Quare, si uidetur, ita in præsentiarum agamus, priscos illos amicos ualere sinamus, si quos uel nos uel uos ex his qui olim fuere, recensere ualemus,

ἐπεὶ κατά γε τοῦτο πλουσιω-
τάτη αὖ, πολλοὺς καὶ ἀξιοπί-
στους μάρτυρας, τοὺς ποιητὰς
παρειλήφαμεν, τὴν Ἀχιλλέως
καὶ Πατρόκλου φιλίαν, καὶ τὸν
Θησέως καὶ Πειρίθου, καὶ τὸν
ἄλλων ἑταιρείαν, ὧν καλλί-
στοις ὕμνοις καὶ μέλεσι ῥαψῳ-
δοῦσιν. ὀλίγους δέ τινας
προχειρισάμεθα τῶν καθ' ἡ-
μᾶς αὐτοὺς, καὶ τὰ ὄργια αὐ-
τῶν διηγησάμεθα, ἐγὼ μὲν
τὰ Σκυθικὰ, σὺ δὲ τὰ Ἑλλη-
νικὰ καὶ ὁπότερος ἂν τού-
των κρατῇ, καὶ ἀμάνους πα-
ράσχηται τοὺς φίλους, αὐτός
τε γνήσιος ἔσῃ, καὶ τὸν
αὐτῷ ἀγακτρύξει, κάλλιστον
ἀγῶνα καὶ σεμνότατον ἀγω-
νισάμενον. ὡς ἐγωγε πολὺ
ἥδιον αὖ μοι δοκῶ μονομα-
χῶν ἑτοίμως, ἀποτμηθῆναι
τὸν δεξιὸν, ὑπὸ τῆς Σκυ-
θικῆς ἰδιοτίμου ἔριν, ἢ χεί-
ρων ἄλλου παρὰ φιλίαν κινδύ-
νου, καὶ ταῦτα, Ἑλλὰς καὶ Σκύ
θης αὐτὸς ὤν. Μνή. ἔστι
μοι, ὦ Τόξαρι, ἐν φαύλῳ τὸ ἔργον

quando iſta quidem parte uos nimirum ſuperaueritis compluribus ac grauibus adductis teſtibus, nempe poetis, qui Achillis & Patrocli amicitiam, tum Theſei Pirithoiq; , neque non aliorum neceßitudinem, pulcherrimis uerſibus carminibusq; contexuerunt. Quin paucos quoſdam in mediũ afferamus ex his qui noſtra ipſorum memoria fuerunt, atque eorum res geſtas exponamus: ego quidem Scythicas, tu uerò Græcanicas. Et in his uter ſuperarit, meliora q; produxerit amicorum exempla, is & victor eſto, ac ſuam ipſius uictoriam promulgato, tanquam qui pulcherrimum honeſtiſſimumq; certamen decertarit: adeò ut ego qdẽ nõ paulo malim mihi in ſingulari uicto certamine dextrã amputari (nã ea eſt apud Scythas uicto pœna) q; in amicitia quopiã inferior iudicari, præſertim Græco, ipſe Scytha quum ſim. MNE. Quãquã eſt haud mediocris negocij,

cum

ἀνδρὶ, ἄλλοι, πολεμιστῇ μοι
νομαχῆσαι, πάνυ σὺ ἔχουσι
καὶ τιθυμμένοις παρδικου-
σομένῳ τοὺς λόγους, οὐ μὰ
ἀγχοῦς γε οὕτω διατρο-
λοὺς ἐμ βραχεῖ τὸ Ελλήνι-
κὸν ἅπαν, ὑποχωρήσομαί
σοι. καὶ γὰρ ἂν ἐν πάν-
δεινον, ὑπὸ δυοῖν μὴ ἱκάνοιν
ἐπιδῶναι τοσούτους τῶν Σκυ
θῶν, ὑπόσους οἵ τι μῦθοι λυ-
λοῦσι, καὶ ὑμέτεραι πα-
λαιαὶ γραφαὶ, ἃς μικρῷ πρό-
θεν σὺ μάλα ἀτιβραγῶδικ-
σας, Ελλήνας δὲ πάντας,
τοσαῦτα ἔθνη, καὶ τοσαύ-
τας πόλεις ὁρμῶν ὑπὸ σοῦ
ἁλῶναι. εἰ γὰρ τοῦτο γένοιτο
το, οὐ τῶν ἀξιῶν, ὥσπερ ὑ-
μᾶς, ἀλλὰ τῶν γλώττας ἀ-
ποτμηθῆναι, καλόν. πόσ
τερον δὲ ὁρίσθαι χρὴ τὸν ἀ-
γῶνα ἡμῖν τῶν φιλικῶν τέ-
των πράξεων, ἢ ὑπόσῳ ἄν
τις πλούσ ἔχῃ λίγειν, τοσού-
τῳ σὺ πατρικτέρῳ λέξειν ἂν
πρὸς τὴν νίκην. ΤΟΞ. ἀ-
λαμῶς, ἀλλ' ὁρίσθω μὴ ἐν
τῷ πλήθει αὐτῶν τὸ πράτ-
ἀλλ'

cum uiro, ita ut tu es, bellatore, singulari certamine congredi, tum admodum instructo missilibus ac penetralibus narrationibus: haud tamen usqueadeò ignauiter tam citò uniuersam deserens Græciam, tibi cessero. Etenim uehementer absurdum fuerit, quum duo illi tantum uicerint Scytharum, quantum fuisse declarant tum fabulæ, tum uetustæ uestræ picturæ, quas paulo antè scitè admodum repræsentabas: Græcos omneis, tot nationes, tot ciuitates, nullo defendente uinci abs te. Nam istuc si fiat, nō dextram, quemadmodum apud uos solet, sed linguam execari conueniat. Sed utrū spectare nos oportet, numerum ne eorum quæ amicè quis gesserit: an magis quo plures alteruter eos referre poterit, hoc victoria dignior uidebitur? TOX. Nequaquam, imò non multitudine uis horū spectetur,

ἀλλ' εἰ ἀμείνους, ἠδὲ εἰ τομώτεροι φαίνοιντο αἱ σαὶ τῶν ἐμῶν, ἴσαι τὸν ἀριθμὸν οὖσαι, παμμιάτορα δηλονότι ὀργάσουταί μοι τὰ τραύματα, ἠδὲ βάθος ἐνδώσω πρὸς τὰς πληγάς. Μνή. σὺ λίγεις, ἠδὲ ὡς ῥίδωσαν, ὁπόσαι ἱκαναί. Τό. πίστιν ἐμοιγε δοκοῦσιν ἱκανῶς ἔχειν. Μνή. καὶ μοὶ δοκεῖ. πρὸς τρίς δὲ λίγει, ἀλλὰ ἐπομόσαμεν ἢ μὴν ἀληθῆ ὄρειν· ἄλλως γὰρ οὐ πλάτεσιν τὰ τοιαῦτα, ἐ πάνυ χαλεπὸν, ἠδὲ ὁ ἐλεγχος ἀφανής. εἰ δὲ ἐμόσαμεν, ἐχόσιον ἀπιστεῖν. Τό. ὀμόσαιμι, εἴ τι ἠδὲ ὄφελος ἦν ψεύσεις. Μνή. τίς δέ σοι τῶν ἐμετέρων βίων, ἢ ἐπαινὸς ἐφίλιος; Τό. καὶ μάλα, ἐγὼ δὲ τὸν ὠδιχόμην ὀμόσαί σοι ἐν τῷ ἐμαυτοῦ λόγῳ. Μνή. ἴσως τοίνυν ὁ Ζεὺς ὁ φίλιος, ἢ μὴν ὁπόσα ἂν λίγω πρὸς σὲ, ἢ αὐτὸς ἑαυτὸν, ἢ παρὰ ἄλλων, ὁσάσον οἶόν τε ὦ, δὲ TOXA. Et maximè. iurabo) meapte in lingua.

uerùm si quæ tu narrabis facta, his quæ narrabo, uideantur præstantiora, magisq; penetrantia: tum nimirum etiamsi numero paria sint, opportuniora magisq; lethalia mihi facient uulnera: ac penè memet ad ictus accõmodabo. MN. Probè loqueris. Statuam⁹ igitur quot erunt satis. TOXA. Mihi quidem satis fore uidetur, si uterq; quinq; narret exẽpla. MNE. Itidẽ mihi uidetur. ac prior dicito, uerùm adiuratus, nimirum non nisi uera dicturum. alioqui fingere eiusmodi, non admodum fuerit difficile: palàm autem refelli non queant, Porrò si iuraris, nefas sit nõ habere fidẽ. TO. Iurabimus, si quid etiã iureiurando opus esse cẽses. MN. Quis tibi è dijs nostratibus, num satisfaciat Iupiter Philius? TOXA. Ego quoque tibi nostratem MNES. Testis igitur esto Iupiter Philius, quæcunque dicturus sum apud te, ea nisi uerũ uel quæ uiderim ipse, uel quæ ab alijs quoad fieri potuit, diligen-

ἀκριβέστατα ἐπιπωλαζούμενον ὁρᾶν, μᾶλλον παρ' ἑαυτοῦ ὠδίνοντα καὶ φλυαροῦντα. καὶ πρῶτόν γέ τοι τὸν Ἀγαθοκλέους καὶ Δεινίου φιλίαν διηγήσομαι, ἀοίδιμον ἐν τοῖς Ἴωσι γενομένην. Ἀγαθοκλῆς γὰρ οὗτος ὁ Σάμιος ὁ πρὸ πολλοῦ γέγονε, ἄρτος μὲν ὃν φιλίαν, ὡς ἔοικε, τἆλλα δὲ οὐδὲν ἀμείνων Σαμίων τῶν πολλῶν, οὔτι γε τὸ γένος, οὔτε τἆλλα πρὸς οὐσίαν, Δεινίᾳ δὲ τῷ Λυσίωνος ἐς φιλίαν ἐλθὼν καὶ παιδικῶν. ὁ δὲ Δεινίας ἐπολιτεύετο ἄρα ἐν Ἐφέσῳ, καὶ ὥσπερ ἐκ πατρὸς νεώτατον ἔντα, πολλοὺς καὶ ἄλλους εἶχε περὶ αὐτὸν, ἑταίρους μὲν συμπίειν, καὶ πρὸς ἡδονὰς σωθῆναι, φιλίας δὲ πλέονος ὅσου ἄποντας. τίνος μὲν οὖν ἐν τούτοις καὶ ὁ Ἀγαθοκλῆς ἐξετάζετο, καὶ σωλῶν, καὶ συνήθειαν αὐτοῖς, οὐ πάνυ χάριν τῇ τοιαύτῃ διαβιβῇ, καὶ

diligentissimè perceperim, narraturum, nihil ex me ipso comminiscentem, alleuantem. Ac primo quidem loco, Agathoclis Diniæq; amicitiam referam, quæ apud Ionas est celebratissima. Nam Agathocles hic, qui Samius fuit, non ita pridem uixit, uir in amicitia quidem præcipuus, ita ut re declarauit: cæterùm reliquis in rebus uulgo Samiorum nihilo præstantior, neque genere, neque cæteris item opibus. Huic cum Dinia Ephesio Lysionis filio amicitia à puero intercesserat. Porrò Dinias supra modum ditatus est, & quemadmodum solent ij qui nuper opes nacti sunt, complures & alios secum habebat, satis quidē idoneos illos & ad compotandum, & ad uoluptariā consuetudinem, ab amicitia uerò longè alienissimos. Atque inter hos interim

habebatur Agathocles, conuiuebat'que & compotabat illis, non admodum approbans eam uiuendi rationem,

Dinias

καὶ ὁ Δινίας οὐδὲν αὐτὸν ἐντιμότερον εἶχε τῶν κολάκων. τελευταῖον δὲ καὶ προσέκρουε, τὰ πολλὰ ὠθιζόμενον, καὶ φορτικὸς ἐδόκει, ὑπομιμνήσκων καὶ τῶν προγόνων, καὶ φυλάττειν πάντα παρεγγύλλων, ἃ μετὰ πολλῶν μοχθημάτων ὁ πατὴρ αὐτῷ λιπαρήμενος, διατέλεσεν. ὥστε καὶ διὰ ταῦτα, οὐδὲ ἐπὶ τοὺς κώμους ἐπῆγεν ἔτι αὐτὸν, ἀλλὰ μόνος μετ' ἐκείνων ἐκώμαζε, καταδάκνων τὴν Ἀγαθοκλέα. καὶ δή ποτε ὑπὸ τῶν κολάκων ἐκείνων ὁ Δίδυμος ἀναπείθεται, ὡς ὁρᾷ αὐτὸν Χαρίκλεια, Δημώνακτος γυνὴ, αὐλητοῦ ἐπιφανοῦς, καὶ πρώτου Ἐφεσίων τὰ πολιτικά. καὶ γραμμάτιά τι ἐσιφοίτα παρὰ τῆς γυναικὸς αὐτῷ, καὶ τίφανοι ἐμιμαίνοντο, καὶ μῆλά τινα ἀποδιδυμεῖα, καὶ ἄλλα, ἅπερ αἱ μαστροπεῖαι ὧδε τοῖς ἔξω μηχανῶνται, κατὰ μικρὸν αὐτοῖς ὧδε τιχνώμεναι τοὺς ὄρωντας, καὶ ἐναφλέγουσαι τὸ πρῶτον ἐ-

Dinias autem nihilo hoc potiorem habebat, quàm cæteros adulatores. Tandē etiam offendere cœpit crebrius obiurgans, molestusq; uidebatur, quippe qui admoneret eum maiorum, præcipereturque ut seruaret quæ multo labore parta pater illi reliquisset: adeò ut ob hæc ne ad comessationes quidem illum deinceps adhiberet, sed solus cū illis comessaretur, celare cupiens Agathoclem. Demum ab assentatoribus illis misero persuasum est quòd adamaretur à Charicleæ Demonactis uxore, uiri illustris, atque inter Bophesios in honoribus ciuilibus primarij. Iam & literulæ à muliere ad illū uenitabāt, & serta semimarcida, & mala quædam admorsa, denique quicquid ad hæc lenæ machinantur in adolescentes, quo paulatim illis amorem artibus quibusdam inserant, primumq; hac incendant opinione,

φᾶδας νομίζοντας. ἐπαγω-
γότατον γὰρ τοῦτό γε, καὶ μά-
λιστα τοῖς καλοῖς ἅπασι δοκοῦ-
σιν, ἄχρις ἂν λάβωσιν εἰς τὰ
δίκτυα ἐμπεσόντες. ἦν Χαρί-
κλεια δή, ὡς ἄρτιον μὲν γύναι-
ον, ἐπαγωγὸν δὲ ἐκτόπως, καὶ
τῷ προσώπῳ & ἀεὶ, καὶ ἐ
πάνυ ἐκ ὀλίγου ἐθελήσαι τις.
καὶ ἐ προσίδοι τις μόνον, ἐν
δὺς ἐπίσυρι. καὶ δὴ & ἄλλῳ
ὡ, μή πω αὐτέπει Χαρί-
κλεια. λανθάνει δὲ καὶ τἆλλα τοι-
οῦτος, πάρ ὡ τινα βούλοι τῶν
ἑταιρῶν, ἐπισπάσασθαι ῥᾳ-
δίως, καὶ ἀμφίβολον ἐτι ὄντα,
ὅλον ἐκποιήσασθαι, καὶ ἐπι-
χειρῆσον ἤδη ἐπιτῆναι, καὶ
προσκινῆσαι, ἄρτι μὲν ὀρ-
γῇ, ἄρτι δὲ πολακείᾳ, καὶ μι-
κὰ μικρὸν ὑποδυομένη, καὶ τῷ
πρὶν ἑτέρῳ ἀποκλίνειν δο-
κεῖν. καὶ ὅλη συγκινοῖτο
ἀπαραχόλῳ & γυνὴ, καὶ πολ
λὰ μηχανήματα προβιβάσα
σα κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν. τοιοῦτο
ὂν τότε οἱ Δεινίᾳ πόλακες πα

opinione, quòd ſeſe credant amari. Nam plurimùm illicit & hoc, præſertim eos qui ſibi formoſi uidentur, donec imprudentes in caſſes inciderint. Erat autem Charicléa urbana quidem & elegans muliercula, at ſupra modum meretricia, ſemperq; illius, quicunque fortè adiiſſet, etiamſi quis admodum leuiter concupiuiſſet: quin ſi uel aſpexiſſes duntaxat, protinus adnuebat: nec ullo pacto metuendum erat ne quando recuſaret Charicléa: admirabilis autem alioqui artifex, quauisq; meretrice doctior allicere amatorem, & ambiguum quum adhuc eſſet, totum ſubigere: at quum iam teneretur, incitare, ac magis magisq; accèdere, nunc ira, nunc blandimentis, ac mox faſtidio, deinde iniecta ſuſpicióe, quaſi ad alium ſeſe deflexura eſſet: poſtremò omni ex parte egregiè docta erat mulier & abſoluta, artibus'que omnigenis in amantes inſtructa. Hanc igitur tum Diniæ adulatores accerſiuerant

γαλαμβάνουσιν ἐπὶ τὸ μειράκιον, καὶ τὰ πολλὰ ὑπεικων μάλλον, συναθυμῶτος αὐτὸν εἰς τὸν ὄρωτα τῆς Χαρικλέους. ὑ δὲ πολλὰς ἤδη νύσους ἐκ παχυλίσασα, καὶ μυρίους ἐρωτας ὑποκινημένη, καὶ οἰκους πολυταλάντους ἀναῤῥίψασα, ποικίλον τι, καὶ πολυγύμναστον κακὸν, παραλαβοῦσα εἰς τὰς χεῖρας ἀπολοιπὸν, καὶ ἄπειρον τῶν τοιούτων μηχανημάτων νεανίσκον, οὐκ αὐθημερὸν ἐκ τῶν ὐπόχων. ἀλλὰ πορρίζουσα πανταχόθεν, καὶ διαπειράσασα, ὅτι ἤδη πάντα πάσιν ἐρᾴτει, αὐτή τι καὶ πάλιτο ὑπὸ τῆς ἄγρας, καὶ τῷ κακοδαίμονι Διονύσῳ μυρίων κακῶν αἰτία ἐγένετο. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ὀλίγις ἐκεῖνα ἐπ' αὐτὸν παιδίσκα τὰ γραμμάτια, καὶ σωτηρίως πιμπομένη τὸν ἄβρωνα, ὡς ἐδάμυσι, καὶ ἐπηγρύπνησε, καὶ τίλος, ὡς ἀπάρξει ἐν αὐτῷ ἡ ἀθλία ὑπὸ τ ὄρωτ@, ἕως δή ὁ μακάριος ἐπάδη καὶ δὸς ἔναι, καὶ ἴδιος Ἐφεσίων γυναι ξὶ πρεπόθητ@. καὶ πως συνυ-

rãt in adoleſcẽtulũ, multaq; aſſimulabãt quo eum in amorẽ Charicleæ impellerẽt. Ille porrò quæ cõplures iam adoleſcẽtes iugularat, et innumerabiles amores fuerat mentita, domosq; opulentas euerterat, uariũ quoddam atque inexpugnabile malum: ubi nacta manibus eſt ſimplicẽ & huiuſmodi artium imperitum adoleſcentulum, hæud quaquam amittebat ex unguibus: ſed undique oppugnans tentansq; ; ubi iam omnium eſſet compos, tum ipſa dum captat, capta periit, tum infelici Diniæ innumerabilium malorum extitit cauſſa. Nam primùm quidem ſtatim literulas illa ad illum dat, ac ſubinde miſſitat ancillulam, quæ renunciaret ut fleret, ut uigilaret, poſtremò ut miſera præamore ſuffocatura eſſet ſeſe donec iam beatus ille perſuaſus, ſibi formoſus eſſe uideretur, atque Epheſiorum uxoribus præter cæteros adamabilis. Ac tãdem in cõgreſſum adductus

ἐῖχθη πολλὰ ἱκετεύσεις, καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἤδη ῥᾷον, ὡς τὸ ἀπὸ, ἀλώσεσθαι ἐμελλεν ὑπὸ γυναικὸς καλῆς, καὶ πρὸς ἡδονὴν τι ὁμιλῆσαι σπουδαίως, καὶ ἐν καιρῷ λαμπρύσαι, καὶ μεταξὺ τὰ λόγων ἐλεεινῶς ὑποστενάξαι, καὶ ἀπιόντος ἅμα λαβέσθαι, καὶ συνεθέλειν προσδραμεῖν, καὶ καταφιλῆσαι, ὡς ἂν μάλιστα αἰσθέσει, καί τι καὶ εἰπεῖν, καὶ πιθανίσαι, οἷς ἅπασι καλῶς ὁ Δενίου ἐπίχαιτο. καὶ ἐπεὶ ἤδετο πονούμενος ἐχούσῃ καὶ διαθρύπτειν ἤδη τῷ ὄντι, καὶ ταπεινὸν γιγνομένου, ἄλλο ἐκ τούτου ἐπινοεῖ, καὶ τὸ ἥδιον ἀπώλλυει· λύειν τι γὰρ ἐδόκει αὐτὸ σκήπτεσθαι, ἱκανὸν δὲ καὶ τοῦτο, βλάπτειν ὁρᾶσθαι προσιόντα, καὶ ἐκείνῃ ἐφοίτα πρὸς αὐτὴν, φυλάττεσθαι ὑπό τ' αὐτῆς λίγουσα, ὡς ἐπισυμβὰν τὸν ἄνδρα. ὁ δ' ἐκείνου ὅσος τις ἐν ὀργῇ τὸ πρᾶγμα, ὅτι οὐκ ἐνέχοι τοῦ μὴ ὁρᾶν αὐτὸν, ἀλλὰ ἐλάττονι, καὶ ἧττον κέλαπας ἐσίπιπτε, καὶ τοὔνομα τῆς Χαριπλέας

adductus est, multis precibus exoratus. Et ex eo quidem tempore facilis iam erat obiectura, fore ut caperetur à muliere formosa, ad uoluptatem congredi docta, & in loco flere, & inter loquendum miserabiliter suspirare, et iam abeunte amplecti, & adeunti obuiã occurrere, & formam colere sic ut maximè placitura esset: interdum uel uoce uel cithara canere: quibus omnibus in Diniã usa est. At ubi sensit excruciari, iamq; amore illaqueatũ, ac sub iugum esse factum: aliud ad hæc excogitat, quo miserum subuertat: grauidam se ex eo simulat (nam hoc quoque efficax ad magis ac magis inflammandum stultum amantem.) Neque postea commeabat ad illum, affirmans à uiro obseruari se, qui iam amorem persensisset. Hic uerò rem iam non ultrà ferre potis erat: neque durare quibat, quum illam non aspiceret: sed lachrymabatur, adulatoresq; ad se accersebat, ac Charicleæ nomen

ἐπιβαῖτο· καὶ τῶν ἀνάγκη συλλαβὼν αὐτῆς (ἐπιτύχοντο δὲ λίθῳ λοιπῷ) ἐκώκυε. καὶ τίλῳ, καταβαλὼν ἑαυτὸν ὡς ποὺ δοκοῖ, ἐκυλίετο, καὶ λύττα ἐῷ ἀκριβὴς τὸ πρᾶγμα.

τὰ μὲν γὰρ δῶρα, ὁ πατὰς μῦλλα, καὶ στιφάνους αὐτὶ λίθοτο αὐτῇ, ἀλλὰ οἰωνοκίαν ὅλαν, καὶ ἀγροὶ, καὶ θεράπαιναι, καὶ ἐδῶτδο οὐαθᾶς, καὶ χρυσὸν, ἐπόσον ἐδελήσει. καὶ τί γάρ, ἐν βραχεῖ ὁ Λυσίων οἶκος, ὀνομαστότατος τῶν ἐν Ιωνίᾳ γεγράμμενος, ἐξώτλητο ὕλη, καὶ ἐξεκένωτο. ἔπειτα ὡς ἄλλο αὖος ἐῷ, ἀπολιπῶσα αὐτὸν, ἄλλον τινὰ, Κρῆτα νεανίσκον τῶν ὑποχρύσων, ἐθέρε, καὶ μετέβαινεν ἐπ' ἐκεῖνον. καὶ ἤδη αὐτ', πακῆνος ἐπίστευεν. ἀμελὲς μὴν δ' ἦν ὁ Δεινίας, οὐχ ὑπὸ δὲ Χαριπλείας μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν πολέκων (πανεῦνοι γὰρ ἐσὶ τὸν Κρῆτα ἤδη τ' ὁρώμενον μετελλύθεσαν) ὅτι χιτὰ παρὰ τὸν Αγαθοκλέα, καὶ πάλαι ἐδέδτα ὡς ἔχοι πρὸς γυνῶς τὰ πράγματα αὐτῷ.

nomen inclamabat: imagi nêq; illius amplexus (cædi do enim lapide fecerat) ei ululabat. Demũ in solũ abijciẽs sese, iactabatur: planeq; res extremæ dementiæ speciem obtinebat. Siquidem munera reddita sunt mulieri, non pro malorum aut corollarum precio, sed solidæ domus, agri, famulæ, uestes florulentæ, auri quantum optaret. Quid multa? Breui Lysionis domus antea inter Iones nobilissima, exhausta est, atq; exinanita. Deinde ubi iam exuccus esset, eo relicto alium quempiam adolescentulum Cretensem bene nummatum uenata est, atque ad illum desciuit. Iam uidelicet illum adamabat: atque is quidem credebat. Itaque Dinias neglectus non à Charicleâ modò, uerùm etiã ab assentatoribus (nam isti quoque ad Cretensem amatorem iã desciuerant) abit ad Agathoclem, iampridẽ nõ inscitiũ quàm illi res miserè haberent.

Ac

καὶ αὐλούμενον τὸ πρῶτον, ὅμως ἀνέγνω πάντα, τὴν ἐρωτα, τὴν ἀπορίαν, τὴν ὑπερηφάνειαν τῆς γυναικὸς, τὴν αὐτοπαθῶς τὴν Κρῆτα, καὶ τὸ λοιπὸν, ὡς ἂ βούσεται μὴ οὐχὶ συνὼν τῇ Χαριτλέᾳ. ὁ δὲ ἀνὴρ ἄνοια νομίσας ἐν τούτῳ ἀκαιρομισοσύνην τῷ Δαονίκ διότι ἀπροσίετο μόνον αὐτὸν τῶν φίλων, ἀλλὰ τοὺς πόλλους αὐτοῦ πρεσβύτας, τότε μὲν μόνον οὐχὶ, παρέφερεν οἰκίσκον ἐν Σάμῳ ἀπαμπολήσας, ἔχων, αὐτῷ τὴν τιμὴν πομίσθιον, βία τάλαντα. λαβὼν δὲ ὁ Δαονίας, οὐκ ἀφανὲς ἐβίβου τῇ Χαριτλέᾳ, καλὸς ποιῶν ἐδόκει γεγραμμένος, καὶ ἐδόκει ὁ ἔβρας, καὶ τὰ γράμματα, καὶ μίμησις, ὅτι μὴ πολλῶν χρόνων ἀφίκετο. καὶ οἱ πάλαι συνήθεις, ὡδήκασι λαμυσόμενοι, ἐρώντες ἐλάμβανον ἔτι ἔντα τὸν Δαονίαν. ὁ δὲ ὑπίσχετο ἕξειν παρ' αὐτῶν, καὶ ἤκει πρὸς τὸν πρῶτον ὕπνον, καὶ ἔνδον ὢν ὁ Δαμάναξ, ὁ τῆ Χαριτλέας ἀνὴρ, ὅτι καὶ ἄλλως ἀνεθύμιος,

Ac pudescens quidem initiò, tamen exposuit omnia tamorem, egestatem, arrogantiã mulieris, ritualem Cretẽsem: in summa, nõ uicturum sese nisi cum Charicléa consuetudinem haberet. Ille uerò intempestiuum esse ratus, id temporis exprobrare Diniæ, quapropter ex amicis unum sese non admisisset, sed tum quidem assentatores suos sibi antepositisset: diuendita, quam unam habebat in Samo, domo paterna, precium illi attulit, talẽta tria. Quæ simulatq; recepisset Dinias, haud clàm erat Charicleæ rursus subitò formosus factus: rursus ancilla, & literulæ, et expostulatio, quòd iã diu sese nõ adisset. cõ currerũt item adulatores applaudẽtes, ut uiderũt Diniæ adhuc esse quod daret. Cum aũt pollicitus esset sese uenturum ad illã, ueniss etq; primo ferè somno, esset q; int⁹ Demonax Charicleæ maritus, siue quòd alioqui præsenserat;

ἀτι καὶ ἀπὸ συνθήματος τῆς γυναικὸς, ἄμφω γὰρ λέγονται, ἐπαναχθὰς ὥσπερ ἐν λόχου, τὴν τε αὐλειον ἀποκλεῖσαι ἐκέλευε, καὶ συλλαμβάνειν τὸν Δεινίαν, πῦρ καὶ μάστιγας ἀπειλῶν, καὶ ξίφος ὡς ἐπὶ μοιχὸν σπασάμενος. ὁ δ' σωισθεὶς οὐ πολλῶν ἐδέησε, μοχλόν τινα πλησίον κείμενον ἁρπάσας αὐτόν τε ἀποκτείνει τὴν τε Δημώνακτα πατάξας ἐς τὴν λεπτὰφον, μὴ τὴν Χαρίκλειαν, οὐ μιᾷ πληγῇ ταύτην, ἀλλὰ καὶ τῷ μοχλῷ πολλάκις, καὶ τῷ ξίφει τοῦ Δημώνακτος ὕστερον. οἱ δ' ἐκίνησαν τὲ ὡς μὴν ἐπήνθησαν ἅφνω, τῷ παραλόξῳ τοῦ πράγματος ἐκπεπληγμένοι. ἔπειτα περιόντα μὲν συλλαμβάνειν, ὡς καὶ αὐτοῖς ἐπήει μετὰ τοῦ ξίφους; ἐκεῖνοι μὲν ὑπεφύγοσαν ὁ Δεινίας δὲ ὑπεξῆρχεν, τὴν τοῦ ὄγκον ἔργασάμενος, καὶ τὸ μίσος τῶν ἐν παρὰ τῷ Ἀγαθοκλεῖ διέβλεψεν, ἀναλογιζόμενοι τὰ πεπραγμένα, καὶ περὶ τῶν μελλόντων ὅ, τι

siue de cõposito proditione q; uxoris (nã utrũq; fertur) exiliens uelut ex insidijs, & atriũ iubet occludere, & Diniam comprehendi, ignem ac flagra minitans, neque non gladium tanquam in mœchum educens. Ille porò reputans quibus in malis esset: uecte quopiam de proximo, ut iacebat, arrepto, tum ipsum occîdit Demonactem in tempus adigens: tum Charicleam. atque hanc quidem non ictu uno, uerumetiam & uecte sæpius, & postea Demonactis gladio feriens. At famuli interea muti stabant, rei nouitate attoniti: deinde comprehẽderè conati, quum in hos quoque ferro insiliret, ipsi quidem aufugerunt, Dinias autem clàm sese subduxit, tanto patrato facinore. Et ad auroram usque apud Agathoclem diuersabatur pariter'que & quæ facta essent reputabant, & quid in posterum esset euenturum, considera-

ἀπαβίσεται, συσκοῦντες. ἔνθεν δὲ οἱ στρατιῶται παρῆσαν (ἤδη γὰρ τὸ πρᾶγμα διεβεβόητο) καὶ συλλαβόντες τὸν Δεινίαν, οὐδ' αὐτὸν ἐξαρνούμενον μὴ οὐχὶ πιφονευκέναι, ἀπάγουσι παρὰ τὸν ἀρμοστὴν, ὃς ἦρχε τηνικαῦτα Ἀσίας τότε. ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ μεγέθει αὐτὸν ἀπέπεμπε αὐτόν, καὶ μετ' οὐ πολὺ κατεπέμφθη ὁ Δεινίας εἰς Γύαρον, νῆσον τῶν Κυκλάδων, ἐν ταύτῃ φεύγειν εἰς ἀεὶ τεταγμένος ὑπὸ τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς καὶ τἆλλα μὲν σωλῶν, καὶ σωσανῆρεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ σωσασθλδεν εἰς τὸ δικαστήριον μόνος τῶν φίλων, καὶ πρὸς οὐδὲν ὑπελείπετο. ἐπεὶ δὲ ἤλαυνε τὸν φεύγοντα ὁ Δεινίας, οὐδὲ τότε ἀπελείφθη τοῦ ἑταίρου. καταφρονήσας δὲ αὐτὸς ἐκποδὼν, διέτριβεν ἐν Γυάρῳ, καὶ συνέφευγεν αὐτῷ. καὶ ἐπειδὴ παντάπασιν ὑπόδεων τῶν ἀναγκαίων, πᾶσαν ἑαυτὸν τοῖς πορφυροῦσι, συγκα-

considerabant. Vt autem diluxit, milites aderant (iã enim res erat diuulgata) comprehensumq; Diniam, nec hunc inficiantem homicidium, adducunt ad præfectum qui per id tempus Asiam moderabatur. Hic eum ad Persarum regem remittit. Nec ita multo pòst relegatus est Dinias in Gyaron insulam ex Cycladibus unam, damnatus à rege, ut in ea, quoad uiueret, exularet. Agathocles autem cũ reliquis in rebus nunquam abfuerat, tum pariter soluit in Italiam, & amicorũ solus unà est in iudicium comitatus, neq; usquam defuit officio. Porrò ubi iam in exilium profectus est Dinias, ne tum quidem desertus est ab amico: quin potius ipse suapte sponte dãnatus uersabatur in Gyaro, simulq; cũ illo exulẽ agebat. At quũ iã rerum necessariarum omnium inopia laborarent, locans seipsum purpurarijs,

συγκατιδύετο, καὶ τὸ γινόμενον ἐν τῷ ἀποφορᾷ, ἐφίστε τὸν Δεινίαν, καὶ νοσοῦσαν ἤδη μέντοι ἐθεράπευσε. καὶ ἀποδημοῦντος, οὐκέτι ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, ἀλλ' αὐτὸν ἐν τῇ νήσῳ ἐμεῖνεν, αἰσχυνόμενος καὶ τεθνεῶτα ἀπολιπεῖν τὸν φίλον. τοῦτό σοι ὄφελον φίλε Ἑλλάνιε, ἢ πρὸ πολλοῦ γενόμενον· ἴστι γὰρ ἂν οἶδα ἐγὼ σοὶ ἀποδοῦναι τὸν φίλον, ἀφ' ἧς Ἀγαθοκλῆς ἐν Γυάρῳ ἀπέθανε. Τό. νὴ Δία γε, ὦ Μυόσιππε, καὶ μάτην ἂν ἐποίησας τοῦτο ἐλπίσας, ἵνα μὴ ἄπιστος ᾖν τοῖς ἐμοὶ φίλοις, ἵνα μὴ ἄπιστος ᾖν τοῖς ἐμοὶ φίλοις, ἵνα μὴ ἄπιστος ᾖν τοῖς ἐμοὶ φίλοις. Σκυθικόν τινα φίλον. Ἀγαθοκλέα ἔτυχον ἀδικούμενον, πολλὰ δίκαια μὲν τίνα μὴ ἄλλον ὁμοίως ἐφασκες αὐτῷ. Μυό. ἄκυρα τοίνυν μὴ ἄλλον, ὦ Τόξαρι, Εὐθύδικον τὸν Χαλκιδέα. δεῖσθαί μοι τινα φασὶ αὐτὸν Σίμυλος, ὁ ναύκληρος ὁ Μεγαρικὸς, ἐπομόσαντα ἢ μὴν αὐτὸς ἑωρακέναι τὸ ἔργον. πολλῶν μὲν γὰρ ἔφη ἐς Ἰταλίαν Ἀθήνηθεν, πρὸς δύσιν πλεύσαντα

unà cum alijs urinabat, quodq; hinc partum esset referens, Diniã alebat. Quin & ægrotanti diutissimè inseruiuit: & ubi uita defecturus est, noluit unquam in patriam reuerti, uerùm mihi perseuerauit in insula, pudori sibi fore ratus, si uel mortuum amicum deseruisset. Hoc tibi Græci factum amici retulerim, quod quidem non ita pridem accidit. haud enim scio si anni quinque præterierint quòd Agathocles in Gyaro mortem obijt. TOX. At utinam iniuratus istæc Muesippe dixisses, uidelicet quo mihi fas esset eis non habere fidem. Adeò Scythicũ quendam amicum Agathoclem istũ descripsisti. quin uereor ne quem & alium isti similem narres. MNB. Audi iam & alium Toxari, Euthydicum Chalcidẽsem. Retulit aũt mihi de hoc Simylus Nauclerus Megarẽsis, adiurans profectò se teste rem factam esse. Aiebat enim nauigauisse sese ex Italia Athenas, circiter Pleiadũ occasum, collecti-

καὶ συλλογιμαίας τινὰς ἀνθρώπων, νομίσων· ἐν δὲ τούτοις εἶναι τὸν Εὐθύδικον, ἡλικιώτην αὐτῷ Δάμωνα τὸν Χαλκιδέα, ἡλικὶ τοῦτο ἐτέθρου αὐτῷ. ἡλικιώτας δὲ ὄντας, τὸν μὲν Εὐθύδικον, ἐρρωμένον καὶ κατηρεφῆ, τὸν δὲ Δάμωνα, ὑπηχρεον καὶ ἀδιάθετον, ὥρτι ἐκ νόσου μακρᾶς, ὡς ἐλέγετο, ἀνεστάμενον. ἄχει μὲν οὖν Σικελίας ὀδυχῶς διαπλεῖ σας ἐφ' ὁ Σίμυλος σφᾶς. ἐπεὶ δ' ἐκ πολλοῦ μὲν διαπεπλευκότας, ἐν αὐτῷ δ' ἤδη τῷ Ἰονίῳ ἐπλουν, καὶ μέσης μάλιστα ἀδιαστρέφειν αὐτούς. καὶ τὰ μὲν πολλὰ τί ἂν τις λέγοι, φρικώδεις ἴσχας, καὶ σφοδρὰς καὶ χαλάζας, καὶ ἄλλα, ὅσα χειμὼν ναυτικὰς ἐπέθηκε σφᾶς κακώσας; ἐπεὶ δ' ἤδη σφᾶς κατὰ τὸν Σάκυνθον ἔναι, ἀπὸ ψιλῆς δὴ λιβράδος πλέοντας, ἔτι καὶ σπάρτα τινὰς ὑποφερομένους, ὡς τὸ ῥᾴδιον ἀδιάλειπτα τῆς ὁρμῆς, πορρὼ μέσας νύκτας, οἷον ἐν τοσούτῳ σάλῳ ναυτιάσαντα τὸν Δάμωνα, ἐμεῖν ἐγκυψάντα ἐς τὸν ἅλα.

collectitios quosdam homines uehentem. in his fuisse Euthydicum, unaq; cum hoc Damonem Chalcidensem eiusdem amicum. Aetatu quidem eos æquales fuisse: uerùm Euthydicũ ualentem, robustumq;: Damonem contrà subpallidũ atque ualetudinarium, quasi qui nuper (ut apparebat) ex diuturno morbo reualuisset. Itaque ad Siciliam usq; feliciter aiebat Simylus nauigasse ipsos. Cæterùm ubi transmisso freto, in ipso iã Ionio mari nauigarent, tempestatem maximam eis incubuisse. Quid autem attinet multa referre? immanes quasdam procellas ac sinuosas, tum grandines, & si quæ alia tempestatis mala? Vt uerò iam haud procul abessent à Zacyntho, nuda nauigantes antenna, præterea & funes quosdã trabẽtes, quo nimirũ

nim impetumq; fluctus exciperent: circiter noctis medium, Damonẽ, qui in tãta iactatione nausearet, uomuisse in mare

λασαν. ἔπαι, εἶμαι, τῆς νεὼς βιαιότερον, ἐς ὃ κυβέρνα μὲν, ἐπικλιθάσης, καὶ τοῦ λύματος σωσαπώσαντος, ἐκπεσεῖν, αὐτὸν ὧδε πλὴν ἐκφαλῶ, ἐς τὸ πέλαγος, οὐδὲ γυμνὸν τὸν ἄθλιον, ὡς ἂν καὶ ῥᾷον λύσαιμεν ἀμφοτέρους ἐνδὺς θοἷμ' ἂν νεῖν· οὐδὲ ὑγιεῖ γόμενον, καὶ μόγις ἐκνεῦσαν ὑπερβρίξαντα τοῦ κλύδωνος. τὸν δὲ Εὐθύδικον, ὡς ἤκουσε (τυχὸν δὲ γυμνὸν ἐν τῇ σκηνῇ ὄντα) ῥίψαι ἑαυτὸν ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ καταλαβόντα τὸν Δάμωνα, ἤδη ἐκπαγερρυηκότα (φάνεσθαι γὰρ ἔτι μόλις τιθῶτα, τῆς σελήνης καταλαμπούσης) συμπαρανήχεσθαι καὶ συγκυρῆσαι. σφᾶς δὲ ἐπιθυμεῖν μὲν ἐκείνοις βοηθεῖν, καὶ ἐλεεῖν τὴν συμφορὰν τῶν ἀνθρώπων, μὴ λυπεῖσθαι δὲ μεγάλως τῷ συμβάντι ἐλαφρίζοντας, πολὺ γε πολλοὺς ἀφεῖναι αὐτοῖς, καὶ τῶν πονηρῶν τινας, ὡς ὧδε τούτων ἀπαυδήσαντο, ἢ τινι αὐτῶν ἐπιτύ-

propendentem. Deinde, ut conijcio, naue uehementius in eam partem in quam ille propendebat, inclinata, simulq; propellente fluctu, excidisse eum prono capite in pelagus: neque nudum tamen, uidelicet ut misero uel natare commodè liceret. Mox itaque succlamasse quum præfocaretur, uixque sese ab undis sustolleret. Porrò Euthydicum simulatque audisset (nam fortefortuna nudus in strato tum erat) abiecisse semet in mare, arreptóque Damone, qui iam deficiebat (diutius enim ista uideri poterant, luna scilicet relucente) unà iuxta illum nasse, ac subleuasse. Ac uoluisse quidem illis opitulari sese, miseratus uirorum calamitatem, uerùm nequisse, quòd uento præualido raperentur. Illud tamen feciisse, subera cõplura ad illos proiecisse, tum ex contis aliquot, ut ab his

χειρ, καὶ τίλος, καὶ πίω ἀπροσδόκητον αὐτῶν, οὐ μικρὰν εὖσαν. ἐννόησον τοίνυν πρὸς θεῶν, ὦ τίνα ἄν τις ἄλλον ἐπιλάβοιτο ἐπιλέξατο σὺ νείας βεβαιοτέραν, πρὸς ἅπαν ἀρχὴ φίλου, ἐν πυκτὶ ἐκπεσόντα εἰς πίλαγος οὕτως ὑγρὸν μέσον, ἢ καινωνήσαι τῷ θανάτου. καί μοι ἐπὶ ἀφθαλμῶν λάβε τῶν ἐπαναστασιν τὴν κυμάτων, τὸν ὄχεν τῷ ὕλατος ἐωθηλωμένον, τὸν ἀφρὸν περιχέοντα, τῶν νύκτα καὶ τῶν ἀνωγωσιν, ἅτα ἀποπνιγόμενον ἐκάνον, καὶ μόγις ἀναπνεύσαντα, καὶ τὰς χεῖρας ὀρέγοντα τῷ ἑταίρῳ, τὸν δ' ἐκπεπληγότα οὐδὲ, καὶ σωνάντα, καὶ λιθότα μὴ προσπέλητα κύτεῦ ὁ Δάμων· οὐ τα γὰρ ἂν μάθοις, ὡς σὺν ἀγχοῦ σοι καὶ τοῦτον φίλον, τὸν Εὐθύδικον λιγυσάμην. Τί. πότερον δ' ἀπώλετο, ὦ Μνήσιππε, οἱ αὖθρθ, ἢ τις ἀπὸ τῆς ἐκ παραλόγου σωτηρίας γένετο; ὡς ἐγωγε εὐ μέρους λέλοιπε ὑπὲρ αὐτῶν.

ab his suspensi natarent: si quem forte ex eis nanciscerentur, postremò scansoria quoque tabulata, quæ quidem erant neutiquam exigua. Cogita iam per deos quod aliud grauius beneuolentiæ documentum quispiã edere queat in hominẽ amicũ, q noctu decidisset in mare usq; adeò sæuiẽs, q cõmuni cata morte? Iãq; adeò mihi ante oculos pone imminẽtes procellas, fragorẽ aquæ sese agglomerãtis, spumã undiq; efferuescentẽ, noctẽ, ac desperationẽ, ad hæc illũ iam præsocari incipientẽ, uixq; undis extantẽ, manusq; porrigẽtem amico: hunc autem inconsulter insilientẽ, simulq; nantẽ, prorsusq; solicitum ne se prior Damon interiret. Sic enim profectò cognosces q, haud ingenerosum hunc quoque amicum, uidelicet Euthydicum, retulerim.

TO. Vtrũ pierũt uiri, Mnesippe, an salus quæpiam ex desperato illis contigit? Adeò ego illis non mediocriter timui.

Μνή. θάῤῥει ὦ Τέξαρι, ἰσώδυσε καὶ, καὶ ἔτι καὶ νῦν ἐσὶν Ἀθήνησιν, ἄμφω φιλοσοφοῦντε· ὁ μὲν γὰρ Σίμυλος ταῦτα μόνα ἔχει λέγειν, ἃ ποτὲ ἦλθε νυκτὸς, τὸν μὲν ἰκτίσαντα, τὸν δὲ ἁπτόμενον, καὶ τὰ χαμαιεύνια, ἐς ὅσον ἐν νυκτὶ καὶ βορᾷ ἐδύναντο, τὰ δ' ἀπὸ τούτων, εἰ ἄμφὶ τὸν Εὐθύδικον αὖ τοὶ διαγωνῶνται. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, φιλαὶς τισι πλησίον σύντας, αὐίκα μὲν τούτων ἕκαστος, καὶ ἀκονόχιδας πονήρους, ὑπέρθεν δι, τὸν ἀποβάθραν ἰόντας, ἤδη πρὸς ἕω, πρωϊνὸν ἤδη τι αὖτῃ, καὶ τὸ λοιπὸν ὑποβάντας, ξύμπαντες πρὸς τῇ Ζακύνθῳ, μετὰ δὲ τούτους, οὐ φαύλους ὄντας, ὡς ἔγωγ' ἂν ἄν πεῖσαι, ἄνυσσον ἤδη βίον ἄλλον, εὐλίπ τι χάρσον αὐτῶν· Εὐδαμίδας Κορίνθιος, Ἀρετάῳ τῷ Κορινθίῳ καὶ Χαρίξενος Συρακουσίῳ, φίλοις ἐπίκτητο, οὐπόθεις ἦσι, πρὸς ἐστὸν αὐτὸς ὤν, ἐκεῖ δ' ἀκίβυσκοι, διαβύσας

MNE. Bono animo es Toxaris, seruati sunt, quin hodieq; Athenis agunt ambo, philosophiæ dantes operam. Nam Simylus ea demũ narrare poterat, quæ noctu uidere licuit, hunc delapsũ, illũ desilientẽ, simulq; nães quatenus per noctem dabatur aspicere. Porrò quæ póst hæc acciderint, Euthydicus ipse narrat. Primùm quidem, subera quædam forte nactos, suspendisse de bis sese, atq; ita hærctes fluitasse sanè quàm incommodè. deinde ubi tabulata conspexissent, iam sub auroram annasse, concensisq; illis, commodè deinde nantes appulisse Zacynthum. Post hos autem, qui neutiquam mali sunt, ut ego quidem autumo, accipe iam tertium, nihilo istis inferiorem. Eudamidas Corinthius Aretæo Corinthio, & Charixeno Sicyonio amicis utebatur, & ijs quidem opulentis quum ipse pauperrimus esset. Hic uita decedens, testamentum

reliquit,

ἀπέλιπε, τοῖς μὲν ἄλλοις ἴσως γελοίους, σοὶ δέ, ὅτι οἶδα ἃ τοιαῦτα δέξεσθαι, καὶ μάλ' ἀποδῶ, καὶ φιλίαν τιμῶντι, καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῇ πρωτείων ἁμιλλωμένῳ. ἐγέγραπτο γὰρ ἐν αὐτῷ τάδε· Ἀπολείπω Ἀρεταίῳ μὲν τὴν μητέρα μου θρέψειν, καὶ ἐμὴν ποιεῖσθαι, Χαριξένην δ' ἐμὴν θυγατέρα μου ἐκδοῦναι μετὰ πρεπόντως, ὁπόσην ἂν πλείστην ἔστι δοῦναι παρ' αὐτῆς δύνασθαι. ὧν δὲ αὐτῷ καὶ μήτηρ πρόβυτις, καὶ θυγάτριον ὡραίαν ἤδη γάμου. ὧν δέ τι ἄτερ αὐτῶν ἐν τοσούτῳ πάθῃ, καὶ τὴν ἑκάστου μερίδα, φησὶν, ἐχέτω δίτερος. τούτων ἀναγνωσθέντων τὴν διαθήκην, οἱ μὲν ψυχίαν μὲν ἀληθῆ τὴν Εὐδαμίδα, τὸν φιλίαν δέ, ἣν πρὸς τὰς αὐδρὰς ἐν αὐτῷ ἀγνοοῦντες, ἐν παιδιᾷ τὸ πρᾶγμα ἐποιοῦντο. καὶ ἤδεσαν, ὅσοις ὁ γελῶν ἀπηλλάττετο, οἷον ἐν Ἀρεταῖῳ καὶ Χαρίξενον εἰ δυσάμενος πλῆθον διαδέξονται, λέγοντες, ἐπορᾶτο-

reliquit, alijs quidem forta[sse] deridiculum, tibi uerò haud scio an tale sit apparitum, uiro probo, & apud quem amicitia in precio sit, quiq; uel cum præcipuis in ea certare queas. Sic enim in eo scriptum erat: Lego Aretæo quidem matrem meam alendam, atque in senecta fouendam: Charixeno uerò filiam meam elocandã cum dote, quanta ab illo maxima dari poterit. Erat autem illi mater anus, ac filiola iam matura nuptijs. Si quid autem interim acciderit alterutri, huius quoque partem, inquit, alter habeto. Huiusmodi lecto testamẽto, ij qui tenuitatem quidem Budamidae nouerãt, at amicitiam quæ illi cum his uiris intercesserat, ignorabant, rem pro ludo ioco'que ducebant. Nemo certè aderat qui non cum risu discederet, quòd eiusmodi hæreditatem Aretæus & Charixenus essent acceptari, felices uidelicet, atque ita aiebant: Siquidem perso-

μενοι τοῦτον Εὐδαμίδαι, καὶ ἅμα τοῦτο αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὸν τοῦ νεκροῦ. οἱ κληρονόμοι δὲ, εἰς ταῦτα διατιλίσαντες, ὡς ἤκουσαν, ἦλθον δῦδε, διαπυθόμενοι τὰ ἐκ τῶν διαθηκῶν. ὁ μὲν οὖν Χαρίξενος, πέντε μόνας ἡμέρας ἐπιβιούς, ἀπέθανεν. ὁ δὲ Ἀρίστεος, ἄτε ἄριστος κληρονόμων γενόμενος, τόν τε ἑκάτου, καὶ τὸν αὐτοῦ μερίδα παραλαβών, φέρει τε τοῦ Εὐδαμίδα τὴν μητέρα, καὶ τὴν θυγατέρα εὐ μὰ πολλοῦ ἐκδίδωσιν, ἀπὸ ταλάντων πέντε τι, ὧν ἔχει, δύο μὲν τῇ αὐτοῦ θυγατρὶ, δύο δὲ τῇ τοῦ φίλου ἐπιδοὺς, καὶ τὸν γάμον γε αὐταῖν ἐπὶ μιᾶς ἡμέρας ἀξίωσε γενέσθαι. τί σοι δοκῶ, ὦ Τόξαρι, ὁ Ἀρίστεος οὗτος; ἆρα φαῦλον παράδειγμα φιλίας παρισχῆσθαι, τοιαῦτα κληρονομήσας, καὶ μὴ προδοὺς τὰς διαθήκας τοῦ φίλου; ἢ τίθεμεν καὶ τοῦτον ἐν ταῖς τελείαις ψήφοις, μίαν τῶν πέντε ἄντα;

uent Budamidae, superstites etiam ipsi hæreditatem tradent mortuo. At hæredes quibus ista erant legata, ut audierunt, uenerunt illicò, agnoscentes rataq; facientes ea quæ erant testamento mandata. Itaque Charixenus quinque duntaxat dies superstes, diem obijt. Aretæus autem optimus successor factus, tum illius, tum suo ipsius suscepto onere, & matrem alit Budamidae, & filiam non ita pridem elocauit, ex quinq; talentis quæ possidebat, duobus in propriæ filiæ dotem, duobus in amici filiam erogatis. Ac nuptias ambarum eodem die fieri uoluit. Quid tibi, Toxaris, Aretæus iste uidetur? nùmnam leue amicitiæ argumentum exhibuisse, adita huiusmodi hæreditate, neque deserto amici sui testamento? an hunc quoque in perfectis idoneisq; calculis ponimus, ut sit unus è quinque?

TOXA-

Τόξ. καὶ οὕτω μὲν καλὸς, ἐγὼ δὲ τὴν Εὐδαμίδα πολλῷ μᾶλλον ἐθαύμασα τοῦ δάρσους, ὃ εἶχε πρὸς τοὺς φίλους. ἐθέλουσα γάρ, ὡς καὶ αὐτὸς οἶσθα τὰ ὁμοια ἐπραξεν ἐπ' αὐτοῖς, εἰ μὴ καὶ ἐν διαθήκαις ταῦτα ἐνεγέγραπτο, ἀλλὰ πρὸ τῶν ἄλλων ἔκρινεν ἂν ἄγραφον κληρονόμον τῶν τοιούτων. Μνέ. οὐ λίαν. τί γὰρ τοῦτο δή σοι διηγήσομαι, Ζηνοθέμιν τὴν Χαρμόλεω Μασσαλίωτιν. ἐθέλει δή μοι, ἐν Ἰταλίᾳ πρεσβεύοντι ὑπὲρ τῶν πατρίδων, καλὸς οἶνος, καὶ μέγας καὶ πλούσιος, ὡς ἐδόκει. παρεκάθητο δὲ αὐτῷ γυνὴ, ὅτι ζεύγους ἐθελοντροιοῦτο, τάτε ἄλλα εἰς διαθὴς, καὶ ξηρὰ τὸ ἥμισυ τὸ δεξιὸν, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἐπικεκαμμένον, παραλύβιτόν τι, καὶ ἀκρόστομον μορμολύκειον. εἶτα ἐπεὶ ἐθαύμασα, ὅ καλὸς οὗτος, καὶ ὡραῖος ὤν, ἀνέχεται παροχουμένου τοιαύτῳ αὐτῷ γυναικα, ὁ Μέξας μοι αὐτὸν, διηγεῖτο τὼν

TOXA. Et ille quidem egregius: quanquam equidem Eudamidam multo magis ob fiduciam admiratus sum, qua fuit erga amicos. declarauit enim q, & ipse eadē fuisset facturus erga illos tametsi non essent ea scripta in testamento, uerum ante alios uenisset non scriptus taliū hæres. MN. Probè dicis. Sed quartū iam tibi narrabó, Zenothemin Charmolei, Maßilia oriūdū. Commonstrabatur autem mihi in Italia, patriæ nomine legatum agenti, uir decorus, procerus, ac diues, ut apparebat. Aßidebat illi uxor in rheda iter faciēti, quùm alioqui deformis, tum dimidia nempe dextra corporis parte manca, alteroq; capta oculo, teterrimū quoddā et refugiendū terriculum. Deinde quum demirarer, si decorus ille quū esset ac uenustus, sustineret eiusmodi mulierem sibī adiunctam: is qui mihi eum cōmonstrabat, caussam exponit

quare

ἀνάγκλω τῷ γάμῳ, ἐκπεπτωκὼς ἤδη ἅπαντα, Μασσαλιώτης ἦν καὶ αὐτὸς ὦν. Μενιππάτῃ γὰρ, ἔφη, τῷ πατρὶ τῆς δυσμόρφου ταύτης φίλος ὢν ὁ Ζηνόθεμις, πλουτεῖ τε καὶ τιμᾶται ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα. γήμαντα δ', ὁ Μενιππάτης ἀφορίσας ἀπὸ τῆς οὐσίας ἐκ τῆς πατρίδος, ὅτι πρὸ τοῦ ἄτιμος ἐγένετο ὑπὸ τῶν ἐξεταστῶν, ὡς ἀποφυγόντος γραφὰς παρανόμου. ἔπειτα δὲ οἱ Μασσαλιῶται πολλάκις, ἔφη, ἄλλοις παρανόμοις ἐφάψαντο, ἐλυπήθησαν ὁ Μενιππάτης καὶ ὡδὶ τῇ καταδίκῃ καὶ μετὰ ταῦτα ἐπί τε πλούτῳ πίνων, καὶ ὀλίγου δεῖν ἐμάνη ἐκ τῆς ὀλέξεως ἐν ὀλίγῳ γενόμενος. μάλιστα δ' αὐτὸν ἐλύπει θυγάτηρ αὐτῷ, ἐπήγαμος ἤδη, καὶ ἐπικαταδίκης ἅπασα, διὰ δὲ μετὰ τοῦτο τῆς οὐσίας τὸ παρὸν, διὰ γε τοῦτο τὸ καταλειπόμενον ἐπὶ πλοῦτο, ἐξέσωσε αὐτὸν τις τῶν γνωρίμων καὶ τοιούτων ἐκ τῆς ἐνδείας παραλαβὼν, οὕτω καταλαμβάνει αὐτὸν τὸν ἐνδεῖν.

quare in id matrimonium incidisset. nouerat enim comperte omnia. nam ipse quoque Maßilienſis erat. Menecrati (inquit) huius fœdæ patri, amicus erat Zenothemis, uiro diuiti ac honorato ipse ysdē rebus par. Deinde aliquanto pòst facultatibus exutus est ex condemnatiõe Menecrates, quo tẽpore pariter infamis, et ad capeßẽdos magiſtratus inidoneus eſt iudicatus à ſexcẽtis uiris, tanquam qui ſententiam iniquam pronunciaſſet. Ad hunc autem modum, inquit, nos Maßilienſes multamus, ſi quis corruptè iudicet. Grauiter itaque ferebat Menecrates, primùm, quòd eſſet condemnatus: deinde, quòd è diuite pauper: poſtremò, quòd ex nobili repentè factus eſſet infamis ac reiecticius. At præter cætera eum ipſa diſcruciabat filia iam nubilis, utpote annos nata decẽ & octo, quam ne cum omni quidem patris ſubſtantia quam ante condemnationẽ poſſederat, dignatus fuiſſet quiſquam ingenuus ac pauper facilè accipere, quæ tam infelici fuerit forma.

Quin

ὀλίγιστο δὲ καὶ κατανίπτο τὴν πρὸς τὸν συλλύλω ἀνξασυμβόλων. ὡς δὲ ταῦτα πρὸς τὸν Ζωνόθεμιν ἀπωδύρετο, Δόξει, ἔφη, ὦ Μενέκρατες· εὖτε γὰρ ἄνοσος ἔσεις τῶν ἀναγκαίων, καὶ ἡ θυγάτηρ σου ἄξιον τοῦ γένους εὑρήσει νυμφίον τινά. καὶ ταῦτα ἅμα διεξιὼν, λαβόμενος τῆς δεξιᾶς, ἦγεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ τὰ ὑπάρχοντα, ἃ ἦν αὐτῷ πολλὰ καὶ πολυτελῆ, ἐπέδειξε πρὸς αὐτὸν, καὶ δεῖπνον παρασκευασάμενος μετὰ τῶν φίλων, ἐκέλευσε τὸν γάμον. ἐπεὶ δὲ ἐδεδάπτηντο αὐτοῖς, καὶ ἐσπεισαν τοῖς θεοῖς, ἐνταῦθα δὴ μικρὸν αὐτῷ τὸν φιάλην προτείνας, Δέξαι, ἔφη, ὦ Μενέκρατες, παρὰ τοῦ γαμβροῦ φιλοτησίαν. ἄξομαι γὰρ ἐγὼ τήμερον τὴν θυγατέρα Κυδιμάχου, τὴν προῖκα δὲ πολλὰ ἀλλαφα, τάλαντα πέντε καὶ εἴκοσι. τοῦτο δὲ, εἰπὼν, λέγοντος,

Quin & concidere dicebatur, idq; circa lunam crescentem. Hæc ubi apud Zenothemin deploraret: Bono, inquit, animo es Menecrates. Neq; enim ipse egebis necessarijs, & filia tua dignum aliquem suo genere sponsum inuenerit. Atq; hæc eloquutus, statim apprehensa illius dextra, deduxit domum: ibiq; opes, quæ illi multæ erant, partitus est cum illo: ac cœna parari iussa, conuiuio accepit amicos, & in his Menecratem, ueluti iam è necessarijs cuipiam persuasisset ut puellam in matrimonium acciperet. Postea quam autem conuiuium peregerãt, libassentq; dijs, tum uerò plenum illi calicem porrigens: Accipe, inquit, Menecrates, à genero symbolum affinitatis poculum: nam hodie ducturus sum ego filiã tuã Cydimachã: dotẽ autẽ iã olim accepi talẽta quinq; & uiginti. Illo uerò respondente,

Absit

μὴ σύγε, ὦ Ζεύδιμι, μὴ οὕτω μανείλω, ὡς τοιῇδε σοι, νέῳ ἐόντι καλῷ ὄντα, νέαν αἰσχρᾷ καὶ λιλαιομένῃ συναπαξόμενον. ὁ δὲ, ταῦτα διεξιόντος, ἀράμενος τὴν νύμφην, ἀπῆει ἐς τὸν θάλαμον, καὶ μετ' ὀλίγον προελθὼν, ἀπαγαγόμενος αὐτὴν, καὶ πεύσας ἐκείνου σώφρονα ὑπάρχουσαν, καὶ παύτην, ὡς ἐρᾷς, τοιαύτην ἐόντα αὐτῇ. καὶ οὐχ ὅπως οὐκ αἰσχύνεται τὸν γάμον, ἀλλὰ καὶ σεμνυομένῃ ἔοικεν, ἐπιδεικνύμενος, ὡς καταφρονᾷ μὲν τῶν ἐν σώματι καλῶν ὁ αἰσχρῶν, καὶ πλούτου καὶ δόξης· ἀφορᾷ δὲ ἐς τὸν φίλον, καὶ τὸν Μενεκράτη οὐδὲν ἧττον χάριν τοῦ φέρου τῶν ἐξακοσίων γενέσθαι. πολὺ γὰρ τούτων οὕτως αὐτὸν ἠμέληκε καὶ ἡ τύχη· παιδίον γὰρ πάγκαλον ἐκ δὲ αἰσχίστης αὐτῷ παῖδες ἐγένετο. καὶ πρώην γε, ἐπεὶ ἀφῆκεν αὐτὸ, εὐσταθέστερον ἐ

Absit, ne feceris ô Zeuxibemis, neue ipse usq; adeò neglectam, qui & iuuenis es, & formosam, conspiciam cum deformi puella ac debilitata coniugatum. Hæc, inquam, illo loquente, hic sponsam adiunctam tollens, abduxit in thalamum: ac paulo post prodijt, ea deuirginata: atq; ex eo tempore cum illa uiuit, supra modum diligens, & quemadmodum uides, circumferens eam. Et nõ solùm non pudet matrimonij, uerumetiam perinde atq; glorians de eo sic ostentat, propterea quòd neglexit corporis formam ac fœditatẽ, ad hæc opes & famam. tantum amici rationem habet Menecratis, neq; arbitratur eum sexcentũ uirũm sententia deteriorem esse factum, quantum ad necessitudinem. Quanquam pro his iam illi gratiam retulit fortuna, ad hunc modum. Puellus enim ei formosissimus ex illa deformissima susceptus est. Neque diu est quòd

ἐπῆρε δὲ τὸ βουλευτήριον, ἀλλ' ἐστεμμένον, καὶ μίλακα ἀμπεχόμενον, ὡς ἱλασάμενον τὸν ἱκέτην φανέν. ὑπῆρ τοῦ παίδιον, τὸ μὲν βρέφος ἀνεγέλασε πρὸς τοὺς βουλευτὰς, καὶ σωτηρίαν τῷ χάρματι, ὁ βουλὴ δὲ ἐπικλασθεῖσα πρὸς αὐτὸ, ἀφῆκεν τῷ Μενεκράτει τὴν κατάδικον· καὶ ἦλθ' ἐντίμως ὄγε, τυγχανόντων σωτῆρος χρυσάμπυκος πρὸς τὸ συνέδριον. τοιαῦτα δὲ Μασσαλιώτης ἔλεγε τὴν Ζηνοθέμιδος ἐργάσθαι ὑπὲρ τοῦ φίλου, ὡς ἐρᾷς, οὐ μικρὰ, οὐδὲ ὑπὸ πολλῶν ἂν Σκυθῶν γενόμενα, οἵ γε καὶ τὰς παλλακὰς ἀκριβῶς τὰς καλλίστας ἐκλέγεσθαι λέγονται. λείπεις ἡμῖν ὁ πέμπτος, καί μοι δοκῶ ἐκ ἄλλου ὄζειν, Δημητρίου τοῦ Σουνιέως ἐπιλαθόμενος. συνεπλεύσας γὰρ εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Δημήτριος Αντιφίλῳ τῷ Αλωπεκῆθεν, ἑταίρῳ ἐκ παίδων ὄντι, καὶ συνεφήβῳ σοφῷ, καὶ συνεπαιδεύετο, αὐτὸς μὲν τὴν κυνικὴν

quòd tollens hunc pater intulit in curiam, frondibus oleaginis coronatum, ac pullis amictum, quo plus miserationis auo conciliaret. At infans arridebat iudicibus, & manibus complodebat. Itaq; curia commota super illo, remisit mulctam Menecrati: atq; ille iam veiamæq; restitutus est, eiusmodi patrono usus apud iudices. Hæc affirmabat Massiliensis Zenothemin amici gratia fecisse, haud mediocria, ſicuti uides, neq; qualia passim Scythæ fectitant, qui concubinans formosissimas summa cura diligere dicuntur. Restat nobis quintum. Neq; uerò mihi uideor alium quempiam debere dicere Demetrio Suniensi præterito. Nauigarat in Aegyptum Demetrius una cum Antiphilo Alopecensi, qui cum illi iam inde à teneris annis fuerat amicitia, atq; ephebus ephebo conuixerat, pariterq; fuerat eruditus, ipse quidē Cynicam

disciplinam

ἄσκησιν ἀδημέλει, ὑπὸ τῷ Ῥοδίῳ ἐκείνῳ σοφιστῇ, ὁ δὲ Ἀντιφίλῳ ἰατρικὴν ἄρα ἐμελέτα. ἐκεῖ δέ ποτε ὁ μὲν Δημήτριος ἔτυχεν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀποδημῶν, κατὰ θέαν τῶν πυραμίδων, καὶ τὸ Μέμνονος. ἤκουε γὰρ τὰς ὑψηλὰς οὔσας, μὴ παρέχεσθαι σκιὰν, τὸν δὲ Μέμνονα βοᾷν πρὸς ἀνατολὴν τοῦτον τὸν ἥλιον, τούτων ἐπιθυμήσας Δημήτριος, διὰ μὲν τῶν πυραμίδων, ἀπηλάσεως δὲ τοῦ Μέμνονος, αὐτὸς ἐπλεύσει κατὰ τὸν Νεῖλον, ἵνα τοῦ ὕδατος μᾶλλον, ὀνήσαιτο πρὸς τὴν ἀλλὴν καὶ τὸ θάλπος ἀπολωλὼς τὸν Ἀντίφιλον, ὁ ὃν ἐν τούτῳ συμφορᾷ ἐχρήσατο, μάλα γενναίῳ τινὶ φίλῳ δυμελεῖ, οἷα νέῳ τε ὄντι, Σύρῳ καὶ τὴν φωνὴν, ἰδιοσύλοις τισὶ κοινωνήσας, σωφρονεῖ δέ τι αὐτοῖς ἐς τὸ ἀνεβέδιον, καὶ ἀποσυλήσαντες τὸν θεὸν, χρύσεα τε φιάλας δύο, καὶ πυρύκιον, χρυσοῦν καὶ τοῦτο, καὶ πιναξιφάλους ἀργυρᾶς, καὶ

disciplinam sequutus sub Rhodio illo sophista, Antiphilus uerò medendi scientiam exercuerat. At hoc temporis fortè profectus fuerat in Aegyptum, ad spectaculum Pyramidum, Memnonisq; b. Nam audiuerat illas, quum essent sublimes, umbram non iacere: Memnonem autem uocem edere exoriente sole. Harum igitur rerum cupiditate adductus Demetrius, uidelicet ut Pyramidas intueretur, ac Memnonem audiret: sextũ iam mensem aduerso Nilo nauigabat relicto Antiphilo, quòd is itinere atque aestu defessus esset. Huic autem interea calamitas incidit, quae singularem quempiam amicum postularet. Nam puer eius ut nomine, ita & patria Syrus, inita societate cum sacrilegis aliquot, unà cum illis in Anubis tẽplũ irrupit: sublatóque Deo, ad hoc phialis aureis duabus, tũ caduceo aureo et hoc, neq; nõ cynocephalis argẽteis, atque

καὶ ἄλλα τοιαῦτα, κατὰ δίκτυα ταῦτα παρὰ τῷ Σύρῳ. ἐπ' ἰμπισόντος (ἄλλως γὰρ τι ἀπιμελουμένοις) ἅπαντα σὺν ὀλίγῳ τριβλούμενοι ὑπὸ τοῦ βρόχου. καὶ ἀγόμενοι ὅπου ὑπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀντιφίλου, καὶ τὰ φῶτα ὑφῆρουν, ὑπό τινι, ἐν σκοτεινῷ κάμαρᾳ. ὁ, τι οὖν Σύρος ἐλάλησε σὺν ὀλίγῳ, καὶ ὁ δεσπότης αὐτοῦ Ἀντίφιλος. οὗτος μὲν καὶ μετ' ἐξὸν ἀκροώμενος τοῦ διδασκάλου, ἀνεστασάζετο· ἐβούλετο δὲ οὐδείς, ἀλλὰ καὶ οἱ τέως ἑταῖροι ἀπιστέφοντο, ὡς τὸ Ἀνουβάδιον σεσυληκότα. καὶ ἀσέβημα αὐτῶν ἡγοῦντο εἶναι, εἰ σωθείη πάντα, ἢ σωσιφιάδωσιν αὐτῷ. καὶ οἱ λοιποὶ δὲ τῶν οἰκετῶν, δύο ὄντος, ἅπαντα τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ συνειλοχότες, ᾔρχοντο φεύγοντος. ἐλάλησε οὖν ὁ δεσπότης Ἀντίφιλος πολλὰ ἄλλα χρήσιμα, ἐπαύετο, ὅσοι ὅσαν παιδάρια ἐν τῷ λουτρίῳ, μιᾶς

atque id genus alijs, omnia apud Syrum depoſuerat. Deinde forte comprehenſi, (capti enim fuerant diuendentes neſcio quid) rem omnẽ protinus confeßi ſunt, diſtricti in rota: deportatiq; uenerunt in ædes Antiphili: ibi res furto ſublatas depromebãt, ſub lectica quadam in abdito conditas. Syrus itaq; illicò uinctus, unaq; herus huius Antiphilus: atque is quidem interea dum præceptorem audit, auulſus. Nec opitulabatur quiſpiã: quin magis hi qui fuerant hactenus amici, auerſabãtur hominem, tanquam qui templum Anubis ſacrilegio compilaſſet: ſeſeq; impiari credebant, ſi cum illo bibiſſent, aut ediſſent. Porrò duo qui reliqui erant pueri, quicquid erat in domo, conuaſantes, fuga diſceſſerunt. In uinculis igitur erat miſer Antiphilus multũ iã tẽporis: habitus interim omnium, quãtũ in carcere erat,

ρώτατος & ἔναγὲς δοκῶν. καὶ ὁ
ἐπὶ τῶν δεσμῶν Αἰγύπτιος,
δεισιδαίμων ἀνὴρ καὶ, ὡς
τὸ χαριεῖσθαι καὶ τιμωρήσειν
τῷ θεῷ, βαρὺς τῷ Ἀντιφίλῳ ἐ-
φεστώς. ἐπὶ δ' ἀπολογοῖτό ποτε,
λέγων ὡς ἐδὲν τοιοῦτον εἴργα-
σται, αὐθάδως καὶ ἐδόκει, καὶ
πολὺ πλέον ἔπὶ τοῦτῳ ἐμισεῖ-
το. ὑπῆρχε δὲ καὶ τοιαῦτα ἔργα, καὶ
νοσήρως ἔχων, οἷον ἐκὸς κα-
μὰ καθεύδοντα, καὶ τὸ νυκ-
τὸς ἐπὶ ἀποτείνειν τὰ σκέλη
διαμάμενον, ἐν τῷ ξύλῳ κεῖ-
σθαι πεπεισμένον. τὸ μὲν γὰρ ἡμέ-
ρας, ὁ πλοῦς ἔχειν, καὶ ἡ ἐπί-
θεσις χεῖρ πεπεδημένη, ἐς δὲ
τὸν νύκτα, ἵδιος ὅλος κατακεί-
σθαι. καὶ μὰν καὶ τὸ οἰκή-
ματος ἡ δυσοσμία, καὶ τὸ πνί-
γος ἐν ταυτῷ πολλῶν ἀθρο-
μένων, καὶ ἐπιχωριαζόντων,
καὶ μόλις ἀναπνεόντων, καὶ ἔ-
σιθόντος ὁ ψόφος, καὶ ὕπνος ὀ-
λίγος, ταῦτα πάντα χαλεπὰ
ἦν, καὶ ἀφόρητα, οἷς εὐθὺς ἐ-
πέπνων ἀνθρ, καὶ ἀμελετήτῳ
πρὸς ἕτερα σκληρὰ τῶν δίαι-
των. ἀπαγορεύοντος δὲ κὐτοῦ,

fontiũ sceleſtiſsimus. Porrò *præfectus carceris Aegyptius, homo ſuperſtitioſus, re tus ſeſe gratum facere* Deo, *atque illius ulciſci uices, gra uis* Antiphilo *imminebat.* Quòd ſi *quando defenderet, affirmans ſe nihil eiuſmodi patraſſe, impudens habeba tur: atq; hoc nomine multo etiã magis erat inuiſus.* Sub *ægrotabat itaq; iã, maleq; ha bebat: nec mirũ, quippe q; bu mi cubaret, idq; etiã noctu, nec; crura ſineretur prote dere, ligno incluſa.* nãp *diẽ cataſta ſtringebatur, altera manu uincta ferro: at no ctu cogebatur totus in uin culis eſſe.* Ad *hæc inſuper domicilij pædor ac præfoca tio, multis ibidem uinctis, lo cumq; anguſtum premen tibus adeò, ut uix reſpira rent, tum ferri ſtridor, ac ſomnus exiguus, hæc omnia moleſta erant, atque intole rãda: nimirũ homini eiuſ modi rerũ inſucto, minimeq; ad tam durũ uitæ genus exercitato.* Quum *uerò iã deficeret, ac ne*

καὶ μηδὲ σῖτον αἱρεῖσθαι βέλτιον ἦν, ἀφικνεῖται πρὸς τὴν ὁ Δημήτριος, ἐν ᾧ ἐδόκει τὸ ὅλον συγχυσμὸς εἶναι τῶν πραγμάτων. καὶ ἐπειδὴ ἐμαθεν, ὡς ἔχοι αὐτοῖς ἤδη τὸ δόγματοφορεῖον, ἐρωτᾷ ὅπου ποτὲ εἴη, πότε μὲν ἐπισκήπτων καὶ λοιδορούμενος τοῖς φύλαξι πάλαι πεπληκώς τὴν θύραν ἐπάδουσι, φρουρῶν τοῖς ἐπὶ τοῦτο παρακελευσάμενος. ἔνθεν δὲ εἰσιὼν, πολλὰ ἐπιτρύσας, καὶ παρελθὼν, ἔπειτα μὲν ἐστὶ τὴν Ἀντίφιλον, ἄδηλον ὑπὸ τῶν πολλῶν γιγνόμενον. καὶ πορευθεὶς ἀνεκοπᾶτο καθ' ἕκαστον τῶν διειλεῶνων, ὥσπερ ἀνθιστάμενοι τοῖς εἰκάσι νικηθεὶς, ἤδη τῶν ὄντων, ἀνάγκαις ἐστῶντες ἐν τοῖς πραττόμενοις. καὶ ἐπεὶ γε μὴ τέλεον ἐβόησεν, Ἀντίφιλον Δαναμένους, πᾶν ἂν ἤδη πολὺ ἠγνόησεν ἂν ὅστις ὤν, τοσοῦτον ἄλλακτο ὑπὸ τῆς λειότητος. ὡς δὲ τῶν φωνῶν ἀκούσαντα καὶ ἀναβόησε, καὶ προσιόντος, διαφέλας τὸν κόμυν, καὶ ἀπάγαγε τὸ πρόσωπον αὐχμηρὸν

ac ne cibum quidem capere posset, reuersus est tandem & Demetrius, nihildum sciens eorum quæ acciderant. Vt autem cognouerat quo in loco res esset, statimq; curriculo ad carcerem uenisset tum quidem admissus non est, propterea quòd uesperâ iam esset, & carceris custos iamdudum occlusis foribus dormiebat, ministris excubias agere iussis. At mane quum esset ingressus, multis uidelicet precibꝰ admissus, accedès multo tẽpore, quærebat Antiphilũ: quippe malorũ multitudine sic immutatũ, ut cognosci nõ quiret. Circumiès igitur, è uinctis unũquẽq; cõtiplabatur, eorum more qui familiariũ cadauera iam marcida facta requirũt in stragibus. Quòd ni nomen fuisset eloquutus, Antiphilum Denomenis filium: ne longo quidem tempore potuisset agnosci quisnam esset: usqueadeò præ malis erat transfiguratus. Vt uerò ad uocem agnitam resp̃odisset, atq; adeunte illo comã diduxisset, cã à uultu abigens sordidã

καὶ συμπεπλημμένω, ἐδεξιῶ αὐτὸν ὅστις ἦν· ἄμφω μὲν οὖν αὐτίκα πίπτουσιν, ἰλιγγιάσαντος ὑπὸ τῆ ἀπροσδοκήτῳ βίᾳ, χρόνῳ δὲ ἀναλαβὼν αὐτόν τι καὶ τὸν Αντίφιλον ὁ Δημήτριος, καὶ σαφῶς ἑκάστα, ὡς εἶχεν, ἐκπυνθάνεται· καὶ παρ' αὐτοῦ, θαῤῥοῦντί τι παρακελεύεται, καὶ ἀπιέναι τὸ βιβλίον, τὸ μὲν ἥμισυ αὐτὸς ἀναβάλλεται, τὸ λοιπὸν δὲ ἱματίῳ ἀπέδωσιν, ἃ εἶχε πινακία καὶ ἐκτετριμμένα ῥάκη περισπάσας. καὶ τὸ ἀπὸ τότε, παύσας ῥᾴστην σωλῶν, ἐπιμελόμενος αὐτοῦ, καὶ θεραπεύων. παρασκευὴ γὰρ ἐωνεῖτο τοῖς ἐν τῷ λιμένι ἐμπόροις, ἕωθεν εἰς μέσην ἡμέραν, οὐκ ὀλίγην ἀπέφερεν ἀχθοφορῶν· εἶτ' ἐπανιὼν ἐκ τοῦ ἔργου, μισθὸν μὲν τὸ μιδὲ τῷ ἀπὸ μυφύλακι καταβαλὼν, τὰ πλεῖστον αὐτῷ, ἢ ἐφίλουν ἀπαργάζιτο αὐτὸν, τὸ λοιπὸν ἤγετο εἰς τὸν φίλον θεραπείαν, ἵνα τῶν αὐτῷ διάκει. καὶ τὰς μὲν ἡμέρας, σωῆν τῷ Αντιφίλῳ, atq; impexam, ostenderit sese quis esset. Hic ambo collapsi sunt, oculis oborta caligine in tã inopinato spectaculo. Verùm aliquãto pòst, postea q̃ et ipse sibi redditus, et Antiphilũ recipiens Demetrius de singulis esset illũ diligẽter percontatus, bono animo esse iubet. Tum dissecto pallio, dimidiato quidem induitur ipse, reliquum autem illi donat, detractis illi putribus atque detritis quibus erat opertus panniculis: atque ex eo die modis omnibus illi aderat, curam eius agens, inseruiensq;. Locans enim sese ijs qui uersabantur in portu mercatoribus, à mane ad medium usque diem oneribus gestandis non parum lucri faciebat. Deinde ab opere reuersus, mercedes partem carcerario in manũ dabat, quo illi mansuetum hunc ac pacatũ redderet. De reliquo autem in amici curam affatim suppeditabat. Atque interdiu quidem aderat Antiphilo, quo

παραμυθούμενος, ἐπὰν ὑπὸ νύξ
καταλάβοι, ὀλίγον πρὸ τῆς
θύρας τῶ δεσμωτηρίου, στι-
βάδίόν τι ποιησάμενος, καὶ
φύλλα ὑποβαλλόμενος, αὐτὸ
ταύτῃ. χρόνον μὲν οὖν τινα
ὅτω διῆγον, ἕως μὲν ὁ Δη-
μήτριος ἀκωλύτως, ῥᾴον δὲ
φέρων τὴν συμφορὰν ὁ Αντί
φιλος. ὕστερον δὲ ἀποδανόν-
τος ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ λῃστῆ
τινος ὑπὸ φαρμάκων, ὡς ἐο
κέναι, φυλακή τε ἀκριβὴς ἐγ
γένετο, καὶ ἐκεῖθι παρόντι τισι
ἐς τὸ οἴκημα τῶν κλινιδίων.
ἐφ' οἷς ἀπορῶν, καὶ αὐτόμο
νος, ὅπ ἔχοιμ ἄλλως παρᾶ
ναι τῷ ἑταίρῳ, προσαγγίλλει,
ἑαυτὸν, προσιόντι τῷ σωφρο
νιστῇ, ὡς εἴη κινδυνωδέστατ
ὧδε τὸν Ανυβιν ἐπιβουλῆσαι.
ὡς δ' ἤκουσε ἅπαξ, ἀνέγνω δύο
βύς ἐς τὸ δεσμωτήριον, καὶ
ἀχθεὶς παρὰ τὸν Αντίφιλον.
πάντα γοῦν μάλιστ, πολλὰ ἐκεῖ
θεν ὑποσας τὸν δεσμοφύλακα,
διεπράξατο παρ' αὐτῷ, πλη
σίον τῷ Αντιφίλῳ, καὶ ἐκ τοῦ
αὐτῷ κλοιῷ δεδέσθαι. ἔνθα

quo illum consolaretur: ubi uerò nox occupasset, pro carceris foribus, facto ex herbis torulo, substratisq; frondibus, acquiescebat. Et in hunc quidem modum aliquandiu degebãt: ut Demetrium nullo uetante ingrederetur, atque ob id mitius ferret calamitatem Antiphilus: donec extincto in carcere latrone quopiam, idq;, ut putabatur, ueneno: & custodiæ exactißimè obseruatæ, neque deinde quisquã admissus in domicilium uinculis liber. Quas ob res dubius atq; anxius, quum alia uia non patèret, qua liceret amico adesse: adito præfecti collega, seipsum defert tanquam in irruptione templi Anubis communem operam addidisset. Id simul atq; confessus est, abductus est illicò in carcerem, ac ductus ad Antiphilum. Nam hoc magnis precibus uix obtinuerat à carcerario, ut proximè Antiphilo, atq; eadem in trabe uinciretur. Hic

ἀλὼ ηοὶ μάλιστα ἰδήξει τῶν δύο
γοιεν, ὧν ἔχε πρὸς αὐτὸ, ἀμε-
λῶν μὲ τ παθ' ἑαυθὸν δεινῶν·
καί τοι ἐνόσουν ἡ αὐτὸς ὅτι με
λήμων & ἄ, ὅπως ἐκεῖνος μέ
λοιτο ηοὶ καθευδόντα, ἡ ἥτ[ι]ον
αὐτὸν ἐσται. ὥστε ῥᾷον ἐφερεν,
μετ' ἀλλήλων κακοπαθοῦντες.
χρόνῳ δὲ ἡ τοιόν δί τι προ-
σπεσὸν, ἐπαυσεν ὧδε πλέον
αὐτὰς δυσχεραντας. ἵς γὲ τῶν
διδημένων, ὀκ οἶδ' ὅθεν, ῥίνες
ἀνωρύσας, ηοὶ σωφρίστας
πολλὰς τ δισμωτῶν πρόσλα
βὼν, ἀποπρία τι τῶν ἄλυσιν,
ᾗ ἀλίσκετο ἐξῆς, τ κλοιῶν ἐς
αὐτῶν διαρρομένων. ηοὶ ἀπο-
λύει ἅπαντας. οἱ δ' ἐκποπλά-
γαντες σὺν μαχῇ, ὀλίγης ὄν-
τας, τὸς φύλακας, ἐκπηδῶσιν
ἀθρόοι. ἐκεῖνοι μὲ ὧν τὸ παρὸν
τίνα, ἔνθα ἐδύναντο ἕκαστ&, ἐ
διασκορίσθη, ὕστερον κωλυθ
φθῆσαν οἱ πολλοὶ ὑ Δημήτριο
& Ἀντίφιλος κατὰ χά
ραν ἐμεινεν, ἡ τ Σύρ λαβό
μενοι ἤδη ἀπίσω&. ἐπὶ δὲ
ἡμῖν ἐγίνετο, μαθὼν ὁ τῶν

igitur uel maximè declarauit quanto in illum fuerit amore, quum suæ ipsius incõmoda negligeret, cum & ipse interim ægrotaret: illud autem curæ haberet, quo pacto fieri posset ut ille & quamplurimùm dormiret, & minimùm angeretur. Atque ita commodè tolerabant, communicatis inter ipsos malis: donec aliquanto pòst tale quiddam accidit quod finem fermè eorum imponeret calamitati. Siquidem è uinctis quispiã haud scio unde nactus limã, adiunctis coniuratis captiuorum pleriſque, catenam insecuit qua seriatim erant adstricti, cyphonibus in hãc insertis, soluti; omnes. Qui quidẽ facilè trucidatis (quippe paucis) custodibus, conglobati prosiliêre: atque hi quidem illico quò quisque potérat, dissipati: posteà pleriq; sunt comprehẽsi. Porrò Demetrius et Antiphilus inibí remãserũt, Syro quoq; retẽto, qui iã aufugere parabat. Vt autẽ diluxisset, Aegypti præfes

cognito

Αἰγυπτον ἐπιτραμμένος τὸ συμβεβηκὸς, ἵν' ἐκείνους μὲν ἔτι μᾶλλον τὸν δικαζομένους, μὴ δὲ τοὺς ἀμφὶ τὸν Δημήτριον, ἀπολύσει τῶν δεσμῶν, ἐπαινέσας, ὅτι μόνοι οὐκ ἀπέδρασαν. ἀλλ' οὐκ ἐκείνοις γε ἠξίουν ὅτῳ φέρεσθαι· ἐβόα δὲ ὁ Δημήτριος, καὶ δεινὰ ἐκείνοις ἀδικεῖσθαι σφᾶς οὐ σμικρὰ, ἃ λόγοι κακοῦργοι ὄντες, ἰλίῳ ἢ ἐπαίνῳ τῷ μὲν ἀποδράναι, ἀφεθῆναι· μὴ τίλος, διὰ ἀγκάσασαν τὸν δικαστὴν, ἀκουσθῆς τὸ πρᾶγμα βιασάμενοι. ὁ δ', ἐπεὶ ἐμεδίμνου δεῖν ἀδικοῦντες, ἐπαινέσας αὐτὸς, τὸν Δημήτριον δὲ καὶ πάνυ θαυμάσας, ἀφῆκε, παραμυθησάμενος ὡδὶ τῇ κολάσει, ὡ διὰ σχετε, ἄλικες Λιδύντες, μὴ ἐκπέρσῃ δωρησάμενος παρ' αὐτῶ, ἁρπαχθεὶς μὲν μυρίοις ὑπ' Αντίφιλου, δὶς τοσούτοις ὕστερον Δημήτριον. ὁ μὲν δὴ Αντίφιλος ἔτι καὶ νῦν ἐν Αἰγύπτῳ ἐστὶν· ὁ δὲ Δημήτριος, καὶ τὰς αὐτοῦ δισμυρίας ἐκείνῳ

cognito quod accideret, emittit quidem qui illos insequerentur accersitis autem iis qui erant cum Demetrio, solui à uinculis, collaudatos, quòd soli non aufugissent. At illis haudquaquam satis erat ut hoc titulo dimitterentur: clamabat autem Demetrius, sibiq; nō mediocriter in rebus iniuriam fieri prætēdebat, si pro maleficis habiti, uiderētur uel commiseratione, uel ob id laudis quòd non aufugissent, dimitti. In summa, compulēre iudicē ut caussam exactius excuteret. At hic ubi reperit nihil eos commeritos, collaudatos illos, Demetrium autē seorsum quoq; admiratus, liberos esse iussit, consolatus super pœnam quam tulerāt præter ius in uincula coniecti. Quinetiam ambos munere prosecutus est, idq; de suo: Antiphilum drachmarum decem millibus: bis tāto Demetriū. Ac Antiphilus etiam nunc quidem in Aegypto est: Demetrius autem sua quoq; uiginti millia relinquēs

καταλιπὼν, ὥχετο ἀπιὼν εἰς
τὴν Ινδικὴν, παρὰ τοὺς Βρα-
χμᾶνας, τοσοῦτον ἐπὼν πρὸς
τὸν Αντίφιλον, ὡς συγγνω-
τὸς αὖ εἰκότως νομίζοιτο, εἰ μὴ
ἀπολιπὼν αὐτόν, οὕτε γὰ αὐ
τὸς λάβοι τῶν χρημάτων,
ἐφ' ᾧ αὐ αὐτὸς ἦν ὁπόσ' ὄφελ, ἀφ-
νάδα ὀλίγοις ἀρκούμενον,
φύτι ἱκάνως ἔτι ἄμ φίλου, δύ-
μαρῶν αὐτῷ τῶν πραγμά-
των γιγνομένων. τοιοῦτοι,
ὦ Τόξαρι, οἱ Ελλήνων φίλοι.
εἰ δὲ μὴ προλιβιβλήκεις ἡ-
μᾶς, ὡς ὧδε ῥύμασι μίγα φρο-
νοῦντας, καὶ αὐτὸς ἂν σοι τὲς
λόγες διεξῆλθον πολλὲς καὶ
ἀγαθὲς ὄντας, οὓς ὁ Δημή-
τριος ἐπῆρεν τῷ Δικαστηρίῳ,
ὑπὲρ αὐτοῦ μὲν οὐδὲν ἀπο-
λογούμενον, ὑπὲρ τῦ Αντιφί
λου δέ, καὶ δακρύων προσέ-
τι, καὶ ἱκετεύων, καὶ τὸ πᾶν
ἐφ' ἑαυτὸν ἀναδεχόμενον,
ἕως μαστιγούμενον ὁ Σύρος,
ἀμφοτέρους ἀφῆκεν αὐτός.
ἐγὼ μὲν δὴ τέτες ὀλίγους ἀπὸ
πλειόνων, οὓς πρώτες ὁ μνήμη
ὑπέβαλε, διηγησάμενος σοι,

amico, conceßit in Indiam,
profectus ad Brachmanas,
tantũ hoc loquutus Antipho-
lo, meritò sibi iam ignoscen-
dum uideri quòd tum ab eo
discederet: neq; enim sibi o-
pus fore pecunia, quoad is
perseueraret esse, qui erat,
uidelicet qui poßit paucis
esse contentus; neque illum
amplius egere amico, quip-
pe cui res tam feliciter ha-
berent. Huiusmodi sunt,
Toxaris, amici Græci.
Quod ni initiò notaßes nos
tanquam qui uerbis nos ia-
ctaremus: idem profectò
relaturus eram tibi complu-
res orationes, atq; eas egre-
gias, quas Demetrius ha-
buerit in iudicio; quũ in-
terim pro se ipso nihil respon-
deret: pro Antiphilo uerò
lachrymas funderet, atq; e-
tiam supplex esset: totam q̃
causam in se reciperet, do-
nec Syrus flagris cæsus, am-
bos eos liberos fecit. Hos i-
gitur paucos è plurimis,
quos mihi primùm memoria suggeßit, tibi narrauerim
præcla-

ἀγαθοὺς καὶ βεβαίους φίλους. καὶ τὸ λοιπὸν ἤδη καταβὰς ἀπὸ τῦ λόγυ, σοὶ τὴν ῥῆσιν παραδίδωμι. σὺ δ', ὅπως μὴ χάρις ὀφθῇ τὰς Σκύθας, ἀλλὰ πολλῷ τούτων ἀμείνους, αὐτῷ σοι μελήσει, εἴ τι καὶ σὺ δεξιᾶς ὑπερφύντικας, ὡς μὴ ἀποτυφλώσει αὐτόν. ἀλλὰ χρὴ αὔριον ἀγαθὸν εἶναι, ἐπεὶ καὶ γελοῖα αὖ πάθοις, ὁρίσθω μὲν καὶ πυλάδην πάνυ σοφιστικῶς ἐπαινέσας, ὑπὲρ δὲ τῦ Σκυθίας φαῦλον ῥήτορα φανόμενον. Τό. σύγε ὦ Μνήσιππε, ὅτι καὶ παροτρύνεις με πρὸς τὸν λόγον, ὥσπερ οὐ πάνυ σοι μέλον, εἰ ἀποτυφλώσει τὴν γλῶτταν κρατιθεὶς ἐν τοῖς λόγοις. πολλὰ αἰτιῶμαί γε ἔλαι, μηδέν, ὥσπερ σύ, καλὸν λεγόντων ἄμβροτον, ὃ γὰρ Σκυθικὸν ἔτι, τὸ μάλιστα, ἐπειδὰν τὰς ῥᾶ γα ὑπορρῴγυντ' τὰς λόγας, προσλαμβάνεις δὲ μηδὲν τοῖς τὸ παρ' ἡμῶν, εἶα σὺ διεξιὼν θαυμάσῃς, ἐπαινῶν εἴ τις ἄπροικον ἔγημεν αἰσχρὸν γυναῖκα, ὃ δέ τις

præclaros ac firmos amicos. Quod reliquum est, iã dece dens à narratione, tibi di cendi partes trado. Tu porò uti Scythas his non inferiores referas, sed longè præstantiores, tibi ipsi curæ fuerit, si quid de dextra solicitus es, ne ea tibi prædicatur. Verùm oportet strenuum præstare uirũ. Etenim res quædã uehemẽter ridicula tibi cõtigerit, si cũ Oreste ac Piladẽ admodum sophisticè laudaris, pro Scythia dicẽs, orator ignauus appareas. To. Rectè tu quidem Mnesippe: q quidẽ ad dicẽdũ etiã exhortaris, perinde quasi nihil solicitus sis ne tibi lingua execetur, uicto in narrationibus. Sed iã exordiar, nihil quidẽ quẽadmodum tu, uerbis pbalerans atq; exornans (d neq; enim is Scytharũ mos) præsertim quũ res ipsæ lõge magis loquãtur, q̃ uerba. Nihil aũt eiusmodi expectaueris à nobis, cuiusmodi in cõmemo

rãdo laudib. extuliſti: puta ſi qs ſine dote duxerit deformẽ mu

ἤ τις ἀργύριον ἐπίδανει γα-
μμελίῳ θυγατρὶ φίλος ἀνήρ,
δύο τάλαντα, καὶ νὴ Δί', ἤ
τις παρίσχῃ ἑαυτὸ δεδεσό-
μενον, ἐὰν προλάβῃ τὸ μικρὸν
ὑφεῖλον λυθήσεσθαι. πάνυ γὰρ
οὐτιδανὰ ταῦτα, οὐ μεγαλοπρεπὲς
ἐν αὐτοῖς, οὐ ἀνδρεῖον ἐνι ἐλέγ-
χειν. ἐγὼ δέ σοι διηγήσομαι φόνους
πολλοὺς, καὶ πολέμους, καὶ θανά-
τους ὑπὲρ τῶν φίλων, ἵν' εἰδῇς,
ὡς παιδιὰ τὰ ὑμέτερα ὄντα, πρὸς
τὰ Σκυθικὰ παραβάλλεται. καίτοι
οὐδὲ ἢ ἀλόγως αὐτὰ ποιοῦσι
πάντες, ἀλλ' ἐνίοτε τὰ μι-
κρὰ τάττειν παυσῆτε· δεῖ γὰρ ὑ-
μῖν ἀφορμὰς ὑπάρ-
χειν μεγάλας, πρὸς ἐπίδειξιν φιλίο-
ας, ἐν εὐδίᾳ βαθείᾳ βιοῦσιν.
ὥσπερ δὲ ἐν γαλήνῃ μάθοις,
εἰ κυβερνᾷς ὁ κυβερνήτης ὀρθῶς·
χειμῶνος γὰρ δήπου σοι πρὸς
τὸν διάγνωσιν. ὡς ὑμῖν δὲ
σωτηρίας οἱ πόλεμοι, καὶ ἡ ἐπι-
λαβόμενος ἄλλοις, ἢ ὑποχωρῆσ-
μὴ ἀδικήσας, ἢ συμπεσόντες,
νικῆσ νεμεῖς ἢ λείας μαχόμε-
θα.

lierē: aut si quis amici filiæ nubenti pecuniolam donare rit, duo talenta: ac per Ioue si quis sponte eat in uincula, quum certò sciat se paulo pòst esse soluendum. Admodum enim leuia ista, neq; quicquam ineſt in his uel magni negocij, uel uirile quod sit. Cæterùm ego tibi referam multas cædes, bellaq; & mortes, amicorum cauſſa ſuſceptas, ut intelligas uestra ista luſum eſſe ſi cum Scythicis conferantur. Neq; tamen iſthuc ſine cauſſa facitis ſed meritò parua iſta miramini, propterea quòd non ſunt uobis admodum graues occaſiones declarandæ amicitiæ, quippe in alta pace uiuentibus: quæ admodum nec in trãquillitate queas ſcire, bonus ſit gubernato, necne. tempeſtate enim tibi opꝰ fuerit ad hoc ut dinoſcas. At apud nos bella perpetua, & aut inuadimus alios, aut cedimus inuadentibus, aut ubi forte concurrimus, pro paſcuis prædaque pugnamus.

Hic

θαι. ἔνθα μάλιστα λῆ φίλων ἀγαθῶν, μὴ διὰ τοῦτο ὡς βεβαιό τατα σωτηρίαν τὰς φιλίας, μόνον τοῦτο ὅπλον ἄμαχον, καὶ δυσπολέμητον ἅπασι νομίζοντες. πρότερον δέ σοι ἐπῆν βέλομαι, ὃν ἐν τρόπον ποιούμεθα τὰς φίλους, ὄχι ἐκ τῶν ποτῶν, ὥσπερ ὑμᾶς, οὐδ' ἂ σωφρονεῖς τις, ὃ γάστων ἴσῳ, ἀλλ' ἐκ ἀνδρείαν τινὰ ἰδόμενοι ἀγαθὸν αὐδρα, καὶ μεγάλα ὀργάσασθαι δυνάμενον, ἐπὶ τοῦτον ἅπαντες σπεύδομεν. μὴ ὅπερ ὑμᾶς ἐν τοῖς γάμοις, τοῦτο ἡμᾶς ὠδὶ τ φίλων ποιῆν ἀξιῶμεν, ὡδὶ πο λὺ μνηστευόμενοι, καὶ πάντα ἐμῖ πράττοντες, ὡς μὴ διαμαρτάνοιμεν τ φιλίας, μηδ' ἀπόβλητοι δόξωμεν εἶναι. καὶ παιδὸς προικιδίας τις ἥδη φίλ ῃ, σωθῆναι τὸ ἀπὸ τύχης, καὶ ὁρκ ὁ μίγις, ἢ μὰ μὴ βεβαιῶσθαι μετ' ἀλλήλων, μὴ ἀποθανεῖσθαι, ὦ Λίκη, ἀντὶ τῦ ἑτέρου τ ἕτερον, μὴ ὄλω ποιῆμεν. ἀφ' ἧ γὰρ ἐνεστήκοντος ἄπαξ τὸς

Hic potißimùm op' eſt bonis amicis, eoq; quamfirmiſſimè conſtituimus amicitias, ſola hæc arma inuicta atq; inexpugnabilia eſſe iudicantes. Prius autem uolo tibi commemorare quo ritu faciamus amicos, non ex poculis, quemadmodum uos, neq; ſi quis æqualis ſit, aut uicinus: uerùm ubi ſtrenuum quempiam uirum conſpexerimus, quiq; præclara facinora patrare poßit, in hunc omnes ſtudio incumbimus: & quod uos in amicitiis coniugijs, id nos in amicis non grauamur, diu quaſi procos agentes, nihilq; non facientes, ne uidelicet fruſtremur amicitia, néue reiecti eſſe uideamur. At ubi iam in amicitias cæteris repulſis delectus eſt quiſpiã, protinus fœdus initur, ac iuſiurandum, quod ſit maximum, nimirum & uicturos eos pariter, & mortem oppeturum, ſi ſit opus, alterũ

pro altero. Atq; ita facimus. Etenim e ſimulatq; inciſis digitis

τὰς λαπύλας, ἐνσταλάξαμεν τὸ αἷμα ἐς κύλικα, καὶ τὰ ξίφη ἄκρα βάψαντες, ἅμα ἀμφότεροι ἐπισχόμενοι, πίομεν, ἐπίστιν ὅ, τι τὸ μετὰ τοῦθ' ἡμᾶς διαλύσειεν αὖ. καὶ ἐφάπτεται δὴ τὸ μίγιστον ἄχρι φιλῶν ἐς τὰς συνθήκας ἀσείνας, ὡς ὅστις αὖ πολύφιλος ἢ, ὁμοίως ἡμῖν λοιπὸν τοῖς κοινοῖς τούτοις, καὶ μοιχευομένας γυναῖκας. καὶ οἰόμεθα ἀκίδ' ἡμίσως ἰσχυρὰν τὴν φιλίαν αὐτὸ ἔσεσθαι, πρὸς πολλὰς συνοίσας διαρρήσεσθαι. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν Δανδαμίδου πρώην γεγενημένων. ὁ γὰρ Δάνδαμις, ἐν τῇ πρὸς Σαυρομάτας συμπλοκῇ, ἀναχθεὶς καὶ αἰχμαλώτου Ἀμιζώκου, τοῦ φίλου αὐτοῦ. μᾶλλον δὲ πρότερον ὀμοῦμαί σοι τὸν ἑμέτερον ὅρκον, ἐπειδὴ ἤρξω ἐν ἀρχῇ διωμολογησάμενος. ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδὲν μὴ τὸν ἀκινάκην, ἄλλο πρὸς σέ, ὦ Μνήσιππε, ψεῦδος, περὶ τῶν φίλων τῶν Σκυθικῶν. Μνή. ἐγὼ μὲν ἀπάντων σου ἐμνήσθην καὶ ἐλύπουν, σὺ

digitis sanguinem in calicē destillauerimus, summisq; intinctis gladijs ambo pariter admouentes biberimus, non est quicquam quod deinde nos queat dirimere. Admittuntur autem ad huiusmodi fœdera ad summū tres. [f] Nam qui multis sit amicus, is eo loco habetur apud nos, quo communes istæ atq; adulteræ uxores: arbitramurq; iam non perinde firmam illius amicitiā fore, posteaquam est in plures partes dissecta. Exordiar autem ab his quæ nuper Dandamis fecit. Dandamis enim hic in cōflictu cū Sauromatis, quum esset captiuus abductus eius amicus Amizocas. Quin potius ante tibi iurabo nostrum iusiurandum, quandoquidem isthuc initiò sum pollicitus. Non enim per Ventum et Acinacem, quicquam mentiturus sum apud te de Scythicis amicis. MNES. Equidem tuum iusiurandū haud magnopere desiderabam: proinde

οὐ δῆμος σὺ ποιῶν, οὐ λίνα
θεῶν ὑπωμόσω. Τό. τί σὺ λέγεις; ἔ σοι λοιδορεῖν, ὦ ἄθλιε καὶ ἀκινάκης, θεοὶ ἔασι; ἔτως ἀφ' ἡγνόησας, ὅτι καθ' ἡμᾶς μεῖζον ἀλίσκεται ζωῆς τι καὶ θανάτου; ὅπόταν οὖν τὸν ἄνεμον καὶ τὸν ἀκινάκλω ὀμνύωμεν, ταῦτα ὀμνύομεν, ὡς τὸν μὲν ἄνεμον, ζωῆς αἴτιον ὄντα, τὸν ἀκινάκλω δέ, ὅτι ἀποθνήσκειν ποιεῖ. Μνή. καὶ μελῶ γε διά γε τοῦτο, καὶ ἄλλως, ἂν ἔχωσι τοιαῦτα θεοὶ, οἵ & ὁ ἀκινάκης ὅδε, τὸν δίσυρον καὶ τὸν λόγχλω, καὶ πώγειον καὶ βρόχον, καὶ τὰ τειχώρυκα. ποικίλα & γὰρ ἔστ & ὁ θεός, ὁ θάνατ &, καὶ ἀνώδους τὰς ἐφ' ἑαυτὸν παρέχεται ἀγούσας ὁδούς. Τό. ὁρᾷς, τοῦτο ὡς ὄρθιστι μὲν ποιᾷς καὶ δικαιοπόλ, ὑπὸ πικρῶν μεταξὺ, νῦ διαφθάμενον μετ' ἐρου. ἐγὼ δ' ἡσυχίαν ἄγον, σὺ λέγοντος. Μνή. ἀλλ' ἐκ ἀκούεις γε, ὦ Τόξαρι, ποιῶσα τοῦτο· καίτοι γὰρ ὀρθῶς ἐπιτίμησας. ὥστε διαῤῥῶ τό γε

proinde recte facis, q̃ nullũ deorũ iures. T. Quid tu narras? An nõ tibi uidentur esse dij, Vētus et Acinaces? Adeó ne te fugit q̃ nihil sit maius mortalib. uita ac morte? Per hæc utique iuramus, quoties per Ventum et Acinacẽ iuramus: uidelicet per Ventũ, tanquã qui uitæ sit cæussa: per Acinacem uerò, ut qui mortis sit author. MNES. At qui sī ista idonea cauſſa eſt: profectò multos alios quoq; deos eſtis habituri tales, qualis eſt Acinaces: puta iaculum, lanceã, uenenum, funem, atq; his conſimilia: quandoquidem uarius eſt iſte deus interitus, atq; innumerabiles aperit uias, quibus ad illum ſit aditus. TO. Vide quàm cõtentioſe nunc, quãq; litigioſe iſtuc facis: dũ medio ſermone interpellas me, excutisq; ac diſturbas orationẽ meam. At ipſe loquẽte te, ſilentium agebam. MNES. Age, non ſum iſtuc poſthac facturus, Toxaris: & optimo iure obiurgas. quare perge confidenter quod

ἐπὶ τούτῳ λέγει, ὡς μηδὲ παρόν
ἦος ἐμοῦ τοῖς λόγοις, ὅτῳ σιωπᾷ
σομαί σοι. Τό. τετάρτη μὲν
ἰὼν ἡμέρα δ' φιλίας Δανδάμι
δι καὶ Αμιζώκης, ἀφ' ὃ τὸ ἀλλή
λων αἷμα συνεπιπώκισαν. ἦσ
κον ἦ ἡμῖν ὧδε ἐς χώραν Σκυ
θομάτῃ, μυρίοις μὲν ἱππεῦσιν,
οἱ πεζοὶ δ', ὡς τοσοῦτοι ἐπιλε
λυδέναι ἐλέγοντο. οἷα δὲ ὁ πρω
ωδομεύσις τῶν ἑφοδον αὐτῶν
ἔμπισσόντες, ἅπαντας μὲν οὐκ
πεσοι, πολλοὺς δ' τῶν μαχίμων
κτάνομεν, τοὺς δ' καὶ ζῶντας ἀπά
γομεν, πλὴν εἴ τις ἐφθη διαν
ξάμενος ἐς τὸ πέραν τοῦ πο
ταμοῦ, ἔνθα ἡμῖν τὸ ἥμισυ τοῦ
στρατοπέδου, καὶ μέρος τῶν ἁρ
μαξῶν ἦν. ὅτῳ γὰρ ἐξηπιώσα
μεν τότε, οὐκ οἶδα, ὅ, τι δόξαν
τοῖς ἀρχιπλάνοις ἡμῶν, ἵνα
ἀμφοτέρας τὰς ὄχθας τοῦ Τα
ναΐδος. οὐδὲν ἦν ἢ τι λεία
ἀφθονωτέρα ἐγίνετο, καὶ τὰ πέπ
μιλλα σωφέρετο, καὶ τὰς
σκηνὰς διεῤῥάσθη, καὶ τὰς
ἁμάξας

quod restat dicere: perinde
quasi nec adsim dum loque-
ris, adeò tibi silebo.
TOXA. Quartus agi
tur dies Dandamidi & A-
mizocæ, ex quo amicitiam
inierant, ac mutuum sangui
nem pariter biberant.
Venerant interea in regio-
nem nostram Sauromatæ
cum equitum decē milibus:
peditum autem ter tantum
aduenisse ferebatur. Ii ni
mirum quum in nos irruis-
sent imparatos, neq; expe-
ctantes illorum insultum,
omnes quidem cedere co-
gunt, complures autem re-
pugnantes occidunt, nōnul-
los & uiuos abducunt, nisi
si quis effugerat tranans in
ulteriorem fluminis ripam,
ubi nobis dimidium copia-
rum, & pars curruum erat.
Sic enim id temporis castrā
fueramus metati, haud scio
quo consilio Archiplanorū,
id est ducum nostrorum,
ad utramque Tanaidis ripā. Protinus itaq; & prædas abi-
gebant, & captiua abducebant, et tentoria diripiebant, &
curribus

ἐμέθεσαν κατελαμβάνοντο, αὐ-
τάνδρους τὰς πλείστας ἁλισκο-
μένας, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς ὑ-
μῶν ὑβριζούσας τὰς ἀλλοτρί-
ας, καὶ τὰς γυναῖκας. ὑμᾶς δὲ
λυπούμεθα τῷ πράγματι, ὁ δὲ
Δαμίζοκος ἀγόμενος (καλόκα-
γαθὸς γὰρ) ἐβόα τὸν φίλον ὀνομαστὶ,
καιρὸς ἀνδρὶ μεθύοντι, καὶ τετυ-
μένῳ δὲ κύλικος, καὶ τοῦ αἵμα-
τος. ὧν ἀκούσας ὁ Δάνδαμις,
οὐδὲν ἔτι μελλήσας, ἀπαόντων
ἑρώντων, διεφύγετο εἰς τὸν
πολέμιον. καὶ οἱ μὲν Σαυρομά-
ται, διεμέλουν τοὺς ἄνουλας,
ἕρμουσαν ἐπ' αὐτὸν, ὡς καταλαβό-
μενοι, ὁ δὲ ἐβόα τὸν Ζίεμ-
βιν. τοῦτο δὲ λόγος ἐστὶν, ἐνίοτε φο-
νεύουσιν αὐτὸν, ἀλλὰ λίχνον-
ται, ὡς ὄντι λύτροις ἥκοντα.
καὶ δὴ ἀναχθεὶς πρὸς τὸν ἀρ-
χοντα αὐτῶν, ἀπῄτει τὸν φίλον, ὃν
λύτρα ἤνεγκε· μὴ γὰρ προύσεσθαι,
ἂν μὴ μεγάλα τὶς αὐτὸν λαβῃ. ὁ
Δάνδαμις δὲ, ἃ μὲν ἔχον, φη-
σὶν, ἅπαντα διήρπασται ὑφ'
ὑμῶν, ἃ δέ τι δύναμαι γυμνὸς
ἀπο-

curribus potiebantur, atq; ijs pleriſq; cum uiris captis & ſub oculis noſtris concubinas uxoresq; noſtras conſtuprabant. Nos porrò rem indignè tulimus. At Amizoca quum duceretur (erat enim captus) nominatim inclamauit amicum, miſereè uinctus, ſimulq; calicis & ſanguinis commoneſecit. Quod ſimul atq; exaudierat Dandamis, nihil etiã contatus, ſpectantibus omnibus tranauit ad hoſtes. Ibi Sauromatæ denſatis telis irruerunt in illum, iam confixuri, niſi ſuccláma ſſet, Zirim. Hoc uerbi ſi quis ſonuerit, poſtea non interimunt, ſed recipiunt, tanquã dedentem ſeſe precio redimendum. Moxq; ad illorum ducem adductus, poſcebat amicum: ille redemptionis preciũ poſtulabat. Neq; enim prius dimiſſurum ſeſe, niſi maximum pro illo recepiſſet. Tum Dandamis: Quæ poſſidebam, inquit, ea omnia à uobis direpta ſunt: quòd ſi quid eſt quod nudus præſtare

ἀποτιλίσαι, ἔτι μὴν ὑποσῦναι ὑμῖν· καὶ πρόσαττέ ὅ, τι ἂν θέλητε εἰ βούλει δὲ, ἐμὲ αὐτὸ τὶ τοῦτο λαβὼν, κατάχρησαι πρὸς ὅ, τι σοὶ φίλον. ὁ δὲ Σαυρομάτης, ἀλλὰ, ἔφη, δεῖ ὅλως κατίχειδά σι, καὶ ταῦτα, ἐπεὶ μὴ ὑποσια. σὺ δὲ, ὧν ἔχεις, μηδὲν καταβαλὼν, ἄγε τὸν φίλον. ἤρετο δὲ Δάνδαμις ὅ, τι καὶ βέλεται λαβῶν. ὁ δὲ τὸς ὀφθαλμοὺς ἤτησεν, ὁ δὲ αὐτίκα παρίσχε ἐκπώσαν αὐτὸς. κἀπειδὴ ἐξεκέκωφο, ἐκ ὧν ἔδει τὰ λύτρα ἔχειν οἱ Σαυρομάται, παραλαβὼν τὸν Ἀμιζώκην ἐπανῆλθε, ἐπορευόμενον δὲ αὐτῷ, καὶ ἅμα διαπεξάμενοι, ἀπεσώθησαν πρὸς ἑαυτούς. τοῦτο γὰρ ἐμέλησον παρεμυθάσατο ἅπαντας Σκύθας, ἐκ ἐκίτι ἡσσᾶσθαι νομίζον, ὁρῶν τοῦτ ὅτι τὸ μέγιστον ἡμῖν τῶν ἀγαθῶν ἐκ ἀπήγαγον οἱ πολέμιοι, ἀλλ ὅτι ἐῶ παρ ἡμῖν ὢ ἀσφαλῶς γνώμη, καὶ ἡ πρὸς τὸς φίλους πίστις, καὶ τὸς Σαυρομάτας ἢ τὸ αὐτὸ οὐ μεμένηκε ἐφέβετο,

praestare queam, id sum putaratus polliceri uobis: & imperato quicquid uoles: & sita uis, meipsum huius in locum recipe, & abutere ad quodcũq; tibi lubitum erit. Ad haec Sauromata: Nihil, inquit, opus retinere te: praesertim quum temet dedideris. Quin tu parte eorũ quae possides, tradita, amicũ abducito. Rogat illicò Dãdamis, quidnam uellet accipere. Ille oculos postulat. Atq; hic protinus exhibuit eruendos. Deinde ubi esset exacti, iamq; pretium persolutũ esset Sauromatis, recepto Amizoca, reuersus est innitẽs illi: unaq; tranãtes, incolumes ad nos redierunt. Id factum, animũ reddebat Scythis omnibus, neq; iam uictos esse rebantur sese, quum uiderent, quod apud nos esset bonorũ maximũ, id nõdum esse abductũ ab hostibus: uerùm superesse egregiam mentem & in amicos fidem. At idem Sauromatis formidinem

non

νι, λογισομένους, πρὸς εἶναι
ἄδηλον ἐν παρασκευῇ μα-
χουμένοις, εἰ ἦλθε ἐν τῷ ἀπρο-
σδοκήτῳ τότε ἐπιθήσοντο, ὥ-
στε τυχὸν ὑπὸ τῶν φόβων, ἀ-
πολιπόντες τὰ πλάγια τῶν
βοσκημάτων, ἦλθε τὰς ἁμά-
ξας ἐμπρήσαντες, ὤχοντο
φεύγοντες. ὁ μὲν τοι Ἀμιζώ-
κης οὐκέτι ἐνέσχετο βλέπειν
αὐτὸς, ἐπὶ τυφλῷ τῷ Δαν-
δαμίδι, ἀλλὰ τυφλώσας ἦλθε
αὐτὸς ἑαυτὸν, ἀμφίτρητοι κά-
δλωται, ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν
Σκυθῶν δημοσίᾳ, μετὰ πάν-
των τιμῆς βραβεύμενοι. τί
τοιοῦτον, ὦ Μνήσιππε, ὑμᾶς
ἔχειν ἂν ἐπῶμεν, εἰ ἦλθε ἄλ-
λους σοι δόκα δοῦν τις ἐπὶ
τοῖς αὐτοῖς καταρραμμένους
ἀνωμότους, εἰ βούλει, ὡς ἦλθε
πολλὰ ἐπιψεύδοιο αὐτοῖς:
καί τοι ἐγὼ μὲν σοι γυμ-
νὸν τὸ ἔργον διηγησάμην, σὺ
δὲ σύ τινα τοιοῦτον ἐλεγόν-
σὺ εἶδα ἐπόσα ἂν κομψὰ ἐγ-
κατέμιξας τῷ λόγῳ, εἶτα ἐ-
κέκραγεν ὁ Δαμίδαμις, ἦλθε
ὡς ἐτυφλοῦτο, ἦλθε ἃ ἔπα-

non mediocrem incutiebat, reputantibus cum cuiusmodi uiris si se præparassent, essent pugnaturi: tameisi tum quidem ex improuiso superassent. proinde sub noctem relictis maxima ex parte pecoribus, incensisq; curribus, fuga sese subduxerunt. Porrò Amizoca non tulit diutius, ut uideret ipse, amico cæco Dandamide sed ipsus semet exoculauit. Atque ita sedent ambo, omnia; honore à populo Scytharum publicitus aluntur. Quid tale Mnesippe uos referre posſetis, etiam si quis tibi donet ut posſis uel decẽ alios ad istos quinq; adiungere, etiam citra iusiurandũ si ita uis, ut & multa liceat affingere? At ego tibi rem nudam exposui. Tu uero si quẽm talem narrasses, non sum nescius, quantas adornandæ rei gratia phaleras narrationi fueris admixturus, quemadmodum supplicarit Dandamis: & quomodo sit excæcatus, &

ἡ ὡς ἐπαυεῖται, καὶ ὡς τὸν λέ-
ξαντο αὐτὴ ἐπισυφημοῦντες εἰ
Σκύθαι, καὶ ἄλλα, ἐφ' οἷς ὑ-
μᾶς μηχανᾶσθαι φάσκοντες πρὸς
τὸν ἀκρόασιν. ἄκου γοῦν καὶ
ἄλλου ἰόντιμον, Βελίττας, Α-
μιζώκου τούτου ἀνεψιόν. ὃς
ἐπεὶ κατασπασθέντα ἐκ τοῦ
ἵππου ὑπὸ λέοντος ἤδη Βά-
σθλιν, τὸν φίλον (ἅμα δὲ ἐ-
τύγχανον θηρῶντες) καὶ ἤδη ὁ
λέων περιπλανὴς αὐτῷ ἐπι-
πεφύκει τῷ λαιμῷ, καὶ τοῖς
ὄνυξιν ὑπαράσας, καταπη-
δήσας καὶ αὐτὸς, ὑπαπίπτει
κατόπιν τῷ θηρίῳ, καὶ περιέ
σπα, πρὸς ἑαυτὸν παροξύ-
νων καὶ μετάγων, καὶ διὰ
τῶν ὀλόντων μεταξὺ διεέ-
ρων τοὺς λαπτύλους, καὶ τὸν
Βάσθλιν, ὡς οἷόν τι λῷ, ἐπε-
ξιλᾶν πειρώμενον τοῦ λύγ-
ματος, ἄχρι δὴ ὁ λέων ἀπ-
φεὶς ἐκεῖνον, ἐμιδυῆται ἤδη,
ὥστε τὸν Βελίτταν ἀπισπάσα-
σθαι, καὶ συμπλάκηναι ἀπ'
ἐκείνου. ὁ δὲ ἀπολυόμενος, τὸ
γοῦν τοσοῦτον ἐφθη, πατάξας
τῷ ἀκινάκῃ τὸν λέοντα εἰς τὸ
στόμα.

quæ dixerit, & quo pacto redierit, & quemadmodū exceperint eum Scythæ, ego gratulantes, beneq; omnantes, atq; id genus alia eiusmodi uos ad demulcēdas an res soletis artificio quodam addere. Audi igitur & alium huic parem Belittam, huius Amizocæ consobrinū. Is ut detractum ex equo à leone Basthen amicum conspexisset (nam forte simul erant in uenatu) iamq; leo circumplexus illum, iugulo admotus esset, atq; unguibus laniaret: desiliens & ipse, inuolauit in tergum belluæ, reflexitq;, in se prouocans auertensq;, atq; inter dentes digitos inferens, conatus quoad licuit, Basthen è rictu leonis eximere, donec leo omisso illo iam semimortuo, ad Belittam se conuertit, atque ipsum quoque circumplexus occidit. At ille moriens (nam tanto anteuertit) acinacem in leonis pectus defixit. Itaque

πίονον. ὅτι ἅμα ταὐτὸν ἀ-
πέθανον, ἡμεῖς δὲ ἰδάψα-
μὲν αὐτοὺς, δύο τάφους ἀ-
ναχώσαντες πλησίον, ἕνα
μὲν τῶν φίλων, ἕνα δὲ κατ'
αὐτικρὺ τοῦ λίοντος. φίλτα
δέ σοι διηγήσομαι ὦ Μνήσιπ
πε, τὴν Μακίστου φιλίαν καὶ
Λογχάτε καὶ Αρσακόμα. ὁ
γὰρ Αρσακόμας ἔτος ἠράσθη
Μαζάας τῆ Λευκάνορος, θυ-
γατρὸς βα
σιλεύσαντος ἐν Βοσπόρῳ, ἀπό
τε ὑπερίσβολον χώρ θ Δασμοῦ,
ὃν οἱ Βοσποραῖοι ἀεὶ φέροντες
ἡμῖν, τότε ἤδη φίλτρον μᾶλλα
ὑπερβάλλοντες ἐγεγένηντο: ἐν τῷ
δάπνῳ γὰρ ἰδὼν τὴν Μαζάα
αν, μεγάλην καὶ καλὴν παρθέ-
νον, ὥρα, καὶ σωφροσύνης ἔχε. τὰ
μὲν δὴ πρῶτα φόρων διεπί-
πρακτο ἤδη, καὶ ἐχρημάτιζον
αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀφίει,
ἤδη καὶ ἀποπέμπων. ἐθος δέ
ἐστιν ἐν Βοσπόρῳ, τοὺς μνωτῶ-
ντας ἐπὶ τῷ δείπνῳ αὐτὸν λαζκό
ντας, καὶ λέγειν, οἵ τινες εἰσὶ καὶ
ὅθεν πάλαι ἀφίκθαι ἐπὶ τὸν γά
μον. καὶ δὴ καὶ τότε ἐτύγχαν

que pariter exanimati sunt omnes: nos autem sepeliuimus eos, duob. aggestis tumulis inter se uicinis, altero amicorũ, altero eregiõe leonis. Iã tertio loco tibi referam Mnesippe, Macẽtæ, Lõchatæ, & Arsacomæ amicitiã. Hic enim Arsacomas depetebat Mazaã Leucanoris filiã, q regnabat in Bosporo tũ quũ legatiõe fungeretur super tributo quod Bosporani semper nobis pẽdere soliti, id tẽporis tertiũ iam mẽsem ultra diẽ legitimũ distulerãt. In conuiuio igitur quũ Mazaeam uidisset procerã atq; decoram uirginem, amore captus est, grauiterq; discruciabatur. Iã itaq; quæ de tributis agebantur, erant transacta: responderatq; illi Rex, conuiuioq; accipiebat, mox illum dimissurus. Est autem mos in Bosporo, uti proci in conuiuio petant puellas, narrantes quinam sint, quibusq; rebus freti decreuerint eas in matrimonium accipere. Atq; id temporis forte fortuna multi aderant

ἐν τῷ δείπνῳ πολλοὶ μνηστῆρες παρῆντο, βασιλεῖς, καὶ βασιλέων παῖδες, καὶ Τιγρά πάτης ὁ Λαζῶν δυνάστης, καὶ Ἀδύρμαχος, ὁ Μαχλυΐνης ἀρχων, καὶ ἄλλοι πολλοί. ἔδει δὴ τῶν μνηστήρων ἕκαστον προσαγγέλλοντα ἑαυτὸν, διότι μνηστεύομεν ἧκει, καὶ πίνειν ἐν τοῖς ἄλλοις, κατακείμενον ἐφ' ἡσυχίας. ἐπειδὰν δὲ παύσωνται δειπνοῦντες, αἰτήσαντα φιάλην, ἔσπεῖσαι κατὰ τῆς βακτρίας, καὶ μνηστεύεσθαι τὴν παῖδα, πολλὰ ἐπαινοῦντα ἑαυτὸν, ὅστις ἢ γένους ἢ πλούτου ἢ δυνάμεως ἔχει. πολλῶν οὖν κατὰ τόνδε τὸν νόμον σπεισάντων καὶ αἰτησάντων, καὶ βασιλείας καὶ πλούτους καταριθμησαμένων, τλῆναι τῶν ὁ Ἀρσακόμας αἰτήσας τὴν φιάλην, ἐπ' ἐσπείσῃ. οὐ γὰρ ἔθος ἦν ἡμῖν ἐκεῖνον τὸν εἶδος, ἀλλὰ ὕβρεως εἶναι δοκῶ τοῦτο εἰς τὸν θεόν. πιὼν δὲ ἀμυδὶ, δός μοι ὦ βασιλεῦ, ἔφη, τὴν θυγατέρα σου Μαζάαν,

in conuiuio proci, reges, ac regum filij. in his erat & Tigrapates Lazorum princeps, & Adyrmachus Machlynæ dux, alijq; cum his permulti. Oportet autem unumquēq; procum postea quam exposuit quis sit, & qua fiducia ad ambiendas nuptias accesserit, conuinari cum reliquis, tacitumq; accumbere: deinde peracto conuiuio, postulata phiala uinum in mensam effundere, atq; ita sponsam ambire, multum interea collaudantem sese, quo genere, quibus opibus, qua sit potentia. Ad hunc igitur modum cum multi iam libassent, postulassent'que, regna & opes commemorantes: tandem Arsacomas postulata phiala non libauit (nec que enim mos apud nos uinum effundere, quin magis contumelia ista esse iudicatur in Deum) sed haustim bibens, Da mihi rex, inquit, filiam tuam Mazæam

Μαζάκην, γυναῖκα ἔχειν, πολὺ ἐπιτηδειοτέρῳ τούτων ἐνέτι. ὁπόσα γε ἐπὶ τῷ πλούτῳ, καὶ τοῖς κτήμασι. τοῦ δὲ Λουκάνορος θαυμάσαντος (ᾔδειστο γὰρ σίνυτα τὸν Ἀρσακόμαν, καὶ Σκυθῶν τῶν πολλῶν) καὶ ὀρμελοῦν, πόσα δὲ βουκόλια ἢ, πόσας ἀμάξας ἔχεις, ὦ Ἀρσακόμα, ἔφη γὰρ ὑμᾶς πλουτεῖν.

ἀλλ' οὐκ ἀμάξας, ἔφη, ἔχω, οὐδὲ ἀγέλας, ἀλλ' ἀσί μοι δύο φίλοι καλοὶ καὶ ἀγαθοί, οἷοι οὐκ ἄλλῳ Σκυθῶν. τότε μὲν οὖν ἐγέλασα ὅτι τοιούτοις, καὶ τοσούτοις, καὶ μιᾷ ἐσθῆτι, καὶ μιᾷ ὑποδέσει ἐδόξει. ὕστερον δὲ προσοιδὰς τῶν ἄλλων Ἀδύρμαχος, ἐμιλλᾶτο ἀπάξειν τὸν νύμφην ἐς τὴν Μαιῶτιν, παρὰ τοὺς Μάχλυας. ὁ δὲ Ἀρσακόμας ἐπανελθὼν οἰκαδε, μανύει τοῖς φίλοις, ὡς ἀτιμασθείη ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ γελασθείη ἐν τῷ συμποσίῳ, πίνων ἐπὶ πλέον. καίτοι, ἔφη, ἐγὼ λιπὼν ἐμαυτὸν τὸν πλεῖστον, ἐνθάδε ἔρχομαι, ὑμᾶς, ὦ Λογχάτης, ἐπὶ δεῖπνον. ἐκεῖνος δὲ ἐπιστὰς ἐμοὶ, ἐρωτᾷ, ὅσας ἔχω ἀμάξας. ἐγὼ δὲ ἀπορήσας, ὅτι οὐδεμίαν ἔχω, ἀλλὰ τοὺς φίλους ἐνόμισα πλείστου ἄξιον εἶναι κτῆμα, ἔφην ἔχειν δύο μόνους. ὁ δὲ ἐπιστὰς ἑτέρῳ τινὶ, ἐκεῖνος, ἔφη, ἔχει δύο μόνους φίλους. ἐκ τούτου ἐγέλασε πᾶς ὁ θίασος.

Mazæam uxorem, qui multo ſum potior iſtis, quantum ad opes ac poſſeßiones attinet. Leucanore uerò admirante (ſciebat enim rex paucum Arſacomam, ac de plebe Scytharum eſſe) percontanteq; Quantum pecorum, aut quantum habes plauſtrorum Arſacoma, nam ijs rebus uos diuites eſtis? Imò nec plauſtra, inquit, poßideo, nec armenta, uerùm ſunt mihi duo amici, honeſti, probiq;, quales alij Scytharum nemini. Actum quidem iſta dicens riſus eſt, contemptuiq; habitus, uiſuſq; temulentus: mane uerò reliquis prælatus eſt Adyrmachus: iamq; ſponſam abductur⁹ erat in Mæotidem ad Machlyenſes. Porrò Arſacomas domum reuerſus amicis indicat quòd admodum reiectus eſſet à Rege, riſuiq; habitus in conuiuio, quum pauper eſſe putaretur. Atqui dixeram, inquit, illi, quantas haberem opes, nempe uos, ô Loncha-

τα καὶ Μακίνια, καὶ τῶν σύνεσαν πλὼ ὑμετέραν πολὺ ἀμείνω καὶ βεβαιοτέραν τ Βοσπορανῶν δυ ναμιων. ἀλλ' ἐμοῦ ἅπαξ διεξιόν τος, ὑμᾶς μὴ ἐχλοβάλῃς, καὶ κα τηφρόνῃ. Ἀδυρμάχῳ δ τῷ Μαχ λυηνῶν παρέδακεν ἀπάγειν λὼ νύμ φιον, ὅτι χρυσᾶς γε φιάλας ἐλέ γετο ἔχειν δέκα, καὶ ἁμάξας τε φαιλίνους ὀγδοήκοντα, καὶ πρόβατα καὶ βόας πολλούς. ὅτως ἄρα πρωτίμους ἀεὶ ἀρῶν ἀγα θῶν βοσκήματα πολλὰ, καὶ ἐκ κώμας πυρίεργα, καὶ ἁμάξας βαρείας. ἐγὼ δ, ὦ φίλοι, δὶ ἀμ φότερα αὐτῶμαι· καὶ γὰρ ἱερῶ τῆς Μαζάκης, καὶ ἡ ὕβρις ἐν τοσ τοις αἰθρώποις ὑμετέρας μου κινδύνευε. οἶμαι δ καὶ ὑμᾶς ἐπ' ἴσης ἀδικηθῆναι. τὸ γὰρ ῥίπτου μενὸν ἑκάστῳ ἡμῶν τ ἀτιμίας, εἰ γε ἕτερῳ βιβλεν, ὡς ἀφ' ἑ φωτὸς ὄντες, καὶ τὰ αὐτὰ αὐτῶ λυποι, καὶ τὰ αὐτὰ χαίροντες. ὁ μέ γων, ἐπεὶ πᾶς ὁ Λοχάτης, ἀλλὰ καὶ ἕκαστος ἡμῶν ὅλος ὕβριται,

ta atque Macenta: ueſtriq; beneuolentiam longè præ ſtare multoq; firmiorem eſſe Boſporanorum opibus. Verùm hæc dicentem me ſubſannauit, contempſitq; & Adyrmacho ſcilicet Machlyenſi tradidit aſportandam ſponſam, quòd aureas phialas ſe diceret habere decem, præterea currus quaternis ſedilibus octoginta: ad hæc ouiũ boũmque multam copiam. Sic uidelicet antetulit fortibus uiris pecorum multitudinem, operoſa pocula, & currus graues. Proinde ô amici, dupliciter excrucior: nam & Mazacã amo, & iniuria mihi intertantum hominum illata, nõ mediocriter mordet animũ meũ. Arbitror aũt et uos ex æquo iniuria affectos eſſe. Etenim ad unũquenq; è nobis tertia cõtumeliæ pars pertinebat: ſi modò ita uiuimus, quẽadmodum cœpimus quũ cõiungerentur: nimirum ut unus homo ſimus, iiſdem dolentes, iiſdemq; gaudentes. Imò quidquid Lõchates, unuſquiſlibet è nobis tot iniuria afficiebatur

tum

ὅπως σὺ τοιαῦτα ἐπαθὼν. πῶς οὖν, ἔφη, Μακίνιτε ἔφυ, χρὴ σὺν ὑμῖν παρεῖναι; διελώμεθα, ἔφη ὁ Λογχάτης, τὸ ὄρθρον· κἀγὼ μὲν οὐκ ἀνασχήσομαι Ἀρσακόμᾳ τὴν κεφαλὴν κομιζομένην Λευκανόρου, σὺ δὲ χρὴ τὸν νόμον ἐπανάγειν αὐτῷ. οὕτω γε οἶδα, ἔφη· σὺ δὲ ὦ Ἀρσακόμα, ἐν τοσούτῳ (εἰκὸς γὰρ καὶ τραχεῖαι καὶ πολέμιαι τὸ μεταξὺ τοῦτο διέσεσθαι ὑμᾶς) χρὴ σε παρεῖναι σὺν σωφρονοῦσι, καὶ παφασκευῇ ὅπλα καὶ ἵππους, καὶ τὸν ἄλλον διάκοσμον ὡς πλάστον. μάλιστα δ' ἂν πολλὰς προσαγάγοις, αὐτός τε ἀγαθὸς ὤν, καὶ ἡμῖν ὀλίγων ὄντων εἰπὼν μάλιστα δή, εἰ καὶ βούλοιο ἔτι τὸν βύρσης τοῦ βοός, ἐδοξε ταῦτα. καὶ ὁ μὲν ἰχώρει, ὡς ἔοικε, σὺν δὲ τῷ Βοσπόρῳ ὁ Λογχάτης, ὁ Μακίνιτις δὲ σὺν τοῖς Μάχλυσι, ἱππότης ἑκάτερος. ὁ δὲ Ἀρσακόμας, οἶκοι μὲν ὢν, τοῖς τε ἡλικιώταις ἐλελήθει, καὶ ὅπλα μὲν παρὰ τῶν οἰκείων, τὰ δὲ καὶ ἵππους ἐπαβίσετο.

tum quum in te ista fierent. Quomodo igitur, inquit Macētes, his in reb. agemus? Partes, inqt Lōchates, nego ciū ſuſcipiamus. Atque ego quidē recipio Arſacomæ me caput apportaturum Leucanoris. Tu uerò ſponſam ere ptā huic adducas oportet. Ita fiet, inqt: at tu Arſacoma inter hæc (nā his peractis uerisimile eſt exercitu ac bello fore opus) hic mane, quò cō trabas & appares arma, equos, atq; aliarū rerum uim quātā potes maximā. Facilli mè aūt plurimos adiūxeris: partim quòd ipſe ſtrenuus, partim quòd nobis non pauci ſunt familiares: maximè uerò ſi deſederis in tergore bouis. Hæc ubi placuiſſent, hic quidem quātū potuit, rectà profectꝰ eſt in Bo ſporū, puta Lōchates: alter, id eſt Macētes, ad Machlyenſes, eques uterq;. At Arſacomas domi manēs, et cū æqua lib. cōtulit, et ex familiarib. uim hominū armauit. Demū et in h tergore bouis deſedit.

τὸ ἦθος ὑμῖν, τὸ πρὸ τῶν βύρσων, οὕτως ἐχέτω· ἐπειδὰν ἀδικηθείς τις πρὸς ἑτέρου, ἀσμώμενος βαλόμενος, ἰδὴ καθ' ἑαυτὸν ἐκ ἀξιόμαχος ὢν, βᾶον ἡ ῥοῦσαι, τὰ μὴ κρία κατακόψας, ἕψησον, αὐτὸς ἦ, ἐκπιτάσας χαμαὶ τῶν βύρσων, κάδη ἢ ἐπ' αὐτῆς ἐς τὸ ἴσον παραγαγὼν τῷ χάρει, ὥσπερ οἱ ἐν τῷ ἀγκώνων διδυμεύοι. καὶ τοῦτο ὄφελον ὑμῖν ἡ μεγίστη ἐκτετιμία, παραπεμένων ἦ τῶν κρεῶν ἐς βοὸς, προσιόντες οἱ οἰκεῖοι, καὶ τἄλλων ὁ βαλόμενος, μοῖραν ἑκάστος λαβὼν, ὑπὸ βᾶσι τῇ βύρσῃ τὸ δεξιὸν πόδα, ὑπερχύτῃ καλὰ δώματα, ὁ μὲν πίνει ἱππίας παρίξειν, ἀσίτους καὶ ἀμίδους, ὁ ἦ λίκνα, ὁ ἦ πλέους, ὁ δὲ ὁπλίτας πίσας, ὁπόσους ἂν δώνῃ, ὁ ἦ μόνον ἑαυτὸν, ὁ ψιλίστατος. ἀθροίζεται γὰρ ὑπὸ τὰ βύρσης πολὺ πλῆθος ἰνίστι, καὶ τὸ τοιοῦτον σώταγμα διδαίσαλον ἦ ὄφελ συμμένειν, καὶ ἀπρόμαχον τοῖς

Consuetudo autem de sedendo in tergore bubulo, huiusmodi est apud nos. Vbi quis ab alio læsus est, cupitq; ulciſci, neque par esse pugnæ uidetur: tum boue immolato, carnes fruſtuatim conciſas igni torret. Deinc ipſe porrecto humi corio, ſedet in eo, in tergum reductis manibus, more eorũ qui à cubitis uincti ſunt. Et hoc quidem apud nos maximum est ſupplicandi genus. Appoſitis autem bouis carnibus, adeuntibus domeſticis, præterea ſi quis alius uelit, quiſq; partem ſibi ſumit, ac dextro pede tergũ bouis calcans, pro facultate pollicetur, hic quidem equites præbiturum ſe quinq; ſuopte cibo, ſuoq; ſtipendio: ille decem, alius plures: alius armatos pedites quot poſſit: atq; qui pauperrimus, ſeipſum duntaxat. Colligitur itaque in tergo bouis ingens nonnunquam multitudo. Et huiuſmodi quidem exercitus & certiſſima fide cohæret, & hoſtibus expugnatu difficillimus eſt: non aliter quàm

ἐχθροῖς, ἅτε ηδὴ ἔνορκον ὄν. τὸ γὰρ ἐπιβῶναι τοῦ βύρσου, ὅρκου ἐστίν. ὁ μὲν οὖν Ἀρσακόμας ἐν τούτοις ὢν, τὰ ἁρμόδια ἐπράττετο αὐτῷ, ἱππέας μὲν ἀμφὶ τοὺς πεντακισχιλίους, σπεύδοντας ἢ μὴ πλείους, συναμφοτέρους δισμυρίους. ὁ δὲ Λεγχάτης ἀγνοούμενος, παρελθὼν ἐς τὸν Βόσπορον, πρασσόμενόν τι δὴ ἀρχῆς. μὴ φανεὶς, ἤκεν μὲν ἐπὶ τοῖς κοινοῖς τῶν Σκυθῶν, ἰδίᾳ δὲ αὐτῷ μεγάλα πράγματα νομίσων. τὰ δὲ λίγειν κελεύσαντος, οἱ μὲν Σκύθαι, φασὶ, τὰ κοινὰ ταῦτα, μὴ τὰ καθ' ἡμέραν ἀξιοῦσι, μὴ ὑπερβαίνειν τοὺς νομέας ὑμῶν ὅδε τὸ πεδίον, ἀλλὰ μίχρι τοῦ Τραχώνος νέμειν. τοὺς δὲ λῃστὰς, ὅς ἀστιάδι, ὡς καταβῆναι χοῦλας ὑμῶν τοὺ χώρας, οὐ φασιν ἀπὸ κοινῶν γνώμης ἐκπέμπεσθαι, ἀλλὰ ἰδίᾳ ἕκαστον ὧδε τῷ κέρδει κλωπεύειν· εἰ δέ τις ἁλίσκεται αὐτῶν, εἰ νόμιον ἔστω πολάζειν. ταῦτα μὲν ἐκεῖνοι ἐπεφάσκασιν, ἐγὼ δὲ μηνύω σοι μηκάλλω ἐφοδον ὑπομένειν ἐφ'

quàm si iureiurãdo esset adactus. Nam in tergum ascendisse, instar iurisiurãdi est. Arsacomas igitur his in rebus procurandis satagebat: coeuntq; illi equites quidẽ circiter quinquies mille: tũ armati ac pedites promiscuè uicies mille. At Lonchates ubi ignotus puenit in Bosporũ, Regẽ adit, tractãtẽ quiddã de regni negocijs, aitq; uenire quidẽ sese publico Scytharũ nomine, sed priuatim res maximas apportare. Ille ubi dicere iußisset: De publicis, inqt, negocijs, hæc inpræsentiarum denunciant Scythæ, ne uestri pastores in planiciem usq; transgrediantur, sed intra Trachonem pascant. Cæterùm latrones de quibus expostulatis, quòd regionẽ uestram incurserint, negãt eos publico cõsilio emittiri, sed priuatim sui quęq; lucri causa prædari. Quòd si quis illorum deprehendatur: tui arbitrij esse ut in eos animaduertas. Hæc quidem illi denunciãt. At ego tibi indico, grauem in uos insultum futurũ

ὑμᾶς, ὑπ' Ἀρσακόμα τ̃ Μαρι
ώντα, ὃς ἐπρίσβυε πρώην πα
ρὰ σέ. ηκὰ οἶμαι, διότι αὐτὸς
τὴν θυγατέρα, ἣν ἔτυχε παρὰ
σοῦ, ἀγανακτῶ, ηκὰ οὐδὲ τὸ βύρ
σους ἐβδόμαιον ἡμέραν ἤδη πά
ντ̃, ηκὰ σωῆκτ̃ φρατὸς ἐν
ὀλίγοις αὐτῷ. ἤκουσα, ἐφη ὁ Λεω
νίχωρ, ηκὰ αὐτὸς, ἀθροίζεσθαι
δύοαμιν ἀπὸ βύρσους· ὅτι Α'
ἐφ' ὑμᾶς σωίστ̃, ἢ ὅτι Αρ
σακόμας ὁ ἰλαύνων ὄζιν, ἡγεῖ
σθαι. ἀλλ' ἴσως σοί, ἔφη ὁ Λοιχέ
σους, ὦ παρασκευή. ἐμοὶ δὲ ἐχο
θρὸς ὁ Αρσακόμας ὄζι, ἢ ἄχ
θεται, διότι προτιμῶμαι αὐτ̃,
ὑπὸ τ̃ φρατέρων, ηκὰ ἀμέ
νων τὰ πάντα δοκῶ εἶναι. ὁ
δέ μοι ὑπόσχοιο τὴν ἐτόρβαν
σου θυγατέρα Βαρκαίτην, ὅτι τὰ
ἄλλα αὐχεῖν ὑμῶν ὄντι ἐν ἐμ
μανεῖ σοι ὤξω, τὴν κεφαλὴν
αὐτ̃ κεμίσων. ὑπισχνοῦμαι, ἔφη
ὁ βασιλεύς, μέλλα πρὸς Λιὸς
γενέμενος. ἔγνω γὰ τὴν αἰτί
αν τ̃ ὀργῆς τ̃ Αρσακόμα,
τὴν ἴσως τῷ γάμῳ, ηκὰ ἄλλως

ab Arsacoma Mariantæ filio, qui nuper legatum egit apud te: id quòd opinor, quum filiam tuam postularit, non assequutus sit abs te: ob id indignatur, sedetq; in tergore taurino septimũ iam diem, contractusq; illi est exercitus haud exiguus. Audiui (inquit Leucanor) & ipse, cogi uim copiarum in tergũ bouis. Quòd autem aduersum nos cogerentur, quodq; Arsacomas huius rei dux esset, id uerò me fugerat. At qui in te, inquit Lõchates, hic apparatus constituitur. Mihi autem inimicus est Arsacõas, grauiterq; fert quòd sibi præferar à natu maioribus, & quòd in omnibus illo uidear esse præstãtior. Quòd si mihi spoponderis alteram filiam tuam Barcetin, alioqui nec indigno uestra affinitate, breui tibi reuersus caput eius apportaturo. Spondeo, Rex inquit, uidelicet supra modum formidine correptus, propterea quòd non ignoraret quam ob causſam iratus esset Arsacomas, nimirũ ob nuptias: tum aliàs quoq; metuerat

ὑπέλαυσε δὲ τὸς Σκύθας. ὁ δὲ Λογχάτης, ὄμοσον, ἔφη, ἢ μὴν φυλάξαι τὰς συνθήκας, μηδὲ ἀπαρνήσασθαι, τίτι ἂν τούτων γένοιτο, κἀὶ ἐπεὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ὤμνυεν. μὴ σύ γε ἐνταῦθα, ἔφη, μή, μή ποτε τις ὑπόπτευσε τῶν ἐρώντων, ἐφ' ὅτῳ ἐρχόμεθα τῷ μέλλειν. ἀλλ' εἰς τὸ ἱερὸν τῦ Αρεος ἴωμεν καὶ ὀμόσαντες, ὑπὸ πλήθει ἀσπίδων ἐκβησόμεθα, ὁμνύοντες, ἐν οἷς ἀκούσονται μόνοις. ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθον, ἐκέλευε τὸν ἑαυτῦ ἀδελφιδῆν, ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐπιβᾶσαν, ὀμνύναι. ἡ δὲ ἐπιβᾶσα, ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐπιβᾶσα

ηκὲ διὰ ταχίων ἥξειν λίτων, ὡς δή τινί τι πεμφθὲς ἐπ' ἐκείνου. ηκὲ οὕτως ἐπὶ τὸν τόπον ἀφικόμενον, ἔνθα διδιμέλουν κατελέλοιπε τὸν ἵππον, ἀναβὰς ἀφιππέσατο ἐπὶ τὴν Σκυθίαν. λίαξις δὲ οὐκ ἐγίνετο αὐτῷ, ὡδὶ πολὺ ἀγνοοῦντος αὐτὸν τὸ γεγονὸς τῶν Βοσπορανῶν, ηκὲ ὅτι ἐγνωσαν, ἐπεὶ ἢ βασιλέως φασιλέον τῶν. ταῦτα μὲν ὁ Λογχάτης ἐπραξε, ηκὲ τὴν ἐπόχησιν ἀπεπλήρωσε τῷ Αρσακίμᾳ παραδοὺς τὴν κιφαλὴν τοῦ Λευκάνορος. ὁ Μακίντης δὲ, καθ' ὁδὸν ἀκούσας τὰ ἐν Βοσπόρῳ γεγόμενα, ἔνθεν ἐπὶ τὴν Μάχλυας. ηκὲ πρῶτος ἀγγέλλει αὐτοῖς τὸν φόνον τῷ βασιλέως, ὁ πόλις δὲ, ἔφη, ὦ Αδύρμαχε, σὲ γαμβρὸν ὄντα, ὧδε τὴν βασιλέως καλεῖ. ὅθεν σὺ μὲν προλάβε, παραλάμβανε τὴν ἀρχὴν, τιτραγμένοις τοῖς πρόγμασιν ἐπιφανεὶς, ἡ κόρη δὲ κατόπιν σοι ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν ἑπέσθω. ῥᾴδιον γὰρ οὕτω προσάξεται

breuique sese dicens affuturum, tanquam ad negocij quippiam emitteretur ab illo. Atque ita reuersus eò ubi equum uinctū reliquerat, conscenso illo redequitauit in Scythiam. Porrò nemo erat eum insequutus, quippe diu ignorantibus Bosporanis quod acciderat, tū ubi resciissent, factiosè de regno decertantibus. Hæc itaque gesßit Lōchates, præstitit̄q; promissum allato Leucanoris capite. Porrò Macentes in uia factum certior super his quæ in Bosphoro acciderant, peruenit ad Machlyenses: primusq; illis nuncium attulit de Rege trucidato. At populus, inquit, te Adyrmache, generum sis, ad regnum uocat. Proinde fac ut ipse prior occupans, imperium arripias, in rebus perturbatis obortus, puella uerò te sequatur a tergo in currib°. Facilè enim isthoc pacto tibi cōciliaueris multitudi-

nem

Βοσπορανῶν τὸν πολλὸν, ἱ Λεύ-
κωνος τῆν Λευκάνορος θυγατέ-
ρα. ἐγὼ ὃ Ἀλανὸς τί ἂν εἰμι, ἢ τῆ
παιδὶ ταύτῃ συγγενὴς μᾶλλόν τι
πατρὸς ἡμῖν γὰρ ἦσαν τῆν Μάστ-
ραν ἀγάγετο ὁ Λεύκανορ. καὶ
νῦν σοι ἥκω παρὰ τ Μαστέρας
ἀδελφῶν, τ τὴν Ἀλανίᾳ, παρα-
κελευομένων ὅτι τάχιστα ἀλεύ-
σῃ ἐπὶ τ Βόσπορον, ἢ μὲ πο-
φθάσῃ τὸν Εὐβίοτον καταλαβὼν
ἔσαν τῆν ἀρχὴν, ὃς ἀδελφὸς ὢν
τόθος Λευκάνορος, Σπύθαις
μὲν ἀεὶ φίλος ὄφῑ, Ἀλανοῖς δὲ
ἀπέχθετ. ταῦτα δὲ ἔλεγε ὁ
Μακέτης, ὁμόσπονδος, ἢ ὁμό-
γλωττος τοῖς Ἀλανοῖς ὤν· κοι-
νὰ γὰρ ταῦτα Ἀλανοῖς ἢ Σπύ-
θαις, πλὴν ὅτι ἀ πάνυ πομπώ-
δεις οἱ Ἀλανοὶ, ὥσπερ οἱ Σπύ-
θαι. ἀλλὰ ὁ Μακέτης καὶ τ τὸ
ἄπαγτο αὐτοῖς, ἢ ἀπαραλλάκτ
τὴν ὅμοιος, ὁπόσον ἀνὴρ λῦ ἕλατ
τον παρᾶν τ Ἀλανῶν τ Σπύ-
θαι, ὥστε ἐδόκει διὰ ταῦτα,
ἢ ἰδίᾳ Μαστόρας καὶ Μαζά
ας συγγενὴς εἶναι. ἢ νῦν, ἔφη,

nẽ Bosporanorum, ubi Leu
canoris filiam cõsp exerint,
Ego porrò non solùm Ala
nus sum, uerùm etiam spon
sæ tuæ cognatus maternus:
siquidem nostra è gente Ma
steram Leucanor asciuit uo
xorem. Et nunc tibi adsum,
missus à Masteræ fratribus,
qui sunt in Alania, denuncio
antibus ut quàm potes ocyſ-
simè te recipias in Bosporũ,
neque per negligentiam cõ
mittas, ut imperium ad Eu
biotum deueniat, qui tamet
si frater nothus est Leuca-
noris, tamẽ Scythariũ partio
bus semper fauit, cũ Alanis
simultates gerit. Hæc quidẽ
dicebat Macẽtes. Erat autẽ
eodẽ cultu eadẽq; lingua cũ
Alanis. Cõmune enim ho-
rũ utrũq; Alanis cũ Scythis,
nisi q. nõ magnopere coma
ti sunt Alani, quemadmodũ
Scythæ. At Macẽtes in hoc
quoq; illis erat aſsimilis, uide-
licet detõſa coma: quatenꝰ cõuenieb at Alanũ minꝰ esse co-
matũ, q̃ Scythã. Itaq; his rcb. factũ est ut illi fides haberetur,
putaretur q̃; Masteræ ac Mazææ cognatus esse. Et nũc, inqt,

ὁ Adyr-

ὦ Ἀδύρμαχε, ἑτοῖμός εἰμι καὶ αὐτὸς ἅμα σοὶ ἐπὶ τὸν Βόσπορον, εἰ βούλει, μεῖναί τι, ἢ λίαν, καὶ τὴν παῖδα ἄγειν. τοῦτο, ἔφη, καὶ μᾶλλον, ὦ Ἀδύρμαχος, ἐβούλετο αὐτὸς ἄγειν, ἐπεὶ οὐδὲ Μαζαίαν ἄγειν. εἰ μὴ γὰρ ἅμα ἡμῖν εἰς ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἐπεὶ ἐνὶ πλείους, οὐ γενοίμεθα. ἢ δέ μοι τὴν γυναῖκα ἄγοις, οὐδὲ πολλῶν ὢν γένοιο. ταῦτα εἰπόντος, καὶ ὁ μὲν ἀπέλαυνε, παρὰ δὲ τὴν Μανίνην ἄγειν τὴν Μαζαίαν, παρθένον ἔτι οὖσαν. ὁ δὲ ἡμέρας μὲν, ἐπὶ τὰ ἄμαξης ἦεν αὐτὸν ἐπὶ ἢ νὺξ κατέλαβεν, ἀναβιβάσας, ἐπὶ τὸν ἵππον (ἐτι θραπτόμενον ἢ ἄλλον ἵνα σφίσιν ἐπαίειν ἐπιβαί) ἀναπαύσας καὶ αὐτὸς, ὀνίτι πρὸ τοῦ Μαῶτιν ἤλαυνον, ἀλλ' ἀποφαπέμενος ἐς τὴν μεσόγαιαν ἦν δεξιᾷ λαβὼν τὰ Μιτραίων ὄρη, διαναπαύων μεταξὺ τὴν παῖδα, ἵνα μὴ ἐπίλοιπον ἐν Μαχλύοις ἐς Σκύθας. καὶ ὁ μὲν ἴσως αὐτῷ, ἐπειδὴ

ô Adyrmache, ad utrumuis paratus sum: uel proficiscere tecum in Bosporũ, si uelis uel manere, si sit opus, ac ſpõſam adducere. Iſthuc equidẽ, inquit Adyrmachus, longe malim, quandoquidẽ cognatus es, te puellã adducere. Nam ſi nobiſcũ una proficiſcaris in Bosporum, unũ dũtaxat equitẽ numero addideris. Quòd ſi mihi uxorẽ aduexeris, multorum inſtar fueris. Atque ita factum eſt: & hic quidem iter ingreſſus eſt, Macentæ tradens ducendam Mazæam: quæ uirgo etiãdũ erat. At ille per diẽ quidem illam curæ uehebat: uerùm ubi nox incubuiſſet, impoſita equo (nam id curarat, ut alius quidam eques ſeſe conſequeretur) tũ inſiliens et ipſe, nequã deinceps ad Mæotim iter faciebat. ſed deflectens ad mediterraneã, relictis ad dextrã Mitræorum montib. quũ uirginẽ interim aliquoties interquieſcere iuſſam refocillaſſet, intra triduũ à Machlyis ſib. in Scythiã uſq; permenſus eſt uiam: ſtatimq; equus eius

ubi

ἐπαύσατο τοῦ δρόμου, μικρὸν ὑπολειφθεὶς ἀποδυόμενος.

ὁ δὲ Μακέντιος, ἐγχειρίσας τὸν Μαζαίαν τῷ Ἀρσακόμᾳ, Δέξαι, φησὶ, παρ' ἐμοῦ τὸν ὑπόσχεσιν. ὁ δὲ πρὸς τὸ ἀνέλπιστον τοῦ θεάματος καταπλαγέντος, καὶ χάριν ὁμολογοῦντος, φαῦλε, ἔφη ὁ Μακέντιος, ἄλλῳ μὴ ποιῶν σεαυτὸν τὸ γὰρ χάριν ἐμοὶ ὁμολογεῖν, ἐφ' οἷς ἔπραξα τούτοις, τοιοῦτόν ἐστιν, ὥσπερ ἂν εἰ ἀριστράν μου χάριν εἰδείη τῇ δεξιᾷ, διότι ῥωθωνάν ποτε αὐτῷ ἐβοήθησεν, καὶ φιλοφρόνως ἐπεμελήθη καμούσης. γελοῖα τοίνυν καὶ ὑμεῖς ἂν ποιοῖμεν, εἰ πάλαι ἀναμιχθέντες, καὶ ὡς οἷόν τι ἔλῳ, ὡς ἵνα σωληθῆν τόδ', ἔτι μίγα νομίζοιμεν ἂν ναι, εἰ τὸ μέρος ὑμῶν ἐπράξέ τι χρηστὸν, ὑπὲρ ὅλου τοῦ σώματος. ταὐτὸ γὰρ ἑαυτοῦ γὰρ ἐπραξε μέρος ὂν τοῦ ὅλου, οὕτω μέν ὁ Μακέντιος ἔφη τῷ Ἀρσακόμᾳ, χάριν ὁμολογούσαντι. ὁ δ' Ἀδιάβ μαχος, ὡς ἤκουσε τὸν ἐπιβουλὸν, ἐς μὲν τὸ Βόσπορον οὐκέτι ἤλθε.

ubi destitisset à cursu, paululum per astans exanimatus est. Porrò Macentes Arsacomæ Mazæam in manū dās: Accipe, inquit, à me quoq; id quod sum pollicitus. At illo ad insperatum spectaculum stupefacto, gratias q; agente: Desine, inquit Macentes, ac noli me aliū à teipso putare: nam mihi profecto gratias agere ob hæc quæ feci, perinde est, ac si sinistra mea gratias agat dextræ, quòd vulneratæ sibi subministrauit, atq; officiose curam egit ægrotantis. Ridicula nimirum & nos fecerimus, si iā dudū cōmissi, et quaten' licet, in unū cōflati, magnū adhuc esse credam', si qua pars nostri officiosè qd egerit pro toto corpore. Etenim pro se ipso fecit, quū pars sit totius beneficio adiuti. Atq; ad hūc qdē modū Arsacomæ gratias agēti Macētes respōdit Cæterùm Adyrmachi' ubi sensit insidias, nō prexit ire in Bosporū: iam

ἤδη γὰρ Εὐβίοτος ἤρχεν, ἐπηλυ-
δὼς ἐκ Σαυροματῶν, πεζὸν εἶς
διέβαινεν. ἐς δὲ τὴν αὐτῆ ἐπα-
γόμενος, καὶ στρατιὰν πολλὴν
συναγαγὼν, διὰ τῆς ὁρεινῆς ἐ-
σέβαλλεν ἐς τὴν Σκυθίαν. καὶ
ὁ Εὐβίοτος, μετ' ὀλίγον καὶ αὐ-
τὸς ἐσπίπτων, ἅτε πανδημεὶ μὲν τοὺς Ἕλληνας, Ἀλανοὺς δὲ καὶ Σαυρομάτας ἐπαγόμενος, ἱππέας μυρίους. συναμί-
ξαντες δὲ τὰ στρατεύματα, ὁ Εὐβίοτος καὶ ὁ Ἀδύρμαχος, ἐν-
νέα μυριάδες ἅπαντες ἐγένοντο, καὶ τούτων τὸ τρίτον, ἱππο-
τοξόται. ἡμεῖς δὲ (καὶ γὰρ καὶ αὐ-
τοὶ μετέσχομεν τῆς ὁδοῦ, αὐτοῖς
ἑπόμενοι ἐν τῇ βύρσῃ τότε ἱππέ-
ας αὐτοτελεῖς ἱππάρχων) ὀλίγῳ
ἐλάττους τῶν τρισμυρίων συν-
ελθόντες τοῖς ἱππεῦσι συναθροισθέν-
τες, ὑπεμείναμεν τὴν ἔφοδον.
ἐγρετύγα δὲ ὁ Ἀρσακόμας. ἐπεὶ
ἐπειδὴ προσιόντας ἑωρῶμεν
αὐτοὺς, αὐτεπήγομεν, προτε-
τείναντες τὸ ἱππικόν. γενομέ-
νης δὲ ἐπὶ πολὺ μάχης καρτε-
ρᾶς, ἐνιαῦθα ἤδη τὰ ἐμπόρια,

iam enim Eubiotus rerum potiebatur accersitus à Sauramatis, apud quos fuerat diuersatus: uerum in patriã reuersus, contractis ingentibus copijs, per montosa irruit in Scythiam, paulòq; pòst irruit et Eubiotus, cùm Græcos undecunque poterat secum ducens, tum Alanos & Sauromatas accersitos, utrinq; uicies millenos. Coniunctis autem copijs Eubiotus atq; Adyrmach⁹, nonaginta millia cõfecerũt: atque ex his tertia pars equites sagittarij. Nos autem (nam & ipse ad hanc expeditionem contuleram, addens ijs qui in tergum tauri nouenerant, equites ad plenũ instructos centũ) contractis haud multo minus triginta milibus, unà cũ equitibus operiebamur insultum, ductore Arsacoma. Vt autem admouentes illos conspeximus, contrà duximus agmen, præmissis in hostem equitibus. Atque ubi iam diu acriter esset pugnatum, tandem cessere nostri, inter-

καὶ διαῤῥήγνυται ἡ φάλαγξ, καὶ τέλος, εἰς δύο διχοῦται τὸ Σκυθικὸν ἄγημα. καὶ τὸ μὲν ἕτερον ὑπέφυγεν, οὐ πάνυ σαφῶς ἑστηκὸς, ἀλλ' ἀνακόμενος· ἐλάμβανε γὰρ οἱ Ἀλανοὶ ἐπόλεμον ἐπιπολὺ διώκειν. τὸ δὲ ἥμισυ, ὅπερ καὶ ἐλαττον, διεσχίσθη· οἱ Ἀλανοὶ καὶ Μάχλυδες, ἐποίουν πανταχόθεν, ἀφθόνως ἀφιέντες τῶν ὀιστῶν καὶ ἀκοντίων, ὥστε πάνυ ἐπενώθη ὑπ' αὐτῶν οἱ περιβεβλημένοι, καὶ ἔδει πολλοῦ τὸ μὴ πολλοὶ τὰ ὅπλα. ἐν τούτοις δὲ ὁ Λογχάτης καὶ ὁ Μακίντης ἔτυχον ὄντες, καὶ ἐτίθεντο ἕκαστος πρὸ αὐτοῦ· ὁ μὲν ὑπερπτηθεὶς τὸν μηρὸν, ὁ Λογχάτης· ὁ Μακίντης δὲ, πλήσιον ὡς τὸν διφάλλον, καὶ πονῶν ἀπὸ τοῦ ὤμου. ὅπερ ἀναθαρσήσας ὁ Ἀρσακόμης, φ' ὑμῖν τοῖς ἄλλοις ὦν, δοκῶ ἀγωνιάσεσθαι, ἃ ἄπεσι, καταλιπὼν τὰς φίλας, καὶ σβαλὼν τὰς μύωπας τῷ ἵππῳ ὑβρίσας ἤλαυνε διὰ τῶν πολεμίων, καὶ πίλια διηρμένος,

interrupta phalāge. Postrēmò in duo diſſectum eſt unī uerſum agmen Scythicum. pars ſubdixit ſeſe, non omnino palàm uitēret uerùm ita fugiebat, ut locum dare uideretur: adeò ut Alani ad multū tēpus inſequi nō audērēt. partē alterā, quæ eadem erat imbecillior, cingēres Alani ac Machlyēſes undequaque cædebāt, cōfertim iacu lis emiſſis, atq; ſagittis, ſic ut uehemēter laboraretur à noſtris, q tenebātur obſeſſi. Et iā pleriq; arma proiecerāt, quorū in numero fortè erat Lōchates, & Macētes: nàm que ambo uulnē acceperāt, dū antè alios ſeſe periculis obiiciūt: hic quidē aduſto femore, puta Lōchates: porrò Macētes ſecuri ſauciato capite, tū cōtō in humerū im pacto. Quod ſimulatq; ſenſit Arſacomas, quū in altero agmine eſſet nobiſcū, turpe ratus ſi deſertis amicis non adeſſet, ſubditis equo calcaribus, cum clamore in hoſtes tendere cœpit ſublato gladio,

ὥστε τὸς Μαχλυας μηδὲ τὸ ἀποστλῶαι τὸ ῥόθιον τοῦ θυμοῦ, ἀλλὰ διαρριζαντας ἐλθειν αὐτῷ διξιλθᾶν. ὁ δὲ ἀποπτοήσας & τοὺς φίλους, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας παρακαλέσας, ὥρμησεν ἐπὶ τὸν Ἀδύρμαχον, καὶ κατάξας τῇ κονίδι παρὰ τὸν αὐχένα, μέχρι τῆς ἰγύης διέτεμε. μισόντων δὲ ἐκάτερον, διελυθη τὸ Μαχλυϊκὸν ἅπαν, καὶ τὸ Ἀλανικὸν μετ' αὐτοῦ πολύ, καὶ οἱ Ἕλληνες ὧδε τούτοις. ὥστε ἐκρατοῦμεν ἐξ ὑπαρχῆς ἡμεῖς, καὶ ἐπιξυλλθοῦμεν ἂν, ἕσπερας κτάνοντες, εἰ μὴ νὺξ τὸ ὄργον ἀφείλετο. ἐς δὲ τλιὸν ἑσπέρας, ἱκέται παρὰ τῶν πολεμίων ἥκοντες, ἐδέοντο φιλίας ποιεῖσθαι. Βοσπορανοὶ μὲν γὰρ ποτελίσειν διπλάσιον τὸν μισθὸν ὑπισχνούμενοι, Μάχλυες δὲ ἡμίσεως διῶσαν ἔφασαν· οἱ Ἀλανοὶ δὲ, αὐτὶ τῶν ἀφόλων ἐπάνω, Σινδικωνὸς ἡμῖν χαρίσασθαι ὑπέσχοντο, ἐκ πολλοῦ διεγνωκότες. ὧδε τούτοις ἐπαδόμενοι, δόξαν

adeò ut Machlyenſes uino animi non ſuſtinuerint, ſed uiam illi feserint, ut trãſiret. At ille receptis amicis, tum aduocatis & aliis, impetum fecit in Adyrmachum: impactoq; in ceruicem gladio, ad zonam uſque diſſecuit. Quofuſo diſſipata eſt omnis acies Machlyenſium, paulo poſt & Alanorum: denique cum his Græci quoque. Atque ita redintegrato prælio nos ſuperiores extitimus, diuque ſumus inſequuti trucidantes, donec nox finem impoſuit. poſtero die ab hoſtibus uenerũt legati, q ſupplices pacẽ atq; amicitiam orarẽt. Boſporani duplicatũ tributũ penſuros ſeſe pollicebãtur: Machlyẽſes obſides daturos ſe cõfirmabãt: Alani ita eam inuaſionem compenſaturos ſeſe ſpõdebant, ut Sindianos noſtro nomine uellent aggredi, quibus cum multo iam tempore nobis fuerat ſimultas. His de rebus auditis ſuffragijs,

in

ξαν πολὺ πρότερον Ἀρσακόμας καὶ Λοχάτης, καὶ ἐγένετο ἀρέσκοντα, ἐκείνων πρυτανευόντων τοῖς πράγμασι τοιαῦτα, ὦ Μνήσιππε, τολμῶσι ποιεῖν Σκύθαι περὶ τοὺς φίλους. Μνή. παῦε φλυαρῶν, ὦ Τέξαρι, καὶ μύθους ὁμοίους, καὶ ἴλιγγι ἢ ὁ ἀνεμόκλητος καὶ ὁ αὔρας ἄγων, ὅς ὤμοσας, εἰ γὰρ τις ἀπιστοίη αὐτοῖς, ἐκ παύρου μεμνῆσθαι δόξαν αὖ. Τό. ἀλλ' ὅρα ὦ γοναῖε, μὴ φθόνος, ὑμῶν ὦ ἀπιστίαι ἦ. πλὴν ὅτι ἐμοὶ ἀπορρίψας ἀπιστῶν καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐπαῖν, ἃ οἶδα ὑπὸ Σκυθῶν γιγνόμενα. Μνή. μὴ μακρὰ μόνον, ὦ ἄριστε, μηδὲ ὅτως ἀφίστοις χρώμενος τοῖς λόγοις, ὡς νῦν γε αὖν καὶ πάντα τὰν Σκυθικὰν καὶ τὰν Μαχλυανὰν διαδὺς καὶ ἐς τὸ Βόσπορον ἀπελθών, ἔπειτ' ἐπανελθών, παύρου μὲ πατιχρόνου τῇ σιωπῇ. Τό. παιδίον καὶ σοὶ νουθετοῦντι, καὶ διὰ βραχέων λυπῶν, μὴ καὶ πάμπαν ὑμῖν τῇ ἀκοῇ συμπαρενοῦν.

in primis autem Arſacomæ et Lŏchatæ, pax inita, duobus illis cuncta pro arbitratu ſuo moderantibus. Hinc ſimodi, Meneſippe, audent Scythæ amicorum cauſſa facere. MNES. *Tragica prorſus, ô Toxari, fabuliſq; ſimilia. Et propitius ſit Acinaces & Ventus, per quos iuraſti: ſi qui iſta nō credat, non admodum reprehendēdus eſſe uideatur.* TOXA. *At uide, uir egregie, ne incredulitas iſta ab inuidia ueſtra proficiſcatur. Quanquam non me deterrebis nō habendo fidem, quo minus & alia his conſimilia referam, quæ nouerim à Scythis eſſe geſta.* MEN. *Tantum ne longum facias uir optime, neq; uſqueadeò admiſſis uagisq; utare ſermonibus, ut nunc ſurſum ac deorſum Scythiam Machlyanamq; percurrens, deinde in Boſporum diſcedens, poſtremò rediens, prorſus abutare ſilentio meo.* TOXA. *Parendum tibi & hanc præſcribenti legem, dieēdūq; pauciſ: ne fatigeris unà nobiſcum audiendo circumcurſitans.*

μᾶλλον δὲ ηκροῦ ἄκουσον, ἐμοὶ αὐτῷ εἶπε φίλος, Σισίννης τοὔνομα, ὑπηρέτησεν. ὅτε γὰρ Ἀθήναζε ἀπῆειν οἴκοθεν, ἐπιθυμίᾳ παιδείας τῆς Ἑλληνικῆς, κατέπλευσα ὀλίγα Ἀμαστρεως τῶν Ποντικῶν. ἐν πρόσορμῳ δὲ ὄντι, τοῖς ἀπὸ Σκυθίας προσπλέουσιν, ὁ πολὺ δὴ Καράμβιος ἀπέχουσα ἡ πόλις. ἅπτετο δὲ ὁ Σισίννης, ἐτῶν ἐμοῦ παιδὸς ὤν. ἡμεῖς μὲν οὖν κατασκώλύ τινα ὧδε τῷ λιμένι σκιψάμενοι, κἀκ τοῦ πλοίου ἐς αὐτὸν μετασκευασάμενοι, ἀγοράζομεν, ὀλίγα που ὑφορώμενοι. ἐν τοσούτῳ δὲ, κλῶπές τινες ἀναστάσαν τὸν τὸ κλᾶσμον, ἐκφορέουσιν ἅπαντα. ὡς μηδὲ τὰ ἐς ἐκάστην ἡμέραν διαρκέσοντα καταλιπεῖν. ἐπανελθόντες οὖν εἴπαμεν, ηκροῦ τὸ γιγνόμενον μαθόντες, διπάζεσθαι μὲν τοῖς γέρουσι, πολλοῖς οὖσιν, ἢ τῷ ξένῳ, οὐκ ἐλαττούμενοι, δοκεῖν δὲ μὴ συνοφάντας δόξομεν τοῖς πολλοῖς, λίγοντες ὡς ἁρπάσειε ἡμῶν τις Δαρεικούς

Quin magis auſculta, quæ in meipſum amicus Siſinnes nomine præſtiterit. Quum enim Athenas relicta patria proficiſcerer, idq; cupiditate Græcanicarũ literarum, appuleram Amaſtrim Ponticam. Ea eſt urbs haud procul à Carambe diſsita, in promõtorio, obuia ijs qui à Scythia nauigant. Comitabatur autem Siſinnes, mihi à puero amicus. Nos igitur ubi res quaſdam importatas in portu ſpectaſſemus, in eumq; è naui ſubduxiſſemus, emimus, nihil ſuſpicantes mali. Interea fures quidam effracta ſera ſuſtulerunt uniuerſa, adeò ut non reliquerint quod uel in eum diem ſufficere poſſet. Ergo quum domum eſſemꝰ reuerſi, cognito quod acciderat, non uiſum eſt in ius uocare uel uicinos, qui plures erant, uel hoſpitem, ueriti ne pleriſque ſycophãtæ uideremur, ſi dixiſſemus nobis ab aliquo ſublatos eſſe Da-

ri-

καὶ τετραπόσιους, καὶ ἐς ἄλλα πολλὰ, καὶ τάπιδάς τινας, καὶ τἄλλα, ἀπόσα ἐν χωμεν. ἐσκοπούμεθα δὲ πρὸς τῶν παρόντων, ὅ, τι πράξομεν, ἄποροι παντάπασιν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γιγνόμενοι. καὶ μοι μὲν ἐδόκει, ὡς ἔχον, αὖθις παραβύσαντα εἰς τὸν πλοῦν τὸν ἀκινάκην, ἀπιέναι τὸν βίον, πρὶν ἀγχόνης τι ἐπιτηδεῦσαι, λιμῷ ἢ δίψει τελευτᾶν. ὁ δὲ Σισίννης παρεμυθεῖτο, καὶ ἐπέσθαι μὲν δὴν τοιοῦτο ποιεῖν· αὐτὸς γὰρ ἐπινοήσειν ἔλεγεν, ὅθεν ἐξόμεθα ἐκάστοτε τῆς τροφῆς. καὶ τότε μὲν ξύλα ἐν τοῦ λιμένος παρεκόμισεν, καὶ ἦκεν ἡμῖν ἐκ τοῦ μισθοῦ ἔπιον εἰσιόντες. τῇ δὲ πρωΐ ἐν κατὰ τὴν ἀγορὰν, ἅδε πομπὴ τίνα, ὡς ἔφη, γιγνώσκων καλῶν νεανίσκων. μονομαχεῖν δέ ἔτοι ἔδει μισθῷ ἀνδρείως διάγοντας, ἐς ἑπτὰ ἡμέρας διαγωνιεῖσθαι ἕκαστον. καὶ δὴ τὸ πᾶν, ὡς ἔχον,

se Daricos quadringentos, tum uestium permultum, ad hæc tapetia quædam: denique, quicquid habueramus. Consultabamus igitur hisce de rebus quid esset faciundum omnium rerum egenis, idq; in urbe peregrina. Ac mihi quidem ita uisum est tum tẽporis, statim demerso in ilia acinace uitã fugere, priusq; ignauũ qddã aut indignum esset ferendum uel fame uel siti enecto. Contrà Sisinnes consolabatur, obsecrans ne quid tale facerem. Aiebat enim, excogitaßse se unde nobis uictus suppeteret. Et eo quidem die balulandis è portu lignis, allata mercede uictum suppeditauit: mane autem obambulans in foro, pompam quandã aspexit iuuenũ (quemadmodum aiebat) elegantium ac strenuorum. Hi nimirum uiritim lecti, uti merce de proposita singulare certamen inirent, in tertium diem erant decertaturi. Ergo quum omnes huius

ἔχῃ, ἄμφ' αὐτοὺς πυθό-
μενος, ἐλθὼν ὡς ἐμὲ μικρὸ-
τι ὦ Τοξάρι, ἔφη, σαυτὸν πλού-
σιον ἀπεργάσομαι. ἐπὶ γὰρ τρίτῃ ἡμέ-
ρᾳ, πλούσιόν σε ἀποφανῶ.
ταῦτα εἰπὼν. καὶ πονήσας
τὸ μεταξὺ ἀποδήσαντος, ἵνα
φάσκοις ὕλης δίας, ἐθώμι-
δα καὶ αὐτός. παραλαβὼν
γάρ με, ὡς ἐπὶ θρέμμά τι,
καὶ παράδοξον δίαιτα τῶν
Ἑλληνικῶν, ἄγει εἰς τὸ θέα-
τρον. καὶ καθίσαντος, ἐθε-
ώμεθα τὸ μὲν πρῶτον, δυ-
είας κατακοντιζομένας, καὶ ὑ-
πὸ κυνῶν διωκομένας, καὶ
ἐπ' ἀνδρώπους διϊεμένους
ἀφίεμεν, κακούργους τι-
νὰς, ὡς εἰκάζομεν. ἐπεὶ
δὲ εἰσῆλθον οἱ μονομάχοι, καί
τινα παραγαγὼν ὁ κῆρυξ ἐν-
μνίδιον νεανίσκον, ἔπειτ' ἐ-
φη εἰ ἄν ἰδίᾳ τούτῳ μονομα-
χῆσαι, ἦκεν εἰς τὸ μέσον,
ἀρπαχθεὶς λευκόμενος μυρί-
ων, μυρίων δὲ μάχης, ἐνταῦ-
θα βαδίσαντος ὁ Σισίννης, καὶ
κατακωλύσας, ἀπίστα μεν

negocij conditionem au-
disset, accedēs ad me: Cave
posthac, inquit, Toxari, ne
teipsum pauperē dixeris. si-
quidem tertio ab hinc die
diuitem te reddidero. Hæc
ait, atque interea ægrè pa-
rato uictu, quum iā spectā-
culū esset institutū, spectā-
bamus & ipsi. Etenim
assumptū me duxit in thea-
trū, tāquā ad iucundum ali-
quod nouū que spectaculū
Græcorū. Ergo ubi cōsedisse-
mus spectabamus. Ac primò
quidē feræ partim iaculis cō
fixæ, atq; à canib. agitatæ,
partim in homines quosdā
uinctos emissæ, nocētes quo
spiā, ita ut cōspiciebamur. Vt
autem prodierunt qui erant
ad singulare certamen con-
ducti, ac producto iuuene
quodam prægrandi, dixis-
set præco: Si quisquam uelit
cum hoc singulari certa-
mine congredi, prodeat
in medium, præmium pu-
gnæ accepturus drachmarum decem millia: ibi pro-
tinus assurrexit Sisinnes desiliens, polliceturq; se dimicatu-
rum:

χάδας, καὶ τὰ ὅπλα ἄρας, καὶ τὸν μισθὸν λαβών, τὰς μυρίας ἰμοὶ φέρων ἐπιχάρειος. καὶ εἰ βραδύσαιμι, ὦ Τόξαρι, ἔφη, ἄνοιγε, ἄμα ἐπιμελῶ, ἐφοδεύσω τὰ ἀφικνούμενα. ὧν δὲ πόσου, δάψας με, ὑποχώρει ὀπίσω ἐς σκύδας. ἐγὼ μὲν δὴ τούτοις ἐπείκουν. ὁ δὲ λαβὼν τὰ ὅπλα, τὰ μὲν ἄλλα προσελόμενος, τὸ κράνος δὲ οὐ κατέδησεν, ἀλλ' ἀπὸ γυμνῆς τῆς κεφαλῆς κατασὰς, ἐμάχετο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον τιτρώσκεται αὐτὸς, καμπύλῳ τῷ ξίφει ὑπτιμηδὲς τὸν ἐγγύθεν, ὥστε αἷμα ἐρεῖν πολύ· ἐγὼ δὲ πρατιδύμενον ὕδατι τῷ λίθῳ. θρασύτερον δὲ ἐπιφερόμενον τηρήσας τὸν αὐτόματον, πλήσσει δὲ τὸ στέρνον, καὶ διέλασεν, ὥστε αὐτίκα ἐς πλῆθος πρὸ τοῦ ποδὸς αὐτὸν ἰδεῖν. ὁ δὲ κάμνων καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῷ βρύματι, ἐνηκάθιζε τῷ νεκρῷ, καὶ μικρῷ δεῖν ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ ψυχή. ἀλλ' ἐγὼ προσδραμὼν αὐτὸν ἔστησα, καὶ παρεμυθησάμην. ἐπεὶ δὲ ἀφῆκε τὸν ὕδατι ἐγκαπτῶν, ἀράμενος αὐτὸν, rũ: ſimulq; poſcit arma. Tũ acceptã mercedẽ, decẽ millia mihi deferẽs, in manũ dat: Si uicero, inqt, Toxaris, unà proficiſcemur, ſuppetetq; commeatus. ſin cecidero, ſe pulto me redi rurſus in Scythiam. Ego quidem his auditis ſingultiebam. At ille ſumptis armis, reliquum quidem corpus muniuit tat galeam nequaquam impoſuit, ſed nudo conſiſtens capite pugnabat. Et initiò quidem ipſe uulnus accepit, retorto gladio, ſucciſo poplite, ita ut multũ ſanguinis defluoret. Ego interim tam metu præmortuus erã. At ille cõſidẽtius inuadẽtẽ aduerſariũ obſeruans, ferit in pectore, trãsfigitq; ita ut protin' ad pedes illius procũberet. Ille feſſus et ipſe uulnere, mortuo incũbebat: parũq; aberat quin ipſe quoque efflaret animam. At ego accurrens erexi, animumq; reddidi. Porrò ubi dimiſſus eſt ità uictor declaratus, ſublatũ illũ

κόμισα ἐς τὴν ἑαυτοῦ· καὶ πολὺ θᾶσσον ἀπέβησα, μετὰ ἔτη μικρὰ τοῦ χρόνου, καὶ ἔτι μίκρ' ἐπιλειφθείς, καὶ ἐς Σκύθας, γήμας τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν, χωλὸς μέν ἐστιν ὅμως ἀπὸ τοῦ τραύματος. τοῦτο μὲν Μνήσιππε, οὐκ ἐν Μάχλυσιν, οὐδ' ἐν Ἀλανίᾳ ἐγένετο, ὡς ἀμάρτυρον εἶναι, καὶ ἀπιστεῖσθαι μόνα δὴ, ἀλλὰ πολλοὶ παρῆσαν Ἀμαστριανῶν, μεμνημένοι τῆς μάχης τοῦ Σισίννου. πίμπτον ἔτι σοι τὸ Ἀβαύχα ἔργον διηγήσομαι, καὶ παύσομαι. ἐνίοτε οὖν ὁ Ἀβαύχας ἐς τὴν Βορυσθενιτῶν πόλιν, ἐπαγόμενος καὶ γυναῖκα, ἧς ἔρα μάλιστα, καὶ παιδία δύο, τὸ μὲν ἔτι θῆλυ, τὸ δὲ ἄρρεν, τὸ δὲ ἔτερον, μόνη ἐπίστις ἦν. σωματοφύλαξ δὲ καὶ ἐταῖρος αὐτῷ ἦν Ἀσάνης, ἥτις μὲν καὶ νοσῶν ἐπὶ τὰ τραύματος, ὀχεῖτο τε καλὰ τῶν ὁδῶν ὑπὸ λυγῶν, ξυνεπισύντομα σοφίσι. διαμαχέμενος γὰρ πρὸς αὐτὸς, ἐλαύνει ἐς ἕ μηρὸν, ὥστε δὲ ἐξάγαν

domum deportauit. Multum q; temporis curatus à medicis, superuixit quidem, bodieque agit apud Scythas, ducta in matrimonium sorore mea: claudus tamen ab huc est ex uulnere. Hæc res Mnesippe nõ apud Machlyenses, neque in Alania gesta est, ut testibus careat, & ficta credi queat: uerùm complures extãt Amastriani, qui de pugna Sisinnæ memorant. Finem iam faciam, si tibi quinto loco factum Abauchæ retulero. Appulit aliquãdo Abauchas hic in Borysthenensiũ ciuitatem, secũ adducens et uxorem, quam unicè diligebat, et liberos duos, alterũ quidẽ masculum lactentem, altera uerò erat puella septem annos nata. Erat autem peregrinationis comes & hius amicus Gyndanes. atque is quidem è uulnere laborãs, quod in uia acceperat à latronibus, qui eos fuerant adorti: cum quibus dum pugnaret, ictus est in femore, ita ut ne stare quidem pos-

set

ἐδύσατο ὑπὸ τῆς ὀδύνης.
πύρτωρ δὲ καθευδόντων (ἦν
γὰρ ἐν ὑπερῴῳ τινὶ
οἰκοδομήματι) πυρκαϊὰ
μεγάλη ἐξαίφνης, καὶ
πάντα περιεκέκτο, καὶ
περιῆχε ἡ φλὸξ ἅπαντα.
χέζει τὸν οἰκέτην, ἐνταῦ-
θα δὴ ἀναγείρει ὁ Ἀβαύ-
χας, καταλιπὼν τὰ παι-
δία κλαυθμυριζόμενα, καὶ
τὴν γυναῖκα ἐκπεπαμένην
ἐπισεισάμενος, καὶ σύρας
αὐτὴν παρακολουθοῦσαν,
ἐρήμην τὸν ἐταῖρον, κα-
τῆλθε, καὶ ἐφθη διακωλύσας,
μηδὲ μελέτων τινὰς ἀπο-
κάυσαι ὑπὸ τοῦ πυρός.
ἡ γυνὴ δὲ, φέρουσα τὸ βρέ-
φος, ἔπειτα, ἀπολουδᾶν κε-
λεύσασα καὶ τὴν κόρην,
ἡ δὲ ἐμίφλικτος, ἁφᾶσα
τὸ παιδίον ἐκ τῆς ἀγκά-
λης, μόλις διαφύλαττε τὴν
φλόγα, καὶ ἡ παῖς σὺν αὐ-
τῇ, παραμικρὸν ἐλθοῦσα κα-
κεῖνα ἀποδανᾶν. καὶ ἐπὶ
μὲν δὴ διέλιπέ τις ὕστερον τὸν
Ἀβαύχαν, λείπει προλοὺς τὰ
τέκνα, καὶ τὴν γυναῖκα, ὁ δὲ γυμνάνδρου ἀγκόμιος, ἀλλὰ

set præ cruciatu. Itaque noctu dormientibus illis (nam fortè in cœnaculo quodam diuersabantur) ingens ortum est incendium, omniaq; circuncluſit: iamq; flamma undique domum circundedit. Ibi experrectus Abauchas, relictis liberis plorantibus, repulsa uxore quæ inhærebat, iussaq; ut ipsa seſe seruaret, amico in humeris ſublato deſcendit, perrumpensque euasit, ita ut nequaquam incendio læderetur. Vxor infantem baiulans conſecuta est, monens puellulã ut seſe conſequeretur. Baueró ſemiuſta, abiecto ex ulnis infante, uix exiliit è flamma. Deinde puella unà cum illa ueniens, penè & ipſa extincta est. Poſt hæc quum probro obiectaret quiſpiam Abauchæ, quòd deſertis liberis, atque uxore, Gyndanem extuliſſet: Imò liberos,

πάλαι μὲν, ἔφη, ἐγὼ αὐδὶς πειράσομαί σου ῥᾴδιον, ἐγὼ δ' ἄλλον οἰ ἀγαθοὶ ἔσονται οὗτοι· φίλον δὲ οὐκ εὐπορώμεν ἄλλον ὡς πολλῷ χρόνῳ τοιοῦτον, οἷος Γναθαίνης ὅδε, πάρα μοι πολλοὶ δὴ συνόντι χρησιμωτάτου. ἔρρωσο, ὦ Μνήσιππε, ἀπὸ πολλῶν τίνα τι τούτων προχειρισόμεθα. ἀλλ' ἐν καιρὸς ἂν εἴη κινδύνου, ἀμφοτέρων ἡμῶν ἢ τὴν γλῶτταν, ἢ τὴν δεξιὰν ἀποτεμνόντων. τίς οὖν ὁ διαιτήσων ἡμῖν; Μνή. οὐδὲ γὰρ ἐπαδίσαμέν τινα διαιτητὴν τοῦ λόγου. ἀλλ' εἶεν· ἐπὶ τί ἀρέσομεν; ἐπειδὴ νῦν ἔσπευσαν τιτοξεύσαμεν, οὐδὲν διὰ μέσου διαιτητὴν, ἕκαστος ἑαυτῷ ἐπιτρέπων φίλους. ἔπειτα δὲ ἂν ἥττων γένηται, ἀποτεμνέσθω τοῦτο, ἢ ἐγὼ τὴν γλῶτταν, ἢ σὺ τὴν δεξιάν. ἢ τοῦτο μὲν ἄγριον, ἐπεὶ δὲ σὺ φιλίαν ἐπαινεῖς ἐλέγχει, ἐγὼ δὲ ἐδὲν ἄλλο ἡγοῦμαι ἀνθρώποις εἶναι τόσον κτῆμα ἄμεινον ἢ καλὸν,

liberos, inquit, denuò parere haudquaquam difficilẽ tũ incertũ, an hi boni sint futuri: porrò amicũ diu fuerit priusquã inuenias talem, qualis est Gyndanes: cuius amor mihi multis argumẽtis est exploratus. Dixi, Mnesippe. è pluribus his quinque propositis iã tẽpus est pronũciari, utri nostrũm aut lingua aut dextrã oporteat amputari. Quis igitur futurus est iudex? M N. Nemo. Neque enim constituerauimus narrationis arbitrum. Sed scin' quid agemus? Quã doquidem in præsentiarum nullo proposito scopo sumus iaculati: deintegrò delecto arbitro, alia amicorum patria apud illum referamus: deinde uter succubuerit, ei tum quidem amputetur, uel mihi lingua, uel tibi dextera. At si hoc crudele, quando tu amicitiam admirari uisus es: ego nihilo secius puto nullam esse mortalibus possessionem hac præstantiorem,

κεῖνον, τί οὐχὶ καὶ ἡμᾶς συμβίους μᾶλλον πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, φίλους τε αὐτίθεν εἶναι, καὶ ἅσπερ εἰ ἑνὶ σῶμα ἀγαπῶμεν, ἅμφω νικήσαντε, τὰ μέγιστα ἆθλα προσλαβόντε, αὐτὶ μιᾶς γλώττης, καὶ μιᾶς ἀρετῆς, δύο ἑκάτερον ἰδιωτικὰ μόνοι, καὶ προσέτι γε καὶ ὀφθαλμοὺς τέτταρας, καὶ πόδας τέτταρας, καὶ ὅλως, διπλᾶ πάντα; τοσοῦτόν τι γάρ ἐστι, συνιλθόντε λύειν ἅπαξ φίλοι, ἀντεῖον τὸν Γηρυόνου οἱ γραφεῖς ἐπλάσαντο, αὐθρωπον ἐξάχειρα, καὶ τρικέφαλον· ἐμοὶ γὰρ δοκᾶ, τρεῖς ἑκεῖνοι ἦσαν ἅμα πράττοντε πάντα, ὥσπερ ὅτι δίκαιον φίλους γε ὄντας. Τόξ. εὖ γε λέγεις, καὶ οὕτω ποιῶμεν.

Μνή. ἀλλὰ μήτι αἷματος, ὦ Τόξχρι, μήτι ἀνιάνου λιθομιδα, τῶν φιλίαν ἡμῖν βιβαιώσοντος. ὁ γὰρ λόγος ὁ παρὼν, καὶ τὸ τῶν ἐμοίων ὀφίγιδαι, πολὺ

tiorem, neque pulchriorem: quin ipsi quoque in unum copulati, illud approbamus, ut ex hoc die in totam usque uitam simus amici, utrique victores, utrique maximis potiti præmijs: uidelicet prò unica lingua, unaq; dextra binas uterque habituri: atque insuper oculos quoque quaternos, pedesq; quaternos: in summa, duplicia omnia. Eiusmodi namque quiddam est cum duo trésque copulantur amici, quale i Geryonem scriptores depingunt, senis manibus, ternisque capitibus hominem. Siquidem (ut mea fert opinio) tres illi fuerunt, qui communiter omnia gererent, ut dignum est his qui amicitia coniuncti sunt. TOXA. Probè dicis. atq; ita faciamus. MNESIP. Verùm neque sanguine opus est Toxaris, neque acinace, qui nobis amicitiam confirmet. Hæc enim confabulatio, & quòd eadem amamus, id multo

πῶλας μὴ, ἔφη, καὶ ἀδύνατα ποιήσαδαί μοι δόκουσιν, καὶ ἄλλων εἰ ἀγαθοὶ ἔσονται οὗτοι φίλων· ἐμὲ δὲ οὐκ ἂν δόξειε ἄλλων ἐν πολλῷ χρόνῳ τοιοῦτον, οἷόν γ' Γυνδάνης ὄφη, πεῖραν μοι πολλῶν ἤδη συνοίσης κεχρησμένον. ἔφην, ὦ Μνήσιππε, καὶ ἐγὼ πολλῶν ὧν τι τοιούτου προκεχειρισάμενος. ἴδη δὲ καιρὸς ἦν κινδύνου, ὅτ' ἔτερον ἡμῶν ἢ τὴν γλῶτταν, ἢ τὴν δεξιὰν ἀποτιτρῶδαι δεῖ. τίς οὖν ὁ διαιτήσων ὄφη; Μνή. οὐδὲ εἷς· οὐ γὰρ ἐκαδίσαμέν τινα διαιτητὴν τοῦ λόγου. ἀλλ' οἶδα ἃ δράσομεν· ἐπειδὴ νῦν ἄσκοπα τετοξεύκαμεν, οὗτοι δὴ ἐκβεβλημένοι διαιτητὴν, ἄλλους ἐπ' ἐκείνῳ ἀγωνούμεθα φίλους. εἶτα ὃς ἂν ἥττων γένηται, ἀποτιτρώσεται τότε, ἢ τὴν γλῶτταν, ἢ σὺ τὴν δεξιάν. ἢ τοῦτο μὲν ἄγριον, ἐπεὶ δὲ καὶ σὺ φιλίαν ἐπαινεῖς ἑλοῦ τε, ἐγὼ δὲ ἄλλ' ἄλλο ἡγοῦμαι ἀνθρώποις εἶναι τούτου κτῆμα ἅμεινον ἢ παλ

liberos, inquit, denuò parè re haudquaquam difficilèi tũ incertũ, an hi boni sint futuri: porrò amicũ diu fuerit priusquã inueniã talem, qualis est Gyndanes: cuius amor mihi multis argumẽtis est exploratus. Dixi, Mnesippe. è pluribus his quinque propositis iã tẽpus est pronũciari, utri nostrũm aut linguam aut dextrũ oporteat amputari. Quis igitur futurus est iudex? M N. Nemo. Neque enim constituerauimus narrationis arbitrum. Sed scin' quid agemus? Quã doquidem in præsentiarum nullo proposito scopo sumus iaculati: deintegrò delecto arbitro, alia amicorum paria apud illum referamus: deinde uter succubuerit, ei tum quidem amputetur, uel mihi lingua, uel tibi dextera. At si hoc crudele, quando tu amicitiam admirari uisus es: ego nihilo secius puto nullam esse mortalibus possessionem hac præstantiorem,

κεῖνον, τί οὐχὶ καὶ ἡμᾶς συνβιώμενοι πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, φίλους τε αὐτίθεσθαι, καὶ ἑταίρους ἑστίασθαι ἀγαπῶμεν, ἄμφω νικήσαντε, τὰ μέγιστα ἆθλα προσλαβόντε, αὐτὴ μὲν γλώττης, καὶ μεῖς λεξιᾶς, δύο ἑκάτερος ἰδιωτικὰ μέλη, καὶ φρύδι γε καὶ ὀφθαλμὼ τέτταρας, καὶ πόδας τέτταρας, καὶ ὅλως, ἁπλᾶ πάντα· τοιοῦτόν τι γάρ ἐστι, συνιλθόντε δύο ἢ τρεῖς φίλοι, ἀφεῖσθαι τὸν Γηρυόνου οἱ γραφεῖς ὑπολάμπτοντι, αὐθρωπον ἐξάχειρα, καὶ τρικέφαλον· ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ, τρεῖς ἑκεῖνοι ἦσαν ἅμα πράττοντε πάντα, ὥσπερ ὅτι δίκαιον φίλους γε ὄντας. Τόξ. σὺ γε λέγεις, καὶ οὕτω ποιῶμεν. Μνή. ἀλλὰ μήτι αἷμα τ', ὦ Τόξαρι, μήτι ἀκινάκου δεῖσθαι, τῶν φιλίαν ἡμῖν βεβαιώσοντ'· ὁ γὰρ λόγ' ὁ παρὼν, καὶ τὸ τῶν ἐμοίων ὀφίγιδαι, πολὺ

tiorem, neque pulchriorem: quin ipsi quoque in unum copulati, illud approbamus, ut ex hoc die in totam usque uitam simus amici, utrique uictores, utrique maximis potiti præmijs: uidelicet prounica lingua, unaq; dextra binas uterque habituri: atque insuper oculos quoque quaternos, pedesq; quaternos: in summa, duplicia omnia. Eiusmodi namque quiddam est cum duo trésque copulantur amici, quales i Geryonem scriptores depingunt, senis manibus, ternis que capitibus hominem. Siquidem (ut mea fert opinio) tres illi fuerunt, qui communiter omnia gererent, ut dignum est his qui amicitia coniuncti sunt. TOXA. Probè dicis. atq; ita faciamus. MNESIP. Verùm neque sanguine opus est Toxaris, neque acinace, qui nobis amicitiam confirmet. Hæc enim confabulatio, & quòd eadem amamus, id multo

πολὺ βεβαιότερα δὲ λύλικος ἐκείνης, ἣν πίνετε. ἐπεὶ τά γε τοιαῦτα οὐκ αὐχμηρὰ, ἀλλὰ γυμνὰ λαβεῖν μοι δοκεῖ. Τό. ἐκεῖνα μὲν ταῦτα. νῦν ἤδη ὦμεν φίλοι καὶ ξένοι· ἐμοὶ μὲν γὰρ σὺ ἐντεῦθεν ὧδε τῆς Ελλάδος, ἐγὼ δέ σοι, ἐάν ποτε εἰς τὴν Σκυθίαν ἀφίκησθε. Μνή. καὶ μὲν δὴ σύ γε ἴσθι, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι καὶ ἔτι προβιβαστὸν ἐλθεῖν, εἰ μέλλω τοιούτοις φίλοις ἐντεύξεσθαι, οἵ σὺ ὦ Τόξαρι δηλοῖς μοι ἀπὸ τῶν λόγων.

id multo certius est calicę illo quem bibitis: propterea quòd huiusmodi non obligationem, sed animum ponere mihi uidentur. TOXA. *Placèt ista: iamq; amici atque hospites simus: tu mihi hic in Græcia: ego tibi, si quando in Scythiam perueneris.* MNES. *Nimirum ut sis sciens, nequaquam me pigeat uel longius etiã proficiscì, si tales amicos nanciscì liceat, qualem esse te Toxaris ex tua oratione conijcio.*

GILBERTI COGNATI *Annotationes.*

ARGVMENTVM.

Hic Dialogus amicitiã prędicat, rem adeò sanctam, ut barbarissimis etiam nationibus olim fuerit ueneranda: qui non minus iucundus quàm frugifer futurus est, si quis modò decorum obseruet, quod in personis situm est. Nam Mnesippi Græci sermo, q̃ totus, Græcanicũ quiddã sapit, comis, facetus, festiuus: contrà Toxaridis Scythæ oratio, q̃ tota, Scythicũ spirat, simplex, incõdita, aspera, sedula, seria, fortis. Quinetiam dictionis discrimen, quasiq; diuersum filum à Luciano de industria affectatum, Erasmus retulit.

a Pyramidum.) Pyramides structuræ sunt è saxis aut latericijs: ab imo amplæ, in summo acutæ, atq; in altam molẽ euectę: ad nihil quàm ad effundendũ opes inuentæ. b Mẽnonisq;.) Huius cineres in aues Memnonidas transferuntur: quæ magnis gregibus è diuersis locis, singulis annis ad sepulchrum Memnonis

Memnonis conuolare,atq; ibi primùm querulas uoces edere, deinde inter se dimicare dicuntur. Ouid.libro 13. Metam. De Memnone plura in Philopseude annotauimus. c Extinctio in carcere latrone.) Cicero scribit,carcerem uindicem esse ne phariorum scelerum: Sentient,inquit,in urbe esse consules egregios magistratus,esse fortem senatum,esse arma,esse carcerem,quem uindicem nephariorum ac manifestorum scelerũ maiores nostri esse uoluerunt. Hinc carcerarius,carceris præfectus.Carcerẽ Salustius in Catilina uocat uincula. d Neque enim is Scytharum mos.) Idem in Meretricio dialogo Chelidonij & Drosæ: τὰ μὲν ἄλλα ἡ ἀπὸ σκυθῶν ῥῆσις, id est, reliqua quidem Scytharum oratio:hoc est,barbara & sæua. Laertius in Anacharside Scytha. Præstitit puerbij occasionẽ,eo quòd esset audax, & constans in dicendo, ut qui eius constantiam imitaretur,Scythicũ dicendi genus imitatus diceretur. e Etenim simulatque incisis digitis.) Scytharum amicitiæ ut consilientur,tradit:quem morem etiam obiter dicemus. Apud Scythas cum amicitiarum fœdus initur, ac iusiurandum maximum fit,scilicet & uicturos eos pariter,& mortem oppetituros, si opus sit,alterum pro altero,sibi digitos incidunt,& sanguinem in calicem distillant: summisq; intinctis gladijs,ambo pariter admouentes labra: nec quicq̃ deinde est,quod possit eos dirimere. Huic mori conforme est iusiurandum magnum illud & horrendum,quo Catilina habita oratione omnes conuiuratos adegit, iugulato scilicet homine,eius sanguinem uino permixtũ pateris infudit: deinde circumtulit,ut omnes id libarẽt,hac execratione,ut ita suũ sanguis hauriri posset, nisi quòd promiserant, feciss ent, uti sanguinem illius hominis hausissent. Lucius Florus libro 4: Additum est pignus coniurationis, sanguis humanus, quem circumlatum pateris libarent: summum nefas, nisi amplius esset, propter quod biberunt. Plutarchus in Cic.uita.& Dion,huius iusiuradi etiam meminerũt. f Nam qui multis sit amicus.) πολυφιλία id est, complurium amicitia apud Scythas non aliter infamis fuit,quàm apud alias gẽtes unius mulieris cum pluribus uiris consuetudo. g Non enim per Ventum.) Iusiurandum Scytharum νὴ τὸν ἀκινάκην, & νὴ τὸν ἄνεμον, id est per uentum & acinacem,id est gladium,tanquã uitę & mortis authores.Tametsi ἀκινάκης uocabulũ sit Persicum,ensem significans, ut tradit in Polymnia Herodotus: &

τὸ Περσικὸν ξίφος τὸ ἀκινάκην καλέουσι. Græci tamen etiam pro gladio Scythico usurpare solent, quem, sicut Deum quendam gens illa obseruaret & coleret. Clemens Alexand. Σκύθαι δὲ οἱ Σαυρομάται, ὡς φησὶν Ἡρόδοτος ἐν τῷ περὶ μυσηρίων, ἀκινάκην σέβουσι. Ammianus lib. 13. id est gladius barbarico ritu humi figitur nudus, eumq; uerecundius colunt. Lucianus in Tragœdo: Σὲ θυμὸν ἀκινάκῃ θύοντες, καὶ θράκιος ζαμόλξιδι. h In tergore bouis desedit.) id est, supplex implorat auxilia. natum adagium à consuetudine sedendi in tergore bubulo. Scythæ enim dissecto in minimas partes boue, fœdus iungebant. Morem hunc etiam Homolottis fuisse, testatur Zenodotus. i Geryonem.) Geryon Erytheæ insulæ in Gaditano mari rex tricorpor fuisse fingitur, ob administrationem regni cum duobus fratribus concordissimã. Fertur autem in ea insula summa & salubritas aeris & pabuli ubertas esse.

ΙΚΑΡΟΜΕΝΙΠΠΟΣ Η Ὑπερνεφέλης, Μένιππος καὶ ἑταῖρος.

ICAROMENIPPVS, siue Hypernephelus.

Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

Quod suprà in specie, idem hic in genere tractat. Reprehendit enim in uniuersum omnium hominum tum priuatorum, tũ etiam regum ac principum, omnia facta ac studia, siue ea priuata sint, siue etiã ad cultũ ac religionẽ deorũ pertineant. præcipuè autem philosophos, ut semper aliàs, insectatur, quos indicat non modò circa res humanas incerta ac stulta docere, uerùm etiam de rebus sublimibus, de mundo, de Deo, de prouidentia diuina, & id genus alijs, absurda atque impia quædam tradere, quæ neque uiderint ipsi, neque aliunde cognouerint. Atq; hæc omnia sub Menippi nomine, quẽ aliàs quoq; ut philosophis infestũ atq; inimicũ exhibet. Hũc enim fingit, cum uideret hominum res incertas & ridiculas esse, cupereté; ueritatem naturæ ac uirtutem cognoscere, ad philosophos sese contulisse.

se. Qui cum multa quidem ac speciosa habitu ac uerbis pollicerentur, doctrina autem inter se diuersa atque aliena quædam traderent, neq; ipsi sibi consentirent, pro ueritate nugas quasdam docendo: postremò consilij inopes, de cœlo conscendêdo, ac ipsarum illarum rerum experimento capiendo cogitasse. Assumptis igitur & affictis alis, Dedali exemplo in cœlum subuolasse: ubi primùm circa Lunam facto ceu diuerticulo quodam, contemplatum esse omnia quæcunque in terris siue publicè siue priuatim & in occulto quoque geruntur, non modò à regibus & principibus, uerumetiam à ciuitatibus, populis diuitibus & plebeijs. Deinde autem in cœlo ea uidisse quæ stultè ac ridiculè Iupiter circa hominum uota, sacrificia, iuramenta & cætera officia dispensanda exercet, quæq; itè alij dij in cõuiuijs, in concionibus, & cæteris, non quidem ipsi agere solent, sed à stultis & imperitis hominibus agere creduntur. Vtrobiq; autem grauem de philosophis querelam audiuisse. Nam Lunã qdẽ de cõtumelijs quib. ab illis afficeretur, cõquestã esse: propterea quòd ab alijs lumen furtiuũ habere, ab alijs ceu speculum supra Oceanum suspensa esse diceretur. Iouem autem omnem illorum uitam, mores, sectas, habitum, doctrinam, facinora domestica, & linguæ petulantiam accusasse: præcipuè autẽ cõtra Epicureos, ut qui Deos omnino ullos negarent esse, incẽsum fuisse. Porrò tituli ratio hæc est, quòd ut Icarus alatus in altum subuolasse dicitur, ita hic Menippus quoq; cœlum alatus conscẽdit, unde & alter titulus Ὑπερνέφελος additur, quasi dicas, eius qui supra nubes ascendit. In primis memorabilis & propria descriptio illa Philosophorum est, qua Iupiter in concilio deorum illos depingit. Fuit autem, ut hoc quoque addamus, Menippus quidẽ reuera Cynicus philosophus, natione Phœnix ac seruus natus, de quo Laertium uide.

MENIPPVS. AMICVS.

Ὀκτακόσιοι μὲν οὖν στάδιοι ἀπὸ γῆς μάλα εἰς μέσον πρὸς τὸν οὐρανὸν, ὁ πρῶτος ἡμῖν σταθμός.

TEr[a] mille igitur erãt stadia à terra usq; ad lunam, ubi primum nobis fuit mansio.

Porrò

ἀπὸ τούτου δὴ ἐπὶ τὸν ἥλιον εὐθύ, παρασάγγαι πολλοὶ μυριάσιοι. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, ἐς αὐτὸν ἤδη τὸν οὐρανόν, καὶ τὴν Ἀφροδίτην, καὶ τὸν τοῦ Διὸς ἀετὸν, καὶ ταῦτα γίνοιτο σὺ ξύνεγγυς αὐτῷ μιᾷ ἡμέρᾳ. ΕΤ. τί ταῦτα, πρὸς Χαρίτων, ὦ Μένιππε, ἀστρονομεῖς, καὶ ἡμῖν χῶ τις ἀναμίξας; πάλαι γὰρ ἐπαιρόμαί σου παρακολουθοῦντος, ἡλίους καὶ σελήνας· ἔτι δὲ τὰ φορτικὰ ταῦτα, παδαμούς τινας, καὶ παρασάγγας προξενίζοντος. ΜΕΝΙΠ. μὴ θαυμάσῃς ὦ ἑταῖρε, εἰ μετέωρα καὶ λιαβρία λαλῶ σοι λέγειν· τὸ γὰρ ἐμαυτὸν λογίζομαι τῆς ἐναγχος ἀποδημίας. ΕΤ. ἆρα ὦ γαδί, παδάκης οἱ φοίνικες, ἄστρεις ἐτιμάσατον τὸν ἀέρα; ΜΕ. οὐ μὰ Δία, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ἄστρεις ἐποιήμην τὴν ἀποδημίαν. ΕΤ. ἡράμενος, μακρὰν γε τὸν ἄνεμον λέγεις, εἰ γε σαυτὸν ἐλάβετο, καὶ σὲ πολυπλανῆ παρασάγγαι ἔλαν.

ΜΕΝΙΠ.

Porrò hinc sursum ad solem parasangæ fermè quingentæ. Rursum ab hoc usq; ad ipsum deniq; cœlum, arcemq; Iouis in edito sitam, tantum ferè spacij fuerit, quantum aquila probè, succinctè atque expeditè queat uno die peragere. AMIC. Dic mihi per Gratias Menippe, quæ sunt ista quæ de astris loqueris, ac tacitus tecũ sup putas? Etenim iamdudum te affectans audio soles & lunas: præterea autem & magnifica ista, mansiones ac parasangas, peregrinaquædam commemorãtem. MENIP. Ne mireris amice, si sublimia aeriaq; tibi uideor loqui: nam summã apud me reputo nuper actæ peregrinationis. AMIC. Nimirum Phœnicum exemplo uiã stellis notaras. ME. Haudquaquam per Iouem: quin magis ipsis in stellis fum peregrinatus. AMIC. Papæ: longũ profectò somniũ mihi narras, siquidẽ totas edormisti parasangas insciẽs.

MEN.

Μι. ὄνειρον γὰρ ὦ τὰν Δοκῶ σοι λέγειν, ὃς ἀρτίως ἀφῖγμαι παρὰ τοῦ Διός; Ετ. πῶς ἔφης; Μίνιππον ἡμῖν Διοπετῆ τὸν παράφρονα ἀπεργάσασθαι; Μι. καὶ μάλα ἔγωγε σοι παρ' αὐτοῦ ἥκειν, τοῦ παντὸς Διὸς, ἄνω τε μόρου, δαιμόνια καὶ ἀνόσια καὶ ἀλλόκοτα, ἃ δὴ ἀπιστεῖς, καὶ αὐτὸ τοῦτο ὑποδυσφημοῦμαι, τὸ πολλὰ πίστιος εὐτυχεῖν.

Ετ. καὶ μὴν ἔγωγε, ὦ θεοπρεπὲς, καὶ ἀλύμπιε Μίνιππε, σοῦ υἱὸς αὐτὸς, καὶ ἐπίγειος ὤν, ἀπιστῶν ἀναπάλιν ὑποδρυφάλῳ κύδει, ἢ ἵνα καθ' Ὁμηρον ἔπω, τ' ἀθανάτων νέος; ἀλλ' ἐκεῖνά μοι φράσον ἤδη, τίνα βάθρον ἤρθης αὖν, καὶ ὁπόθεν ἐπορίσω κλίμακα τηλικαύτην τὸ μέγεθος. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα μέχρι τοῦ ὕψους, οὐ πάνυ ἔοικας ἐκάνῳ τῷ φυγεῖ, ὥστε καὶ ὑμᾶς ἀναπλῆσαι, καὶ εἰ ἐπιτοχεύσοντά που, ἀναπαστον γεγενῆσθαι πρὸς τὸ ἄκτου.

MEN. Quid ais? somnium tibi referre uideor, qui modò ab ipso Ioue ipse reuersus adsum? AMIC. Quid audio? Itáne Menippus nobis à Ioue delapsus ades è cœlo? MEN. Ita sanè ego tibi ab ipso summo Ioue uenio, rebꝰ interim dictu miris & auditu & conspectis. Quod ᵇ si non credis, equidem hoc ipso nomine supra modum gaudeo; cum supra fidem esse uideo meã felicitatem. AMIC. Et quo pacto diuine atque olympie Menippe, mortalis cum sim ac terrestris, queã non credere uiro qui nubes superarit, quiq;, ut Homericis dicam uerbis, iam sis cœlitum è numero unus? Verum illud mihi dicito, si molestum non est, quibus modis in altum subuectus es, aut unde nactus scalas tanta magnitudine? Nã quantũ

Μι. ad faciem ac formam attinet, non es admodum similis illi Phrygio: ut coniectare possimus, te quoque ab aquila raptum fuisse, quò pocillatoris alicubi munere fungerêris.

Μι. σὺ μὲν πάλαι σιώπα ὦ μάλ' ἄ, ἠδὲ θαυμαστὸν οὐδὲν, εἰ σοι τὸ παράλογον τοῦ λόγου, μύθῳ δοκᾶ προσφέρε. ἀταρ οὐδὲν ἐδόκει μοι πρὸς τῶν αὐτόθεν, οὔτε τῆς ἐλπίδος καὶ, οὔτε παιδικὰ γρίφδα τὰ αὐτὰ· οἰκεῖα γὰρ ὧν μοι τὰ πρόσφορα. Ετ. τοῦτο μὲν ὕλη ἠδὲ σαφὲς αὐτὸν Δαίδαλον ἐφρόνθα, εἴ γε πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἀλιτόθεις ἡμᾶς ἐρράξατε, ἃ πολλοῖς ἤδη ἀνθρώπου γεγόμενα. Μιν. ὀρθῶς, ὦ ἑταῖρε, ἠδὲ ἓν ἀπὸ σκοπᾶ ἅπασας· τὸ Δαιδάλειον γὰρ ἐκεῖνο σόφισμα τῶν πρόσθεν ἠδὲ αὐτὸς ἐμηχανησάμην. Ετ. εἶτα, ὦ τολμηρότατε πάντων, οὐκ ἀλιλόιδεις, μὴ ἠδὲ σύ ποτε τῆς θαλάττης καταπιὼν. Μινίππου τι σίλλαγα ἡμῖν, ὥσπερ τὸ Ικάριον, ἀποδέξῃς ὧδε τῷ σαυτοῦ ἐνθυμήματι;

Μίνιππε. οὐδαμῶς. ὁ μὲν γὰρ Ικαρος, ἅτε κηρῷ τὰ πτερὰ συμπεπλασμένος, ἐκινδύ-

MENI. Non me dixeris te iamdudum irridere. Neque uerò id omnino mirum, si narrationis nouitas tibi fabulae uidetur assimilis, Cæterùm ad conscensum nihil mihi erat opus neque scalis, neq; uti pueri illius in morem ab aquila raperer propterea quòd alæ mihi essent propriæ. AMIC. Iam uerò istud quod narras, uel ipsum Dædali factũ superat. Siquidem præter alia, nobis inscientibus miluius quispiam aut graculus ex homine factus es.

MENI. Rectè amice, neque procul à scopo coniecisti. Etenim illud Dædali de aliis inuentum ipse quoque sum machinatus.

AMIC. At interim omnium audacissime, non ueritus es ne tu quoq; alicubi in mare delapsus, Menippeũ aliquod pelagus tibi cognomine redderes, quemadmodum illeIcarium?

MENIPP. Nequaquam. Siquidem Icarus cum alas haberet cera agglutinatas, eas quas

ἐπειδὴ τάχιστα πρὸς τὸ ὅλμον ἐκεῖνος ἐτάκη, πλησορρύησας, ἀκόπως κατέπιεν· ὁμοῖν δ' ἂν πάρεστα ἐμοὶ τὰ ἀκόπαστα

quamplurimùm ad solem esset liquefacta: defluxit alis non mirum si decidit. At nobis citra ullam ceram erant pennae. AMIC.

Ετ. πῶς λέγεις; ἤδη γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως ἐρίμια μοι πρόσαγεις πρὸς τὸν ἀληθέα τῆς διηγήσεως. Μι. ὦδί πως· ἀεὶ δυμιτίδη συλλαβών, ἔτι ὢν γύπα τὸ κατ' ἀρχὰς, ἀπεπιμπὰν αὐτῆς ὀλίγας τὰ πτερά. μᾶλλον δὲ ἡ πᾶσαν ὑπαρχῆς τὴν εἰσίνοιαν, εἴ σοι σχολή, λέγω.

Istud quî fieri potuit? Iam enim haud scio quo pacto paulatim me adducis ut uera uideantur quae narras. MBN. Ad hunc fermè modum· Aquilam egregiè magnam, tum autem ex uulturem ualidum arripui.

Ετ. πάνυ μὲν οὖν, ὡς ἐγώ σοι μαρτύρω λέγων, καὶ πρὸς τὸ τέλος ἤδη νίκητα τῆς ἀπροσίστως. φημὶ, πρὸς φιλίου, μὴ προΐδῃς, αὖθις τὸ διηγήσεως, ἐκ τῶν ὅτων ἀπεξημίνεν.

His cum alas unà cum ipsis brachijs præsecuissem. Quin potius, si uacat, totius commenti rationem ordine tibi percensebo. AMIC.

Μι. ἄκουε τοίνυν· ἐγὼ ἀστεῖόν γε τὸ δίκαιον, νικητὰ φίλον ἐγκαταλιπεῖν, καὶ ταῦτα, ὡς σὺ φῄς, ἐκ τῶν ὅτων ἀπορυμενόν. ἐγὼ γάρ, ἐπειδὴ τάχιστα ἐξετάσω τὰ κατὰ τὸν βίον, γελοῖα καὶ παιδικά,

Mihi quidem uel maximè uacat. adeò sublimis à sermone tuo pendeo: iamq; ad narrationis finem inhio. Ne uerò me negligas, per Iouem amicitiæ præsidem, auribus in aere suspensum ob tuam narrationem.

MBN. Ausculta igitur. Neque enim ciuile fuerit, si spectem amicum ore hiante relictum, eumq; quemadmodum tu ais, ab auribus suspensum. Ego igitur cũ expendens ea quæ sunt in uita mortali, protinus omnes res humanas

ωμι μετωρίζεσθαι τὶ διαλέγεσθαι, καὶ τίνων ὧν λόγων διακόσμησιν καταμανθάνειν. οἱ δὲ τοσοῦτον ἄρα ἐλίτταύ μι τῆς παλαιᾶς ἐκ νέας ἀγνοίας ἀπαλλάξαι, ὥστε καὶ εἰς μείζους ἀπορίας φρόντιδι ἐνίβαλλον, ἄρχάς τινας, καὶ τίλη καὶ ἀτόμους καὶ κενὰ, καὶ ὕλας καὶ ἰδέας, καὶ τὰ τοιαῦτα ἐκσαμβᾶ μου καταχώντδι. ὧν δὲ πάντων ἐμοὶ γ' οὖν ἐδόκει χαλεπώτατον, ὅτι μηδὲν ἄτοπον ἀτόπου λέγοντδι ἀκόλουθον, ἀλλὰ μαχόμενα μὲν πάντα, καὶ ὑπεναντία, ὅμως πάδειξαί τέ μι ἠξίουν, καὶ πρὸς τὸν αὐτοῦ λόγον ἕκαστον ἀπάγειν ἐπειρῶντο. Ετ. ἄτοπον λέγεις, εἰ σοφοὶ ὄντδι οἱ ἄνδρδι, ἐτεροίαν πρὸς αὐτὸν περὶ τῶν ὄντων, καὶ οὐ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἐδόξαζον. Μιν. καὶ μὴν ἅ ἐτάρε γελάσας, ἀκούσας τῶν τι ἀλαζονεύεσθαι αὐτῶν, καὶ τῶν ἐν τοῖς λόγοις τυραννογίαν· οἵ γε πρῶτα μὲν ὀκὶ γῆς βύβλους

erectum ad nugas doceri, & uniuersi dispositionem discere. At illi tantum aberant ut me pristina liberarent inscitia, ut in maiores etiam dubitationes coniicerent principia nescio quae, facies, tum insecabilia, inania, sylua, ideas, atque id genus alia mihi quotidie offundentes. Verùm illud interim mihi uidebatur omnium esse grauissimum, quòd cum nihil inter illos conueniret, uerùm pugnantia diuersaq; inter se omnia loquerentur, tamen postulabant ut sibi fidem haberem: ac ad suã quisq; rationem me conabatur adducere. AMIC. Rem absurdam narras, si uiri cum essent sapientes, inter se de rebus factiose dissidebant, neque de ijsdem eadẽ probabãt. MEN. Atqui frideres amice, si audieris illorum arrogantiam, & in disserendo prodigiosam confidentiam: qui quidem cum humi ingrederentur,

κότες, καὶ μᾶλλον τῶν χαμαὶ καθχομένων ἡμῶν ἐπιβρίχοντες, ἀλλ' ὀλίγον ὑπὲρ τοῦ πλησίον διαφέροντες, ἔνιοι δὲ ὑπὸ γήρως ἢ ἀργίας ἀμβλυώττοντες ὅμως εὐρανῶ τι καὶ μικρὰ διορᾶν ἐφασκον, καὶ τὸν ἥλιον περιμένοντες, καὶ τοῖς ὑπὲρ τὸν σελήνην ἐμβατεύουσι, καὶ ὥσπερ ἐκ τῶν ἀποπτώντες, μιγνύντι τι αὐτῶν καὶ σχήματα διεξέρχεσθαι. καὶ πολλάκις, ὡς τύχοι, μικρὸν ἐπόσοι στάδιοί Μεγάρων ἀπέχουσιν Ἀθῆναι ζητοῦσιν, ἀνεμέτρουν ἐπιστάμενοι, τὸ μεταξὺ δὲ σελήνης καὶ ἡλίου χωρίον, ὑπόσον ἐνδέχεται τὸ μεγέθος, ἐτόλμων λέγειν, ἀβρόν τι ὕψος, καὶ διαλάττης βάθος, καὶ γῆς περίμετρον ἀναμετροῦντες, ἔτι δὲ νύκτωρ καταγράφοντες, καὶ βίγωνα ὧδέ τε καὶ γωνίας διασχηματίζοντες, καὶ σφαίρας τινὰς ποικίλας, τὸν οὐρανὸν λέγω αὐτὸν ἐπιμετροῦντες. ἔπειτα δὲ κἀπὶ τοῦτο πῶς ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν,

derentur, nihilo{q} præstantiores essent nobis qui super terram ambulamus, ne cernentes quidem acuti⁹ quàm quiuis alius adstans, nonnulli cæcutientes etiam senio atque inertia: tamen & cœli terminos perspicere sese profitebantur: solẽ quoque ipsum dimetientes: et ea quæ supra lunam sunt, aggredientes. Ac perinde quasi ex ipsis delapsi stellis, ita & magnitudinem illarũ & figuram explicabant. Ac sæpenumerò cum fortè ne illud quidem certò scirẽt, quot stadijs à Megara abesset Athenæ: tamen spaciũ quod interest inter solem & lunam, quot esset cubitorum, audebãt pronunciare: tum aeris altitudinem, maris profunditatem, terræ ambitum dimetientes. Ad hæc circulos depingebant, ac triangulorum figuras super quadrangulos inducentes: neque non sphæras quasdam picturatas, cœlum scilicet ipsum metientes. Iam verò illud an nõ insulsum,

τοσοῦτον δ' ἐπὶ τὸν ἥλιον αὖθις παρασάγγαι πολὺ πλείονσι. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, ἐς χιλίους ἤδη τὸν οὐρανὸν, καὶ τὸν ἀπόπλουν, τὸν τοῦ Διὸς αὐτόθεν, καὶ ταῦτα γένοιτο σὺ ἴσως ἀετῷ μιᾶς ἡμέρας. Ετ. τί ταῦτα, πρὸς Χαρίτων, ὦ Μένιππε ἀστρονομεῖς, καὶ ἡσυχῇ πως αὐαμιξᾶς; πάλαι γὰρ ὑπακροῶμαί σου παρακολουθῶν, ἥλιους καὶ σελήνας· ἔτι δὲ τὰ φορτικὰ ταῦτα, παιδικούς τινας, καὶ παρασάγγας ἀποξηραίνοντος. Μένιπ. μὴ θαυμάσῃς ὦ Ετάιρε, εἰ μετέωρα καὶ μεγάλα σοι λέγειν· τὸ γὰρ ἀφάλαιον ἀπὸ πρὸς ἐμαυτὸν λογίζομαι τῆς ἐναγχος ἀποδημίας. Ετ. ἆρα ὦ γαδί, παδάκροι φοίνικδε, ἄστρους ἐπεμάρου τὸν ἅλω; Μι. οὐ μὰ Δία, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ἄστροις ἐποιούμην τὸν ἀποδημίαν. Ετ. ἡράκλεις, μακρὸν γε τὸν ὄνειρον λέγεις, εἰ γε σαυτὸν ἔλαθες, καὶ ἅμα πολυμυθεῖς παρασάγγας ὅλους.

Μένιπ.

Porrò hinc sursum adsolent parasangæ fermè quingentæ. Rursum ab hoc usq; ad ipsum deniq; cœlum, arcēq; Iouis in edito sitam, tantum ferè spacij fuerit, quantum aquila probè, succinctè atque expeditè queat uno die peragere. AMIC. Dic mihi per Gratias Menippe, quæ sunt ista quæ de astris loqueris, ac tacitus tecū sup putas? Etenim iamdudum te affectans audio soles & lunas: præterea autem & magnifica ista, mansiones ac parasangas, peregrina quædam commemorātem. MENIP. Ne mireris amice, si sublimia aeriaq; tibi uideor loqui: nam summā apud me reputo nuper acta peregrinationis. AMIC. Nimirum Phœnicum exemplo uia stellis notaras. ME. Haud quaquam per Iouem: quin magis ipsis in stellis sum peregrinatus. AMIC. Papæ: longū profectò somniū mihi narras, siquidē totas edormisti parasangas inscię.

MEN.

Μί. ὄνειρον γὰρ ὦ τὰν ἀληθῆ σοι λέγειν, δὲ ἀρτίως ἀφίγμαι παρὰ τὸν Δία; Ετ. πῶς ἔρωμαι; Μίνιππον ἀμὴν Διόπιτον τὸν παρόντα ἐξ ἀρανοῦ; Μί. ηκὲ μελῶ ἐγώ σοι παρ' αὐτοῦ ἐκείνου, τὸ πάνυ Διὸς, ὅπως τάχιστα μόλω, δαιμόσια ηκὲ ἀνόσια ηκὲ ἰλιγγ' ἃ δὴ ἀπίσω, ηκὲ αὐτὸ τοῦτο ὑποδυόμενος, τὸ παρὰ πίστιν δύτυχῆν. Ετ. ηκὲ πῶς ἐγωγε, ὦ θεσπέσιε, ηκὲ δύμαιτε Μίνιππε, ὑγιῆ τοῦδε αὐτὸν, ηκὲ ἐπίγαιον ὄντα, ἀπίσω λιπαλιμῶ παρόντα λῶ εὐδρὲ, ἢ ἵνα καθ' Ομηρον ἔπω, τί ἐρεθιόωμεν ἐνὶ; ἀλλ' ἐκεῖνά μοι φράσον ὁ δοκῶ, τίνα φόβον ἔχεις αὖν, ηκὲ ὑπὸ δὲ ἐπορέσω κλίμακα τηλικαύτην τὸ μέγεθος. τὰ μὲν γὰρ ἀμφὶ τὸν ὄψιν, οὐ πάνυ ἔοικας ἐκάνῳ τῷ Φρυγὶ, ὥστε ηκὲ ὑμᾶς ἀνάξειν, ηκὲ σὲ ὀνοχοεύοντά που, αὐτάρπαγον γιγονέναι παρὰ τὸ ἄστυ.

MEN. Quid ais? somnium tibi referre uideor, qui modò ab ipso Ioue ipse reuersus adsum? AMIC. Quid audio? Itáne Menippum nobis à Ioue delapsus ades è cœlo? MEN. Ita sanè ego tibi ab ipso summo Ioue uenio, rebus interim dictu mirisque auditis conspectis. Quod si non credis, equidem hoc ipso nomine supra modum gaudeo, cum supra fidem esse uideo meam felicitatem. AMIC. Et quo pacto diuine atque olympie Menippe, mortalis cum sim ac terrestris, quem non credere uiro qui nubes superarit, quique, ut Homericis dicam uerbis, iam sis cœlitum è numero unus? Verum illud mihi dicito, si molestum non est, quibus modis in altum subuectus es, aut unde nactus scalas tanta magnitudine? Nam quantum

Μί. ad faciem ac formam attinet, non es admodum similis illi Phrygio: ut coniectare possimus, te quoque ab aquila raptum fuisse, quò pocillatoris alicubi munere fungerêris.

Μί. σὺ μὲν πάλαι σκώπτων ἐμὲ γελᾷς· ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν εἶναι, εἰ σοὶ τὸ παράλογον τοῦ λόγου, μύδῳ δοκεῖ προσφέρειν. ἀταρ οὐδὲν ἐλλιπές μοι πρὸς τὸν αὔλοπα, οὔτε τῆς ἐλίμακος, οὔτε παιδικὰ γρύδια τὰ αὐτά· οἰκεῖα γὰρ ὧν μοι τὰ πρόσφορα. Ετ. τοῦτο μὲν οὐδὲ καὶ σοὶ περὶ αὐτὸν Δαίδαλον ἐφαίνετο, εἴ γε πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐλελήθεις ἡμᾶς ἐργαξάμενος, ἃ πολλοὺς ἤδη ἀνθρώπους γρύπωνας. Μίν. ὀρθῶς, ὦ ἑταῖρε, καὶ ἔν γε ἀπὸ σκοπῆς ἔπασας· τὸ Δαιδάλειον γὰρ ἐκεῖνο σόφισμα τῶν πρόσθεν καὶ αὐτὸς ἐμηχανησάμην. Ετ. εἶτα, ὦ τολμηρότατε πάντων, οὐκ ἐλελοίπεις, μὴ καὶ σύ που τῆς θαλάσσης καταπιὼν, Μινῴῳ τινὶ πλάγιος ἡμῖν, ὥσπερ τὸ Ἰκάριον, ἀπολέξῃς ὧδε τῷ σαυτοῦ ὀνόματι; Μίνιππε. οὐδαμῶς. ὁ μὲν γὰρ Ἰκαρος, ἅτε κηρῷ τὰς πτέρυγας ἡρμοσμένος, ἐπεδὴ

MENI. Non me dixeris te iamdudum irridere. Neque uerò id omnino mirum, si narrationis nouitas tibi fabulæ uidetur assimilis, Cæterùm ad conscensum nihil mihi erat opus neque scalis, neq; uti pueri illius in morem ab aquila raperer propterea quòd alæ mihi essent propriæ. AMIC. Iam uerò istud quod narras, uel ipsum Dædali factũ superat. Siquidem præter alia, nobis inscientibus miluius quispiam aut graculus ex homine factus es. MENI. Rectè amice, neque procul à scopo coniecisti. Etenim illud Dædali de aliis inuentum ipse quoque sum machinatus. AMIC. At interim omnium audacissime, non ueritus es ne tu quoq; alicubi in mare delapsus, Menippeũ aliquod pelagus tibi cognomine redderes, quem admodum illeIcarium? MENIPP. Nequaquam. Siquidem Icarus cum alis haberet cera agglutinatas, eaq; quam

ὑπερδὺ τάχιστα πρὸς τ ἥλιον ἠκάνος ἱτάκη, πλειορρυήσας, ἀπότομος κατίσχυρος ἐμοῖ ἦ ἄλλοις πάρατα ἰῶ τὰ ἀνέωφα

quamplurimùm ad solem esset liquefacta : defluxit alis non mirum si decidit. At nobis citra ullam ceram erant pennæ. AMIC.

Ετ. πῶς λέγεις; ἤδη γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως ἐξείμαι μοι πρόσαγε πρὸς τὸν ἀλήθειαν τῆς διηγήσεως. Μή. ἦ δ' ὅς τις· ἀντὶ σὺμπείθε συλλαβὼν, ὅτι ἦ γύναια τ κατηγόρων, ἀπεστιμμὲν αὐτῶν ὠλίνεας τὰ πρόσω. μᾶλλον δὲ ἢ πᾶσαν ὑφαρχῆς τὸν ἐπίνοιαν, ἃ σοι σχολὴ, δίειμι. Ετ. καίτοι μὴ δῆτα, ὡς ἐγώ σοι μὴ τὸ ῥέμι ὑπὸ τ λόγων, ἀλλὰ πρὸς τὸ τέλος ἤδη πίχνυα τῆς ἀπροάσεως. μὴ ἦ, πρὸς φιλίου, μὴ πορρίδιλης, αὖν πα τ διηγήσεως, ἐν τ ὦτων ἀπεξημένον. Μή. ἄκυε τοίνυν· ἐ γὰ ἀσφαλῶς γε τὸ δίαιμα, πιχνύτα φίλον ἐγκαταλιπεῖν, ἀλλὰ ταῦτα, ὡς σὺ φῄς, ἐν τῶν ὦτων ἀπορτυμένον. ἐγὼ γὰρ, ἐπειδὴ τάχιστα ἐξετάσω τὰ κατὰ τ βίον, γιλοῖα ἀλλὰ ταπεινὰ,

Ast nobis citra ullam ceram erant pennæ. AMIC. Istud quî fieri potuit? Iam enim haud scio quo pacto paulatim me adducis ut uera uideantur quæ narras. MEN. Ad hunc fermè modum· Aquilam egregiè magnam, tum autem & uulturem ualidum arripui. His cum alas unà cum ipsis brachijs præsecuissem. Quin potius, si uacat, totius commenti rationem ordine tibi percensebo. AMIC. Mihi quidem uel maximè uacat. adeò sublimis à sermone tuo pendeo: iamq; ad narrationis finem inbio. Ne uerò me negligas, per Iouem amicitiæ præsidem, auribus in aere suspensum ob tuam narrationem.

MEN. Ausculta igitur. Neque enim ciuile fuerit, si spectem amicum ore hiante relictum, eumq; quemadmodum tu ais, ab auribus suspensum. Ego igitur cũ expendens ea quæ sunt in uita mortali, protinus omnes res humanas

καὶ ἀβίβαστα τὰ ἀνθρώπινα πάντα σὺν ἐμοὶ, πλούτους λέγω, καὶ ἀρχὰς καὶ δυναστείας, καταφρονήσας αὐτῶν, καὶ τῷ περὶ ταῦτα σπουδάζειν, ἀσχολίαν τῶν ἀληθῶς σπουδαίων ὑπολαβών, ἀνανεῦσαί τι, καὶ πρὸς τὰ πάντων ἀναβλέψαι ἐπειρώμην. καί μοι ἐνταῦθα πολλή τινα παρεῖχε τῶν ἀπορίαν, πρῶτον μὲν αὐτὸς οὗτος, ὁ ὑπὸ τῶν σοφῶν καλούμενος κόσμος. οὐ γὰρ εἶχον ἐξευρεῖν, οὔθ' ὅπως ἐγένετο, οὔθ' ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ, οὔτε ἀρχῆς, οὔθ' ὁ, τι τὸ τέλος ἔσται αὐτοῦ. ἔπειτα δὲ κατὰ μέρος ἐπισκοπῶν πολὺ μᾶλλον ἀπορίαν ἐναπελάμβανον· τοὺς τε γὰρ ἀστέρας ὡρῶν ὡς ἔτυχε, τοῦ εὐρεῶτος διηρρυθμισμένους, καὶ τὸν ἥλιον αὐτὸν, τί ποτε ἐν ἅρᾳ, ἐπείγοιτο ἀεὶ δῦναι. μάλιστα δὲ, τὰ κατὰ τὴν σελήνην, ἄτοπά μοι, καὶ παντελῶς παράλογα διατεφαίνετο. καὶ τὸ πολυειδὲς αὐτῆς τῶν σχημάτων· ἀπόρρητον

reperiſſem ridiculas, humiles, inſtabiles, nempe opes, imperia, magiſtratus: contemptis his, atque bonorum ſtudio, adiecto animo ad ea quæ uere ſunt bona: conatus ſum ab his tenebris emicare, & ad uniuerſi naturã ſuſpicere. Atq; hîc mihi multam attulit hæſitationem, primùm hic ipſe qui à ſapientibus appellatur mundus. Neque enim inuenire poteram, neq; quo pacto factus fuiſſet, neque quo opifice, neque quod eſſet illius uel initium, uel finis. Deinde cum particulatim contemplarer, multo etiam magis ambigere ſum coactus, quippe qui uiderem ſtellas temere per cœlum diſiectas. Tũ ſolem ipſum, quid tandem eſſet, ſcire geſtiebam. Super omnia uerò, quæ lunæ accidebant, mihi uidebantur abſurda, ac planè mira: putabámque cauſſam aliquam arcanam & inexplicabi-

τόν τινα τὸν αἰτίαν ἔχειν τὸ
λεπίμαζον. οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ
ἀστραπὴ διαίξασα, καὶ βρον-
τὴ κατάρρηγνῦσα, καὶ ὑετὸς
ὃ χιὼν, ἢ χάλαζα κατσχισθεῖ-
σα, καὶ ταῦτα ἀνοσίκαστα πάν-
τα, καὶ ἀτίκμαστα ἰδεῖν, ὅκοιῶ
ἔπει λάβοις οὕτω λεπτόμιλα,
ἀρίσσον ἦναι καὶ λαμβανον, πα-
ρὰ τῶν φιλοσόφων τέτων ταῦ-
τα ἅπαντα ἐκμαθεῖν. ὤμιλω γὰρ
ἐκείνοις πᾶσαν γε ἔχειν αὖ εὐ-
πεῖν τὸν ἀλήθειαν. οὕτω δὲ
τοὺς ἀρίστους ἐπιλεξάμενος
αὐτῶν, ὡς ἐνὸν τινὶ μάλιστα
προσώπου τε σκυθρωπότητι,
καὶ χρόας ὠχρότητι, καὶ γε-
νάδι βαθύτητι (μάλα γὰρ ὑ-
ψηγόρου τινὸς, καὶ οὐρανογνώ-
μονος οἱ ἄνδρες αὐτίκα μοι
κατεφάνησαν) τούτοις ἐγχει-
ρίσας ἐμαυτὸν, καὶ συχνὸν ἀρ
γύριον, τὸ μὲν αὐτόθεν ἤδη
καταβαλὼν, τὸ δὲ ἐσαῦθις
ἀποδώσειν, ὅτε κεφαλαίῳ σο
φίας διομολογησάμενος, ἠξί
ουν

plicabilem esse, cur illa subinde speciem formamq; uariaret. Quinetiam fulgur emicans, tonitru erumpens, tum pluuia, nix, grando, è sublimi demissa, uidebantur hæc quoque omnia coniectu difficilia, quæq; nullis notis deprehendi possent. Itaque cum ad eum modum essem affectus, optimum factu ratus sum, ut horum uenumquodq; à philosophis istis perdiscerem. Siquidem existimabam illos ueritatem omnem docere posse. Quare cum ex illis præstantissimos delegissẽ, quãtũ mihi cõiectare licebat, ẽuultus austeritate, eq; coloris pallore, ac barbæ profunditate (mirũ enim ut mihi ex ipso protinus aspectu sublimiloquos quosdam, & cœlestium rerum peritos uiros præ se ferebãt) his ubi memet docendum tradidissem magna pecunia (quam partim eueſtigiò præsentem numeraui, partim tum me persoluturum sum pollicitus, ubi ad philosophiæ summam peruentum esset) non grauabar

ωμ μετεωρολέσχης τὶ διαλόσοιδαι, καὶ τῶν ὅλων διακόσμησιν καταμαθεῖν. οἱ δὲ τοσοῦτον ἄρα ἐδίσασάν με τῆς παλαιᾶς ἀφροσύνης ἀπαλλάξαι, ὥστε καὶ εἰς μείζονα ἀπορίαν φρόντιδι ἐνέβαλλον, ἀρχάς τινας, καὶ τέλη καὶ ἀτόμους καὶ κενὰ, καὶ ὕλας καὶ ἰδέας, καὶ τὰ τειχύνια ἐσαεὶ μοι παταχώντδι. ὁ δὲ πάντων ἐμοὶ γ' οὖν ἀλόγιστον χαλεπώτατον, ὅτε μοι δέοι ἄστρων θεσπρώπων λέγοντδι ἀπόλουδον, ἀλλὰ μαχόμενα πάντα, καὶ ὑπεναντία, ὥστε παίδιόν τί με ἡξίουν, καὶ πρὸς τὸν αὐτῶν λόγον ἕκαστον ἀπάγειν ἐπειρῶντο. ΕΥ. ἄτοπον λέγεις, ἐσοφὼ ὄντδι οἱ ἄνδρδι, ἐναντίον πρὸς αὐτὰ περὶ τῶν ὄντων, καὶ οὐ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἐδόξαζον. ΜΙΝΥΤ. καὶ μὰν ἄ ἑτέρᾳ γελάσον, ἀκούσας τδὼ τι ἀλαζονείας αὐτῶν, καὶ τδὼ ἐν τοῖς λόγοις τυραννογίαν· οἵ γε πρῶτα μὲν ὑπὸ γῆς βυθὸν

erectum ad nugas doceri, & uniuersi dispositionem discere. At illi tantum aberant ut me pristina liberarent inscitia, ut in maiores etiam dubitationes coniicerent principia nescio quae, ac formes, tum insecabilia, inania, sylua, ideas, atque id genus alia mihi quotidie offundentes. Verùm illud interim mihi uidebatur omnium esse grauissimum, quòd cum nihil inter illos conueniret, uerùm pugnantia diuersaq; inter se omnia loquerentur tamen postulabant ut sibi fidem haberem: ac ad suã quisq; rationem me conabatur adducere. AMIC. Rem absurdam narras, si uiri cum essent sapientes, inter sese de rebus factiosè dissidebant, neque de ijsdem eadẽ probabãt. MEN. Atqui rideres amice, si audieris illorum arrogantiam, & in disserendo prodigiosam confidentiam: qui quidem cum humi ingrederentur,

κότθ, καὶ μαλλὸν τῶν χαμαὶ ἀρχομένων ἡμῶν ὑποβρίχυο τθ, ἀλλ' ἀλὶ ὀξυτέρου τοῦ φλυσίου διλομένοτθ, ἴνιοι δὲ ὑπὸ γέρως ἢ ἀργίας ἀμβλυω ώτεροντθ ὅμως εὐρανῦ τι πίσ γαντα διορᾶν ἐφασκον, καὶ τὸν ἥλιον περιμένουσ, καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν σιλήνων ἐμβάτουσιν, καὶ ὥσπερ ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταπιστότθ, μιγίδα τι αὐτῶν καὶ σχήματα διεξέρχαν. καὶ πολλάκις, ὡ τύχοι, μικρὸν ὑπόσοι τάλιοι Μιγαρέῶν Ἀθήναζε ἄσιν, ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι, τὸ μεταξὺ δὲ σιλήνης καὶ τ' ἡλίκ χωρίον, ὑπόσων ἐκ τυχῶν τὸ μεγίθ, ὑπέλιπον λίγων, ἀδρ' τι ὕψ, καὶ διαλάττει βάθ, καὶ γῆς περιόδους ἀναμένουσ τθ, ἔτι δὲ κύκλις καταγράφοντθ, καὶ βίγωνα ἐν τισὶ γώνοις διασχηματίζοντθ, καὶ σφαίρας τινὰς ποικίλας, τὸν ὀρανὸν λέγω αὐτὸν ἐπιμετροῦντθ. ἔπειτα δὲ πρὸς ἄνο πῶς ἐκ ἐγνωμον αὐτῶν, derentur, nihiloq; præstantiores essent nobis qui super terram ambulamus, ne cernentes quidem acuti⁹ quàm quiuis alius adstans, nonnulli cæcutientes etiam sectionio atque inertia: tamen & cœli terminos perspicere sese profitebantur: solẽ quoque ipsum dimetientes: et ea quæ supra lunam sunt, aggredientes. Ac perinde quasi ex ipsis delapsi stellis, ita & magnitudinem illarũ & figuram explicabant. Ac sæpenumerò cum fortè ne illud quidem certò scirẽt, quot stadijs à Megara abesset Athenæ: tamen spaciũ quod intereſt inter solem & lunam, quot esset cubitorum, audebãt pronunciare: tum aeris altitudinem, maris profunditatem, terræ ambitum dimetientes.

Ad hæc circulos depingebant, ac triangulorum figuras super quadrangulos inducentes: neque non sphæras quasdam picturatas, cœlum scilicet ipsum metientes. Iam verò illud an nõ insulsum,

καὶ παντελῶς τετυφωμένου, τὸ περὶ τῶν οὕτως ἀλόγων λέγοντας, μηδὲν ὡς ἐμφάζοντας ἀποφαίνεσθαι, ἀλλ' ὑπερβιαστάνεσθαί τι, καὶ μηδεμίαν τοῖς ἄλλοις ὑπερβολὴν ἀπολιμπάνειν, μονονουχὶ διομνυμένους, μόλυβδον μὲν εἶναι τὸν ἥλιον, κατοικεῖσθαι δὲ τὴν σελήνην, ὑδατοποτεῖν δὲ τοὺς ἀστέρας, καὶ τοῦ ἡλίου, καθάπερ ἐμπνοίᾳ τινί, τὴν ἐκμάλαξιν τῆς θαλάσσης ἀνασπῶντος, καὶ ἄπασιν αὐτοῖς τὸ ποτὸν ἐξῆς διανέμοντος: τὴν μὲν γὰρ ἐναντιότητα, ὁπόσην τῶν λόγων, ῥᾴδιον καταμαθεῖν, καὶ σκόπει πρὸς Διὸς, εἰ μὴ γεγένωμαι δῆτα τὰ λεγόμενα, καὶ μὲν πάνυ πολὺ διεστηκότα· πρῶτα μὲν γὰρ, αὐτοῖς ἡ περὶ τοῦ κόσμου γνώμη διάφορος, εἰ γε τοῖς μὲν ἀγένητός τε καὶ ἀνώλεθρος εἶναι δοκεῖ, οἱ δὲ καὶ τὸν δημιουργὸν αὐτοῦ, καὶ τῆς ἐκπυρώσεως τὸν τρόπον εἰπεῖν ἐτόλμησαν. οὓς καὶ μάλιστα, ὦ Ζεῦ, ἐπαινῶ, ὅτι μὴ ἐπὶ τοσοῦτον ἐτόλμησαν ἀναισχυντεῖν, ὡς ἐπὶ τοῖς ἀδήλοις ἀποφαίνεσθαι, καὶ ἐπὶ τοῖς ἀφανέσιν ὁμολογεῖν τι, καὶ μὴ τὸ ἀκριβὲς ἐπὶ τοῖς ἀφανέσιν ἐπιζητεῖν, ἀλλὰ τὸ εἰκὸ

λιστα ἰδαύμαζον, ὁτὸμ μὲν ἐγὼ τινα, τιχνίτλω τῶν ὅλων ἐφεστάντας, οὐ προσιδύτας ἀὶ, ρύτι ὄθχ ἥκων, οὔτι ἐπού ἐστὶς, ἵνα σα ἐτικταύιτο. καί τοι πρὸ γε τῦς τοῦ παντὸς γνέσιως, ἀδιώατον ἦδὲ χρόνον ἦδὲ τόπον ἔμποεῖν. Ἐτ. μάλα τινὰς, ὦ Μένιππε, τολμητὰς, ἦδὲ δαιμοτοιοὺς αὖ Ἄρας λέγεις. Μέ. τί δ' ἐ ἀκούσεις, ὦ δαιμάσιε, περί τι ἰδίων ἦδὲ ἀσωμάτων, ἃ διεξέρχονται, ἢ τοὺς πρὶ τῦ πρώτου τι ἦδὲ ἀπείρου λόγους; ἦδὲ γαρ αὖ ἦδὲ αὖτη παινικὴ αὐτοῖς ἡ μάχη, τοῖς μὲν τίλει τὸ πᾶν πρεγράφειν, τοῖς δὲ ἀτιλὲς τοῦτο ἄναι ὑπολαμβάνουσιν. οὐ μὰν ἀλλὰ ἦδὲ παμπόλλους τινὰς ἄναι τὸς κόσμους ἀπιφαίνοντο, ἦδὲ τῶν ὡς πρὸ ἑνὸς αὐτῶν διαλεγομένων κατεῖδον ὄνους. ἔτερος δέ τις, σὺν ἐρινεῖ γινὸς αὐτῦ, πόλιμον, τ ὅλων πατρίδα ἔναι ἰδίξαι. πρὸ μὲν γαρ

equidem cum primis admirabar: propterea quòd cum Deum quendam rerum omnium opificem præposuissent, non illud etiam adderent, uel unde is esset profectus, aut ubi loci consisteret cum omnia fabricarctur. Nam ante uniuersi exortum non posis uel tempus uel locum imaginari. AMIC. Prorsus audaces quosdam Menippe homines, ac prodigiorum auctores mihi narras. MEN. Quid aũt si iam audies, uir optime, quæ disserãt & de ideis, & de incorporeis: tũ quæ de finito et infinito nugãtur? Nã et his de reb. acriter inter se digladiantur, dũ alij fine circũscribũt uniuersum: alij contrà finẽ illud nescire existimant. Quin insuper quidã ex istis cõplures esse mundos demõstrabant, damnãtes eos qui de hoc ueluti uno quopiam illorum disputarent. Rursum alius, nescio quis uir, haudquaquam amicus pacis, bellum rerum omnium parentẽ esse censebat. Nam de

γὰρ τῶν θεῶν τί χρὴ καὶ λέγειν; ὅπου τοῖς μὲν ἀριθμὸς τις, ὁ θεὸς ἓν, οἱ δὲ κατὰ πεντῶν καὶ χιλιῶν καὶ πλατανίνων ἐπόμνυντο. καὶ οἱ μὲν τοὺς ἄλλους ἅπαντας διώσαντες ἐπιλάσαντο, ἵνα μόνῳ τῷ τῶν ὅλων ἀρχῷ ἀπίνυμον, ὅτι ὀρίμα καὶ ἐχθιδαί μι, τοσαύτῳ ἀπορίαν θεῶν ἀκούοντα. οἱ δ' ἐμπαλιν ἐπιλαψιλοῦμενοι, πολλοὺς τι αὐτοὺς ἀπέφαινον, καὶ ἀπολόμενοι, τὸ μὲν πρῶτον δύο ἐπικάλουν, τοῖς δὲ τὰ λοίπα ἥμισυ τῆς θεότητος. ἔτι δὲ οἱ μὲν ἀσώματόν τι καὶ ἄμορφον ἡγοῦντο εἶναι, τὸ θεῖον, οἱ δὲ, ὡς τι καὶ σῶμα τοῦτο ἐνόμιζον. ἔτα καὶ πρόνοιαν τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων ἀ πᾶσιν ἀπόλουσι οἱ θεοὶ, ἀλλ' ἔσαν τινὲς, οἱ τῆς συμπάσης ἐπιμελείας αὐτὰς ἀφίεντες, ὥσπερ ἡμᾶς ἐώθασιν ἀπολύειν τῶν λειτουργιῶν τοὺς πρεσβυτέρους· οὐδὲν γὰρ ὅτι μὴ τοῖς κωμικοῖς λυμφορέους inducunt, quàm cuiusmodi in comœdijs induci solent

dijs quid iam attinet loqui? cum his Deus esset numerus: illi rursus per canes & anseres ac platanos deierarent: deinde alij reliquis omnibus dijs expulsis, uni soli rerum omnium imperium tribuebant: ita ut mecum etiam animo discruciarer cum tantam audirem deorum inopiam. Ediuersò alij liberaliores, multos deos faciebant: ac dissectis illis, hunc aliquem primum deum appellabant: his secundas aut tertias diuinitatis partes tribuebant. At hæc alij incorporeum quiddam & informe putabant esse numen, alij corpus esse imaginabantur. Deinde non omnes erant in hac opinione, ut putarent dijs esse curæ res mortalium: uerùm erant nonnulli qui eos omni cura liberantes, haud aliter atque nos consueuimus ætate defectos à ministerijs dimittere: nihilo aliusmodi eos

satellitia.

μασιν ἰσιόντας αὐτοὺς ἀσαφῶς γνῶναι. ἐνίοτε δὲ τούτων πάντων ὑπερβαίνοντος, ἀλλὰ τὸν ἀρχὸν οὔτε εἶναι θεὸν ἐνόμιζον, ἀλλ' ἀλόγιστον καὶ αὐτομάτως φερόμενον τὸν κόσμον ἄνευ κυβερνήτου· τοιγαροῦν ταῦτα ἀκούων, ἀπιστῶν μὲν οὐκ ἐτόλμων ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους ἀνδράσιν, οὐ μὴν ἔχον γε ὅπου τῶν λόγων πρωθῶ μὴ ἀποκλιθῶ, καὶ τὸ δεύτερον μοι μᾶλλον πορίζεσθαι. ὅτε δὲ τὸ ὁμοιοῦν ἐκεῖνο ἀτυχοῦς ἐπασχον· πολλάκις μὲν γὰρ ἐνθύμησα πιστεύειν τινὶ αὐτῷ, ἔτερον δέ μοι θυμὸς ὄρνυτο φρεσὶ, οἷς ἅπασιν ἀμηχανῶν, ἔτι γοῦν μὴν ἀνόσιόν τι περὶ τούτων ἀλλοῖς ἀνιγίγνωσκον. μίαν γὰρ συμπάσης ἀπορίας ἀπαλλαγὴν ὤμην ἔσεσθαι, εἰ αὐτὸς πεῖραν λάβοιμι, κἀνέλθοιμι ἐς τὸ ἑῷον. τὰ δὲ μοι παρεῖχε τὴν ἐλπίδα μάλιστα μὲν καὶ ἡ ἀθυμία, καὶ

satellitia. Iam alij *suo*
perantes haec omnia, ne
esse quidem ullos omni-
no deos credebant: sed mun
dum nullo domino, nulloq; duce temerè ferri sinebant. Atqui cum haec audiebam, uerebar non habere fidem uiris altifremis, ac probè bar batis: neque tamen inueniebam ad cuius dicta me uer terem, ut aliquam illorum sententiam nanciscerer irre prehensam, ac nequaquam ab alio subuersam. Itaque planè tandem Homericum illud mihi usu ueniebat. Nam sæpenumerò animus incitabat, ut huic alicui illo rum crederem, sed me mens diuersa uetabat. In quibus omnibus cum perplexus hæ sitarem, desperabam futu rum ut super his uerum ali quid in terris audirem: cæte rùm unica tantùm uia, unio uersa dubitatione libera ri posse, si ipse alis alio qua ratione additis, in cœlum ascenderem. [k] Eius rei conficiendæ spem mihi præbuit primùm ipsa cupiditas deinde

ηδὲ ὁ λογοποιὸς Αἴσωπος, deinde fabularum scriptor
ἀετοῖς ηδὲ ἀκυδάκρυσι ἰνίοτι, Aesopus: qui aquilis ac scarabeis, interdum
ηδὲ καμήλοις βάτιμον ἀνω- & camelis cœlum adiri potuisse de-
φάνων τὸν οὐρανόν. αὐτὸν monstrat. Verùm ut mi-
μὲν ἐῶν πλησφυῆσαί ποτε, hi ipsi alæ prouenirent ali-
σὺ δὲ μικρῷ μυκαυῇ λωατὸν ἐδο- quando, id nulla ratione
κέ μοι κατιφάνιστο, ἐδὲ δὶ γυ- fieri posse uidebatur: cete-
νὸς ἢ ἀετοῦ πορισθέμεν πλη- rùm si uulturis aut aquilæ
ρὲς (ταῦτα γὰρ μόνα λιχρὸς alas induißẽ (nam has solas
σαι πρὸς μέγιδ& εὐδρωίσ- sufficere ad humani corpo-
που σώματ&) τάχα ἄν μοι ris modum) futurum forsi-
πλὶν πᾶραυ προχωρῆσαι. ηδὲ tan ut mihi succederet expe-
λὴ συλλαβὼν τὰ ἡνία, δκα rientia. Itaque in correptis
τόρου μὲν πλὶν λιξιὰν πλίρω auibus, alteri dextram alã,
γα, τοῦ γυνὸς δὶ πλὶν ἑτέρων porrò uulturi sinistram am-
ἀπέτιμεν δὶ μᾶλλα, ἕτα δια- putaui: idque admodum sci
λέσας, ηδὲ κατὰ νοῦς ὥμους te. Deinde quum obliga-
πιλαμῶσι καρτεροῖς ἁρμοσάσ- ssem, humerisque loris ualidis
μὲν& ηδὲ πρὸς ἄκροις τοῖς accommodassem, tum sum-
ἀκυπόδοις λαβάς τινας τῶν mis pennis ansas quasdam
χρσὶ παρασκυάσας, ἐπαρώ manibus inserendis addidis-
μλυ ἐμαυτοῦ, τὸ πρῶτον αὐα sem: mei ipsius periculum
πιλῶν, ηδὲ τῶν χρσὶν ἐνα faciebam, primùm subsiluẽs,
ρετῶν, ηδὲ ὥσπερ οἱ χλῶδι, ac manibus interim subser
ἔτι χαμαιπετῶς ἐπαιρόμενος, uiens, & anserum exem-
ηδὲ ἀπροβατῶν ἅμα μετὰ δὶ plo paulũ adhuc à terra uo
πίσιος. ἐπεὶ ἤ ἤδη μοι τὸ latu me sustollens, inter uo
πρᾶγμα landum summis interim pe
dibus ingrediens. Postea quum res ex animi sententia succe-
cederet,

πρᾶγμα, τολμηρότερον ἤδη τῆς πείρας ἐπεξήμην, καὶ ἐς πολλὸν ἤδη τῆς ἀκροπόλεως, ἀφῆκα ἐμαυτὸν κατὰ τὸ πρανὲς φέρεσθαι ἐς αὐτὸ τὸ διάφορον. ὡς δὲ ἀπενόμισα πάντως ἤδη ὑψηλὰ καὶ μετέωρα ἐφρονεῖν, καὶ ἅπας ἀπὸ Παρνηθοῦ ἢ ἀπὸ Ὑμηττοῦ, μέχρι Γερανείας ἐπετήδευν, ἔτ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν Ἀκροκόρινθον αὖθις, ἔπειτα ὑπὲρ Φυλῆς καὶ Βρυμανθοῦ, μέχρι τοῦ Ταϋγέτου. ἤδη δ' οὖν μοι τοῦ τολμήματος μειλιττομένου, τέλειόν τι καὶ ὑψηγόρευτον γνώμης, οὐκέτι τὰ αὐτὰ τῶν ἐφρόνουν, ἀλλ' ἐπὶ τὸν ἀνυπερβλητον αἰθέρα, καὶ ὡς ἐνὶ μάλιστα πάντως ἐπισιτισάμενον, τὸ λοιπὸν ἐτεινον οὐδὲν τοῦ ἐρωτοῦ, τὸ μὴ πρῶτον, ἐπὶ λιγγιῶν ὑπὸ τοῦ βάθους, μὴ γὰρ ἠφόρουν τοῦτο σύμπαντες. ἐπεὶ δὲ κατ' αὐτὸν ἤδη τὸν σελήνην ἐγεγόνειν, πάμπολυ τῶν νεφῶν ἀπεσπάσας ἐμαυτὸν, καὶ μάλιστα κατὰ

cederet, iam audacius etiam experimẽtum aggrediebar: conſcenſáque arce demiſi meipſum per præceps, atq; inde in ipſum ferebar theatrum. Mox ubi nullo periculo deuolaſſem, ſublimia iam & ardua cogitare cœpi: ac tollens me à Parnetho ſiue Hymetto, ad Geraniam uſque uolabam. Rurſum inde ad Acrocorinthum ſubuolaui: deinde ſupra Pholoen & Brymanthũ ad Taygetum uſque. Ergo quũ tandem audax facinus ſatis eſſem meditatus, iamq; perfectus & altiuolus euaſiſſem, non amplius de pullis imitãdis cogitabam: uerũm conſcenſo Olympo, cibo quam leuiſſimo paſtus, inde rectà in cœlum tendere cœpi: initiũ quidem obortæ oculorum uertigine ob profunditatem: & poſtea ferebam & hoc quoq; facilè. Verũm ubi iam ipſi lunæ uicinus eſſem, plurimumq; nubium eſſem emenſus: ſentiebam me defatigatum, maxime in

καὶ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν, τὴν γυμνήν. προσιλάσας οὖν, καὶ ἁψάμενος ἐπ' αὐτῆς, διανεπαυόμην, ἐς τὴν γῆν ἀνωθεν ἀποβλέπων, καὶ ὥσπερ ὁ τοῦ Ὁμήρου Ζεὺς ἐκεῖθεν, ἄρτι μὲν τὴν τῶν ἀπωτάτω Θρηκῶν καθορῶν μάχην, ἄρτι δὲ τὴν Μυσῶν, μετ' ὀλίγον δὲ, ἀδόξει μοι, τὴν Ελλάδα, τὴν Περσίδα καὶ τὴν Ινδικήν· ἐξ ὧν ἀπαύστων ποικίλως τινὸς ἡδονῆς ἀπεπιμπλάμην. ΕΤ. σύνοιδα καὶ ταῦτα λίγοις ἄν, ὦ Μένιππε, ἵνα μὴ δὲ καθ' ἓν ἀπολειπώμεθα τῆς ἀποδημίας. ἀλλ' εἴ τι σοὶ καὶ ὅλου πάροδον ἐφήρμοσα, καὶ τοῦτο ἀπόμνυε. ὡς ἐγωγε οὐκ ὀλίγα προσδοκῶ ἀκούσεσθαι, σχήματος ὑπὲρ γῆς τινος, καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς ἀνθρώπων, οἷά σοι ἄνωθεν ἱδόντι κατεφάνητε. ΜΕΝΙΠ. καὶ ὀρθῶς γὰρ ὑπέλαβες ταῦτα, ἑταῖρε, ἀληθῆ, ὡς οἷός τε ἦν τις, ἀναβὰς ἐπὶ τὴν σελήνην, τῷ λόγῳ συναποδήμῳ τινὶ, καὶ

ximè in ala ſiniſtra, nempe uultu-
turina. Huc igitur n diuerti,
ac ſuper eam inſidens requi-
eſcebam: in terram interim
è ſublimi reſpiciens, neque
ſecus quàm Homericus ille
Iupiter, nunc bellaciũ Thra-
cum regionem deſpiciens,
nunc Myſorum, mox (ſi li-
buiſſet) Græciã, Perſidem,
Indiamq; ex quibus omni-
bus uaria quædam uolupta-
te perfundebar. AMIC.
Ergo iſta quoque narrabis
Menippe, ne ulla prorſus
peregrinationis parte fran-
demur: quin poti⁹ ſi quid obi-
ter in itinere conſpexiſti,
fac ut hoc quoq; ſciamus.
Nam ego ſanè haud media-
cria dicturum te expecto,
de terræ forma, deq; omni-
bus quæ in terra ſunt, cuius-
modi tibi uiſa ſunt ex alto
contemplanti. MENIP.
At tu quidem rectè coniec-
tas amice. Quamobrem
quatenus licet, conſcenſa
luna inter narrandum pe-
regrinanti comes eſto, ſi-
mulq;

μετὰ πανταχόθεν τῶν ἄλλων τῶν ἐπὶ γῆς διάδηλον. ἡδὲ πρῶτον μέν μοι φαύλη μικρὰ ἐδόκει τις εἶναι τὴν γῆν ὁρᾶν, πολὺ λίγω δὲ σπιλάδος βραχυτέρα, ὥστε ἐγὼ ἄφνω κατακύψας, ὡδὶ πολὺ ἐπόρρω, ὡς ἂν τὰ τηλικαῦτα ὄρη, καὶ ὑποσάν τι θάλασσα. ἡδὲ δή γε μὰ τῶν Ῥοδίων Κολοσσὸν ἐβιασάμην, ἡδὲ ἢ ἐπὶ τῷ Φάρῳ πύργον, οὐ ἴδοι, πανταπᾶσι σὺν μικρῷ γῦ δοκεῖ λαθεῖν. νυῦ δ' ἅπαντα ὑψηλὰ ὄντα, καὶ ἐπφαινόμενα, καὶ ὁ Ὠκεανὸς αὐτὸς ἐρίμα πρὸς τὸν ἥλιον ἐπαφίλβων, ἀναφαίνει μοι ἐμὲ ἄνω τὸ ἐρέμνον. ἐπὶ δὲ ἅπαξ τῶν ὄψιν ἐς τὸ ἀτενὲς ἀπερισκέμμην, ἅπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ἤδη μοι κατεφαίνετο, ὅ κατὰ ἔθνη μένει, καὶ πόλεις, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ σαφῶς, οἱ γαλέοντες, οἱ πολεμοῦντες, οἱ γεωργοῦντες, οἱ δικαζόμενοι, τὰ γάμια, τὰ θυρία, καὶ παύθ' ἁπλῶς ὁπόσα ῥιφ ξάλμος ἄρυρα. Ετ. πανταπᾶσι ἀπίθανα φαίνεται, καὶ αὐτοῖς ἐπιφανέα.

mulâq; mecum contemplare totam terrae ſpeciem, ba bitumâq;. Atque initiò quidem admodum puſillâ quandam terram mihi uidere uidebar, multo, inquam, luna minorem: ita ut ego repente intentis oculis diu dubitarem ubinam eſſent tanti illi montes, ac tantum mare. Quòd ni Rhodiorum coloſſum conſpexiſſem, tum Phariam turrim, haudquaquam ubi prorſus ubinam eſſet terra, me prorſus latuiſſet: ueruntamen iſta quòd ſint ſublimia, præq; cæteris eminẽtia, præterea ocean⁹ paulatim ad ſolẽ reſplẽdeſcẽs, indicabãt terrã eſſe id quod uidebã. Mox ubi fixius intenderẽ oculos, iam mihi omnis mortalium uita cœpit eſſe conſpicua, non ſolùm ſingulæ nationes atq; urbes: ſed planè uidebãtur navigantes, bellantes, agricolantes, litigantes, mulieres, feras, & ut ſummatim dicam, quicquid tellus educat alma. AMI. Iſta quæ nunc dicis, haudquaquam ſunt ueriſimilia, ac ſecum pugnantia.

Etenim

ὃς γὰρ αὐτίκα, ὦ Μένιππε, τῶν γῶν ἐξήτεις, ὑπὸ τῷ μεταξὺ διαφύματος εἰς βραχὺ συνῳσμένων, ἢ εἰ γε μὴ ὁ Κολοσσὸς ἐμήνυσέ σοι, τάχα ἂν ἄλλό τι ᾠήθης ὁρᾶν, ὥσπερ νῦν, παθάπερ Λυγκεύς τις ἄφνω γεγονώς, ἅπαντα διαγινώσκεις τὰ ὑπὸ γῆν, τοὺς ἀνθρώπους, τὰ θηρία, μικρὸν ἄνω, τὰς τῶν ἐμπόρων πορείας; Μέν. σὺ μὲν ὑπέμνησάς γε μάλιστα ἃ ἐχρῆν εἰπεῖν, ἔστω, ἐπεὶ οἶδ' ὅπως παρέλιπον. ἐπεὶ γὰρ αὐτὸν μὲν ἐγνώρισα τὸν γῆν ἰδόντα, τὰ δ' ἄλλα ἔχοιός τις ὢν παδιρᾶν ὑπὸ τῆς βάθους, ἅτε δὴ ὄψεως μηκέτι ἐφικνουμένης, πόθεν μὲν λιὼν τὸ χρῆμα, ἢ πολλὰν παρεῖχε τὴν ἀπορίαν. καὶ τηφᾶ ἔγωγε μοι, ἢ ὀλίγου λεῖν λαμυριμένου ἐφίστατο κατὰ πῦρ ὁ σοφὸς Ἐμπεδοκλῆς, ἀπορρανίας τις ἰδεῖν, καὶ σποδῷ πλίνθῳ, καὶ κατωπημένῳ, κἀγὼ μέν, ὡς εἶδον (εἰρέσιται γὰρ) ὑπεταράχθην,

Etenim quũ paulo antè Menippe terrã reqreres propter ingẽs in medio interuallũ in arctum contractam, adeò ut nisi colossus tibi feciſſet indicium, forſitan aliud quiddam uidere te credidiſſes: quî repentè factus Lyncews, cuncta quæ ſunt inter ta, dignoſcis, homines, feras, ac propemodum etiam culicum nidos? MENIP. Rectè tu quidem admones: nam quod maximè dictum oportuit, id neſcio quomodo præterij. Siquidem quum ipſam quidem terram cõſpectam agnoſcerem, cæterùm reliqua non poſſem perſpicere propter altitudinem, nimirum iam non pertingente oculorum acie: grauiter ea res me diſcruciabat, ac uehementer perplexum habebat. Ego quum ad hũc modum eſſem ſolicitus, ac propemodũ etiã lachryma-

rer: adeſt à tergo ſapiẽs ille Empedocles, ea ſpecie ut carbonariũ quẽpiã eſſe diceres, cinere oppletus atq; exuctus. Hũc ego quũ uidiſſem (dicẽdũ eſt enim) nonnihil perturbabar,

ratus

καί τινα σιλλωβὸν δαίμονα ὑφ' ἡμῶν ὁρᾶν. ὁ δὲ, δάρδας, φησίν, ὦ Μένιππε.

Οὔτις τοι θεός εἰμι, τί μ' ἀθανάτοισιν ἔοικας;

ἐγὼ φυσικὸς οὗτός εἰμι, Ἐμπεδοκλῆς. ἐπεὶ γὰρ ἐς τὸν κρατῆρα ἐμαυτὸν ἔφθασα ἐμβαλεῖν, ὁ καπνός με ἀπὸ τῆς Αἴτνης ἀναφυσήσας, δεῦρο ἀνήνεγκε· καὶ νῦν ἐν τῇ σελήνῃ κατοικῶ, ἀέροβατῶν τὰ πολλὰ, καὶ σιτοῦμαι δρόσον. ὥστοίνυν, οἱ ἀπολούσωμεν τὴν πυρώδη σου ἀπορίαν· αἰνιᾷ γάρ σε, οἶμαι, καὶ σφίγει τὸ μὲν σαφῶς τὰ ἐπὶ γῆς ὁρᾶν. σὺ γε ἐποίησας, ἐγὼ δ' ἐγώ, βίλτιστε Ἐμπεδόκλεις. κἀπειδὴ τάχιστα καταπλῦναι πάλιν ἐς τὴν Ἑλλάδα, μιμνήσομαί σοι σπένδειν τι καὶ τὴν παπυρολόχην, κἂν τῶν νουμηνιῶν, πρὸς τὴν σελήνην βλέπων ἐγχανὼν, προσεύξεσθαι. ἀλλὰ μὰ τὸν Ἐνδυμίωνα, ὅδ' ὃς, ἐκ τοῦ μιᾶς χάριν ἀφῖγμαι, πόποι θαυμάσιός γε ψυχὴν, οἷόν σε λελυπημένον. ἀτὰρ

ratus dæmonem aliquem lunarè uidere me. At ille: Bono, inquit, es animo Menippe.

Nullum rego sum numen: quid me immortalibus æquas? Sum Empedocles ille physicus. etenim ubi me præcipitem in crateras iniecissem, fumus ab Aetna raptum huc subuexit. Itaq; nunc lunam incolo, aeriuagus plerumq; sacrore uictito. Adsum autem hæsitantiam istam tibi adempturus nam illud (ni fallor) malè te habet, torquetq;, quòd non liceat tibi perspicuè terram cernere. Bene abs te factum est, inquam optime Empedocles. ubi primùm deuolaro rursus in Græciam, tui memor sacrificabo tibi in fumario. atque in Noulunijs ter ad lunam inhians uota faciam. Imò per Endymionem, inqt ille, haud huc accessi præmij gratia, sed affectio quæ

dã mouit animũ meum, quem te uiderẽ affectum molestia.

ἀτὰρ οἶδα ὅ,τι δράσας, ὃς ξυλόρνιν γνώσῃ: μὰ Δί', ὦ Λυκῖνε, ὦ μὴ σύ μοι τὴν ἀχλὺν ἅπας ἀφέλῃς ἀπὸ τῶν ὀμμάτων. νῦν γὰρ δὴ λεπτῶν οὐ μετρίως δοκῶ. ἀλλὰ μὴν εὐδέν γε, φησὶν ὅδε, ἐμοῦ δεήσει· τὸ γὰρ ὀξυλόρνιν αὐτὸς, ἤδη γὰρ ὄψομαι ἔχων. τί οὖν τοῦτό ἐστιν; οὐ γὰρ οἶδα, ἔφην. ἀλλ' οἶδα, φησὶν ὅδε, ἀκριβῶς τὴν τῆς γυναικὸς τὴν δεξιὰν πτέρυγα περικάμενον; ἀλλὰ μάλα, ὦ Λυκῖνε γέ. τί οὖν τοῦτο πρὸς ὀφθαλμῶν κοινὸν ἔχειν; ὅτι, φησὶν ὅδε, παραπολὺ τῶν ἄλλων ζώων ἀετὸς ἐστὶν ὀξυωπέστατος, ὥστε μόνος ἀετὸν δεδορκὼς τῷ ἡλίῳ. ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν ὁ βασιλεύς, ἀλλὰ γνώσει ἀετὸς, ἂν ἀσκαφὲς μυκτῆρι πρὸς τὰς ἀκτῖνας βλέπῃ. φασὶ ταῦτα, ὦ Λυκῖνε, καί μοι ἔδοξε μετρίως ἔχειν ὅτι δεῦρο αὐτῶν, οὐχὶ τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἀετοῦ ἐνδήσων, τοὺς ἐμοὺς ἐξελών. ὡς νῦν γε ἡμιτελὴς ἀφῖγμαι, ἀλλ' οὐ πάντα

uerùm scis quid facies, quòd perspicax fias? Nonper-quem, inquam, nisi tu mihi forsitan caliginem amoues ab oculis. nam in praesentia uideor non mediocriter lippire. Atqui me, inquit ille, nihil erit opus. Etenim ut acutè uideas, id ipse tecũ è terra allatum habes pennes te. Quid igitur est istud? inquam: neque enim noui. An ignoras, inquit, te dextram aquilae alam indutum esse? Scio, inquã, maximè: sed quid alae cum oculo? Quoniam, inquit, aquila inter animantia cetera acutissimi uisus est: unde sola solem aduersum obtuetur: atq; ita demum est rex, & ingenua aquila, si non conniuentibus oculis aduersos radios aspiciat. Ita quidem aiunt, inquam. quare iam me pœnitet, qui nõ meis exemptis oculis aquilinos inseruerim, cum huc ascenderem. Nam nunc sanè dimidiatus aduenio, neq; omni ex

πάντα βασιλικῶς ἐσκευασμένον, ἀλλ' ἐοικὰ τοῖς νέοις ἐπάνοις, καὶ ἀπομυρήκτοις. ἢ μὴν παρὰ σοί, ἢ δ' ὃς, αὐτί κα μᾶλλα τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν ἔχειν βασιλικὸν. ὧν γὰ ἰδιλέσθαι, μικρὸν ἀναστὰς, ἐπισχὼν τῆ γυπὸς τὴν πτέρυγα, δατίσθαι μόνη περιύξασθαι, κατὰ λόγον τῆς πτέρυγος, τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν ὀξυδόρκως ἐσηι· τὸν γὰ ἕτερον, ἀλιμῖαι μηχανὰ μὰ ἐκ ἀμβλύτερον διοφκίνας, ἢ μέρίδος ὄντα ἢ χάρον. ἄλλε, ὧν δ' ἐγὼ, οἱ ἦσαν ὁ δεξιὸς μόνος ἀϊτῶδος βλέποι. ἀλλ' γὰ ἂν ἧλαττον γίνοιτο, ἐπεὶ μὴ τὸν τίλοναν πολλάκις ἰσφαίνας μοι δοκῶ, βατέρῳ τῶν ὀφθαλμῶν ἄμεινον πρὸς τοὺς πωίνας ἀποβυώσοντας τὰ ξύλα. ταῦτα ἐπὼν, ἐποίει ἅμα τὰ αὐτὰ Ἐμπεδοκλῆς πάρην γιμελόα. ἐγὼ δ' κατ' ὀλίγον ὑπανοίγων, ἐς κάπνον ἠρέμα διελύετο, κἄπειδὴ τάχιστα ἐπλήρωσέ μου, αὐτίκα μι φῶς πάμμεγα περέλαμψε, καὶ τὰ τίνος λαυθάνοντα πάντα διεφάνητο.

κατα-

ni ex parte satis regaliter adornatus, quin magis adsimilis uideor notbis istis et abdicatis. Attamē in te est, inquit, ut protinus alterum oculū regalē habeas. Etenim si assurges, uelisque cohibita uulturis ala, alteram solam mouere, iuxta proportionē alæ dextro oculo cernes acutè: quo minus altero cæcutias, nulla ratione succurri potest, propterea quòd ad partem pertineat deteriorē. Mihi, inquam, satis est si uel dextra ex parte aquilino more cernam. Nihilo enim fuerit deterius, cum mihi nō raro uidisse uidear fabros, altero oculo melius etiam ad regulam exæquantes ligna. Hæc locutus, simul ea facie bam quæ præceperat Empedocles. Ille interim paulatim subducens sese, sensim in fumum euanuit. At simul atq; mouissem alam, ingens lumen mihi circumfulsit, adeò ut cūcta fierēt in cōspicuo, quæ hactenus latuerāt.

κατακύψας γοῦν ὁρᾷν τὴν γῆν, ἑώρων σαφῶς τὰς πόλεις, τοὺς ἀνθρώπους, τὰ γιγνόμενα, οὐκ οὐ τὰ ἐν ὑπαίθρῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁπόσα οἰκοι ἐπράττον, οἰόμενος λανθάνειν· Πτολεμαῖον μὲν συνόντα τῇ ἀδελφῇ, Λυσιμάχῳ δὲ τὸν υἱὸν ἐπιβουλεύοντα, τὸν Σελεύκου δὲ Αντίοχον Στρατονίκην διαφθείροντα πάλαθρα, τῇ μητρυιᾷ, τὸν δὲ Θετταλὸν Αλέξανδρον, ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἀναιρούμενον, καὶ Αντίγονον μοιχεύοντα τὸ υἱοῦ τοῦ γυναῖκα, καὶ Αττάλῳ τὸν υἱὸν ἐγχέοντα τὸ φάρμακον. ἐπόρθουν δ' αὖ, Αρσάκην φονεύοντα τὸν γνήσιον, καὶ τὸν σύνευνον Αρβάκην, ἕλκοντα τὸ ξίφος ὠδὶ τὸν Αρσάκην. Σπαρτῖνος δὲ ὁ Μῆδος, ἐν τοῦ συμποσίου πρὸς τῶν παροινούντων ἕλκετο ἔξω τοῦ στόλου, σκύφῳ χρυσῷ τὴν ὀφρῦν κατηλοιμένος. ὁμοίως δὲ τούτοις ἐν τῇ Λιβύῃ, καὶ παρὰ Σκύθαις καὶ Θραξὶ γιγνόμενα ἐν τοῖς βασιλείοις ὧν ἔφαν, μοιχεύοντας, φονεύο-

Deflexis igitur in terram oculis, clarè uidebam & urbes, & homines, & quæ fiebant: neque solùm ea quæ sub dio, uerumetiam quæ domi faciebant, rati sese à nemine uideri. Ptolemæum uidi cum sorore rem habentem, Lysimacho struentem insidias filium, Antiochum Seleuci filium nouercæ Stratonicæ clãculum innuentẽ, Thessalum Alexandrum ab uxore tolli è medio, Antigonum filij uxorem adulterio stuprantem, Attalo uenenũ porrigentem filiũ. Rursum ex altera parte Arsacem interficientem mulierculã, & Arbacem eunuchum gladium educentem in Arsacem. Porrò Spartinum Medus è cõuiuio forãs protrahebatur à satellitibus, calice aureo in frontem impacto. Atque his fermè consimilia tum in Libya, tum apud Scythas ac Thraces in regijs geri licebat cernere, nempe adulteranteſ, occidentes,

φονεύοντας, ἐπιβουλεύοντας, ἁρπάζοντας, ἀδικοῦντας, ἀδίστας, καὶ τῶν οἰκειοτάτων προδιδομένους. ἡδὺ τὰ μὲν τῶν βασιλέων τοιούτῳ τρόπῳ ἐσχημάτιστο τῇ διαβολῇ. τὰ δὲ τῶν ἰδιωτῶν, πολὺ γελοιότερα. καὶ γὰρ οὐ κἀκεῖνος ὠόμην, Ἑρμόδωρον μὲν τὸν Ἐπικούρειον, χιλίων ἕνεκα δραχμῶν ἐπορκοῦντα, τὸν Στωϊκὸν δ' Ἀγαθοκλέα, περὶ μισθῷ τῷ μαθητῇ δικαζόμενον, Κλινίαν δ' τὸν ῥήτορα, ἐκ τοῦ Ἀσκληπιείου φιάλην ὑφαιρούμενον, τὸν δὲ κυνικὸν Ἡρόφιλον, ἐν τῷ καμαρυπάρῳ καθεύδοντα. τί γὰρ ἂν τὰς ἄλλας λέγοιμι, τὰς τοὺ χωρυχοῦντας, τοὺς δικαζομένους, τὰς δικάζουσας, τὰς ἀποστυγοῦντας; ὅλως γὰρ ποικίλα καὶ παντοδαπά τις ἂν θέα. Ετ. καὶ μὲν καὶ τοῦτο, ὦ Μίνιππε, καλῶς εἶχε λέγειν· ἔοικε γὰρ ἀτιμίᾳ τυχεῖν τοῦ πολλοῦ ὄχλου τοῦ παρόντος. Μι. παύλα μὲν ἐξῆς διελθέ μοι, ὦ φίλτατε, καὶ τοῦτο, ὅπου γε καὶ ἐφῆν αὐτὰ,

cidentes, insidiantes, rapientes, peierantes, trepidantes, nonnullos ab intimis amicis prodi. Ac regum quidem negocia huiusmodi mihi spectaculum exhibebant. Cæterùm quæ facetitabant plebei, longè magis erant ridicula. Siquidem inter hos uidebam Hermodorum Epicureum ob mille nummum peierãtem, Agathoclẽ Stoicum de mercede discipulum in ius uocantem, Cliniam rhetorem ex Aesculapij fano phialam auream suffurãtem, Herophilum Cynicum in fornice dormientem. Quid enim alios commemorem, qui parietes perfodebant, qui lites agitabant, qui fœnerabant, qui repoſcerẽt? Nam uarium quoddam & undique mixtum erat ſpectaculum. AMI. Atqui recte facies Menippe, ſi hæc quoque retuleris. Conſentaneum eſt enim te exiis non uulgarẽ cepiſſe uoluptatem. ME. Ne fieri quidem poteſt amice, ut cũcta ordine recẽſeã, quũ ſpectare modò ſa-

ἔργον λυσχερὲς λῶ. τὰ μὲν γοῦν κεφάλαια τῶν πραγμάτων τοιαῦτα ἐφάνητο, οἷα φυσὶν Ὅμηρος τὰ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος. οὗ μὲν γὰρ ἔφαν ἐλαφίνας ἠδὲ γάμοι, ἐτέρωθι δὲ λιτὰ δίκαια ἠδὲ ἐκκλησίαι. καθ' ἕτερον δέ μοῦσ' ἰδού τις, ἐν γεγάνων δὲ πρῶθεν ἄλλος ἐφαίνετο. ἠδὲ ὅτι μὲν ἐς τὸν Περσικὸν ἀποβλέψαιμι, πεπαυμένους πάντας οὖν ἐώρων τοὺς Γέτας. ὅτι δὲ μεταβαίλων ἐπὶ τοὺς Σκύθας, πλανωμένους ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν λέγω. μικρὸν δὲ ἐπικλίνας τὸν ὀφθαλμὸν ἐπὶ θάτερα, τοὺς Αἰγυπτίους γεωργοῦντας ἐνέβλεπον. ἠδὲ ὁ Φοῖνιξ δὲ ἐνεπορεύετο. ἠδὲ ὁ Κίλιξ ἐμήτευε. ἠδὲ ὁ Λάκων ἐμαστιγοῦτο. ἠδὲ ὁ Ἀθηναῖος ἐδικάζετο. ἀπαράπαντα τοίνυν ὑπὸ τὸν αὐτὸν γε νομιζόμενον χρόνον, ὥρα σοι ἤδη ἐπιδυόμενον ἐπεῖσέ τις ὁ κυνικὸν ἄτης ἐφάνητο. ὥσπερ οὖν εἴ τις παραγαγόμενος πολλοὺς χορευτὰς, μᾶλλον ἢ πολλοὺς χορούς, ἔπειτα προσάξει τῶν ἀλύτων

fuerit difficilimũ: uerùm rerum fastigia eiusmodi fermè uidebantur, qualia refert Homerus in clypeo, ubi erat conuiuia, nuptiæ que, altera ex parte iudicia, & conciones: rursũ alia ex parte sacrificabat quispiam, in proximo uerò conspicebatur aliquis luctum agens. Porrò quum ad Geticam respicerem, uidebam belligerantes Getas. Rursum ubi ad Scythas deflecterem, cernere erat errantes in plaustris. Mox ubi paululum in diuersam partem deflexissem oculum, spectabam agricolantes Aegyptios. Phœnix sedebat, Cilix latrocinabitur, Lacon loris cædebatur, Athenienſis causſus agebat. Hæc omnia quum eodem tempore gererentur, cogita nunc cuiusmodi uisa fuerit rerum confusio. Non aliter quàm si quis producat multos saltatores, uel potius multas choreas: deinde præcipiat

τῶν ἑκάστῳ, τὸν σωφρονέστατον ἀφίντα, ἰδίαν ἄρξαι μέλους, φιλοτιμουμένου δὲ ἑκάστου, καὶ τὸ ἴδιον πρᾶσσοντος, καὶ τὸν πλησίον ὑποβαλλόμενος τῇ μεγαλοφωνίᾳ προδιαμιμουμένου, ἆρα ἐνδυμῇ, πρὸς Διὸς, οἷα γίνοιτ' ἂν ἡ ᾠδή;

ΕΤ. πανταπασιν, ὦ Μένιππε, καγγίλου καὶ τεταραγμένη. ΜΕΝΙΠΠ. καὶ μήν, ὦ ἑταῖρε, τοιοῦτοί πού τινες εἰσὶν οἱ ἐπὶ γῆς χορευταὶ, κἄκ τοιαύτης ἀταξίας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος συνέστακται, οὐ μόνον ἀπῳδὰ φθεγγομένων, ἀλλὰ καὶ ἀνομοίων τὰ σχήματα, καὶ ταὐτοῖς κινουμένων, καὶ ταὐτὸν οὐδὲν ἐπινοούντων, ἄχρις ἂν αὐτῶν ἕκαστον ὁ χρόνος ἀπιλάσῃ τῆς σκηνῆς, οὐκ ἔτι δεόμενα λίχνου. ταὐτοῦ δὴ ὁμοίως πάντες, ἅλις σιωπῶντες, οὐκ ἔτι τὸν συμμιγῆ καὶ πάνυ, καὶ ἄτακτον ᾠδὴν ἀνοήσαντες. ἀλλ' ἐν αὐτῷ γε, ποικίλῳ

cipiat ut omisso cõcẽtu propriam quisque cãtionem canat. Deinde si certatim canat unusquisque, & peculiarem suum cantum absoluere studeat, uocisque magnitudine uicinum superare contendat: cogita tecum per Iouem, cuiusmodi futurus sit eiusmodi cantus. AMIC. Modis omnibus, Menippe, ridiculus ac confusaneus. MEN. Atqui, Amice, hoc genus sunt omnes qui in terris chorcas agunt, omnisq; mortalium uita ex huiusmodi constat discrepantia: quippe qui non modò sonent absona, uerùm & ornatu sint dissimili, diuersáque moueant, neque quicquam idem cogitent, donec choragus omnes è scena exigat, negans diutius chorcas ducere oportere. Id ubi factum est, iam omnes sunt inter se similes, taciti, nec amplius confusam illam & incomposita canentes cantionem. Verùm t in

ποικίλων καὶ πολυειδῆ τῷ θεάτρῳ, πάντα μὲν γελοῖα δόξαντα εἶν τὰ γιγνόμενα. μάλιστα δὲ ἐπ' ἐκείνοις ἐποίει μοι γελᾶν, τοῖς περὶ γῆς ὅρων ἐρίζουσι, καὶ τοῖς μίαν φρονοῦσιν ἅπαν τὸ τῶν Σικυωνίων πεδίον γεωργεῖν, ἢ Μαραθωνίοις ἔχειν τὰ περὶ τὴν Οἰνόην, ἢ Ἀχαρνῆσι πλέθρα καὶ χιλιάδας χίλια. τῇ γὰρ Ἑλλάδι ὅλῃ, ὡς τότε μοι ἀϋνοβζν ἐφαίνετο, δακτύλῳ ἔσης τὸ μέγεθος τετράφθαι, κατὰ λόγον, οἶμαι, Ἀττικὴ πολλοστημόριον ἦν, ὥστε ἐνενόουν ἐφ' ὁπόσῳ τοῖς πλουσίοις τούτοις μία φρουρᾶ κατελάμπετο. σχεδὸν γάρ, ὁ τῶν λυπηρότατος αὐτῶν, μίαν ἔτι Ἐπικουρέων ἀτόμων ἐλάκτα μοι γεωργεῖν. ἀπεβλέψας δὲ δὴ καὶ ἐς τὴν Πελοπόννησον, ἔστι τὴν Κωσσυρίαν γῆν ἐλῶν, ὀλιγοστῷ δὲ πλείονι χώρου, κατ' ὀλίγα φανῆ Αἰγυπτίων πλατυτέρα, τοσοῦτοι ἔπεσον Ἀργείων καὶ Λακεδαιμονίων, μιᾶς ἡμέρας. καὶ μάλ' ἤ τινα ἰδεῖν

uario ipso ac multiformi theatro, uidelicet ridicula erant quæ gerebãtur omnia: præcipue uerò mihi risum mouebãt ij q̃ de agrorũ finib. cõtẽdebãt, q̃s sibi placerẽt hoc nomine, q̃ Sicyoniũ agrũ colerẽt: aut q̃ Marathonis eã partẽ haberẽt, quæ est iuxta Oenoẽ, aut q̃ in Acarnania iugerũm mille poßideret: cũ uniuersa Græcia, quẽadmodũ id tẽporis mihi è sublimi despicienti uidebatur, quatuor digitorum spacium habere uideretur. Attica, nisi fallor, proportione minima pars erat. Itaque perspexi quid esset reliquum quod diuitibus istis animos tolleret. Etenim is qui inter hos quãplurimum agri poßidebat, uix unam ex Epicureis atomis colere mihi uidebatur. Cæterùm ubi ad Peloponne sum flexißem oculos, deinde terrã Cynosuræ subiectã aspexißẽ, ueniebat in mẽtẽ, pro q̃uis regiõe, quæ nihilo esset latior lẽte Aegyptia, tam ingẽs Argiuorũ ac Lacedæmoniorum multitudo cecidisset uno die. Porrò si quẽ cõspexissem

auro

ὑδὴ χρυσῆ μίγα φρονοῦντα, ὅτι δακτυλίους τι ἔχει ὀκτώ, καὶ φιάλας τέτταρας, πάνυ καὶ ὑδῆ ἐστὶ τὰ αὐτὰ ἐγίλιωτ· τὸ γὰρ Πάγγαιον ὅλον, αὐτοῖς μετάλλοις, μίγα χειρίδιον ἐῶ τὸ μέγεθος. ΕΤ. ὦ μακάριε Μένιππε, ἢ παραλόξα θέας. οἱ δὲ πόλεις, πρὸς Διός, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοὶ, πυκνοὶ ἀνεφαίνοντο αὖν; ΜΕ. εἰμαί σε πολλάκις ἤδη μυρμήκων ἀπορᾶν ἐωρακέναι, τὰς μὲν ἐλάττους, ἐνίους, δ' ἐξιόντας, ἐτέρους δ' εἰσιόντας αὖθις ἐς ἰδίαν πόλιν. καὶ ὁ μέν τις τῶν κόπρον ἐνεφύρει, ὁ δὲ ἀρπάσας πυρὸν ἢ κυάμου λέπος, ἢ πυρὸν ἡμίτομον μου, θεῖ φόρτον· ἐνίοις δὲ ἄνωθεν παρ' αὐτοῖς, καθάπερ λόγον τ' μυρμήκων δίκης, καὶ οἰκοδόμους τινὰς, καὶ δημιουργοὺς καὶ πρυτάνεις, καὶ μουσικοὺς καὶ φιλοσόφους. πολλὴ δέ γε πόλεως αὐτοῖς ἀνδράσι, πᾶσι μυρμηκίοις μάλιστα ἴφικτο. ἐ δὲ σοὶ δοκῶ μικρὸν τὸ παράδειγμα, τὸ ἀνθρώπους ἐπάσαι τῷ μυρμήκων πολίχνῃ,

auro superbientem, quòd annulos haberet octo, phialas quatuor, magnoperè riidebam & hunc. Nam Pangæum uniuersum unà cum ipsis metallis, uix erat magnitudine micæ. AMI. O te felicem Menippe, qui tam nouum spectaris spectaculum. Sed age dic mihi per Iouem, ciuitates, atque homines ipsi, quanti uidebãtur ex alto contemplanti? MENIP. Equidem arbitror te sæpenumerò formicarum concionem uidisse, aliquas in orbem obambulantes, nonnullas exeuntes, rursum has in ciuitatem redeũtes. Atq; hæc quidè fimũ exportat, hæc alicũde raptã fabæ tunicã, aut dimidiatũ frumẽti granũ currẽs apportat. cõsentaneũ ẽ aũt pro ratione uitæ formicarũ esse apud illas etædiũ fabros, et tõcionatores, & magistratus, et musicos, & philosophos. Sed urbes sanè cũ ipsis uiris formicarũ nidis maximè uidebãtur aßimiles. Quòd si tibi uidetur humili exẽplũ, uiros cũ formicarũ republica cõferre,

τὸς παλαιὸς μύθους ἐπίσκεψαι τῶν Θετταλῶν. ἄνω γάρ τοὺς Μυρμιδόνας, τὸ μαχιμώτατον φῦλον, ἐκ μυρμήκων αὖθις γεγονέναι. ἐπειδὴ δ' οὖν ταῦτα ἱκανῶς ἐωράκατε, καὶ πατεῖν γέλωτός μοι, διασείσασα ἐμαυτὸν, αὐτίκα μάλα ἀνέπτην ἐς αὐγιόχοιο Διὸς, μετὰ δαίμονας ἄλλους. οὔπω τρίβολον ἀνειλήλυθεν, καὶ ἡ σιλήνη, γυναικεῖον φωνὴν προϊεμένη, Μένιππε, φησὶν, οὕτως ὄνομα, διαπόνησαί μοι τι πρὸς τὸν Δία, λίγος ἂν, ὦ δ' ἐγὼ, βαρὺ γὰρ οὐδὲν, ὦ μέτοφορον λέγ. πρόσβαινε, φησὶ, τινὰ οὐ χαλεπὸν, καὶ λόγον ἀπὸ νύκτας παρ' ἐμοῦ τῷ Διΐ ἀπάρυσαι γὰ, ὦ Μένιππε, πολλὰ καὶ δεινὰ παρὰ τ φιλοσόφων ἀκήκοα, οἷς ἐδὲν ἕτερόν ὄφελος ὄντων, ἢ τὰ μὰ πολυπραγμονῶν, τίς ἐμὶ, καὶ πηλίκη, ἢ καὶ δι ὧν τινα αἰτίαν διέχομαι ἢ ἀμφίνυξ ἢ γίγνομαι. καὶ οἱ μὲν κατοικεῖδαι τί μι φασὶν, οἱ δὲ, κατόπτρου δίκην, uetustas Theſſalorum fabulas ſpecta. Reperies enim Myrmidonas, gentem bellicoſiſſimam, è formicis uiros natos eſſe. Iam poſteaquam ſatis ſpectaſſemus omnia, ſatisq; riſiſſem, excuſſi meipſum, ſubuolaui ad reliquos diuos Iouis alti tonantis in ædes. Nondum ſtadium aſcenderam cum Luna, A fœminea ſonans uoce, Menippe, inquit, ita tibi contingant quæ optas: inſerui mihi in re quapiam apud Iouem. Dic, inquam: neque enim erit moleſtum, niſi ſi quid oneris ſit portandum. Nuncium, inquit, quendam haud graue, ac petitionē meo nomine Ioui perferes. Eneor, Menippe, & multa & intoleranda ab iſtis philoſophis audiens, quibus præterea nihil eſt negocij, niſi ut curioſi res meas exquirāt, quæ ſim, q̃ta ſim, & quā ob cauſam diſſecer, dimidiatæ q̃ fiā, curq; utrinq; gibboſa uidear. Tū hi me dicūt inhabitari: illi ſpeculi ritu ſupra mare ſuſpen-

ὑπιρίμασθαι τῇ θαλάσσῃ. οἱ δὲ, ὅ, τι αὖ ἕκαστος ἐπινοήσει, τοῦτό μοι προσάπτουσι. τὰ τελευταῖα δέ, καὶ τὸ φῶς αὐτὸ, κλοπιμαῖόν τι καὶ νόθον εἶναι φασί μοι, ἀνωθεν ἥκειν, παρὰ τοῦ ἡλίου. καὶ ἅ πάντα καὶ πρὸς τοῦτόν μι, ἀδελφὸν ὄντα μου, συμπροῦσα καὶ τασιάσαι προαιρούμενοι· οὐ γὰρ ἐκανὰ ἦν αὐτοῖς, ἃ περὶ αὐτοῦ ἐρήκασι τοῦ ἡλίου, λίθον αὐτὸν εἶναι, καὶ μύδρον διάπυρον. καί τοι πόσα ἐγὼ συνεπίσταμαι αὐτοῖς, ἃ πράττουσι τῶν νυκτῶν, αἰσχρὰ καὶ κατάπτυστα, οἱ μὲν ὑμέναιον συνδρωσοῦ, καὶ αὐλοῦ λεις τὸ βλίμμα, καὶ τὸ σχῆμα σιμοῦ, καὶ ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν ἀποβλιτόμενοι, κἀγὼ μὴν ταῦτα ἐρῶσα, ὅμως σιωπῶ· οὐ γὰρ ἡγοῦμαι πρέπειν ἀποκαλύπτειν, καὶ διαφθείρειν τὰς νυκτερινὰς ἐκείνας διατριβὰς, καὶ τὸν ὑπὸ τῆς σκιωῆς ἐκείνου βίον. ἀλλὰ κἀγὼ τινα ἴδια αὐτῶν μοιχεύοντα ἢ λαλίστατα, ἢ ἄλλο

re ſuſpenſam eſſe. Aly rurſus quod quiſq; ſecum excogitarint, hoc mihi tribuunt. Poſtremò ipſum quoque lumẽ aiunt mihi & furtiuum eſſe, et adulterinum. quodq; ſuperne à ſole proficiſcatur: neque finem faciunt, etiam cum hoc qui mihi frater eſt, committere me, & factionem inter nos ſerere conantes: neq; ſatis erat illis quæ de ipſo dixerunt ſole, ſaxum eſſe illum, & maſſam candentem. Et [B] tamen quàm multarum rerum illis ſum conſcia, quas noctu patrant turpiſſimas & execrandas, cum interdiu tetrici ſint, & aſpectu uirili, habitúque graues, et imperitorum oculos in ſe coniectos habentes. Atq; ego cum iſta uideam, ſileo tamen. Neq; enim decorum arbitror, retegere atq; in lucem efferre noctur nas illas diatribas, & quam quiſq; in operto uiuat uitam. Quinetiã ſi quẽ conſpicerem adulterantẽ, aut furantẽ, aut

aliud

ἀλλότι τολμῶντα νυκτερινόν τινα λόγον, δύβυς ἐπισπασαμένη τὸν νέφος, ἀνυπαλυψάμενον, ἵνα μὴ δάξω τοῖς πολλοῖς γέροντας ἀνδρας, βαθεῖ πώγωνι, καὶ ἀρτίτῃ ἐπισχημονοῦντας. οἱ δ' ὀδὺν ἀσυνήθη, διασπαραττόντός με τῷ λόγῳ, καὶ πάντα τρόπον ὑβρίζοντος. ὥστε νῦν τὴν νύκτα, ὡς λάθοιμι ἐνδιατρίβουσα, μετοικῶ ἐπὶ τὴν πρόθυραν, ἵν' αὐτῶν τὴν περίεργον ἀκοὴν γαστέρα δύφωσον. μέμνησο οὖν ταῦτά τι ἀπαγγεῖλαι τῷ Διΐ, καὶ προσδῶναι δ', ὅτι μὴ δύναται ἐξ μοι, καίτοι χωρὶς μέγαν, ὧν μὴ τοὺς φυσικοὺς ἐκβάλῃς ἐπὶ τοὺς διαλεκτικοὺς ἐπιτομίαν, καὶ τὴν Στοᾶν καθαιρήσῃ, καὶ τὴν Ἀκαδημίαν ξυσταφλίξῃ, καὶ πρόσωπα τὰ ἐν Περιπάτῳ διαβρίβας. ἄτιμος γὰρ ἀφιλίου ἄρει μι, ὁσημέραι πρὸς αὐτ' γιγνομένου. ἔστι ταῦτα, ὧν δ' ἐγὼ, καὶ ἅμα πρὸς τὸ ἀνάπαυσιν ἕτερον τὴν ὧδε τοῦ οὐρανοῦ,

Evdæ

aliud facinus quammaximè nocturnum audentem: continuò contracta nube tegebam, ne uulgò ostenderem uiros senes ea gerentes, quæ neque barbæ prolixæ, neque uirtutis professionem esset decora. At istis pro nihilo est oratione me discerpere, modisque omnibus contumelia afficere, adeò ut (testis est mihi nox ipsa) saepius in animo habuerim, quàm possem hinc longissimè demigrare quopiam, ubi liceret curiosam istorum linguãe effugere. Hæc igitur memineris ut Ioui renũcies, simulq; illud addas, ne fieri quidem posse ut hoc in loco durem, nisi physicos illos comminuat: dialecticis os occludat: Stoam demoliatur: Academiam exuratque: quæ in Peripato habentur diatribis finẽ imponat. Siquidem ad hunc denique modum fiet, ut mihi pareatur quies, desinant'que me quotidie commetiri. Fiant, inquam, quæ mandas, simulq; rectà ad ipsum cœlũ tendebam.

Nulli

Ενθα μὴν ὅτι βοῶν, ὅτ' αὖ ἀνδρῶν φαίνεται ἴχνια. μετ' ὀλίγον γὰρ ηδη ὁ σκλάνξ βραχεῖά μοι κατιπαρᾶτο, ὡς τὸν γλῶτ' ἔχειν ἀτεμυπλι. λαβὼν δὲ τὸν ἥλιον ἐν ἀξίᾳ, διὰ τῶν ἀστέρων πετόμενος, βρετάνιας ἐπλησίασα τῷ ὀρανῷ, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐλόκνουν, ὡς εἶχον σύνθες ἔσω παρίναι, ῥᾳδίως γὰρ ἔμελλον. λαλαδὲ ἦν, ἅτε μὲ ἐμισσάας ὢν ἀντὸς τὸν δὶ ἀς τὸν ὑπισάμλω ἐκ παλαιᾶς συνηθείας τῷ Διΐ. ὕστερον δὲ ἐλογισάμλω, ὡς τάχιστα καταφανέσουσί μι, γνωὸς τὸν ἑτέρων ὄρνεα νομιζόμενον. ἀρίσκον γὰρ πρίναι τὸ μὲ παρακινδυνεύειν, ἐκπλῆξαι προσελθὼν τὸν θύρας. κἀκανόνασα δὲ ὁ Ερμῆς, καὶ τοῦνομα ἐκπνθόμλος, ἀπῆλθε κατὰ σκυθλῶ, φράσων τῷ Διΐ. καὶ μετ' ὀλίγον εἰσελθόλω, πάνυ ἀνδιὼς καὶ ῥᾴμων· καταλαμβάνω τὲ πάντας ἅμα συγκαθημένους. ὁ δὲ αὐτὸς ἀφρόνιδας ὑπεδέ-

Nulli ubi comparent homi-
númue boúmue labores.
Etenim D paulo pòst ipsa
etiam Luna mihi perpusilla
uidebatur è sublimi. Tan-
dem & terram obtexerat.
Porrò relicto ad dextram
sole, per ipsas uolans stellas
tertio die ad cœlum perue-
ni. Ac primùm quidem mihi
uisum est protinus itaut erã
introire: ratus facilè fieri
posse ut fallerem, quippe di
midia mei parte aquila. por-
rò aquilam sciebam iam o
lim esse Ioui familiarem.
Pòst apud me perpendeo
bam, illos quãprimùm deo
prehensuros esse me, q alteo
rã alam uulturinam indutus
essem. Quapropter optimũ
factu ratus, non temerè ue-
nire in periculum, adiens
pulsaui fores. At Mercurius
audito pulsu, ac nomẽ per-
contatus meum, festinatò
abijt, Ioui renunciaturus.
Nec multo pòst introò sum accersitus, magnopere pa-
uitans ac tremens. Offendóque Deos omneis pariter cõ
sidentes, nec hos absque solicitudine. Nonnihil enim

animos

ραττε γὰρ ἡσυχῆ τὸ παράδοξον μου τῆς ἀδημιᾶς, ἢ ὅσον ἐλί πω τοὺτους ἀνθρώπους ἀφίξε σθαι προσδόκων, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπτοημένους, ὁ ὦ Ζεῦς, μάλα φοβερῶς, ὁρμή τι ἠκὲ Τιτανῶδες ἐς ἐμὲ ἀπιδὼν, φη σί, Τίς, πόθεν ἦς ἀνθρῶν, πό δι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες; ἐγὼ δ' ὡς τὸ πρῶτ' ἄκουσα, μικροῦ μὲν ὀχθήσειν ὑπὸ τῆ δίξης, ἀφάκην δ' ὅμως ἀχρεῖος, ἢ ὑπὸ τῆ μεγαλοφωνίας ἐμβριθροντημένος. χρόνῳ δ' ἐμαυτὸν ἀναλαβὼν, ἅπαντα διεγνόμην σαφῶς, ἄνωθεν ἀρξάμενος, ὡς ἐπεθυμῆ σαμι τὰ μετέωρα ἐκμαθεῖν, ὡς ἐλθοίμι πρὸς τὲς φιλοσόφες, ὡς ταὐτοῦτα λεγόντων ἀκήσαμι, ὡς ἀπαγορεύσαμι διασπώμενος ὑπὸ τῆ λόγω, ὅτα ἐξῆς τῶν ἐπέων ἀκ, ἢ τὰ πρὸς τὴν ἀρουρ. ὑπὸ πᾶ σι ἦ προσίδυκα, τὰ ὑπὸ τῆς θειλόνης ἐπισταμένῳ. μειδιά σας δ' ἔμ ὁ Ζεὺς, ἠκὲ μικρὸν ἐπανεὶς τῶν ἐρρύων, τί αὖ

animos illorum turbabat tu uus & inopinatus aduentus meus. Et quantum ante nunquam, expectabat futurum ut mortales omnes mox aduenirent ad eundem modum alati. Porrò Iupiter admodum terribili uultu tor uoq; & E Titanico me obtuens, inquit: Quisnam es, et unde uenis? ubinā urbs tibi, quique parentes? Hoc ubi ex diſſem, propemodum metu ſum exanimatus. Atte mẽ cõſtiti stupid⁹, præq; uo cis magnitudine F attonit⁹. Aliquanto pòſt ad me reuer ſus, omnia dilucidè expoſui, ab ipſo exorſus capite, quẽ admodum concupiſſem ſu blimia, illa cognoſcere: quemadmodum acceſſiſſem ad philoſophos: quemadmo dum pugnantia loquentes audiſſem: quemadmodum deſperaſſem diſtractus illo rum dictis: deinde meum inuentum, tũ alas, reliquaq; omnia uſque ad ipſum cœlũ. Poſt omnia addidi quæ Luna mãdarat. Itaq; ridès Iupiter exporrectis aliquãtũ ſupcilijs:

Quid

λέγεις, φησὶν, Ὦ τὸν πάππον, καὶ Ἐφιάλτην; ἦσαν καὶ Μένιππον ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἀναβάντες. ἀλλὰ νῦν μὲν ὧδε ἔχει πρὸς τὴν παροῦσαν ἀποδημίαν ἡμῶν, χρηματίσαντες ἀποπεμψόμεθα· τὴν δὲ ἄλλην ἀναβασὰς, ἐλθόντι σοι τὰ ἐπιτήδεια παρέσται. ἤδη γὰρ καὶ ὥρα ἦν τῶν ὀψωνίων ἀπολύεσθαι. μεταξύ τι προϊόντων, ἀνήκουστόν με περὶ τῶν ἐν τῇ γῇ πραγμάτων, τὰ πρῶτα μὲν ἐπῆρε, πόσον τινὸ ὁ σιτὸς ἔστιν ὥνιος ὧδε τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰ σφόδρα ὑμῶν ὁ πόλεμος χαλεπὸς, καὶ εἰ τὰς κάμηλους δύσι πλέουσι μόναις. μετὰ δὲ ἠρώτα, εἴ τις ἔτι λείπεται τῶν ἀπὸ Φαέθοντος, καὶ δι' ὃν αἰτίαν ἀπολιπόντες Ἀθηναῖοι τὰ Διάσια τοσοῦτον ἤδη, καὶ εἰ τὸ Ὀλύμπιον αὐτοῖς ἐπιτελέσαι διανοοῦνται, καὶ εἰ σωπλήθησαν οἱ ἐν Δωδώνῃ νῦν σιωλικοί τινες. ἐπὶ δὲ περὶ τούτων ἀπορεῖ, κάμοι Μένιππε, ἔφη,

Quid dicis, inquit, de Oto & Ephialto, cum ausus sit & Menippus in cœlum ascendere? At in præsentia quidem te ad hospitij consuetudinem inuitamus. Cras, inquit, super his quorum gratia huc aduenisti, dato responso dimittemus. simulq; cum dicto surgens, ibat ad eam cœli partem, unde maximè omnia poterant exaudiri. Iam enim tempus erat ut uotis audiendis consideret. Atque interim inter eundum percontabatur me super his negocijs quæ essent in terra: ac primùm quidem illa: Quanti nunc uænit triticum in Græcia: Et num superior hyems grauiter uos tetigit? Et num bolera egent imbre copiosiore. Sub hæc rogabat, nunquis adhuc superesset è Phidiæ genere: Et quã ob causam Atheniẽses tot annos Iouialia intermisissẽt. Et nũ in animo haberent Olympium suum absoluere. Et num essent comprehensi, qui templum Dodonæum sacrilegio spoliassent. Ad ea cum respondissẽt: Dic mihi (inquit) Menippe, de me

περὶ ἐμοῦ οἱ ἄνθρωποι τίνα γνώμην ἔχουσι; τίνα, ἔφην, δέσποτα, ὦ τῶν οὐσιαστάτων, βασιλέα σὲ εἶναι πάντων θεῶν; παίζεις ἔχων, ἔφη, τὸ φιλόνεικον αὖ τ' ἀνεμβῶς εἰδέναι. ἐγὼ μὲν οὖν οὐδὲν ἀντιλέγω. ἴσως γάρ ποτε καὶ σοῦ, ὅτι μὴ μάντις εἰμὶν οὐδὲ ἰατρός, οὐδὲ ἄλλο τοιοῦτον οὐδέν, μισήσει τὸν ἄνθρωπον. ἐμοὶ γοῦν ἐγώ, μισῶ μὲν ἅπαντας Δαναούς, πάσας δ' ἀνθρώπων ἀγοράς. μὴ γὰρ Διωλόγου τινὸς μὴ δὲ Πίσας, λαμπρᾶς μὴ περίβλεπτον πλοῦτον πάσαν ὄψιν, ὑπὸ τῶν τε παντὸς δυσιῶν, ἐξ ἧς ἀναβλέπειν μοι λυσιτελεῖ· ἀφ' ἧς δὲ ἐν Δελφοῖς μὲν Ἀπόλλωνι τὸ μαντεῖον κατιδρύσατο, ἐν Περγάμῳ δὲ τὸ ἰατρεῖον ὁ Ἀσκληπιός, καὶ τὸ Βενδίδειον ἐγένετο ἐν Θρᾴκῃ, καὶ τὸ Ἀνουβάδιον ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ἐν Ἐφέσῳ, ἐπὶ τούτοις μὲν ἅπαντες θύουσι, καὶ πανηγύρεις ἀνάγουσι, καὶ ἑκατόμβας παρέχονται· ἐμοὶ δ', ὥσπερ παρηβηκότι, ἵνα μὴ τιμὴν ἔχω νομίζουσιν, ὡς

de me uerò quam habent homines opinionem? Quã inquam, ô here, nisi maximè piam? nimirum omnium Deorum regem esse te. Laudis tu quidem, inquit. Cæterùm ego contentionẽ H illorum probè noui, etiamsi nihil fateare. Siquidem fuit olim tempus, cum illis & uates esse uiderer, & medicus. In summa, unus erã omnia. Tum Iouis plenæ erant & uiæ omnes, simul & mortalium conciones. Pisa ac Dodona splendidæ erant, ac cõspiciẽdæ omnib. Porrò prefumo sacrorum nec attollere oculos mihi licebat. Verùm posteaquam Apollo apud Delphos constituit oraculum, Æsculapius medicinæ officinã Pergami, simul atque Bendidium natum est in Thracia, Anubis templũ in Aegypto, Dianæ apud Ephesios: ad ista quidem cõcurrunt omnes, solennes conuentus celebrant, Hecatombas offerunt: mihi uerò tanquam ætate defecto, abunde magnũ honorem habuisse se putãt, si solido

ὦ Διὲ πάντ' ἔλαττ' ἐστὶν ἢ τῶν βόων σοι ἐν Ολυμπίᾳ. τοιγαροῦν ἢν χρότησθε αὖ μὲ τὸς βωμὸς ἰο δοὺς τῶν Πλάτωνος νόμων, ἢ τῶν Χρυσίππε συλλογισμῶν, τοιοῦτ' ἄττα διεξιόντες, ἀφικνούμεθα ἐς τὸ χωρίον, ἔνθα ἔδει αὐτὸν καθίζομενον διακοῦσαι τῶν σύχων. ἐνῆσαν ἢ ὅσαν ἐξῶσ, τοῖς γομίοις τ' φριάτων οἰκοῦσαι, πάμματα ἔχουσαι, ἢ ἐπὰν ἐκάστη θρόνος ἔκειτο χρυσῆς. καθίσας ὃν ἑαυτὸν ὁ Διὸς πρώτος ὁ Ζεὺς, καὶ ἀφιλὼν τὸ πῶμα, ἀνέῳξε τοῖς εὐχομένοις ἑαυτόν. ἔνεχοντο ἢ ὅσαν ταχόθεν ἐκ γῆς διάφορα καὶ ποικίλα. συμπαρανύσας γὰρ καὶ αὐτὸς, ἐπήνεσέν ἅμα τ' εὐχῶν, ἤσαν δὲ τοιαῦτ· ὦ Ζεῦ, βασιλεῦσαί μοι γένοιτο· ὦ Ζεῦ, τὰ πρόμνα μοι φῶσαι, ἢ τὰ σκόροδα· ὦ Ζεῦ, τὸν πατρῶα μοι ταχέως ἀποδανεῖν, ὁ δέ τις αὖ φάη, εἴθε πλουτοιμέσαιμι ἐ γυναικός· εἴθε λάδοιμι ἐπιβαλεῦσαι τῷ ἀδελφῷ. γένοιτό σι si solido quinquennio sacrificarint in Olympia. Proinde uideas aras meas frigidiores, quàm sint uel Platonis leges, uel Chrysippi syllogismi. Huiusmodi quæpiam confabulati, in eum peruenimus locum, ubi consessurum erat ad exaudienda uota. Erant autem ordine sitæ fenestræ, cuiusmodi sunt ora puteorum, habentes operculo. iuxta unamquamque sella posita erat aurea. Itaque Iupiter cum ad primam assedisset, detracto operculo præbuit sese petentibus. Optabant autem ex omni undique terra, diuersa uariaq;. Nam ipse quoque admotis pariter auribus, simul audiebã uota. Erant autem huiusmodi: O Iupiter, contingat mihi regnum. O Iupiter, contingat cepas & allia mihi prouenire. O Iupiter, utinam pater mihi breui moriatur. Rursum alius aliquis dicebat: Vtinam existam hæres meæ uxoris. Vtinam nemo resciscat me struxisse insidias fratri.

γένοιτό μοι νικῆσαι τῶν ἀγώνων, στεφθῆναι τὰ Ολύμπια. τῶν πλούτων δὲ, ὁ μὲν βόρειαν ηὔχετο πνεῦσαι, ὁ δὲ νότον, ὁ δὲ γεωργὸς ὕσαι νιτὸν, ὁ δὲ λιπαρῆσαι ἥλιον. ἐπανοῦσι δὲ ὁ Ζεὺς, καὶ τῶν σύχων ἑκάστων ἀπεβᾶς ἐβιτάζων, οὐ πάντα ἐπισχνεῖτο. ἀλλ' ἕτερον μὲν ἐδέχετο πατὴρ, ἕτερον δὲ ἀπέπεμπε· τὰς μὲν γὰρ δικαίας τῶν σύχων, πρεσβύτου αὖθις διὰ τοιούτου, μὴ ὠθεῖ τὰ δίξια καθιτῶσι φέρων, ἐς ἀνοσίους ἀπράκτους αὖθις ἀπέπεμπεν, ἀποφυσῶν κάτω, ἵνα μηδὲ πλησίον γένοιντο τοῦ οὐρανοῦ. ὧδε μιᾶς δέ τινος σύχης καὶ ἀπορουῶντα αὐτὴν ἐθαυμάζομεν. δύο γὰρ ἀνδρῶν ταὐτὰ σύχομένων, καὶ τὰς ἴσας θυσίας ὑπισχνουμένων, οὐκ ἔχρη ἀνοσίῳ μᾶλλον ἢ δικαίῳ αὐτῶν. ὅτῳ δὲ τὸ ἀναδυμαῖνον ἐκεῖνο ἐπιτύχοι, καὶ εὐδίκι τι ἀποφήναιτο δικαστὴς ὤν, ἀλλ' ὅσπερ ὁ Πυῤῥων, ἐπέχειν ἔτι, καὶ διζητεῖν ἔλεγε. ἐπεὶ δὲ ἱκανῶς ἐχρημάτισε τῶν

Contingat mihi uincere hoc tempore, coronari Olympia. Porrò ex his qui nauigabant, hic optabat ut spiraret Boreas, ille ut Notus. Agricola optabat pluuiam: contrà fullo, Solem. At Iupiter audiens, & singula uota diligenter expendens, non omnibus pollicebatur. uerùm hoc concessit Saturnius, abnuit illud. Nam iusta uota per os fenestræ sursum admittebat, admissa ad dextrā statuēs, rursus iniqua remittebat irrita, flatu deorsum redigēs, ne possint ad cælū accedere. Super uno quodā uoto uidebam illū etiam ambigentē. Etenim cū essent duo qui diuersa peterent, æquales uictimas pollicitantes, nō inueniebat utri potius annueret. Itaque iam Academicum illud illi accidebat, ut nihil statuere posset: uerùm exemplo Pyrrhonis, suspensus hærebat etiam, ac considerabat. Porrò quum iam satis uota

propo-

τᾶσι δυχαῖς, ἐπὶ τὸν ἑξῆς μι-
ταβὰς θρόνον, καὶ τὸν ἄλλο
τρόπον θυρίδα πατακύψας,
τοῖς ἔρκεσι ἰσχόλασι, καὶ τοῖς
ὀμνύουσι. χρηματίσας δὲ καὶ
τούτοις, καὶ τὸν Επικούρειον
Ερμόλαον ἐπιβρίψας, μετὰκα
ἔβλητο ἐπὶ τὸν ἑξῆς θρόνον, πλη
σίον καὶ φίλοις καὶ οἰωνοῖς
προσέχων, ἐς ἐκάθεζεν ἐπὶ τὸν
τῶν θυσιῶν θυρίδα μετῆλθε, ἵν'
ἐξ ἐκπυρὸς αὐτῶν, ἀπύσεσθαι
τῷ Διὶ τοῦ θύοντος ἐκάστου
τοὔνομα. ἀποφὰς ὃ τοῦτον,
προσίστατο τοῖς αὐτόμοις, καὶ
ταῖς ὥραις, ἃ δὴ ποιῶν, τέ-
μενος παρὰ Σκύθαις εἶτα.
παρὰ Λίβυσιν ἀστραπᾶται.
παρ' Ελλησι νιφᾶται. σὺ δὲ ὁ βο
ρέας πνεύσειν ἐν Λυδίᾳ, σὺ δὲ
ὁ Νότος ὄμβρίσειν ἄγει. ὁ δὲ
Ζέφυρος τὸν Ἀδρίαν διακυ-
μαίνει. καὶ ἡ χαλάζης ὅσον
μύριμνοι χίλιοι διασκίδα-
σθέντες ὑπὲρ Καππαδο-
κίας. ἀναστὰν δὲ ὁ Βό
ρεας χιλίοις διηνυμένοις,
ἐκβαλὼν δὲ τὸ συνωθούμενον,
διάπνουν γὰρ ἦν καὶ ἰῶν.

proponentibus dedisset ope
ram, ad [K] proximam digres
sus sellam, & ad secundam
feneſtram, prono capite fœ
dera ferientibus ac iuran-
tibus dabat operam. Vbi
bis quoque reſponſum eſſet,
ac Hermodorum Epicureũ
fulmine comminuiſſet, ad
proximam deinde ſellam ſe
ſe tranſtulit, de diuinationi
bus omnibus & auguriis
auditurus. [L] Hinc ad ſacrio
ficiorum feneſtram tranſiit,
per quam fumus aſcendens
denunciabat Ioui nomen ui-
uiuſcuiuſque qui rem diuinã
faceret. [M] Rurſum omiſſis
bis, uentis et horis mãdabat
quæ facere deberent: Hodie
apud Scythas pluito, apud
Libyes fulgarato, apud Grę
cos ningito. At tu Borea ſpi
ra in Lydia. Tu Note ęſce.
Zephyrus Adriani undas ci
citet. Tum in Cappadoci
am grandinis mille modij
diſpergãtur. Tãdem omnib.
ferme ordinatis, diſcedebat
mus in eũ locũ ubi cõpotant Dij. [N] Iã enim cœnæ tẽpus erat

καὶ μὲ ὁ Ἑρμῆς παραλαβὼν, κατέκλινε παρὰ τὸν Πᾶνα, καὶ τοὺς Κορύβαντας, καὶ τὸν Ἄττιν καὶ τὸν Σαβάζιον, τοὺς μετοίκους τούτους, καὶ ἀμφιβόλους θεούς. καὶ ἄρτον μὲν ἡ Δημήτηρ παρέχει, τὸν δὲ Διόνυσος οἶνον, καὶ ὁ Ἡρακλῆς κρέα, καὶ μύρτα ἡ Ἀφροδίτη, καὶ ὁ Ποσειδῶν μανίδας. ἅμα δὲ καὶ τὰ ἀμβροσίας ὄψαρια, καὶ τοῦ νέκταρος παραγυδόμην. ὁ γὰρ βέλτιστος Γανυμήδης, ὑπὸ φιλανθρωπίας, ἐθέλοντός μου τὸν Δία, κατύλλω ἂν ἢ καὶ δύο τοῦ νέκταρος ἐπιχέει μοι φέρων. εἰ δὲ θεοί, ὡς Ὅμηρός που λέγει, καὶ αὐτὸς, οἶμαι καθάπερ ἐγὼ, τὰ μὲν τῆς θεοπρεποῦς, οὔτε σῖτον ἔδουσιν, οὔτε πίνουσιν ἄβροσίαν οἶνον, ἀλλὰ τῶν ἀμβροσίων παραπίδηται, καὶ τοῦ νέκταρος μεθύσκονται· μάλιστα δὲ ἥδονται, σιτούμενοι τὸν ἐκ τῶν θυσιῶν καπνὸν, αὐτῇ πίανῃ ἀνθωτιμένον, καὶ τὸ αἷμα δὲ τῶν ἱερείων, ὃ τοῖς βωμοῖς οἱ θύοντες προχέουσιν.

meſq; Mercurius arreptus iuſſit accumbere iuxta Panem & Corybantes, & Attin ac Sabazium, inquilinos iſtos et ancipites Deos. Interea panem exhibebat Ceres, Bacchus uinum, Hercules carnes, myrtum Venus, Neptunus mœnides. Simul interim & ambroſiã & nectar furtim degustabã. nã optimus ille Ganymedes, ut eſt hominũ amãs, ſiquando conſpexiſſet Ioue auertere oculos, nectaris cyathum unum, nõnunq; etiam duos mihi infundebat. Dij uerò, quẽadmodũ alicubi dixit Homerus, & ipſe opinor, ut ego, illic conſpicatus, neque frumentum edunt, neque potant nigrantia uina: uerum ambroſiam apponunt, & nectare inebriantur: præcipuè uerò gaudent ueſci ſacrificiorum fumo, uenà cum ipſo nidore ſubuolante: ad hæc ſanguine uictimarum, quem ſacrificantes aris infundunt.

Cæterùm

ἐν δὲ τῷ μέσῳ ὁ τε Ἀπόλλων ἐκιθάριζεν, καὶ ὁ Σειληνὸς πάρελαβε χορεύσατο, καὶ αἱ Μοῦσαι ἀνᾴδουσαι, τό τε Ἡσιόδου θεογονίας ἦσαν ἡμῖν, καὶ τῶν πρώτων ὠλίγων ὕμνων τὸν Πινδάρου. κἀπειδὴ κόρεσθεν, ἀνεπαυόμεθα, ὡς ἕκαστος ἐβούλετο, ἀκριβῶς ἀποβεβιωμένοι.

Ἄλλοι μέν γε θεοί τε, καὶ αἰνὸς ἐφ' ἵπποισι μάχαι, εὖδον πᾶσαν νύκτα, ἐμοὶ δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος· ἀνελογιζόμην γὰρ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, μάλιστα δὲ ἐκεῖνα, πῶς ἐν τοσούτῳ χρόνῳ ὁ Ἀπόλλων ὁ φύσει παγγενὴς ἢ πῶς γένειος τὸ ἐξ ἀρχῆς, τὸ ὀλίγῳ πρόσθεν καὶ, καὶ συμμιμούμενον. τέως μὲν οὖν μικρόν τι κατέλαθον. ὑπὸ δὲ Διὸς πατρὸς ὁ Ζεὺς, πρωΐ πατὴρ κυρίως ἐπιπλοΐας. κἀπειδὴ παρῆσαν ἅπαντες, ἄρχει λέγων. Τῶν μὲν αἰτίαν τοῦ ξυναγαγεῖν ὑμᾶς, ὁ χρῄζει ἔστι καὶ ξένος παρέσχηται. πάλαι ἦ βουλόμενος ὑμῖν κοινώσασθαι περὶ τῶν φιλοσόφων, μάλιστα

Cæterùm inter cœnãdũ & Apollo citharà canebat, & Silenus Cordacẽ saltabat: et Musæ surgẽtes in mediũ, tũ Hesiodi Theogonias nobis canebant, tũ primã ex Pindaricis hymnũ odã. deinde omniũ sauiũ requieuimus quo quisque voluerãmus loco, satis uiuidi potu.

At reliqui noctẽ diuíque homines q; per omnẽ Dormibãt, me neq; aq; so por altus habebat: uerùm mecũ animo uersabã cùm alia multa, O tũ illa præcipuè, quî fieret ut Apollini tãto iã tẽpore nõ proueniret barba: aut quo pacto nasceretur nix in cœlo, quũ sol semp adesset, unaq; cõuiuiũ agitaret. Ac tũ quidẽ pusillũ obdormiui: mane uerò surgẽs Iupiter, iussit indici cõcionẽ. mox quũ adessent omnes, sic farier infit: Vti uos cõuocarem, in causſa fuit hospes hic, qui heri aduenit. Verùm quum alioqui iam olim mihi fuerit animus communicare uobiscum de philosophis, maxi-

φάγι ὑπὸ τῆς σιλίνου, καὶ ὧν ἐκάνη μέμφεται, προφάσεως, ἔγνων, μηκίτ' ἔχει πλέον παραταύειν τὸν διάσκεψιν· γίνεται γάρ τι ἀνθρώπων ὄχλος, οὐ πρὸ πολλοῦ τῷ βίῳ ἐπιπολάζον, ἀργόν, φιλόκενον, κχόδοξον, ἐξύχολον, ἀκόλιχνον, ἀπόμπρον, τίτυος φαμελίου, ὕβρεως ἀνάπλεων, καὶ ἵνα καθ' Ὅμηρον εἴπω, ἐπὶ γαίῃσιον ἄχθος ἀρούρης. οὗτοι τοίνυν εἰς συστήματα διαιρεθέντες, καὶ διαφόρους λόγων λαβυρίνθους ἐπινοήσαντες, οἱ μὲν Στωϊκοὺς ὠνόμασαν, οἱ δὲ Ἀκαδημαϊκούς, οἱ δὲ Ἐπικουρείους, οἱ δὲ Περιπατητικούς, καὶ ἄλλα πολλῷ γελοιότερα τούτων. ἔπειτα δὲ, ὄνομα σεμνὸν, τῶν ἀρετῶν τὸ ἐπιδιμῆσαι, καὶ τὰς ὀφρῦς ἐπάραντες, καὶ πώγωνας ὑβριστὰ φαλλήνοντες, περιβάλλονται ὑπὸ πολλῷ σχήματι, κατάπτυστα ἤδη πορφυρίδας, ἰσοπότης μάλιστα τοῖς τραγικοῖς ὑποκριταῖς, ὧν ἐν ἀφίξεις τὰ πρόσωπα, καὶ τὸν χρυσόπαστον ἐκεῖνον φολὸν, mèque uerò à Luna, bis quo de quibus illa queritur, commotus, statui haudquaquam diutius prorogare cõsultationem. Est P enim bominum genus, quod non uidetur in uita fluitare cœpit, iners, contentiosum, gloriæ auidum, iracundum, gulæ studiosum, Q stultum, fastuosum, cõtumelioso: & ut uerbis Homericis dicam, Telluris inutile pondus. Isti igitur in R sectas diuisi, ac uarijs rationum labyrinthis excogitatis, alij sese Stoicos appellant, Academicos alij, alij Epicureos, alij Peripateticos, alijs item uocabulis bis multo magis ridiculis. Deinde ubi uenerãdũ S illud uirtutis nomen induerint, tũ additis in altum supercilijs, promissaq; barba, fucato habitu obambulant, detestãdos mores secum circumferentes: simillimi nimirũ istis T Tragœdiarum histriõibus, quibus si personas stolamq; illã auro sparsam detraxeris,

quod

τὸ καλλαπτόμενον ὅτι γελοῖον quod supereſt, id ridiculum eſt, nempe homunculus
αὐθρώπιον, ἐπὶ δραχμῇ ἐς τ' septem denarijs ad agonem
ἀγῶνα μισθωμένον. τοιοῦτος conductus. Atqui huiuſ-
ὄντος, αὐθρώπου μὲν ἀπαύ- modi cũ ſint, V mortales
του καὶ φρονοῦσι, περὶ θεῶν δὲ quidẽ uniuerſos aſpernãtur,
ἀλλήλους διέρχονται, καὶ σοφά de dijs uerò abſurda prædi
γοντες δυσκαπάτους μαράνια cant, contractisq; cœtibus
τῶν τε πολυθρύλλητον ἀριστε adoleſcentulorum (quos ni-
ῆραγωδοῦσι, καὶ τὰς τ' λόγων ἀ- hil negocij ſit fallere) nobi
πορίας ἐκδιδάσκουσι. καὶ περὶ μὲν lẽ illam uirtutẽ oſtẽtãt, &
τῶν μαθητῶν παρῃρίαν ἀεὶ καὶ uerborũ ambiguitates do-
σωφροσύνην ἐπαινοῦσι, καὶ πλεί cent, atque apud diſcipulos
στε καὶ ὑδονῆς κατακλύουσι· μό- tẽperãtiã ſemper ac mode-
νοι δὲ καὶ ἑαυτῶν γεύμε ſtiam laudant, opes ac uo-
νοι, τί δὲ λέγω τις, ὅσα μὴ ἐν luptatem execrantur. Cæ-
δίσοις, ὅσα δὲ ἀφροδισιάζου terùm ubi ſoli & apud X ſe
σιν, ἵνα τε δ' πρὶ λέχους τ' ὀ ſe eſſe cœperint, quid attinet dicere quantopere ſeſe
βελῶν τὸν ῥύπον; τὸ δὲ πάνυ ingurgitẽt, quàm immodici
τῶν δεινότατον, ὅτι μηδὲν αὐ ſint ad Venerem, quemad-
τοὶ μήτε κοινὸν μήτε ἴδιον ἐ modum autem etiam aßium
πιτελοῦσιν, ἀλλ' ἐχρῆσι πρὸς ſordes oblingant? Iam illud
ἀφροδίσι καθιστῶντες, οὔτε πό- eſt omnium grauiſſimum,
ἐν πολέμῳ ἐναρίθμιοι, ὅτ' ἐν quòd cum ipſi nihil agant
βουλῇ, ὅμως τῶν ἄλλων πά neq; publicũ, neque priuatũ,
ντων ἐρῶσι, πρὸς λόγους τινὰς πε ſed inutiles ac ſuperuacanei
ρὶ τῶν συμφερόντων ἐς, καὶ λοιδο deſideant: nuſquam in conſilijs, nuſquam numerentur in
ρίας τινὰς ἐπιμελῶς ἐκπονοῦν armis: tamen reliquos accuſant, ac uirulenta quædam Y dicta congerentes, neque non maledicta quædam meditati,

ζεται τιμῶσι, καὶ λοιδοροῦσι τοῖς πλησίον, καὶ ὅτῳ αὐτῶν τὰ πρῶτα φίλια δοκᾷ, ὃς ἂν μὴ γαλοφωνότατός τις ᾖ, καὶ ἰταμώτατος, καὶ πρὸς τὰς βλασφημίας θρασύτατος. καί τοι τὸν διατεινόμενον αὐτῶν, καὶ βοῶντα, καὶ κατηγοροῦντα τῶν ἄλλων διὰ ὄρκου, σὺ δὲ δὴ τί πράττων τυγχάνεις, ἢ τί φῶμεν πρὸς θεῶν, σὲ πρὸς τὸν βίον συμβιβῶν; φαίη ἄν, ἐγὼ τὰ μὲν πολλὰ μὴ ἀλλὰ θίλοι λέγειν, ὅτι πλεῖν μὲν, ἢ γεωργεῖν, ἢ στρατεύεσθαι, ἢ τινα τέχνην μετιέναι, πρεπτέον ἐναί μοι δοκᾷ. κἀπραγίᾳ, καὶ ἀχθηδόνι τῷ χειμῶνος· καὶ ὥσπερ ὁ Μῶμος, τὰ ἀπὸ τῶν ἄλλων γιγνόμενα συκοφαντῶν. καὶ ἐὰν μέν τις ὠψώνησι τῶν πλησίον τὰ λυτελῶς, ἢ ἑταίρᾳ ἔχει, τοῦτο πολυπραγμονῶ, καὶ ἀγανακτῶ. ἐὰν δὲ τῶν φίλων τις ἢ ἑταίρᾳ μὴ κατάκειται τροφῶν, ἰδιοπουρίας τι καὶ θρασυάλας φιλόμηρος, ἀγνοῶ. τοιαῦτα μὲν

obiurgant, proximisq; conuiciantur, adeò ut is inter hos primas tenere uideatur qui clamosissimus sit, & impudentissimus, & ad maledicèdum audacissimus. At sanè si quis istum sine fine ista facientem, uociferantē, et cæteros incusantem percontetur ad hunc modum: Tu uerò quid tandem facis? aut, quid per deos dicemus te ad uitam conferre? nimirum respondebit, si modò re ista ueraq; fateri uolet, hoc modo: Nauigare quidem, aut agros colere, aut militare, aut artē aliquam aggredi, superuacaneum mihi uidetur: cæterùm clamo, squaleo, frigida lauo, incalceatus per hyemem obambulo: ac ueluti Momus ille, quæ ab aliis geruntur, calumnior. ac siquis diuitum sumptiosius obsonarit, aut amicam habeat, id exquiro, atque indignor. Quòd si amicorum quispiam aut sodalium mor

bo decumbat, curaq; & obsequio egeat, id ignoro. Hoc

genus

μεν ὑμῖν, ὦ θεοί, ταῦτα τὰ δράμματα. οἱ δὲ δὴ Επικούρειοι αὐτῶν λεγόμενοι, μάλα δὴ καὶ ὑβριστάι εἰσι, καὶ εὖ μεβίοις ὑμῶν καθάπλουται, μήτε ἐπιμελᾶσθαι τῶν ἀνθρωπίνων λέγουσιν τοὺς θεούς, μήτι ὅλως τὰ γιγνόμενα διισχυρίζεσθαι. ὥστι ὥρα ὑμῖν λογίζεσθαι, μήτι ὧν ἅπαξ ἕνεκα πᾶσαν τὴν βίβλον ἀναπλώσομεν, ἐ μεβίως ταραχθεῖτε. τίς γὰρ ἂν ἔτι βούλοιτο ὑμῖν, πλέον ἐδὲν ἔχειν προσδοκῶν; ἃ μὲν γὰρ ὁ σκάμων αἰτιᾶται, παύσεσθε ἀκούσαντες τοῦ ξένου χθὲς διηγουμένου. πρὸς ταῦτα βουλεύεσθε, ἃ καὶ τοῖς ἀνθρώποις γένοιτ' ἂν ὠφελιμώτατα, καὶ ὑμῖν ἀσφαλέστατα. ἀπόντος ταῦτα τοῦ Διὸς, ὁ ἐκκλησία διετέθρύλλητο. καὶ σὺς ἐβόων ἅπαντες, κεφάλαιον, κατάφλιξον, ἐπίβριψον, ἐς τὸ βάραθρον, ἐς τὸν Τάρταρον, ὡς τοὺς Γίγαντας, ἀσυχίαν δὲ Ζεὺς αὖθις παραγγέλλει, ἵνα ταῦτα, ὡς βούλεται, ἴφη, καὶ

genus sunt [Z] nobis, ô dij, hæ pecudes. Iam uerò qui ex his uocantur Epicurei, uehementer sunt etiam contumelioſi, neq; mediocriter nos mordent, affirmantes neque dijs eſſe curæ res mortalium, neq; omnino conſiderari à nobis quid apud illos agatur. Quas ob res tempus eſt ut de his conſultemus: propterea quòd ſi ſemel ualeant hæc perſuadere ijs qui ſunt in uita, nõ mediocriter eſurietis. Quis enim pòſt uobis [a] rem diuinam faciat, cum nihil inde expectet emolumenti? Nam de quibus Luna bos accuſat, omnes audiſtis heri narrantem hoſpitem. Super his conſultate, quæ pariter & homi nibus ſint quamutiliſſima, & nobis quamminimè periculoſa. Hæc locuto Ioue, frequens affremebat cõcio. mox clamatũ eſt ab omnibus: Effulmina, exure, cõmi

nue in barathrũ, in tartarũ, uti Gigãtes. At Iupiter rurſum indicto ſilentio: Fient iſta, inquit, quemadmodum uultis.

πάντων ἀπορίνονται αὐτῇ διαλεκτικῇ. πλὴν τό γε νῦν εἶναι, ἐδόκει πολυθρύλητά τινα ἱερομηνία γὰρ ἔστιν, ὡς ἴστε, μηνῶν τεττάρων. καὶ ἤδη πλὴν ἐκεχειρίαν ἐπιτετελέμεθα. ἐς ἔτος ἕτερον ἀρχομένου ἦρος, καὶ πάνυ ἀπολοῦνται ὑπὸ σμῆνος ἀλίης κεραυνῷ. ἦ, καὶ ἀνανεύσας ὑπ' ὀφρύσι νόον Κρονίων. περὶ μὲν Μενίππου ταῦτα, ἔφη, μοι δοκεῖ, πεπρισαριθμήσθω αὐτῷ τὰ πρὸς, ἵνα μὴ καὶ οὗτος ἄλλη ποτέ, ὑπὸ Ἑρμοῦ ἐς τὸν γλυκὺν κατενεχθῶμεν ὑμῖν. τὸν δὲ μετὰ ταῦτα ἀπὸν, δίκυνοι σύλλογον. ἐμὲ δὲ ὁ Κυλλήνιος, δεξιᾷ ἐκ τοῦ ἀπομειμάσας, περὶ ἰσχίον χθὲς κατέθηκε, φέρων ἐς Κεραμεικόν. Ἅπαντα ἀκήκοας, ἅπαντα, ὦ ἑταῖρε, τὰ δὲ ἐμαυτοῦ ἄπειμι τοίνυν, καὶ τοῖς ἐν τῇ Ποικίλῃ περιπατοῦσι τῶν φιλοσόφων, αὐτὰ ταῦτα διαγγελῶ.

Omnes cõminuentur hĩc in ipsa sua dialectica. Quãquã in præsentia sanè fas non est punire quenquam. Est enim Hieromenia, sicuti nostis, quatuor hos menses: idque inducias promulgauit. Itaq; proximo anno ineunte uere mali malè perdentur, formidãdo fulmine. Sic ait, atque supercilijs pater annuit atris. Porrò de Menippo hæc mihi uidentur, inquit, ut adempti illi alis, ne quãdo denuò redeat, à Mercurio deferatur hodie in terrã. Hæc locutus demisit cœtum. Me uerò Cyllenius dextra aure suspensum, beri circiter ueſperam deposuit in Ceramico. Audisti omnia: omnia inquam amice, quæ è cœlo mecum affero. Quare abeo iam, eadẽ hæc renunciaturus philosophis in Pœcila inambulantibus.

GILBER-

GILBERTI COGNATI
Annotationes.

a Ter mille igitur erant.)Occasio dialogi. b Quòd si non credis.)Docilitas & attentio. c Neque enim ciuile fuerit.)Narratio,ac primùm quibus de causis ad philosophos se contulerit. d Atque hic mihi.) Ignorantia & insciitia uulgi, e Grauabar erectus.)Causæ,quibus commotus cœlum ac Iouem ipsum adeundum censuerit: nempe philosophorum diuersa & incerta doctrina. f Atqui rideres amice.)Hîc Astrologos irridet, qui de motu positúque stellarum se futura dicere posse mentiuntur,uana curiositate ac insania:quorum innumeri, propè sceleſtiſsimis inuentis atq; flagitijs,pro dijs habiti sunt. g Quid autem.)De infinito. h Bellum rerum omnium parentem.)Sunt qui hoc ad philosophorum quorundam decretum referunt,qui dixerunt, rerũ summam è lite progigni. i Soli rerum.)Apollo Iouis & Latonæ filius, diuinationis Deus,Musarum præses, & Medicæ artis repertor à poetis dicitur. k Eius rei conficiendæ.) Quibus rationibus adductus, perficiendæ rei propositæ spem cœperit. l In aquilis ac scarabeis.)Hic Apologus inter alios extat non inelegans. m Correptis auibus.) Hypotypoſis uolatum & ascensum meditantis. n Diuerti.) Diuersorum Lunæ,unde prospectu in terram capto,cuncta quæ inferioribus hisce regionibus geruntur,inspicit. o Rhodiorum colossum.)Tacitè & hæc,ut ambitiosa hominum opera,perstringit.Colossi dicuntur statuæ ingentes. Inter has in primis celebratur Solis colossus apud Rhodios, septuaginta cubitis altus. De eo idem Lucianus in Ioue Tragœdo. Hinc nata hyperbole,Colossea magnitudine,in homines prægrandi corporis mole:qua sæpe Lucianus utitur. p Empedocles.) Empedoclem hic notat,ueluti quòd ipse quoque de rebus naturalibus absurdè nugatus sit.Alludit autem ad id, quòd idem (ut quidam tradunt)in crateres Aetnæ præcipitauit se.

q Nonnihil perturbabar,ratus dæmonem.) Dæmon ab antiquis dicebatur Deus,sapiens,genius,præses, fortunæ conciliator bonæ,uel aduersæ.hinc dicti sunt κακοδαίμονες,malorum & omnium infortuniorum autores: εὐδαίμονες,bonorum & uir-

tutum

tutum datores. Dæmones uerò dixerunt, qui à lunari globo, & à media aeris regione patens in terram imperium habent, & dominium in reliquas creaturas, ut Vertumnus, Hippo, Priapus, &c. r Nullum ego sum numen.) Hoc carmen extat apud Homerum Odysseæ ω, sub persona Vlysis, loquentis ad Telemachum filium: quod Plutarchus in Commentario cui titulus: Quo pacto quis intelligat se profeciſſe, monet ut semper habeamus in promptu, tanquam pharmacum aduersus uenenum adulationis, aut ubi quis nos magnificentius quàm pro merito laudat. s Si quis producat multos.) Amplificatio à simili. t Verùm in uario.) Vanum atque inutile studium plura possidendi. u Vniuersa Græcia.) A collatione partium ac totius. x In orbe obambulantes.) Ciuitatũ propria studia. y Vitæ formicarum.) Collatio formicarũ. z Myrmidonas.) De Myrmidonũ origine hæc apud ueteres refertur historia. Inter Atticam & Peloponnesum, in sucibus Saronici sinus, sita est Aegina insula, Atticæ Athenisque obiecta. In qua cùm regnaret Aeacus, Iuno totam insulam peste corrupit: labe uerò magis atque magis gliscente, hominibus insula despoliatur. Aeacus hanc solitudinem, ciuiumque inopiam indignè ferens, Iouem patrem orat, ut iacturam hanc quoquo modo reſarciat. Iupiter ingentem formicarum cateruam, quam in proxima quercu conſpicatus fuerat, in homines transformatam, filio donauit. Ab his Myrmidones, *quoniam μύρμηξ* Græcis formica est, nominati. Strabo uerò libro octauo, Aeginetas nõ à formicis natos: sed quòd formicarũ in morem in ſpecubus, effoſsisque caueruis habitarent, hoc nomen accepiſſe memorat.

A Luna.) Querela Lunæ, de philoſophorum contumelijs.

B Et tamen.) Amplificatio ab immerito. C Hæc igitur memineris.) Epilogus. D Etenim paulo pòſt.) Aſcensus in cœlum, & ad ipſum Iouem. Et hactenus quidem hominum ſtulticiam & cupiditates perſecutus eſt: iam & illa, quę de dijs feruntur, eodem modo exagitat. E Titanico uultu.) Titanicum autem torum uocant ac tetricum, ac cuiuſmodi fuiſſe feruntur ueteres illi Titanes. Idem in Timone: Itaque promiſſa barba, reductisque ſupercilijs, ſecum murmurans ne ſcio quid, accedit, Titanico uultu aſpiciens.

F Attonitus.) ἐμβρόντητοι καὶ ἐμβροντήμενοι à Græcis κυρίως appellan-

appellantur, quorum mens aut ictu fulminis, aut incredibili eius pauore obstupescit. Vtrumque uocabulum per metaphoram ad alia transfertur: ut hîc. Stupidum atque animi impotentem plerunque significat. Moschopulus: κωφὸν ὁ ἐμβροντηθὲν ὑφ', ὁ ἐξω φρενῶν. ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν ὑφ' ὑπερφυοῦς καταφορᾶς πεπληγότων. Demosthenes: περὶ τοῦ στεφάνου, ἐμβρόντητον, εἶτα νὴ λίγα. Hos Latini attonitos dicũt. Celsus: Attonitos quoq; raro uidemus, quorum & corpus & mens stupet. Fit interdum ictu fulminis, interdum morbo: ἀποπληξίαν hunc Græci uocant. Ouidius Tristium primo:

Non aliter stupui, quàm qui Iouis ignibus ictus
Vixit, & est mitæ nescius ipse suæ.

Xenophon ἀναβασ. γ. & ἐλληνικῶν δ. Vsus est his dictionibus. G Nunc uænit.) Ridicula & inepta cura Iouis. H Contentionem illorum.) Eiusdem expostulatio, quòd contemni incipiat. I Erant autem huiusmodi.) Vota mortalium. K Ad proximam digressus sellam.) Iuramenta. L Hinc ad sacrificiorum.) Sacrificia. M Rursum omissis his.) Quæ cuiq; sublimium imperare soleat. N Cœnæ tempus.) Conuiuia Deorum. O Illa præcipuè.) Ridiculum. P Hominum genus.) Descriptio philosophorum. Q Stultum, fastuosum.) Mores. R In sectas diuisi.) Sectæ. S Virtutis nomen induerint.) Habitus. T Tragœdiarum histrionibus.) Collatio histrionum. V Mortales quidem.) Doctrina. X Apud sese esse cœperint.) Vitia domestica. Y Ficta congerentes.) Petulantia linguæ. Z Hoc genus sunt nobis.) Epicurei, quos speciatim notat, ut qui Deos esse negent. α Rem diuinam faciat.) A' periculo exhortatio. β Comminuentur.) Reiectio causæ.

ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ, ἢ περὶ γυμνασίων.

ANACHARSIS, seu de Gymnasijs

Vincentio Obsopæo interprete.

ARGVMENTVM.

Disputant de gymnasijs siue exercitijs adolescentum, Anacharsis & Solon. Cuius rei occasiq; hæc fingitur. Quũ Anacharsis Athenas ex Scythia profectus, ut & Solone (qui temporibus iilis

illis pro ſapientiſsimo habebatur) audiret, & Græcorũ inſtitu-
ta ac mores cognoſceret, fortè inter cætera iuuenes Athenien-
ſes inter ſe luctantes, ac mutuò in luto ac puluere ſeſe proſter-
mentes ac uolutãtes aſpiceret, ignarus quid ageret, aut quor
ſum ea contentio pertineret, rem & cauſſam à Solone perqui-
rit: qui cum exercitandi genus eſſe diceret, & laudem ac præ-
mia certaminum coronas ac poma quædam commemoraret:
ille ob tam paruas res tanto & tam acri ſtudio illos inter
ſe contendere, pro ſtulto ac deridendo putat. Proinde altero
inſtitutũ hoc ut ſuum cõmendante, altero uerò ceu ſtulticiam
atq; dementiã quandam ridente, paulatim eò uenitur, ut Solon
totam ciuitatis & informandę iuuentutis rationem exponat.
Ac primùm quidẽ, quibus diſciplinis, quibusq; exẽplis animos
ac mentes ciuiũ informent, cõmemorat: deinde & corporũ e-
xercitiũ, & qui finis eorundem, quæq; utilitas ſit, recenſet. atq;
ea pars propria inſtituti argumenti eſt. Cæterùm quia finem, à
diſſimilitudine rerũ & inſtrumentorũ, & quòd hæc puerilia,
ad ſeria certamina ac bella parũ profutura uideantur, Ana-
charſis iterũ confutat, monetq; ut iuſta potius armorũ exerci
tatione ad futuros caſus ſeſe parent. Solon ſoleniũ quoq; ludo
rum auctoritatem & inſtituta, deinde publicũ morem, & po-
ſtremò etiã Lacedæmoniorũ exemplũ allegat: ubi tum ad Lace
dæmoniorũ ludos, & puerorũ uerberationes, ita reſpõdet A-
nacharſis, ut uideatur Lucianus reprehẽdẽdi magis cauſſa illo-
rũ mentionẽ facere, q̃ quòd inhumanitatem atq; ſęuitiam iſtã
laudet. Porrò uidetur interim & illud uoluiſſe Lucianus, oſten
dere uidelicet rationẽ quãdam qua iuuentus inſtitui atq; infor
mari ad rempub. bene ac rectè poſsit, cuiuſmodi & pleraq; ea
ſunt quę à Platone De legib. li. 7. et 8. de educatiõe & inſtituti-
one iuuẽtutis traduntur. Adeoq; breui iſto Solonis ſermone om-
nia fermè ea Lucianus complexus eſt, quæ ille multis uerbis &
libris uix abſoluit.

Ἀναχάρσις καὶ Σόλων.

Ταῦτα ἦ γὰρ ὑμῖν, ὦ Σόλων, τίνος ἕνεκα οἱ νέοι ποιοῦσιν; οἱ μὲν αὐτῶν πρὸ πάλαι πάλαισι,

Anacharſis. Solon.

HAec uerò ea, ô Solon, quamobrem ueſtri faciũt iuuenes? Par tim enim illorum complexi mutuò

ωάμβροι, ἀλλήλους ὑποσκιλίζουσιν, οἱ δὲ ἄγχουσι καὶ λυγίζουσι, καὶ ἐν τῷ πηλῷ συναφύρονται παλινδούμβροι, ὥσπερ σύες. διὰ τοι κατ' ἀρχὰς σύες ἀποδυσάμβροι (ἰώρων γὰρ) λίπα τι ἠλείψαντο, καὶ κατίψυροι μᾶλλα ἀρλωικῶς ἀτρεκῶς τὸν ἕτερον ἐν τῷ μίρα. μετὰ δὲ, ἐκ οἶδ' ἔ, τι παθόντες, ἠθεσί τι ἀλλήλοις συνανύστες, καὶ τὰ μίτωπα συνπράξαντες, ὥσπερ οἱ κριοί. καὶ ὧν ἰδοὺ ἀράμβρ ἐκανοὶ ἐν τὸν ἕτερον ἐν τοῖν σκιλοῖν, ἀφῦναν ἀς τὸ ἔδαφ, ἄτ' ἐπικαταπιοῦν, ἀναπύσαν ἔκ ἰᾷ, συνυβῦν πάτυ ἐς τὸν πηλόν. τίλ ἀλ, ἤδυ πρεπλίξαι αὐτῷ τὰ σκίλα, κατὰ τῶν γαστέρα, τὸν ψῦχων ὑποβαλὼν τῷ λαμῷ, ἄγχα ἄβλιον. ὁ δὲ παρακροτᾶ ἐς τὸν ὦμον, ἐπιτσύμ, οἶμαι, ὡς μὲ τίλων ἀποπνιγάν. κὴ ἐῇ ἔ ἐλαίν ἐνικα φείδονθ, μὴ μολώνδαι, ἀλλ' ἀφανίσαντες τὸ χρίσμα, καὶ τῇ βορβόρυ ἀσαπλαδίντες,

xi mutuò se supplantãt, partim uerò alius alium præsocat ac uerberat, & cœno se met immiscẽt, uolutantur & perinde ut sues. Atqui initiò statim exutis uestimentis (spectator enim aßistebã) alter alterũ uicißim & ratsit, & unxit oleo, ualde pacatè & amiciter: deinde uerò nescio qua offensa dissociati, mutuò se de loco propulerunt innuentes, frontẽq; arietantes cõcurrunt nõ secus atq; arietes. Et uide ut ille alterum sublatum crurib. humi prostrauerit, deinde in eum illapsus sußpiciendi facultatem non permittit, in cœnum deorsum adigẽs. Postremò uerò iam illius crura secundum uentrem complexus, circumiecto gutturi cubito, miserũ æruumnoſe præfocat. Alter autem eius oberuerberat humeros, supplicans, ut opinor, illi, ne prorsus præfocetur. Sed ne olei quidem gratia agunt modestius, ne luti aßpergine inquinarentur: uerùm obscurata unctione, & luto completi, largo

ὦν ἱλαρῶτι ἅμα πολλῷ, γέλωτα ἐμοὶ γοῦν παρέχουσιν, ὥσπερ οἱ ἐγχέλυδες ἐκ τῶν χειρῶν διολισθάνοντες. ἔστιν ὅτε δὲ ἐν τῷ αὐτῷ ἢ αὖθις τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀρῶσιν, οὐκ ἐν πηλῷ οὔτοί γε, ἀλλὰ ψάμμου ταύτῃ βαθείας ὑποβαλλόμενοι, ἐν τῷ ὀρύγματι τὰ πρῶτα ἀλλήλους, κἀκεῖ αὐτοὶ ἐκάστοτε πάλιν ἀνω κάτω, ἀλεκτρυόνων δίκην, ὡς ἀφικνοῖσθαι εἴσω ἐν ταῖς συμπλοκαῖς, οἶμαι, τὰ ψάμμου τὸν ὄλισθον ἀφαιρούσης, κἀκεῖ βιβαιοτέραν ἐν ξηρῷ τὰ πρεχούσης τὴν αὐτίληψιν. οἱ δὲ ὀρθοστάδην νενικημένοι, κἀκεῖνοι παύονται ἀλλήλους προσκισάντες, κἀκεῖ λακτίζουσιν. οὕτω γοῦν κἀκεῖνοι τοὺς ὀδόντας ἔοικεν ἀποπτύειν ὁ παιδαγώγων, οὕτως ἅμα τῷ αὐτῷ κἀκεῖνα ψάμμου ἀναπίπλαται τὸ στόμα, φύξ, ὡς ὁρᾷς, καταχθέντος εἰς τὴν γνάθον. ἀλλ' ἦ ὁ ἄρχων ἔτι διίστησιν αὐτούς, ἢ λύει τὴν μάχην. τηνικαῦτα

largo sudore perfluentes, & piosam ridendi materiam mihi exhibent, ueluti anguillæ è manibus elabentes. Rursus alij in aulæ area hoc ipsum sub Ioue facere consueuerunt, neq; tamen illi ipsi in cœno, sed profundam arenam subijcientes in fossa conturbant se mutuò: ipsiq; ultrò sparguntur pulueres, gallorum in morem, quò minus (ut mea fert ratio) in complexibus effugiant, arena omnem lubricitatem discludente, aduersariiq; comprehensionem firmiorē in arido subministrāte. Cæterùm[b] illi stantes erecto corpore pulueribus pleni, et ipsi mutuis semet afficiunt uerberibus, & calcitrant. Itaq; infelix ille & dentes expuēti similis esse uidetur adeò illi os totū et arena & sanguine oppletum est, palma (ut cernis) in maxillam percusso. Sed ne præses quidem ille inter eos pacem componit, ac pugnam inducta concordia dissoluit.

τεκμαίρομαι γὰρ τῇ πορφυρίδι, καὶ ἀρχόντων τινὰ τοῦτον εἶναι· ἢ τῶν ἐπιτρόπων, ἢ τῶν παιδαγωγῶν ἕνα νή. ἄλλοι δ' ἀλλαχόθι παίοντες ἐγκελεύονται. ἢ ἀναπηδῶσιν, ὥσπερ θέοντες, ἐπὶ τὸν αὐτὸν μίνωα, ἢ ἐς τὸ αὖθις συναλλόμενοι, πλὴν ἴσως τῶν ἄκρα. ταῦτα δὴ τὸ θέλω ἰδεῖν, ἵνος ἀναθὸν ἂν εἴη ποιεῖν. ὡς ἐμοιγε μανίαι μᾶλλον ἐοικέναι δοκεῖ τὸ πρᾶγμα, ἢ ἀνθρώπων ἔργα ἂν ῥᾳδίως μεταπάσασθαί με, ὡς ἐ παραπάσειν οἱ ταῦτα δρῶντες. Σύ. ἢ μήτοτε, ὦ Ἀνάχαρσι, τοιαῦτά σοι τὰ τε νομιζόμενα φαίνεσθαι, ξένα γιγνόμενα, καὶ μὴ παμπολὺ τὸν Σκυθικὸν ἀνθρώπων ἀπαιδευσίᾳ, καθάπερ ἢ ὑμῖν πολλὰ ἐναντία μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα, τοῖς Ἕλλησιν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐναντία δίκαια ἂν, εἴ τις ὑμῶν, ὥσπερ σὺ νῦν, ἐπιτάττοι αὐτοῖς. πλὼ ἀλλὰ θάρρει ὦ γαδί· οὐ γὰρ μανίαι τὰ γιγνόμενά ἐστιν,

Etenim purpura coniecturam facio, hunc esse unum ex illis principem. Quin animose quoq; cohortatur, & laudat eũ qui alteri incussa in faciem palma plagam intulit. Porrò alij alibi omnes accelerantes in puluere ueluti currẽtes subsiliũt, eodẽ in loco pmanentes: et in altũ prosiliẽtes, calce la cessũt aera. Quocirca ista pliberer scire uelim, cui⁹ cõpẽdij aut utilitatis gratia facilitare soleãt. Eqdẽ omnino hæc res mihi uidetur esse insania: nec quenq̃ esse arbitror, q̃ me facile persuasũ ab ista sentẽtia abductus sit, ut nõ credã hos insigniter desipere quib. studio est ista facere. S O. Ista mehercle ô Anacharsi nõ iniuriã ita tibi uidẽtur, cũ & peregrina sint, & multũ à moribus Scythicis abhorreãt: quemadmodũ & uobis non parum multas disciplinas & corporis exercendi studia esse ueri simile est, quæ nobis Græcis absurda & aliena esse uiderentur, si quis quẽadmodũ tu illis spectãdis arbiter assisteret. Atq; bonũ habe animũ, ô amice: neq; enim ista insaniæ sunt opera,

ἔδ' ἐφ' ὕβρει ἔστοι παίσειν ἀλλήλους, ἢ κυλίσειν ἐν τῷ πηλῷ, ἢ ἀδικάζησει τῶν κόνιν, ἀλλ' ἐχει τινὰ χρῆσιν ἢ ἀτιμία τὸ πρᾶγμα. ἢ ἀμελῶ ὁ μικρὰν ἐν πάσῃ τοῖς σώμασιν. ὦ γὰρ ἐν διαβίωσις, ὥσπερ οἶμαί σε ποιεῖσθαι τῇ Ἑλλάδι, ἐν ἐς μακρὰν οὐ κὴ αὐτὸς ἴσῃ τ' πεπλωμένων, ἢ κινουμένων, ὅταν σοι τὸ πρᾶγμα ἐδύ τι ἄμα κὴ λυσιτελεῖν ἔναι δόξῃ. Αν. Ἀπαγε ὦ Σόλων, ὑμῖν ταῦτα γίνοιτο τὰ ὠφέλιμα κὴ τερπνά· ἐμὶ δ' εἴ τι ὑμῶν τοιοῦτό τι λαβάν, ἴσεσθαι ὡς οὐ μάτην ἀπιόμενοι τὴν ἀπανάκλω. ἀταρ ἀπί μοι, τί ὄνομα ἴδιδι τοῖς γιγνομένοις, ἢ τί φῶμεν ποιεῖν αὐτούς; Σόλ. ἐμοὶ χῶ θεὸς αὐτὸς, ὦ Ἀνάχαρσι, γυμνάσιον ὑφ' ὑμῶν ὀνομάζεται, ἢ κὶ ἔστιν ἱερὸν Ἀπόλλωνος τοῦ Λυκίου. ἢ κὶ τὸ ἄγαλμα δὶ αὐτοῦ ὁρᾷς, τὸν ἐπὶ τῇ στήλῃ κεκλιμένον, τῇ ἀριστερᾷ μὲν τὸ τόξον ἔχοντα.

neq; impulsu contumeliæ ibi mutuò se obuerberant, inq; cœno uolutantur, aut semet conspergũt puluere: sed inest huic rei necessitas non iucunda, neq; mediocrem uigorem adiungit corporibus. Itaq; si diutius, ut te plane facturũ opinor, in Græcia uersatus fueris, non in longum et tu unus ex eorum eris numero, qui cœno oppleti sunt aut puluere. usque adeò res tibi uidebitur & uoluptuosa, & utilis. A N. Apage ista à me, ô Solon. Vobis hæc oblectamenta utilitatem afferant: mes quidem quis uestrùm ea affecerit contumelia, sentiet me haud nequicquam accinctum esse acinace. Verumtamen dic mihi, quod nomẽ huic rei indidistis, aut quidnam operis hoc facere dicamus? S O. Locus ille, ô Anacharsi, à nobis uocatur gymnasium, estq; templum Apollinis Lycij. Cernis autem eius simulachrum quod supra statuam situm est, sinistra quidem arcum gerens dextra

ὃ λιξὶν ἀὶ ὑπὶρ τῆς κεφαλῆς ἀναπαλαιομένου, ὥσπερ ἐν παλαίστρᾳ μακροῦ ἀναπαυόμενον λάκκυσι τὸν διόν. τῶν γυμνασμάτων δὲ τούτων τὸ μὲν ἐν τῷ πηλῷ ἐκάνῳ, πάλη καλεῖται. οἱ δὲ ἐν τῇ κόνει παλαίσαι ἠξὶ αὐτοί. τὸ δὲ πάλιν ἀλλήλους ὀρθοστάδιον, παγκρατιάζειν λέγομεν. ἢ ἄλλα ἔστιν ὑμῖν ὅτι γυμνάσια τοιαῦτα, πυγμὴ ἠξὶ λάκκυσις, ἢ τὸ παγκράλλιον, ὧν ἀπέχουσιν ἀτῶναι προθύμως. καὶ ὁ κρατήσας, κρίσεως ἄναν δὲ κᾶ τῷ καθ' αὐτὸν, ἠξὶ ἀναγράπται τὰ ἄθλα. Ανά. τὰ δὲ ἄθλα τίνα ὑμῖν ταῦτά ἐστιν; Σό. Ολυμπιάσι μὲν φίφανος ἐν κοτίνου, Ἰσθμοῖ δὲ ἐν πίτυος, ἐν Νεμέᾳ δὲ σελίνου πεπλεγμένος, Πυθοῖ δὲ μῆλα τῶν ἱερῶν τοῦ θεοῦ, παρ' ἡμῖν δὲ τοῖς παναθηναίοις τὸ ἔλαιον ἐκ τῶν μερίας. τί ἐγέλασας ὦ Ανάχαρσι, ἢ διότι μικρά σοι τάδε ἄθλα δοκεῖ; Αν. ἔστι, ἀλλὰ πάνσοφα, ὦ Σόλων,

dextra uerò ſupra caput re fracta tanq̃ ex multa defatigatiõe Deũ q̃ſcentẽ indicat. c Cæterùm exercitiorum aliud q̃dẽ quod in cœno fit, Luctata uocatur, illi uerò in puluere quoq; luctantur. Porrò eos qui erecto ſtant corpore, ac ſemet uberib. mutuis onerant, pãcratio decertare dicimus. Sunt præterea & alia nobis eiuſmodi gymnaſia, & pugillatus, & diſci, & ſaltus, quorum omnia certamina ſolemus proponere: quorum qui palmam adeptus fuerit, is præſtantiſſimus ex omnibus eſſe iudicatur, ac certaminis tollit præmia. A N. Cuiuſmodi uerò ſunt iſta præmia? S O. In Olympijs corona olcagina, in Iſthmijs pinea, in Neemis ex apijs cõcinnata. Porrò aũt in Pythijs poma ſacerdotes Apollinis proponere cõſueuerũt: cæterùm apud nos Athenienſes oleum ex oliua.

Quid aũt ſublatis cachinnis riſiſti Anacharſi? an q̃a hæc tibi miſera ſunt eſſe modica? A N. Nõ, ſed præmia oĩb. modis clara

πατίλιξας τὰ ἆθλα, καὶ ἅμιλλα τοῖς τι διαβάλλειν αὐτὰ, φιλοτιμίαν ὠδῖν τῇ μεγαλοδωρίᾳ, καὶ τοῖς ἀγωνιστὰς αὐτοῖς, ὑπὲρ τοσαύτης ἀκόνας παρὶ λῶ αὐάρσιον τ τηλικούτων, ὥστε μόλυβ ἵνα μὴ σιλίνων τοσοῦτα πρόπυ ῶν, μὴ κινδυνεύῃ ἀγχομένας πρὸς ἀλλήλων, καὶ παλακλωμένας, ὡς ἐπ' ἐνίων ἀπραγμόνως οὐ περῆσαι μόλυβ, ὅτῳ ὀπιθυμίᾳ, ἢ σιλίνῳ ἐγιφανῶδαι ἢ πίτυϊ, μή τι πυλῶ παλαχρώμενον τὸ πρόσωπον, μή τι λακλιζόμενον ἐς τὸν καφίρα ὑπὸ τ αὐταγωνιστῶν. Σό. ἀλλ' ὦ ἄριστι, ἐπὶ ἐς φιλαλλὰ διδόμενα ἡμῖς ἀποβλὶ πομεν· ἀλλὰ μὴ γάρ ἔστι σημᾶα ἢ νίκης, καὶ γνωρίσματα, οἷ τισι οἱ κρατήσαντες ἢ ὧν παραπολυθῶσα τούτοις λέξα, τ ταν τὸν ἀξία τοῖς ὑφιπτώσιν, ὑπὲρ ὧν καὶ λακλίζωδαι καλῶς ἔχει τοῖς θυρομένοις τὸν σῦκλεον ἐν ἐπ τ πόνων. ὁ γὰ ἀπονυνὶ προσγένοιτο ἂν αὐτῷ, ἀλλὰ χρὴ

atq; præstantia percensuisti ô Solon cùm digna ijs qui ea proponunt in certaminibus ob munificentiã, tum eti am athletis qui ista nauiter consequi studeant. Itaq; pomorum gratia atque apiorum tanta antè laborioſè perferũt, & periclitantur, dũ indignis modis præfocantur mutuò, ac inboneſtis uerberibus cæduntur: ita ut nõ liceat ſine negocio potiri malis, ſi quem cepiſſet pomorũ deſiderium, aut coronari apio, aut ſertis pineis, cuim nullo luto defœdaretur facies, neq; aduerſarij eim uentrem pede calcitraſſent.

S O. Atqui ô optume, nos non ad nuda tantùm dona intentos habemus oculos (etenim hæc ſaltẽ ſigna ſunt atque indicia uictoriæ, per quæ victores cognoſcuntur) cæterum quæ hæc comitatur gloria, quauis re digna uidetur eſſe victoribus: pro qua conſequenda etiã in uentrem calcitrari, præclarum eſt uenantibus gloriam ex laboribus. Neque enim hæc citra ſudorẽ atq; laborẽ cõtingit mortalibus, ſed illius fla-

gra-

τ ὀρεγόμενον αὐτῆ, πολλὰ τὰ δυσχερῆ, αὐτεχόμενον ἐν τῇ ἀρχῇ τότ' ἴσθι τὸ εὐσταλὲς καὶ ἡδὺ, τέλος ἐν τ παμάτων πεφυκέναι. ΑΝΑ. Τοῦτο φῄς, ὦ Σόλων, τὸ τέλος ἥδιον καὶ εὐσταλέστερον εἶναι παντὸς αὐτὰς ὑψοῦντ' ἐγκεφανομένους, καὶ ὡδὶ τῇ νίκῃ ἐπαινέσοντ', πολὺ πρότερον οἰκτίρασθαι ὧδε πάσας πλανᾶσθαι. οἷ ὃ ἀνδαμανόεσσιν, αὐτὶ τ πόνων μᾶλλα καὶ σίλλυβα ἔχοντες. Σό. ἄπαρες ἄ, φημὶ, τ ἀμετέρων ἔτι, μετὰ μικρὸν ὃ ἄλλα σοι λέξει περὶ αὐτ, ἐπεδεὼ ἐς τὰς παναγύρεις ἀπιὼν, ὁρᾷς τοσοῦτον πλῆθος ἀνθρώπων συλλεγόμενον ὧδε τίων θεῶν τ τοιούτων, καὶ θέαμα μυρίανδρα συμπληρούμενα, καὶ τὰς ἀγωνιστὰς ἐπαινεμένους τ ὃ καὶ νικήσαντα αὐτ, ἰσόθεον τε μετόμενον. ΑΝ. αὐτὶ τοῦτο, ὦ Σόλων, καὶ τὸ εὐτυχέστατον ὄντα, ἃ μὲν ἐπ' ὀλίγων τῶνδε πάσχειν, grātiē deſiderio, oportet ſub initiũ multa dura perpetiꝛ quibus nauiter perpeſſis, illi dulcis & tantopere exopta tus finis è laboribus expectã dus eſt. ANA. Húncne finẽ ais ô Solon dulcem atque u tilem, ut ab omnibus uiridi redimiti corona conſpician tur, atque ob uictoriam lau de uehantur, quorum paulo antè nemo non ob indigna uerbera miſertus eſt, cæteꝛi̇m nunc mirifica felici tate perfruuntur ditati po mis atq; apijs? SO. Noſtra rum rerum etiamnum impe ritus eſſe uidẽre: non multo uerò pòſt alia tua erit ſuper biſce rebus ſentẽtia, poſtea quã in frequentiſſimos Græ corum conuentus profectus uideris tanta hominum mul titudinem collectam ad illo rum confluxiſſe ſpectaculum ac theatra multis millibus hominum repleta, athletas uerò ipſos diuinis efferri lau dibus: porrò eum qui præconis uoce uictor pronuncia tus fuerit, ab omnibus propemodum Deum exiſtimari. ANA. Hoc ipſum quod dixiſti ô Solon lõgè miſerrimũ eſt, quòd non paucis præſentibus tam infanda patiuntur,

ἀλλὰ ἐν τοσούτοις θεαταῖς, καὶ μάρτυσι τῆς ὕβρεως, οἱ δικασταὶ εὐδαιμονίσουσιν αὐτὸν, ἅμα τε φαινομένους ὁρῶντες, καὶ ἀρχομένους πρὸς τὸ αὐτοπάλωμ. ταῦτα γὰρ τὰ εὐδαιμονίσαι πρίσιτι τῇ νίκῃ αὐτ. παρ' ἡμῖν ὁ τοῖς Σκύθαις, λύτις, ὦ Σόλων, ἢ πα τάξῃ τινὰ τ πολιτ, ἢ ἀναῤῥί ψῃ προσπισὼν, ἢ θοιμάτιον πε ῥιῤῥήξῃ, μεγάλας εἰ πρισβύτ ταὶς ζημίας ἐπάγσοι, κἂν ἐν' ὀλίγων τ μαρτύρων τις πάθῃ τις, οὔτι τι ἐν τηλικούτοις θεά θρεις, οἷς ἐν ἀνεγῇ, τὸ ἰδιωτ, οὐ τὸ ἐν ὀλυμπίᾳ. ἀ μὲν ἀλλὰ ταῦς μὴ ἀγωνισταὶς οἰκτίρων μοι ἔπεσιν, ὧν πάσχουσι, τ ὁ θεάσ τ, ὡς φησ ἀπαυθαδεσάτ τὰς ἀσ ρίστους πεφορτισμένας ἐς ταῦς πα νυγύρ. καὶ πάνυ θαυμάζω, εἰ ταῦ ναπαῦλαι παρίνται, σχολάζουσιν ὅτι τοῖς τοιούτοις. ἀλλ γὰ ἐκεῖνό πω δύσκολα πασχοῦσα, ὅτι τ τε τερπνὸν αὐτοῖς, ἐρᾷν ποιο

sed in tãta ſpectãtiũ corona atq; celebritate, q̃ acceptæ cõtumeliæ teſtes ſunt oculatiſſimi, illi nimirũ eos felices eſſe pronũciabũt, quos uidẽt ſanguine pfluere, aut à ſuis aduerſarijs cõpreſſo gutture præfocari. Hæc enĩ ſumma felicitas illorum præſtò eſt victoriæ. Sed enim apud nos Scythas ſi quis, Solõ, uel unũ è ciuibus pulſauerit, aut obuiam factus è uia detruſerit, aut uestẽ diſciderit, graui mulcta in eum animaduertunt ſenes, tametſi hoc ipſum uel paucis præſentib. arbitrij quiſpiam poſſit fuerit. taceo in tã numeroſis ſpectaculis, cuiuſmodi tu per cenſes in Iſthmo celebrari, aut Olympia. Cæterùm athletarum mehercle uicẽ ex animo doleo, eorũ nomine quæ ab illis ſufferenda ſunt. Spectatorum uerò dementiam, quos tu ex omnibus locis optimos quoſque ad ludos uiſendos ais confluere, demiror magnopere, ſi negocijs neceſſarijs poſthabitis, biſce rebus uacare non uereantur. Nondum enim illud poſſum intelligere, qui dnam oblectamenti, q̃ uoluptatis denique hoc illis afferat,

μένους τι καὶ διαπλαττομένους ἀνθρώπους, πρὸς τίνων γλῶ ἀφαντομένους, καὶ συμβιβαζομένους ὑπ' ἀλλήλων. Σό. ἀκαιρός ἐστιν, ὦ Ἀνάχαρσι, Ὀλυμπίων ἢ Ἰσθμίων ἢ Παναθηναίων, αὐτὸ αὖ τοῦτο τὸ γιγνόμενον ἐπίδειξαι, ὡς ἐμοὶ τοῦτο ἐπιδεικνυμένῳ ἐπὶ τούτοις ἐν ὀλίγῳ ἂν τις πρεσβεύσειε τῇ ἐλευθέρᾳ τῶν Ἀρμενίων, ὡς οὐ παιδιᾷ μᾶλλον τοῖς δὲ αἴσιος, βλέπουσι ἀρίστας ἀνδρῶν, καὶ κάλλιστα σωμάτων, καὶ σύνεσι θαυμασίας, καὶ ἰσχὺν ἄμαχον, καὶ τόλμαν καὶ φιλοτιμίαν, καὶ γνώμας ἀνυπέρβλητους, καὶ σπουδὴν ἀληπτον ὑπὲρ τῆς νίκης· οὗ γὰρ δὴ οἶδα, ὡς ἐν ἄλλῳ ἐπιδείξασθαι ἐπαινῶν καὶ ἐπιβοῶν, καὶ ὕβρεως τῶν. Αν. τί δ', ὦ Σόλων, καὶ ἐπιγελᾶν γε προσήκει, καὶ ἐπιχλευάζειν. ἄφαστα γὰρ, ἀνθ' ὧν πατρεμιδίσων ἐπαινᾶν, τὰς ἀρετὰς, καὶ τὰς δυνάμεις, καὶ

afferat, si uideãt homines cæ di uerberib. atq; decertãtes tũ humi posterni, inq; uicẽ à se mutuò cõteri. S O. *Si iã tẽpus esset Anacharsi aut Olympiorũ, aut Isthmiorũ, aut Quinquatriũ, ipsa res* perfacilè docuisset, *quàm nõ frustra aut temerè harũ rerum studiosi simus. Neque enim quispiã ita nudè percẽsendo rerũ quæ ibi gerũtur, uoluptatẽ illã tibi ita* persuaserit, *quasi ipse in me dijs sedẽs spectatorib. uirorũ uirtutes cerneres, & corporũ excellẽtiũ formositates, et habiles admirãdorũ membrorũ uigores, multaq; præclara experiẽtiæ documẽta, et uim inexpugnabilẽ, et audaciã, et ambitiosam cõtẽtionẽ, & sentẽtias nullo modo uincibiles, atq; indefatigatũ pro cõscquẽdæ uictoria studiũ. Sat enim scio te ista spectatẽ nullũ fi-*

nẽ facturũ laudandi & exclamandi & applaudendi. A N. *Et per Iouem, ô Solõ, etiam ridendi & subsannãdi. Siquidẽ hæc quæ enumerasti, nẽpe uirtutes, ac corporũ habitudines*

καὶ τὰ κάλλη, καὶ τόλμαν ὁρῶ, ἀδρὰς μεγάλη ἕνεκα παρα πολλυμελίας ὑμῖν, ὅτι πατρίδ & κινδυνεύουσιν, ὅτι χώρας περιμελίης, ὅτι φίλων ἢ οἰκείων πρὸς ὕβριν ἁπαγομέ νων. ὥστε τοσοῦτον γελοιότεροι ἂν εἶεν, αἴτιοι μὴ, ὡς φὴς, ὄντες, μᾶλλον ἢ ἁλοῦσα πάσχον τες, καὶ ταλαιπωρέμενοι, καὶ φέροντες τὰ κάλλη καὶ τὰ μεγέθη τῷ ἄθλῳ, καὶ τοῖς ὑποπτίοις, ὡς μέγα καὶ κοτίνου ἐγκρατῆς γένοιντο νικήσαντες. ἐμοὶ γάρ μοι δοκεῖ μεμνῆσθαι τ ἀθλων, ἁλοιόντων ὑπλων. ἀταρ ἐρωτί μοι, πάντες αὐτὰ λαμβα νόμενοι ἡσυχίαν ἄγωνιοῦσαι; Σ. οὐδαμῶς, ἀλλὰ εἷς ἀπαύτων, ὁ πραξήσας αὐτ. Ανά. ὦτ' ὦ Σόλων, ὧδε τῷ ἀθλῳ, καὶ ἀμφιβόλω τ νίκης τοσοῦτον πονοῦσι, καὶ πᾶσ' ἡδονὴ ὅτι ὁ μὲν νικῶν, εἷς ἔσται πάντως, οἱ δ' ἡττώμενοι πολλοὶ πάμπολλοι, μᾶλλον ἢ ὀλίγοι πλην ὰς, οἱ δὲ καὶ πρὸ μάτων

& pulchritudines, et interorità audaciam, nullius magnæ rei gratia, atque adeò nequicquam uobis perire uideo, cũ neque periclitetur patria, neq; regio incidis atq; populatiõib. diuexetur, neq; amici aut domestici ad iniuriã rapiãtur. Itaq; hoc magis mihi risu digni uidẽtur uiri illi, ut tu ais, optimi, frustra tãta sufferẽtes, talib. q; difficultatib. cõflictãtes, et eas pulchritudines et heroicas corporũ proceritates sita turpiter arena atq; tumẽtib. uulnerib. fœdãtes, ut parta victoria pomo aut pinu potiãtur. Sẽper uerò mihi uoluptati erit taliũ certami nũ recordatio. Verũtamẽ dic mihi, omnibúsne athletis talia cedũt præmia? S O. Nequaquam, sed uni ex omnibus, qui cæterorũ victor extiterit. A N A. Ergo scõ pro tã obscura atq; ancipiti victoria tã multi semet insanis cõficiũt laboribus, præsertim nõ ignorantes unũ prorsus ex omnibus fore qui victor declarandus sit, reliquos autẽ uincẽdos, atque nequicquam uerbera & uulnera miserè susceptu-

λαμβάνοντες; Σό. ἴσιμεν, ὦ Ἀνάχαρσι, μηδένα τῶν ἡμετέρων πόλιν τὴν Ἀθηναίων ὁρᾶν πολιτείας ὀρθῶς πρὸς μηδέν· ἐγὼ γὰρ οὐ τὰ κάλλιστα τῶν ἐνθάδε ἐν νῷ ἐνίβλεψα. διὸ δὴ σοι μηδὲν δοκῶ ποιεῖν ἀδόκητον, ὅπως ἂν τὰ κάλλιστα οἰκιδάν πόλις, καὶ ὅπως ἂν ἄριστοι γένοιντο οἱ πολῖται αὐτῆς, ἐπανίσασι τέτε καὶ πάσας ἀσκήσεις ταύτας, καὶ πόσῳ φιλοτιμίᾳ, ὦ φιλοτιμώμεθα πρὸς αὐτὰς, καὶ ἄσῃ, ὅτι πολὺ τὸ χρήσιμον ἔχουσιν ἐγκατεμμιγμένον τοῖς πόνοις, εἰ καὶ νῦν μάτην σπεύδεσθαι δοκῶσι. Ἀνά. καὶ μὰ, ὦ Σόλων, πᾶν ἄδηλον ἄλλο ἀπὸ τῆς Σκυθίας ἦκω πρὸς ὑμᾶς, ἵνα σὺν τοῦτο ἢ γὼ δι' ὃ δοῦσα, μίγαν ἢ τὸν Εὔξεινον καὶ δυσχείμερον πεφανθῆς, ἢ ὅπως νόμος τις τῶν Ἑλλήνων ἐκ μάθοιμι, καὶ ἕνα πρὸ ὑμῶν πᾶσα νοήσαιμι, καὶ πολιτείαν τῶν ἀρίστων ἐκμελετήσαιμι. διὰ ταῦτα μάλιστα φίλον, ἢ ἀναύτων Ἀθηναίων, καὶ ξένον προσαγορεύομαι.

ſuſcepturos? S O. Videris ô Anacharſi, Reip. bene inſtitutæ ſtatum prorſus nihil intelligere. Neque enim alioqui noſtræ gētis ritꝰ atq; mores pulcherrimos in uituperationē ponereſ. Nā ſi quando tibi curæ erit noſ ſe quomodo omniū optimè adminiſtranda ſit Reſpub. tum qua ratione ciues in ea quamoptimi reddēdi ſint, laudabis hauddubiè & tu tunc illorum exercitia, neq; non ambitionem cui in biſce gymnaſiis dediti ſeruiunt. Scies quoq; permultū fructus eos capere, qui his ipſis commixtus eſt laboribus, utcunq; nunc tibi inani ſtudio operā dare uideātur. A N. Atqui ego, ô Solō, nulli us rei gratia ex Scythia ad uos profectus ſum tātū emēſus itineris, magno Euxino atq; tempeſtuoſo traiecto, quām ut Græcorum leges perdiſcerē, ac mores illorū præſens perſcrutarer, tū ut optimā Reip. formā multo ſtudio cognoſcerem. Quapropter te mihi potiſſimùm ex omnibus Atheniēſibus atq; peregrinis

μλόμλω πατὰ πλίσι, ἐπάμωρ ἤκιμν νόμων τι τινῶν ξυγγραφὴν ἄναί σι, πρὸ ἐδῶν τ πρίτων ὑριτίων, πρὸ ἐπτυδν μάτων ἐμιλίμων ἀσυγτίων, πρὸ ὅλως, πολιτάκε τινὸς συνχρμοσ.ὸ, ὥστ ἐν αὖ φδάνοις θελάσκιν μι, πρὸ μαθητίων ποιήμηος, ὡς ἐγωγι ἡδέως ἂν ἔοιτέ σοι πρὸ ἄποτος πχρκπαθεξόμηος, ἐς ὅσον αὖ αὐτὸς διχρκοίπς λίγω, πιχνὸς ἵπα πόσμι πρὶ πολτείας τι πρὸ νόμων διιξέιντ. Σέ. τὰ μὲ πακότα ὃ ῥᾴδιον, ὦ ἑτᾶρι, διελθᾶν ἐν βρκχεῖ. ἀλλὰ πατὰ μῆν ὑδὸν, ἔσν ἵπαστα, οἷα μὴ πρὶ δεῶν, οἷκ ἄν πρὶ γονέων, ἢ πρὶ γάμων, ἢ τ ἄλλ: φδεῖ ἡμῖν. ἆ ἄ πρὸ τ νέων γε ἐπόσκιμαι, πὸ ὅπως κὸ ἐς χρὼ μιβα, ἐπῄδκὸ πρῶτον κρξάντ σωιέντα τι τῦ βελτίονος, πρὸ τῷ σώμκτι κὸ λοίσιδαι, πρὸ ὀφίσκδκι τὸς πόνος, τκῦτκ ἤλι σοι λιξίσιμι, ὡς μάλ

amicum adiungẽdũ curad, posteaquã inaudiſſẽ & optimarũ legũ ſcriptorẽ, morũq; præſtãtiſſimorũ inuẽtorẽ te eſſe cõperi, neque nõ uiriliũ inſtitutorũ interpretẽ: in ſumma, toti⁹ Reip. formatorẽ. Itaq; haudquaquã tu cupidior es me docendi, tuumq; diſcipulũ faciẽdi, q̃ ego ſum auidus diſcẽdi, adeõ ut tibi & incubatus et ſitibũ d⁹ aſſideñs, quoaduſq; tu docẽdi laborib. par eſſe poſſis, dictis tuis inbians, audire te ſuper Reip. inſtitutis & legib. diſſerẽtẽ cõcupiſcã. SO. Equidem omnia breuiter perſtringere, ô amice, haud quaquam facile aut promptum eſt. Gradatim tamen ac pedetentim ingreſſus cognoſces ſingula, cuiuſmodi nobis de dijs, aut parentibus, aut nuptijs, aut alijs uiſa atq; conſtituta ſint. Cæterũm quæ de iuuenibus decreuimus, tum quemadmodũ illis utamur, ubi iã primũm quod rectius eſt, ſapere cœperint, et corpore maturiores facti, laborũ patiẽtes euaſerint: hæc tibi in præſentia percenſere mihi deliberatum eſt, ut in-

θοις, ἵνα τινὸς χάριν τὰς ἀσκήσεις ταύτας προτιθέμεθα αὐτοῖς, καὶ διαπονῶμεν τὸ σῶμα καταναγκάζομεν, ἐ μόνον ἵνα νικᾶ τῶν ἀγώνων, ὅπως τὰ ἄθλα δώσουσιν ἀναιρεθῆναι (οὐ γὰρ μικρὰ γε ὀλίγοις πρέπει ἐκ ἁπάντων χαρίσασθαι) ἀλλὰ μᾶλλόν τι ἁπάσῃ τῇ πόλει ἀγαθὸν ἐν τούτῳ, ἢ αὐτοῖς ἐπαίνους προσκτώμενοι. κοινὸς γάρ τις ἀγὼν ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις προκειται, καὶ σῴζεσθαι, ἐ πίνειν ἢ συλίνειν, ἀλλ' ὃς ἐν αὐτῷ συλλαβὼν ἴσχῃ τὴν αὐθρώπων εὐδαιμονίαν, οἷον ἐλευθερίαν λέγω αὐτῇ τι ἐκάστῃ ἐλίᾳ, ἢ πειθῇ τῆς πατρίδος, ἢ πλοῦτον, καὶ λόξαν, καὶ ἀρετῶν πατρίων ἀπόλαυσιν, καὶ εἰκόνων συγγενίαν, ἢ σωμάτων τὰ κάλλιστα, ὧν αὖ τις δίκαιος γενέσθαι οἱ παρὰ τῶν θεῶν. ταῦτα πάντα τῷ στεφάνῳ, ἐν φημι, συναπαντᾶ

ut intelligas cum gratia hæc illis exercitia proponere ſoleamus, tum quamobrem aſſiduis laboribus eoſdem corpora exercere cogamus. Non profectò certaminum ſaltem gratia, ut præmia quæ ant conſequi (ad ea enim celebranda omnino perpauci illorum perueniunt) ſed ob fructum longè maiorem quæ inde ad uniuerſam manat Remp. & quo ipſi fruuntur conſimiliter. Siquidem aliud quoddã cõmune omnibus bonis ciuibus certamen eſt propoſitum, & corona non pinea, aut oleagina, aut contexta ex apijs, ſed quæ in ſe comprehenſim uniuerſam hominum felicitatem complectatur, nempe libertatem dico, quæ cuiuſq; priuatim eſt, & communiter patriæ: præterea diuitias, gloriam, honoris ac dignitatis gradus ampliſſimos, ſolennitatumq; patriæ fruitionem, rerũ familiariũ ſalutẽ: atq; ut ſummatim dicam, pulcherrima quæq; quæ à dijs immortalib. quiſpiam aſſiduis uotis ſibi dari ſolcat expetere. Ex ijs omnibus ea quã dixi corona

concino-

συναγωνίσωμαι, καὶ ἐκ τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου πρόφασίν τινα λάβω, ἐφ' ὃν ἐξ ἀσκήσεως αὖθις καὶ πόνους ἀγωνιῶ.

Ἀνά. Ἆρα δὲ δυσμάθειν Σόλων, τοιαῦτά μοι καὶ τηλικαῦτα ἔχων ἆθλα διεξίοιμι, μῆλα καὶ σίλινα λιγυᾶ, καὶ δικλῆν ἐλάτης ἀγρίας, καὶ πίτυν. Σό. καὶ μὴν ὦ Ἀνάχαρσι, οὐκ ἐκεῖνά σοι ἐστὶ λέξειν μικρὰ εἶναι, ἐπίταττε δὲ λέγω, καταμάθοις· ἀπὸ γὰρ τοῦ τῆς αὐτῆς γνώμης γίγνεται, καὶ μόρῳ πάντα ταῦτά ὄζει μικρὰ τοῦ μέζονος ἐκείνου ἀγῶνος, καὶ τοῦ στεφάνου, ὃν κατέλιξα τοῦ καλλιάμου. ἐγὼ δὲ λόγῳ, οὐκ εἰδὼς ὅπως ἐκβαίης τῷδε τάξει, ἐκείνων πρότερον ἐπιμνήσθη, τῶν ἐμοὶ γεγονότων, καὶ Ὀλυμπιάσι, καὶ ἐν Νεμέᾳ. πολὺ ἄλλα δὲ νῦ (σχολῇ γὰρ ἄγομεν, καὶ σὺ, ὡς φῄς, προθυμεῖ ἀκούειν) ἀφ' ἑκάστου μιᾶς ἑκάστοτε πρὸς τὸν ἀρχὴν, καὶ νῦν ἐπὶ τοὺς ἀγῶνας, ἐφ' ὃν

concinnata est, εἰς ἃς exercitationem parandæ comparatæ, ad quod hæc exercitia atq; labores ducunt. ANA. At tu ô multis modis admirande Solon, cum tam magnifica mihi præcenseas præmia, poma atq; apia commemoras, ac ut arbitror, & sylvestris oleæ ramum & pinum? SO. Atqui ô Anacharsi, ne illa quidem ubi uidebuntur modica, ubique dicturus sum, intelleges. Eodem enim consilio facta & illa, suntq; planè partes quædam exiguæ maioris illius certaminis atq; coronæ per omnia felicis quam percensui. Nescio uero quo pacto oratio nostra confusa narrandi serie, ordine penitus præpostero, horum prius commeminit quæ in Isthmo atq; Olympijs & Nemea fieri consueuerunt. Veruntamen nos (summum enim ocioſi, & tu, ut ais, audiendi cupidus es) facilè ad principium recurremus, ac cōmune illud certamen cum admi-

φημι πάντα ταῦτα ὑδιτυδούδεα. Αὐά. ἄμεινον ὦ Σόλων οὕτω· καὶ ἐλπὶς γὰρ οὖν ὑμῖν ἐλάγ& μᾶλλον προχωρεῖν. ηκὶ τάχ' ἂν ἴσως ἀνὰ τούτων πεισθείην, μήδ' ἰπάτων ἔτι καταγιλᾶν εἴ τινα ἴδοιμι σιμωσιμέλιον κατίνην ἢ σιλίνῃ ἐστιφανωμένον. ἀλλ' ἀ δονᾶ, ἐς τὸ σύνεκεν ἐπαῦσαι ἀπειλήσω, παδίσω μεῖζον ἢ τῶν δάκνων, ὡς μὴ ἐνοχλεῖσθ ὑμῖν ἔτι κνηφαγοῦντες τοῖς πελαίσυσιν.

ἄλλως τι (ἀρέσκει γάρ) οὐκ ἀεὶ τὸν ἥλιον ἔτι φεύγω ἀνέχομαι, ἐξιὼν ηκὶ φλογώδη, ὑμπίπλουσα γυμνῇ τῇ κεφαλῇ· τὸν γὰρ πῖλόν μοι ἀφιλᾶν εἰκὸς ἦν ἐλθεῖν, ὡς μὴ μόν& ἐν ὑμῖν ἐφίλοιμι τῷ σχήματι. ὑ ἀλλ' ὥρα τοῦ ἔτους, ὅτι πρὸ τὸ πυρώδες τοῦ ἀστρ& ἐν ὑμῖν κύων φατὶ, πάντα καταφλέγοντ&, ηκὶ τὸν ἀέρα ξυρὸν ηκὶ διαπαῦ τιθέντ&, ὅ, τι ἥλι& κατὰ μεσημβρίαν, ἥδη ὑπὲρ κεφαλῆς ἑστὸς meridiem supra caput assistente, & eiusmodi feruorem intolera-

niculo omnia haec paratiõ firmaui. AN. Praestat equidẽ ita facere. Inter eũdũm rò in lõgũ nobis profluxit oratio. Et fortasse his citius ille persuadebor ne quẽ posthac amplius subsannem, quẽcunque oleastro aut apio coronatum grauius atque iactantius incedentem conspexero. Ac si uidetur, sub illam opacam progressi cõsideamus, ne illi disceptantes sua uociferatione nos cõturbent. Quin aliàs etiam Solis (qd enim dissimulẽ) sum impatiens, ita acuti & feruentis & nudum caput infestantis. Etenim tiaram domi consultò mihi abstuli, ne solus hic inter uos peregrino & insueto habitu obambularem. Et iam quoq; annmi tempus est quo d syd illud feruentissimum exoritur, quod uos Canem dicitis, omnia exurens, aeremq; ariditate & calore infestum faciens, Sole circa

κάμηλον, φλογμὸν τοῦτον οὐ φορητὸν ἐπάγει τοῖς σώμασιν. ὥστε κἀσοῦ θαυμάζω, ὅπως γεγωνὸς ἄλλο ἀνθρωπος, οὕτω ἰδίοις ποσὶ τὸ δάλπος, ὥσπερ ἐγώ, οὕτω ὅλως ἀνεχλονμένον ἐοικὰς, οὐδὲ ποσὶ βλίψας σύσκιόν τι, ἔνθα ὑποδύσῃ, ἀλλὰ μέσην τὸν ἥλιον ὑμαρῶς.

ΣΟΛ. οἱ μάταιοι γὰρ οὗτοι πόνοι, ὦ Ἀνάχαρσι, καὶ αἱ συνεχεῖς ἐν τῷ πηλῷ κυβιστήσεις, καὶ αἱ ὑπαίθριοι ἐν τῇ ψάμμῳ ταλαιπωρίαι, τοῦτο ὑμῖν τὸ ἀμωτὸν ἄμεινον παρίχουσι πρὸς τὰς τοῦ ἡλίου βολὰς, καὶ οὐκ ἔτι πίλου δεόμεθα, ὃς τὸν ἀκρότινα κωλύσει καδικνῶδες τῆς κεφαλῆς. ἀνίημεν οὖν, καὶ ὅπως μὲν, καὶ δύνῃ νόμοις, προσίξεαι, εἰς οὐ λίγα πρὸς σὲ, ὡς εἰδὰς ποιητὸν πιστεύειν αὐτοῖς, ἀλλ' ἔνθα ἄν σοι μὴ ὀρθῶς τι δόξῃδαι λεκῆ, ἀντιλέγειν δὺς δὺς, καὶ διεξιόντων τὸν λόγον.

ΔΥΣ

intolerabilem corporibus inducente. Itaq; demiror quî fiat, ut tu, cum etate sis planè confecta, non perinde ut ego sudore perfluas: neq; prorsus à Sole infectari uideris: neque usquam locum umbrosum exploras quem subires, sed æstum facilè & patienter toleras.

SO. Inanes illi & supernacanei labores, ô Anacharsi, & assiduæ in cœno uolutationes subaeriæ, præterea in arena miseriæ, nobis hoc præstant, ut feruentis Solis radios facilè contemnamus: neque amplius egemus pileo, ut Solem à contingendo capite prohibeat. Itaq; sub umbram concedamus. Noli uerò ijs quæ dicturus sum, tam quam legibus mentem adhibere, ut per omnia fidem illis habeas: sed ubicunque aliquid parum rectè tibi dixisse uidebor, statim illud contradicendo refelle, ac uerba mea emendato.

Etenim

ἀνεῖν γὰρ ἑατέρου πάν-
των οὐκ ἂν ἁμάρτοιμι, ἢ
εἰ βεβαίως πεισθῶ, ἐκεῖ-
νοτα ὑμῖν εἶναι ἀντιλητία
ἔσται, ἢ ἐμὲ ἀναλελαχδῦ-
ναι, ὡς οὐκ ὀρθῶς γεγνώσκω
περὶ αὐτῶν. κἀγὼ ἐν τούτῳ
πᾶσα ἂν σοι ἡ πόλις ἡ Ἀθη-
ναίων, οὐκ ἂν φθάνοι χάριν
ὁμολογοῦσα. ὅσῳ γὰρ ἂν ἐμὲ
πεισθῇς, καὶ μεταπέσῃς
πρὸς τὸ βέλτιον, τοσούτῳ τὰ
μέγιστα ἴσθι ὠφελήσας. εἰ
δὲ μὴ γὰρ ἂν ἀπορυφάμην
αὐτίκα, ἀλλ' εἶδὼς ὡς τὸ μέ-
γαν καταδήσω φόβον, καὶ
κατασὰς ἐν τῇ πυκνὶ, ὅλῳ
πρὸς ἅπαντας· αὖθις δὲ Ἀθη-
ναῖοι, ἐγὼ μὲν ὑμῖν ἐγρα-
ψα τοὺς νόμους, οἵους ἂν ἐγὼ
μὲν ὠφελιμωτάτους ἡγοῦμαι
τῇ πόλει. ὁ δὲ ξένος οὗτος,
λέξας σὺ, ὦ Ἀνάχαρσι,
σκυθικὸς μέν ὅτι, σοφὸς δὲ
ὢν, μετεπαίδευσέ με, καὶ ἄλ-
λα βελτίω μαθήματα καὶ ἔπε-
σι λύματα ἐδιδάξατο.

Etenim ab horum duorum alterutro me omnino haud aberraturum existimo. aut enim tibi cõstanter persuadebo, si non dissimulanter habueris quæ contradicenda sunt: aut ego de integro discam quàm non rectè de his senserim atque statuerim: quo nomine uniuersa Atheniensium Respublica tibi prolixè aget gratias. Quantum me enim docueris, atque ad saniorem sententiam suadendo pertraxeris, illam maximis beneficijs tibi obstringes. Neq; hoc eam celabo, sed statim in medium adferam, ac stans in senatu his uerbis uniuersos compellabo: Ego quidem uobis, ô ciues Athenienses, leges conscripsi, quas ego Reipublicæ utilissimas fore arbitrabar. At hic hospes (te ô Anacharsi digito commonstrato) tametsi oriundus est ex Scythia, uir tamen multa ornatus sapientia, aliter mihi persuasit, & disciplinis uitæq; institutis longè melioribus imbuit.

ὥστε

Itaque

ὅστις δικαίτερος ὑμῶν ὁ αὐτὸς καὶ ναυτικράφλω, καὶ χαλκῆν αὐτὴ ἀναστήσατε παρὰ τὸν ἑπωνύμου ἐν πόλει, παρὰ τὸν Αθηναῖον. καὶ σὺ ἴσθι, ὡς ἂν αἰσχυνεῖ τὸ ἡ Αθηναίων πόλις, παρὰ βαρβάρῳ καὶ ξένῳ τὰ συμφέροντα ἐκμανθάνοντες. Αν. Τοῦτο δὲ παῦσον λῶ ἄρα, ὃ ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἔκπυστον τ Αθηναίων, ὡς ἅπαντα ἐμοὶ ἐν τοῖς λόγοις. ἐπεὶ πόθεν ἂν ἐγὼ νομὰς, καὶ πλάνης ἀνθρώπους, ἐφ' ἁμάξης βιβλιοπώλης, ἄλλο τι ἄλλῳ γλῶ ἁμάξαν, πόλιν ἢ οἰκίαν ἐπώλησας πώποτε, οὔτε ἄλλοτε, ὃ νῦν ἐφρασάμην, περὶ πολιτείας διεξίειμι, καὶ διδάσκειμι αὐξόχθονας ἀνθρώπους πόλεν τοιάτλω ἀρχαιοτάτλω, τοσούτοις ἤδη χρόνοις ἐν δυνομίᾳ διαφανούσας, καὶ μάλιστα σοί, ὦ Σόλων, ὃ ἔτος, ὡς φασίν, ἐξ ἀρχῆς καὶ μάθημα ἐγένετο, ἐπίστασθαι, ὅπως ἂν ἀρίστα πόλις οἰκοῖτο, καὶ οἷς τισὶ νόμοις χρωμένη εὐδαιμονέστατα

Itaq; ob ſua in Rẽp. merita, ciuitate donetur, ac eneã illi ſtatuã apud reliquos huius urbis proceres erigite apud Mineruã. Perſuaſiſſimũ uerò habe, ciues Athenienſes ſibi nequaq; dedecori fore exiſtimaturos, ab homine peregrino atq; barbaro ea perdiſcere, quæ ſũt ex uſu Reip. ANA. Hoc equidem erat quod ego de uobis Atheniẽſibus inaudieram, quòd in omnibus ferè ſermonibus naſuti eſſetis illuſores. Vnde etiam ego homo agreſtis & erro, qui omnem ætatẽ meam in plauſtris degẽs contriui, ſubinde ſolum pro ſolo mutans, quiq; nunquã in ulla ciuitate habitaui, neq; unq; ullã niſi nũc primùm uidi, de adminiſtrãda Rep. uerba facerem, atq; adeò docerẽ homines indigenas hãc urbẽ clariſſimã optimis legibus fũdatã tãtis tẽporib. incolẽtes? cũ primis uerò te ô Solõ? cui hoc, ut phibẽt ſtatim ſub initiũ ſtudio ac curæ fuit, neſſe qb. procuratiõib. Reſp. q̃optimè adminiſtraretur, tũ quarũ legũ præſcripto utẽs q̃florẽtiſſima atq; felicißima redderetur.

σῆι. πλὴν ἀλλὰ νῦ τοῦτο ὡς νομίζεται παρίον σοι, καὶ αὐτῷ, ἴσως τι μοι δοκῇ μὴ ὀρθῶς λέγειν δοκεῖν, ὡς βιβαιότερον μάθοιμι· καὶ ἰδὲ γὰ, ἤδη ἀφυγόντες τὸν ἥλιον, ἐν τῇ σωτρίφῃ ἐσμὲν, καὶ καθίδρα μάλα ἑδάφη καὶ σύνεδροι, ἀλλὰ ψυχρῆς τῆς λίθου. λέγε δὴ τὸν λόγον ἐξ ἀρχῆς, καθότι τοὺς νέους παραλαβόντες, ἐκ παίδων σφῶν διαπονᾶτε, μὴ ἄνευ ὑμῶν ἄριστοι αὐτοὶ γίγνωνται ἐν τοῖς πολλοῖς, καὶ τὰ σώματα τίνων, καὶ τί ἡ πόνος, καὶ τὰ λυσιτελήματα σφῶν καὶ χρὴ ἀγωνίζεσθαι αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ δὴ μάλιστα ἐξ ἀρχῆς σφῶν ἐπίδυναι ἀκοῦσαι. τὰ δ' ἄλλα εἰς ὕστερον διαλέξομαι, κατὰ παιρὸν ἕκαστον, ἐν τῷ μέρει. ἐπαινῶ μὲν τοι ὦ Σόλων μάλα σέ μοι, παρὰ τῶν ἄλλων, ὅτι πρὸς αὐλὰς βαρβάρου ἰρᾶς λόγου λέγειν, ὡς μὴ πολυπλόκους, μὴ δ' ἀκαιρολογούσης τοὺς λόγους.

Λύδια

tur. Verūtamē & in hoc tibi ut legumlatori mos gerēdus est. Itaq; tibi contradicam si qua mihi parum scitè aut rectè proponere uideberis, tantum in hoc, ut cuncta perdiscam certius. Et uide ut iam euitato sole simus in umbra, neq; desunt sedes percommodæ & amœnæ in hoc frigidolapide. Dic igitur orationem exordiens ab initio, quam ob rem statim à pueris iuuenes exerceatis laboribus. Tum quemadmodum uobis uiri optimi ex cœno illo & eiusmodi euadant exercitationibus. Insuper quid ad uirutē consequēdā illis præstet adminiculi puluis, & istæ in cœno uolutationes. hoc enim uel omnium cupiētissimè statim sub initium audire desiderabam. Reliqua uerò in posterū me docebis, singula suo tempore. Hoc autem inter dicendum fac Solon cogites, ad uirum barbarum te uerba facturum. Dico autem ne de industria orationem nectendo, obscures, neq; impendiò producas.

δείσα γὰρ, μὴ ἐπιλανθάνωμαι τῶν πρώτων, ἢ τὰ μεῖζα ταῦτα πολλὰ ἐπαρρήσιν. Σ. σὺ δ' οὖν ὦ Ἀνάχαρσι μεῖζα μὲν σύδεν ἄμεινον, ἵνθα αὖ σοι δοκῇ μὴ παύσασθαι ἐ λόγος ἥκειν, ἢ πόρρω ποι ἀποπλανᾶσθαι ἡμῶν. ὁρῶσι γὰ μεῖζον ἴσως, τι αὖ ἰδίλῃς, ἢ διαμάρτῃς αὖ τοῦ μύθου. ἐᾶν μὲν γοι μὲ ἔξεστι σύνισα, μὴ δ' πόρρω τοῦ σκοποῦ γὰ λεγόμενα ἢ πολλοῦ ἐ δόξω, εἶμαι, ἢ δὴ μακρὰ λέγοιτο, ἐπεὶ δὴ τῇ βουλῇ τῇ ἱδ Ἀρεοπάγου, ἥπερ γὰρ φοινικὰς ὑμῖν δίκας δικάζει, πάρεσμον ὅτω ποιῆμ. ἀπόταν γὰρ εἰσέλθωσα εἰς τὸ πάνυ συνεπιβίβασται, φόνου δ' ἁμαίτιος ἢ προνοίας, ἢ πυρκαϊᾶς δικάσων τις, ἀκριβέστατ λόγον ἐκατόρων τῶν ἡμερῶν, δὴ λέγειν ἐν τῷ μέρει, ὁ μὲ δίωκων, ὁ δ' φεύγων, ἢ αὐτοί. ἢ ῥήτορας ἀναβιβάσον ται, τὰς ἐρωτήσας ὑπὲρ αὐτῶν, οἱ δ' ἐς τ' αὖ μὲ περὶ τῶ πράγματος λέγουσιν,

Vereor enim ne prima mihi excidant, si nimium multa per te adducta fuerint.

SOL. Tu quidem hæc, ô Anacharsi, longè melius cõstitues, ubicũq; parum perspicua tibi uidebitur oratio, aut alicubi prorsus à uero aberrare temerè fluendo, licebit enim hanc tibi interrogando quotiescunque libitum fuerit interpellare, eiusq; prolixitatem decurtare. Quanquã ubi nõ prorsus ab instituto aliena, aut à scopo in totum abhorrentia dicũtur, nihil uetat orationem paulo longius progredi: quoniam & senatui Areopagitico, cui rerum capitalium iudicia cognoscenda sunt, à maioribus usq; ac cepto more ita factitare solẽne est. Ingressi enim in Areopagũ h considunt, cædis aut uulneris ex destinato inflicti, aut incendij caussam cogniturí: deinde utriq; iure cõtẽdẽtiũ dicẽdi copia permittitur. Dicũt uerò alternis uicib. & qui litem intẽdit, & qui reus est, aut ipsi per se, aut rhetorũ sibi cõducũt operã, quibus caussa orãda est. Illi ergo quãdiu ea quæ ad rẽ attinẽt, dixerint,

λίνωσιν, ἀνίχ᾽ ἡ βουλὴ, καθ᾽ ἡσυχίαν ἀκούσασα. ὧν δέ τις ἢ πρεσβύτερον ἢ νέος, ὡς οὐ πυνθάνεσθε ἀπρεπῶς ἐποίησαν αὐτούς. ὃ δικαίως ἂν δέοιμι ἔγωγε ὑπάρχειν τοῖς πράγμασι, οἷα πολλὰ φιλόσοφα παῦσαι ἂν τοὺς δικαστὰς μοχθοῦντας, παρελθὼν ὁπόταν καθίσω πρὸς τὸν βουλὸν, καὶ περὶ πάντων τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λόγοις, ὡς συμπὰ τὰ γεγενημένα οἱ Ἀρεοπαγῖται βέλτιστοι. ὥστε καὶ σὺ, ὦ Ἀνάχαρσι, Ἀρεοπαγίτης ἐν τῷ παρόντι ποιοῦμαι ἐμαυτὸν. καὶ κατὰ τὸ βουλὲς μὲ νόμον ἀκούειν, καὶ σιωπᾷν κέλευσι, ὧν ἀνὴρ καλαῤῥητορόμαχος. ἄχθομαι δ᾽ ἐγὼ δικαίᾳ τῷ πράγματι λίαν, ἀξίᾳ ἀκουμπώσαν. ὃ γὰρ ἐφ᾽ ἑλίᾳ ἔτι ποιοῦμεθα ἐμαυτὸν ὑποίαν, ὡς ἀχθεσθαι, ἢ ἀπειλοῦσι ῥῆσις, ἀλλὰ ἤ τι σπιὰ κινεῖ, καὶ ἡμᾶς σχολὴ ἄγομεν.

dixerint, perferūtur à Senatu, auſcultāte cū ſilētio. Cæterùm ſi quis meditato proœmio orationē exorſus fuerit, ut iudicū animos aliqua beneuolētia ſibi propēſiores faciat, aut miſerationē, aut præcipuā aliquā orationis uim atq; potētiā cauſſæ adduxerit, qualia permulta rhetorū filij machinātur, ut hiſce uerborū præſtigijs iudicū præſtringāt oculos: progreſſus actutū præco illi indicit ſilētiū, nō permittēs rhetori ad ſenatū nugādi libertatē, ac uerbis cauſſæ inuoluēdæ poteſtatē, quō minus Areopagitæ ea quæ facta ſunt nudè queāt perſpicere. Itaq; & te ô Anachar ſi in præſens quidē Areopagitā cōſtituo, ac iuxta ſenatus legē à me conditā auſcultā, meq; ſilentio indicto compeſce ubi extra cauſſā inutiliter rhetoricantem ſenſeris. Quandiu uerò ea quæ ad cauſſam attinent, dicentur, licebit orationē extēdere. Neq; enim amplius ſole ſub ardenti colloquimur, ut magnopere dolendū ſit ſi in longum producta fuerit oratio. Sed & umbra planè denſa eſt, & nos in præſentia ocium agimus.

Ανάχαρ. σὺ γνώμενά σου ταῦτα, ὦ Σόλων. καὶ ἴσως οὐδὲν χαίρειν οὐ μικρὰν οἶδά σοι καὶ ὧδε τούτοις, ὅτι παρὰ δρόμον τοῦ λόγου, καὶ τὰ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ γιγνόμενα ἐδιδάξω με, δαιμόσιος ὡς ἀληθῶς, καὶ ἀγαθῶν βουλευτῶν ἔργα, πρὸς ἀλήθειαν διεξόδους τῶν τῶν ψήφων. ὧδε τούτοις οὖν ἤδη λέγε, καὶ ὁ Ἀριστιάδης γίτως ἴσως (τοῦτο γὰρ ἴδου μι) κατὰ σχῆμα τῆς βουλῆς ἀκούσομαί σου. Σόλ. εὐμενῶ διὰ βραχέων προακοῦσαι χρή σε, ἃ πρὸ πόλεως καὶ πολιτῶν ὑμῖν δοκῶ. πόλιν γὰρ ὑμᾶς οὐ τὰ οἰκοδομήματα ἡγούμεθα εἶναι, οἷον τέχνη καὶ ἱερὰ, καὶ νεωσοίκους, ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὡς σπορὰ σῶμά τι ἐφήμερον καὶ ἀπίνυτον, ὑπαρχαῖα δὲ ὑπὸ λοχὼ καὶ ἀσφάλειαν τῶν πολιτευομένων, τὸ δὲ πᾶν κῦρος, ἐν τοῖς πολίταις τιθέμεθα· τούτους γὰρ εἶναι τὸς ἀναπλεω

ANA. Perbenigne ſunt iſta quæ dicis, ô Solon. Atque ego ob hæc magnam tibi habeo gratiã, quòd hac orationis tuæ digreßiuncula etiam ea quæ in Areopago fieri conſueuerunt mihi humaniter expoſueris, admiranda profectò, ac bonorum ſenatorum opera, ueritate ſuffragantium. Iam igitur de illis diſſere, ac ego Areopagita (hũc enim me eſſe uoluiſti) pro more iudicum ueſtrorum tibi dicenti dabo operam. SO. Proinde [1] paucis tibi antè audiendum eſt, quam nos de ciuitate ac ciuibus opinionem obtineamus. Siquidem nos ciuitatem non ædificia illa eſſe exiſtimamus, cuiuſmodi ſunt muri, delubra, & alia, ſed hæc tanquam corpus quoddam ſirmum eſſe atq; immobile ad receptum & ſecuritatem hominum urbem incolentium. Omnem uerò uim atque auctoritatem in ciuibus ſitam eſſe arbitramur. hos enim

πανταχοῦ τοιαῦτας, καὶ διακατέστοντας, καὶ ἐπιτελοῦντας ἕκαστα καὶ φυλάττοντας, οἷόν τι ἐν ἡμῖν ἑκάστῳ ὄργανον ἡ ψυχή. τοῦτο δὴ τοίνυν κατανοέσαντες, ὠδιμελοῦμεν μὴ, ὡς ἐχρῆν, καὶ τῷ σώματι τῆς πόλεως, κατακοσμοῦντες αὐτὸ, ὡς κάλλιστον ἡμῖν ἔδος, ἵνα δοκῶμέ τι εἰκοδομήσασι κατασκευασμένον, καὶ ταῖς ἐκτοδὸν ταύταις πρόβολαῖς, εἰς τὸ ἀσφαλέστατον περιτετειχισμένον. μάλιστα δὲ καὶ ἐξέσται τοῦτο ποιοῦσιν, ἕως οἱ πολῖται ἀγαθοὶ μὲν τὰς ψυχὰς, ἰσχυροὶ δὲ τὰ σώματα γίγνωνται. τοὺς γὰρ τοιούτους σφίσι τὰ αὐτῶν κακῶς χρέσθαι, ἐν εἰρήνῃ συμπολιτευομένους, καὶ ἐν πολέμου σώσειν τὴν πόλιν, καὶ ἐλευθέραν καὶ δυνάμενα διαφυλάξειν. τὴν μὲν δὴ πρώτην ἀναρριπτὴν αὐτῶν, μυρίοις καὶ τίτθαις, καὶ παιδαγωγοῖς ἐπιτρέπομεν, καὶ παιδείαις ἐλευθερίοις ἄγαν τε καὶ ῥίψαν αὐτούς.

ἐκπαιδεύ-

enim esse qui cuncta implent, singula ordinant, omnia perficiunt atque custodiunt, quali in nobis singulis gubernandis officio anima fungitur. Hoc ergo intelligentes, sanè sedulam curam habemus ciuitatis corpus non negligendi, exornantes illud, ut quammaximè niteat, cùm intus uisendis ædificijs adornatum, tũ externè munitis & firmissimis propugnaculis circumseptum. Cumprimis [m] uerò omnem curam impendimus ut ciues & mente boni, & corpore efficiantur ualidi. Tales enim ipsi sibi prodesse in pace possunt, unà Rempub. administrantes, neque non in bello ciuitatis libertatem atque salutem seruare atque propugnare. Primam [n] itaque illorum educationẽ matrib. atque nutricibus & pædagogis formandam permittimus, ut disciplinis liberalibus eos dẽ imbuãt atq; educent.

ἐπεὶ δὲ καὶ τοῖς σωματοῖς ἤδη γίγνεται τῶν καλῶν ἐχόντων, καὶ αἰδὼς καὶ ὄρθυμία καὶ φόβος, καὶ ἐπιθυμίας τῶν αἰσχίστων αὐτοῖς, καὶ αὐτὰ ἤδη τὰ σώματα ἀξιόχρεα λοιπὸν πρὸς τοὺς πόνους, παγιώτερα γιγνόμενα, καὶ πρὸς τὸ ἰσχυρότερον σωτάμενα, τότε κἀκεῖνα ἤδη παραλαβόντες αὐτοὺς, διδάσκομεν, ἄλλα μὲν τῆς ψυχῆς μαθήματα καὶ γυμνάσια προτιθέντες, ἄλλως δὲ πρὸς τοὺς πόνους καὶ τὰ σώματα ἰδίως ἔχοντες. οὐ γὰρ ἱκανὸν ἡμῖν ἔδοξε τὸ μόνον φιλῶσαι, ὡς ἔφημεν, ἢ τοι κατὰ τὸ σῶμα, ἢ κατὰ τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ παιδεύσεως καὶ μαθημάτων ὧν ἐν αὐτοὺς διάμεινα, ἀφ' ὧν τά τε σύφωνα διακάμινα, βελτίω πρακτικὸν γίγνοιτο τὸ ἄνδρα, καὶ τὰ φύλλα ἔχοντα μεταφυτεύοιτο πρὸς τὸ βέλτιον. καὶ τὸ παράδειγμα ἡμῖν παρὰ τῶν γεωργῶν, οἱ τὰ φυτὰ μίσχοις μὲν πρόσφατα καὶ νεωτιὰ ὄντα, σκίπωσι, καὶ πιέ-

Cæterum ubi iam honestatem per ætatem sapere cœperint, ac unà cum illis uerecundia & pudor & metus, neque non rerum præstantissimarum concupiscentia enata fuerit, ipsaq; corpora laboris patientia usa sunt, membrorum robore solidiora facta, ac iustis uiribus consistentia: tunc iam illos assumptos docemus, alys quidem animi disciplinis propositis, aliter cuam erga labores perferendos ipsorum corpora assuefacientes. Neq; enim satis esse existimamus tantum natos esse, ut quisque natus est, quantum ad corpus & animum excolendum attinet: sed præceptionibus etiam & disciplinis ad eos recte instituendos nobis opus est. Hac enim sedulitate & iuuenum industria aliter atque augetur, animi uerò & corporis uitia emẽdatur. Huius o rei exẽplũ ab agricolis sumimus, q̃ diu plãtæ adhuc sunt humiles et teneræ, eas cõ-

gunt

ἐρρώσθησαν, ὡς μὴ βλάπτοιντο ὑπὸ τῶν πνευμάτων: ἐπειδὰν δὲ ἤδη ἀκμάζοντα τὸ ἔρνος, πλημνοῦντα περιτέμνουσί τε τὰ περιττὰ κλάδους, καὶ παραδιδόντες αὐτὰ τοῖς αὐξῆσαι δυναμένοις καὶ διαφυλάξαι, καρποφορώτερα ἀπεργάζονται. πλὴν μετὰ τούτων ψυχῇ μουσικὴ τὸ πρῶτον καὶ ἀριθμητικὴ ἐκπαιδεύομεν, καὶ γράμματα γράφεσθαι, καὶ τραγῳδίας αὐτὰ ἐκμανθάνεσθαι διδάσκομεν. πρεσβύτεροι δὲ ἤδη, σοφῶν ἀνδρῶν γνώμας, καὶ ἔργα παλαιὰ, καὶ λόγους ὠφελίμους ἐν μέτροις πατασκευασμένους, ὡς μᾶλλον μνημονεύοιεν, ῥᾳθυμοῦμεν αὐτοῖς. οἱ δὲ καὶ ἀκούοντες ἀρετάς τινὰς, καὶ πρὸς ἕξιν ἀσκήσεως, ὀξύτερον καὶ βεβαιότερον μνημονεύουσι, καὶ πρὸς μίμησιν ἐπιγάρυνται, ὡς καὶ αὐτοὶ ἔσεσθαι, καὶ θαυμάζοντες τὰ τῶν ὑστέρων, εἰς πολλὰ Ἡσιόδῳ τε καὶ Ὁμήρῳ καὶ

gũt atq; fulciunt, ne ueteri uitio lętia accepto detrimẽto per fringantur: ubi uerò iam iustum robur collegerint, tunc inutiles & superfluos ramos amputant, easq; uentorum arbitrio mouendas atque agitandas permittentes, fructuosiores efficiunt. Itaque P mentem iuuenum primùm Musica atque Arithmetica excolimus, ac literarum formas pingere, easdemq; excellenter pronũciare docemus. ¶ Deinde ætatis progressu adultioribus sapientum uirorum sententias, res olim fortiter gestas à maioribus, tum orationes quoque utiles uersibus exornatus, quò tenacius atq; fidelius memoria teneãt, illorum auribus frequenter occinimus. Illi autem auditis fortium uirorum uirtutibus, & rebus memorabilibus, paulatim ista desiderare occipiunt, ac demum ad imitationem accenduntur, ut & ipsi celebrẽtur, & in cœlum ferantur à natu iunioribus pòst futuris: cuiusmodi multa nobis ab Hesiodo atque

Ομηρος ἐποίησεν, ἐπαδὰν ἐπὶ πλουσιάσωσι πρὸς τῷ βιοτεύειν, τὴν μὲν αὐτὸς ἤδη μέτρια χρῄζειν τὰ κοινὰ, καί τοι ἐξὸν τῶν ἀγαθῶν ἴσως ταῦτα· ἡ δὲ ἔπος τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἀσκεῖν μᾶλλον, ἢ ἀρχῆς προθυμεῖσθαι φησίν, ἀλλὰ διότι τοῖς τοιούτοις πόνοις κατανυμάζειν αὐτὸς ἄξιον, ὥσπερ αὐτὸς ἐμαυτῷ σιωπᾷν προστάττω, ἐπειμένας τὴν κόρυνα, ἀτὴ τὴν Ἀρεοπαγίτην σὲ, ὃς οὐδ' ἀκοῦσαι, εἶμαι, ἀνίκα λυθέντα ἤδη τοσαῦτα, ἐξὸν τῶν πράγματος. Ανάχ. ἀπώμοσε ὦ Σόλων, πρὸς ἢ δὴ ἴσε τὰ ἀναγκαιότατα μὲν λέγουσας ἐν Αρείῳ πάγῳ, ἀλλὰ ἀπροσιωπήτως τας, ἐδὲν τῇ βόλῃ πρόσιμον ἀθηνᾷ; Σόλ. τί ἔστιν ἦρα μὴ ἀλλαπαγὲ καὶ ἀλλον. Ανά. ὅτι τὰ πάλλιστα, καὶ ἐμοὶ ἀκοῦσαι ἥδιστα παρεὶς, τὰ περὶ τὴν ψυχὴν, τὰ ἥτιον ἀναγκαῖα λυγεῖν διανοεῖ, γυμνάσια, καὶ διαπονήσας τῶν σωμάτων.

Homero luculẽtißimè pero ſcripta ſunt. Porrò autem ubi ad Reipub. procurationem ſe iam cõtulerint, illiuſq; publica officia obeũda ſint. Sed r hæc fortaſſe à præſenti inſtituto diſcrepant. neq; enim quibus rationibus illorũ mẽtẽ excolere ſoleamus, ſub initiũ dicere decretũ erat. ſed quam ob rẽ biſce laboribꝰ eoſdem exercere dignum arbitraremur, explicare fuit in animo. Itaq; mihi ipſi ſilentium imungo, non expectato præcone neque te Areopagita, qui, ut ego ſuſpicor, ductus reuerentia tanta extra cauſſam nugantem me pertuliſti. ANA. Dic mihi Solõ, cuius rei gratia Senatui uiſum eſt, nulla pœna afficiendos eſſe res maximè neceſſarias non dicẽtes, ſed ſilentio prætereũtes? SOL. Cur hoc ex me quæſiſti? nondum enim intelligo. ANA. Quoniam rebus omnium pulcherrimis, & mihi auditu iucundiſſimis præteritis, nẽpe quibus exornatur animus exercitia non pinde neceſſaria, et labores corporũ percẽſere cogitan-

SOL.

Σω. μέμνημαι γὼ, ὦ γενναῖε, τ ἀπ' ἀρχῆς προῤῥήσιων, ἡ ἀποπαυῶμ ὐ βέλομαι τ λόγον, μή σε ἐπιταράξη τ̃ιν μνήμην ἐπῤῥήσιν. πλὴν ἀλλὰ ἡ τοῦτα ὅρᾶ διὰ βραχέων, ὡς εἴ τι τὸ γὼ ἀκριβὶς τ̃ περὶ αὐτ διακρίψιμι, ἴτέρου ἂν ἔη λόγου. ῥυθμίζομεν ὖν ἡμ̃ς τυώμεθ αὐτ, νόμου τι τὲ ποιῆσε ἱκανὸν ἀπόδειξιν, εἰ λημοσίᾳ πᾶσι πρόκειτ ἀναγινώσκειν, μιγνύουσι γράμμασιν ἅμα αὐλητικοῖς γραμμάσιν, κιλεύοντι ἅ, τι χρὴ ποιεῖν, ἡ ὧν ἀπέχεσθαι, ἢν ἀναθῶν ἀνδρῶν συνουσίαις, παῤ ὧν λέγομεν τὰ κάλλιστα ἱκανθάνοι, ἡ πράττομεν τὰ δίκαια, ἡ ἵν τ ἴσον ἀλλήλοις συμπολιτεύεσθαι ἡδὺ μὲν ἀφίεσθαι τ αἰσχρῶν, ἡδὺ ὀρέγεσθαι τῶν καλῶν, βίαιον ὃ μηδὲν ποιεῖν. οἱ δ' αὖ ἄνδρες ἄττοι, σοφισταὶ ἡδὲ φιλόσοφοι πρὸς ὑμῶν ὀνομάζονται. ἡδὺ μέν τοι ἡδὲ τὸ

S O. Memor ſum eorũ, ô generoſe, quæ initiò præfatus ſum, ac orationẽ temerè ab inſtituto aberrare nolui, ne citra ordinem effluendo, tuam confunderet memoriã. Veruntamen & hæc quàm potero pauciſſimis perſtringam: ſi quidem harum rerum accuratior diſputatio propriam orationem uidetur requirere. Proinde illorum mentes ſaluberrimis opinionibus imbuimus atque formamus, cõmunes leges exactè perdocentes, quæ in publico magnis deſcriptæ literis, omnibus legẽdæ proponũtur, quæque fugiẽda, quæque facienda ſunt imperantes. Tum quòd integerrimorum uirorum conuictu utendũ ſit, apud quos ea quæ decẽt perdiſcũ: tũ iuſta facere, tũ ex æquo inter ſe uerſari in Rep. neq; ullam rem turpem peruerſè appetere, ſed rerum honeſtarum tangi deſiderio: nihil autem alteri per iniuriam facere. Illi autem de quibus dixi ſapiẽtibus, Sophiſtæ atque Philoſophi apud nos appellantur. Præterea ipſos quoque in

τὸ καλὸν συνάγεσθαι αὐτοὺς, ἀκμασίας παιδεύομεν ὑπὸ κωμῳδίας καὶ τραγῳδίας, ἀρίστας τὰ ἐπιτήδεια παλαιῶν καὶ καινῶν ἐπιμελουμένους, ὡς τῶν μὲν ἀποστήσοιντο, ἵνα ἐκείνοις ἀνασπάσωσιν. τοῖς δὲ τὰ κωμῳδίας, καὶ ἀκοσμοτέρᾳ, καὶ λοιδορεῖσθαι ἐφίεμεν ἐς τοὺς πολίτας, οὓς ἐν αἰσχρᾷ, καὶ αὐάξια τῆς πόλεως ἐπιτηδεύοντας ἔλεγχον παιδεύομεν, αὐτῶν τε ἑκάστων χάριν· ἀμένους γὰρ οὕτω γίγνεσθαι ὄνασιν ἐπιδείκνυσι, καὶ τῶν πολλῶν ὡς φοβερωτέρων τὸν ἔλεγχον ἐμποιεῖ τοῖς ἁμαρτάνουσιν. Ἀνάχ. ἔοικεν, ὦ Σόλων, οὕτως φῄς· τοὺς τραγῳδοὺς καὶ κωμῳδοὺς, ἤν τι ἐκείνοι ἁμάρτωσιν· ὑποδήμασι μὲν βαρέοις καὶ ὑψηλοῖς ὑποδεδεμένους, χρυσᾶς δὲ ταινίας τῇ κεφαλῇ περιπεπλεγμένους, κράνη δὲ ἐπιθεμένους παγγέλοια, κιχνούντα, πάμπαν γελοῖον· καίτοι δι' ἐνδόξων μεγάλα τε ἐκπεπράγασαν, καὶ δὴ βασιν, εὖκ οἶδ' ὅπως, ἀσφαλῶς

theatrum collectim perdoctos erudimus, in publico comœdiarum ac tragœdiarum scenicis actionibus priscorum uirorum uirtutes atque uitia spectantes, ut ab his auersi, feruenti studio ad illas complectandas conrẽdãt. Liberã quoq; pranos ciues dicterijs inceßẽdi atq; inuadẽdi facultatem poetis Comicis permittimus, quoscunque turpia atque flagitiosa & Reipublicæ dignitate indigna exercentes intellexerint. Horum enim opera malè audientes, meliores euadunt, ut posthac uulgi reprehensionem ob paria facinora effugiant. ANA. Noui quos dicas, ô Solon: Tragicos, & Comicos, si illi sunt latis & altis subnixi calceamentis, aureis autem tenijs per ueßtem uariegati, laruis uerò induti planè ridiculis, et magnùm hiantibus. Verùm ipsi intus intenso clamore uonescio quomodo secure ta-

ciferabantur, incedebantque

libus

λῶς ἐν τοῖς ὑποδήμασι. Δοκῶ δέ μοι, τότε ἡ πόλις ἑορταζεν. εἰ δὲ καὶ μικρὸν ἀλλοῖοι βραχύτεροι μὲν ἐκείνων, καὶ πολλοὶ καὶ αὐθρωπικώτεροι, καὶ ἧττον ἐβόων πρόσω δὲ πολὺ γε λιότεροι, καὶ τὸ διάφορον γὰρ ἄμεινον ἐγέλων ἐπ' αὐτοῖς. ἐκείνων δὲ τῶν ὑψηλῶν σκυθρωποὶ ἄν πάντες ἦκον, οἶμαι, κἀντεῦθεν, ὅτι λαι τυλικώτατοι ὑπεκρεμάντο. Σί. ὅπως μὴ πάντες, ὦ γαθέ, ᾠκτίρμον, ἀλλὰ ποιητὴς ἴσως ἀρχαῖον τι νὰ συμφορὰν ἐπιδάκνυσι τοῖς θεατᾶς, καὶ ξύστις εἰσῆλθε γῴδὴ πρὸς τὸ διάφορον, ὑφ' ὧν ἐς δάκρυα κατεσπῶντο εἰ ἀνάντητε. εἰκότ' ἄν, εἰ μὴ αὐλοῦντας ἐφαπάντων τινὰς τότε, μὴ ἄλλως σωφέροντας, ἐν πλήθει σωιστῶντας, ἀλλ' αὐτὰ, ὦ Ἀνάχαρσι, ἐχρῆν ἄσματα καὶ αὐτὸ ἄσματα. ἅπασι δ' ὅμ ἅπασι, καὶ τοῖς τοιούτοις παραβυτόμενοι ἀπὸ ψυχὰς, ἀμάυτε ἀμῖν εἰσιοντ'.

libus induti calceamentis. Et nisi fallor, tunc ciuitas celebrabat Dionysia. Porrò Comici ceteris erant humiliores & pedestres, laruas tamen habebant multo etiam magis ridiculas, quos uniuersum theatrum risu prosequebatur. Sedenim alios altiores neomo non tristi atque contracta fronte audiebat: eorũq; ut opinor, omnes commiserabantur, tantas pedicas pertrahentium. SO. Non illorum ô bone miserti sunt, sed poeta fortasse priscam aliquam & miserandam calamitatem in scenam adduxit uisendam spectatoribus, orationesq; miserationis plenas audiente theatro tragica actione habuit, quibus in luctum atque lachrymas auditores pertracti sunt. Verisimile autem est & tibicinas te uidisse, tum alios canẽtes in medio theatri constitutos. Iam neque hanc canendi rationem & usum tibiarum inutilem esse censemus, uerùm iis omnibus atque eiusmodi mentem acuentes, meliores nobis reddimus.

Cæterùm

τὰ δὲ ἀδ' αὐτὰ σώματα, ὅπως μάλιστα ἐνδύεται ἀνεύσας, ᾧδε παταγυμνάζομεν· ἀποδύσαντες τὰ ἐντὰ, ὡς ἕκαστον, αὐτίκα ἀναλαβὰς, καὶ τίλιον ἀσυμπαγῆ ὄντα, πρῶτον μὲν ἰδίσαν ἐξιεῦμεν πρὸς τὸν ἀέρα, συνεπεισιῶντες αὐτὰ τοῖς ὥραις ἐνάστοις, ὡς μήτε θάλπος ἀνυχεράναν, μήτε πρὸς πρύος ἀπαγορεύειν.

Cæterùm corpora, quod omniù maximè audire deo sideras, ad hunc modum exercemus: exutis (ut initiò dixi) uestimentis, primùm illa ad aerem assuefacimus, non amplius tenera & imbecilla existentia, omnibus eadem temporibus accommodates, ut neque feruentē solis æstum grauiter ferant, neque rursum algoris sint impatientia.

ἔπειτα δὲ χρίομεν ἐλαίῳ καὶ παταμαλάττομεν, ὡς δυνατὸν τέρπα γίγνεσθαι· ἄτεπον γὰρ, ἀ τὰ μὲν σκύτη νεμίζομεν ὑπὸ τοῦ ἐλαίου μαλαττόμενα, ἀνερυγέτερα, καὶ πολλῷ δὲ πρύτερα γίγνεσθαι, τὰ δὲ ἔτι ζωῆς μετέχοντα σῶμα, μὴ ἂν ἐμενὸν ὑγιέμενα ὑπὸ τοῦ ἐλαίου διατιθέσθαι. τοιγαροῦν πρὸ πάλαι τὰ γυμνάσια ἐπινοήσαντες, καὶ διδασπάλους ἐπάξαντες ἐπιτήσαντες, ἢ μὲν πάλην, τὸν δὲ παγκράτιον διδάσκομεν, ὡς τέτε τι πάντε παρεβὰν ἰδίσαντο, καὶ

Deinde ea ipsa oleo perungimus atque emollimus, ut habiliora fiant, mioraq; reddantur. Si quidem absurdum est, si coria oleo emollita atque peruncta, ruptioni minus obnoxia, ac diutius duratura existimamus, quæ iã sunt emortua: corpus autem adhuc uita animatum, nequaquam melius fore usu olei opinaremur. Mox uarijs excogitatis exercitijs, ac singulorum magistris constitutis, hunc quidem pugillatu, alterum uerò pãcratio decertare docemus, ut laboribus tolerandis assuefiant, pa-

riterq;

καὶ ἁμάσι χωρῶν τῶν πλησίον, μηδὲ ἀποβλέπουσιν εἰς τὰ τραύματα. τοῦτο δὲ ὑμῖν δύο τὰ ὠφελιμώτατα ἐμφαίνεται ἐν αὐτοῖς, δυοῖν μεγάλοιν τε παρασκευάζον ἐς τὸν πολέμους, καὶ τῶν σωμάτων ἀφελῆν, καὶ πρὸς τὰ ἐρρῶσθαι καὶ παρτερεῖν ἅπαντα. ὅσοι δὲ αὐτῶν κάτω συνεχῶς πταλαίουσι, κατακλίνειν τε ἀσφαλῶς μανθάνουσι, καὶ αἴρεσθαι δύμαρρως, καὶ ὑδισμοὺς καὶ περιπλοκὰς καὶ λυγισμοὺς, καὶ ἄγχεσθαι δυνάσθαι, καὶ ἐς ὕψος ἀναβαστάσαι τὸν αὐτίπαλον, οὐκ ἀχρεῖα σφίσι ἔστιν ἐκμελετῶντες, ἀλλὰ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ καὶ μέγιστον ἀναμφιβόλως κτήμασι· δυνατωτέρα γὰρ, καὶ παρτερώτερα τὰ σώματα γίγνεται αὐτοῖς διατεινόμενα. ἕτερον δὲ οὐδὲ αὐτὸ μικρόν· ἕμπειροι γὰρ δὴ ἐν τούτου καθίστανται, ἵ ποτε ἀφίκωνται

riter'que ictuum declinandorum periti euadant, neq; metu auerſentur uulnera. Cæterum hæc exercitatio duas maximas utilitates apportat inuentibus. nam & animoſos eos reddit ad ſubeunda pericula, corporibus non parcentes: præterea ut proſpera utantur ualetudine, ſintq; per omnia robuſti, & laborum patientes. Quotquot autem illorum deiecto in terram multo luctantur, & ſecurè procidere, & promptè exurgere eadem diſcũt opera, ut & tenaciter amplecti, & loco mouere, & præfocare, & in altum ſuſtollere poſſint aduerſarium. Quæ ſanè non ſunt inutilia habenda exercitia, ſed unum illud atque adeò maximum ſtatim initiò ſibi præparant. Etenim firmiora fiunt & robuſtiora corpora, quæ talibus exercentur laboribus. Alterum uerò neque ipſum

modicum eſt: ex hoc enim conſequuntur peritiam, ſi quando in

ἀφίκοιντό ἐς χρεῖαν τῶν μαθημάτων τούτων ἐν ὅπλοις. δῆλον γάρ, ὅτι ἡδὺ πολεμίῳ ἀνδρὶ ὁ τοιοῦτος συμπλακεὶς, καταῤῥίψαι τὸ σῶμα ὑποσπάσας, καὶ καταπατήσαι δόντα ἑαυτὸν ἀναστῆναι. ταῦτα γὰρ τοῦτο, ὦ Ἀνάχαρσι, ἵν' ἐπάνω τὸν ἀγῶνα ποιεῖσθαι, τὸν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἐγνώκαμεν πολὺ ἁμάνοσι χρήσασθαι τοῖς αὐτῶν ἀσκηθεῖσιν, ἐπειδὰν πρότερον αὐτῶν γυμνὰ τὰ σώματα καταμαλάξαντες καὶ διαπονήσαντες, ἐῤῥωμενέστερα καὶ πολυμυότερα ἀπεργασώμεθα, καὶ πνεῦμα καὶ δύναμιν ἐπιθώμεθα, καὶ τὰ αὐτὰ βαρέα τοῖς αὐταγωνισταῖς. ἴσμεν γὰρ, εἴ μοι, τὸ μετὰ τοῦτο, οἷον ἁπλοῦς σῶν ὅπλοις ἐσεσθαι, τοὺς δὲ γυμνοὺς ἂν φέβεσθαι τοῖς ἀνοπλίσιν ἐπιόντας, οὐ πολυσαρκίαν ἀργὸν καὶ λυπηρὰν ἢ ἀσαρκίαν μετὰ ἀχρειότητος ἐπιδεικνυμένους, οἷα γυναικῶν

do in neceſsitatem adhibendi fuerint talium diſciplinarum in armis. Quippe in confeſſo eſt, quòd & hoſtem talis complexus citius ſupplantatum proſternet, et prolapſum ipſe quam facillimè noſcet exurgere. Hæc enim omnia ô Anacharſi ad uerum illud certamen quod in armis peragitur, referre ſolemus: plane & in eam opinionem deſcendimus, ut certò putemus longè melioribus nos uſuros ita exercitatis, poſteaquam primùm illorum nuda corpora emollita atq; exercitata & robuſtiora reddidimus, neque minus leuia & habilia, eademque ad uerſarijs grauia effecerimus. Intelligis enim, niſi fallor, cuiuſmodi illi armati futuri ſint, qui nudo ſaltem corpore terrorem hoſtibus incutiunt, neque immodicam oſtendentes corpulentiam, & ſegnem & candidam, aut nimiã quoq; corporis macritudinẽ pallore deformatã:

qualia

τῶν σώματα, ὑπὸ σκιᾷ μιμα
ῤασμένα, ῥέμματα, ἱδρῶτί
τε σὺν δὺς πολλῷ ῥεύματα, καὶ
ἀδμαίνοντα ὑπὸ τῷ καύσει,
καὶ μάλιστα ἂν καὶ ὁ ἥλιος,
ὥσπερ νῦν, τὸ μεσημβρινὸν
ἐπαφλίγῃ. οἷς τί ἂν τις χρή-
σαιτο ἀνίσως, καὶ τὸν κινιον
τὸν σὺν αὐτοχρωμένοις, καὶ ἃ ἄλ
μα ἱλαιῳ, σὺν δὺς ταραττομέ-
νοις, καὶ προαποδυόμενοις,
πρὶν ἐντὸς βίλους γενέσθαι,
καὶ ἂς χεῖρας ἱλαδὸν τοῖς πο
λεμίοις; εὖτοι δὲ ὑμῖν ὑπὸ
σκηνῇ, ἢ τὸ μιλαίνεσθαι ὑ-
πὸ τῷ ἡλίου μιχρωμένοι, καὶ
ἀῤῥωστοῦσι, πολὺ τὸ ἐμψυχον
καὶ ἁβρὸν καὶ ἀνδρῶδες ἐκ
πεφαίνοντες, τοσαῦτας σὺν ἕξι
ας ἀπολαύοντες, οὔτε ῥιπνοὶ,
καὶ κατισκληκότες, οὔτε πι-
ειπλιδᾶς ἐκ βαρὺ, ἀλ
λὰ ἐκ τὸ σύμμετρον περιγε-
γραμμένοι, τὸ μὲν ἀχρεῖον
τῶν σαρκῶν καὶ περιττὸν
τοῖς ἱδρῶσι ἐξαναλισκότες· ὁ
δὲ ἰσχυὸν καὶ τόνον παρέχον,

qualia ferè sunt mulierum
corpora sub umbra marce-
scentia, trepidantia, ac illicò
multo sudore perfluentia,
neque non sub galea anbe
lantia, maximè uerò si quan
do (ut nunc) sol sub meridi
em æstu supra modum ca-
lente feruerit. Cui enim
rei quispiam uteretur sitien
tibus & puluerem ferre
nequeuntibus, quiq; saltem
uiso sanguine statim exa-
nimantur, ac antè morium
tur quàm intra teli iactum
atque ad manus cum hosti-
bus uentum fuerit? Sede-
nim nostri iuuenes partim
rubore, partim nigredine
temperanter sub sole colora
ti, uultu planè masculo, mul
tum uigoris atque caloris
& uiritalis præ se feren-
tes, neq; nimium sunt obesi,
neque rursus nimium tenu
es & aridi, neq; nimio pon
dere * prægrandes, ue-

* prægraues

rum iusto corporis modo formati, cum inutilem, tum superfluam carnium molem & abundantiam sudore ab-sumunt: illud autem quod robur præstat & uigorem,

citra

ἀμιγὲς τῶ φαύλω περιλιπαμ-
μένου, ὑρῥωμένως φυλάτ-
τουσι· ὅπερ γὰ δὴ οἱ λικμῶντες
τὸν πυρὸν, ἵνα τὸ ἐμὶν ἢ τὰ γυμ-
νάσια ἐργάζητ' ἐν τοῖς σώμα-
σι, τὼν μὲ ἄχυρων, ἠδὲ τῶν ἀβί-
βαζ ἀποφυσῶντα, καθαρὸν δὲ
τὸν καρπὸν ἀσυκοφαντῆτα, ἢ
πρόσωρόν τε καὶ διὰ ταῦτο ὑ-
γιάινειν τι ἀνάγκη, ἢ ὅτι μέ-
νειν διαρκῆν ἐν τοῖς καμάτ-
τοις, ὀλίγ τι ἂν ἰδίειν ὁ τοιοῦ-
τος αὖξατο, ἠδὲ ὀλιγάκις ἂν
ἀδρῶν φανείη. ὥσπερ ἂν, ἃ
πῦρ τις φέρων, ἅμα ἐμβάλοι
ἐς πυρὸν αὐτ', ἢ ἐς τὼν παλά
μων αὐτ', ἢ ἐς τὼν ἄχυρων (οὐ
δὲ γὰ ὅτι τ' λικμῶντα ἐκάσα
μι) θᾶττον ἂν, οἶμαι, παρακολὺ
θ παλάμην αὐαφλιγήη, ὁ δ' πυ
ρὸς κατ' ὀλίγον οὔτι φλογὸς
μεγάλης ἀντιλαμβάνοι, οὔτι γὰ
πᾶ μᾶς τῆ ὁρμῆ, ἀλλὰ πᾶσαμὲ
νὸν ὑποτυφόμενος, χρόνῳ τ-
φόδρα ἢ αὐτὸς ἂν κατανωθ
θάν. ἀ τοίνω δὴ νόσος δὴ νά-
ματος, ἐς τοιῦτο σῶμα ἐμπι-
πτάσα ῥᾳδίως ὀλίγεσον ἂν,

citra mali admixtionem ob-
seruant. Quod enim qui
uentilando purgant triticũ
faciũt, illud nobis præstant
gymnasia in corporibus, pe
leas ac spicas inanes flatu
propellentia, purum autem
fructum separantia & accu
mulantia. Quocirca iuue
nes nostros firma prosperi
tate ualetudinis uti, ac quã
diutissimè in laboribus pero
durare necesse est. Quin
etiam talis ferè sudare inci
pit, & raro admodum mor
bis affectus decũbit: quem
admodum si quis ignem alla
tum in triticum, eumq; stipu
las & paleas injiceret (cur
sus enim ad uentilantem re
gredior) dicto citius, ut opi
nor, conflagrarent stipulæ,
at uerò triticũ modicè, ne-
q; flamma admodum ma
gna èxurgente, neq; uno im
petu, sed sensim atq; modi
cè suffumigans, tempore
tandem & ipsum incensum
absumeretur. Ita ne-

que morbus, neque defatigatio tale corpus corripiens, fa-

cilè

δεῖ· ἐπιρρᾳθύμησε δύναται. τὰ ἔνδοθεν γὰρ οὐ παρασκευάσαι αὐτῷ τὰ ἔξω μάλα κατόρθως πέφρακται πρὸς αὐτὰ, ὡς μὴ παρίεναι εἰς τὸ ἔσω, μηδ' ἅπαξ δέξασθαι μᾶλλον αὐτ', μόνον κρύος ὑδὲ καῦμα τ' σώματος. πρός τι τὸ ἐνδιδόναι ἐν τοῖς νόσοις, πολὺ τὸ θερμὸν τὸ ἔνδοθεν ἐπῤῥέον, ἅτε ἐν πολλῷ προπαρασκευασμένον, μὴ εἰς ἅπαν καίειν χρέαν ἀποκάμνον, ἀπασκληροῖ οὐδὲ ἐπάρδον τῷ ἀνθρώπῳ, μὴ ἀναμάτως ἐπιπλᾶσον περίχυσιν. τὸ γὰρ προσονῆσαι πολλὰ, μὴ προκαμεῖν, ὃν αὐάλωσιν τ' ἰσχνότος, ἀλλ' ἐπίδοσιν ἐργάζεται, μὴ ἀναῤῥιπίζομένου πλάνην γίγνεται. μὴ μὲν μὴ ῥᾳθυμοῦντες τὸ σῶμα ἀσκῶμεν χαῦνες, εἰ μῆκός τι διαρκεῖν ἐθίζοντες, μὴ εἰς τὸ ἐμβραχὺ ἀπαλλαῖον ἐπικρίζοντες. μὴ ὁ δρόμος ἐπὶ πρὸς τὸ σῴζειν μὴ αὐτί τυπον, ἀλλὰ ἐν ψάμμῳ βαθείᾳ,

cilè arguerit, neq; ſuperare potuerit. Etenim ab internis probè præparatũ, nec malè munitũ eſt: externa quoq; ualde firmiter aduerſus illa circunſepta ſunt, quo minus uis morbi aut laßitudinis ad interna penetrare queat, tũ neq; æſtum, neq; algorem ſuſcipere aliquo detrimẽto corporis. Ad perdurãdũ aũ tẽ in laboribus, multus calor intus influẽs, ueluti multo exercitio antè præparatus, atq; in uſũ neceſſariũ repoſitus, præſtat tolerãtiã, illico mẽbra uigore irrigãs, eaq; cũplurimũ nulla laßitudine uincibilia exhibet. Multorũ enim & uariorũ laborũ præmiſſa exercitatio, nequaquã uires abſumit, ſed multis incremẽtis augere ſolet: dumq; ſubinde refouentur, fiunt etiam maiores. Præterea in curriculo quoque iuuenes noſtros exercemus, & ut longo alicui ſpacio curſu tranſmittendo ſufficiant, aſſuefacimus: ut'que in breui quàm celerrimi ſint, corporis leuitate uti quampromptißimè docemus. Neque uerò curſus in loco plano aut ſolido cõficitur, ſed in profunda arena, ubi nulla firmitate

ἐνθα ὅτι βιβάσιμος ἀπροφάσιστος ἐστιν, οὐτε ἐπισκήψαι ῥᾴδιον, οὐδὲ συρομένῳ πρὸς τὸ ὑπήκοον τοῦ ποδός. ἀλλὰ καὶ ὑπάλλεσθαι τάφρον ἢ δίσκον, ἢ εἴ τι ἄλλο ἐμπόδιον, καὶ πρὸς τοῦτο ἀσκοῦντι ἔμοιγε ἔτι, καὶ μολυβδίνας χεῖρας πλήθους ἐν ταῖν χρεῖαν ἐχόντοις. ἅτε πρὸς ἀκοντίου βολὰς ἐς μῆκος ἀμιλλωμένοις. ἄδηλος ἦν καὶ ἄλλό τι ἐν τῷ γυμνασίῳ χαλκοῦν, πρὸς ἱερεῖς, ἀσπίδι μικρᾷ ἐοικὸς, ὄχθον ὀλίγον ἐχόν, ὃ ἦν τελαμῶνας, καὶ ἱμάντας γε αὖ, καμάκιον ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἐλάκια σοι βαρύ, καὶ σόλον παχὺν ὑπὸ λεπτότητος· ἐκεῖνο τοίνυν αὖ τι ἀναῤῥιπτοῦσιν εἰς τὸ ἄφαρ, καὶ ὃν τὸ πόρρω, φιλοτιμούμενοι ὅστις ἂν μάκιστον βάλοι, καὶ τὰς ἄλλας ὑπερβάλοιτο. καὶ ὁ πόνος ἅμα τῷ ὥρᾳ τι αὖ πρατικὸν, καὶ τόνον τοῖς ἄκραις ἐντίθησιν. ὁ πυλὸς ἦ καὶ μόνις, ἀπὸ σοι τελείτερα βαρύτητος ἐδίδου, ἄνω-

planta figi potest, aut fustē tari, neq; suffulciri promptum est, cedentibus subinde ad singulos passus pedibus. Fossam quoq; trāsilire, si necessitas exigat, docemus, aut aliud quoddam impedimētū. Qua in re exercētur grandia plumbi pōdera habētes in manibus: deinde hasta quoq; in longum proiecienda decertant. Vidisti ut rò & alium quēdā globum iacētē in gymnasio aneū at que teretē, in parui scuti figuram formatum, neq; lorū neq; balteū habētē. At illū quoq; periculi faciēdi gratia manu sustollebas, iacētē in medio, uidebaturq; tibi grauis, & propter læuitatē cōprehēsu difficilis. Itaq; illū sursum manu extortū iacu lātur in aerē, inq; lōgū, cōtēdētes quinā ex illis eūdē quā lōgissimē iactu promouerit, ac omnium aliorum metas excesserit. Quæ res & humeros illorum firmiores reddit, & brachia non mediocriter corroborat. Cæterùm quāobrē & arena & lutū illis ludi tibus substernatur, quæ initiò perq; ridicula tibi uisa sunt,

manē

ἐκεῖνον ὦ θαυμάσιε, ὅτου ἕνεκα παρεβίβλωται. πρῶτον μὲν, ὡς μὴ ὧδε τὸ πρᾶγμα ἐν ὀλίσθοις αὐτοῖς γίγνοιτο τοῖς, ἀλλ' ὅπῃ τὸ μαλακὸν ἐσφαλῶς πίπτοιεν. ἵνα τε καὶ τὴν ὀλισθον ἀναίνυμι πλάνη γίγνεσθαι, ἰλαροῦντων ἐν τῷ παλῷ, ὃ σὺ τᾶς ἐγχέλυσιν ἔλλαβες, οὐκ ἀχρεῖον οὐδὲ γελοῖον ἦν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲ ἰσχὺν καὶ τόνον οὐκ ὀλίγα σωτιλᾶ, ἐπόταν οὕτως ἔχόντων ἀλλήλων, ἀναγκάζωνται ἐγκρατῶς ἀντιλαμβάνεσθαι, καὶ σωίζειν ἀλλήλους. ἀλείφεσθαί τε ἐν παλῷ ἐλαίῳ καὶ μετ' ἐλαίου ἰκμάδος, καὶ διαῤῥύσεως τῶν χειρῶν σπουδάζοντα, μὴ μεμπτὸν εἶναι νόμιζε. καὶ ταῦτα πάντα, ὥσπερ ἐγὼ ἐμπροσθεν, ἐς τοὺς πολίμους καὶ χρήσιμα, ἃ δίοι φίλον ῥᾳδίνεται, ῥᾳδίως ἀράμενον ἄπιθι ξυγγενέα, ὃ καὶ πολίμιον συναράσσοντα ὄνειαρ, μετίωρον καμόντα. καὶ διὰ τὸ ἐς παρβολὰν ἀσκεῖσθαι,

nunc audi ô admirãde. Prímum quidẽ, ne in duro casu illis cõtingat, sed in loco molliore citra periculũ prostrati corruant. Deinde multa lubrica effugia accidere in cœno sudãtib. necesse est, quam rem tu anguillis conferebas, sed quæ nõ sunt inutilia babẽda, aut ridicula. Nam & hæc plurimùm ad robur & membrorum firmitatẽ cõsolidãdã cõferũt, quãdo ad hũc modũ luctãdo alter alterũ fortiter apprehẽdere coguntur, tametsi crebrò elabãtur è manibus. Tenere enim perũctũ oleo, et sudore perfluẽtẽ, excidere conãtẽ, & è manib⁹ effluere laborãtẽ, ne tibi res uideatur esse modica, aut nullius momẽti. Et hæc omnia, ut à me antè prædictũ est, in bello quoq; nõ parũ præstãt utilitatis exercentibus, si aut amicus uulnere saucius sine negocio sublat⁹ ex acie efferẽd⁹ esset, aut hostis cõprehẽsus sublimis rapiẽdus. Eã ob rẽ penè immodicè eos exercem⁹

τὰ χαλεπώτερα περιτιθέντες, ὡς τὰ μικρότερα μακρῷ σὺν πολλῷ πόρῳ φορεῖσθαι. τίνι μέν τινι κόνει, τοὐναντίον χρησίμων οἰόμεθα εἶναι, ὡς μὴ λίαν λιθάνοις συμπλεκόμενοι. ἐπειδὰν γὰρ ἐν τῷ πολλῷ ἀσκηθῶσι σωίζειν τὸ διαδὸν ἀράκιον ὑπὸ γλισχρότητος, ἐθίζονται καὶ ἀφύγειν αὐτοὶ λαφθίστους ἐκ τῶν χειρῶν· καὶ ταῦτα, ἐν ἀφύκτῳ ἐχόμενοι. καὶ μὲν καὶ τὸν ἱδρῶτα σωίζειν δοκεῖ ἡ κόνις, ἀθρόον ἐκχεόμενον ὑπὸ πάσης μυίας, καὶ ὧδε πολὺ διαφορᾶν ποιᾶ τίνι λύσαμεν, καὶ κύλυμα γίνεται μὲν βλαπτικὸν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἀφαιρεῖσθαι δοκεῖ, καὶ αὖθις γῶσι τοῖς σώμασιν ἐμπιπτόντων, ἄλλως τε καὶ τὸν ῥύπον ἀποσμᾷ, ἢ σκληρότερον ποιᾶ τὸν ἀέρα. καὶ ἐγωγε οἶμαι ἂν ἀφαιρεθέντος ἡλικίου ἐν τῶν τι λευκῶν τινα ἑκάστων, καὶ ὑπὸ σκιᾷ διαλιπτομένων, καὶ ὃν ἂν ἕλῃ, τῶν ἐν τῷ

difficilioribus propositis, ne hoc facilius minore quæat perpeti. Rursus arenâ planè diuersa ratione utilem esse cẽsemus, ne, dum cõplexibus implicãtur, labãtur. Postea quàm enim in cœno multo exercitio didicerunt cõpescere aduersarium quò minus elabatur è manibus propter corporis lubricam cõprehensionem, etiã ipse comprehensi effugiẽdi rationem multa assuetudine familiarem sibi faciunt, præsertim cũ tenentur medij. Quin sudorem largiter semet effundentẽ, arena quoque subinde detur cõprimere, dũ aspergiturque utq; uis coporis parti laboribus, efficere: estq; uentis obstaculo quo minus lædantur corpora, in tenera atq; denudata incumbentibus. Alioqui sordes quoque corporis arena eluit, ac hominem longè candentiorem reddit. Et ego equidem perlibenter unum ex albis illis, cuius conuersatio semper sub umbra fuit, & quencunque tu ex his qui semet in Lyo

τῷ λυκείῳ γυμναζομένους, εἰς ποσπλώσας τὸν πόνον καὶ τὸν ἱδρῶτα λούσασθαι, εἶτα ἀριστῆσαι καὶ δεῖπνον, ἡδέως ἂν ὑμᾶς ἐρωτῴην, εἰ μὴ μοι δοκεῖ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τῆς ἀρετῆς ἀκριβέστερον, καὶ μὴ συγκεκρυμμένως ἔχειν μᾶλλον, ἢ θρύπτεσθαι καὶ διαφέρεσθαι, καὶ λυπεῖν ἔναι ἀπορίᾳ, καὶ φυτῇ ἴσ ἴσον τὸ αἷμα ἴσως ἔχειν, ὦ Ἀναχάρσι, ἃ τοὺς νοῦς ἡμῖν ἀσκεῖμεν, διόμενοι φύλακας ἡμῖν τὴ πόλιος ἀγαθὸς γενέσθαι, ἢν ἐν εὐνομίᾳ βιώσεσθαι δι αὐτὸς, κρατοῦντες μὲν τῶν λυομένων ἐπίπαν, φοβεροὶ δ τοῖς περιοίκοις ἔντες, ὡς ὑποπτήσειν μὴ ὑποτιλᾶν ἡμῖν τὸς πλάγιος αὐτ. ἐν ἀρετῇ τι οὐ πολὺ ἀμείνονι αὐτοῖς χρώμενοι, περὶ μηδὲν τῶν ἀσχέτων φιλοτιμεμένοις, μήδ' ἂν αἰτίας ἐς ὕβριν ῥιπομένοις, ἀλλὰ περὶ τὰ τοιαῦτα διαφέρουσι, καὶ ἀσχόλοις

in Lyceo exercẽt, eligeres, huc sistere, ac cœno & puluere ablutis, te interrogarem, utri nam potius similis esse optares. Satis certò compertum habeo, te primo statim aspectu electurum, tametsi neutrius uitæ periculũ feceris, alteri potius esse similem, quàm delicijs frãgi atque diffluere, ac album esse præsanguinis inopia ad præcordia cõfugientis. Hæc sunt fere, ó Aacharsi, quibus iuuentutem nostram exercere solemus, existimantes eãdẽ hisce gymnasijs optimam fore custodẽ Reip. & cuius opera in libertate nos uicturos speramꝰ, semper de hostibus, quicunque nos adoriuntur, uictoriam reportãtes: terribiles uerò finitimis existẽtes, adeò ut illorũ plurimi et potentiã nostram pertimescãt, ac nobis tributum pendere soleant. Porrò autem in pace longè melioribus illis utimur, de nulla re turpi ac flagitiosa cõtendentibus, neque ob inertiam ad mutuò inferendam iniuriã se cõuertẽtibus, sed circa ista uersantibus, inq; his ipsis exercitijs

φῦσιν ἐν αὐτοῖς. καὶ ὅσῳ ἐφ' ὑμῖν τὸ κοινὸν ἀγαθὸν, καὶ τὴν ἀκραιφνῆ πόλιν σὺν ἀμεμπτοτάτῳ βίῳ, τοῦτ' ἔστι λέγειν, ὅτι πλείστην τε ἐφ' ὑμῖν καὶ ἐς πόλεμον τὰ ἄριστα παρασκευασθῇ ἀμεμπτότατα φαίνοιτο ἡ νέότης, πρὸς τὰ κάλλιστα ἡμῖν σπουδάζουσιν. Ανάχαρ. οὕτω μὲν Σόλων, ὦ πολῖται, ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ἐστὶν οἱ πολέμιοι, χρισάμενοι τῷ ἐλαίῳ, καὶ παγκρατιάζοντες, πρόσιτε καὶ αὐτοὶ μὴ τὰς χεῖρας ἐν' αὐτοὺς προβιβλημένοι, κἀπάνω λιπαλεῖ ὑποπλήσουσιν ὑμᾶς, καὶ φοβοῦνται, λιλιόσθε μὴ σφισὶ κατὰ χνοῦς πάσσητε τὴν ψάμμον ἐς τὸ στόμα, ἢ πρόσπτλάσσω πού, ὡς κατὰ νώτου γένησθε, πρόσπτλίξητε αὐτοῖς τὰ σκέλη πρὸς τὴν γαστέρα, καὶ λιάγχητε, ὑπὸ τὸ κράνος ὑποβαλόντες τὸν πῆχυν· καὶ νὴ Δί', οἱ μὲν τοξεύσουσι λιλαόντι, καὶ ἀκοντιοῦσιν, ὑμῶν δὲ, ὥσπερ ἀγαλμάτων, οὐκ ἀθήσεται τὰ βέλη, κἰχόσε μελέαν πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ πολὺ

occupatis existentibus. Et quod commune bonum dixi, summamq; ciuitatis felicitatem, ea est, quotiescunq; ad pacis artes, & belli scientiã quamoptimè atque diligentissimè iuuentus præparata fuerit, studijs ac rebus pulcherrimis feruenti sedulitate impẽdẽs operam. ANA. Proinde, Solon, hostibus uobis ingruentibus oleo perunctis, et oppleti puluere, in bellum progredimini, nempe pugillatu instructi aduersus armatos. Et illi uidelicet pertimescunt uos, ac fugiunt, metuentes ne ipsis hiantibus arenam in os spargatis, aut fortè post tergum resilientes illorum crura apprehẽdatis, eosdemq; præfocetis, iecto circa collum cubito. Ac per Iouem illi petent uos arcubus, & iaculabuntur spiculis: at uos, quemadmodum statuas, telorum acies non penetrabunt: quippe ad Solis feruorem denigratos, ac multo

πολὺ τὸ αἷμα πεπορισμένοι. οὐ γὰρ πάλαμοι ἡμῖν ἐστε οὐδ' ἀσπὶς ὑμῖν ἐστι, ὡς τάχιστα ὑπολιπόντες πρὸς τὰς πληγὰς· ἀλλὰ ὀλίγου κἀκείνου δεῖ, καὶ μόλις πατατιμυόμενοι βαδίσετε τοῖς φαύλοις, αἷμα ὀλίγον κἀκείνο ἐξοῦντι· τοιαῦτα γὰρ φῆς, εἰ μὴ πάνυ παρὰ τὸ κύριον τοῦ παραδείγματος. ἢ τὰς πανοπλίας ὑπείναι τέ τι ἀναλύψασθε, τὰς τῶν πομπείων τε καὶ βαρυσκιῶν, καὶ ὧν προεῖδε ὑμῖν ἔξεσθε, ὑπὲρ τὰ κράνη προσιδόμενοι τὰ πτερνίτα, ὡς φοβερώτεροι εἶναι τοῖς ἐναντίοις, μᾶλλον ἐκπλήττοντες αὐτούς. καὶ κνημίδας τὰς ὑψηλὰς ἐπὶ πᾶσι φιλαδελφοσύγους τι γὰρ, ὦ δέμ, πούφα, καὶ ὧν διώκοντι, ἄφυκτα τοῖς φεύγουσιν ἔσται, ὑμῶν οὕτω μεγάλα διαβαινόντων ἐπ' αὐτούς. ἀλλ' ὅρα, μὴ ταῦτα μὲν ὑμῖν τὰ κομψὰ λῆρος ᾖ, καὶ παιδιὰ ἄλλως, καὶ διαβρεβὰ ἀργὸν, καὶ ῥαθυμῆν ἐβίλυσι τοῖς νεανίσκοις.

multo ſanguine abundãtes. Neq; enim uos eſtis aut ſpicæ aut ſtipulæ, ut quãprimũ plagis ſuccumbatis, ſed admodũ ferò, ac uix profundis confecti uulnerib. modico ſanguine cõmõſtrato. Talia enim ſunt quæ dixti, niſi exemplũ à te adductũ planè obaudierim: aut fortaſſe Comicorũ & Tragœdorum potius aſſumetis, et ſi iuſſu ſenatus in aciem uobis exeundum fuerit, galeas illas hiantes capiti imponetis, ut hoc magis terrori ſitis aduerſarijs, laruis ac terriculamentis anilibus eos exanimantes. Præterea calceos quoque peraltos illos pedibus accommodabitis, qui ſi fugiendũ uobis eſſet, leues ſunt: rurſus ſi alios inſectati fueritis, hoſtibus erunt ineffugibiles, tanta mole uobis aduerſus illos irruentibus. At uidè potius ne iſta ueſtra arguta ſedulitas nugæ ſint, & ludicra puerilia, & ignauiæ ac deditorum exercitia.

εἰ δὲ βέλτιόν σοι παῦτας ἐλεύθε-
ρον εἶναι, ἄλ-
λων ὑμῖν γυμνασίων ἅπασι, καὶ
ἀσκήσεως ἀληθινῆς, ἢ ἐν ὅ-
πλοις, καὶ ἅμιλλα ἡ πρὸς ἀλλή-
λους μετὰ παιδιᾶς, ἀλλὰ πρὸς
τοὺς ἀνομβῶς ἔσαι, μετὰ κιν-
δύνων μελετῶσι τὸν ἀριτλών.
ὥστε ἀφίνται τὸν πόνον καὶ τὸ
ἔλαιον, διδάσκωσιν αὐτοὺς τοξεύ-
ειν καὶ ἀκοντίζειν, καὶ κῦφα δι-
δόντες τὰ ἀκόντια, καὶ οἷα διαι-
φέρειδαι πρὸς τὸν αὔρωμον, ἀλλ'
ἔστω λόγχη βαρεῖα, μετὰ συεμο
μὴ ἐλαττομένη, καὶ λίθοι χαρο
πλεθεῖς, καὶ σάγαρις, καὶ γέρ-
ρον ἐν τῇ ἀριστερᾷ, καὶ δώραξ
καὶ κράνος. ὡς ὃ νῦν ἔχεις, θεω
ῶν ἅπαντα σωζόμενά μοι
δοκεῖτε, οἷ μηδέπω ἀπολώλατε
ὑπό τινων δλίγων ψιλῶν ὑπο-
πεσόντων. ἀλλ' γέ τοι, ὦ σπαν
σάμενος τὸ μικρὸν τοῦτο ξιφί-
διον, τὸ παρὰ τὸν μηρόν, μέσ
νους ἐπεσπέσων τοῖς νέοις ὑμῶν
ἅπασιν, αὐτοβοεὶ αὐ ἅλοιμι τὸ
γυμνο

Si uerò uobis in animo est prorsus esse liberis, & per omnia felicibus, aliis uobis opus erit gymnasiis, & uero in armis exercitio: neque cum aliquo alternis certaminibus iuuenes uobis cõpo nẽdi sunt, sed aduersus hoſtes depugnandum erit certo cũ periculo uirtutẽ exercentibus. Quapropter relictis puluere atque oleo, de cete illos arcu cõtẽdere, & hasta uti: neque illis leuia dabitis iacula, quæ uenti flatu feruntur. sed sit hasta grauis, quæ cum turbine atque sibilo extorqueatur: præterea lapis prægrandis, et gladius, & scutum sinistræ inſertũ, & thorax, & galea. Nam sicut in præsens instructi estis, dei cuiuspiam beneficio mihi seruati esse uidemini, quo minus nondum perijstis à perpaucis saltem leuis armaturæ militibus

irruentibus. Ecce enim, si stricto saltẽ gladio quo succinctus sum, solus in iuuenes uestros omnes irruerem, actutum una cum clamore gymnasiũ hauddubiè caperem,

illis

γυμνάσιον, φυσῶντων ἀνέμων, καὶ ἀδρὸς αὐτιβλίπτῳ τῷ στόμάτι τυπτόντος· ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀνδριάντας ἢ πορφυρίδας ἢ πρὸς τὰς κίονας καὶ τὰ προπύλαια, γέλωτα ἂν μοι παρέσχετον, δακρύοντι οἱ πολλοὶ, καὶ τρέμοντι. καὶ τότ' ἂν ἴδοις ἂν ἔτι ἐρυθριῶντας αὐτὰς τὰ σώματα, οἷοι νῦν εἰσιν, ἀλλὰ ὠχροὶ ἅπαντες αὐτίκα γίνοιντ' ἄν, ὑπὸ τῆς λίαν μεταβαλούσης φύσεως. ἅτοις ὑμᾶς ἐγὼ ἐρῶν διατίθεμι, βαθέα ἕλκη, ὡς μὲ ἂν ῥᾳδίως ἀνασχέσθαι λέγων ὑπὲρ ἀνδρὸς πολιμίου ἰόντος. Σύ. ἤλαττα ἐφασαν, ὦ Ἀνάχαρσι, Θρᾳκῶν τι ὅσοι μετ' Εὐμόλπου ἦρ' ὑμᾶς ἐστράτευσαν, καὶ ἀγωνίσι ὑμῶν, αἱ μετὰ Ἱππολύτης ἐλάσασαι ἐπὶ τὴν πόλιν, ἢ ἄλλοι, ὅσοι ὑμῶν ἐν ὅπλοις ἐπῆλθοσαν. ὑμᾶς γὼ, ὦ μακάριε, ἂν ἐπαιδεύετο ἅτω γυμνὰ τὰ σώματα ἐκπονεῖσθαι τῶν, ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἀνόητα ἡγούμεθα ἐπὶ τοὺς κινδύνους, ἀλλ' illis passim diffugientibus, ac nullo contrà ferrum aspicere audente: uerùm postea statuas aut columnas consistentes risum mihi exhibeerent, lachrymantes atq; trepidantes permulti. Tunc uerò uideres illos non amplius rubescentes corpore, cuiusmodi nunc sunt in præsentia, sed omnes illicò expallescentes transcoloratos præformidine. Adeò multa pax uos enneruatos effœminauit, ut nõ facilè saltem cristam hostilis galeæ conspectã sustineretis. SO. At nequaquam talia de nobis prædicauerũt, ô Anacharsi, Thraces, quotquot Eumolpum secuti, bello nos lacessiuerunt: neq; uestræ mulieres, quæ duce Hippolyta aduersus urbem expeditionem instituerant. Neque item alij, quotquot in armis & acie uires nostras experti sunt. Cæterùm nos, ô bea

te, non hoc consilio nuda iuuenum corpora exercemus, ut propterea eos in aciem aduersus pericula producamus:

ἀλλ' ἐπειδὰν καὶ αὐτὸς ἀρί-
στευσ' γένωμαι, ἀσκῶν τὸ μὴ δεῖν
τοῦ ξυὸ τοῖς ὅπλοις, μὴ πολὺ ἄρ-
μενον χρήσασθαι· ἀλλ' αὐτοῖς, οὕ-
τω διακέμεθοι. AN. μὴ πᾶν τοῦτο
ὑμῖν ὄφι τὸ γυμνάσιον τὸ ἐν
τοῖς ὅπλοις· ὃ γὰρ ἥδομ ἐγωγε ἐν
τῇ πόλει τοιοῦτον ὀφεῖν, ἅπασαν
αὐτὴν ὡς ἐν πύκλῳ περιειλημμένην. ΣΩ.
ἀλλὰ ἴσως ἀλλ' ὦ Ἀνάχαρσι, ἐν
πεπλίσθαι ὑμῖν συμβαίνει, μὴ ὅπλα ἐνάσθαι μέλα πολλὰ,
οἷς χρώμεθα, ἐπόταν ἀναγκαῖ
ον ᾖ, μὴ λόφους μὴ φάλαρα μὴ ἵπ-
πους, μὴ ἱππέας σχεδὸν τὸ ἥμισυ
τοῦ τ πολιτ. τὸ μὲν τοι ὅπλο
φορεῖν ἀεὶ, μὴ ἀνιέναι περιεῖσθ
θαι, περιτὸν ἐν ἀρμῇ οἰόμε-
θα ἅπαν· μὴ πρόχειμόν γ' ὄφιν,
ὅταν ἐν ἄστει σιδηροφορεῖν, μνο
δὲν λίαν, ὃ ὅπλα ὄφεσθαι ἐς
τὸ δημόσιον. ὑμᾶς γ' συγγνω-
στοὶ, ἐν ὅπλοις ἀεὶ βιῶντες. τότε
γὰρ ἐν ἀφράκτῳ οἰκεῖν, ἐφ' ἡμῖν
ἐς ἐπιβολὴν, καὶ οἱ πόλε
μοι μέλα πολλοὶ. καὶ ἄν

sed ubi in hisce ludicris quoq; optimi atq; exercitatissimi euaserint, deinceps & cũ armis exercẽtur, quibus lõgè prõptius utuntur ad hũc modũ antè instituti. ANA. *Et ubi nam locorũ illud nobis est gymnasiũ, quod armorũ usui exercẽdo destinatũ est?* Nec enim ego usquã *in urbe eiusmodi cõspexi, cũ totũ oppidũ sursum ac deorsum diligẽter preptaste.* SO. *Sed certò uidebis ô Anacharsi, multũ nobis tẽporis cõuersatus, tũ unicuiq; permulta esse arma, qb. necessitate urgẽte utimur, et cristas, et phaleras, et equos, et equites fermè quartã partẽ ciuiũ. Siquidè semper armatũ incedere, neque nõ acinace succinctũ esse, superuacaneũ in pace esse existimamus. Præterea multa cautũ est, ne quis in urbe, cũ nihil necesse sit, ferrum gestet, aut armatus procedat in publicũ. Vobis uerò non iniuriã ignoscẽdũ est, perpetuò in armis uiuentibus. Viuere enim in loco aperto incustodito, facilè insidijs obnoxiũ est, & hostiũ ualde numerosa est copia neque*

ἄλλον, ἐνίοτε τις ὑπῳάς, καὶ μάλιστα μύμηνον κατασπάσας ἀπὸ τῆς ἁμάξης, φασούσης. ὅτι πρὸς ἀλλήλους ἀπιστία, αὐθαιρέτως, καὶ μὴν ἐν νόμῳ ξυμπολιτεύεσθαι, ἀναγκαῖον ἀεὶ τὴν οἰκέτην πρεσβᾶ, ὡς πλησίον ἄντα ἀμυνοῦντα, εἴ τις βιάζοιτο. ΑΝΑ. εἶτα ὦ Σόλων, σιδηροφορεῖν μὴ ἐδοκοῦς ἀναγκαῖόν ἐστιν, πρὸς τὸν ὑμῖν δοκοῦντα, μὴ τὰ ὅπλων φέρεσθαι, ὡς μὲν διὰ χειρὸς ὄντα φθείροιτο, ἀλλὰ φυλάττεται ἀσπαζόμενα, ὡς χρυσίμηνοι τότε, τὰ χρῶτες ὑπάσους. τὰ δὲ σώματα τῶν νέων, ἐδοκοῦς δεινὸν ἡγεῖσθαι, καταπονᾶται πάσοντες, μὴ πρὸ τῶν ἱδρώτων κατανωλίσκοντες, ἀλλ' ἐμοὶ τὰμιεύμηνοι πρὸς τὸ ἀναγκαῖον τὰς ἀλοκὰς αὐτῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ πολλῷ καὶ τῇ κόνει ἰκνέοντες; ΣΟ. ἔοικας ὦ Ανάχαρσι τοιόνδέ τι ἀνωμάλως πρὸς ἐννοεῖν, ὡς οἶνον ἢ ὕδατι, ἢ ἄλλῳ τῶν ὑγρῶν ὁμοίαν αὖλὼν ἔσαν. διδιας δὲ μὴ

neque illud certũ, quo tẽpore aßistẽs quißiã dormiẽtẽ è plaustro pertractum iugulet. Ipsa quoque mutua infidelitas, & quòd legibus nequaquã coerciti unam remp. incolitis, ferrũ uobis semper facit necessariũ: ut in propinquo sit ad propulsandam iniuriã, si quis uim alteri inferre aggrederetur. ANA. Adeò uerò, Solõ, ferrũ gestare nulla necessitate adigẽte superuacaneũ esse cẽsetis, ut & armis parcatis, ne in manibus frequenter habẽtes corrumpantur, sed reposita cõseruatis, ut ne cessitate uocãte utamini: sedenim iuuenũ corpora nullo cogẽte periculo uerberantes laboribus cõficitis. Quin etiam sudore absumentes, nulli rei magnopere necessariæ aut cõducibili uires illorum expromitis, sed incassum in cœno atq; arena effunditis. SO. Videris ô Anacharsi, talem de robore corporeo opinionem obtinere, quasi uino aut aquæ aut alij cuipiam rei humidæ similitudine respondeat. Itaq; metuis ne quem-

μὰ ὥσπερ ὀξ ἀγγέϊ περαμικῷ
κάδῳ διαῤῥυεῖσα ἐν τοῖς πόο
νοις, πᾶτα ἡμῖν περὶν περὶ ξυ
δὲν οἰχηται τὸ σῶμα κατακλι-
πῶσα, κἀκ μικροῦ δὲ ἐνδοθεν ἀνα
πληρώμενον. τὸ δὲ ἐκ ὄτου ἐχέ
σει, ἀλλ' ὁσῳ τις ἂν αὐτῷ ἐπι
ξαντλῇ τοῖς πόνοις, τοσῷδε
μᾶλλον ἐπιῤῥεῖ, καὶ ἐς τὸ Ὑδρας
μῦθον, ἔ τινα ἤκουσας, ὡς ἀντὶ
μιᾶς κεφαλῆς ἑπτὰ φύσας δύ' ἀεὶ
ἄλλας ἀνεφύοντο. ὦ ἓν ἀεὶ σύμπαν
τον ἐξ ἀρχῆς, περὶ ἄπειρον ἐξ,
μικρὸ διαφορᾷ τῷ ὕλῃ ἐχρῆ νο
σοβλημένῳ, τότε μὲν τῶν
παμάτων βλάπτοιτο ἄν, ἢ πα
ραμυθοῖτο, εἶδόν τι ἐπὶ πυ
ρὸς περὶ λύχνου γίνεται. πάνυ γὰρ
τῷ αὐτῷ φυσήματι, τὸ μὲν σβε
σαναύσειας ἄν, περὶ μᾶλλον
πυρῶσαι ἐν βραχεῖ, παραπλή
σιον τῷ πνεύματι, ᾧ τὸ τ' λύχ
νου φῶς ἀποσβέσειας, ὃν ἐχὲν
ἀπεχρῶσαν τ' ὕλης πλὲν χορη
γίαν, ὡς διαφορᾷ ἔναι πρὸς τὸ
ἀντιπνέον· οὐ γὰρ ἂν ἰσχυ
ρᾶς, οἶμαι, τὴ ῥίζης ἀνεφύετο.
Ἀνάχ. ταυτὶ γὰρ ὦ Σόλων, οὐ

ne quemadmodum ex uase
Samio, robur clanculum
effluens in laboribus, dein
de nobis corpus inane &
aridū discedēdo relinquat,
cū à nemine int⁹ repleatur.
Atqui ad būc modū res se
nō habet, sed quāto quis im
pēsius exhauserit, tāto copio
sius influat, iuxta Hydræ fa
bulā, siqua unquā tibi inau
dita est, cui pro uno capite
præciso, semper alia duo re
nascebātur. Cæterūm si
ab initio inexercitato coro
pore fuerit, parumq; firmo,
neq; satis habuerit subiecta
materiæ, tunc illicò fatiga
tione defes⁹, detrimento af
ficitur, atq; marcescit, uelut
in igne ac lychno usuenire
uidemus. Etenim eodē flatu
& ignem potes incendere,
inq; breui maiorem facere,
nimirum inflammans spiri
tu: ac lychni lumen extin
gues, nō babēs sufficiētē ma
teriæ suppeditationē, quæ
aduerso flatui par esse posit. neq; enim ab altius acta radi
ce productū fuerat. ANA. Hæc equidem, ô Solon, non

admo-

πάνυ σωφρονικῶς διάκειμαι, admodum intelligo. arquius enim ista tibi dicta sunt, quàm ut ego queam intelligentia assequi, exactâ quãdam curã & mẽtem acutè cernẽtẽ requirẽtia. Illud porrò omnino mihi respõde, quãobrem tãdem nõ etiã in Olympicis certaminibus, et Isthmiacis, & Pythicis, aliisq;, quãdo multi, ut aiũt, cõfluxerint iuuenes, certantes spectaturi, in ipsis armis certamẽ cõficiẽdũ proponitis: sed nudos in medium ad ductos, qui & calcitrẽtur, & uerberentur, ostenditis, ac deinceps uictorib. malas aut oleaginã coronam præstatis? Hoc enim scitu dignũ est, cuius rei gratia facta re soleatis. S O. Quoniam opinamur, ô Anacharsi, hac ratione gymnasiorum desiderium in iuuenibus magis accendi, si eos qui optimè se gesserint, in illis honorari cõspexerint, et in medio Græcorũ præconis uoce magnificè proclamari. Quapropter etiã tanq; illi exutis uestimentis, optimi corporis æstimandæ habitudinis curã non negligunt,

ne

αἰσχύνοιτο τυμπανοβίωτις, μὴ ἀ-
ξιονικότατον ἴσασις κὼτ ἀπρ
επέστερ. μὴ γὰρ ἄθλα, ὥσπερ ἔμπρο
σθεν ἔφην, ὀλίγα, ἀλλ' ὥσπερ ἔμπρο
σθεν τὰ μικρά, ἃ ἔπαινος ὁ
παρὰ τῶν θεατῶν, μὴ τὸ ἀδέσποτο-
τατον τεφάδαι, μὴ φάμενδαι τῷ
δικαίῳ, ἀρίστῳ εἶναι τῶν καθ'
ἑαυτὸν δοκούντων. τοιαύτοις πολ-
λοῖς τῶν θεατῶν, οἷς καθ' ἡλικίαν
ἔστι ὁ ἀσκησις, ἀπίασιν, ὁ μι-
κρὸς ἐν τοιούτῳ, ἀρετὴ μὴ πό
νῳ ἐραδίντες, ὡς ἔγίτις, ὦ
Ανάχαρσι, τὸ σύνολον ἐρῶσα
ἐνδάλοι ἐν τῷ βίῳ, τί ἂν ἔτι ἀγα-
θὸν ὑμῖν γένοιτο; ἢ τίς ἂν τι λαμ
πρὸν ἐργάσαιτο ἐπιθυμήσας;
νῦν μὲν ἀπὸ βήτωρ φιλόζῳ πα
ρέχειν ἐν σοι, ἐπεῖσι ὑπὸ πολέ
μοις ὑπὲρ πατρίδος μὴ παίδων
μὴ γυναικῶν μὴ ἱερῶν γένοιτ' ἂν
ἁπλῶς ἔχοντες, οἱ νοτίνι πέρι μὴ
μάλιστ, συμμὴ τοσαύτῳ προ-
θυμίαν ἐς τὸ νικᾶν ἀσφρό-
μενοι. καὶ τοι τί ἂν πάθοις,

ne denudati pudore afficiã
tur, ac se quisque victoria
quamdignissimum præpo
ret. Quinetiam præmia, quæ
admodum à me prædictum
est, non mediocria sunt pro
posita, nempe honorificum
et laude plenũ à spectatori
bus testimoniũ, & esse cla-
rissimum, ac demonstrati
prætereuntiũ digito, inter
æquales hũc usum esse etiã
sua opinione præstãtissimũ.
Etenim nõ pauci ex spec-
toribus, quibus per ætatẽ co
tiãnum exercitatio colenda
est, abeũt nõ mediocriter
ex his uirtutis & laborũ a
more inflãmati. Itaq; A-
nacharsi, si quis è communi
hominum uita laudis &
gloriæ amorem sublatũ ei
ceret, quidnã amplius præ
claræi nobis ille faceret
reliquum? aut quisnam facinus alicꝫ magnũ & memorabile
cõcupisceret? Iam ex ijs haud difficulter cõiecturã facere po
tes, quales in bello pro tuenda patria, defendẽdis liberis &
uxoribus, & pro tẽplis suscepto futuri sint arma habẽtes in
manib. q oleagina corona aut pomis inducti tãta cupiditate
ad uictoriam cõsequendã ferãtur. Et quidnã dicturus esset,

si apud

ἢ θεᾶσασθε τὴν ὀρτύγων τὴν ἀλε-
κτρυόνων ἀγῶνας παρ' ὑμῖν, τὴν
σπουδὴν ὡδὶ τούτοις ἐν μικρᾷ;
ἢ γελάσας ἁπλουστέρᾳ, τὴν μᾶλλον
ὦ μάταιε ὡς τῷ νόμῳ αὐτὸ
φῶμεν, τὴν προσέταξε πᾶσι
τοῖς ἐν ἡλικίᾳ παρεῖναι, τὴν ὁρᾶν
τὰ γυμνὰ διαπυκτευόντων μέχρι
τοῦ ἰσχάτου ἀπαγορεύσεως.
ἀλλ' ἦν δ' ἐγὼ γελοῖον· ὑποδύντε
γάρ τινε ἀρίμα τὰς ψυχὰς ἐρε-
μεῖς τοὺς κινδύνους, ὡς μὴ ἀγω-
νίσῃσι τὴν ἀτολμότεροι φάνειεν
τὸ τ' ἀλεκτρύονων, μηδ' ἀπαυ-
ρούσειεν ὑπὸ ῥαιυμάτων ἢ πα-
μάτων, ἢ τι ἄλλο δυσχρὲς. τὸ
δὲ ἐν ὅπλοις παρᾶδαι αὐ-
τὲ, καὶ ὁρᾶν τιτρωσκομένους ἄν-
παγε, θηρίωδες γὰρ, καὶ ἀνανδρε
σκαιὸν, τὴν προσίτι γε ἀλυσιτε-
λὲς, ἀπεσφάτθαι τὰς ἀρίστας,
τὴν οἷε αὖ τις ἄμεινον χρήσα-
το κατὰ τῶν δυσμενῶν. ἀπὰ
ἦ φὴς ὦ Ἀνάχαρσι τὴν τῶν ἄλ-
λων Ελλάδα ἐπιλύσασθαι,

si apud nos et coturnices et gallos gallinaceos cõpugnãtes uideres, ac harũ rerum spectãdarũ & adornãdarũ studiũ nõ mediocre? Rideres uidelicet: at tũc maximè si resciscseres lege à maioribus lata illud nos facere, omnibusq; iuuenibus ut interesint imperatũ esse, ut spectẽt uolucres rostris inter se depugnantes usque ad extremã defectionẽ uiriũ. Atqui ne hoc quidẽ institutũ risu dignũ est. Irrepit enim sensim in animos iuuenũ impetus ad fortiter subeũda & cõtemnẽda pericula, ne gallis ingeneriosiores atque ignauiores esse appareãt, neue defessi uulnera aut labores aut aliam difficultatẽ ferre recusent. Cæterùm ut in armis harũ rerũ periculiũ faciãt, utq; mutuis uulneribus semet cõficiẽtes spectemus, apage. ferinũ enim illud esset, et omnib. modis crudele: ad hæc nõ minus damnosũ & inutile, mactare iuuenes præstãtissimos, quorũ opa et uiribus cõgrẽmur aduersus hostes uti queamus. Quia uerò ais, ô Anacharsi, te reliquam quoq; Græciam uidẽdi gratia peragraturũ, uide

μίμνησο, ὦ πότι καὶ ἐς Λακε-
δαίμονα ἐλθῇς, μὴ καταγε-
λάσῃς μηδὲ ἐκείνων, μηδὲ οἰ-
δας μάτην πονεῖν αὐτοὺς, ὁ-
πόταν ἢ σφαίρας πρὸ τῷ
θεάτρῳ συμπεσόντες, παίο-
σιν ἀλλήλους, ἢ ἐς χορὸν ἐ-
σελθόντες, ὕδατι περιτυχαμ
μένου, ἐς φάλαγγα διαφάν-
τες, τὰ πολιμίων ἀλλήλους
ἐργάζωνται, γυμνοὶ καὶ αὐ-
τοὶ, ἄχρις ἂν ἐμβάλωσι τῇ τι
γεγράμματος τὸ ἕτερον σώ-
ταγμα, εἰ ἕτεροι τοὺς κατὰ
Λυκοῦργον, οἱ καθ' Ηρακλέα,
ἢ ἐμπαλιν σωνθέντες ἐς τὸ
ὕδωρ. τὸ γὰρ ἀπὸ τούτου ἀρέ-
σει λοιπὸν, καὶ οὐδεὶς ἂν ἔτι
παύσειε. μάλιστα δὲ, ὦ ἑρᾶς
μαστιγουμένους αὐτοὺς ὑπὸ τῷ
βωμῷ, καὶ αἵματι ῥωμένους,
πατέρας δὲ καὶ μητέρας πα
ρεστάσας, ἀχθομένους
ὑπὸ τοῖς τιτρωσκομένοις, ἀλλὰ μὴ
ἀπειλήσας, ὦ μὴ ἀντίχειρ
πρὸς τὰς πληγὰς, καὶ ἐπι-
τανύσας ἔχει μάλιστον διαφο
ρέσαι πρὸς τὸν πόνον, καὶ ἐγκα-
ρτε-

uide ut memoria teneas, si quando in Lacedæmona ueneris, ne & illos irrideas, neque putes eosdem inutilibus uacare laboribus, quando aut de pila in theatro impetu facto collapsi, mutuis uulneribus semet deformauerint: aut in locum circumcirca aqua obseptũ ingressi, ac in cohortes distributi, hostili animo alter alterum inuaserit, & ipsi nudi, donec pars alterutra diuersam è loco aquis circundato eiecerit, nempe Lycurgi assectæ, sectatores Herculis, aut rursus in aquam impulerint. Ab illa enim pax insequitur, nec ullus amplius pulsatur. Maxime uerò, si uideris pueros ad aram flagellis ac loris cædi, ac sanguine defluentes & patre & matre astantibus, non ut aliquem ex hoc facto dolorẽ capiant, sed minaciter interminantib. nisi uerbera pseuerãter tulerint, ac supplicantib. quoq; ut quãdiutissime labori tolerando sufficiãt, neue

πατρῶσαι τοῖς ἀγνοῦσι. πολλοὶ
οὖν ἢ ἐναπέθανον τῷ ἀέρι, μὴ
ἀξιώσαντες ἀπαγορεῦσαι ἕως
τοῦ ἴσι, ᾧ ὀφθαλμοῖς τ' οἰκέ-
ων, μηδ' ἔξω τοῖς σώμασιν,
ὧν ἢ τὰς αὐδρικὰς ὄψει τι-
μωμένους δημοσίᾳ, ὑπὸ τ' ἔπαρ
των ἀδικεῖσθαι. ὅταν τοίνυν
ὁρᾷς παῖδα, μήτι μαίνεσθαι
ὑπολάβῃς αὐτὸν, μήτι ἄπρε
ὡς ἀδικίας ἕνεκα αὐτίας ἀξιω
λιάσας ταλαιπωρῆσαι, μήτε τυ-
ράννου βιαζομένου, μήτε πολεμί
ων διαβιβάντων. ἆρα γὰρ σοὶ
κῆ ὑπὲρ ἐκείνων Λυκοῦργος, ὁ τὸ
μοθέτης αὐτ', πολλὰ τὰ δίκαι-
τα, κ' σωφρόνως πολλῇ αὐτῷ,
ὅπ' ἐχθρὸς ὢν, ὃ ὑπὸ μίσους αὐ
τὸ δρᾶν, ἀλλ' τῶν πολλάκις τ' πό
λεως ἐπὶ πρυτανείοις, ἀλλ
ἀλ' ἢ φρενοπατέντες, ἢ πάντες
λεγεῖν πειρᾶσθαι ἀξιῶν ἄ-
γαν τοὺς σώφρα μᾶλλον τοῦ
τῶν πατρίδα. καί τοι κἂν μὴ
ὁ Λυκοῦργος ἄπῃ, ἐννοῆς,

neue uerberū difficultatibus
cedētes succumbant. Itaque
permulti plagis ipsis immo-
riuntur, dedecorosum existi
mantes, si etiādū uiuētes in
familiariū cōspectu uerbe-
ribus superati deficerēt, aut
corpore flagrorū ictibus ce
derēt: quos etiā statuis in me
moriā illorū erectis publicē
à Spartanis honestatos ui-
debis. Quando ergo ista co
ram oculat⁹ arbiter intuebe
ris, caue illos insanire teme-
re suspiceris, neque dicas
citra causſam iustā ac neces-
sariā talibus eos difficultati
bus conflictari, neque urgē-
te alicui⁹ sæua tyrānide, neq;
hostib. imminētibus. Dixerit
enim hauddubiē Lycurgus
Laconicarum legū auctor,
pro illis tuēdis tibi ratiōi ual
de cōsentanea, qbúsnā causis
impulsus pueros ita uerberi-
bus affligēdos statuerit, neq; inimicus illis existēs, neq; inui
dētia adductus hoc faciēs, neq; ciuitatis iuuētutē nequicquā
absumēs: sed uolēs atq; cōtēdēs reddere quāfortissimos, ac o-
mni difficultate superiores eos, qui patriā ab iniuria eſſēt ser
uaturi atq; defensuri. Quāq; uerò ipse Lycurgus nihil dixerit,

οἶμαι, νὴ αὐτὸν, ὡς ὅπ. εἰν ποτι λαφθεὶς ὁ τοιοῦτος ὑφ' ποικίλῳ, ἀπόῤῥητόν τι ὀξύπους ὁ Σπάρτιος, αἰνιξόμενόν τ' ἐχθρῶν· ἀλλὰ καταγελῶν αὐτ', μαστιγοῦτο, εἰν ἀμιλλώμενος πρὸς τ' παῖον ἵππ, ὡς πρότερος ἀπαιρεθούσης. Αν. ὁ Λυκοῦργος ἦ νὴ αὐτὸν, ὦ Σόλων, ἐμαστιγοῦτο ἐφ' ἡλικίας, ἢ ἐπιῤῥόβδημος ὢν ἤδη τ' ἀεὶ εἶνος, ἀσφαλῶς τὰ τοιαῦτα ἐνεκυίσατο; Σόλ. πρόββυτης ἤδη εἰῶ ἱεραφὶ τὰς νόμους αὐτοῖς, Κρήτηθεν ἀφικόμενος. ἀποδεῖ ἡμέκα ἦ παρὰ τὰς Κρῆτας, ὅτι ἤκιστ' εὐνομεῖτο ἄνευ, Μίνως τ' Διὸς νομοθετήσαντος ὑμῖν αὐτοῖς. Αν. τί δῆτ' ἐὰν νὴ σὺ ὦ Σόλων ἐμιμοῦ Λυκοῦργον, νὴ μαστιγοῖς τὸς νέους; παλὰ γὰρ ταῦτα, νὴ ἄξια ὑμῶν ἔστι. Σόλ. ὅτι ὑμῖν ἀνιαὰ, ὦ Ἀνάχαρσι, ταῦτα τὰ γυμνάσια, οἰκεῖα ὄντα. ἡμοῦν ἦ τὰ ξενικὰ, ἐ πάνυ ἀξιόμνν. Ἀνάχαρ. οὐκ,

facilè tamẽ animaduertis, ut talis quispiã quõdã in bello cõprehẽsus, nullã nocens Spartana magnitudine indignam emiserit, inimicis eundẽ diris tormẽtis torquentib⁹, sed illos falsè subnanans, flagellis cædebatur, cũ uerberãte infracta animi tolerãtia cõtẽdẽs, utrũ citiꝰ uitribus deficeret. A N. Nũ Lycurgꝰ quoque, Solõ, in iuuentute loris cædi solitus est? & an huius certaminis auctor existens, citra periculũ talia iuuenilitercõmẽtꝰ est? S O. Cũ iã proue ctæ ætatis esset, ciuibus Spartanis leges cõdidit, profectꝰ è Creta. Aliquãdiu enim apud Cretẽses peregrè egit, quoniã eosdẽ audiuerat optimis legib. instructos uiuere, quibus Minos Iouis filius legũ scriptor extiterat. A N. Quãobrẽ igitur, Solõ, et tu nõ imitatꝰ es Lycurgũ, ac iuuenes loris proscindis? Etenim pulchra hæc sunt instituta, et uobis nõ indigna. S O. Quoniã nobis, Anacharsi, sufficere uidẽtur ista gymnasia, quorũ ipsi repertores extitimꝰ, neq; magnopere necessariũ existimamꝰ peregrinorũ æmulatores esse. A N.

Nequa-

ἀλλὰ σωίνις, οἶμαι, οἷόν τι ὀργὴ μαστιγοῦσθαι γυμνὸν, ἄνω τὰς χεῖρας ἐκτείνοντα, μηδ' ὑπὲρ ἵππου φιλίμου, ἢ αὐτῷ ἱκέσιον, ἢ πολιτῇ τῇ πόλει. ὡς ἔγωγε, ὦ πρὸς Διὸς ἐπιδημούσῃ τῇ Σπάρτῃ, καὶ ὧν παρὼν τούτοις δρῶσι, λοιπὸν μοι τάχιστα παλαιὸν δόκιμον δοκεῖν εἶναι πρὸς αὐτὸν, ὅπως ἂν ἐλθὼν ἐκ πάντοθεν, ὁπόταν ὁρῶ τυπτόμενος, καθάπερ κλέπτας ἢ λωποδύτας, ἤ τι ἄλλο τοιοῦτον ὄργανον ἐκμένων. ἐκτίχνως γὰ ἐλλιβόρου δεῖσθαί μοι δοκῇ ἡ πόλις αὕτη, ὅτῳ παραπίλασται ὑφ' ἑαυτῆ πάντας κόκκους. Σὺ. μὴ ἐρέμιλω, ὦ γενναῖε, μηδ' ἐπὶ τοῖς ἀδρῶν ἀπόντων, μόνοις αὐτοῖς ἐπιμελοῦ, οἷς παρέσῃ. ἔστι γάρ τις ὁ μὴ ὑπὲρ ἐκείνων σοι δικαιότερα ἀπαιτῶν ἢ Σπάρτη· πολλὰ ἀλλ', ἐπέρᾳ ἐγὼ τὰ φιλτάτα σοι διεξελθὼν, σὺ δὲ ἐκείνων ἀφειδήσεις ἢ τούτοις ἕπεσθαι, ἐπάδουσα αὐτῷ ἐοικυῖα παρὰ

Nequaq. sed intelligis, ut opinor, q̃ res sit friuola flagris obuerberare nudi scapulas, palmas utrasque suppliciter extendentis, ex quo nulla proueniat utilitas neque priuatim ad eum qui cæditur, neq; ite ad Rẽp. communiter. Itaque si quando Spartã peregrè profectus uenero, quo tempore ista facilitate solent, uideor me statim lapidibus obrutum iri ab illis publicè, singulos deridẽtẽ, si quando uidero pueros ueluti fures flagris onerari, aut ueluti peculatorem, aut alium facinorosum. Planè uerò illorum ciuitas mihi uidetur egêre helleboro, quæ usqueadeò ridicula à se ipsa pati consueuit. SO. Ne desertam tauſſam, ô generose, neque uiris absentibus te fore dicẽtem uincere, inducas in animum. Neque enim deerit quispiam etiã Lacedæmone, qui harũ rerũ cauſſam tibi promptiſſimè redditurus est. Verùm enimuerò quandoquidem ego tibi noſtra ex ordine gymnaſia percenſui, quæ tibi non admodũ placuiſſe non occultè tuliſti, uideor mihi non iniqua poſtulaturus

παρὰ σῦ, ὡς ἡ αὐτὸς ἐν τῷ μέγα διεξέλθῃς, περὶ μι, ὃν φόπον ὑμᾶς οἱ Σκύθαι διασῴζετε τοὺς υἱοὺς τοὺς παρ' ὑμῖν, ἢ διὰ οἵς τισι γυμνασίοις ἀναστρέφεται, καὶ ὅπως ὑμῖν ἄνδρες ἄγαθοὶ γίγνονται. Ανά. δικαιότατα μὲν οὖν, ὦ Σόλων. καὶ ἐγωγε διηγήσομαι τὰ Σκυθῶν νόμιμα, ἃ σεμνὰ ἴσως, ἀλλ' ἀναθ' ὑμᾶς, οἵ γε ἀξιόλογα πράξετε. πάνυ μὲν οὖν ἀπολύσαιμι ἂν μίαν πληγὴν, δεινοὶ γάρ ἐσμεν· ἀλλὰ ἐρώσεταί τι, ἃ οὐκ ἂν ἔχοις ἀποκρίνασθαι. ἐς αὖριον μέντοι, ἐὰν δοκῇ, ἀναβαλώμεθα τὸν σωτῆρα, ὡς ἄν τι αὐτὸς ἔφῃς, ἔτι μᾶλλον ἐννοήσαιμι παρ' ἡσυχίαν, ἄν τι χρὴ ἀπὸν, συναγαγεῖν τῇ μνήμῃ ἐπιλόγῳ. τὸ γὰρ νῦν ἔχον, ἀπίωμεν· ἤδη γὰρ ὥρα. ἐσπέρα γάρ ἐστι.

à te, ut & tu uicissim me audiēte percurras, quanatione uos Scythæ uestros iuuenes exerceatis, tum quibus gymnasiis educatos insuescitis, & quonam pacto eos fortes uiros strenuos efficitis.

ANACH. *Aequissima sunt, ô Solon, quæ postulas. Ac ego quidem Scytharum leges tibi commemorabo, fortasse non admodum admirandas illas, & quæ non multum uestris sunt responsuræ. Neque enim uel in maxillam alicui plagam illidere auderemus, summus enim perquàm meticulosi: sed tamen qualiacunque sunt nostra exercendorum iuuenum instituta, dicentur. Cæterùm, si uidetur, ea de re colloquiū in crastinum usque differemus, ut ea quæ ipse dixisti, magis quietus apud me retractare possim: tū etiam ea quæ mihi dicenda sunt, memoria percurrere. Itaq; quod nunc restat, in præsentia quidem abeamus. Iam enim inualescentibus umbris appetit uesperaſ*

GILBER.

GILBERTI COGNATI
Annotationes.

ARGVMENTVM.

Ex hoc Luciani Dialogo uidere licet, quib. olim exercitijs apud Athenienſes iuuẽtus exercitata, tũ quanta diligẽtia inſtituta, adoleuerit. Præterea quanta ratio rectè educandorum iuuenum ſit habita apud Gentiles, qui hoc tempore apud Chriſtianos extremè negliguntur: etſi nihil perinde intereſſit cuiuſque Reipublicæ, quàm ut iuuentus quamoptimè ac ſanctiſſimè inſtituatur. Certè Plato philoſophorum ſapientiſſimus, iuuentutis primam curam debere eſſe contendit in Eutyphrone. Sunt enim iuuenes futuræ Reipub. plantæ quædam ac ſeminaria, quorum recta educandi ac inſtituendi ratio ſi neglecta fuerit, ipſiſq; inculti in maturam & conſtantem ætatem adoleuerint: qui fructus, atque adeò quæ ſpes, aut quod ſpecimen bonæ indolis, aut uiri non improbi ab illis expectandum erit? Non alius profectò ingratæ ſegetis prouentus, quàm qui à neglectis plantis producitur: nempe, ſentes & ſpinæ, neque non ramorum inutilium ſuperflua materia, tãtummodò alendo foco accommoda, hoc eſt, in omne uitiorum genus præceps temeritas atque audacia. Sed iſta ab alijs iam perſæpè grauiſsimè ſimul ac luculentiſsimè diſputata ſunt: neque minus intelligit diligens lector, quantum detrimenti adferre ſoleat rebus humanis iuuentus data neglectui. Tantum hoc dico, digniſsimam hãc curam eſſe principibus, ut ſuis in ditionib. iuuentutis optimis ſtudijs inſtituendæ rationem habeãt. Eſt enim puerilis illa turba, ex qua olim emerſuri ſunt Iudices, Conſules, Principes, Reges, Epiſcopi, Parochi, Concionatores: qui ſi non ſtatim à teneris (ut aiunt) unguiculis liberalibus diſciplinis imbuti, quæ optima fuerint, didicerint, nihil tale ad Reipublicæ functionem & adminiſtrationem quondam accedentes præſtabunt, quod illorũ exiget officium. Quis enim æquitatẽ aut iuſticiã in foro præſtabit ille pronunciandis ſententijs, & litibus dirimendis, qui nunquam, quæ æquitatis aut iuſticiæ ſint partes didicit? Quis bonum aut pacatũ in Republica ciuem fore ſperabimus, qui boni ciuis officia ignoraucrit? Sed finem faciam, cùm de his multo etiam prolixius & rectius Lucianus loquatur.

a O Solon.)Exordium ab occasione, ipsius rei præsentis sumptione. b Cęterùm illi stătes.) Tria erăt apud Græcos certamina: Păcratiũ, palęstra & cursus. De păcratio uide Aulũ Gell. lib.13.cap.26. c Exercitiorũ.)Certaminũ species & nomina. d Sidº feruẽtissimũ.) Canis sidus, quę & canicula, ardẽtissimo æstatis tẽpore exoritur, sole primă partẽ leonis ingrediẽte, q̃ dies XV ante Aug. Cal. est. Plin. lib. 2, cap. 47, & lib. 18, cap. 28. e Ob sua in Remp. merita.) ἀνώνυμοι prisci heroes fuerũt, à qb. Atticæ trib. sua cognomina acceperũt. His magni honores ab Athenięsib. collati, statuę q̃ in arce eius urbis collocatę. Horũ nomina si quis desideret, Pausaniã in Atticis, aut Demosthenẽ ἐν ἐπιταφίῳ cõsulat. f Tũ quẽadmodũ.) Repetit ꝓpositionem seu petitionẽ. g Tu quidẽ.) Redit ad modũ & legẽ disputationis, & ea à simili & more publico cõmẽdat. h Areopagum.) Augustinº De ciuitate Dei lib. 18. cap. 10: Areopagus putaĩ nomẽ accepisse, quòd Mars q Græcis Ἄρης dicit, quum homicidij causam diceret, iudicãtib. duodecim Dijs in illo pago, sentẽtijs sex Deorũ absolutus est, & sex dãnatus: uerũ imparib. suffragijs, absolutio dãnatiõi plata est. i Cęterùm si qs meditato.) Apud Areopagitas oratorib. haud licuisse affectº mouere, ut qb. iudicũ animi à ueritatis luce in falsitatis caliginẽ sępe abducunt, autor est etiã Quin. li. 2, ca. 17: Eloquẽtiã ait Lacedæmoniorũ ciuitate expulsam, Athenis uerò ueluti reciſam orãdi potestatẽ, ubi orator mouere affectus uetabatur. Et ca. 18. eiusdẽ lib Affectº, si aliter ad æquitatẽ perduci iudex nõ potuit, necessariò mouebit orator. Igit Athenis interdicebat præco dicturis in cõcione, ne uel ꝓfatione, uel affectib. utercnt, rẽ modò exponerent ἀνευ προοιμίων & παθῶν. i. absq; ꝓœmijs & affectib. Idẽ in prologo li. 5. lib. 6, cap. 1. ubi de epilogis loquitur: Athenis, inqt, affectus mouere, per præconẽ ꝓhibebat orator. Philosophos minus miror, apud quos uitij est loco, affici: nec boni mores uidẽtur, sic à uero iudicẽ auerti, nec cõuenire bono uiro uitijs uti, necessarios tamẽ affectus fatebant, si aliter obtineri uera & iusta & in cõmune ꝓfutura nõ possint. Idẽ lib. 10. de Demosthenis Ciceronis q̃ cõparatiõe loquẽs: Salib. certè, inquit, & cõmiseratiõe, qui duo plurimũ affectus ualẽt, uincim. Et fortasse epilogos illi mos ciuitatis abstulerit: lex, inquit, aut institutũ Atheniẽsiũ Demosthenis oratiõib. cõmiserationẽ & amplificationẽ abstulit, duo acerrima oratoriæ artis tela. Era smus noster li. Eccles. secundo.

secundo. Porrò Stoicorũ dogma nullos probãtiũ affectus, nõ à Christianis modò, uerùm etiã ab ipsis Stoicis paulo æquioribus, reiectum atque explosum est. Nam quod Athenienses ab actionibus causarum secluserunt affectus, potest aliquo colore defendi. Tum ad clepsydras dicebatur. nolebãt aquam non necessarijs absumi, nec iudicem nimium diu detineri cognitione. præterea quoniam à iudice religione astricto requirebatur incorrupta pronunciatio, maluerunt abstineri à mouendis affectibus, quòd ij sæpe nubilum offundunt iudicio: interdum eò rapiunt cognitorem, ut non ex iure, sed ex animi commotione ferat sententiam. k Verbis causæ inuoluendæ.) περιπτύσσειν enim uelare, inuoluere, contegere, occulere significat.

l Proinde paucis.) Accedit ad rem: ac primò quæ sit uera ciuitas, & quantũ in ciuibus ponant, exponit. m Cum primis.) Diuisio ac τύπωσις totius institutionis. n Primam itaque.) Educatio liberorum: & primò, quibus animos & mentes eorum informent. o Huius rei exemplum.) Ab exemplo commendat institutum. p Mentem iuuenum primùm Musica.) Inter reliquas Cyclicas disciplinas primo loco Musicam discebant, quam & Epaminondas, & alij nobiles uiri summa cũ industria consectati sunt, ut interpres Aristophanis in Equitibus admonet, & Athen. lib. 14. Diponosophisticõn indicat. Vnde etiã ille mos institutus est, ut in conuiuijs post cœnam circumferretur lyra: cuius cum se imperitum Themistocles confessus esset, habitus est indoctior, ut Cicero in 1 Tusculanarum Quæstionum, & Quintilianus in primo testantur. Xenocrates ad eum qui ludum suum frequentare cupiebat, nec Geometriæ nec Musicæ instructus esset, Abi (dicebat) nam ansas philosophiæ nõdũ attigisti. Quare uehementer eorum institutum probamus, qui adolescentes, præcipuè eos qui alioqui ingenio sunt ad hanc artem procliui, ad modulationem canticorum uel instituunt ipsi, uel cantica ad hoc genus disciplinæ accommoda componunt. Etenim huiusmodi exercitijs, si sint moderata, ac suis temporibus usurpentur, pulchrè excoluntur puerorum animi, ut mitiores (ut Plato ait) modestioresq; ac concinniores effecti, utiles sint ad actiones siue priuatas siue publicas sustinendas, & ad dicendum quoque. Quantum uerò ea in re præstare possit Musica, illustre habemus exẽplũ apud Homerũ, de Musæo ab Agamemnone domi relicto, ut Clytæmnestram illius

coniugem per Heroidum laudes cantu ad pudicitiam hortaretur. Ea uerò non prius adulterium commisit, quàm is medio sublatus esset. Tanta enim est uis Musicæ, ut nihil sit (ut Cicero libro tertio de Oratore author est) tam cognatum mentibus nostris, quàm numeri atque uoces, quibus & excitamur & incendimur, & lenimur & languescimus, & ad hilaritatem & tristiciam sæpe deducimur. Itaque Pythagorici & Socrates, & Plato omnes adolescentes in Musicis erudiendos esse uoluerunt. q Deinde ætatis progressu.) Quæ discenda proponantur. r Sed hæc.) Reiectio, qua ueniam ei rei parat, quòd aliena à primo proposito dicere cœperit. s Sophistæ atque philosophi.) Quum tam crebrò fiat sophistarum philosophorumque mentio, non inutile fuerit discrimen eorum explicare: idque ex Platone potissimùm, qui Sophistam his ferè coloribus depingit, ut sit auarus, ambitiosus, uanus & uirtutis expers, in nugis occupatus: ac propterea tum fugiendus, tum contemnendus. Contrà philosophus, summum ac propè unicum uirtutis & ueritatis studium habet: cætera omnia uel leuiora ducit, uel contemnit, probitatis & sapientiæ magister & exemplum. Ex his descriptionibus apparet, quanta sit multitudo sophistarum, philosophorum paucitas. Vtrique tamen à fine sunt iudicandi, præcipuoque totius uitæ studio. t Mulieres.) Amazones intelligit, quæ bellum duce Hippolyta gesserunt contra Athenienses, temporibus Thesei, propter Antiopem, ubi illam aiunt mœrore expirasse ob res malè gestas. Vide Pausaniam in Atticis. u Gallos gallinaceos.) Plinius scribit, Pergamis omnibus annis spectaculum gallorum gallinaceorum certantium solenniter ac publicitùs edi solitum, ceu gladiatorum. Id & Athenis factitari cœptum est, Aeliano referēte, à Themistocle superatis Persis. Adijcit & hic Lucianus, coturnicum magno studio, non gallorum modò certamina ibidem spectari consueuisse. Seueri quoque filios, Herodianus scribit, diligenter solitos, puerili primùm certamine edendis coturnicum pugnis, gallinaceorumque conflictibus. Proditur item memoriæ, Socratem Iphicrati duci animos adiecisse, quum ei permonstrasset gallinaceos coram gallina pennis ac rostro dimicantes. Quam utilitatem agnouit & Chrysippus in libro De iustitia, dum gallorum æmulatione in ijci nobis ad fortitudinē stimulos, & subijci calcaria prodidit,

didit. Iucundum uerò est, quod obseruatum hac parte non reticebimus: Gallinaceis mox compugnaturis, allium in cibis obijci solitum, quo acrius decertarent. Ex quo facetissimè in ueteri comœdia ὁ σκορδισμένος, id est allio pastus, quod Scorodon uocant, pro uehementi ac nimis in pugnam accliui dicitur quandoque. Is præterea huic animanti mos est, ut ad pugnam assiliat, quo magis ladat calcaribus suis, in hunc usum à natura affixis. Cæterùm quanquam natura pugnax est gallus: tamen ubi se sentit imparem conflictu, mirè dejectus ac supplex profugit, risum præbens spectatoribus.

ΠΕΡΙ ΠΕΝΘΟΥΣ. DE LVCTV.

Erasmo Roterodamo interprete.

ΑΞιὸν γε παρατηρῆσαι τὰ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐν τοῖς πένθεσι γιγνόμενα καὶ λεγόμενα, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν παραμυθουμένων αὐτοὺς αὖθις λεγόμενα, καὶ ὡς ἀφόρητα ἐνίοτε τὰ συμβαίνοντα φαίνεται τοῖς αὐτοῖς οἱ ὀλυρόμενοι· καὶ ἐκείνοις, οὓς ὀλύρονται. σὺ μὲν τὴν πλουτώνα καὶ περσεφόνην, κατ' ἐνίους ὠδιτάς μόνοι σαφῶς, οὔτ' ἐπονυμὰ ταῦτα, καὶ λύπης ἄξια, οὔτε ἐν τοὐναντίον ἥλιόν καὶ βελτίω τοῖς παθοῦσι, νόμῳ δὲ καὶ συνηθείᾳ τῶν λύπων ἐπιτρέποντες. ἐπεσθαὶ τοίνυν ἀποθανόντι τινί, ὅτῳ ποιοῦσι.

OPera præcium [a] sanè fuerit, obseruare ea quæ in luctu uulgo tum dicantur, tum fiant: item quæ dicãtur ab ijs qui eos consolantur scilicet: quámque non ferenda putent lugentes ea quæ accidunt, & sibijpsis, et ijs quos flent, cum haudquaquam pernouerint, malánè sint ista, ac dolenda, an contrà iucundiora melioráque ijs quibus accidunt: sed ex more & consuetudine dolorem accersunt. Itaque cum mortuus fuerit aliquis, faciunt ad hunc modum.

μᾶλλον δὲ πρότερον ἀπῶν βούλομαι, ἃς τινας περὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου δόξας ἴσχυσιν. οὕτω γὰρ ἴσως φανερὸν, οὗ τινος ἕνεκα τὰ περιττὰ ἐκεῖνα ἀθυμοῦσιν. ὁ μὲν δὴ πολὺς ὅμιλος, οὓς ἰδιώτας οἱ σοφοὶ καλοῦσιν, Ὁμήρῳ τε καὶ Ἡσιόδῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις μυθοποιοῖς περὶ τούτων πεπαίκασι, καὶ νόμον δίκαιον τὸν ποίησιν αὐτῶν, τόπον τινὰ ὑπὸ τῇ γῇ βαθὺν ἅιδου ὑπολήψεσθαι, μέγαν δὲ καὶ πολύχωρον τοῦτον εἶναι, καὶ ζοφερὸν καὶ ἀφώτιστον, οὐκ οἶδ' ὅπως αὐτοῖς φωτίζεσθαι δοκοῦντα πρὸς τὸ καὶ παθορᾶν τῶν ἐνόντων ἱκανῶς. βασιλεύειν δὲ τοῦ χάσματος ἀδελφὸν τοῦ Διὸς, πλούτωνα κεκλημένον (ὅτι μοι τῶν τὰ τοιαῦτα λεπτῶν τις εἰδείη) διὰ τὸ πολυτῶν τοῖς νεκροῖς, τῇ προσηγορίᾳ τετιμημένον. τοῦτον δὲ τὸν Πλούτωνα, τὸν παρ' αὐτῷ πολιτάρχην, καὶ τὸν κάτω βίον κατατόν σκεδα-

Quin prius uolo tibi narrare quas habeant de morte ipsa opiniones. Sic enim palàm fiet, qua gratia superuacanea ista moliantur. [b] Vulgi quidem hominum multitudo, quos sapientes isti uocant idiotas, [c] Homero, Hesiodo, reliquisque fabularum auctoribus super his fidē habentes, et illorum poesim pro lege ducentes, locum quendam subter terram profundum esse putant, quem [d] Tartarum uocant. Eum existimant magnum et spaciosum esse, caliginosum atque opacum, qui tamen istis haud scio quo pacto illustrari uidetur, quò singula quæ illic sunt introspiciant. [e] Tum regnare in hoc specu Iouis fratrem, cui nomen Plutoni, ut mihi retulit quidam harū rerū mirè peritus: ob id eo uocabulo honestatū, quòd mortuorū copia diues esset. [f] Porrò Plutonē hūc inferorū rēp. & maniū uitā constituisse

κωδαι τὴν τοιοῦτον. κυκλο-
ῥοῦσαι μὲν γὰρ αὐτὴν ἄρχειν
τῶν ἀποθανόντων, κατασκε-
ξάμενον δὲ αὐτοὺς, καὶ πα-
λαλαβόντα κατίσχειν δεσμοῖς
ἀφύκτοις, οὐδὲν τὸ παράπαν
ἐᾶν τῆς ὁδοῦ ὑφιέμενον,
πλὴν ἐξ ἄπαντος τοῦ αὖθις
ἐπὶ σμικρὸν ὀλίγων, ὧν μυρι-
άδας αὐτίκα· συμπεφράδαι δὲ
τὴν χώραν αὐτοῦ ποταμοῖς
μεγάλοις τε καὶ φοβεροῖς, καὶ
ἐκ μέσων τῶν ὀνομάτων· Κω-
κυτοῦ γὰρ, καὶ Πυριφλεγέ-
θοντος, καὶ τὰ τοιαῦτα κα-
λεῖται. τὸ δὲ μέγιστον, ἣ
Ἀχερουσία λίμνη προσπε-
σοῦσα, πρώτη διεκπλέει τοὺς
ἀφικνουμένους, ὧν οὐκ ἔνι διε-
πλεῦσαι ἢ περιδεῦ ἄνευ
τοῦ περᾶσαι· βαθεῖά τι γὰρ
προέσται τοῖς ποσὶ, καὶ διε-
νέγκασθαι πολλὴ, καὶ ὅλως,
οὐκ ἂν αὐτίκα διαπλεύσαι οὐδὲ
τὰ νεκρὰ τῶν ὀρνίθων. πρὸς
δὲ αὐτῇ τῇ καθέδρᾳ, καὶ πύλη
ἐστὶν ἀδαμαντίνη, ἀφ' ἧς
φεύγει ἡ βασιλεὺς Αἰακὸς ὄν,
τῶν

cõstituisse in hãc formam. Nam sorte obtigisse huic uita defunctis imperaret. Quos ubi demissos recepe rit, arreptos uinculis ineffu gibilib. coercet, g nulli pror sus permittens ut ad superos redeat, præterquam ad modum paucis ex uniuerso æuo, idque grauissimis de causis. Interluitur autem regio illius fluuijs et magnis, & horrendis uel solo nomi ne. Siquidẽ h Cocyti, i Phle gethontes, atque huiusmodi uocabulis appellãtur. Quod q; est grauissimum, præia cet k Acherontica palus, quæ prima excipit obuios, quam non possis neq; trans mittere neq; transire sine uectore: nam et profundior est quàm ut pedibus trans ri possit, et spacioſior quàm ut tranari queat. In sum ma, huiusmodi est, ut nec auium manes possint eam transuolare. In ipso ue rò descensu, porta que, quæ quidem est adamantina, l Aeacus est regis patruelis,

cui

τῶν φρυκτὸν ἐπιτραμμένον. καὶ παρ' αὐτῷ κύων δεινὸς φαλός, μάλα μάχαρ, τοὺς μὲν ἀφικνουμένους φίλον τι καὶ ἀγλαϊὰν προσβλέπων, τοὺς δὲ παρῶντας ἀποδιδράσκων ὑλακτῶν, καὶ τῷ χάσματι διατρέμων. προδιδύντας δὲ τὸν λίμνον ἐς τὸ ἔσω, λαμὼν ἐκδέχεται μίγας, τῷ ἀσφοδίλῳ κατάφυτος, καὶ ποτὸν μνήμης πολίμιον, λήθης γεῶν δὲ τοῦτο ἀνόμασται. ταῦτα γὰρ ἀμίλει διηγήσαντο τοῖς πάλαι ἐπάδων ἀφιγμένοις, Ἀλκηστίς τε καὶ Πρωτεσίλαος, οἱ Θετταλοί, καὶ Θησεὺς ὁ τοῦ Αἰγέως, καὶ ὁ τοῦ Ὁμήρου Ὀδυσσεὺς, μάλα σεμνοί, καὶ ἀξιόπιστοι μάρτυρες, ἐμοὶ δοκεῖν, ὡ πλέονες τῆς νυκτὸς· οὐ γὰρ ἂν ἐμέμνηντο αὐτῶν. ὁ μὲν οὖν Πλούτων, ὡς ἐπαινῶν ἔφασαν, καὶ ὁ Περσεφόνη δικαιοσύνης, καὶ τῶν τῶν ὅλων διοικητέα ἔχουσιν· ἀνυπεύθυνοι δ' αὐτοῖς, καὶ τῶν ἀρχῶν

cui mandata est custodia: cui xtaq; hunc [m] canis tricipi, sæuus admodum. Is aduenientes satis amicè pacatéq; intuetur: cæterùm si quis conetur aufugere, latrat, territosq; in specum redigit. Iam qui transmissa palude ingressi sunt, eos excipit [n] pratum ingens, asphodelo consitum, ac fluuius memoriæ hostis: eóque [o] Lethe nomen est inditum. Nam hæc uidelicet priscis illis mortalibus narrarunt, [p] qui illinc redierant, nempe Alcestis & [q] Protesilaus, Thessalus uterq;, neque non * Theseus Aegeo prognatus, [r] & Homericus Vlysses, testes ad modum graues, dignique quibus habeatur fides, qui mihi non uidentur è fonte illo bibisse, alioqui non meminissent horum. Itaque Pluto & Proserpina, ut aiebant illi, Rempublicam administrant, rerumq; omnium dominatum obtinent. Sed inseruiunt his et in administrau-

ἀρχὴν συναπεργάζεσθαι, ὄχλος τε πολὺς, Ἐρινύες τε καὶ ποιναὶ, καὶ φόβοι, καὶ ὁ Ἑρμῆς. οὔτε μὲν γε οὐκ ἀεὶ συμπαρών. ὅταν χρὴ δὲ, καὶ σκῆπτρα καὶ δικαστὰς πάλιν τοὺς Μίνω τε καὶ Ῥαδάμανθυν, Κρῆτάς ὄντας, καὶ υἱοὺς τοῦ Διός. οὗτοι δὴ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς τῶν ἀνδρῶν, καὶ δικαίους, καὶ κατ' ἀρετὴν βεβιωκότας, ἐκπεμπόντων συναναδῦσι πολλοὶ, παράδοξος εἰς ἀποικίαν τινὰ, πλήσιον ὃν τὸ Ἠλύσιον πεδίον, τῷ ἀρίστῳ βίῳ σωτηρομένους. οὓς δέ τινας τῶν πονηρῶν λαβόντες, τοὺς Ἐρινύσι παραδόντες, ὃν τὸν Ὑπ' ἀσεβῶν χῶρον ἐκπέμπουσι, κατὰ λόγον τῆς ἀδικίας κολασομένους. ἔνθα δὴ τί τῶν κακῶν οὐ πάσχουσι, τριβολούμενοί τε καὶ καόμενοι, καὶ ὑπὸ γυπῶν ἐσθιόμενοι, καὶ τροχῷ συμφορούμενοι, καὶ λίθους ἀναπυλίοντες; ὁ μὲν γὰρ Τάνταλος ἐπ' αὐτῇ τῇ λίμνῃ αὐτὸς ἕστηκε, κινδυνεύων ὑπὸ τῆ δίψους ὁ κακοδαίμων ἀποθανεῖν. ὁ δὲ τοῦ μίσους

ministrando principatu ad iuuant, ingens turba, furiæ, pœnæ, terrores, ac Mercurius: quanquam is sanè non adest perpetuò. Præfecti autem & satrapæ & iudices sedent duo, Minos & Rhadamanthus, uterque Cretenses, uterque Iouis filius. Atque hi quidem bonos ac iustos uiros, qui cum uirtute uitam peregissent, ubi iã multi collecti fuerint uelut in coloniam quandã, emittunt in campum Elysium, uitam optimam inibi uiuituros. Quòd si malos aliquos ceperint, hos Furijs traditos, in impiorum locũ ejiciunt, pro ratione malefactorum puniendos. Quo quidem in loco quid tandem mali non patiuntur? torti, exusti, à uulturibus arrosi, rota circumacti, saxa sursum uoluentes. Nam Tantalus ipse ad paludem stat, in periculum adductus ne siti moriatur infelix. Rursum alij mediocris

uitæ

βίου, πολλοὶ ἔντος οὗτοι ἐν τῷ λειμῶνι πλανῶνται, σκιαὶ γεγόμενοι, ἥκιστα ὑπὸ τῇ ἀφῇ, παθάπερ ἐμπνοὲς, ἀφανιζόμενοι. φέρονται δὲ αἷμα τοῖς παρ' ἡμῖν χοαῖς, καὶ τοῖς παλαιζομένοις ἐπὶ τῶν τάφων, ὡς εἴ τῳ μὴ ἦν καταλελειμμένος ἐπὶ γῆς φίλος ἢ συγγενὴς, ἄσιτος οὗτος καὶ νηπὸς, καὶ λιμώττων, ἐν αὐτοῖς πολιτεύεται. τοσοῦτος οὕτως ἰσχυρῶς πέρι πολλοὺς, ὥστε εἴ τινα ἀπροσδόκητος τῶν οἰκείων, πρῶτα μὲν φέροντες ὀβολὸν, εἰς τὸ στόμα τιθέασιν αὐτῷ, μισθὸν τῷ πορθμεῖ τῆς ναυτιλίας γενησόμενον· οὐ πρότερον δὲ τὸ νόμισμα τοῦτο, ἴδιον τὸ νόμισμα νομίζεται, καὶ ἐν διαχυθῇ παρὰ τοῖς κάτω, καὶ ἐν διώσεται παρ' ἑκάστοις, Ἀττικὸς, ἢ Μακεδονικὸς, ἢ Αἰγινητικὸς ὀβολός· ἐνίοτε γοῦν ἀκούω πολλὰ πάλαι λῷον, μὴ ἔχειν τὰ πορθμεῖα, καταβαλεῖν· οὕτω γὰρ ἂν, οὐ παραδεξαμένου τὸ πορθμέως, ἀναπλεῖν πά-

uitæ (sunt autem hi complures) uagantur in prato sine corporibus iam umbræ factæ, & ad tactum cedentium euanescentes. Alunturque uidelicet nostris libationibus, inferiisque, quæ sepulchris inferuntur: adeò ut si cui nullus sit in terra relictus amicus aut cognatus, hic mortuus, ieiunus ac famelicus inter illos uersatur. Hæc usqueadeò ualidè uulgi animos peruaserunt, ut simulatque familiaris quispiam mortuus fuerit, primum obolum illi in os imponant, traiectionis mercedem, quæ uectori datura sit: nec illud prius expendunt, cuiusmodi nomisma legitimum sit ambulétque apud inferos, & apud illos ualeat, Atticus, an Macedonicus, an Aeginensis obolus. Atqui quidem cogitant, multo satius esse non posse naulum reddere. Sic enim fiat, ut nō recipiente portitore, possit

λαν ἐς τὸν βίον ἀφικνουμένους. μετὰ ταῦτα δὲ, λυσάντες αὐτοὺς, ὡς οὐκ ἰκανῶς τῆς λίμνης λουτρὸν ἄνευ τοῖς ἐκεῖ, καὶ μύρῳ τῷ παλαίῳ χρίσαντες τὸ σῶμα, πρὸς εὐωδίαν ὕδατι βαπτόμενον, καὶ στεφανώσαντες τοῖς ὑράτοις ἀνθεσι, προτίθενται, λαμπροῖς ἀμφιάσαντες, ἵνα μὴ ῥιγῶσι διὰ τοῦ ἄδου, μηδὲ γυμνοὶ βλέποντο τῷ Κερβέρῳ. εἰσάγει δὲ ὠδὴ τούτοις, καὶ κωκυτὸς γυναικῶν, καὶ παρὰ τούτων λάκκυα, καὶ τρῶσις τυπτόμενα, καὶ σπαραττομένη κόμη, καὶ φονιασόμενοι παρειαί. καί που καὶ ἰοῦς κατασπείρουσι, καὶ νίπτει ὠδὴ τῇ κεφαλῇ πάσιται· καὶ οἱ ζῶντες ἐκπόδιοι τοῦ νεκροῦ· οἱ μὲν γὰρ χαμαὶ κυλίνδουσι πολλάκις, καὶ τὰς κεφαλὰς κράτουσι πρὸς τὸ ἔδαφος· ὁ δὲ ἀνοχέμενος καὶ παλὸς, καὶ καθ' ὑπερβολὴν ἱστεφανωμένος, ὑψηλὸς προέκειται, καὶ μετώπου

minio redeant in uitam. Post hæc lotos eos, perinde quasi tartarea palus non satis sit idonea lauandis his qui illic degunt, & unguentis optimis uncto corpore, iámque uicta graueolentia, tum coronatos pulcherrimis floribus proponunt splẽdidè uestitos, ne uidelicet adgeant per uiam, néue nudi conspiciantur à Cerbero. Accedunt ad hæc mulierũ eiulatus, omnium certè lachrymæ, pectorum planctus, comæ dilaniatio, genarum cruentatio. Alijs autem & uestis discerpitur & puluis capiti inspergitur, adeò ut uiuentes miserabiliores sint mortuo. Nam illi humi uolutantur sæpenumerò, et capita solo allidunt: hic uerò decorus ac formosus ac diligentissimè coronatus sublimis propositus est, & excelsus, uelut ad pompam adornatus. Deinde mater, atque

καὶ νὴ Δί' ὁ πατὴρ ἐν μέσῳ τῶν συγγενῶν προελθὼν, καὶ περιχυθεὶς αὐτῷ (πρεπέσθω γάρ τις υἱῷ, καὶ καλὸς, ἵνα καὶ ἀνταξιότερον ᾖ αὐτῷ τὸ ἁρπαμα ἢ) φωνὰς ἀλλοκότους καὶ μακαίας ἀφίησι, πρὸς ἃς ὁ νεκρὸς αὐτὸς ἀποκρίνοιτ' ἄν, εἰ λάβοι φωνήν.

φύσει γὰρ ὁ πατὴρ, γοερόν τι φθεγγόμενος, καὶ παραπέμπων ἕκαστον τῶν ὀνομάτων τίνιον ἤλιγον, οἴχῃ μοι, νῷ τέθνηκας, καὶ πρὸ ὥρας αὐκρωάδης, μόνον ἐμὶ, ἔτι τὸν ἄθλιον καταλιπὼν, ἐ γαμέσας, ἐ παιδοποιησάμενος, ἐ γεγηρακὼς μένος, ἐ γεωργήσας, οὐκ ἂς γῆρας ἱλαρὸν, εὐ κωμάσῃ πάσαν, οὐδ' ἐραδέσῃ τίνιον, ἀλ' ἐν συμποσίῳ μετὰ τῶν ἡλικιωτῶν μεθυσθέσῃ. ταῦτα δὲ, καὶ τὰ τοιαῦτα φήσει, οἶμαι μὲν τὸν ὑὸν δάδαι μὲν ἔτι τούτων, καὶ ἐπιθυμῶν καὶ μετὰ τῶν τηλικούτων, ἐ δώσαδαι δὲ μετέχειν αὐτῶν. καί τοι τί ταῦτα φημί; πόσοι γὲ καὶ ἔπε-

atque adeò paterquoq; ex medijs cognatis progressus, ac mortuo circumfusus, (nã finge iuuenem aliquem ac formosum propositum esse, quo magis in hunc competat actio fabulæ) absurdas ac stultas uoces emittit, ad quas mortuus ipse responsurus sit, si contingat uocem recipere. Ait enim pater, flebili quadam uoce uerbum unumquodq; producens in longum: Fili iucundissime, peristi mihi, mortuus es, ante diem præreptus es, me super hæc miserò solo relicto. Non duxisti uxorem, nõ parasti liberos, non militasti, nõ coluisti agros, non ad senectam peruenisti. Non comessaberis posthac, non amabis filii, neque cum æqualibus in cõpotatione inebriaberis. Porrò hæc atque id genus alia dicet, quasi putet filium adhuc rebus his egere post obitum, ac desiderare quidem, uerùm potiri non posse. Sed quid hæc loquor? Quot enim sunt qui equos ac

ac concubinas, rursum alij qui pincernas etiam in fune re mactarunt, qui ueſtem; reliquúmque mundū x pariter in rogum iectum exuſſerunt, aut una cum cadauere ſepelierūt: perinde quaſi illic ſit uſurus, et apud inferos fruiturus? At ſenex iſte luctum agens, y hæc omnia, atque his etiam plura quæ dicit, neque filij cauſſa iactare uidetur, ut quę ſciat non auditurum, etiamſi Stentorem clamore uincat: neque rursum ſua ipſius grauitia. Satis enim erat illi, cogitare & cognoſcere uel ſine uoce. Nihil enim opus eſt ut quis apud ſeſe clamet. Supereſt igitur ut ad hūc modū deliret ob eos qui adſunt; cū neſciat neq; qđ acciderit ipſi filiō, neq; quo cōceſſerit, imō cūm ne ſuam quidem ipſius uitam cuiuſmodi ſit perpenderit. Neque enim alioqui ceu rem acerbam grauiter ferret, illum ex hac

uitā demigraſſe: Filius igitur huic ita reſponderit, exoꝰ

τὸν Αἰακὸν καὶ τὸν Αἰδωνέα, πρὸς ὀλίγον τοῦ στόματος ἀφορμήσαι, καὶ τὸν πατέρα κωλῦσαι μαινόμενον, ὦ κακόδαιμον ἄνθρωπε, τί κίνδυνας; τί δέ μοι παρέχεις πράγματα; κωλῦσαι τιλλόμενόν τε τὸν κόμην, καὶ τὸ πρόσωπον ὄνειδιστοῦς ἀμύσσων. τί μοι λοιδορῇ, καὶ ἄθλιον ἀποκαλεῖς καὶ δύσμορον, πολὺ σου βιλτίω, καὶ μακαριώτερον γεγενημένον; ἢ τί σοι δοκῶν πάσχειν δοκῶ; ἢ δίκην μὴ τοιουτοσὶ γέρων γενόμενος, εἶτα σὺ, φαλακρὸς μὲν τὴν κεφαλὴν, τὴν δὲ ὄψιν ἐρρυτιδωμένος, πυρὸς, καὶ τὰ γόνατα νωθὴς, καὶ ὅλος ὑπὸ τοῦ χρόνου σαθρὸς, πολλὰς ἥβας κἀδας καὶ ὀλυμπιάδας ἀναπλήσας, καὶ τὰ τοιαῦτα δὲ πάντα παραπαίων, * ὅπου τοσούτων μαρτύρων; ὦ μάταιε, τί σοι χρὴ τὸν ἔτι καὶ νοῦν περὶ τὸν βίον, εἰ μηκέτι μιδίξομαι; ἢ τοὺς πόνους ὁρᾷς ἀπολωλότι, καὶ τὰ λάπαρα, καὶ ἰδρῶτα, καὶ λαγόνας: καὶ λίθους,

rato Aeaco atque Orco, quò liceat tantisper ἐσπεσὼν proferre caput, dum patrē insanientē compescat: Homo infelix, quid clamas? Quid mihi moleſtus es? Desine uellicare comam, ac uultus etiam cutem lacerare. Cur mihi conuicium facis, ac miſerum appellas, & infortunatum, qui iam sim te multo tum melior, tum felicior? Aut quid acerbi mihi putas accidiſſe? An quia uſ sim factus ſenex talis, qualis es tu, capite caluo, facie rugoſa, incuruus genibus, ſegnis: in ſumma, totus ætate putris, multis expletis triacadibus & Olympiadibus? deniq; ad iſtum modum delirans apud teſtes tam multos? O demens, quid tibi uidetur in uita boni, quo poſthac non ſimus potituri? Nimirum * uſuras dicis, ac cœnas, ueſtémque, & concubitus: eóque

* πόνους, εδ-
potationes.

λιπίας, μὴ τούτων ἐνδεὴς γενόμενος ἀπόλωμαι; οὐκ ἐννοεῖς δὲ, ὅτι τὸ μὴ λιμῷ μᾶλλον τοῦ πιεῖν, ἢ τὸ μὴ πανεῖν τοῦ φαγεῖν, ἢ τὸ μὴ ῥιγοῦν τοῦ ἀμπίσχεσθαι δύνασθαι; φέρε τοίνυν, ἐπειδὴ ἰσχνὸς ἀγνοεῖ, δείκνυμί σοι δηλῶν ἀπαθίστορον. ἢ δὲ αὐδαλέως βοῶν ὑπ' ἀρχῆς, βέλτιον ἦθελον, ἐπίτηδες διψήσεις, ἐπίτηδες πεινήσεις, εἶτ' ῥιγώσεις. εἶχε μοι κακοδαίμων, ἐκφυγὼν τὰς νόσους, οὐ πυρετὸν ἔτι δείδιθι, οὐ πολέμιον, οὐ τύραννον. οὐκ ἔρως σε ἀνιάσει, οὐδὲ συνουσία παραβλήψεται, οὐδὲ συναδήσεις ἅπαξ τούτων δὶς ἢ τρὶς τῆς ἡμέρας. ὦ τῆς συμφορᾶς, οὐδὲ καταφρονηθήσῃ, γέρων γενόμενος, οὐδ' ὀχληρὸς ἔσῃ, τοῖς νέοις βλεπόμενος. αὖ ταῦτα λέγῃς ὦ πάτερ, οὐκ οἶσθ' ὅσῳ ἀλυδιστέρα ἢδὲ γελοιότερα ἐκείνων ὁρᾷς; ἀλλὰ ἔρα, μὴ τάδε σοι ἀνιᾷ, ἢ δικαιοῦ ἕνεκα παρ' ὑμῖν ζῆφον, ἢδὲ τὸ

metuis, ne rerum harum inopia peream? [B] Non cogitas autem longè bellius esse, non sitire, quàm biberet non esurire, quàm edere: nõ algere, quàm uestibus abundare? Age igitur, quando quidem ignarus uidêris, docebo te lugere ueri. iámque denuò incepto luctu, clama Fili miser, non amplius sities, non amplius esuries, non amplius algebis. Periisti mihi infelix, qui morbos effugeris, qui febrem iam non timeas, non hostem, non tyrannum. Non amor discruciabit te, non auocabit coitus, neque huius rei causa bis aut ter quotidie perdes impensam. Heu calamitatem! neque contemnêris factus senex, neq; molestus eris iuuenibus, si quando conspiciaris. Hæc si dixeris pater, an non putas te multo ueriora, magísque ridicula dicturum, quàm ista quæ modò? At [C] uide ne illud te malè habeat. dum noctem quæ apud nos est,

πολὺ σπύθρ' πρᾶτα λέλιας, μή σοι ἀποπνιγῶ, καταπλαε δὰς ἐν τῷ μνήματι. χρὴ δὲ πρὸς ταῦτα λογίζεσθαι, ὅτι τῶν ὀφθαλμῶν διασαπέντων, ἢ ηρὶ νὴ Δία, καίπερ μικρὸν ἐλίγου, ἀγε καῦσαί με λιγυὸ παῦε, οὔτε σπόθρ, οὔτε φῶς ὄψεσθαι δυνάμενα. ηρὶ ταῦτα μὲν ἴσως μέτρια, τί δέ μοι ὁ πα πυτὸς ὑμῶν δείπνος, ἢ ὁ πρὸς τὸν αὐλὸν αὖτε τρυφοτυπία, ηρὶ ὁ τῶν γυναικῶν ωφὶ τὸν θρῆνον ἀμετρία; τί δὲ ὁ ναπὶρ τοῦ τάφου λίθρ ἐστεφανωμέ νθρ; τί ὑμῖν ὠφελεῖ τὸν ἄνε πρακτον ὠδυχεῖν; ἢ νομίζετε πα ταπάξειν αὐτὸν ηρὸς ὑμᾶς, ηρὶ μίχρι τοῦ Ἅιδου διήξεσθαι; τὰ μὲν γὰρ ἔπὶ τῶν πατερχο μένων ηρὶ αὐτοὶ ὁρᾶτε, οἶμαι, ὡς τὸ μὲν ὑσιμώτατον τῶν ωαρισποδαεμένων, ὁ παντὸς πα ραλαβὼν, εἰῶ εἰς τὸν οὐρανὸν εἰχεται, μικρὸν τι ὑμᾶς ὀνέσας τοὺς πάτυ. τὸ δὲ πεπαλαι ωέμενον, ἢ πάνις, ἀχρεῖον, ἐντὸς

magnamq; cogitas caliginē proinde metuis ne ibi pre focer, concluſus in monumento. Verum in his illud oportet perpendere, oculis putrefactis, atq; adeò exſtis (ſiquidem paulò poſt exrere me decreuiſtis) nihil opus erit nec ad tenebras, nec ad lumen inſpiciendum. Atque iſta fortaſſis utcunque ferenda: Verùm emulatus iſte uester quid mihi confert? aut quid iſta pectorum ad tibiæ modos percuſſio? aut quid mulierum immodica lamētatio? Quid autem ſaxum quod ſepulchro imponitur, coronis ornatū? Aut quid ualet quòd merū infunditis? Nū putatis illud ad nos deſtillaturū, & ad Orcum uſq; permeaturum? Nam de parentalibus ipſi quoque, ni fallor, uidetis, quod ex apparatu potiſſimum ad nos redire debuerat, id fumo correptum, ſurſum in cœlum abire, neque quicquam iuuare nos, qui interne agimus. Porrò quod ſupereſt, puluis eſt inutilis, niſi

ἐντὸς ἀμῦσαι τῶν σκοπὸν ἡμᾶς σιτᾶδαι τοιαῦτα. οὐχ οὕτως ἄσωτος, οὐδὲ ἄπληστος ὁ τοῦ πλούτωνος ἀρχὼν, οὐδ' ἐπιλείψει ἡμᾶς ὁ ἀσφόδελος, ἵνα παρ' ὑμῶν τὰ σιτία μεταστείλωμεθα. ὥστε μὲν τὸν Τισιφόνην, πάλαι δὴ, ἐφ' οἷς ἐποιεῖτε, καὶ ἐλίγετε, καμμίγδην ἐπῄει ἀναπαγχάσασθαι· λιπαίνει δὲ ὁ ἐδόνη, καὶ τὰ ὄρια, οἷς μου τὰς σταγόνας ἀπεσφίγξατε.

Ὡς ἄρα μὲν ἀπόντα τὸν δαιμόνιον πάλιν.

πρὸς Διὸς δὲ αὖ λίγη ταῦτα ὁ νεκρὸς ἰδίσταθεὶς, ἀναπλύνας αὐτὸ ἐν ἀγκῶνος, οὐκ ἂν οἰόμεθα δικαιότατα ἂν αὐτὸν ἀπᾶν; ἀλλ' ὅμως οἱ μάταιοι καὶ βοῶσι, καὶ μισταφιλάς μέλποί τινα θρήνων σοφιστὴν, πολλὰς συμπλοκὰς ταλαιπώρους συμφορᾶς, τούτῳ συναγωνιστὴν καὶ χορηγὸν τῆς ἀθρόας κατακλαύσεται, ὅπου αὖ ἐπὶ νεκρὸν βαρύς, πρὸς τὸ μέλος ἐπαμείψονται. καὶ μὲν καὶ μέλπει θρήνων ὁ αὐτὸς ἂν

nisi creditis nos cinere uesci. Non est usqueadeò sterile neque infrugiferum Plutonis regnum: neq; nos destituet Asphodelus, ut à uobis cibos huc deportemus. Itaq; iuro per Tisiphonem, iampridem mihi libebat uehementer exclamare super his quæ & faciebatis, & dicebatis: sed uetabat linteum ac lanæ, quibus mihi fauces obligastis.

Atque ita profato, mors ultima lumina clausit.

Sed dicito per Iouem: Si conuersus ad eos mortuus ille, loquatur hæc cubito innitès, annõ uidebitur rectissimè dicturus? Attamen uecordes isti uociferantur, & accersito quopiam lamentorum artifice, qui multas antiquas calamitates in unum congerat, certaminis aduitore & amentiæ chorago abutuntur, ubicunque cœperit ille, ipsi ad melos eiulatu respondentes. Verùm quantũ ad lamentationes attinet,

παοιν νόμος ἡ ἀβιλτηρίας. τὸ δ' ἀπὸ τέτων, διελόμενοι κατὰ ἔθνη τὰς ταφὰς, ὁ μὲν Ἕλλην κατακαίει, ὁ δὲ Πέρσης ἐνταφιάζει, ὁ δὲ Ἰνδὸς ὑδατι πορίχρισας, ὁ δὲ Σκύθης κατεσθίει. παρακαθεὶς δὲ ὁ Αἰγύπτιος, ἕτος μέν τοι, μύρα δὲ ἐδὼν, ξηράναντα τὸν νεκρὸν, σώματος κατασκευάζει. τελευταῖος δὲ καὶ δεῦρο ἐλήλυθε τῶν ἀπορίαν, ἐνίοις χρυσὸν, ἢ ὁ ἀδελφὸς ἢ ὁ πάτηρ γροσίζων ἐν καιρῷ. χώματα μὲν καὶ πυραμίδας καὶ στήλας, καὶ ἐπιτεθήματα, πρὸς ὀλίγον διακρῖναι, πῶς ἐμβιάσεται τὰ, μὴ παιδικὰς περισκοπάτα; καί τοι μὴ ἀγῶνας ἔνιοι δείδιασαν, καὶ λόγες ἐπιταφίες ἄπορ ἐπὶ τῶν μνημάτων, ὥσπερ σωκηγορδύντες ἢ μαρτυρδύντες πρὸς τοῖς κάτω λιπαρᾶσι τῷ νεκρῷ. ἐπὶ πᾶσι τέτοις τὸ περίδειπνον, καὶ παράθεσιν οἱ περσένυντες, μὴ τὲς γονέας παραμυθῆντ' ἢ τετελευτηκότες, καὶ

omnibus eadem est inceptiō di consuetudo. At deinceps sepulturæ G rationem in uarios diuiduntur modos. Nam Græcus H exurit, I Persa de fodit, K Indus adipe suillo oblinit, L Scytha deuorat, muria M condit Aegyptius. Atque hic quidem (rem à me uisam narro) desiccatū cadauer, conuiuam & compotorem adhibet. Fit autē frequenter, ut Aegyptium aliquem indigentem pecunia, leuet egestate pignus frater aut pater in tempore factus. N Nam libationes, pyramides, columnæ, O tumuli, ad breue tempus duraturæ, an non superuacaneæ & ludicris similimæ? Sunt uerò P qui ludos quoque constituant ad sepulchrum, ac funebres Q orationes habeant, perinde quasi patrocinētur ac testimonium perhibeant defuncto apud inferos iudices. Post hæc omnia superest R exequialis cœna. Iámque adsunt S necessarij, ut defuncti parētes consolentur, suadentq; uti cibum capiant

νῦ πάθωσι γένηται, ὡς ἐκ τῶν δύο, μὰ Δί', ἔφη, οὐτος ἀναγκαζομένους, ἀλλ' ἤδη ὑπὸ λιμοῦ τριῶν ἐξῆς ἡμερῶν ἀπηυδηκότας. νῦ μέχρι μέν τινος, ὦ ἄνδρες, ἀδυρόμεθα; ἵνα δὲ ἀναπαύσασθαι τὸν τῦ μαιχρίου δαίμονα. ἢ ἵ νῦ τὸ παράπαν κλάειν δεῖ γενέσθαι, αὖ τι τούτου ἵνα μὴ χρὴ μὴ ἀπόειτον εἶναι, ἵνα νῦ διαπίωσι πρὸς τ' πίνθυς τὸ μίγιθος. τότε δὴ, τότε πρὸς ἅπαντων ῥαψῳδοῦντα δύο τοῦ Ομήρου φήσει,

Καὶ γάρ τ' ἠύκομον Νιόβην ἐμνήσατο εἴτα. νῦ,

Ταφίοις δ' ἔπνυε δῖος νίκων πιν θῶσα Ἀχαιούς.

οἱ ἵ ἄπλουτοι μὲ, αἰσχυνόμενοι τοὺς ἵ τὰ πρῶτα, νῦ δηλόντες, ἀφανῶντα, μετὰ τῶν τιλοβτίων τῶν φιλτάτων, τοῖς αὐθρωπίνοις πάθεσιν ἐμμελόντις. τοῦτο, ηδὲ πολὺ τούτων γελοιότερον εὕροι τις ἄν, ἰδιτυρῶν ἐν τοῖς πένθεσι γιγνόμενα, διὰ τὸ τοὺς πολλοὺς τὸ μίγιστον τῶν κακῶν τὸν θάνατον ἡγεῖσθαι.

ant: quanquam illi per Iouē non illibentes ad id compellūtur, quippe perpetuū iam triduū enecti fame. Et quousque quæso flebimus? T Si ne quiescant Plutonis manes. Quòd si ubi deliberatū est omnino flere, uel ob hoc ipsum cibus est capiendus, quò tāto luctui par esse possis. Tum denique, tum ex omnibus cōtexūtur duo uersus Homerici:

Nam V cœpit meminisse cibi Niobe auricapilla.

Tum illud,

Vita defunctos flere haud sinit aluus Achiuos.

At capiūt quidē illi, sed inio tiò pudibūdi, uerentesq; ne post charissimorū obitū uideātur adhuc affectibus humanis commoueri. Hæc atque his longè magis ridicula reperiet, quisquis obseruarit ea quæ fiunt in luctu, propterea quòd uulgò existiment mortem summum esse malum.

GILBERTI COGNATI *Annotationes.*

ARGVMENTVM.

Vt suprà sacrificiorum ritus, ita hic lugentium stulticiam, & inutilem curiositatem irridet, ut qui causſa friuola & adhuc parum comprobata, sed solùm poetarum fabulis tradita, adducti, manes post hanc uitam uel malè ac uariè torqueri, uel in Elysio bene atque beatè agere credant: eoque mortuorum uicem, cum eiulatu, & multis rebus dolorem testantibus prosequantur. Vtitur autem prosopopœia quadam patris amissum filium lugentis, & filij respondentis ad illius querelas: & uanitatem cùm eorum quæ ab illo fiant, tum etiam opinionis quam de inferis habeat, coarguentis, ostendentisq; inutilia plane esse, quæ pro defunctorum solatio atque leuamine instituantur: cum nihil eorum, ad illorum sensus pertingat. Quam confutationem Lucianus postea ex sua quoque persona amplificat, enumerando ea quæ ex luctu stulti ac malè curiosi homines, passim circa funera ac lamentationes, circa sepulturas, inferias, ludos funebres, & cœnas exequiales facere consueuerunt. Videtur autem uoluisse hoc scripto illud ostendere, uidelicet mortem haudquaquam metuendam, aut *pro* malo putandam esse.

Aliud.

Hic funerum superstitionem, & lugentium stulticiam, uitem superuacaneam & inutilem ridet. Itidem facit in Nigrino, & Charonte, Contemplantium. In narratione autem, secundùm poetarum fabulas, describit inferorum locum & pœnas, tanquam causam existentem omnium eorum quæ in luctu fiunt. Lycurgus apud Lacedæmonios sustulit huiusce modi luctus, & funebres nænias, quas reliquorum hominum uulgus incredibili sumptu & apparatu, etiam per conductos ploratores celebrare consueuit, magna specie dementiæ, quasi manium sit ullus sensus: aut si quid sentiunt, iisdem rebus delectentur, quas in uita non iudicio, sed animi uitio dilexerunt. Quin & sepulchrorum uniuersam superstitionem submouit, permittens ut

non

non solùm intra ciuitatem humarentur cadauera, uerumetiam ut monumenta templis uicina haberentur. Sustulit & funebres expiationes, nec concesit ut quicquam unà cum cadauere sepeliretur. Nam alienationes, si quid fuisset uino charissimum, id mortuo addebant in sepulchro, damnosa simul ac ridicula superstitione, quasi mortui sentiant aliquid: sed in puniceo amictu, & oleæ foliis ex æquo positos omnes sepeliri iussit. Vetuit etiam titulos & inscriptiones addi monumentis, præterquam eorum qui in bello cecidissent.

Aliud.

Quæ in hoc libro de inferis, & campis Elysijs Lucianus scribit, ex Homero plena descriptione transtulit: apud quem Odyss. xj. Vlysses Tyresiæ uatis ductu ad inferos, ꝑficiscitur. Quę imitatus etiã Verg. in 6. Aeneid. scribit Aeneam quoq; Sibyllæ ductu iter fecisse illuc: uterque Charontem portitorem umbras traijcientem uiderunt, à quo & ipsi in ulteriorem ripam transportantur. Postea ad diuersa distinctaq; damnatorum loca circumducuntur, in quibus pro scelerum & ratione & magnitudine, supplicioꝝ uaria genera admirantur.

a Operæprecium.) Propositio. b Quos sapientes isti uocant idiotas.) Ἰδιώτης, ὁ ἀπολίτευτος, καὶ ὁ ἀμαθὴς, ἢ ἀγράμματος id est, is qui nullo publico munere fungitur, rudis, i gnarus literarum. Cicero 7. Verrina: Quæ non modò istum, hominem ingeniosum atque intelligentem, uerumetiam quemuis nostrũm, quos iste idiotas appellat, delectare possent. c Homero.) De Homero fabularum patre, uide Menippi & Aeaci dialogum, inter Mortuorum dialogos, & Philopseudis, de eius authoritate in Piscatore, & cur illi à nonnullis fides habeatur: in libro, Quomodo historia scribenda sit. d Tartarum uocãt.) Tartarus Hesiodo is locus est, in quo Saturnus, & eius comites continentur. Sæpe tamen pro loco inferorum capitur. Sed eum esse aerem sub utroque cardine crassum, perpetuò frigidum, Crates scribit. De inferis & campis Elysijs scripsit accurate Virgilius ex Gobria Mago, apud Academicum Xenocratem, in sexto Aeneid. Portas & columnas inferorum ex adamante fabricatus est. Sed an inferi sint, & de inferorum pœnis, Cælius libro sexto, capite nono, & sequentibus, lectionum Antiquarum. Dicitur autem Tartarus à ταράττω, id est conturbo:

quòd illic omnia plena sint perturbationis. uel ἀπὸ τοῦ πυρπυρίζειν, id est frigoris tremore. e Tum regnare in hoc specu.) Pluto Deus inferni & diuitiarum, cuius nomen opuleatiam sonet, ἀπὸ τοῦ πλουτίω ditor, diues euado: Iouis & Neptuni frater fuit, cui in diuisione mundi contigit Occidentis portio, secus inferum mare: ob id fabulæ locus datus est, ut creditus sit inferorum Deus. f Porrò Plutonem.) Pluto tertius Saturni filius, ex Ope, id est Rhea fuit, cui inferorum regna obuenêre. g Nulli prorsus permittens.) Apud Virgilium sexto Aeneidos, Sibylla respondet, ad inferos facilem descensum dari: at non quibuslibet inde, nisi paucis, quos Iupiter dijs genitos propter uirtutem adamarit, reditum contingere. h Siquidem Cocyti.) κωκυτὸς à luctu & eiulatu nominatur. Lacus autem est inferorum, qui (ni fallor) ex sententia Homeri Odyss. κ. ex Styge manat. De quo Seneca in Hercule furente sic ait:

— Palus inertis fœda Cocyti iacet.

Vergilius:

Cocytusq; sinu labens circumfluit atro.

Charonti tribuitur animarum transuectio, & purgatio, per tria inferni flumina, Cocytum, Stygem & Acherontem. i Phlegethontes.) Phlegethon, quòd igne ardeat, appellatus est. Vergilius in Culice:

Nec timuit Phlegethonta furentem ardentibus undis.

dicitur à φλέγω, quod est uro. k Acherontica palus.) Acheron, quasi sine gaudio interpretatur. Vergil. in 6:

Dicitur & tenebrosa palus Acheronte refuso.

Idem libro secundo Georgicorum, Acherontem anarum non cat, quòd sit insatiabilis: ut ex sexto Aeneidos satis diluciđè patet. l Aeacus est.) Poetæ fabulantur, hunc apud inferos unà cum Minoe & Rhadamãtho iudicem delectum esse, & sontium crimina discutere, & unicuique pro merito pœnam constituere. Cui fabulæ occasionem dedit insignis eorum iusticia, qua mortalibus omnibus creduntur præstitisse. De his Vergilius sexto Aeneidos, Ouidius in Ibin. Iouis filij fuêre, Aeacus ex Aegina Asopi filia, Minos & Rhadamanthus ex Europa, uterque Cretensis: hic Lyciæ rex, ille Cretæ. m Canis triceps.) Cerberus à poetis fingitur esse canis triceps, inferorum custos. n Asphodelo.) Asphodeli mentionem & Homo-

Homerus fecit, traditiq́ue manes eo uesci: decantatum q́ue illud Hesiodi libro primo Operis, cui titulus ἔργα καὶ ἡμέρα.

Οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ. id est,

— & quàm

Magna sit utilitas maluæ, asphodeliq́; uirentis.

o Lethe.) Lethei amnis Ptolemæo & alijs fit mentio. Poetæ scribunt esse inferorum flumen: cuius aquam qui gustat, omnium rerum obliuiscatur. idcirco ἀπὸ τῆς λήθης, hoc est ab obliuione nomen creditur accepisse. p Qui illinc redierant.) Ex inferis perpauci ad superos reuersi. Alcestis fuit Pelrilai filia, Admeti Pherærorum regis coniunx, pro quo perire non recusauit. Vide Euripidem in Alceste. q Protesilaus.) Filius fuit Iphicli, & unus ex Græciæ principibus ad bellum Troianum profectis, in quo primus Græcorum omnium ab Hectore est interfectus: de quo Lucianus noster in Mortuorum Dialogis, ubi ex morte in uitam reuersus est. Extat præterea Laodamiæ epistola ad Protesilaum, inter Ouidianas. Ex inferis porrò duo Thessali reuersi sunt. * Theseus,) Cum Pyrithoo descendit ad inferos, ad rapiendam Proserpinam: sed occiso Pyrithoo, ipse detentus fuit, donec ab Hercule liberaretur. r Homericus Vlysses.) Ad inferos uiuus descendit, ibique ex Anticlea matre, Elpenore & Tiresia uate multis de rebus certior factus, reuersus est ex inferis. Homerus Odyss. λ. s Vectori daturus.) Portitorem Vergilius uocat, quem Charonta faciunt. Attici in ora mortuorum binos obolos ingerebant, ut naulum soluerent apud inferos: quemadmodum in Ranis Aristophanis eius fit mentio. t Accedunt ad hæc.) Hypotyposis eorum quæ à parentibus fiunt. u Ait enim pater.) Querela parentum. x Reliquumq́ue mundum.) Inferiæ mortuorum. y Hæc omnia.) Amplificatio à causa.

z Homo infelix, quid clamas?) Responsio filij, qua stulticiam lugentium, uti rem superuacaneam & inutilem coarguit. A Denique ad istum modum.) A' consequentibus. B Non cogitas.) A' contemptu eorum, quæ in terris pro bonis habentur. C Vide ne illud.) A' falsa opinione. D Eiulatus uester.) Ab inutili.

E Asphodelus.) Ex hoc ac multis alijs Luciani locis colligere licet, asphodelum herbam esse plebeiam ac uilem, atq; hac uictitare manes, apud quos nullus luxus, nulla sit ambitio. Quinetiam apud Theocritum Idyllio septimo, asphodelus inter rusticanas herbas commemoratur: Κνίσα τ' ἀσφοδέλλου τε, καὶ ἁλικρατέος τε σελίνου. Vide Dioscoridem libro secundo, capite 64. Galenum libro sexto simpl. medicam. Hastula regia uocatur. eius radix olim esui fuit, teste Hesiodo: quæ & magnifice laudibus effertur à Nicandro in Theriacis. F Sed dicito.) Hactenus per prosopopœiam, iam ex sua persona stultitiam hugetium ridet, ex consequentibus & effectu. G Sepulturæ rationem in uarios diuiduat modos.) Sepulchrorum uarias species, uarios quoque sepeliendi mores, tibi licebit perspicere in libello Lilij Gyraldi, quem de uario gentium sepeliendi ritu, multiplicique instituto inscripsit. H Nam Græcus exurit.) Græcorum sepeliendi morē, & illos cadauera cōbussisse, manifestum ex poetis colligimus, atq; in primis Homero, q in Patrocli funere rē clarissimè executus est: in cæteris ea fere quæ nostri. Cæterùm qui pro patria occubuissent, hōgè honestiore exequiarū honore afficiebātur: quā rem luculētissimè describit Thucydides. I Persa defodit.) Persas cæra circūlitos mortuos cōdire solitos, scribit M. Cicero, ut q̄maximè corpora diuturna permanerēt. Hoc & Assyrijs attribuitur. Strabo etiam: *Sola, inquit, sepelisse corpora* Persę cęra oblinētes: Magi uerò *insepultos* auib. edēdos dimittūt. D. Hieron. Persas ait non prius cadauera humare, quàm aut ab alite, aut à cane traherētur. Idem & Procopius. Idem & Agathius in secundo historiarum, cum de sepultura ageret Mermeroes Persarū regis, uiri strenuissimi: Tunc, inquit, in destinatum locum, solum nudumq; cadauer regis mortui reliquerunt, canibus simul & auibus eiusmodique cæteris carnivoris obscœnis q̄ue animantibus uorandum: quidoquidem (inquit) hunc Persæ seruant sepeliendi ritum, ut nudata à canibus & ferīs ossa, per campos dispersa maneant: neque enim aut urna condere, aut terra obrucre defunctorum corpora fas est Persis. K Indus adipe suillo.) Inungebant cadauera pollinctores & libitinarij, quæ in pyra mox cremarent. Declarat id post Homerum Iliad. sexto, Vergilius:

—*Corpusq; lauant frigentis, & ungunt.*

In uulgatis Luciani codicibus malè, ut puto, ναλῳ pro ναλῳ legitur.

legitur, hoc eſt medulla. Alii Indis, qui Macrobij cognominati ſunt, hoc ipſum attribuunt. Diuerſa ab his Sextus Pirrhonius: Indorum enim, ait, aliqui uultuſribus cadauera lancinanda exponunt. Indorum certè multiplex uariaque ſepeliendi conſuetudo fuit. L Scytha deuorat.) Quoniam ampliſsima latiſsimaque eſt Scytharum regio, Scythis uaria quoque ſepeliendi conſuetudo fuit. Nam Tertullianus quoque ſcribit, alios eſſe Scythas qui inter epulas defunctorum corpora deuorant. Sunt ex ijs aliqui, quibus ferè perpetuæ ſunt niues, qui parentum cadauera inter niues ipſas & glaciem truncis affixa arborum ſuſpendunt: arbitrati, flagitium & ſcelus eſſe ea terræ mandare. Alij defunctorum corpora condiunt, eaque plauſtris impoſita proximi ad amicos circumferunt, qui cadauer ſuſcipientes, epulum ijs qui illud ſequuntur exhibẽt: & in hunc modum quadraginta diebus priuatorum hominum comitatus circumagitur: poſthęc humatur, ſi prius tamen cadauer expurgauerint. M Muria condit Aegyptus.) Sex. Empiricus tradit, Aegyptios mortuorum inteſtina educere, dein corpora ſalire: Chryſippus & Cicero, condire & domi ſeruare: Plutarchus in Sympoſio, cadauera aperire, apricoque aliquo loco ſoli exponere, inteſtina in flumen iácere, reliquum purgatum corpus aſſeruare: Strabo uerò, ab alijs quidem cadauera in flumen præcipitari, ab alijs uerò nitro circundata domi ſeruari, ab alijs in uaſis fictilibus, alueoliſq; quibuſdam circum templa defodi & condi. Herodotus, & Herodotum ſecuti, ſcribunt in hunc propè modum· Vbi uita functus homo eſt, ferro incuruo inflexoque, ad hoc parato, cerebrum per nares mortuo educi, locum medicamentis expleri, inteſtinisque purgari, & lapide, ut diximus, Aethiopico illa diſcindi, odoramentis compleri, mox conſuto ilij uulnere, nitro ſaliri, ſeptuaginta dies, quod ultrà non liceret, lugeri (quare Moſes cum de Iacobo ait, qui in Aegypto deceſsit, illum, ait, Ioſephi filij iuſſu ibi tum præpotentis, more Aegyptio quadraginta diebus conditum, defletumque ſeptuaginta fuiſſe) inde cadauer linteamine inuolutum, gummique illitum, in ligneam hominis effigiem ad hoc paratam componi. Alterum dehinc ſubdit idem Herodotus mediocrium ſepulturæ genus, tum & tertium: ſed quæ nihil ferè differant, niſi ſumptu. Fuit & illa apud Aegyptios conſuetudo, ut creditoribus in pignus darent

parentum

parentum corpora: quæ qui non redemisset, perpetuæ infamiæ nota inurebatur. N Nam libationes.) Sepulchri formam alij non maiorem apud antiquos, quàm ut corpus caperet, faciebant: quod à plerisque hoc quoque tempore seruari uidemus. Fuerunt & qui columnas ingentes, aut pyramides, proceros ue colossos erigerent. Aegyptiorum in primis in construendis monumentis ingens fuit ambitio. Sunt & hodie plerique, qui nullis sumptibus, nullis quantumuis immodicis expensis parcunt, ut illustria monumenta construant: non illa quidem perpetuò duratura, ut quæ omni tum fortunæ tum temporis iniuriæ sint exposita: qui tamen haud immeritò nonnullam alicuius saltē temporis gloriā consequuntur: ex ijs enim eorum quædam animi magnitudo conspicitur. Sed qui didicerunt, nulla esse monumenta perenniora ijs quæ animo & ingenio parantur, omni ope & studio nituntur, ut sibi tale comparent monumentum, quod duret æternum. O Tituli.) ἐπιγράμματα, tituli, qui & epitaphia dicuntur à Græcis uersibus, à Latinis prosa oratione frequentius conscripta sunt. Sed Plato sepulchrorum titulos non uult quatuor uersiculorum numerum excedere: quos &, quod Elego plerunque carmine fierent, ἐλεγεῖα à Græcis sæpe uocatos reperies. P Sunt uerò qui ludos.) Ludos funebres & Græci & Romani instituerunt. quos inceptari tuba, uel ex hoc Vergilij carmine cognoscimus:

Et tuba commissos medio canit aggere ludos.

Qui uerò ludis præerant, Designatores uocabantur: quo nomine & qui funera curant, nonnunquam dicti sunt. Funebrium autem ludorum principium à Græcis incœpisse, manifestè ostendit Homerus: à quo suos funebres ludos Verg. & Statius desumpsere. Ea uerò funera, quibus ludi adhibebantur, simpludearia dicta sunt: ut ex Ticinio antiquissimo poeta colligitur. Indictiua autem ea dicebantur, quibus non modò ludi adhibebantur, sed & designatores: atque ideo amplissima putabantur. Dicta uerò eo nomine, quòd per præcones indicerentur, ut Festus subinnuit: tametsi eo loci perperam quidam inductiua supposuit. Ludi tamen qui mortuorum causa celebrabantur, nouendiales appellati sunt: nec fas erat, eodem die & parentare, & eos exhibere, qui ut effet conueniendi spacij indicebantur. Q Ac funebres oratio-

nes.)

mes.) καὶ λόγους ἐπιταφίους. Mos erat apud Athenienſes, ut qui in prælio cecidiſſent, publicitùs oratione laudarentur, quam illi uocant epitaphium. in hac magno artificio amplificabantur & ciuitas Athenienſis, & populus, poſtremò peculiariter hi qui fortiter in bello mortem oppetiſſent. R Exequialis cœna.) Afferebantur & interdum epulæ dapesque ad ſepulturam, ubi quoque antiqui epulabantur. Vnde ſunt apud autores ferales cœnæ, ſilicernia, & funerum ferculæ: quem morè uix dum Chriſtiana lex compeſcuit. Extât certè diui Ambroſij, & aliorum poſt eum, contra hanc conſuetudinem orationes & decretæ: in cuius quidem uicem (adeò difficillimè potuit aboleri) in quibuſdam adhuc regionibus, in parentationibus perſeuerat, ut domi amici & cognati conuocentur: peractisque ad ſepulchrum iuſtis & funeralibus, domi conuiuia, & quidem lautiſsima agitant, in quibus & de mortui laudes & uiuentium ſolatia à ſacerdote, uel pro eo ab alio, poſt epulas, funebri oratione referuntur. S Neceſſarij.) προσήκοντες dicuntur cognati, uel affines, uel amici, & hi quibus uti familiariter ſolemus: quòd neceſſaria inter eos officia conferantur. Cic. Planco, libro decimotertio Epiſtol. Nec dubito quin ſcias in ijs neceſſarijs qui tibi à patre relicti ſunt, me tibi eſſe uel coniunctiſsimum, uide l. quamuis, 2. C. de adulterijs. T Sine quieſcant Plutonis manes.) Sunt qui putant, hoc nomine fuiſſe appellatas animas ſeparatas à corpore: unde uidemus uetuſta ſepulchrorum monumenta Dijs manibus eſſe inſcripta. Et qui ſepulchra demolichantur, Deos manes uiolare putabantur. In corpore. Genij dicuntur: à corpore ſeparatæ, Lemures: quum incurſionibus domos infeſtant, Laruæ appellantur: contrà, ſi bonæ fuerint, Lares familiares. V Nam cœpit meminiſſe cibi Niobe.) Homerus Nioben, infelicem illam matrem, poſt tot filiorum necem de cibo cogitaſſe inducit. Sunt alij qui eam nimio lachrymarum fletu in ſaxum dirigi-
uiſſe cecinerunt, perpetuis quaſi lachryma-
rum guttis manans.

ΠΡΟΣΑΛΛΙΑ, Η Ηρακλῆς. PRÆFATIO, SEV Hercules Gallicus.

Eraſmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

Præfatio eſt eiuſdem rationis, cuius & ſuperior, niſi quòd quantum ad argumentum attinet, rationem & cauſſam hic reddit, cur natu iam grandior adhuc in eloquentiæ exercitatione verſetur: ſtudium atque ætatem ſuam exemplo eo defendens, & ut ipſe ait, etiam conſolans, quo apud Gallos ipſa eloquentia depingitur, nimirum Herculis, eiuſdemque iam ſenioris imagine. Fingit autem imaginem ſeu typum eum à ſacerdote quodam Gallorum, quales ea ætate Druidæ fuiſſe perhibentur, explicatam, & ſingulorum picturæ eius membrorum rationem ſibi traditam eſſe, etiam Homeri atque aliorum poetarum locis, utpote à perito Græcarum literarum additis. De quibus in ipſo orationis contextu ac ſerie uideri ſatius eſt, quàm hic pluribus immorari.

Τὸν Ηρακλέα οἱ Κελτοὶ Ογμιον ὀνομάζουσι φωνῇ τῇ ἰδίᾳ χαρίεν, τὸ δὲ εἶδος τοῦ θεοῦ, πάνυ ἀλλόκοτον γράφουσι. γέρων ὄψιν αὐτοῖς ἐς τὸ ἰσχνότερον, ἀναφαλαντίας, μᾶλλον ἀκριβῶς, ὅσοι λοιπαὶ τῶν τριχῶν, φυὴν τὸ λέγμα, καὶ διακεκαυμένῳ ἐς τὸ μελανώτατον, οἷοί εἰσιν οἱ παλαιστρικοὶ γέροντες. μᾶλλον δὲ Χάρωνι, ἢ Ἰαπετῷ τινα τῶν ἀρχαίων

HErculem a Galli lingua gentis uernacula Ogmium uocãt. Porrò deũ ipſum noua quadam atque inuſitata figura depingunt. Decrepitus eſt apud illos, recalualter: reliquis capillis, ſi qui reliqui ſunt, planè canis: cute rugoſa, & in aterrimũ exuſta colorem, cuiuſmodi ſunt nautæ iſti ſenes. Charontem potius aut Iapetum quempiam ex hu

τερίων, ἢ πολὺ μᾶλλον, ὃ Ἡρακλέα ἄνω ἂν ἀπάσειας. ἀλλὰ ἢ τοιοῦτος ὢν, ἴκελος ὅμως τῷ σκυλῷ τ̃ Ἡρακλέους. ἢ γὰρ τῷ διφθέρᾳ ἐνῆπται τῷ τ̃ λέοντος, ἢ τὸ ῥόπαλον ἴσχει ἐν τῇ δεξιᾷ, ἢ τ̃ χωρὶς παφόρτητ̃, ἢ τὸ τόξον ἐντετανμένον ὁ ἀριστερὰ προδέικνυσι, ἢ ὅλως, Ἡρακλῆς ἔστι. ταῦτά γε ἅμιλλα οὖν ἐφ' ὕβρει τ̃ Ἑλλήνων θεῶν τοι αὖτα παρασκευᾶσθαι τὸν Κελτὸν, ὡς τῷ μορφῷ τῷ τ̃ Ἡρακλέους, ἀμωσγέπως αὐτ̃ τῇ τοιαύτῃ τῇ γραφῇ· ὅτι τῷ χάρᾳ ποτὲ αὐτ̃ ἐπῆλθε, λέαν ἰλαύνων, ὁπότε τὰς Γηρυόνου ἀγέλας ἤλα τ̃, καθίδρυται τὰ πέλλα τ̃ ἐσπερίων γηρῶν. καί τοι τὸ παραδοξότατον ἐλέγετο ὑφ' ἑαυτῶν· ὑ γὰρ πόνος· ὑ γὰρ γήρως Ἡρακλῆς ἐκάνετο ἀνθρώπων παμπόλλοις πλῆθος ἕπεσθαι, ἢ τ̃ ὅπλων ἅπασαν πᾶσι διάμετρον. ἀλσμὰ δὲ ἐσοῖσιν, οἱ σαρὰ λιπαροὺς, χρυσοῦ κρὸ ἠλέκτρου ἐξηκασμένοι,

bis qui apud inferos versantur, diceres. In summa, quidouis potius quam Herculem esse conijceres ex imagine. Atque tali specie quum sit, tamen Herculis ornatum gerit, ut qui tum leonis exuuiũ indutus sit, tum clauam dextera teneat, tum phareitram humeris aptatam portet, tũ arcum tensum læua prætendat denique modis omnibus Hercules est. Hæc equidem arbitrabar in Græcanicorũ deorum contumeliam peroperam facere Gallos, quum eum ejusmodi fingerent effigiei quo nimirum illum talibus picturis ulciscerentur: quòd olim in regionem ipsorum incursasset prædas agens, id temporis, quum Geryonis armenta ueshgans, Occidentalium gentium plerasque regiones peruastaret. At nondum etiam dixi,

id quod erat in imagine maximè nouum atque mirandum. siquidem Hercules ille sexex, ingentem admodum hominum multitudinem trahit, omnibus ab aure reuinctis: porro uincula sunt b catenulæ tenues, auro electróue cõfectæ,

ὅμοιος ἐοικέναι τοῖς καλλίστοις, ἢ ἐμοὶ δοκεῖ; ἔτως ἀδρανῶν ἀγόμενος, οὔτε δρασμὸν βουλεύσοιο, δυνάμενος ἂν σύμμαχος, οὔτε ὅλως ἀντιτάνοιμι, ὃ τοῖς πολλοῖς ἀσφάλειον, πρὸς τὸ παρόν δὲ ἀγωγὸς ἐξυπηρέτησε, ἀλλὰ φαιδρὸς ἵστασο, καὶ γεγηθέτω, καὶ τὰ ἄγοντα ἐπαινείτω, ἐπαγόμενοι ἄπαντες, καὶ τῷ φαίνειν ἑαυτὸν ἀσμένῳ ὑπερχαλῶν ἴοις, ἐοικότως ἀχθοφορουμένοις, ἀνυβόητος· ὁ δὲ πάντων ἀσφαλέστατον εἶναί μοι ἐδόκει, ἐν ὀκνήσω μὴ ἔτι ἀπᾶν· ὁ γὰρ ἔχων ὁ ζωγράφος, οὐδὲν ἐξέφυγε τῶν δρομέων ἀρχάς, ἄτε δὲ δεξιᾶς μὲν ἤδη τὸ ῥόπαλον, δὲ λαιᾶς δὲ τὸ τέλος ἐχόντας, ζυγώσας τῇ διοῦ πλὴν γνῶτε ἄπαντα, ἐξ ἑνὸς ἅπαντες ἐκρέμοντο, καὶ ἐπίτηδες ἐς τὸν ἀγορμένους μαθεῖν. τοῦτ' ἐκεῖ μὲν ἐδόκει πολὺ ἀστεῖον ἔρων καὶ δεινὸν μάλιστα, καὶ ἀπορῶν καὶ ἀπαναντᾶ. Κιλτὸς δέ τις παρίστω, ἐν ἀε

pulcherrimis ipſis nouiſſimo adſimiles. Atq; qui uinculis ſuſqueadeò fragilib. ſuſtenta tur, tamẽ nec; de fugiẽdo co gitãt, quũ aliorſ; cõmodè poſ ſint, neque prorſus obnixa tur, aut pedib⁹ aduerſum tra bentẽ obtendunt, ſeſeq; ſpinantes: uerùm alacres & læti ſequuntur, dicentem admirantes, ultrò feſtinantes omnes, & laxatis funiculis etiam antecurrere ſtudentes, perinde quaſi grauiter lætari ſi ſoluerentur uinculis. Ne illud quidem pigebit referre, quod mihi uidebatur omnium abſurdiſſimum. etenim quam non tuiueniret pictor unde catenularum ſummas anſas necteret, uidelicet dexteraiã clauam, læua arcum tenente, ſummã Dei linguã pertinebrauit, atq; ex hac religatis catenulis eos trahi fecit. Ipſe uimirũ ad eos qui ducebãtur, uultũ & oculos conuertebat arridens. Hæc ego quũ diutius aſpiciens eſſem contemplatus, admirans, hæſitans, indignans: Gallus quiſpiã, qui ropiam

παίδευτ@ τὰ ἡμέτερα, ὡς ἔλεξεν, ἀπειρίᾳ Ελλάδος φωνῆς ἀφιεὶς, φιλόσοφ@, οἶμαι, τὰ ἀδύχωμα ἴσχε σοι, ἔφη, ὦ ξένε, λύσω τῆς γραφῆς τὸ αἴνιγμα· πάνυ γὰρ παραπλησίως ἔοικας περὶ αὐτῶν. τὴν λόγον ἡμᾶς ἐκ Κελτοῖ, οὐχ, ὅσπερ ἡμᾶς εἰ Ελληνιστὶ, Ερμῆν οἰόμενοι ἄναι, ἀλλ' Ηρακλῆ αὐτὸν ἀπάζομεν, ὅτι παρὰπολὺ τοῦ Ερμοῦ ἰσχυρότερ@ ἐσ@. ὁ δὲ γέρων πιθανώτατα, μὴ δαιμάσῃς μέν@ χρὴ ὁ λόγ@ ἐν γήρᾳ φιλῇ ἐντέλῃ ἰσχνολέσχῃ τῶν ἀνθρώπων, ἤ γε ἀκμὴ ἡμῶν οἱ πλείστοι λέγουσιν, ὅτι αἱ μὴ τῶν ἀνοήτων φρένες ὑπερίδοντα, τὸ δὲ γῆρας ἴσχει τι λέξαι τῶν νέων σοφώτερον. οὕτω γέ τοι κατὰ τοῦ Νέστορ@ ἡμῖν ἀπορρεῖ ἐκ τῆς γλώττης τὸ μέλι, ἢ οἱ ἀπορρεῖν ἔοικε Τρώων τῶν

propius adfabat, nostratium literarum non indoctus (id quod declarauit, quum Græcanicam linguam absolutè sonaret, ubi philosophus opinor, ex eo genere Philosophorum quod apud illos esse fertur) Ego tibi, bospes, inquit, picturæ istius ænigma explicabo. nã uidere uehementer ad eam attonitus, ac stupefactus. Orationẽ nos Galli nequaquam arbitramur esse Mercurium, quemadmodum uos Græci uerũ Herculi illam tribuimus, propterea quòd hic Mercurio lõgè robustior extiterit. nã quòd senex fingitur, nihil est quòd mirẽre. Siquidem una facundin consuerit in senecta demum absolutum uigorem ostendere, si modò uerum uestri dicunt poetæ,

Obduci iuuenũ dẽsa caligine pectus:

Contrà senectam posse quiddam dicere, Rudi iuuentâ melius ac præclarius. Hinc uidelicet apud uos & Nestoris lingua melle profluit, & Troianorum concionatores

τλιν ὅπα τλν λεριόισαν ἀφιᾶσιν, ἀλανθῦ τινα· λήμα γὰ καλῆ, εἴ τι μέμνημαι, τὰ ἀνθη. ὥστε ἐ τῶν ὥτων ἐκλιθέμενός τὲς ἀνθρώπες πρὸς τλν γλῶτταν ὁ ἡρακλῆς, ὁ λόγος ἦλκε, μηδὲ τὸ θαυμάσῃς, ἐδὲς τλν τ ὥτων ἡ γλώττης συγγένειαν, ἀλ' ὕβρις ἐς αὐτὸ, εἰ ταύτη τεθύπτη. μίμνημαι γὰ, ἔφυ, ἡδέ πωμικῶ τινων ἀκμβέων, παρ' ἡμῖν μαθὼν· Τοῖς γὰ λάλοις ἐξ ἄκρα ἡ γλῶττα πᾶσίν ἐστι τερυπημένη. Τὸ δ' ὅλον, ἡ αὐτὸ ὑμᾶς τ ἡρακλία λέγω τὰ παύτα ἐγέμισθαι ἐβδγάσασθαι, σοφὸν εχέμενον, ἡ πεθοῖ τὰ πλέκτα βιάσασθαι, ἡ τά γε βέλη αὐτὸ, οἱ λόγοι ἀσὶν, οἶμαι, ἐξᾶς ἡ σύριγχοι ἡ ταχᾶς, ἡ τὰς ψυχὰς τε φώσκοντες. πᾶ δ' ἔγρτα γὰ τὰ ἔπη ἡ ὑμᾶς φατι εἶναι. τοσοῦτα μὲν ὁ Κιλτὸς, ἐμοὶ δὲ, λύπια περὶ τ δῦρα παρόδε ταύτης ἐνεκπέμλω πρὸς ἐμαυτὸν, εἰ

lirioeſſam eduxit, uidelicet floridam quandam uocem: nam liria, ſi ſatis commemini, flores appellantur. Proin de quòd ab auribꝰ uinctos ad linguã trahit ſenex hic Hercules, qui nõ aliud quàm ipſe eſt ſermo, ne id quidem debes admirari, qui quidem non ignores linguae cum auribus eſſe cognationem. Neque uerò ad contumeliam illius illud pertinet, quòd ea pertuſa eſt. nam memini, inquit, et lãbicos quoſdã uerſiculos è comœdijs apud uos diſcere:

Siquidem uiris loquacibus
Extrema lingua perforata eſt omnibus.

Quin de eodẽ hanc in ſumma habemus opinionem, ut quicquid egit, id oratione facundiaq; confeciſſe putemus: utpote uirum ſapientẽ, ac perſuadendo pleraq; ſibi ſubegiſſe. Iam tela illius nimirum rationes ſunt acutæ, miſſiles, citæ, atque animam ſauciantes: unde pennigeros Græci uos quoque nominatis. Hactenus Gallus. Ac mihi quidẽ quum huc me conferens mecum inter eundũ perpenderẽ, ni decorum

μοι παλῶς ἔχει, πολιηῶδές ἐστι, καὶ πάλαι τὴν ἐπιδόξιον ποιεῖσθαι μέλλω, οὔθ' ὑπὸ ἡμῶν τῶν ψόφον διδόναι δοκούντων δικαζομένων κατὰ καιρὸν ἐπῆλθόν μοι ἀναμνῆσαι καὶ ἀνένοησα. τίνος μὲν γὰρ ἰδιώτου, καί τινι ὑμῶν λόξαν μοι κομιδῇ μειρακιώδη ταῦτα ποιεῖν, καὶ πάρ' ἡλικίαν νεανιεύσασθαι, καὶ πάλιν ὁμοιοτρόπως ἀνίσους ἰδιαπλάττεσθαι μοι ἀπὸν τὸν Σεβήβιν ἥλυτα. καὶ λαθεῖν γῆρας πατέλαθόν σε, Ηερίδαοὺς δή νύ τοι θρασύπους, βραδίδρομοι δή τοι ἵπποι· ἐς τὸν πόδας δὲ τὸ ἀπροσκόπτως. ἀλλ' ὅταν ἀναμνησθῶ γέροντος ἐμοῦ Ηρακλέους, ταῦτα πείθων προάγομαι· καὶ ἐκ αὐθημάτων, τοιαῦτα τολμῶν, ἡλικιώτης ὢν τῶν ἀνόνων. ὥστε ἰσχὺς μὲν καὶ τάχος καὶ κάλλος, καὶ ὅσα σώματος ἀγαθὰ, χαιρέτω, καὶ ὁ ὄρνις ἐκεῖνος, ὃν Τήϊα ποιητὰ, ἀσιδὸν μὲν, ἵνα σπόλιον γένηται, χρυσοφαίνομον, ἐὰ βέλεται, πτερύγων, ὑπὸ ἀετοῖς παρακινδυ-

decorũ iã eſſet, ut tã grandis natu, quiq; ũpridẽ ab his dextrinæ certaminibus memet abdicaſſem, rurſum me tam multorum iudicum calculis exponerem iudicandum, in tempore ſubijt animum me um eius picturæ recordatio. nã antehac uerebar ne cui ueſtrũm uiderer hæc admodum pueriliter agere, quaſique præter ætatẽ iuuenari. Proinde ne quis Homericus adoleſcentulus illud mihi impingeret dicens,

Ætas iã perijt tua. tũ illud:

Ac te corripuit cariosa ſene
Ætas, miniſter

Inualidusq; tibi, & ſegnes
tardiq; caballi:

uidelicet eo ſcommate pedes meos notãs. Verũm quoties ſenex ille Hercules recurrit animo, ad quiduis adducor ut faciã: neq; me pudet hæc audere, quũ ſim ipſi æqualis imagini. Itaq; robur, celeritas, forma, & ſi qua ſunt alia corporis bona, ualeant, eũq; bis tuus, ô Teie uates, Cupido, ubi meẽto ſubcano uiderit, auro rutilãtib. alis, ſi uidebitur, uel aquilas præteruolet,

καὶ ὁ Ἱππολόχης ὁ φρονιεῖ-
τῶν λόγῳ δ', νῦν ἂν μάλιστα ἀσ-
φαλῶς καὶ αὐθᾶν, καὶ ἀκμάσ-
ζειν καθ' ὥραν ἄν, καὶ ἔτι πλεί-
ονων ὧν νῦν, ὅσους ἂν πλάττους
ἀνώγηται, καὶ τοξεύειν πολ-
λάκις, ὡς εὐλίν γε δή, μὴ
κινδυνεύῃς λάθρᾳ ὑγιεινὸς αὖθ'
ὑπὸ. ὁρᾷς ὅπως παραμυθοῦ-
μαι τὴν ἡλικίαν, καὶ τὸ γῆ-
ρας τὸ ἐμαυτοῦ, καὶ ἅμα τοῦ-
το ἐπόλμησα, πάλαι κεκω-
κυμένον τὸ ἀκόντιον κατα-
φάσας, καὶ ἐν τῷ ἐνέπτυσ-
ε ἐπονειδίσας, οὕτως ἀφῆκα
ἐς μέσον τὸ πέλαγος. ἐγὼ δ'
ὦ θεοὶ καὶ τὰ παρ' ὑμῶν ἐμ-
πνεύσαι λέγε, ὡς νῦν γε μά
λιστα πλοιαρίου τε καὶ εὐδι-
πλοῦ, καὶ ἐταίρου εὐήμερου ἀνδ-
ρὸς, ἵνα οἱ ἄξιοι φανείμε-
θα, καὶ ὑμῖν τὸ ὁμηρικὸν ἔο
μεν ἐπιφθέγξεταί τις,

οἷόν τε ῥακέων ὑπογύμνωσιν ἰδέσθαι
ἐπαγωνίδια φάνεν.

neq; laborabit Hippodi-
des, imò nũc uel maximè
pestiuũ fuerit facũdiu repo-
bescere, florere, uigere, & q
licet plurimos ab auribus
ducere, ac sæpius arcu ferio
re: quandoquidem pericu-
lum non est, ne quando qui
præter spem pharetrã inue-
nem reperiat. Vides quibus
modis ætatem meã, meam-
que senectutẽ ipse consolet,
animemq́, adeò ut non sim
ueritus nauim iam olim in
terram subductam, denuò
reuellere, suisq́ instructã
armis mediũ in pelag' de-
mittere. Cõtingãt autẽ à no
bis ô dij, afflatus fecundi,
quandò nunc uel maximè
præsente bono atque amico
uenta nobis est opus: quos
digni modò uidebimur, u
nos quoque dicat aliquis ho
mericum illud:

Quos profert senior pannis è uilibus armos.

GILBER

GILBERTI COGNATI ANnotationes.

a Herculem.) Celtæ Herculem, Ogmion ab illis dictum, eloquentiæ ac prudentię Deũ existimabant: itaque effictum colebant, senem penè decrepitum, caluum, paucis capillis, coloratum, fuscum ue & rugosum, quales uidelicet seniores nautæ marini: leonina pelle indutum, cum rhopalo, id est claua dextra, sinistra arcum tenentem, pharetra ex humeris dependente, catenulis uerò ex auro & electro admodum tenuibus, linguæ iux extremitate perforata insertis, maximã hominũ multitudinem non inuitam, sed sponte sequentem, auribus alligatis trahentem. Huiusmodi uerò Herculis statua, miro artificio sculpta Romæ conspicitur in turri quadam, quæ à templo D. Ludouici non procul distat. Atq; eadem ferè est, quæ depicta cernitur statim in principio quorundam librorum, excusorum ab Andrea Cratandro Basilien si. Hęc nobis significat, Herculem uirtute & consilio præstantem dissipatos Celtas unum in locum congregasse, eosq; ex ferocitate quadam ad iusticiã atq; mansuetudinem transtulisse, & inuento diuino, & humano iure mœnibus obsepsisse. b Catenulæ.) Herculem Ogmiũ eundem cum Mercurio existimauit religio Druydarũ, & Aegyptiorum schola. Mercurij catenæ meminit Eunapius Sardianus: Hercules sua catena auribus hominum inserta, eos circũducebat. Vterq; inuictæ eloquentiæ fuerunt, & linguæ lenocinio auditores quocunque rapere & traducere potuerunt.
c Neque laborabit Hippoclides.) Hoc adagio quoq; usus est *in apologia Pro mercede conductis.* d Homericum illud.) Ex Odysseæ σ. de Vlysse certaturo cum Iro. Id Lucianus torquet ad senem ingenio facundiaq; præcellentem.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΥ, DE ELECTRO, *seu Cygnis.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Et hęc superiorib. cõsimilis præfatio est, in qua seipsum ac scripta sua extenuat, adhibita similitudine fabulę eiꝰ quę de electro &

Phaethonte, ac cygnis Eridani à poetis traditur: quam ut ficta ac falsam præsens experientia ostendit, ita se uereri quoq; ait, ne conceptam de se opinionem, auditorum præsentia imminuat, ac falsam coarguat. Commendat tamen interim eo nomine orationem suam, quòd simplex sit, & minimè cygnis illis Padanis ac fabulosis, quod ad canoritatem spectet, similis: neque etiam illorum fucatis scriptis, qui dum electrum atque aurum & speciosa omnia affectant, Eridanum istum ac cygnos poeticos uanitate ac fumo longè excedant.

Ἠλέκτρου πρὸς ἡμᾶς λαλιὰ ὁ μῦθος καὶ πίστεως, ἀλγούσας ἐπὶ τῷ Ἡλιάδῃ ποταμῷ λαμπύειν αὐτὸ, δηλούσας τὸν Φαέθοντα. καὶ ἀδελφὰς γε εἶναι τὰς ἀλγούσας ἀπάσας τοῦ Φαέθοντος· εἶτα ὁ λυρικὸς τὸ μιράκιον, καλλιγλώσσους δὲ τὰς Αἰσθρας, καὶ ἀποσταλῆναι ἐπὶ κύκνων ἁλόντων, ἄδῃ τὸ ἤλεκτρον. τοιαῦτα γὰρ ἀμέλει καὶ αὐτὸς ἀκούσας τῶν ποιητῶν ἐλόντων, ἤλπισα· εἴ ποτε γοῦν ἐλαύνων ἐπὶ τῷ Ἡριδανῷ, ὑποπλεύσας μίαν τῶν ἀλγάρων, ἀναπτάσας τὸ προκύλιον, ὑποδεξάμενος τῶν λαμπύων ὀλίγα, ὡς ἤλεκτρον ἔχοιμι. καὶ

QVAM *super electro poetæ cõmenti sunt a fabulam, ea & nobis plane persuasis fidem fecit, esse scilicet in ripis Eridani populos, quæ lachrymantes illud destillarent, Phaethontem lugentes, easdemque Phaethõtis sorores fuisse populos: deinde iuuenis casum luctu prosequentes, in arbores fuisse commutatas, atque etiamnũ è lachrymis illarum electrum defluere. Hæc inquam cum poetas canentes audissem, in spe ueniebã, ut siquando ad Eridani littora delatus essem, unam accedès ex arborib. ac recluso ſtinu & cortice, nonnullas me ſſuſceptur lachrymas, ut ego quoq; electrum poſſiderem.*

Et ſtinu

κὴ δὴ ὲ πρὸ πολλοῦ κατ' ἄλλο μηδὲν τοῦ χρέος, ἦκον ἐ ὁμως ὀψ τὰ χωρία ἐκεῖνα· κὴ ἰδεῖν γὸ αὐτὰ πάλαι πάλαι τ Ηριδανὸν, ὅτ' αὐτόθεν ἄδυ, πάνυ περισκοπῶν, ὅτι τὸ ἤλεκτρον, ἀλλ' οὐδ τοῦτο μα τ φαίθοντος ἤδεσαν οἱ ἐπιχώριοι. ἀναζητοῦντος γὰρ ἐμοῦ, κὴ διαπωθαυμένου, πότε ἐ ὧδε τὰς αὐγάρυς ἀφιξόμενα, τὰς τὸ ἤλεκτρον ἐνδιδόασι κτίλιμβρι οἱ ναῦται, κὴ ἠξίουν σαφέστερον λέγειν, ὅ, τι κὴ θέλοιμι. πρὸς ὃ τὸν μῦθον διηγέμαι αὐτοῖς, φαίθοντα γενέσθαι ἡλίε παῖδα, κὴ τ τοῦ ἐς ἡλικίαν ἐλθόντα, αὐτῷ σοι πατρὸς τ πατρὸς, ἐλάσαι τὸ ἅρμα, ὡς πεισθεῖσι κὴ αὐτὸς, μίαν ἡμέραν τ ἐ ἅπασαν, τ ἐ ἀπο λίθαι ἐνδιφρεύοντα, κατὰ τὰς ἁλιάδας αὖτ πτοηθέντας ἐντανθοῦ πη, ἐφ' ὑμῖν, παρ' ὑμῖν, ἵνα πορ κὴ καλέσθαι ἐπὶ τῷ Ηριδανῷ, αὐγάρυς γενέσθαι, κατὰ λαμπρύνειν ἐπ' αὐτῷ τὸ ἤλεκτρον.

Et sanè non multo antè alterius negocij conficiendi gratia ea in loca iter habẽs deueni, & erat mihi commodum traijciendus Eridanus: neq; tamen cum diligenter omnia loca circumcircà oculis obijssem atq; perlustrassem, aut populos uidi, aut electrum conspexi, sed Phaethontis nomen ne notum quidem erat incolis. Exquirente tandem me, atque interrogante, Quando uerò ad populos electrũ de se præbẽtes deueniemus? riserunt nautæ, atq; manifestius si quid uellem iubebant proloqui. Et ego illis fabulã ordine percẽsui: Phaethõta fuisse Solis filiũ, et hũc ubi iam adoleuisset, à patre postulasse, aurigãdi copiã sibi faceret, ut unius diei cursum & ipse cõficeret. Cæterùm patrẽ filij precib. annuisse, ac postulata præstitisse, hũc aũt inter aurigandũ è curru delapsum & deiectum periisse. Porrò illius sorores lugẽtes eo loco alicubi, inq̃, apud uos, ubi delapsus est, apud Eridanũ in populos fuisse trãsformatas, & eam fratrẽ lugentes electrũ lachrymando emittere.

τις τοῦτό σοι, ἔφασκεν, διηγήσατο ἀπατηθείς, καὶ ψεύδεσθαι λόγος οὐδεμιᾶς; ἡμᾶς δὲ οὐδέτι λύειν ἔχειν τινὰ ἐπιπλοῦτα ἐλαμψε, οὔτε τὰς αἰγάγρους, ἃς φῄς, ἔχομεν. ἀ δὲ λύ τι τοιοῦτον, οἷα ἡμᾶς ἀνοῆσαι ὀφελοῖν ἵνα ἐρίτιμον ἂν, ἢ ἔλαθεν τὰ πλοῖα πρὸς ἀναντίον τὸ ὕδωρ, οἷς ἐξελῶν πλωτῶν, ἀσκαλίγοντας τῶν αἰσάρων τὰ δένδρα; τοῦτο λιχθῆν ἐ μιρίοις μὴ καθύκοιτο, κ᾽ ἰσιώπησα διαφυγὼν δὲ, ὅτε καὶλίν τοῖς ὀκλοῖς ὧδε ἔργον ἐπιπόνθαν, πιεσθέσας τοῖς ποιητᾶς, ἀπίδοσαν ὅτω ψευδομένοις, ὡς μηλὲν ὀφείλε ἀρίσκειδαι αὐτοῖς. μᾶς δὲ ταύτης ἐλπίδος ἐ μιμπᾶσιψασμένος, λυπούμην, καθάπερ ἐπ τῶν χαρίτων τὸ ἄλκιμον ἀπολωλικὼς, ὅτε γιᾷ ἐν ἀσπλαγχνον, ὅσα κ᾽ οἷκ χρόσιμα αὐτῷ. ἐκεῖνο γ᾽ κ᾽ μάνν ἀσλοῦς ἤμλω ἀνρίσκειν παρ᾽ κὐτοῖς, κύκνους πολλοὺς, ἐξ ἄλσο

Quicunq; inquiunt, hæc tibi dixit, unum eum hominem fuisse apparet: tęq; deliris produxit, & mendacijs. Nos uerò neq; aurigam illic delapsum nouimus, neq; ea penes nos sunt, quas tu uectas, populi. Quòd si quid eiusmodi apud nos esset, num putas duorũ obolorum gratia nos ita laborioſè remigaturos, aut nauigia aduersus fluminis impetum tracturos: quibus promptè esset minori negocio & sudore diteſcere, populorum lacrymas colligẽtibus? Hæc cum dixiſſent, non mediocriter sanè nautarum dictis sum pudore affectus. Confusus autem obticui, quòd recuera puerile quiddã passus fueram, habita fide poetis adeò monſtroſa mentientibus: quippe quibus ſtudio eſt nihil ſani dicere, aut literis prodere. Vnica igitur hac ſpe, nec illa modica, turpiter deceptus, indolui, nõ ſecus atq; ſi è manib. electri deperdidiſſem nimirum qui iam mecum deliberabam, quomodo illo potiſſimùm uti uelim. Porrò autem illud planè pro certo apud illos inuentum iri opinabar, nempe cygnos complures in flumi-

ται ὑπὸ τῶν ἰχθύων τῇ ποτα-
μῷ. καὶ αὖθις ἐρώτων τοὺς
ναύτας (ἀναπλέομεν γὰρ ἔτι)
ἀλλ' οἵ γε κύκνοι πλοίων ὑμῖν
τὸ λιγυρὸν ἐκεῖνο ἄδουσιν, ἆρα
φῶτε τῷ ποταμῷ ἐνθὼν κἠ ἐνο
θῳ; φασὶ γὰρ Ἀπόλλωνος πα-
ρέδρους αὐτοὺς ὄντας, ᾠδικοὺς δὲ
θρέπτας, ἐντεῦθέν τε ἐς τὰ ὄρ-
νια μεταπεσεῖν, κἠ διὰ τοῦτο ᾄ-
δειν ἔτι, ἐπειλαβομένους τῆς
μουσικῆς. οἱ δὲ συὼ γίλωτι, σὺ,
ἔφησαν, ὦ ἄνθρωπε, ὁ παύσῃ
τὴμῶρον καταψυδόμενος τῇ
χώρᾳ ὑμῶν, κἠ τὸν ποταμὸν; ὑ-
μῶν ὃ ἀεὶ πλύνεται, κἠ σχολὴν
ἐν παίδων ἐργαζόμενοι ἐν τῷ
Ηριδανῷ, ὀλίγους μὲν κύκνους ἐνίο
τε ὁρῶμεν ἐν τοῖς ἕλεσι τὸν ποῖα
μὸν, κἠ κρύπτεται ὅτου πάνυ ἄο
μενον κἠ ἀδινὸν, ὡς τὰς κόρα
κας ἢ τὰς κολοιὰς, Σφιλῶσι μὲν
ἄνω πρὸς αὐτούς. ὀλίγ-
τους δὲ ὀλὼ, καὶ οἶσθ' οὖ φησι,
οὐδὲ ἕνα ἀκούομεν, ὥστε
θαυμάζομεν, πόθεν ταῦτα

nis littorib. modulantes. Ac
rursus nautas interrogo, ad-
huc enim nauigabamus: Atq;
cygni quando tandē propter
fluuiū consistentes, dulcem
illū concentum uobis absol-
uūt, ex utraq; parte littoris?
Siquidē & illos Apollinis as-
sessores fuisse perhibēt, homi
nes canēdi peritia et suauita
te exultos et celebres, post
id in aues esse cōmutatos, e-
amq; ob rē etiā nūc cātib. et
modulis indulgere, necdum
Musices esse oblitos. Illi uerò
sublato risu, Tu quidē inqui-
unt, ô homo, nūquā ne hodie
finē facies patriā nostrā &
fluuiū mēdaciis infamandi?
Nos equidē semp remigādi
studio operā dātes, ac penè
omnē a puero ætatē laborib.
in Bridano cōsumētes, pau-
cos nōnunq; cygnos cōspexi-
mus in fluminis paludib. qui
incōptā et inamœnā uocē, et

sonum parū firmum edere solebant, ita ut coruos aut gracu
los cum illis collatos, Sirenas esse confirmare posſis. Cæte-
rum dulce quiddā & optabile, ut tu dicis, ne b in somno qdē
cæpētes unquam audiuimus. Itaq; demiramur undenam ista

de nobis

ὑμᾶς ἀφικτο περὶ ὑμῶν, πολλὰ τοιαῦτα ὑπαπατήσωσιν ἴσως, πειθόμενοι τοῖς πρὸς τὸ μεῖζον ἕκαστα ὑπερμεγέθεσι. ὥστε κἀγὼ τῶν ἀλλοτρίων ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, μὴ ὑμᾶς ἀρξαμένους, εἶτα μόνους, μὴ τὸ πρῶτον ἀπροσκάμενοι ὑμῶν, ὑλακτῶ· ἀλλ' ἐπιστάμενος ὑμῶν, ἐπεὶ καὶ μεῖζον ὀλίγου ἀπέλιπεν, παταγελᾶν τοῦτ' ἔστι προσχωμεύων ὑμῖν, τοιαῦτα πολλὰ κἀμοὶ λιπαρῶν τοῖς λόγοις. ἀλλὰ μαχοῦμαι, ὡς ἐμοῦ γε ἕνεκα, μισαλαζονικοῦ περὶ τῶν ἐμῶν, οὐτε ὑμᾶς, ὅτι ἄλλως πως ἀνήκοος, οὐδ' ὡς ἀνόητοι πῶς. ἄλλοις μὲν γὰρ ἐν ὀλίγοις ἴσως τοῦτο χρὴ ὡς ἀμαθέσιν ἴσοι, καὶ εἰς ἓν ἥκειν βουλόμενον, ἀλλὰ χρυσοῦς αὐτοὺς ἀποφαίνω τῷ λόγῳ, πολὺ τῶν νῦν τῶν ποιητικῶν λιγυροτέρους. τὸ γὰρ ἐμὸν ὁρᾶτε ὅθεν, ὁποῖόν ἐστιν· ἁπλοϊκὸν καὶ ἄμουσον· οὐκ ἔστι τι ᾠδὴ πρόσεστιν. ὥστε ὅρα μὴ τοιοῦτό

de nobis confícta in hominũ opinionẽ uenerint. In multis etiã aliis facile ac prõptũ est credẽtes decipere, ijs qb. singula quæq; iusto magnificentiꝰ narrare atq; extollere moris est. c Quare et ego nũc de me ipso in medium uenio, ne uos, qui nup ueniſtis, ac nos primùm audiſtis, electraque piã aut cygnos apud me inuẽturos sperãtes, tãdẽ nõ multò pòst abeatis, et cos q uobis magnifica de me sunt pollicti, subsannetis, multas eiusmodi uerborũ diuitias in orationib. meis repositas affirmãtes. At ego Deos testor, talia meipsum de oratiõib. meis subdubẽ & magnificè iactauiꝰ, neq; à uobis neq; ab alio quo quã unq; auditũ esse, neq; pòst quenquã ita insolẽter agentẽ auditurũ fore. d Neq; tamen fieri potuisse nego, ut in alios nõ paucos incidas quoſpiã Eridanos, quorũ orationes nõ electrũ solũ, sed aurũ quoq; deſtillat, qui longo interuallo uocis dulcedine cygnos superent poeticos. Mea uerò dicendi ratio quàm simplex sit, ac minimè fabulosa, uidetis, neq; ullam habet modulationem admixtam. Quocirca uidendum est, ne idem tibi imprudenti con-

ϖι πάθῃς, ϖρὶ ὑμῶν ἐλπίσας, εἶόν τι πάσχουσιν οἱ τὰ ὑϖ τῷ ὕδατι ὁρῶντες· εἰώθασι γὰ τὰ μεγάλα ἀϖὸ μικρᾶς, εἰὰ διαφανοῦς τοῖς ἀσθενέσιν ἀϖόλλυσθαι, διϖωμένους ϖοιεῖν τὸν ὄγκον ἐκείνων, ὡς ἂν ἐϖὶ τοσοῦτον ἐκτείνωσι, ϖόσον ἂν ἐϖιδείξωσι τὸ σκότος ἀϖὸ τοῦ ὕδατος. ἤδη οὖν σοι ϖρολέγω, ἐπεὶ ἂν ἐκχέωμεν τὸ ὕδωρ, καὶ ἀϖοκαλύψωμεν τὰμά, μηδὲν μέγα ϖροσδοκήσῃς ἀϖὸ τοῦ ἀϖιθάνου τῆς ἐλπίδος.

ti contingat, maiore de nobis ſpe animo cõcepta, quod perſæpe ſolet accidere ſub undis aliquid ſpectantibus. ſiquidem exiſtimantes tantæ magnitudinis illa eſſe, quanta illorum apparẽt obtutibus, dilatãte umbra ſplẽdorem: quibus iam ſubtractis, multoq; minoribus inuentis, diſcruciantur animo. Iam ergo tibi prædictũ ſit, ut effuſa aqua, ac meis reuelatis, nihil magnum expectes te hauſturum, aut te ipſe ob ſpem falſò conceptam condemnabis.

GILBERTI COGNATI ANnotationes.

a Fabulã.) Narratio quæ eſt ſuper fabula Eridani, & quam eadem falſa deprehenſa fuerit, ſic habet· Phaeton Solis filius cum à patre petijſſet, ut ſibi eius equos regendi per unius diei ſpacium facultatem concederet: uotiq; compos factus, quoniam aurigæ munere rectè fungi neſciſſet, fulmine à Ioue prope Eridani ripas fuiſſet deiectus, non prius à ſororib. quẽri deſijt, quàm illę in arbores populos muratæ, pro lachrymis in eum amnem electra ſtillarint. De illis Ouidius ſecundo Metamorphoſeon libro:

Inde fluunt lachrymæ, ſtillataq; ſole rigeſcunt,
De ramis electra nouis, quæ lucidus amnis
Excipit, & nuribus mittit geſtanda Latinis.

Nihil his magis eſſe uanum compererunt, qui res ipſas paulo diligentius ſcrutari uoluêre. In his Lucianus, qui ea ſe aliquando credidiſſe memorat, cumq; ſummo electri apud Eridanum inueniendi deſiderio captus ad eius ripas peruenijſſet, omnia quæ

quæ diligenter oculis perlustrasset, neq; populos unquam adeque electrum in his locis uidere potuit. Quamobrem nautæ quando nam ad optatas arbores essent peruenturi interrogans, risisse eos, ac rem apertius cognoscere optasse testatur. b Ne in somnio quidem.) Luciano prouerbialiter dicitur, pro nulla ratione, nullo tempore. Idem usurpauit in Gallo, cùm ait: Regibusne per somnium quidem aliquare iucunda frui licet. c Quare & ego.) Adoptatio expectationis & opinionis de se contemptæ. d Neq; tamen fieri.) Commendatio suæ orationis, à collatione aliorum, & causæ qualitate. e Ne idem ubi imprudenti.) Aliud simile, quo sua extenuat.

MYIAΣ ΕΓΚΩΜΙΩΝ. MVSCÆ Encomium.

ARGVMENTVM.

Declamatio est ex eorum genere quę exercendi ingenij causa tractari solent, adoxa pleraq;, & ipso argumento dicentem parum iuuãtia: qualia statim ab initio inde sophistas tractasse, etiam ex Isocrate apparet, qui in exordio de laudibus Helenæ, inutilẽ ac intempestiuã in rebus friuolis, & à cõmuni usu alienis, diligentiã illorũ ob id reprehẽdit. Quanquam uidetur Lucianus discipulorum magis q̃ sui ostentandi caussa, huiusmodi argumenta tractasse: nempe ut horum exemplo etiam ad seria copiosiores, & ad inueniendum promptiores illos redderet. Et ex superioribus præfationibus satis apparet, illis tum tẽporib. cũ hęc scriberet, rhetoriã publicè professũ esse, siue hoc in Gallia, ut quidem ex Hercule aliquo modo cõiecturã facere licet, siue etiam alio aliquo loco. Porrò aũt tanta diligẽtia omnia persecutus est, quęcũq; de musca dici aut inueniri possunt, ut uix aliud copiosius quicquam in hoc genere tractatũ reperias, adeò ut si explicare oratione, atq; amplificationibus illustrare singula uoluisset, planè illud quod ipse in fine uereri se ait, ex musca elephantem feciſſet. Principiò enim quæcunq; ad corporis habitum, formam ac membra, & ad usum item eorum pertinẽt, ita singillatim persequitur quęq;, ut nihil prætermissum possis dicere. Deinde uerò et ad interiora, & ad animũ trãsiẽs, prudentiã q̃dã & fortitudinẽ in illa cõmẽdat, adhibitis etiã ad hoc testimonijs Homeri. Postremò neq; illa intacta relinquit

quæ

quę quasi à fortuna accepisse uideri potest, ut reminiscẽtiã illã, ob quam cũ Hermotimo Pythagorico confert quoque illam: deinde & uictus & dictæ rationem, & quòd aliquando ex hominibus transmutata fuit, & eòdem nomine etiam fœminæ quædam appellatæ fuerunt: & alia quæ in contextu ac serie orationis facilè cuiuis apparent.

Ἡ μῦια ἐστι μὲν οὐ τὸ σωματωδέστατον τῶν ὀρνίθων, ἴσον ἰσχύει δὲ καὶ πάντως, καὶ τοῖς ἐπὶ τὰ λιπαρώτερα παραβάλλειν, ἀλλὰ τοσοῦτον ἐλάττων μείζόνα πτέρυγα, ὅσον αὐτὴ μελίττης ἀπολέλοιπεν. ἐπτέρωται δὲ οὐ κατὰ τὰ αὐτὰ τοῖς ἄλλοις, ὡς τοῖς μὲν ἀκροτατοχίδες περᾶν τοῦ σώματος, τοῖς δὲ ἐνυπάρχειν χρῆσθαι, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἀκρίδας, καὶ τέττιξιν, καὶ μελίτταις. ἐστι μὲν ὑμενόπτερος, τοσοῦτον ἀπαλώτερα ἔχουσα τὰ πτερὰ, ὅσον τῆς Ἑλληνικῆς ἰδέτος ἡ Ἰνδικὴ λεπτοτέρα καὶ μαλακωτέρα. καὶ μὲν δὴ ὑμένα διηρται κατὰ τοὺς τανύοντας, ἃ τὸν ἀτρεῖα βλέπει ἐπ᾽ αὐτὸν, ἐπάτων ἐπιτάσασα πρὸς τὸν ἥλιον, ἐπιτρύσυται.

ἡ δὲ

MVsca est sic a minima uolucrum, ut possit cum muscellis & culicibus comparari sed tanto b illis est maior, quantum ipsa ab ape relinquitur. c Pennata est autem, non eo modo quo cæteræ uolucres, quarum hæ quidem pennas in toto habent corpore, hæ uerò uelocibus utuntur & pernicibus alis. sed ex pelliculis sunt illi pennæ, quemadmodum locustis & cicadis & apibus: sed tanto molliores habet pennas, quanto Græca uestis tenuior & mollior est Indica. Si quis muscam diligenter inspiciat quando in sole alas expandit & concutit, uarijs eam pictam coloribus ut pauones uidebit.

Est

ὑ λί· πτῆσις οὔτι κατὰ τὰς νυκτερίδας, ἀραιᾷ σωιχῇ τῶν πτερῶν, οὔτι κατὰ τὰς ἀκρίδας μετὰ πτλέματος, οὐλὶ ὡς οἱ σφῆκες μετὰ ῥοιζήματος, ἀλλ' ὑπαμπὼς, πρὸς ὃ, τι ἂν μόριον ὀρμήσῃ τῷ ἀέρι. καὶ μὰν ἀκίνητόν τι προστιμ αὐτῇ, τὸ μὴ παν ὑο συχίαν, ἀλλὰ μετ' ᾠδῆς πίτι δαι, ὰκ ἀπλῶς, οἷα πανύπτων καὶ ἐμπίδων, οὐλὶ τὸ βαρύβρο μον τῶν μιλιτ[illegible]ῶν, ὑ τῶν σφηκῶν τὸ φοβερὸν καὶ ἀπειλητικὸν ἐνδεκνυμένης, ἀλλὰ τοσοῦτόν ὅσ[illegible] λιγυροτέρα, ὅσον σάλπιγγος καὶ κυμβάλων αὐλοὶ μιλιχρότροι. τὸ λὶ ἄλλο σῶμα, ὑ μὲν κιφαλὴ λιπῆ τατα τῷ αὐχένι συνέχεται, καὶ ἴσιμ ὑπερλιάγωγος, οὐ συμπιφυκῦα, ὥσπερ ὑ τῶν ἀκρίδων. ὀφθαλμοὶ λὶ προπεφυᾶσι, πολὺ τῷ πρόσατος ἔχοντες· τράχηλον ὑπαγῆς, καὶ ἱκανῶς φύπασιμ αὐτῇ οἱ πόδες· οὐ κατὰ τοὺς σφῆκας παῦν ὀρθιγμενοι, ὑ γαστὴρ λὶ ἀχύρωται τῇ αὐτῇ, καὶ θώρακι ἴοικε, ῥώπας

Est illi uolatus nõ continuo pennarum remigio, ut uespertilionibus: nsq; saltu, ut locustis: neq; cum stridore, ut uespis & crabronibus uerùm flexilis, ad quamcunq; aeris partem se moueat. Ad de quòd non uolat quietè et cum silentio, sed cum cantu et melodia: non item immitè & sæuè, quemadmodum culices & muscellæ: neque cum graui fremitu apũ aut uesparum, horribilem ostẽtans sonum, & minacem: sed tanto uolat his suauius musca, quanto sunt tuba & cymbalis tibiæ dulciores.

d In reliquo uerò corpore caput quidem tenuissimum collo continetur, & est uersatile, nõ compactũ & affixũ humeris, ut est locustarũ. Oculi uerò prominẽt, q cornuplurimũ habẽt. Pectus est bene cõpactum. Sunt ei innati pedes, nõ ut uespis adstricti ualde & complexi. Aluus autem minuta est & ipsa, & thoraci etiã similis,

ῥώπας

zonæ

ζώνας πλατείας, καὶ φολίδας ἔχουσα. ἀμύνεται μὲν τοι οὐ κατὰ τὸ ὀξὺ τοῦ κέντρου, ὡς σφὴξ καὶ μέλιττα, ἀλλὰ τῷ στόματι, καὶ τῇ προβοσκίδι, ὧν κατὰ τὰ αὐτὰ τοῖς ἐλέφασι, καὶ αὕτη ἔχουσα προνομεύει τι, καὶ ὅπου λαμβάνεται, καὶ προσφῦσα κατίσχει, κατυλημένη κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ ῥύγχους. ἐν δὲ αὐτῇ ὀδοὺς προκύπτει, ᾧ κύπτουσα, νύσσει τοῦ αἵματος. νύσσει μὲν γὰρ καὶ γάλακτος. ἡδὺ δὲ αὐτῇ καὶ τὸ αἷμα, οὐ μετὰ μιγάλης ὀδύνης τῶν κεκλουμένων. ἐξάπους δὲ οὖσα, τοῖς μὲν τέτρασι βαδίζει μόνοις, τοῖς δὲ προσθίοις ἔνεστι καὶ ὅσα χερσὶ χρῶνται. ἴδοις ἂν οὖν αὐτὴν ἐπί τινος χώρου βαίνουσαν, ἔχουσάν τι ἐν τοῖν χερσὶν μετέωρον ἐπάλληλον, ἀνθρωπίνως πάνυ, καὶ καθ' ὑμᾶς. γίγνεται δὲ οὐκ ἐν θεοῖς τοιαύτη, ἀλλὰ σκώληξ τὸ πρῶτον, ἤτοι ἐξ ἀνθρώπων, ἢ ἄλλων ζώων ἀποθανόντων, ἃ τὰ κατ' ὀλίγον

zonas latas & squamas habens. Vlciscitur tamen non aculeo ut apis & uespa, sed ore & proboscide, quam & ipsa eodem modo habet ut elephanti: præpascitur que & assumit, & inhærens cōtinct concauo uase in summitate proboscidis: ex ipsa uerò dens foràs prominet, quo pungens bibit & lac. Sed dulcis & suauis est ipsi uel sanguis, non magno cum dolore haustus, eorum quos pupugit. Sexipes uerò est: quatuor solis incedit, duobus autem anterioribus etiam ut manibus utitur. Videres igitur ipsam gradientem quatuor, atque edulium aliquod tenentem sublime manibus, more uelde humano, atque ut nos. Nascitur autem non sic tim talis, sed uermis ab initio, uel ex hominibus mortuis, uel ex alijs animalibus; deinde sensim & pe-

πόλας τι ἐκφέρει, καὶ φύει τὰ πλάγια, καὶ ὀξύτερον τοῦ ὕρνιν γίγνεται. καὶ πυροφορεῖ δέ, καὶ ἀποτίκτει σκύλακα μικρὸν, τῶν μέγαν ὄντα γον. σύμβροφον δὲ αὐθρώποις ἐναρέχουσα, καὶ ὁμοδιαίτον καὶ ὁμοτράπεζον, ἀναύτων γεύεται, πλὴν ἐλαίου· θάνατον γὰρ αὐτῇ, τοῦτο πιεῖν. καὶ μέντοι ἀνύμφον οὖσα (πάνυ γὰρ ἐς ὄχθον ὁ βίος αὐτῆς συμμεμίσγηται) τῷ φωτὶ χαίρει μάλιστα, καὶ τοῦτο μελετᾷται. συνὸς δὲ, ἀφλύω ἄγαν, καὶ οὔτι πίτυος, οὔτι ἄλσεα, ἀλλ' ὑπόπλοκος, καὶ ἀφυιᾶ. σώφρων δὲ οὐ μικρὰν αὐτῆς ἀναῖν ἔχω, ὁπόταν τὸν ἐπίβουλον, καὶ πολέμιον αὐτῇ, τὸν κράχηλα διαλιθάσαν.

λεκτέον τί γὰρ ὠδίνουσα, καὶ αὐτίον αὐτῷ ὀρᾷ, ἐκκλίνουσα τὸν ἐμοὶ, ὡς μὴ ἅλιον σπόρον σκυλεύσασα, καὶ πιεμπτεύσα τὰς τοῦ θηρίου πλεκτάνας. τὸν μὲν γὰρ ἀθρήσαν, καὶ τὸν ἀλκὸν αὐτοῦ

des effert, & prodicit ca las; fit que exrepidi uo lucris, & concipit parvum uermem, qui nascè fit postea: conuiua autem & contubernalis & commen salis hominum, degustat omnia, præter oleum. mortem enim ei affert epotum oleum: & tamen breuis est uitæ. valde enim angusta data est illi uita. Luce plurimùm gaudet, & in hac ciuiliter uersatur nocte uerò quiescit, & silentium agit, & neque uolat, neque cantat, sed contrahit se, & non mouetur. Non f parum se se eius intelligentiam quo dicere, cum insidiatorem & g hostem suum aranеum effugiat. insidiantem enim & obseruat, & contrà intuetur, declinans illius impetum, ne capiatur irretita, & in bestiolæ incidens casses. Fortitudinem enim & robur ipsius non

ἔδει οὐχ ἁπλῆ χρὴ λίγειν.
ἀλλ' ὁ μιγαλοφωνότατος
τῶν ποιητῶν Ὅμηρος, τὸν
γὰρ ἄριστον τῶν ἡρώων ἐπαι-
νέσαι ἐπιθυμῶν, οὐ λέοντι ἢ πα-
δάλει ἢ συὶ τὴν ἀλκὴν αὐτοῦ
ἀπεικάζει, ἀλλὰ τῷ θάρσει τῆς
ψυχῆς, καὶ τῷ ἀρίστῳ καὶ μι-
γαλοψύχῳ τῆς ἐπιχειρήσεως. οὐ-
δὲ γὰρ θράσος, ἀλλὰ θάρσος
φησὶν αὐτῇ προσῆναι. καὶ
γὰρ ἀγγομένη, φησὶν, ὅμως
οὐκ ἀφίσταται, ἀλλ' ἰφίεται
τοῦ δήγματος. οὕτω δὲ πά-
νυ ἐπαινεῖ, καὶ ἀνατάξιτὸν
τόπον μᾶλλον, ὅτι οὐχ ἅπαξ, οὐδ'
ἐν ὀλίγοις μέμνηται αὐτῆς,
ἀλλὰ πολλάκις οὕτω πεποί-
ται ἐπὶ τῶν μνημονευομένων. ἀλ-
λὰ μὴν γὰρ τὸν ἀγελαῖον αὐ-
τῆς ἔρωτα τὸ γάλα διδρά-
σκεται· ἀλλὰ δὴ τὸν Ἀθηνᾶν,
ἐπότε τοῦ Μηχίλιον τὸ βέλος
ἀποκρούεται, ἵν' μὴ ἐν τοῖς
ἀκεραιοτάτοις ἐμπέσοι, ἀνάπ-
λεων μυῖαν καὶ ἀσφαλῆ ποιεῖ-
σθαι αὐτὴ τοῦ βρέφους,
τὸν μῦαν εἰσάγει ἐπαινέσαι
τῷ παραδείγματι. καὶ
μᾶλλον καὶ ἐνδιάτῳ καλλίστῳ

oportet dicere. sed Homerus poetarum maximus cum quæreret quonam modo laudaret Heroum optimum, non leoni, pardoue aut apro comparat robur illius, sed audaciæ muscæ, & intrepiditati, & conatus magnitudini. neque enim audaciam, sed fiduciam esse illi refert: Quanquam est (inquit) repulsa, non desistit tamen, sed est appetens morsus. Sic autem laudat magnopere muscam, & amplectitur, ut nō semel, neque paucis in locis de ea meminerit, sed sæpe exornat sic carmina commemorata musca. nunc enim gregarium eius uolatū ad lac exponit: nunc autem Mineruam curanti matri dormientem infantem comparans, quando à Menelao telum repellit, ne ad lethalia loca incidat, muscam rursus ducit in exemplum. Atqui pulcherrimo eas i adiectiuo ornauit, cantatrices

προσωπῶν, καὶ τῶν ἀγέλων αὐτῶν, ἴδιον καλῶν. οὕτω δὲ ἰσχυρά ἐστιν, ὥσθ' ὁπόταν τι δάκνῃ, τιτρώσκει, οὐκ ἀνδρώπου μέρμα μόνον, ἀλλὰ καὶ βοὸς καὶ ἵππου. καὶ ἐλέφαντα λυπᾷ, ὅτ' τὰς ῥυτίδας αὐτοῦ παρισαλευομένου, καὶ τῇ αὐτῆς προνομαίᾳ, κατὰ λόγον τοῦ μεγέθους ἀμύνουσα. μίξεως δὲ καὶ Αφροδισίων, καὶ γάμων πολλὰ τις αὐτοῖς ἡ ἐλευθερία. καὶ ὁ ἀλεκτρυὼν ἐπιβὰς, οὐδὲν ἀπειργάσατο· ἀλλ' ἐπέχεται τῇ δυλάξ ἐπὶ πολὺ, πρὶν ἀνῆναι φόβῳ τὸν συμφιτευτὴν, καὶ συμπίτνουσαι τῶν ἐναίσιον ἐκείνῳ μίξιν τῇ πλήσει μὴ διαφθάρουσαι. ἀποτυμπάσασα δὲ τῶν κεφαλῶν μῦα, ὑδὶ πολὺ ᾖ τῷ ἄλλῳ σώματι, καὶ ἐμπνουν ἔτι. ὁ δὲ μέγιστον ἐν τῇ φύσει αὐτῶν ὑπάρχει, τοῦτο δὲ βούλομαι εἰπεῖν. κάμοι δοκεῖ ὁ Πλάτων μόνον

confertas appellans, & cum gregem earum genetem uocat. Sic autem fortis est, quòd mordens aliquid uulnerat, non hominis solùm pellem, sed & bouis, & equi. elephantem quoque mœrore afficit, in illius ingressa rugas, & pro magnitudine proboscidis lacerans. Coitus uerò & uenereorum & nuptiarum est ipsis multa libertas. nec, ut galli, cum inscenderit mas, statim resilit, sed uebitur à fœmina diu, fertq; illa sponsum cõuolantq;, nec aerium illum coitum uolatu destruunt. k Obtruncata uerò capite musca, pleriumm uiuit parte reliqua corporis, respiratq;. Quod autem est maximum in natura ipsarum, non est silentio prætereundũ, quod Plato in sermone De anima, deque animorum immortalitate solum præterijsse mihi uidetur.

αὐτὸ παριδεῖν, ἐν τῷ περὶ ψυχῆς καὶ ἀθανασίας αὐτῆς λόγῳ

γω. ἀποθανοῦσα γὰρ μύια, πίφραε ὑδιχυδέσης, αὐίσαται, καὶ παλιγγενεσίαν τις αὐτῇ, καὶ βίον ἄλλον ὑπάρχειν γίνεται· ὡς ἀναμφιβόλως πιστεῦσαι πάντας, ὅτι καὶ ἐκείνων ἀθανάτου ἐστὶν ἡ ψυχή, εἰ γε καὶ ἀπελθοῦσα, ἐπανέρχεται πάλιν, καὶ γνωρίζει, καὶ ἐπανίστησι τὸ σῶμα, καὶ πίστιν παρέχει μέγαν ποιεῖ. καὶ ἐπανελθοῦσα τὸν περὶ Ερμοτίμου τοῦ Κλαζομενίου μῦθον, ὅτι πολλάκις ἀφῆσα αὐτὸν ἡ ψυχὴ, ἀπιέναι καθ' ἑαυτὴν, εἶτα ἐπανιοῦσα, ἐπλήρου αὖθις τὸ σῶμα, καὶ ἀνίστα τὸν Ερμότιμον. ἐφ' ὧν δὲ αὐτὴ καὶ αὖθις ἀφεῖσα, τὰ ὑπὸ τῶν ἄλλων πονούμενα παρῶται, καὶ πλέως αὐτῇ πανταχοῦ πάρεστι. καὶ γὰρ αἶγες αὐτῇ ἀμέλγονται, καὶ ἡ μέλιτα ἀνύσασα μύιες καὶ ἀνθρώποις ἐργάζεται. καὶ εἰ ὀψοποιοὶ ταύτῃ τὰ ὄψα ἡδύνουσι, καὶ βασιλέων αὐτῶν προγεύεται· καὶ τῶν πανήγυρεων ἐμπρέπουσα, σωτηρίαν

detur. mortua enim muſca, ſuperinfuſo cinere reuiuiſcit, & noua ei generatio quædam, atq; ab integro alia fit uita: ut uere perſuaſum ſit omnibus, quòd illarum quoque immortalis eſt animus. ſiquidem & die greſſa reuertitur iterum, et agnoſcit & ſuſcitat corpus, muſcamq; uolare facit: & uerificat de Hermotimo Clazomenio fabulam, quod ſæpe cum reliquiſſet eum anima, per ſe ipſam ibat peregrè, deinde reuerſa implebat iterum corpus, & ſuſcitabat Hermotimum. Et quanquam [m] otioſa & remiſſa eſt muſca, ueſcitur tamen quæ laborantur ab aljis, & plena ubique eſt ei menſa. nam ipſi & capræ mulgentur, & apis non minus muſcis laborat quàm hominibus: atque huic coci obſonia condiunt, & deguſtat antequam ipſi regest deambulansq; [n] per mẽſas,

φωνησάσης αὐτῆς, καὶ συναπολαύσας αὐτῶν. τὸν τριακὸν δὲ ὃ καλλιὰς οὐχὶ νέμω κατεψήφισατο, ἀλλὰ πλάγιον τὸν βῆσιν κατὰ τοὺς Σκύθας ἐπαναμμένον, ὅπου ἂν τύχῃ ὑπὸ τῆς νυκτὸς καταλαφθεὶς, κἀκεῖ καὶ ἑστῶτα τῷ φύλλῳ ποιεῖται. ὑπὸ σκότῳ μὲν τοῦ, ὡς ἔφην, οὐλὶν ὀργάζεται, εἴτι ἀξιοῖ λανθάνειν τὴ πράττουσα, οὐλὶ ἀγαθόν τι φύσεσθαι ποιεῖν, ἢ ἐν φωτὶ φανὲν αἰσχυνεῖ αὐτόν. φασὶ δὲ ὁ μῦθος, καὶ αὐδρωπόν τινα μῦσαι τὰ ἀρχαῖα γενέσθαι, πάνυ καλὸν μὲν τοῦτο, καὶ τερπνὸν δὲ καὶ ἡδικὸν, καὶ αὐτοφυᾶ δὲ ἐπαίειν γε τῇ σκιλλῇ κατὰ τὸ αὐτὸ ἀμφοτέρας τοῦ Ενδυμίωνος. ἔστ' ἐπειδὴ καιρὸν μάλιστα τὸ μεμάκιστον σωτηρίας ἐπιγενέσθαι ὀρθοκλοῦσα, καὶ ἀδόλωσα, καὶ κυμάζουσα ἐπ' αὐτὴν, τὸν μὲν ἀναπαυόμενον τῷ δὲ σκιλλῷ ὀργιάσασαν, ὡς τοῦτο τῶν μῦσαι μεταβαλεῖν, καὶ διὰ τοῦτο

unà cum ipsis eruiuntur, & simul uescitur omnibus. Tugurium autem sen nidum non in uno loco constituit, sed errabundum uolatum tollens, more Scytharum, ubi à nocte deprehensa fuerit, ibi & domum facit, & lectum. In tenebris uerò, ut dixi, nihil operatur: neque dignum putat aliquid latens efficere, neque quid turpis facere existimat, quod in luce factum sit ipsi dedecori. Ait uerò ° fabula, perpulchram olim mulierē fuiße Muscā, loquacem tamen & garrulam & cantatricem, & in amore contendiſſe cum Luna ambas eodem tempore Endymionis: deinde cū dormientem adoleſcentulū aſſiduè excitaret, friuola loquens & cantans, & circa ipſum laſciuiens, agrè illum tuliſſe: Lunam uerò iratam, in hoc animal tranſmutaſſe Muſcam: & nunc propterea omnibus

inuidet

πᾶσι τοῦ τοῖς κοιμωμένοις
αὐτῶν τῷ ὕπνον φδυνᾶν, μι-
μνυμένῳ ἔτι τῆ Ενδυμίω-
νος, καὶ μάλιστα τοῖς νέοις,
καὶ ἁπαλοῖς. καὶ τὸ δῆγ-
μα δὲ αὐτὸ, καὶ ἡ τοῦ αἵμα-
τος ἐπιθυμία, οὐκ ἀγριότητο
τος, ἀλλ' ἡμερότ ητος ἔτι σημεῖ-
ον, καὶ φιλανθρωπίας. ὡς
γὰρ ἀπατᾶν ἀπολαύει, καὶ
τοῦ κάλλους τι ἀπαυθίζεται,
ἐγένετο δὲ κατὰ τοὺς παλαι-
οὺς καὶ γυνή τις ὀμώνυμος
αὐτῇ, μουσόβια, ποίου καλῆ
καὶ σοφῆ, καὶ ἄλλα ἐταίρα
τῶν Ἀθηναίων ἐπιφανὴς, πο-
ρὶ ἣν καὶ ὁ κωμικὸς μισητὸν
ἔφη, ὁ μῦς ἐδακνεν αὐτὴν
ἔχον τῆς κραδίας. οὕτως
οὐδὲ ἡ κωμικὴ χάρις ἀπω-
ξίωσεν, οὐδὲ ἀπώκλεισε τῆς
σκηνῆς τὸ τ μύιας ὄνομα, οὐδ'
οἱ γονεῖς ἠδοῦντο τὰς θυγατέ-
ρας οὕτω καλοῦντες, ἡ μὴν οὖν
φαγωλία, ἢ σοὶ μιτάλως ἐπά
νω μύμνηται ὁ μύιας, ὡς ἐν
τούτοις·

Δεινόν γε πλὴν μὴν μῦας ἀλ-
καίμω δίνα
Βυλᾶν ἐπ' ἀνδρῶν σώμαθ', ὡς πλανᾶ φόνου·

inuidere somnum, qui dormiunt, Endymionis memorem, & adolescentulis praecipuè & teneris. Morsus autem ipse & cruoris auiditas, non rusticitatis, sed amoris est et humanitatis signũ. nam eo quo potest modo fruitur, & ex pulchritudine decerpit aliquid. Fuit etiam apud antiquos mulier quædam cognomento Musca, poetria perquàm formosa & docta: & alia perinsignis Athenien sium meretrix, de qua ait poeta comicus: Ad cor usq; eum musca mordebat. Sic autem neque comica gratia dedignata est, neque muscæ nomẽ excluſit à scena, neque pudebat parentes hoc nomine filias appellare. Tragœdia uero magna etiam cum laude de musca meminit, sicut in his: Graue quidẽ & molestum est forti robore
Saltare muscã in uirorũ cor pora, ut cæde impleatur:

Ἀνδρας δ' ὁπλίτας πολέμιο
ν τρέμειν λόγυ.

Viros autem armatos bellicosum hastam timere.

Πολλὰ αὖ εἶχον ἀπᾶν ηδὲ περὶ μυίας φ Πυθαγορικῆς, ἃ μὴ γνώριμον ἅπασιν ἦ κατ' αὐτὴν ἱστορία. γίγνονται δὲ ἐν μιγάδι τινὶ μῦαι, ἃς στρατιώτας οἱ πολλοὶ καλοῦσιν, οἱ δὲ κώνωπας, βραχύτατα τὸν βόμβον, ηδὲ τῷ τρόπῳ ὠκύτατα· αἱ γε ηδὲ μακροβιώτατοί εἰσι, ηδὲ τὸ χειμῶνος ὅλον ἄσιτοι διακαρτεροῦσιν, ὑπιπτήγμα τοῖς ὀρείοις μάλιστα. ἐφ' ὧν καὶ πάνυ θαυμάζειν ἄξιον, ὅτι ἀμφότερα ηδὲ τὰ δυσχείμων ηδὲ τὰ ἀρρένων ἀρῶσι, βαίνοντός τ' ἐν τῷ μορίῳ, κατὰ τὸν Ερμοῦ ηδὲ Ἀφροδίτης παῖδα, τὸν μικτὸν τῶν φύσιν, ηδὲ διττὸν τὸ κάλλος. πολλὰ δ' ἔτι ἔχων ἀπᾶν, καταπαύσω τὸν λόγον, μὴ ηδὲ λέξω κατὰ τὸν παροιμιακὸν ἐλέφαντα ἐν μύας ποιᾶν.

Multa etiam de [9] Musca Pythagoræ possem dicere, nisi nota omnibus esset historia. [r] Nascuntur & maximæ quædam muscæ, quas militares multi appellant: nonnulli uerò canes, sonitu asperrimæ, & uolatu uelocissimæ. Hæ & longissimæ uitæ sunt, et tota hyeme incibatæ perdurant, cõtractæ præsertim & connexæ tectis & culminibus. In quib. & illud est admiratione dignissimum, quòd utrunque & fœminarum & marũ faciunt, conscenduntq; uicissim, ut Mercurij & Veneris filius, qui mista natura fuit, & duplici forma. Possem [s] etiam adhuc multa dicere, sed finiam orationem, ne uidear secundum prouerbium ex musca elephantem facere.

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANnotationes.

ARGVMENTVM.

Exemplum proponit Lucianus hoc Encomio muſcæ illarũ materiarum, quas Aulus Gellius libro 17. ἀλέξους à ueteribus appellatas ſcribit. a Minima uolucrum.) Cõmendatio corporis & externarum rerum. b Illis eſt maior.) A magnitudine. c Pennata eſt.) A uolatu. d In reliquo uerò corpore.) Ab omnibus corporis membris. e Naſcitur autem.) Generatio muſcæ. f Non paruam eſſe eius intelligentiam.) Cõmendatio ab intellectu, & animi magnitudine. g Hoſtem ſuum araneum.) Araneus textrinæ ſuæ incumbens, muſcas non tam reticulis, quàm aſtu uenatur: aliaq; molitur, quæ longum nimis foret annotatione complecti. Sed qui plura cupiet de araneorum uenatione ſiue aucupio, de telis, retijs & caſsibus, legat Cælij Secundi Curionis, uiri humanarum diuinarumque rerum ſcientia inſtructiſsimi, mihiq; amiciſsimi, Araneum, libellum uerè aureum. h Homerus poetarum maximus.) Ab authoritate Homeri, qui Iliad. ρ. inter prælia deorum ac heroũ muſcæ improbitatem deſcribit: cumq; hac inuictum ac acrem bellatorem Menelaum confert. Illa enim intrepidè & alacriter homines & cibum alienum aggreditur, & ægrè poteſt abigi:

Καὶ οἱ μυῖης θάρσος ἐνὶ στήθεσσιν ἐνῆκεν·
ἥ τε κυὼ κέρχνουσα μάλα τε δηρὸν χροὸς ἀνδρομέοιο
ἰσχναίνει λαπάσσουσ'. – id eſt:

Atq; illi muſcæ uim intra præcordia miſit,
Quæ quamuis de pelle uiri ſit ſæpe repulſa:
Aſſultat morſura tamen. – Idem alibi:

– ὡς ὅτε μύιαι
πωλέονται ἀνὰ μῆλα, τά τ' ἄλλοτε ποίμνη id eſt:

– *Non ſecus atq; genitrix*
Muſcam arcet puero ſomno mulcente cubanti.

Aegyptios uerò impudentiam ſignificantes, muſcam pinxiſſe tradit Orus. i Adiectiuo.) Ab epitheto. ἀδηκὲς enim, hoc eſt, aſſiduas frequentesque appellat. k Obtruncata uerò ca-

pite muſca.) Reuiuiſcentia muſcarum. I Digreſſa reuertitur.) Amplificat ab exemplo. m Ocioſa & remiſſa.) Ab ocio, uictu & diæta. n Deambulans; per menſas.) Cognatio hominum cum ijſdem. o Ait uerò fabula.) Metamorphoſis muſcæ. p Mulier quædam cognomento Muſca.) Nobilitas nominis. q Muſca Pythagoræ.) Muſca, Pythagoræ filia, Suidas. r Naſcuntur & maximæ.) Species muſcarum. s Poſſem etiam.) Aptus epilogus per prouerbium, quod ſignificat rem exiguam uerbis attollere, atq; amplificare.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΡΑΔΙΩΣ ΔΙΑΒΑΛΛΕΙΝ. DE NON TEMERE credendo calumniæ: Philippo Melanchthone interprete.

ARGVMENTVM.

Argumentum ac ſummâ orationis titulus indicat, uidelicet quòd nõ temerè credendũ ſit calumniæ, propterea quòd multi proprijs affectibus aut cõmodis impulſi, innocentes ſpretos merò & bonos uiros, apud eos qui facilè delationib. quibuſuis aures & fidẽ adhibent, per iniuriã ac fraudẽ opprimãt. Oratio eſt didactica, niſi quòd circa finẽ etiam ad ſuaſoriũ genus aliqua parte ptinere uideri poteſt, ubi cõſulit ac monet delatores nõ facilè admittendos atq; audiẽdos eſſe, aut certè eas quæ deferuntur diligenter perpendenda, quòd ex huiuſmodi calũniijs multa ac grauia mala fermè ſequãtur. Orditur aũt à loco cõmuni, ignorantiã puta pernicioſum malũ hominib. eſſe. Cui poſtea inſtitutũ negociũ accommodat: præcipuè uerò addẽs, circa calumniã, atq; hinc propoſito de quo dicturus ſit, principio ceu occaſionem quandam futuræ deſcriptionis præmittit narrationẽ de Apelle apud Ptolemæum delato: & quo pacto idem Calumniam ultus ſit, depicta eius imagine. Atq; exinde ad ipſam rem accedens, definit primùm calumniam, poſtea calumniatores quales ſint, & ubi potiſsimùm uerſentur, quibus rebus ac ſtudijs intenti ſint, & qualibus inſtrumentis quoq; ad circumueniendos & opprimendos innocentes utantur, deſcribit. Hinc ipſum quoque qui traducitur, quis & qualis conditionis ẽt, & quid maximè in eo obſeruetur: idq; diſtributione quadam proſequitur, additis etiam exemplis quibuſdam, atq; ſimilibus

similibus. Postremò & illum depingit qui calumniatori aurem præbet, qualem ferè esse contingat, & quid quisque faciat: tractata etiam per occupationẽ quæstione, an prout quisq; uir dignior aut famę spectatoris erit, ita admittendus atq; audiendus quoq; magis sit, an prorsus nulli uni ac soli credendum. Digna sanè oratio, quæ in nobilium atq; potentum parietibus & aulis ubique scripta ac picta, ceu dicitur, ob oculos ponatur.

Δεινὸν γε ἡ ἄγνοια, καὶ πολλῶν κακῶν ἀνθρώποις αἰτία, ὥσπερ ἀχλύν τινα καταχέουσα τῶν πραγμάτων, καὶ τὸν ἀλήθειαν ἀμαυροῦσα, καὶ τὸν ἑκάστου βίον ἀδηλότερον ἀπεργαζομένη. ὡς σκότῳ γὰρ πλανωμένοις πάντα ἐοικεμεν. μᾶλλον δὲ τυφλοῖς ὁμοια πεπόνθαμεν, τῷ μὲν πρόσω βαίνοντες ἀλόγως, τῷ δὲ ὑποβαίνοντες οὐδὲν δέον, καὶ τὸ μὲν πλησίον, καὶ παρὰ πόδας οὐχ ὁρῶντες, τὸ δὲ πόρρω, καὶ πάμπολυ διεστηκὸς, ὡς ἐναγχωῦ διελέσθαι. καὶ ὅλως, ὑφ' ἑκάστου τῶν πραττομένων οὐ διαλέπομεν τὰ πολλὰ ἁλισθάνοντες. τοιγαροῦν τοι μυρίας ὕλας ἀγνοίᾳ διαφθείρομεν ἀφορμὰς εἰς τὰ δέοντα, καὶ τὸ τοιοῦτον παρέσχηται.

Pernicioſa res ignorantia eſt, & uarijs modis noxia mortalibus, non ſolùm cõmuni hominum uitæ tenebras quaſdã offundere, ac ueri cognitionem obliterare ſolita, ſed priuatas quoq; ſingulorũ rationes miſcens ac perturbãs. Quo fit, ut perinde atque qui in tenebris errant, imò haud aliter quàm cæci, iam huc, iam illuc impingamus. Quod haud procul nobis et ante pedes eſt ſitum, non uidemus: formido eſt his capi, à quibus etiam quamlongiſſimè abſumus. Denique in rebus humanis nihil tam fauſtè feliciter'que agitur, quòd non error aliquis interpolet. Hinc ſunt innumeræ illæ tragicæ clades, fata

τοὺς Λαβλακιάδας, καὶ τοὺς Πηλοπίδας, καὶ τὰ τοιαῦτα πράγματα. σχεδὸν γὰρ τὰ πλεῖστα τῶν ἐν τῇ σκηνῇ ἀναβοώντων κακῶν, οὗτοί τις ἂν ὑπὸ τῆς ἀγνοίας, καθάπερ ὑπὸ τραγικοῦ μείμου νός τινος ἐπιχορηγηθέντα.

λέγω δὲ καὶ ὅτι τὰ ἄλλα μὲν ἀπερβλήτων, μάλιστα δὲ ἐς τὰς ἐν ἀλυδέᾳ κατὰ τῶν φιλων διαβολὰς, ὑφ' ὧν ἥλω καὶ οἱ κοινοὶ ἀνάπαστοι γεγόνασι, καὶ πόλεις ἀφ' ὅλων ἀπωλώλασι, πατρῴου τι κατὰ παίδων ὀξυμάνησαν, καὶ ἀδελφοὶ κατὰ τῶν ὁμογνωμόνων, καὶ πᾶσι δὴ κατὰ τῶν γειναμένων, καὶ ὅρκους κατὰ τῶν ὅρκομελῶν. πολλοὶ δὲ καὶ φιλίας συνεκόπησαν, καὶ οἱ κοινωνήσαν ὑπὸ τῆς κακῆς ταύτης διαβολῆς ἀπίστου. ἵν' ἐῶν ὡς ἥκιστα πορρωτέρω μυθολογῶ αὐτάς, ὑποδεῖξαι βούλομαι τῷ λόγῳ, καθάπερ ὑπό τινος γραφῆς, ὁποῖόν τί ἐστιν ἡ διαβολὴ, καὶ πόθεν ἄρχεται, καὶ ὅπως ἀφικνεῖται. μᾶλλον δὲ Ἀπελλῆς ὁ Ἐφέσιος πάλαι ταῦτα

fata [d] Labdacidarũ ac Pelopidum, aliaq; item aliorum calamitates. ferè enim quic quid malorum scenæ ac pulpita clamant, ab ignoratia ceu tragico Deo compositum proficiscitur. Illa [e] uerò cùm aliàs potest plurimum, tum noxia est immodicè si quādo in calumnias familiares, & mutua inter se amicorũ crimina incidit: quibus solent & intestinis diſsidijs res domesticæ, & odijs ciuilibus urbes funditùs euerti, imò natos fæuire parentes, patrem parentibus insidiari, fratrem fratri, amãs amãti, amicus [h] ab amico diuelli, tubari demũ omnia, caliginis ufricia. Itaq; i quo pacto caueri facilè poſsit, & qualisnã ſit calumnia, unde originẽ trahat, quantum ferè efficiat, hac oratione uelut in tabella depingam. Porrò [k] quam eius imaginem subijciã, Apelli [l] Ephesio pictori acce

προύλαβε τὴν ἀπόνοιαν· καὶ γὰρ αὖ καὶ οὗτος διαβληθεὶς πρὸς Πτολεμαῖον, ὡς μετεσχηκὼς Θεοδότᾳ τῆς συνωμοσίας ἐν Τύρῳ, ὁ δὲ Ἀπιλλᾶς οὐκ ἑωράκει ποτὲ μὴν Τύρον, οὐδὲ τὸν Θεοδόταν, ὅστις ἦν, ἐγίγνωσκεν, ἢ παδόσον ἤκουεν Πτολεμαίου τινα ὕπαρχον εἶναι, τὰ κατὰ τὴν Φοινίκην ἐπιτραμμένον.

ptam refero, dicatom, quum is apud Ptolemæũ regem cõiurationis [m] quæ in Tyro autore Theodota facta est, insimulatus esset: quanquam neque Tyrum uiderat unquam, neq; Theodotam nouerat, nisi quantum fama accepit eum Ptolemæi præfectum, Phœnicen administrare. [n]

ἀλλ' ἦμεν τῶν ἀντιτίχων τις, Ἀντίφιλος τοὔνομα, τὸ φθόνον τῆς παρὰ βασιλᾶ τιμῆς, καὶ τῆς κατὰ τὴν τίχην ἐυδοτυσίας, κατάσχον αὐτοῦ πρὸς τὸν Πτολεμαῖον, ὡς ἐν κινδυνώδεσι τῶν ὅλων, καὶ ὡς διάσαυτό τις αὐτὸν ἐν Φοινίκῃ σωτηρίαν Θεοδότᾳ, καὶ παρ' ὅλον τὸ λάθρον πρὸς τὸ σὺν αὐτῷ ποιουλογούμενον. καὶ τέλος, ἀπίφηνε τὴν Τύρον ἀπόσασιν, καὶ τὴν Πηλουσίου καταλαψιν ἐν τῇ Ἀπιλλοῦ συμβουλῆς γεγονέναι. ὁ δὲ Πτολεμαῖος, ὡς αὖ κάρτα, καὶ παλλ' οὐ πάνυ φρενήρης τὴν ἦν, ἀλλ' ἐν πολλαπλῇ δοκητικῇ τιθραμμένος, ἔτως ἠκαύθη, ἢ

Verùm Antiphilus quidam artis gratiæq; Apellæ æmulus, illum apud regem cõiurationis Tyriæ reum fecit, cum Theodotæ principe factionis usum familiariter congredi, conuiuari, secretò [o] itum & in auriculam inter conuiuandum colloqui. Paulo pòst & defecisse Tyrum, & Pelusium Apellis consilio occupatum esse. Tum Ptolemæus præter modum, cum & alias [p] non satis animi compos esset, assentatione insuper tyrannica fractus, adeò excanduit, adeò admiratio-

σωνα

συνταράξθη πρὸς δὲ παραλόξ ταύτης διαβολῆς, ὥστε μηδὲν τῶν εἰκότων λογισάμενος, μήθ' ὅτι αὐτίτιχος ὢν ὁ Ἀπελλῆς, μήθ' ὅτι μικρὸν καὶ ἀπὸ τοιούτου προελθοίσαν ζωγράφος, καὶ ταῦτα, οὐ πώποτε ὀφθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, καὶ παρ' ἐυτυχοῦς τῶν ὁμοτίχνων τετιμημένος. ἀλλ' ἐδόκει τε παράπαν, ὡς ἐξεπλάγη Ἀπελλῆς εἰς Τύρον, ἐξιτάσαι, εἰ ἔτι μένοι, καὶ βοῆς ἐπιπλήξας τὰ βασίλεια, τὸν ἀχάριστον καὶ κακοῦργον, καὶ τὸν ἐπίβουλον καὶ συνωμότην. καὶ εἴ τι μὴ τὸν ὑγιαμμένον ἴδοι, ἀναπαύσασθαι ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀντιφίλου καὶ ἐπιχαίρειν καὶ τὸν ἄθλιον Ἀπελλῆν κατιδεῖν, ἵνα μηδενὸς αὐτοῖς κακοῦ ἐπικαίνας τὸν ἄθρωπον, ἀπίστε μετὰ δὲ τὸν κίφαλον, καὶ παραπολιλοίπει τὴν Τύρον καὶ ἄλλην αὐτοῖς ἄτην γενέσθαι. ὁ μὲν οὖν Πτολεμαῖος οὕτω λίγεται μετανοῆσαι ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις, ὥστε τὸν μὲν Ἀπελλῆν ἐκατὸν ταλάντοις

miratione calumniæ percitus est, ut coniecturis quæ causſæ fidem aut facerent, aut minuerent, neglectis, non animaduerterit calumniatorem Apelleæ artis æmulum esse: dein fortuna minori Apellem, quàm ut Pelusium prodere posset: hunc item beneficijs regijs plus cæteris pictoribus auctum. neque interim pereõtatus, num aliquando ille in Tyrios nauigasset. Quin statim plectẽdus uidebatur. Regiã tumultu insoluto rex perturbat: Apellen perfidũ, ingratũ, reũ uiolatæ maiestatis, insidiatorem, coniuratũ, clamat. Ac nisi quispiam è socijs coniurationis qui corripti tenebantur, & audax Antiphili scelus stomachatus, & infelicis Apellis miſertus, nihil ei commune cũ seditiosis fuisse probasset, dubio procul Tyriorum malorum pœnam capite multatus soluisset, etiamsi nihil sibi malè conscius. Ptolemæus igitur collecto animo sententiam mutauit, Apellen donauit talentis

λαμβάνετε, τὸν δὲ Ἀντίφιλον δικάζειν αὐτῷ παραδίδωμι. ὁ δὲ Ἀπελλῆς, ὧν παρὰ τοῦ δικάσου μνημεῖόν, τοιῷδέ τινι σκώπτει ἐμφανίσατο τὸν διαβολῆν. ἐν δεξιᾷ τις αὐτὸν κάθηται, τὰ ὦτα παμμεγέθη ἔχων, μικρῷ δεῖν τοῖς τοῦ Μίδου προσεοικότα, τὴν χεῖρα προτείνων πόρρωθεν ἔτι προσιούσῃ τῇ διαβολῇ. πρὸ δὲ αὐτὴν ἐπάγουσι δύο γυναῖκες, ἄγνοιά μοι δοκεῖ καὶ ἐπίκλησις. ἑστᾶσα δὲ προσφόρτατα ἡ διαβολή, γύναιον ἐς ὑπερβολὴν εὐμορφον, ὑποδρομὴν δὲ καὶ παρανοίας μεστόν, εἶδος δὲ τῶν δεινοτάτων καὶ τῶν ὀργῶν δοκοῦν ὂν, τῇ μὲν ἀριστερᾷ δᾷδα καιομένην ἔχουσα, τῇ ἑτέρᾳ δὲ τριχῶν τινὰ τῶν ἐπικόμων σύρουσα, τὰς χεῖρας ὀρέγουσα εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ μαρτυρόμενον τοὺς θεούς. ἀγόμενος δὲ αὐτῷ ἀχρὼς καὶ ἄμορφος, ὀξὺ διαλεγόμενος, καὶ οἷονεὶ τοῖς ἐκ νόσου μακρᾶς κατεσκληκόσι, τοῦτον γοῦν ἅπαντα τὸν φθόνον αὖ τις ἀπάσαι. καὶ

lentis centum, addito in ſeruitutem Antiphilo calumniatore. Apelles contrà periculi memor, tali eſt imagine calumniã ultus. Ad dextram conſidet quiſpiam auribus prælõgis inſignis, quales ferè illæ Midæ feruntur. Manum porrigit procul accedenti Calumniæ. Circumſtant eum mulierculæ duæ, Ignorantia, ni fallor, ac Suſpicio. Adit aliunde propera Calumnia, eximiè compta, cultu ipſo & geſtu corporis efferam rabiem, & iram eſtuanti conceptam pectore, præ ſe ferens, ſiniſtra facem tenens flammiuomam: dextra ſecum adoleſcentem capillis prehenſum, manus ad ſuperos tẽdẽtẽ, obteſtantẽq; immortalium deorũ fidẽ, rapit. Anteit uir pallidus, in ſpeciem impurus, acie oculorum minimè hebeti, cæterùm planè ijs ſimilis qui ſontico aliquo morbo contabuerunt. Hũc facilè conijcias Liuorem eſſe.

Quin

μὼν γὰρ ἄλλας τινὲς δύο γυναικαρτούσας, περιβάλλουσαι γὰρ περιστέλλουσαι, γὰρ κατασκευάζουσα τὴν διαβολὴν· ὡς δή μοι γὰρ ταύτας ἐμφύουσα ὁ περιυγητὴς τῆς ἀπάτης, ἡ μὲν ἐνέδρα τις ἦν, ἡ δὲ ἀπάτη. κατόπιν δὲ ἠκολούθει τις πένθος πρέπουσα τις ὀδυνωμένη, μελανειμων γὰρ κατεσκαφαγμένη, μετάνοια δὲ γὰρ αὐτὴ ἐλέγετο· ἐπιστρέφετο γοῦν εἰς τὸν ὄπισθεν ἀκηράσιον, γὰρ μετ' ἀλήθειας, πάνυ τὴν ἀληθείαν προσιοῦσαν ὑποβλέπουσα.

οὕτω μὲν οὖν Ἀπελλῆς τὴν ἑαυτοῦ κίνδυνον ὑπὲρ τῆς γραφῆς ἐμιμήσατο. φράσω δὲ γὰρ ὑμῖν, ἐὰν δοκῇ, κατὰ τὴν τοῦ Ἐφεσίου ζωγράφου τέχνην, διὰ λόγων μὴν τὰ προσόντα τῇ διαβολῇ, προτρέψῃ γέ ὄφῳ τινὶ προσγράψαντες αὐτὴν, οὕτω γὰρ ἂν ἡμῖν ἡ ἀκρόασις γένοιτο. Ἔστι τοίνυν διαβολή, κατηγορία τις, ὑπ' ὀλιγωρίας γιγνομένη, τοῦ κατηγορουμένου ἀπόντος, ἐν τοῦ μονομερῶς ἀκούσαντος τὰς αἰτίας. τοιαύτη μὲν ἡ ὑπόθεσις τοῦ λόγου.

Quin & mulierculæ aliquot Calumniam sequuntur comites, quarum est munus, dominam hortari, instruere, comere, interpres picturæ aiebat Insidias ac Fallaciam esse. A tergo, lugubri habitu, pullata lacerá que Pœnitentia subsequitur, quæ capite in terogum deflexo, cum lachrymis ac pudore proculuenientem Veritatem excipit. Hac Apelles tabula casum sibi os lusit. Iam & nos, si uidetur, Ephesij pictoris exemplo, recenseamus Calumniæ rationes. [c] Principio nobis effigianda est & explicanda finitione quædam, quæ uice iconis fuerit. [u] Est enim Calumnia, delatio commentita odio, clanculum reo calumniatori credita, delato ad respondendum ac refellendum non admisso.

Quæ definitio [x] personis, perinde

φεῶν. Α ὅτων πρισώ-
πων, καθάπερ ἐν τῇ κω-
μῳδίᾳ, τοῦ διαβάλλοντος,
καὶ τοῦ διαβαλλομένου, καὶ
τοῦ πρὸς ὃν ἡ διαβολὴ γί-
γνεται, καθ' ἕκαστον αὐτῶν
ὑποκατακόψομεν, οἷα ἂν ἡμῖν ἐνῇ
τὰ γιγνόμενα. πρῶτον μὲν
δὴ, ὡς ἔοικε, παράγωμεν
τὸν πρωταγωνιστὴν τοῦ δρά-
ματος, λέγω δὲ τὸν συκοφάν-
τὴν διαβολῆς. οὔτος δὲ δὴ,
ὡς μὲν οὐκ ἀγαθὸς ἀνὴρ οὐκ
ἔστι, πᾶσιν εἶναι γνώριμον·
οὐδεὶς γὰρ ὢν ἀγαθὸς, κα-
κῶν αἴτιος γίνεσθαι τῷ πλη-
σίον. ἀλλ' ἔστιν ἀγαθῶν
ἀνδρῶν, ἀφ' ὧν σὺ ποιοῦσιν
αὐτοὶ τοὺς φίλους, οὐκ ἀφ' ὧν
τοὺς ἄλλους κακιοῦσθαι αἰ-
τιῶνται, καὶ μισεῖσθαι παρα-
σκευάζουσιν, οὐδοκιμεῖν,
ἀδίκως συκοφαντούμενοι.
ἴσασι δὲ, ὡς ἔ-
λιπε ὁ τοιοῦτος, καὶ πα-
ράνομός ἐστι, καὶ ἀσεβὴς,
καὶ τοῖς χρωμένοις ἐπιζή-
μιος, βάλιον καταμα-
θεῖν. τίς γὰρ οὐκ ἂν ὁ-
μολογήσειε, τῶν μὲν ἰσότητα ἁπάντων, καὶ τὸ μη-

perinde atque comicum ar-
gumentum, tribus constat;
delatore, delato, & au-
ditore calumniæ. Singulo-
rum partibus defungemur
hanc acturi fabulam. Y O-
mnium, si lubet, primum
producamus in medium, a-
ctus principem, & quasi
præsultorem, auctorem ca-
lumniæ. Z Is quidem quàm
minimè bonus uir sit, igno-
rat nemo. A Neque enim
quisquam uir bonus amicos
damnum dare cauſſatur.
Nam boni uiri est, homi-
num sibi animos conciliare
studio bene merendi de a-
micis, neutiquam inimicis
criminandis. Vnde haud
incommodè colliges, iniu-
stum, scelératum, impium,
in summa, damnosum rebus
communibus calumniato-
rem esse. B Nam quis est cui
non uidetur in uniuersum
iustitiæ pensum æqualitas,
& quod aiunt, Ne quid ni-
mis?

λὴν πλέον, ἀνισότητος ὄρος ἄνευ· τὸ δὲ ἀδίκημα τί καὶ τὸ πλεονεκτικὸν, ἀδικίας; ὁ δὲ τῇ διαβολῇ κατὰ τῶν ἀπόντων λάθρα χρώμενος, πῶς οὐ πλεονέκτης ὄψιν, ὅλον τὸν ἀκροατὴν σφετερισάμενος, καὶ προκαταλαμβάνων αὐτοῦ τὰ ὦτα, καὶ ἀποφράττων, καὶ τῷ ἀντιδίκῳ λόγῳ παντελῶς ἄβατα κατασκευάζων αὐτὰ, τοῦτο τῆς διαβολῆς προμαντευόμεθα; ἐσχάτης ἀδικίας τὸ τοιοῦτον, ὡς φασὶν οἱ καὶ οἱ ἄριστοι τῶν νομοθετῶν, οἷον ὁ Σόλων καὶ ὁ Δράκων, ἐνορκον ποιησαμένους τοὺς δικαστὰς τὸ ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροᾶσθαι, καὶ τὸ τὴν σύνοδον λαθεῖν τοὺς κεκινημένους ἀποτίμειν, ἕως ἂν ὁ τοῦ λόγου πάρεδρος, ἢ τοῦ λόγου χάριν ἢ ἀμείνων φανῇ. πρίν γε αὐτιξετάσαι τὴν ἀπολογίαν τῇ κατηγορίᾳ, παντελῶς ἀσυλλόγιστον ἡγήσασθαι τὴν κρίσιν, καὶ γὰρ ἂν καὶ αὐτὸς ἀγανακτῆσαι τὸν ἑαυτοῦ ἀκροατὴν,

mis: inæqualitas, & iterum quod nimium est, iniustitiæ? C Qui verò clanculum absentem infectatur, æqualitatis metas egreditur: quippe auditorem sibi totum asserit, aures eius anteuertit, obstruit, & inuias responsuro, calumnijs refertas, efficit. D Ea sanè extrema est iniuria, uel optimorum legumlatorum iudicio Solonis & Draconis, qui in reiurando Senatum Athenien sem adstrinxere, ut pari benignitate gratiáq; tam reum quàm actorem audiat, dum alterius causam honestiorem intelligat. Scelestum & crudele iudicium esse, si quid statuatur antea quàm cum accusatione comparata sit defensio. Ad hæc, sibi malè propitios deos reddunt iudices isti, qui cum accusati

ὦ τῷ μὴ κατηγόρῳ μετ' ἀλλάας, ἃ δίκαι λέγων, ἐπιβοήσομαι, ἀποφράξαντες δὲ τῷ κατηγορουμένῳ τὰ ὦτα, ἢ τὸ στόμα σιωπῶντες, καταψηφιούμεθα τῷ προτέρῳ λόγῳ κεχαρισμένοι. ὅτι οὐ κατὰ τὸ δίκαιον, ἀλλὰ τὸ νόμιμον, καὶ τὸν ὅρκον τὸν δικαστικὸν, φάναι τις ἂν γίγνεσθαι τὰς διαβολάς. ἃ δέ τῳ μὲν ἐξεύρισκοι λοιπὸν αἱ νομοθέται, παραινοῦντες οὕτω, δικάζειν καὶ ἀμφοῖν τὰς κρίσεις, πειθόμενον μοι δοκῶ τὸν ἄριστον εἰσαγαγεῖν τῷ λόγῳ, οὐ μόλα περὶ τούτων ἀποφηνάμενον, μᾶλλον δὲ νομοθετήσαντα. φησὶ δέ, Μήτε δίκαιον μὲν δικάσης, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς. ὑπίστατο γάρ, οἶμαι, καὶ οὗτος, ὡς πολλῶν ὄντων ἐν τῷ βίῳ ἀδικημάτων, οὐδὲν ἂν τις οὕτω χάλεπον, οὐδὲ ἀδικώτερον, ἢ ἀπίστους τινὰς, καὶ ἀμοίρους λόγων καταδικάζειν, ὅπερ ἂν ἅπαντες ὁ διαβάλλων ἔπειχεν ἐπὶ τοῦ πεῖραν, ἅπαντα τὰ ἄγων τὸ

cusanti aures libere indulserint, reo denegant, aut præstigijs capti delatorijs mußitantes condemnant. Tantum à iusto, æquo, bono, legibus & iureiurando senatus bene constitutæ ciuitatis calumnia discrepat. Iam si cui dubiæ fides legum conditores uidentur, quorum decreta commonent, iusticia, non studio partium iudicare, is longè E optimi Poetæ immò pendiò scitam sententiam, imò uerò legem sacrosanctam audiat:

Nec F nisi librato dirimat sententia litem,

Parte quid ex utraq; queat examine causſa.

Nimirum uates intelligebat, ex omnibus nullam esse neque grauiorem neque audaciorem iniuriã, quàm indicta causſa quenquam mortalium damnare.

Id uerò ex omni parte calumniator molitur, uti cum furore ac uecordia

ἀναβαλλόμενον τῇ τῶ ἀκούον-
τος ὀργῇ, καὶ τῶν ἀπολογίαν
τῷ λαδραίῳ τῆς κατηγορίας
παραιρούμενον. καὶ γὰ ἀπαρ-
ρησίας, καὶ ἀκλὴς ἅπας ὁ
τοιοῦτος ἄνθρωπος, ὃ δ' ἐν τὸ
ἀμφανὲς ἄγων, ἀλλ' ὥσπερ οἱ
λοχῶντες, ἐξ ἀφανοῦς πίδῃ
πεξεύων, ὡς μηδὲ αὐτιτάξε-
σθαι δυνατὸν ὄναι, μηδὲ αὐ-
ταγωνίσασθαι, ἀλλ' ἐν ἀπο-
ρίᾳ καὶ ἀγνοίᾳ ἕ βολίμου δια-
φθαρῆναι, ὁ μίγιστον ὄζι συ-
μᾶν ἕ μηδὲν ὑγιὲς τὸς δια-
βάλλοντας λίγειν. ἐπεὶ δ' τις
γε τἀληθῆ κατηγορῆντι ἐαυ-
τῷ σωπήσαται, ἴτος, οἶμαι,
καὶ ἐς τὸ φανερὸν διελίγχει,
καὶ διεβίβωσι, καὶ ἀντιξετάσ-
ζει τῷ λόγῳ. ὥσπερ ἐλὲς ἂν
ἐν τῇ προφανῆς νικᾶν δυνά-
μενος, ἰνίκα μοτὶ καὶ ἀνά-
γκη χρύσειον κατὰ τῶν πολι-
μίων, ἰδοὺ δ' ἂν τις τὸς τοιού-
τους μάλιστα ἐν τι βασιλίων
αὐλαῖς, καὶ πρὸ τὰς τῶν ἀρ-
χόντων καὶ δυναστούντων φι
λίας σὺν ἀκμῇ ντας, ἵνθα πο-
λὺς ὁ φθόνος, μυρίαι ἡ ὑπό-

hominis coram quo res agitur, indefensum rem cõmittat, defensurum patris suas clanculariæ sectionem ceat. G Adeò enim hoc hominum genus obnoxium est formidini, adeò nihil audet palàm, sed perinde atq; qui ex insidijs transuersi hostem inuadunt, ex abdito alicuius de specu iaculatur, ut non sit qui contrà uel mittere telum, uel manu contendere possit, hostisq; ignarus aduersarij, fraudisq; insciꝰ pereat. H Quod profectò minimè fallax indicium est, ut calumnia nihil ineſſe ueri, nihil sani prorsum. Nã qui accusaturus quempiam, sibi conscius est ueri, procul dubio & palàm audet aduersarium incessere, corrigere, purgantem crimen ferre: ut in bello, qui iusta acie uincere hostẽ palàm potest, turpe ducit astu & insidijs certare. I At hoc genus hominum in aulis regijs spectare plurimos datur, optimatum fauorem hisce artibus ambientes, ubi scilicet & inuidia crebra, & uariæ suspicio-

νοια, πάμπολλαι ἢ κολακειῶν
καὶ διαβολῶν ὑποθέσεις. ὅπου γὰρ
ἀεὶ μείζους ἐλπίδες, ἐνταῦθα καὶ
αἱ φθόνοι χαλεπώτεροι, καὶ τὰ μί
ση ὅπως φαλέσθαι, καὶ ζηλοτυπί
αι πανταχόθεν. πάντῃ δὲ μᾶ
λλόν ἐξὸν διαλύσασθαι, καὶ ὥ
σπερ οἱ μονομαχοῦντες ἀδιτρεῖ
σιν, εἴ πῃ τι γυμνωθὲν μέρος
διάσωσιν τοῦ σώματος·
καὶ πρῶτος αὐτὸς ἕκαστος ἄνευ
βελόμενος, κἂν ἀθῇ, καὶ πα
ρακινδύνῃ τι πλεῖον, καὶ τὸν
πρὸ αὐτοῦ, ἐὰ δύναιτο, ὑποσπᾷ,
καὶ ὑποκινδύνῳ. ἵνθα ἐμὴ χρυσὸς
ἀτιχῶς οὐδὲ αὐαγόρασται,
καὶ παρασύρῃ, καὶ τὸ τελευ
ταῖον ἀτίμως ὀθίωται. ἐὰ δὲ κο
λακευτικώτερος, καὶ πρὸς τὰς
τοιαύτας κακοηθείας πιθανώ
τερος, εὐδοκιμεῖ, καὶ ὅλως φθά
σας κρατεῖ. τὰ γὰρ τῦ Ὁμήρου
παύνυ ἐπαληθεύουσιν, ὅτι Ξυ
νὸς ἐναντίος, καὶ τὸν πλησίον
τα κατίκτα. τοιγαροῦν ὡς
ἐν πορὶ μικρῶν τῶν ἀγώνων ἐν
τῷ, ποικίλας κατ' ἀλλήλων

nes, & assentãdi crimina-
dicq; occasio multiplex in prõ
ptu est. Siquidẽ K ibi quo
pluribus plura spes ostẽtat,
eo necesse est maiore inui-
dia, sæuiorib. odijs, æmula-
tione callidiore certari. Illic
uideas licet, q̃ acres alter
in alterũ oculos defigat, qua
cura obseruet, ueluti singu-
lari certamine congressus, si
quid usp̃iã in alterius corpo
re fortè fortuna nudum aut
malè munitũ cõspiciat, quod
ferire feliciter posit. Ita stu
dio cuiq; est, cum ipse pri-
mus esse cupit, uti proximũ
deijciat, exturbet, conuellat,
proculcet. Hic si qs est uir fru
gi, temerè euertitur, illudi-
tur, deniq; ignominioſè exter
minatur. L Cõtrà q̃ assentã-
di paulo peritior est, & ha
biliore ad mentiendũ inge-
nio probatur, superat. Sanè
omnino iuxta M Homeri car
mẽ est huiꝰ certaminis alea:

Vndiq; cõmuni sæuitur Marte, pariq;. Victusq; uictorq;
cadũt fato. —Alium subinde alius alia uia aggreditur, ut
ferè fieri solet, sicubi de magnis agitur commodis: sed per

φόβος ὑπονοῆσαι, ὧν ταχίστη
ἡ ὑποσφαλισάτω ὀρθὴν ἡ τῆς
διαβολῆς, τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ
φθόνου ἡμισοῦν ἐλπίδος λαμβά-
νουσα, οἰκτρότερα ἢ ἡ φαγινὰ
ἐπάγουσα τὰ τέλη, καὶ πολλῶν
συμφορῶν ἀνάπλεα. ἐμὲν οὖν
μικρὸν, ὅτι ἀπλᾶν ἔστι τοῦτο, ὡς
οὐ τις ὑπολάβοι, ἀλλὰ πολλῆς
μὴ τέχνης, ὅτι ὀλίγης ἢ ἀρχαίοι
ἄς, ἀπορίᾳ δέ τινος ὑπομιμήσο
μαι δι' ὀλίγου. ἐγὼ οὖν τοσαῦτα
ἐβλαπτόμην ὑπὸ διαβολῆς, εἰ μὴ τι-
θανόν τινα ῥᾴστην ἐγίγνετο,
δι' οὐ κατίσχυσι τὴν παύ-
των ἰσχυροτέραν ἀλήθειαν,
εἰ μὴ πολὺ τὸ καὶ ἐπαγωγὸν
πιθανὸν ἡ μυρία ἄλλα πα-
ρεβύσαται κατὰ τῶν ἀκεί-
νων. διαβάλλεται μέν οὖν ὡς
τὸ πολὺ μάλιστα ὁ τιμώμε-
νος, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ὑπολει-
πομένοις αὖ ἐπίφθονος· ἅπαν
τες γὰρ τῷ δι' ὀλίγου ἐξαίρονται, κα
θάπερ τι κώλυμα καὶ ἐμπό
διον προσῳμόμενοι. καὶ ἕκα-
στος οἴεται πρῶτος αὐτὸς
ἐπιθεῖναι, ἢ παρυφαίνειν ἱκανὸν

calumnias iter est ut com-
pendiarium, ita minimè
securum. Principia inuidiæ
debent, inter spem quæ mo-
tum quæ fluctuanti: exitus
nihil non miserabile, tra-
gicum, calamitosum ha-
bet. N Cæterùm quadru-
platoris ipsum quoq; studiũ
nequaq̃ facile est, simplex-
ue, quanq̃ ita fortasse uide-
tur: sed arte multiplici, so-
lertia peculiari, indefessa
deniq; & accurata diligen-
tia opus habet. Neque enim
noxia fuerit calũnia, nisi in
speciem similia uero narret.
O neque temerè cunctarum
alioqui rerum dominam Ve
ritatem superauerit, nisi au
ditorem argumentosa &
probabili actione, in sum-
ma P mille modis fallat.
Q Porrò defertur is ple-
runque, qui honore quodam
alios præstat, nẽpe ijs inuidi
osus q̃ spe illi⁹ frustrati sunt.
Quo fit ut omniũ telis affe-
ctetur, ceu obex q uiã assequẽdæ dignitatis alijs intercluse-
rit: seq; primos tum singuli fore confidũt. Si sublimẽ istum
loco

ἐκπολιορκήσαι, καὶ ἅλ φιλίας ἀπεσπασάμενος, εἶδόν τε καὶ ἔτι τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν, ἔτι τῶν ἀρομίων γίγνεται. κἀκεῖ γὰρ ὁ μὴ ἐκ ἀγαθὸς ἀρομεὺς, τῆς ὕσπλιγγος ἅμα καὶ σὺδὲς κατασεισούσης, μόνον τοῦ πρόσω ἐφίεμένου, καὶ τὴν διαύλειαν ἀποτάνας πρὸς τὸ τέρμα, κἂν τοῖς ποσὶ τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης ἔχων, τῷ πλησίον οὐδὲν κακουργεῖ, οὐδέ τι τῶν κατὰ τοὺς ἀγωνιστὰς πολυπραγμονεῖ· ὁ δὲ κακὸς ἐκεῖνος, καὶ αὖ καὶ ἀνταγωνιστὴς, ἀπογνοὺς τὴν ἐκ τοῦ τάχους ἐλπίδα, ἔτι τὴν κακοτεχνίαν ἐράπτει· καὶ τοῦτο μόνον ἐξ ἅπαντος σκοπᾷ, ὅπως τὸν φθάσαντα ὑπισχνῶν ἢ ἐμπολίσας ἐκ πεσουμιᾶ, ὡς ἐ τούτου διαμαρτὼν, σὺν αὖ ποτε νικῆσαι δυνάμενος. ὁμοίως δὲ τούτοις, κἂν τῶν φιλίαι τῶν δυναμένων γίγνηται· ὁ γὰρ πρόσχων αὐτίκα ἐπιβουλεύεται, καὶ ἀφύλακτος ἐν μέσῳ λαφθεὶς τῶν δυσμενῶν αὐτοπάδως δὲ ἀναπαύονται, καὶ φίλοι δοκοῦσιν,

loco demoliti sint, ab amicis abalienarint. R Tale quidam in gymnico cursu fieri cõsueuit, ubi si quis est cursor ingenuus, statim ruptis carceribus primas affectãs, & animum ad stadij metas adijciens, spe uictoriæ è robore suo concepta, S neque sequenti incommodat, neq; omnino laboris huiusce socijs quicquam struit remoræ. Contrà qui malitiosus, imbellis, eneruis contendit cursu cũ alijs, desperatis uiribus in fraudem intẽtus agitur, atq; in uniuersum hoc unicum spectat, quà currentem occupet, impediat, ac intercludat: & ni succedat actus, non est ut ullo alio modo uincere posßit. Haud aliter in ambiendis magnatum amicitijs accidit, ubi si quis feliciter anteuertit, in medias conti. nuò labitur insidias, & incautus ab æmulis captus discerpitur. T Hi deinde amari, coli, amici uideri incipiũt

ὃν ὧν ἄλλους βλάπτειν ἐλέγξαι, τό, τι ἀξιόπιστον ἢ διαβολῆς οὐκ ὡς ἔτυχεν ὄντινα φύσιν, ἀλλ' ἐν τούτῳ τὸ παῦ αὐτοῖς ὄφιν ὄργον, διδοικέναι τι προσάψαι ἀπιθανόν, μηδὲ ἀλλότριον. ὡς γοῦν ὧδε πολὺ τὰ προσόντα τῷ διαβαλλομένῳ πρὸς τὸ χεῖρον μεταβάλλουσιν, εἰκὸς ἀπιστοῦσι τὰς κατηγορίας, οἷον τὸν μὴ ἀσεβῆ διαβάλλουσιν, ὡς φαρμακέα, τὸν πλούσιον δι', ὡς τύραννον, τὸν τυραννικὸν δι', ὡς πρωτοτικόν. ἐνίοτε μέν τοι καὶ ὁ ἀκροώμενος αὐτὸς ὑποβάλλει τῆς διαβολῆς τὰς διαφοράς, καὶ πρὸς τὸν ἐκείνων ὀφθαλμὸν οἱ κακοήθεις αὐτοὶ ἁρμοζόμενοι, σὺν ἐπιτοῦσιν. ἐμὲ μὲν γὰρ ἐπλήτυπον αὐτὸν ἔντα ἐλεγεν, δέδουσί, φησι, τῇ γυναικί σου παρὰ τὸ δέον, καὶ ἀπολεῖ ἐς αὐτόν, ἀπιστέναξε. καὶ ὁ στρατοπέδαρχος πρὸς αὐτὸν οὐ μάλα ἀνεῶς, καὶ ὅλως ὀρθωτικῶ, καί τινος καὶ μοιχικὰ πρὸς αὐτὸν ἐκ διαβολαῖ.

uel ob id unum, q̃ bonis inco modarint. Iam uti probabile & dignã fide calumnian ſa ciant, non quod fortuito ca ſus oſtendit, prehenſant: ſed in hoc toti ſunt, ut accurato delectu obſeruent, ne quid abſonum aut alienũ à cauſ ſæ fide incidat. Adeò ratio nes Veius quem crimi nantur, uniuerſas in peiorẽ par tẽ trahunt, ſuſpectas reddũt, quò fidem addant accuſati oni. Medicum inſimulant ue neficij, magnificum ciuem affectatæ tyrannidis, tyran num proditionis. Interdum quidem auditoris affectus ſua calum nijs diſcrimina ſuppeditat, cum quo ſi ueteratores iſti & nugiuendi ſuas tecbnas comparent, aptè illuditur. Quòd ſi auditorem zelotypum norint: annuit, inquiunt, ille uxori tuæ inter epu las, & defixis in eam ocu lis alto ſuſpiria pectore du xit, uxor uicißim ſuaue quiddam & amatorium, a lia item quæ ad ſuſpicionẽ adulteri

διαβολαί. ὧν δὲ ψευστικὸς ἦ, καὶ ὧδε τούτῳ μέγα φρονῇ, μὴ δι', ἐχλεύασεν σου φιλόξεν & τὰ ἔπη, καὶ λέσυρε, καὶ ἀμίμητα ἔπαιρε αὐτὰ, καὶ παιπαιώδιτα. ψεὸς δὲ τὸν θυσιβῶ καὶ φιλόδιον, ἄδι & καὶ ἀδόσι & ὁ φίλ & διαβάλλιται, καὶ ὡς τὸ θᾶον παραδευμλν &, καὶ τὼ πρόνοιαν ἀρνούμλν &. ὁ δὲ ἀκεύσας, δύδὲ μύωπι διὰ τοῦ ὠτὸς τυπεὶς, διακίναυται, ὡς τὸ ἀκὸς, καὶ ἀπίτραπ ται τὸν φίλον, οὐ πρὶμένας τὸν ἀκριβῶ ἰλιγχον. ὅλως γὰρ τὰ τοιαῦτα ὑπνοῦσι, καὶ λέγουσιν, ἃ μάλιτα ἰσασιν ὀν ὀργὶν ἀναύμλνα προκαλέσασθαι τὸν ἀκροώμλνον. καὶ ἵνδα πρῶτόν ἐςὶν ἵκας &, ὑπτιάμλνοι, ἵν' ἱκάνων τοξεύσυσι, καὶ ἀκοντίσυσιν ἐς αὐτὸν, ὥτι τῇ παραυτίκα ὀργῇ τιτραγμένον, μικίτι σχολὶν ἄγειν τῇ ἐξιτάσει δ ἀληθείας· ἀλλὰ κᾆν δίκη τις ἀπολογᾶθαι, μὴ προσίθαι τῷ παραλόξῳ δ ἀκροάσιως, ὡς ἀληθῆ προκαλαμμλνον.

adulterij faciunt. Sin poeticæ ſtudioſus, ea ſibi arte præter modū placeat, X Phiſoxeno, aiunt, carmen tuum non probatur: hiulcum, lege ſolutū cenſetur. Ad religioſum: En ille de pietate, deq; dijs malè ſentit, ſacra deteſtatur, prouidentiam uniuerſi gubernatricem pernegat. Tum auditor Y ceu œſtro in auriculam immiſſo excandeſcit, ut pro re cōſcere liceat: & amicū ab ſe, impos animi, re ipſa nondum contentè cognita, miſſum facit. Z Talia ferè ſunt quæ ab impuris iſtis cōfingūtur, uidelicet ad irritandos audientium animos maximè accōmoda. Tum qua parte ſinguli præſtant, eam potißimùm iaculis ſuis obnoxiam ij faciunt, ne quod auditor ſubita interturbatus ira, uero cognoſcendo collocet otium: deinde ſeſe purgaturo non ſiat hominis copia, quem criminis admiratio ſpeciesq; ueri occuparunt.

ἀνυσιμώτατον γὰρ ὂν τὸ ἄν-
θρ ἀλιαβολῆς, τὸ ὑποφαν-
τίον τῆς ἀκούοντ ἀδηδυμί-
ας, ὁπότε καὶ παρὰ Πτολι-
μαίῳ, τῷ Διονύσῳ ἀδικηθε-
ὶς τις, ὃς ἀλίβαν-
τὸν Πλατωνικὸν Δημήτρι-
ον, ὅτι ὕδωρ τι πίνει, καὶ μό-
νον τῶν ἄλλων γυναικᾶα ἐκ
ἐνιλύσατο ἐν τοῖς Διονυσί-
οις· καὶ εἴ γε μὴ κλαθὰς, ἵνα βρ
ἔπινέ τι, παύτων ἐρώντων, μὴ
λαβὼν τραυτινίλιον, ἐκυμε-
βάλισέ τις, καὶ προσορχήσα-
το, ἀπολύλει αὖ, ὡς οὐχ ἁλόμε-
νον τῷ βίῳ τοῦ βασιλίως,
ἀλλ' αὐτισοφιστὴς ὤν, μὴ αὐ-
τίτιχν τῆς Πτολιμαίου φυ-
σῆς. παρὰ δὲ Αλιξάνδρῳ με-
γίστη τότε αὖ ἁπασῶν ἀλιαβο-
λὴ λέγοιτο, εἰ ἔλοιτό τις μὴ σέ-
βειν, μηδὲ προσκυνεῖν τ Ηφαι-
στίωνα. ἐπεὶ γὰρ ἀπέθανεν Η-
φαιστίων, τὸν τὸ ὅρκον Αλέ-
ξανδρ ἐβουλήθη προδῆναι
καὶ τοῦτο τῇ λοιπῇ μεγαλουρ-
γίᾳ, καὶ δοὺ χειροτονῆσαι
τὸν τετελευτηκότα. δύδε
ἐμῶ υἱὸς τι αὐξησεν ἀλ πόλ-
λοι,

Etenim dici nō poteſt quàm inſtructa ſit, quantumq; uacuat calumniæ facies, ſi quādo cum a cupiditatibus auditoris cōfligitatur. β Quon dā apud Ptolemæū, cui Dionyſio cognomē fuit, quiſpiā Demetriū Platonicū accuſauerat, quòd in Bacchanalib. aquā biberet, ſolusq; omniū muliebrib. nō ueſtiretur: de quo, niſi accerſitus ad regē manè palàm uino libaſſet, et γ inſtita muliebri amictu, ad numeros Dithyrābicos, cymbalorūq; modos ſaltaſſet, planè actū erat, quòd et regiū exemplū non eſſet imitatus, & aſpernaretur Dionyſiorū mollitiē. Apud Alexandrū grauiſſimi criminis reus fiebat, qui colere et adorare Hephæſtiona nollet. nā poſteaq; is uuis exceſſit, amore uictus Alexander, eſ fuſo animo ad reliquam funeris magnificentiam additum uoluit, ut mortuus inter deos Hephæſtion haberetur. Continuò ei templa ciuitates

λεις, καὶ τιμὴν καδιλάβις το, καὶ βωμοὶ, καὶ θυσίαι καὶ ἑορταὶ τῷ παιδὶ τούτῳ διὰ παντὸς ἐπιτελοῦντο. καὶ ὁ μίγιστος ὅρκος ἦν ἅπασιν, Ηφαιστίων. εἰ δέ τις ἢ μαλάσσει πρὸς τὰ γιγνόμενα, ἢ μὴ φάνειτο πάνυ σὺν σεβῶν, θάνατος ἐπέκειτο ἡ ζημία. ὑπολαμβάνοντες δὲ οἱ κόλακες τὸ μειρακιῶδες τοῦτο τοῦ Αλεξάνδρου ἀδὴ θυμίαν, προσεξήκαιον δύδυς, καὶ ἀνήμερωπότερον, ὀνείρατα λιπογούμενοι τοῦ Ηφαιστίωνος, ὅπφαντάσιας τινὰς, καὶ ἰάματα προσάπλουτες αὐτῷ, καὶ μαντείας ἐπιφημίζοντες. καὶ τέλος, ἴδιον παρέλαβε καὶ ἀλεξικάκου θεοῦ. ὁ δὲ Αλέξανδρος ἤλπιτό τι ἀκούσιον· καὶ τὰ τιλευτάια, ἐπίφθονι, καὶ μίγα δύφρόνει, ὡς σαφὲς οὐ θεοῦ παῖς ὢν μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοὺς ποιεῖν λωάμενος. πόσης τοίνυν οἰόμεθα δὴ τῶν Αλεξάνδρου φίλων περὶ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἀποπλοῦσαι τῆς Ηφαιστίωνος διείρητος, διαβλεδέντας,

uitates pleræq; dicarũt, deo lubra condiderunt, aras, ſacra, feriis nouo Deo ſanxerunt. Iuſurandum omnium religioſiſſimum Hephæſtionis nomine fuit. Capitale erat, ſi quis hac parte uel contaretur, uel neglectim coleret. Hic euiratus affectus, hæc ueſania, fuit aſſentatoribus occaſioni accendendi inflammandique regis. Narrabantur inſomnia, uiſæ Hephæſtionis umbræ, prædicabantur illius reſponſa. Denique aræ & ſacra dicata ſunt familiari & malorum uindici Deo. Proinde cum his Alexander initiò mirè oblectaretur, tandem ita captus eſt, ut fidem quoque adhiberet, gloriaretúrque quòd non modò dijs genitus eſſet, ſed deos quoque ipſe faceret. Quo tempore quantum putamus amicorum Alexãdri, afflixit Hephæſtionis diuinitas?

Si

ὡς ἢ τιμῶσι τὸ κοινὸν ἅπαν-
τῶν θεὸν, ἢ διὰ τὸ ἀγαλλιᾶν
ται, ἢ τὴ βασιλίως σὺν οἰκίας
ἐπισύνεχε; τότε γὰ Ἀγαθο-
κλῆς ὁ Σάμιος, ταξιάρχων
πάλαι Ἀλεξάνδρῳ, ἢ τιμώμε-
νος παρ' αὐτῷ, μικρὸν ἄπω συν
καθάρχθη λίσσται, διαβλαβὲς
ὅτι δακρύσειε παριὼν τὸ Ἡφαι
στίωνος τάφον. ἀλλ' ἐκείνῳ μὲ
λέγετο βοηθῆσαι Περδίκκας,
ἐπομοσάμενος κατὰ πάντων
τῶν θεῶν, ἢ κατὰ Ἡφαιστίωνα,
ὅτι δὴ πωγωνοτρόφοι φαίνοι
τα ἐνεργῶ τὸ θεὸν, ἐπισκῆψαι
ἐπᾶν Ἀλεξάνδρῳ φόσασθαι
Ἀγαθοκλέους· ὃ γὰ ὡς ἀπισῶνο
τα, ὃ μὲ ὡς ὅτι νεκρῷ δακρύσαι,
ἀλλὰ τὸ πάλαι σωνηθείας μνε
μονεύοντα. ὁ γὰ κολακεία,
ἢ ὁ διαβολὴ τότε μάλιστα χώ
ραν ἴσχε, πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρου
πάθος σωστρεμμένον. καθάπερ
γὰ ἐν πολιορκίᾳ ἂν ὑδὶ τὰ ὑψη
λὰ ἢ ἀπόρρυμνα ἢ ἀσφαλῆ τὸ
πάχος πρὸς ἅπαν οἱ πολέμιοι,

Si quibus non uideretur cõmune numen ueneranti, accusabantur, deportabantur, gratia regia excidebãt. Tũ Agathocles Samius, qui primos aliquandiu ordines apud Alexãdrum duxerat, magnis item ab rege honoribus auctus, parum abfuit quin cum leonibus committeretur, criminatus quòd illachrymasset præteriẽs Hephæstionis sepulchrum. Verùm Perdicca hominem seruauit, deos omneis, ipsumq; Hephæstiona iuratus, eũ sibi in uenatione augusta specie Deum clarè uisum, mandasse ut Alexãdro diceret, parcendum esse Agathocli, qui non hoc lachrymasset, quòd aut uana sibi Hephæstionis diuinitas uideretur, aut mortem miseratus esset commutatam: sed pristinæ consuetudinis & mutui amoris memoria permotum esse. Sic igitur affecto Alexandro, locus assentationi & calumniæ aptissimus fuit. Nã perinde atque oppugnaturi urbes, non quà probè munitæ sunt alto, præcipiti ac solido mœnium opere, hostes inuadunt: sed ubi

ἀλλ' ἐν ᾗ ἀφύλακτόν τι μέρος ἢ σαθρὸν διάδηνται, ἢ τοῖχοι νῦν, ὧν ἕτοιμα πάσῃ δυνάμει χωρῆσαι, ὡς ῥᾷστα περισκάψαι, καὶ ἐλᾶν δυνάμενοι· ἕτοιμοι καὶ οἱ διαβάλλοντες, ἢ, τι αὖ ἀδοκήτως ἴδωσι τῆ ψυχῆ, καὶ κατάδηλον καὶ σύνηθες, τούτῳ προσβάλλουσι, καὶ πρόσαντες τὰς μὴ χαλᾶς, καὶ τύλος ἐμπολιορκῆσι, μαλθακὸν αὐτιτανομένῳ, μηδ' τὸν ἕρμον ἀποδομένῳ.

sed ubi sentiunt quamminimè defendi, muniri, muros acceſſu faciles, collapſos, hac omnibus utribus certatim contendunt, quò citra difficultatem irruere, ac potiri rebus queant: ita qui criminandis alijs deſudant, quod in auditoris animo languidum, fragile, facile ſubactu uident, in eam partem traducunt coguntque machinas ſuas.

ἐπ' ἐπαδὰν ἐντὸς ἅπαξ τειχῶν γένωνται, πυρπολῆσι πάντα, καὶ πάσῃσι, καὶ σφάγῃσι, καὶ ἀγελεύσεσιν, οἷα ἀπὸ ἀλισκομένης ψυχῆς καὶ βλωθρανθισμένης ἔργα ἄναυ μαχεσάμενα· ἐν αὐτοῖς κατὰ τὸ ἀπόντος ἢ τι ἀπάτη, καὶ τὸ ψεῦδος, καὶ ἡ ἐπιορκία καὶ πρὸ λιπαρήσεως καὶ ἀναισχυντία, καὶ ἄλλα μυρία ῥᾳδιεργάσματα. ἡ δὲ μιγίστη πασῶν ἡ κολακεία ὀξὺ συγγενὲς, μᾶλλον ἢ ἀδελφή τις ἔσα τ' διαβολῆς. ἐδὲς γοῦν ὅτι γενάδος ἰοχεῖ,

Deo mum quando inſultus hoſtilem nemo præſentit, neo dum non obnititur, expugnant. Iam intra muros cuncta igni ferróque deuaſtant, excidunt, populantur: qualia uero ſimile eſt capto & in ſeruitutem redacto animo fieri. Arma ſunt iſtis aduerſum abſentem, fallacia, mendacium, periurium, ſupplicium, impudentia: denique innumeræ impoſturæ, ac malicioſæ cautiones. Omniũ maximè præſens, et lõgè efficaciſſima Aſſentatio, Calũniæ cognata, imò ſoror. Quippe nemo hominum tam generoſo eſt pectore, etiam

φί, καὶ ἀδαμαντίνην τεῖχος τῆς ψυχῆς προβεβλημένος. ἐς οὐκ ἂν ἐνοίκοι πρὸς τὰς δι πολακείας διαβολὰς, καὶ ταῦτα ὑποφυπτούσας, καὶ τοὺς δι μικίους ὑφαρούσης τῆς διαβολῆς. καὶ τὰ μὲν ἐκτὸς τούτων, ἐνδοθὲν δὲ πολλαὶ προδοσίαι συναγωνίζονται, τὰς χεῖρας ὀρέγουσαι, καὶ τὰς πύλας ἀναπετῶσαι, καὶ παύτα πρόπορ τῇ ἀλώσει τοῦ ἀκούοντος συμπροδυμούμεναι· πρῶτον μὲν, τὸ φιλόκαινον, ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει, καὶ τὸ ἀψίκορον· ἔπειτα δὲ, τὸ πρὸς τὰ παράδοξα τῶν ἀκουσμάτων ἐπόμενον. οὐ γὰρ οἶδ' ὅπως ἡδέμεθα παύτοδαπὰ λαθρηδὰ, καὶ πρὸς τὰς λεγομένας, καὶ μεγὰς ὑπονοίας ἀκούοντες. οἶδα γοῦν τινας οὕτως ἡδέως γαργαλιζομένους τὰ ὦτα ὑπὸ τῶν διαβολῶν, ὥσπερ οἱ τοὺς πλέκτρους κνιζόμενοι. ἔπειδὰν τοίνυν ὑπὸ τούτων ἀπάντων συμμαχούμενοι προσπίπτωσι, καὶ τὰ πράτ' ἀροῦσιν, οἶμαι, etiam λ adamantino septum muro, qui cum calumniæ concedat, non idem assentatione uincitur. Hæc foris recti iudicij ceu fundamenta suffodit ac subruit. Intus coniurati cum hostium proditores, irruentes adiuuant, manus porrigunt, portas aperiunt, & mediis omnibus coniunctum auscultatorem calumniæ sibi seruum faciat. Sunt autem proditores, de quibus dico, μ nouandi cupido, natura humanis ingenijs consita, præsentium item fastidium, sequax eorum animus quorum admiratione capitur. Nescio enim quid fit, ut ν omnes amore sui in modico admiratio furtim rapiat, & suspicionibus illectet. Quosdam equidem comperi studio calumniæ adeò suauiter titillari auriculas, ut si pennis confricæs. Proinde talibus adiuti socijs calumniatores cum ceruerint, cuncta pro uiribus euertunt

μαι. καὶ ὃ δυσχρὴς ὁ νίκην γίνεσθαι, μηδεμιᾶς αὐτῷ παραλαμβανομένης, μὴ ἀμυνομένου τὰς προσβολὰς, ἀλλὰ τὸ μὴ ἀκούοντος ἑκόντως ἐνδιδόντος, καὶ διαβαλλομένου ὑπὸ τῶν ἐπιβουλῶν ἀγνοοῦντος. ὥσπερ γὰρ ὑπὸ τοξευμάτων πόλεως ἁλίσκεται, καὶ σύδην εἰς διαβαλλόμενοι φονεύονται. καὶ τὸ παίσιμον ἐπιλείπουσιν, ὁ μὴ ἐν ἀδοῦσι τὰ γιγνόμενα, προσβαλλόμενοι τῇ τῷ φίλῳ φαυλότητι, ἅτε μηδὲν φαῦλον ἑαυτῷ συνειδότι ἄμεινον, καὶ τὰ συνήθη λίαν καὶ ποιεῖ, πάντη δόκησιν ἀβλαβοῦς ἐνδιδόντος. ὁ δ', ὡς μὴ ἔχων τι γνῶναι ἐν καὶ ὑποβόδρου καὶ παῤῥησιαστικοῦ, σύδην ἐξαίφνης τῷ ὀργῇ, καὶ τὸν θυμὸν ἐξέχεε· καὶ τίλος, τῷ ἀνωλογίαν προσδόκιμον, ἴσχυε μάτην κατὰ τοῦ φίλου παροξυνόμενος. ὧν δὲ ἀγχνίσφων καὶ ταπεινὸν πρὸς, προσίεται μὲν, καὶ προσμειδιᾷ τοῖς χάλιστα ἄκροις, μισεῖ δ', καὶ λάθρα τὸν ὀδόντας διαπρίεται, καὶ ὡς ὁ ποιητὴς φησι,

euertũt: nec magno emitur victoria, ubi nemo repugnat, nemo uim tormẽtorũ sustinet, aut iaculis iacula mutat: sed qui auscultat, ipse sese sponte sua in manus hostium dedit. Interim ignarus insidiarum est, qui accusatur. Nam haud aliter qui deferuntur, atq; qui captis urbibus pereunt, dormientes trucidantur. Et quod est in primis mirabile, & nescius se reum haberi, neque cuiusquam sibi sceleris conscius, amico candidè congreditur, familiariter compellat, facitq; pro more, iam antè undique circumuentus insidijs miser. Tum ille o, si homo ingenuus est, & liber, confidensq;, frangit iram, & effundit animum, defensionem recipit, agnoscitq; se frustra aduersus amicum exacerbatum fuisse. Sin autem est indole seruili, & malè masculà, au-

Βδοσδομοῦσι

dit quidem, & summis ϖ arridet labris: uerùm odit, & clanculum dentibus frendit, ac (ut inquit poeta)

Extruit

Βυασθομοῦσι τὸν ὀργιλῶ, ἕ δὲ ἐγὼ ὀλίγ οἶμαι ἀδικώτερον, ἢ δὲ λυπηρικώτερον, ἀλλὰ κόντα τὸ χαλ , ὑποφέρειν τὸν χολὸν, καὶ τὸ μῖσος ἐν αὐτῷ κατάπλασμον αὔξειν, ἕτερα μὲν κοῦόντα ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλα δὲ λέγοντα, καὶ ὑποκρινόμενον ἱλαρῷ καὶ κωμικῷ προσώπῳ μέλα πρίπαθῆ τινα καὶ γνωσιαχο φαγῳλίαν. μάλιστα δὲ τοῦτο πάσχουσιν, ὅταν ἀλὼ πάλαι φίλ ὁ ἐνδιαβάλλων λαθὼν εἶναι τῷ ἐνδιαβαλλομένῳ, ποιῶται ὁμοίως. τότε γὰρ οὔτε φωνὴν ἀκούειν ἔτι δίλουσι τῶν διαβαλλομένων, τὸ ἀξιόπιστον δὲ κατηγορίας ἐν τοῖς πάλαι λοκοῦσι φιλίας πρὸς ἐκείνῳ τίθενται. οὐ δὲ τοῦτο λογίζόμενοι, ὅτι πολλὰ πολλάκις ἐν τοῖς φιλτάτοις μῖσους πρόφασιν ἔχουσιν αἰτίαν, τοὺς ἄλλους λαμβάνουσαι. καὶ ἐνίοτε οἶδ αὐτός τις ἐνοχός ὤν, τὸν πλησίον φθόνος κατηγόρησε τ πλησίον, ἐκφυγὼν ὕστερον πρόμενος τὸν

Extruit iræ fundamenta. Quo ego homine profectò nihil iniustius, nihil tetrius existimo, ſ qui admorſo labro bilem intus alit, odiumq; intra ſe conceptum auget, aliud ⁊ in pectore clauſum, aliud in lingua expromptũ habet, agitq; læta & comica facie tragœdiam merã, & nihil non triſte patientem. Idille maximè patitur, quum ſimili delator uecordia apud eum cui parat inſidias, odium muſſando diſſimulauit, effecitq; ut amicus ei uideretur. Tum enim ne uox quidem delati, nedum non defenſio audiri ſolet. Tantum fidei calumniæ facit, concepta de illorum amicitia opinio. Hic quanto ſatius erat perpendere inter amiciſſimos non rarò clam aliȝs graueis ſimultatũ cauſas intercedere. Sæpenumerò item, quorum ſeſe reum calumniator fieri meatuit, ſocium inſimulat: ut quum anteuerterit accuſando, ſuſpicione culpæ ac crimine elabatur.

τῶν διαβολῶν. καὶ ἴσως, ἰχθρὸν μὴν ἀεὶ αὖ τολμήσομι διαβάλλειν. ἄπιστος γὰρ αὐτοῖς ἡ κατηγορία, πρόφασιν ἔχουσα τὴν αἰτίαν. τοῖς δικοῦσι δὲ μάλιστα φίλοις ἐπιχαροῦσι, τὸν πρὸς τοὺς ἀκούοντας ὄνειδος ἀμφιβαλεῖν προαιρεῖσθαι, ὅτι ὧδε τῷ ἀνδρὶ συμφέροντι οὐδὲ τῶν εἰκοτάτων ἀπέχοντο. ἀσὶ δέ τινες, οἷς κἂν μάθωσιν ὕστερον ἀλόγως διαβεβλημένους παρ' αὐτοῖς τοὺς φίλους, ὅμως ὑπ' αἰσχύνης, ὧν ἐπίστευσαν, οὐδέποτε προσήκεσθαι, οὐδὲ τολμῶσι προσβλέψαι αὐτοὺς, ὥσπερ ἀδικηθέντες, ὅτι μὴ δικαίως ἀπιστοῦντας ἐπέγνωσαν. τοιγαροῦν πολλῶν κακῶν ὁ βίος ἐπλήσθη ὑπὸ τῶν οὕτω ῥᾳδίως καὶ αἰσχίστως πιστευόντων διαβολῶν. ἡ μὲν γὰρ Αντικα,

Τιθυδάμας, φησὶν, ὦ Πρῶτε, δὸς κἄκλαυε Βελλεροφόντην, Ὃς μ' ἔβλε φιλότητι μιγέμεναι ἀκ' ἐθελούσης.

elabatur. Atque ideo ferè fit, ut quibus nos putemus amicos, tantum, inimicos nunquam calumniemur. Nam actioni quæ ipsa sese præ se ferès actoris odium prodit, fidei nihil esse potest. Verùm quos uulgo amicos æstimãt, aggredimur, ceu auscultatori spectimẽ fidei nostræ dature, ubi sua ipsius causſa cõmoda salutemq; familiarit amicorum neglexisse uidemur. Est & genus aliorum, quibus tametsi comperitur falsò criminatum apud se amicum, tamen cum credidisse pudet, neq; aspicere illum, neque in gratiam redire audent: perinde ac ipsi iniuria sint affecti, quòd alienam iniuriam nõ prospexerint. Proinde multa sunt humanæ uitæ mala ex eo quòd promiscuè ac sine discrimine calumnijs creditur; quale est quod apud poetã ait Antia:

Bellerophontem occide, aut Prœte peribis, Qui mihi conatus præsigne auferre pudoris Fœminei decus.

αὐτὸ πρωτίστα ἐπιχειρήσασα, καὶ ὑπερῳδῦσα· καὶ μικροῦ ὁ νυμφίας ἐν τῇ πρὸς χίμαιραν συμπλοκῇ διαφθαρῇ, ἀπροόμιον σωφρονιώτης ὑποσχὼν, καὶ τῆς πρὸς τὸν ξένον αἴδεσθεὶς ὑπὸ μάχλου γυναικὸς ἀδικηθουλομένης. ὃ δὲ Φαῖδρα κἀκείνη τὰ ὁμοια πασχουσα τοῦσα τῷ προγόνῳ, ἐπιφθονῆσαι ἐπέτρεψε τὸν Ἱππόλυτον γρᾳδίαν ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὡδὴν, ὦ Διοὶ, ὠδὴν αἰσχίονα ἀργαλέου· καὶ φύσει τις, ἀλλ' ἀξιόπιστός ὄζυμι ἰνίοτι ὁ λαβάλλων αὐτὸς, τά τι ἄλλα δίκαιος ὤν, καὶ σωφρονῆσαι ἔναι δοκῶν. καὶ ἰχρὶν προσίχειν αὐτῷ, ἄν τι μνδὲν ἀν τοιοῦτο κακουργήσαντι. ἀρ' οὖν τὸ Ἀριστείδη ἔστι τις δικαιότερος; ἀλλ' ὅμως κἀκεῖνον σωίστη ὑπὸ τὸν Θεμιστοκλία, καὶ συμπαρώξυνε τὸν δῆμον, ὅς, φασιν, ἰνάνθρωπος πολιτικῆς φιλοτιμίας ὑποκινισμολύσ· δίκαιος ἦ, γὰρ, ὡς πρὸς τὰς ἄλλας, Ἀριστείδης, ἄνδρωπος· δὲ καὶ αὐτὸς ὢν,

¶ Cum ipsa prior adolescentem ad concubitū solicitasset, & contempta, in hoc periculum induxit, ut cum Chimæra pugna congressus, perum abfuerit quin victrice bestia occumberet. Tanta pœna luenda fuit castitas pudórque iuuenilis, quę hospitii coniunx adultera spectum fecerat. ¶ Simile quiddam Phædra priuignū calumniata effecit, ut filij caput pater Theseus execrentum beluis marinis deuouerit: quanquam, ô superi, nihil prorsum deliquisset. At inquiet quispiam, animadgnus est fide nonnunquam uir, cæterùm bonis moribus et recto ciuilique iudicio praeditus, qui alter alterum accusat? non licet tali auscultemus, modò reliquis sibi malis artibus temperarit? A Age, inquam, esto alius Aristide B iustior: ille tamen aduersatus Themistocli, contra eum populi animos exacuit, inuidia gloriæ popularis, ut aiūt, uellicatus. Aliàs uir bonus Aristides, uerùm homo erat,

non

καὶ χολὴν ἔχει, καὶ ὀργᾶται ταῖς, καὶ ἐμίσει. καὶ εἰ γε ἀληθὲς ὅτιμ ὁ μῦθος τοῦ Παλαμήδους λέγει, ὁ σοφώτατος τῶν Ἀχαιῶν, πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἀρέσκει, τῷ ἐπιβουλὴν καὶ ἐνέδραν τοῦ φόνου φάσκοντα συνιδεῖν κατὰ κῆδος ἐμάμην καὶ φίλου, καὶ ἐπὶ τὴν αὐτὴν πίνδυνον ἐκπεπλεόκοτος, οὕτως ἐμφυτον ἅπασιν ἀνθρώποις ὁ περὶ τὰ τοιαῦτα ἁμαρτία. τί γὰρ δεῖ τινε, ὦ τὸν Σωκράτη λέγει, τὸν ἀδίκως πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διαβεβλημένον, ὡς ἀσεβῆ καὶ ἐπίβουλον, ἢ τὸν Θεμιστοκλέα, ἢ τὸν Μιλτιάδην, τοὺς μετὰ τοσαυτάκις νίκας ἐπὶ προδοσίᾳ τῆ Ἑλλάδος ὑποπτευθέντας γενομένους; μυρία γὰρ τὰ παραδείγματα, καὶ σχεδὸν τὰ πλεῖστα ἤδη γνώριμα. τί οὖν χρὴ ποιεῖν πρὸς ταῦτα; ἔγωγε ἔχοντα, ὦ ἀνὴρ ὁ ἀπὸ Παλλάδος ἀμφισφαῖνται, ἔφη, οἶμαι, καὶ Ὀδυσσεὺς ἐν τῷ περὶ Παλάμους μύθῳ ἐνίξατο, παρὰ μὲν λέγειν πιθόμενος τὰς ὀλιθρίους ταύτας τῶν ἀκουσμάτων ἡδονὰς, ἢ ἀποφράττειν τὰ ὦτα, ἢ μὴ

nec felle caruit, solebatq; ad mare alios, alios odisse. Iam si uerum est quod de [r] Palamede ferunt, sapientissimus quidam Achiuorum, ac ad res alias gerendas accommodus, inuidia flagrans, insidias parasse feruntur cognato, amico, ad hæc eiusdem belli socio. Adeò naturæ hominũ familiare est, hoc errore labi. Porrò quorsum attinebat [s] Socratem recensere, insimulatum apud populũ Athenienſem ſeditionis & impietatis? [t] Quid Themistoclem, [u] aut Miltiadẽ, tot partis uictoriis ſuſpicione prõditionis notatos? Sunt enim exempla innumera, & uulgo iam pleraque non ignota. Quid igitur faciet uir prudens in re ambigua? [H] ſanè opinor ☉ quòd Homerus in Sirenum fabula docet, pernicioſum talium sermonũ delicium naui gio prætereat, obturet aures, nec paſſim aperiat

ἀνοίξαι αὐτὰ ἀναπεπταμένα- aperiat affectui cupienti
σιν τοῖς πάθεσι προσελθεῖν obnoxijs: sed ianitore sedu-
νοις, ἀλλ' ἐπισῆσαι τὰ ἀκρι- lo ac fido adhibito, ratione
βῆ θυρωρὸν τὸν λογισμὸν ἅπα uidelicet ac iudicio animi,
σαι τοῖς λεγομένοις, τὰ μὲν recta dicentes recluſis fo-
ἄξια προσῖεσθαι ἠδὲ παρα- ribus excipiat, inutiles nu-
βάλλεσθαι, τὰ φαῦλα δὲ ἀπο gas obduto preſſulo arceat.
κλείειν ἠδὲ ἀπωθεῖν. ἠδὲ γὰρ Nempe ridiculum fuerit,
αὖ ἂν γελοῖον, εἰ μὲν οἰκίας datum ædibus ianitorem of
θυρωρὸς καθισταίη, τὰ δ' ὦτα ficio ſuo defungi, aures men
δὲ ἠδὲ τῶν διαύλων, ἀνεῳγμέ temque uulgo patére. Po
να εἶεν, ἁπλαῖ δ' οὖν τοῖν τοι ſteaquàm ergo tale quid
αῦτα προσίῃ τις λέγων, αὐτὸ dam columniatum audie-
ὑφ' αὐτοῦ χρὴ τὸ πρᾶγμα σκο ris, tute apud animum tuum
πεῖν, μήτε φιλίαν τοῦ λέ rem ipſam perpende. Ni-
γοντος ἐρῶντα, μήτε τὸν ἄλ hil attinet qualis ſit qui ac-
λον βίον, μήτε τῶν ἐν τοῖς ἀλ cuſat, nihil ad rem facient
λοις ἀγχίνοιαν· ὅσον γάρ τις alieni mores, nihil accuſa
πιθανώτερος, τοσούτῳ ἐπι tionis acrimonia: cum eo
μελεστέρας δεῖται τῆς βασά maiore cura rem diſcute,
νισεως. εὖ δὲ τοίνυν πισεύειν quo inſtructior uenit dela-
ἀλλοτρίᾳ κρίσει, μᾶλλον δὲ μί tor: neque item credere con
σει τοῦ κατηγορεῖν τ' ἀλλ' uenit iudicio & exiſtima-
ἑαυτῷ τῶν βάσανον φυλακτέ tioni alterius, imò accuſan-
ον, τῆς ἀληθείας ἀποδύντα tis odio: ſed ſuum ueri exa-
ἠδὲ τῷ διαβάλλοντι τὸν φθό men apud nos accuratè ſer-
νον, ἠδὲ ἐν φανερῷ κεισόμε uandum eſt, quæ item ca-
νον τὸν ἴλιγγον τῆι κατηγο lumniatoris inuidiæ par-
μένοις, ἠδὲ μισεῖν οὕτω, tes dandæ denique quod re
trinque argumenta ſuaſerint, ſtatuendum. Tum uel odiſſe uel

ηχὶ ἀγαπᾶν τὸν διδάσκαλον μᾶλλον. πρὶν δὲ τοῦτο ποιῆσαι, ἐν ᾧ πρώτοις διαβολῆς κινδύνῳ ᾖμεν, Ηράκλεις, ὡς μεγάλῃ δόξῃ, καὶ ταπεινὸν, καὶ παίδων οὐχ ἥκιστα ἄδικον. ἀλλὰ τούτων ἁπάντων αἴτιον, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἐφημῖν, ἡ ἀγνοια, καὶ τὸ ἐν σκότῳ πολὺ τὸν ἑκάστου βίον. ὡς δὲ γε θεῶν τις ἀπαναλύσειε τὸ μεταξὺ τοὺς βίους, εἰ χοῖτο αὖ φαύσασα ἐς τὸ βάραθρον ἡ διαβολὴ, χώραν οὐκ ἔχουσα, ὡς αὖ πιφυτιομένων τῶν πραγμάτων ὑπὸ τῆς ἀληθείας.

uel amare quem diligenter exploraſſemus, licet. Priuſquam id factum ſit, calumniæ concedere in primo ſtatim congreſſu, hercle nimis quàm puerile eſt, ac indignum uiro, longeq; à iuſticia ſemotum. At uerò horum omnium cauſſa una eſt ignorantia, tenebræq; illæ quibus ſuæ cuiuſque hominis rationes moreſq; obuoluuntur. [1] Iam ſi deorũ quiſpiam uitæ noſtræ [K] lumen afferat, futurum eſt ut euaneſcat calumnia, fugiatq; in altum barathrum, nec uſquam in humanis locum inueniat, reddita nobis luce omnium uitæ ſtudiorum, ueritatis beneficio.

GILBERTI COGNATI ANnotationes.

a Pernicioſa res ignorantia eſt.) Exordium à loco communi. Ignorantia multorum malorum hominibus eſt cauſa: quorum bonam partem perſtringunt Auguſtinus, De unico baptiſmo contra Petilianum, capite decimoſexto: & D. Hieronymus in calce epiſtolæ ad Ruſticum monachum, De uiuendi forma. D. Eraſmus in epiſtola quam præfixit Enchiridio militis Chriſtiani. Rurſus capite octauo eiuſdem Enchiridij. Terentius in Adelphis:

Homine imperito nihil quicquam iniuſtius.

b Perinde atque qui in tenebris errant.) Lucretius libro 2.

Nam veluti pueri trepidant, atq; omnia cæcis
In tenebris metuunt: sic nos in luce timemus
Interdum, nihilo quæ sunt metuenda magis, quàm
Quæ pueri in tenebris pauitant, fingunt q; futura.

c Et ante pedes.) Ante pedes esse dicitur, quod obuiũ, quodque uel præsens adest, uel imminet. Idem in Pseudologista: κοινὰ ταῦτα, καὶ τὰ ἐν ποσὶν ἀγνοῶν, id est: Et quòd hæc communia, quodque hæc passim obuia ignores. d. Labdacidarum.) Labdacus rex Thebarum, Laium genuit Oedipi patrẽ, ex Iocasta Creontis Thebani filia. e Pelopidum.) Pelops Tantali potentissimi Phrygum regis filius, habuit liberos Atreum, Thyestem, Lysidicem & Phylisthenem. Illa uerò cum aliàs.) Descendit ad hypothesin. Locus est à genere ad speciẽ, amplificandi gratia adiunctam. g In calumnias familiares.) Quanta pestis humanæ uitæ sit lingua calumniatrix, hoc est uerè diabolica (quod enim Latini calumniam dicunt, Græci uocant διαβολὴν) Erasmus scitissimè in Lingua sua ostendit. Thearidas quum gladium cote acueret, rogatus à quopiam, num esset acutus? Acutior, inquit, calumnia: grauiter innuens, rem omnium rerum nocentissimam esse calumniam. Medius ex Alexãdri parasitis unus, solebat alios adhortari, ne metuerent quoduis crimen in quemuis intendere. Adiecit scelerato præcepto causam appositam: Vt maximè, inquit, sanet uulnus qui delatus est, manet tamen citatrix. Non arbitror quenquam esse diabolum tam impium, qui rem magis nephariam posit suggerere. Et quo fœdius est crimẽ, hoc tenacius hæret apud multos criminis suspicio, uel in innocentissimum. h Amicus item ab amico.) Demosthenes: ἀμαχώρα μὲν τίμιος, ἀ διαβολὴ χωρίζει φίλους. i Itaq; quo pacto.) Propositio. k Porrò quam eius imaginem.) Narratio de Apelle & Ptolemæo. l Apelli Ephesio.) Apellis pictoris Ephesij pictura, qua eleganter calumniam, hoc est, suum periculum ultus est. m In Tyro auctore.) Tyrus Phœniciæ peninsula, usu purpuræ notissima. Ouid. 15. metamorph. libro:

Fluctibus ambita fuerant Antissa Pharoq;
Et Phœnissa Tyros.

Hanc Alexander continenti coniunxit.

n Antiphilus quidam artis Apellææ.) Qui in eadem arte mer-

tantur, inter hos artificij similitudo magis æmulationem conciliat quàm beneuolentiam. Quorum mutuam inter ipsos inuidiam Hesiodus, in Opere cui titulus Opera & Dies, complu ribus metaphoris indicauit. o Secretò item & in aurieu lã.) Modus loquendi uulgo receptus, unde est illud apud Homerum aliquoties:

Ἄγχι παρὰ κροτάφοιο, ἵνα μὴ ἀκουσάλοιατο ἄλλοι. id est:
Admoto capite, reliqui ne audire nalerent,
In aurem. - Idem Lucianus in Gallo:
Ad aurem cum Syracusanis quibusdam communicans. Christus: Et quæ in aurem audistis, prædicate super tecta: id est, quæ secretis colloquijs accepistis, palàm prædicate. p Non satis animi compos.) Ab adiacentibus. q Vt coniecturis.) Docet id artificij Aristot. libro Rhetorices tertio, in locis ad dissoluendum calumniam. r Tali est imagine calumniam ul tus.) Icon calumniæ. s Liuorem.) Græci inuidiam deam, ho minum pestem acerrimam & acerbissimam, masculam effingunt: quippe qui hominis effigie malè habiti, & ex morbo nõdum conualescentis effingunt, ut hic uidemus. Nostri uerò fœminè forma formarunt, ut pulcherrimè Ouidius in 11. Metamorphoseon ostendit, ubi & Inuidiæ domum describit his uersibus:

Pallor in ore sedet, macies in corpore toto,
Nusquam recta acies, liuent rubigine dentes,
Pectora felle uirent, lingua est suffusa ueneno:
Risus abest, nisi quem uisi fecere dolores.
Nec fruitur somno, uigilantibus excita curis:
Sed uidet ingratos, intabescitq; uidendo,
Successus hominum, carpitq; & carpitur unà.
Supplicium quæ suum est. Sanè antiqui inuidiã anguilla designabant: quãdo ea natura esse fertur anguilla, ut omnibus piscibus inuideat. t Principiò nobis effigianda.) Illud uide lector optime, ut sese ostendit artificem. Cicero in primo Officiorum: Omnis quæ à ratione suscipitur de aliqua re institutio, debet à definitione proficisci, ut intelligatur, quid sit de quo disputetur. u Est enim calumnia.) Nos sic: Calumnia est accusatio, quæ reo absente &

ignorante facta,& altera tantum parte audita, contradicente nemine,credit.Sed natura uerbi διαβάλλειν uidetur esse amplior,quàm ut huius definitionis angustijs cõtineatur.Significat enim in genere criminari,siue id uerè,siue falsò, clàm palàm ue fiat,maledicere,obtrectare,in odium atque inuidiam studere adducere. Συκοφαντίαν Suidas exponit,ὑφαίρεσιν τινὸς κατηγορίαν,id est,falsam alicuius accusationem seu calumniam. Vide Ciceronem libro primo Officiorum,Vallam libro Elegant.sexto,capite quinquagesimo. x Quæ definitio.) Additio. y Omnium,si lubet.) Calumniatoris descriptio. z Is quidem.)Ab efficiente. A Neque enim quisquam.) Ab actibus B Nam quis est cui non.)Argumentum ab efficiente. C Qui iureiurando.)Demosthenes in ipso protimo exordio aduersus Aeschinem. D Ea sanè extrema.)Ab auctoritate & lege. E Longè optimi poetæ.)A testimonio. F Nec nisi iurato.)Hoc carmen est Phocylidis, admonens non temerè pronunciandum de quopiam, nisi re ultrò citroq; diligenter cognita.Citatur & à Cicerone libro Epist. ad Atticũ septimo.Hunc locum copiosè iuxtà & luculenter explicat Erasmus noster adagio, Ne de lite pronũcies. G Adeò enim hoc hominũ.)Minoris amplificatio,à modo. H Quod profectò.)Epilogus. I At hoc genus homines.)Vbi potissimùm uersatur calũniator. K Siquidẽ ibi.) Argumẽta à causa. L Cõtrà qui assentãdi.)Amplificatio. M Homeri carmẽ.)Hoc carmẽ ex Homericæ Iliad.4. sumptũ est,incertũ & uarium bellicũtũ notãs.Nos de ea re plura annotauimꝰ in dialogo Philopatris. N Cæterùm quadruplatoris.) Qualibus studeat & intentus sit. O Cunctarum alioqui rerum.)Efficræ tertio capite, itẽ tertiò:Forte est uinũ,fortior est rex,fortiores sunt mulieres: super omnia autem uincit ueritas. P Mille modis fallat.) Hactenus de calumniatore. Q Porrò defertur is plerunq;) Hactenus de delatore:nunc ad delatum. Cicero secundo de Oratore:Inuident autem homines maximè paribus,aut inferioribus:cum se relictos sentiunt, illos autem dolent euolasse. Sed etiam superioribus inuidetur sæpè uehementer,& eò magis,si intolerantius se iactant,& æqualitatem communis iuris, præstantia dignitatis aut fortunæ suæ transeunt. R Tale quiddam in gymnico,)Amplificatio à simili. S Neq; sequenti incommodat.)Cicero libro Officiorum tertio:Scitè Chrysippus

ſppus,ut multa:Qui ſtadium,inquit,cucurrerit, enitȩ & contendere debet,quàm maximè poſsit,ut uincat:ſupplantare eum qui cum certet, aut manu depellere, nullo modo debet. Sic in uita ſibi quenque petere quod pertineat ad uſum, non iniquum eſt:alteri ſurripere,ius non eſt. T Hi deinde amari.)Redit ad ſtudia calumniatoris. V Adeò rationes eius.) Diſtributio. x Philoxeno.)Philoxenus poeta, quemadmodum diximus De mercede conductis, uſqueadeò non potuit carmina Dionyſij probare,ut maluerit reduci ad fodinas lapidarias.Hiſtoria refertur ab Eraſmo,adagio In lapidicinas. Y Ceu œſtro in auriculam immiſſo.)Oeſtrum inſecti genus eſt,horrendo ſtrepitu: unde & nomen inditum apud Græcos. nam Latini aſylum appellant.Hoc addito,Iuno uaccam Io in furorem egit:unde prouerbium natum eſt,Oeſtro perciti ſiue concitati,pro ingenti animi cupiditate cõmotis,ac ueluti attonitis.Poetæ diuino correpti furore, œſtro conciti dicuntur: unde οἰσπρολήπτως dictione compoſita,pro inſano: & οἰστρᾶν & οἰστρηλατεῖν pro inſanire. Z Talia ferè ſunt.) Epilogus diſtributionis. α Cum cupiditatibus.) Efficaciſsimum delationis genus eſt,cum id in calumniam uocetur, quod auditoris ſtudio planè repugnat. β Quondam apud Ptolemæum.) Probat exemplis quæ ad faciendam fidem non uulgariter adiuuant:præſertim cum per inductionem,quam Græci uocant ἐπαγωγὴν adhibentur. Quo in genere plurimus eſt Socrates Platonicus. γ Inſtita mulicbri.)Inter ueſtimenta, quib.uir ſine reprehenſione uti non poteſt,annumeratur ſtola, quę demiſſa erat ad imos uſq; pedes:& cuius extremam partẽ ambibat inſtita aſſuta,quæ erat faſciola quædam ſiue limbus.Cum Dionyſius in conuiuio iuſsiſſet, ut ſinguli ueſte mulicbri ſaltarent.id Plato facere recuſauit his trimetris è Fabula quadã:

Mulicbri ego haudquaquam indui queam ſtola,
Vir natus ipſe,& ex uirili germine.

Deuteron.uigeſimoſecundo: Non induetur mulier ueſte uirili,nec uir utetur ueſte fœminea. δ Dithyrambicos.)Dithyrambi canebantur in honorem Bacchi,qui & ipſe Διθύραμβος dictus eſt: quòd bis natus,uelut è duabus ianuis prodierit. ε Dijs genitus.)Alexander in Ammonis templo, quum à uate dictus eſſet Iouis filius,Nihil,inquit,mirum : nam Iupiter om-

nium naturâ pater est, sed ex his optimos quosque peculiariter suos facit. ξ Ordines.) Dictu mirum, quàm appositè transtulit τάξιαρχον, quem non parum multi uocant centurionem. Ordinem uero dicuntur ducere apud Latinos, qui cohortibus turmis ue præsunt. ν Apud Alexandrum) Alexander inter amicos, quos habebat præcipuos ac potentissimos, omnium maximè uidebatur honorare Craterum: sed omnium maximè diligere Hephæstionem. Craterus enim, inquit, amat regem, Hephæstion Alexandrũ. Id uerò Græcè iucundius dicitur, φιλοβασιλεὺς & φιλαλέξανδρος. sentiens, Craterum in his quæ ad regiam dignitatem attinebant, præstare fidum amicum: Hephæstionem priuato quodam affectu diligere Alexandrum. Pariter itaque, licet dissimiliter amantibus, diuersa ratione persoluit præmiũ: Craterũ enim ornauit dignitate, Hephæstionem ad intimam admisit familiaritatem. ο Quia cum leonibus committeretur.) Imperatores Romani leones in uiuarijs alebant, uoluptatis causa: quibus & sæpè noxios obijciebant. π Nã pinde.) Amplificatio à simili. ρ Arma sunt istis.) Arma calumniatorum. λ Adamantino septus muro.) Quicquid inuictum atque inexpugnabile, id adamantinum uocamus. nam adamantis lapidis duricies incredibilis est. μ Nouandi cupido.) Fastidium enim est humani ingenij, in his quæ nobis ad manum sunt. Id quod eleganter notauit Alexis apud Athenæum libro tertio: ἡδέως γὰρ ἄλλοτριον, κοὐ φίλιον συγγνώσῃς, id est: Alienum amamus, proximum contemnimus. ν Omnes amore sui.) Horatius: Cæcus, inquit, amor sui. Id uitij Plato malorum omnium fontem autumat. ξ Nescius se reum haberi.) Calumniæ morsus non solùm perniciosissimus est, uerùm etiam ineuitabilis: quòd clancularius plerunq; Vide prouerbium: Aduersus morsum sycophantæ non est remedium. ο Tumille, si homo ingenuus.) Persona eius, apud quem quis defertur. π Et summis arridet labris.) Græci usurpant, cum quis uerbis duntaxat simulat, quippiam: non autem ex animo facit. Idem in Apologia: ἀπ' ἄκρου χείλους φιλοσοφῶν: id est, A summis labijs philosophum agens. Idem in dialogis Amatorijs: ἀπ' ἄκρου τοῦ χείλους τοῖς ἐρῶσι ἔχουσι. id est: summis in labijs iusiurandum habentibus. ρ Qui admorso labro.) Mordere labra dicitur, qui stomachatur, animoque ringitur, sumptum ab indignantium gestu.

σ Alium

φ Aliud in pectore clauſum.)Homerus Iliad.2.

ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν,
ὃς χρὸν μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ εἴπῃ. id eſt:

Haud ſecus atq; Orci portas hominem execror illum,
Quiſquis corde aliud celans, aliud ſonat ore.

τ Proinde multa.)Exaggeratio calumniæ ab effectu, & eius exemplis. υ Apud poetam.)Homerus Iliad.2.Bellerophontis hiſtoria recenſetur ab Eraſmo in Chiliadibus. Neq; diſſimilis narratur hiſtoria Geneſeos 39. cap. φ Cum ipſa prior.) Eadem planè hiſtoria narratur & Geneſeos 39.cap. χ Contempta in hoc.)Hoc eſt, pœnam pro pudicitia, ſuaq; in hoſtem reuerentia referens. ψ Simile quiddam Phædra.)Quũ Phædræ libidini conſentire nollet Hippolytus, furore incenſa redditi Theſeo accuſauit, quòd illi uim uoluiſſet inferre. ω At inquit.)Obiectio. A Age inquã.) Dilutio ab exẽplis. B Eſt'ne alius Ariſtide iuſtior,) A' comparatis. Ariſtides cognomento Iuſtus, ſemper ſuo unius præſidio fretus Remp. adminiſtrabat, à ſodalitatibus abhorrebat, uelut ab amicorum potentia, quæ ad iniuriã alijs inferendam adderet animũ. Erat illi ſimultas cum Themiſtocle. Huic cum delectus eſſet collega ad peragẽdam legationem: Vis, inquit Themiſtocles, ut in his montibus ſimultatẽ deponamus? Nam ſi uidebitur, reuerſi illam reſumemus. Γ De Palamede.)A' Virg. lib. 2. Aen. & Plin. lib. Naturalis hiſtoriæ 7. Δ Socratem recenſere.) Xenophon in apologia pro Socrate. E Quid Themiſtoclẽ.) Poſtquã nauali pugna Xerxẽ uicit, & patriã atq; uniuerſam Græciã à barbarorũ imperio liberauit, decẽnali exilio primùm Athenis, mox tota Græcia depulſus, ad Perſarum regem confugit, & inuidiæ ceſſit. Athenienſes nihil cauſæ prętexuerunt, quàm ne gloria fieret elatior. Z Aut Miltiadem.)Quũ is pro parta victoria contra Perſas ad Marathonem coronam in Senatu peteret, obſtitit Sothares, & palàm exclamauit: O Miltiades, quum ſolus uiceris, ſolus coronaberis. Paſſus eſt quoq; ſe accuſari & damnari. tandem in carcere interijt. Lege Platonis Axiochum.

H Sanè opinor.) Conſilium de non admittenda calumnia.

Θ Quòd Homerus in Sirenũ.)Sirenes, Parthenopẽ, Leucoſiã & Ligram, maris monſtra fuiſſe fabulatur Homerus, in parte uirgines, in parte uolucres, Acheloi fluuij & Calliopes Muſæ filiæ. Harum una uoce, altera tibijs, tertia lyra canebat

& pri-

& primò iuxta Pelorum, pòst in Capreis insula habitauerunt. Quæ uoce canorà, atque tanta carminis dulcedine transeuntes demulcebant, ut alto somno premerentur: & cum sopitos persentirent, submergebant, atque deuorabant. Quare cum iuxta illas transiturus esset prudens Vlysses, cera sociorum aures obturauit, & ipse se ad nauis malum alligari iussit, ut ea ratione saluus euaderet. De illis etiam Lucianus in oratione De domo. I Iam si deorum.) Concludit eodem loco communi, quo à principio utitur. K Lumen afferat.) Aut, ut inquit ille.

Aspice namq; omnem, quæ nunc obducta tuenti
Mortales hebetat uisus tibi & humida circum
Caligat, nubem eripiam.

ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΕΓΚΩΜΙΟΥ. PATRIÆ ENCOMIVM.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Argumentum & genus orationis, ipse titulus exponit. Est autem propositio & summa negocij, patriam omnium rerum esse dignissimam & uenerabilissimam, ut quam & homines & dij reliquis rebus omnibus anteponant. Argumenta pleraque à signis & consequentibus sumuntur. Ostendit enim, quæcũq; homines faciunt, ea ad patriæ uel ornamentum uel defensionem comparare: & quantumuis humili & sterili solo aliquis natus sit, nihilominus patriam suam splendidissimis ciuitatib. ac regnis anteponere: quemadmodum parentum quoque & liberorum inter se affectus eiusmodi est, ut qualescunque ipsi sint, tamen sese omnibus alijs plus ament & colant. Proinde & legislatores cum grauissimè punire homines uellent, patriæ priuationem atque exilium, tanquam acerbissimam pœnam, instituisse.

Ὅτι μὲν ἤδη γλίσχρον ὂν ἔς πατρίδα φιλεῖν περιθρυλλούμενόν

IAm olim uulgi sermone detritum est, nihil esse a patria dulcius: proinde neq;

θεον, ἀλλ' οὐκ ἥδιον μὲν ἀλλ', σεμνότερον δέ τι, καὶ δεότερον ἄλλο; καὶ μὲν ἔσα σεμνὰ καὶ θεῖα νομίζουσιν ἄνθρωποι, τούτων πατρὶς αἰτία καὶ δοκεῖ καὶ γενναμένη καὶ ἀναθρεψαμένη καὶ παιδεύσασα, πόλιν μὲν εὖ μεγάθη, καὶ λαμπρότητας καὶ πολυτελείας παρασκευῶν ἕκαστοι μάλιστα θαυμάζουσι πολλοὶ, πατρίδας δὲ τοιούτους τινὰς οὐδεὶς. καὶ τοσοῦτον ἐλέους ἔχουσι τῶν καὶ πάνυ κεκρατημένων ὑπὸ τῆς κατὰ τὸν βίον ἀδονῆς, ὡς ὑπὸ τῆς ὑπερβολῆς τῶν παρ' ἄλλοις θαυμάτων, λάθοι ποιοῦσα δαπατῶσα πατρίδα. ὅστις μὴ οὖν σεμνύνεται πολίτης ὢν εὐδαίμονος πόλεως, ἀγνοεῖν μοι δοκεῖ, τίνα χρὴ τιμὴν ἀποδοῦναι τῇ πατρίδι. καὶ ὁ τοιοῦτος δῆλός ἐστιν ἀχθόμενος εἰ, ὑπὲρ μυρίων δραχμῶν ἑλαχὼν τῆς πατρίδος. ἐμοὶ δὲ ἥδιον, αὐτὸ τιμᾶν τὸ τῆς πατρίδος ὄνομα. πόλεως μὲν γὰρ κατάβασιν

neq; iucūdius quicq̄. Eſt uero τὸ hac alīqd uenerabili? aut diuinius? Siquidē quæcūq; diuina, quæcūq; ueneratiōe digna homines eſſe exiſtimāt, horū cauſa atq; magiſtra eſt patria, quæ nos genuit, aluit atq; inſtituit. Enimuerò urbiū magnitudinēatq; ſplēdorē, ſumptuoſos prætereauariorū inſtrumentorū apparatus admirantur multi, patriā uerò pio amoris affectu proſequūtur oēs: neq; quiſq̄ quālibet potēs, ita deceptus eſt alicuius rerū amœno et uoluptuoſo ſpectaculo, ut propter immodicam apud alios rerum cūm uiſendarū tum admirandarū excellentiā, obluiſcatur patriæ. Itaq; quicunq; felicis et ſplēdidæ ciuitatis ſe ciuē eſſe iactat, ignorare mihi uidetur quam gloriā aut honorē patriæ tribuere oporteat. Neq; occultè fert talis, ſe dolore affectū iri, ſi mediocrē patriam ſortitus eſſet. Mihi uerò iucūdum eſt ipſum nomen patriæ reuerēter atq; religioſe colere. Etenim ei qui ciuitatem

inter ſe

παραβαλὼν πρεσβύτερον πρεσβύτερον, μίσητος ἀξιάξιον γενόμενος, καὶ τὸν τῶν ἀνίων ἀφθονίαν. ἵνα δ' ἀμεινόν ἐστι πόλιν, ἐλάττω ἂν ἴλιττο τῶν λαμπρῶν ἔργων, ἐὰ σας τῶν παρίδα. ἀλλ' οὐ ξέστο μὴ, ἂν ἦναι τὴν τῶν παρίδα ἴσως ἐνδαίμονα παραπλησίαν, ἴλιττο δ' ἂν τῶν ἐναντίων. τὸ δ' αὐτὸ ἔστο καὶ οἱ δίκαιοι τῶν παίδων πρότιμοι, καὶ οἱ χρηστοὶ τῶν πατέρων. ὅτι γὰρ νίος καλὸς κἀγαθὸς ἄλλον ἂν προτιμήσαι τοῦ πατρὸς, ὅτι πατὴρ παῖς μιλήσιος τοῦ παιδὸς, ἴσφον ἂν γράφαι νίον· ἀλλὰ τοσοῦτόν γε οἱ πατέρες νικώμενοι, προσνέμουσι τοῖς παισὶν, ὥστε καὶ κάλλιστοι καὶ μέγιστοι, καὶ τοῖς πᾶσιν ἀρίστοις φαίνονται κινούμενοι οἱ παῖδες αὐτοῖς. ὅστις γὰρ μὴ ἴσασι ἔτι ὄντες ὅτι δίκαιόν ἐστι πρὸ τοῦ ὑὸν, ὁ δίκαιος μοι πατὴρ ὀφθαλμὸς

inter se collaturus est, pereximium esse uideo, singularũ amplitudinem accuratè expendere, earundẽq; elegantiam obseruare, neq; non cõmerciorũ ac rerũ uenalium copiã considerare. Cæterum ubi de urbiũ electione agitur, nemo utiq; posthabita patria splẽdidiorẽ electurus est uerum in optatis habebit, patriam quoq; suã quãmaximè conformẽ esse uiribus copiosis & felicibus ipsam tamẽ, qualiscunq; tandẽ fuerit, delectu habito cæteris hauddubiè præpositurus est. Isthuc uerò ipsum liberi quoq; faciũt probi et legitimi, neq; nõ patres, q̃ quidem fuerint non mali. Neque enim spectatæ honestatis & probitatis adolescens, alium patri suo honoribus præferet: neque pater neglecto filio alium paterno affectu iuuenem complexurus est. Ad qui bis inferiores sunt patres, tantum tamen filijs ex se genitis non grauatim tribuunt, ut sint & uita honestissimi, et dignitate amplissimi, appareantq; omnibus sua opera quãoptimè educati atq; exornati. Porrò q̃ tali erga filium suum non utitur iudicio, ille patris oculos habere mihi uidetur minimè.

ἔχων. πατρίδι δὲ τοῦτο τὸ ὄνομα, πρῶτον καὶ οἰκειότατόν ἐστιν ἑκάστῳ, εἰδὲ χρή τι τῷ πατρὶ οἰκειότερον, ἀλλ' οὐ τοῦτο ἀποδώσει τὸ ὄνομα τῷ πατρὶ τὸν δικαίως τοῦτο μὲν, ὥσπερ καὶ ὁ νόμος καὶ ἡ φύσις ἐπιτάττει, προσηκόντως ἀπονεμήσει τῇ πατρίδι προτιμήσει. καὶ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῖς, τῇ πατρίδι ἴδιόν τι καὶ τῷ πατρὶ πατρῷον, καὶ ἐν τούτων οἰκεῖοι πάντες ἀπὸ τούτου τοῦ πατρὸς καὶ μέχρι δεῦρο πάντων πρόσω ἀναβιβάζοντες τὸ ὄνομα. χαίρουσι καὶ θεοὶ πατρίοις, καὶ πάντα μᾶλλον ἐπαινοῦσι, ἐφ' οἷς τὰς τῶν αὐθρώπων, αὐτῶν ἐγκλήσεις ἀπέπεμψαν πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν. ἐφ' ἧς δὲ ἐκάστῳ αὐτῶν ἐγένετο, πρεσβεῖα τῶν ἄλλων ἁπάντων πόλεων. καὶ πόλεις συμπάσας, δεῦρο πατρίδας. καὶ νῦν δεύτερον, πᾶν ἔθνος ὑμνῆσαι γένοιτο δεῦρο.

minimè. Proinde nomen patriæ primum est, & omnium familiarissimũ. Etenim nihil est quod patre nobis sit familiarius. Si quis uerò istum habebit honorẽ patri, quemadmodum & lex & natura imperat, ille patriæ quoque conuenienter præcipuum honorem habiturus est. Siquidem ipse etiam pater peculiaris est patriæ possessio, ac patris pater, tũ omnes qui ex illis numerosa retrò serie generis domestici prognati sunt. Et ad deos usque paternos patrium nomen protenditur. Gaudet uerò ipsi quoq; Deus solo natalitio, ac uniuersas res humanas, ut par est, intuentur, suam possessionem esse existimantes totum terrarum orbem, atq; omnem Oceanum. In qua tamen quisque illorum terra natus est, hanc omnibus cæteris urbibus, quamuis florentioribus honore, anteponere non dubitat. Quinetiam ciuitates quæ Deorum feruntur esse patriæ, cæteris sunt uenerabiliores, & insulæ præcipuo loci genio diuiniores, apud quas Deorum natiuitates & incunabula laudibus extolluntur.

Itaq;

ἱερὰ γὰρ καὶ ταῦτα νομίζεται τοῖς θεοῖς, ἐπεὶ καὶ τὰς οἰκείας ἕκαστος ἀφικόμενος ἱδρύεται τόπους. ἐν δὲ τοῖς τίμιον τὸ τῆς πατρίδος ὄνομα, ὥστε ἐν ἀνθρώποις πολύ τι μᾶλλον· καὶ γὰρ ἂν τὸ ἄστυ πρῶτον ἕκαστος ἀπὸ τῆς πατρίδος, ὡς καὶ ἕτερα τὰ θεῖα, ἐν καὶ τοιούτοις ὄντα, ἀλλ' ὅμως ἑκάστῳ νομίζεσθαι πατρῷον, διὰ τὸν πρώτιστον ἀπὸ τῆς γῆς θέαν. καὶ φωνῆς ἀπαθῶς ἤρξατο, ἀδιαχύτως πρῶτα λαλεῖν μανθάνων, καὶ θεὸς ἐγνώρισεν. ἐπεὶ καὶ τις τοιαύτης ἔλαχε πατρίδος, ὡς ἑτέρας ἀπολιπεῖν, πρὸς τὸν τῶν μειζόνων παιδείαν, ἀλλ' αὖ ἐκεῖθεν καὶ τούτων τῶν πατρικῶν ἀσυμάτων τῇ πατρίδι τὸν χάριν, ἐπεὶ καὶ αὖ ἐγνώρισεν, οὐδὲ πόλιν ἔνομα μὴ διὰ τῆς πατρίδος πόλιν ἄναμαθών.

Itaque sacra quoque illa sui peris gratiora esse existimatur, quae quisq; ad domesticos delatus locos offert atque sacrificat. Iam si patriae nomen tanto in precio apud Deos habetur, cur non iure optimo longè maiori in existimatione foret apud homines? Siquidem quisque nostrûm in patria primùm iucundum illud solis lumen intuitus est, non secus atque Deum, qui tametsi omnibus gentibus communis est, unicuique tamen patrius esse existimatur; propterea quòd sub uitae initium abillo loco primùm auream illam solis lampadem conspexerit. Accedit his, quòd & uocem quisque suam in patria auspicatus est, primùm suae gentis uernacula lingua amabili balbutie sonare perdiscens, Deósque cognouit. Porrò si quis talem sortitus est patriam, quae ad res maiores perdiscendas alterius egeat adminiculo, aliam tamen disciplinarum gratiam acceptam feret patriae. Neque enim urbis nomen cognouisset unquam, nisi patriae beneficio & opera urbes esse cognouisset.

In ed

πάντα δὲ, οἶμαι, παιδεύ-
ματα καὶ μαθήματα συλ-
λέγειν ἀνθρώποι, χρησι-
μωτάτους αὐτοὺς ἀπὸ τούτων
τῆς πατρίδι παρασκευάζον-
τες· πλοῦτον δὲ καὶ χρήματα,
φιλοτιμίας ἕνεκεν, δι' ἃ τὰ
πολλὰ δι' πατρίδα δαπανή-
ματα. καὶ ἀπόντες, οἶμαι. διὰ
γὰρ τὸ ἀχαρίστους εἶναι τοὺς τ
μεγίστων τυγχάνοντας ἀφροντιστο
οὐκ ἀλλ' ἀ καὶ τοῖς παρ' ἑαυ
τοῦ ἀπόνοιαι χάριν, ὥσπερ
ὄφλ δίκαιον, ἑαυτοὺς δι' πά-
θη πρός τινα, πολὺ μᾶλλον
προσήκειν τὸν πατρίδα τοῖς
παιδάσιν ἀμάθειαν. πα-
τρώους μὲν γὰρ γενέσθαι δοὶ
νόμοι παρὰ τῆς πόλεως·
πολλῷ δὲ πρεσήκειν πάντων
μητέρα τὴν πατρίδα νομί-
ζειν, καὶ χαριστέον φοφῶν
ἀποδιδόναι, ἢ δι τ νόμων ὧν
τῶν γυνόντων. ὅθεν δὲ ἐδόκει
ἅπασι ἀμύνειν δι πατρίδι·
ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει γένοιτο

In ea uerò opinione ſum, ut putem ab hominib. tantùm in hoc ſibi parari omniũ artium ac diſciplinarũ cognitionem, ne patriæ indecores, ſed ſeipſos huic utiliores informent. Inſuper opes etiam poſſidentur liberalitatis exercendæ gratia, ut cõmunibus impẽſis patriæ inopiam ſubleuemus. Cõſentaneum enim eſſe opinor, ne, cum maximis beneficijs affecti ſumus, parum grati eſſe reperiamur. Sed ſi eſt qui uni officioſè referat gratias, quemadmodum æquum eſt, poſteaquam beneficia non mediocria ab illo acceperit? multo magis conuenit quãcumulatiſſimè patriæ referre patriæ. Etenim ſuper parentum ærumnoſa afflictione in ciuitatibus leges ſunt conditæ. Aequum uerò eſt, communem omnium matrem patriam eſſe exiſtimare, huicq; pro nutricãdi officijs ipſarum legũ decreto iubenti quamampliſſimas gratias reponere. Cæterùm uſqueadeò patriæ negligens & immemor conſpectus eſt nemo, ut in alia Republica ætatem de-

νοις ἀμιλᾶν, ἀλλ' εἴ τι καὶ παρεγγύητε ἐν ταῖς ἀποδημίαις, σωιχῶς ἀναπλεῦσαι, ὡς μίγιστον τ' ἀγαθῶν ἡ πατρίς. εἴ τι δὲ δεδιμενῆτε, ἂν μὴ τὰ ἄλλα σὺν πράξητε, τῦτο γὰρ κὰτοῖς μίγιστον ὑπὲρ νομίζουσι, τὸ μὴ τῆν πατρίδα ἰδεῖν, ἀλλὰ ξυγιτεύειν· ὑπὸ γὰρ τὰ ξενιτάιας, μὴ τὸν κατὰ τ' ἀποδημίας χρόνον λαμπρὸν γεγονέναι, ἃ διὰ χρημάτων κτῆσιν, ἃ διὰ τιμῆς δόξαν, ἃ διὰ παιδείας μαρτυρίαν, ἃ δι' εὐδρίας ἔπαινον, ἐγὼ ἰδὼν τῆν πατρίδα πάντας ἀπογνόντας, ὡς ἂν αὖ ἐν ἄλλοις βελτίοσιν ὠδηδεγμένους τὰ αὐτὰ καλά. μὴ τοσῦτο γε μᾶλλον ἕκαστος σπεύδη λαβέσθαι τῆς πατρίδος, ὅσῳ πρὸ αὐτῆς φαίνεται μείζονα παρ' ἄλλοις ὑπάρξειν καὶ εὐδαιμονέστερον μᾶλλον οὖν μὴ οἴκοι πατρίς, τοῖς δὲ ἄλλοις γενναίοις καὶ ἀμείνοσιν ἐν ταῖς ἀποδημίαις, σωιχῶς ἀναπλεῦσαι, ὡς μίγιστον τ' ἀγαθῶν ἡ πατρίς. εἴ τι δὲ δεδιμενῆτε, ἂν μὴ τὰ ἄλλα σὺν πράξητε, τῦτο γὰρ κὰτοῖς μίγιστον ὑπὲρ νομίζουσι, τὸ μὴ τῆν πατρίδα ἰδεῖν, ἀλλὰ ξυγιτεύειν· ὑπὸ γὰρ τὰ ξενιτάιας, μὴ τὸν κατὰ τ' ἀποδημίας χρόνον λαμπρὸν γεγονέναι, ἃ διὰ χρημάτων κτῆσιν, ἃ διὰ τιμῆς δόξαν, ἃ διὰ παιδείας μαρτυρίαν, ἃ δι' εὐδρίας ἔπαινον, ἐγὼ ἰδὼν τῆν πατρίδα πάντας ἀπογνόντας, ὡς ἂν αὖ ἐν ἄλλοις βελτίοσιν ὠδηδεγμένους τὰ αὐτὰ καλά. μὴ τοσῦτο γε μᾶλλον ἕκαστος σπεύδη λαβέσθαι τῆς πατρίδος, ὅσῳ πρὸ αὐτῆς φαίνεται μείζονα παρ' ἄλλοις ὑπάρξειν καὶ εὐδαιμονέστερον μᾶλλον οὖν μὴ οἴκοι πατρίς, τοῖς δὲ ἄλλοις γενναίοις καὶ ἀμείνοσιν

gens, omnem curam colẽdæ patriæ depositissent. At etiam qui peregrè multis iactati difficultatibus calamitosè egunt, crebrò testãtur rerum optimarum omnium prestantissimam esse patriam: tum etiam egregiè felices, quanquam in cæteris omnibus per omnia bene & beatè uitã exigãt, tamen in hoc egentissimos se esse opinantur, quòd patriæ fines non incolãt, sed extorres et peregrè agant. quippe peregrinationis probrũ nõ mediocriter eos discruciat. Videmus quoq; eos qui pertẽpus quod peregrè agendo insumpserunt, nonnihil splendoris & gloriæ sibi adiuxerunt, aut paratis diuitiarũ possessionibus, aut dignitate et honorib. aut celebri disciplinarum atque ingenij testimonio, aut laude uirtutis, omnes certatim ad patriam terram properare, quæsi nequaquam apud alios meliores sua ipsorum bona essent cum aliqua laude ostensuri. Ac tanto quisque maiore studio patriam comprehendere approperat, quanto rebus maioribus dignus apud exteros habitus est. Proinde iuuenib. quoq; desiderabilis & amabilis iuxtà est patria. Porrò autem hos

γηραιότεροι ὄντες ἥλικον τ φρονῶν, ἢ τοῖς νέοις μέτεστι, τοσούτῳ μᾶλλον ἰσχύουσι πρὸς ἀρετὴν, ὅσῳ καὶ μᾶλλον ἐγγίνεται τοῖς βίοις ἡ τῶν πατρίδων ἅπασιν γῆς φιλία, καὶ σφοδρότερον ἐπιθυμοῦσι καταλῦσαι τ βίον ἐν ᾗ τις πατρίδι, ἵν' ἤδη ἤρξατο ζῆν, ἐνταῦθα πάλιν καὶ τὸ σῶμα παραπατάλυτῃ τῇ ὁμωμοῦ γῇ, ἧ τῶν πατρώων κειμένων τάφων. ἴσον γὰρ οἶμαι πᾶσι ξένίαν ἀπολιπεῖν, καὶ μετὰ δάκατον ἐν ἀλλοφύλῳ κατακῶ γῇ. ἴσον δ' ἡ συνήθεια ἡ πρὸς τὰς πατρίδας μίσησι τοῖς ὡς ἀληθῶς γνησίοις πολίταις, μάδον εἶναι τῶν αὐτοχθόνων, οἱ μὲν γὰρ ἐνόλλυσθ', ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς ἀλλοτρίους ποιοῦνται τὰς μεταστάσεις, τὸ μὲν τ πατρίδος ὄνομα μόνοι ἀδίκως, μόνοι τ φίλων ἔσεσθε, ὑπὸ μηδὲν δ' ἀκριβῆ τ ἔτι

mines iam ætate ac senio confecti, quanto maiori quàm iuuenes prudentia exculti sunt, tanto uehementiori patriæ dulcedine ac desiderio trahuntur. Quare unusquisque è senum numero & festinat, & in notis habet maximè, in solo natalitio uitam cum morte commutatam relinquere, ut quò loci uitam auspicatus est, eodem iterum & corpus terræ altrici humandum reponat, ac patriæ sepulturæ participem se fore cognoscat. Etenim graue & acerbum unicuique esse uidetur, peregrè agentem se deprehendi, ac deum post mortem in aliena terra recondituum cinescere. Cæterùm quanta erga patriam sit uetè

germanis ac genuinis ciuibus charitas, non certius aut facilius quàm ex indigenis perdiscitur. Siquidem peregrini & aduenæ, non secus atque nothi aut spurij, parum in discrimine ponunt exilia, quippe quibus patriæ nomen prorsus ignotum est: neque ullo animi beneuoli argumento prosequuntur, existimantes nusquam non

ἐπιτηδείων ἀπορίαν, μίαν
ἀνδρωνίαν, τὰς δὲ γαμετὰς εὐ-
δοκεῖ τιθηνεῖσθαι. οἷς ἢ μὲν πᾶ-
σι πατρὶς, ἀγαπῶσι πλὴν γλῶ-
ττης· ἣν δὲ ἐγένοντο, τῇ ἡδονῇ φε-
ρόμενοι, μᾶλλον ἔχουσι, κἂν βραχεῖ
ᾖ τὸ λιπαρόγειον, κἂν ἀπορῶσι
δὲ γῆς ἰσανίσου τὸν ἀρετὸν,
τὸ γε ὑπὲρ δὲ πατρίδος ἐπαι-
νεῖσθαι ἐγκώμιον. ἀλλὰ
κἂν ἰλύος ἐπίπονα σιμυνίου
μέλοντ᾽ ἀποδίοιτ᾽ ἀσπαλιεύοι-
τε, τῇ λειμῶνι φυτοῖς πανταλκεῖ-
τε διειλυμμένοις, τῇ αὐτοῦ τὸ δὲ
πατρίδος ἐγκώμιον ἐκ ὑδίκων
βάσσεται. τὸν δὲ ἐπιφέρον
τα ἐπορεῦσθαι, κἀκ ἐπιφέρ
ἐπανιόντι. καὶ σπεύδει τὸ ὃν
τὸν πατρίδα, κἂν ὑποσύρτις ᾖ,
κἂν παῖ ἄλλοις ἐνδαμονᾶν
δοκοῦσαι, τῇ διδυμέλιν ἀδεσπ
σίαν ἐ πρεσίοις, πρᾶϊμῶν τ
ἐπὶ τῶν πατρίδος τάφον· καὶ ὁ
τῶν πατρίδος αὐτῷ καπνὸς
λαμπρ.

rerum neceſſariarū copiam ſibi haud difficulter ſuppeditari, modū felicitatis in uētris ac gulæ fœdis & beluinis uoluptatib. ſitum habentes. Veruntamen quibus mater eſt patria, terrā illā ſingulari amore proſequūtur, in qua in lucem editi, in qua nutriti ſunt. Quanq̄ modicā habeant, quanquam aſperā & ſterilē, quanquam unde terræ uirtutem collaudent non habuerint: attamē quo patria encomio potiſſimum celebranda ſit, nequaq̄ animo perplexi hæſitabūt. Verùm tametſi non ignouerint alios ſuam iactaſſe patriā ſuperbius ob agrorū fœcunditatē, ac pratorū uiridantiū plantas omnijugas: neq; ipſi tamē patrij ſoli lares obliuiſcuntur, quam equis alendis aptam ſuſpicientes, numeroſa quoq; ac robuſta pube fœcundā collaudāt. Ad hæc maturat etiam reditum in patriam aliquis, qui inſularis fuerit, tametſi apud alios bellē & feliciter uiuere poſſit: oblatámque immortalitatem reſpuet, patriæ ſepulchrum perpetuitati præferens. Et uel patriæ [b] fumus

alicno

λαμπρότερον ἐφθέγξατο τοῦ παρ' ἄλλοις πυρός. οὕτω δὲ ἀρετίμητον ἅπασι τὸ πατρίς, ὥστε καὶ τοὺς πανταχοῦ νομοθέτας ἐοικέναι τισὶν ἂν, οἳ τοῖς μιγίστοις ἀλιτήμασιν, ὡς χαλεπωτάτῳ ἐπιβλαπτόντας τὴν φυγὴν, τιμωρίαν. καὶ οὐχ οἱ νομοθέται μόνον οὕτως ἔχουσιν, οἱ δὲ στρατόμενοι τὰς στρατηγίας ἐπόρνυσι, ἀλλ' ἐν ταῖς μάχαις τὸ μίγιστόν ἐστι τῶν παραγγελμάτων τοῖς παρατεταγμένοις, ὡς ὑπὲρ πατρίδος καὶ αὐτοῖς ὁ πόλεμος. καὶ οὐδεὶς ἔστιν ὃν ἀνύσας τούτου μᾶλλον ἄρα θέλει, πλὴν ἢ γὰρ καὶ τὴν ἀλκὴν, αὐδᾷειν, τὸ δὲ πατρίδος ὄνομα.

alieno igne ipſi luculentior eſſe uidebitur. Vſque adeò uerò in uniuerſum res omnes quamlibet precioſas excellit patria, ut legum quoque conditores paßim quiſque uideat maximis puniendis ſceleribus exilium pœnam conſtituiſſe, tanquam grauißimum & acerbißimum ſupplicium. Neque uerò ſolum legiſlatorum conſuetudo ſic ſe habet: ſed eorum uerò qui cum imperio exercitibus præſunt, aliter. neque enim maiore ac uehementiore exhortatione in pugnis militum perturbati accenduntur & inflammantur animi, quàm ſi pro tuenda patria ſe præliari cognouerint: nec ferè

ullus eſt, qui his auditis ignauus eſſe ſuſtineat. Etenim ſtrenuum & audacè ex meticuloſo quoque facit nomen patriæ.

GILBERTI COGNATI ANnotationes.

a Nihil eſſe patria dulcius.) De dulcedine patriæ extat epigramma παλλαδᾶ ex Homero formatum, apud quem Odyſſ.

dyss. nono sic Vlysses in conuiuio Phæacum loquitur

Ως οὐδὲν γλυκιον ἧς πατρίδος, οὐδὲ τοκῆων
Ἔστιν. id est:

Vt nihil est patria, proprijsque parentibus vlli
Dulcius.

Lucianus quoq; hoc encomium ab hoc ipso Homeri loco exorditur: quo sententiam suam declarando, paucis quidem illis, sed admodum argutis uerbis indicauit, quàm cuiq; præcipua habenda sit sua patria, quàm amanter colenda, quàm officioſè prosequenda. Illa enim nescio qua dulcedine cunctos ducit, & immemores non sinit esse sui. Nec ferè ulla terra est, aliorum opinione, quamlibet barbara & inculta, quamlibet inamœna & horrida, quæ suo alumno non uideatur omnium esse cultissima & amœnissima. Hoc uerum esse, uel unus pro teste productus multorum instar habendus est Ithacus, cuius cum sapientia minimè esset dubia, illiq; concessum foret alibi felicem uitam agere, immortalitate fruituro, ac esset oriundus ex insula aspera, nec ita multum iucunda: præ omnibus tamen uoluptatib. quas formosissimæ deæ conuersando capere potuisset, subsilientem fumum optat de patrijs posse uidere focis, inamœnos & horridos Ithacæ scopulos immortalitati præferens, qua negat se quicquam usquam gentium uidisse dulcius. Iam neminem usqueadeò ferum natura existimo, quê natalis soli recordatio non aliqua dulcedine caperet atq; demulceret, quiq; Vlyssis opinioni refragaretur, cum illud naturæ nescio quo ductu aut uitio omnibus insitum esse uideamus, ut cuiq; sua plus æquo arrideant: adeò, ut cui sua sorderet patria, adhuc nemo inuentus sit. b Patriæ fumus.) Apud Homerum Odysseas α, terræ natalis fumum Vlysses optat uidere surgentem. Vnde & ductum est hoc prouerbium, ad quod eleganter quoq; alluſit Ouidius his uerbis:

Haud dubia est Ithaci prudentia: sed tamen optat
Fumum de patrijs posse uidere focis.

Quem autem unquam uidimus in tam barbara regione natũ, cui sua patria uel non optima uideatur? Illa enim complectitur quæ solent haberi charissima: parentes, affines, amicos, penates, solum ipsum natale, cui auspicia uisendi debemus.

ANNO

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ. DEMOSTHENIS ENCOMIVM.

Philippo Melanchthone interprete.

ARGVMENTVM.

Et hic titulus argumenti ſummam indicat. Eſt enim encomium Demoſthenis oratoris, ſed nouo quodam colore tractatū. Non enim ſimplici uia, aut uulgatis laudandi rationibus, quę à rhetoribus præſcribuntur, utitur: ſed illis quodāmodo poſt poſitis & reiectis, à cōfeſſione hoſtis potiſsimam encomij partem abſoluit, hoc uidelicet ordine. Principiō narrat, quo pacto cū deambulatū iſſet, in Therſagorā poetā inciderit, encomiū Homeri meditantē. Ibi igitur cum de Homero alter, alter aſſit de Demoſthene laudando inter ſe agerent, Therſagoras ſq; contenderet longè difficilius eſſe Homerum laudare, quàm Demoſthenem: non quia id uerſibus faciendum eſſet, ſed quia ipſa materia locorū ſterilior foret, idem hoc ipſa re cōprobare illū cœpiſſe. Eaq; encomij huius oceaſio eſt, & quaſi quoddam operis proœmium. Fingitur itaq; exinde Therſagoras ſub cōparatione quadam Homeri & Demoſthenis, & eorum quæ ad utriuſq; laudem ab arte ſumi poſsint, omnes eos locos percurrere, ex quibus cùm perſona Demoſthenis, tum cæteræ uirtutes & res geſtæ amplificari poterant. Quo loco & illud obiter uidere licet, quid in autorum lectione ſpectandum ſit, & quæ ratio in encomijs texendis potiſsimùm ſequenda. Therſagora iſta omnia quaſi digito, quod dici ſolet, indicante. Atq; hæc prior encomij pars eſt, quæ ex locis technicis à Therſagora homine poeta perficitur. Altera autē ex atechnis, quæ uocant, ſumitur: ſed quam ſumma prudentia atq; arte Lucianus, utpote orator, ac ſeriò agens, tractaſſe ita uidetur. Interpellato enim ſermone Therſagoræ, ut qui in uulgatis, & in ſchola exerceri ſolitis rationib. uerſaretur: deinde & carminis illius auſcultatiōe, ut fingit, uicisſim peracta, ipſe accepto ab eodē Macedonicarū rerū cōmentario, in quo & acta Antipatri & Demoſthenis quędā cōtinebantur, ex eo reliquā inde orationem percexit, illi uidelicet inſuper cōmemorando quæ hoſtes quoque de eloquentia Demoſthenis, de magnitudine animi eius, & de rerum geſtarū excellentia, ſcripta atq; teſtata

reliquiſſent. Quo argumento neque grauius aliud, opinor, neque firmius quicquam afferri potuit. Eſt enim ea demum uera ac ſolida laus, quæ ab hoſte proficiſcitur: quippe qui nihil laudaturus facilè in eo quem odit, fuerit, niſi ad quod ipſa uirtutis ac ueritatis natura compellitur: quæ eiuſmodi ſanè eſt, ut quod infrà ipſe Antipater ait, honeſtæ res etiam apud hoſtes honeſtæ ducantur, & uirtus laudem ſuam ubiuis locorum inueniat. Sed de hac re alibi dictum eſt.

Βλέψαντί μοι καὶ τὸν θεὸν τὸν ἐπὶ τῷ στόματι τῷ ἐν ἀγορᾷ, τὸν Ἑρμῆν λέγω, ἐφάνη τις ἐν ἀριστερᾷ, τῶν ἔκπυστος ὢν ἅπασι, σκυτεὺς πρὸ μικροῦ μεμισθωκὼς Θρασαγόραν τὸν ῥαπτογλάφον, τάχα τινὰς αὐτὸν ὑμῶν ἐπίστασθε· σκυτεὺς τὸν τρόπον, γραῦς, κόλλυβος, καὶ δεῖ πρὸς τὸν φύσιν. ἰδὼν οὖν αὐτὸν ἐγὼ πρασιόντα, Θρασαγόραν ἔφην ὁ ποιητής. ποῖ δή, πρὸς πόλεως; οἰκοθεν, ἔφη· ὃς, ἐν τοῦτο. πόθεν δ', ἦν δ' ἐγώ, διαβαδίσων; ἀμέλει μέν, ἔφη, περὶ τέτταρας ἡμέρας· ἀνὴρ γάρ τις τῶν γνωτῶν ἐξανεστάκει, ἰδοὺ μοι χθὲς τοῖς ὀμβρικοῖς τριδίοις σὺ ποιήσεις ἀπαρέσκεσθαι καλῶς τε καὶ ποιῶν, ἔφην, καὶ τὰ ῥηθέντα τῷ παιδοτρίβῃ ἐπάνω τίνων. ἐπεθόμην οὖν ἀφράμενος,

Cum a in porticu deambularē, exeūti ad ſiniſtrā b die 16. paulo antè meridiem, forte ſe mihi Therſagoras offert. exiſtimo eum pleriſque uerùm notum eſſe. Puſillus eſt, naſo c aquilo, ferè candidus, uirili ſpecie. Hunc cum procul accedentem uiderem, dixi: Hic Therſagoras poeta eſt. Et interrogaui, quorſum aut unde ueni? Ille inquit, domo ſe huc uenisse. Num, inquam, deo ambulandi gratia? Tum ille: Omitte hoc interrogare. nocte intempeſta ſurrexi, ut ad d Homeri natalem, carmen ei dedicarem. Præclarè, inquam, facis, quòd illi ſtudes gratiam inſtitutionis referre. Hoc cum inſtituiſſem, at ille,

ρῶ, δὲ ἦς, ἐλαδον ὑμᾶς τὴν, ὡς τοῦτο τῆς μισυμβρίας ἐκπιστόν. ἐπορεύμην, ἔφη, κἀγὼ μέχρι μοι ἡδὲ τοῦ περιπάτου. φοιτῶ μέχρι τοι πρόσθεν, ἔφη, προσκυνῶν τινα τοιοῦτον ἀνδρῶν ἄνω, τῷ χαρὶ τὸν Ομηρον ἐπιλέξαι. ἴστε δέπου τὸν ἐν Λιξιᾷ τοῦ τῶν Πτολεμαίων νεὼ, τὸν καλλιμάλλον τὰς κόμας. προσῆλθον τοιοῦτον αὐτὸν ἀφικόμην, ἔφη, καὶ προσλξόμενος, ἀφδόνων μιτακλίναι τῶν ἐπῶν. ἐγὼ, ἔφην, ἐν σύχαις τὰ πράγματα ἂν, πάλαι γάρ τοι καὶ αὐτὸς ἐνηχόμην μοι δόκῶ τὸν Δημοδίνλον, ὑπόπτερόν ῥῶσαί τι πρὸς τλὶ αὐτοῦ γενέθλιον. ἐὰν οὖν ἐμὶν ἐπαρκέσει τὸ σύχεσθαι, συμβουλεύομαι ἐγὼ σοι· ποιῶν γὰρ ἐμὶν τὸ ἔρμαιον. ἴγ᾽ μὲν, ἔφη, καὶ τῶν νύκτων τι καὶ τὸ μέρον ἐπιτιμέσων, ἀλλὰ μοι δὲ σύνοιας τὸν Ομηρον ἐπιγράψασθαι· θάττον γὰρ πως, καὶ μᾶλλον δὲ τῶν ποίσιν ἐπιμηχανῶμαι,

ille, huc ueni, neque animad uerti me deambulationem ad meridiem usque produxisse. Tum ego: Et mihi oportet deambulatione. Sed ille: Multo antè, inquit, oportuit me illum salutare. monstrabat autem manu Homerum. Scitis enim in templo Ptolemæi ad dexteram collocatum esse, prolixa coma insignem, inquit ad hunc eundum mihi est, ut eum salutem, & orem ut mihi magnam uersuum copiam largiatur. Ego contrà inquam: Si quid uotis proficitur, & ego iam olim Demosthenem obstrepo, ut mihi suppeditet orationem ad natalem eius ornandum. Si igitur satis erit uota facere, adiunge me tibi socium. nam commune, inquit, lucrum auferre cupimus. Ego, inqt, habeo poema lucubratũ hac nocte & hodie, quod Homero propter beneuolentiam dedicaturus sum.

Nam diuino quodam furore commotus ad poeticam ra-

βιβλαρχεῖόν, κἀγὼ δὲ αὐτὸς· ἐπίτηδες γάρ τοι τοῦτό τὸ γραμματεῖον προσηγόμην, ἵνα ἀρπάσω σχολῆς ἄγοντί τῶν ἐπάθλων περιτύχωμι. λοιπὸν οὖν μοι ἐν παλῷ σὺ δὲ σχολῆς ἄναμμα μακαρίζω γάρ ἄ, λῶν δ' ἐγώ, καὶ πίπτοντας τὸ τοῦ τὸν πόλιχον ὑφιππάζω, ὃς ἤδη λελυμένος τὸν κόνιν, καὶ τὸ λοιπὸν δὲ δίας ψυχαγωγούμενος, μυθολογῶν πρὸς τὸν παλαιστὴν διέρχεται, ὡς πολλοῦ κινδύνου τῆς νίκης οὔσης. ὁ δ', ἀλλ' ἐπὶ τῷ βαλβίδι σὺν αὐ ἰμανδικόν ἔγωγε, ἔφη, καὶ σὺ λύ μοι δοκᾶς, ὑφιππάσω τὸν πόλιχον τῶν ἵππων, ἐνύφαν αὐδρὶ μᾶλλα δὴ πατρῴδιον τὸν τοῦ ταδίου τύχῃ. καὶ ὃς γελάσας, μὴ δύσει τί τῶν ἀπόρρων, ἄπερ, ὀργασόμενος; ἴσως γάρ, ἔφη, ὁ Δημοσθένης ἐλάττων, ἢ καθ' Ὅμηρον δοκεῖ σοι λόγου καταφαίνεται· καὶ σὺ μὴν μέγα φρονεῖς, Ὅμηρον ἐπαινέσας, ἐμοὶ δὲ ὁ Δημοσθένης σμικρόν, ἢ τὸ μειόν;

pior, ut iudicabis ipse. Gero enim mecum libellum in hoc paratum, ut ostendam sodalibus, cum in aliquem ociosum incidero. O te felicem, inquã, qui uidêris mihi perinde facere, atq; aliquis qui postquam cursu uicit in stadio, redit abluto puluere, ut oblectet se spectando: & cum luctatore iocatur, expectante ut iam in certamen uocetur. Cui respondet ille: At paulo antè cum ἐ à meta procurrendum esset, non erat ocium ad iocandum. Sic tu uelut in cursu poetico uictor, facis me ludos ac delicias, metuentem stadij fortunam. Scilicet, ait ille ridens, quasi rem difficilem susceperis. Fortassis, inquam, Demosthenes uidetur tibi indignus qui ad Homerum conferatur, & uideri uis in argumento graui ac difficili posuisse operam, cum Homerum laudaris: me uerò existimas leue argumentum de Demosthene sumpsisse. Cæterùm,

μυθίων συνιοφαντᾶς, ἔφη. Cauillaris, inquit ille. nam
Διατασιάσαιμι δ' ἂν αὐτὸς ego nolim heroas illos inter
ἥρωας, ὃ καὶ πλάνην ἀπὸ τῶν se committere, tametsi ma-
γενόμενον περὶ Ὁμήρου τετάχθαι. gis faueo Homero. Bene,
εὖγε, εἶπον, ἵνα δ' οὐκ inquam: an non putas me
ἂν νομίζοις πρὸς τῷ Δημοσθένους; Demosthenis magis fauere?
ἀλλ' ἐπά γε μὴ ταύτην sed quoniam non recusas
τὴν λόγον ἀπαμάξεις καὶ τῶν hac de re mecum colloqui,
ἐπαίνων, δῆλον ὡς τῶν ποιη- apparet te solam poeticam
τικῶν ὄγκον ἀγᾶ μόνον, τοὺς admirari, & solutam o-
δὲ ῥητορικοὺς λόγους παντα- rationem prorsus contem-
φρονεῖς ἀτιχῶς, οἷον ἱππεὺς nere, sicut eques peditem
παρὰ πεζοὺς ἱλαύων. μὰ μα praeteruectus aspernatur.
νάλω, ἔφη, ταῦτά γε, πᾶν ἀ Tum ille, Dij prohibeant ne
πολλῆς δεῖ τῆς μανίας ὅσα sic insaniam, tametsi non
τοῖς πειρωμένοις ἰέναι θύρας. leui furore opus est iis qui
δεῖ γάρ τοι καὶ τῆς παπαλο- ad poeticas fores accedunt.
γάθλου, ἔφην, ἐνδόντος τινὸς ἐκ Verùm & oratoribus, in
πνοίας, ἃ μέλλουσι μὴ τα- quâ, opus est afflatu quodã
πεινοῖ φανεῖσθαι, καὶ φαύλης diuino ad efficiendam ora-
φροντίδος. εἰ δέ τοι, ἔφη, ὧ tionem non humilem aut frẽ
ἑταῖρε, καὶ χάριν πολλάκις, gidam. Nec hoc, inquit, igno
ἄλλην τινὰ δὲ λογοποιῶν, καὶ ro, ac sæpe me comparatio
τὸν Δημοσθένους ἐγγὺς τῶν cùm aliorum oratorum, tum
Ὁμήρου τιθέντα. οἷον λίγυ & Demosthenis cum Home-
τὴν σφοδρότητα καὶ πικρίαν ro, delectat, cum similẽ ui-
αὖ, καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν, καὶ deo uim, acerbitatem et im
τὸ μετὰ ὀνειδῶν πρὸς τὰς Φι petum. Vt Homerus Aga-
λίππου μέθας καὶ παροινισμὸς, memnonem appellat uiolen

tum; ita Demosthenes in Philippi ebrietatem, saltationes,

petulan-

πρὸ τῶν ἀσύλων. τὸ δ' Εἶε σίνυε ἄριστε, πρὸς τὸ, ἀλλ' γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς εὔδρας τὰς ἀγαθὰς ὑποθυμίους ἐλπίδας. πρὸ τὸ, Ηνι μίν' οἰμώξας γέρων ἐπωπλάτη Πηλεύς, πρὸς τὸ, Πηλίου ποτὶ πρόφασιν ἂν οἱ αὖθις ἐπάνοι, οἱ πὶ λίξις πρὸ ἀλυδρίσας τοιοῦτος ἐσσεῖται; παραβάλλω δὲ πρὸ τὸν ῥῆσιν Πόδαρκα πρὸς τὰς Ολυσσίως ἐφάδας τῶν λόγων· πρὸ τὸ,

ὃ μὴν μέλλει μὴν ἀκάμας τ' ἀνδρῶν τι ἴσεσθαι,

πρὸς τὸ, πόρρω μὴν γὰρ ἄπασιν αὐλοφόροις τοῦ βίου βάσας τ', πρὸν ἐν οἰκίσιν τὰς αὐτῶν καθάρξας τυρὸ, πρὸ μυρίαι γιγνώσκειν αὖθις αὐτοῖς ὧδε τοιῶν δ' Διομήδεα ἔπαθρομαί, ὄλομαι δὲ πρὸ πάθοι πρὸ Διαδίσας, πρὸ ῥοπὰς λίξις καταμανθάνων, πρὸ τὰς ἀφαιρούσας τὸν νόον μεταβολὰς, πρὸ τ' ἐν τ' πασῶν ἐπανόδους, πρὸ τὰς τ' παραβολῶν σὺν τῷ καιρῷ

petulantiam inuehitur. Et quale illud est [h] apud poetã, Vnum augurium optimum est, pugnare pro patria: tale illud est apud Demosthenem, Oportet bonos uiros bona cum spe suscipere defensionem Reipub. Et illud, Forsitan ipse senex deploret talia Peleus,

simile est huic sententiæ: Quàm grauiter ingemiscerent illi fortes uiri qui propter gloriam & patriæ libertatem in acie perierunt. Confero & magna ui fluentem [i] Pythonis orationem ad hybernas niues, quarum similis oratio Vlyssis esse scribitur. & illud,

[k] Ni foret hæc hominũ natura obnoxia morti,

simile est huic loco: Omnes homines natura morti obnoxij sunt, etiam si quispiã conetur se inclusum in cauea seruare. Denique infinitæ sunt similes utriusque sententiæ. Delectãt aũt me et affectus tũ uehemẽtiores, tũ leniores, et oratiõis uarietates et metaphoræ tã diũ læuãtes, et tẽpestiui ex di-

γλαφυρότητας, ἢ τὸ ἐκ φόρτου μισοβάρβαρον πανταχῆ. καὶ μοι πολλάκις ἐδοξεν (ὁ γὰρ ἀεὶ τἀληθὲς ἀποκρυπτόμενος) δυσκρινέστερον μὲν ἐναντίας Ἀτθίδι καὶ Δωριεῖ τὸν Ἀττικῶς καὶ Δωριεῖ, τὸν τῆς ἀρχαιότητος, ὡς φασιν, ἀνεμιόν, τοῦ τὰς Ἀχαιὰς προσαγορεύοντος, διακριτέον δὲ τὸν πνεύμονα τῶν τὰς Ἑλλωτιὰς ἀποκλαιόντων βαγῳδίας, τῷ μιτυλῷ δὲ ἀκμαιοτάτῳ μάχεσθαι δοκεῖν τὸν ἐκπλατίοντα, καὶ μύθοις τὸν φορτικὸν σκιδακοποιοῦντος. πολλάκις δὲ μετὰ τῶν Δημοσθένους καὶ μέτρα κεῖται, καὶ ῥυθμοὶ καὶ βάσεις ἐν ἴσῳ τῆς ποιητικῆς ἐθνικῆς ἐμβιβάζουσιν, ὥσπερ ἐκ Ὁμήρου ἀλλοῖα τοῖς αὐτοδίδακτα θαρσοῦντα, ἢ σχημάτων βραχύτητος ἢ καθαρότητος. ἀλλ' ἴσως φύσεως τοῖς τόποις καὶ τοῖς ἀνθρώποις τὰς ἀρετὰς ἐπιπλέκοντος. πόθεν γὰρ ἂν τὸν σοφιστὴν Καλλιόπην, ταύτην ἂν γενέσθαι; ἀλλ' ἔδει γε τὸν μὲν ἀκούειν

ex digressionibus reditus, & concinnæ collationes, denique totius urbanitas & orationis. Et mihi sæpe uisum est (neque enim dissimulanda est ueritas) plus esse grauitatis in Demosthene, castigante segnitiem suorũ ciuium magna libertate, quàm in Homero, cum Achiuos Achaidas appellat. Et Græcorum tragœdias grãdiore sono repræsentat, quàm Homerus, qui fingit colloquia in medijs pugnis, & certamina iactulapidis dirimit. Sæpe etiam apud Demosthenem membra fusos habent numeros ac mensuras, quales sunt in poetica: sicut neque desunt in Homero antitheses, comparia, figuræ asperiores aut candidiores. Nam ingenia uidentur sua sponte similes uirtutes etiam in dissimilibus studijs gignere. Quare igitur tuam Calliopen aspernarer? Quamuis autem hanc ualde admirer,

μα τῶν ἐς Ομηρον ἐγκωμίων
διπλάσιον ὄγκον. ὃ τοίνυν
οὐκ ἐς Δημοσθένην ἐπαίνους
δίδωμι, ὑπὲρ τοῦ μέτρου, ἀλλὰ
τῇ ὑποθέσει φημί, τῷ τοὺμὸν
μὲν ὑπ' ἐμοῦ ἐρρᾴδιον τινὰ καὶ
πολλὰ ὑποβαλλόμενα τῶν ἐπαί-
νων, πολλῷ γε τῷ ποιητικῷ
αὐτῷ· τὰ δ' ἄλλα, τὰ μὲν
ἀσαφῆ, πατρίδα καὶ γένος καὶ
χρόνους. εἰ γάρ τι σαφὲς αὐτῶν
ἦν, ὃν ἓν ἂν ἀμφίλεκτον ἂν
φέροιτο ὄφελος, πατρίδα μὲν ἀπο-
δόντων αὐτῷ Ιωνικὴν Κολοφῶ
να, ἢ Κύμην, ἢ Χίον, ἢ Σμύρ-
ναν, ἢ Θήβας τὰς Αἰγυπτίας,
ἢ μυρίας ἄλλας. πατέρα
δὲ, Μαίονα τὸν Λυδὸν, ἢ πο-
ταμὸν, καὶ μητέρα Μελανώ-
πην φασὶν, ἢ νύμφην τ' ἀγελά-
δων, ἀνδρικὴν γένους ἀπορ-
ίᾳ, χρόνον δὲ τ' ὀφείλον ἢ τ'
Ιωνικόν. καὶ μάλ' ὀκνῶ φέρε
τ' Ησίοδον ἄχρι ὑλικίας σο-
φὸν ἀδίνας, ὅπως γε μὴ τέκνωμα
πρὸ τοῦ γεωρίμου τὸν Μιλησι
γενῆ προπρίνωνται. τύχῃ δὲ
πρίσις, ἢ πάθ' ὁμμάτων,

rer, tamen mea causſa du-
plo plus habet negocij,
quàm Demoſthenis encomi
um: non ob illam cauſſam,
quia mihi carmen ſcriben-
dum eſt, ſed etiam propter
argumentum, nullam habe
materiam ſatis ſplendidam
ad inchoandas laudes, prae-
ter ipſam poeticam: [m] ce-
tera ſunt ignota, patria, ge-
nus, aetas. nam ſi haec nota
eſſent, nullae extitiſſent inde
diſſenſiones. Alij patri-
am ei aſſignant urbem Io-
nicam Colophona, alij Cu-
mam, alij Chium, [n] nonnulli
Smyrnam, quidam Thebas
Ægyptias, & innumeras
alias. Patrem Maeonem Ly-
dum, [o] aut fluuium: matrem
Melanopen, aut aliquam
nympham. ſiquidem huma-
nũ genus ignoratur. Alij exi
ſtimãt eum tẽporib. heroi-
cis fuiſſe, alij Ionicis: nec fa-
tis cõſtat utrum Heſiodus ſit
antiquior. Quidam etiam
contendunt, prius ei nomen [p] Meleſigenae fuiſſe, quàm hoc
quod nũc in uſu eſt Homeri. Nec de fortuna eius aliquid con-
ſtat,

ἀλλὰ μὴ βέλτιον ἦν ταῦτα ἐᾶν ἐν ἀσαφεῖ κάμψαι. περὶ γοῦν δέ μοι πεπιθεῖν τὸ ἐγκώμιον, πείσειν ἱκανὸν ἐν τοῖς ἐπαινουμένοις, μὴ σοφίαν ἐν τοῖς ἔπεσιν ἀναζωμένοις συλλέγειν. τὸ δὲ σὸν, ἔφη, καὶ τὰ χαρὲν, ἐπιδεικνύμενόν τι μὴ λέγειν, ἐφ' ἁρμοζούσης τι μὴ γνωρίμοις, μόνον ὀνομάζειν, οἷον ἕτοιμον, ἁδρομάτων παρὰ σοὶ κόμιζον. τί γὰρ ἐμοὶ μέγα καὶ λαμπρὸν ἡ τύχη τῷ Δημοσθένει περιτέθεικε; τί δ' ἐγκώμιον; ἐν Ἀθήναις μὲν αὐτῷ παῖδες αἱ λιπαραὶ καὶ εὐδαίμονες, καὶ Ἑλλάδος ἅπασα; ναί τοι λαβόμενον ἂν ἐγὼ τῶν Ἀθηνῶν, ἐκ τῆς πολιτικῆς ἕξεως ἐπαινοῦντος ἂν ὄβριστας δῆμον, καὶ πρίσεις, καὶ κατοικίσεις καὶ Λιμνὰς, καὶ τὴν Ἐλευσῖνα. νόμων δὲ καὶ διαιτημάτων καὶ πανηγύρεων, καὶ Παραλίων, καὶ ἀστικῶν ἔτι καὶ ἀγροικίων ἐπαινέσαντος ἂν, οὐδ' ἂν εἷς ἐν ἴσοις ἄξιος ἐφικέσθαι δόξαιτο τῷ λόγῳ, φασὶν, ὁ Δημοσθένης,

stat, de paupertate, de cæcitate: nisi satius esset fortasse omittere ista, cum sint ignota. Valde igitur angusta erit encomij materia, si nullæ res gestæ, & carmen tantùm laudandum erit, & sapientia ex uersibus æstimanda. Tibi uerò ampliſſima materia ad manum & in promptu est dicenti de rebus certis & celebratiſſimis: tantùm uerbis opus est, tanquam cõdimento ad obsonium parato. Quid enim non magnum & ſplendidũ fortuna Demoſthenis conceſſit? Quid non celebratiſſimum? Nónne patria Athenæ opulentæ & nobiles, & Græciæ propugnaculum? Quòd ſi mihi Athenæ contigiſſent, poetica conſuetudine recitarem amores deorum, iudicia, commigrationes, dona, Eleuſinem. Porrò de legibus, iudicijs, concionibus, Piræeo, coloniis, trophæis terra marique

partis, ne Demoſthenes quidem ipſe pro dignitate dixerit.

ἀφθονίαν μὲν ἂν μοι παρεῖχε τὰ τοιαῦτα. τόδε γοῦν οὐκ ἂν ἀπαρκῆσαι νομίζομεν, ἐν νόμῳ τοῖς ἐπαίνοις ὄν, ἐν τῶν παρέλκων ἐπιτιμᾶν τοὺς ὑπερβαλλόντας. ἰσοπράττει δέ, παρεμπέφυκε τῇ Ἑλένης φύσει, ἐνίοτε καὶ τὴν Θησέως. τὸ μὲν δὴ ποιητικὸν φῦλον, ἀλεύθερον σοὶ δοκεῖ λαβεῖν, τὸ τῆς παρρησίας σκῆμμα ἐκ τῆς ἀσυμμετρίας ὑπαγαγέσθαι, μή σοι μεῖζον προσκείσεται τὸ ἐπίγραμμα τῷ θυλάκῳ. παρίστησι δὲ τὰς Ἀθήνας, ἐπιδείκνυσι τὸν λόγον πατρὸς φιλαρχοῦ· χρυσᾶν πρῶτος κατὰ Πίνδαρον. ἐγὼ γὰρ ἐν Ἀθήναις λαμπρότερον ἡγεμόνα τῆς φιλαρχίας. ἐν δὲ τῷ Δημοσθένους ἔτι παιδὶ παιδὸς ὄντος, ἐτιτρύσα, τῶν ὀχλαγωγιῶν ὁ συμφορὰν ἡγοῦμαι, ἀλλὰ δόξης ὑπόθεσιν, τὸ δὲ φύσεως γενναῖον ἀπεφήνατο. ὁμοῦ μὲν ὅτι παίδευσιν, ἅτε ἀσκήσιν μνήμης καὶ ἱστορίας παρεξιόντα, ἀλλὰ σὺν εὐφήμῳ τῷ ὑπαίνῳ ἐπιδεικνύς

Ex his magna mihi copia ſuppeteret. Idq; encomium non exiſtimarem prætermittẽdum eſſe, cum in præceptis laudationum hoc contineatur, ut laudes ex patriæ ornamentis cumulentur. Iſocrates Helenæ præconio inſeruit Theſeum. Poetis uerò conceſſa eſt maxima libertas. Sed tu fortaſſis irrideri te metuis, ſi initium orationis iuſto grandius ſit: & uereris ne quis iuxta prouerbium dicat, [q] Epigramma maius eſſe calatho. Itaque etiamſi omittam Athenas, occurret pater præfectus claſſis, aureum, ut Pindarus ait, fundamentum. Nulla enim Athenis maior dignitas eſt, quàm præfectura claſſis. Quòd uerò extinctus eſt Demoſthene adhuc puero, non eſt calamitas iudicãda, ſed gloriæ occaſio, ut regens generoſam indolem. Iam Homeri inſtitutionem & ſtudia nuſquam legimus, ſed ſtatim oportet nos attingere poſſe

ἔπαιδεν τῶν ὑπ' αὐτοῦ δι-
δαχθέντων, ὅλως τε
ἱστορίᾳ περὶ μηδέτερα περὶ δι-
δασκαλίας οὐκ ἔχοντα, μέθ'
ὧν ἔστι τὸν Ησιόδον λέ-
γουσι καταφυγόντα, τὸν βα-
δύμητι καὶ τοῖς ποιμέσι τῶν
ἀνθρώπων ἐπινέμοντα. σοὶ δ'
ἐντεῦθεν δέ μου, φησὶν
μὲν ὁ Καλλίστρατος, λαμ-
πρὸς δ' ὁ κατάλογος, Αλ-
κιδάμας, Ισοκράτης, Ισαῖος,
Εὐβουλίδης· μυρίων
μὲν ἱστορουμένων Αθήνησι
τῶν ἐνόντων καὶ τοὺς παρὸν-
τας ἀναγκαίως ὑποπεμπό-
ντων, ταχέως δ' οὕτως τοῖς
μειρακίοις τῆς ἡλικίας ἐπὶ
τὰς τρυφὰς ἀπολισθαίνου-
σης, ἀφῆν δ' αὐτῷ κατ' ἐξου-
σίαν πομπὴν, ἐν τῇ τῶν ἐπι-
τηδείων ὀλιγωρίας, ὁ τῆς
φιλοσοφίας καὶ τῆς πολι-
τικῆς ἀρετῆς κατοχὴ νέδετο,
ὃς αὐτὸν ἄγει οὐκ ἐπὶ τὰς
Φρύνης, ἀλλ' ἐπὶ τὰς Α-
ριστοτέλους καὶ Θεοφράστου,
καὶ Ξενοκράτους καὶ Πλά-
τωνος θύρας, κἀντεῦθεν ὥ βέλ
τίστε φιλοσοφείτω τῷ λόγῳ, διτ[ὰς ἐπ' ἀνθρώπειε ἐρώτων ἀγω-

re poemata eius, cum de educatione deq; studijs eius nullæ extent historiæ. Neq; licet fingere eum à Musis accepisse poeticam, sicut de Hesiodi Lauro ferunt, quæ ociosis pastoribus poeticam inspirabat. Tu uerò Callistratum habes, & longum & magnificum catalogū, Alcidamantem, Isocratem, Isæum, Eubulidem. Et cum innumeræ illecebræ Atheonis ad se inuitent etiam illos qui sunt in custodia patrū, cumq; adolescentia per se proclivis sit ad uoluptatem, ac Demosthenis liceret propter tutorum negligentiam uoluptates sequi, tamen continuit eum amor uirtutis ac doctrinæ, & duxit non ad Phrynæ ianuam, sed Aristotelis, Theophrasti, Xenocratis, Platonis. Hic poteris philosophari, duplicem amorē esse in animis humanis: alterum

γὰρ, τὸν μὲν θαλάττιον τι-
νὰ ὄρνιν, παφάφορόν τι
καὶ ἀγρίον, καὶ κυμαίνουσαν
ἐν ψυχῇ, Αφροδίτης πλοῦν
δόμον πλάνωνα, φλογμα-
τούσας νόμῳ ἐρωτας, αὐτὸν
χρυσοῦν θαλάττιον, τὸν δ'
ἐνδιαίσιον χρυσῆς τινὸς σει-
ρᾶς ἕλξιν, οὐ πυρὶ καὶ τόξα
ἐντιδῶσαν δυσαλδῆ
νόσους βαυμάτων, ἀλλ' ὧν
τῶν αὐτῆ ἔρωτος ἄγκυρά τι
καὶ πλοφορὸν ἱλαρὸν ἐξορμῶ-
σαν, μανίας σώφρονι τῶν ψυ-
χῶν, ἴσα Διὸς ἐγγύς, καὶ
θεῶν ἀγχίσπορον, φησὶν ὁ Ἡ-
σιόδος. ὅτι μὲν ταῦτα
πρόχειρα, πονηρὰ, σκόλαιον, πάν-
τοπλοον, ξιφος, γλῶτταν δι-
αφθορῆσαι, μιτιλδᾶν ὀψὲ τῆς
ἡλικίας ὑπέρμισυ, μνήμην
ἀπεριβῶσαι, δεμνίου κατα-
φρονῆσαι, σωφρονεῖν νύκτας τε
καὶ ἡμέρας ὁμοῦ. ἐξ ὧν
τις ἐπ εἶδεν, ὅπως ὁ Δημοσθέ-
νης, ἴσως, σοὶ λέγω ῥητορικῶν τέ-
χνης, τάχ μὴ ἐννοίαις καὶ τοῖς
ὀνόμασι κατακοινῶν τὸν
λόγον, τάχ διαθέσεσιν ἀπα-
ρεβῶν τὰς ψυχαγωγίας:

λαμπρὸς

terum mari ortum, ma-
rium, ferocem scilicet, ue
nereos fluctus in animo,
qui mouentur ex æstuatio
bus cupiditatibus inuentum,
naturam planè marinam,
alter amor est aurea ca-
tena cœlo demissa. Hic
non habet faces aut tela,
quæ faciant lethalia vulne-
ra, sed bonum furorem im-
mittit mentibus, quæ sunt co
gnatæ diis, incitantem ad na
tiuam & incorruptam pul
chritudinis formam com-
prehendendam. Omnia
hæc amori facilia fuerunt,
tonsuræ, latebræ subterra-
neæ specum, corrigere lin-
guæ uitia, actionem in ætate
uirili discere, exercere
memoriam, assuefacere ani
mum ad contemnendos po-
puli fremitus, continuare stu
dia per diem & noctē. Vn
de quis nescit qualis extiterit
orator Demosthenes? quo-
modo orationem uerbis &
sententijs ornauerit, ar-
gumentis adsperserit affe-
ctum,

ἁμιλλᾶσθαι μὲν τῇ μεγίθει, φροντίδι δὲ τῇ τοῦ μιμήματος, ἐκφορᾷ δὲ τῇ τοῦ ἐνθυμήματος ἐγκράτειᾳ, τοῦ πειθοῦς δὲ ἐπιλλογάδι τοῦ σχημάτων. μόνῳ γέ τοι τῶν ῥητόρων, ὃς ὁ Λεωσθένης ἐτόλμησεν ἅπαν, ἐμφυὲς ἔχον, καὶ ἐφυρμάτου παραφορᾶς τὸν λόγον. οὐ γὰρ δὴ τὸν Αἰσχύλον ὁ Καλλισθένης φησὶν τοῦ λόγου τὰς τραγῳδίας ἐν ἀνῃ γράφειν, ἐπειμῶνα καὶ παραβρωμένον τῷ ψυχῷ· οὐχ οὕτως ὁ Δημάδης ἔφη συνεῖδεν πρὸς μέθην τοὺς λόγους· ἀλλ' ὕδωρ πίνων, ἢ ἐκεῖ τὸν Δημάδην φασὶν ἐκ ταύτης τῆς τοῦ τῶν ὑδροποσίας, ὡς οἱ μὲν ἄλλοι πρὸς ὕδωρ λέγειν, τὸν Δημοσθένην δὲ πρὸς ὕδωρ γράφειν· παιδιᾷ δὲ ὁ περὶ τῶν Δημοσθενικῶν λόγων ἀπείρων ἐρέσθαι τοῦ συντεθεικοῦ λύχνου. καὶ τοσοῦτο μὲν, ἔφη, σοὶ τὸ χωρίον τοῦ λόγου, κοινὸν πρὸς τὴν ἐμὴν ἀνάδοσιν. οὐ γάρ τοι μάτην ἔδω, quantus in copia splendor sit, quanta uis & impetus, quanta uerecundia & parsimonia sit in uerbis & sententijs, quanta uarietas figurarum? Itaque Leosthenes inquit, solum illum ex omni Oratorum numero uiuam orationem habuisse, non fabricatam mulleo. Non enim componebat orationes ebrius, ut Callisthenes: Aeschylum ait tragœdias inter pocula scripsisse, cum uino inebriatum. At Demosthenes scribens aliquid, aquam bibebat. Et extat hac de re Demadis locus, qui dixit alios ad aquam dicere, Demosthenem uero etiam scribere ad aquam. Et Pytheas inquit, orationem Demosthenis lucernam olere. Hunc campum habes, ait ille, de Demosthene dicendi: qui conuertiet etiam ad meum argumentum, cum erit

μάνην ὁ πρὶ τῶν Ομήρου ποίησιν ὑπῆρχε πάμοι λόγος. ἀλλ' ἐπιτέλεις ἐπὶ τὰς φιλανδρωπίας, καὶ τῶν ἐν τοῖς χρήμασι φιλοτιμίαν, καὶ τῆς πολιτείας τῶν ὅλων λαμπρότητα. καὶ ὁ μὲν ἤδη σωάγων, ὡς τὰ λοιπὰ προδόσων· ἐγὼ δὲ γελάσας, ἦπου γε, ἔφην, διανυξῇ καταχάρ μου τῶν ὤτων, ὥσπερ βαλανεὺς, καταντλήσας τὸν λοιπὸν λόγον: νὴ Δία γε, ἄνε, Δημοδοκίας τε καὶ χορηγίας ἐβιλανσίους, καὶ ἡγεμονίας, καὶ τάξεις καὶ ναῦς, καὶ τάφρου, καὶ λύσεις αἰχμαλώτων, καὶ παρθένων ἐκλύσεις, καὶ πολιτείαν· καὶ πρίσβεις καὶ νομοθεσίας, καὶ μίγιδ πολιτευμάτων ἅμιλλαν, γελᾷν ἐοικότι μοι τοῦ τὰς ὀφρῦς συνάγοντος, καὶ διελόντος μὴ λόγοις τῶν Δημοδοκίους αὐτὸν ὄργων ἐπιλίπωσιν· ἴσως γὰρ, ἔφην, ὃν γὰρ ἡμῖν δοκεῖς, ἐμὲ δὴ μόνον τῶν ἐν ῥητορικῇ βεβιωκότων, μὴ διατρυλλῆσαι τὰ ὦτα

de poetica Homeri dicendum. Sed postea transibis ad beneficia, & liberalitatem & dignitatem quam in Republica assecutus est. Hic cum iret, connectereique reliqua, plura dicturum ego interpellans, ac ridens inquam: Hauisne modò tanquam balneator, ut reliqua oratione perfundas mihi aures? Etiam, inquit ille, congiaria, ludos ex propriis facultatibus ultrò factos, instructas naues, murum, fossam, redemptos captiuos, virgines dotatas, consilia optima in Republica, legationes, leges. Cùmque incidisset in magnitudinem rerum gestarum, cœpit ridere hominem supercilia contrahentem, & timentem ne deficeret eum oratio de rebus gestis Demosthenis. Ac, Fortasse me, inquam, putas unum ex omnibus qui eloquentiæ dederunt operam, nihil audisse de re-

bus

ὅτε τὰς Δημοδίνους πρά-
ξεις. ἀγε, ἔφη· πρὸς τὸν
λόγον ἐπικουρίαν τινὰ, ὡς σὺ
φὴς, δώσομεν. πολλὰ ἂ μὲ
σὺ τοὐναντίον κατίχει πά-
θη, εἶσι αὐγὴς περιλαμ-
πούσης, οὐκ ἔχοις πρὸς λαμ-
πρὰν τὴν Δημοδίνους δό-
ξαν τὴν ὄψιν ἀποβλῆσαι.
καὶ γὰρ αὐτός τι τοιοῦτον ἐφ'
Ομήρῳ κατ' ἀρχὰς πέ-
πονθα. κατίβαλον γοῦν μι-
κροῦ δεῖν, ὡς οὐκ ἀντιβλέ-
ψιον ἦν μοι πρὸς τὴν ὑπό-
δεσιν. ἔπ' ἐγὼ μὲν, οὐκ εἶδ'
ὅπως, ἀνέλωγνα. δοκῶ μοι
κατὰ σμικρὸν προσιδίσθη-
θη, οὐτίον ὀρᾷν, καὶ μόλ'
ἀποβλέπειν, ὥσπερ ἡλίου
τὰς ὄψεις, νόθῳ τοῦ τῶν
Ομηριδῶν γένους ἐπιγνιέσθαι.
σοὶ δὲ μὲν φαίνεται καὶ τοῦ-
το, ἔφη, πολὺ ῥᾷον, ἢ κατ' ἐκ
μὲν ἄνω. τῆς μὲν γὰρ Ο-
μήρου λόξης, εἶον ὠδῆς μιᾶς ἐρ
μόσαι τῆς ποιητικῆς δυνά-
μεως, ἀθρόως ἅπ αὐάγκης ἔδ
ἁπάσης λαβέσθαι. σὺ δ' ἂ
μὲν ὧδε τὸν Δημοδίνου ὄ-
λον ἐφάπαξ τῇ γνώμῃ βάλοις, καὶ μάλα ἂν ἀπορίας τι-

bus gestis Demosthenis? Ita-
mò, ait ille, opus est nobis
mutuo auxilio in scribendo,
quemadmodum paulo antè
dicebas. Verùm nisi fortasse
aliter affectum es, existimo
tibi perstringi oculos fulgo-
re Demosthenicæ gloriæ,
nec posse te tam claram lu-
cem inspicere. Mihi quidem
accidit hoc initiò in Home-
ro. Penè igitur abieceram
argumentum, quia non po-
tui intueri: postea nescio
quo modo recepi in manus,
& paulatim assuefeci o-
culos, ne reformidarent a-
spectum, neue quisquam me
accusare posset cæcutientem
in sole, nothum gentis Ho-
mericæ. Quanquam tua cau
sa facilior est, quàm mea.
Nam cum in Homero nihil
præter poeticam laudare
possimus, tota illa lam simul
in animo concipienda est.
Tibi uerò, cum totum Demo
sthenem consideras, ingens
copia se offert, ut dubites

εἰ τὸν λόγον ἔστιν, οὐκ ἔχων ὅτου πρώτου τῶν γυμνασίων λάβοις. καθάπερ οἱ λίχνοι παρχουσι πρὸς τὰς Συρακουσίους φαγίδας, ἢ οἱ φιλήκοοι καὶ φιλῳδάμουσοι, ὡς μυρίας ἀκουσμάτων καὶ θεαμάτων ἡδονὰς ἐμποιοῦντος, οὐκ ἔχουσι γάρ, ἐφ' ὧ ἵλδωσιν, ἀεὶ τῶν παθημάτων μεταπηδῶντες. εἶμαι δὲ καὶ οἱ μεταπηδᾶν, οὐκ ἔχοντας ἐφ' ὅ, τι ταῦτα, ὧν νῦν λόγοι πορεύονται, φύσεως μεγαλοπρεπούσης, ἐρωτὸς ἀκμαζούσης, βίου σώφρονος καὶ λόγου λειτουργοῦ, τῶν ἐν τοῖς πράξεσιν αἰτιῶν, λαμπρότητος καὶ μεγαλουργίας, ἀνθρωπότητος, φιλανδρωπίας, πίστεως, φρονήματος καὶ σωφροσύνης, ἑκάστου τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων ἀγαθῶν. ἴσως οὖν ἐρῶν ὕδατος μὲν ὑπερίσματα, πρεσβείας, ἀγορανομίας, τόμους, ἀκοὰς ἀποστόλους, Εὐβοίαν, Μίγαρα, τὴν Βοιωτίαν, Χίον, Ῥόδον, τὴν Ἑλλήσποντον, Βυζάντιον, οὐκ ἔχεις ὅπως τῶν γνώμῃ ἀποκλίνῃς, συμπε-

búene an illuc te uertas meposſis ſtatuere quid primum ſumere uelis, ſicuti delicati in Syracuſanis mè ſis, aut auidi ſpectatores & auditores, cum uaria ſpectacula & carmina offerumtur, dubitant quò potiſſimùm applicent animum, ita que opinor te ex alio in aliud deſilire, nec poſſe in una re commorari, cum te ſubinde alia ad ſe rapiant, uidelicet natura liberalis, ingenium ardens, temperantia, eloquentia, magnitudo animi in rebus gerendis, multa & præclara facinora, fortuna deſpicientia, iuſticia, humanitas, fides, audácia, prudentia ſingulæ actiones in Republica. Fortaſſe hinc intuens decreta, legationes, concionés, leges: inde claſſes, Rubeam, Megara, Bœotiam, Chium, Rhodum, Helleſpontum, Byzantium, dubitabis quò te potiſſimùm uertas in tanto

ευφρόμενος τοῖς πλουτικὰ
πάμασιν. ὥσπερ υἱῶ Πίνδ
δάρῳ, ἐπὶ πολλὰ τῷ νῷ βα
πάμενος, οὕτω μοι ὑπάρχ
ειν, Ἰσμηνὸν, ἢ χρυσηλάτ
ατον Μελίαν, ἢ Κάδμον,
ἢ Σπαρτῶν ἱππίαν γένος,
ἢ τὰν πυκνάμπυκα Θέβαν,
ἢ τὰν παντόλμων δίνος Ἡρα
κλέος, ἢ τὰν Διονύσου πυ
κνὰν ἀγυιὰν τιμὰν, ἢ γάμον λέχ
εων κλείνων Ἁρμονίας ὑμνήσο
μεν; οὕτινοι δὲ κεῖ σύ γε
τούτων λοιπὰς ἀοιδᾶν, λέ
γων ἢ βίον, ἢ ῥητορικὰν ἢ φι
λοσοφίαν, ἢ Δαιμονίαν, ἢ
τὸν δαίμονα τὸν Ἡρᾶς ὑμνη
θήσῃ. ἴφι δ' εὐδίαν ἔργον
ἰκφυγᾶν, ἴφι, τὸν πλάνον,
ἀλλ' ἰὼ ἰὼ ἐπὶ δὲ λαβίμβρος,
ἢ τ' ῥητορικῆς παῖ' αὐτὸν, ἢ τ
τοῦτον κατάβη τ' ἐπὶ τὸν λόγον.
ἐπεὶ γ' οὖν σοι δὲ ἡ πρὸς λό
γους ἐπάνου μὲν μετὰ ἀγρα
φίας κεῖ ἔρωτας, κεῖ πεῖσ τι
νὰ τῶν λόξη παραλαβόντες,
ἀλλ'

ta copia, cum in unaquaque re emineat peculiare quiddã laude dignum. Vt igitur Pindarus alicubi dubitat, multa uidens sibi proposita esse, cum inquit:

Num meam Ismenum, Meliãue nympham,
Seu magis Cadmum, genus aut uirorum
Dentibus saui genitum Draconis
Carmina dicent?
Seu canam Thebas, celebresue pugnas
Herculis? seu Bacche tuos honores?
Seu prius nunc Harmoniæ puellæ
Dicam hymenæos?
Idem tibi accidet, ut dubites utrum orationes, an res gestas, aut eloquentiam, aut doctrinam, aut autoritatem aut mortem uiri sumas laudandam. Verùm non errabis, quicquid sumes. Si solam eloquentiam elegeris, argumentum copiosum habebis. Hic satis erit eũ cũ Pericle cõferre. nam illi fulgura, tonitrua, & aculeos relictos in animis audiẽtiũ,

ἀλλ' αὐτοῦ γε οὐχ ἑωράκαμεν, ἀλλὰ τὰ μὲν φανταζόμενοι οὐδὲν ἔμμονον ἔχοντες, οὐδ' εἰκῆ ἐξαρκέσαι πρὸς τὸν τοῦ χρόνου βάσανον καὶ κρίσιν. τὰ δὲ τοῦ Δημοσθένους, ἀλλὰ σοὶ καταλιπόμενος λέγειν, ἐκ τούτου βάσομαι. πρός γε μὲν τὰς τῦδε ψυχὰς αὐτὰς, ἢ τὰς πολιτείας αὐτοῦ βασανιεῖν καλὸν, μίαν μὲν τινα ἀπὸ τύχης τῶν διαφερόντων· ἐὰν δὲ βούλοιο λαβεῖν, δύο καὶ σώματος ἐκλεξάμενον, ἔχειν ἀφθονώτερον λέγειν ὑποβολάς· πολλὴ γὰρ ἐν ἅπασιν ἡ λαμπρότης. ἐὰν δ' οὖν ἐν τοῦ παντὸς, ἀλλ' ἐν μέρους ἐπαινεσόμεθα· νόμος μὲν γὰρ Ὁμηρικὸς, ἀρχὴν ἐπαίνου μέρους ἐν μέρει λαμβάνειν, πολλῶν ἢ πεφαλῆς ἢ κόμης, ἄλλα δὲ κἀκείνων φορημάτων ἢ ἀσπίδων· μιμησόμεθα δὲ καὶ τοῦτο διὰς ἐποίησε, ὑμνῳδὰς πρὸς τῶν ποιητῶν, ἢ ἐλαπάτης ἢ τόξου, ἢ τοῦ ἀγχέμαχος, μέτι γε καὶ μέρους σώματος, ἢ τῆς ψυχῆς, τῶν

fama tantùm accepimus, sed nullae extant eius orationes. Quare constat, eum præter actionem, nullâ hactenus fuisse solidam aut durabilẽ laudem, quæ promereretur admirationem apud posteros. At Demosthenis scripta extant. sed hoc relinquam tibi dicendum, si hoc argumentum tractaueris. Si conuerteris te ad mores eius, & ad res gestas, poteris excerpere unum locum, aut ad summum duos. his ubi amplissimam materiam suppeditabunt. res enim sunt splendidissimae. Quòd si non uis totum argumentum pertractare, sumes partem aliquam, Homeri exemplo, qui heroas ex partibus laudat, prædicat pedes, aut caput, aut comam, aut uestes, aut clypeum. Et ne dij quidem huiusmodi laudes aspernantur, sumptas à telis, arcu, clypeo, nedum ab aliqua corporis aut animæ parte. Beneficia uerò

ἀθρήσειεν δὲ οὐδὲ ἅπαξ τὴν ἰδέαν ἅπασαν ὀλίγον. οὐδὲ γὰρ ἂν αὐτὸς ὁ Δημοσθένης ἀνασχέσειε τιάσειτας, καθ' ἓν τῶν αὐτοῦ παλαιῶν ἐπαινούμενος, εἰ καὶ τί γε σύμπαν οὐδ' αὐτὸς τοῖς ἀνθρώποις ἐξαρκέσας ἐπαινέσαι. ταῦτα τῷ Θερσαγόρᾳ διαλεγομένῳ, οἶμαί σε, ἔφην, ἐν ἐπιδείξεσί μοι βουλόμενον, τὸ μὲν μόνον ποιητὴν ἀγαθὸν εἶναι, τῶν λόγων πραγματείαν πεποιῆσθαι τὴν Δημοσθένους, τὰ ποίᾳ τοῖς ἐμμέτροις πρεσβεύεται. σοὶ μὲν οὖν, ἔφη, τὸν ἐγκώμιον ἐπιτηδὲς, πρόχειρόν ἐστι διεξελθεῖν τὸν λόγον, ἅτε τῆς ῥητορικῆς αὐτὸς, ἀκροατὴς ἡμῖν εἶναι. πρόσχες γοῦν τοίνυν, ἔφην, σοὶ γένοιτο οὐδὲν, σὺ δὲ σπεῦδε ἤδη, μὴ καὶ πλέον ἢ γιγνοίατο δάκτυλον. καλὸν ἂν λόγοις, ἔφη, τὸ ἴαμα· σὺ γὰρ, ἔφην, ἐγκώμιόν, οἶμαι, τὸ παρὸν ἄνωθεν. ἄτα ἰασῇ λίνῳ τοῦ νοσοῦντος σαυτοῦ, ἀγνοεῖ σαυτοῦ,

uerò deorum nemo complecti semel potest. Itaque neque Demosthenes aegrè ferret, si uirtutes eius non cõprehenderis una oratione. Nam ne ipse quidem suas laudes omnes una oratione complecti posset. Hæc dicentem Thersagoram interpellaui: ac, Puto, inquam, hæc te narrare, ut eloquentiam tuam apud me ostentes. nam cum initiò tantùm uolueris declarare quantus poeta sis, nunc ostendis etiam quantum in soluta oratione ualeas. Tum ille: Volui, inquit, hoc argumentũ percurrere, cum uiderem te segniorem esse, si tamen cura paulisper remissa audires me poema meum recitantem. Ego uerò respondi, illum non facere operæ pretium: ac, Vide, inquam, ne magis etiam perturbatũ me dimittas. Tum ille: Facile remedium erit, si nondum etiã tibi satis factũ est. At ne scis, inq. quæ res me angat. Deinde ut medicus ignorãs mor-

σαυτῷ, ἄλλο θεραπεύσεις. ὅτι τί δὲ σὺ μὲν, ἃ παράξεις ἐν αὐτῷ, τὸν πρῶτον ἰόντα πρὸς τὸν λόγον ἐπιχάρυσας ἰᾶσθαι τάλαν· ἄλλα πολλαὶ ἀλυσιτελῶς πολαιαῖς ἐτῶν περιβλῆσι, ἃς τι τούτοις τῆς ἀνωρίας ἴσως σοι τὰ ἰάματα. τοῦτο δ' οὖν ἴσως σοι πόδι ἰάσεται, χρὴ μέν τοι, πάσῃ δάκρυ ἀλοῦ, διῤῥαιστάτῳ ἄντα τῶν σωφρονιστήτων. τῷ ἐναντίων γάρ, ἄπορ, πρὸς Δήμων, ἔφασκεν Ἀννικέριν τὸν Κυρηναῖον φιλοτιμεῖσθαι πρὸς Πλάτωνά τε καὶ τὰς ἑταίρους. τὸν μὲν γὰρ Κυρηναῖον, ἁρματηλασίαν ἐλθόντα ἀπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἐξελάσαι τὸν ἅρμα, μέλλοντα πρὸς τὴν ἀκαδημίαν ἐξελάσαι τὸν ἅρμα, μὴ πολλοὺς τροχοὺς ἀπὸ τοῦ ἅρματος ἀποσχίσας ἅπαντας, μὴ δὲν παραβάντα, ἀλλ' ἐνὸς ἅρμα συμβαλεῖν κατὰ τῆς γῆς ἀκολάπιδας. τοῦμὲν δή γε τοῦναντίον συμβουλεύσαι, τὰς ἁρματοσχίσας ἐλαύνειν. εἰ μὰ λαβέσθαι δ' οἶμαι πανοῦργον, ἀλλὰ τὸν περιμένοντα ἐκφυγόμενον, ἀλλά τοι τὸ πάσαν, ἔφη, σοφὸν, πεῖσαι, ἔφη,

bi genus, aliena remedia adhibebis. Tu enim instituisti me iuuare tanquam rudem aliquem, & nunc primùm ad hæc studia accedentem, uerùm hæc mihi iam olim detrita sunt. Proinde remedia tua nihil ad meam solicitudinem faciunt. At hoc, inquit, remedium fuerit: Trita uia tutissima est. Mihi uerò diu est, inquam, placebat. Aiūt Annicerin Cyrenæicum quendam philosophum sæ aurigantem Platonis ollentasse ante Academiā, quòd in eádem orbita subinde duceret & reduceret currum, nihil déerrans, ut uestigia tantum unius perpetui cursus uiderentur. Ego contrà studeo tritam uiam & uetera uestigia effugere. Verùm difficile est nouā uiā relictā uetere excogitare. Ad hæc Thersagoras ait: Placet igitur Pæonis consiliū. Quod inquam.

ξρῶν: οὐ γὰρ ἀκήκοα. Πασε ῶνι τῷ ζωγράφῳ φασὶν ἐκ διαθῶσι γράψαι ἵππον καλλιστεύοντα, τὸν δὲ γράψαι βίχοντα, καὶ πολλὰ ποιῆσαι τὸν περὶ τὸν ἵππον. ὡς δ' ὁ ζωγράφος ἐδιδάσκετο τὸν ἀκόλουθον, μίμησιν· μὲν γὰρ τοῦτο προσάξαι. τὸν οὖν παῖδα ἐκεῖνον τοῦ ἵππου καὶ τὰ μετόπισθεν ἐκάστοτε προσεχώρουν, τῷ πάλιν τὸν γραφέα ἐδιδάξαι μεταβάλλειν, καὶ τὸν ἵππον ἐκ πάλιν ἀνέλιττον ἐρεθίζων καλλιστεύοντα. ἐλλὰ ἄ, ἔφη, Θεμιστόκλεις, ἐμοὶ μὲν οὐ μὴ τριῶν μεμηχανῆσθαι τοιαύτην ἐπῶν, ἀλλ' οὐχὶ πάνυ πρῶτον καὶ πρεσβυτάτην ἐκπαλαίσαντα, καὶ μεγάλα δίδυνα διαλύσαι, μὴ τὸ τῶν λοιπῶν πάθημα τὸ τοῦ Πρωτέως; φοβοῦμαι, ἔφη, πάνυ· τὸ γὰρ μέγιστον, ὃ φασιν αὐτὸν γοητεῦσαι, ἀφεσμὸν ἐξευρίσκοντα τῶν ἀνθρωπίνων εἴδεσι, καὶ πανταχόθεν πάντας ἰλλὰς ἂν ὑφ' ὑμῶν καὶ φυτῷ τῷ τοιούτῳ, οὗτος οὐ πιστὰς μορφῆς

quam. Non enim audiui. Tum ille. Ferunt quendam cum Paßone pactum esse, ut equum pingeret uolutantem se. ille currentem pinxit, & circa equum ea xuseitatum pulucrem. Cúmque adstaret apud pingentem, ille qui locauerat equum pingendum, & cum pictore expostularet, quia aliud pactus esset: exhibet pictor tabulam puero, & iubet tnuertere, ac picturam illi ostendere: ita uidebatur equus in tergo iacére, seq; uolutare. Festiuè, inquam: uerùm putasne me tot annis non sæpe conatum esse ut materiam uereterem? Ego uerò multifariam uerti ac reuerti, & uereor ne mihi ad extremum accidat idē quod Proteo. Quidnamē ait ille. Hic fertur consumptis omnibus formis quas solebat induere, uidelicet bestiarum, plantarum, elementorum, tursus penuria peregrina forma

μορφῶν ἰναπάντων, Πρωτέα γενόμενον. σὺ μὲν, ἦν δ' ἐγώ, πλείονα τὸν Πρωτέα μηχανᾶσθαι λέγεις ἀποδιδράσκειν. οὐκοῦν ἐθέλω, ἔφη, τοῦτο. παρέξω γὰρ ἐμαυτὸν ἀκροατὴν, παρὰς τὴν ἐμαυτοῦ ἀκροάσομαι, παρὰς τὴν ἐμαυτοῦ ἀκροατηρίαν φρονηματίσας· τάχα γάρ, ἂν τι παρὰ τοῦ σοφοῦ ποιητοῦ ἀκούσω, ἐφορμίσω καὶ τῶν ἐμῶν ὠδίνων συμπρονοήσας. ὡς οὖν ἐδόκει τοῦτο κἀμοὶ, παίσαντες τὸν ὦδε τῆς ἀκτῆς πρωΐθεν ἐγὼ μὲν ἐπροάμην, ὁ δ' ἀνελίττετο μάλα γενναίαν ποίημα τινα. μεταξὺ δ' ἄφνω δὴ ἔνδοθεν γρόμος, ὡσεὶ τὸν βύβλον ἔκτος τὸ γραμματεῖον, μισθὸν τῆς ἀκροατικῆς, ἔφη, μισθὸν, παίδαγε. Ἀθήνησιν ἐκκλησιαστὴν ὁ Λακεδαιμόνιον, ἀλλ' ἅπως ἔσῃ μοι χάριν. χάριν μὲν, ἔφην, ἔσομαι· καὶ πρὸς, ὦ τί καὶ λέγεις, ἀθλίως; τί δ' ἔστιν, ὦ τί καὶ λέγεις; Μακεδονικὸς, ἄνερ, ἐντυγχάνει τοῖς βασιλικοῖς οἰκίαις ὑπομνήμασι, καὶ τότε ἐπράδαε,

formæ Proteus factus. Tu, inquit ille, magis uarias formas excogitas quàm Proteus, ut effugias meam recitationem. Ego uerò, inquam, libenter præbebo me auditorem, & ejiciam curam excogitandæ orationis ex animo. Forsan enim, cum lecto poemate desines partum tuum curare, me quoque parturientẽ adiuuabis. Itaque cum peroeciſſem tandem, ſedimus in proximo ſaxo. Hic ego audio recitantem egregiũ poema. At inter legendum repentè uelut furore percitus, clauſo libro: Auſer, inquit, mercedem huius auſcultationis, ſicut Athenis ſportulæ dabantur in concionibus ac iudicijs. Sed uide etiam atq; etiam, ut gratiam mihi habeas. Egone, inquam, gratiam habeam, cum nondum intelligam quid dicas? Verùm quid eſt quod promittis? Incidi, ait ille, in domeſticos commẽtarios regum Macedoniæ, quæ res incredibilẽ mihi

τὸ βιβλίον οὐ πάνυ παρόν μοι ἐπιτερπὲς ἐφάνη, καὶ νῦν ὑπομνήσθην ἔχων εἰκαλεῖ. γίγραπται δ' ἄλλά τι τῶν Ἀντιπάτρου πραχθέντων ἐπὶ τῆς εἰκίας, καὶ περὶ Δημοσθένους, ἃ μοι δοκῶ σὺν αὐτῷ παρόντες ἀκοῦσαι. καὶ μὴν, ἔφην, ὅλως γέ σοι τῶν εὐαγγελίων χάριν, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐμῶν. ἐγὼ μὲν οὖν σὺν ἀναλήψομαί σου, περὶ ὧν τὴν ἐπόχησιν ἔργον σοι γενέσθαι. σὺ δ' ἀφίεσαι μέν μοι λαμπρῶς τὴν ὁμόρον γενέσθαι, δοκεῖς δ' ἐν τάχει αὐτὸς καὶ τὸν Δημοσθένους. ὡς οὖν εὑρίσκω τὰ λοιπὰ τοῦ γραμματίου, διαβιβάσαντός μ' ὀλίγον, ὅσον ἀνοδοῦναι τῷ πνεύματι τοὺς δύο παίδας ἐπαίνους, ἴσα μὲν ἀντὶ τοῦ Θερσαγόρου, καὶ μάλιστα μέν, ἐπιτυγχάνω δὲ τῇ βιβλίῳ, κἀγὼ λαβὼν τότε μέν, ἐπαναλαβόμενος. ἐντυχὼν δ' οὖν τὸν γνόμον ἀπῆλθον, ὡς ἀδίκημά τι πορισάμενος, ἀλλ' ἐπ' αὐτῷ ὀνόματον τι τῷ φαμάτων ὑμῖν ἀναπέξομαι, ὡς

mihi lætitiam attulit: quare librum illum non sine magno negocio mihi compararui. huius mihi iam uenit in mentem. Continet autem cum reliquam interiorem Antipatri uitam, tum etiam quædam de Demosthene, quæ cupidè lecturus uidêris. Ego uerò tam, inquam, refero gratiam pro euangelio. dabo tibi operam reliquos uersus recitanti, neq; dimittam donec promissum præstiteris. Nam ut Homerî encomio magnificè me delectasti, ita delectaberis hauddubiè & Demosthenis encomio. Postquam igitur perlegit reliquos uersus, paulisp ibi cõmorati sumus, donec pro poemate debitas laudes rependerè. Deinde ad ædes Therſagoræ imus. ibi uix tandem reperit librum, sed reperit tamen: quem ego accipiens domum rediij. & cum legissem, decreui nihil mutare, sed tòtam historiam uobis ad uerbum recitare.

Nos

Αἱ γὰρ τῷ Ασκληπιῷ μᾶλλόν τι γίγνεται τῆς τιμῆς, ἂν μὴ τῶν προσόντων αὐτῷ καὶ κεκαινισμένων ἄσματα, τὰ Αλκέως λόμενα τοῦ Τροιζηνίου, καὶ Σοφοκλέους ἢ Αἴαντα, καὶ τῷ Διονύσῳ τὸ μὲν πρόσθεν παρὰ τῶν πατρίων, καινὰ δὲ ἄρα γεγένηται, ἐπιλέλοιπε· τὰ δ' ἐπὶδόσει σωτηρίαις, τοῖς νῦν δὲ μέσον ἐν καιρῷ κεκίνδυνεύσει χαρὶν οὐκ ἐλάττω φέρει, τῷ τὸν θεὸν δοκεῖν τετιμηκέναι. τὸ μὲν οὖν βιβλίον τοιοῦτο, ἔστι δὲ τῶν ἐκκεκυμένων τὸ πρόσωπον ἡμῖν μέρος· τὸ δὲ λεῖμμα τοῦ βιβλίου φησὶν, Αντιπάτρῳ μηνυθῆναι παρόντα τὸν Αρχίαν. ἦν δ' Αρχίας, εἴ τις ἀρα τῶν γνωρίμων ἐγνοῦ, τοὺς φυγάδας ἐπάνοδον συλλαμβάνειν. ἐπῄει δ' αὐτῷ, καὶ Δημοσθένην ἀνὸ τῆς Καλαυρίας πᾶσα μᾶλλον, ἢ διάνοιαν πρὸς τὸν Αντίπατρον ἥκειν. καὶ δὴ καὶ μετέμελε Αντίπατρε ἐπὶ τούτοις ὧν ἐπὶ ἐλπίδι, τὸν Δημοσθένην ἀνὰ

Non enim minor honoris libi betur Aesculapio cum Alcisodemi & Sophoclis uersum ei decantantur, si desit nouum poema sacrificantibus. Et Baccho iam olim desijt mos nouo poemata faciendi: sed alijs composita non minorem gratiam merentur his qui ea tempestiue proferunt ad Bacchum celebrandum. Liber autem hac continebat (licet enim mihi interdum addere commentarium) Narratio autem libri erit. Sic igitur ait, Antipatro indicatum esse quòd adesset Archias. Verum si quis adolescentium hoc ignorat, Archias fuit is cui rex mandauerat exules capere. Habebat autem & de Demosthene mandatum, ut nulla ui adhibita persuaderet ei, ut ex Calauria discedens, ad Antipatrum ueniret. Porrò Antipater in tantam spem erectus, anxiè expectabat Demosthenis aduentum.

δὲ προσιόντων. ὡς οὖν ἤκουσεν ἀπὸ τῆ Καλαυρίας ἥκειν τὸν Αρχίαν, εὐθὺς ὡς ἀρχὴν, κελεύσας αὐτὸν εἰσελθεῖν. ἐπεὶ δ' εἰσῆλθε, σὺ τὸ φράσον τὰ παρὰ τὸ βιβλίον· χάριν οὖ Αντίπατρε. τί δ' ὁ μέλλω χαίρων, ἐὰν Δημοσθένην ἔχωτον. ὡς ἐλπίδος γὰρ ἤκω ἔχων τὴν Δημοσθένους λαμψόμενον, ἀπ' ἐλπίδος γε μὴν ἴσφιλας ὦ Αρχία. τί γὰρ τ' ὀστῶν ἢ τ' ὑδρίας, Δημοσθένει σὺν ἴχνεσι; τὴν γὰ ψυχὴν αὐτοῦ, ὦ βασιλεῦ, εἰ μὴ ζῶντα λάβω, τοῦτόν γε τὸν νεκρὸν ἐκ τῆς Ελλάδος ἐκβαλῶ. ἐμοὶ δὲ δῶρον ἂν τὸ Βυζαντίων τεῖχος ἴλεωμένου μοι Δημοσθένους χρυσίῳ.

aduentū. Quare cū audiuisset Archiā ex Calauria uenire, mox iussit eū intrò uocari. Postquā ingressus est. sed ipse liber narret ista. AR. Salue Antipater. ANTI. Quid ni salues sim, si quidem Demosthenem adducis? ARC. Adduco, ut potui. nam urnam aduebo in qua sunt exuuiæ Demosthenis. ANTI. Magna de spe deiectus sum. quid enim mihi cum urna & ossibus, si non contigit Demosthenes? ARC. Non fuit possibile, Rex, uiuum in hostium potestatem redigere. ANTI. Cur non in Bœotia aut hic accepisti aurum ad eum corrumpendum?

ἐγὼ δὲ, ὦ Παρμένιον, ἔφη, ἐὰ μέν τις Αθηναῖος ὢν, ἐν Αθήναις λέγων, ἐμοὶ τῆς πατρίδος προτιμᾷ, τούτῳ ἀργύριον μὴ προσάγω ἐὰν, φιλίαν δ' οὐκ ἐᾶν. ἐὰ δέ τις ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐμοὶ μισεῖ, τούτῳ προσπολεμῶ

ARC. Nos uerò citius Byzantium ui aut machinis, quàm Demosthenem auro expugnaremus. ANTI. Ego, Parmenio, si quis Athenienſis in consiliis Reip. plus facit me quàm patriam, huic argentū offerre soleo, amicitiā non offero. Si quis autē propter patriam mihi inimicus est, aduersus hūc bellū gero, ut aduer-

μὴν, ὡς ἀκριβῶς καὶ τάχα, καὶ νικήσεις καὶ τάφρον. θαυμάζω μέντοι σε τῆς ἀρετῆς, καὶ μακαρίζω γε τοῦ κτήματος τὴν πόλιν, καὶ τινὰ μὴν ἔχω τῆς χρείας γνώμονα, ἣν δεῖ σὲ προσκτήσασθαι· τὸν δὲ βουλόμενον σὸν ἐντυχεῖν παρ' ἡμῖν τυχὸν γνώμονα μᾶλλον, ἢ τὴν Ἰλλυριῶν ἵππον καὶ Τριβαλλῶν, καὶ πᾶν τὸ μισθοφορικὸν τῆς ὁπλιτικῆς βίας, τὴν τοῦ λόγου πανδαισίαν, καὶ τὸ τῆς γνώμης ἰμβρικὸν εὐδαιμονίδου δεύτερον. πρὸς παρμενίωνα μὲν ταῦτα, τοιοῦτος δέ τις καὶ πρὸς ἐμὲ λόγος ἐποιεῖτο. τῶν γὰρ μετὰ Διοπείθους Ἀθηναίων ἀπεσταλμένων. ἐγὼ μὲν ἔχειν δοκῶ φρονίδος· ὁ δ' οὐ μάλα γελάσας, ἴφι σύ γε, ἔφη, Ἀθηναίων στρατηγὸν ἢ στρατιώτην δεδοικέναι ἡμῖν; οἱ μὲν ῥήτορες καὶ ὁ πειραιεὺς καὶ τὰ νεώρια, λῆρος ἐστιν καὶ φλυαρία. τί δ' ἂν οἱ ἄνδρες πράξαιεν, διεννυχίδα ζητοῦντες ἐν πανηγυρικῇ πλατανῶνος καὶ χορεῖς; εἰ δὲ μὴ Δημοσθένης ἦν ἐν Ἀθηναίοις ἐγένετο, ut aduersus arcem, mœnia, portus, fossam. Admiror autem uirtutem, & urbē beatam esse duco, cui talis ciuis contigit. At proditores, cum eorum opera non indigeo amplius, perdere cupio. Illum autem incorruptum ciuem malim apud me habere, quàm equitatum Illyriorum & Triballorū, aut quicquid est mercenariorū militum. Nec postpono his eloquentiam ac prudentiam talis uiri. Cum hæc ad Parmenionem dixissem, rursus mecū loq cœpit. Ego enim, inquam, curaui diligenter eos qui cum Diopithe Athenas missi sunt. Ille uerò sciteè admodum ridens: Tu uero, inquit, nobis ab Athenis duce aut milite metuis? Triremes, Piræeus, portus, nugæ sunt. Quid enim facerent homines in spectaculis, ludis, conuiuiis, otium omnem cōsumentes? Si uirus De mosthenes nō fuisset Athe-

nis,

ἐγένετο, ῥᾷον ἂν ἔχομεν τὴν πόλιν, ἢ Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς ἀπατῶντες, διαφθείροντες, φθάνοντες, ὠνούμενοι. νῦν δὲ ἴσως ἐκεῖνος ἐγρήγορεν, καὶ πᾶσι τοῖς καιροῖς ἐφίστηται, καὶ τὰς ἡμετέρας ὁρμὰς ἐκκαλύπτει, καὶ τοῖς πραττομένοις αὐτοῦ παρεστάτισται. λανθάνομεν δὲ αὐτὸν οὐ τυχόντες, οὐκ ἐπιχειροῦντες, οὐ βουλευόμενοι, καὶ παθεῖν πᾶν ἢ κώλυμά τι καὶ πρόβολον ἡμῖν αὐδρωπός ἐστι, μὴ πάντ' ἴσχειν ἐξ ἐπιδρομῆς. τὰ γέ τοι κατ' αὐτὸν, οὐκ Ἀμφίπολιν ἅλομεν, οὐ Ὄλυνθον, οὐ Φωκίας καὶ Πύλον ἴσχομεν, οὐχὶ Χερρόνησον καὶ τῶν περὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἐκρατήσαμεν. ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἄκοντας ἡμᾶς ἐᾷ καὶ μανδραγόρου καθεύδοντας, τοὺς αὐτοῦ πολίτας, ὥσπερ τομίᾳ τινὶ, καὶ καύσει δὲ ῥᾳδυμίας, τῇ παρ' ἡμῶν χρώμενος, ὀλίγου τοῦ πρὸς ὀλεθρον φρενήσας. μετασχεῖν δὲ τῶν χρημάτων τοὺς πόρους, καὶ τῶν διαφορῶν ἰδίᾳ τὴν στρατιώτιδα

nis, facilius potiti essemus urbe, quàm Thebis aut Thessalia, dolo, ui opprimentes, & corrumpentes. uerùm unus ille uigilat, in omnes intentus occasiones, & nostros obseruat impetus, & instructus est aduersus nostra consilia. Nunquam fallere, neq; insidiando, neque agendo, neque consulendo possumus. Hic uelut murus est, aut scopulus, obsistens quo minus omnia primo impetu capiamus. Nam quantum in ipso fuit, non potuissemus Amphipoli, nõ Olyntho, non Phocensibus, non Pylo, non Cherroneso, non ora Hellesponti potiri: Ille inuitos incitat, & tanquam [u] mandragora sopitos expergefacit, ac uelut secans & urens castigat ignauiam summa libertate, nihil ad gratiam dicens. Publicas pecunias quæ antea dissipabantur in ludis, confert in stipendium, cõscribit classẽ,

σωτίδιον δὲ τὸ ναυτι-

νὴν νέμοις ἅπαρχηπαῖς, τὸ δ' quae penè perierat confu-
ἀταξίας μονονοὺ γελάσας διαφορ- one ueterum tributorum. Et
μεύον. τὴν δ' ὑβριμμένην ὑπὸ urbem, quae iam nihil gene-
χρόνου πρὸς τὸ ἀρχαῖον ἐπανή- rosum cogitabat, tantùm
γαγεν, τὸ δ' πόλιτικὸν ἀξίωμα, sportulas & sesquidenarios captabat, restituit in pri-
παλαιότητι παλαικινημένον, stinam dignitatem: & exo-
εἰς τοὺς προγόνους ἐπανάγων. citauit fractos & abiectos
καὶ τὸν ζῆλον τῶν Μαραθῶ- ciues ad imitationem gloriae
νι καὶ Σαλαμῖνι πατεργασα- maiorũ, & rerũ ad Mara-
μένων σωτηρίων ὧν συμμα- thonẽ & Salaminem gesta-
χίας; καὶ σωτάξας Ἑλλήνω- rum. Et Graecos inter se so-
πάς. τοῦτον δ' λαβὼν ὄντα, ὃ φι- cietate & fœderibus deuin-
λαίσας, ὃ πρίαδας δ' ὃ μᾶλ- xit. Hic non potest falli,
λον, ὃ τὸν Ἀριστάδην ἐκεῖνον ὁ non arte decipi: corrumpi
Περσῶν βασιλεὺς ἐπρίατο; ἔτ- uerò nõ magis potest, quàm
τον δ', ὃ Ἀντίπατρε, χρὴ δηλό- Aristides à rege Persarum
νου μᾶλλον, ὃ κάσας ῥιφῆρες, corrumpi potuit. Hunc igi-
καὶ πάντας ἀποστέλλοντ'. ὁ γὰρ tur, Antipater, magis ſoro
Ἀθηναίοις τοῖς πάλαι Θεμι- midare oportuit, quàm om-
στοκλῆς καὶ Περικλῆς ἐγένε- nes triremes, & uniuerſam
το, τοῦτο νῦν ὁ Δημοσθένης claſſem. Quod enim apud
ἀφάμιλλος, Θεμιστοκλῆς μὲν ueteres Athenienſes Themi-
τὸν σώσαντα, Περικλῆς δὲ τὸ ſtocles & Pericles fuerũt,
φρόνημα ἐπιτύπτο γὰρ αὐτοῖς id nunc eſt illis Demoſthe-
ἅπασιν Εὐβοικὸν, Μίνωα, τὰ nes, prudẽtia par Themiſto-
πρὸ τῆς Ἑλλήσποντον, τὸν Βοιω- cli, magnitudine animi Pe-
τίαν. καὶ πάλιν τι, ἴφι, πεπόσιν ricli. Itaq; redegit in ipſorũ
Ἀθηναίοις, Χάρητα μὲν καὶ Διοπεί- poteſtatem Eubœã, Megara, orã Helleſponti, Bœotiam. Et
feliciter accidit quòd Athenienſes Charetem, Diopithen,

&

Κἂν περὶ πρίξεως, περὶ τοιούτων τινῶν ἀπολαμβάνωσιν τραπεζῶν, Δημοσθένην ἢ ἄσιτον παντίχειρον εἶναι τῷ βήματι. ὡς δὲ τοῦτον τὸν ἀδύνατον ὄντων ἀπέφηναν καὶ νῦν, καὶ τῶν πολέμων καὶ καιρῶν καὶ χρημάτων κύριον, ὁκνῶ μὴ πρὸς σὲ Μακεδονίας ἀν κατίσχυσί μοι τὸν λόγον, ὃς καὶ νῦν ἀπὸ ψηφισμάτων ἀντάγωνιζόμενος ὑμῖν, παντάχῃ συμπέφρικα, καταλαμβάνει, πόρρω σύρίσκει, λιμὸν συλλέγει. τί δ' ἐ ζῶντα καταλήφεται; κατὰ τὸν ὑλίμ ὠῶν τίθυνηςι; οὐκ, ἀλλ' ὑπορλῶ, ἐν Καλαυρίᾳ. τάχα δὲ ὑμετέρας γίγνεται ὄλιγωρίας, ὁ Δρακοντίνων τὸν ἀδύνατον; ἀλλ' ἀλ', ὑφ' ὑμῖν ἐγένετο. τί φής; αἰνίγματα τὰ λέγεις, ὦ Αρχία, ζῶντα ἂν βέντες ἐκ ἔχεις; ἐ γὰρ ἐπίστασθε τῶν τι πρώτων μὲ διέφ ὄθαι; καί τοι πλέον ἀν οὐδὲ βιασαμένοις οὐδὲν ἦν, καὶ γὰρ οὖν ἐμισήσαμεν. οὐκ οὖν ὑμᾶς οὐδὲ μισήσαντες, ἴσως ἔν ἐν δὲ ὑμετέρας

et Proxenũ, et similes quos dã præficiũt exercitui: Demosthenẽ uerò domi retinẽt in suggestu. Quòd si hic in potestate haberet arma, naues, exercitus, occasiones rei bene gerẽdæ, et pecuniã, uereretur ne de Macedonia iam periclitaremur. Nunc enim decretis tãtùm pugnãs, nos undiq; adoritur, occupat, cõficit pecuniã, exercitus. Sed cur nõ cõprehẽdistis uiuum? A R. Cepimus uiuum. A N. Num in itinere extinctũ est? A R. Nõ: sed in Calauria, ubi erat. A N. Forsan hoc accidit negligẽtia uestra, quã nõ bene tractastis hominẽ. A R. Imò nõ fuit in potestate nostra. A N. Quid ais? mera sunt ænigmata quæ dicis. uiuũ cepistis: nec tamen fuit in potestate uestra. Nõ mãdastis initiò, ne quis ei uim afferret? A R. Nihil profuit quòd nemo ei uim attulit. hoc.n. curæ nobis fuit. A N. Nõ accidit igitur uestra negligẽtia, sed fortassẽ uos ipsi

ἀδυνατίας. ὑμᾶς μὲν οὖν τὸν οὐκ ἀποκτάναμεν, βιάζεσθαι δὲ οὐκ ἐῶμεν μὴ βούλεσθαι ἀδίκως πάσχειν. σοὶ δ' ὦ βασιλοῦ, τί τὸ κέρδος, ἐὰν ζῶν ἀφίκηται, πάντας ἐνδὲν ἂν αὐτὸν, ἢ μὴ πίστευσας. σὺ δ' ἂν ἐμοὶ ὦ Ἀρχία. Λοιπὸν μὲν μὴ σωτηρον πίνας, μήθ' ὃς τις ὁ Δημοσθένης, μήτε τίς ἐμοὶ γνώμη· ἀλλὰ νομίζειν ὅμοιον εἶναι Δημοσθένην σὺρᾶν, καὶ τύττιξ ἢ τᾶν τὸν κακῶς ἀπολωλότας, Ἱμεραῖον τ' Φαλαρίδα, καὶ τ' Μαγαθόνικον Ἀριστόνικον, καὶ τὸν ἐκ Παγασῶν Εὐκράτην, τ' ἴσην λαίων ῥεύματον ἔδην διαφέροντας, αὐθρώπους τοιούτους, ἀφορμὴ πρόσκαιρον δορύβων ἐπιπολάσαντας, καὶ πρὸς μικρὸν τάραχῆς ἐλπίδα θρασύνεσθ' ἀναφανέντας, ἅτα πλέξεν τας ἐκ εἰς μακρὰν, δίκην τῶν λεπτῶν πνευμάτων, καὶ τ' ἔπειτον Υπερίδην, καὶ τ' ἄφιλον δημαγώλακα, τ' ἐδὲν ἀσχρὸν νομίσαντα, κολακείᾳ τ' πλήθυς

interfecistis eum. ARC. Non interfecimus: neque opus erat ei uim afferre, cum uerbis impetraremus ut imperata faceret. Quid autem prodesset, si uiuum adduxissemus? Quid faceres de eo aliud, quàm quòd occideret? ANT. Dij meliora, Archia. non satis animaduertisti aut qualis uir fuerit Demosthenes, aut quod meum sit de his iudicium: sed putas pinde esse Demosthenem inuenire, & hos proditores, qui malè perierunt, Himeraeum, Aristonicum, Eucratem, qui nihil differunt à fluctibus qui perpetuò huc atque illuc agitantur, homines sordidi, qui per occasionem subitò in tumultibus inclarescunt, & ad leuem ipsum motus alicuius uel de insolentes ac superbi fiunt: uerùm breui tanquã ue spertini flatus metu perterriti diffugiunt. Num similem putas Demosthenem improbo Hyperidi, perfido assentatori uulgi? quem nõ puduit iniquo iudicio Demosthenem, ut gratiam apud uulgus iniret, circumuenire?

συνοφαντῆσαι Δημοδίνλω, οὐκ αὐτὸν εἰς ταῦτα παρασχεῖν διάκονον, ὑφ' οἷς αὐτοὶ μετῳήκασιν, οἷς ἐχρίζετο. μετ' ὀ πολὺ γοῦν δὴ συνοφαντίας λαμπρᾶς, ὃ παῖ Αλκιβιάδλω, αὐτῷ τλὼ πάδοδον ἀκουσθεμλν γενέσθαι τῷ ὄν σὺν ἐμιλγε, ὃν ἐπησχύνετο, καὶ ἃ τ πρὶ φιλ[ά]ν[θ]ρωπ τῇ γλώττ ἦ χρώμενος, λῶ ἐχρῶ δέ πτ ἀγνωμοσύνης ἐκτιμᾶν. τί δ' ἂν ἐχθρῶν ἡμῖν ἐχθιστ ὁ Δημοδίνως; ἐχ' ὅτω μίλει ῥόπτ πίστως φίλω, ποῦ ἄδολον καὶ βέβαιον ἦθ ἐγνωμέν. Τὰ γάρ τοι καλὰ, καὶ παρ' ἐχθροῖς καλὰ, καὶ τὸ δὴ ἐρετῆς πανταχῆ τίμιον. ἐδὲ πανίων ἐγὼ Ξέρξε, τῶ βῦλιν καὶ Σπέρχιν τὸς Λακεδαιμονίως θαυμάσαντος, καὶ κτᾶσθαι παρὸν ἀφίντες. ἀλλ' ἐ δή τινα πούτων, καὶ Δημοδίνλω, κὐτός τι λίγ Αθλώνειν, ἐ καὶ μὴ κατὰ πολλὰ σχολὴ συγγνόμλος, καὶ πανὰ τῶν ἄλλων ἀνεπιθυμώμι

cumuenire: et assentari multitudini ea in re cuius stu-dium illos pœnituit? Etenim non multo post hanc calumniam, contigit ei reditus clarior reditu Alcibiadis. Istum autem nihil puduit lingua incessere homines quondam amicissimos, quam conueniebat ei propter ingratitudinem præcidere. A R. Quid audio? nõ oderas Demosthenem maximè omnium hostium? AN. Non, siquidem rationem habeam morum & fidei eius, & animum ubiq; integritatem & constantiam. Nam honestæ res etiam apud hostes honestæ ducendæ sunt, & uirtus ubique digna laude est. Neque uelim esse deterior quàm Xerxes, qui Bulidi & Sperchidi Lacedæmonijs pepercit propter admirationem uirtutis eorũ, cum posset eos occidere. Ego uerò, si quem alium, Demosthenem maximè admiratus sum, tum quia bis cum eo Athenis congressus sum, tum quia eius laudes ex alijs cognoui.

ρος ἐν τῇ πολιτευμάτων αὐ
τῶν ἔχων θαυμάσας, οὐχ ὡς
ἂν τις εἰκάσειεν, τῆς τῶν λό
γων δυνάτητος, ἃ ἡδὺ μὲν
ἦν μὴ ὁ Πύθων πρὸς αὐτὸν,
εἰ δ' Ἀττικοὶ ῥήτορες, παν
ήγυρις, παραβάλλειν τῷ τοιούτου
ἀγῶνι ἡδὺ τόνῳ, ἡδὺ λέξεων
εὐρυθμίᾳ, ἡδὺ τῶν διανοιῶν πρηγραφῆς, ἡδὺ συνθέ
σεως ἀποδείξεων, ἡδὺ τῷ συ
νακτικῷ γε ἡδὺ πρευτικῷ.
μετρσοῦ μὴν γοῦν, ὅτι τὰς Ελ
λήνας Ἀθήναζε συναγάγο
μεν, ὡς ἐπιξυντόντες Ἀθηναί
ους, Πύθωνι, ἡδὺ τοῖς Πύθωνος
ἐπαγγέλμασι πιστεύσοντες·
ἅτα Δημοσθένει, ἡδὺ τοῖν Δη
μοσθένους ἐπίγχασι πρόπεπ
σόντες. ἀλλ' ἡμῖν ἀπρόσ
ιτος ὁ λώβαμις αὐτοῦ τοῦ
λόγου. ἐγὼ δὲ ταύτῃ μὲν
θαυμάζω ἕκαστον, ὡς χώρᾳ
τινὶ ἐργάνου· Δημοσθένην
δ' αὐτὸν ὑπερηγάμην τοῦ τε
φρονήματος ἡδὺ τῆς συνέσε
ως, ἁπλοῦν τὸν ψυχὸν ἐν ὅσ
οις ἂν ἁπάσαις φυλάττοντα
φιλοψυχίας τὴν ψυχὴν, ἢ πρὸς μὲν

Neque uerò tantùm pro
pter eloquentiam (ut arbi
tretur aliquis) magnifi
ci eum: quanquam Pythen
ad hunc collatus, nullus
erat, & Attici oratores
ludus erant cum isto con
greßi: tantùm uincebat a
ctione, sono, compositio
ne, sententiarum luminibus, densis argumentis, con
ciliandis & impellendis a
nimis. Itaque ualde pœni
tuit nos consilij, cum Gra
cos Athenas conuocasse
mus, ut Athenienses obtur
garemus, freti promißis Py
thonis. Sumus enim cir
cumuenti Demosthenis ar
gumentis, qui erat insupe
rabilis in dicendo. Sed hanc
eloquentiæ laudem non duo
co in illo summam fuisse
(erat enim organi uice)
sed magis admiratus sum
eum propter magnitudi
nem animi & consilij, &
constantiæ quam in peri
culosißimis tempestatibus
retinebat, nunquam ce
dens

Ἀν τῶν λεγθῶν ἐν λιδίοντα. καὶ Φίλιππον δὲ τὸν ἐμὸν γνώμων ἔχοντα περὶ ταὐτὸς ἐπιτάμων· οὗτος μέν γε, ἀκμαζούσης Θηβαγενίδου σπουδῆς, Δημοσθένους τοῦ Φιλίππου, καὶ πικρῶνος ἀγανακτητοῦ, καί τι καὶ σκωπτόμενον εἰς τὸν Δημοσθένη ἐπαινέντος, ὦ βαρμιχίων, ἔφη, λίπαρος ὁ Δημοσθένης παῤῥησίας ἐγχώριος. μόνος γέ τοι τῶν ἀπὸ τῆς Ελλάδος λεγομαγωγῶν εὐλαμοῦ τοῖς ἐμοὶ λογισμοῖς ἐγγίγραπται τῶν ἐμῶν ἀναλωμάτων, καί τοι μάλιστα ἀβουλόμενος, ὑγρεμματοῦσι φιρίτατος ἐμαυτὸν ὑπειφυκέναι, νῦν δ' ἐκείνων, μὴν ἴσατος ἀναγέγραπται, χρυσίον, ξύλα, πίρους, δρίμματα, γῆν· ἐ δὲ ἰδιμένας τόλμης ἀναπίμπλησι, σωτάστα δυνάμεις, αὐτιμιδίας ταῦ, τειχῶτα καὶ τότε καὶ πολλάκις πρός με Φίλιππον περὶ ταὐτὸς ἐλεγεν, ἐν τῶν παρὰ τῆς τύχης χρηστῶν ἐδίμην, τὸ μὲ φρονεῖν

dens aduersis rebus. Ac memini Philippum de illo sic sentire, qui cum afferretur quædam concio in qua Demosthenes in Philippum inuectus erat, & Parmenio uehementer Stomacharetur, & Demosthenem conuiciaretur: Hic uir, inquit, dignus est quem liberè loqui sinamus. Nam huic uni omniũ Græciæ oratorum nihil fertur expensum in nicis rationibus, cum quidem ego malim ei confidere, quàm nauabus scribis. nullus est autem istorum, cui non inueniam in meis rationibus perscriptum esse aurum, ligna, reditus, agros: at Demosthenes classes armat, comparat exercitus, & subinde reparat. Talia dicebat ad me Philippus tunc & sæpe alias de hoc uiro: et in quadã felicitatis suæ parte numerabat, quòd Demosthenem non

τὸν Δημοσθένην, οὐ γὰρ ἦν πρὸς λόγους, ὥσπερ ἡμεῖς ἢ καταπέλτας, ἀδύνατος ἀφαιρεῖσθαι, διασείειν αὐτοῦ, καὶ καταράττειν τὰ βουλεύματα. περὶ μὲν γὰρ Χαιρωνείας οὐδὲ μετὰ τὴν νίκην ἐπαύετο πρὸς ἡμᾶς λέγων, ὡς ὅσον οὔδεπω ἡμᾶς καὶ δούλους κατέστησε. μὴ γὰρ ἐκ παρ' ἐλπίδα, καὶ παρὰ προσδοκίαν τραπείημεν, καὶ τραγικῶν ἀτυχιῶν, καὶ τῇ παραλόγῳ ῥοπῇ τῆς τύχης, τῇ πολλὰ πολλάκις εἰωθυίᾳ συναραττούσῃ, κινδυνεύσαμεν· ἀλλ' ὅτι μιᾶς γε ταύτης ἡμέρας, τὸν περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν ψυχῶν κίνδυνον ἐποίησεν ἡμῖν, τὰς ἀρίστας πόλεις εἰς ἓν συναγαγών, καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα μιᾷ ἀδρύσας, Ἀθηναίους ἅπαντας καὶ Θηβαίους, Βοιωτούς τε τοὺς ἄλλους, καὶ Κορινθίους, Εὐβοίας τε καὶ Μεγαρίας, καὶ τὰ πράττοντα τῆς Ἑλλάδος διασυνδυασθῆναι κατηνάγκασε. καὶ μόλις ἔδοξε μοι τῆς Ἀττικῆς ὑπερβῆναι παραλαβεῖν. τοιοῦτοί τινες ἦσαν αὐτῷ

non esset commissa summa imperij apud exercitũ, cum omnia sua cõsilia perturbarentur illius orationibus, quæ ex Athenis uolut arietes uel catapultæ mittebantur. De pugna ad Chæroneam facta, nec post uictoriam desijt prædicare quantum hic uir creasset periculum ipsi. Nisi enim præter spem, inquit, propter ducum insciti am, & aciem malè instructam, & insperatam fortunam, quæ multa nobis conficere solet, uicissemus, uno die non modò regnum, sed & uitam meam in discrimen adduxerat. Coniunxerat potentissimas urbes, coegerat omnes uires Græciæ, Athenienses, Thebanos, Bœotios, Corinthios, Eubœenses, Megarenses: & effecit, ut periculum simul omnes ciuitates subirent, & mihi transitum in Atticam interclusit. Tales erant huius de Demo-

φωνιχᾶς περὶ Δημοδίνους οἱ λόγοι, καὶ περὶς γε τὸς λίγοντας, ὡς μίγαν ἴχοι τὸν Αθηναίων δῆμον ἀνταγωνιςὴν ἐμοὶ Δημοδίνης μόνος, ἀπῆν, ἀνταγωνιςάς. Αθλωᾶιοι δὲ Δημοδίνλω οὐκ ἴχουτδν, Αἰνιᾶνὶς ἄσι καὶ Θιτ̃αλοί. καὶ περίσβεας ὁπότι περὸς τὰς πόλεας πίμποι, τῶν μὴ ἄλλων ῥητόρων ἢ τινας ὁ τῶν Αθλωαίων πόλις ἀνταποςίλλοι, τῇ προδβάλ ῥᾷςα ἂν νικρατικὼς, τοῦ Δημοδίνους δ' ὠδηάντος, μάτλω, ἄπῃν, ἀν προδβούσαμδν. οὐ γὰρ ἔςι κατὰ τῶν Δημοδίνους λόγων ἐγεῖραι τρόπαιον. ταῦτα ὁ Φιλιππος. καὶ μὲν τοι καὶ πάντως ἐλατ̃ον ἂν ἴχοντδν, ἢ λάβοιμὴν τοιοῦτον ἄνδρα, περὶς Διὸς, Αρχίαν, τί πε τι νομίζεις; βοῦν ἂν ὡδὶ σφαγὶν ἤγοιμὴν, ἢ πολὺ μᾶλλον ἂν σύμβουλον περὶ τῶν Ελληνικῶν πραγμάτων, καὶ δι' ἀρχῆς πάσης ἰπειούμδα; φύσει μὴν γὰρ αὐτῷ, καὶ πατ' ἀρχὰς προσπιπόνδαν ἐξ αὐτῶν τῶν πολιτδμάτων,

de Demosthene sermones perpetuò. & cum diceretur ad eũ quòd magnũ antagonistẽ haberet populum Athenienſem, reſpondebat, ſe unum habere antagonistẽ Demoſthenem. Nam quod abſque Demoſthene ſit, Athenienſes ſimiles eſſe Aenianenſium & Theſſalorum. Et quando legatos ad urbes mittebat, ſi quos alios miſerant Athenienſes, facilè uincebat ipſe: ſed Demoſthene præſente, fruſtra inquit ſe legatos mittere. Non enim poſſunt contra Demoſthenis eloquentiam erigere trophæum. Sic Philippus dicebat. Itaque ego, qui quidem longè inferior ſum Philippo, ſi cepiſſem talem uirum, num uelut bouem ad cædem abducerem, an uerò potius in conſilium de toto regno Græciæ conſtituendo adhiberem? Nam initiò naturâ ei bene affectus fui, propter res eius geſtas,

ἔτι δὲ μᾶλλον Ἀριστοτέλη μάρτυρι, ὃς τ' οὖν τὸν Ἀλέξανδρον ἠεὶ ποθ' ἡμᾶς γε ἄγων, φύλλ' ἐπέχετο. τοσοῦτων δ' ὄντων αὐτῷ τῶν προσπεφοιτηκότων, μηδένα οὕτω πώποτε θαυμάσαι, μεγέθους τε φύσεως, καὶ σὺν περὶ τὸν ἄσκησιν ἐγκρατείας, καὶ βάρους καὶ τάχους, καὶ παῤῥησίας καὶ παιδείας.

ὑμᾶς δὲ, ἔφη, Λυκοῦργε, ὡς τὸν Εὔβουλον καὶ Φρύνωνα καὶ φιλοκράτους, καὶ τοιούτους ἄρσεις καὶ τούτων ἀναπέδων αὐξῆσαι, καὶ τὴν πατρῴαν οὐσίαν εἰς Ἀθηναίους, ἰδίᾳ τε τοῖς ἀνδράσι, καὶ δημοσίᾳ τῇ πόλει παραλωλυκότα. δεινὸν δὲ φοβεῖσθαι δοκεῖ, πάλαι βεβουλευμένον τὸν ψυχὴν ὑποδῦναι τοῖς τῆς πατρίδος ἀλάστοις τύχαις.

καὶ παιδευομένου τῶν πρατομένων ὑμῖν, ἀγεννακτῆτε. ἢ δ' οὐ τὸν Ἀθηναίων λαὸν ὑπεφίλαττεν. ἀλλὰ γὰρ ὑμεῖς, ἔφη, τῇ μὲν τῆς πατρίδος καὶ οὐσίας πολιτευόμενοι, αὐτῷ δὲ τὸν πολιτῶν γυ-

ac magis propter Aristotelis testimonium, qui solebat eum sæpe ad Alexandrum & ad nos ducere. Et cum tot essent qui adeum uenire consueuerant, neminem sic admirabatur, propter magnitudinem ingenij, temperantiam, grauitatem, acumen, libertatem, & tolerantiam. Vos, inquit Aristoteles, similem putatis esse Demosthenem Eubulo, Phrynoni, & Philocratiset conanimi hūc quoque pecunia corrumpere, qui uniuersum patrimonium in Atheniēses priuatim & publicè contulit: & quia nihil proficitis pecunia, minas abbibetis, cum iste nihil dubitet pro patria mortem oppetere. Et si quid in uobis reprehendit, ægrè fertis: at ille ne populū quidē metuit. Nō uidetis eum amore patriæ Rempub. gerere, ac ducere hāc administrationem tanquam

κάιριον φιλοσοφίας προδίμιον. τὰ τοιαῦτα, ὦ Ἀρχία, ὑπορριπτύμενον, αὐτῷ συγγιγνόμενον τῷ δὲ γνώμῃ, ὧν ἔχω περὶ τῶν παρόντων, ἐκ πολλοῦ λέγειν, καὶ τῶν ἐκ παιδὸς ἑταίρων ὑμῖν πολλάκις, εἰ ἐλεύθερον ἀποστάς, ἁπλοῦν τινα καὶ ἰδιωτικὸν ἀκούσαι λόγον, καὶ φιλαλήθης συμβολῆς μεταλαβεῖν. καί τι καὶ νουθετῆσαι δίκαιον, ἐμοὶ δοκεῖν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων τῷ ἀγαπᾶν σίκον. ταῦτα παραβάλλεται τὸν αὐτοῦ βίον, ἀξίαν σύγκρισιν ποιησόμενος καὶ βεβαιοτέρους κτήσεσθαι φίλους. ὦ βασιλεῦ, τῶν μὲν ἄλλων ἴσως ἂν ἐτύγχανον, ταυτὶ δὲ μάτην ἂν ἐλπίζων, οὕτω μανικῶς φιλαθήναιος ὤν. τοῦτο, ὦ Ἀρχία, τί γὰρ ἂν καὶ λέγοιμεν; ἀλλὰ πῶς ἀνιδώσω, ἔοικας ἔτι μᾶλλον ὦ βασιλεῦ θαυμάσειν. καὶ γὰρ ὁμᾶς οἱ τηδιαμελέσι διαφθόμενοι ἅδην ἐποιήσεν τι ἡ ἀπειρία τῶν ὁρώντων. ἴσως γὰρ πάλαι ἂν ὦδε βεβαιομένης περὶ τὸ ὑπάτους ἡμέρας, δηλαδὴ ἡ παρασκευή.

tanquã philosophiæ ac uirtutis schola quandã esse, quam non conueniat ad quæstum autaliàs cupiditates cõferre? Propterea, Archia, uelde operâ mihi eius consuetudinem eõtigisse, ut cõsilio eius uti poßem in præsentia, & audire uocê liberæ mẽtis, tot alioqui circũfusus assentoribus. Ac mihi sanè uidetur hoc nomine reprehẽdendus esse, quòd uitã suã in discrimen adduxit pro tam ingratis ciuibus, cũ posset alios inuenire amicos fideliores & cõstantiores. AR. Alia quidẽ, ô Rex, rectè dixisti: sed hoc frustra dixißes illi, adeò furebat amore patriæ. AN. Sic est, ô Archia. quid enim manifesta negẽt? Sed quomodo mortuus, est? AR. Magis etiã mireris eũ, ô Rex, si hoc scias. Nã et nos qui affuimꝰ, nõ minus obstupimus, q̃ alij spectatores. Videbatur enim iã olim apud se cõstituisse de hoc exitu uitæ, quod intelligi potest ex apparatu.

Sedebat

κατῆστο μὲν γὰρ ἔνδον ἐν τῷ νεῷ, μάτην δὲ τῶν πρόσθεν ἡμέρῶν λόγους ἔμελλε ἀναλήψεσθαι, τίνος γὰρ ἕνεκα οἱ παρ' ὑμῶν λόγοι; πολλὰ μὲν φιλανθρώπως προὐτεινόμην, ἵλεών τινα παρὰ σοῦ καδυπισχνούμενος, οὐ μάλα μὲν προσδεχόμενος, οὐ γὰρ ὑπισχνούμενον, ἀλλὰ σὴν ὅμως δὲ ὀργῆς ἔχειν τὸν αὐθρωπον, χρήσιμον δ' οὖν πρὸς τὸ πάθειν νομίζων. ὁ δὲ πῶς προσίετο τοὺς λόγους; καί μοι μᾶλλον ἀπορρύψῃ. μάλιστα μὲν γὰρ αὐτοπρόσωπον βουλόμενος παρὼν ἄνωθεν ἀκοῦσαι. ἀλλὰ σύ γε μὴ παραλίπῃς μοι λέγων· οὐ γάρ τοι σμικρὸν ἔργον, ἔδοξε δὲ καὶ πρὸς γεραιοῦ πρὸς αὐτῷ τῷ τέλει τοῦ βίου καταμαθεῖν, πότερον ἔτονος μετὰ νοσηρὸς ὢν, ἢ παντάπασιν ἀκλινὴς τὸ τῆς ψυχῆς ὀρθιον ἐφυλαττεν. οὐλίγον γοῦν φιλοφρονήσεσθαί γε πρὸς ἐμὲ ἐδόκει· καὶ μὲν σκώπτων ὅτι τὸν πρότερον βίον, ἀνίδεσθαι ἔφη με ἐπικεκλῶσθαι τῶν σῶν ψευσμάτων.

Sedebat enim intus in templo, ac frustra superioribus diebus cum eo collocuti eramus. ANT. Quales fuerunt uestri sermones? AR. Multa humanissimè proponebam, promittebam ei ueniam abs te, non sanè expectans, non enim norã hanc tuam uoluntatem, sed arbitrabar te huic uehementer iratum esse. tantum ista dicebam persuadendi causſa. ANT. Quomodo accepit ille uestram orationem? & nihil me celes. Vellem enim me coràm audiuisse: sed tu nihil omittas. Magnares est tanti uiri mores sub exitum uitæ contemplari, utrum spiritus defecerit, utrum expalluerit, an consistãtiã animi retinuerit. AR. Nullam significationem paoris edidit. ANT. Quomodo? ARCH. Suauiter enim risit, ac lusit in priorem uitã meã. dixit me ineptũ histrionem esse tuorum mendaciorũ, nec posse cõmo

ucre

ὑμῶν. ἀπιστήσασι οὖν τοῖς ἐναγγέλμασι, πρῶτα τίν ψυχήν; οὐκ, ἀγαθῶν λοιπῶν ἀκούσασι. οὐ λέξει σοι μόνον ἀπιστῶν, ἀλλ' ἐπὶ πολλοῖς ἃς βασιλεῖ λέγειν, Μακεδόσι μὴν (ἔπος) οὐδὲν ἀπώμοτον, οὐδὲ παράδοξον, εἰ Δημοσθένην οὕτω λαμβάνουσιν, ὡς Ἀμφίπολιν, ὡς Ὄλυνθον, ὡς Ὠρωπόν. τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγε· ἐγὼ γὰρ οὖν ὑπογραφέας παρεσκευάμην, ἵνα σοι τὰ λεχθέντα σώζοιτο. ἐγὼ μέν τοι, ἔφη, ὦ Ἀρχία, βασάνων ὑπὸ δεδιὼς θάνατον φέβομαι· κατ' ἐλπίδα οὖν οὐκ Ἀντιπάτρῳ γνώσιμος· ἀλλ' εἰ ταῦτ' ἀληθεύεται, πολὺ μοι μᾶλλον ἔτι φυλακτέον, μὴ πρὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῖς παρ' Ἀντιπάτρου διαφθαρεῖσαν, μέσ' ἐμοῦ ἐμαυτὸν ἑτάξω, τάξιν ἐν τοῖς τῶν Ἑλλήνων, εἰ πρὸς τῶν Μακεδονικῶν μεταβάσεσθαι. καλὸν γάρ, ὦ Ἀρχία, εἰ τὸ βέλτιον ἐμοὶ παρασκευὰς αὐτὸς παρέχοι, καὶ βούλομαι, ἐν ἑταιρίδι πλεῖν,

uere ſpectatorem. ANT. Itaque non credes tuis promiſsis, deſpondit animum? ARC. Non, quòd ſi audieres reliqua, non tantùm uidebis fidem non habuiſſe, ſed etiam acrem obiurgationem attigiſſe. Dicã enim, quia iubes. Non, inquit, indignum eſt aut nouum Macedonibus ſic capere Demoſthenem, ut Amphipolin, Olynthum, Oropum. Talia multa dixit. Adhibuimus enim ſcriptores, qui eius dicta exciperent. Ego, inquit, metu tormentorum aut mortis non moueor, ut ſpe uitæ propoſita promittam me ad Antipatrum uenturum eſſe. Sed ſi hæc uera ſunt quæ dicitis, multo magis cauere debeo ne mens mea uideatur ab Antipatro corrupta, néue uidear deſeruiſſe ordinem in quo ad Græciæ defenſionem collocatus ſum, & transfuga factus ad Macedones cõceſſiſſe. Si mihi honeſtũ eſt uiuere, Piræe præbeat, et triremis quã inſtruxi,

&

καὶ τεῖχος καὶ τάφρος, τοῖς ἐμοῖς πλίνθοις ἐξηργασμένα, καὶ φυλὴ Παιανιεὺς, ἐξ ἧς ὁ διανέμειν ἰσχυρίζων ἐγὼ, καὶ Σόλων καὶ Δράκων, καὶ παῤῥησία ῥήμασι, καὶ ἐλεύθερος, καὶ ψηφίσματα στρατιωτικὰ, καὶ νόμοι τελεταρχικοὶ, καὶ προγόνων ἀρεταὶ καὶ ῥάπτρα, καὶ πολιτῶν εὔνοια, τῶν ἐμὲ πολλάκις ἐστεφανωκότων, καὶ λύσασθαι Ἑλλήνων, τῶν ὑπ' ἐμοῦ μέχρι νῦν τετιμημένων. ἐὰν δὲ καὶ βιωτὸν ἐλεεῖσθαι ταπεινὸν ᾖ, ἀνίκητος δ' οὖν ὁ ἔλεος περὶ τοῖς ὀικείοις, ὧν ἐλυσάμην αἰχμαλώτους, ἢ τοῖς πατράσιν, ὧν συνεξέλυσα τὰς θυγατέρας, ἢ οἷς τὰς ἐράνους συνελυσάμην. ἐὰν δέ μοι μὴ σώσῃ νέων ἀρχὴ καὶ θάλαττα, παρὰ γε τούτοι Ποσειδῶνος αὐτῷ τὸ σώζεσθαι, καὶ τοῦ βωμοῦ, καὶ τῶν ἱερῶν νόμων. ἐὰν δὲ Ποσειδῶν, ἴφη, μὴ δύνηται φυλάττειν τὸ ἀσυλίαν τοῦ νεώ, μὴ δ' ἐπαισχύνεται προδοὺς τὸν Δημοσθένην Ἀρχίᾳ, τεθνάναι με, ἐᾶν Ἀντίπατρος ἐμοὶ αὐτὸ

& murus et fossa meo sumptu facta, & tribus Pandionis, cuius causa ultrò ludos fecit & Solon, & Draco, & libertas conciuium, & liber populus, & decreta, & leges classium, & maiorum uirtus ac trophæa, et ciuium beneuolentia, qui me sæpe coronauerunt et Græcorum auctoritas, qui hactenus à me seruati sunt. Quòd si mihi uita debeat cõtingere alterius misericordia, quanquã id turpe est, tamen hoc beneficium malim accipere à meis ciuibus, quorum redemi captiuos: aut à patribus, quorum elocaui filias, aut quibus donaui pecunias. At si me nec insularum imperiũ, nec mare defendet, petam ab hoc Neptuno auxilium, & ab hac ara, & à sacris legibus. Sin autem Neptunus non potest defendere immunitatem templi, nec pudet eum prodere Demosthenem Archiæ, moriar, nec mihi Antipater

pro

τῷ θεῷ πολακευτέον. βέλω μοι φιλτέρους ἔχειν Ἀθηναίους Μακεδόνας, ἢ τοὺς μὲ τυχόν τῆς ὁμιτέρας τύχης, ἢ μιμᾶσθαι Καλλιμέδοντος ἢ Πυθέα ἢ Δημάδη συμπαρέμην. βέλω γὰ, κἂν ὀφλι, τῆς ψυχῆς μισθαρνέσασθαι, ἢ μὲ τὰς Ερεχθέως θυγατέρας ἢ τὸν Κόδρου ἰωνᾶ σχινέμην. ὅπερ ἐρέμην αὐτομολῆσαι τῷ δαίμονι συμμεταβαλλόμενον. καλὸν γὰ, πρὸ φύγιτον θάνατον ἐν ἀπίνε δούᾳ πάντες αἰσχρῶ γενέσθαι. ἢ τῶν Αρχίαν, τὸ κατ' ἐμαυτὸν δ' καταισχαῦν τὰς Ἀθήνας, ἐπὶν ἀπολάβων ἐλεύθερον, ἐντάφιον ἢ τὸ κάλλιστον τῶν ἀσυβρίων προίεσθαι. ἀλλὰ δίκαιον γάρ, ἔφη, σοι τῶν τραγῳδῶν μνημονεύσαι. δ' σιγῶν τὸ λιχθίν·

Καὶ δὴ καὶ θνήσκειν ὅμως,
προθύμως προσίεται ἄχρι δυσχερῶς.

πόρρω καὶ τοῦτο. Δημοσθένης δὲ δυσχέρειαν θάνατον βίον προτιμᾷ αἰσχρόν, τῶν Ξενοκράτης καὶ Πλάτωνος νόμῳ ἀθανασίας λόγῳ ἐπάκουσε

pro Deo colendus erit. Liceret mihi amiciores habere Macedones quàm Atheniēses, & frui felicitate uestra, si imitari uellē Callimedontem, Pytheam & Demadem. Liceret animū uel ſerò mutare, niſi uerecundiay Codri, & filiarū Erechthei prohiberet. Non igitur uolui transfugā fortunā ſequi. Honeſtiū enim effugiū mors eſt, quæ eſt extra omne periculū turpitudinis. Et nūc Archia quātū in me ē, nō uolo dedecorare Athenas, ſeruitutem accipiens abiecta libertate, in qua mori eſt honeſtiſſimum. Verùm cōuenit te meminiſſe Tragœdiarū. nónne grauiter dictum eſt? At illa iam moriens, tamen Decenter ut caderet, cauebat ſedulò?

Hoc cum fecerit puella, quātō turpius erit Demoſthenē præferre inhoneſtam uitam honeſtæ morti? ac obliuiſci Xenocratis & Platonis diſputationū de immortalitate animarum

δύμενος; καί τινα πικρότερον ἔλεγε, προσχθὲς εἰς τοὺς τῆς τύχης ὀνυβρίζοντας. ἀλλά τί δεῖ λέγειν νῦν ἐμοί; τέλος δ' ἐμοῦ τὰ μὲν λιτομένου, τὰ δ' ἀπειλοῦντος, ἀπαλλὼ μεῖσθαι τρόπῳ πραοτάτῳ. ἐπείδλω δ', ἔφη, τούτοις, Ἀρχίας ὧν ἐπεὶ δὲ Δημοδίνης ἐμοί, συγγίγνωσκέ μοι, ὦ δαιμόνιε, μὴ πιφυκότι κακῶν ὑγρίδαι. τότε δὲ, τότε πρὸς βίαν αὐτὸν ἀποσπᾶν δι νούμενον. ὅδ' ὡς ἤδιτο, δῆλος ἦν καταγελῶν. καὶ τὸν δεῖν προσβλέψας ἑστηκὼς Ἀρχίας, ἔπηρε, ὅπλα μόνα, καὶ τειχέων, καὶ τραπέζιτα, δυνάμεις εἶναι καὶ κρησφύγετα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ὑπολαμβάνειν. τῆς δ' ἡμῖν παρασκευῆς καταφρονεῖν, ὧν οὐκ ἂν ἐλίγξειεν ἴλλυριοὶ καὶ Τριβαλλοὶ καὶ Μακεδόνες, ὀχυρωτέρων ἢ ξύλινόν ποτε τεῖχος ἡμῖν, ὃ δεὸς ἀνεῖλεν ἀπόρθητον εἶναι, μηδ' ὧς ἂν τῆς προνοίας ἀλλῶς μὴ ἐπιλιτευούσης, ἀλλὰ δι μοι τὸ κατὰ Μακεδόνων δαίμονες

animarum? Addidit etiam quædam, inuectus in eos qui calamitatem exprobrant. Verùm quid attinet me nũc recitare? Cum ego ad extremũ partim precarer, partim minas adhiberem, & blanditijs terrores miscerẽ? Ego, inquit ille, persuaderi mihi paterer, si Archias esset: sed quoniam Demosthenes sum, peto ut ignoscas mihi, qui non consueui inconstans esse. Hic cum eum ui abducere uellẽ, idq; ipse sentiret, cœpit me irridere. & Deum aspiciẽs, ait: Archias putat tantùm arma et exercitus præsidia uitæ esse, & meũ apparatũ contẽnit, quẽ expugnare neq; Illyrici, neque Triballi, neq; Macedones posint. Firmior est enim q̃ ille murus ligneus, quẽ olim nobis Apollo respondit inexpugnabilẽ fore. Nam ut prudentia me in administratione Reipub. securum præstitit, ita me aduersus Macedones securum reddet.

Nunquam

Μήλιον, ἀλλ' ἐμὲ τὸν Εὐκλέους Νῦquam formidauí Euclee
τοῦ, τὸν Ἀριστογείτονος, τὸν Πυ monem, aut Aristogitonem,
θέαν καὶ Καλλιμέδοντος, τὸν Φι aut Pytheam & Callime
λίππου τοῦτον, τὸν τὰ νῦν Ἀρχίου. donem, aut Philippum, ne
ταῦτ' εἰπὼν, μὲ προσάγαγέ que modò hūc Archiam for
μοι τὴν χεῖρα, ἔφη. τὸ γὰρ ἐμὸν mido. Cum hæc dixisset: Age, inquit, ne afferas mihi uiolentas manus: non enim prophanabo templum, quā tum in me est. salutato Deo, sponte sequar. Ego sic sperabam facturū, cum ille manum ori admouet: neque ego sustinebam eum aliud facere, quàm orare deos. sed quid egerit, postea ex ancilla per tormenta cognouimus: diu eum habuisse paratum uenenum, ut morte libertatem redimeret. Neque extra templi limen peruenerat, cum lapsus inquit: Hoc cadauer ad Antipatrum uehes, Demosthenem uerò nō uehes, non per. Et uidebatur suo more iuraturus per illos qui in Marathone occubuerunt, sed ualedicēs ac uolauit. Hūc ego finē, Rex,

μὴ παύσεται. ἢ δ' ὃς, προσα
γέ, ἵνα μὴ βίᾳ σε ἕλκω. ἐγὼ μὲν οὖν
ἐπεὶ τοῦτο, ἔφην, ἐκεῖνος ἐπέτρεψε,
βαδιοῦμαι. καὶ ἅμα ἐπιστρέψας
ἐπὶ τὸν θεὸν, ἐπιστρέφομαι, ἔφην,
καὶ σὲ, ὦ θεῶν ἀνδρειότατε καὶ
θαρραλεώτατε, καὶ ἀκολουθῶ
ἕτοιμος ὤν. ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ νεὼ
ἐξῆλθον, ἐπειρώμην ἐγὼ μὲν ἐν
νῷ ἔχων ἀποδύσασθαι καὶ ἀπο
θανεῖν, ἐκεῖνος δὲ ἐκ τοῦ παρα
χρῆμα ἐκπεσεῖν ἐκ τοῦ ἱεροῦ καὶ
ἀποθανεῖν. ἐπεὶ δὲ ἐγὼ μὲν ἐπε
πείρατο τοῦ ἱματίου, ἐκεῖνος δὲ
ἐπὶ τὸν τράχηλον ἐπεσπάσατο
τὸν ἑαυτοῦ, καὶ ἐπὶ τὸν ἀγκῶνα
ἐπεστηρίζετο, καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν
ἐπεβάλλετο, καὶ ἐπὶ τὸν πόδα
ἐπεβάλλετο

ἀρχίαν. βαβαὶ ὦ ἀνθρώπου ψυχῆς, ἡλίκα μανθάνειας, ὡς οὐδεμιᾶς ἄξιον ἡγεῖτο τὸ λῆμα τὸ πολιτικὸν ἢ πρόνοια, μετὰ χάριτος τὸ πιστὸν ὦ ἀληθείας ἔχειν. ἀλλ' ὃ μὴ οἴσεται, βίον ἕξων ἐν μακάρων νήσοις, ἡρώων λεγομένων, ἢ τὰς ἐς ἀέρα ψυχῶν νομιζομένας ἑδρὰς, ὅπως ἄν τις Διὸς ἐλεύθερός τε καὶ ἀληθὴς ἑταῖρος γένηται. τὸ σῶμα δ' ἡμεῖς ἐς Ἀθήνας ἀποπέμψομεν, κάλλιον ἀνάθημα τῇ γῇ τῶν ἐν Μαραθῶνι πεπτωκότων.

licet. O inuictum animum et beatũ, quã generosum facinus. Prudentia est, in manu retinere libertatis possessionem. Sed decessit uicturus in beatorum insulis apud heroas, ut dicitur: aut in cœlum peruenturus, ut deus factus comes sit Iouis liberatoris. Corpus uerò nos remittemus Athenas, futurum honestius ornamentum patriæ, quàm illi qui in Marathone occubuerunt.

GILBERTI COGNATI ANnotationes.

ARGVMENTVM.

Eiusmodi in hoc encomio laudandi figura Lucianus usus est, ut singulari quodã & laudum & orationis genere Demosthenis claritatem atq; uirtutem memoriæ animisq; hominum commendare uoluisse uideatur. Non enim communibus illis Rhetorum formulis ac locis insistit, neq; etiam simplici ac recto ductu, ingenij, fortunæ ac corporis dotes, ornando atque amplificando prosequitur, sed noua quadam occasione adipsam causam uelut attractus, dum Homeri, cuius cum illo cõtentionem inducit, laudibus occupatum se simulat, aliud planè agendo hoc ipsum agit, ut ostendat illũ, quemadmodũ corporis atq; alijs externis dotibus longè Homero superiorẽ, ita ingenij felicitate animiq; cõstãtia ac robore nulli clarissimorũ usquã inferiorẽ fuisse, imò tanq; cõmunia hæc, à qb. alij totã plerunq; laudandi materiã atq; facultatẽ sibi petunt, pro paruo duceret, aut planè contẽneret, posthabitis alijs locis, continentiam

tinctiam solùm, atq; fortitudinē, quibus immoraretur, & quæ uerbis amplificaret, potiss. delegit. Quarum alteram quidē ille ita præstiterat, ut nullis unquam corruptelis atq; Ἀνροδίοις cæ quib. eo tempore Respub. Athenien. præcipuè infestabat, aduersus patriā corrumpi se passus sit: alteram aūt ad extremum usq; spiritū animo ita obfirmato atq; constanti custodiuit, ut cum incolumitatem & certa præmia, si ad Antipatrum transijsset, proposita sibi uideret, uoluntariam mortem inhonestæ uitæ antehabendam sibi putarit. Præcipuè uerò in attollendo illius erga patriam amore operam sumit, quem tantū in illo fuisse indicat, ut non modò in classem & publica ædificia priuatas facultates impenderit, uerùm etiā cum iam iterū ab infensis ciuibus per summā contumeliā urbe eiectus fuisset, mori tamen potius uoluerit, quàm cum Macedonib. aduersus patriā, adeò etiā ingratā consentire. Et ad hanc quidem rem non ullo domesticorū testimonio, aut ex Græcorū alicunde hi storia petito utitur, sed quod uel præcipuū iudicandū est, ab ipsa hostium atq; barbarorū confessione, qua nihil ad confirmandā Demosthenis laudē grauius esse poterat, fidē uerbis facit. Quo sanè in loco illud admiratiōe dignū mihi maximè uideri solet, quòd duobus diuersarū gentiū clarissimis eloquentiæ luminibus, patriæ aūt utrinq; fidelissimis tutorib. atq; patronis, non modò simili fermè fato perire contigit, uerùm etiam quòd ijdem eodem exemplo maximum uirtutum atq; laudum suarum encomiū ab hostibus, ijsq; ipsis quorū odio atq; tyrannide perierat, retulêre. Nam quod hic Lucianus de Antipatri, Philippi, aliorumq; testimonio confirmat, idem ferè à Plutarcho de Cicerone & Augusto, cuius proscriptione hic damnatus fuerat, traditū uidemus. Cum enim ex Cæsaris nepotib. quidam, Ciceronis nescio quē libellū, legendi caussa manibus teneret, inquit, & mox interueniente subitò Cæsare, eundē sinu abscōdere uellet, nec tamē posset quin uideretur, Cæsar accepto libello, cum stando plurimā eius partē cuoluisset, reddidisse adolescenti cum his uerbis dicitur: Eloquens hic uir, eloquens fuit ō fili, & amator patriæ. Dignū mehercule præconium, & haud scio an plus laudū & gloriæ Ciceroni addens, quàm uel laurea, uel supplicatio illa de qua ille sæpe ac multū gloriari solebat. Quod enim uirtutū præclarius testimonium esse potest, quàm quod etiā is qui uitā, opes & reliqua omnia

abſtulit,ultrò nullo; cogente perhibet?Nam ea profectò uir tutis uis atq; poteſtas eſt,ut animos ac ſenſus noſtros, utcunq; erga ipſos homines odio ,alijsúe impulſionibus affecti ſumus, cum honeſta ac præclara illorum facta cernimus , incredibili quodam ſtudio atq; amore accenſos & inflámatos reddat.Itaque etiam Vlyſſes,ut apud Sophoclem fingitur,cum improuiſo Aiacis,cum quo tum ſummo odio ipſe diſſidebat , mortem deprehendiſſet,dextramq; illá qua non modò antea pro Græcis ſtrenuè pugnárat,ſed etiá tunc contra ſeipſum, dum præſentem ignominiá euitare ſtudebat,fortiter uſus fuerat , aſpexiſſet,cum cætera illius uiri præclara facinora uerbis extuliſſet,tandem hæc quoq; addidit, credo ipſa uirtute ita extorquente,ut diceret:καὶ γὰρ ἡ ἀρετὴ μᾶς ἐχθρὰς πολὺ.ut enim rectiſsimè dictum eſt à poeta : τὰ γὰρ τοι καλὰ κοὐ πάρα ἐχθροῖς καλά. Hoc igitur tanti uiri , & non ſolùm ab omnibus tum Græcis tum Latinis, uerùm etiam ab ipſis hoſtibus ac barbaris tantoperè laudati,encomium , in quo ſi ad argumentũ reſpiciamus,ſingulare quoddã præclariſſ.uirtutum exemplũ: ſi uerò ad ipſum libellum,nouũ quoddam laudandi,adeoq; ipſius eloquentiæ ſpecimen proponitur , cum ſumma diligentia perlegamus. a Cum in.) Narratione orditur, qua occaſionem encomij exponit:in primis locum & tempus , cum Theſſagoræ poetæ phyſiognomia. b Die decimo ſexto.)Iaurij. c Aquilo.)adunco. d Homeri natalem.)Homero tãquam poetarũ principi uerſuum primitiæ offerebantur . fuit poetarũ Græcorum excellentiſsimus : cuius uitam qui noſſe cupit,Herodotum adeat,& Plutarchũ. e A' meta procurrendum.)Græcè eſt,ἐκ τῆς βαλβίδος,id eſt,à carcere ſiue repagulo . In ſtadijs autem & certaminibus equeſtribus erant repugula quædam,unde curſus initium erat,quem Græci βαλβίδας ſeu ἀφετηρίας appellant. Iuxta has linea tendebatur,cui inſiſtebant curſuri. τέρμα ,finis &ubi ſiſtitur erat, quæ Latinè meta dicitur.Vnde à carceribus ad metam, à meta ad carceres dicimus. Lucianus:Ad carceres nec tu fabulatus eſſes. f Non leui furore opus eſt.)Numine ac diuino quodam afflatu poetas agitari,Plato in libro de Furore poetico teſtatur.Atque huc facit illud Ouidij:

Eſt Deus in nobis,agitante calescimus illo.

Lucianus in Praſito,dicit poetã fato quodam accidere. Ariſtoteles

Aristoteles in Problematis meminit de Maraco quopiam Syracu sano, qui tum meliora fecerit poemata, cùm mente esset alienatus. g Demosthenis cum Homero.) Prima encomij pars Collatio Homeri & Demosthenis, & primò quòd ad ingenij uirtutes attinet. Et hic obiter obserua, quid in autoribus potissimùm obseruandum sit. Vt ostendat Demosthenem Homerum æmulatum fuisse, illorum similes sententias confert. h Apud poetam.) Homerum Iliad. μ. qui quo pacto nos pro patria gerere debeamus, in hac potissimùm sententia declarauit. Sunt enim Hectoris uerba ad Polydamantem, augurium infaustum interpretantem. Sed hanc expressit sæpius in primis Iliad. lib. decimoquinto.

- *Res est pulcherrima mortem*
Pro patria oppetere, & saluos præstare penates.

Expressisse etiam eam uidetur Q. Fabius Maximus apud Marcum Tullium lib. de Senectute. Is enim cum esset augur, dicere ausus est, optimis auspicijs ea geri, quæ pro Reipub. salute fierent: quæ contra Rempub. ferrentur, contra auspicia ferri. Citatur ab Aristotele in Rhetoricis lib. 2. Item ab eodē in epist. ad Atticum, & à Plinio minore in epistolis. Idem Cicero pro Cn. Planco: Qui pro Repub. uitā reddiderūt, nunquā meherculè eos potius, quàm immortalitatē assequutos putaui. Item in Marcum Ant. Philipp. 14. O fortunata mors, quæ pro patria redditur. i Pythonis orationē.) Pythonis oratoris eloquentia celebris est. Fingitur etiā ab Homero Vlysses uir multa præditus facundia k Ni foret hæc hominum.) Iliad. 12. hæc uerba Sarpedoni tribuuntur, quibus Glaucū adhortatur. Non dissimili sententia Andromachē Hector cōsolatur Iliad. 7. cuius uerba sunt hæc, Eobano Hesso interprete:

- *Lex omnibus una statuta est.*
Quæ iubet esse semel moriendum, hæc omnibus una est
Conditio. -

Iliad. 18. Achilles Thetidi matri, eodem interprete:

Sic si fata uocant, his me parēre necesse est.

l Grauitatis in Demosthene, quàm in Homero.) Lucianus grauitatem in Homero desiderat, quòd nimia libertate suos quādoq; increpet, cum Achiuos Achaidas uocat, &c. m Cætera sunt ignota, patria, genus, ætas.) Fecit enim nominis Homerici claritas, ut neq; cuius fuerit, neq; de eius parentib. inter Græ-

cos conuenerit:& pleraq;,ut solent,de eo fabulosa confingantur.Néue de eius parentibus plura dicam, de eius patria nihil certi traditur.Hunc enim multæ Græciæ urbes certatim sibi uendicant,adeò ut quibus potissimùm credere debeamus, nõ facilè fuerit discernere. Quòd etiã testatur Cicero ,p Archia. n Nonnulli Smyrnam.)Smyrnęi præcipuè Homerum sibi uendicarunt,unde & nummum æreum cũ inscriptione Homerici nominis habuerunt,& porticũ quadratũ cum templo acstatua Homeri,teste Strabone lib.14. o Aut fluuium.) Meletã,qui per agrũ Smyrnęum uoluitur,à quo Melesigenes dictus est,teste Herodoto. p Melesigenę)Melesigenes dictus fuit,quod ad Meletem fluuiũ natus esset.sed cęcus factus, Homeri nomẽ fortitus est. Cumæi namq; & Iones captos oculis ὁμήρους appellãt,quod ὁμήροις,id est,itineris ducib.egeãt.Septẽ de eo ciuitates cõtẽdũt,ut est in distico Græco apud Gel.lib.3.cap.11.

ἑπτὰ πόλεις διαμάχονται περὶ γῆς ἑλέσθαι ὁμήρου,
Σμύρνα,ῥόδος,κολοφών,σαλαμὶς,χίος,ἄργος,ἀθῆναι.

q Epigrãma.)Erasmus meus pro ἐπιγραμμα legit ἐπίσαγμα.Et ideo hunc locum ita uertit:At tu fortassè uereris, ne in te torqueatur illud prouerbiale dicteriũ de malè respondẽte proportione,nempe ne tibi thylaco maior sit accessoria sarcinula.Est aũt ἐπίσαγμα,à σάττω,uelut oneris adsertura. Thylacus culeus est siue mantica, parata gestandis oneribus.Ergo cum digressio longior est quàm ipsa res, uti licebit hoc prouerbio.Basilius,idẽ aliis uerbis expressit,lib.de Spiritusancto: εἰ οὕτω γε ἂν τὸ ἐπισόδιον πολλαπλάσιον εἴη τοῦ κεφαλαίου, Ad istũ alioqui modum accessorium multo maius esset ipso principali. r Aeschylum.)Quæ de Aeschylo dici possunt ex Græcis præsertim scriptoribus,sunt ferè præfixa eius quę adhuc extant fabulis,ut non uideatur quid amplius adijciendum ad ea. Coætaneus fuit Pindaro,natus circa 40 Olympiada.eius mentio fit Aduersus indoctum. s Syracusanis mensis.)Syracusana mensa præclaũ atq; opipara dicebaẽ. Vnde Plato de Rep. 3. Συρακουσίαν δὴ ὦ φίλε τράπεζαν καὶ Σικελικὴν ποικίλαν οὐκ ἐᾷς ἡμᾶς οἰκεῖν οὐκ αἰτίᾳ,id est:Syracusanam amice mensam & Siculam in obsonijs uarietatẽ non uideris approbare.Lucianus in dialogo Simili ac Polystrati: καὶ τράπεζαν,inquit,Συρακοσίαν ἐν Σικελίᾳ,id est, ac mensę Siculis lautiores.Erasmus Centuria secunda Chiliadis 11. Syracusę autem ciuitas amplissima. t Cum

Pericle

Pericle conferre.)De Pericle eloquentiſs. qui loquens fulminare & fulgurare uiſus eſt,ſcribunt Plutarchus cum Quintiliano. u Mandragora ſopitos.)Mandragora ſopiti ij dicuntur,qui uelut aſpide icti,ſomniculoſi ac nimis deſides ſint:atq; ita quodãmodo à ſenſu diſsiti abiunctiq;,ut excitari non queant.Ratio uerò eſt,quoniã is fructus hypnoticus eſt, quo ſigni ficatur ſomni cõciliator.Plutarchus in Sympoſiacis:Somnum quippe fieri putant frigiditate.Quamobrem hypnotica pharmaca parte plurima uim habent ὑπνωτικὴν:hoc eſt, fugefacientem. cuiuſmodi eſſe dicitur mandragora. Quin & obliuionem item creditur inducere.De ea paulò plura annotauimus in Timone. x Ariſtotelis teſtimonium.) Is fuit ſummus philoſophus,& Alexandri præceptor,de quo latè ſcripſimus in dialogo Diogenis & Alexandri. y Codri.) Vide quę de Codro annotauimus in Simili ac Polyſtrati dialogo. Fuit enim Athenienſium rex,& pro patria obijt.Reſponſum nanq; acceperãt Peloponnenſes,ita demum ſe ſuperaturos,ſi hoſtiũ regem non occidiſſent.Fefellit ergo eos habitu pauperis,eosq; in ſuã necem per iurgia prouocando,à nullo cognitus,fecit fidem oraculo. Hinc cum quempiam generoſiſsimum ſignificare uolumus,dicimus Codro generoſior.

FINIS PRIMI TOMI.